

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η
7η ΠΛΑΤΙΑ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΤΗΣ
ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

18-24 Φλεβάρη 1957

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

**Η 7η ΠΛΑΤΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ
18-24 Φεβράρη 1957**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠ ΤΡΟΠΗΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η 7^η ΠΛΑΤΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

18 24 ΦΕΒΡΑΡΙΟ 1957

Ε ΞΗΓΗΣ Σ
ΑΠΟΦΑΣΕ Σ
ΟΜ Α ΕΣ
ΠΡΑΚΤ ΚΑ

ΦΕΒΡΑΡΙΟΣ 1957

Η σελίδα του τίτλου από την εσωκομματική έκδοση του 1957.

Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ

Η 7η ΠΛΑΤΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

18-24 Φλεβάρη 1957

Εισηγήσεις – Αποφάσεις – Ομιλίες – Πρακτικά

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΑΘΗΝΑ 2011

ISBN 978-960-451-126-6

© Σύγχρονη Εποχή Εκδοτική ΑΕΒΕ
Σόλωνος 130, 106 81 Αθήνα, τηλ.: 2103320800, fax: 2103813354
<http://www.sep.gr>, e-mail: info@sep.gr

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ

Η Σύγχρονη Εποχή συνεχίζοντας την έκδοση ντοκουμέντων που συμβάλουν στη μελέτη της ιστορίας του ΚΚΕ, εκδίδει τα πρακτικά της 7ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ του 1957.

Θυμίζουμε ότι πέρα από τη σειρά *Το ΚΚΕ. Επίσημα Κείμενα*, έχουν πραγματοποιηθεί με ευθύνη της ΚΕ του ΚΚΕ οι εξής εκδόσεις: *ΚΚΕ, Προγραμματικά Ντοκουμέντα, Η 12η ευρεία Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, 5-15 Φλεβάρη 1968, Η 3η Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ, 10-14 Οκτώβρη 1950* καθώς και *Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, 11-12 Μάρτη 1956*.

Η 7η Ολομέλεια¹ της ΚΕ του ΚΚΕ, συνήλθε στη Ρουμανία το διάστημα 18-24 Φλεβάρη 1957 και συζήτησε τα εξής θέματα:

- 1) Η κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα του Κόμματος (εισηγητής Κώστας Κολιγιάννης).
- 2) Σχέδιο Προγραμματικής Διακήρυξης των εθνικών δημοκρατικών σκοπών του Κόμματος (εισηγητής Λεωνίδα Στρίγκος).
- 3) Οργανωτικά ζητήματα (εισηγητής Απόστολος Γκρόζος).

Η 7η Ολομέλεια αποτέλεσε ουσιαστικά συνέχεια της 6ης Ολομέλειας του 1956, και σημαντικό βήμα στη δεξιά οπορτουνιστική στροφή στο ΚΚΕ υπό την επίδραση και του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ².

Η 7η Ολομέλεια καθάισε τον Νίκο Ζαχαριάδη από την ΚΕ του ΚΚΕ, ενώ τον διέγραψε και από μέλος του Κόμματος (είχε προηγηθεί η καθάισή του από Γενικός Γραμματέας της ΚΕ και μέλος του ΠΓ από την 6η Ολομέλεια του 1956). Η αρχική εισήγηση πρότεινε καθάιρηση από την ΚΕ και προειδοποίηση διαγραφής και τον αποκλεισμό του από κάθε κομματική δουλειά. Στη συνέχεια όμως το Γραφείο της ΚΕ άλλαξε την πρόταση και εισηγήθηκε τη διαγραφή του. Επιπλέον η 7η Ολομέλεια αποφάσισε την εξέταση από επιτροπή της κατηγορίας εναντίον του για πράκτορα του εχθρού. Τα κομματικά σώματα που ακολούθησαν ακόμα και το πόρισμα της ΕΚΕ που ενέκρινε η 11η Ολομέλεια της ΚΕ του 1967 με απαράδεκτο τρόπο δεν απάλλασσαν κατηγορηματικά τον Ν. Ζαχαριάδη από την κατηγορία του πράκτορα.

Η διαγραφή του Ν. Ζαχαριάδη υπερψηφίστηκε από τα τακτικά μέλη της

1. Εναρξη αριθμησης Ολομελειών μετά την 3η Συνδιάσκεψη του 1950.

2. Για την εκτίμηση της 6ης Ολομέλειας του 1956, των γεγονότων που προηγήθηκαν και ακολούθησαν δεξ την «Εισαγωγή του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ» στην έκδοση *Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, 11-12 Μάρτη 1956*, εκδ. Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα, 2010.

ΚΕ, εκτός του Ν. Ζαχαριάδη που δεν πήρε μέρος στην ψηφοφορία και του Δ. Βλαντά που κατέθεσε γραπτή δήλωση. Τα αναπληρωματικά μέλη ψήφισαν υπέρ με γραπτή εξήγηση του Θόδωρου Μακρίδη. Από τα μέλη της ΚΕΕ δεν ψήφισαν τη διαγραφή, αλλά καθαίρεση και προειδοποίηση διαγραφής οι Μιλτ. Πορφυρογέννης και Πολύδωρος Δανηλιδής.

Η 7η Ολομέλεια είναι το τελευταίο κομματικό σώμα στο οποίο πήρε μέρος ο Νίκος Ζαχαριάδης και στα πρακτικά της καταγράφεται η τοποθέτησή του απέναντι στις κατηγορίες της Επιτροπής των 6 Κομμουνιστικών Κομμάτων (Κομμουνιστικό Κόμμα Σοβιετικής Ένωσης, Κομμουνιστικό Κόμμα Βουλγαρίας, Κόμμα των Ούγγρων Εργαζομένων, Πολωνικό Ενοποιημένο Εργατικό Κόμμα, Κομμουνιστικό Κόμμα Τσεχοσλοβακίας, Εργατικό Κόμμα Ρουμανίας) που είχε συγκροτηθεί κατά τη διάρκεια του 20ού Συνεδρίου και που εισηγήθηκε την καθαίρεση του Νίκου Ζαχαριάδη στην 6η Ολομέλεια του 1956.

Η 7η Ολομέλεια προχώρησε στην καθαίρεση από μέλη της ΚΕ των Δημήτρη Βλαντά, Γιώργη Βοντίτσιου (Γούσια) και Βασίλη Μπαρτζιώτα (που είχαν καθαίρεθεί από μέλη του ΠΓ στην 6η Ολομέλεια), ενώ αποκατέστησε ως μέλη της ΚΕ τους Μάρκο Βαφειάδη και Βασίλη Ζάχο.

Επίσης εξέλεξε Πολιτικό Γραφείο αποτελούμενο από τους εξής:

Απόστολο Γκρόζο, Δημήτρη Παρτσαλίδη, Κώστα Κολιγιάννη, Μάρκο Βαφειάδη, Λεωνίδα Στριγκο, Κώστα Θεό, Πέτρο Ρούσο και αναπληρωματικό μέλος τον Γιώργη Ερυθριάδη που ήταν φυλακισμένος στην Ελλάδα. Πρόεδρος της ΚΕ εκλέχτηκε ο Απόστολος Γκρόζος.

Η οπορτουνιστική στροφή αποτυπώθηκε και στην Προγραμματική Διακήρυξη που υιοθέτησε η 7η Ολομέλεια³.

Στην 7η ολομέλεια γίνονται τοποθετήσεις των μελών⁴ της ΚΕ για το διά-

3. Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ. *ΚΚΕ, Προγραμματικά Ντοκουμέντα*. «Πρόλογος σελ. 11-24, και «Προγραμματική Διακήρυξη του ΚΚΕ προς τον ελληνικό λαό», σελ. 265-299.

4. Επειδή ο αναγνώστης θα συναντήσει σε αρκετές τοποθετήσεις μελών της ΚΕ αναφορές σε γράμμα του Πολύδωρου Δανηλιδή μέλους της ΚΕΕ, που απέστειλε στην ΚΕ του ΚΚΕ με ημερομηνία 26 Δεκεμβρίου 1956 σημειώνουμε τα εξής: Ο Π. Δανηλιδής στο γράμμα του αντιπαράκειται με το Γραφείο της ΚΕ στη βάση ότι δεν ήταν το κατάλληλο για να εφαρμόσει σωστά τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας διασφαλίζοντας την ενότητα, ενώ τόνιζε ότι είχε δημιουργηθεί κρίση και διάσπαση στο Κόμμα και με ευθύνη του ΚΚΣΕ. Επίσης κατηγορεί τα μέτρα που παίρνονταν ενάντια στα μέλη του ΚΚΕ που δε συμφώνησαν με την καθαίρεση του Ν. Ζαχαριάδη. Στο γράμμα πρότεινε: 1) Να συγκληθεί το συντομότερο η 7η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ. 2) Στην Ολομέλεια αυτή να παραιτηθεί χωρίς καμιά συζήτηση το σημερινό Γραφείο της ΚΕ. 3) Να ανατεθεί στην ΚΕΕ η καθοδήγηση του κόμματος με μοναδική αποστολή μέσα στο πιο σύντομο διάστημα (6-8 μήνες το πολύ) να συγκαλέσει ένα ανώτερο σώμα του κόμματος (...). Απ' το σώμα αυτό (Συνέδριο ή Συνδιάσκεψη) να βγει μια καινούργια κα-

στημα που ακολούθησε μετά την 6η Ολομέλεια του 1956 στις οποίες αποτυπώνεται η αρνητική κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στο Κόμμα.

Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη του ΚΚΕ με θέμα: «Δοκίμιο ιστορίας του ΚΚΕ, Β΄ τόμος. Περίοδος 1949-1968. Αποκαταστάσεις» που πραγματοποιήθηκε στις 16 Ιουλίου 2011, έκρινε ως άδικες πράξεις και ως αποτέλεσμα της επικράτησης του ομορτισμού στο ΚΚΕ την καθαίρεση και διαγραφή του Ν. Ζαχαριάδη και προχώρησε στην αποκατάσταση του στο ΚΚΕ, την ακύρωση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας του 1956 και της 7ης Ολομέλειας του 1957 καθώς και των πορισμάτων του 1964 και 1967⁵.

Στο «Δοκίμιο του ΚΚΕ, Β΄ τόμος. Περίοδος 1949-1968» που αποφασίστηκε στη Συνδιάσκεψη και θα δημοσιευτεί τον Νοέμβριο του 2011 γίνεται συνολική αποτίμηση της περιόδου και ειδικά της ομορτιστικής στροφής στο Κόμμα μετά την 6η Ολομέλεια του 1956. Έτσι η έκδοση των πρακτικών της 7ης Ολομέλειας αποτελεί ένα ακόμα πολύτιμο υλικό μελέτης της ιστορίας του Κόμματος και εμβάθυνσης σε αυτή με βάση τις αποφάσεις της Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης.

Η παρούσα έκδοση αποτελεί ντοκουμέντο που δημοσιεύεται για πρώτη φορά, ενώ περιέχει το σύνολο του υλικού της αντίστοιχης έκδοσης του Φλεβάρη του 1957 με τίτλο: «Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, 18-24 Φλεβάρη 1957 – Μόνο για εσωκομματική χρήση». Το πρωτότυπο βρίσκεται στο «Αρχείο της ΚΕ του ΚΚΕ». Σε σχέση με το πρωτότυπο όσον αφορά στο περιεχόμενό του δεν έχει γίνει καμία παρέμβαση, έχει γίνει μόνο νέα σελιδοποίηση και ορθογραφική επιμέλεια. Σημεία του πρωτότυπου που ήταν δυσανάγνωστα και δεν έγινε κατορθωτό να αποκατασταθούν, καθώς και άλλα σημεία που υπάρχουν ανολοκλήρωτες φράσεις (πράγμα φυσικό στον προφορικό λόγο) έχουν μεταφερθεί ως έχουν.

*Σύγχρονη Εποχή
Σεπτέμβρης 2011*

βοδήγηση του Κόμματος» (Αρχείο ΚΚΕ, Έγγραφο: 54766)

5. Το κείμενο της Απόφασης δημοσιεύεται στην *ΚΟΜΕΠ* τεύχος 5 (Σεπτέμβρης – Οκτώβρης) 2011 και θα περιέχεται στην έκδοση του «Δοκιμίου Ιστορίας του ΚΚΕ, Β΄ τόμος. Περίοδος 1949-1968» που θα εκδοθεί τον προσεχή Νοέμβριο από τις εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή.

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ – ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΑ**

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στο πρώτο 15θήμερο του Φλεβάρη συνήλθε η 7η Πλατιά Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας. Στην Ολομέλεια είχαν κληθεί και πήραν μέρος στις εργασίες της τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής Ελέγχου και πολλά στελέχη από τις κομματικές οργανώσεις του ΚΚΕ. Η Ολομέλεια συζήτησε τα παρακάτω θέματα: 1) Η κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα του ΚΚΕ, εισηγητής Κ. Κολιγιάννης, 2) Σχέδιο Προγραμματικής Διακήρυξης των εθνικών δημοκρατικών σκοπών του κόμματος, εισηγητής Λ. Στρίγκος, 3) Οργανωτικά ζητήματα, εισηγητής Απ. Γκρόζος.

Στην εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ πάνω στο Α' θέμα φωτίστηκαν τα βασικά γεγονότα στη δράση του κόμματος για την ανάπτυξη του πατριωτικού κινήματος στην περίοδο μετά την 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ (Μάρτης 1956). Στην εισήγηση έγινε ανάλυση των διεθνών εξελίξεων και της σημερινής κατάστασης στην Ελλάδα. Φωτίζοντας την κατάσταση του ελληνικού λαού στις συνθήκες έντασης της υποδούλωσης της χώρας στον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, ο εισηγητής σημείωσε την άνοδο της παλλαϊκής πάλης για το ψωμί, τη δημοκρατία, την εθνική ανεξαρτησία και την ειρήνη.

Ο εισηγητής στάθηκε λεπτομερειακά στην ανάπτυξη της πανεθνικής πάλης για την απελευθέρωση του λαού της Κύπρου από την αγγλική κατοχή. Στην εισήγηση τονίστηκε η μεγάλη σημασία που είχε και έχει η διόρθωση της προηγούμενης σχεταριστικής γραμμής της καθοδήγησης του κόμματος για την επίτευξη της συνδικαλιστικής ενότητας, για τη συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων της Ελλάδας στην πάλη για τη δημοκρατική αλλαγή.

Με πνεύμα κομματικής αυτοκριτικής σημειώθηκαν στην εισήγηση οι ελλείψεις που υπάρχουν ακόμα στη δουλειά του κόμματος και χαραχτήκαν τα παραπέρα καθήκοντά του.

Σε ατμόσφαιρα εσωκομματικής δημοκρατίας και με συναίσθηση του χρέους τους μπροστά στο κόμμα και το λαό οι σύντροφοι που μετείχαν στην Ολομέλεια συζήτησαν ολόπλευρα την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ. Στη συζήτηση πήραν μέρος πάνω από 50 ομιλητές.

Η Ολομέλεια διακήρυξε για άλλη μια φορά πως το ΚΚΕ θεωρεί κεντρικό του καθήκον να συμβάλει στη συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων στην πάλη για τη δημοκρατική αλλαγή, για τη διατήρηση της ειρήνης, που απειλείται στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου από το Δόγμα Αιζενχάουερ. Η Ολομέλεια τόνισε πως το ΚΚΕ είναι έτοιμο να υποστηρίξει τη λήψη μέτρων,

που θα ανοίξουν το δρόμο για την εφαρμογή ανεξάρτητης εξωτερικής πολιτικής ειρήνης, για τον εκδημοκρατισμό της χώρας, για την ανακούφιση της δύσκολης οικονομικής κατάστασης των εργαζομένων.

Η Ολομέλεια καταδίκασε αποφασιστικά κάθε προσπάθεια να συρθεί το κόμμα προς τα πίσω, στη στενή πολιτική της απόσπασης από τις μάζες, στο ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, ενέκρινε τη δράση του Γραφείου της Κεντρικής Επιτροπής και ψήφισε αναλυτική απόφαση πάνω στο πρώτο θέμα της ημερησίας διάταξης.

Στο δεύτερο θέμα η Ολομέλεια συζήτησε το Σχέδιο Προγραμματικής Διακήρυξης των εθνικών δημοκρατικών σκοπών του ΚΚΕ, που είχε επεξεργαστεί το Γραφείο της ΚΕ.

Στη συζήτηση της Διακήρυξης πήρε μέρος μεγάλος αριθμός από συντρόφους, που συνεισφέρανε τη γόνιμη συμβολή τους στην τελική διατύπωση της Διακήρυξης. Η Διακήρυξη εγκρίθηκε ομόφωνα. Στη Διακήρυξη γίνεται ανάλυση της οικονομικής και πολιτικής κατάστασης της χώρας, της εξάρτησής της από το ξένο, ιδιαίτερα από το αμερικάνικο κεφάλαιο, φωτίζονται οι επιζήμιες συνέπειες της πολιτικής της υποδούλωσης της χώρας, στα σχέδια των Αμερικάνων ιμπεριαλιστών και αναλύεται ο αγώνας που διεξάγει ο λαός για μια καλύτερη ζωή και για την εθνική ανεξαρτησία, για ριζικές δημοκρατικές αλλαγές στην Ελλάδα. Όπως σημειώνεται στη Διακήρυξη, η αντίθεση που κυριαρχεί σήμερα στην Ελλάδα – η αντίθεση ανάμεσα στο λαό, από τη μια, και στον αμερικανοαγγλικό ιμπεριαλισμό και την τילוτοκρατική ολιγαρχία από την άλλη – καθορίζει τον εθνικό, αντιιμπεριαλιστικό, δημοκρατικό χαρακτήρα της αλλαγής, που έχει ανάγκη ο τόπος.

Στη Διακήρυξη χαράζεται ο δρόμος για την επίτευξη αυτής της αλλαγής και δίνεται συγκεκριμένο πρόγραμμα, γύρω από το οποίο μπορούν να συσπειρωθούν όλες οι πατριωτικές δυνάμεις της χώρας. Στη Διακήρυξη διατρανώνεται η απόφαση του ΚΚΕ να κάνει ό,τι εξαρτάται από το κόμμα για να πραγματοποιηθούν αυτές οι αλλαγές με ειρηνικό δημοκρατικό τρόπο.

Στο τρίτο θέμα η 7η Ολομέλεια αποφάσισε να αποκαταστήσει στα δικαιώματά του σαν τακτικού μέλους της ΚΕ του ΚΚΕ το σ. Μάρκο Βαφειιάδη, που είχε καθαιρεθεί από την ΚΕ με βάση αστήρικτες κατηγορίες και κατά παράβαση του καταστατικού του κόμματος στην περίοδο του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος. Η Ολομέλεια αποκατέστησε επίσης στα δικαιώματα του μέλους της ΚΕ τον Μ. Βατουσιανό.

Κατόπιν η Ολομέλεια συζήτησε τη στάση του πρώην Γενικού Γραμματέα της ΚΕ Ν. Ζαχαριάδη. Όπως είναι γνωστό, η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ το Μάρτη του 1956 εξέτασε την άσχημη κατάσταση, που είχε δημιουργηθεί εκείνη την περίοδο στο ΚΚΕ. Αιτία αυτής της κατάστασης

ήταν τα σοβαρά λάθη σεχταριστικού χαρακτήρα που εξακολουθούσε να κάνει η καθοδήγηση του ΚΚΕ με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς. Τα λάθη αυτά σε σημαντικό βαθμό εξηγούνται με το γεγονός ότι δεν είχε αποκαλυφθεί και κριτικαριστεί η αριστεριστική, τυχοδιωκτική γραμμή του Ζαχαριάδη στην περίοδο του ένοπλου αγώνα 1946-1949. Ο Ζαχαριάδης αντιδρώντας σε κάθε προσπάθεια κριτικής των λαθών του επέβαλε στο ΚΚΕ ένα ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς κατάπνιξης της κριτικής και κατασυκοφάντησης των τίμιων κομματικών στελεχών. Καταπατώντας την αρχή της συλλογικής καθοδήγησης ο Ζαχαριάδης παραμέρισε ουσιαστικά την Κεντρική Επιτροπή και προσπάθησε να επιβάλει στο κόμμα τη μονοκρατορία του. Ο Ζαχαριάδης έδειξε απαράδεκτη περιφρόνηση στα ζητήματα της ασφάλειας των στελεχών του κόμματος που δουλεύουν στην Ελλάδα. Για όλα αυτά η 6η Ολομέλεια θεώρησε κύριο υπεύθυνο τον Ζαχαριάδη, τον καθαίρεσε από τη θέση του Γενικού Γραμματέα της ΚΕ και από μέλος του Πολιτικού Γραφείου.

Αντί να συναισθανθεί το βάρος των ευθυνών του, να αναγνωρίσει τις βαριές συνέπειες που είχε η τυχοδιωκτική του πολιτική για το ΚΚΕ και το λαϊκό κίνημα και να βοηθήσει στη διόρθωση των λαθών, ο Ζαχαριάδης προσπάθησε να ξεφύγει τη συζήτηση της δράσης του στην ΚΕ του ΚΚΕ. Του δόθηκε η δυνατότητα να διορθώσει τα λάθη του και να σταθεί σε σωστές κομματικές θέσεις. Και όμως όχι μόνο αρνήθηκε να παρουσιαστεί στην 6η Ολομέλεια, αλλά και στο διάστημα που πέρασε από τότε προσπάθησε να αντιδράσει στην πραγματοποίηση των αποφάσεων της Ολομέλειας. Με τη στάση του και με τις ομιλίες του στην 7η Ολομέλεια ο Ζαχαριάδης έδειξε πως κατρακύλησε σε πέρα για πέρα αντικομματικές θέσεις, και αντιδιεθνιστικές επιθέσεις χρησιμοποιώντας κάθε λογής ψευτιά και διαστρέβλωση των γεγονότων, τη συκοφάντηση των κομματικών στελεχών.

Η 7η Ολομέλεια καταδίκασε ομόφωνα την αντικομματική, ασυμβίβαστη με τον τίτλο του κομμουνιστή, συμπεριφορά του Ζαχαριάδη και αποφάσισε παμπηφεί να τον καθαιρέσει από την ΚΕ και να τον διαγράψει από μέλος του κόμματος.

Η 7η Ολομέλεια εξέλεξε 7μελές Πολιτικό Γραφείο της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ από τους σ. Απόστολο Γκρόζο, Μήτσο Παρτσαλιδη, Κώστα Κολιγιάννη, Μάρκο Βαφειάδη, Λεωνίδα Στρίγκο, Κώστα Θέο και Πέτρο Ρούσο. Πρόεδρος της Κεντρικής Επιτροπής εκλέχτηκε ο σ. Απόστολος Γκρόζος.

Η Ολομέλεια αποφάσισε να συνεχιστεί η αναθεώρηση των υποθέσεων των στελεχών του κόμματος που είχαν κατηγορηθεί ή τιμωρηθεί στην περίοδο του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος.

Η Ολομέλεια έστειλε χαιρετιστήρια στον αγωνιζόμενο για τη λευτεριά του

λαό της Κύπρου και τους φυλακισμένους και εξόριστους αγωνιστές του λαού.

Η Ολομέλεια κάλεσε όλα τα μέλη του κόμματος να συνεχίσουν την πάλη τους ενάντια στις προσπάθειες της ελληνικής και διεθνούς αντιδρασης να σκορπίσει τη σύγχυση στις γραμμές των κομμουνιστών και δημοκρατών της Ελλάδας. Η Ολομέλεια υπογράμμισε την ανάγκη της ενότητας των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων και διατράνωσε την αφοσίωση του ΚΚΕ στον προλεταριακό διεθνισμό.

Οι εργασίες της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ διαδήλωσαν τη μεγάλη σημασία της αλλαγής, που προκάλεσαν στο ΚΚΕ οι αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας του Μάρτη 1956.

Η Ολομέλεια διαπίστωσε πως στο χρονικό διάστημα που πέρασε, το κόμμα σημείωσε σημαντικές επιτυχίες στο έργο της αποκατάστασης των λενινιστικών αρχών της κομματικής ζωής, της εσωκομματικής δημοκρατίας και της συλλογικής καθοδήγησης. Επιβεβαιώνεται η ορθότητα και δραστηριότητα της νέας πολιτικής του κόμματος, αποκαταστάθηκε η εμπιστοσύνη ανάμεσα στα μέλη και την καθοδήγηση του κόμματος, δραστηριοποιήθηκαν οι δημιουργικές δυνάμεις των κομμουνιστών. Η 7η Ολομέλεια έδειξε για άλλη μια φορά πως τα μέλη και στελέχη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας είναι ακλόνητα αποφασισμένα να διαφυλάξουν και να στερεώνουν την ενότητα του κόμματος πάνω στη βάση των αρχών του μαρξισμού-λενινισμού, πράγμα που αποτελεί εγγύηση για νέες επιτυχίες στην πάλη για μια καλύτερη ζωή και για τις δημοκρατικές ελευθερίες των εργαζομένων της Ελλάδας.

Φλεβάρης 1957

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ αφού άκουσε και συζήτησε την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ «Για την κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα του ΚΚΕ», διαπιστώνει ότι στο χρόνο που πέρασε, επαληθεύτηκαν στη ζωή οι θέσεις και η πολιτική γραμμή της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, που έβαλαν τις βάσεις της αποκατάστασης των λενινιστικών αρχών μέσα στο ΚΚΕ και της ριζικής στροφής σ' όλη την πολιτική και τη δουλειά του κόμματος.

* * *

1. Η 7η Ολομέλεια συνήλθε μέσα σε συνθήκες ορισμένης όξυνσης της διεθνούς κατάστασης. Στην όξυνση αυτή οδήγησαν οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις που βάλθηκαν το τελευταίο διάστημα να υπονομεύσουν την ύφεση που είχε πραγματοποιηθεί στις διεθνείς σχέσεις και να συνδουλεύσουν ξανά τον ψυχρό πόλεμο.

Οι Αγγλογάλλοι ιμπεριαλιστές χρησιμοποιώντας σαν όργανό τους το Ισραήλ ενεργήσανε απρόκλητη επίθεση ενάντια στην Αίγυπτο, που παλεύει για να στερεώσει την εθνική ανεξαρτησία της.

Στην Ουγγαρία οι ξένοι ιμπεριαλιστικοί κύκλοι σε συνεργασία με την εσωτερική αντίδραση εκμεταλλεόμενοι τη δυσαρέσκεια των λαϊκών στρωμάτων που προκλήθηκε από τα σοβαρά λάθη της παλιάς ηγεσίας της ΛΔ της Ουγγαρίας, οργάνωσαν ένοπλο αντεπαναστατικό πραξικόπημα, με σκοπό ν' ανατρέψουν το λαϊκοδημοκρατικό καθεστώς να επαναφέρουν το παλιό αστοταφλικάδικο καθεστώς και να δημιουργήσουν ρήγμα και ορμητήριο ενάντια στο στρατόπεδο των σοσιαλιστικών χωρών.

Με τα γεγονότα της Ουγγαρίας οι ιμπεριαλιστές εντεινάνε την αχαλίνωτη αντικομμουνιστική, αντισοβιετική καμπάνια τους με σκοπό τη διάσπαση της ενότητας και την υπόσκαψη της διεθνούς αλληλεγγύης των δυνάμεων της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού. Το ΚΚΕ παλεύει αποφασιστικά ενάντια στη συκοφαντική αυτή καμπάνια των ιμπεριαλιστών και καταδικάζει κάθε διασπαστική εκδήλωση στις γραμμές του παγκόσμιου σοσιαλιστικού κινήματος που καλύπτεται με τα συνθήματα για «εθνικό κομμουνισμό», για χωρισμό των κομμουνιστών σε «σταλινικούς» και «αντισταλινικούς» κλπ.

Η προσπάθεια των ιμπεριαλιστών στην Αίγυπτο και στην Ουγγαρία από-

τυχε χάρη στην πάλη του λαού της Αιγύπτου, των επαναστατικών δυνάμεων της Ουγγαρίας, χάρη στη σθεναρή πολιτική της ΕΣΣΔ, που εκπλήρωσε ξανά το διεθνιστικό της χρέος, και στην αλληλεγγύη και υποστήριξη των φιλειρηνικών δυνάμεων όλου του κόσμου. Έτσι επιβεβαιώθηκε ξανά αυτό που διατύπωσαν οι ιστορικές αποφάσεις του XX Συνεδρίου του ΚΚΣΕ ότι η αλλαγή στο διεθνή συσχετισμό των δυνάμεων υπέρ του στρατοπέδου της ειρήνης δημιούργησε τη δυνατότητα αποτροπής του πολέμου.

Δεν πρέπει όμως οι λαοί να εφησυχάζουν, εφόσον επανεξοπλίζεται η Δυτική Γερμανία, και οι Ενωμένες Πολιτείες της Αμερικής και το ΝΑΤΟ διατηρούν πολυάριθμα στρατεύματα και πολεμικές βάσεις κοντά στις σοσιαλιστικές χώρες.

Οι ιμπεριαλιστές συνεχίζουν τις προσπάθειες και ραδιουργίες τους στις χώρες της Εγγύς και Μέσης Ανατολής. Το Δόγμα Αιζενχάουερ αποτελεί νέο βήμα στα επεκτατικά σχέδια του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Τα μονοπώλια των ΕΠΑ, επωφελούμενα από το αδυνάτισμα των θέσεων των Αγγλων και Γάλλων αποικιοκρατών στην Εγγύς και Μέση Ανατολή, προσπαθούν να επιβάλουν τη δική τους ιμπεριαλιστική κυριαρχία σ' αυτή τη ζώνη. Γι' αυτό προωθούν τα σχέδια της οικονομικής και πολιτικής υποδούλωσης των αραβικών χωρών, που απόκτησαν την ανεξαρτησία τους ή αποτινάζουν τα δεσμά της αποικιοκρατίας. Η απειλή αποστολής αμερικάνικων στρατιωτικών δυνάμεων στη Μέση Ανατολή αποτελεί κατευθείαν απειλή κατά της ανεξαρτησίας των λαών και κατά της ειρήνης. Γι' αυτό και οι λαοί, και πρώτοι οι αραβικοί, αντιτάσσονται στο Δόγμα Αιζενχάουερ.

Το Δόγμα Αιζενχάουερ θίγει τα ζωτικά εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας και περικλείνει κινδύνους εμπλοκής της στα φιλοπόλεμα σχέδια των ιμπεριαλιστών. Απειλεί με μεγαλύτερη υποδούλωση την πατρίδα μας. Όπως οι Αγγλογάλλοι χρησιμοποίησαν την Κύπρο για βάση εξόρμησης τους κατά της Αιγύπτου, έτσι τώρα ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός στην προσπάθειά του να καταπνίξει την ανεξαρτησία των αραβικών λαών δε θα διστάσει να χρησιμοποιήσει τις πολεμικές βάσεις του στην Ελλάδα, θα θελήσει να τη μεταβάλει σε βάση ατομικών επιχειρήσεων. Στην Κύπρο η προσπάθειά του είναι να υποκαταστήσει ή να μοιραστεί με τη Μ. Βρετανία την κυριαρχία του στο νησί σε στρατιωτική βάση εξόρμησης. Γι' αυτό η κυβέρνηση των ΕΠΑ θέλησε να εμποδίσει τη συζήτηση του Κυπριακού στον ΟΗΕ, αντιτάχθηκε στην ψήφιση της πρότασης για αυτοδιάθεση της Κύπρου και προσπαθεί να μεταφέρει τη λύση του Κυπριακού στο ΝΑΤΟ, για να μετατρέψει την Κύπρο σε πολεμική βάση του ΝΑΤΟ και των ιδίων των ΕΠΑ. Η Ελλάδα για άλλη μια φορά βρήκε τη συμπαράσταση της Σοβιετικής Ένωσης και των Λαϊκών Δημοκρατιών που πρότειναν να ψηφιστεί η πρόταση για την αυτοδιάθεση της Κύπρου.

Ο ελληνικός λαός νιώθει αγανάκτηση για τη στάση της κυβέρνησης Καραμανλή στο Κυπριακό. Με τις δηλώσεις του υπουργού της των εξωτερικών στη Νέα Υόρκη αποκαλύφθηκαν ολοκληρωτικά οι προθέσεις της να μεταβιβάσει την αγγλική κατοχή στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές, να μετατρέψει την Κύπρο σε αμερικάνικη στρατιωτική βάση στη Μέση Ανατολή, ενάντια στις αραβικές χώρες και το δημοκρατικό στρατόπεδο.

Ο ελληνικός λαός απορρίπτει με αγανάκτηση την προσπάθεια των υπηρετών του δολαρίου να παρουσιάσουν τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό σα «φιλελεύθερο». Το 10χρονο του Δόγματος Τρούμαν, που συμπληρώνεται αυτές τις μέρες, μιλάει εύγλωττα για τις συμφορές, την πείνα και τις ταπεινώσεις, που έφερε η αμερικάνικη αποικιοκρατία στην Ελλάδα. Σ' αυτές τις συνθήκες το ύψιστο εθνικό συμφέρον του ελληνικού λαού είναι να συνεχίσει και να δυναμώσει την πάλη του για μια ανεξάρτητη εθνική εξωτερική πολιτική στηριγμένη στις 5 αρχές της ειρηνικής συνύπαρξης, για την αυτοδιάθεση της Κύπρου χωρίς στρατιωτικές βάσεις και δεσμεύσεις.

Ο λαός μας δίπλα στους άλλους λαούς του κόσμου έχει χρέος να δυναμώσει την πάλη του για την ειρήνη, για την κατάργηση των όπλων μαζικής εξότωσης, για τον αφοπλισμό και τη συλλογική ασφάλεια.

Ο ελληνικός λαός ζητάει ν' αναπτυχθούν οι σχέσεις με τη Σοβιετική Ένωση και τις Λ. Δημοκρατίες, να αποκατασταθούν κανονικές σχέσεις με τις ΛΔ της Αλβανίας, Βουλγαρίας, που 'ναι άμεσοι γείτονές μας και με τη Λ. Δημοκρατία της Κίνας.

2. Στο χρόνο που πέρασε, δυνάμωσε η βασική αντίθεση που κυριαρχεί σήμερα στη ζωή της Ελλάδας, η αντίθεση του ελληνικού λαού προς τον αμερικανοαγγλικό ιμπεριαλισμό και την πλουτοκρατική ολιγαρχία που συνεργάζεται μαζί του. Με τη δουλειά των κομμουνιστών και των άλλων δημοκρατικών δυνάμεων μεγάλωσε η αντίσταση των πλατιών λαϊκών μαζών στην πολιτική της κυβέρνησης Καραμανλή. Αποστολή και έργο της η κυβέρνηση αυτή είχε και έχει να εφαρμόζει την πολιτική του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και της ντόπιας πλουτοκρατικής ολιγαρχίας που αποβλέπει στην υποταγή της Ελλάδας και τη διατήρησή της σαν προγεφυρώματος των ΕΠΑ στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ταυτόχρονα στο χρόνο που πέρασε δυνάμωσε χάρη στην πολιτική της κυβέρνησης η επιδρομή του ξένου κεφαλαίου, που αρπάζει τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και υποσκάπτει την ανάπτυξη της εθνικής μας οικονομίας με τον άγριο συναγωνισμό των βιομηχανικών και αγροτικών προϊόντων μας και μέσα στην ίδια την ελληνική αγορά. Μόνο μέσα στα 1956 κλείστηκαν συμβάσεις που εκχωρούν σε ξένες εταιρίες το σιδερομετάλλευμα Αταλάντης, τον αμίαντο Κοζάνης, το μαγγάνιο Δράμας, Θάσου, Λάρισας, Εύβοιας, τα κοιτάσματα πετρελαίου Ζακύνθου, το μαγγάνιο και πετροκάρβουνο Τριχωνίδας κλπ. Αυ-

τά σε συνδυασμό με τον πολεμικό προσανατολισμό της οικονομίας της Ελλάδας και τις βαρύτερες στρατιωτικές δαπάνες εξαιτίας των δεσμεύσεων της με την αμερικανοελληνική συμφωνία της 12-10-1953 και το NATO, με τη βαριά φορολογική πολιτική και την εκμεταλλευτική ασυδοσία της ντόπιας πλουτοκρατίας, επιδείνωσαν την οικονομική κατάσταση της χώρας και έριξαν ακό-μα πιο πολύ το βιοτικό επίπεδο των λαϊκών μαζών.

Η κυβέρνηση Καραμανλή συνέχισε το αντιδημοκρατικό καθεστώς των διωγμών των αγωνιστών του λαού, το καθεστώς των φακέλων, των πιστοποιητικών κοινωνικών φρονημάτων, της ΚΥΠ και των έκτακτων νόμων. Μετά την επάνοδο του Καραμανλή από την Ουάσιγκτον, δυνάμωσαν οι τρομοκρατικές προκλήσεις κατά του δημοκρατικού κινήματος και η αντικομμουνιστική εκστρατεία όπου επιστρατεύτηκε τελευταία και ο βασιλιάς Παύλος.

3. Πάνω στη βάση της λαϊκής δυσaréσκειας και της πάλης των λαϊκών δυνάμεων ενάντια στην πολιτική της εθνικής υποτέλειας, βάθυναν και επεκτάθηκαν στο χρόνο που πέρασε οι *ανακατατάξεις των δυνάμεων* προς όφελος μιας δημοκρατικής αλλαγής στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, που σημείωσε η 8η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ. Οι ανακατατάξεις αυτές εκφράζονται στη συμμετοχή όλο και πιο πλατιών λαϊκών μαζών στην πάλη για το ψωμί, τη δημοκρατία και την εθνική ανεξαρτησία για την αυτοδιάθεση της Κύπρου, εκφράζονται στην ενίσχυση των προοδευτικών δυνάμεων μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα και των τάσεων δημοκρατικής οργάνωσης της αγροτιάς, στην επιτυχία της Α΄ Συνδιάσκεψης της ΕΔΑ, στο δυνάμωμα των ζυμώσεων υπέρ της ενιαίας πάλης για τη δημοκρατική αλλαγή και μέσα στα στελέχη των δημοκρατικών κομμάτων, στις μεταποίσεις που σημειώνονται από την κυβερνητική παράταξη προς την αντιπολίτευση, στις φυγόκεντρες τάσεις μέσα στην ΕΡΕ (παραίτηση Θεοτόκη, αποσκιρτήσεις Ευταξία, Καρούσου κλπ.).

Οι βασικές ανακατατάξεις στρέφονται στην αναζήτηση νέων δρόμων, εθνικών δημοκρατικών δρόμων της ελληνικής πολιτικής. Αρχίζουν από την αναπτυσσόμενη δυσaréσκεια για τη σημερινή κατάσταση της πατρίδας μας και φτάνουν ως τον καθαρά αντιιμπεριαλιστικό δημοκρατικό προσανατολισμό που έχει τις ρίζες του στις πλούσιες εθνικοδημοκρατικές αγωνιστικές παραδόσεις του λαού μας και ενισχύονται από διεθνή παραδείγματα της εθνικοαπελευθερωτικής πάλης άλλων λαών. Το καθήκον του ΚΚΕ είναι να βοηθήσει ώστε όλες αυτές οι τάσεις να συγκλίνουν προς μια συνεπή εθνική δημοκρατική πολιτική, που θα φράξει το δρόμο σε κάθε δημαγωγία, σε κάθε προσπάθεια παράτασης της εθνικής υποτέλειας και του αντιδημοκρατικού καθεστώτος με τη μια ή την άλλη νέα μορφή, σε κάθε προσπάθεια αντιστασιακών πραξικοπημάτων.

4. Η πατρίδα μας έχει να διαλέξει ανάμεσα σε δύο θέσεις: Ή θα εξακο-

λουθήσει να μαραζώνει, να ταπεινώνεται και ν' αντιμετωπίζει τον κίνδυνο να εμπλακεί σε πολεμικούς τυχοδιωκτισμούς εξαιτίας της εξάρτησής της από τους Αμερικανοάγγλους ιμπεριαλιστές και της πολιτικής των ντόπιων οργάνων τους, ή θ' απαλλαγεί από την υποτέλεια και θα τραβήξει το δρόμο μιας ανεξάρτητης δημοκρατικής πολιτικής κατά το παράδειγμα άλλων χωρών που έσπασαν τα δεσμά της εξάρτησης από τους αποικιοκράτες.

Στις σημερινές κρίσιμες στιγμές όπου ποδοπατούνται τα εθνικά μας δίκαια, όπου οι αποικιοκρατικές δυνάμεις και ιδιαίτερα οι ΕΠΑ με το Δόγμα Αιζενχάουερ απειλούν να μας υποδουλώσουν περισσότερο και να μας μπλέξουν σε νέες περιπέτειες, η Ελλάδα πρέπει να βρεθεί ενωμένη με μια πατριωτική κυβέρνηση που να αναλάβει να εφαρμόσει εθνική δημοκρατική πολιτική. Ο ελληνικός λαός διαθέτει ρωμαλέες δυνάμεις, που συναισθάνονται την ανάγκη και έχουν και τη θέληση και την ικανότητα να βγάλουν την πατρίδα στο δρόμο της εθνικής ανεξαρτησίας και της δημοκρατικής αναδημιουργίας.

Οι δυνάμεις αυτές είναι οι εργάτες, η πιο αποφασιστική δύναμη της προόδου, οι αγρότες, οι υπάλληλοι, οι βιοτέχνες και επαγγελματίες, η πατριωτική διανόηση, οι εθνικές μειονότητες, οι πατριώτες βιομήχανοι και έμποροι, οι πατριώτες αξιωματικοί, ο εθνικός κλήρος, οι φοιτητές, η νεολαία, οι γυναίκες της Ελλάδας, τα πατριωτικά κόμματα, οργανώσεις και παράγοντες του ελληνικού λαού. Μόνο μια χούφτα μεγαλοπλουτοκράτες που τα συμφέροντά τους συνυφάνθηκαν με το ξένο κεφάλαιο, πρώτ' απ' όλα το αμερικάνικο, και σπηρίζονται σε αντιδραστικούς πολιτικούς και στρατιωτικούς (ΙΔΕΑ), θέλουν τη διαιώνιση της σημερινής υποτέλειας και του εθνικού διχασμού. Με την απάτη, τη δημαγωγία και τους εκβιασμούς κατορθώνουν ακόμα να επηρεάζουν λαϊκές μάζες που η θέση τους είναι στο πατριωτικό μέτωπο της αλλαγής.

5. Ξεκινώντας από τα παραπάνω η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ τονίζει πως το βασικό καθήκον του ΚΚΕ και των οπαδών του παραμένει το καθήκον που έβαλε η 6η Ολομέλεια: *συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων* για την απαλλαγή της χώρας από την πολιτική της υποτέλειας στους Αμερικανοάγγλους ιμπεριαλιστές και την εφαρμογή μιας ανεξάρτητης ειρηνικής, δημοκρατικής ελληνικής πολιτικής. Οι δυνάμεις αυτές ενωμένες μπορούν χρησιμοποιώντας τις θέσεις τους στη Βουλή και έξω απ' τη Βουλή, κινητοποιώντας το λαό να επιβάλουν την απομάκρυνση της κυβέρνησης Καραμανλή, τη διενέργεια εκλογών με απλή αναλογική από προσωρινή κυβέρνηση, και το σχηματισμό πατριωτικής κυβέρνησης συνασπισμού που θ' αναλάβει ν' αλλάξει το μονόπλευρο εξωτερικό προσανατολισμό της Ελλάδας και να πραγματοποιήσει τις πιο επείγουσες εσωτερικές δημοκρατικές μεταβολές, που έχει ανάγκη η χώρα.

6. Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας επεξεργάστηκε τη διακήρυξη των εθνικών δημοκρατικών επιδιώξεών του, δηλ. πρόγραμμα μιας ριζικής αντι-ιμπεριαλιστικής δημοκρατικής αλλαγής που έχει ανάγκη ο τόπος. Ταυτόχρονα το ΚΚΕ δηλώνει πως θα υποστηρίξει κάθε προσπάθεια που θ' αποτελούσε το πρώτο βήμα στο άνοιγμα του δρόμου για τη δημοκρατική ομαλότητα και την εθνική αυτοτέλεια. Προς αυτή την κατεύθυνση το ΚΚΕ προτείνει σ' όλα τα πατριωτικά κόμματα, οργανώσεις και κοινωνικούς παράγοντες το ακόλουθο κοινό πρόγραμμα δράσης:

Εξωτερική πολιτική. Αυτοδιάθεση της Κύπρου χωρίς παραχώρηση πολεμικών βάσεων και χωρίς δεσμεύσεις, με κατοχύρωση των δικαιωμάτων της τουρκικής μειονότητας. Σταμάτημα του μονόπλευρου εξωτερικού προσανατολισμού, πολιτική ειρήνης και ίσης φιλίας με όλους.

Εσωτερική πολιτική. Άποκατάσταση της δημοκρατικής τάξης-ομαλότητας και ισοπολιτείας, ακύρωση των έκτακτων νόμων και μέτρων. Γενική αμνηστία, νομιμοποίηση του ΚΚΕ. Καθιέρωση του εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής.

Οικονομική πολιτική. Άμεσα μέτρα για την οικονομική ανακούφιση του λαού και για την προστασία της εθνικής οικονομίας από τον εξοντωτικό συναγωνισμό των ξένων μονοπωλίων.

7. Η Ολομέλεια αντιπροσχηματίζει τους κινδύνους που περικλείνει για το λαό μας η συνέχιση της αντιδημοκρατικής πολιτικής, της πολιτικής του εθνικού διχασμού, της διάκρισης των πολιτών με τα κριτήρια της εποχής του εμφυλίου πολέμου και η παραγνώριση της θέλησης της πλειοψηφίας του λαού για λήθη του παρελθόντος και αποκατάσταση της ομαλότητας που εκφράστηκε ακόμα και στις νοθευμένες εκλογές της 19.2.1956. Η Ολομέλεια τονίζει την ανάγκη ν' αναπτυχθεί πιο πλατιά η λαϊκή πάλη για την *απελευθέρωση* των εξορίστων και φυλακισμένων αγωνιστών του λαού, για το δίχως όρους επαναπατρισμό των πολιτικών προσφύγων, για τη *γενική αμνηστία*, βασικό στοιχείο του εκδημοκρατισμού της χώρας. Πρέπει ν' αναπτυχθεί η πάλη μας ενάντια στη συνέχιση της παράνομης και αντισυνταγματικής πολιτικής της κυβέρνησης, που εννοεί να κρατάει εκτός νόμου το ΚΚΕ, ένα από τα μεγαλύτερα κόμματα της χώρας, σε αντίθεση με την εκφρασμένη θέληση της πλειοψηφίας του λαού και όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Το εθνικό συμφέρον απαιτεί να γίνει σεβαστό το αναφαίρετο συνταγματικό δικαίωμα της *νόμιμης ύπαρξης και δράσης του ΚΚΕ*. Χωρίς αυτό δε νοείται αποκατάσταση της δημοκρατικής ομαλότητας της χώρας.

Η Ολομέλεια καλεί το λαό, τους φαντάρους και πατριώτες αξιωματικούς, όλες τις δημοκρατικές δυνάμεις να επαγρυπνούν και ν' αντιταχθούν ενωμένες σε κάθε απόπειρα αντιλαϊκού πραξικοπήματος.

8. Η 7η Ολομέλεια υπογραμμίζει πως παρά το λαϊκό ρεύμα της αλλαγής και την πατριωτική ενότητα που άρχισε να πραγματοποιεί ποικιλότροπα ο λαός από τα κάτω, βασική αδυναμία της στιγμής είναι ότι *καθυστερεί* η συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων και η κινητοποίησή τους γύρω από ένα πλατύ πρόγραμμα εθνικού δημοκρατικού μετασχηματισμού. Ιδιαίτερα καθυστερεί σε σύγκριση με τις ανάγκες και τις δυνατότητες η σύμπραξη των δημοκρατικών κομμάτων και οργανώσεων από τα πάνω. Αυτό επιτρέπει στην αντίδραση να κρατιέται στην εξουσία και περικλείνει τον κίνδυνο παράτασης της υποταγής στους Αμερικάνους «κηδεμόνες», κίνδυνο δικτατορικών λύσεων και πολεμικών τυχοδιωκτισμών.

Κύριες αιτίες αυτής της καθυστέρησης είναι:

α) Η στάση ορισμένων ηγετών των κομμάτων του Κέντρου: που αντί να τραβήξουν αποφασιστικά στη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων: που εγκαινιάστηκε με τη συγκρότηση της «Δημοκρατικής Ένωσης» στις εκλογές 19.2.1956, έλαβαν στάση «απολογουμένου» στο ζήτημα της συνεργασίας με την αριστερά. Δε θέλουν να βγάλουν διδάγματα από το παρελθόν. Καλλιεργούν ανεδαφικές και επιζήμιες αντιλήψεις για δημοκρατική αλλαγή χωρίς την αριστερά. Με την τέτοια στάση τους οι ηγέτες αυτοί αναλαμβάνουν σοβαρή ευθύνη για τις τύχες του λαού. Σήμερα αυτό που εξυπηρετεί τα εθνικά συμφέροντα, το μεγάλο πρόβλημα της δημοκρατικής αλλαγής, είναι η συσπείρωση και η ενότητα όλων χωρίς εξαίρεση των δημοκρατικών δυνάμεων. Η πάλη για τη δημοκρατική αλλαγή δεν μπορεί να καρποφορήσει με τον αποκλεισμό των πιο συνεπών και δραστήριων δημοκρατικών δυνάμεων του έθνους.

β) Τα υπολείμματα καταδικασμένων στενών, σεχταριστικών αντιλήψεων και μεθόδων, που είναι εμπόδιο στην οργάνωση των μαζικών αγώνων και του ενιαίου πατριωτικού αγώνα της αλλαγής. Η Ολομέλεια σημειώνει τα σεχταριστικά λάθη στο ζήτημα της συνδικαλιστικής ενότητας, που αποτέλεσαν τροχοπέδη στην ανάπτυξη του αγώνα της εργατικής τάξης. Από το άλλο μέρος υπάρχουν περιπτώσεις που στο όνομα της ενότητας δε γίνεται κριτική σε λαθεμένες θέσεις συμμάχων μας, στο ζήτημα της ενότητας, ενώ η κριτική αυτή θα βοηθούσε την ενότητα.

γ) Η καθυστέρηση της οργάνωσης των πατριωτικών δυνάμεων κάτω στη βάση, εκεί που ζει και παλεύει ο λαός, της οργάνωσης των μαζικών αγώνων για τα άμεσα αιτήματα του λαού, σα συνέπεια κυρίως της καθυστέρησης της οργανωμένης δουλειάς των κομματικών μας οργανώσεων και των κομμουνιστών.

9. Αντικρίζοντας με αισιοδοξία και με συνείδηση της ευθύνης τα μεγάλα καθήκοντα που επιβάλλει στο κόμμα μας η ανάγκη της στροφής στην πολιτική ζωή του τόπου, η 7η Ολομέλεια καλεί τους κομμουνιστές και τους οπαδούς

του ΚΚΕ να πολλαπλασιάσουν τις προσπάθειές τους για να δημιουργούν από κοινού, σε κάθε εργοστάσιο, γραφείο και συνοικία, σε κάθε πόλη και χωριό, τα όργανα της κοινής πατριωτικής πάλης για το ψωμί και τις ελευθερίες του λαού, για την αλλαγή που έχει ανάγκη ο τόπος. Για την επιτυχία της κοινής πατριωτικής πάλης πρέπει να διαφωτίζουμε, να πείθουμε και να κατακτούμε υπέρ της αλλαγής και τους οπαδούς και τα στελέχη της σημερινής κυβερνητικής παράταξης, που δεν μπορούν να μην ανησυχούν από τις συνέπειες της πρόσδεσης στους Αμερικάνους «κηδεμόνες».

Ξεκινώντας από το κεντρικό καθήκον του ΚΚΕ – πάλη για τη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων για την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατία, την ειρήνη και την οικονομική ανακούφιση και πρόοδο του λαού, η 7η Ολομέλεια καθορίζει τα σπουδαιότερα καθήκοντα του κόμματος στον τομέα της μαζικής δουλειάς.

α) Να οργανώνουμε παντού με βάση την πατριωτική ενότητα τους άμεσους οικονομικούς και πολιτικούς αγώνες του λαού προσανατολιζοντάς τους στην κατεύθυνση της δημοκρατικής αλλαγής. Χρειάζεται να υποστηρίξουμε και να πρωτοστατούμε σε κάθε κίνηση που στρέφεται κατά των ξένων ληστρικών εταιριών για την περιφρούρηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών, κατά της παραχώρησης εδάφους για πολεμικές βάσεις των ιμπεριαλιστών, κατά της ετεροδικίας. Να βρισκόμαστε στην πρώτη γραμμή σε κάθε κίνηση υπέρ του εκδημοκρατισμού της χώρας, υπέρ της κατάργησης των εκτάκτων νόμων κλπ. Να πρωτοστατούμε για να πλαταιίνει και να επεκτείνεται η πάλη μέσα και έξω από τη Βουλή για να δημιουργούνται και να επεκτείνονται παντού τα όργανα του πατριωτικού αγώνα, όπως οι επιτροπές κυπριακού αγώνα, οι επιτροπές υπέρ των εξορίστων και φυλακισμένων, της αμνηστίας, της αναλογικής κ.ά. Να αξιοποιούμε και να ευρύνουμε πιο θαρραλέα όλες τις νόμιμες δυνατότητες της διαφώτισης και κινητοποίησης του λαού.

β) Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δώσουμε στην ανάπτυξη των αγώνων των εργατών και υπαλλήλων για τα άμεσα αιτήματά τους επιδιώκοντας από τα κάτω ως τα πάνω την ενότητα δράσης στις εργατικές τάξεις, τη συνδικαλιστική ενότητα. Η 7η Ολομέλεια ξανατονίζει πως οι κομμουνιστές ξεπερνώντας επιδράσεις της σεχταριστικής γραμμής της παλιάς καθοδήγησης του ΚΚΕ, πρέπει ν' αντιμετωπίσουν τ' αντιδημοκρατικά μέτρα και τις διαγραφές που εφαρμόζει η δεξιά ηγεσία της ΓΣΕΕ με το δυνάμωμα της πάλης για την ενότητα μέσα στις γραμμές της ΓΣΕΕ, με το δυνάμωμα της συσπείρωσης των δυνάμεων της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης, στην πάλη για τα ζητήματα των εργατών και υπαλλήλων, για τις συνδικαλιστικές ελευθερίες, για τον εκδημοκρατισμό των συνδικάτων, με τη δουλειά για την οργάνωση των ανοργάνωτων εργατών και υπαλλήλων στα σωματεία, για τη συγχώνευση των παράλληλων

σωματείων, κέντρων και ομοσπονδιών. Μόνο σφυρηλατώντας την ενότητα και δυναμώνοντας την πάλη της εργατικής τάξης, θ' ανεβάσουν τον πρωτοποριακό ρόλο της σαν της πιο αποφασιστικής δύναμης στο πατριωτικό μέτωπο του λαού.

γ) Η κινητοποίηση της αγροτιάς, η πάλη της για την τοποθέτηση και προστασία των προϊόντων της, για την αναστολή των χρεών προς την Αγροτική Τράπεζα, η συμμετοχή της στον πατριωτικό αγώνα για την Κύπρο, η πάλη της για τις δημοκρατικές ελευθερίες δείχνουν δραστηριοποίηση των πλατιών στρωμάτων του χωριού. Κύριος λόγος που ωστόσο οι αγώνες της αγροτιάς καθυστερούν είναι η αδύνατη δουλειά των δημοκρατικών δυνάμεων στο χωριό. Οι κομμουνιστές υποστηρίζουν κάθε πρωτοβουλία και κίνηση για την πολιτική οργάνωση των αγροτών με βάση την πάλη για την προστασία της αγροτιάς από τη ληστεία των ξένων και ντόπιων εκμεταλλευτών, για τις άλλες διεκδικήσεις της, για την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία σε συνεργασία με τα άλλα λαϊκά στρώματα και πρώτ' απ' όλα με την εργατική τάξη.

δ) Το κόμμα πρέπει να παλεύει για τις διεκδικήσεις των *επαγγελματοβιοτεχνών* και των *μεσαίων στρωμάτων της πόλης* γενικά, που συνθλιβονται από την εκμεταλλευτική δράση των ξένων και ντόπιων μονοπωλίων και την αβάστακτη φορολογία, από τα βαριά νοίκια κλπ. και ενδιαφέρονται ζωτικά για την αλλαγή.

ε) Το ΚΚΕ χαιρετίζει με όλη τη δύναμη την ενότητα δράσης της *νεολαίας* μας, τους θαυμάσιους αγώνες της για την απελευθέρωση της Κύπρου και τα δικαιώματά της και υποστηρίζει κάθε προσπάθεια για τη δημοκρατική της οργάνωση, για τη σταθεροποίηση και το πλάτεμα της ενότητας της νεολαίας για τα ζητήματα των νέων, για τη λύση του Κυπριακού, για τη συμμετοχή της στους γενικότερους αγώνες του λαού μας.

ζ) Προς την κατεύθυνση της συνένωσης των πατριωτικών δυνάμεων των *γυναικών* πρέπει να υποστηριχτεί και να προωθηθεί η σύμπραξη των προοδευτικών γυναικείων οργανώσεων, η μαζικοποίησή τους, να προωθηθεί η μαζική συμμετοχή των εργατριών και υπαλλήλων στα συνδικάτα.

* * *

1. Το διάστημα που πέρασε από την 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ, *επιβεβαίωσε πέρα για πέρα την ορθότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας του Μάρτη 1956*. Αποκαλύπτοντας και καταδικάζοντας τη λαθεμένη σχεταριστική γραμμή, που εφαρμόζε η καθοδήγηση Ζαχαριάδη, και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, που αποτελούσε τροχοπέδη στην ανάπτυξη της πρωτοβουλίας και της δραστηριότητας των μελών του κόμματος, η

δη Ολομέλεια εγκαινίασε την αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων της κομματικής ζωής και επεξεργάστηκε πάνω σε σωστή μαρξιστική-λενινιστική βάση τα προβλήματα της πατριωτικής πάλης στη χώρα μας.

Η 7η Ολομέλεια σημειώνει πως η πλειοψηφία των μελών του κόμματος τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό *δέχτηκε με ικανοποίηση τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και δούλεψε για την εφαρμογή τους*. Η Ολομέλεια υπογραμμίζει ιδιαίτερα το υψηλό πολιτικό και αγωνιστικό επίπεδο που έδειξαν στην κατανόηση και εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας οι κομμουνιστές στην Ελλάδα και ιδιαίτερα οι φυλακισμένοι και εξόριστοι.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έδωσαν φτερά στη σκέψη και τη δουλειά των κομμουνιστών και βοήθησαν στο πλάτημα του μαζικού πατριωτικού κινήματος του λαού. Με βάση τις αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ και της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ εντάθηκε η εσωκομματική ζωή του ΚΚΕ, δραστηριοποιήθηκαν τα στελέχη και μέλη του κόμματος, αναπτύχθηκε η κριτική και αυτοκριτική.

Για πρώτη φορά ύστερα από χρόνια τα κομματικά ζητήματα συζητήθηκαν στις κομματικές συνελεύσεις πλατιά σε ατμόσφαιρα *εσωκομματικής δημοκρατίας*, με πνεύμα γόνιμης κριτικής και εκφράζονται αβίαστα όλες οι γνώμες. Τα μέλη του κόμματος υπέβαλαν σε βαθιά κριτική τη λαθεμένη σχετιριστική πολιτική της πρώην καθοδήγησης και το ανώμαλο καθεστώς που υπήρχε στο ΚΚΕ και συνεισφέρουν πλούσιο υλικό από την πείρα τους. Το αποτέλεσμα είναι ότι δυνάμωσε το αίσθημα της ευθύνης των μελών και στελεχών του κόμματος, άρχισε η συλλογική επεξεργασία των κομματικών ζητημάτων. Δυνάμωσε το κύρος και η επιρροή του ΚΚΕ μέσα στο λαό. Το λαϊκό κίνημα κατάρτησε καινούργιες θέσεις στην πολιτική ζωή της χώρας.

2. Η Ολομέλεια σημειώνει ότι η ΚΕ στην αρχή δεν μπόρεσε να δει όλο το βάθος της αποσυνθετικής δουλειάς που είχαν κάνει σε μια οργάνωση του εξωτερικού ο Ζαχαριάδης και οι άμεσοι συνεργάτες του. Η Ολομέλεια εγκρίνει τη γραμμή ενέργειας του Γραφείου για την αποκατάσταση της ενότητας αυτής της οργάνωσης, βάζει στο κέντρο της παραπέρα δουλειάς την ανάγκη της υπομονετικής και πειστικής δουλειάς για την επανασύνδεση των συντρόφων που εξακολουθούν να μένουν έξω από τις γραμμές της παραπάνω οργάνωσης.

3. Εμπόδιο στην εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας στάθηκαν οι εκπρόσωποι της καταδικασμένης παλιάς κατάστασης στο κόμμα και πρώτ' απ' όλα ο Ζαχαριάδης που αντί να δει τις βαριές συνέπειες που είχε η τυχοδιωκτική πολιτική του για το ΚΚΕ και το λαϊκό κίνημα, αντί να συναισθανθεί το μέγεθος των ευθυνών του προσπάθησε ν' ανάψει φραξιονιστική κίνηση μέσα στο κόμμα και να το διασπάσει.

Η 7η Ολομέλεια εκφράζοντας την ακλόνητη απόφαση του κόμματος να βαδίσει στο δρόμο που χάραξε η 6η Ολομέλεια, καταδικάζει αποφασιστικά τη στάση αυτή και καλεί όλο το κόμμα να συσπειρωθεί γύρω στη γραμμή του κόμματος και την καθοδήγησή του, να περιφρουρήσει την ενότητα και μονολιθικότητα του ΚΚΕ.

4. Στην πάλη του κόμματος για την ανασύσταση των δυνάμεών του τα μέλη και στελέχη του, με ηρωισμό και τιμή εκπληρώνουν την αποστολή τους. Τα αποτελέσματα όμως της προσπάθειας για την αναδιοργάνωση των *κομματικών μας δυνάμεων* ύστερα από την ήττα μας το 1949 καθυστερούν σε σχέση με τις ανάγκες του κινήματος. Αυτό δεν οφείλεται μόνο στο ότι η κομματική ανασυγκρότηση στηριζόταν σε μια ανεδαφική εκτίμηση της κατάστασης σαν επαναστατικής και σε μια σεχταριστική πολιτική γενικά. Οφείλεται επίσης και στην κατάφωρη διαστρέβλωση των λενινιστικών αρχών οργάνωσης των κομματικών δυνάμεων από την πρώην Γραμματεία της ΚΕ, στην εγκληματική αδιαφορία της για την περιφρούρηση των στελεχών και των κομματικών οργανώσεων. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα παραποίησης των γεγονότων ήταν η έκθεση του Απριλίου 1954 για τη δουλειά του κόμματος και η σχετική απόφαση της ΚΕ.

Η παλιά καθοδήγηση όχι μόνο δε μελετούσε σοβαρά τα χτυπήματα που έδινε ο εχθρός στις παράνομες οργανώσεις, αλλά και έκανε και τυχοδιωκτικές ενέργειες στην παράνομη δουλειά. Η καθοδήγηση Ζαχαριάδη ενδιαφερόταν όχι να στερεώσει μελετημένα κομματικές οργανώσεις αλλά να στερεώσει την κλονιζόμενη εξουσία της μέσα στο κόμμα.

Το αποτέλεσμα είναι πως παρά την αυτοθυσία των αγωνιστών μας, οι παράνομες οργανώσεις δεν μπόρεσαν να απαλλαχθούν από το σεχταρισμό και η δουλειά για την αναδιοργάνωση των κομματικών οργανώσεων στην Ελλάδα καθυστερεί σοβαρά.

Η 7η Ολομέλεια σημειώνει πως το Γραφείο έκανε τις πρώτες προσπάθειες στη διόρθωση των λαθών και την ανάπτυξη της δουλειάς του κόμματος. Χρειάζεται όμως πολύ περισσότερη προσπάθεια και δουλειά.

Στον τομέα της κομματικής ανοικοδόμησης και δουλειάς η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ καθορίζει τα παρακάτω καθήκοντα.

α) Να ξεπεράσουμε την καθυστέρηση που υπάρχει στις παράνομες κομματικές οργανώσεις και που η συνέχισή της αποτελεί σοβαρό κίνδυνο. Το κόμμα πρέπει μελετημένα και προσεχτικά να ανασυγκροτήσει τις κομματικές του δυνάμεις, να δημιουργήσει γερές κομματικές οργανώσεις με βάση την αποκέντρωση, την επαναστατική επαγρύπνηση και τη συνωμοτικότητα, ικανές να αντιμετωπίζουν τον εχθρό και να γίνουν πραγματικοί οργανωτές και καθοδηγητές των μαζικών λαϊκών αγώνων.

Στη δουλειά για την πραγματοποίηση του καθήκοντος αυτού το κόμμα πρέπει να προχωρεί με μεγάλη σύνεση και προσοχή, χωρίς βιασύνη και προχειρότητα.

β) Σοβαρότατο καθήκον του κόμματος είναι η αξιοποίηση και η διεύρυνση των νόμιμων δυνατοτήτων και ο καλύτερος συνδυασμός της παράνομης με τη νόμιμη δουλειά. Ιδιαίτερα πρέπει να προσεχθούν οι δυνατότητες νόμιμης έντυπης προπαγάνδας.

γ) Όλοι οι κομμουνιστές πρέπει να βρίσκονται και να δουλεύουν μέσα στις διάφορες μαζικές οργανώσεις και στην πρώτη γραμμή στα συνδικάτα, να πρωτοστατούν στην οργάνωση της πάλης για τις άμεσες διεκδικήσεις των εργατών με βάση το ενιαίο μέτωπο και τη συνδικαλιστική ενότητα, στην ενότητα και πάλη όλων των στρωμάτων του λαού, των γυναικών, της νεολαίας, πρωτοπόροι αγωνιστές για την ειρήνη, για την εθνική ανεξαρτησία, για τη δημοκρατική αναγέννηση της Ελλάδας.

δ) Χρειάζεται ν' αναπτυχθεί στις κομματικές οργανώσεις πιο συστηματική διαφωτιστική δουλειά για την αφομοίωση και την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας για την παραπέρα καταπολέμηση του σεχταρισμού, που είναι ο βασικός κίνδυνος και εμπόδιο στη δουλειά του κόμματος.

ε) Πρέπει να συνεχιστεί με επιμονή και σταθερότητα η *αποκατάσταση των λενινιστικών αρχών μέσα στο κόμμα*.

Η μακρόχρονη διαστρέβλωση και απομάκρυνση από τις αρχές αυτές, η καλλιέργεια της προσωπολατρίας στον Ζαχαριάδη άφησαν βαθιά τα ίχνη τους μέσα στο κόμμα, και, συνεπώς, χρειάζεται μακρόχρονη και επίμονη δουλειά για την αναδιαπαιδαγώγηση στελεχών και μελών στο ανανεωτικό πνεύμα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Για την υπερνίκηση των υπολειμμάτων του γραφειοκρατισμού και του σεχταρισμού στη δουλειά του κόμματος χρειάζεται στενή σύνδεση με τις μάζες, να συμβουλευόμαστε τις μάζες, και, με βάση τις γνώμες και την πείρα των μαζών, να ελέγχουμε την ορθότητα των αποφάσεων και την πολιτική μας γραμμή. Σ' όλους τους κρίκους και τους τομείς της κομματικής δουλειάς πρέπει να εφαρμόζεται σταθερά η αρχή της συλλογικότητας, ν' αναπτυχθεί η κριτική και αυτοκριτική και η εσωκομματική δημοκρατία. Ακόμα και στις πιο δύσκολες συνθήκες της παρανομίας η καθοδήγηση πρέπει να βρίσκει τον τρόπο ν' ακούει τη φωνή της βάσης και να τη συμβουλεύεται. Ο έλεγχος πρέπει να στηρίζεται στην πλατιά συμμετοχή των μελών του κόμματος. Χρειάζεται ν' αναδειχθούν θαρρετά νέα στελέχη, που να εφαρμόζουν σταθερά τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας.

Εξασφαλίζοντας και αναπτύσσοντας παραπέρα την ελεύθερη έκφραση της γνώμης του κάθε μέλους του κόμματος πρέπει παράλληλα να καταδικάσουμε τις μεμονωμένες εκδηλώσεις σάπιου φιλελευθερισμού, μηδενισμού και

μικροαστικής ανευθυνολογίας, να βάλουμε τέρμα στην ανεύθυνη συζήτηση των κομματικών ζητημάτων στους δρόμους ή με αλληλογραφία που συνεχίζεται ακόμα από ορισμένους.

6. Παρά την ιδεολογική δουλειά που έκαμε το κόμμα ύστερα από το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και την 6η Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματός μας υπάρχουν ακόμα σε αρκετά μέλη και στελέχη του κόμματος συγχύσεις, ασάφειες, απορίες, σχετικά με ορισμένα ιδεολογικά-πολιτικά προβλήματα. Γι' αυτό, το ΚΚΕ πρέπει να βάλει στο κέντρο της προσοχής του την ανάπτυξη της *ιδεολογικής* δουλειάς. Χρειάζεται να δυναμώσει τη δουλειά για την αφομοίωση απ' όλα τα μέλη του κόμματος των αποφάσεων του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ και της 6ης Ολομέλειας, για τη δημιουργική επεξεργασία των προβλημάτων της χώρας στο φως αυτών των αποφάσεων. Πρέπει να φωτιστεί το πρόβλημα της προσωπολατρίας όπως παρουσιάστηκε και αναπτύχθηκε στην Ελλάδα, ν' αναθεωρηθεί η λαθεμένη εκτίμηση της ιστορίας του ΚΚΕ που είχε γίνει με γνώμονα την προσωπολατρία στον Ζαχαριάδη.

Το Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ πρέπει να οργανώσει καλύτερα τη δουλειά της προπαγάνδας και να επεξεργαστεί πλάνο ανάπτυξης των ιδεολογικών προβλημάτων του κόμματος και να προσελκύσει σ' αυτόν τον τομέα όλα τα στελέχη που μπορούν να συνεισφέρουν.

7. Η 7η Ολομέλεια διακηρύττει για άλλη μια φορά ότι παλεύοντας για τα δικαιώματα των εθνικών μειονοτήτων και ξεκινώντας από την πραγματικότητα που διαμορφώθηκε στην Ελλάδα και στα Βαλκάνια, το ΚΚΕ αγωνίζεται για το δικαίωμα της *ισοτιμίας των Σλαβομακεδόνων*, που κατοικούν στην Ελλάδα. Η Ολομέλεια τονίζει ότι η πολιτική του Ζαχαριάδη στο Μακεδονικό ζήτημα όπως εκφράστηκε ιδιαίτερα στην 5η Ολομέλεια της ΚΕ το 1949 ήταν πολιτική λαθεμένη, που ζημίωσε το δημοκρατικό κίνημα στην Ελλάδα, συνεπώς και την ίδια την υπόθεση των Σλαβομακεδόνων. Οι Σλαβομακεδόνες της Ελλάδας θα βρουν τα δικά τους μόνο σε μια ακατάλυτη ενότητα με τον ελληνικό λαό.

8. Η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι λόγω των συνεπειών του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος του παρελθόντος δε στάθηκε δυνατό να συγκληθεί μέσα στο 1956 το Συνέδριο του Κόμματος. Η Ολομέλεια αποφασίζει να συγκληθεί το 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα.

9. Η 7η Ολομέλεια, βασισμένη σταθερά στις αποφάσεις της 6ης Ευρείας Ολομέλειας της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ καλεί όλους τους κομμουνιστές της Ελλάδας να δυναμώσουν με βάση αυτές τις αποφάσεις, την πάλη για την *ενότητα των γραμμών του κόμματος*. Σήμερα που διεξάγεται νέα λυσσασμένη αντικομμουνιστική σταυροφορία του ιμπεριαλισμού και που μπροστά στο ΚΚΕ μπαίνουν πολύ υπεύθυνα καθήκοντα στην πάλη για την εθνική-δημοκρατική

αλλαγή, το δυνάμωμα της ιδεολογικής και οργανωτικής ενότητας του κόμματος πάνω στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού είναι ύψιστο χρέος του κάθε κομμουνιστή. Οι εχθροί του λαού για να καλύψουν τη χρεοκοπία τους βάλθηκαν να δυσφημίζουν και να υπονομεύσουν το κόμμα του λαού, το ΚΚΕ. Στο βράχο της ενότητας και της επαγρύπνησης των μελών του ΚΚΕ θα σπάσουν όλες οι υπονομευτικές τους προσπάθειες. Η 7η Ολομέλεια εκφράζει τη βαθιά πίστη των κομμουνιστών της Ελλάδας στις δημιουργικές δυνάμεις του αδάμαστου λαού μας και με αισιοδοξία αντικρίζει το μέλλον της πατρίδας.

Η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ καταδικάζει κάθε προσπάθεια διάσπασης των γραμμών του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος και εκφράζει τη σταθερή προσήλωση του ΚΚΕ στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού, της ενότητας των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων.

Η Ολομέλεια καλεί όλα τα μέλη του κόμματος να συσπειρωθούν πιο σφιχτά γύρω στην Κεντρική Επιτροπή, το συλλογικό καθοδηγητή του Κόμματος. Καλεί τους κομμουνιστές να πολλαπλασιάσουν τις προσπάθειές τους για να ενώσουν όλες τις πατριωτικές δυνάμεις και να οδηγήσουν το λαό στην ποθητή εθνική-δημοκρατική αλλαγή.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της Κεντρικής Επιτροπής του ΚΚΕ, αφού συζήτησε πάνω στο ζήτημα της καθοδηγητικής δουλειάς και δράσης του Ν. Ζαχαριάδη ιδιαίτερα στην τελευταία περίοδο και τη στάση του ύστερα από την 6η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ.

Διαπιστώνει:

Η πολιτική γραμμή που επεξεργάστηκε και επέβαλε στο ΚΚΕ ο Ν. Ζαχαριάδης από το 1945 ήταν αριστεριστική, σεχταριστική, τυχοδιωκτική. Η πολιτική αυτή, που τη χαρακτήριζε η αντιφατικότητα και η ασυνέπεια οδήγησε σε ήττα το ρωμαλέο ελληνικό δημοκρατικό κίνημα.

Ο Ν. Ζαχαριάδης, εγκρίνοντας ανεπιφύλακτα μόλις γύρισε στην Ελλάδα, την πολιτική γραμμή της πρώτης φάσης του ένοπλου αγώνα, εμπόδισε το ΚΚΕ να δει τα λάθη του, να βρει τις αιτίες τους, να βγάλει σωστά συμπεράσματα και διδάγματα, που θα το εξόπλιζαν με την πείρα του παρελθόντος για την παραπέρα δράση του. Αργότερα δίνοντας διαμετρικά αντίθετη εκτίμηση για την πολιτική γραμμή του κόμματος στην πρώτη φάση του ένοπλου αγώνα, τη συνόδευσε μ' ένα αχαρακτήριστο διασυρμό των στελεχών του κόμματος. Η θέση αυτή του Ζαχαριάδη μείωνε το κύρος του κόμματος και δυσσημούσε την αντίσταση του ελληνικού λαού και την πάλη του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, που ψυχή της ήταν το ΚΚΕ.

Με τη γνωστή θέση του στην 12η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ του 1945 για τον «ελληνικό άξονα» αντικειμενικά δικαίωνε την επέμβαση των Άγγλων ιμπεριαλιστών στην Ελλάδα.

Ο Ν. Ζαχαριάδης, περιφρονώντας τη γνώμη πολλών στελεχών του ΚΚΕ και των μαζών καθώς και τις υποδείξεις αδελφών κομμάτων και επιβάλλοντας την αποχή από τις εκλογές του 1946, που ήταν λάθος αποφασιστικής σημασίας, στερούσε από το ΚΚΕ τη δυνατότητα να εξαντλήσει όλες τις νόμιμες δυνατότητες μαζικής δράσης ν' αποκαλύψει και να ξεσκεπάσει τους καθοδηγητές και οργανωτές του εμφυλίου πολέμου, το Δεκέμβρη, πράγμα που διευκόλυνε τον εχθρό να ξανασπρώξει το λαϊκό κίνημα στον εμφύλιο πόλεμο, να κρύψει τις ευθύνες γι' αυτό. Προσανατολίζοντας το κόμμα προς την ένοπλη αντιπαράθεση και διεξάγοντας τον ένοπλο αγώνα χωρίς πολιτική, ιδεολογική, οργανωτική, τεχνική προετοιμασία. Διαστρεβλώνοντας στην πορεία του ένοπλου αγώνα το χαρακτήρα της επανάστασης και αντικαθιστώντας το σύνθημα για ισοτιμία των Σλαβομακεδόνων με το σύνθημα του κρατικού αποχω-

ρισμού τους, οδήγησε στην απομόνωση του ΚΚΕ από τους συμμάχους του και τις μάζες και πριν απ' όλα την εργατική τάξη και τελικά στην ήττα.

Μετά την ήττα στα 1949, με την αριστεριστική, σεχταριστική και τυχοδιωκτική πολιτική του, με τη διαπίστωση ότι η κατάσταση στην Ελλάδα είναι επαναστατική, με τα αλλοπρόσαλλα και προβοκατόρικά συνθήματα «τα όπλα αντίστροφα», «τα όπλα παρά πόδας, ο τρίτος γύρος ωριμάζει και επέρχεται» κλπ. ο Ν. Ζαχαριάδης εμπόδιζε την ανασύνταξη και συσπείρωση των λαϊκών δυνάμεων, διευκόλυνε την αντίδραση να καλλιεργεί την πολεμική ψύχωση, να δυναμώνει την εξάρτηση της χώρας από τους ξένους ιμπεριαλιστές να στερεώνει την κυριαρχία της, να δικαιολογεί και να παρατείνει το καθεστώς του εθνικού διχασμού, της ανωμαλίας και μισαλλοδοξίας με τις καταδικές, εκτελέσεις και διώξεις των αγωνιστών του λαού.

Ο Ν. Ζαχαριάδης καλλιεργούσε συστηματικά και επίμονα στο κόμμα τον αντισοβιετισμό και αντιδιεθνισμό, εμπόδιζε τη συνεργασία ανάμεσα στο ΚΚΕ και τ' αδελφά κόμματα και πρώτ' απ' όλα το ΚΚΣΕ. Υπονόμευσε την προλεταριακή αλληλεγγύη. Το σοβινιστικό σύνθημα για κατάληψη της Νότιας Αλβανίας, που μόνο τα σχέδια των Άγγλων ιμπεριαλιστών και της ντόπιας αντίδρασης εξυπηρετούσε και έβαζε σε κίνδυνο την ανεξαρτησία της ΛΔ Αλβανίας και την ειρήνη στα Βαλκάνια, η απόκρουση της σωστής συμβουλής των αδελφών κομμάτων για συμμετοχή στις βουλευτικές εκλογές τους 1946, η θέση που ανάπτυξε στη 12η Ολομέλεια του 1945 για κατοχύρωση των βόρειων συνόρων με τη βοήθεια της ιμπεριαλιστικής Αγγλίας, η απόκρουση από το κόμμα των κριτικών παρατηρήσεων και συμβουλών της ΚΕ του ΚΚΣΕ για ριζική αναθεώρηση του λαθεμένου σχεδίου προγράμματος του ΚΚΕ, η οργάνωση της αντισοβιετικής προβοκάτσιας στην Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης, αποτελούν χαρακτηριστικές εκδηλώσεις της αντιδιεθνιστικής, σεχταριστικής, τυχοδιωκτικής πολιτικής και δράσης του.

Ο Ν. Ζαχαριάδης για ν' αποφύγει την κριτική των ενεργειών και των λαθών και εκμεταλλευόμενος τη θέση του σα Γενικού Γραμματέα του ΚΚΕ και την εμπιστοσύνη που του έτρεφαν τα μέλη του κόμματος εξαιτίας της μακρόχρονης καλλιέργειας της προσωπολατρίας, επέβαλε στο ΚΚΕ ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς παραβιάζοντας ωμά τις λενινιστικές οργανωτικές αρχές και τους κανόνες της εσωκομματικής ζωής. Καταπάτησε την εσωκομματική δημοκρατία, έπνιγε τη φωνή των μελών και στελεχών του κόμματος, καταδίκασε και εξουθένωνε κάθε στέλεχος που εκδήλωνε διαφωνίες είτε αντιρρήσεις στη λαθεμένη γραμμή του. Κατάργησε την αρχή της συλλογικότητας της καθοδήγησης με τον παραμερισμό της Κεντρικής Επιτροπής και του Πολιτικού Γραφείου και επέβαλε μονοπρόσωπο δικτατορικό καθεστώς στο κόμμα. Πήγε να δημιουργήσει μέσα στο κόμμα μια ατμόσφαιρα δυσπιστίας και αλ-

ληλουποψίας, δεσμεύοντας και καταπνίγοντας τη δημιουργική δραστηριότητα των μελών και στελεχών του κόμματος.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτού του απαράδεκτου για Κομμουνιστικό Κόμμα καθεστώτος, που εφαρμόζε στο ΚΚΕ ο Ν. Ζαχαριάδης, είναι τα εγκλήματα σε βάρος κομμουνιστών στην ΚΟ Μπούλκες και στην 7η Μεραρχία του ΔΣΕ, οι μαζικές διαγραφές στην Κομματική Οργάνωση της Πολωνίας και οι διαγραφές στην Κομματική Οργάνωση Τσεχοσλοβακίας και τις άλλες Κομματικές Οργανώσεις με αποκορύφωμα το πογκρόμ ενάντια στο κομματικό ακτίφ της Κομματικής Οργάνωσης Τασκέντ.

Ο Ν. Ζαχαριάδης με την εγκληματική στάση του στα ζητήματα της παράνομης δουλειάς και τις τυχοδιωκτικές ενέργειές του στην ανασυγκρότηση των παράνομων κομματικών οργανώσεων είναι ο κύριος υπεύθυνος για τα χτυπήματα που έδωσε η ασφάλεια στο ΚΚΕ και που στοίχισαν τη ζωή σε αρκετά στελέχη και σοβαρή πολιτική ζημιά στο κόμμα.

Ο Ν. Ζαχαριάδης ευθύνεται για την πρωτάκουστη και ασυμβίβαστη με τις κομματικές αρχές χρησιμοποίηση του πράκτορα της ασφάλειας Τ. Γουσόπουλου (Μάκη) για κομματική δουλειά στην Ελλάδα, πράγμα που οδήγησε στην παράδοση μελών και στελεχών του κόμματος και ολόκληρης της κομματικής οργάνωσης στην ασφάλεια και άνοιξε τις πόρτες του κόμματος σ' αυτή δίνοντάς της τη δυνατότητα να οργανώσει προκλήσεις σε βάρος του κόμματος.

Ο Ν. Ζαχαριάδης φέρνει την κύρια ευθύνη για τη χρησιμοποίηση του τροτκιστή Π. Δημητρακαρέα σε υπεύθυνους κρίκους της παράνομης κομματικής δουλειάς.

Η άρνηση του Ν. Ζαχαριάδη να πάρει μέρος στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ, η περιφρόνησή του προς την ΚΕ και τα μέλη του ΚΚΕ, η συστηματική, φραξιονιστική υπονόμηση από μέρους του των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, δείχνουν το αντικομματικό κατρακύλισμά του, φανερώνουν το πραγματικό πρόσωπό του, πρόσωπο εχθρού του κόμματος.

Με το τελευταίο αντιδιεθνιστικό, αντισοβιετικό γράμμα του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ και τη στάση του στη διάρκεια των εργασιών της 7ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ, ο Ν. Ζαχαριάδης περνάει απροκάλυπτα σε εχθρικές θέσεις και ευθυγραμμίζεται με τον «εθνικό κομμουνισμό», με τη συκοφαντική, προβοκατόρικη, αντικομμουνιστική, αντισοβιετική εκστρατεία του Στέιτ Ντιπάρτμεντ και της ΚΥΠ, που αποβλέπει στη διάσπαση των γραμμών του ΚΚΕ και στην αντιπαράθεσή του στο ΚΚΣΕ και στ' άλλα αδελφά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα.

Ο Ν. Ζαχαριάδης στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ υποστήριξε την καταδικασμένη λαθεμένη γραμμή του παρελθόντος και την ανώμαλη κατάσταση στο

ΚΚΕ. Ο Ν. Ζαχαριάδης, προσπαθώντας να καλύψει τις μεγάλες ευθύνες και τα εγκληματικά του λάθη, βάλθηκε να παλινορθώσει το ανώμαλο καθεστώς, που τόσες ζημιές στοίχισε στο κόμμα, και πρόβαλε υπονομευτής της ενότητας του κόμματος.

Ο Ν. Ζαχαριάδης, χτυπάει το κόμμα από τις ίδιες θέσεις και απόψεις που το χτυπάει ο ταξικός εχθρός επιδιώκοντας να κλονίσει τους ατράνταχτους δεσμούς του κόμματός μας με το διεθνές εργατικό κίνημα και να το στρέψει ενάντια σ' αυτό και πρώτ' απ' όλα ενάντια στο ΚΚΣΕ. Ο Ν. Ζαχαριάδης χτυπάει το κόμμα σαν κήρυκας του «εθνικού κομμουνισμού» μαζί με τους πιο στενούς πρώην συνεργάτες του και τωρινούς ομοϊδεάτες του Δ. Βλαντά και Γ. Βοντίτσιο (Γούσια).

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ.

Αποφασίζει ομόφωνα:

1) Καθαιρεί τον Ν. Ζαχαριάδη από την ΚΕ του ΚΚΕ.

2) Τον διαγράφει από το κόμμα σαν αντικομματικό φραξιονιστικό αντιδιεθνιστικό, εχθρικό στοιχείο.

3) Η Ολομέλεια σημειώνει πως επειδή πολλές ενέργειες του Ν. Ζαχαριάδη, όπως, π.χ., η υπόθεση Γουσόπουλου κλπ. Ξεφεύγουν από το χαρακτήρα και τα πλαίσια των συνηθισμένων λαθών, θεωρεί πως το κομματικό συμφέρον επιβάλλει να γίνει συστηματική και λεπτομερειακή παραπέρα έρευνα από το κόμμα πάνω σ' ολόκληρη τη ζωή και τη δράση του Ζαχαριάδη.

Το ΚΚΕ είναι αποφασισμένο να ξεκόψει οριστικά και αμετάκλητα με την ανεδαφική, τυχολογική πολιτική και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, που στοίχισε τόσο πολύ στο κόμμα όσο και στο κίνημά μας γενικότερα.

Το Ξεσκέπασμα των σοβαρών λαθών και των τυχολογικών ενεργειών του Ν. Ζαχαριάδη, που τόση ζημιά προξένησε στο ΚΚΕ και το ελληνικό δημοκρατικό κίνημα, θα βοηθήσει στην παραπέρα ιδεολογική, πολιτική και οργανωτική ενότητα του ΚΚΕ πάνω στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού, στην πιο στενή σύνδεσή του με τις λαϊκές μάζες και στην ακόμα πιο δυνατή σύμφιξη των δεσμών του με τ' αδελφά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ διαπιστώνει ότι ο Β. Μπαρτζιώτας, πρώην γραμματέας της ΚΕ και μέλος του ΠΓ, είναι, μαζί με τον Ν. Ζαχαριάδη από τους κύριους υπεύθυνους για τη λαθεμένη αριστεριστική, τυχοδιωκτική γραμμή του κόμματος και τις σοβαρές ζημιές που έγιναν εξαιτίας των λαθών τους. Ο Β. Μπαρτζιώτας είναι μετά τον Ν. Ζαχαριάδη ο κύριος υπεύθυνος για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς την καλλιέργεια της προσωπολατρίας προς τον Ν. Ζαχαριάδη, για τις διώξεις και εξόντωση των στελεχών του κόμματος που έκφραζαν αντιρρήσεις στη λαθεμένη γραμμή του. Ο Β. Μπαρτζιώτας ευθύνεται για τη διάσπαση της Κομματικής Οργάνωσης Τασκέντης. Είναι από τους κύριους υπεύθυνους για τα σοβαρά χτυπήματα και τις μεγάλες ζημιές που έπαθαν οι παράνομες οργανώσεις του ΚΚΕ, για την κομματικά απαράδεκτη χρησιμοποίηση του προβοκάτορα Γουσόπουλου (Μάκη) και του Π. Δημητρακαρέα.

Ο Β. Μπαρτζιώτας μαζί με τον Ν. Ζαχαριάδη καλλιεργούσε μέσα στο κόμμα τον αντιδιεθνισμό, και εμπόδιζε το ΚΚΕ να αξιοποιήσει τις πολύτιμες συμβουλές και υποδείξεις των αδελφών κομμάτων και πρώτ' απ' όλα του ΚΚΣΕ.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ διαπιστώνει ότι μετά την 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ ο Β. Μπαρτζιώτας έδειξε ταλαντεύσεις σχετικά με την αποφασιστική αντιμετώπιση της αντικομματικής ομάδας στην Κομματική Οργάνωση Τασκέντης και τελικά μπήκε εμπόδιο στη λύση της ανώμαλης κατάστασης που είχε δημιουργήσει η πρώην καθοδήγηση στην οργάνωση αυτή.

Με τη στάση του γενικά ο Β. Μπαρτζιώτας στάθηκε εμπόδιο στο κόμμα για την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ στη στάση του μετά την 6η Ολομέλεια σημειώνει σαν πρώτο βήμα την αυτοκριτική, που έκανε στη διάρκεια των εργασιών της 7ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ, θεωρώντας ταυτόχρονα την αυτοκριτική του αυτή σα μη ικανοποιητική μπροστά στα μεγάλα λάθη και ευθύνες που έχει σα μέλος της πρώην Γραμματείας της ΚΕ του ΚΚΕ.

Για τους παραπάνω λόγους η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ.

Αποφασίζει ομόφωνα.

- 1) Καθαίρει τον Β. Μπαρτζιώτα από μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ.
- 2) Τον αποκλείει από κάθε υπεύθυνη κομματική δουλειά ως το 8ο Συνέδριο του κόμματος.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ διαπιστώνει ότι ο Γ. Βοντίτσιος (Γούσιος) πρώην γραμματέας της ΚΕ και μέλος του ΠΓ είναι από τους κύριους υπεύθυνους για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς και τη λαθεμένη γραμμή που επιβλήθηκε στο ΚΚΕ, την καλλιέργεια της προσωπολατρίας στο πρόσωπο του Ν. Ζαχαριάδη, για τη δίωξη και εξόντωση των στελεχών του κόμματος που έκφραζαν αντιρρήσεις στη λαθεμένη γραμμή τους. Ο Γ. Βοντίτσιος (Γούσιος) φέρνει σοβαρές ευθύνες για τη διάσπαση της Κομματικής Οργάνωσης Τασκέντης.

Επίσης φέρνει σοβαρές ευθύνες για τη ζημιά και τα χτυπήματα που έπαθαν οι παράνομες οργανώσεις του ΚΚΕ. Για την απαράδεκτη για το κόμμα χρησιμοποίηση του προβοκάτορα Γουσόπουλου (Μάκη) και Π. Δημητρακαρέα.

Ο Γ. Βοντίτσιος (Γούσιος) μετά την 6η Ολομέλεια, προσπάθησε με υποκριτική αυτοκριτική να εξαπατήσει το κόμμα, δηλώνοντας ότι συμφωνεί με τις αποφάσεις της που ποτέ ειλικρινά δεν πίστεψε και δεν αναγνώρισε. Τον τελευταίο όμως καιρό με γράμματα του στο Γραφείο της ΚΕ και με το λόγο του στην 7η Ολομέλεια, πέρασε σε μια απροκάλυπτη αντικομματική-φραξιονιστική, αντιδιεθνιστική επίθεση ενάντια στο ΚΚΕ και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας.

Ο Γ. Βοντίτσιος (Γούσιος) με την επίθεσή του αυτή πάει να ανατρέψει τη γραμμή του κόμματος, να διασπάσει την ενότητά του, να υπονομεύσει την πειθαρχία του και να το αντιπαρεθέσει στα αδελφά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα, να το αντιπαρεθέσει στο ένδοξο ΚΚΣΕ και τη ΣΕ.

Με την εκδήλωση του Γούσια έχουμε μια αντιδιεθνιστική, εθνικιστική παρέκκλιση στις γραμμές του ΚΚΕ, που φορείς της είναι και οι Ν. Ζαχαριάδης και Δ. Βλαντάς, που βρίσκονται σε συμφωνία με τις λυσσασμένες προσπάθειες της διεθνούς και εσωτερικής αντίδρασης για την καλλιέργεια του «εθνικού κομμουνισμού».

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ καταδικάζει και στιγματίζει με τον πιο αποφασιστικό τρόπο την αντικομματική, φραξιονιστική, αντιδιεθνιστική χωρίς αρχές στάση και ενέργειες του Γ. Βοντίτσιου (Γούσια), που σκοπό τους έχουν την ανατροπή της γραμμής του κόμματος, τη διάσπαση και υπονόμευσης της ενότητας και πειθαρχίας του, και την αντιπαράθεσή του στο ΚΚΣΕ και τ' άλλα αδελφά κόμματα.

Ύστερα από τα παραπάνω η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ

Αποφασίζει ομόφωνα:

- 1) Καθαρίζει τον Γ. Βοντίσιο (Γούσια) από μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ.
- 2) Τον αποκλείει από κάθε υπεύθυνη κομματική δουλειά ως το 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ.
- 3) Τον προειδοποιεί ότι αν συνεχίσει την αντικομματική του στάση το ΚΚΕ θα τον βγάλει από τις γραμμές του.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ διαπιστώνει ότι ο Δ. Βλαντάς, είναι ένας από τους κύριους υπεύθυνους για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς και τη λαθεμένη γραμμή που επιβλήθηκε στο ΚΚΕ.

Ο Δ. Βλαντάς, όπως και ο ίδιος ομολόγησε, φέρνει σοβαρές ευθύνες για τις διώξεις και τα βασανιστήρια στελεχών και μελών της 7ης Μεραρχίας του ΔΣΕ που έγιναν στα 1949-50. Ήταν ο κύριος συνεργάτης του Ν. Ζαχαριάδη στην οργάνωση και εκτέλεση της αντισοβιετικής προβοκάτσιας στην Κομματική Οργάνωση Τασκέντης στα 1955.

Στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ και αμέσως μετά ο Δ. Βλαντάς προσπάθησε να εξαπατήσει το κόμμα. Προσποιούμενος στην αρχή ότι παραδέχεται τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, κατέληξε τελικά σε μια χωρίς αρχές φραξιονιστική επίθεση και πάλη για την ανατροπή τους.

Ξεκινώντας από αντιδιεθνιστικές, αντικομματικές θέσεις, προσπάθησε μετά την 6η Ολομέλεια να τραβήξει το κόμμα από το δρόμο του προλεταριακού διεθνισμού, να κλονίσει την ενότητά του, και να το ρίξει προς τα πίσω σε κατάσταση ακόμα πιο χειρότερη απ' αυτήν που καταδίκασε η 6η Ολομέλεια.

Τις αντικομματικές αυτές θέσεις του τις υποστήριξε με γράμματα και σχέδια εισηγήσεων και αποφάσεων για την 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ. Με τις θέσεις του αυτές στα διάφορα γράμματα που αλληλοσυγκρούονται ανάμεσά τους προσπαθεί ν' αποδείξει ότι δεν έχει ευθύνες ούτε για το εσωκομματικό καθεστώς ούτε για την πολιτική γραμμή του ΚΚΕ και να προβάλει τον εαυτό του σαν το μοναδικά ικανό να σώσει το κόμμα. Γι' αυτό το σκοπό δε διστάζει να αμαυρώσει όλη την ιστορία του ΚΚΕ και όλα τα στελέχη του. Ο Δ. Βλαντάς προσπάθησε μαζί με τον Γ. Βοντίτσιο να οργανώσει φραξιονιστική, χωρίς αρχές πάλη, μέσα στο Κόμμα, πάνω σε αντισοβιετική, αντιδιεθνιστική πλατφόρμα.

Στη διάρκεια των εργασιών της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ και έπειτα από την αποφασιστική και κομματική αντιμετώπιση και απόκρουση των ριζικά λαθεμένων και αντικομματικών απόψεων του υποχρεώθηκε να κάνει επανεληγμένα μέσα στην Ολομέλεια νέες αλληλοσυγκρούόμενες δηλώσεις. Στις δηλώσεις αυτές το κόμμα έχοντας υπόψη όλη την προηγούμενη στάση και συμπεριφορά του δεν μπορεί να 'χει καμιά εμπιστοσύνη πριν δείξει στην πράξη ότι κατάλαβε την έκταση και το βάθος των λαθών και ευθυνών του.

Η 7η Ολομέλεια καταδικάζει αποφασιστικά τις χωρίς αρχές αντικομματικές φραξιονιστικές θέσεις και εκδηλώσεις του Δ. Βλαντά και

Αποφασίζει ομόφωνα:

- 1) Τον καθαιρεί από την ΚΕ του ΚΚΕ.
- 2) Τον αποκλείει από κάθε υπεύθυνη δουλειά, μέχρι το 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ και
- 3) Τον προειδοποιεί πως, αν συνεχίσει το αντικομματικό του έργο, το κόμμα θα τον βγάλει από τις γραμμές του.

ΑΠΟΦΑΣΗ

Για την Κομματική Οργάνωση του ΚΚΕ στην Τασκέντη

Σχετικά με τη δουλειά του Γραφείου της ΚΕ στην Κομματική Οργάνωση του ΚΚΕ στην Τασκέντη, η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ αποφασίζει:

1. Το Γραφείο της ΚΕ δούλεψε βασικά σωστά για την αποκατάσταση της ενότητας στην ΚΟΤ. Η διαφωτιστική δουλειά που έγινε πάνω στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έδωσε τα πρώτα αποτελέσματά της. Αρκετά μέλη του κόμματος πείστηκαν για τις ευθύνες του Ζαχαριάδη. Η προσπάθεια για τη συνέχιση της ανάλυσης των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας σκόνταψε στην άσχημη κατάσταση ορισμένων οργανώσεων που ουσιαστικά βρίσκονταν διαλυμένες εξαιτίας της εγκληματικής δράσης του Ν. Ζαχαριάδη. Το γεγονός αυτό έκανε αναγκαίο το μέτρο της ανασυγκρότησης των οργανώσεων με βάση την υποβολή εκθέσεων από μέρος των μελών του κόμματος για σεβασμό του καταστατικού του.

Η ανασυγκρότηση ορισμένων κομματικών οργανώσεων της ΚΟΤ, που τις είχαν ουσιαστικά διαλύσει με την εγκληματική τους δράση ο Ζαχαριάδης, η πρώην Γραμματεία της ΚΕ και ο σ. Βλαντάς, χρησιμοποιώντας ορισμένα στελέχη της ΚΟΤ, ήταν μέτρο επιβεβλημένο για την αποκατάσταση της ενότητας, της κομματικής τάξης και ομαλής λειτουργίας της οργάνωσης με βάση το καταστατικό του κόμματος.

2. Η Ολομέλεια παράλληλα υπογραμμίζει ότι ακόμα δεν έχει υπερνικηθεί η τεχνητή διάσπαση της οργάνωσης. Υπάρχουν πολλά μέλη της ΚΟΤ, που επηρεασμένα από τα συνθήματα του Ζαχαριάδη και των στενών συνεργατών του δεν έχουν ακόμα επανασυνδεθεί με την κομματική οργάνωση ή δε συμμετέχουν στην κομματική ζωή. Αποκλειστική ευθύνη γι' αυτό φέρουν οι Ζαχαριάδης, Βλαντάς και Γούσιας που και μετά την 6η Ολομέλεια έκαναν και κάνουν το παν για να παρεμποδίσουν την πορεία της ενότητας και να βαθύνουν ακόμα περισσότερο τις συνέπειες της τεχνητής διάσπασης της ΚΟΤ, ενθαρρύνοντας την αντικομματική ομάδα της ΚΟ Τασκέντης, που πρωτοστατεί στην προσπάθεια για παράταση της διάσπασης της οργάνωσης.

3. Η 7η Πλατιά Ολομέλεια απευθύνεται σ' όλα τα μέλη του κόμματος που δεν έχουν ακόμα επανασυνδεθεί με την ΚΟΤ ή δε συμμετέχουν στην κομματική ζωή και τους καλεί να εγκαταλείψουν τις προκαταλήψεις και τα πάθη, να επανασυνδεθούν με την ΚΟΤ και να παίρνουν ενεργό μέρος στη ζωή της οργάνωσης με βάση τις καταστατικές αρχές του κόμματος. Οι σ. αυτοί, ύστερα από την τελευταία ανοιχτή αντικομματική επίθεση της φραξιονιστικής ομάδας Ζαχαριάδη-Βλαντά-Γούσια κατά των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας

πρέπει να δουν σε πιο αντιδιεθνιστικό κατήφορο επιχειρήσει και επιχειρεί να παρασύρει το κόμμα η ομάδα αυτή που αντικειμενικά ευθυγραμμίζεται με την αντικομματική εκστρατεία της διεθνούς αντίδρασης.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες επιβάλλεται περισσότερο από κάθε άλλη φορά η ενότητα των γραμμών του κόμματος και η συσπείρωση των μελών του γύρω από την Κεντρική του Επιτροπή.

4. Η 7η Πλατιά Ολομέλεια εκφράζοντας το πνεύμα ενότητας και μονολιθικότητας του ΚΚΕ πάνω στη βάση των αποφάσεων της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας και για να διευκολύνει όσους συντρόφους δεν καταλαβαίνουν το λάθος που κάνουν, παραμένοντας έξω απ' την οργάνωση ή μη συμμετέχοντας στην κομματική ζωή, αποφασίζει να παρατείνει ακόμα δυο μήνες το δικαίωμα επανασύνδεσης με τις οργανώσεις της ΚΟΤ. Η Ολομέλεια κάνει σύσταση στην ΚΕ της ΚΟΤ να εξετάσει τη δυνατότητα ακύρωσης των διαγραφών των μελών που διαγράφηκαν μετά την 6η Ολομέλεια και που μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα των δυο μηνών θα εκφράσουν τη θέλησή τους να επανασυνδεθούν με την οργάνωσή τους, να σεβαστούν τις καταστατικές αρχές, να παλέψουν για την εφαρμογή στην πράξη των αποφάσεων της 6ης και της 7ης Ολομέλειας και για τη στερέωση της ενότητας του κόμματος. Όταν περάσει η προθεσμία αυτή όποιος δε θα έχει επανασυνδεθεί ή δε θα συμμετέχει στην κομματική ζωή θα θεωρηθεί τελικά εκτός κόμματος και θα πρέπει να κάνει αίτηση για να εγγραφεί σαν καινούργιο μέλος του κόμματος.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ πληροφορήθηκε με αγανάκτηση το περιεχόμενο του γράμματος της 30 Δεκέμβρη 1956 που ο πρώην Γενικός Γραμματέας της ΚΕ του ΚΚΕ Ν. Ζαχαριάδης απηύθυνε προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ, με τη δήλωση ότι με παρόμοιο γράμμα θ' απευθυνθεί και στην καθοδήγηση ορισμένων άλλων αδελφών κομμάτων.

Το γράμμα αυτό το χαρακτηρίζει βαθύ αντισοβιετικό, αντιδιεθνιστικό, εχθρικό προς τον κομμουνισμό πνεύμα, που εκφράζει την αντικομματική κατακύλα του και την ευθυγράμμιση του με την αντισοβιετική αντικομμουνιστική υστερία, που κατευθύνεται από το Στέιτ Ντιπάρτμεντ.

Η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ εξέτασε αναλυτικά όλη τη δράση του Ν. Ζαχαριάδη μέσα στο κόμμα και, μαζί με τη λαβεμένη του γραμμή και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, καταδίκασε σα συκοφαντικούς τους ισχυρισμούς του Ν. Ζαχαριάδη, που διατυπώνει στο γράμμα του της 30 Δεκέμβρη 1956.

Ο Ν. Ζαχαριάδης ισχυρίζεται *Πρώτο*: ότι η διεθνής επιτροπή συγκροτήθηκε ενάντια στη θέληση των μελών του ΚΚΕ και πως η επιτροπή δεν είχε στη διάθεσή της κανένα γράμμα και παράπονο από μέλη και στελέχη του ΚΚΕ. Στην πραγματικότητα όμως η επιτροπή των αδελφών κομμάτων συγκροτήθηκε, ύστερα από πολλές εκατοντάδες ατομικά και ομαδικά γράμματα, που εξαιτίας του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος τα μέλη και στελέχη του ΚΚΕ αναγκάζονταν ν' απευθύνουν προς τα αδελφά κόμματα, ζητώντας τη βοήθειά τους. Τέτοια γράμματα στάλθηκαν και προηγούμενα, αλλά και ύστερα από *το πρωτάκουστο στην ιστορία των κομμουνιστικών κομμάτων πογκρόμ που οργάνωσε ο Ν. Ζαχαριάδης ενάντια στην οργάνωση του ΚΚΕ στην Τασκέντη με αποτέλεσμα τον τραυματισμό εκατοντάδων μελών και στελεχών του κόμματος*. Ο υπεύθυνος για την απαράδεκτη κατάσταση που δημιουργήθηκε στο κόμμα ούτε τόλμησε να παρουσιαστεί στην 6η Ολομέλεια του Μάρτη 1956. Ήρθε στην 7η Ολομέλεια ελπίζοντας πως η διεθνής εκστρατεία ενάντια στην ενότητα των κομμουνιστικών κομμάτων θα του 'δινε τη δυνατότητα να δημιουργήσει σύγχυση στις γραμμές του ΚΚΕ. Αλλά γελάστηκε όπως γελάστηκαν όλοι όσοι ονειρεύτηκαν διάσπαση της ενότητας των Κομμουνιστικών Κομμάτων.

Δεύτερο: Ο Ν. Ζαχαριάδης λέει ότι «τα μέλη της διεθνούς επιτροπής έφτασαν στο σημείο να λερώσουν και να βρίσουν τον αγώνα του ΚΚΕ κατά των εισβολών του Μουσολίνι το 1940». Στην πραγματικότητα όμως τόσο στην ανα-

κοίνωση του σ. Γκεόργκε Γκεοργκίου Ντεζ, στην 6η Ολομέλεια όσο και στις ομιλίες των αντιπροσώπων των αδελφών κομμάτων εξαιρείται ο ηρωικός αγώνας του ελληνικού λαού ενάντια στη φασιστική επίθεση του Μουσολίνι, με επικεφαλής το ΚΚΕ καθώς και η συμβολή του ελληνικού λαού στον αντιφασιστικό αγώνα στην περίοδο του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου. Η κριτική της διεθνούς επιτροπής, όπως και ολόκληρης της ΚΕ του ΚΚΕ στην 6η Ολομέλεια αφορούσε τη θέση του Ζαχαριάδη για υποστήριξη χωρίς επιφύλαξη του διευθυνόμενου από το φασίστα Μεταξά πολέμου. Τα γεγονότα απέδειξαν πως η φασιστική δικτατορία ήταν υπέρ μιας συμβολικής αντίστασης για την «τιμή των όπλων» και πως μόνο χάρη στην ανάμιξη του λαού η αντίσταση εκείνη πήρε το γνωστό μεγαλειώδες χαρακτήρα.

Τρίτο: Ο Ζαχαριάδης θέλησε να παρουσιάσει την επιτυχία της εκλογικής συνεργασίας των κομμάτων της αντιπολίτευσης στις εκλογές της 19 του Φλεβάρη 1956 σαν αποτέλεσμα της σωστής πολιτικής του. Η αλήθεια είναι πως η επιτυχία εκείνη οφειλότανε στη δράση των κομμουνιστών παρά τα εμπόδια που έβαζε στη δουλειά τους ο σεχταρισμός της καθοδήγησης μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Στην τωρινή Ολομέλεια ο ίδιος ο Ζαχαριάδης δεν τόλμησε καν να υπερασπίσει την ανεδαφική άποψή του πως ο χαρακτήρας της επανάστασης στην Ελλάδα είναι σοσιαλιστικός. Το λαθεμένο προσανατολισμό για ίδρυση νέας ΓΣΕΕ. Τη γραμμή της συγκέντρωσης των κύριων πυλών ενάντια στα συμβιβαστικά κόμματα. Το χαρακτηρισμό ενός από τους ηγέτες των κομμάτων που συνασπίστηκαν ενάντια στην κυβέρνηση στις εκλογές του 1956 σαν Ιούδα της δημοκρατίας. Το χαρακτηρισμό του αρχιεπισκόπου Μακάριου που βρίσκεται εξόριστος σαν προδότη του κυπριακού αγώνα και το σύνθημα «Ελεύθερη Κύπρος στην Ελεύθερη Ελλάδα».

Τέταρτο: Στο γράμμα του ο Ν. Ζαχαριάδης ισχυρίζεται ότι τα επείσχυντα γεγονότα της Τασκέντης οφείλονται στην ανάμιξη στελεχών του ΚΚΣΕ στα εσωτερικά του ΚΚΕ. Η αλήθεια όμως είναι ότι ο Ζαχαριάδης, που προηγούμενα εξόντωνε το ένα ύστερα από το άλλο ανώτερα στελέχη του κόμματος, γιατί αντιτάσσονταν στη λαθεμένη πολιτική γραμμή του και διαφωνούσαν με το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, στην Τασκέντ βάλθηκε να εξουδετερώσει και με τα γνωστά αιματηρά γεγονότα της 9-10 Σεπτεμβρίου, να εξουθενώσει ολόκληρη οργάνωση που χιλιάδες μέλη και στελέχη της εκφράζανε αμφιβολίες για την ορθότητα της γραμμής του κόμματος, έκαναν κριτική στα λάθη της Ζαχαριαδικής ηγεσίας και διαμαρτύρονταν για το απαράδεκτο εσωκομματικό καθεστώς, που είχε επιβληθεί στο ΚΚΕ και στην οργάνωσή τους συγκεκριμένα.

Πέμπτο: Χαρακτηριστικό από πολλές πλευρές της κατάρτησης του Ζαχαριάδη είναι η εξήγηση της ανώμαλης κατάστασης μέσα στο κόμμα. Ισχυρί-

ζεται ότι όλη η ανωμαλία προκλήθηκε τεχνητά με σκοπό να συγκαλυφθούν στελέχη του ΚΚΣΕ που ευθύνονται για... οικονομικές ανωμαλίες και καταχρήσεις στην Τασκέντ και που δημιούργησαν... πρακτοριακό δίκτυο μέσα στην οργάνωση του ΚΚΕ της Τασκέντ. Στον ισχυρισμό αυτό του Ζαχαριάδη συνδυάζεται ο εκχυδαϊσμός στην εξήγηση της βαθιάς κρίσης του ΚΚΕ με την ευθυγράμμιση του Ζαχαριάδη με την ξέφρενη αντικομμουνιστική υστερία. Τα μέλη και στελέχη του κόμματος που συνήθισαν ν' ακούνε μόνο από την ασφάλεια για πράκτορες και όργανα της Μόσχας αποκρούουν με αγανάκτηση τον προβοκατόρικο αυτό ισχυρισμό του Ζαχαριάδη.

Εκτο: Ο Ζαχαριάδης καταφέρεται ενάντια σε αδελφά κόμματα που απαντώντας στη θερμή παράκληση χιλιάδων μελών και στελεχών του κόμματος συγκρότησαν τη διεθνή επιτροπή, κάλεσαν την Ολομέλεια της ΚΕ μας το Μάρτη του 1956 και ανακοίνωσαν τη γνώμη τους για την πολιτική της καθοδήγησης του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη και για το εσωκομματικό καθεστώς. Και το κάνει αυτό εν ονόματι της αυτοτέλειας του ΚΚΕ. Όταν η σημερινή μας Ολομέλεια ζήτησε από τον Ζαχαριάδη εξηγήσεις για το ακατανόμαστο γράμμα του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ ο Ζαχαριάδης αρνήθηκε οποιαδήποτε εξήγηση με τη δικαιολογία ότι πρόκειται για υπόθεση που αφορά αυτόν προσωπικά με την ΚΕ του ΚΚΣΕ.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια καταδικάζει την αντισοβιετική, αντεπαναστατική, εχθρική προς το μαρξισμό-λενινισμό, θέση του Ν. Ζαχαριάδη και τις αντιδιεθνιστικές επιθέσεις του ενάντια στα αδελφά κόμματα και διακηρύχνει την ατράνταχτη πίστη των στελεχών και μελών του ΚΚΕ στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού, στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού.

Προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ εκφράζει τη βαθιά αναγνώριση των μελών και στελεχών του ΚΚΕ προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ για την ανεκτίμητη βοήθεια που πρόσφερε πάντα στις δύσκολες στιγμές και ιδιαίτερα την τελευταία περίοδο στο ΚΚΕ.

Οι Έλληνες κομμουνιστές δε θα ξεχάσουν ποτέ ότι μπόρεσαν με τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας να βγουν από το αποπνιχτικό ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς και να διορθώσουν την πολιτική γραμμή του ΚΚΕ χάρη στη συμβολή των αδελφών κομμάτων και πρώτ' απ' όλα του ΚΚΣΕ.

Η παρουσία του σ. Κουούσινεν στην 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ και ο χαιρετισμός του προς τους κομμουνιστές της Ελλάδας εκ μέρους της ΚΕ του ΚΚΣΕ, που έγινε μ' ενθουσιασμό δεκτός από τα μέλη της ΚΕ του ΚΚΕ και τους αντιπροσώπους των κομματικών οργανώσεων, υπογραμμίζουν τους ακατάλυτους αδελφικούς δεσμούς ανάμεσα στο ΚΚΕ και το ΚΚΣΕ. Το ΚΚΕ καταδίκασε τόσο στην 6η όσο και στην 7η Πλατιά Ολομέλεια την προσπάθεια της προηγούμενης καθοδήγησης ν' αντιπαραθέσει το ΚΚΕ προς το ΚΚΣΕ.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ δέχτηκε με ικανοποίηση το γεγονός ότι μετά την 6η Ολομέλεια αποκαταστάθηκαν στενές και ειλικρινείς αδελφικές σχέσεις ανάμεσα στο ΚΚΕ και το δοξασμένο ΚΚΣΕ, που το παράδειγμα και η πείρα του εμπνέανε πάντα και θα εμπνέουν και από δω και μπρος τους Έλληνες κομμουνιστές στο δύσκολο μα τιμητικό αγώνα για την ειρήνη, τη δημοκρατία, την εθνική ανεξαρτησία, για την αναγέννηση της Ελλάδας.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ διαδήλωσε την απόφαση του ΚΚΕ να δυναμώνει αδιάκοπα τη διεθνιστική αλληλεγγύη, τους δεσμούς του με τ' αδελφά κόμματα πάνω στη βάση των μαρξιστικών-λενινιστικών αρχών.

Ζήτω το δοξασμένο ΚΚΣΕ.

Ζήτω η λενινιστική Κεντρική Επιτροπή του.

Ζήτω η ακατάλυτη φιλία ανάμεσα στον ελληνικό και σοβιετικό λαό.

Προς την ΚΕ του ΕΚΡ

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ στέλνει θερμό χαιρετισμό στην ΚΕ του ΕΚΡ.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια ευχαριστεί μ' όλη της την καρδιά την ΚΕ του ΕΚΡ για την πολύτιμη βοήθεια που έδωσαν πάντα στο ΚΚΕ και ιδιαίτερα στην τελευταία περίοδο για ν' αποκατασταθούν οι λενινιστικές αρχές και να διορθωθεί η λαθεμένη πολιτική γραμμή που είχε επιβάλλει στο ΚΚΕ η προηγούμενη καθοδήγησή του.

Οι σύντροφοί μας δέχτηκαν μ' ενθουσιασμό την παρουσία στην 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ αντιπροσωπίας της ΚΕ του ΕΚΡ και το χαιρετισμό που απηύθυνε σ' αυτήν εκ μέρους της ΚΕ του ΕΚΡ ο σ. Κισινέφσκι.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, χαράσσοντας αισιόδοξη προοπτική για το δημοκρατικό κίνημα στην Ελλάδα, καταδίκασε την αντιδιεθνιστική στάση της προηγούμενης καθοδήγησης και υπογράμμισε με ιδιαίτερη επιμονή την ανάγκη να δυναμώσουν ακόμα πιο πολύ οι στενοί δεσμοί ανάμεσα στο ΚΚΕ και τ' αδελφά Κομμουνιστικά και Εργατικά Κόμματα.

Στη δύσκολη και σκληρή πάλη τους για την ειρήνη, τη δημοκρατία, την εθνική ανεξαρτησία οι Έλληνες κομμουνιστές θα υπολογίζουν πάντα και στην αδελφική βοήθεια και συμπαράσταση του ΕΚΡ, της Κεντρικής του Επιτροπής και του σ. Γκεόργκε Γκεοργκίου Ντεζ προσωπικά.

Ζήτω το ΕΚΡ και η ΚΕ του.

Ζήτω η ακατάλυτη φιλία ανάμεσα στον ελληνικό και ρουμάνικο λαό.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ

Στον αγωνιζόμενο για τη λευτεριά του λαό της Κύπρου

Πατριώτες αγωνιστές της Κύπρου.

Τις στιγμές αυτές που διεξάγετε το δύσκολο και άνισο μα γεμάτο δόξα αγώνα σας, ενάντια στο σκληρό κατακτητή, για ν' απαλλαχτείτε από τα βαριά δεσμά της αποικιακής σκλαβιάς, για να κατακτήσετε τη χιλιόκριβη τη λευτεριά, η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, σας απευθύνει θερμό, πατριωτικό χαιρετισμό.

Το ΚΚΕ, υποστηρίζει τον ιερό σας αγώνα με όλες του τις δυνάμεις. Όλοι οι κομμουνιστές της Ελλάδας βρίσκονται σ' επιστράτευση, αναπτύσσουν όλη τη δραστηριότητά τους και οργανώνουν στο πλευρό σας, για την υποστήριξή σας, τον αγώνα του λαού της Ελλάδας, για ν' αγρυπνεί και να μην επιτρέψει στους θιασώτες της πολιτικής της εθνικής υποτέλειας να προδώσουν την εθνική υπόθεση της Κύπρου. Υπόθεση για την οποία με τόση αυτοθυσία και αυτοπάρνηση χύνουν το αίμα τους και δίνουν τη ζωή τους τα ηρωικά παιδιά της.

Στον αγώνα σας αυτόν, που είναι και αγώνας ολόκληρου του έθνους δεν είμαστε μόνοι. Στο πλευρό μας βρίσκονται οι λαοί των σοσιαλιστικών χωρών, ολόκληρου του δημοκρατικού και αντιιμπεριαλιστικού στρατοπέδου, οι λαοί που αγωνίζονται για να κατακτήσουν και διαφυλάξουν την ανεξαρτησία τους από την επιβολή των ιμπεριαλιστών, οι λαοί που αγαπούν τη λευτεριά. Και η συμπαράσταση αυτή εκδηλώθηκε περίτρανα στην τελευταία συζήτηση του Κυπριακού στον ΟΗΕ.

Για να θριαμβεύσει ο δίκαιος αγώνας σας, για να εξασφαλίσετε την άμεση εξάσκηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης της γης των πατέρων σας, χωρίς πολεμικές βάσεις και χωρίς όρους, χρειάζεται να διαφυλάξετε και να δυναμώσετε την ενότητά σας. Να συνεχίσετε ακλόνητοι τον αγώνα σας που διευθύνουν οι πατριωτικές σας οργανώσεις, ΑΚΕΛ, *Εθναρχία* και ΕΟΚΑ.

Ζήτω η Λευτεριά της Κύπρου! Ψηλά τη σημαία της Εθνικής Ενότητας και του αγώνα για τη νίκη!

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ

Προς τους φυλακισμένους και εξόριστους αγωνιστές του λαού

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ στέλνει θερμό χαιρετισμό σε σας, τους φυλακισμένους και εξόριστους αγωνιστές του λαού που χρόνια τώρα αντιμετωπίζοντας ακλόνητοι τη βία, τις στερήσεις, τις αρρώστιες και το θάνατο, μένετε πιστοί στα ιδανικά μας, εκφράζοντας την απόφαση του περήφανου λαού μας να παλέψει ως τη νίκη, για ψωμί, ειρήνη, δημοκρατία, ανεξαρτησία, για ένα φωτεινό μέλλον.

Η 7η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ χαιρέτισε σε μια ανεκτίμητη βοήθεια στην πάλη για την εφαρμογή στη ζωή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, που αποτελούν ένα ελπιδοφόρο σταθμό στη δοξασμένη ιστορία του κόμματός μας, την ανεπιφύλακτη αποδοχή τους από μέρους των δεσμοτών αγωνιστών.

Το ΚΚΕ που με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας ρίχνεται με μεγαλύτερη αποφασιστικότητα και καλύτερα εξοπλισμένο σφυρηλατώντας την ενότητά του στον αγώνα για τη συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων, για την εθνική δημοκρατική αλλαγή, δεν ξεχνά ποτέ τους δεσμώτες αγωνιστές και οργανώνει την πάλη του λαού για τη γενική αμνηστία, για την απελευθέρωσή τους.

Λευτεριά στους ηρωικούς δεσμώτες αγωνιστές του λαού!

Ζήτω η πατριωτική ενότητα και πάλη, για την εθνική δημοκρατική αλλαγή, για την ανεξαρτησία, τη δημοκρατία την ειρήνη και την προκοπή του τόπου!

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

1o ΘΕΜΑ

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

Φεβράριος 1957

Σύντροφοι.

Στο χρόνο που πέρασε είχαμε σοβαρές διεθνείς εξελίξεις, ενώ ταυτόχρονα στην πατρίδα μας συντελούνται βαθιές ανακατατάξεις των κοινωνικών δυνάμεων, που τείνουν στην αλλαγή πορείας της εθνικής μας ζωής. Σ' αυτές τις συνθήκες το ΚΚΕ δούλεψε όλο το χρόνο για να πραγματοποιήσει τη στροφή που χάραξαν οι ιστορικές αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ και της ΚΕΕ. Πώς παρουσιάζεται η κατάσταση στη χώρα μας σε συνδυασμό με τη διεθνή θέση της;

Ι. Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

1. Η διεθνής κατάσταση

Ύστερα από μια σχετική χαλάρωση στην ένταση των διεθνών σχέσεων, που είχε επιτευχθεί σαν αποτέλεσμα της πολιτικής της Σοβιετικής Ένωσης και της πάλης όλων των δυνάμεων της ειρήνης, έχουμε τον τελευταίο καιρό σημαντική υπονόμευση αυτής της ύφεσης από την πλευρά των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων. Τα σπουδαιότερα που το μαρτυρούν είναι: η βάρβαρη ένοπλη επέμβαση των Αγγλογάλλων ιμπεριαλιστών και του κράτους του Ισραήλ στην Αίγυπτο, η προσπάθεια παλινόρθωσης του φασισμού στην Ουγγαρία, η νέα μανιασμένη αντικομμουνιστική εκστρατεία των διεθνών αντιδραστικών δυνάμεων, η διακήρυξη του Δόγματος Αϊζενχάουερ, δηλαδή του σχεδίου οικονομικής και ένοπλης επέμβασης του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στις χώρες της Μέσης Ανατολής. Υπάρχει πραγματική σχέση και λογικός ειρμός ανάμεσα σ' αυτά τα γεγονότα. Το νόημά τους είναι πως οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις μ' επικεφαλής τις ΕΠΑ προσπαθούν ν' αναχαιτίσουν την πρόοδο που σημειώνουν οι λαοί στην πορεία τους προς τη χειραφέτηση από τα δεσμά της αποικιοκρατίας, προς το σοσιαλισμό, στην προσπάθεια των λαών να εξασφαλίσουν την ειρήνη και την ανεξάρτητη και ειρηνική οικοδόμηση της εθνικής τους ζωής.

Από το άλλο μέρος τα ίδια γεγονότα δείχνουν ότι το παγκόσμιο μέτωπο

των λαών με πρωτοπορία τις χώρες του σοσιαλιστικού στρατοπέδου με επικεφαλής τη Σοβιετική Ένωση δυνάμωσε τόσο, που οι ιμπεριαλιστές δεν είναι πια σε θέση να επιβάλουν αυθαίρετα τις θελήσεις τους πάνω στους λαούς. Αυτό μαρτυρεί η αποτυχία τους στο Σουέζ και στην Ουγγαρία.

Στην Αίγυπτο, που απόκτησε πριν λίγα χρόνια την ανεξαρτησία της, οι Αγγλογάλλοι αποικιοκράτες προσπάθησαν να παλινорθώσουν με τη βία την κυριαρχία τους και να πνίξουν το απελευθερωτικό ξεσκήμα των αραβικών λαών. Μα χάρη στην ηρωική πάλη του αιγυπτιακού λαού και στην αποφασιστική προειδοποίηση και στάση της Σοβιετικής Ένωσης, χάρη στη στάση όλων των δυνάμεων της ειρήνης οι Αγγλογάλλοι ιμπεριαλιστές ηττήθηκαν επαισχύνα. Η θέση των ΕΓΑ στο ζήτημα αυτό καθορίστηκε απ' τα δικά τους ιμπεριαλιστικά συμφέροντα, συμφέροντα που είναι αντίθετα και σε βάρος των λαών της Εγγύς Ανατολής.

Στην Ουγγαρία η διεθνής και εσωτερική αντίδραση προσπάθησε να εκμεταλλευτεί τη δυσaréσκεια των εργαζομένων για τα σοβαρά λάθη της παλιάς ηγεσίας, να εκμεταλλευτεί την αργοπορία στη διόρθωσή τους και να βάλει σε κίνηση ένα προμελετημένο, αντεπαναστατικό σχέδιο παλινόρθωσης του καθεστώτος των κεφαλαιοκρατών και τσιφλικάδων, σχέδιο διάσπασης του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και δημιουργίας εστίας πολέμου στην καρδιά της Ευρώπης. Χάρη στη σταθερή πάλη των λαϊκοδημοκρατικών δυνάμεων της Ουγγαρίας, που ζήτησαν τη βοήθεια της Σοβιετικής Ένωσης, βοήθεια που τους δόθηκε έγκαιρα, γκρεμίστηκαν τα σχέδια της αντίδρασης στην Ουγγαρία. Σήμερα όλο και περισσότεροι άνθρωποι καλής πίστης βλέπουν τι ολέθριους κινδύνους θα είχαμε για την υπόθεση της ειρήνης και της προόδου, αν η Σοβιετική κυβέρνηση δεν ανταποκρινόταν στην έκκληση της επαναστατικής εργατοαγροτικής κυβέρνησης της Ουγγαρίας και δεν εκπλήρωνε αυτό το διεθνιστικό της χρέος.

Επαληθεύεται στη ζωή η βασική διαπίστωση του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ ότι η αλλαγή του διεθνούς συσχετισμού των δυνάμεων για όφελος του σοσιαλισμού, της δημοκρατίας και της ειρήνης, δημιούργησε τη δυνατότητα αποτροπής του πολέμου και της ειρηνικής συνύπαρξης των δυο συστημάτων, σοσιαλιστικού και καπιταλιστικού. Οι δυνάμεις της ειρήνης αντιμετώπισαν μ' επιτυχία τις δυνάμεις του πολέμου. Ταυτόχρονα οι επιθετικές πράξεις των ιμπεριαλιστών δείχνουν ότι δεν πρέπει να εννοούμε μηχανικά τις θέσεις του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ, να συγχέουμε τη δυνατότητα ειρηνικού περάσματος στο σοσιαλισμό με την πραγματικότητα, να λησμονούμε τις προσπάθειες του εχθρού, να λησμονούμε ότι χρειάζεται η πιο μεγάλη επαγρύπνηση, ότι τα ζητήματα τα κρίνει η κοινωνική πάλη.

Στην πάλη τους για την ειρήνη, την πρόοδο, το σοσιαλισμό οι λαοί έχουν

σήμερα μεγαλύτερες δυνατότητες και καλύτερες προϋποθέσεις. Αυτό πηγάζει από το κύριο χαρακτηριστικό της εποχής μας, που είναι ότι: δυνάμωσε ο σοσιαλισμός και μετατράπηκε σε παγκόσμιο σύστημα, αναπτύσσεται το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα των λαών, καταρρέει το αποικιοκρατικό σύστημα, βαθαίνουν παραπέρα οι αντιθέσεις του ιμπεριαλισμού, δυναμώνει το μέτωπο της δημοκρατίας και της προόδου σε κάθε χώρα.

Η Σοβιετική Ένωση τραβάει σταθερά να λύσει το πρόβλημα να ξεπεράσει στην κατ' άτομο παραγωγή τις πιο προχωρημένες τεχνικά καπιταλιστικές χώρες και δημιουργεί μ' επιτυχία τις υλικές προϋποθέσεις για την κομμουνιστική κοινωνία.

Ακολουθώντας το δρόμο της Μεγάλης Οκτωβριανής Σοσιαλιστικής Επανάστασης χτίζει μ' επιτυχία το σοσιαλισμό ο μεγάλος κινέζικος λαός των 600 εκατομμυρίων και συνεισφέρει την πείρα από τις εθνικές ιδιοτυπίες του στη σοσιαλιστική οικοδόμηση, ενώ το καθοδηγητικό του κόμμα, το ΚΚΚ, επαληθεύει με την πείρα του και πλουτίζει τη διδασκαλία του μαρξισμού-λενινισμού. Απ' αυτή την άποψη εξαιρετική σημασία έχουν οι αποφάσεις του 8ου Συνεδρίου του ΚΚΚ και το άρθρο της εφημερίδας *Ζενμινζιμπάο* που γράφηκε με βάση τη συζήτηση σε πλατιά συνεδρίαση του ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΚ.

Σ' όλες τις χώρες της Λαϊκής Δημοκρατίας ο σοσιαλισμός αυξάνει τις παραγωγικές δυνάμεις και καλύτερεύει συνεχώς τους όρους της ζωής των εργαζομένων. Καμιά προσπάθεια του ιμπεριαλισμού και της προπαγάνδας του δεν είναι σε θέση να μειώσει αυτά τα γεγονότα.

Το δυνάμωμα του σοσιαλιστικού στρατοπέδου ακτινοβολεί και επηρεάζει την πάλη των εργαζομένων όλου του κόσμου. Συντελεί στο ξύπνημα και την απολύτρωση των υπόδουλων και εξαρτημένων λαών.

Στις μέρες μας, πάνω από ένα δισεκατομμύριο άνθρωποι λευτερώθηκαν από τον αποικιακό ζυγό. Η ολοκληρωτική εξάλειψη του αναχρονιστικού συστήματος της αποικιοκρατίας είναι ένα από τα μεγάλα προβλήματα της εποχής μας.

Στις κεφαλαιοκρατικές χώρες δυναμώνει η πάλη των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων. Το κίνημα των οπαδών της ειρήνης αγκάλιασε εκατομμύρια φιλειρηνικών ανθρώπων σ' όλη τη γη. Διαμορφώθηκε, σα σημαντικός παράγοντας της διεθνούς ζωής, η τεράστια «ζώνη της ειρήνης» από κράτη σοσιαλιστικά και μη σοσιαλιστικά, που παλεύουν για την ειρήνη και αντιτάσσονται στις επιβολές του ιμπεριαλισμού.

Οι ιμπεριαλιστικές δυνάμεις μ' επικεφαλής τις Ενωμένες Πολιτείες της Αμερικής θέλουν να σταματήσουν την τέτοια πορεία των λαών. Γιατί η τέτοια πορεία θίγει τα συμφέροντα των κεφαλαιοκρατικών μονοπωλίων, που θέλουν να δεσπόζουν πάνω στους λαούς, για ν' αντλούν τ' αμύθητα κέρδη τους. Γι'

αυτό και οι δυνάμεις αυτές βάλθηκαν να μας ξαναγουρίσουν στην περίοδο του «ψυχρού πολέμου». Η νέα αντικομμουνιστική και αντισοβιετική εκστρατεία το φανερώνει καθαρά. Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός προβάλλει ωμός με το Δόγμα Αϊζενχάουερ και επιδιώκει να εκμεταλλευτεί προς όφελός του τις αποτυχίες των Αγγλογάλλων αποικιοκρατών, για να παλινρθώσει με νέα μορφή την αποικιοκρατία στη Μ. Ανατολή κάτω από την ηγεμονία των αμερικάνικων μονοπωλίων. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να οξύνει παραπέρα τις αντιθέσεις τους. Πέρ' απ' αυτό, σε συνδυασμό και με τον επανεξοπλισμό της Δ. Γερμανίας και την πρόθεση των ΕΠΑ να εγκαταστήσουν σε διάφορες χώρες «μονάδες ατομικών επιχειρήσεων», ο ιμπεριαλισμός πάει να δημιουργήσει βάση εξόρμησης για τρίτο παγκόσμιο πόλεμο ενάντια στου λαούς και ιδιαίτερα τη Σοβιετική Ένωση.

Από δω βγαίνει πως το πρώτο καθήκον είναι να επαγρυπνούμε και να υπερασπιζόμαστε αποφασιστικά την ειρήνη, να επιμεινουμε ακόμα πιο πολύ στην πολιτική της ειρηνικής συνύπαρξης, της ειρηνικής λύσης των διαφορών, στις προσπάθειες της απαγόρευσης των θερμοπυρηνικών όπλων, στις προσπάθειες του αφοπλισμού, της συλλογικής ασφάλειας, της αποχώρησης όλων των ξένων στρατευμάτων και της κατάργησης των πολεμικών βάσεων στις ξένες χώρες κλπ., σύμφωνα και με τις προτάσεις της σοβιετικής κυβέρνησης.

Οι κομμουνιστές και όλοι οι αγωνιστές της ειρήνης και της προόδου έχουν χρέος ν' αποκαλύψουν το βαθύτερο νόημα της νέας αντικομμουνιστικής υστερίας του ιμπεριαλισμού και να δείξουν ότι αυτή αποτελεί την ιδεολογική προπαρασκευή νέου πολέμου από τους ιμπεριαλιστές, ότι στρέφεται ενάντια στις δημοκρατικές κατακτήσεις της εργατικής τάξης και όλων των λαών, ενάντια στο απελευθερωτικό αντιαποικιακό κίνημα. Αυτό είναι το ουσιαστικό νόημα της συκοφαντικής δημαγωγίας της αντιδρασης που κόβεται τάχατες για τη «δημοκρατία» και την «ελευθερία» στην Ουγγαρία και σ' άλλες χώρες του σοσιαλισμού, ενώ επεμβαίνει ωμά σ' αυτές τις χώρες, στη Μέση Ανατολή, σκοτώνει τους Κύπριους, κατατυραννεί τον ελληνικό λαό και άλλους λαούς του κόσμου.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ο ελληνικός λαός, που δοκιμάζει χρόνια τώρα στην πλάτη του την πολιτική της αγγλοαμερικάνικης επέμβασης, δεν εξαπατήθηκε στη μεγάλη του πλειοψηφία από τον ιμπεριαλιστικό θόρυβο των δήθεν υπερασπιστών της δημοκρατίας. Αυτό κάνει τους Έλληνες αντιδραστικούς, φορείς της υποτέλειας, να τα βάζουν με τον ελληνικό λαό και τους τίμιους εκπροσώπους του, για την τίμια και ψύχραιμη στάση τους στα τελευταία, ιδιαίτερα, γεγονότα.

Σύντροφοι.

Αποφασιστική προϋπόθεση της επιτυχίας των δυνάμεων της ειρήνης και

της προόδου είναι η ενότητα των χωρών του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, η ενότητα των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων.

Η διόρθωση λαθών του παρελθόντος που αποκάλυψε το 20ό Συνέδριο, η καταπολέμηση της προσωπολατρίας και των συνεπειών της είναι συνδεδεμένα με προσωρινές δυσκολίες, που προσπάθησε να εκμεταλλευτεί ο εχθρός. Η διακήρυξη της σοβιετικής κυβέρνησης της 30 του Οκτώβρη 1956 δείχνει τη γερή βάση των αδελφικών σχέσεων ισοτιμίας και αλληλοβοήθειας, που στηρίζει την ενότητα των σοσιαλιστικών χωρών. Η σημασία της διακήρυξης ξεπερνά τα όρια αυτών των χωρών.

Εκείνο που ενώνει τους κομμουνιστές όλου του κόσμου είναι η πάλη για το σοσιαλισμό. Από τη φύση του το κίνημά μας δεν μπορεί να νικήσει σε κάθε χώρα παρά στηριγμένο στη διεθνιστική αλληλεγγύη.

Στηριγμένο στο βάθρο του μαρξισμού-λενινισμού, του διεθνισμού, το κάθε κομμουνιστικό κόμμα πρέπει να βρει και το εθνικά ιδιότυπο στις μορφές της λαϊκής απελευθέρωσης και της οικοδόμησης της εθνικής ζωής του κάθε λαού. Ο πατριωτισμός και ο διεθνισμός των κομμουνιστών δεν μπορούν να 'ρθουν σ' αντίφαση γιατί αποτελούν οργανική ενότητα. Το κάθε κόμμα της εργατικής τάξης για να νικήσει έχει ανάγκη από την αλληλεγγύη του διεθνούς προλεταριάτου και πριν απ' όλα της Σοβιετικής Ένωσης, που συγκεντρώνει πλούσια πείρα επαναστατικής πάλης και οικοδόμησης του σοσιαλισμού και είναι η πρώτη και ισχυρότερη σοσιαλιστική χώρα. Στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο η Σοβιετική Ένωση, συντρίβοντας το χιτλερισμό, βοήθησε έτσι την πάλη των λαών μιας σειράς χωρών να λευτερωθούν από τον καπιταλισμό. Και σήμερα εξακολουθεί να εκπληρώνει το διεθνιστικό της χρέος μέσα σε άλλες συνθήκες. Από τα ίδια τα πράγματα η ΕΣΣΔ είναι το κέντρο του σοσιαλιστικού κινήματος σ' όλο τον κόσμο και η πείρα του ΚΚ της ΚΕ είναι θεμελιακής-πρωταρχικής σημασίας στη δράση όλων των κομμάτων. Γι' αυτό και τα κύρια πυρά της αντίδρασης στρέφονται πριν απ' όλα, ενάντια στη Σοβιετική Ένωση. Αυτό αντίστοιχα δείχνει πως το χρέος των κομμουνιστών είναι να δυναμώσουν τη συσπείρωση των δυνάμεων της εργατικής τάξης και των κομμάτων της γύρω από το ΚΚΣΕ και τη Σοβιετική Ένωση. Μόνο έτσι μπορούν να εξασφαλίσουν την επιτυχία της εθνικής υπόθεσης του λαού τους. Αυτό όχι μόνο δεν αποκλείει, αλλά προϋποθέτει την αδελφική ανταλλαγή γνώμων και συντροφική συζήτηση και κριτική.

Απ' αυτή την άποψη η τελευταία συζήτηση που έγινε ανάμεσα σ' ορισμένα κομμουνιστικά κόμματα έδειξε ότι υπάρχουν σύντροφοι που δε βλέπουν αντικειμενικά και σωστά αυτό το ζήτημα. Το ΚΚΕ θεωρεί ότι ο λόγος του σ. Τι-το στην Πόλα, ο λόγος του σ. Κάρντελ στη λαϊκή Σκουψίνα της Γιουγκοσλαβίας δε συμβάλλουν στη συσπείρωση των κομμουνιστικών δυνάμεων. Η θέση για «επέμβαση» της ΕΣΣΔ στην Ουγγαρία, η προβολή της γιουγκοσλαβικής

πείρας στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού σε γενικού πρότυπου για τις άλλες χώρες, οι θέσεις τους στα ζητήματα της δικτατορίας του προλεταριάτου, ο χωρισμός των κομμουνιστών σε «σταλινικούς» και «αντισταλινικούς» κ.ά., δεν μπορούν να θεωρηθούν θέσεις μαρξιστικές-λενινιστικές. Οι θέσεις αυτές μπορούν να οδηγήσουν σε αναθεώρηση του μαρξισμού και σε διάσπαση του κομμουνιστικού κινήματος.

Η διακήρυξη των πέντε αδελφών κομμάτων στη Βουδαπέστη της 4-1-'57 η κοινή σοβιετοκινέζικη δήλωση της Μόσχας της 18-1-'57 και άλλες πράξεις μεταξύ των σοσιαλιστικών κυβερνήσεων και των κομμουνιστικών κομμάτων προωθούν παραπέρα την ενότητα του σοσιαλιστικού στρατοπέδου και των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων για όφελος της υπόθεσης της ειρήνης, της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού.

Για τον ελληνικό λαό η υπεράσπιση της ειρήνης είναι συνυφασμένη με την πάλη για την εθνική ανεξαρτησία. Για την απαλλαγή της χώρας μας από τα αμερικάνικα δεσμά. Γι' αυτό και πρώτιστο καθήκον και για τον ελληνικό λαό, ιδιαίτερα σήμερα που ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός με το Δόγμα Αϊζενχάουερ απειλεί την ειρήνη στη Μέση Ανατολή και σ' όλο τον κόσμο, είναι η πάλη για την υπεράσπιση της ειρήνης.

2. Εθνική ανεξαρτησία - Κύπρος - Εξωτερική πολιτική

Σύντροφοι.

Το κύριο χαρακτηριστικό της εσωτερικής μας κατάστασης, όπως εξελίσσεται έπειτα από την 6η Ολομέλεια, είναι το δυνάμωμα της αντίθεσης του λαού στην πολιτική της εθνικής εξάρτησης, η συνέχιση των ανακατατάξεων προς όφελος της δημοκρατικής αλλαγής και το δυνάμωμα της πατριωτικής ενότητας και πάλης. Η ιερή υπόθεση της απελευθέρωσης της Κύπρου στάθηκε στο κέντρο της πολιτικής ζωής της χώρας και του κόμματός μας και έδωσε τη δυνατότητα να εκδηλωθεί εντονότερα η αντίθεση και πάλη του λαού στην πολιτική της υποτέλειας, να κερδηθούν νέα στρώματα του λαού μας από το στρατόπεδο της δημοκρατικής αλλαγής.

Παρά τα τρομοκρατικά μέτρα του κατακτητή, ο λαός της Κύπρου δυνάμωσε την πάλη του, που πήρε και μερικότερη ένοπλη μορφή. Αδύνατο σημείο της πάλης τους είναι ότι παρά την ενότητα του λαού δεν επιτεύχθηκε συνεργασία απ' τα πάνω στις καθοδηγήσεις των οργανώσεών του και ειδικότερα ανάμεσα στις καθοδηγήσεις του ΑΚΕΛ και της Εθναρχίας-ΕΟΚΑ. Η ηγεσία της Εθναρχίας και της ΕΟΚΑ αρνείται τη συνεργασία με τις πατριωτικές δυνάμεις του ΑΚΕΛ. Αυτό το πράγμα μόνο την υπόθεση της απελευθέρωσης του νησιού δεν ωφελεί.

Στην Ελλάδα πάνω στο Κυπριακό συγκρούστηκαν δυο γραμμές. Αυτή που εξυπηρετεί την απελευθέρωση του νησιού και η γραμμή που ακολουθεί η κυβέρνηση Καραμανλή, της λύσης δηλ. του Κυπριακού στη βάση των «συμμαχικών συμφερόντων», «εντός του πλαισίου των δυτικών συμμαχιών». Η θέση της κυβέρνησης Καραμανλή σαν υπηρέτη των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων δεν μπορεί να συμβιβαστεί με το εθνικό συμφέρον γιατί τα λεγόμενα «συμμαχικά», τα ιμπεριαλιστικά δηλαδή συμφέροντα είναι στη βάση τους αντίθετα με τα δικά μας εθνικά συμφέροντα. Η κυβέρνηση Καραμανλή αποκάλυψε τελευταία τις προθέσεις της να μεταβιβάσει την αγγλική κατοχή στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές, να μετατρέψει δηλ. την Κύπρο σε αμερικάνικη στρατιωτική βάση. Γι' αυτό και η κυβέρνηση εμποδίζει με τα μέσα της τον ελληνικό λαό, να συμπαρασταθεί με την πάλη του στον αγώνα των Κυπρίων για την απελευθέρωσή τους. Χρησιμοποιεί τα ίδια μέσα, που μεταχειρίζεται ο δήμιος Χάρντινγκ, για να πνίξει την αγανάκτηση του ελληνικού λαού, όπως δείχνουν τα αιματηρά γεγονότα της 9-5-'56, η απαγόρευση σε συνέχεια εκδηλώσεων ενάντια στη συνέχιση των εκτελέσεων Κυπρίων πατριωτών, οι απειλές για εκποτίσεις στους Κύπριους φοιτητές της Αθήνας κλπ. και με την όλη αντιδημοκρατική της πολιτική, δίνει ουσιαστικά όπλα στους δυνάστες της Κύπρου.

Η προώθηση του Κυπριακού στον ΟΗΕ οφείλεται κυρίως στον αγώνα και τις θυσίες του κυπριακού λαού και την πανεθνική πίεση στην Ελλάδα. Το ΚΚΕ που πάντα αγωνιζόταν για την απελευθέρωση της Κύπρου, έκανε ό,τι μπόρεσε και το χρόνο που πέρασε για την προώθηση του αγώνα και την αυτοδιάθεση της Κύπρου. Νομίζουμε πως η θέση που πήρε η ΚΕ του ΚΚΕ με την απόφασή της της 20-11-'56 που δημοσιεύεται στο *Ν. Κόσμο* και θα τη διαβάσετε, αυτές λέγω οι θέσεις βοήθησαν και βοηθάνε τον αγώνα του ελληνικού και κυπριακού λαού για την απαλλαγή του από τα δεσμά του Αγγλου δυνάστη για την αυτοδιάθεσή του. Την πανεθνική ενότητα πάνω στο αίτημα της αυτοδιάθεσης, έκφρασαν κι όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης στη Βουλή με τη θέση για αυτοδιάθεση «εντός τακτής και ευλόγου προθεσμίας», θέση που απέρριψε ο Καραμανλής. Η πανεθνική απαίτηση και πάλη για την απελευθέρωση του νησιού στέκει σοβαρό εμπόδιο στις προδοτικές προσπάθειες της κυβέρνησης.

Η χρησιμοποίηση της Κύπρου σα βάση εξόρμησης ενάντια στο φιλελεύθερο λαό της Αιγύπτου έδειξε περίτρανα πόσο σωστό είναι να συνοδεύεται το αίτημα για την αυτοδιάθεση με τη θέση της μη παραχώρησης βάσεων στους ιμπεριαλιστές. Φώτισε ακόμα το όλο πρόβλημα των ιμπεριαλιστικών βάσεων στην Ελλάδα και βάζει πιο επιτακτικά το ζήτημα της κατάργησής τους.

Ο αγώνας για την απελευθέρωση της Κύπρου ένωσε όλο το έθνος μας ενάντια στον αγγλικό ιμπεριαλισμό. Το Κυπριακό βοήθησε να φανεί και το ωμό πρόσωπο του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα. Κλόνισε συνθέμελα

το μύθο για αμερικάνικη συμπαράσταση και βοήθεια και έδειξε πως η θέση του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, παρά τους ανταγωνισμούς μεταξύ των ιμπεριαλιστών, είναι πολιτική συμπαράστασης στην πολιτική των Βρετανών ιμπεριαλιστών στην Κύπρο. Η τέτοια συμπαράσταση εκδηλώθηκε στον ΟΗΕ, στο ΝΑΤΟ και στα ωμά μηνύματα και τις πιέσεις του Ντάλες και των κάθε φορά Αμερικάνων πρεσβευτών στην Ελλάδα για παραδοχή των βρετανικών όρων. Εκδηλώθηκε και τελευταία απ' αφορμή το αποικιακό ψευτοσύσταγμα του Ράντκλιφ.

Η πολιτική αυτή του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού προκαλεί τη γενική αγανάκτηση στο λαό μας. Οι λαϊκές εκδηλώσεις στα συλλαλητήρια υπέρ της Κύπρου στρέφονταν ενάντια και στους Άγγλους και τους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές. Σήμερα όλο και πλατύτερα στρώματα του πληθυσμού βλέπουν τους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές με το πραγματικό τους πρόσωπο. Χαρακτηριστική από την άποψη αυτή είναι η ματαιώση του κατάπλου του αμερικανικού στόλου στη Σούδα από το φόβο της λαϊκής οργής τις μέρες της εκτέλεσης των Κύπριων πατριωτών Καραολή και Δημητρίου.

Ακόμα πιο χαρακτηριστικό είναι ένα άρθρο του Λανίτη στο *Βήμα* της 16 Γενάρη 1957. Ο Λανίτης αφού αναφέρει ότι η Σοβιετική Ένωση και όλες οι χώρες του σοσιαλιστικού στρατοπέδου μας υποστηρίζουν στο Κυπριακό, προσθέτει: «τα κράτη αυτά, δηλ. η Σοβιετική Ένωση και οι Λαϊκές Δημοκρατίες, μας υποστηρίζουν και θα μας υποστηρίξουν, με την προϋπόθεση όμως ότι η ίδια η Ελλάδα δεν θα παρυσιάσει κάμψη μπροστά στις αμερικάνικες πιέσεις». Και ο Λανίτης καταλήγει: «Κατά τη στιγμή αυτή ουδείς υπάρχει απολύτως λόγος να ομιλούμεν ή και να υποσχόμεθα βάσεις οι οποίαι δεν είναι τίποτε άλλο παρά βάσεις στρεφόμεναι κατά αληθινών μας φίλων. Ουδείς υπάρχει λόγος χειριζόμενοι το Κυπριακόν... Ν' αναμινγυώμεθα εις αντικομμουνιστικόν αγώνα...»

Το Κυπριακό έδειξε το νόημα και την αξία της λεγόμενης ελληνοτουρκικής «φιλίας». Οι Τούρκοι αντιδραστικοί είναι και αυτοί όργανα των Αμερικάνων και ξένων ιμπεριαλιστών και η πολιτική τους στηρίζεται στο σοβινισμό που τον εκδηλώνουν ανοιχτά ενάντια στην πατρίδα μας με την προβολή αξιώσεων στα ελληνικά νησιά και στη Δυτική Θράκη. Στο Κυπριακό παλεύουν ενάντια στην αυτοδιάθεση και τελευταία ξεφούρνισαν το σύνθημα για τη διχοτόμηση του νησιού. Με τα πογκρόμ τους ενάντια στον ελληνικό πληθυσμό της Κύπρου, που οργάνωσαν ξανά τελευταία με την έμπνευση και την κάλυψη των Άγγλων αποικιστών, βοηθάνε το έργο του Χάρντινγκ να παρατείνει την καταδυνάστευση του νησιού με τη μέθοδο του διαίρει και βασίλευε.

Απ' το άλλο μέρος στέκονται φίλοι του λαού μας, των εθνικών του δικαίων, συμπαραστάτες της ιερής υπόθεσης της Κύπρου τα κράτη του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, τα ειρηνόφιλα αντιαποικιακά κράτη – όλη η προοδευτική ανθρωπότητα.

Το λαϊκό αίτημα ν' ακολουθηθεί πολιτική συνύπαρξης και πλατιών οικονομικών σχέσεων μ' όλες τις χώρες, ιδιαίτερα τη Σοβιετική Ένωση, δεν μπόρεσε να τις αγνοήσει και η επίσημη ελληνική πολιτική. Το ταξίδι του υπουργού των Εξωτερικών της ΕΣΣΔ σ. Σεπίλοφ τον περασμένο Ιούνη, είχε την πιο βαθιά απήχηση στις καρδιές των Ελλήνων. Η θετική στάση της ΕΣΣΔ στο Κυπριακό, η ανιδιοτελής προσφορά οικονομικής και τεχνικής βοήθειας για την εθνική ανασυγκρότησή μας, η προσπάθεια αύξησης των ελληνοσοβιετικών εμπορικών ανταλλαγών, που το 1956 σχεδόν διπλασιάστηκαν σε σχέση με το 1955, και που σύμφωνα με την τελευταία εμπορική συμφωνία προβλέπεται να τριπλασιαστούν το 1957. Η αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων με τις Λαϊκές Δημοκρατίες της Ρουμανίας, Πολωνίας, Ουγγαρίας, η πύκνωση της ανταλλαγής αντιπροσωπιών ανάμεσα στην Ελλάδα και τη Σοβιετική Ένωση –φτάνει να θυμίσουμε την επίσκεψη των ελληνικών αντιπροσωπιών: της κοινοβουλευτικής, των δήμων Αθηνών-Πειραιώς, των γυναικών, του ελληνοσοβιετικού συνδέσμου, των κινηματογραφιστών, της ποδοσφαιρικής κλπ.– χαιρετήθηκαν όλα αυτά από το λαό μας σαν καλά σημάδια της δυνατότητας διεξόδου από την απομόνωση που οδήγησε την Ελλάδα η μονόπλευρη πολιτική της υποτέλειας.

Τα θετικά βήματα που έγιναν στην ανάπτυξη των σχέσεων με τις χώρες του δημοκρατικού στρατοπέδου οφείλονται στο κλίμα της διεθνούς ύφεσης, στις οικονομικές ανάγκες της χώρας και στην πίεση των διάφορων κοινωνικών στρωμάτων του πληθυσμού.

Με τη νέα εξόρμηση του ιμπεριαλισμού, προτού ακόμα εξαγγελθεί επίσημα το Δόγμα Αιζενχάουερ, οι κυβερνητικοί κύκλοι έδωσαν δείγματα πειθήνιας ευθυγράμμισης προς τις νέες οδηγίες της Ουάσινγκτον, που έφερε ο Καραμανλής με την επιστροφή του από την Αμερική.

Ο λαός μας ξέρει από την ίδια την πικρή του πείρα, από την ίδια τη ζωή τι σημαίνουν τέτοιου είδους δόγματα των ιμπεριαλιστών, σαν το Δόγμα Αιζενχάουερ, που γίνονται στο όνομα της «ειρήνης», της αναχαίτισης της «κομμουνιστικής επίθεσης» και προσφέρουν στρατιωτική και οικονομική «βοήθεια». Το Δόγμα του Τρούμαν φούντωσε τον εμφύλιο πόλεμο στην Ελλάδα, ματοκύλησε τη χώρα 2½ χρόνια. Εμπόδισε μ' όλα τα μέσα την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας, άνοιξε πιο πολύ τις πόρτες για την αποικιακή εκμετάλλευση του τόπου, εγκαθίδρυσε ανελεύθερο καθεστώς και έδωσε την Ελλάδα στο άρμα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Με το Δόγμα Τρούμαν οι Αμερικάνοι έγιναν τ' αφεντικά στον τόπο μας, εκτοπίζοντας σε δεύτερη θέση τον αγγλικό ιμπεριαλισμό.

Το Δόγμα Αιζενχάουερ προμηνάει νέα ένταση της αμερικάνικης ιμπεριαλιστικής πίεσης στην πατρίδα μας με σκοπό τη στερέωση των θέσεων του αμε-

ρικάνικου ιμπεριαλισμού στη χώρα μας, που κλονίζονται. Είναι αντίθετο με τα συμφέροντα της πατρίδας μας. Με βάση τη συμφωνία της 12-10-'53 οι Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές, χωρίς να ρωτήσουν κανένα στην Ελλάδα, μπορούν να επιχειρήσουν να χρησιμοποιήσουν τη χώρα μας σαν ορμητήριο στην προσπάθειά τους για την εφαρμογή του Δόγματος Αιζενχάουερ. Όλα αυτά περιπλέκουν την κατάσταση και μεγαλώνουν τους κινδύνους για την Ελλάδα. Ο λαός, που από καιρό παλεύει για την αποτίναξη του αμερικάνικου ζυγού θα δυναμώνει την ενιαία πατριωτική πάλη του.

Σύντροφοι.

Το ΚΚΕ παλεύει για να σταματήσει ο μονόπλευρος εξωτερικός προσανατολισμός που μόνο συμφορές έφερε στην Ελλάδα. Για την αυτοδιάθεση της Κύπρου, χωρίς όρους και βάσεις, για την κατάργηση της συμφωνίας της 12-10-'53 και των αμερικάνικων βάσεων στην Ελλάδα. Το ΚΚΕ παλεύει για να μπει τέρμα στην πολιτική της εθνικής υποτέλειας, που θυσιάζει την ιερή υπόθεση της απελευθέρωσης της Κύπρου και της ελεύθερης εθνικής μας ύπαρξης στα ξένα προς την Ελλάδα συμφέροντα της βορειοατλαντικής συμμαχίας, της αμερικάνικης επεκτατικής και φιλοπόλεμης πολιτικής.

Η Ελλάδα θέλει ανεξάρτητη εθνική πολιτική, πολιτική ίσης φιλίας μ' όλες τις χώρες που να στηρίζεται στις πέντε αρχές της συνύπαρξης.

Σήμερα γίνεται πιο επιτακτική η ανάγκη της αποκατάστασης ομαλών και φιλικών σχέσεων με τη ΛΔ της Αλβανίας και Βουλγαρίας, και γενικότερα καλύτερευση-δημιουργία ακόμα πιο φιλικών σχέσεων και μ' όλους τους άλλους γείτονές μας, με τους γείτονες δηλ. που υπάρχουν ομαλές σχέσεις. Σήμερα επιβάλλεται στενή συνεργασία και κοινή πάλη με τις Αραβικές χώρες που αντιτάσσονται στην αμερικάνικη επέμβαση, τις χώρες του αντιιμπεριαλιστικού στρατοπέδου.

Για την εφαρμογή μιας τέτοιας εθνικής πολιτικής επιβάλλεται να φύγει η κυβέρνηση Καραμανλή και να σχηματιστεί μια πατριωτική κυβέρνηση.

3. Οι συνέπειες της εξάρτησης της ελληνικής οικονομίας και η ανάγκη της εθνικής οικονομικής πολιτικής

Η οικονομική πορεία της χώρας μας δεν μπορεί παρά να εξετάζεται σε στενή σχέση με τον καθοριστικό παράγοντα της εξάρτησης από το ξένο κεφάλαιο. Η *διείσδυση του ξένου κεφαλαίου* που κατοχυρώθηκε με την κοινή ελληνοαμερικάνικη ανακοίνωση του Φλεβάρη 1951 και τη συμφωνία της 12 Οκτώβρη 1953, καθώς και με το νόμο προστασίας του ξένου κεφαλαίου τον Οκτώβρη 1953, εκδηλώθηκε στα 1956 με ακόμα μεγαλύτερη ένταση. Μέσα

στο 1956 είχαμε παραπέρα εισβολή του ξένου μονοπωλιακού κεφαλαίου, ιδιαίτερα του αμερικάνικου. Οι Αμερικάνοι που είχαν βάλει παλιότερα στο χέρι τους βωξίτες της Ελευσίνας, τον ψευδάργυρο της Θάσου, το μόλυβδο της Θράκης, το βαρύτιο της Μυκόνου και μια σειρά άλλα μεταλλεία κατάφεραν να εξασφαλίσουν τώρα αποικιακά προνόμια για την εκμετάλλευση του σιδηρομεταλλεύματος της Αταλάντης, του αμιάντου της Κοζάνης, του μαγγανίου της Δράμας και της Θάσου, του μαγγανίου και πετροκάρβουνου της Τριχωνίδας, το δικαίωμα εκμετάλλευσης των πετρελαίων της Ζακύνθου κλπ. Αποικιακά επίσης προνόμια παραχωρήθηκαν στο ξένο κεφάλαιο για την εκμετάλλευση του μαγγανίου στην Εύβοια (βελγική εταιρία) και στο Καυκάκι Τυρνάβου (νορβηγική εταιρία) κλπ.

Ανάμεσα σ' αυτές τις προνομιακές παραχωρήσεις πρέπει να περιλάβουμε και τις συμβάσεις με τον Ωνάση για τη μονοπώληση των αεροπορικών συγκοινωνιών, και του Νιάρχου, για την ίδρυση ναυπηγείων, που και οι δυο τους εκπροσωπούν δυο μονοπώλια στενά συνυφασμένα με το ξένο, ειδικά το αμερικάνικο κεφάλαιο. Όλες οι παραπάνω συμβάσεις και εκχωρήσεις έχουν σαν κοινό χαρακτηριστικό ότι εξασφαλίζουν όρους πολύ πιο ελκυστικούς απ' αυτούς που πρόβλεπε ακόμα και ο νόμος 2687/1953, και κυρίως υψηλά κέρδη και γρήγορη απόσβεση.

Ενας δεύτερος τομέας που εκδηλώνεται η επίθεση του ξένου κεφαλαίου, με καταστρεπτικές συνέπειες για την οικονομία μας είναι ο *άγριος συναγωνισμός σε βάρος των ελληνικών βιομηχανικών και αγροτικών προϊόντων* με βάση το καθεστώς των ελεύθερων εισαγωγών, που είχε καθιερωθεί από την κυβέρνηση Παπάγου και το διεύρυνε ακόμα περισσότερο η κυβέρνηση Καραμανλή.

Το αμερικάνικο κεφάλαιο συνέχισε τις προσπάθειές του για να κυριαρχήσει στο *πιστωτικό σύστημα* της χώρας. Η εξαγορά της Τράπεζας Χίου και το ταξίδι του Κυριακόπουλου, διοικητή της Εθνικής, στις ΕΠΑ για την πιο στενή σύνδεση της Τράπεζας Εθνικής - Αθηνών με το αμερικάνικο κεφάλαιο, για εισαγωγή αμερικάνικων κεφαλαίων στην Ελλάδα και άλλες οικονομικές και τραπεζικές εργασίες, όπως έγραφε ο αθηναϊκός Τύπος στις 17-6-'56, δείχνει την παραπέρα διείσδυση του αμερικάνικου κεφαλαίου στο πιστωτικό σύστημα της χώρας μας. Τέλος αυτή η εξάρτηση εκδηλώνεται ακόμα στην αύξηση του *καινούργιου εξωτερικού χρέους προς τους Αμερικάνους*, που έφτασε στο ποσό των 177 εκατ. δολαρίων και για το οποίο αρχίσαμε ήδη να πληρώνουμε τόκους.

Ποια είναι η κατάσταση της *ελληνικής βιομηχανίας* σήμερα;

Η στασιμότητα και η ελαφριά κάμψη που σημειώθηκε στη βιομηχανική παραγωγή από τον Αύγουστο του 1955, μετά την άνοδο των τελευταίων 5-6 χρόνων, συνεχίστηκε ως το Σεπτέμβριο του 1956. Η μικρή άνοδος που σημειώνε-

ται το Σεπτέμβριο και Οκτώβριο 1956 δεν αλλάζει τη γενική εικόνα της στασιμότητας που παρουσιάζει η βιομηχανική παραγωγή τον τελευταίο ενάμιση χρόνο.

Η συγκέντρωση και συγκεντροποίηση της βιομηχανικής παραγωγής στα χέρια λίγων μονοπωλητών (Μποδοσάκη-Κατσάμπα κλπ.), που συνδέονται με το Ξένο κεφάλαιο, εντάθηκε ακόμα περισσότερο στους δεκαέξι μήνες διακυβέρνησης της χώρας από τον Καραμανλή. Το ΝΔ που τροποποιεί και συμπληρώνει τα μέτρα για την επαρχιακή βιομηχανία, που ευνοεί ειδικά το συγκρότημα Κατσάμπα, και ο νόμος για τις παγωμένες πιστώσεις, που απειλεί να βγάλει στο σφυρί και να παραδώσει στον έλεγχο του Ξένου κεφαλαίου και των ντόπιων μονοπωλίων 300 περίπου βιομηχανικές επιχειρήσεις, δείχνει ότι η κυβέρνηση Καραμανλή ενισχύει με την πολιτική της την πορεία της συγκεντροποίησης, που μια από τις συνέπειές της είναι η χρεοκοπία και το κλείσιμο σειράς βιομηχανικών επιχειρήσεων, μεγάλων και μικρών, όπως του Παπαγεωργίου, Λαναρά, Ρετσίνα κλπ.

Χαρακτηριστικό είναι ότι πολλές βιομηχανικές επιχειρήσεις κλωστούφαντουργικές, χημικής βιομηχανίας, ειδών διατροφής, δουλεύουν σήμερα με το δυναμικό τους σε αδράνεια κατά 20-45%. Σε υπόμνημά της τον Ιούλη 1956 η ΓΣΕΕ αναφέρει για την υφαντουργία μας, το σοβαρότερο βιομηχανικό κλάδο, που καλύπτει περίπου το 1/3 της βιομηχανικής παραγωγής, ότι από τα 500.000 αδράχτια και τους 22.000 αργαλειούς που διαθέτει, έχουν διακόψει τη λειτουργία τους 200.000 αδράχτια και 10.300 αργαλειοί.

Ένα από τα χαρακτηριστικά της ελληνικής βιομηχανίας που δείχνει και την ένταση της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης είναι το γεγονός ότι η αυξημένη κατά 60% (σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία) μεταπολεμική βιομηχανική παραγωγή γίνεται με τον ίδιο αριθμό εργατών, με τάση μάλιστα μείωσή τους. Συνέπεια αυτού είναι η αύξηση των ατυχημάτων εργασίας λόγω της εντατικοποίησης της δουλειάς και το μεγάλωμα της ανεργίας. Ο αριθμός των ανέργων υπολογίζεται στις 200 χιλ. περίπου. Ένα άλλο φαινόμενο τελευταία στη βιομηχανία και ειδικότερα στην υφαντουργία είναι η αντικατάσταση ειδικευμένων με ανειδίκευτους με αποτέλεσμα να μεγαλώνει ακόμα περισσότερο η εκμετάλλευση της εργατικής τάξης.

Πάνω στη βάση της στενής εσωτερικής αγοράς και του καθεστώτος των ελεύθερων εισαγωγών, οι προοπτικές ανάπτυξης της ντόπιας βιομηχανίας περιορίζονται και έτσι είτε αλλιώς δημιουργούνται οι κίνδυνοι για μια νέα κρίση στη βιομηχανία.

Το χρόνο που πέρασε συνεχίστηκε η στασιμότητα στην ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής που σημειώνεται εδώ και τρία χρόνια. Σε σύγκριση μάλιστα με το 1955 είχαμε το 1956 μικρή κάμψη της παραγωγής σε μια σειρά βα-

σικούς κλάδους (καπνά, κορινθιακή, ρύζι). Η στασιμότητα και η κάμψη αυτή οφείλεται στην κυβερνητική πολιτική, που με τον καθορισμό χαμηλών τιμών για τα αγροτικά προϊόντα, ευνοεί τα ντόπια και ξένα μονοπώλια στην καταλήστευση της αγροτικής παραγωγής.

Το 1956 η κυβέρνηση καθιέρωσε χαμηλές τιμές σταριού και περιόρισε τη συγκέντρωση σε 196.000 τόνους. Έτσι η μεγαλύτερη ποσότητα του εμπορεύσιμου σταριού διατέθηκε στο ελεύθερο εμπόριο προς 3,50 δρχ. Η κυβέρνηση με τα μέτρα της όξυνε την κρίση στην ελαιοπαραγωγή με την εισαγωγή αμερικάνικου σπορέλαιου και έφερε σε απόγνωση τους ελαιοπαραγωγούς με την τιμή των 20 δρχ. συγκέντρωσης που καθόρισε. Έφερε σε αδιέξοδο τους βαμβακοπαραγωγούς μας με τις εισαγωγές αμερικάνικου βαμβακιού, που το επιδοτεί με καθορισμό τιμών ασφάλειας στο ντόπιο βαμβάκι κατώτερων από τις περσινές, με περιορισμό των εξαγωγών, με την κατακράτηση χρημάτων του περσινού παρακρατήματος και με τις περιορισμένες πιστωδοτήσεις.

Με το μονόπλευρο εξωτερικό προσανατολιισμό της κυβέρνησης Καραμανλή δημιουργούνται δυσκολίες στο πρόβλημα της τοποθέτησης των αγροτικών μας προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού, που αποτελεί ένα από τα σπουδαιότερα ζητήματα της αγροτικής μας οικονομίας, στενά συνδεδεμένο με τη ζωή των εκατοντάδων χιλιάδων οικογενειών των σταφιδοπαραγωγών, καπνοπαραγωγών, ριζοπαραγωγών, βαμβακοπαραγωγών. Η κυβέρνηση Καραμανλή, παρά τη σχετική πρόοδο που έγινε στις *εμπορικές ανταλλαγές με τις ανατολικές χώρες*, εξακολουθεί να βάζει εμπόδια στην ανάπτυξή τους.

Στο τελευταίο αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο που έγινε στην Αθήνα πολλοί αντιπρόσωποι ζήτησαν τη διεύρυνση των αγορών για τα αγροτικά μας προϊόντα με τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας.

Ενα άλλο ζήτημα που τον τελευταίο καιρό οξύνθηκε είναι το ζήτημα των αγροτικών χρεών. Η πτώση του αγροτικού εισοδήματος, παρά την αύξηση σε όγκο της παραγωγής, φέρνει τους αγρότες σε αδυναμία να πληρώσουν τα χρέη τους στην ΑΤΕ. Οι συλλήψεις για καθυστερημένα χρέη στην ΑΤΕ γίνονται ολοένα και πιο πολύ καθημερινό φαινόμενο. Έτσι γεννήθηκε το αίτημα της αναστολής των αγροτικών χρεών, που επίσης ακούστηκε στο αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο, σε συνδυασμό με το αίτημα της χορήγησης επαρκών πιστώσεων στους παραγωγούς για να μπορούν ν' αντιμετωπίσουν την πίεση των εμπόρων και μονοπωλίων και για να γλιτώσουν από τους τοκογλύφους, που, όπως κατάγγειλε ένας αντιπρόσωπος στο αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο, έφτασαν να δανείζουν με τόκο 10% το μήνα ή 120% το χρόνο.

Τέλος η αγροτιά λυγίζει και απ' το βάρος των φόρων, των άμεσων και των έμμεσων, που αυξήθηκαν στο διάστημα της κυβέρνησης Καραμανλή. Έτσι από τη μια με τις χαμηλές τιμές και από την άλλη με την τοκογλυφία και τους φό-

ρους το μεγαλύτερο μέρος του αγροτικού εισοδήματος περνάει στα χέρια των ντόπιων και ξένων μονοπωλίων με αποτέλεσμα την παραπέρα εξαθλίωση της αγροτιάς. Όταν ο υφυπουργός Γεωργίας Μανέντης στο τελευταίο αγροτο-συνεταιριστικό Συνέδριο διατύπωσε τη θέση ότι οι αγρότες μπορεί να ζουν χειρότερα από προπολεμικά, ζουν πάντως καλύτερα από το 1950, όλοι οι αντι-πρόσωποι με μια λέξη του απάντησαν ζούμε χειρότερα. Σε αριθμούς η εξαθλίωση της αγροτιάς εκφράζεται με τα παρακάτω επίσημα στοιχεία:

Σύμφωνα με την έρευνα του υπουργείου Γεωργίας, που αγκάλιασε 694.583 αγροτικές οικογένειες, τα 38% των αγροτικών οικογενειών έχουν εισόδημα κατ' άτομο κάτω από 4 δρχ. την ημέρα, δηλ. κάτω από το μισό του κατώτατου ορίου που παραδέχεται το υπουργείο Προνοίας για τους απόρους.

Ενας άλλος καθρέφτης της καταλήστευσης της εθνικής παραγωγής είναι η εικόνα που παρουσιάζουν τα *δημόσια οικονομικά*. Για να συγκαλύψει το τεράστιο έλλειμμα, που άφηνε ο προϋπολογισμός της χρήσης 1955-56, η κυβέρνηση Καραμανλή χρησιμοποίησε την ταχυδακτυλουργία της παράτασης του οικονομικού έτους ως τις 31-12-1956. Στο 18μηνο από την 1-7-'55 έως το τέλος του 1956 ξοδεύτηκαν από το κράτος πάνω από 20 δισ. δρχ., ποσό τεράστιο για μια τόσο μικρή οικονομία σαν την ελληνική, που λυγίζει κάτω από το βάρος των φόρων. Για να βρεθούν τα δισεκατομμύρια, η κυβέρνηση Καραμανλή συνέχισε και δυνάμωσε το φορολογικό Εξεζούμισμα του λαού. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέσα σε 13 μήνες της διακυβέρνησής της τα έσοδα από τους έμμεσους φόρους, που πέφτουν βασικά στις πλάτες του εργαζόμενου λαού, αυξήθηκαν κατά 1.950 εκατομ. δραχμές. Δεν υπάρχει προηγούμενη κυβέρνηση, δήλωσε ο Γ. Παπανδρέου τον περασμένο Δεκέμβρη, που ν' αύξησε τόσο πολύ τους έμμεσους φόρους μέσα σε 13 μήνες. Η τεράστια αύξηση των κρατικών δαπανών, που οφείλεται στα υπέρογκα στρατιωτικά κονδύλια, έχει σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία μεγάλων ελλειμμάτων στον κρατικό προϋπολογισμό, που για να καλυφθούν χρησιμοποιούνται τα κονδύλια των επενδύσεων, τα κεφάλαια των ασφαλιστικών οργανισμών και το σύνολο σχεδόν των μη τακτικών εσόδων του προϋπολογισμού ή τυπώνεται καινούργιο χαρτονόμισμα. Συνέπεια η όξυνση του πληθωρισμού και της νομισματικής αστάθειας. Στους πρώτους 16 μήνες της κυβέρνησης Καραμανλή η κυκλοφορία αυξήθηκε κατά 1.800 εκατ. δραχμές δηλ. κατά 42%.

Οι καινούργιοι φόροι και ο πληθωρισμός οδηγούν στην άνοδο του τιμάριθμου και στην πτώση της αγοραστικής δύναμης των αποδοχών των εργαζομένων. Σύμφωνα με στοιχεία της ΓΣΕΕ, μια 4μελής εργατική οικογένεια με τις απολαβές του αρχηγού της μόλις και μετά βίας εξασφαλίζει το 45% των εσόδων για μια στοιχειώδη διαβίωση. Εξαθλίωση και μόνιμος υποσιτισμός, αυτή είναι η μοίρα των μισθωτών στον παράδεισο της αμερικανοκρατίας. Ακόμα

πιο φοβερό είναι το δράμα των ανέργων. Από τη μια συγκέντρωση αμύθητου πλούτου στα χέρια μιας χούφτας ντόπιων και ξένων μονοπωλητών και από την άλλη απερίγραπτη φτώχεια και δυστυχία. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της οικονομικής πολιτικής της αμερικανόδοουλης κυβέρνησης Καραμανλή, που βρίσκει την έκφρασή του στα επίσημα στοιχεία του υπουργείου Προνοίας, που έκανε τη φοβερή διαπίστωση ότι τα 37% του πληθυσμού της Ελλάδας αποτελείται από άπορους.

Σταθήκαμε λίγο σε μερικά σημεία της ελληνικής οικονομίας. Το συμπέρασμα που βγαίνει είναι πως στους 16 μήνες της κυβέρνησης Καραμανλή, και χάρη στην πολιτική της, μεγάλωσε η εξάρτηση της χώρας από το ξένο, και πριν απ' όλα απ' το αμερικάνικο κεφάλαιο, με ολέθριες συνέπειες για την οικονομία της χώρας και για το λαό. Το κόμμα μας επεξεργάζεται σήμερα τη διακήρυξη των εθνικών και δημοκρατικών επιδιώξεων του στην τρέχουσα περίοδο, δηλ. το πρόγραμμα της δημοκρατικής αλλαγής. Μέσα σ' αυτή τη διακήρυξη περιέχονται και οι βασικές διεκδικήσεις και η γενικότερη κατεύθυνση του κόμματός μας στην οικονομική πολιτική. Αν την πολιτική αυτή τη συνοψίσουμε με λίγα λόγια συνίσταται: α) Στην απαλλαγή της χώρας από τα δεσμά του ξένου μονοπωλιακού κεφαλαίου και στην προστασία του εθνικού πλούτου και εθνικής παραγωγής απ' αυτό. Να σταματήσει το ξεπούλημα του μεταλλευτικού πλούτου της χώρας και ν' ανασθεωρηθούν ή ν' ακυρωθούν όλες οι ετεροβαρείς συμβάσεις με ξένους. Περιορισμός της ασυδοσίας των ξένων και ντόπιων μονοπωλίων. β) Στην προστασία της εθνικής βιομηχανίας (αυτής που συμβάλλει στην προσπάθεια για την ανόρθωση του τόπου) απ' τον αθέμιτο ξενικό ανταγωνισμό, με την κατάργηση του καθεστώτος των ελεύθερων εισαγωγών. Στην εφαρμογή ενός ρεαλιστικού προγράμματος εκβιομηχάνισης της χώρας, με τη χρηματοδότηση κυρίως των κλάδων εκείνων που συντελούν στο σκοπό αυτό. γ) Στην προστασία της αγροτικής μας παραγωγής από την καταλήστευση από τα ξένα και ντόπια μονοπώλια, με μια σωστή πολιτική τιμών που να εξασφαλίζουν στους αγρότες ένα ανθρώπινο επίπεδο ζωής, με τη χορήγηση επαρκών πιστώσεων με χαμηλό επιτόκιο, έτσι που τ' αγροτικά νοικοκυριά όχι μόνο ν' αντιμετωπίζουν τις τρέχουσες ανάγκες, αλλά και να είναι σε θέση ν' ανανεώνουν και να βελτιώνουν τον τεχνικό τους εξοπλισμό, με την απαγόρευση εισαγωγής ομοειδών αγροτικών προϊόντων, που παράγονται στη χώρα, και με την απαλλοτρίωση των τσιφλικιών και μοναστηριακών κτημάτων. δ) Στην εξασφάλιση στοιχειώδους βιοτικού επιπέδου για τους εργάτες και υπαλλήλους, με τον καθορισμό επαρκούς κατώτατου μεροκάματου και μισθού. Τιμαριθμική αναπροσαρμογή των αποδοχών. Αυστηρή τήρηση του θωρου, βελτίωση και επέκταση των κοινωνικών ασφαλίσεων. ε) Στην ελάφρυνση της οικονομίας και του λαού από το ασήκωτο φορολογικό βάρος, με τον περιορισμό

κυρίως των υπέρογκων στρατιωτικών κονδυλίων. Χρησιμοποίηση των δημοσίων πόρων για την εφαρμογή ενός σχεδίου προγραμματικών παραγωγικών επενδύσεων και στ) Στην καταπολέμηση του πληθωρισμού και της νομισματικής αστάθειας, που αποδιοργανώνει όλη την οικονομία της χώρας. Η οργανωμένη λαϊκή πάλη είναι ο πρώτος και βασικός παράγοντας προς την ικανοποίηση αυτών των διεκδικήσεων.

4. Ο λαός ενώνεται και παλεύει για τη ζωή του, την ανεξαρτησία και τον εκδημοκρατισμό της εσωτερικής ζωής της χώρας

Σύντροφοι.

Η πολιτική της υποτέλειας, της οικονομικής εξαθλίωσης των πλατιών λαϊκών μαζών και της καταπίεσης δυνάμωσε στο χρόνο που πέρασε τη λαϊκή δυσσάρεσκεια, την τάση για ενότητα και την πάλη του λαού για την επιβίωση και τις ελευθερίες του. Οι κομμουνιστές έχοντας οδηγό τις υποδείξεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας του Μάρτη 1956 δούλεψαν για την ανάπτυξη αυτών των αγώνων. Δυνάμωσε μέσα στους εργάτες η πάλη για τη συνδικαλιστική τους ενότητα, για την αποκατάσταση της δημοκρατικής τάξης στα σωματεία.

Μέσα στο 1956 είχαμε ανάπτυξη των απεργιακών αγώνων σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύονται στην εφημερίδα *Αυγή*, το 1955 ο αριθμός των απεργών εργατοϋπαλλήλων έφτασε στις 150.000. Το 1956 ο αριθμός των απεργών ξεπέρασε τις 320.000 χωρίς να υπολογίσουμε τις απεργίες της Πρωτομαγιάς. Αναφέρουμε μερικές από τις σοβαρότερες απεργίες που δείχνουν και την ανάπτυξη του απεργιακού κινήματος και τη διάθεση για κοινή πάλη.

1. Οι αλληπάλληλες απεργίες των τροχιοδρομικών, των λεωφορείων, των λιμενεργατών, των ελληνικών ηλεκτρικών σιδηροδρόμων, του γκαζιού, του οργανισμού τηλεπικοινωνιών.

2. Το 1956 κηρύχθηκαν μια σειρά πανελλαδικές απεργίες, όπως των κεραμοποιών, αρτεργατών, μυλεργατών, μακαρονοποιών, πετρελαιοεργατών.

3. Το 1956 σημειώθηκε σοβαρή αλλαγή στο χαρακτήρα του απεργιακού κινήματος. Οργανώνονται και κηρύσσονται από κοινού απεργίες μεγάλων μαζικών εργατοϋπαλλήλικών οργανώσεων σε κλάδους που παίζουν σοβαρό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας. Τέτοιες απεργίες είχαμε το Σεπτέμβρη την Πανελλαδική 48ωρη κοινή απεργία 20.000 αρτεργατών, μυλεργατών και μακαρονοποιών. Τη δίωρη κοινή στάση εργασίας 20.000 εργαζομένων στις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας και των τραπεζιτικών υπαλλήλων, που το Νοέμβρη επαναλαμβάνεται σαν 4ωρη κοινή στάση μαζί με τους λιμενεργάτες του Πειραιά. Το Δεκέμβρη κηρύσσεται α) πανεργατική 5ωρη απεργία

για στη Θεσσαλονίκη 35.000 εργατών και υπαλλήλων β) 24ωρη κοινή απεργία 25 χιλ. τραπεζιτικών, κοινής ωφελείας, ΟΛΠ και ταυτόχρονη απεργία υπαλλήλων οργανισμών Δημοσίου Δικαίου.

Οι εργαζόμενοι παρακάμπτουν και αντιμετωπίζουν σε αρκετές περιπτώσεις μ' επιτυχία την ανασταλτική, διασπαστική και προδοτική πολιτική της διοίκησης της ΓΣΕΕ. Χαρακτηριστική από την άποψη αυτή είναι η κοινή πάλη τραπεζιτικών, των λιμενεργατών και των εργατών μεταφοράς της Αθήνας και του Πειραιά καθώς και η 24ωρη απεργία βασικών κλάδων που αναφέραμε.

Χάρη κυρίως στην πρόοδο που σημείωσε το κίνημα της ενότητας αναπτύχθηκαν παραπέρα οι αγώνες της εργατικής τάξης και αρκετοί τέλειωσαν με μερική ή ολική ικανοποίηση των αιτημάτων των απεργών. Π.χ., με τους απεργιακούς τους αγώνες οι αρτεργάτες, μυλεργάτες και μακαρονοποιοί επέβαλαν τη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού τους ταμείου. Οι τυπογράφοι της Αθήνας, οι τσαγκαράδες και μια σειρά άλλοι κλάδοι επέβαλαν αυξήσεις στις αποδοχές τους και την επίλυση και άλλων αιτημάτων τους. Ένα από τα χαρακτηριστικά του απεργιακού κινήματος το 1956 είναι ότι κηρύχτηκαν απεργίες σε ένδειξη αλληλεγγύης και για την υπεράσπιση εργατών που διώξαν οι επιχειρήσεις για τη συνδικαλιστική τους δράση. Τέτοιες απεργίες ήταν των εργατών της βιομηχανίας χαλυβδοφύλλων που βάσταξε 30 μέρες ενάντια στην απόλυση 18 εργατών. Η απεργία των μυλεργατών των αλευρομύλων «Ευτυχία» και άλλες. Σ' άλλες απεργίες περιλαμβάνονται αιτήματα για τις συνδικαλιστικές ελευθερίες, για την παροχή γενικής αμνηστίας και την κατάργηση των αντιδημοκρατικών νόμων. Η εργατική τάξη πρωτοστάτησε στις παλλαϊκές κινητοποιήσεις για την Κύπρο.

Οι εργαζόμενοι με τους αγώνες αυτούς, μαζί με τις μερικότερες αυξήσεις και την ικανοποίηση και άλλων αιτημάτων τους, κατόρθωσαν ν' αποκρούσουν πολλά κυβερνητικά μέτρα που απόβλεπαν στην παραπέρα χειροτέρευση του βιοτικού τους επιπέδου. Η κυβέρνηση αναγκάστηκε, χάρη στους αγώνες των εργαζομένων, ν' αποσύρει το νομοσχέδιο με το οποίο χειροτέρευε τις κοινωνικές ασφαλίσεις. Κι ενώ ως τον Οκτώβρη αρνιόταν να συζητήσει τα αιτήματα των δημοσίων υπαλλήλων, υποχρεώθηκε να κάνει μια σειρά παραχωρήσεις στους δημόσιους υπαλλήλους, όταν διαπίστωσε ότι οι υπάλληλοι ήταν διατεθειμένοι να κατέβουν σε απεργία. Το ότι η κυβέρνηση με τις ασήμαντες παραχωρήσεις μπόρεσε και διάσπασε τον αγώνα των δημοσίων υπαλλήλων δεν αναιρεί αλλά επιβεβαιώνει τη θέση ότι μόνο με ενωμένο αγώνα οι εργαζόμενοι μπορούν να κερδίσουν τα αιτήματά τους. Και θα τα κερδίσουν τόσο περισσότερο όσο πιο μεγάλη θα είναι η αποφασιστικότητα και πιο γερή η ενότητά τους.

Μεγάλη σημασία έχει για την εργατική τάξη η συνεννόηση και συνένωση

των διαφόρων παρατάξεων της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης στο δημοκρατικό συνδικαλιστικό κίνημα και η δημιουργία του συνασπισμού των Συνεργαζομένων Εργατουπαλληλικών Οργανώσεων της Ελλάδας, που έχει σκοπό του την πάλη για τα δίκαια της εργατικής τάξης και τη συνδικαλιστική ενότητά με βάση την αποκατάσταση της δημοκρατίας στα συνδικάτα.

Ο αγώνας για την ενιαία πάλη και την ενότητα όμως παρεμποδίζεται από τη διασπαστική πολιτική της ηγεσίας της ΓΣΕΕ, από τις αυθαιρεσίες της, από τις ομαδικές διαγραφές σωματείων και στελεχών του συνδικαλιστικού κινήματος. Από το άλλο μέρος οι τάσεις εύκολης λύσης που εκδηλώθηκαν με τον προσανατολισμό για ίδρυση νέας Γενικής Συνομοσπονδίας επέδρασαν ανασταλτικά και στην ανάπτυξη των αγώνων και στην προώθηση της ενότητας.

Το βασικό καθήκον των κομμουνιστών στα συνδικάτα είναι να πρωτοστατούν και να παλεύουν επίμονα, με αυτοθυσία, σε συνεργασία με όλους όσοι είναι διατεθειμένοι ν' αγωνιστούν για την οργάνωση της πάλης των εργαζομένων για τις άμεσες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές διεκδικήσεις των εργατών και υπαλλήλων. Η πάλη για την ενότητα της εργατικής τάξης είναι για τους κομμουνιστές και όλους τους δημοκράτες ο ακρογωνιαίος λίθος της πάλης για την πατριωτική ενότητα του λαού.

Το ξεπέραςμα των σεχταριστικών λαθών ή τάσεων, η επίμονη και θαρραλέα πάλη για την ενότητα της εργατικής τάξης μέσα στην πάλη για τα ζωτικά της ζητήματα, είναι ο μόνος δρόμος για ν' ανεβάσουμε τους αγώνες της εργατικής τάξης σε υψηλότερο επίπεδο και το ρόλο της γενικότερα σαν πρωτοπορίας του πατριωτικού μετώπου της αλλαγής. Σύνθημά μας είναι: ένα σωματείο σε κάθε επάγγελμα, ένα εργατικό κέντρο σε κάθε τόπο, μια ομοσπονδία σε κάθε κλάδο, μια γενική συνομοσπονδία σ' όλη τη χώρα.

Και στο χωριό έχουμε εκδηλώσεις αναβρασμού και αγώνες της αγροτιάς, όπως δείχνουν, λ.χ., το συλλαλητήριο των καπνοπαραγωγών στο Αγρίνιο τον περασμένο Σεπτέμβριο, οι συγκεντρώσεις των βαμβακοπαραγωγών Λιβαδιάς, των αγροτών της Καρδίτσας, Λάρισας, περιοχής Θεσσαλονίκης, της Πελοποννήσου κ.ά. Έχουμε ανάπτυξη του κινήματος για την αμνηστία και τις δημοκρατικές ελευθερίες. Αξιόλογης σημασίας ήταν τα επαρχιακά συνέδρια από διάφορες περιοχές της Ελλάδας, που προηγήθηκαν του αγροτικού Συνεδρίου της Αθήνας, που έδειξαν την αγωνιστική διάθεση και την ωριμότητα των δυνάμεων της αγροτιάς για ενωμένη πάλη.

Βασικά προβλήματα που απασχολούν την εργαζόμενη αγροτιά είναι η ληστεία των προϊόντων της με την πολιτική των τιμών, που ευνοεί τα ξένα και ντόπια μονοπώλια, με τους ασήκωτους φόρους, τα καταθλιπτικά χρέη προς την τράπεζα, η ανεπάρκεια του κλήρου κ.ά. Επίσης ο συναγωνισμός των αμερικάνικων προϊόντων και οι περιορισμοί των εξαγωγών στις σοσιαλιστικές χώ-

ρες. Ένα από τα ζωτικά συνθήματα των αγροτών μας είναι η αναστολή των χρεών τους προς την τράπεζα. Γενικά όμως το αγροτικό κίνημα καθυστερεί σε σχέση με την τραγική κατάσταση και τις διαθέσεις για αγώνα των αγροτών μας. Το πανελλαδικό αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο που συνήλθε στην Αθήνα το Νοέμβριο του 1956 έφερε σε φως τα προβλήματα και την άσχημη κατάσταση της αγροτιάς. Έδειξε την αντίθεση της αγροτιάς προς την κυβέρνηση και την πολιτική της, αποτέλεσε το σημαντικότερο γεγονός για το αγροτικό κίνημα των τελευταίων χρόνων. Ήταν σοβαρή κινητοποίηση πλατιών στρωμάτων της αγροτιάς και έδειξε έντονα τη διάθεση της αγροτιάς να παλέψει ενωμένη για τα ζητήματά της. Ταυτόχρονα όμως στο Συνέδριο φάνηκαν και οι αδυναμίες του αγροτικού κινήματος. Οι οργανωτές του Συνεδρίου (Αφεντάκης, Ρούσος κλπ.) με τις ενέργειές τους εμπόδισαν το Συνέδριο ν' αποτελέσει βάση για πλατύτερη κινητοποίηση της αγροτιάς. Χάρη σ' αυτό και στη λειψή δουλειά των συνεπών δημοκρατικών δυνάμεων, στο Συνέδριο δεν πάρθηκαν πιο συγκεκριμένα οργανωτικά μέτρα για την καλύτερη οργάνωση των αγώνων της. Το συμφέρον της αγροτιάς και του πατριωτικού κινήματος είναι η ανασυγκρότηση των πολιτικών δυνάμεων της αγροτιάς πάνω στη βάση ενός προγράμματος δημοκρατικής αλλαγής και συνεργασίας με τις πολιτικές δυνάμεις και οργανώσεις των άλλων εργαζομένων και πριν απ' όλα της εργατικής τάξης.

Η αντιλαϊκή οικονομική πολιτική της κυβέρνησης χτυπάει και τα *μεσαία στρώματα της πόλης*. Η ελευθερία των εισαγωγών, η αβάσταχτη φορολογία, η μεγάλη φτώχεια του λαού και η μικρή αγοραστική του δύναμη έχει τσακίσει τους επαγγελματιοβιοτέχνες. Τα οικονομικά συμφέροντα των επαγγελματιοβιοτεχνών τους τοποθετούν στο στρατόπεδο των δυνάμεων της αλλαγής. Η γενική ανησυχία του έθνους από την πολιτική της υποτέλειας, η οικονομική κατάσταση του λαού αντανακλάται και στις ζυμώσεις και αλλαγές που βλέπουμε στους *διανοούμενους* της Ελλάδας. Πρόσθετα η επικοινωνία μιας σειράς κοινωνικών, επιστημονικών και καλλιτεχνικών παραγόντων του τόπου μας με τις χώρες του σοσιαλισμού, μαζί με την ανάπτυξη των αγώνων του λαού έδωσαν ώθηση στην πατριωτική προοδευτική ιδεολογία.

Είναι πολύ χαρακτηριστικές οι παρατηρήσεις της Ελένης Βλάχου στην εφημερίδα *Καθημερινή* και του Πέτρου Χάρη στην *Ελευθερία* (12 Νοέμβριο 1956) που εκφράζουν την πικρία και την απογοήτευσή τους για την απροθυμία των επιστημονικών και καλλιτεχνικών παραγόντων του τόπου να παρουρηθούν στην αντικομμουνιστική υστερία που προσπαθούν ν' ανάψουν οι Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές απ' αφορμή τα γεγονότα της Ουγγαρίας. Δυναμώνουν οι πατριωτικές εκδηλώσεις των διανοομένων στο κεφαλαιώδες ζήτημα της ανάκτησης της εθνικής ανεξαρτησίας για την ανάπτυξη μιας λεύτερης εθνικής ζωής.

Ταυτόχρονα, ακόμα και πολέμιοι του κομμουνισμού, εκδηλώνονται υπέρ της ανάγκης της συμφιλίωσης και της ειρήνευσης του τόπου. Ο γιορτασμός των 50χρονων της καλλιτεχνικής δημιουργίας του Βάρναλη από το σύνολο σχεδόν του πνευματικού κόσμου στην Αθήνα αποτελεί χαρακτηριστικό δείκτη για τις κατακτήσεις της προοδευτικής σκέψης στην Ελλάδα. Ανάμεσα στους καλλιτέχνες και διανοούμενους έχουμε προώθηση της ενότητας και του αγώνα για τη διεκδίκηση των επαγγελματικών τους αιτημάτων. Απ' αυτή την άποψη είναι χαρακτηριστική η συγκρότηση κοινής επιτροπής λογοτεχνικών οργανώσεων και της ομοσπονδιακής επιτροπής λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών οργανώσεων Ελλάδας.

Οι πατριώτες διανοούμενοι έχουν χρέος να προσέξουν τις λαθεμένες θέσεις και τις ταλαντεύσεις ορισμένων διανοούμενων που πέφτουν κάτω από την επήρεια της ατλαντικής αντιδραστικής ιδεολογίας. Επιβάλλεται να δυναμώσει το μέτωπο ενάντια στην αντιπατριωτική αμερικανόπνευστη ιδεολογία.

Ιδιαίτερα πρέπει να σημειωθεί η ζωντάνια που δείχνει η νεολαία μας. Φλογισμένη από τα πατριωτικότερα αισθήματα και εμπνευσμένη από τα ιδανικά της προόδου η νεολαία της Ελλάδας βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της πάλης για την απελευθέρωση της Κύπρου. Η φοιτητική και μαθητική νεολαία παλεύει ενωμένη για την κατάργηση της αύξησης των εκπαιδευτικών τελών, που καταδικάζει τα παιδιά του λαού στην αμορφωσιά. Απ' αυτή την άποψη είναι άξια έκφρασης η σύμπραξη σ' αυτό το σημείο των νεολαίων όλων των πολιτικών κομμάτων μαζί και της νεολαίας του κυβερνητικού κόμματος της ΕΡΕ. Τον περασμένο Οκτώβρη κηρύχτηκε παμφοιτητική απεργία κατά της αύξησης των εκπαιδευτικών τελών, που σημείωσε επιτυχία. Νέα απεργία κηρύχτηκε το Νοέμβρη. Προχωρεί η σύμπραξη των πολιτικών οργανώσεων της νεολαίας στον αντιιμπεριαλιστικό αγώνα για την απελευθέρωση της Κύπρου, για μια εθνική πολιτική.

Πρέπει να σημειώσουμε πως στην άνοδο της πατριωτικής πάλης της νεολαίας είναι αισθητή η ανάγκη να δοθεί μια μόνιμη και οργανωμένη μορφή στην ενιαία πατριωτική εμφάνιση και δράση της νεολαίας. Από την ανάπτυξη της μόνιμης και οργανωμένης αυτής κοινής πάλης θα μπορούσε να προκύψει ενιαία πανελλαδική, απελευθερωτική οργάνωση της νεολαίας. Ο ρόλος της νεολαίας και της πλατιάς προοδευτικής οργάνωσής της δεν πρέπει να υποτιμάται. Πρέπει να σημειώσουμε ότι οι σχεταριστικές αντιλήψεις σ' αυτόν τον τομέα δεν ξεπεράστηκαν ακόμα.

Στους αγώνες του λαού μας για την επιβίωση, τον εκδημοκρατισμό, για την απελευθέρωση της Κύπρου κλπ. συμμετέχουν όλο και πιο ενεργά οι γυναίκες. Νομίζουμε ότι οι γυναίκες μπορούν σοβαρότερα να συμβάλουν ιδιαίτερα στην πάλη ενάντια στην πολιτική του εθνικού διχασμού – στην πάλη για

τη γενική αμνηστία και την αποκατάσταση της ομαλής δημοκρατικής ζωής, στην πάλη για την υπεράσπιση της ειρήνης.

Στους λαϊκούς πατριωτικούς αγώνες του 1956 κυριαρχεί η πανεθνική απαίτηση και πάλη για την απελευθέρωση της Κύπρου. Το 1956 συνεχίστηκε με γρηγορότερους ρυθμούς η αποκάλυψη του ρόλου του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στη χώρα μας και οι αντιαμερικάνικες εκδηλώσεις. Σ' αυτούς τους λαϊκούς αγώνες οι κομμουνιστές βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή και έδωσαν όλες τους τις δυνάμεις για να οδηγηθούν οι αγώνες αυτοί σ' επιτυχία.

Από τη μαζική πάλη τους οι εργαζόμενοι είχαν ορισμένες επιτυχίες, που θα μπορούσαν να είναι πιο σημαντικές αν υπήρχε μεγαλύτερη *ενότητα και καλύτερη οργάνωση των μαζικών αγώνων*.

Γενικότερα, σύντροφοι, μπορούμε να πούμε πως το λαϊκό κίνημα ξεπέρασε αρκετές δυσκολίες, που υπήρχαν από την εποχή του εμφυλίου πολέμου και βρίσκεται σε άνοδο. Από τους ως τα τώρα αγώνες του ο λαός βγήκε πιο δυναμμένος και αισιόδοξος. Αν και το λαϊκό κίνημα δεν είναι ακόμα αρκετά γερά οργανωμένο, πέτυχε ωστόσο σημαντικές θέσεις στη δημόσια ζωή, αύξησε τις θέσεις του σε αιρετά όργανα, σωματεία, συνεταιρισμούς, δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια και στην ίδια τη Βουλή και έτσι επηρεάζει όλο και πιο σοβαρά την πολιτική μας ζωή, προς μια δημοκρατική εξέλιξη. Δεν είναι όπως πρώτα εύκολο στην κυβέρνηση να πνίγει χωρίς διαμαρτυρία και αντίσταση τη φωνή των πατριωτών. Το αίτημα για τον εκδημοκρατισμό της εσωτερικής ζωής του τόπου, για την ομαλή συνταγματική τάξη και νομιμότητα, για την κατάργηση του καθεστώτος των διώξεων, των φυλακών και των εκτοπίσεων, του θεσμού των φακέλων και των πιστοποιητικών κοινωνικών φρονημάτων, το αίτημα της νομιμοποίησης του ΚΚΕ βρίσκουν όλο και πιο μεγάλη απήχηση όχι μόνο στα πλατιά στρώματα του λαού αλλά και ανάμεσα σε παράγοντες όλων των κομμάτων.

Το κίνημα για την *απελευθέρωση των εξοριστών* και την *αμνηστία* έχει πάρει τον τελευταίο καιρό πολύ μαζικό χαρακτήρα. Οι δικηγορικοί σύλλογοι των περισσότερων πόλεων της Ελλάδας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πειραιάς, Χανιά, Μυτιλήνη κλπ.) τάχτηκαν κατά του αντισυνταγματικού νόμου 375, όπως και ενάντια στο θεσμό των διοικητικών εκτοπίσεων. Δυνάμωσε η πάλη για την επιστροφή στην Ελλάδα των πολιτικών προσφύγων. Πολλά δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια (ανάμεσα σ' αυτά της Αθήνας, Πειραιά, Πάτρας, Βόλου, Λάρισας, της Μυτιλήνης, της Χίου, των Καλαβρύτων) υπόβαλαν ψηφίσματα υπέρ της απελευθέρωσης των συμπατριωτών τους κρατούμενων και της γενικής αμνηστίας. Εκατοντάδες και χιλιάδες πατριώτες απ' όλα τα κόμματα, μαζί και οι οπαδοί της ΕΡΕ, υπογράφουν στην ύπαιθρο και στις πόλεις κοινά υπομνήματα και ζητούν ν' αφεθούν ελεύθεροι οι κρατούμενοι συμπατριώτες τους. Είναι αξιοσημείωτο και χαίρετίστηκε από το λαό το γεγονός ότι τον περασμένο

Οκτώβρη πήγε στον Αι-Στρατή διακομματική αντιπροσωπία βουλευτών όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης. Το δυνάμωμα και η έκταση της κίνησης για την αμνηστία κατέληξε τελευταία στη δημιουργία της «Πανελληνίας Επιτροπής Αμνηστίας» που έβγαλε και σχετική διακήρυξη, όπου ζητάει την κατάργηση του θεσμού της εξορίας. Τη διακήρυξη υπογράφουν οι Π. Σκουριώτης, τέως υπουργός δικαιοσύνης και οι στρατηγοί Σκανδάλης και Κωτούλας. Τοπικές επιτροπές αμνηστίας συγκροτήθηκαν σε συνοικίες της Αθήνας και σ' άλλα μέρη. Παράγοντες της πολιτικής και κοινωνικής ζωής του τόπου, ο πρόεδρος και εισαγγελέας του Αρείου Πάγου εκφράζονται κατά του θεσμού των διοικητικών εκποπίσεων. Κατά των εκποπίσεων τάχθηκε το κόμμα της ΦΔΕ και άλλα κόμματα. Βουλευτές απ' όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης κάνουν κοινά διαβήματα στην κυβέρνηση για την κατάργηση του θεσμού των εκποπίσεων και των στρατοδικειών. Είναι τέτοια η λαϊκή πίεση στο ζήτημα αυτό ώστε και οι δεξιοί ηγέτες της ΓΣΕΕ υποχρεώθηκαν να κάνουν διάβημα στην κυβέρνηση για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των κρατουμένων. Και κυβερνητικές ακόμα εφημερίδες σαν το *Βήμα* και το *Εμπρός* αναγκάζονται να πάρουν ανοιχτά θέση κατά του θεσμού των εκποπίσεων και ζητούν από την κυβέρνηση να επανεξετάσει το όλο πρόβλημα.

Το ζήτημα της αμνηστίας μπήκε και στις συζητήσεις της Βουλής και της επιτροπής εξουσιοδότησης. Ο βουλευτής του λαϊκού κόμματος Πανούσης –που στην κατοχή ήταν στα τάγματα ασφαλείας– είπε ότι «είναι καιρός να ξεχασθεί πλέον αυτή η περίοδος... (εννοεί το παρελθόν)... προσφέρομεν χειρίστην υπηρεσίαν προς το έθνος αν εξακολουθούμε να ζητούμε τα πιστοποιητικά και διαιωνίζομεν τον εμφύλιον πόλεμον. Δεν έχουμε κανένα δικαίωμα να χωρίζουμε τους Έλληνες σε πρώτης και δεύτερης κατηγορίας». Υπέρ της κατάργησης των πιστοποιητικών και της διάκρισης μεταξύ των Ελλήνων μίλησε και ο βουλευτής της ΦΔΕ και πρώην υπουργός Σπαής, που τόνισε χαρακτηριστικά ότι: «Οι αριστεροί που εξετελούντο εις την κατοχήν πέθαιναν με το όνομα της Ελλάδας στα χείλη.» Άλλο τόσο χαρακτηριστικό είναι το άρθρο του Μ. Ταμβακά, πρώην βασιλικού επιτρόπου σε έκτακτα στρατοδικεία στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου που έγραψε στην *ΩΡΑ* της 27-10-'55: «καιρός να μονοιάσωμεν οι Έλληνες και να δοθεί γενικοτάτη αμνηστία».

Όλη αυτή η λαϊκή πάλη για την κατάργηση των εκποπίσεων, των έκτακτων νόμων και για την αμνηστία που είναι εκδηλώσεις του γενικότερου πόθου εκδημοκρατισμού της ελληνικής ζωής, πρέπει να συνδυάζεται και με την πάλη για ελεύθερη και χωρίς όρους επιστροφή στην πατρίδα μας όλων των πολιτικών εξοριστών που από το 1949 βρίσκονται στο εξωτερικό, στις χώρες της ΛΔ και τη Σοβ. Ένωση.

Όλα τα κόμματα της αντιπολίτευσης αναγνωρίζουν σήμερα και το διακή-

ρυξαν (και με το προεκλογικό πρόγραμμα της ΔΕ) ότι η χώρα έχει ανάγκη ομαλότητας και εκδημοκρατισμού της πολιτικής ζωής. Για κάθε αληθινό δημοκράτη η πάλη αυτή συνδέεται στενά με την πάλη για μια εθνική εξωτερική πολιτική ειρήνης, με την πάλη για εθνική ανεξαρτησία, γιατί όσο πιο μονιασμένοι θα 'μαστε τόσο πιο πετυχημένοι θα 'ναι ο αγώνας. Οι ύψιστες εθνικές ανάγκες του εκδημοκρατισμού της Ελλάδας, ζητούν τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ. Όλα τα κόμμα της αντιπολίτευσης έχουν παραδεχτεί ότι η νομιμοποίηση του ΚΚΕ είναι απαραίτητο βήμα προς τον εκδημοκρατισμό της χώρας. Το κόμμα μας και μαζί του κι άλλα κόμματα και παράγοντες, όλοι οι πατριώτες πιστεύουν πως η ελεύθερη ύπαρξη και λειτουργία του ΚΚΕ, που εκπροσωπεί σοβαρή μερίδα του ελληνικού λαού, είναι βασικός όρος της εξομάλυνσης και του εκδημοκρατισμού της εσωτερικής μας ζωής, παράγοντας στερέωσης της εθνικής μας ενότητας απέναντι στους κινδύνους που απειλούν την Ελλάδα εξαιτίας της πολιτικής του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού.

Καθήκον βασικό των κομμουνιστών είναι να σταθούν επικεφαλής και ν' ανεβάζουν συνεχώς αυτή την πάλη για την αμνηστία, την πάλη για τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ, τον εκδημοκρατισμό της εσωτερικής ζωής. Να συνδυάσουμε την πάλη αυτή με τη λαϊκή πάλη για τ' άλλα οικονομικοπολιτικά και εθνικά αιτήματα. Ν' ανεβάζουμε και να συνενώνουμε όλους αυτούς τους αγώνες ως την πάλη για τη δημοκρατική αλλαγή.

5. Για την εθνική δημοκρατική αλλαγή

Σύντροφοι.

Ενάμιση χρόνος δικηκυβέρνησης του τόπου από την κυβέρνηση Καραμανλή έδειξε το αληθινό πρόσωπό της σαν τυφλού υπηρέτη των Αμερικάνων κηδεμόνων, οργάνου της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Η σημαντική φθορά της κυβέρνησης βάζει ήδη στην ημερήσια διάταξη το πρόβλημα της αντικατάστασής της. Οι λύσεις που υπάρχουν βασικά είναι δυο:

Η μια είναι η παράταση του σημερινού καθεστώτος της υποταγής στην Ουάσινγκτον με διάφορους συνδυασμούς και μορφές, όπως το σχέδιο του Πιπινέλη, π.χ., για τη λεγόμενη μεταβατική, με τέτοιο ή τέτοιο «φρεσκάρισμα» του κυβερνητικού τους σχήματος. Μπροστά στο ογκούμενο λαϊκό ρεύμα η αντιδραστική ολιγαρχία με τους Αμερικάνους δουλεύουν ταυτόχρονα και τα σχέδια επιβολής στρατοκρατικής δικτατορίας του ΙΔΕΑ. Αυτές είναι οι «λύσεις» των Αμερικάνων αφεντικών της Ελλάδας και της ολιγαρχίας που με όποια μορφή και αν παρουσιάζονται επιδιώκουν ένα και βασικό: Την παράταση του σημερινού αντιδημοκρατικού καθεστώτος της υποτέλειας και της λαϊκής δυστυχίας.

Η άλλη λύση είναι αυτή που ωρίμασε στην πλειονότητα του λαού και αποβλέπει στην αλλαγή πορείας της εθνικής μας ζωής προς την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία. Ξεκινάει από μέσα από το λαό όπου συντελούνται μεγάλες ιδεολογικές ζυμώσεις και πολιτικές ανακατατάξεις, που εκφράζονται: στην άνοδο της λαϊκής πάλης ως τις ανοιχτές αντιαμερικανοαγγλικές διαδηλώσεις, στο δυνάμωμα των ζυμώσεων υπέρ της ενιαίας πάλης για την αλλαγή και ανάμεσα στα στελέχη των δημοκρατικών κομμάτων, στις μετατοπίσεις που σημειώνονται από την κυβερνητική παράταξη προς την αντιπολίτευση και την αριστερά, στις φυγόκεντρες τάσεις που παρατηρούνται στους κόλπους της ΕΡΕ (παραίτηση Θεοτόκη, αποσκιρτήσεις Ευταξία, Καρούσου, δηλώσεις Κασσιμάτη στην Αμερική για την κυβερνητική πολιτική στο Κυπριακό). Χαρακτηριστικό τέλος παράδειγμα των αλλαγών που συντελούνται, είναι ότι στις εκλογές για ανάδειξη δημάρχου στους Αμπελοκήπους της Θεσσαλονίκης εκλέχτηκε δήμαρχος ο εξόριστος υποψήφιος της αριστεράς με 56% των ψήφων.

Οι βασικές ανακατατάξεις μέσα στην ελληνική κοινωνία στρέφονται στην αναζήτηση νέων, εθνικών δημοκρατικών δρόμων της ελληνικής πολιτικής. Αρχίζουν από την απλή δυσaréσκεια για τη σημερινή κατάσταση της πατρίδας μας και φτάνουν ως τον καθαρά δημοκρατικό προσανατολισμό που ξεκινάει από τους παλιότερους πλούσιους αγώνες του λαού μας – από την παράδοση της εποποιίας του εθνοαπελευθερωτικού αγώνα του λαού μας της τελευταίας 15ετίας και τώνεται από τα διεθνή παραδείγματα.

Οι ανακατατάξεις αυτές οφείλονται στην αφόρητη κατάσταση που δημιούργησε η πολιτική της ιμπεριαλιστικής εξάρτησης και υποτέλειας, της συνέχισης του αντιδημοκρατικού καθεστώτος του διχασμού και της ασυδοσίας της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Οι ανακατατάξεις αυτές έρχονται σαν αποτέλεσμα της λαϊκής πάλης, της πάλης των κομμουνιστών και όλων των προοδευτικών δυνάμεων του τόπου για την απαλλαγή της Ελλάδας από την πολιτική αυτή που οδήγησε και οδηγεί σε πικρές δοκιμασίες και εθνικούς εξευτελισμούς. Οι ανακατατάξεις αυτές ευνοούνται και από την ανάπτυξη των δυνάμεων της δημοκρατίας σ' όλο τον κόσμο.

Το καθήκον του ΚΚΕ είναι να βοηθήσει ώστε όλες αυτές οι τάσεις να συγκλίνουν προς μια συνεπή δημοκρατική πολιτική για να φράξει το δρόμο σε κάθε δημαγωγία και προσπάθεια «φρεσκαρίσματος» της υποτέλειας, δηλαδή προσπάθεια διαιώνισής της.

Ο χαρακτήρας και το περιεχόμενο της αλλαγής που είναι απαραίτητη για να μπει η Ελλάδα στο δρόμο της ανόδου και της προκοπής προσδιορίζεται από τη βασική κοινωνική αντίθεση που κυριαρχεί σήμερα στην πολιτική ζωή μας και που είναι αντίθεση ανάμεσα στον αμερικανοαγγλικό ιμπεριαλισμό και την πλουτοκρατική ολιγαρχία που συνεργάζεται μαζί του, από τη μια, και σ' όλα

τα στρώματα του πληθυσμού που παλεύουν για την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατία, την ειρήνη, την οικονομική αναδημιουργία, από την άλλη.

Αυτή η κύρια αντίθεση προσδιορίζει και το χαρακτήρα της αλλαγής που χρειάζεται η Ελλάδα. Το ΚΚΕ, εκπρόσωπος των συμφερόντων της εργατικής τάξης και των πλατιών στρωμάτων του λαού πιστεύει πως η πατρίδα μας έχει ανάγκη από ριζικό δημοκρατικό μετασχηματισμό της εθνικής της ζωής σ' όλους τους τομείς. Ο μετασχηματισμός αυτός θ' αποβλέπει να την απαλλάξει από την αμερικάνικη και άλλη ιμπεριαλιστική εξάρτηση και τη ληστρική εκμετάλλευση του ξένου κεφαλαίου, από την ασυδοσία των συνεργατών του των ελληνικών μονοπωλίων, και θα της εξασφαλίσει την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατική νομιμότητα, την ειρήνη, την οικονομική ανασυγκρότηση και την καλύτερευση των βιοτικών συνθηκών του λαού. Κοντολογίς η εθνική αντιιμπεριαλιστική δημοκρατική αλλαγή σημαίνει δημοκρατική αναγέννηση του ελληνικού λαού σ' όλους τους τομείς της εθνικής του ζωής.

Το συμφέρον του λαού και της Ελλάδας είναι η αλλαγή αυτή να γίνει ειρηνικά. Το ΚΚΕ μαζί μ' όλες τις δημοκρατικές-προοδευτικές δυνάμεις του τόπου παλεύει για να οδηγήσει το λαό μ' αυτόν τον τρόπο στη δημοκρατική αλλαγή. Σήμερα περισσότερο από το παρελθόν με τις αλλαγές στο συσχετισμό των δυνάμεων διεθνώς και στην Ελλάδα προς όφελος της δημοκρατίας και της προόδου υπάρχουν δυνατότητες για μια τέτοια πορεία. Όμως δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η αντιδραστική πλουτοκρατική ολιγαρχία με την καθοδήγηση των Αμερικάνων οργανώνει διάφορες στρατοκρατικές κλίκες σαν του ΙΔΕΑ και κάνει ό,τι μπορεί για να εμποδίσει μια τέτοια ομαλή δημοκρατική ανάπτυξη. Το καθήκον των δημοκρατικών δυνάμεων είναι να επαγρυπνούν. Οι πιθανότητες για τη ματαίωση αυτών των αντιλαϊκών σχεδίων γίνονται τόσο μεγαλύτερες όσο πιο γερή και πλατιά θα είναι η ένωση και η πάλη όλων των πατριωτικών δημοκρατικών δυνάμεων του τόπου, όσο περισσότερο θ' αναπτύσσεται η μαζική λαϊκή πάλη για τη δημοκρατική αλλαγή που είναι σήμερα άμεση ζωτική ανάγκη για να αναπτυχθεί οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά η χώρα. Το πρώτο και απαραίτητο βήμα προς τη δημοκρατική αλλαγή, είναι να φύγει η κυβέρνηση Καραμανλή που οδήγησε τη χώρα σε αδιέξοδο και να γίνουν ελεύθερες εκλογές με αναλογική.

Για να βγει η χώρα από το αδιέξοδο αυτό, το ΚΚΕ προτείνει τη συνεργασία όλων των πατριωτικών δυνάμεων του τόπου πάνω στα πιο επείγοντα και ζωτικά ζητήματα της εθνικής ζωής όπως:

α) Άμεσα μέτρα για την οικονομική ανακούφιση του λαού και την προστασία της εθνικής οικονομίας από τον εξοντωτικό συναγωνισμό των ξένων μονοπωλίων.

β) Αποκατάσταση της δημοκρατικής τάξης-ομαλότητας και ισοπολιτείας,

ακύρωση των έκτακτων νόμων και μέτρων, γενική αμνηστία, νομιμοποίηση του ΚΚΕ. Καθιέρωση σαν εκλογικού συστήματος της απλής αναλογικής, και
γ) Πάλη για την αυτοδιάθεση της Κύπρου. Να σταματήσει ο μονόπλευρος εξωτερικός προσανατολισμός που τίποτα καλό δε φέρνει στην Ελλάδα. Ν' ακολουθηθεί εξωτερική πολιτική ίσης φιλίας με όλους.

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ

Σύντροφοι.

Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ του Μάρτη 1956 κάνοντας κριτική εξέταση της ως τα τότε λαβεμένης σεχταριστικής και αντιφατικής πολιτικής της ηγεσίας Ζαχαριάδη έβαλε μπροστά στους κομμουνιστές της Ελλάδας σαν κύριο καθήκον την πάλη για τη συσπείρωση των προοδευτικών πατριωτικών δυνάμεων.

Παρά τις αντιφάσεις που παρουσίαζε η γραμμή του κόμματός μας ως την 6η Ολομέλεια η ανάγκη των πραγμάτων, η ίδια η ζωή, οδήγησε τους κομμουνιστές και άλλους συνεπείς δημοκράτες να προσανατολιστούν σωστότερα και να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων και όπως είναι γνωστό, στις εκλογές του Φλεβάρη 1956 συγκροτήθηκε η Δημοκρατική Ένωση που ήταν συνασπισμός από τα περισσότερα κόμματα της αντιπολίτευσης. Αυτό ήταν σοβαρή επιτυχία των κομμουνιστών που δουλεύουν στην Ελλάδα και όλων των δημοκρατικών δυνάμεων, έστω κι αν αυτό περιορίστηκε μόνο στην εκλογική συνεργασία. Αυτό το γεγονός δείχνει ότι είναι δυνατή η σύμπραξη των αντικυβερνητικών κομμάτων στη βάση που προτάθηκε παραπάνω.

Σημαντικό γεγονός στην πορεία της παγίωσης και ανάπτυξης των λαϊκών πατριωτικών δυνάμεων στάθηκε η επιτυχία της Α' Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης της ΕΔΑ τον περασμένο Ιούλη. Δημιούργημα των τελευταίων χρόνων, η ΕΔΑ κατόρθωσε να συγκεντρώσει πλατιές μάζες του λαού γύρω στο πρόγραμμα της εθνικής-δημοκρατικής αλλαγής. Συγκεντρώνοντας στους κόλπους της κομμουνιστές, σοσιαλιστές, αστούς συνεπείς δημοκράτες και άλλους πατριώτες, η ΕΔΑ προβάλλει ένα πρόγραμμα εθνικής ανεξαρτησίας και δημοκρατίας, που βοηθάει στη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων γενικότερα.

Η ΕΔΑ που ακολουθάει με συνέπεια την πολιτική της συσπείρωσης των πατριωτικών δυνάμεων, σήμερα παίζει σοβαρό ρόλο στην πάλη του λαού και χρέος των δημοκρατικών δυνάμεων είναι να συνεργαστούν και να την υποστηρίξουν στην πάλη της για τον εκδημοκρατισμό του τόπου.

Οι κομμουνιστές υποστηρίζουν τις βασικές επιδιώξεις της ΕΔΑ διατηρώντας το δημοκρατικό δικαίωμα της κριτικής επιμέρους θέσεων της.

Στις σημερινές στιγμές αποκτά εξαιρετική σημασία το πλάτεμα του κινήματος υπέρ της ειρήνης. Οι φίλοι της ειρήνης χαίρονται τη δημιουργία της ελληνικής επιτροπής ειρήνης και τη συμμετοχή αντιπροσώπου της Ελλάδας στη Σύνοδο του Παγκοσμίου Συμβουλίου της Ειρήνης στη Στοκχόλμη. Τελευταία συγκροτήθηκαν επιτροπές ειρήνης σε συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά. Ωστόσο το κίνημα της ειρήνης δεν αγκαλιάζει ακόμα τα πλατύτατα στρώματα που αγαπούν και θέλουν να παλέψουν για την ειρήνη.

Ποι μεγάλη άπλα παίρνουν στις συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά οι τοπικές επιτροπές Κυπριακού αγώνα. Η τέτοια στήριξη των πατριωτικών και προοδευτικών κινήματων στους τόπους κατοικίας και δουλειάς των λαϊκών μαζών είναι η καλύτερη εγγύηση για το άπλωμα και τη στερεότητα του πατριωτικού κινήματος.

Παρόλα τα βήματα που έγιναν στη σύμπραξη των πατριωτικών δυνάμεων, ένα βασικό χαρακτηριστικό της πολιτικής στιγμής είναι πως ενώ στα πλατιά στρώματα του λαού και στα στελέχη των δημοκρατικών κομμάτων ωρίμασε και γίνεται πράξη η ιδέα της πατριωτικής ενότητας δράσης για την αλλαγή, καθυστερεί η πραγματοποίηση αυτής της ενότητας γενικά και ιδιαίτερα στις κορυφές, δηλ. ανάμεσα στις διοικήσεις των δημοκρατικών κομμάτων. Αυτό περικλείνει τον κίνδυνο επιζήμιας παράτασης της σημερινής κατάστασης.

Κύριο εμπόδιο σ' αυτό είναι η στάση των ηγετών ορισμένων κομμάτων του κέντρου, που δεν έπαυσαν να 'χουν δισταγμούς ή να τρέφουν ξεπερασμένες ελπίδες επικράτησης χωρίς τις συνεπέστερες λαϊκές δημοκρατικές δυνάμεις, αν όχι και ενάντιά τους. Αυτό φορτώνει σοβαρές ευθύνες στις ηγεσίες αυτών των κομμάτων.

Τελευταία είχε αναληφθεί ορισμένη πρωτοβουλία για ενοποίηση των κομμάτων του Κέντρου. Έχοντας υπόψη τη μέχρι σήμερα εχθρική στάση απέναντι στην αριστερά πολιτικών σαν τον Παπαπολίτη, και την αντίδραση του Σ. Βενιζέλου στο ζήτημα της συνεργασίας με την αριστερά και άλλες παρόμοιες τάσεις, αντίθετες με το σημερινό πατριωτικό συμφέρον, θεωρούμε ότι σήμερα αυτό που μπορεί να εξυπηρετήσει τα εθνικά συμφέροντα, το μεγάλο πρόβλημα δηλαδή της δημοκρατικής αλλαγής είναι η συσπείρωση και η ενότητα όλων χωρίς εξαίρεση των δημοκρατικών δυνάμεων. Πάλι για τη δημοκρατική αλλαγή δεν είναι νοητή και δεν μπορεί να καρποφορήσει με τον αποκλεισμό της αριστεράς, των πιο συνεπών και δραστήριων δημοκρατικών δυνάμεων.

Άλλος βασικός παράγοντας στην τέτοια καθυστέρηση είναι τα υπολείμματα *σεχταριστικών* αντιλήψεων που πρέπει να υπερνικήσουν οι κομμουνιστές.

Τρίτος λόγος είναι ότι καθυστερεί η οργάνωση των πατριωτικών δυνάμεων στη βάση εκεί που ζει και παλεύει ο λαός, η οργάνωση των μαζικών αγώνων για τα άμεσα αιτήματα του λαού, σα συνέπεια κυρίως της καθυστέρησης της οργανωμένης δουλειάς των κομματικών μας οργανώσεων και των κομμουνιστών.

Το κόμμα μας συνεχίζοντας τη διόρθωση της λαθεμένης σχεταριστικής γραμμής της παλιάς καθοδήγησης του ιδιαίτερα απέναντι στους συμμάχους της εργατικής τάξης, δίνει ανυστερόβουλα το χέρι σ' όλα τα κόμματα που συμφωνούν να χαρακτηί κοινή πατριωτική πολιτική και δράση. Οι κομμουνιστές πρέπει να εντείνουν τις δυνάμεις τους ανάμεσα στα στελέχη και τους οπαδούς των κομμάτων του Κέντρου για την πραγματοποίηση της πατριωτικής ενότητας από τα κάτω και από τα πάνω.

Το ΚΚΕ καθοδηγείται σήμερα στη δουλειά του από τη βασική κατεύθυνση που του έδωσε η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ:

«Στις σημερινές συνθήκες της εθνικής υποδούλωσης της Ελλάδας στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές το κύριο καθήκον των κομματικών οργανώσεων μας στην Ελλάδα είναι να δώσουν όλες τους τις δυνάμεις στη *συσπείρωση όλων των προοδευτικών-πατριωτικών δυνάμεων της χώρας στην πάλη για μια ανεξάρτητη, δημοκρατική Ελλάδα, για την ειρήνη.*»

Για την εκπλήρωση αυτού του καθήκοντος οι κομμουνιστές καλούνται να πολλαπλασιάσουν τις ως τα τώρα ενέργειές τους. Η παραπέρα ανάπτυξη του πατριωτικού κινήματος του λαού έχει μπροστά της τις καλύτερες προοπτικές. Στη χώρα ωριμάζουν σοβαροί οικονομικοί και πολιτικοί αγώνες των εργαζομένων για τη ζωή, την εθνική ανεξαρτησία. Το ΚΚΕ πρέπει να παίξει τον πρωτοποριακό ρόλο του σ' αυτούς τους αγώνες.

Η Ελλάδα, θύμα του στυγνού ξένου ιμπεριαλισμού και μιας χούφτας ντόπιων ληστών, είναι καιρός να ζήσει ελευθέρα, να δώσει τη χαρά στα παιδιά της, να τους ανοίξει ένα ευτυχισμένο μέλλον.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΣΤΗΝ ΠΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ 6ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

1. Η ανάλυση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας

Σύντροφοι.

Στην πορεία του κόμματος η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ σημειώνει στροφή αποφασιστικής σημασίας. Η Ολομέλεια του Μάρτη δεν περιορίστηκε να κάνει μόνο μια σωστή κριτική ανασκόπηση της προηγούμενης

δράσης του κόμματος. Η 6η Ολομέλεια χάραξε σωστή, καθαρή πολιτική γραμμή για τη σημερινή περίοδο και αποκατέστησε τις λενινιστικές αρχές της εσωτερικής ζωής του κόμματος. Καταδίκασε την προσωπολατρία σαν τελειώς ασυμβίβαστη με το μαρξισμό-λενινισμό. Υπογράμμισε σαν επιτακτική ανάγκη την εσωτερική δημοκρατία, την κριτική και αυτοκριτική, την αρχή της συλλογικής καθοδήγησης. Έβαλε το κόμμα στο σωστό δρόμο και δημιούργησε στέρεες προϋποθέσεις για την ολοκληρωτική διόρθωση της ανώμαλης κατάστασης.

Όπως κάθε μεγάλη στροφή και η τωρινή είναι αναπόφευκτα συνδεδεμένη με δυσκολίες. Με συνέπεια και σταθερότητα πρέπει το κόμμα να εφαρμόσει στη ζωή τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας γιατί μόνο έτσι μπορεί ν' αποδεσμευτεί η πρωτοβουλία και η ενεργητικότητα των απλών μελών και των στελεχών του κόμματος, μόνο έτσι το κόμμα μπορεί να δυναμώσει τους δεσμούς του με τις μάζες, να γίνει ικανό να εκπληρώσει το ρόλο του σαν καθοδηγητική δύναμη του λαϊκού κινήματος στην Ελλάδα.

Αμέσως μετά την 6η Ολομέλεια το Γραφείο της ΚΕ συγκέντρωσε την προσοχή του στην προσπάθεια για την αφομοίωση της γραμμής της Ολομέλειας από τα μέλη του κόμματος.

Βασικά τα μέλη του κόμματος, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, υποδέχτηκαν με ανακούφιση την ειδήση για την 6η Ολομέλεια και εγκρίνανε ανεπιφύλακτα τις αποφάσεις της. Ιδιαίτερα αξίζει να υπογραμμιστεί η ομοφωνία των φυλακισμένων και εξορίστων στην έγκριση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας.

Στις κομματικές οργανώσεις που συζητήθηκαν οι αποφάσεις της Ολομέλειας έγινε θαρραλέα και γόνιμη κριτική από τα μέλη του κόμματος για τα λάθη και τις ευθύνες της πρώην καθοδήγησης, τις ευθύνες των μελών της ΚΕ και των άλλων καθοδηγητικών του στελεχών. Το ελπιδοφόρο αυτό φαινόμενο της ανάπτυξης της κριτικής πρέπει ιδιαίτερα να τονιστεί. Η ανάπτυξη της κριτικής και αυτοκριτικής μέσα στο κόμμα με βάση τις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την υπερνίκηση των αδυναμιών και ελλείψεών του, για την ολόπλευρη ανάπτυξη των μελών και στελεχών του, για το δυνάμωμα της ενότητας των γραμμών του κόμματος.

Στην πορεία των συζητήσεων για τις αποφάσεις της Ολομέλειας παρουσιάστηκαν και διαφωνίες από μεμονωμένα πρόσωπα. Επίσης διατυπώθηκαν αρκετές επιφυλάξεις σε μερικότερα ζητήματα και πολλές απορίες πάνω στα διάφορα προβλήματα. Το γεγονός αυτό είναι φυσικό μια που οι αποφάσεις βάζανε σοβαρά και πολύπλοκα προβλήματα. Είναι φυσικό όταν στο κόμμα αποκαθίσταται η εσωτερική δημοκρατία και φυσάει ο καθαρός αέρας της κριτικής και αυτοκριτικής. Σ' ένα ζωντανό οργανισμό, όπως πρέπει να 'ναι το κομμουν-

νιστικό κόμμα, φυσικό είναι να διατυπωθούν διαφορετικές γνώμες στη συζήτηση των κομματικών προβλημάτων. Το αντίθετο θα σήμαινε απονέκρωση του κόμματος. Η απαραίτητη ιδεολογική ενότητα με βάση τις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού είναι δυνατό να εξασφαλιστεί με την κομματική πάλη των ιδεών, με την υπερνίκηση των λαθεμένων απόψεων και των αντιμαρξιστικών και αντιλενινιστικών τάσεων μέσα σ' αυτή την πάλη. Το κόμμα πρέπει να κόψει αποφασιστικά με την κακή κληρονομιά της περασμένης περιόδου όταν στο ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς με την παραμικρότερη διαφωνία δίνονταν βιαστικοί χαρακτηρισμοί και με τη μεγαλύτερη ευκολία όσοι διαφωνούσαν κατηγορούνταν σαν ύποπτοι και εχθροί του κόμματος και παίρνονταν εναντίον τους οργανωτικά μέτρα. Με τη μέθοδο αυτή που ακολουθούσε η πρώην καθοδήγηση του κόμματος επέβαλε στην ΚΕ πρώτ' απ' όλα μα και σ' όλο το κόμμα ένα καθεστώς που σκότωνε κάθε δημιουργική σκέψη και συζήτηση των κομματικών ζητημάτων.

Ο σ. Λιου-Σάο-Τσι στο VIII Συνέδριο του ΚΚΚ έλεγε: Να επιβάλουμε αυστηρές τιμωρίες στους συντρόφους που κάνανε λάθη και να τους διαγράψουμε ακόμα από το κόμμα είναι πολύ εύκολο. Αν όμως δε δώσουμε λύση στα ιδεολογικά προβλήματα που στάθηκαν αιτία των λαθών που γίνηκαν, η αυστηρή τιμωρία όχι μόνο δεν μπορεί να μας εγγυάται πως δε θα επαναληφθούν τα λάθη που έγιναν προηγούμενα, αλλά μπορεί και να οδηγήσει σε πιο σοβαρά λάθη. Στην περίοδο που κυριαρχούσε στο κόμμα η «αριστερή» ορπορουνιστική γραμμή που εφάρμοσε στην εσωκομματική πάλη τη μέθοδο του «σκληρού αγώνα» και των «ανελέητων χτυπημάτων» καταλήξαμε απλούστατα να γίνει αδύνατο να ξεχωρίζεις μέσα στο κόμμα την αλήθεια από την αναλήθεια, η κομματική ζωή απονεκρώθηκε, η ζωτικότητα του κόμματος έπεσε, η υπόθεση του κόμματος ζημίωσε πολύ.

Φυσικά αυτό δε σημαίνει καθόλου πως πρέπει να γίνει ανεκτός οποιοσδήποτε φιλελευθερισμός απέναντι στην εχθρική ιδεολογία και στις αντιμαρξιστικές τάσεις, δε σημαίνει καθόλου πως δεν πρέπει να παίρνονται μέτρα ενάντια στα αδιόρθωτα στοιχεία που υπονομεύουν συστηματικά την πειθαρχία και την ενότητα του κόμματος. Είναι ανάγκη το κόμμα ενωμένο και πειθαρχημένο να συγκεντρώσει όλες του τις δυνάμεις στην εφαρμογή στη ζωή της γραμμής και των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Αυτό σημαίνει, πρώτ' απ' όλα, σωστή κατανόησή τους. Σημαίνει να εξηγηθεί σωστά η σχεταριστική στρατηγική γραμμή. Τα λάθη και οι αντιφάσεις της πολιτικής της προηγούμενης καθοδήγησης και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς. Με υπομονετική και πειστική δουλειά να βοηθήσουμε τα μέλη του κόμματος για την αφομοίωση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας γενικά. Σημαίνει συλλογική μελέτη και επεξεργασία των προβλημάτων που 'βαλε η 6η Ολομέλεια και των άμεσων

καθηκόντων του κόμματος που απορρέουν από την εξέλιξη της κατάστασης στην Ελλάδα.

Το κόμμα στην προσπάθειά του για την εφαρμογή στη ζωή της γραμμής της 6ης Ολομέλειας αντιμετώπισε και αντιμετωπίζει μια συστηματική αντίδραση και ολόπλευρη ιδεολογική επίθεση από ποικίλων μορφών εχθρούς του. Για το σκοπό αυτό γράφθηκαν όχι λίγα μυθιστορήματα με βάση θέσεις της ΚΥΠ και του υπουργείου Ασφαλείας σε αντιδραστικές εφημερίδες και περιοδικά της Αθήνας. Κυκλοφόρησαν από την ΚΥΠ και το υπουργείο ασφάλειας πλαστές, δήθεν, παράνομες προκηρύξεις που τις απέδιδαν σε παράνομους κομμουνιστές που τους παρουσίαζαν ότι διαφωνούσαν με τη γραμμή και τις διαπιστώσεις της 6ης Ολομέλειας. Είναι εξακριβωμένο ότι η ΚΥΠ μετά την 6η Ολομέλεια έφτιαξε κλιμάκιο της στη Βιέννη να δουλέψει και από κει με τον ίδιο σκοπό και προς τους κομμουνιστές των ΛΔ με προκηρύξεις και άλλα μέσα κλπ., κλπ. που τις έστειλε ακόμα και σε φακέλους με το ταχυδρομείο.

Πρέπει να σημειώσουμε ακόμα πως παρουσιάστηκε ένα πνεύμα επανάπαυσης. Μερικοί σύντροφοι νόμισαν στην αρχή πως αυτόματα θα πραγματοποιηθεί η στροφή στο κόμμα, χωρίς αντιδράσεις και εμπόδια από τον εχθρό και απ' αυτούς που αντιπροσωπεύουν το παλιό μέσα στο κόμμα. Η στροφή αυτή προυποθέτει μεγάλη ιδεολογική προσπάθεια.

Θα σταθούμε σε μερικά από τα προβλήματα που βγήκαν από τις συζητήσεις για την ανάλυση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας.

1) Οι σχέσεις της αλλαγής στο κόμμα μας με το XX Συνέδριο του ΚΚΣΕ.

Στην αρχή μιλήσαμε για την εξαιρετική, την ιστορική σημασία του XX Συνεδρίου και την αποφασιστική επίδρασή του σ' όλο το διεθνές κίνημα και στο δικό μας κίνημα. Εδώ προσθέτουμε πως το XX Συνέδριο βοήθησε να κατανοηθούν πλατύτερα και βαθύτερα τα ζητήματα που 'βαλε η 6η Ολομέλεια της ΚΕ, η βαθύτερη σημασία των αποφάσεών της. Αλλά πρέπει να δούμε και τους ιδιαίτερους όρους της αλλαγής στο κόμμα μας. Τα προβλήματα που αντιμετώπισε και έλυσε η 6η Ολομέλεια είχαν δημιουργηθεί από παλιά και το ανώμαλο που υπήρχε στην καθοδήγηση του ΚΚΕ απαιτούσε το ξεκαθάρισμα της κατάστασης και το πρόβλημα αυτό είχε μπει ήδη στην ημερήσια διάταξη πολύ πριν το XX Συνέδριο. Το κόμμα μας τα τελευταία χρόνια εξαιτίας της λαθαιμένης γραμμής και της ωμής παραβίασης των λενινιστικών αρχών στην εσωκομματική του ζωή παράδερνε μέσα σε μια βαθιά εσωτερική κρίση, που άρχισε από το 1948, 1949 με την ήττα του ένοπλου αγώνα. Οξυτάτη εκδήλωση αυτής το τελευταίο διάστημα στάθηκαν τα θλιβερά γεγονότα σε μια οργάνωση του εξωτερικού που δεν έχουν προηγούμενο στην ιστορία του κόμματός μας.

Το αντιμαρξιστικό φαινόμενο της προσωπολατρίας παρουσιάστηκε και στο δικό μας κόμμα. Θα 'ταν λάθος όμως να μη δούμε τις ιδιομορφίες που παρου-

οίασε στο κόμμα το φαινόμενο αυτό. Σε μας η προσωπολατρία προς τον Ζαχαριάδη αναπτύχθηκε με την απόδοση σ' αυτόν της στροφής που σημειώθηκε και των επιτυχιών του κόμματος στα 1931-1936, που οφείλονταν στη βοήθεια της ΚΔ με τη σωστή γραμμή, που εξόπλισε το κόμμα μας με την έκκληση του 1931 και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934, και στη δουλειά πρώτ' απ' όλα των μελών και στελεχών του κόμματος για την εφαρμογή αυτής της γραμμής. Σε συνέχεια το ΚΚΕ ανδρώθηκε, έγινε κόμμα μαζών το 1941-44 στην απουσία του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης παρέλαβε το 1945 ένα μεγαλειώδες ΕΑΜικό κίνημα που παρά την ήττα του Δεκεμβρίου διατηρούσε όλη τη ζωτικότητα του και το οδήγησε στην ήττα με βαρύτατες συνέπειες που ακόμα τις πληρώνει το κόμμα μας και το κίνημά μας.

2. Με την αποκάλυψη των λαθών της πολιτικής γραμμής και δράσης του κόμματος και του απαράδεκτου εσωκομματικού καθεστώτος, που οδήγησαν στην ήττα και στη δεύτερη φάση της ένοπλης πάλης του λαού μας και σε βαθιά εσωτερική κρίση το ίδιο το κόμμα εκδηλώθηκαν ορισμένες μηδενιστικές απόψεις για τη δράση του κόμματος και για τα στελέχη του. Η καταπολέμηση αυτών των απόψεων είναι συνδεδεμένη με την αποκατάσταση της αληθινής ιστορίας του κόμματος και της παλιότερης και της τελευταίας περιόδου που ο Ζαχαριάδης την εμφάνισε όπως τον εξυπηρετούσε αυτόν προσωπικά χωρίς να διστάσει να κατασκευοφαντήσει και την εποποιία της εθνικής μας αντίστασης.

Και στις δυο φάσεις του απελευθερωτικού του αγώνα ο λαός μας πάλεψε για τη λευτεριά, παρουσίασε μαζικούς ηρωισμούς και έδωσε μεγάλες θυσίες, αναπτύχθηκε και ωρίμασε πολιτικά. Οι αγώνες αυτοί κατέληξαν σε ήττα χάρις στα λάθη που έκανε η ηγεσία του. Αυτό δε σημαίνει πως μειώνεται η σημασία τους, η αξία τους. Οι αγώνες αυτοί είναι μια δοξασμένη σελίδα στην ιστορία του λαού μας και του κόμματός μας. Αποτελούν εθνικό κεφάλαιο πολύτιμο-ανεκτίμητο στους σημερινούς και αυριανούς απελευθερωτικούς του αγώνες. Αυτό όμως προϋποθέτει σωστή εκτίμηση και αξιολόγησή τους. Όσο πιο γρήγορα και σωστά γίνεται αυτό τόσο πιο καλά, γιατί εξοπλίζει το κόμμα με πείρα που μαζί με την πείρα από την πάλη των άλλων λαών και κομμάτων κάνει πιο αποτελεσματική τη σημερινή του πάλη. Εδώ ακριβώς βρίσκεται και η πολύ μεγάλη σημασία –καθοριστική για την περιπτώσή μας– ότι ο Ζαχαριάδης, η πρώην καθοδήγηση του κόμματος δεν εκτίμησε σωστά και δεν είδε τα λάθη της πρώτης περιόδου πριν ξεκινήσουμε για τη δεύτερη φάση. Δε θέλησε να δει σωστά και κάλυψε τα λάθη –τις αιτίες της ήττας μας– της δεύτερης φάσης, όταν ξεκινούσαμε για νέους αγώνες μετά το 1949. Δεν άκουσε την πείρα που 'ρχοταν από τη δράση των αδελφών κομμάτων και η κατάσταση που διαπίστωσε η 6η Ολομέλεια δεν μπορεί να 'ναι άσχετη απ' όλα αυτά.

Ξεκινώντας λοιπόν απ' αυτήν την αρχή για να παλεύουμε καλύτερα –σω-

στότερα σήμερα– η 6η Ολομέλεια αποκάλυψε τα λάθη που κάλυπτε το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς Ζαχαριάδη.

Η 6η Ολομέλεια είπε ότι η λαθεμένη πολιτική και ο τρόπος που οργανώθηκε και καθοδηγήθηκε ο αγώνας του 1946-49 και τ' άλλα θεμελιακά λάθη μας – οδήγησαν στην ήττα. Θα μπορούσε χωρίς αυτά τα λάθη η λαϊκή απελευθερωτική πάλη του 1946-49 να είναι νικηφόρα.

Θα σταθούμε λίγο σ' ένα από τα βασικότερα λάθη που οδήγησαν στην ήττα, την αποχή από τις εκλογές του 1946.

Επειτα από τη Συμφωνία της Βάρκιζας, καθοριστικό ρόλο σ' όλη την εξέλιξη του κινήματος έπαιξε η 2η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ που έγινε το Φλεβάρη του 1946 με τις αποφάσεις της, με τον προσανατολισμό, την κατεύθυνση που 'δωσε στο κίνημά μας. Όπως είναι γνωστό, η Ολομέλεια αυτή επικύρωσε τη θέση του ΠΓ για αποχή από τις κοινοβουλευτικές εκλογές και προσφυγή στα όπλα. Ο τέτοιος προσανατολισμός σε συνδυασμό με την αντίληψη του Ζαχαριάδη ότι πραγματοποιούμε σοσιαλιστική επανάσταση είχε βαρύτερες συνέπειες. Επειτα από τη Βάρκιζα το λαϊκό κίνημα με την καθοδήγηση του ΚΚΕ ανασυγκροτούνταν γρήγορα και ξανάεβαλε στην ημερήσια διάταξη το πρόβλημα της απελευθέρωσης της Ελλάδας. Οι Άγγλοι με την αντίδραση κάναν ότι μπορούσαν για να εμποδίσουν αυτήν την ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων, να το ριξουν αυτό το κίνημα σ' ένα πρόωρο και απροετοίμαστο (από την πλευρά μας), εμφύλιο πόλεμο με σκοπό να το συντρίψουν, να επιβάλουν και να στερεώσουν στην Ελλάδα το γνωστό καθεστώς. Το επίσημο και ανεπίσημο μεταβαρκιζιανό όργιο αυτόν το σκοπό υπηρετούσε. Εμείς έπρεπε να συνεχίσουμε το ξεσκέπασμα αυτών των αντεθνικών σκοπών της αντίδρασης, έπρεπε να σηκώσουμε ψηλά τη σημαία της πάλης για την αποτροπή του εμφυλίου πολέμου, που οργάνωναν η αντίδραση και οι Άγγλοι, για ομαλή δημοκρατική ανάπτυξη της Ελλάδας.

Η πολιτική αυτή θα 'χε το πλεονέκτημα ότι θα ξεσκέπαζε τους πραγματικούς οργανωτές του εμφυλίου πολέμου, τους Άγγλους και την αντίδραση. Η συμμετοχή μας στις εκλογές θα επέτρεπε στο λαϊκό κίνημα να συνεχίσει και να ολοκληρώσει την ανασύνταξη των δυνάμεών του και θα του έδινε καινούργια δυνατή ώθηση. Και στην περίπτωση που η λαϊκή πάλη για ελεύθερη και ανεξάρτητη Ελλάδα δε θα είχε άλλη εκλογή από την ένοπλη αναμέτρηση, θα πηγαίναμε σ' αυτή μ' ασύγκριτα περισσότερα υλικά και ηθικά πλεονεκτήματα για επιτυχία, γιατί στην πορεία αυτής της πάλης θα πείθαμε τους συμμάχους μας – τις πλατιές λαϊκές μάζες για το αναπόφευκτο της ένοπλης πάλης.

Η πολιτική αυτή ήταν η πιο σωστή και αυτή επέβαλε τη συμμετοχή μας στις εκλογές μ' όλες τις δυνάμεις, μ' αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη στο τερά-

στιο λαϊκό κίνημα που εκπροσωπούσαμε. Τότε (Φλεβάρης 1946) όπως απόδειξε και η ίδια η ζωή, δεν είχαν ακόμα πειστεί οι πλατιές λαϊκές μάζες για το αναπόφευκτο καινούργιας ένοπλης αναμέτρησης. Και το γεγονός ότι εμείς ξεκινήσαμε για τέτοια ένοπλη αναμέτρηση χωρίς οι μάζες να 'χουν πειστεί, μαζί με τ' άλλα προκαθόρισε και την έκβασή της.

Η τότε καθοδήγηση του κόμματος με τον Ζαχαριάδη επικεφαλής όχι μόνο δεν ακολούθησε το δρόμο που είπαμε παραπάνω αλλά αρχίζοντας τον ένοπλο αγώνα, τον άρχισε και τον διεξήγαγε με τέτοιο τρόπο που το ΚΚΕ απομονώθηκε σε σημαντικό βαθμό από τους συμμάχους του. Πήγε στον ένοπλο αγώνα με τη χειρότερη ή καλύτερα χωρίς προετοιμασία, χωρίς σχέδιο. Όλα αυτά και άλλες αποφάσεις και ενέργειες που μας αποξενώνανε περισσότερο από τους συμμάχους και τις πλατιές λαϊκές μάζες όπως η δημιουργία κυβέρνησης μονοκομματικής, η απόφαση της 5ης Ολομέλειας για αυτοδιάθεση της Μακεδονίας κλπ. κλπ. προκαθόρισαν την αποτυχία του.

Ετσι χάρη στη λαθεμένη γραμμή, χάρις στα δικά μας λάθη που αναλυτικά μίλησε η 6η Ολομέλεια της ΚΕ, το μαζικότερο και ζωτικότερο λαϊκό κίνημα που γνώρισε η Ελλάδα οδηγήθηκε στην ήττα.

3. Η 6η Ολομέλεια καταδίκασε αποφασιστικά την «υπεροπτική στάση του Ζαχαριάδη απέναντι στ' αδελφά κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα. Την περιφρονητική στάση του στις συμβουλές τους καθώς και τις προσπάθειες από μέρος του να καλλιεργεί ανάμεσα στους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες τάσεις ξένες στον προλεταριακό διεθνισμό».

Απ' όλη την αστική ιδεολογία ο εθνικισμός παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αντοχή. Και ο Ζαχαριάδης τον εθνικισμό και τις αντιδιεθνιστικές τάσεις καλλιέργησε συστηματικά μέσα στο κόμμα. Αυτό είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για να εξηγηθεί το φαινόμενο πώς ο Ζαχαριάδης μπόρεσε να παρσύρει ένα σημαντικό αριθμό κομμουνιστών και όταν κατακύλισε τόσο στον αντιδιεθνιστικό κατήφορο οργανώνοντας τα επαίσχυντα γεγονότα σε μια οργάνωση του εξωτερικού. Ο εθνικισμός και οι αντιδιεθνιστικές τάσεις δεν παρουσιάζονται συνήθως ανοιχτά αλλά σκεπάζονται κάτω από διάφορες μάσκες και παίρνουν ποικίλες μορφές. Είναι απόλυτα σωστή, λ.χ., η αρχή πως τα κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα είναι αυτοτελείς οργανισμοί και πρέπει να επεξεργάζονται τη στρατηγική και τακτική τους μόνα τους, υπολογίζοντας στις συγκεκριμένες ιδιομορφίες της χώρας τους και ν' αποφασίζουν μόνα τους επίσης για τις εσωτερικές τους υποθέσεις. Αυτό όμως δε σημαίνει πως επιτρέπεται περιφρονητική στάση απέναντι στη διεθνή πείρα, ιδιαίτερα στην πλούσια πείρα αδελφού κόμματος σαν το ΚΚΣΕ. Για να γίνει κανείς ικανός να εφαρμόσει δημιουργικά τη μαρξιστική-λενινιστική θεωρία στις συγκεκριμένες συνθήκες του τόπου του χρειάζεται πρώτ' απ' όλα να έχει αφομοιώσει αυτή

τη θεωρία που είναι «η πείρα του εργατικού κινήματος όλων των χωρών, παρμένη στη γενική της μορφή» και πλουτίζεται συνεχώς με την καινούργια πείρα του παγκόσμιου εργατικού κινήματος.

Ο Ζαχαριάδης παραγνωρίζοντας τα διδάγματα της μαρξιστικο-λενινιστικής θεωρίας και περιφρονώντας την πείρα των αδελφών κομμάτων δοκίμασε πολλές φορές να «πρωτοτυπήσει» και κατέληξε απλούστατα σε σοφιστείες και αντιφάσεις με τις γνωστές πια βαριές συνέπειες για το κόμμα και το λαϊκό κίνημα.

Χαρακτηριστικό από την άποψη αυτή παράδειγμα είναι το ζήτημα του χαρακτήρα της επερχόμενης αλλαγής-επανάστασης στην Ελλάδα. Στο σχέδιο προγράμματος που εισηγήθηκε ο Ζαχαριάδης στην 4η Ολομέλεια του 1953 αν και αναγνώριζε ότι η Ελλάδα παρέμενε χώρα καθυστερημένη αστοισοφλικάδικη, εξαρτημένη από το ξένο κεφάλαιο, ότι το βασικό ζήτημα της μελλοντικής επανάστασης είναι το αγροτικό ζήτημα, αν και διαπιστώνει ότι η Ελλάδα μετατράπηκε σε αμερικάνικη αποικία επιμένει πως το αστικοδημοκρατικό στάδιο της επανάστασης ξεπεράστηκε, πως η επερχόμενη επανάσταση στην Ελλάδα θα είναι σοσιαλιστική. Και μας εξηγεί τη «φαινομενική» αντινομία με την αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων. Δεν έχει σημασία για τον Ζαχαριάδη το γεγονός ότι από το 1905 ο Λένιν είπε πως οι αντικειμενικοί και υποκειμενικοί όροι της επανάστασης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένοι αναμεταξύ τους και ότι οι υποκειμενικοί, φυσικά, εξαρτιούνται από τους αντικειμενικούς όχι το αντίθετο. Έπειτα τον καιρό της χιτλεροφασιστικής κατοχής η πλειοψηφία του λαού ακολουθώντας το ΕΑΜ που η ψυχή του ήταν το ΚΚΕ ακολούθησε και πάλευε για ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, το πρόγραμμα της εθνικής απελευθέρωσης και της δημοκρατικής ανάπτυξης του τόπου. Η πλειοψηφία αυτή του λαού μπορεί να τραβήξει και θα τραβήξει ασφαλώς παραπέρα στο δρόμο της σοσιαλιστικής αναμόρφωσης της Ελλάδας με τον όρο ότι πρώτα θα ζησει την πείρα του δημοκρατικού μετασχηματισμού της Ελλάδας. Επιβάλλοντας στο κόμμα ο Ζαχαριάδης τη θέση ότι το 1946-49 πραγματοποιούμε σοσιαλιστική επανάσταση οδηγούσε το κόμμα σε ανάλογες μερικότερες θέσεις και πράξεις με αποτέλεσμα το ΚΚΕ να απομονώνεται σταθερά από τις εργαζόμενες μάζες, από τους συμμάχους του. Δεν έχει σοβαρή σημασία πως επίσημα η αντίληψη ότι πραγματοποιούμε σοσιαλιστική επανάσταση διατυπώθηκε μετά την ήττα μας. Σημασία έχει ότι αυτή η αντίληψη στην πράξη εφαρμόζονταν από τις αρχές ακόμα όταν αρχίσαμε τον ένοπλο αγώνα 1946-1949, όπως ομολογεί ο ίδιος ο Ζαχαριάδης, και δεν μπορούσε παρά να επηρεάσει αποφασιστικά την έκβαση του αγώνα.

Έτσι, σύντροφοι, διαμορφώνονταν οι συνθήκες για την τελική ήττα της επανάστασης. Και μετά την ήττα μας το 1949 με τη θεωρία ότι τα κύρια πυρά πρέ-

πει να στραφούν στα μικροαστικά κόμματα, αντικειμενικά διευκόλυνε την άνοδο στην εξουσία του Παπάγου το 1952. Εμπόδιζε-επιβράδυνε την κοινή πάλη των δημοκρατικών δυνάμεων που η ίδια η ζωή την επέβαλε. Είναι χαρακτηριστικό ότι και μετά την άνοδο του Παπάγου στην εξουσία, η πρώην καθοδήγηση θεωρούσε σαν πιο επικίνδυνο τον Πλαστήρα ενάντια στον οποίο εξακολουθούσε να στρέφει τα κύρια πυρά. Η 6η Ολομέλεια διαπίστωσε ότι στη χώρα μας έχουμε ανακατατάξεις προς όφελος των προοδευτικών και δημοκρατικών δυνάμεων που εκφράστηκαν και στη συγκρότηση της ΔΕ στις εκλογές της 19 Φλεβάρη 1956. Τονίστηκε πως η πρόοδος που σημειώθηκε στα τελευταία χρόνια στη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων οφείλεται στο γεγονός ότι οι διεθνείς και εσωτερικές συνθήκες την ευνοούσαν και στο ότι τα μέλη και στελέχη του κόμματος οδηγούμενα από τις ίδιες τις ανάγκες της ζωής δουλέψανε και δουλεύουν με επιμονή και αυτοθυσία για τη συνένωση των δημοκρατικών δυνάμεων. Αν οι επιτυχίες αυτές δεν είναι ανάλογες με τις δυνατότητες αυτό εξηγείται από τα σχεταριστικά λάθη της καθοδήγησης του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Στο βαθμό που έφτανε και εφαρμοζόταν στην Ελλάδα αυτή η λαθεμένη γραμμή αντί να διευκολύνει, παρεμπόδιζε τη συνένωση των δημοκρατικών προοδευτικών πατριωτικών δυνάμεων. Π.χ., η εσφαλμένη αντίληψη για το χαρακτήρα της επανάστασης στην Ελλάδα, που μιλήσαμε, η αντίληψη ότι στην Ελλάδα είχαμε διαρκή και χωρίς τέλος επαναστατική κατάσταση και οι σα συνέπεια αυτών ανάλογες άλλες θέσεις και πράξεις, όπως ότι το βασικό χτύπημα πρέπει να κατευθύνεται ενάντια στα συμβιβαστικά κόμματα, όπως η διατήρηση ανταρτοομάδων στην Ελλάδα μετά το 1949, ο προσανατολισμός προς την ίδρυση νέας ΓΣΕΕ, η θέση πως για την ανάπτυξη της δουλειάς μας στο χωριό πρέπει να δημιουργήσουμε παράνομες οργανώσεις του ΑΚΕ κλπ., ότι όλα αυτά επιβραδύνανε και φρενάρανε την πορεία μας προς τα μπρος, δεν μπορεί σήμερα να υπάρχει καμιά αμφιβολία.

4. Στη συζήτηση για τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έγινε κριτική στη θέση της προηγούμενης καθοδήγησης στο Κυπριακό, ιδιαίτερα στο σύνθημα «Ελεύθερη Κύπρο στην Ελεύθερη Ελλάδα». Το σύνθημα αυτό δημιούργησε σύγχυση και έδινε τη δυνατότητα στην εχθρική προπαγάνδα να κατηγορήσει τους κομμουνιστές ότι εξαρτούν την απελευθέρωση της Κύπρου από την προηγούμενη απελευθέρωση της Ελλάδας από την ξενική εξάρτηση. Το ΚΚΕ είναι υπέρ της άμεσης αυτοδιάθεσης της Κύπρου χωρίς όρους, χωρίς παραχώρηση στρατιωτικών βάσεων. Φυσικά το ΚΚΕ διακηρύχνει πως η προώθηση της πανεθνικής υπόθεσης της Κύπρου δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς συγχή και αποφασιστική πάλη ενάντια στην πολιτική της εθνικής υποτέλειας.

Η απόφαση της ΚΕ της 20-11-'56 που μιλήσαμε στο πρώτο μέρος της εισήγησης και που καλεί σε πανεθνική ενότητα και πάλη για την αυτοδιάθεση

της Κύπρου νομίζουμε πως βοήθησε και θα βοηθήσει να δυναμώσει η πάλη στην Ελλάδα και στην Κύπρο.

5. Το κόμμα στο Μακεδονικό ζήτημα ακόμα από το 1935 διορθώνοντας τη γραμμή του καθόρισε σα θέση του την ισοτιμία. Η πρώην καθοδήγηση του κόμματος άλλαξε τη σωστή θέση της ισοτιμίας και την αντικατέστησε με το σύνθημα της εθνικής και κρατικής αποκατάστασης του μακεδονικού λαού και η 5η Ολομέλεια του 1949 επικύρωσε την αλλαγή αυτή στο Μακεδονικό ζήτημα δικαιολογώντας τη με την ανάγκη να διευκολυνθεί η συμμετοχή του μακεδονικού λαού στον αγώνα του ΔΣ. Η δικαιολόγηση αυτού του λάθους είναι αβάσιμη πολύ περισσότερο που ο μακεδονικός λαός σύσσωμος και ολόψυχα πήρε μέρος στον αγώνα του Δημοκρατικού Στρατού. Αλλάζοντας τη σωστή θέση μας στο Μακεδονικό ο Ζαχαριάδης διευκόλυνε μόνο την εχθρική συκοφαντική προπαγάνδα ενάντια στο κόμμα και την προσπάθεια του εχθρού ν' απομονώσει το κόμμα από τις μάζες. Είναι γνωστό ότι τις συνέπειες αυτού του λάθους τις πλήρωσε το λαϊκό κίνημα της Ελλάδας και πρώτα απ' όλους οι ίδιοι οι Μακεδόνες.

Χαρακτηριστικό είναι πως στην 7η Ολομέλεια του 1950 όταν έγινε μια ορισμένη προσπάθεια για αυτοκριτική ανασκόπηση της δράσης του κόμματος όλα τα μέλη της ΚΕ εκτός από τον Ζαχαριάδη αναγνώρισαν σα λάθος την αλλαγή της 5ης Ολομέλειας στο Μακεδονικό.

2. Η υπερνίκηση του σεχταρισμού στη δουλειά για το πατριωτικό μέτωπο

Το Γραφείο της ΚΕ στη δουλειά του στην Ελλάδα συγκέντρωσε την κύρια προσοχή του στο καθήκον της συσπείρωσης των πατριωτικών δυνάμεων σε κοινό μέτωπο πάλης για τη δημοκρατική αλλαγή. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό ήταν να καταπολεμηθούν και να ξεπεραστούν λάθη και αντιφάσεις κληρονομιά και συνέπεια της λαθεμένης πολιτικής γραμμής της προηγούμενης καθοδήγησης του κόμματος.

Στέρεο θεμέλιο της ένωσης των πατριωτικών δυνάμεων του τόπου, που καθορίστηκε από την 6η Ολομέλεια σαν κεντρικό καθήκον του κόμματος, ήτανε και παραμένει η συσπείρωση και ενότητα της εργατικής τάξης. Στο ζήτημα αυτό παρουσιάστηκε επικίνδυνη τάση μέσα στις γραμμές της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης.

Η δημιουργία της ΔΣΑ ήρθε σαν αποτέλεσμα πολύχρονης δουλειάς των κομμουνιστών και όλων των προοδευτικών δυνάμεων στα συνδικάτα. Η επιτυχία όμως αυτή μειωνόταν με τον προσανατολισμό που δόθηκε σ' όλη αυτή την κίνηση, προσανατολισμό δημιουργίας νέας ΓΣΕΕ.

Πρέπει να πούμε ότι ορισμένες τάσεις αποχωριστικές που εκδηλώθηκαν από ορισμένα στελέχη συνδικαλιστικά σαν αποτέλεσμα υποχώρησης μπροστά στις δυσκολίες που προέρχονταν από τη διασπαστική πολιτική των Μακρήδων και τις διώξεις των προοδευτικών στελεχών όχι μόνο δεν καταπολεμήθηκαν, αλλά έγιναν ανεκτές στην αρχή από το τότε κλιμάκιο της ΚΕ, ενισχύθηκαν μετά, και τελικά υιοθετήθηκαν και έγιναν γραμμή του κλιμακίου. Ευθύνη γι' αυτό έχει όλη η προηγούμενη καθοδήγηση που την ανέχτηκε και σιωπηρά την ενέκρινε. Η μια αράδα που γράφεται καθυστερημένα στο *N. Κόσμο* ότι δήθεν δεν εγκρίνεται η τέτοια γραμμή δεν αλλάζει σε τίποτα το πρόβλημα γιατί στην πράξη εξακολουθούσε να εφαρμόζεται η ίδια γραμμή της διάσπασης και μετά την 5η Ολομέλεια.

Χαρακτηριστικό είναι ότι μετά την 5η Ολομέλεια παρόλο που στάλθηκε κάτω μέλος της ΚΕ όχι μόνο δε διαβιβάστηκε εντολή διόρθωσης αυτής της λαθεμένης γραμμής αλλά και ο ίδιος που πήγε κάτω την ίδια γραμμή εφαρμόζε, τη λαθεμένη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Γούσιος έβαλε δυο φορές ζήτημα τέτοιου λαθεμένου προσανατολισμού προς την πρώην Γραμματεία της ΚΕ και η πρώτη Γραμματεία δεν του είπε ότι αυτό είναι πολύ σοβαρό λάθος, τον άφησε να δώσει στα συνδικαλιστικά μας στελέχη τέτοιο προσανατολισμό δημιουργίας παράλληλων σωματείων και νέας ΓΣΕΕ. Και η δράση του Γούσια τέτοια ήταν ως την ώρα που το Γραφείο της ΚΕ μετά την 6η Ολομέλεια τον αντικατέστησε. Να γιατί λέμε πως την ευθύνη γι' αυτό την έχει όχι μόνο ο Γούσιος αλλά όλη η πρώτη καθοδήγηση. Άλλωστε το λάθος αυτό δεν είναι κάτι το ξένο και το ασυνήθιστο στη δράση του Ζαχαριάδη. Είναι ένας φυσιολογικός καρπός εκδήλωση της αριστεριστικής σχεταριστικής του γραμμής, μια από τις πολλές αντιφάσεις που παρουσίαζε. Η συνέπεια των τέτοιου είδους λαθών-αντιφάσεων ήτανε ότι το σύνθημα του κόμματος για πατριωτικό μέτωπο υποσκάφτονταν στη βάση του ακριβώς εκεί που πρώτ' απ' όλα έπρεπε να στηρίζεται στην εργατική τάξη – που είναι η πρωτοπορία και η ραχοκοκαλιά του πατριωτικού μετώπου. Άλλωστε, όπως είναι γνωστό, δεν είναι το μοναδικό λάθος τέτοιου χαρακτήρα. Το Γραφείο της ΚΕ καταδίκασε αποφασιστικά το σοβαρότατο αυτό λάθος και πήρε όλα τα μέτρα για τη διόρθωσή του όχι μόνο στα λόγια, αλλά, στην πράξη πρώτ' απ' όλα. Παρόλο που σήμερα τα στελέχη μας δουλεύουν πάνω στη σωστή γραμμή της 6ης Ολομέλειας θα 'ταν σοβαρό λάθος να νομίζουμε πως το λάθος ολοκληρωτικά διορθώθηκε. Τα στελέχη μας διαπαιδαγωγημένα από την πρώτη καθοδήγηση με το σχεταριστικό πνεύμα δεν είναι εύκολο ν' αλλάξουν από τη μια μέρα στην άλλη. Θέλει συνεχή πειστική πολιτική και ιδεολογική δουλειά. Προσθέτουμε ακόμα ότι τονίζοντας το βασικό κίνδυνο του σχεταρισμού δε σημαίνει ότι πρέπει να πάρουμε την άλλη

άκρη και να εγκαταλείψουμε την κριτική και την πάλη ενάντια στη διασπαστική και αντεργατική πολιτική των ηγετών της ΓΣΕΕ που χαντακώνουν τα συμφέροντα των εργατοúπαλλήλων ή να κάνουμε άλλες απαράδεκτες υποχωρήσεις. Ο αγώνας για τη διαφύλαξη της συνδικαλιστικής ενότητας πρέπει να διεξάγεται με βάση τις αρχές της συνδικαλιστικής δημοκρατίας, με βάση την πάλη για τη διεκδίκηση των ζητημάτων των εργαζομένων. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να υποχωρούμε, όπως έγινε στο τελευταίο Συνέδριο των εργατών κεραμοπλινθοποιών, όταν οι δεξιοί ηγέτες της ΓΣΕΕ, για να επιβάλλουν αντιδημοκρατικές δικτατορικές διατάξεις στα καταστατικά εκβιάζουν και απειλούν με διαγραφή τις συνδικαλιστικές οργανώσεις που υπερασπίζονται τις αρχές της συνδικαλιστικής δημοκρατίας και τα δικαιώματα των μελών τους. Τέτοιες υποχωρήσεις όχι μόνο δε βοηθούν στη διαφύλαξη της συνδικαλιστικής ενότητας αλλά αντίθετα δίνουν στους εχθρούς της ενότητας, τους Μακρήδες και τους υποστηρικτές τους, τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τις αντιδημοκρατικές διατάξεις των καταστατικών για να διαγραφούν μέλη και στελέχη των συνδικάτων και ολόκληρα συνδικάτα, να επεκτείνουν και να βαθύνουν τη διάσπαση.

Η δουλειά στο χωριό, μαζί με τη δουλειά για τη συσπείρωση και ενότητα της εργατικής τάξης, αποτελεί βασικότατο τομέα και προϋπόθεση για να μπορέσει να χτιστεί ένα πανελλαδικό μέτωπο δημοκρατικής αλλαγής. Η πρώην καθοδήγηση του κόμματος είχε τη θέση ότι πρέπει να δημιουργηθούν παράνομες οργανώσεις του ΑΚΕ και σ' αυτές τις ΠΚΟ του ΑΚΕ να στηριχτεί η δουλειά στο χωριό. Νομιζουμε πως η ίδια η ζωή απόδειξε την ανεδαφικότητα της θέσης αυτής για τις συνθήκες που δημιουργήθηκαν μεταπολεμικά στην ελληνική ύπαιθρο και απόδειξη είναι ότι στην Ελλάδα δε δημιουργήθηκαν οργανώσεις του ΑΚΕ. Τη σημασία της σεχταριστικής αυτής θέσης μπορεί να την εκτιμήσει κανείς αν σκεφτεί ότι η αγροτιά είναι το δεύτερο μετά την εργατική τάξη σκέλος που πρέπει να στηρίζεται το πατριωτικό μέτωπο.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ έπειτα από επτά ολόκληρα χρόνια δεν απέδωσε τίποτα η δουλειά με βάση αυτή τη θέση, η πρώην καθοδήγηση δεν έβγαλε κανένα διδάγμα και εξακολουθεί ακόμα και στην 5η Ολομέλεια της ΚΕ να επαναλαμβάνει το καθήκον ότι πρέπει «να δημιουργηθούν και να στερεώσουν οι κομματικές οργανώσεις του ΑΚΕ».

Το Γραφείο της ΚΕ ασχολήθηκε ειδικά με το ζήτημα της δουλειάς μας στο χωριό, συζήτησε προτάσεις των στελεχών μας που δουλεύουν στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και με το ΑΚΕ και τελικά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι χρειάζεται, αξιοποιώντας τις νόμιμες δυνατότητες που δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα, ανασυγκρότηση των πολιτικών δυνάμεων της αγροτιάς με τη δημιουργία πανελλαδικού αγροτικού κόμματος πάνω στη βάση ενός δημοκρατικού,

πατριωτικού προγράμματος και πατριωτικής συνεργασίας με τις πολιτικές δυνάμεις και οργανώσεις των άλλων εργαζομένων και πριν απ' όλα της εργατικής τάξης. Σήμερα αυτό αποτελεί άμεσο πολιτικό καθήκον για την ανάπτυξη των οικονομικοπολιτικών-πατριωτικών αγώνων στο χωριό, για τη σφυρηλάτηση της εργατοαγροτικής συμμαχίας. Σ' αυτό το συμπέρασμα κατέληξε και η κοινή σύσκεψη του Γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ και του ΠΓ του ΑΚΕ.

Το Γραφείο της ΚΕ χαρακτήρισε σα λάθος την υπόδειξη του κλιμακίου της ΚΕ στην Ελλάδα για προσχώρηση των ανεξάρτητων βουλευτών στο ΔΚΕΑ, παρά την αντίθετη γνώμη της ΕΔΑ, πως η ομάδα αυτή των ανεξάρτητων βουλευτών έπρεπε να συνεχίσει την προσπάθεια για συνένωση όλων των κομμάτων της αντιπολίτευσης.

Τη σημερινή δουλειά για τη συγκρότηση του πατριωτικού μετώπου βαραίνουν υπολείμματα όχι μόνο σεχταριστικών λαθών, που αποτελούν τον κύριο κίνδυνο, αλλά και λάθη δεξιού χαρακτήρα. Είναι εν ονόματι της ενότητας και της πάλης ενάντια στο σεχταρισμό μερικά στελέχη μας στην Ελλάδα αποφεύγουν μερικές φορές την επιβαλλόμενη κριτική στις ηγεσίες των δημοκρατικών κομμάτων, που αρνούνται, διστάζουν, αμφιταλαντεύονται στο ζήτημα της ένωσης των πατριωτικών δυνάμεων και δίνουν έτσι τη δυνατότητα στην κυβέρνηση Καραμανλή να κρατηθεί στην εξουσία. Δεν προβάλλουν αρκετά τη δική μας ανεξάρτητη θέση πάνω στα διάφορα ζητήματα που εμφανίζονται. Δεν επιμένουν όσο χρειάζεται στις προσπάθειες για τη συγκρότηση του κοινού πατριωτικού μετώπου από τα κάτω. Δέχονται την επίδραση των λαθμενών αντιλήψεων των κομμάτων του Κέντρου για τις αιτίες που ο Καραμανλής συγκέντρωσε τόσο μεγάλο αριθμό ψήφων στις εκλογές, όπως η άποψη πως δήθεν η ιδέα του «λαϊκού μετώπου» τρομοκράτησε πολλούς οπαδούς των κομμάτων του δημοκρατικού Κέντρου κλπ.

Σύντροφοι.

Για την προώθηση της συσπείρωσης των πατριωτικών δυνάμεων είναι ανάγκη να υπερνικηθεί ο σεχταρισμός που αποτελεί το κύριο εμπόδιο σ' όλη τη δουλειά του κόμματος. Το Γραφείο της ΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να υπάρχει ανοιχτό μέτωπο, να γίνει συστηματική ιδεολογική πάλη ενάντια σ' όλα τα υπολείμματα της σεχταριστικής γραμμής της προηγούμενης καθοδήγησης, και την αντικατάσταση της πειστικής επιχειρηματολογίας με ασύστατους χαρακτηρισμούς και με βρισιές.

Η ανάγκη της δημοκρατικής αλλαγής επιβάλλεται από τα ύψιστα εθνικά συμφέροντα της Ελλάδας και μπορεί να γίνει μόνο με κοινή οργανωμένη προσπάθεια όλων των δυνάμεων και κομμάτων που ενδιαφέρονται γι' αυτήν. Από δω βγαίνει ότι το σύνθημα για ένωση όλων των πατριωτικών κομμάτων και ορ-

γνώσεων σ' ένα κοινό πανεθνικό μέτωπο δεν είναι εφεύρεση-επιινόηση κανόνος, αλλά εθνική ανάγκη, και η δυνατότητά του βγαίνει από την αντικειμενική κατάσταση και τις βαθιές ανακατατάξεις και αλλαγές που συντελούνται πρώτα απ' όλα μέσα στα πλατιά λαϊκά στρώματα, αλλά και σ' όλα τα στελέχη των δημοκρατικών κομμάτων που η πείρα τους έπεισε πως μόνο με την ένωση όλων χωρίς εξαίρεση των δημοκρατικών δυνάμεων μπορεί να πετύχουμε την αλλαγή. Για την επιτυχία αυτού του σκοπού οι κομμουνιστές δίνουν όλες τους τις δυνάμεις.

3. Η κατάσταση στις παράνομες κομματικές οργανώσεις

Απαραίτητη προϋπόθεση για την εφαρμογή στην πράξη της πολιτικής αυτής του κόμματος, για την πραγματοποίηση των καθηκόντων που καθόρισε η 6η Ολομέλεια, είναι η ύπαρξη γερών οργανώσεων του κομμουνιστικού κόμματος, στενά συνδεδεμένων με τις μάζες, ικανών να χρησιμοποιούν και να ευρύνουν συνεχώς τις νόμιμες μορφές οργάνωσης και πάλης, ικανών να οργανώνουν, να καθοδηγούν το πλατύ λαϊκό κίνημα, συνδυάζοντας σωστά την παράνομη με τη νόμιμη δουλειά.

Στην Ελλάδα έχει αναπτυχθεί και κάθε μέρα δυναμώνει ένα πλατύ μαζικό λαϊκό κίνημα. Όπως είπαμε ήδη η ανάπτυξη αυτού του κινήματος είναι αποτέλεσμα της πάλης του κόμματος, των κομμουνιστών, όλων των δημοκρατικών πατριωτικών δυνάμεων στην Ελλάδα και ευνοείται από τις διεθνείς εξελίξεις. Μέσα σε συνθήκες δύσκολες εσωτερικά πάλεψαν οι κομμουνιστές και βήμα προς βήμα κατάκτησαν τις θέσεις που σήμερα έχει το κίνημά μας στην Ελλάδα. Η συνεπής και σταθερή στάση των χιλιάδων φυλακισμένων και εξοριστών, οι θυσίες και ο ηρωισμός στελεχών, διαλεκτών παιδιών του κόμματος μας σαν τον Μπελογιάννη, αποφασιστικά συνετέλεσαν ώστε το λαϊκό κίνημα για τη δημοκρατία και ανεξαρτησία της Ελλάδας να πάρει τις σημερινές διαστάσεις. Αυτό όμως το λαϊκό κίνημα πρέπει σωστά να καθοδηγηθεί και αυτό μπορεί να κάνουν μόνο οι οργανωμένες κομματικές δυνάμεις. Το κόμμα έκανε πολλές προσπάθειες και έδωσε πολλές θυσίες στο έργο αυτό. Κάνοντας μια γενική εκτίμηση της κατάστασης που σήμερα υπάρχει στις ΠΚΟ, νομίζουμε απαραίτητο να πούμε ταυτόχρονα δυο λόγια για τις μεθόδους που χρησιμοποίησε η παλιά καθοδήγηση στη δουλειά για την ανασυγκρότηση των κομματικών δυνάμεων.

Η παλιά καθοδήγηση έκανε πολύ θόρυβο για την παράνομη δουλειά. Σήμερα ο θόρυβος αυτός έχει μεγαλώσει πάλι από τους ανθρώπους της πρώην καθοδήγησης. Το θέμα είναι τέτοιο που δεν μπορούμε ούτε επιτρέπεται να πούμε εδώ σε λεπτομέρειες. Μπορούμε όμως να πούμε αυτό που είναι πο-

λύ καθαρό ότι τ' αποτελέσματα της δουλειάς για την αναδιοργάνωση των κομματικών μας δυνάμεων στην Ελλάδα ύστερα από την ήττα μας το 1949 με τη δημιουργία μαζικών ΠΚΟ, παρά το εξαιρετικό πνεύμα αυτοθυσίας που δείξα-νε τα στελέχη και μέλη του κόμματος είναι δυσανάλογα μικρά σε σχέση με τις θυσίες και τις δυνατότητες. *Οι αδυναμίες του μαζικού κινήματος εξηγούνται πρώτα απ' όλα απ' τό γεγονός ότι οι ΠΚΟ είναι έξω απ' αυτό το μαζικό λαικό κίνημα και από την άλλη οι κομμουνιστές που βρίσκονται και δουλεύουν μέσα σ' αυτό το λαικό κίνημα δεν είναι οργανωμένοι κομματικά.*

Πιο πάνω έγινε λόγος για τ' αποτελέσματα της οργανωμένης και καθοδη-γημένης από την καθοδήγηση του κόμματος δουλειάς. Υπάρχουν όμως και μερικές κομματικές μικροοργανώσεις ξεκομμένες που δεν καθοδηγούνται, ούτε ελέγχονται από την καθοδήγηση. Κι αυτό όμως δεν αλλάζει τη γενική εκτίμηση σχετικά με τις παράνομες κομματικές οργανώσεις.

Ο Ζαχαριάδης για να εξηγήσει το φαινόμενο ότι καρκινοβατούσε με τη δουλειά για τη δημιουργία κομματικών οργανώσεων ανέπτυξε τη θεωρία ότι η γραμμή του κόμματος ήταν σωστή, δεν απέδιδε όμως γιατί τα στελέχη δεν την εφαρμόζανε σωστά και ότι συνεπώς τα στελέχη και τα μέλη του κόμμα-τος φταιγανε που δεν είχαμε καλά αποτελέσματα. Σήμερα μετά την 6η Ολο-μέλεια είναι φανερό ότι αυτό που 'λεγε ο Ζαχαριάδης ήταν αντιστροφή της αλήθειας. Οι σύντροφοι που δούλεψαν στην Ελλάδα σταλμένοι από το εξω-τερικό ή που βρέθηκαν στην Ελλάδα, έκαναν ό,τι μπόρεσαν, έδωσαν όλες τους τις δυνάμεις για να φέρουν αποτέλεσμα. Ότι η τότε καθοδήγηση τους ανέθε-σε να εφαρμόσουν μια λαθεμένη γραμμή και να δουλέψουν με μεθόδους που δεν μπορούσαν να φέρουν αποτέλεσμα δε μειώνει τη σημασία της δύσκολης δουλειάς τους.

Σήμερα είναι καθαρό ότι η λαθεμένη γραμμή του κόμματος, η ανώμαλη κα-τάσταση που 'χαμε στο κόμμα, οι λαθεμένες μέθοδοι, τυχοδιωκτικές πολλές φορές, που χρησιμοποιήθηκαν, στέκονταν εμπόδιο στη δουλειά των στελε-χών και των μελών του κόμματος για τη δημιουργία κομματικών οργανώσε-ων. Πιο συγκεκριμένα: α) Όλη η προσπάθεια στηριζόταν σε μια ανεδαφική εκτίμηση της κατάστασης σαν επαναστατικής, σε μια σεχταριστική λαθεμένη πολιτική, β) Δε μελετήθηκε στα σοβαρά ο τρόπος, ο καλύτερος δρόμος που θα οδηγούσε στη γρηγορότερη, και στέρεη ανασυγκρότηση των κομματικών μας δυνάμεων σύμφωνα με τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν μεταπολεμικά στη χώρα μας, στην αξιοποίηση των νόμιμων δυνατοτήτων και το σωστό συν-δυασμό παράνομης και νόμιμης δουλειάς. γ) Στο γεγονός ότι το ξεκίνημα δεν προφυλάχτηκε από διαβρωμένο από τον εχθρό κομμάτι της δουλειάς. Και έπει-τα από κάθε χτύπημα ξαναπέραμε επαφή με τα χτυπημένα κομμάτια, χωρίς να γίνεται πραγματική μελέτη και να βρεθούν οι πραγματικές αιτίες του χτυ-

πήματος. Με την τακτική αυτή δινόταν η δυνατότητα στην Ασφάλεια να κάνει τη δουλειά της και μεις να μην μπορούμε να εντοπίσουμε το κακό. δ) Λόγω της ανώμαλης κατάστασης που είχαμε στην καθοδήγηση του κόμματος ο Ζαχαριάδης και η Γραμματεία ενδιαφερόταν πιο πολύ να εμφανίσει εξογκωμένη δουλειά για να τη χρησιμοποιήσει σαν ατού για να κρατηθεί στην εξουσία στο κόμμα παρά ν' ανοικοδομήσει πραγματική κομματική δουλειά στέρα θεμελιωμένη. Έτσι μόνο μπορούν να εξηγηθούν ως ένα βαθμό μερικές ενέργειες των ανθρώπων της πρώην καθοδήγησης στην καλύτερη γι' αυτούς περίπτωση.

Ετσι η πρώτη προσπάθεια για την αναδιοργάνωση των κομματικών μας δυνάμεων ξεκίνησε να γίνει με τις ανταρτοομάδες μετά την υποχώρηση του ΔΣΕ για να μπούμε στις πόλεις από την ύπαιθρο. Λαθεμένη και αποτυχημένη προσπάθεια με πολλές θυσίες. Οργανώθηκε εντελώς πρόχειρα η αποστολή ανθρώπων στις πόλεις μ' έναν ασύρματο στην πλάτη μ' αποτέλεσμα να δώσουμε θύματα και επιχειρήματα στην εχθρική προπαγάνδα της «ασυρματολογίας» χωρίς κανένα όφελος. Ο Ζαχαριάδης επαναλάβαινε συχνά «μακριά από χτυπημένα κομμάτια, μακριά από παλιούς μηχανισμούς». Τι έκανε όμως στην πράξη; Τον Μπελογιάννη μέσω του οποίου γινόταν η πρώτη σοβαρή προσπάθεια από την καθοδήγηση μετά την ήττα, τον στείλαν σε μηχανισμό που το ίδιο το ΠΓ είχε τη γνώμη ότι είναι διαβρωμένος από τον εχθρό. Και ο Ζαχαριάδης δε δίστασε μετά τη σύλληψη και εκτέλεση του Μπελογιάννη να φορτώσει τις ευθύνες για τη σύλληψή του στον ίδιο τον Μπελογιάννη.

Τα πρώτα στελέχη που στάλθηκαν για νέα σοβαρή προσπάθεια μετά τα χτυπήματα του Μπελογιάννη τους ανακάτεψαν πάλι με τον παλιό μηχανισμό (Τζεφρώνης, Καρράς κλπ.).

Μετά τα χτυπήματα του 1954, πριν ξεκαθαριστεί πού οφείλονται αυτά, στέλνονται από τη Γραμματεία στελέχη και παίρνουνε επαφή με χτυπημένα κομμάτια. Χτιζουν δουλειά με βάση αυτά. Ανακατεύονται χτυπημένα με καινούργια κομμάτια και έτσι δίνεται η δυνατότητα στον εχθρό αν είναι σε κάποιο χτυπημένο κομμάτι να πάει και στο καινούργιο.

δ) Τα διάφορα χτυπήματα που δεχτήκαμε ποτέ δε μελετηθήκανε σοβαρά, για να ξεκαθαριστεί πούθε και πώς μας χτυπάει η Ασφάλεια. Η Γραμματεία δε μελετούσε τα χτυπήματα για να βρει την πραγματική αιτία, να βγάλει διδάγματα απ' αυτά, και να προφυλάξει την παράνομη δουλειά, αλλά για να εξασφαλίσει πρώτα απ' όλα την εξουσία της μέσα στο κόμμα. Γι' αυτό. Δε δίσταζε στην περίπτωση που τους ήταν αναγκαίο να φορτώσει τις ευθύνες σε κάποιο στέλεχος που ήταν υποψήφιο για εξόντωση και να ξεφορτωθεί δικές της ευθύνες.

Απ' αυτή την άποψη είναι χαρακτηριστικά αυτά που έδωσε σε άρθρο του ο

Ζαχαριάδης από το «ΦΑ» και επαναλαμβάνει στο *Νέο Κόσμο* τον Ιούνη του 1955 ο Μπαρτζιώτας σε δικό του άρθρο για το χτύπημα του Ιούλη-Αυγούστου 1954 που το παρουσίασε «έργο προβοκάτορα που στεκόταν στην ίδια ή και πιο πάνω θέση απ' αυτούς που πιάστηκαν». Φαντάζεστε όλοι σας τι αποτέλεσμα μπορούσαν να 'χουν για την παράνομη δουλειά τέτοιου είδους ανακοινώσεις.

Μια από τις μεγαλύτερες ζημιές που 'χει κάνει στο κόμμα ο Ζαχαριάδης και οι άμεσοι συνεργάτες του είναι ότι χαρακτηρίζοντας κάθε τόσο και νέα στελέχη του κόμματος σαν ύποπτους και προβοκάτορες για να καλύψει δικές του ευθύνες βοηθούσε τη δουλειά του εχθρού να ρίξει το κύρος του κόμματος στα μάτια του λαού.

Είναι γνωστή από την εσωκομματική ανακοίνωση του Γραφείου της ΚΕ η υπόθεση της χρησιμοποίησης του προβοκάτορα Μάκη για την «εξαπάτηση» της Ασφάλειας και τη δημιουργία μαζικών κομματικών οργανώσεων στη Μακεδονία-Θράκη. Αυτή η υπόθεση βέβαια δείχνει στην καλύτερη περίπτωση, τον τυχοδιωκτισμό της πρώην καθοδήγησης, είναι όμως ταυτόχρονα και χαρακτηριστική από την άποψη που εξετάζουμε ότι δείχνει πώς δούλευε η πρώην καθοδήγηση για να φτιάξει ΠΚΟ.

Ένα μέρος από τα σχετικά υλικά είναι στη διάθεσή σας και μπορείτε μόνοι σας να βγάλετε πολλά συμπεράσματα και μόνο απ' αυτήν την περίπτωση.

Μια άλλη απαράδεκτη περίπτωση είναι η χρησιμοποίηση του παλιού τροτσκιστικού στελέχους Π. Δημητρακαρέα σε ζητήματα της παράνομης δουλειάς. Ο Π. Δημητρακαρέας, που δεν είναι ούτε μέλος του κόμματος, ενώ στην αρχή ορίστηκε για τη συγκέντρωση και μετάδοση στο ραδιοσταθμό «Ελεύθερη Ελλάδα» μόνο πολιτικών ειδήσεων από την Ελλάδα σε συνέχεια άρχισε με εντολή και έγκριση της Γραμματείας, να ανακατεύεται σε διάφορες δουλειές που έχουν άμεση σχέση με την οργάνωση της παράνομης δουλειάς στην Ελλάδα. Αλλά και με τις ειδήσεις που μεταβίβαζε αποπροσανατόλιζε το κόμμα. Η περιφημη «ειδηση» για διάθεση 5 εκατ. δολαρίων από τους Αμερικάνους για δήθεν καμπάνια ενάντια στον Ζαχαριάδη είναι από πηγή του Δημητρακαρέα.

Η εκτίμηση που έκανε από καιρό σε καιρό η Γραμματεία για τη δουλειά που έγινε στην Ελλάδα πολύ λίγη σχέση είχε με την αλήθεια. Στη σύσκεψη, λ.χ., της ΚΕ του Απρίλη του 1954 διακηρύχτηκε ότι «το κόμμα μας συμπλήρωσε την πρώτη φάση της ανασυγκρότησης και αναδιοργάνωσης των κομματικών μας δυνάμεων», ότι ξεκόψαμε από συνδέσεις, μηχανισμούς όπου η Ασφάλεια είχε στημένα τα δόκανά της ότι περίπου κουρελιάσαμε και καταξεφτιλίσαμε το χαφιεδικό κράτος κλπ. κλπ. Η μεγαλόστομη εκείνη διακήρυξη αποδείχτηκε καθαρή εξαπάτηση του κόμματος. Σε πιο βαθμό ήταν έξω από τη ζωή και την πραγματικότητα φαίνεται από τη διαπίστωση του εισηγητή στη σύσκεψη αυτή της ΚΕ Γούσια ότι «η πολιτική κατάσταση στην Ελλάδα ύστερα από την

υποχώρησή μας παραμένει η ίδια, τέτοια όπως ήταν και όταν αρχίζαμε τον ένοπλο αγώνα».

Τον Ζαχαριάδη τον ανησυχούσε όλο και περισσότερο το γεγονός ότι το ανώμαλο που υπήρχε στην καθοδήγηση του ΚΚΕ, η ζωή, τα γεγονότα όλο και πιο έντονα το φωτιζανε. Σ' αυτό ήθελε έμμεσα ν' απαντήσει ο Ζαχαριάδης μ' αυτήν την απόφαση. Να παρουσιάσει φουσκωμένα αποτελέσματα, εξαπατώντας το κόμμα με σκοπό να παρατείνει την εξουσία του και όχι να κάνει πραγματική εκτίμηση του σημείου που βρισκόταν η δουλειά για την αναδιοργάνωση των κομματικών μας δυνάμεων.

Και σ' αυτό το σημείο οδηγός πια στις πράξεις της πρώην καθοδήγησης ήταν όχι το κομματικό συμφέρον, αλλά το δικό τους το ατομικό – έκφραση κι αυτό της ανώμαλης κατάστασης που 'χαμε στην καθοδήγηση ως την 6η Ολομέλεια.

Η νοοτροπία αυτή τους έσπρωχνε να μην ενδιαφερθούν για να χτίσουν κάτι το σίγουρο στην Ελλάδα αλλά πήγανε βιαστικά-βιαστικά, στηριχτήκανε στους παλιούς μηχανισμούς και μετά σε χτυπημένα επίσης κομμάτια για να εμφανίσουν παράνομες κομματικές οργανώσεις αδιαφορώντας για το ποια πραγματική αξία είχε αυτό που φτιάχνανε αρκεί να τους έδινε τη δυνατότητα να δημαγωγούν για παράνομη κομματική δουλειά και να φωνάζουν ότι συμπληρώθηκε η πρώτη φάση της ανασυγκρότησης, ότι δημιουργήσανε τις προϋποθέσεις για να κατέβει στην Ελλάδα η καθοδήγηση. Η ίδια νοοτροπία τους οδήγησε ως το σημείο να χρησιμοποιήσουν την ευκαιρία που τους δόθηκε με τον Γουσόπουλο για να εμφανίσουν σε συνεργασία με την Ασφάλεια μεγάλης κλίμακας κομματική ανασυγκρότηση και στη Μακεδονία-Θράκη, αδιαφορώντας για τις συνέπειες που 'χε για το κόμμα η πράξη τους αυτή.

Περιπτώσεις σαν του Γουσόπουλου, του Δημητρακαρέα και άλλες τυχόν δικωκτικού χαρακτήρα πρέπει το κόμμα να τις μελετήσει βαθύτερα.

* * *

Από τα πρώτα ζητήματα που απασχόλησαν το Γραφείο της ΚΕ μετά την 6η Ολομέλεια ήταν να μεταφερθεί στην Ελλάδα η γραμμή και οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και να βοηθήσει σε συνέχεια να αντιμετωπιστούν σωστά τα βασικά πολιτικά ζητήματα στην Ελλάδα.

Το Γραφείο της ΚΕ ζωντανά μετέφερε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στους σ. που δουλεύανε στις παράνομες ΚΟ. Επικοινωνήσε με τα βασικά στελέχη της νόμιμης δουλειάς, συζήτησε μαζί τους τα προβλήματα της δουλειάς, τους κατατόπισε πάνω στη γραμμή και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και τους καθοδηγεί στη δουλειά τους, βοήθησε με συγκεκριμένες υπο-

δείξεις ν' αντιμετωπίστουν σωστότερα τα πολιτικά προβλήματα στην Ελλάδα. Έκανε μια ορισμένη αναδιάρθρωση των στελεχών που δουλεύουν στις ΠΚΟ, έβγαλε μερικά στελέχη που κινδυνεύανε και αυτοί και ο τομέας της δουλειάς τους και μερικούς από τους σ. που είχανε δραπετεύσει και είχανε εγκαταλειφτεί από την παλιά καθοδήγηση του κόμματος. Μελέτησε τι υπάρχει από άποψη ΠΚΟ στην Ελλάδα και κατέληξε σε ορισμένα συμπεράσματα ώστε να χιτίσει τη δουλειά πάνω σε στέρεα βάση.

Προσπάθησε να εξουδετερώσει την περίπτωση του Γουσόπουλου που όσο ήταν στην Ελλάδα αποτελούσε ένα διαρκή και σοβαρό κίνδυνο για το κόμμα. Να μελετήσει την πραγματική κατάσταση που υπήρχε στις ΠΚΟ ώστε ανάλογα να προχωρήσει.

Οι κομματικές οργανώσεις που σήμερα έχει το κόμμα στην Ελλάδα έστω και αδύνατες παίζουν το ρόλο τους. Κρατάνε και από τη δική τους μεριά το κόμμα σε επαφή με το λαό έστω και αδύνατα. Κυκλοφορούν τον παράνομο *Ριζοσπάστη*, κι άλλες παράνομες εφημερίδες και προκηρύξεις, προσπαθούν να παίξουν όλο και σοβαρότερο ρόλο στην οργάνωση και καθοδήγηση των αγώνων του λαού μας. Όμως αυτές οι κομματικές οργανώσεις δεν μπορούν ακόμα, δεν είναι σε θέση ν' αγκαλιάσουν και να καθοδηγήσουν το λαϊκό κίνημα στην Ελλάδα που συνεχώς αναπτύσσεται με την ακούραστη και γεμάτη αυθουσία δουλειά των κομμουνιστών.

Πρέπει να πούμε ότι η δουλειά του Γραφείου γενικά για την αναδιοργάνωση των κομματικών μας δυνάμεων καθυστερεί. Όμως για να εκτιμήσει κανείς σωστά τη δουλειά στον τομέα αυτόν, όπως άλλωστε και γενικά, δεν πρέπει να ξεχνάει ότι η αλλαγή που σημειώθηκε στην 6η Ολομέλεια δεν είναι μια συνηθισμένη αλλαγή, ώστε να μπορούσε να συνεχίσει ομαλά η δουλειά και με στήριγμα ό,τι υπήρχε ν' αναπτυχθεί παραπέρα. Απ' αυτό το βασικό δεν πρέπει να γίνει αφαίρεση. Δεν πρέπει να παραβλέψουμε τι κατάσταση παρέλαβε το Γραφείο από την προηγούμενη καθοδήγηση και τον αντιπερισπασμό που αντιμετώπιζει και μέσα στην ΚΕ.

Στον τομέα της κομματικής αναδιοργάνωσης βασικά καθήκοντα που μπαίνουν μπροστά στο κόμμα είναι:

α) Το κεντρικό σύνθημα του κόμματος που εκφράζει την ουσία της πολιτικής του γραμμή-συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων σ' ένα πανεθνικό μέτωπο πάλης για τη δημοκρατική αλλαγή, απαντάει και εκφράζει το συμφέρον, τη θέληση, τους πόθους της καταπιηκτικής πλειοψηφίας του λαού μας. Η πραγματοποίησή του όμως στη ζωή αποφασιστικά εξαρτάται από την οργανωμένη, την ενιαία πάλη των μελών του κόμματος που παλεύουν μαζί ν' όλες τις άλλες δημοκρατικές προοδευτικές δυνάμεις. Η καθυστέρησή μας

στο σημείο αυτό με την κατάσταση που υπάρχει στις παράνομες κομματικές οργανώσεις αποτελεί σοβαρό κίνδυνο που πρέπει να ξεπεραστεί. Πρέπει μελετημένα και πολύ προσεχτικά το κόμμα ν' ανασυγκροτήσει τις κομματικές του δυνάμεις, να φτιάσει γερές ΚΟ στη βάση της αποκέντρωσης, της επαναστατικής επαγρύπνησης και της συνωμοτικότητας, οργανώσεις ικανές ν' αντιμετωπίζουν τις υπονομευτικές προσπάθειες των μαζικών λαϊκών αγώνων. Η ανασύσταση των κομματικών δυνάμεων στην Ελλάδα δεν είναι απλώς ένα οργανωτικό καθήκον, είναι πρώτιστο πολιτικό καθήκον.

β) Το κόμμα πρέπει να φτιάσει καινούργιο γερό παράνομο μηχανισμό. Στη δουλειά για την πραγματοποίηση και των δυο αυτών καθηκόντων που αποτελούν μια ενότητα, το κόμμα πρέπει να προχωρεί με μεγάλη σύνεση και προσοχή, έχοντας ξεκάθαρη συνείδηση πως πρόκειται για δύσκολη δουλειά που απαιτεί σοβαρή και μελετημένη προσπάθεια και πως κάθε βιασύνη και προχειρότητα θα στοιχίσει ακριβά.

γ) Παρά τις επίμονες προσπάθειες των Αμερικάνων και της ντόπιας αντίδρασης να ξαναζεστάνουν τον ψυχρό πόλεμο και την αντικομμουνιστική υστερία υπάρχουν στην Ελλάδα σοβαρές δυνατότητες νόμιμης δουλειάς που το κόμμα και ο λαός με την πάλη τους μπορούν να τις ευρύνουν συνεχώς. Σοβαρότατο καθήκον του κόμματος είναι η αξιοποίηση αυτών των νόμιμων δυνατοτήτων, η εύρυνσή τους και ο καλύτερος συνδυασμός της παράνομης με τη νόμιμη δουλειά. Ιδιαίτερα πρέπει να προσεχθούν οι δυνατότητες νόμιμης έντυπης προπαγάνδας. Νομίζουμε πως παράνομα έντυπα πρέπει να κυκλοφορούν μόνο για ζητήματα που δεν μπορούν να δοθούν με τα νόμιμα μέσα και για σοβαρά ζητήματα.

δ) Όλοι οι κομμουνιστές πρέπει να βρίσκονται και να δουλεύουν μέσα στις διάφορες μαζικές οργανώσεις στην πρώτη γραμμή στα συνδικάτα, να πρωτοστατούν στην οργάνωση της πάλης για τις άμεσες διεκδικήσεις των εργατών με βάση το ενιαίο μέτωπο και τη συνδικαλιστική ενότητα, στην ενότητα και πάλη όλων των στρωμάτων του λαού, των γυναικών, της νεολαίας, πρωτοπόροι μαχητές στην πάλη για το ψωμί, για τη Γενική αμνηστία, για την ειρήνη, για την εθνική ανεξαρτησία, για τη δημοκρατική αναγέννηση της Ελλάδας.

ε) Συστηματική διαφωτιστική δουλειά για την αφομοίωση και εφαρμογή στη ζωή της γραμμής και των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, αξιοποιώντας τα νόμιμα κυρίως μέσα, αλλά και χρησιμοποιώντας τα παράνομα όπου χρειάζεται. Παραπέρα καταπολέμηση του σχεταρισμού που είναι βασικός κίνδυνος και εμπόδιο στη δουλειά του κόμματος. Πρέπει ν' απαντάμε στην εχθρική προπαγάνδα που προσπαθεί να σπείρει τη σύγχυση με διάφορες θεωρίες μέχρι και τη θεωρία ότι πρέπει να διαλυθεί το ΚΚΕ κλπ., προσεχτική μελέτη των εθνικών ιδιομορφιών, κολεκτιβιστική επεξεργασία των προβλημάτων του κόμμα-

τός μας με βάση την θάνατη διδασκαλία του μαρξισμού-λενινισμού, καλλιέργεια του διεθνισμού, αποκατάσταση των λενινιστικών αρχών της εσωκομματικής ζωής και παραπέρα σφυρηλάτηση της ενότητας των γραμμών του κόμματος.

στ) Σήμερα το κόμμα μας περνάει μια δύσκολη καμπή. Η ανώμαλη κατάσταση που υπήρχε στο κόμμα μας δε διορθώθηκε μόνο με τη διαπίστωση της. Θέλει πολύ δουλειά για να ξεπεραστούν οι συνέπειες, να διορθωθεί η κατάσταση αυτή. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο γιατί οι ποικιλώνυμοι εχθροί του, χρησιμοποιούν όλα τα μέσα για να κλονίσουν την ενότητά του, την πειθαρχία του, ακριβώς τώρα που περνάει αυτή τη δύσκολη καμπή. Πρώτο καθήκον όλων των κομμουνιστών είναι να διαφυλάξουν και να στερεώσουν την ενότητα του κόμματος σαν το πολυτιμότερο αγαθό και απαραίτητη πρώτη προϋπόθεση για να βαδίσει το κόμμα στην εκπλήρωση της αποστολής του. Να επαγρυπνούμε, να ξεσκεπάζουμε τον καθένα που με οποιοδήποτε πρόσχημα κλονίζει αυτήν την ενότητα.

Πρέπει να τονίσουμε και να υπογραμμίσουμε ότι ο προσανατολισμός όλης μας της δουλειάς πρέπει να 'ναι στην Ελλάδα και η ανασύνταξη των κομματικών μας δυνάμεων στην Ελλάδα πρέπει να συγκεντρώσει την κύρια προσοχή του Γραφείου και της ΚΕ.

Σύντροφοι.

Κλείνοντας το κεφάλαιο αυτό πρέπει να τονίσουμε ότι στην πάλη του κόμματος αυτών των χρόνων για την ανασύνταξη των δυνάμεών του τα μέλη και τα στελέχη του στην Ελλάδα πάλεψαν με πίστη, αυτοθυσία και ηρωισμό και με τιμή εκπληρώνουν την αποστολή τους απέναντι στο κόμμα και το λαό. Το κόμμα μας δεν μπορεί παρά να 'ναι υπερήφανο για τους κομμουνιστές μέλη του κόμματος και στελέχη που επάξια κρατούν τις δύσκολες μα τιμητικές επάλξεις της παράνομης δουλειάς, τους φυλακισμένους και εξόριστους που αλύγιστοι στέκουν πιστοί στο κόμμα και το λαό, για όλους τους αγωνιστές της Ελλάδας που κρατάν ψηλά την τιμημένη σημαία του ΚΚΕ.

Η περιφρούρηση της ενότητας του κόμματός μας, της μονολιθικότητάς του ώστε να μπορέσει να δώσει όλες του τις δυνάμεις στην πάλη για την ανασύνταξη των δυνάμεών του στην Ελλάδα, στην πάλη για την ελευθερία και ανεξαρτησία της Ελλάδας είναι ο καλύτερος τρόπος για να τιμήσουμε τους ήρωες στελέχη και μέλη του κόμματός μας που πέσανε στην πάλη αυτή.

Οι οργανώσεις των αγωνιστών μας που ζουν στις Λαϊκές Δημοκρατίες:

Και το χρόνο αυτό που πέρασε οι πρόσφυγές μας σ' όλες τις ΛΔ παλεύοντας πλάι και μαζί με τους ντόπιους συντρόφους σημείωσαν καινούργια πρό-

οδο και επιτυχίες στην ειρηνική-ανοικοδομητική τους δουλειά. Πλάι σ' αυτούς που τελειώνουν τη φοίτησή τους καινούργιες εκατοντάδες συντρόφων μας και αυτή τη χρονιά πήγανε σε πανεπιστήμια, ινστιτούτα, τεχνικές σχολές κλπ., ανεβάζουν το πολιτικό-ιδεολογικό τους επίπεδο, ωριμάζουν πολιτικά. Η συμβολή τους στη συζήτηση των προβλημάτων του κόμματός μας μετά την 6η Ολομέλεια είναι πολύ σημαντική. Πραγματική στροφή έγινε στο σημείο αυτό μετά την 6η Ολομέλεια και το ΧΧ Συνέδριο. Τεράστιες και ανεκτίμητες δυνάμεις απελευθερώθηκαν που μπορούν να δώσουν φτερά στη δουλειά του κόμματος, αν σωστά τις αξιοποιήσει. Δεν πρέπει να μας φοβίζουν οι υπερβολές που είναι αναπόφευκτες στο πρώτο στάδιο. Χτυπώντας πειστικά και με επιχειρήματα αυτές τις υπερβολές και άλλες στραβές αντιλήψεις θα πρέπει να ενθαρρύνουμε και να ενισχύσουμε τη δημιουργική πρωτοβουλία των μελών του κόμματος.

Το κόμμα πρέπει να δυναμώσει την πολιτική-ιδεολογική δουλειά για την αφομοίωση της γραμμής των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας γιατί υπάρχουν πολλές συγχύσεις και απορίες που εξηγούνται και από το γεγονός ότι οι πρόσφυγες μας ζουν αποσπασμένοι από τα προβλήματα της ζωής και της πάλης στην Ελλάδα.

Απ' αφορμή τα τελευταία γεγονότα στην Ουγγαρία και Πολωνία, μεμονωμένα άτομα στις Λαϊκές Δημοκρατίες παρουσίασαν αντιδιεθνιστικές, μη-δενιστικές και λικβινταριστικές αντιλήψεις. Παρουσιάστηκαν εκδηλώσεις σάπιου φιλελευθερισμού και σύγχυσης ορίων του κόμματος και της μάζας στη λύση εσωκομματικών ζητημάτων. Καλλιεργήθηκε η λαθεμένη άποψη ότι πρέπει να μπουν στο ίδιο τσουβάλι με τον Ζαχαριάδη και αρκετά στελέχη που βρέθηκαν, στο τελευταίο ιδιαίτερα διάστημα, σε υπεύθυνες δουλειές.

Το Γραφείο έχει τη γνώμη πως τα στελέχη που κάνανε λάθη εφαρμόζοντας μαζί μ' όλο το κόμμα τη λαθεμένη γραμμή, αλλά μετά την 6η Ολομέλεια πάλι μαζί μ' ολόκληρο το κόμμα διορθώνουν τα λάθη και με συνέπεια εφαρμόζουν τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας, το κόμμα πρέπει να τα βοηθήσει.

Στις ΚΟ και τις ομάδες των προσφύγων μας πρέπει να δυναμώσει η ιδεολογική δουλειά γενικά. Να περιφρουρηθεί και να δυναμώσει η ενότητα Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων, (πάνω στη βάση της γραμμής του κόμματος) που οι εχθροί του κόμματος σαν τον Ζαχαριάδη και τον Βλαντά δε διστάζουν να την υποσκάφουν όπως κάνουν στην Τασκέντη και αλλού, με διασπαστικά συνθήματα, με σκοπό να δημιουργήσουν νέες δυσκολίες στο κόμμα και να μπορούν μετά να φωνάζουν ότι το Γραφείο της ΚΕ απότυχε στη δουλειά του.

Στις ΛΔ παρουσιάζονται και μερικά ειδικά ζητήματα, όπως, λ.χ., το ζήτημα της μετακίνησης προσφύγων μας από την Ουγγαρία και μερικά άλλα ζητήματα της ζωής (ένωση οικογενειών, ζητήματα αναπήρων και άλλα), που το

Γραφείο της ΚΕ πρέπει να βοηθήσει ώστε η λύση αυτών των ζητημάτων να προωθηθεί.

Για την οργάνωση που διέσπασε υπάρχει ειδική έκθεση που πρέπει να διαβάσετε και λεπτομέρειες εδώ δε χρειάζεται να επαναλάβουμε. Η ουσία είναι πως στην οργάνωση αυτή αποκαταστάθηκαν οι καταστατικές βάσεις και η οργάνωση μπήκε στο δρόμο της αποκατάστασης της ενότητας πάνω στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας και του ξεπεράσματος της ανώμαλης κατάστασης που δημιούργησε εκεί η αντικομματική-αντιδιεθνιστική, καθαρά εχθρική δράση του Ζαχαριάδη με πρώτο συνυπεύθυνο τον Βλαντά. Ο δρόμος όμως που έχει να διανύσει για την ολοκληρωτική διόρθωση της κατάστασης δεν είναι μικρός. Θέλει πολύ δουλειά και χρόνο για να καταλαγιάσουν τα μίση και οι συκοφαντίες που δεν αφήνουν ακόμα σημαντικό αριθμό συντρόφων μας ν' απαλλαγούν από την επίδραση των συνθημάτων της αντικομματικής ομάδας που εμπνεόμενη και ενισχυόμενη από τη στάση και τη δράση των Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια, Μπαρτζιώτα συνεχίζει την αντικομματική της δουλειά πάνω σε βάση καθαρά αντιδιεθνιστική.

Σήμερα, σύντροφοι, είναι ολοκάθαρο πως εκείνοι που δημιούργησαν την κατάσταση στην οργάνωση αυτή είναι οι ίδιοι που εμποδίζουν τη διόρθωσή της. Δε διστάζουν να κατηγορούν το Γραφείο σαν υπεύθυνο γιατί δε διόρθωσε αμέσως την κατάσταση που αυτοί δημιούργησαν, ενώ ταυτόχρονα οι ίδιοι κάνουν ό,τι μπορούν για να εμποδίσουν αυτή τη διόρθωση. Είναι, λέει, υπεύθυνο το Γραφείο γιατί διέλυσε 4 οργανώσεις εργοστασίων και μερικές ΚΟΒ. Εδώ σύντροφοι γίνεται καθαρή δημαγωγία και συνειδητή διαστρέβλωση της αλήθειας. Είναι πολύ γνωστό σ' όλους τους συντρόφους εκεί, ότι αυτές τις οργανώσεις δεν τις διέλυσε το Γραφείο. Το Γραφείο επισήμανε αυτές τις ΚΟ που δε λειτουργούσαν προ πολλού γιατί αυτοί – οι Ζαχαριάδης και Βλαντάς τις είχαν διαλύσει και το Γραφείο τις ανασυγκρότησε. Αυτοί θέλανε να δικαιωθείται η κατάσταση διάλυσης, να την επεκτείνουν και παραπέρα για να μπορούν να φωνάζουν ότι το Γραφείο κάνει διαλυτική δουλειά και να φορτώνουν τα δικά τους κατορθώματα στην πλάτη του Γραφείου.

Το Γραφείο δούλεψε δυο μήνες στην Τασκέντη για να βοηθήσει στο διόρθωμα της κατάστασης. Όπως ήδη είπαμε η κατάσταση μπήκε στο δρόμο της διόρθωσης. Εγινε η συνδιάσκεψη, βγήκε καινούργια καθοδήγηση. Χρειάζεται παραπέρα να εντεινουμε και να πολλαπλασιάσουμε την πολιτική-διαφωτιστική μας δουλειά με την κινητοποίηση των στελεχών του κόμματος, των χιλιάδων κομμουνιστών, που να δουλεύουν όλοι πειθαρχημένοι πάνω στη βάση της γραμμής του κόμματος που έχει σα σκοπό να κερδίσει με το κόμμα όλους τους συντρόφους που παρασύρθηκαν σ' ένα λαθεμένο δρόμο. Εδώ πρέπει να συγκεντρωθούν όλες οι προσπάθειές μας στην Τασκέντη και να παλέψουμε,

εφαρμόζοντας αυτή τη γραμμή και μόνο αυτή, με τη βεβαιότητα πως αυτό είναι το συμφέρον του κόμματος.

Η εσωκομματική ανακοίνωση που έγινε σ' όλες τις ΛΔ για το ζήτημα της ΚΟ Τασκέντ και της ΚΟ Θεσσαλονίκης έδωσε την ευκαιρία για άλλη μια φορά σ' όλα τα μέλη του κόμματος να εκφράσουν την ομοφωνία τους με τη γραμμή και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, την απόφασή τους να δώσουν όλες τις δυνάμεις τους στην πάλη για την εφαρμογή τους στη ζωή. Εγκρίναμε το χειρισμό των ζητημάτων αυτών από το Γραφείο και καταδικάσαμε με τη μεγαλύτερη δύναμη τις θέσεις των Μπαρτζιώτα, Βλαντά, Γούσια για το ζήτημα της ΚΟ Τασκέντ και τη στάση τους γενικά και ζητήσανε να παρθούν τα πιο αυστηρά μέτρα εναντίον τους, για την περιφρούρηση της ενότητας του κόμματος που αυτοί υπονομεύουν. Παράλληλα μ' αυτό παντού σχεδόν τα μέλη του κόμματος κάνανε δικαιολογημένη κριτική στο Γραφείο γιατί καθυστερεί στο ξεσκέπασμα και εξουδετέρωση της παλιάς και τωρινής αντικομματικής δράσης αυτών που ήταν μαζί με τον Ζαχαριάδη οι κύριοι φορείς και εκφραστές της ανώμαλης κατάστασης που υπήρχε στην καθοδήγηση του κόμματός μας καθώς και για τις άλλες αδυναμίες που παρουσίασε το Γραφείο στη δουλειά του.

Η 6η Ολομέλεια αποφάσισε να γίνει το 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ. Γιατί δεν έγινε λόγος ως τώρα για Συνέδριο; Νομίζουμε σύντροφοι ότι η Ολομέλεια θα συμφωνήσει πως η κατάσταση που σας περιγράψαμε και που έγινε φανερή μετά την 6η Ολομέλεια δεν επέτρεπε να γίνει Συνέδριο του κόμματος. Έχουμε τη γνώμη πως η ΚΕ πρέπει να δουλέψει ριχνοντας την κύρια προσπάθεια στην Ελλάδα για να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες να γίνει το 8ο Συνέδριο του κόμματος το συντομότερο.

4. Ελλείψεις στον τρόπο της δουλειάς του Γραφείου. Η κατάσταση στην ΚΕ

Το Γραφείο της ΚΕ μαζί με τη θετική δουλειά, όπως εκτέθηκε παραπάνω για την ανάλυση, αφομοίωση και εφαρμογή στη ζωή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, παρουσίασε εκτός από τις αδυναμίες που σημειώσαμε σε κάθε τομέα δουλειάς, και άλλες αδυναμίες, ελλείψεις και λάθη στη δουλειά του που πρέπει να τα επισημάνει και να δουλέψει για το ξεπεράσμά τους. Συγκεκριμένα:

α) Το Γραφείο θεωρεί πως στη δουλειά για την ανάλυση των αποφάσεων πολύ λίγα έγιναν για την εκλαίκευση και αφομοίωσή τους από τα μέλη και τα στελέχη μας στην Ελλάδα που δουλεύουν παράνομα είτε νόμιμα. Στα μέλη του κόμματος στις Λαϊκές Δημοκρατίες για ένα διάστημα 3-4 μηνών, ιδιαίτερα όταν το Γραφείο βρισκόταν στην ΚΟ Τασκέντ δεν έγινε αρκετή δουλειά πα-

νω στις αποφάσεις. Για πολύ χρονικό διάστημα ο *Νέος Κόσμος* δεν έδινε αρκετά υλικά που να φωτίζουν και να εξηγούν προβλήματα που έβαλε η 6η Ολομέλεια και που βγήκαν στη διάρκεια της ανάλυσής της στα μέλη του κόμματος. Και σήμερα εξακολουθεί να παρουσιάζει αρκετές αδυναμίες. Γενικότερα ο προγραμματισμός της ιδεολογικής-διαφωτιστικής δουλειάς ήταν λειψός. Το Γραφείο υποτίμησε την έκταση της ζημιάς που έγινε στην ΚΟ Τασκέντης και δεν πήρε αμέσως μετά την Ολομέλεια τα μέτρα που επιβάλλονταν για τη διόρθωσή της, πράγμα που το ανάγκασε αργότερα να πάει ολόκληρο εκεί.

β) Παρά τη βοήθεια που δόθηκε για τη διόρθωση της σχεταριστικής γραμμής και των λαθών της προηγούμενης καθοδήγησης στην Ελλάδα, το Γραφείο της ΚΕ θεωρεί ότι η δουλειά του για την Ελλάδα καθυστερεί σοβαρά.

Παρά τον περισπασμό του Γραφείου με την κατάσταση στο εξωτερικό που περιγράψαμε και στην ΚΕ, το Γραφείο νομίζει ότι θα μπορούσε περισσότερα να κάνει αν οργάνωνε καλύτερα τη δουλειά του και αν έχανε λιγότερο χρόνο με την ΚΟΤ.

Καθυστερήσαμε επίσης στη μελέτη και λύση της ανασυγκρότησης και οργάνωσης των δυνάμεων της αγροτιάς, στο δούλεμα της διακήρυξης του κόμματος.

γ) Το Γραφείο της ΚΕ έχει τη γνώμη επίσης ότι ο ρυθμός με τον οποίο προχώρησε στο ξεκαθάρισμα του ανώμαλου καθεστώτος που είχε δημιουργηθεί μέσα στο κόμμα από την προηγούμενη καθοδήγηση και στην αποκατάσταση της λενινιστικής τάξης μέσα στο κόμμα ήταν αργός. Μπορούσε, π.χ., η 7η Ολομέλεια να συνέλθει νωρίτερα και να 'χουν λυθεί σοβαρά τέτοιου είδους κομματικά ζητήματα.

Αν και ως τα σήμερα αποκαταστάθηκαν αρκετά διαγραμμένα μέλη και στελέχη του κόμματος στην ΚΟ Τασκέντης, Τσεχοσλοβακίας, στην Πολωνία, Ουγγαρία, Ρουμανία υπάρχουν ακόμα πολλές εκατοντάδες συντρόφων που έπρεπε να αποκατασταθούν και δεν αποκαταστάθηκαν ακόμα (μόνο στην Πολωνία ήταν 800 διαγραμμένοι). Δεν έγινε επίσης αρκετή δουλειά για την ηθική αποκατάσταση συκοφαντημένων μελών και ιδιαίτερα στελεχών του κόμματος. Το Γραφείο της ΚΕ θεωρεί ότι το ζήτημα αυτό είναι ζήτημα ηθικής τάξης για το κόμμα, η αποκατάσταση αδικοτιμωρημένων συντρόφων και η αποκάλυψη των πραγματικών αντικομματικών στοιχείων που τόσα εγκλήματα έκαναν σε βάρος του κόμματος, η καταδίκη της εγκληματικής αντικομματικής δράσης του Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια. Γι' αυτό το Γραφείο θεωρεί σαν άμεσο καθήκον του το ολοκληρωτικό ξεκαθάρισμα της ανώμαλης αυτής κατάστασης.

δ) Το Γραφείο της ΚΕ έκανε τα πρώτα βήματα στη συλλογική δουλειά (συλλογική επεξεργασία ορισμένων ζητημάτων γραμμής, συνεδριάσεις με συμμετοχή μελών της ΚΕ, πηγαίμος μελών της ΚΕ στις οργανώσεις, εσωκομμα-

τικές ανακοινώσεις, τράβηγμα ορισμένων στελεχών στη δουλειά κλπ.). Όμως πρέπει να πούμε ότι ακόμα βρισκόμαστε στην αρχή, στην κυριολεξία στην αρχή, και παρουσιάζουμε αρκετές ελλείψεις στην κollectιβιστική επεξεργασία των προβλημάτων από την ΚΕ. Δε γίνεται προηγούμενα καλή προετοιμασία των συνεδριάσεων και των θεμάτων. Δε συνδυάζεται σωστά η αρχή της κollectιβιστικότητας με την ατομική ευθύνη του κάθε μέλους και της πρωτοβουλίας στον τομέα που δουλεύει ο καθένας. Δε γίνεται συστηματικός έλεγχος για την εκτέλεση των αποφάσεων που παίρνονται. Δε γίνεται καλή χρησιμοποίηση των δυνάμεων που υπάρχουν. Γίνεται λειψή ενημέρωση και λειψή χρησιμοποίηση ορισμένων μελών της ΚΕ όπως των σ. Ακριτίδη, σ. Βαϊνά Ζάχου. Δεν αξιοποιούνται στελέχη και έξω από την ΚΕ για καθοδηγητική δουλειά.

ε) Δεν υπάρχει στενή καθοδήγηση και παρακολούθηση της δουλειάς της Επιτροπής Ελέγχου. Με αποτέλεσμα η ΚΕΕ όχι μόνο να παρουσιάζει απλώς αδυναμίες στη δουλειά της, αλλά και να δημιουργεί ζητήματα που αντικειμενικά εμπόδιζαν το Γραφείο στη δουλειά του.

στ) Καθυστερούμε στην απάντηση των ζητημάτων που βάζουν τα μέλη του κόμματος και δεν παρακολουθούμε τη λύση των προβλημάτων τους.

ζ) Το Γραφείο της ΚΕ σοβαρά καθυστέρησε στην ανασυγκρότηση της δουλειάς του μηχανισμού της ΚΕ.

Γενικά τη δουλειά του Γραφείου τη χαρακτήριζε μια αρυθμία που δυσκολεύει τη βαθύτερη και ολόπλευρη μελέτη και λύση των προβλημάτων της κομματικής δουλειάς, εμποδίζει τον έλεγχο της εκτέλεσης των αποφάσεων που παίρνονται, δημιουργεί κινδύνους απόστασης από τη βάση του κόμματος και δε βοηθάει στην εξαφάνιση γραφειοκρατικών μεθόδων καθοδήγησης.

Η δουλειά του Γραφείου της ΚΕ και όλου του κόμματος δεν μπορούσε να μην επηρεαστεί και δεν μπορεί να είναι άσχετη από την κατάσταση που υπάρχει στην ΚΕ και που θα μιλήσουμε αμέσως παρακάτω.

Η 7η Ολομέλεια πρέπει ν' ασχοληθεί και ν' αντιμετωπίσει αυτό το σοβαρό ζήτημα. Πρέπει να εξασφαλιστεί η ενότητα στην ΚΕ και να ενισχυθεί η ΚΕ.

Σοβαρός αντιπερισπασμός στη δουλειά του κόμματος για την εκκρίση και την εφαρμογή στη ζωή της γραμμής της 6ης Ολομέλειας στάθηκε η δράση του Ζαχαριάδη και των πιο στενών συνεργατών του. Η στάση και η δράση τους μετά την 6η Ολομέλεια φρενάρει, εμποδίζει το κόμμα να βγάλει τα εμπόδια που βρίσκεται στο δρόμο του και να τραβήξει μπροστά. Οι περιπτώσεις των άλλων συντρόφων που έχουν ευθύνες με όσα κάνανε κυρίως στην ΚΟ Τασκέντης και που τώρα δυσκολεύονται να δουν αυτό το πρόβλημα σωστά, νομίζουμε πως είναι διαφορετικές. Το κόμμα θα πρέπει αυτούς να τους βοηθήσει χωρίς προκατάληψη, αρκεί ότι τελικά οι σ. αυτοί θα σταθούν στα κομ-

ματικά πλαίσια, θά πειθαρχούν και θα εφαρμόζουν τη γραμμή του κόμματος. Νομίζουμε πως τους σ. αυτούς και ο χρόνος θα βοηθήσει να δούνε καθαρότερα όλο το πρόβλημα που λέγεται Τασκέντ, αλλά κι όλο το πρόβλημα του κόμματος.

Το περιεχόμενο όμως του γράμματος του σ. Δανηλιδη που έστειλε στην ΚΕ δείχνει πολύ μεγάλο γλιστρήμα και όχι καλή πρόθεση. Η στάση του το τελευταίο ιδιαίτερα διάστημα είναι ασυμβίβαστη με την υπεύθυνη ιδιότητα που έχει. Η Ολομέλεια πρέπει να του το πει καθαρά πως η στάση του αυτή είναι απαράδεκτη και ανάλογα με τη στάση του εδώ να το κρίνει η Ολομέλεια.

Όπως είναι γνωστό ο Βλαντάς, ο Μπαρτζιώτας και ο Γούσιος ήταν οι πιο στενοί και πιστοί συνεργάτες, οι στυλοβάτες του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος και της λαθεμένης πολιτικής του Ζαχαριάδη, πολιτικής που οδήγησε στην ήττα του ΔΣΕ, στη μεγάλη πολιτική προβοκάτσια στην Τασκέντη, στις αποστολές του Γουσόπουλου.

Πρόλα αυτά το Γραφείο της ΚΕ θεώρησε ότι έπρεπε να δώσει και τους έδωσε τη δυνατότητα να δείξουν στην πράξη αν συναισθάνονται το βάρος των ευθυνών τους αυτών και αν είναι διατεθειμένοι πραγματικά να βοηθήσουν για την επανόρθωση της ζημιάς που κάνανε στο κόμμα. Αυτοί όμως απόδειξαν ακριβώς το αντίθετο. Με τη θέση που πήραν στην ΚΟΤ επιδίωκανε να διαιωνίσουν την απαράδεκτη κατάσταση στην οργάνωση που είχε διασπάσει ο Ζαχαριάδης και που αποτέλεσε σοβαρό περισπασμό σ' όλη τη δουλειά του κόμματος ύστερα από την 6η Ολομέλεια, και να τη χρησιμοποιήσουν για την ανατροπή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας για τους δικούς τους φραξιονιστικούς-αντικομματικούς σκοπούς.

Η ζωή απόδειξε ότι αυτοί δεν πίστεψαν στις διαπιστώσεις και στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας και συνέχιζαν να βλέπουν και να κρίνουν πρόσωπα και πράγματα, τη δράση του κόμματος γενικά, με τα κριτήρια του Ζαχαριάδη. Και όταν στην ΚΟΤ διαπίστωσαν ότι η ψεύτικη αυτοκριτική τους δεν ήταν εύκολο να εξαπατήσει το κόμμα και ταυτόχρονα είδαν ότι υπήρχε εκεί μια βάση στην οποία κατά τη γνώμη τους μπορούσαν να υπολογίζουν, άρχισαν ανοικτή επίθεση ενάντια στην καθοδήγηση του κόμματος, στο όνομα τότε της 6ης Ολομέλειας, με σκοπό ν' ανατρέψουν τη γραμμή που χάραξε η 6η Ολομέλεια.

Αυτοί είναι οι λόγοι που κάνανε ό,τι μπορούσαν για να συνεχιστεί η διάσπαση-η ανωμαλία στην ΚΟΤ και να την επεκτείνουν και στις άλλες οργανώσεις. Οι εκθέσεις των σ. Βενετσάνοπουλου, Κέντρου κλπ. δίνουν μόνο μια μικρή εικόνα για τη φραξιονιστική-αντικομματική τους δουλειά. Αυτοί είναι οι ουσιαστικοί ηγέτες της αντικομματικής ομάδας της Τασκέντης και όλης της διασπαστικής και αντικομματικής δουλειάς που γίνεται εκεί.

Όταν στην Τασκέντη πρωτοεκδήλωσαν λίγο καλυμμένα την επίθεσή τους

ενάντια στο Γραφείο της ΚΕ και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας τους είπαμε ότι δεν πιστεύουν και στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας και ότι η εκδήλωσή τους αυτή είναι επίθεση ενάντια στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας. Και ο Βλαντάς τότε και οι άλλοι διαμαρτύρονταν και μας λέγανε πως αυτό είναι συκοφαντία ότι εμείς, το Γραφείο δηλαδή, δεν εφαρμόζουμε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Ο Γούσιας μάλιστα έφτασε στο σημείο να γράψει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ γράμμα που διαμαρτυρόταν και ονόμαζε συκοφαντική επίθεση και σκηνοθεσία εναντίον του τα όσα λέγονταν στην έκθεση του σ. Βενετσάνοπουλου. Το ίδιο έκανε και ο Βλαντάς με μακροσκελέστατο γράμμα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ που κατηγορούσε το Γραφείο ότι δεν εφαρμόζει σωστά τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας.

Ύστερ' από 2-3 μήνες ο Βλαντάς μαζί με τον Γούσια γράφουν ένα απ' αυτά τα τελευταία γράμματα που διαβάσατε, όπου πετάνε πια τις μάσκες του οπαδού της 6ης Ολομέλειας και ανοιχτά ζητάνε ακύρωση των αποφάσεων δείχνοντας έτσι το πραγματικό τους πρόσωπο. Ταυτόχρονα συντάσσονται και άλλα, ανάλογα μ' αυτό στο περιεχόμενό τους, γράμματα, όπως του Ζαχαριάδη και του Δανιηλίδη, συντονισμένα στις βασικές τους θέσεις. Επειτα από τα γράμματα αυτά είναι φανερό ότι έχουμε ανοιχτή φραξιονιστική-αντικομματική εκδήλωση που έχει ήδη την πλατφόρμα της και τον πυρήνα της φραξιονιστικής ομάδας. Τη φραξιονιστική αυτή ομάδα και τη γραμμή της τη χωρίζει άβυσσος από το κόμμα και τη γραμμή του.

Το κόμμα και το Γραφείο της ΚΕ σαν οδηγό στη δράση του έχει την 6η Ολομέλεια, που το κύριο χαρακτηριστικό της είναι ότι με τις αποφάσεις της εξόπλισε το ΚΚΕ με σωστή γραμμή, που δεν υπήρχε, αφού πρώτα αποκάλυψε τα πραγματικά λάθη και τους κύριους υπεύθυνους που τα καλύπτανε και οδήγούσανε το κόμμα σε στραβό αντιδιεθνιστικό δρόμο. Αποκατέστησε τις λενινιστικές αρχές στο κόμμα, που το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς τις είχε καταργήσει. Αποκατέστησε πραγματικά αδελφικές σχέσεις μ' όλα τ' αδελφά κόμματα. Το Γραφείο με όπλο αυτές τις ιστορικές για το κόμμα μας αποφάσεις που ξανοίγουν αισιόδοξη προοπτική και σιγουριά πάλεψε (βέβαια με λάθη και παραλείψεις) για να μπει το κόμμα μας σ' αυτόν το δρόμο. Ο καθένας μας βέβαια καταλαβαίνει πως αυτό είναι έργο συνδεδεμένο με σοβαρές δυσκολίες. Όμως με τις κοινές προσπάθειες όλων των κομμουνιστών και την αδελφική αλληλεγγύη και συμπάρταση των αδελφών κομμάτων το κόμμα μας έχει όλη τη δύναμη να το φέρει σε πέρας.

Η γραμμή που διατυπώνει με τα γράμματά της η φραξιονιστική ομάδα είναι αντίθετη μ' αυτή τη γραμμή, θανάσιμα εχθρική με τις αποφάσεις και τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας, τη γραμμή του κόμματος. Στο γράμμα του της 8-1-57 ο Βλαντάς λέει: «... Στερεώθηκε η πεποίθηση που είχα από τη σύ-

γκληση της 6ης Ολομέλειας, ότι και η σύγκλησή της ήταν ανώμαλη και οι βασικές αποφάσεις της ήταν λαθεμένες...» «Μόνο σκόρπια σωστά στοιχεία υπάρχουν στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας.» «Τώρα πρέπει ν' ακυρωθούν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και να διορθωθεί η βαριά προσβολή που έγινε στο κόμμα μας. Όσο πιο γρήγορα γίνει αυτή η διόρθωση τόσο το καλύτερο... για τις πραγματικά κομμουνιστικές σχέσεις που πρέπει να υπάρχουν μεταξύ της καθοδήγησης του κόμματός μας και των αδελφών κομμάτων... αποκατάσταση στις σχέσεις τους και προς το κόμμα μας ισότιμων σχέσεων.»

Τις αντικομματικές-αντιδιεθνιστικές-καθαρά εχθρικές αυτές θέσεις τις διατυπώνει ο Βλαντάς στολισμένες με πολλά ψέματα, συκοφαντίες και διαστρεβλώσεις που τις προσυπογράφει και ο Γούσιας.

Στο γράμμα του της 14-12-'56, που το 'δωσε τελευταία ο Βλαντάς, διατυπώνει τις ίδιες θέσεις βασικά με τον ίδιο τρόπο στολισμένες μαζί με την απειλή για διάσπαση που τη διατυπώνει πολλές φορές δείχνοντας έτσι τα όνειρά του. Η φραξιονιστική τύφλωση και το μίσος του τον οδήγησαν ως το σημείο να χαρακτηρίζει τον απελευθερωτικό στρατό, τον ΕΛΑΣ-αγγλικό λόχο, γιατί αυτό νομίζει πως τον βολεύει στη φραξιονιστική του επίθεση κατά του Γραφείου.

Ο Βλαντάς και ο Γούσιας μιλάνε για ανώμαλη σύγκληση της 6ης Ολομέλειας. Η αλήθεια είναι ότι αυτοί μαζί με τον Ζαχαριάδη είχαν δημιουργήσει ανώμαλο και απαράδεκτο καθεστώς που εμπόδιζε επί χρόνια τους κομμουνιστές, τα στελέχη του και την ΚΕ και τα μέλη της να εκφράζονται ελεύθερα και να παίζουν τον πραγματικό τους ρόλο αποφασίζοντας για τη γραμμή και τη δράση του κόμματος. Τ' αδελφά κόμματα αφού επανειλημμένα συμβούλευσαν την ανάγκη της διόρθωσης αυτής της ανώμαλης κατάστασης με υποδείξεις στον Ζαχαριάδη, στη Γραμματεία και το ΠΓ, δεν είχαν άλλο τρόπο να βοηθήσουν και απευθύνθηκαν στα μέλη της ΚΕ του ΚΚΕ. Όλες οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας πάρθηκαν από την ΚΕ που τα μέλη της για πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια στην 6η Ολομέλεια τα μέλη της ΚΕ είχαν τη δυνατότητα να πουν ελεύθερα τη γνώμη τους, να συμφωνήσουν ή και να διαφωνήσουν. Και ο ίδιος ο Βλαντάς τότε δήλωνε και μέσα στην Ολομέλεια και ύστερα από την Ολομέλεια ότι «πέρασε ο καιρός που γράφαμε, που μιλούσαμε καθ' υπαγόρευση». Τη βοήθεια αυτή τη χαιρέτισε ομόφωνα ολόκληρο το κόμμα. Κι όμως ο Βλαντάς σήμερα χαρακτηρίζει αυτή τη βοήθεια προσβολή.

Στο γράμμα τους αυτό οι Βλαντάς και Γούσιας –όπως διαβάσατε– μιλάνε ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι λαθεμένες και αφού επαναλαμβάνουν όλες τις συκοφαντίες και τις βρομιές που μαζί με τον Ζαχαριάδη σκάρωναν όλα τα χρόνια ως την 6η Ολομέλεια, ζητάνε με απειλή διάσπασης, ούτε λίγο ούτε πολύ, ν' ακυρωθούν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και να γυ-

ρίσουμε στο παλιό πριν την 6η Ολομέλεια καθεστώς με την αποκατάσταση της παλιάς λαθεμένης γραμμής και καθοδήγησης, που οδηγούσαν το κόμμα μας προς την καταστροφή. Βρίζουν τ' αδελφά κόμματα και πριν απ' όλα το ΚΚΣΕ ότι δήθεν δε διατηρούν με το κόμμα μας πραγματικά κομμουνιστικές σχέσεις. Την εκδήλωση της διεθνιστικής αλληλεγγύης που εκδηλώνεται και με τη βοήθεια που δίνουνε στο κόμμα μας, την ονομάζουν βαριά προσβολή και ζητάνε αποκατάσταση ισότιμων σχέσεων.

Γι' αυτούς δεν υπάρχουν προβλήματα του κόμματος στην Ελλάδα. Είναι χαρακτηριστική από την άποψη αυτή η πρόταση του Βλαντά για την ημερήσια διάταξη της Ολομέλειας. Το κόμμα – λέει δεν το ενδιαφέρει σήμερα, δεν είναι καιρός να συζητήσει την κατάσταση που υπάρχει στην Ελλάδα, τα προβλήματα της δουλειάς στην Ελλάδα. Να τι λέει ο Βλαντάς στην πρότασή του συγκεκριμένα: «Εκείνο που κρίνει την παραπέρα πορεία του κόμματος δεν είναι η σωστή εκτίμηση της πολιτικής κατάστασης, και το σωστό φώτισμα των πολιτικών καθηκόντων του κόμματος, αλλά η εκτίμηση της εσωκομματικής κατάστασης, η αλλαγή της ηγεσίας του κόμματος.» Και ο Βλαντάς χωρίς ίχνος ντροπής σ' επίσημο γράμμα του στην ΚΕ του ΚΚΣΕ από καιρό τώρα έχει προτείνει τον... εαυτό του γραμματέα του κόμματος. Ο σκοπός τους είναι ένας και καθαρός. Να εμποδίσουν το κόμμα να τραβήξει το δρόμο που χάραξε η 6η Ολομέλεια.

Το κύριο που χαρακτηρίζει τη γραμμή της αντικομματικής φραξιονιστικής ομάδας είναι ο τυχοδιωκτισμός και ο αντιδιεθνιστικός της χαρακτήρας. Ο Ζαχαριάδης βρίζει και κατασυκοφαντεί την ΚΕ του ΚΚ Ουζμπεκιστάν και την ΚΕ του ΚΚΣΕ. Ο Βλαντάς κάνει το ίδιο με άλλο τρόπο μαζί με τον Γούσια. Η άποψή τους ότι πρέπει ν' ακυρωθούν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, να ξαναμπούν αυτοί στην καθοδήγηση του κόμματος, για ν' αποκαταστήσουν μαζί με τ' άλλα και «πραγματικές κομμουνιστικές σχέσεις» με τ' αδελφά κόμματα, όπως χαρακτηριστικά γράφουν, που σήμερα δεν υπάρχουν κατ' αυτούς, σημαίνει αντιδιεθνιστικό εκτραχηλισμό και αντισοβιετικές πολιτικές προβοκάτσιες αλά Τασκέντ και σαν τις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας. Τέτοιου είδους δράση που αποτελεί μελανή κηλίδα στη ζωή και τη δράση του κόμματός μας, θέλουν να τη συνεχίσουν. Ο τέτοιος χαρακτήρας της πλατφόρμας τους δεν εκφράζεται μόνο με την επιστροφή στο τέτοιου είδους παρελθόν.

Σήμερα, όπως αναλύσαμε στην αρχή, η μεγάλη ολκής αντικομμουνιστική εκστρατεία που έχει ξαπολύσει η διεθνής αντίδραση, στόχο της έχει τη διάσπαση της ενότητας των κομμουνιστικών κομμάτων. Και για την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού συκοφαντεί το ΚΚΣΕ ότι επεμβαίνει στα εσωτερικά των άλλων κομμάτων και ότι οι σχέσεις του με τ' άλλα αδελφά κόμματα δεν είναι σχέσεις ισότιμες κλπ.

Η προσπάθειά αυτή σαν κύριο στόχο έχει την ΕΣΣΔ και το ΚΚΣΕ. Το στήριγμα δηλαδή και την ελπίδα των κομμουνιστών όλου του κόσμου.

Με τέτοια και παραπλήσια συνθήματα, η εχθρική προπαγάνδα προσπαθεί να διασπάζει (όπως στην Ουγγαρία, λ.χ.) την αλληλεγγύη και την ενότητα των σοσιαλιστικών χωρών και των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων. Η επίδραση της εχθρικής αυτής προπαγάνδας και των συνθημάτων της βρίσκει την έκφρασή τους και στα όσα λένε ο Ζαχαριάδης, Γούσιος και Βλαντάς.

Τα βασικά συνθήματα για «πραγματικές κομμουνιστικές σχέσεις», για «ισοτιμία», που παρουσιάζει η πλατφόρμα του Βλαντά και του Γούσιος, αυτήν ακριβώς την εχθρική εκστρατεία ενισχύουν.

Η στάση τους αυτή μετά την 6η Ολομέλεια, δείχνει πειστικά ότι ούτε τις ευθύνες τους πριν από την 6η Ολομέλεια βλέπουν ούτε τη γραμμή και τις διαπιστώσεις της 6ης Ολομέλειας πίστεψαν ποτέ, και τα άρθρα, οι δηλώσεις και τα γράμματα με τα οποία παρουσιάζονταν τότε σαν πιστοί και ειλικρινείς οπαδοί της 6ης Ολομέλειας αποβλέπανε να εξαπατήσουν το ΚΚΕ και τ' αδελφά κόμματα με σκοπό να προωθηθούν ξανά στην καθοδήγηση του κόμματος. Όταν διαπίστωσαν ότι δεν είναι εύκολο να ξεγελάσουν κανέναν, αποκαλύφθηκαν τέτοιοι που πραγματικά είναι άνθρωποι χωρίς αρχές. Χαρακτηριστικό είναι ότι ο Βλαντάς και στην 6η Ολομέλεια και μετά διακήρυττε την ορθότητα των αποφάσεών της, ότι το κόμμα μετά την 6η Ολομέλεια ανέπνευσε κλπ. κλπ. Στην κομματική οργάνωση Τασκέντης όταν του λέγαμε ότι με τη στάση του δείχνει πως δεν πιστεύει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας διαμαρτυρόταν. Έγραψε πολυσέλιδα γράμματα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ στα οποία αράδιαζε αμέτρητα «επιχειρήματα» για ν' αποδείξει την πίστη του στην 6η Ολομέλεια και τη «συκοφαντία» μας. Τώρα, όπως διαβάσατε, λέει ότι «από τη σύγκληση της 6ης Ολομέλειας του ήταν πεποίθηση ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας ήταν λαθεμένες». Στην πραγματικότητα δεν πιστεύει ούτε αυτά που έλεγε τότε ούτε αυτά που λέει τώρα. Τίποτα δεν πιστεύει. Η μοναδική του επιδίωξη ήταν και είναι η αναρρίχησή του στην καθοδήγηση του κόμματος και για το σκοπό αυτό είναι ικανός, όπως απόδειξε ο ίδιος, να κάνει δέκα στροφές στο εικοσιτετράωρο, για να εξαπατήσει το κόμμα. Χωρίς αρχές ομάδα φραξιονιστική αποτελούν ο Βλαντάς-Γούσιος μαζί με τον Ζαχαριάδη. Στοιχεία τυχοδιωκτικά και σαπισμένα που προσπαθούν να δηλητηριάσουν το κόμμα φέρνοντας ξανά στην επιφάνεια όλες τις συκοφαντίες της προηγούμενης ανώμαλης περιόδου. Ακόμα και μεταξύ τους αλληλουποβλέπονται και αλληλοβρίζονται. Το μόνο που τους ενώνει είναι το κοινό μίσος ενάντια στην 6η Ολομέλεια και σε κάθε τι που συνδέεται με αυτή, ο τυχοδιωκτισμός και ο αντιδιεθνισμός τους.

Η σημερινή Ολομέλεια καλείται να κρίνει τη φραξιονιστική τους αυτή εκ-

δήλωση, και δράση – τα εγκλήματα που αποκαλύφθηκαν μετά την 6η Ολομέλεια όπως τα εγκλήματα του Βλαντά στην VII Μεραρχία, που περιγράφει ο ίδιος σαν κοινός δήμιος-βασανιστής σε έκθεσή του προς το τότε ΠΓ, οι αποστολές Γουσόπουλου κλπ. κλπ., πρέπει να κριθούν το ίδιο σοβαρά για τη σημασία που έχουν και σε συνέχεια η ΚΕ να βγάλει τ' απαραίτητα συμπεράσματα, να πάρει τα μέτρα που χρειάζονται για την αποκατάσταση της ενότητας στο καθοδηγητικό όργανο του κόμματος, για το δυνάμωμα της ενότητας των γραμμών του κόμματος για τη συσπείρωσή του γύρω από το συλλογικό καθοδηγητικό του όργανο που είναι όρος απαραίτητος για να μπορέσει με λιγότερους αντιπερισπασμούς στο κόμμα να παλέψει για την εφαρμογή στη ζωή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ του κόμματος.

Το Γραφείο της ΚΕ έχει τη γνώμη πως η σημερινή Ολομέλεια αποκρούοντας και καταδικάζοντας τη φραξιονιστική επίθεση των Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια, δεν πρέπει να παρασυρθεί σε συζήτηση μαζί τους περισσότερο απ' ό τι χρειάζεται για ζητήματα που έλυσε η 6η Ολομέλεια. Η Ολομέλεια πρέπει να συγκεντρώσει την προσοχή της βασικά στα προβλήματα του κινήματός μας και του κόμματός μας στην Ελλάδα. Η 6η Ολομέλεια διαπίστωσε πως εξαιτίας της λαβεμένης γραμμής της προηγούμενης καθοδήγησης και του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος που επικράτησε μέσα στο κόμμα υπονομεύτηκε η ενότητά του και κλονίστηκε από οργανωτική άποψη. Μετά την 6η Ολομέλεια, με το ξετύλιγμα μιας πλούσιας εσωκομματικής ζωής, με την ανάπτυξη της εσωκομματικής δημοκρατίας, της κριτικής και αυτοκριτικής, με την επίμονη προσπάθεια αποκατάστασης της λενινιστικής τάξης μέσα στο κόμμα, το κόμμα σφυρηλατεί την ενότητά του και συσπειρώνει τις γραμμές του, πάνω στις ατράνταχτες λενινιστικές αρχές και οργανωτικούς κανόνες, πάνω στη σωστή γραμμή που χάραξε η 6η Ολομέλεια. Ωστόσο όμως θα ήταν λάθος να μη δούμε τους κινδύνους που υπάρχουν από τις προσπάθειες που κάνουν οι αντίπαλοι της γραμμής της 6ης Ολομέλειας από τη μια μεριά μέσα από το κόμμα – οι υπεύθυνοι του προηγούμενου ανώμαλου καθεστώτος σαν τους Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια και από την άλλη τις λυσσασμένες προσπάθειες του ταξικού εχθρού να σπείρει τη σύγχυση, την αμφιβολία, να υπονομεύσει και να διασπάσει το κόμμα. Όλα αυτά επιβάλλουν στα μέλη του κόμματος και πρώτ' απ' όλα στα στελέχη του να συναισθανθούν περισσότερο από κάθε άλλη φορά σήμερα τις ευθύνες τους για την ενότητα του κόμματος, για την τύχη του κόμματος και του κινήματός μας, για την πρόοδο και την προκοπή του. Στην ιστορική καμπή που περνάει το κόμμα μας και το κίνημα μετά την 6η Ολομέλεια της ΚΕ το κόμμα μας προβάλλει περισσότερες απαιτήσεις από τα μέλη του, απ' όλους μας ζητάει περισσότερη δουλειά, πρωτοβουλία και επιμονή στην πάλη που κάνει για να τραβήξει μπροστά στο δρόμο που άνοιξε η ιστορική 6η Ολο-

μέλεια της ΚΕ του κόμματος, στην πάλη για την πραγματοποίηση των αποφάσεων που θα πάρει η σημερινή 7η Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματος μας.

Σύντροφοι.

Το κόμμα σήμερα στηριγμένο στη γραμμή και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έχει όλη τη δύναμη να παραμερίσει αυτούς που προσπαθούν να το σύρουν προς τα πίσω, στο παλιό ανώμαλο καθεστώς. Έχει όλη τη δύναμη να τσακίσει κάθε προσπάθεια υπονόμευσης της ενότητάς του, έχει όλη τη δύναμη να τραβήξει μπροστά και θα απογοητευτούνε πικρά όσοι ονειρεύονται διασπάσεις και κλονισμούς στο κόμμα μας. Χρειάζεται μόνο όλοι οι κομμουνιστές, τα μέλη του ΚΚΕ να θυμόμαστε ότι το κόμμα μας πρώτ' απ' όλα χρειάζεται: ενότητα των γραμμών του, ενότητα του κόμματος με το λαό, ενότητα μ' όλα τ' αδελφά κόμματα και πρώτ' απ' όλα με το μεγάλο ΚΚΣΕ. Κρατώντας ψηλά τη σημαία της ενότητας του κόμματος, ψηλά τη σημαία του προλεταριακού διεθνισμού, το ΚΚΕ μαζί με το λαό και επικεφαλής του στην πάλη για την πατριωτική δημοκρατική αλλαγή, έχει όλη τη δύναμη να εξουδετερώσει τα εμπόδια που βάζουν οι αντίπαλοί του και να οδηγήσει το λαό μας στην πρόοδο και τη δημιουργία.

**ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ
ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ**

I

σ. Λ. ΣΤΑΘΑ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Ακούσατε την ομόφωνη εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ. Εγώ σύμφωνα με τη θέση του Γραφείου της ΚΕ ότι η Ολομέλειά μας θα πρέπει κυρίως να απασχοληθεί με τα προβλήματα του κινήματός μας θα ήθελα να πω τη γνώμη μου σ' ορισμένα βασικά ζητήματα του πατριωτικού μετώπου. Μετά στο τέλος της ομιλίας μου εφόσον θα με παίρνει η ώρα, στο βαθμό δηλαδή που θα έχω καιρό, θα μιλήσω και για την αντικομματική εκδήλωση που ξεκινάει από μέσα από την ΚΕ. Σύντροφοι η 6η Ολομέλεια αναφέρει χαρακτηριστικά ότι στις σημερινές συνθήκες εθνικής υποδούλωσης της Ελλάδας στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές, το κύριο καθήκον των κομματικών οργανώσεών μας στην Ελλάδα είναι να δώσουνε όλες τους τις δυνάμεις στη συσπείρωση των πατριωτικών προοδευτικών δυνάμεων της χώρας, στην πάλη για την ανεξάρτητη δημοκρατική Ελλάδα, για την ειρήνη. Στον αγώνα αυτόν η εργατική τάξη είναι η πιο συνεπής δύναμη γιατί τα εθνικά συμφέροντα ταυτίζονται με τα δικά της ταξικά συμφέροντα. Στον εθνικό, δημοκρατικό αντιιμπεριαλιστικό αγώνα που διεξάγει ο λαός μας, ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο ρόλος της διανοήσης και της νεολαίας. Η νεολαία είναι βασική αποφασιστική δύναμη στους πατριωτικούς απελευθερωτικούς αγώνες. Αυτή η διαπίστωση βγαίνει και απ' τη δική μας εθνική πείρα, ιδιαίτερα από την εποποιία της εθνικής μας αντίστασης, αλλά και από την κατοπινή και τωρινή δράση της νεολαίας. Εξέχων είναι ο ρόλος της σπουδάζουσας νεολαίας και πιο πολύ της φοιτητικής νεολαίας. Μεγάλη μερίδα των φοιτητών στην πατρίδα μας προέρχεται από τα μικρά και μεσαία στρώματα που δεινοπαθούν, διαφοροποιούνται και ξεπέφτουν μες στο σημερινό καθεστώς της εθνικής υποτέλειας. Πρόσθετα όμως από τους οικονομικούς λόγους η φοιτητική νεολαία, όπως όλη η νεολαία, έχει ιδανικά στη ζωή. Η κατάσταση της πατρίδας, τα εμπόδια που συναντούν τους συγκινούν και τους εξεγείρουν. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες η μόρφωση που κατέχουν τους δίνει τη δυνατότητα να ξεδιαλύνουν τα αίτια και να τραβήξουν το δρόμο της προόδου. Λόγω της θέσης τους στην κοινωνία, τη συγκέντρωσή τους στις δυο μεγάλες πόλεις της χώρας στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη, στην περίοδο των μαθημάτων αλλά και του σκορπισματός τους σ' όλη την Ελλάδα την περίοδο των διακοπών, παίζουν, μπορούν να παίξουν, γενικότερο ρόλο στην πατριωτική πάλη. Την περίοδο της εποποιίας της εθνικής αντίστασης η σπουδάζουσα νεολαία ήταν τμήμα κρούσης του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Μετέφερε και αυτή τη φλόγα του εθνικού αγώνα στα πέρατα της Ελλάδας. Η πρώτη απεργία στην Ελλάδα στην περίοδο της κατοχής ήταν η φοιτητική απεργ-

για του Νοέμβρη του 1941. Σήμερα η φοιτητική νεολαία πρωτοστατεί στον αγώνα για την απελευθέρωση της Κύπρου, για την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία στην Ελλάδα, για την ειρήνη. Πλάι στον αγώνα της εργατικής τάξης και των άλλων εργαζομένων οι φοιτητικές διαδηλώσεις για την Κύπρο, ο απεργιακός αγώνας για τα χαμηλά διδάκτρα είναι στην ουσία έκφραση του πόθου και του κινήματος όλου του λαού για τη σωτηρία και την προκοπή της πατρίδας. Ο σημαντικός ρόλος της σπουδάζουσας νεολαίας στον αγώνα για δημοκρατία, ανεξαρτησία και ειρήνη εκδηλώνεται και στην ηρωική πάλη του ισπανικού λαού ενάντια στο καθεστώς του Φράνκο. Οι φοιτητές στο πλευρό της εργατικής τάξης αποτελούν πόλο συγκέντρωσης και αποφασιστικό παράγοντα στον αντιφασιστικό αγώνα. Ποιες είναι σύντροφοι οι δυνάμεις που στηρίζουν το σημερινό καθεστώς της υποτέλειας και αντιτίθενται στη δημοκρατική αλλαγή. Είναι η δύναμη της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας που 'χει συνδέσει την τύχη της και συνεργάζεται με το ξένο κεφάλαιο και τον ιμπεριαλισμό και ιδιαίτερα με τον αμερικάνικο. Είναι όλο το συνδεδεμένο με τα ξένα και ντόπια μονοπώλια οικονομικό μεταπρατικό καρκίνωμα. Είναι τα βασικά στελέχη του σημερινού κρατικού μηχανισμού. Αυτές είναι οι εσωτερικές δυνάμεις που στηρίζουν το καθεστώς της υποτέλειας με την υποστήριξη κύρια του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Η διατήρηση του σημερινού καθεστώτος της υποτέλειας δε θα 'ταν ωστόσο κατορθωτή αν το καθεστώς αυτό δεν είχε καταφέρει να παρασύρει σημαντικά στρώματα του πληθυσμού, ιδίως από την αγροτιά, τους μικρούς και μεσαίους αστούς των πόλεων. Με ποια συνθήματα έγινε κατορθωτή η επιρροή αυτή; Έγινε με τη θέση ότι η Ελλάδα κινδυνεύει εθνικά από τους βόρειους γείτονες και απ' τη Σοβιετική Ένωση και ότι, για να αντιμετωπίσει αυτόν τον κίνδυνο, της είναι απαραίτητη η ενίσχυση της Δύσης και της Αμερικής. Ότι στη συμμαχία μας με την Αμερική μπορεί να θυσιάσουμε ένα μέρος της ανεξαρτησίας μας, αλλά αυτό αντισταθμίζεται από την ασφάλεια που πετυχαίνει και από το όφελος της βοήθειας που μας δίνουν. Ότι το ΚΚΕ ενεργεί όχι σαν εθνικό κόμμα αλλά για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων του διεθνούς κομμουνισμού. Οι εχθροί της δημοκρατίας και της ειρήνης, στην προσπάθειά τους να ξεγελάσουν το λαό, με μαεστρία εκμεταλλεύτηκαν τα λάθη του κόμματός μας. Πρέπει να σημειώσουμε όμως ότι τα τελευταία χρόνια τα παρασυρμένα στρώματα του λαού σε μεγάλο βαθμό όλο και περισσότερο αποδραμεύονται από την ιδεολογική επιρροή της αντίδρασης.

Για την επιτυχία του πατριωτικού αγώνα επιβάλλεται να έχουμε ανοιχτό μέτωπο στις σχεταριστικές αντιλήψεις. Χρειάζεται να παίρνουμε υπόψη μας συγκεκριμένα, το βαθμό κατανόησης που 'χει ο λαός, τα διάφορα στρώματα, σε κάθε πρόβλημα της ζωής, του αγώνα, το βαθμό επίδρασης της εχθρικής προπαγάνδας. Πρέπει να δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις για δράση, για τη

συνένωση και οργάνωση των προοδευτικών πατριωτικών δυνάμεων πάνω σε ζητήματα που προβάλλει η ζωή. Που πάντα μπορεί να μην έχουν για στόχο τους όλο το πρόβλημα, να 'ναι μερικότερα ζητήματα, που όμως είναι κατανοητά από το λαό, τον συγκινούν, και με την ανάπτυξη της πάλης και την εξέλιξη των γεγονότων σίγουρα του δίνουν γενικότερη αντίληψη πάνω στην κατάσταση. Τον προσανατολίζουν προς το κεντρικό πρόβλημα, του δίνουν τη δυνατότητα να δυναμώσει την πάλη του. Απ' αυτήν την άποψη χαρακτηριστικός είναι ο αγώνας που διεξαγόταν στις αρχές αυτού του χρόνου στην Ισπανία απ' αφορμή την αύξηση των εισιτηρίων των τραμ και των λεωφορείων. Ο αγώνας που κίνησε στην αρχή σα σαμποτάρισμα των συγκοινωνιών, συνδυάστηκε με τις φοιτητικές εκδηλώσεις και πήρε περιεχόμενο και διαστάσεις γενικότερης εκδήλωσης ενάντια στο καθεστώς της χώρας. Στην προσπάθειά μας για το πατριωτικό μέτωπο είναι αναγκαίο επίσης να πολεμήσουμε μες στις γραμμές μας και τις δεξιές παρεκκλίσεις, που κύρια σήμερα εκδηλώνονται με την υποτίμηση του ρόλου της οργανωμένης δουλειάς και της οργάνωσης. Το πατριωτικό μέτωπο συγκροτείται μέσα στους αναπτυσσόμενους αγώνες της εργατικής τάξης και των άλλων λαϊκών στρωμάτων, για τα ζητήματα της ζωής τους, τα οικονομικά και τα εκπολιτιστικά.

Το εθνικό πρόβλημα είναι το γενικότερο, που μπορεί να συνενώσει τις πιο πολλές και μέχρι τα ακρότατα πλαίσια του πατριωτικού μετώπου δυνάμεις, τάξεις και ομάδες. Πάνω σ' αυτό το κεφαλαίωδες πρόβλημα υπάρχουν και οι πιο μικρές εσωτερικές αντιθέσεις, ανάμεσα στις τάξεις και στρώματα του πατριωτικού μετώπου. Στη σημερινή περίοδο το εθνικό πρόβλημα συγκεντρώνεται στα εξής κύρια σημεία: Αποδέσμευση απ' την αμερικάνικη υποταγή δηλ. την οικονομική εξάρτηση, την υπαγόρευση της κρατικής πολιτικής, τη στρατιωτική πρόσδεση, την αυτοδιάθεση της Κύπρου, εθνική ακεραιότητα, απόκρουση των τούρκικων σοβινιστικών βλέψεων, με την εφαρμογή πολιτικής ειρήνης και φιλίας μ' όλους τους λαούς και τα κράτη, ισοτιμία στις μειονότητες.

Πώς παρουσιάζεται το πρόβλημα αυτό σε σχέση με την κατανόηση που 'χει γι' αυτό ο λαός. Βλέπει ο λαός, οι δυνάμεις του πατριωτικού μετώπου το πρόβλημα στο σύνολό του. Τα επιμέρους προβλήματά του τα αξιολογεί ανάλογα με την ουσιαστική σημασία τους. Π.χ., όλος ο λαός είναι στραμμένος ενάντια στον κύριο εχθρό της πατρίδας μας, τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό; Πώς παρουσιάζεται το ζήτημα; Πιο κατανοητό, πιο ξεκαθαρισμένο για όλες τις τάξεις και κοινωνικές ομάδες στην Ελλάδα, είναι το ζήτημα της Κύπρου. Αυτό δείχνει καθημερινά η ζωή. Πάνω σ' αυτό ενώνονται και οι πατριώτες της κυβερνητικής παράταξης. Τη διαμαρτυρία των οργανώσεων των νεολαίων για τους τουρκικούς βανδαλισμούς στην Κύπρο, την υπογράφει και η νεολαία της ΕΡΕ. Το πρωτοχρονιάτικο διάγγελμα των νεολαίων Βορείου Ελλάδας που

υπογράφουν οι εκπρόσωποι των νεολαίων της ΕΡΕ, της ΦΔΕ, του κόμματος Φιλελευθέρων, ΕΔΑ, ΕΠΕΚ, του Κόμματος Αγροτών Εργαζομένων αναφέρει: «Νέοι της Ελλάδας, σ' όποιο κόμμα κι αν ανήκουμε, όποιες πολιτικές διαφορές κι αν έχουμε μεταξύ μας, ας αγωνιστούμε όλοι μαζί για το ξεσκάβωμα της Κύπρου.» Ο εγγλέζικος ιμπεριαλισμός είναι εχθρός του λαού μας κι αυτή η αλήθεια δεν είναι μόνο δική μας διαπίστωση αλλά ο λαός έτσι τον θεωρεί γιατί έχει πειστεί γι' αυτό. Ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός δεν έχει ακόμη ξεσκεπαστεί σ' όλες του τις διαστάσεις σαν ο κύριος εχθρός. Γιατί συμβαίνει αυτό; Γιατί στην Κύπρο έχουμε στρατιωτική κατοχή, εκκαθαριστικές επιχειρήσεις, εκτελέσεις άμεσα από τους ίδιους τους κατακτητές, στρατόπεδα συγκέντρωσης, φυλακές, βασανιστήρια, χιτλερικά μπλόκα και εφαρμογή της αλληλέγγυας ευθύνης. Σύσσωμος ο λαός και η νεολαία αγωνίζονται ενάντια στην εξόντωσή τους, ενάντια στην προσπάθεια του κατακτητή να καταπνίξει διά πυρός και σιδήρου τη θέλησή του για λευτεριά και αυτοδιάθεση. Ο λαός της Κύπρου και σε συνάρτηση ο λαός της Ελλάδας βρίσκεται όσον αφορά τον αγγλικό ιμπεριαλισμό, σε μια παρόμοια κατάσταση που βρεθήκαμε την περίοδο της χιτλερικής κατοχής όταν ο εχθρός ήταν ευδιάκριτος, ολοφάνερος και τον συναντούσαμε και τον αντιμετωπίζαμε καθημερινά σε κάθε βήμα της ζωής μας. Γιατί ακόμα ο λαός μας έχει άμεση πείρα ενός αιώνα απ' τον Εγγλέζικο ιμπεριαλισμό και τώρα τον βλέπει με πρόσθετο φως. Ενώ με τη μορφή της εξάρτησης και τις εκδηλώσεις του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού δε συμβαίνει ακριβώς το ίδιο. Η υποδούλωση της χώρας—οικονομική, πολιτική, εθνική—καλυπτόταν με τη μάσκα της βοήθειας. Το Κυπριακό όμως κατά κύριο λόγο κλόρινισε τους λεγόμενους συμμαχικούς δεσμούς, ξεσκέπασε την πολιτική της υποτέλειας, έδωσε τη δυνατότητα σε ευρύτερα στρώματα να δουν σε σημαντικό βαθμό την ουσία της πολιτικής του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού.

Τα εθνικά ζητήματα προβάλλουν με τέτοια οξύτητα πάνω στη βάση της παραπέρα επίθεσης των ξένων και ντόπιων μονοπωλίων στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, στα συμφέροντα και της αστικής εθνικής τάξης, στα πολιτικά δικαιώματα όλου του λαού. Τα τελευταία δυο τρία χρόνια, με την ελευθερία των εισαγωγών, την εισβολή του ξένου κεφαλαίου, που ήταν πιο σημαντική τον περασμένο χρόνο, και την κατάκτηση απ' αυτό μιας σειράς πλουτοπαραγωγικών πηγών του τόπου, δυνάμωσε όχι μόνο η αντίθεση των εργαζομένων προς την πολιτική της υποτέλειας, αλλά δυνάμωσε προς αυτήν, σ' ορισμένο βαθμό, και η αντίθεση μιας σειράς στρωμάτων και παραγόντων από τα μεσαία και ανώτερα αστικά στρώματα.

Το εθνικό πρόβλημα, τα επιμέρους ζητήματά του, δεν είναι βέβαια ανεξάρτητα το ένα απ' το άλλο, συνδέονται και συνυφαινονται μεταξύ τους, όπως συνυφασμένος μαζί μ' αυτά είναι και ο ρόλος των ιμπεριαλιστών. Είναι φανε-

ρό ότι η πάλη και η λύση, η προώθηση της λύσης ενός απ' τα προβλήματα που απασχολούν τον τόπο, το λαό, όχι μόνο προωθεί ή λύνει το μερικό αυτό πρόβλημα, αλλά προωθεί και τη λύση του συνολικού προβλήματος που αντιμετωπίζει ο λαός. Πρέπει να τονίσουμε ότι η ανάπτυξη των σχέσεων με τη Σοβιετική Ένωση και τις άλλες χώρες του σοσιαλισμού, η στάση τους στο Κυπριακό και οι εκδηλώσεις της γενικότερης πολιτικής τους έδωσαν πρόσθετη ισχυρή ώθηση σε ευρύτερα στρώματα να καταλάβουν την ουσία του όλου προβλήματος της πατρίδας μας.

Σοβαρή επίδραση στο Ξεσήκωμα της διάθεσης για πάλη εξάσκησαν και εξασκούν τα γεγονότα της Εγγύς και Μέσης Ανατολής, η ηρωική και νικηφόρα εθνικοδημοκρατική, αντιιμπεριαλιστική πάλη του αιγυπτιακού λαού και των άλλων αραβικών λαών.

Η προώθηση για τη δημοκρατική λύση του εθνικού μας προβλήματος εκδηλώθηκε και στο πρόγραμμα της Δημοκρατικής Ένωσης. Τα κόμματα του Κέντρου και της δεξιάς που μετείχαν στη Δημοκρατική Ένωση, όπως κατά καιρούς διακηρύχτηκε, εξακολουθούν να υποστηρίζουν το πρόγραμμα της Δημοκρατικής Ένωσης. Η θέση της Δημοκρατικής Ένωσης για το Κυπριακό προτάθηκε στις τελευταίες συζητήσεις στη Βουλή το Δεκέμβριο του '56 από τον αρχηγό του κόμματος των Φιλελευθέρων να γίνει ψήφισμα ολόκληρης της Βουλής. Σε διάστημα ενός χρόνου περίπου από την υιοθέτηση του προγράμματος της Δημοκρατικής Ένωσης, έχουν σημειωθεί ανακατατάξεις προς όφελος της δημοκρατικής αλλαγής. Αυτές δημιουργήθηκαν με τη διόρθωση της γραμμής του κόμματος από την 6η Ολομέλεια, το σωστό προσανατολισμό και τη δουλειά των κομμουνιστών, την πατριωτική δράση των άλλων δημοκρατικών δυνάμεων του τόπου. Αυτές δημιουργήθηκαν με βάση την ανάπτυξη της ενότητας και της πάλης της εργατικής τάξης, του λαού μας, τον ηρωικό αγώνα του κυπριακού λαού, τη στάση και δράση των αντιπάλων μας και τη δράση των φιλειρηνικών δυνάμεων σ' όλο τον κόσμο.

Είναι γεγονός ότι η πατριωτική ενότητα των κομμάτων, που πραγματοποιήθηκε με τη Δημοκρατική Ένωση όσον αφορά τις διοικήσεις των κομμάτων όχι μόνο δεν προωθήθηκε, αλλά και δε διατηρήθηκε μετά τις εκλογές. Η ιδέα της ενότητας όμως προωθήθηκε από τα κάτω στο λαό, ακόμη και στους οπαδούς της ΕΡΕ, στα στελέχη των αντικυβερνητικών κομμάτων και στα στελέχη της ΕΡΕ. Στην τελευταία περίοδο, με την ανάπτυξη της πατριωτικής πάλης, συγκροτήθηκαν στην Αθήνα και τον Πειραιά, σε πολλές συνοικίες, στις πόλεις αυτές καθώς και σε επαρχίες, τοπικές επιτροπές κυπριακού αγώνα. Στη Νέα Σμύρνη της Αθήνας συγκροτήθηκε και ιδιαίτερη γυναικεία επιτροπή κυπριακού αγώνα. Οι επιτροπές αυτές χαρακτηρίζουν το πέρασμα της πατριωτικής δράσης σε ανώτερη, πιο οργανωμένη μορφή. Τα πλαίσιά τους είναι πιο

ευρύτερα πλαίσια της πατριωτικής πάλης, περιλαμβάνουν από εργάτες μέχρι βιομήχανους. Η διόρθωση της γραμμής του κόμματος στο Κυπριακό, που έγινε με την απόφαση της 20 του Νοέμβρη του '56, σωστά προσανατολίζει το λαό στην πάλη του, δίνει τις πιο μεγάλες δυνατότητες στη δουλειά των κομμουνιστών. Η παλιά θέση του κόμματος «για λεύτερη Κύπρο σε λεύτερη Ελλάδα» μαζί μ' όλες τις γύρω απ' αυτή θέσεις στη φιλολογία, δημιουργούσε συγχύσεις. Δεν έλεγε στο λαό τι να κάνει συγκεκριμένα για να λευτερώσει την Κύπρο. Άφηνε τους κομμουνιστές στην ουρά της πάλης, έδινε στους εχθρούς μας προσχήματα και λαβές για να δυσφημούν το ΚΚΕ. Η καθοδήγηση του κόμματος παρουσίαζε τον Διγενή και τον Μακάριο σαν προδότες που δεν επιζητούν παρά την ευκαιρία για να προδώσουν. Αυτοί όμως με τη στάση τους έγιναν σύμβολο του κυπριακού αγώνα.

Παρουσίαζε την αστική τάξη της Κύπρου σαν προδοτική που δεν μπορεί να παίξει κανένα προοδευτικό ρόλο, κατ' επέκταση της θέσης για την προδοτικότητα της ελληνικής αστικής τάξης. Πού είναι όμως οι προδότες από την αστική τάξη της Κύπρου; Ποιοι είναι όμως οι προδότες από την αστική τάξη της Κύπρου; Ποιοι μέχρι τα τώρα δέχτηκαν να διαπραγματευτούν με τους Άγγλους; Μήπως η αστική τάξη της Κύπρου δε στηρίζει τον πατριωτικό αγώνα στην Κύπρο; Η θέση για τρακατρούκες του Διγενή σαρώθηκε μπροστά στην παλλαϊκή συγκίνηση και περηφάνια για τον ηρωικό αγώνα των Κυπρίων πατριωτών, μπροστά στα αιωρούμενα στις εγγλέζικες κρεμάλες σώματα των Κυπρίων αγωνιστών. Η ορθότητα της διορθωμένης γραμμής του κόμματος στο Κυπριακό όπως δόθηκε από την απόφαση της ΚΕ του Νοέμβρη, δοκιμάζεται και επιβεβαιώνεται στη ζωή. Μέχρι τελευταία το αίτημα της αυτοδιάθεσης της Κύπρου χωρίς την παραχώρηση στρατιωτικών βάσεων ήταν σύνθημα των πιο συνεπών δημοκρατικών δυνάμεων. Με την εξέλιξη των γεγονότων και τη χρησιμοποίηση της Κύπρου απ' τον αγγλογαλλικό ιμπεριαλισμό σε βάση εξόρμησης ενάντια στην Αίγυπτο, τα πιο πλατιά στρώματα αρχίζουν να καταλαβαίνουν καλύτερα το νόημα της ύπαρξης βάσεων στο έδαφος της Κύπρου και της Ελλάδας. Όχι μόνο οι επιτροπές κυπριακού αγώνα, αλλά και πολλές άλλες οργανώσεις και ιδιώτες, με ψηφίσματα προς διάφορες κατευθύνσεις, τάχθηκαν ενάντια στη χρησιμοποίηση της Κύπρου από τους Αγγλογαλλούς. Είναι επίσης χαρακτηριστικό πως στα ψηφίσματά τους οι διάφορες επιτροπές κυπριακού αγώνα ζητάνε την αξιοποίηση όλων των φιλειρηνικών και αντιιμπεριαλιστικών δυνάμεων για να αποβεί αποτελεσματική και καρποφόρα η συζήτηση του κυπριακού στον ΟΗΕ.

Η εισήγησή σας ανέφερε τη θέση του Νίκου Λανίτη, του εθνοσύμβουλου της Κύπρου που έγραφε στο *Βήμα* στις 16 του Ιανουαρίου «ότι δεν πρέπει η Ελλάδα να υπόσχεται βάσεις – που στρέφονται ενάντια σε αληθινούς φίλους,

αλλά πρέπει να στηριχτεί σ' αυτούς τους φίλους για να πετύχει την αυτοδιάθεση». Οι επιτροπές του κυπριακού αγώνα συγκαλούν συσκέψεις και συγκεντρώσεις και συντονίζουν τον αγώνα του λαού υπέρ της αυτοδιάθεσης της Κύπρου, στην ουσία είναι επιτροπές του πατριωτικού μετώπου, νόμιμες επιτροπές με την πιο πλατιά σύνθεση και επιρροή μέσα στο λαό. Οι επιτροπές αυτές μπορούν να γίνουν κυστέλη της πατριωτικής δράσης, όχι μόνο στενά πάνω στο Κυπριακό ζήτημα, αλλά πάνω σ' όλο το εθνικό μας πρόβλημα. Το συμφέρον του κυπριακού αγώνα, όλου του έθνους επιβάλλει τη δημιουργία τέτοιων επιτροπών παντού όπου ζει και δουλεύει ο λαός, τη δραστηριοποίηση και το συντονισμό της δράσης τους. Είναι η πιο πρόσφορη και πιο ενωτική μορφή οργάνωσης του πατριωτικού αγώνα μας.

Το χρόνο που μας πέρασε είχαμε προώθηση προς τη δημοκρατική αλλαγή και στο ζήτημα της πάλης για τις ατομικές ελευθερίες, προς την αποκατάσταση και κατοχύρωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων του λαού. Τα κόμματα του Κέντρου και της δεξιάς, που συμμετείχαν στη Δημοκρατική Ένωση, εξακολουθούν να υποστηρίζουν την προγραμματική διακήρυξη της Δημοκρατικής Ένωσης και σ' αυτόν τον τομέα. Η επιτροπή της Βουλής των κομμάτων της αντιπολίτευσης που επισκέφθηκε στο τέλος της περασμένης χρονιάς τον Αι-Στράτη, στο πόρισμά της καταλήγει ότι πρέπει να απολυθούν οι εξόριστοι και να καταργηθεί η εξορία. Σαν αποτέλεσμα της λαϊκής αποδοκμασίας και πάλης, ματαιώθηκε η απόφαση της κυβέρνησης για να ξαναχρησιμοποιήσει το Μακρονήσι για τόπο εξορίας. Πλήθαιναν ακόμα περισσότερο τα ψηφίσματα από χωριά και συνοικίες για την απόλυση κρατουμένων, για τη χορήγηση της γενικής αμνηστίας. Η εργατική τάξη, μια σειρά διοικήσεις, σωματεία και παρατάξεις ζητούν την απόλυση των συνδικαλιστών, των εργατών που πιάνονται, τη χορήγηση γενικής αμνηστίας. Οι αγρότες αντιτάσσονται στις απολύσεις συνεταιριστών. Στη Λευκάδα γενική συνέλευση της Ένωσης συνεταιρισμών, που αριθμεί 4.000 οικογένειες σε μυστική ψηφοφορία το Γενάρη αυτού του χρόνου επανεξέλεξε τους ίδιους συνεταιριστές που είχε απολύσει ο Νομάρχης, ως μη νομιμόφρονες. Μια σειρά Δήμοι και Κοινότητες πήραν απόφαση και ζητούν την κατάργηση των εκτοπίσεων, τη χορήγηση γενικής αμνηστίας και την κατάργηση των έκτακτων μέτρων, ψηφισμάτων και νόμων. Αυτή τη θέση υποστήριξαν και μια σειρά δημοκρατικοί και άλλοι σύλλογοι.

Πρέπει να σημειωθεί ότι και το διοικητικό συμβούλιο του Ανεξάρτητου Δημοκρατικού Κόμματος Ελληνίδων, στις αρχές του '57, ζήτησε απ' την κυβέρνηση τη χορήγηση γενικής αμνηστίας.

Χαρακτηριστικό των διαθέσεων της πατριωτικής πίεσης, της ωρίμανσης του ζητήματος για την αποκατάσταση της δημοκρατικής ομαλότητας και της εθνικής ομόνοιας, είναι και οι εκδηλώσεις που αναφέρθηκαν στην εισήγηση,

όπως του πρώην βασιλικού επιτρόπου των στρατοδικειών στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου Ταμβάκας, και του βουλευτή του Τσαλδάρη Πανούση. Χαρακτηριστικό επίσης είναι και το άρθρο του Άγγελου Τσουκαλά που δημοσιεύτηκε στο *Βήμα* με τον τίτλο «Πρέπει να λειτουργήσει η πραγματική δημοκρατία» που τάσσεται υπέρ της κατάργησης των εκτοπίσεων, των έκτακτων νόμων και του εκδημοκρατισμού της πολιτικής ζωής της χώρας.

Η εκλογή, σύντροφοι, στις 3 του Φλεβάρη σα δημάρχου Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης του γνωστού κομμουνιστή και εξόριστου Κανάκη, που κατάτάρξε τους κύκλους της υποτέλειας, πρέπει κύρια να ερμηνευτεί σαν εκδήλωση της πανεθνικής θέλησης για εσωτερική ειρήνευση και εκδημοκρατισμό της ζωής. Η προώθηση του όλου ζητήματος δείχνεται και από τη συγκρότηση της προσωρινής επιτροπής αμνηστίας και υπογραφή της έκκλησης αυτής της επιτροπής από μια σειρά προσωπικότητες του πολιτικού στρατιωτικού επιστημονικού και καλλιτεχνικού κόσμου, μια σειρά παράγοντες της οικονομικής μας ζωής από βιομήχανους και εφοπλιστές μέχρι εργάτες. Εκτός από την πανελλαδική συγκροτήθηκαν και τοπικές επιτροπές για τη χορήγηση αμνηστίας, στις συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά, σε επαρχιακές πόλεις. Οι επιτροπές αυτές είναι άλλη μορφή οργάνωσης του πατριωτικού μετώπου. Το περιεχόμενο του αγώνα τους εξυπηρετεί το εθνικό συμφέρον, γι' αυτό το ξαπλώμα τέτοιων επιτροπών σ' όλη την Ελλάδα και η δραστηριοποίησή τους επιβάλλεται από τις εθνικές απαιτήσεις. Οι επιτροπές αυτές μπορούν να στηριχτούν στην πιο πλατιά πατριωτική βάση και θα γίνουν εστίες καλλιέργειας της εθνικής συμφιλίωσης, της εθνικής πατριωτικής ενότητας, της καλλιέργειας της εθνικής ομόνοιας, ενάντια στις προσπάθειες των ιμπεριαλιστών να καλλιεργούν την εθνική διαίρεση.

Με τη νέα εξόρμηση του ιμπεριαλισμού στην Εγγύς και Μέση Ανατολή και το Δόγμα Αιζενχάουερ, ιδιαίτερη σημασία αποκτάει η οργανωμένη προσπάθεια για την υπεράσπιση της ειρήνης. Μετά την υπογραφή της διακήρυξης των 77 προσωπικοτήτων υπέρ της ειρήνης τον Ιούλη του '55, στην περασμένη χρονιά είχαμε πιο μεγάλη ανάπτυξη και πλάτμα του οργανωμένου κινήματος της ειρήνης. Για πρώτη φορά πέρυσι συμμετείχαν αντιπρόσωποι του κινήματος της ειρήνης από την Ελλάδα, στα διεθνή σώματα. Δίπλα στην πανελλαδική επιτροπή ειρήνης, συγκροτούνται επιτροπές στην Αθήνα και τον Πειραιά και σ' άλλες πόλεις. Το τελευταίο διάστημα ξαπλώνει το δίκτυο των τοπικών επιτροπών, δημιουργούνται νέες επιτροπές στις συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά, κατά κύριο λόγο. Οι επιτροπές αυτές παίρνουν θέση πάνω στην πανεθνική υπόθεση της απελευθέρωσης της Κύπρου. Ορισμένες επιτροπές ζητούν την εσωτερική ειρήνευση και με ψηφίσματα διεκδικούν τη χορήγηση γενικής αμνηστίας όπως έκανε, π.χ., με την ευκαιρία των γιορτών η τοπική επι-

τροπή υπεράσπισης της ειρήνης στην Καισαριανή και αλλού. Οι επιτροπές αυτές συνδυάζουν τη δράση τους και με τον εκπολιτισμό. Την περίοδο της ιμπεριαλιστικής επίθεσης ενάντια στην Αίγυπτο, το οργανωμένο κίνημα της ειρήνης στην Ελλάδα στάθηκε στο πλευρό του αιγυπτιακού λαού.

Από την ίδια τη ζωή το κίνημα της ειρήνης συνδέεται με όλο το εθνικό πρόβλημα με τα εσωτερικά και με της εξωτερικής πολιτικής επιμέρους ζητήματα. Η ανάπτυξη του αποτελεί ζωτική εθνική ανάγκη. Οι επιτροπές ειρήνης είναι επιτροπές πατριωτικής δράσης. Με την άνοδο στις διοικήσεις των Δήμων και Κοινοτήτων μιας σειράς δημοκρατικών παραγόντων, αρκετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης, μαζί με την προσπάθεια για τη σωστή λύση των δημοτικών και κοινοτικών προβλημάτων, συναντάει την αντίδραση της σημερινής κυβέρνησης, παίρνουν μέρος μαζί με το λαό στη γενικότερη προσπάθεια για την προκοπή του τόπου. Όπως αναφέρθηκε, πληθώρα από Δήμους και Κοινότητες έκφρασαν την πλήρη αλληλεγγύη του λαού στον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα των Κυπρίων. Ορισμένα δημοτικά συμβούλια, όπως της Κέρκυρας, στα τέλη του Οκτώβρη και σε συνέχεια το δημοτικό συμβούλιο Τρικάλων και... τάχθηκαν υπέρ της πατριωτικής ενότητας του πολιτικού κόσμου, για την ενωμένη αντιμετώπιση του Κυπριακού. Πολλά δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια έχουν ταχθεί και τάσσονται συνεχώς υπέρ της χορήγησης γενικής αμνηστίας κλπ.

Καθήκον όλων των πατριωτών είναι η ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, η λύση των προβλημάτων των Δήμων και κοινοτήτων, στην ανάπτυξη του εθνικού μας πολιτισμού και του εθνικού τρόπου ζωής, υποστήριξη των πατριωτικών προσπαθειών των δημοτικών και κοινοτικών συμβουλίων και των πατριωτών δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

Για την αποτελεσματική προώθηση της πάλης, για την ανεξάρτητη και δημοκρατική Ελλάδα, για την ειρήνη είναι αναγκαία η συνεργασία και η συσπειρωση των πολιτικών κομμάτων και παραγόντων που είναι αντίθετοι με τη σημερινή πολιτική της υποτέλειας. Γι' αυτό το σκοπό το ΚΚΕ είναι ειλικρινά υπέρ της πολιτικής συνεργασίας με τ' άλλα κόμματα και παράγοντες πάνω στο σύνολο του προβλήματος αλλά και σε μερικότερα ή πάνω και σ' ένα ακόμα ζήτημα. Το χρόνο που μας πέρασε, δε σημειώθηκε παραπέρα πρόοδος μετά την εκλογική συνεργασία της Δημοκρατικής Ένωσης. Ορισμένοι μάλιστα δημοκρατικοί παράγοντες, επιχείρησαν τη συνένωση των πολιτικών κομμάτων του Κέντρου, ενάντια στα πολιτικά κόμματα της αριστεράς. Η απομόνωση της αριστεράς όμως αποτελεί πράξη αντίθετη με τα εθνικά συμφέροντα, γι' αυτό είμαστε ενάντια στην τέτοια προσπάθεια, στην τέτοια κίνηση των κομμάτων του Κέντρου.

Στη ζωή της πατρίδας μας μαζί με τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό που κρα-

τά την πρώτη θέση στην εξάρτηση της χώρας, σημαντικό ρόλο παίζει και ο εγγλέζικος ιμπεριαλισμός. Ο αγγλικός ιμπεριαλισμός διατηρεί ακόμα ισχυρές θέσεις στην οικονομία της χώρας, και από την παλιά του κυρίαρχη θέση στη χώρα έχει δεσμούς και επηρεάζει, είναι αλήθεια σε μικρό βαθμό, με τη σημερινή κατάσταση πραγμάτων, ορισμένους πολιτικούς παράγοντες της χώρας. Οι παλιοί πολιτικοί δεσμοί και επιρροές Ξέχασαν σημαντικά ότι ο βρετανικός λέοντας έχει μαδήσει, μισείται απ' το λαό και ανοιχτή πολιτική φιλία με τον εγγλέζικο ιμπεριαλισμό είναι επικίνδυνο και πολύ επιζήμιο σήμερα στην Ελλάδα. Είναι όμως έξω από κάθε αμφισβήτηση ότι υπάρχουν αντιθέσεις ανάμεσα στον αμερικάνικο και εγγλέζικο ιμπεριαλισμό. Και οι αντιθέσεις αυτές πάντα και σε κάθε ζήτημα δεν μπορούν να συμβιβαστούν. Γι' αυτό χρειάζεται στην πολιτική μας δράση να τις υπολογίζουμε σωστά και να τις χρησιμοποιούμε προς όφελος του πατριωτικού αγώνα.

Σύντροφοι, η ιδέα της πατριωτικής συσπείρωσης και ενότητας κατακτάει όλο και μεγαλύτερο έδαφος. Έχουμε προώθηση της λαϊκής ενότητας. Από τη μεριά αυτή, του πνεύματος της λαϊκής ενότητας, οι συνθήκες είναι πιο ευνοϊκές σήμερα, από ό,τι ήταν πριν τις τελευταίες εκλογές. Ήδη το πατριωτικό μέτωπο στην πατρίδα μας συγκροτείται, οι οργανώσεις του συγκροτούνται μέσα απ' τις ανάγκες της πατριωτικής πάλης. Το καινούργιο στον περασμένο χρόνο είναι ότι μέσα απ' την πατριωτική πάλη ξεφύτρωσαν επιτροπές πατριωτικού αγώνα στη βάση, εκεί που ζει και δουλεύει ο λαός.

Βασικός παράγοντας για την προώθηση του πατριωτικού μετώπου είναι η οργάνωση των δυνάμεων της εργατικής τάξης, ύπαρξη γερών κομματικών οργανώσεων του ΚΚΕ στην Ελλάδα. Μέχρι τα τώρα δεν καταφέραμε να οργανώσουμε την εργατική τάξη της Ελλάδας σε κομματικές οργανώσεις στην Ελλάδα και αυτό εγκυμονεί κινδύνους για το εθνικό δημοκρατικό κίνημα. Το συμφέρον της Ελλάδας και του εθνικού δημοκρατικού αγώνα επιβάλλει να δημιουργηθούν σε πλατιά έκταση κομματικές οργανώσεις για να πάρει σταθερά σωστό προσανατολισμό και να ξαπλώσει το πατριωτικό κίνημα στην Ελλάδα πρέπει να προσπαθήσουμε μελετημένα και σωστά μ' όλες μας τις δυνάμεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Σύντροφοι, σχετικά με τις αντικομματικές εκδηλώσεις μέσα στην ΚΕ, συμπληρωματικά με την εισήγηση, γνώμη μου είναι ότι: το κόμμα μας με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι τόσο ισχυρό από πολιτική άποψη και από οργανωτική άποψη, η ενότητα των κομματικών δυνάμεων γύρω από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι τόσο ισχυρή ώστε καμιά αντικομματική δύναμη σήμερα δε θα είναι δυνατό να κλονίσει την ενότητα του κόμματος, να στρέψει το κόμμα μας προς τα πίσω, προς την παλιά καταδικασμένη κατάσταση πριν την 6η Ολομέλεια. Οι πλατφόρμες, σύντροφοι, που εδώ διοχετεύτηκαν

από τους Βλαντά και Γούσια καθώς και η θέση του Ζαχαριάδη, δεν έχουν καμιά σχέση με το κομματικό συμφέρον, είναι αντικομματικές, εχθρικές προς το κόμμα μας. Γι' αυτό πρέπει να καταδικαστούν με όλη την αποφασιστικότητα απ' όλες τις δυνάμεις του κόμματος. Το κόμμα μας έχει όλη τη δύναμη να τραβήξει μπροστά και κανένας δεν είναι σε θέση να το γυρίσει προς τα πίσω.

II

Ομιλία αντιπροσώπου ΚΚΣΕ

Αγαπητοί σύντροφοι.

Επιτρέψτε μου εξ ονόματος της Κεντρικής Επιτροπής του Κομμουνιστικού κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης να σας μεταφέρω αδελφικό χαιρετισμό.

Τα μέλη του κόμματός μας, όλοι οι σοβιετικοί άνθρωποι παρακολουθούν με βαθιά προσοχή και συμπάθεια τον αγώνα των εργαζομένων της Ελλάδας, για μια καλύτερη ζωή, για την ειρήνη, τη δημοκρατία και το σοσιαλισμό. Στον αγώνα αυτόν καλείται να πάρει πρωτοπόρα θέση το δοξασμένο Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας. Και μεις, οι κομμουνιστές της Σοβιετικής Ένωσης, σας ευχόμεθα ειλικρινά τις καλύτερες επιτυχίες στο δύσκολο, μα μεγάλο αγώνα σας.

Στο κόμμα σας υπάρχουν μερικές εξαιρετικά σπουδαίες προϋποθέσεις για την επίτευξη επιτυχιών στον επαναστατικό ταξικό αγώνα. Στο κόμμα σας υπάρχουν καλά, πραγματικά επαναστατικά στελέχη. Έχετε μεγάλη πείρα αγώνων, πείρα πάλης σε στενότερη επαφή με τις λαϊκές μάζες, στην πρωτοπορία του λαού. Η καταθλιπτική πλειοψηφία των μελών του κόμματός σας έχει και αναπτυσσόμενη τη συνείδηση της ανάγκης της επαναστατικής πειθαρχίας στην πάλη κατά του ταξικού εχθρού. Και ιδιαίτερα πολύτιμο το γεγονός ότι στο κόμμα σας υπάρχει τώρα σωστή πολιτική γραμμή.

Όταν μιλώ για σωστή πολιτική γραμμή έχω υπόψη μου πρώτο, τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, που εγκρίθηκαν από τη βασική μάζα των μελών του κόμματός σας και μέσα στην Ελλάδα και έξω από την Ελλάδα και που η ορθότητά τους επιβεβαιώνεται καθημερινά από τη ζωή. Δεύτερο, έχω υπόψη μου την παρουσίαση της ίδιας αυτής πολιτικής γραμμής στα ντοκουμέντα και στις εισηγήσεις, που προετοιμάστηκαν από τα μέλη του Γραφείου για την παρούσα Ολομέλεια. Αυτό το μαρτυράει και η περιεκτική έκθεση του σ. Κολιγιάννη, και το σχέδιο «Διακήρυξης του Κόμματος προς τον Ελληνικό λαό» που προετοίμασαν οι καθοδηγητές σας. Είχα ήδη τη δυνατότητα να γνωριστώ με το

σχέδιο αυτό. Το σχέδιο αυτό θα το επεξεργαστείτε παραπέρα και θα το βελτιώσετε. Ωστόσο από τώρα κιόλας μπορεί να ειπωθεί ότι το σχέδιο αυτό είναι ένα σπουδαίο και επικαιρο ντοκουμέντο, που από πολύ καιρό ήδη έλειπε από το κόμμα σας και που, αναμφίβολα θα προκαλέσει μεγάλο ενδιαφέρον στον ελληνικό λαό.

Το κόμμα σας δουλεύει και παλεύει μέσα σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες. Η ιστορία του εργατικού κινήματος επιβεβαιώνει ότι τα κομμουνιστικά κόμματα υπερνικούν τις κάθε λογής δυσκολίες, όταν διατηρούν την πίστη τους στη μεγάλη διδασκαλία του μαρξισμού-λενινισμού και τη μονολιθική ενότητα των γραμμών τους.

Η τελευταία Ολομέλεια της ΚΕ του κόμματός σας με τις αποφάσεις της έκανε την αρχή για την αποκατάσταση της ενότητας του κόμματος που είχε παραβιαστεί και ανέθεσε στο νέο καθοδηγητικό Γραφείο της ΚΕ να δυναμώσει ολόπλευρα την ενότητα των κομματικών γραμμών. Νομίζω ότι το Γραφείο της ΚΕ πέτυχε και στο έργο αυτό σημαντικές επιτυχίες. Κι αν η παρούσα Ολομέλεια της ΚΕ αντικρούσει αποφασιστικά μεμονωμένες ενδεχόμενες απόπειρες να κλονιστεί η ενότητα του κόμματος, αν η Ολομέλεια ταμεντάρει όλο και πιο γερά τη μονολιθική ενότητα των γραμμών του κόμματος, τότε θα έχουμε κάθε λόγο να χαιρετίσουμε θερμά το κόμμα σας. Γιατί η ενότητα του κόμματος είναι μια από τις αποφασιστικές προϋποθέσεις όλων των νικών του κομμουνιστικού κινήματος.

Μια ακόμα – τελευταία παρατήρηση. Η παρατήρηση αυτή αφορά τις αμοιβαίες σχέσεις του κόμματός σας με τα κομμουνιστικά κόμματα των άλλων χωρών. Η νέα καθοδήγηση του κόμματός σας αποκατάστησε φιλικότερες σχέσεις τόσο με το δικό μας κομμουνιστικό κόμμα – το ΚΚΣΕ όσο και με τα κομμουνιστικά κόμματα των άλλων χωρών, σχέσεις ολότελα συντροφικές, που διακρίνονται για την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τον αμοιβαίο σεβασμό. Ελπίζω ότι η Ολομέλειά σας θα το εκτιμήσει αυτό σαν πολιτικά θετικό και εξαιρετικά ευχάριστο γεγονός.

Αυτό είναι ιδιαίτερα ευχάριστο να διαπιστώνεται σήμερα, που στο διεθνές στίβο απότυχαν οι προσπάθειες των Αμερικάνων πρακτόρων με την αντικομμουνιστική και αντισοβιετική συκοφαντία τους να σπείρουν το σπόρο της διάσπασης στις γραμμές του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος. Αντιμέτωποι στις εχθρικές αυτές ραδιουργίες οι τίμιοι κομμουνιστές σήκωσαν ψηλά τη σημαία της διεθνούς αλληλεγγύης του κομμουνιστικού κινήματος. Και τώρα βλέπουμε παντού ότι η δύναμη της διεθνούς ενότητας του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος μεγάλωσε σε τέτοιο βαθμό, ώστε κανενός είδους εχθρικές προσπάθειες δεν είναι σε θέση να τις υπονομεύσουν.

Είναι ενδεχόμενο ότι οι περισσότεροι ανόητοι εχθροί του κομμουνισμού

θα εξακολουθήσουν ακόμα να ελπίζουν σε κλωνισμό της ενότητας των γραμμών των κομμουνιστικών κομμάτων διαφόρων χωρών. Αλλά ελπίζουν του κάκου. Αυτή η διάσπαση δε θα γίνει ποτέ. Γιατί οι κομμουνιστές που είναι οι πιστοί συνεχιστές του Μαρξ, του Ένγκελς, του Λένιν, οι αφοσιωμένοι αγωνιστές της υπόθεσης της εργατικής τάξης δε θα επιτρέψουν τη διάσπαση των κομματικών γραμμών τους.

Ωστε, αγαπητοί Έλληνες σύντροφοι: χέρι με χέρι μαζί μας, εμπρός: χέρι με χέρι με το Κομμουνιστικό Κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης, με το Κομμουνιστικό Κόμμα της Κίνας, με το Εργατικό Κόμμα της Ρουμανίας, με τα Κομμουνιστικά και Εργατικά Κόμματα όλων των χωρών της Λαϊκής Δημοκρατίας, χέρι με χέρι με το Κομμουνιστικό Κόμμα της Γαλλίας, της Ιταλίας και των άλλων χωρών εμπρός χέρι με χέρι, για τις αποφασιστικές μάχες και νίκες.

III

σ. Δ. ΒΛΑΝΤΑ

Σύντροφοι.

Όταν θα σας τελειώσω το λόγο μου θα πω στο σ. Κουούσιεν ότι να είναι απολύτως βέβαιος ότι στους μαχητές του κομμουνισμού θα βαδίσουν χέρι με χέρι μέχρι την τελευταία ρανίδα του αίματός τους θα είναι και ο Βλαντάς. Γιατί δημιουργείται σήμερα η εντύπωση από την εισήγηση ότι ο Βλαντάς είναι εχθρός του κινήματος και εχθρός της ΣΕ, εγώ σ' αυτή την κατηγορία που έγινε επίσημα από την εισήγηση απαντώ: ότι στη γωνιά του κόσμου που ζούμε και λέγεται Ελλάδα έχουμε να πηδήξουμε ακόμα πολλά παλούκια και σε κάποιο παλούκι θα σκαλώσει ο ψευτοδιεθνιστικός μανδύας του Κολιγιάννη και θ' αποκαλύψει το πρόσωπό του. Επίσης εδώ μ' αποκατέσανε επίσημα, η εισήγηση, ότι είμαι τυχοδιώκτης. Εγώ απαντώ ότι έχω πλήρη επίγνωση το να μιλήσει κανένας κατά των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, ότι μέσα στις συνθήκες που γίνεται αυτό το πράγμα, παίζει το κομματικό του βιβλιάριο. Αυτό για να το κάνει κανένας για να 'χει την τόλμη να πει την αλήθεια, αυτό είναι κομματικός ανδρισμός. Αντίθετα ο Κολιγιάννης όταν κατάλαβε ότι τα γεγονότα του Τασκέντ, όταν μυρίστηκε ότι παίζεται η τύχη της ηγεσίας του κόμματος σαν τον ποντικό από το καράβι που βουλιάζει έφυγε, έβγαλε δήθεν πολιτικές απόψεις οι οποίες είναι γραμμένες και ξέρουμε τι είδους απόψεις είναι, αυτός ακριβώς είναι τυχοδιωκτισμός, η εύκολη άλωση και η εύκολη λύση.

Εδώ σύντροφοι θέλω να πούμε με τη μεγαλύτερη σοβαρότητα και με τη

μεγαλύτερη συνείδηση για την ευθύνη που φέρνουμε, και απέναντι στη ΣΕ και στο ΚΚΣΕ και απέναντι σ' όλη την αδελφική κομμουνιστική μας οικογένεια και απέναντι στο κόμμα μας, να πούμε όλη αυτή τη συνείδηση ορισμένες αλήθειες, τις οποίες πρέπει ν' ακούσουν και οι σ. των αδελφών κομμάτων από ένα κομμουνιστή που παλεύει 32 χρόνια και δεν μπορούν να του βγάλουνε στα 32 χρόνια, και στα 50 του χρόνια ότι μπορεί να είναι εχθρός και τυχοδιώκτης. Δεν είναι σύντροφοι αντιδιεθνισμός και αντισοβιετισμός όταν πούμε ότι η 6η Ολομέλεια της ΚΕ δεν έκρινε σωστά τις αιτίες της πρώτης ήττας, και δεν πήρε τ' απαραίτητα μέτρα απέναντι των πρωταγωνιστών αυτών των προδοσιών και των λαθών. Δεν είναι αυτό κακό να το πούμε και πρέπει να το πούμε.

Η 6η Ολομέλεια δεν είδε ότι τα λάθη αυτά, ότι όλα αυτά που προκαλέσανε την ήττα ήταν μια αλυσίδα αλληλένδετη που δεν μπορείς να την ξεχωρίσεις το ένα από το άλλο. Ο Λίβανος, η μετατροπή του ΕΛΑΣ σε αγγλικό λόχο, και θα το εξηγήσω εγώ τώρα, κι όχι σπεκουλάτσια, η μετατροπή του ΕΛΑΣ σε αγγλικό λόχο, η προδοσία του Δεκέμβρη, η Καζέρτα, η Βάρκιζα, είναι κρίκοι μιας προδοτικής πολιτικής. Και σας ρωτάω σύντροφοι. Η 6η Ολομέλεια έκατσε σωστά, πρώτα-πρώτα να τ' αναμετρήσει αυτά τα σοβαρά λάθη που έγιναν και να διαπιστώσει την ενότητα, την αδιάρρηκτη που υπάρχει ανάμεσά τους και να βγάλει τ' αναγκαία συμπεράσματα; Όχι σύντροφοι, δεν το 'κανε αυτό, αντίθετα τα πέρασε όλα αυτά με τη Βάρκιζα, αλλά η Βάρκιζα είναι το κατακόρυφο και όχι αυτή η αρχή και στο τέλος ο υπεύθυνος της Βάρκιζας, είναι ο ουσιαστικός ηγέτης του Κόμματος σήμερα. Αυτό σύντροφοι, δεν είναι κομματική ηθική. Εγώ έτσι το χαρακτηρίζω. Και όσον αφορά τον ΕΛΑΣ, λέω τα εξής. Κανένας δεν μπορεί να σβήσει τη συμφωνία που υπογράψαμε και βάλαμε κάτω από τις διαταγές του αγγλικού στρατηγείου της Μέσης Ανατολής τον ΕΛΑΣ. Δεν μπορεί να το σβήσει κανένας. Κανένας δεν μπορεί να σβήσει τις διαταγές του αγγλικού αυτού στρατηγείου, που πολλές φορές άλλαζε το επιχειρησιακό σχέδιο του ΕΛΑΣ και του καθόριζε τι είδους επιχειρήσεις θα έκανε, κανένας δεν μπορεί να το κάνει αυτό το πράγμα, και κανένας δεν μπορεί να βγάλει τον Σκόμπι από την Αθήνα. Ό,τι έκανε ο ΕΛΑΣ, το έκανε παρά και ενάντια στη θέληση της ηγεσίας του κόμματος αυτό τότες και δεν είναι καθόλου αγγλικός λόχος ο ΕΛΑΣ, να συγχέουμε αυτό το ότι το εκάμανε αυτοί και το ότι ήταν αγγλικός λόχος, αυτό είναι μεγάλο πράγμα σύντροφοι. Και μόνο κακοπιστία μπορεί να την κάνει αυτή τη δουλειά. Αυτά σ. για την πρώτη ήττα. Και ρωτάω ακόμα. Πώς γίνεται σύντροφοι; Π.χ., ο Βλαντάς που ήταν ένα απλό μέλος της ΚΕ να κυνηγιέται, να στέλνεται στο σακί εξορία γιατί; Επειδή δεν είδε ότι οι άλλοι προδώσανε; Καλά. Κρεμάστε μας τότε. Αλλά τι θα κάνετε αυτούς που προδώσανε; Δε θέλετε να τους πούμε προδότες. Πάει καλά. Να μην τους πούμε προδότες. Να πούμε ότι κάνανε σοβαρά λάθη που μας στοι-

χίσανε μια ήττα, ότι παραδώσανε την εξουσία που είχαμε πάρει από τους Αγγλοαμερικάνους. Να μην τους πούμε προδότες. Και γω συμφωνάω να τους πούμε έτσι. Αλλά αυτοί που κάνουν τέτοια δουλειά μπορούν να παραμένουν στην ηγεσία του κόμματος; Πρώτο ζήτημα αυτό. Είμαστε υποχρεωμένοι να το πούμε στη διεθνή επιτροπή. Πάμε στη δεύτερη ήττα. Η δεύτερη ήττα σύντροφοι παρασταίνεται έτσι το πράγμα ότι, λ.χ., αυτοί που βρεθήκανε στο τέλος του αγώνα, επικεφαλής του αγώνα είναι αυτοί που είναι και υπεύθυνοι στην ήττα. Είναι σωστή εξήγηση αυτή; Και ρωτάω. Από τα λάθη τα βασικά που πήραν την έκβαση αυτή του αγώνα και που η ίδια η Ολομέλεια, η 6η Ολομέλεια διαπίστωσε πως στα τέλη του 1947 ότι είχε κριθεί αυτός ο αγώνας, ξέρετε πολύ καλά ότι ο Βλαντάς δεν ήταν μέσα στο ΠΓ και ξέρετε πολύ καλά ότι τις αποφάσεις που κρίναν αυτόν τον αγώνα δεν τις πήρε η ΚΕ σύντροφοι. Όπως και τις αποφάσεις αυτές, τα λάθη που κρίναν τον πρώτο αγώνα, δεν πήρε καμιά ΚΕ. Σας προκαλώ εδώ πέρα να μου πείτε. Ποια απόφαση; Για το Λίβανο, τη μετατροπή του ΕΛΑΣ σε αγγλικό λόχο, την προδοσία του Δεκέμβρη, την Καζέρτα, τη Βάρκιζα, τα συζήτησε η ΚΕ; Όχι σ., μια χούφτα δικτατορικοί, ανίκανοι και εχθροί του κόμματος, αυτοί τα κανόνιζαν πίσω από την πλάτη της ΚΕ. Κι όταν υπογράφηκε η Βάρκιζα εγώ σύντροφοι πολεμούσα ακόμα τους Γερμανούς με το όπλο και την έμβα από το ραδιόφωνο τη συμφωνία αυτή.

Τα λάθη που κρίνανε το δεύτερο αγώνα τα εξέτασε καλά η Ολομέλεια της ΚΕ η 6η; Πρώτα απ' όλα. Το πρώτο λάθος, που είχε αποφασιστική, καθοριστική επίδραση, είναι ότι εκείνοι οι οποίοι προδώσανε τον πρώτο αγώνα, έγιναν ηγεσία και του δεύτερου αγώνα, με εξαίρεση τον Ζαχαριάδη, που ήρθε αυτός κατόπι. Ήτανε φανερό ότι χωρίς το ξεκαθάρισμα του μιάσματος αυτής της προδοσίας, δεν μπορούσε να πάμε μπροστά στο δεύτερο αγώνα. Είπαμε τίποτα γι' αυτό το λάθος; Πάμε παρακάτω. Για την αποχή. Η αποχή σύντροφοι. Γιατί δεν είπαμε εδώ πέρα καθαρά ότι τρεις είναι οι βασικοί υπεύθυνοι γι' αυτό το λάθος. Ζαχαριάδης-Παρτσαλιδης και ο Ρούσος. Ο Ρούσος και ο Παρτσαλιδης δεν είχανε τον πολιτικό ανδρισμό να πούνε στον Ζαχαριάδη ότι, θα καλέσουμε την Κεντρική Επιτροπή. Αυτοί δεν είναι όχι απλώς ικανοί να νιώσουνε τι απαιτεί η κατάσταση, τι λύσεις απαιτεί η κατάσταση, δεν είναι ικανοί να υπερασπίσουν μια υπόδειξη του ΚΚΣΕ και παρασταίνουν τώρα τον ήρωα και τον υπερασπιστή του ΚΚΣΕ. Έτσι έπρεπε να δείξετε τι αξία που είχατε. Έπρεπε να πείτε στον Ζαχαριάδη και είχατε όλη τη δυνατότητα, είχατε την πλάτη του ΚΚΣΕ, είχατε δηλαδή τις υποδείξεις του, να πείτε ότι θα γίνει ΚΕ και η ΚΕ θ' αποφασίσει για την αποχή. Και μεις μαθαίνουμε το '50 ότι υπήρχε υπόδειξη του ΚΚΣΕ. Γιατί να μην το πούμε αυτό; γιατί να μην πούμε αυτό το πράγμα που έπαιξε βασικό ρόλο στην έναρξη του αγώνα. Και αυτό είναι άσχημο να το πούμε στη διεθνή επιτροπή; Παρακάτω: Εγώ μπορώ να πω ότι είμαι ο πρώτος μέ-

σα στο κόμμα που είπα τις πολιτικές συνέπειες αυτής της αποχής. Ο Ζαχαριάδης έχει το άρθρο κι από το Γραφείο δεν ξέρω ποιος ακριβώς, από τη βαλίτσα μου μου πήραν το αντίγραφο αυτού του άρθρου, εκεί έχω γράψει ότι: αυτό το λάθος στοίχισε στην πολιτική προπαρασκευή του ένοπλου αγώνα. Σήμερα το Γραφείο της ΚΕ αυτό το παραδέχτηκε εδώ, γιατί είπε ότι μπορούσαμε να νικήσουμε αν δεν κάναμε λάθη, μέχρι χθες λέγαμε άλλα πράγματα. Εν πάση περιπτώσει. Αυτό το λάθος το κρίναν σωστά; Πάμε παρακάτω: Άλλο λάθος που έκρινε την έκβαση του αγώνα: Ήτανε η λαθεμένη η αποστολή που έδωσε στις πόλεις. Ποιος την έδωσε αυτή την αποστολή; Ποιος έδινε διαταγές να καίνε χωριά; Και να δίνουν στον εχθρό τη δυνατότητα ν' αδειάσει τα χωριά, 700 χιλιάδες, και να τους μπάσει μέσα στις πόλεις και να μας κόψει από τις εφεδρείες μας και από την αυτήν; Ο Βαφειάδης. Για ποιο λόγο σ. δεν παίρνουμε εμείς τα βασικά αυτά ζητήματα; Ύστερα το στρατηγικό σκοπό; Μα είναι σύντροφοι σοβαρά πράγματα να καθόμαστε να λέμε εδώ πέρα ότι το στρατηγικό σκοπό του κόμματος τον αλλάξαμε το Γενάρη του 1949; Μα δεν υπάρχει η εισήγηση του Παρτσαλιδή στο 7ο Συνέδριο του κόμματος που μόνο η λέξη δικτατορία του προλεταριάτου λείπει από μέσα, όλα τ' άλλα υπάρχουν. Και που ο ίδιος έκανε αυτοκριτική μετά ότι έκανε λάθος που δεν την έβαλε και τότες. Η ουσία είναι όμως ότι από τότε άλλαξε ο στρατηγικός σκοπός του κόμματος.

Άσε δε που να προσπαθεί κανένας να πει ότι η αλλαγή του στρατηγικού σκοπού του κόμματος το 1949, έκρινε τον αγώνα, αυτό σ. δεν έχει καμιά λογική, γιατί η ίδια η 6η Ολομέλεια λέει ότι στα τέλη του 1947 πια, είχε κριθεί ο ένοπλος αγώνας. Ούτε και το Μακεδονικό έπαιξε αυτόν το ρόλο γιατί είχε κριθεί ο ένοπλος αγώνας. Και ερχόμαστε τώρα μέσα σ' αυτά τα σοβαρά λάθη αυτό που έγινε, και ρωτάμε, πότε έγιναν αυτά τα λάθη; Δεν έγιναν αυτά τα λάθη μέσα στα 1946-47; Καθώς και του δημοψηφίσματος; Και ποιος αποφάσισε σ.; Η ΚΕ μόνο που πήρε απόφαση για ένοπλο αγώνα και τα παραπέρα θα επεξεργαζόταν πάλι η ΚΕ η οποία δεν ξανασυνήλθε παρά ύστερα από 15 μήνες, ουσιαστικά η ΚΕ δεν πήρε την απόφαση του ένοπλου αγώνα παρά τυπικά, της αποχής δεν την πήρε η ΚΕ, του δημοψηφίσματος δεν την πήρε η ΚΕ, της στραβής αποστολής των οργανώσεων στις πόλεις δεν την πήρε η ΚΕ, του καψίματος των χωριών δεν την πήρε η ΚΕ. Αυτά τα λάθη που κρίνανε τον αγώνα ποιοι τα κάνανε; Ο Βλαντάς τα έκανε; Λοιπόν να πείτε στον Βλαντά, πως Βλαντά δε είχες μυαλό να πείσεις το κόμμα να ξεσηκώσεις το κόμμα, να μη γίνουν αυτά τα λάθη. Θα σου πω μάλιστα. Κρέμασέ με. Αλλά αυτοί που κάνουν αυτά τα λάθη πίσω από την πλάτη της ΚΕ, τι πρέπει να πούμε γι' αυτούς; Τους κάναμε ηγεσία του κόμματος. Αυτό λέγεται απλή κομματική ηθική. Και πάμε παρακάτω σύντροφοι.

Παίρνω το ζήτημα που κρίνει το έργο της 6ης Ολομέλειας. Διαπιστώνουμε εσωκομματική κρίση. Η εσωκομματική κρίση, δίνεται η εντύπωση μέσα στην 6η Ολομέλεια, ότι περίπου δημιουργήθηκε τον Αύγουστο το 1948 που διώξαμε τον Βαφειάδη, ή τουλάχιστον το Μάη του 1950 που διώξαμε τον Παρτσαλίδη. Που δηλαδή κάναμε κριτική στις απόψεις του Παρτσαλίδη. Και ρωτάω σύντροφοι αντέχει αυτό στην κριτική και στη λογική; Εγώ σύντροφοι υπογραμμίζω και διακηρύσσω εδώ πέρα. Εσωκομματική κρίση υπάρχει τότε οξυμένη, και τότε σε λανθάνουσα μορφή, από τη Βάρκιζα και δώθε διαρκώς, και αυτή η κρίση γεννήθηκε πάνω στη βάση του μη ξεκαθαρίσματος της κληρονομιάς της προδοσίας του πρώτου ένοπλου αγώνα, του μη σωστού χαράγματος καινούργιας γραμμής στο κόμμα από κει γεννήθηκε αυτό. Και ο ερχομός του Ζαχαριάδη, με το κύρος που είχε, μείωσε αυτή την κρίση, δεν την εξέτασε, *το κόμμα δεν πείστηκε, ούτε είναι αυτές οι αιτίες της ήττας που είπε ο Ζαχαριάδης, που σκέπασε και κουκούλωσε τα λάθη αυτά*, και όταν οξυνόταν η κατάσταση, τότε οξυνόταν κι αυτή η κρίση και έφτασε στο κατακόρυφο. Μη λέτε λοιπόν εδώ πέρα ότι την κρίση τη δημιούργησαν αυτοί που έτυχαν τελευταία στην ηγεσία του κόμματος. Η κρίση οξυνθηκε παραπέρα, *με τη δεύτερη ήττα. Με τη μη σωστή εξήγηση των αιτιών αυτής της ήττας. Με το μη σωστό χάραγμα καινούργιας γραμμής, που ήταν σε σημαντικό βαθμό σεχταριστική, κι αντιφατική*, όξυνε κι αυτό παραπέρα την κρίση, και έφτασε στο να ξεσπάσει ανοιχτά. Γιατί να μην πούμε πως πραγματικά μια και καταμερίζουμε τις ευθύνες, να δούμε πού γεννήθηκε αυτή. Άμα δε βρούμε σ. τις αιτίες της κρίσης, πώς γεννήθηκε η κρίση, δεν την εξουδετερώνουμε. Να πάρτε τον μπαλτά, κόψτε το λαιμό του Βλαντά, αυτό δεν αξίζει και πολύ, έτσι, μπορείτε να του πάρετε και τώρα το βιβλιάριό του, αλλά δεν μπορείτε να εξουδετερώσετε, να ξεριζώσετε τις αιτίες της κρίσης γιατί αυτές βρίσκονται στη βαριά αυτή κληρονομιά την οποία δυστυχώς δεν την ξεκαθαρίσαμε, ούτε στον πρώτο ένοπλο αγώνα ούτε στο δεύτερο ένοπλο αγώνα ούτε και τώρα με την 6η Ολομέλεια και με την τρίτη περίοδο ακόμα.

Πάμε σύντροφοι παρακάτω. Μιλάμε για ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς. Το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, το τοποθετούμε περίπου από το 1948 από το Μάη απ' το '50. Είναι αυτό σ. μαρξιστική εξήγηση; Όχι σύντροφοι δεν είναι τέτοια. Ποια είναι σ. η κύρια ουσία της εσωκομματικής ανωμαλίας; Η κύρια ουσία της εσωκομματικής ανωμαλίας είναι: όταν μια χούφτα δικτατορικοί λύνουνε τα προβλήματα του κόμματος τα βασικά προβλήματα του κόμματος, τα λύνουνε έξω από το καθοδηγητικό όργανο του κόμματος την ΚΕ. Αυτό γινόταν σ. και στην κατοχή και μετά τη Βάρκιζα και φυσικά γινότανε ουσιαστικά αν και όχι τυπικά και μετά την υποχώρηση. Καμιά σ. κανένα από τα σοβαρά προβλήματα που κρίνανε τους δυο ένοπλους αγώνες, σας είπα ότι

δε συζητήσαμε στην ΚΕ. Αποδείξτε το αντίθετο για να πείσετε ότι δεν είναι έτσι. Δεν είναι σ., η ουσία της ανωμαλίας στο εσωκομματικό καθεστώς, το ότι μερικοί χρεοκόποι καθαιρέθηκαν από την ΚΕ είναι και καλοί σ. που καθαιρέθηκαν άδικα από την ΚΕ; Αυτή δεν είναι η ουσία. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της εσωκομματικής κρίσης. Η αιτία της εσωκομματικής κρίσης είναι άλλη. Γιατρέψτε το αυτό, βγάλτε το από τη μέση, γιατί αλλιώς δεν μπορούμε σ. να ξεπεράσουμε κι αυτό το ανώμαλο καθεστώς. Και βλέπετε τώρα τι γίνεται. Κατακεραυνώνουμε τις μεθόδους Ζαχαριάδη, καθέννας που έχει την παραμικρή πολιτική αντίληψη αμέσως ανακηρύσσεται εχθρός και τυχοδιώκτης κλπ. κλπ. αυτό είναι έγκλημα είναι πραγματικό έγκλημα. Τώρα μόλις ο Βλαντάς είπε ότι διαφωνώ με τη γραμμή 2.600 ανθρώπων, εχθρός, τούτο κλπ. Επειδή είπε ύστερα παρακάτω ότι διαφωνεί με τις αποφάσεις ή οι αποφάσεις γίνανε ταμπού, γίνανε καρμανιόλα, κόψτε του το λαιμό. Δεν παίρνεις να εξετάσεις μα έχει δικιο αυτός που διαφωνεί τέλος πάντων ή δεν έχει; Γιατί πριν ανοίξετε δημόσια καμπάνια, να χαρακτηρίσετε τετράδα, μαφία, νάνο, αγράμματο με το συμπάθιο μαρξιστή, κουρέλι, κλπ. γιατί πιο μπροστά δε φωνάζετε τον Βλαντά στην ΚΕ να του πείτε. Βλαντά άκουσε να δεις, τι έχεις με την 6η Ολομέλεια, ποιες είναι διαφωνίες σου; Να κάτσουμε να εξηγήσουμε. Και αν δεν είχα δικιο να μου δώσουν χαρακτηρισμούς να με πουν και κουρέλι, και νάνο και αγράμματο ό, τι θέτε. Αλλά μόνο επειδή έγραφα ότι έπρεπε να γίνει Ολομέλεια και πριν ακόμα να βάζω ζήτημα αποφάσεων Ολομέλειας να βγαίνουν και γίνομαι έτσι όπως με κάνανε. Κι αυτό λέγεται ότι είναι ας πούμε αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων στο κόμμα μας. Πάμε σ. στην Τρίτη περίοδο. Στην Τρίτη περίοδο σ. έγιναν λάθη επίσης σοβαρά. Εγώ χαρακτηρίζω ότι η στρατηγική, η τακτική και οργανωτική πολιτική του κόμματος ήταν σε σημαντικό βαθμό σεχταριστική και αντιφατική. Δε συμφωνάω ότι ήταν πέρα για πέρα, σεχταριστική και αντιφατική. Γιατί σ. δεν μπορεί να εξηγήσετε μετά, πώς αναπτύχθηκε αυτό το μαζικό κίνημα και μπορεί να το αποδίδει το Γραφείο της ΚΕ στο αυθόρμητο και στις ανακατατάξεις που γίνονται αντικειμενικά, αλλά αυτά τα πράγματα σ. δε λένε τίποτα από την άποψη του μαρξισμού-λενινισμού. Εγώ θέλω να πούμε ότι η ουσία της πολιτικής μας ήταν σωστή, αλλά στραπατσάρωταν σε μεγάλο βαθμό απ' αυτές τις παρεκτροπές, τις σεχταριστικές και τις αντιφατικές. Έτσι έχει σ. το ζήτημα αυτό. Εδώ, στο εσωκομματικό καθεστώς οξύνθηκε, η κρίση οξύνθηκε, δημιουργήθηκαν και τα γεγονότα του Τασκέντ και πραγματικά χρειαζόταν ξεκαθάρισμα στο κόμμα, αλλά ξεκαθάρισμα από τη βάση. Εγώ σ. σ' αυτήν την περίοδο φέρνω ευθύνες; Βεβαίως φέρω σ. Είμαι συνυπεύθυνος, δε βγάζω καθόλου τον εαυτό μου έξω, ούτε ένα χιλιοστό παρακάτω. Και αν επικαλέστηκα σ. κάποτε ότι ήμουνα ο πρώτος που διαφώνησα με τη διαπίστωση για τις αιτίες της ήττας του δεύτερου ένοπλου αγώνα,

το έκανα όχι για να αυτοπαινευτώ. Ο Παρτααλιδης με πολέμησε. Δεν το επικαλούμαι αυτό. Δεν επικαλούμαι και άλλες περιπτώσεις που γω προσπάθησα πραγματικά, διαφωνώ, να βοηθήσω το κόμμα θετικά όχι ιντριγκες. Εγώ σ. φέρνω ευθύνη για όλα αυτά και ιδιαίτερα σ. για το Τασκέντ, όχι γιατί οργάνωσα την προβοκάτσια. Αυτό θα αποδειχτεί, και εκατό χρόνια να περάσουν θ' αποδειχτεί πώς έγινε αυτή η δουλειά, αλλά γιατί δεν μπόρεσα ν' αποτρέψω την προβοκάτσια. Γιατί πρώτα-πρώτα πήγα και έπεσα μέσα στην προβοκάτσια. Αν σ. πάρτε ένα σ. ο οποίος ήταν μέσα σ' αυτή την προβοκάτσια και του φορτώσετε αυτήν την προβοκάτσια, μπορεί να τον εξοντώσετε πολιτικά, αλλά θα βγει μια φορά το πιο είναι το σωστό και τότε σ. θα φέρετε μεγάλη ευθύνη. Κάνετε αυτό που νομίζετε. Εγώ λοιπόν σ. λέω ότι φέρνω την ίδια ευθύνη μαζί με το άλλο ΠΓ. Μπορεί. Αλλά σας λέω σ. το εξής. Διορθωνόταν στην πράξη η γραμμή του κόμματος προοδευτικά, ύστερα μάλιστα από τις υποδείξεις της ΚΕ του ΚΚΣΕ, που έκανε κριτική στο πρόγραμμά μας το 1954 το Φθινόπωρο; Γινότανε μια προσπάθεια διόρθωσης της γραμμής του κόμματος που εκφράστηκε στις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας, και που εγώ έχω γράψει σ. αποστάσματα στην εισήγησή μου αλλά μπορείτε να τη διαβάσετε, και να τη διαβάσουμε πραγματικά χωρίς προκατάληψη, εκεί υπάρχει αυτό που λέμε σήμερα εθνική δημοκρατική αλλαγή και στα λόγια και σ' ολόκληρη αυτή τη διατύπωση. Και από την άποψη του τι είναι αυτή η εθνική δημοκρατική αλλαγή, και το περιεχόμενό της δηλ. και οι κινητήριες δυνάμεις, τις μορφές της πάλης της πραγματοποίησης. Υπάρχει σ. στην πολιτική απόφαση. Όποιος θέλει ας την κρίνει σωστά. Εγώ, την έχει γράψει ο Ζαχαριάδης, δε θα του γίνω δικηγόρος. Αυτή είναι ντοκουμέντο της ΚΕ. Εδώ όμως σ. έτσι έχει το πράγμα.

Ο Ζαχαριάδης φυσικά και στην 5η Ολομέλεια και πριν την 5η Ολομέλεια, ακόμα, επενέβαινε σεχαριστικά και μπερδευε τις οργανώσεις μας κάτω. Αυτό το ξέρουμε οι οργανώσεις μας κάτω. Αλλά αυτό σ. δεν αλλάζει το νόημα, ότι μια προσπάθεια γινότανε και που μπορούσε να διορθωθεί η γραμμή αυτή. Αλλά έρχεται τώρα και φορτώνεται όλη αυτή η υπόθεση η οποία μας έφτασε παρά τις αντιφατικότητες, παρά το σεχαρισμό, παρά τα λάθη, παρά το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, μας έφτασε αυτό που λέμε κοντά στη στροφή με τη νίκη των εκλογών της 19 του Φλεβάρη και την επαύριο των εκλογών, παίρνω τη σκούπα και διώχνω το ΠΓ. Ε! σ. αυτό το πράγμα εγώ δεν το εγκρίνω παρά το ότι ουσιαστικά είχα διωχτεί από το Πολιτικό Γραφείο και ξέρετε πολύ καλά ότι από το Δεκέμβρη του 1952, εγώ ουσιαστικά δεν παίρνω μέρος στη δουλειά του ΠΓ ούτε της ΚΕ. Το ξέρετε πολύ καλά αυτό το πράγμα. Αλλά όμως σ. αυτή την αλήθεια είμαι υποχρεωμένος να την πω. Έτσι λοιπόν σ. με τις ευθύνες μου. Αν τώρα πείτε ό,τι θέλετε για την τρίτη περίοδο, όσο και αν θέλετε να μεγαλώσετε αυτή δε μεγαλώνει στο βαθμό ήττας, καταστροφής.

Δε μεγαλώνει. Θα μου πείτε ότι μπορούσε να οδηγηθεί. Αυτό είναι θα. Εδώ όμως εμένα με κρίνετε για το θα, ότι θα πηγαίναμε σε μια ήττα, εγώ δεν κρίνω για το θα τους άλλους, αλλά για αν ήταν αυτό πράγμα. Πρέπει σ. να το πούμε αυτό το πράγμα. Γιατί να μην το πούμε; Είναι κακό; Πάμε παρά κάτω σ. Έχουμε εδώ μια άλλη δήλωση σήμερα απ' την εισήγηση, ότι όσες συμφορές και αν δημιουργήσεις στο κόμμα μπορείς να πάρεις αμνηστία και ένσημα, αν πεις πως συμφωνάς με τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας. Π.χ., ο Μπαρτζιώτας. Ο Μπαρτζιώτας ήταν ο δεύτερος έτσι, εγώ δεν ήμουν καν. Ήταν ο Γούσιος ο τρίτος, τώρα αντιστραφήκανε οι όροι. Ο Βλαντάς γίνεται ο δεύτερος, έτσι, ο Γούσιος γίνεται. Ε, όχι έτσι σύντροφοι. Μη βάζετε τέτοιο καθεστώς μέσα στο κόμμα. Δεν είναι σωστό. Δεν είναι αυτό που λέμε αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων. Και δεν είναι σωστό, όταν λέμε, ότι μέσα στο κόμμα θα γίνεται πάλι γνωμών. Ποια πάλι γνωμών; Ποια πάλι γνωμών; Παρτσαλίδη, κάθεσαι και γράφεις το άρθρο χωρίς καν ν' ακούσεις τον Βλαντά, έτσι, το κτένισες ωραία: Και τον απομονώνεις σαν το λεπρό ούτε σ' ένα Έλληνα; Τώρα παρακάτω σύντροφοι: Ό,τι υπηρεσίες κι αν προσφέρει κανένας στο κόμμα, 32 χρόνια δουλεύω. Βασικά ανταποκρίθηκα σύντροφοι. Σαν ηγετικό στέλεχος έχω τη γνώμη ότι δεν κρίθηκα, δεν κρίθηκα. Γιατί τα λάθη που κρίνανε δυο ήττες, εγώ δεν ήμουν στην ηγεσία του κόμματος, εγώ δε νομίζω ότι κρίθηκα σαν ηγετικό στέλεχος του κόμματος. Λοιπόν ό,τι υπηρεσίες και αν προσφέρεις σαν κομμουνιστής, τέλος πάντων, πάρτε με σαν κομμουνιστή, ό,τι υπηρεσίες και αν προσφέρει κανένας στο κόμμα, αν πει ότι διαφωνάει με τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας αμέσως γίνεται εχθρός και τυχοδιώκτης. Να όπως έγινα εγώ σήμερα.

Σύντροφοι, εδώ πέρα το Γραφείο κάνει μια έκθεση σήμερα και λέει: είχαμε και κάτι λάθη, έτσι κι αλλιώς κλπ. χαρακτηρίζει λάθη τα οποία δεν έχουνε καμιά σημασία, αλλά τα λάθη που έχουνε σημασία δεν τα είπε. Εγώ θα πάρω σύντροφοι ένα λάθος. Χτυπώντας το σεχταρισμό, δήθεν χτυπώντας τον, κάνει αυτό το ίδιο λαθρεμπόριο δεξιού οπορτουνισμού; Κάνει σύντροφοι. Και συκοφαντεί ταυτόχρονα και τη συνδικαλιστική αντιπολίτευση; Τη συκοφαντεί σύντροφοι. Εγώ θα σας διαβάσω αυτό που λέω στην εισήγησή μου αλλά που δεν το διαβάσατε. Να μερικές περικοπές από τη συκοφαντία. «Μοιρολατρικά αντιμετωπίζει τις διαγραφές των σωματείων, των συνδικάτων, εργατικών κέντρων, και ομοσπονδιών από τη ΓΣΕΕ και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στους σιδηροδρομικούς του Λαρισαϊκού ιδρύοντας παράλληλα σωματεία... ο αγώνας για την ενότητα δράσης για τις άμεσες οικονομικές και κοινωνικές διεκδικήσεις των εργατών και υπαλλήλων, για τη συνδικαλιστική ενότητα και για την αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των συνδικάτων, κοντεύει να ξεχαστεί και να παραμορφωθεί σ' ένα αλληλοσπαραγμό ανάμεσα

στους διοικούντες τη ΓΣΕΕ και στην ενωμένη συνδικαλιστική αντιπολίτευση. Και μόνο το γεγονός ότι η δραστηριότητα και η προσοχή των στελεχών του συνδικαλιστικού κινήματος, τόσο των διοικούντων τη ΓΣΕΕ όσο και της αντιπολίτευσης συγκεντρώνεται κυρίως αν όχι αποκλειστικά σ' αυτή τη σύγκρουση και όχι στο πρωταρχικό τους καθήκον την οργάνωση της πάλης των εργατών και υπαλλήλων για τις άμεσες οικονομικές και κοινωνικές διεκδικήσεις τους, και μόνο αυτό το γεγονός προκαλεί τεράστια ζημιά στα συμφέροντα της εργατικής τάξης. Τέτοια συκοφαντία κατά της Ενιαίας Δημοκρατικής Συνδικαλιστικής Αντιπολίτευσης σ. που κάνει το Γραφείο της ΚΕ σ. ούτε ο εχθρός δεν την έκανε ως τώρα. Μόνο στην άρρωστη φαντασία του Γραφείου της ΚΕ υπάρχει η μοιρολατρική αντιμετώπιση των διαγραφών. Ο αντισυνδεσμος στο Λαρισιακό είναι έργο του Μαριόλη και όχι της Ενιαίας Δημοκρατικής Συνδικαλιστικής Αντιπολίτευσης. Αφού η προσοχή και η δραστηριότητα της Ενιαίας Δημοκρατικής Συνδικαλιστικής Αντιπολίτευσης συγκεντρώνεται κυρίως αν όχι αποκλειστικά στον εμφύλιο πόλεμο κατά της σημερινής διοίκησης στη ΓΣΕΕ, τότε αυθόρμητοι είναι οι αγώνες της εργατικής τάξης; Η μήπως τους οργανώνουν τα μέλη του Γραφείου της ΚΕ από δω; Και μπορεί να παρασταίνουν την καθοδήγηση του κόμματος εκείνοι που βάζουν στο ίδιο τσουβάλι την Ενιαία Δημοκρατική Συνδικαλιστική Αντιπολίτευση με την κλίκα των εργατοκάπηλων που διοικούν τη ΓΣΕΕ; Το ίδιο άρθρο του Γραφείου της ΚΕ βάζει δεξιά ομοιογενή γραμμή απέναντι στη σημερινή διοίκηση της ΓΣΕΕ.» Να μερικές περικοπές: «οφείλουμε να καταβάλουμε κάθε προσπάθεια για να πείσουμε και τους ίδιους τους διοικούντες της ΓΣΕΕ, όχι μόνο στα λόγια αλλά και με τις ενέργειές μας, ότι δεν επιδιώκουμε ούτε να τους απομακρύνουμε από το συνδικαλιστικό κίνημα ούτε να τους εξοντώσουμε σα στελέχη του κινήματος». Το Γραφείο της ΚΕ θα έπρεπε να μας πει πως θα έπρεπε να υπηρετούμε καλύτερα αυτή την κλίκα των εργατοκάπηλων μια που δεν επιδιώκουμε να τους απομακρύνουμε από το συνδικαλιστικό κίνημα. Δηλαδή από τη διοίκηση της ΓΣΕΕ. Αυτό το ούτε να τους εξοντώσουμε σα στελέχη του κινήματος είναι πολύ μελοδραματικό. Ακούστε τώρα πώς θα πείθαμε με τα λόγια τους διοικούντες τη ΓΣΕΕ. Η σημερινή απόλυτη εξάρτηση της κυβέρνησης από τους Αμερικάνους δεν μπορεί να είναι και τόσο ευχάριστη ούτε για τους ίδιους τους δεξιούς ηγέτες της ΓΣΕΕ. Ο κάθε υπουργός μπορεί να τους υποβάλλει σε ένα πλήθος ταπεινώσεις και εξευτελισμούς. Και γω βάζω σύντροφοι τα πουλάκια μου κοντεύουν να μας πιάσουν κλάματα. Λοιπόν είναι σ. αυτό ομοιογενής ή δεν είναι. Τον καταδίκασε εδώ πέρα το Γραφείο της ΚΕ, δεν τον καταδίκασε. Είναι επίσημη γραμμή δικιά του. Όχι σ., εμείς παλεύουμε για να βγάλουμε από τις διοικήσεις κάθε λαϊκής οργάνωσης και πρώτα απ' όλα των εργατικών συνδικάτων τους πράκτορες της αμερικανοκρατίας. Αυτό

δεν πάει να πεί ότι δε θα συνεργαστούμε σ' ενιαίο μέτωπο πάλης μαζί τους, πάνω σε μια σωστή γραμμή. Αλλά να παρουσιάσουμε αυτούς, τους εξ επαγγέλματος πραγματικά λωποδύτες, να τους παρουσιάσουμε σαν καταπιεζόμενους της αμερικανοκρατίας αυτό σ. είναι ομορτισμός. Πέστε το εσείς αυτό όπως αλλιώς θέλετε.

Τώρα σύντροφοι περνάω σ' ένα άλλο ζήτημα. Εδώ πέρα πίνουμε άλλο ζήτημα βασανιστής, ο Βλαντάς βασανιστής. Σύντροφοι εμείς το ΠΓ το τότε, με έστειλε στη Σόφια, να ξεκαθαρίσω τις συλλήψεις που είχαν κάνει στην 7η Μεραρχία στο βουνό, βασανιστήρια, δολοφονίες, που δεν ξαναγυρίζουν πίσω οι σκοτωμένοι, να πάω να ξεκαθαρίσω αυτή την υπόθεση. Μου φέρανε τα υπολείμματα στη Σόφια, γιατί τους άλλους τους είχαν σκοτώσει. Εκεί υπήρχαν άνθρωποι που ακόμα γυρίζουν με τις πατερίτσες, ο Μίμης, ο Ζαχαριάδης, ο Παλαμάς, εκεί τον κάνανε έτσι, ούτε τόσο δεν του κάναμε και δεν ήταν δυνατό να τον πειράξουμε τόσο δα γιατί αυτός ήταν κατάκοιτος και πήγε στο νοσοκομείο, τον στείλαν στο νοσοκομείο και τον θεραπεύαν. *Εκεί είναι αλήθεια ότι χρησιμοποιήσαμε ορισμένες πιέσεις, αυτές που γράφω, απαράδεκτες με σκοπό να ξεκαθαρίσουμε ποιοι είναι αυτοί, είναι πραγματικά πράκτορες ή δεν είναι. Κακώς κάμαμε σύντροφοι, αυτή τη δουλειά. Και πρώτα απ' όλα εγώ, κακώς την έκανα.* Ξεκαθαρίσαμε και απολύσαμε τους περισσότερους. Μερικούς τους κρατήσαμε μέσα και αργότερα τους άφησαν οι σ. Βούλγαροι. Δε θα επικαλεστώ να πω σ. εδώ ότι κάναμε αυτή τη δουλειά σε συνεργασία με τους σ. Βούλγαρους. *Αλλά σας λέω το εξής: Επιτρέπεται σ. απ' αυτό το περιστατικό που είναι το μοναδικό στη ζωή μου και εδώ προκαλώ οποιονδήποτε ν' αποδείξει αν έχω κάνει και το παραμικρό αν έχω δώσει σκαμπίλι ποτέ στη ζωή μου σε άνθρωπο, όχι σε κομμουνιστή. Λοιπόν σ. σας λέω: Επιτρέπεται; Να βγάσουμε τον Βλαντά βασανιστή απ' αυτό το περιστατικό; Γιατί να μην εξετάσουμε όλη την ιστορία του; Και εν πάση περιπτώσει εγώ θεωρώ σ. δημαγωγία να φέρετε αυτό σαν πολιτικό επιχείρημα κατά του Βλαντά, τη στιγμή που εκατοντάδες, χιλιάδες άνθρωποι δολοφονήθηκαν από υπαιτιότητα αυτού που κάθεται στο προεδρείο. Εγώ γράφω την εισήγησή μου με δάκρυα, αίμα είναι λερωμένα είναι τα χέρια του, δεν τα πλύνει κανένας, κανένας. Όποιος θέλει ας τα πλύνει. Δεν πλύνονται, δεν πλύνονται. Και αν είναι και σωστό ότι εξαιτίας της αποχής μας από τις εκλογές ματοκυλιστήκαμε δεύτερη φορά, τότες οπωσδήποτε και ποινικές ευθύνες θα του ζητήσουμε γιατί αυτός είναι υπεύθυνος. Γιατί εάν είχε τον ανδρισμό μέσα να απαιτήσει να συνέρθει η ΚΕ δε θα πηγαίναμε εμείς σ' αποχή και θα 'ταν όπως λέτε εσείς διαφορετική η κατάσταση. Όσο για τη Βάρκιζα ξέρεις πολύ καλά ότι ο Μακάριος πήγε εξορία για τον όρο της Γενικής αμνηστίας. Αυτός που είχε εντολή να μην υπογράψει τη συμφωνία χωρίς τον όρο της Γενικής αμνηστίας, την υπογράψε για να σώσει το το-*

μάρι του και να κάθεται σ. μέσα. Έτσι είναι τα πράγματα. Καθαρά πράγματα.

Τώρα ένα άλλο ζήτημα, για την υπόθεση του Μάκη, σ. δυο λόγια: Δεν έχω καμιά σχέση, την έμαθα από τη δημοσίευση της *Πράβδα* έμαθα αυτό το γεγονός. Έτσι. Θεωρώ τυχοδιωκτική αυτή την ενέργεια η οποία έφερε ζημιά. Εγώ διάβασα την έκθεση του Μάκη για τις οργανώσεις μας εκεί και τέτοιες μεθόδους δεν... ούτε γελάς τον εχθρό ούτε χτίζεις οργανώσεις. Για την υπόθεση του Δημητρακαρέα επίσης δεν έχω καμιά σχέση με την υπόθεση αυτή. Ο Κολιγιάννης μπορεί να τον τοποθέτησε και να λέει τώρα ότι του 'δωσε αυτή την αποστολή ή την άλλη κλπ. αυτό είναι δικός του λογαριασμός και τι αποστολές του 'δωσε παραπέρα, αλλά αυτός επίσης σ. είναι ένας τέτοιος τυχοδιωκτισμός, όταν διαβάζει κανένας αυτά τι σόι αποστολές, κι αυτά δεν είναι παραμύθια δηλ. είναι το μόνο ντοκουμέντο που είναι αλήθεια απ' το Γραφείο της ΚΕ γιατί λέει αυτό είπε, να το γράμμα «μέσα σε εισαγωγικά» αυτό απαντήσανε αυτοί, να το γράμμα αυτό κλπ. Έτσι καταλαβαίνω εγώ σ. την πάλη. Όχι επιπονήσεις του ενός και του άλλου νου, αλλά αυτό και κείνο και κείνο. Με γεγονότα. Αυτό σ., ' αναθέτεις τέτοιες αποστολές που αγκαλιάζει 18 προβλήματα που αγκαλιάζουν αυτές οι αποστολές, είναι να κάνεις το σταυρό σου και με τα δυο σου τα χέρια. Αυτή μια φορά ηλιθιότητα δεν είναι.

Τώρα σύντροφοι ένα τελευταίο που θέλω να σταθώ είναι το εξής: Στο κόμμα μας από το 1948 και δώθε χρησιμοποιείται ο δῆθεν φιλοσοβιετισμός σα μέθοδος υπονόμησης, διάβρωσης, διάλυσης του κόμματος. Και αυτό το πράγμα σύντροφοι συνεχίζεται μέχρι τα τώρα. Εγώ νομίζω ότι ο φιλοσοβιετισμός του κόμματός μας και ο φιλοσοβιετισμός του ίδιου του Βλαντά δεν κρίνεται από τα χοντρά λόγια, αλλά κρίνεται από τις πράξεις του καθενός. Αποδείξτε στα 32 χρόνια του Βλαντά ότι έχει κάνει αντισοβιετική πράξη και δικάστε με. Αν πείτε γι' αυτό το Τασκέντ ότι πήγε και οργάνωσε προβοκάτσια έτσι σ. δεν γίνονται οι προβοκάτορες και έτσι δεν οργανώνεται η προβοκάτσια. Δεν μπορείτε να το κολλήσετε αυτό όπως και να το κάνετε. Αλλά εμείς μπορούμε να πούμε για μερικούς άλλους δῆθεν σοβιετόφιλους, ότι κάνανε τόσα κακά στο κίνημά μας που είναι κομμάτι του διεθνούς στρατοπέδου, συνεπώς πολύ ζημιά σε βάρος αυτής της ΣΕ. Αυτός σ. ο ψευτοφιλοσοβιετισμός, ο ψευτοδιεθνισμός θα πρέπει να πάρει τέλος και θα πάρει πραγματικά κάποτε τέλος. Εγώ σ. κάτι έμαθα από την ιστορία του ΚΚΣΕ και μπορώ να πω στο σεβαστό μας σ. Κουούσινεν, ότι να μάθουμε να υπερασπίζουμε την αλήθεια το μάθαμε σ. από σας, να έχουμε την τόλμη να το κάνουμε αυτό το πράγμα το μάθαμε από σας, να μην υποχωρούμε έστω και να πέφτουμε για την αλήθεια το μάθαμε από σας, και θα το συνεχίσω αυτό το πράγμα έστω και να πέσω. Θα πείτε γιατί έλεγες χτες άλλα και σήμερα άλλα. Εγώ σ. το καθήκον μου στην 6η Ολομέλεια θεωρώ σ. ότι ήταν το εξής: Πρώτο να βοηθήσω να μην πέσει η ηγεσία του κόμμα-

τος σε ανθρώπους που θα το οδηγούσαν σε τρίτη ήττα. Αυτό ήταν το πρώτο καθήκον μου. Είπα στον πρόεδρο της διεθνούς επιτροπής αυτό το πράγμα, ποι οι δεν έπρεπε να μπουν στο ΠΓ και γιατί δεν έπρεπε να μπουν στο ΠΓ, μου είπανε δεν πρέπει να μιλήσω, πειθάρχησα, και βσιό. Δεύτερο καθήκον: Να πω στην Ολομέλεια ότι υπάρχει κίνδυνος να πάρουμε τον μπαλά και να πούμε ότι τίποτα δε φτιάξαμε, γκρεμίστε τα όλα, γιατί σας είπα αν θα γινόταν αυτό τότε θα είχαμε οξύτατη εσωκομματική κρίση, θα οξυνόταν δηλ. η εσωκομματική κρίση. Αυτό έγινε στην πραγματικότητα. Τρίτο αυτό που θεώρησα υποχρέωσή μου να πω ήταν για τα γεγονότα του Τασκέντ. Σας είπα επιγραμματικά και κατέληξα ότι, κι έχω εμπιστοσύνη στο ΚΚΣΕ, ότι όσα χρόνια και αν περάσουν μαζί με το κόμμα μας θα βρει την αλήθεια, και θα βάλει τα πράγματα στη θέση τους. Γιατί διέβλεπα ότι αυτό το ζήτημα θα γινόταν και έτυχε να το κάνει ο Κολιγιάννης. Γι' αυτό δεν ξεκολλάει γύρω απ' αυτό το ζήτημα, και γι' αυτό γύρω απ' αυτό όλο και κλωθογυρίζει. Το Τασκέντ και το Τασκέντ και το Τασκέντ κι έγινε ο αφαλός του κόμματος και ο αφαλός του λαϊκού κινήματος έγινε το Τασκέντ και γιατί είναι η κατάλληλη θέση για να πνίξουμε τον Βλαντά, όχι τον Βλαντά, το κόμμα, σύντροφοι, πάμε να πνίξουμε μ' αυτόν τον τρόπο.

Εγώ όταν είδα ότι στις παραμονές της 6ης Ολομέλειας και μέσα στην 6η Ολομέλεια δεν υπήρχε έδαφος σ. να δούμε τα πράγματα όπως είναι, κατέληξα στην απόφαση ότι μόνο η ζωή θα πείσει τώρα τη διεθνή επιτροπή ότι λάθος παίρνει ορισμένες αποφάσεις και αποφάσισα να βοηθήσω μ' όλες μου τις δυνάμεις το Γραφείο της ΚΕ. Και αυτό βοήθησα και είπα και ψέματα, πήρα και ευθύνες και δεν έχει τίποτα να μου πει σήμερα ότι δε βοήθησα ούτε τόσο δα. Προκαλώ να πούμε πού εγώ δε βοήθησα στο παραμικρό; Σας βοηθούσα μέχρι αηδίας σας βοηθούσα ρε. Μέχρι αηδίας. Μέχρι αηδίας. Κι όμως εσείς παρόλα αυτά μου φερθήκατε έτσι. Ξεβρακωθήκατε. Δειξατε ότι δεν είναι ο Βλαντάς, έτσι κι αλλιώς κλπ., αλλά στον Βλαντά βλέπατε έναν επικίνδυνο αντίπαλο που θα μπορούσε να σας ξεβρακώσει. Και αποφασίσατε να τον εξοντώσετε. Εξοντώστε τον. Εξοντώστε τον. Εξοντώστε τον. Εγώ σ. έτσι θεώρησα σωστό να κάνω. Υποχώρηση ώπου να δείξει η ίδια η ζωή. Η ίδια η ζωή έδειξε τώρα ότι πάνε να διασπάσουνε το κόμμα, η ίδια η ζωή έδειξε ότι καλλιεργούνε τον οπορτουνισμό, τον αντικειμενισμό, ότι –εγώ σέβομαι τη γνώμη του σ. Κουούσινεν– που λέει ότι το ντοκουμέντο είναι καλό, εγώ έχω αντίθετη γνώμη γι' αυτό θα πω τη σεμνή μου γνώμη, θα πω, θα την πω και για το πρόγραμμα αυτό έτσι, θα την πω βέβαια σύντροφοι, και γω κομμουνιστής είμαι γιατί να μην την πω, αν έχω λάθος θα με πείσετε και θα τελειώνει η υπόθεση.

Τώρα σύντροφοι ήθελα να πω λίγα ακόμα λόγια για τη συνδικαλιστική δουλειά, που νομίζω ότι η εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ δεν το πιάνει, εγώ το πιάνω στην εισήγησή μου, είναι τα ζητήματα της γραμμής και της τακτικής μέ-

σα στα συνδικάτα αλλά δεν έχω σ. καιρό και θα σταθώ μόνο για το Αγροτικό Κόμμα για να πω σ. λίγα λόγια. Γιατί το θεωρώ βασικό. Το τέταρτο βασικό και άμεσο πολιτικό καθήκον του κόμματός μας είναι να βοηθήσει στην αποκατάσταση πατριωτικής πολιτικής ενότητας στο χωριό. Απ' τα λιγοστά στοιχεία που έχω υπόψη μου βγαίνει το συμπέρασμα ότι στο χωριό γίνονται βαθιές ζυμώσεις για πατριωτική συνεργασία που μια από τις βασικές μορφές της είναι η πολιτική ενότητα στο χωριό. Η πολιτική ενότητα που ωριμάζει στο χωριό, διαφέρει από την πολιτική ενότητα που πραγματοποιήθηκε στα 1935 και στα 1945. Εκείνη ήταν πολιτική ενότητα στο χωριό στη βάση της εργατοαγροτικής συμμαχίας και της λαϊκής δημοκρατίας. Η πολιτική ενότητα που ωρίμασε τώρα στο χωριό μπορεί και πρέπει να έχει τη βάση της, στο μίνιμουμ πρόγραμμα της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας μας και συνοψίζεται στην κατάκτηση της εθνικής ανεξαρτησίας, της δημοκρατίας, της ειρήνης, της οικονομικής ανακούφισης του λαού και της οικονομικής ανόρθωσης της χώρας.

Στις σημερινές συνθήκες η πιο σκόπιμη μορφή πολιτικής ενότητας στο χωριό είναι η συνεργασία των αγροτικών κομμάτων, ομάδων και ανεξάρτητων αγροτικών παραγόντων σε ομοσπονδιακό κόμμα. Από οργανωτική άποψη, μετά τις διαπραγματεύσεις, πρέπει να οργανωθεί ενωτικό Συνέδριο. Η δημιουργία τέτοιου ενιαίου αγροτικού κόμματος αποτελεί ένα από τους βασικούς όρους της δημιουργίας ισχυρού πατριωτικού μετώπου και της αλλαγής στην εσωτερική και εξωτερική πολιτική της χώρας μας. Η μαζική βάση αυτού του ενιαίου ομοσπονδιακού αγροτικού κόμματος πρέπει να είναι κατά πρώτο λόγο το συνεταιριστικό κίνημα. Το κόμμα μας και το Αγροτικό Κόμμα Ελλάδας, έχουν χρέος να βοηθήσουν για να πραγματοποιηθεί το γρηγορότερο η αναγκαία πολιτική ενότητα στο χωριό. Ετσι εγώ βλέπω σύντροφοι αυτό το πολύ σπουδαίο καθήκον. Πολύ σπουδαίο καθήκον. Στ' άλλα δεν έχω σ. καιρό, να σταθώ. Έχετε χρέος νομίζω να διαβάσετε την εισήγησή μου, έχετε χρέος, έστω όπως θέλετε κρίνετέ με, να διαβάσετε το σχέδιο απόφασης που έχω γράψει γιατί σ. εγώ νομίζω ότι δεν είναι ο καλύτερος τρόπος εξυπηρέτησης του κόμματος να λέμε ένα γιες και χωρίς να ξέρουμε τι έχει κάνει αυτός και ποιες απόψεις αυτός έχει. Εγώ δεν μπορώ μέσα σε 35', 40' να σας πω όλα αυτά που έχω γράψει θέλουνε 6 ώρες να σας τα πω. Το Γραφείο της ΚΕ σ. είχε χρέος να τα δακτυλογραφήσει. 11-12 μέρες την έχει στα χέρια του. Τη ζήτησε το ίδιο. Έχω γράμμα δικό του που είπε να τη δακτυλογραφήσουμε και θα τη θέσουμε υπόψη της ΚΕ. Και με εξαπάτησε. Την έστειλα, δε δακτυλογραφήθηκε, δεν τέθηκε υπόψη της ΚΕ, και αυτές λέγονται λενινιστικές μέθοδοι. Πέρασ ο Κολιγιάννης του δακτυλογραφήσαμε, διαβάσανε τα μέλη της Ολομέλειας όλα τα υλικά του και παραπονούνταν μάλιστα ότι τα βάζαμε και ανα-

κατεμένα σάμπως δεν μπορούσαν οι άλλοι να τα βάλουν στη σειρά, εμένα ας τα δινετε και ανακατεμένα αλλά δεν τα δώσατε καθόλου. Γιατί; Γιατί σύντροφοι φοβάστε και σας κείει η αλήθεια. Και για να τελειώνω σύντροφοι. Εγώ είμαι υποχρεωμένος να πω αυτό γιατί δεν είμαι, δεν ετοιμάζομαι, δεν προετοιμάζομαι, να πάω μπροστά στο κόμμα να πω τρίτη φορά. Σύντροφοι λάθειμα, κάνω την αυτοκριτική μου, δεν έχω τέτοιο σκοπό.

Τρίτη περίπτωση είναι. Μια πέτρα στο λαιμό και φούντα στο ποτάμι. Δεν έχει σ. άλλο, δεν έχει άλλο. Εγώ δε φέρνω βασική ευθύνη ούτε για την πρώτη ούτε για τη δεύτερη ήττα και όμως φτάνει κανένας πολλές φορές στο σημείο να πει ότι δεν πρέπει να είναι στην ΚΕ και δεν πρέπει να ζει γιατί πήραμε δυο φορές τον κόσμο στο λαιμό μας, από υπαιτιότητα δικιά μας. Αλλά να πάω και τρίτη φορά έτσι, α! όχι σ. δεν το κάνω αυτό. Θα διαχωρίσω τις ευθύνες μου και θα πω ότι εδώ βαδίζουμε στραβά, δημιουργούμε τις προϋποθέσεις για την ήττα. Η ηγεσία σ. μας πήρε στο λαιμό της, στην πρώτη κατοχή η ηγεσία μας πήρε και τη δεύτερη, η ηγεσία που φτιάσαμε θα μας πάρει και την τρίτη. Εγώ αυτό το πιστεύω βαθύτατα. Έτσι. Βαθύτατα. Τώρα μου λέτε πως θα διασπάσω το κόμμα. Εσείς το διασπάτε τώρα, Γραφείο της ΚΕ το κόμμα, που βάζετε δημόσια αυτή την κάπνια, γιατί δε με φωνάζατε και να μου κάνετε κριτική και να πάρετε και μέτρα και γω θα σας έλεγα ότι αυτές είναι οι απόψεις μου έτσι, θα πάω να κάτω στην άκρη όσα χρόνια θέλετε να κάτω εκεί εφόσον δεν έχετε εμπιστοσύνη να δουλέψω, ούτε θα σας πολεμήσω ούτε απόψεις θα έχω ούτε τίποτα. Πηγαίνετε να κάνετε τη δουλειά σας. Πάρτε μονάχα να έχετε γραφτό ποιες είναι οι απόψεις μου και τι λύσεις εγώ προτείνω στο κομματικό μας αυτό πρόβλημα. Τώρα το βγάλανε στο σφυρί, τώρα το ξέρουμε στην Ελλάδα και λένε να σταματήσω εγώ. Εγώ σ. δεν έχω καμιά διάθεση να συνεχίσω τον αγώνα. Έτσι. Καμιά διάθεση. Εφόσον μιλάω σε διακόσια στελέχη εδώ του κόμματος, δεν έχω τίποτα περισσότερο σ. να κάνω. Τίποτα περισσότερο να κάνω. Να πάω μέσα στις συνελεύσεις άμα θέλετε και σας βαστάν τα κότσια, στις συνελεύσεις να μας κρίνουν τα μέλη του κόμματος. Αν νομίζετε ότι αυτό θα βάλει τορπίλα στη διάσπαση του κόμματος, την τορπίλα τη βάλανε εσείς και κάτω από τις αποφάσεις, αν θέλουμε ν' ανακαλύψουμε το σαμποταριστή, Κολιγιάννης, Παρτσαλιδής, Βαφειάδης να η τριάδα που έβαλε την τορπίλα. Για τις πολιτικές απόψεις να έτσι τους ξετινάζω. Αν είχανε το θάρρος να τη διαβάσουν, αν είχανε πολιτικές θέσεις έτσι τους ξετινάζω. Διαβάστε τις και πες εμένα ποιες είναι οι πολιτικές απόψεις. Ποιες είναι οι πολιτικές απόψεις, οι δικές τους. Λοιπόν δεν έχω καμιά διάθεση, λοιπόν σ, μ' αυτό να πάω να κάνω ιστορία. Είναι αλήθεια ότι είμαι 50 χρονών και μέσα στον αγώνα και η καρδιά μου δε δουλεύει καλά, έχω αρτηριοσκλήρωση διαπιστωμένα από καθηγητές σοβιετικούς αλλά θα πάω να γίνω εργάτης, εργάτης πο-

τέ δε φοβήθηκα τη δουλειά, θα πάω να δουλέψω για να ζήσω την οικογένεια, τα παιδιά μου, και πηγαίνετε εσείς να φέρετε το κόμμα σ' άλλη ήττα και πηγαίνετε να πείσετε το κόμμα ότι τον Βλαντά τον κάνετε έτσι γι' αυτόν το λόγο. Γιατί εδώ τον χαρακτηρίσατε εχθρό και τυχοδιώκτη. Μόνο αυτοί που κάνουν τέτοιους χαρακτηρισμούς είναι εχθροί και προδότες. Και αυτό θα το αποδείξει σ. η ζωή, όσα χρόνια και αν περάσουν. Δεν έχω καμιά ανησυχία γι' αυτό το πράγμα. Ανησυχία έχω μόνο για την τύχη του κόμματος.

IV σ. Γ. ΓΟΥΣΙΑ

Σύντροφοι.

Θα πιάσω από την ομιλία μου, επειδή ο Κολιγιάννης είπε ότι είναι αδύνατο να δακτυλογραφηθεί, αν θέλετε να σας το δείξω δακτυλογραφημένο το υλικό. Λοιπόν σ. ζήτησα να μου δοθεί χρόνος για ν' αναπτύξω τις απόψεις μου. Γιατί παραβιάστηκε η αρχή αυτή που επικρατούσε πάντα στην ΚΕ, όταν τα μέλη της ΚΕ είχαν απόψεις, τις γράφαν, τις έδιναν στην ΚΕ, τις διάβαζαν και δινόταν όσος χρόνος ήθελε στο μέλος αυτό την ΚΕ και μιλούσε. Αυτό έγινε και για τον Κολιγιάννη, πολύ περισσότερο με τον Παρτσαλιδή που ξέρετε πόσα σώματα μας απασχόλησε, δημοσιεύτηκαν οι απόψεις του και τα συζητήσαν όλα τα μέλη του κόμματος. Ακόμα παραβίασαν γράμμα τους που μου στείλανε. Σας το διαβάζω: «Επειδή προβλέπεται ότι θα είναι αδύνατο να χορηγηθεί χρονικό όριο που ζητήσατε με γράμμα σας μπορείτε να στείλετε ό,τι υλικά νομίζετε για να μπουν από προηγούμενα υπόψη των μελών της ΚΕ και της ΚΕΕ του ΚΚΕ.» Του τα 'δωσα σύντροφοι. Τα πήραν οι σύντροφοι; Όχι. Αυτό είναι απάτη. Έτσι. Ένα δακτυλογραφημένο μου το δώσανε εμένα που το έχω διαβάσει από μέρες. Κανένας δεν το πήρε. Έτσι. Συνεπώς δεν είχα καμιά διάθεση για να μιλήσω πολλές ώρες. Θα μιλούσα 20'. Δεν ήθελα ούτε μισή ώρα. Κι εδώ σ. τα μέλη της ΚΕ δεν ξέρουν τις απόψεις μου.

Ο εισηγητής την ενέργεια την αποκαλεί φραξιονιστική γκρούπα τη στιγμή που δεν ξέρουν τις απόψεις μου. Γι' αυτό σ. δεν έχω τη δυνατότητα, γιατί θα μπορούσα να βοηθήσω, έπρεπε να μου δώσουν τη δυνατότητα γιατί δεν ήρθα, γιατί είχα στην Ελλάδα σ. 16 μήνες δούλευα εκεί πέρα και δεν ήρθα στην ΚΕ για να κάνω έκθεση. Έπρεπε να μιλήσω για την κατάσταση στην Ελλάδα, θα βοηθούσα το κόμμα με μια σειρά προτάσεις, θα μπορούσα ακριβώς να ξεσκεπάσω όλη αυτή την πολιτική γραμμή που ακολουθεί το Γραφείο της ΚΕ

που είναι οπορτουμιστική, είναι πολιτική η οποία δεν αναγνωρίζει το ρόλο του κόμματος, αντικειμενισμός υπάρχει, υπάρχει αναθεώρηση του μαρξισμού-λενινισμού, σοβαρά ζητήματα εδώ πέρα που θα μπορούσα να σας αποδείξω, τα έχουμε εδώ πέρα, θα σας αποδείξω φυσικά.

Πολλοί εδώ πέρα δεν τα διαβάσατε αυτά, αλλά όμως έπρεπε να κάτσετε να τα διαβάσετε για να δούμε τι γίνεται. Γι' αυτό συνεπώς δεν έχω τη δυνατότητα σ. και θα μιλήσω σύντομα ότι μπορέσω να πω, σύντομα.

Σύντροφοι, λοιπόν, όπως είδατε, εγώ διαφώνησα με την ημερήσια διάταξη της 7ης Ολομέλειας. Γιατί εδώ σ. δεν πρόκειται για μια απλή διαφωνία που συμβαίνει όταν το κόμμα είναι ενωμένο και δουλεύει ομαλά. Πρόκειται για διαφωνία που αφορά θεμελιακά ζητήματα, που κρίνουν την τύχη του κόμματος και του λαϊκού κινήματος. Ακόμα και οι πέτρες ξέρουν σ. ότι το ΚΚΕ έχει διασπαστεί και αποσυντίθεται εξαιτίας λαθεμένης πολιτικής που εφαρμόζει το Γραφείο της ΚΕ και στα πολιτικά και στα εσωκομματικά προβλήματα. Όταν σ. το κόμμα μας καταστρέφεται όταν το κόμμα μας παύει να είναι κόμμα επαναστατικό νέου τύπου και μετατρέπεται σε Μπερνσταινικό, όταν από θεωρητικής και φιλοσοφικής άποψης ξεφεύγει από τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές με κανέναν τρόπο δεν μπορεί να μπει μια τέτοια ημερήσια διάταξη.

Πρέπει να συζητήσουμε αυτά τα ζητήματα σ. Βάζετε για συζήτηση το Γραφείο της ΚΕ το θέμα. «*Η κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα του κόμματος*» δεν ξεκίνησε από ενδιαφέρον και διάθεση για την Ελλάδα. Γιατί σας είναι γνωστό ότι ο καθοδηγητής του κόμματος της Ελλάδας ήρθε πριν 9 μήνες και δεν κάλεσαν συνεδρίαση της ΚΕ για να λογοδοτήσει και να συζητηθούν τόσο σοβαρά και φλέγοντα ζητήματα που απασχολούσαν το κόμμα και το λαϊκό κίνημα της Ελλάδας. Αντίθετα τον ταλαιπωρούν με απομονώσεις, τον στείλανε εξορία και του κήρυξαν συκοφαντικό πόλεμο χωρίς να υπάρχει καμιά απόφαση της ΚΕ σε βάρος του, που σκοπό έχει όλη αυτή η σταυροφορία, όχι μόνο να τον εξοντώσει σαν κομμουνιστή αλλά και να τον διασύρει σαν άνθρωπο. Σ' ότι αφορά την Ελλάδα το Γραφείο της ΚΕ δούλεψε και δουλεύει εντατικά για να μηδενίζει την ηρωική πάλη του λαού μας και του κόμματός μας με το να συκοφαντεί τα στελέχη και να τροφοδοτεί την ιδεολογική επίθεση του εχθρού κατά του κόμματός μας και των στελεχών του. Εγκατέλειψαν τη δουλειά της Ελλάδας και εξαφάνισαν το πολιτικό πρόσωπο του κόμματος απ' την Ελλάδα με συνέπεια να ριξουν το κίνημα πίσω.

Κάναν και κάνουν το παν για να σπάσουν την αγωνιστική και αισιόδοξη διάθεση που υπήρχε στο λαό και στους εκπαιρισμένους αγωνιστές μετά τη δημιουργία της ΔΕ και το αποτέλεσμα των εκλογών στις 19-2-'56. Αυτές είναι, αυτός είναι ο πραγματικός απολογισμός σ. του Γραφείου της ΚΕ σχετικά με τη δουλειά και το ενδιαφέρον του για την Ελλάδα. Συνεπώς ο πραγματικός

σκοπός του Γραφείου με την Ημερήσια Διάταξη που επέβαλε να συζητηθεί σήμερα στη σημερινή Ολομέλεια είναι να δημιουργήσει ένα ακόμα προπέτασμα καπνού, με το ότι δήθεν ενδιαφέρεται για την Ελλάδα, ενώ θέλει πίσω απ' αυτό να σκεπάσει την ολέθρια πολιτική του, για να καταστρέψει ότι έμεινε ακόμα όρθιο. Να γιατί δε συμφωνάω, δε συμφώνησα με την Ημερήσια Διάταξη που πρότεινε το Γραφείο της ΚΕ και επιμένω να συζητηθεί το θέμα «οι αιτίες που προκάλεσαν τη βαθιά κρίση του κόμματός μας μετά την 6η Ολομέλεια και τα μέτρα που θα παρθούν για να ξεπεραστεί».

Όταν συζητηθεί αυτό το θέμα, μπορούν να συζητηθούν τα θέματα που προτάθηκαν σήμερα.

Σύντροφοι, εκτιμώντας την κατάσταση του κόμματός μας, από την 6η Ολομέλεια και δω, μπορούμε επιγραμματικά να πούμε ότι, το κόμμα μας μπήκε στο δρόμο της διάσπασης, όπως είπα, και αποσύνθεσης. Ριχτήκε στο βούρκο του δεξιού οπορτουνισμού και από θεωρητικής απόψεως αναθεωρείται ο μαρξισμός-λενινισμός.

Ποια γεγονότα είναι αυτά που χαρακτηρίζουν έτσι την κατάσταση του κόμματός μας. Πάλι επιγραμματικά θα σας τα πω γιατί τα 'χω αναπτύξει αυτά.

Πρώτο: Σβήνουν και διαστρεβλώνουν τη θετική και ηρωική δράση του κόμματός μας και του λαού μας. Κηρύσσουν επισημα το μηδενισμό στη δράση του κόμματός μας στα 6 τελευταία χρόνια της δύσκολης παρανομίας και εγκατέλειψαν ακαθοδήγητο το κίνημα της Ελλάδας. Αφρούνται το ρόλο του κόμματος στη συνειδητοποίηση των μαζών, στην ανάδειξη, ανάπτυξη και πολιτικοποίηση της μαζικής πάλης του λαού και στη γρήγορη προώθηση του κινήματος προς τα μπρος. Αυτό πάρτε τα άρθρα τους, βλέπετε. Το κίνημα αναπτύχθηκε στην Ελλάδα το τελευταίο διάστημα που η εξανδραποδιστική πολιτική του Συναγερμού, δεύτερος παράγοντας, οι εξωτερικές ευνοϊκές συνθήκες και τρίτο ορισμένοι κομμουνιστές να πούμε, που δουλεύουν έτσι, που είναι το κόμμα σύντροφοι, βλέπετε πουθενά, όχι αυτό είναι και στην εισήγηση το είδατε δεν υπάρχει κόμμα. Δεν υπάρχει ΚΚΕ.

Δεύτερο: Καταδικάζουν τον ένοπλο αγώνα του ΔΣΕ και τον αποκαλούν στρατό που σπασμωδικά έριχνε τουφεκίες, διαβάσατε άρθρα, έκανε αντιλαϊκές πράξεις και εγκλήματα. Αυτό τ' ακούσατε στις συνελεύσεις. Αποκαλούν τους ηγέτες και τα στελέχη του ΔΣΕ εγκληματίες, με συνέπεια να 'ρχονται σε σύγκρουση με τα αισθήματα του λαού, που νιώθει περηφάνια για το ΔΣΕ, γιατί η δράση του είναι βαθιά ριζωμένη στην καρδιά του. Με την πολιτική αυτή δίνουν όπλα στην αντίδραση για να δικαιολογούν τους διωγμούς και την άρνηση της αμνηστίας. Σας είναι γνωστό ότι ηγέτες του Κέντρου ακόμα είπαν ότι πρέπει ν' αφήσουμε την υπόθεση της αμνηστίας μια και οι ίδιοι αναγνωρίζουν ότι εγκληματήσανε. Είναι υπεύθυνοι αυτοί δηλαδή. Βάζουν τορπίλα στα θε-

μέλια του πατριώτικου μετώπου και δίνουν πισώπλατη μαχαίρα στην προσπάθεια που κάνει ο λαός μας για τη δημοκρατικοποίηση της χώρας.

Τρίτο: *Για το θόρυβο που ξεσήκωσαν για σεχταριστική πολιτική του κόμματος στα τελευταία τούτα χρόνια, χωρίς φυσικά να το αποδείχνουν, πάνε να κρύψουν την δεξιά ομορτωμιστική γραμμή που ακολουθούν.* Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα αυτής της συνθηκολόγας ομορτωμιστικής γραμμής είναι η πολιτική που χάραξε το Γραφείο της ΚΕ στο συνδικαλιστικό τομέα. Ανοιχτά κηρύσσουν την υποταγή των εργατών στη φασιστική και εγκάθετη κλίκα του Μακρή και κατά συνέπεια των Αμερικάνων και της ντόπιας πλουτοκρατίας. Αρνούνται τον ταξικό χαρακτήρα των συνδικάτων. Αυτό που είπε ο Κολιγιάννης είναι ψέμα μεγάλο ότι εμείς βάσαμε ζήτημα διάσπασης σ. έτσι, ούτε μπορεί να μου το αποδείξει ούτε μπορεί να φέρει τίποτα γι' αυτό το πράγμα, και το δημοκρατικό συνδικαλιστικό κίνημα και ο συνασπισμός των συνεργαζομένων οργανώσεων είναι δουλειά με θυσία δική μας, και δεν μπορεί ο Κολιγιάννης εδώ πέρα να 'ρχεται και να λέει ότι δεν κάναμε τίποτα, εμείς εκεί πέρα. Ας μου παρουσιάσει τι έκανε μετά αυτός καινούργιο περισσότερο.

Τέταρτο: Στην προσπάθειά τους να δικαιολογήσουν την προδοτική πολιτική της καθοδήγησης του κόμματος στην πρώτη κατοχή, και ειδικά την επαισχυντή προδοτική Συμφωνία της Βάρκιζας, διατυπώνουν την άποψη ότι μετά τη Βάρκιζα μπορούσε ειρηνικά να πετύχουμε τη δημοκρατική εξέλιξη ίσως και το σοσιαλισμό. Άρθρο του Παρτσαλιδη το 'δατε. Μπορούσαμε να 'χουμε σοσιαλισμό σύντροφοι. Άμα είχα τα στοιχεία φυσικά θα σας τα έδινα αναλυτικά, γιατί τον ξεσκεπάζω μέχρι και με βάση αυτή την άποψη καθορίζουν ότι εθνική και κοινωνική απελευθέρωση της Ελλάδας σήμερα είναι απόλυτα δυνατή με ειρηνικά μέσα μέσω της Βουλής και της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας. Είδετε αυτό ήταν το προσχέδιο που στείλαμε και δεν αναγνωρίζανε το προσχέδιο του προγράμματος και δεν αναγνωρίζαν και τον πρωτοποριακό ρόλο της εργατικής τάξης. Ούτε την εργατική τάξη δεν αναγνωρίζανε. Τη βάσανε στο ίδιο τσουβάλι με τ' άλλα στρώματα, με την αστική τάξη κλπ. Εδώ έχουμε όχι, μόνο πουθενά δεν υπήρχε λέξη ούτε απεργία. Το βασικό ζήτημα, το κυριαρχικό που 'ναι σήμερα για να σπάσουμε το αστυνομικό κράτος είναι η μαζική κινητοποίηση και πάλη του λαού για να σπάσουμε όλο αυτό το πράγμα. Και μου λέει εδώ αυτός. Τον Παπανδρέου δεν άφησαν αυτά, και θα πάρω τη Βουλή την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, που κει εγκαταστάθηκε με τους αντιπροσώπους μας στις εκλογές και έβαλε πλαστά αυτός χαρτιά και έστειλε αντιπροσώπους της Δημοκρατικής παράταξης και να πούμε αντιπροσώπους στις εκλογές *θα μου πουν εμένα ότι στην Ελλάδα δε χρειάζεται η πάλη και που είναι το κυριαρχικό αυτό πράγμα τότε γίνηκε τότε έγινε αυτό το πράγμα που αρνούνται. Κι αυτό το νέο το πρόγραμμα που φτιάσανε μετά κάνανε ορισμέ-*

νες διορθώσεις κι αυτό υπάρχει ομορτυνισμός, αυτό σ. τα λένε για την Ελλάδα, δηλ. ούτε απλές μαχητικές μορφές πάλης όπως η κινητοποίηση δηλ. απεργίες, διαδηλώσεις δε γράφαν τώρα κάτι συμπληρώσαν εκεί. Που είναι το κυριαρχικό ζήτημα. Αυτά τα λένε για την Ελλάδα που κυριαρχεί το αστυνομικό κράτος με την τρομοκρατία, με τις Ασφάλειες, τα ΤΕΑ, την ΚΥΠ, τα πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων, τις φυλακές, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, τους νόμους 509 και 375 με αμερικάνικη κατοχή στο κεφάλι, με εκτός νόμου το ΚΚΕ και αυτό που σας είπα ότι δεν μπορούσε εκλογικά, εδώ χρειαζόταν πάλη και αν ακόμα δεν πετύχαμε δεν είχαμε τις επιτυχίες που χρειαζόταν γιατί δεν καταφέραμε ν' αναπτύξουμε εκείνο το μαζικό κίνημα που χρειαζόταν στις εκλογές της 19 του Φλεβάρη όσο χρειαζότανε και ήταν αδυναμίες δικές μας του κόμματος και θα μου πει εμένα αυτό το πράγμα θα πάρει την εξουσία και θα κάνει σοσιαλισμό ο Παρτσαλίδης. Έτσι λοιπόν σ. καθαρά υποταγή, χειροπόδαρη παράδοση του λαού στη διάθεση της αμερικάνικης κατοχής και της ντόπιας αντίδρασης. Έχουμε ρεβιζιονιστική αναθεώρηση του μαρξισμού-λενινισμού σχετικά με την επανάσταση. Να οι ανησυχίες μου σύντροφοι. Δεν μπορώ. Δυόμιση διεθνή δε γίνομαι.

Πέμπτο: Με βάση την άρνηση και το μηδενισμό της θετικής δράσης του κόμματός μας, την άρνηση του ρόλου του κόμματος σαν παράγοντα βασικού στην κοινωνική εξέλιξη, την άρνηση της επαναστατικής πάλης διαμορφώνεται ένα απαίσιο εσωκομματικό καθεστώς που βασιζέται στον απηνή διωγμό των στελεχών του κόμματος, στο διασурμό των στελεχών που πόλεψαν στην παρανομία, βρίσκονται στις φυλακές, στην καταδίωξη των μαχητών και στελεχών του ΔΣΕ που με τιμή εκπλήρωσαν το καθήκον τους και στην επιβράβευση των δειλών, ανίκανων, αντικομματικών κλπ. στοιχείων. Η μανία και η άρνηση του Γραφείου της ΚΕ έφτασε σε τέτοιο βαθμό που σε συνεδρίασή του όντας εγώ παρών είπανε ότι σπεκουλάραμε πάνω στον Μπελογιάννη που τον λανσάραμε για ήρωα. Να όλοι το είπατε μέσα στη συνεδρίαση. Κανένας ούτε μιλιό. Το ψέμα και η συκοφαντία που κατευθύνεται από το Γραφείο της ΚΕ πήρε έκταση και απειλεί να πνίξει το κόμμα. Γι' αυτό και η πολιτική του Γραφείου της ΚΕ βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του κόμματος. Αυτά σ. είναι επιγραμματικά. Τα πέντε σημεία που έχω για να μπορέσω να σας δώσω έπρεπε να διαβάσετε το υλικό. Γι' αυτό σταματάω αυτού.

Αν διαβάζατε αυτά σ. θα βλέπατε και όλες τις ψευτιές που είπε ο Κολιγιάννης σήμερα εδώ και που ξεφουρνίζει και προφορικά και από τα έντυπα τους.

Σύντροφοι, φτάσαμε εδώ σ' αυτή την κατάσταση, κατέληξα απόλυτα. Χρειαζόταν σκέψη βαθιά ύστερα απ' όλα αυτά που γινήκανε και κατέληξα σ' αυτό

το συμπέρασμα το ακλόνητο που δεν μπορώ σ. απ' αυτό να ξεχωρίσω. Ότι συνέπειες θα 'χει, γκρούπα θα μου πείτε, φραξιονιστή θα μου πείτε, ξέρω γω το κεφάλι θα μου πάρετε, αυτή είναι βαθιά πεπεισμένος γι' αυτή την άποψη πια και τα στοιχεία που έχω όλα στα χέρια μου. Ότι η κατάσταση αυτή που φτάσαμε σήμερα είναι γιατί δόθηκε από την 6η Ολομέλεια λαθεμένη λύση στο εσωκομματικό μας ζήτημα και δόθηκε λαθεμένη λύση στο εσωκομματικό μας ζήτημα γιατί σ. λαθεμένα εξετάστηκαν τα πολιτικά και εσωκομματικά λάθη του κόμματός μας. Γι' αυτό σ. έχουμε αυτό πράγμα. Εξήγηση των λαθών δυο ηπτών, επιβράβευση αυτών που κάνανε τα λάθη. Και βλέπετε το φαινόμενο διαφώνησα εγώ για την Τασκέντη τώρα πήρα τη θέση δεύτερος μετά τον Ζαχαριάδη, βλέπετε ότι είμαι ο υπεύθυνος από το 1946 μετά τον Ζαχαριάδη και με τη φόρα που πήρε ο Κολιγιάννης θα το δεις ότι θα πει Ζαχαριάδης-Γούσιας από το 1946 να μου τρυπήσεις τη μύτη. Βλέπετε να σας πω μόνο αυτό το περιβόητο την έκθεση που έχουν κάνει για την Τασκέντη που παρουσιάζουν ότι η καθοδήγηση Ζαχαριάδης-Μπαρτζιώτας-Γούσιας έφτιαξε στρατιωτικά τα μέρηματα για να μη μιλάνε. Δεν υπήρχε τότε, τότε έγινε αναπληρωματικό μέλος ο Γούσιας και η καθοδήγηση ήταν Ζαχαριάδης-Παρτσαλίδης. Στην Τασκέντ δεν ήμουν εγώ γιατί πήγα μαζί με τον Παρτσαλίδη και ήταν ο Παρτσαλίδης καθοδηγητής εκεί πέρα, και δούλεψα σε μια οργάνωση εγώ, και ο Παρτσαλίδης μας έλεγε ότι οι σοβιετικοί επιμέναν να 'χουμε στρατιωτικά όργανα καθοδήγησης και πόσες φορές έγινε τότε παρατήρηση από τους στρατιωτικούς συντρόφους, κι έμεινα τρεις μήνες αυτή ήταν όλη η δουλειά μου στην Τασκέντ. Μετά πήγα στη σχολή. Λοιπόν και για να μη μιλάει ο κόσμος για να μην αναπτύξουμε τις απόψεις αυτός έκανε τα λάθη. Βλέπετε λοιπόν άνθρωποι που έρχονται ακόμα και λένε. Λένε ότι στην Τασκέντη αν επιβλήθηκε αυτό, επιβλήθηκε δηλ. το πολιτικό σύστημα, επιβλήθηκε από την πίεση των μελών, ενώ ξέρετε σ. και στην 3η Συνδιάσκεψη ολόκληρο θέμα είχαμε, πήραμε την απόφαση πώς θα οργανωθούν ο κόσμος σε κοινότητες κλπ. μαζί μας και οι σοβιετικοί σ. που επιμένανε να κρατήσουμε στρατιωτική οργάνωση, πειθαρχία για να μη σπάσουμε ο κόσμος εκεί πέρα; Φυσικά παρατραβήχτηκε, μάλιστα αλλά τέλος πάντων εγώ τη βρίσκω σωστή την πρόταση των σοβιετικών συντρόφων άλλο αν πήρε τράτο περισσότερο αυτή η υπόθεση. Γιατί λοιπόν αυτά τα πράγματα έτσι διαστρεβλωμένα ο,τιδήποτε να πιάσουμε από τα μαλλιά γιατί νομίζαμε ότι δεν έχουμε τίποτε να βρούμε για να βάλουμε κάτω έναν άνθρωπο να πούμε, έτσι και επειδή έχει απόψεις και δε συμφωνάει για μια σειρά ζητήματα. Να πεις ότι υπάρχει συνέχεια, να μου πεις ότι έκανα λάθη, μάλιστα έκανα λάθη.

Τον αυτό μου τον βάζω κάτω και παίρνω ευθύνες σύντροφοι, για το ΔΣΕ ανεξάρτητα αν εγώ δεν ήμουνα ξέρετε ποτέ εγώ μήγκα επικεφαλής φέρνω

ευθύνες. Και στους μοναρχοφασίστες όλα τα παίρνω που μου έχουν 800 δι-
κες, όλα τα παίρνω σ. πάνω εγώ δε φοβάμαι τις ευθύνες. Δε φοβάμαι τις ευ-
θύνες εγώ, έτσι. Αλλά τα ζητήματα να τα βάζουμε κομματικά, αν θέλουμε να
κάνουμε κόμμα να συζητήσουμε και αν θέλουμε να κάνουμε πολιτική πολεμι-
κή. Και αυτά τα περί εξουσίας ξέρουν αυτοί ποιοι είναι. Εμείς όλα τα χρόνια
μας ήμασταν μαχητές και τρέχαμε, έτσι, και δε μας χρειάζεται εξουσία. Και το
ότι το κόμμα το αντιμετωπίζουμε εξουσία σ. γιατί θα είναι το πόστο τους είναι
ταμπούρι για μάχη όχι σ. το κόμμα εγώ δεν το βλέπω τέτοιο. Το βλέπω τα-
μπούρι για μάχη. Θέλω εξουσία. Σύντροφοι όχι. Δεν μπορούν τέτοια πράγμα-
τα δεν μπορούν σε μένα κανένας απ' αυτούς το Γραφείο πως ξέρετε ποια εί-
ναι η ζωή τους θα μου πουν εμένα πως πήγα για εξουσία. Ξέρετε τις δυσκο-
λίες παντού πήγα. Και να κάτσουν να μου πούνε πως πήγα να παλέψω να πά-
ρω για εξουσία ποια εξουσία δηλ. Επειδή πήγαινα και περνούσα τα ποτάμια
και πήγα στην παρανομία κάτω από δύσκολες συνθήκες πήγα να πάρω εξου-
σία, ποια εξουσία πήγα να πάρω.

Επιτρέπονται αυτά τα πράγματα πολιτικά πράγματα σοβαρά πράγματα εί-
ναι να συζητήσουμε αυτά; Τι έτσι δηλ. θα λύσουμε τα ζητήματα τα πολιτικά.
Ας σταματήσει η υπόθεση αυτή της εμπάθειας σ. δε γίνεται έτσι αυτό πράγ-
μα. Θα κάτσουμε κάτω θα συζητήσουμε και τον καθένα να τον βάλουμε εκεί
που χρειάζεται. Θα μου κάνει ο άλλος προεπαναστάτη εμένα θα κάνουν αντι-
διεθνή κλπ. Δε γίνεται έτσι. Θα κάτσουμε κάτω ο καθένας θα πάει εκεί. *Εγώ
μπορώ για κοβίτης για κοβίτης. Μπορεί να πάω για απλό μέλος ή εσύ μπορείς
γι' αυτό εντάξει. Τι μαζεύεστε εδώ πέρα και κάνετε ολόκληρο ντόρο εκεί πέ-
ρα και πολεμάτε και γράφετε μετά ο Γούσιος από το Σεπτέμβρη έχετε και γρά-
φετε να πούμε κατά κόρο κλπ. Δεν έχω καμιά δουλειά καμιά διάθεση σ. να συ-
νεχίσω τέτοιο πράγμα και να κάνω τέτοια πάλη μέσα στο κόμμα καμιά απο-
λύτως, καμιά διάθεση. Γιατί δεν είναι σωστό αυτό το πράγμα. Λοιπόν έτσι εί-
ναι τα πράγματα. Και δω παραβιάζουν συμφωνία σ. Με κάλεσαν τον Ιούνιο στην
Τασκέντη. Από το Σεπτέμβρη αρχίσανε τα ραδιούζελ και μιλάγαν εναντίον
μου. Έτσι δηλαδή πώς. Στις συνεδριάσεις να μιλάς παντού τι δηλαδή που βρή-
καμε εδώ μονόπλευρο. Εγώ σ. δεν είμαι απ' αυτούς. Σφάξε με αγά μου ν' αγιά-
σω; Όχι. Αυτό να το ξέρετε. Συνεπώς σ. εδώ πέρα υπάρχουν τέτοια λάθη, σύ-
ντροφοι, και γι' αυτό απ' την άποψη της 6ης Ολομέλειας διατυπώνω με θάρ-
ρος απόλυτο, πάρτε μου το βιβλιάριο, κάντε ό,τι θέλετε, τα λέω αυτά. Τα λέω
στους σ. τα λέω και στ' αδελφά κόμματα να επέμβουνε, να σώσουνε ότι μπο-
ρεί να μην καταστραφούμε. Να μην καταστραφούμε. Έτσι έχει η υπόθεση. Κι
αυτό που λέει ο εισηγητής για φραξιονιστική γκρούπα δεν ήμουν ποτέ, ούτε
είμαι ούτε ποτέ δε θα είμαι φραξιονιστική γρούπα, φραξιονιστική γκρούπα
ήταν αυτοί που από χρόνια κάνουν διαβρωτική δουλειά στο κόμμα, φραξιονι-*

στική γκρούπα είναι αυτοί που όντας ακόμα στην καθοδήγηση κάναν ανοιχτή φραξιονιστική δουλειά και διασπάσαν το κόμμα και το αποσυνθέσανε και δημιουργήσανε όλη αυτή την κατάσταση να πούμε στο κόμμα αυτοί είναι, και δεν μπορούν σε κανένα να φορτώσουν τα δικά τους σφάλματα και τις αμαρτίες. Εδώ σ. μια είναι η λύση. Πρέπει να σώσουμε το κόμμα. Και για να σώσουμε το κόμμα νομίζω ότι πρέπει η ΚΕ να πάρει την απόφαση πρώτο να φύγει το Γραφείο της ΚΕ που κάνει αυτή τη μονόπλευρη, διασπαστική, φραξιονιστική δουλειά. Να βγει μια επιτροπή από σ. Ξέρω γω ποιον Πέτρος τι θα βγει τέλος πάντων, κάτω από την εποπτεία των αδελφών κομμάτων που να ηρεμήσει τα πνεύματα, να ηρεμήσει τα πνεύματα, να μπορέσει τέλος πάντων ν' αποκαταστήσει όλο αυτό που γίνεται τιμωρίες κλπ. ν' αρχίσει μια ήρεμη πολιτική συζήτηση στο κόμμα για όλα τα πολιτικά ζητήματα, με βάση αυτά να εκλέγονται τα όργανα να πάμε στο Συνέδριο για να μπορέσουμε να πάμε σε δρόμο σωστό. Αλλιώςτικα αν συνεχίσουμε τη δεύτερη πολιτική αυτή του Κολιγιάννη που εδώ τον είδατε εδώ πέρα τροχούσε τη χατζάρα να πούμε για να μας πάρει τα κεφάλια, δε γίνεται κατά γκρεμού πάμε. Αυτή είναι η υπόθεση.

V

σ. ΑΛΕΓΚΡΑΣ

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Μόλις φτάσαμε με τους άλλους συντρόφους από την Ελλάδα και όσα μάθαμε και ακούσαμε μας προξένησαν μεγάλη κατάπληξη μεγάλο πόνο και οργή. Πολλά έγραψε ο αντιδραστικός Τύπος στην Ελλάδα για τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο κόμμα μας. Μα ποτέ δε θέλαμε να πιστέψουμε ότι μπορούσαν αυτά να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Δυστυχώς οι ελπίδες μας αυτές διαψεύστηκαν. Να πιστέψουμε σύντροφοι ότι οι σύντροφοι ξέχασαν τον όρκο τους να παλέψουν για την Ελλάδα και το λαό της, που είναι άξιος κάθε σεβασμού και κάθε θυσίας; Δεν καταλαβαίνουν το έγκλημα που διαπράττουν, όταν ολόκληρο χρόνο τώρα αποσπούν την προσοχή της καθοδήγησης από τη βασική της δουλειά, την τώρα δουλειά της Ελλάδας. Γιατί παλέψαμε τόσα χρόνια, γιατί χύσαμε τόσο αίμα, γιατί δώσαμε τόσες θυσίες στα Μακρονήσια και στα Γιούρα και στ' άλλα κάτεργα στην Ελλάδα, γιατί έδωσαν τη ζωή τους οι τιμημένοι μας νεκροί; Για ποια ιδανικά βασανίζονται τόσα χρόνια στις φυλακές και στις εξορίες χιλιάδες τιμημένοι σύντροφοι μας, παιδιά του λαού μας, κρατώντας ψηλά τη σημαία του κόμματός μας; Με ποιο δικαίω-

μα οι σύντροφοι ποδοπατούν αυτά τα ιδανικά μας; Δε θα 'θελα ποτέ να φτάσω στο συμπέρασμα ότι το μόνο ιδανικό τους είναι ν' αναρριχηθούν για μια ακόμα φορά στην ηγεσία του κόμματος έστω κι αν έτσι οδηγούν στην καταστροφή το κόμμα και το λαό μας. Αν και με μεγάλο πόνο το λέω αυτό, σ' αυτό το συμπέρασμα οδηγείται κανείς όταν βλέπει όλα αυτά. Γιατί σύντροφοι δεν κάβηστε να μελετήσετε το όλο πρόβλημα, γιατί σύντροφοι δεν κάνετε καμιά προσπάθεια να μελετήσετε τα μεγάλα λάθη σας; Ακούστε τη φωνή του κόμματος. Κι αν στην καθοδήγηση του κόμματος έχετε την ψύχωση να βλέπετε αντιπάλους γιατί δε θέλετε ν' ακούσετε τη φωνή του λαού; Οι σύντροφοι μας, οι συμπαθούντες, ο λαός περιμένε από σας να βγείτε και να μιλήσετε ανοιχτά, ειλικρινά και ν' αναγνωρίσετε αυτά τα λάθη. Κι έχει την απαίτηση, πολύ δικαιολογημένα, να παραχωρήσετε τη θέση σας σ' άλλους συντρόφους και να θέσετε τον εαυτό σας στη διάθεση του κόμματος. Να μη σταθείτε εμπόδιο στη δουλειά, να βοηθήσετε μ' όλες σας τις δυνάμεις για να κερδίσουμε το χρόνο που χάσαμε, για να κερδίσουμε ό,τι χάσαμε μέσα από τα χέρια μας με τα δικά σας λάθη. Ο λαός μας είναι έτοιμος πάντα να μας βοηθήσει. Μας βοηθάει μ' όλη του την καρδιά. Είναι έτοιμος για θυσίες κι έχουμε υποχρέωση και εμείς να σταθούμε αντάξιοί τους. Αναρωτιέμαι, σύντροφοι, πώς φτάσατε σ' αυτόν τον ξεπεσμό; Ν' αρνηθείτε τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων και να τη χαρακτηρίζετε σαν προσβλητική; Εμείς στην Ελλάδα, παρόλο που δεν ήμασταν κατατοπισμένοι, αισθανθήκαμε μεγάλη βοήθεια που μας έδωσαν τα αδελφά κόμματα και αισθανθήκαμε μεγάλη χαρά και ικανοποίηση. Τώρα σύντροφοι θα 'θελα να σας μεταφέρω όσο μπορώ τη φωνή του λαού μας. Πώς δέχτηκαν οι κομμουνιστές και οι συμπαθούντες στην Ελλάδα τα συμπεράσματα της 6ης Ολομέλειας. Εκείνο που έχω να τονίσω πριν μπω σε ορισμένα σημεία, στα συμπεράσματα της 6ης Ολομέλειας, που ιδιαίτερα συγκίνησαν το λαό μας είναι ότι εμείς κάτω δεν είχαμε τραντάγματα. Δεν είχαμε κλονισμούς. Κι όχι μόνο αυτό, ο κόσμος μας δέχτηκε με μεγάλη ανακούφιση τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, γιατί πολλά προβλήματα, πολλά ερωτήματα λύθηκαν ακόμα γιατί λευτερώθηκαν από ένα βραχνά που κρατούσε σ' όλους κλειστό το στόμα. Γιατί είδαν ότι ένας καινούργιος δρόμος άνοιξε μπροστά στο κόμμα μας, με ελπιδοφόρες προοπτικές. Φυσικά οι συνέπειες της προσωπολατρίας δεν ξεπερνιούνται από τη μια μέρα στην άλλη. Και αυτό πιο πολύ για μας ισχύει κι όχι για τα μεσαία στελέχη και τη βάση. Γενικά ο τρόπος που αντιμετώπισε ο κόσμος τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, δείχνουν τη μεγάλη πολιτική του ωριμότητα. Ο λαός από καιρό και στην καινούργια περίοδο, μετά την υποχώρηση του ΔΣΕ και σε συνέχεια, έβλεπε ότι κάτι δεν πάει καλά στο κόμμα. Ακούστε μια συζήτηση που είχα με τον πρώτο άνθρωπο που συναντήθηκα στην Αθήνα. Δεν το λέω σύντροφοι τώρα. Αλλά το 'χα πει και κάτω στους

συντρόφους. Σέ συζήτηση που έκανα μαζί του για το πώς πάνε τα πράγματα και πώς βλέπει ο κόσμος το κόμμα μας μ' απάντησε κοφτά και χωρίς περιστροφές. Τα 'κανε θάλασσα ο Ζαχαριάδης. Τι διάβολο έπαθε. Φαίνεται ότι τα 'χει χαμένα, ο κόσμος δεν τον αγαπάει, έχασε την εκτίμηση που είχε. Όμως δεν έχασε την εκτίμηση δεν έχασε την πίστη του προς το κόμμα του. Εγώ φυσικά διαμαρτυρήθηκα, με σταμάτησε όμως και μου είπε: Περίμενε και θα δεις κι άλλους, και θ' ακούσεις κι άλλα και τότε θα καταλάβεις. Φέρνω ένα μόνο παράδειγμα από τα πολλά που ακούγαμε κι εγώ και οι άλλοι σύντροφοι. Πιστεύω ότι και οι σύντροφοι που βρίσκονται εδώ από την Ελλάδα θα 'χουν κι αυτοί ακούσει τέτοιες γνώμες που εκφράζει ο κόσμος. Ακόμα πολύς κόσμος αναφερόμενος στα χτυπήματα που πάθαμε έλεγε ανοιχτά ότι κάτι δεν πάει καλά από τα πάνω, απέξω. Γι' αυτό θα μιλήσω σ' άλλο σημείο του λόγου μου. Να λοιπόν σύντροφοι γιατί ο κόσμος δέχτηκε με ανακούφιση την απόφαση της 6ης Ολομέλειας, που όλα τα θέματα που επεξεργάστηκε μελετήθηκαν, συζητήθηκαν πολύ απ' τα κομματικά μέλη και απ' τους συμπαθούντες. Το ερώτημα που μπαίνει στον κόσμο είναι: Δεν μπόρεσε ακόμα ο Ζαχαριάδης να δει τις καταστρεπτικές συνέπειες που είχε για το κόμμα μας και για την Ελλάδα ολόκληρο το θεμελιακό λάθος της αποχής; Δε θέλει να καταλάβει ότι το λάθος της αποχής ήταν το πιο αποφασιστικό και καθόρισε και την παραπέρα εξέλιξη του κινήματός μας και της ομαλής δημοκρατικής ζωής της χώρας μας; Γιατί δεν εξαντλήθηκαν πρώτα όλες οι νόμιμες δυνατότητες, όταν μάλιστα είχαμε τόσο τεράστια δύναμη; Κι αυτό αποδείχτηκε και από τα ίδια τα αποτελέσματα των εκλογών. Παρόλο που ο λαός δε συμφωνούσε και ζητούσε συμμετοχή στις εκλογές, και παρά την αφάνταστη τρομοκρατία που εξασκήθηκε, πειθάρχησε και απέσχε από τις εκλογές του 1946. Τότε και αν αναγκάζομασταν ν' ακολουθήσουμε άλλη λύση, θα έβλεπε ο λαός ότι όλες οι νόμιμες δυνατότητες εξαντλήθηκαν και ήταν ο μοναδικός δρόμος που είχαμε ν' ακολουθήσουμε. Έτσι δε θα 'ταν ο ΔΣΕ απομονωμένος από τις πλατιές μάζες του λαού κι απ' τα κόμματα με τα οποία συνεργαστήκαμε στην πρώτη κατοχή. Κι εκείνο που προκάλεσε την αγανάκτηση των μελών του κόμματος και των συμπαθούντων είναι ότι ο Ζαχαριάδης σε ένα τόσο βασικό ζήτημα, που καθόριζε την παραπέρα εξέλιξη της κατάστασης στην Ελλάδα, όχι μόνο περιφρόνησε τη φωνή του λαού που ανοιχτά εκφραζόταν για συμμετοχή στις εκλογές, μα ακόμα περιφρόνησε και την υπόδειξη των αδελφών κομμάτων για συμμετοχή στις εκλογές, που συνέπιπτε και με τη θέληση του λαού. Και διερωτώνται, σύντροφοι, τι κρύβεται πίσω απ' αυτό; Εγωισμός; Τύφλωση; Πνεύμα κακής εννοούμενης ανεξαρτησίας ή τίποτε άλλο; Ακόμα μπαίνει το ερώτημα: Γιατί δε θέλει η παλιά καθοδήγηση του κόμματος να δει ότι μια και είχε αποφασίσει να μην πάρει μέρος στις εκλογές, αλλά να ακολουθήσει το δρόμο της

ένοπλης αντίστασης –που πολύ προσεχτικά, επίμονα και μελετημένα προπαρασκευάζε ο εχθρός– γιατί δε θέλει να δει πως, όπως πολύ σωστά λέει η απόφαση, έπρεπε να ρίξει όλες τις δυνάμεις, που τις είχαμε στα χέρια μας, προς αυτήν την κατεύθυνση πριν αρχίσει η διαρροή και πριν ο εχθρός προλάβει να ετοιμαστεί; Παρόλα που θαυμάζει τις θυσίες και τους αγώνες του κόμματος και του ΔΣΕ ο λαός και εκφράζει, εκδηλώνει την πικρία του γιατί εφόσον είχαμε αυτές τις δυνατότητες για μια ομαλή εξέλιξη πατήσαμε την πεπονόφλουδα και ακολουθήσαμε το δρόμο του ένοπλου αγώνα, που κόστισε τόσες θυσίες και αίμα και σκέπασε την Ελλάδα με τάφους. Δε θα σταθώ σύντροφοι στα λάθη που διαπράχθηκαν στο ΔΣΕ, και τη σεχαριστική πολιτική –δημιουργία μονοκομματικής κυβέρνησης ότι η επανάσταση είναι σοσιαλιστική κλπ.– που απομόνωσε πλατιά στρώματα του λαού και της αστικής τάξης, ούτε θα μιλήσω για τη θεωρία των δυο πόλων, γιατί είναι γνωστό σ' όλο τον ελληνικό λαό ότι δεν κινδυνεύει από βορρά η χώρα μας, ώστε να χρειαστεί να στηριχτούμε στη Δύση. Ενώ αντίθετα η μακρόχρονη πικρή πείρα του λαού μας του έδειξε ότι μόνο από τους Αγγλοαμερικάνους ιμπεριαλιστές κινδυνεύει.

Στις εκλογές του 1952 τη θέση ότι ο Πλαστήρας είναι ο κύριος κίνδυνος κι όχι ο Παπάγος, από τότε και τα κομματικά μέλη και ο λαός τη χαρακτήριζαν λαθεμένη. Τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής μας είναι γνωστά. Κάθισε στο σβέρκο του λαού μας και με σημαντική υπεροχή ο Παπάγος, με την υποστήριξη τη δική μας ουσιαστικά. Γιατί πώς αλλιώς να χαρακτηριστεί αυτή η θέση παρά υποστήριξη του Παπάγου; Ακόμα πληρώνει ο λαός και πάρα πολύ ακριβά τις συνέπειες αυτής της θέσης μας. Κι αυτό το λάθος που από τότε το είδαν και τα κομματικά μας μέλη μα και ο απλός λαός, δεν μπορεί να το δει η παλιά μας καθοδήγηση και να βγει να το αναγνωρίσει. Και τέτοιας μορφής λάθη είχαμε συνέχεια, πράγμα που φυσικά ήταν συνέπεια της λαθεμένης πολιτικής μας γραμμής. Στις εκλογές του Φλεβάρη 1956, ενώ μιλούσαμε για ενότητα των δημοκρατικών δυνάμεων της χώρας και όλη η προσπάθειά μας στρεφόταν προς αυτό το σημείο, ο Ζαχαριάδης χαρακτηρίζει, σε άρθρο του, τον Βενιζέλο Ιούδα της δημοκρατίας. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τι εντύπωση μας έκανε αυτό το πράγμα και πόσο μας αγανάκτησε γιατί έτσι όλες οι προσπάθειες για ενότητα προβοκάρονταν ουσιαστικά. Κι ακόμα πόσο άσχημο αντίκτυπο είχε γενικά, σ' όλα τα κοινωνικά στρώματα. Πόσο έξω από την πραγματικότητα της Ελλάδας ζούσε και σκεφτόταν ο Ζαχαριάδης και οι άλλοι σύντροφοι της καθοδήγησης. Μήπως και η θέση μας για το Κυπριακό και οι τρακατρούκες του Διγενή δε μας έφερναν σε αντίθεση με το λαϊκό αίσθημα; Να φέρω σχετικά παραδείγματα το θεωρώ περιττό και ο χρόνος δε μου το επιτρέπει. Όμως σύντροφοι δεν μπορώ να μη σταθώ στην πρόταση του Ζαχαριάδη για αποχή από τις εκλογές του 1956. Πώς να τη χαρακτηρίσει κανείς;

Τραγελαφική; Δεν μπορώ να σας περιγράψω την αγανάκτηση που προκάλεσε στο λαό. Πάνω σ' αυτό το σημείο κι εγώ δεν ξέρω πόσα κοσμητικά επίθετα δεν άκουσε, όχι τιμητικά για ηγετικό στέλεχος του κόμματος. Δεν μπορείτε να φανταστείτε πώς εκφραζόταν ο κόσμος. Έχασε τον μπούσουλα, βρίσκεται μακριά από την Ελλάδα και βλέπει την κατάσταση όπως την έβλεπε αυτός στο μυαλό του. Δε συνειτίστηκε από τις φοβερές συνέπειες της άλλης αποχής και άλλα πολλά. Και μας το 'λεγαν καθαρά. Ότι αν τολμούσαμε να βάλουμε τέτοιο ζήτημα δεν ήταν για να σταθούμε στην Ελλάδα ούτε στιγμή. Όσο για τον Ζαχαριάδη να μην τολμούσε ποτέ να πατήσει το πόδι του στην Ελλάδα. Και το πόσο είχαν δίκιο το 'δειξε το ίδιο το αποτέλεσμα των εκλογών. Παρόλη την τρομοκρατία, τη νοθεία και την υποστήριξη των Αμερικάνων, ο λαός πανηγύριζε προκαταβολικά για τη νίκη του, που του άρπαζαν ουσιαστικά από τα χέρια του. Πού στηριζόταν ο Ζαχαριάδης και έβαζε ζήτημα αποχής; Μόνο τον Τύπο αν παρακολουθούσε προσεχτικά θα 'βλεπε τι ζυμώσεις γίνονταν και ποιες ήταν οι διαθέσεις του λαού. Δεν μπόρεσε να δει ότι το Κυπριακό συγκινούσε όλο το λαό, τον ένωνε. Από την άλλη μεριά το οικονομικό πρόβλημα που έπληττε όλο και μεγαλύτερα στρώματα και το ζήτημα του εκδημοκρατισμού της χώρας, η ειρηνευση, η νομιμότητα του κόμματός μας έμπαιναν επιτακτικά. Δεν έχω καιρό να δώσω στιγμιότυπα από τον ενθουσιασμό του λαού μας και τις εκδηλώσεις του στην προεκλογική περίοδο. Τα συνθήματα που κυριαρχούσαν ήταν: αμνηστία, Κύπρος. Οι περιγραφές που έδωσε η *Αυγή*, αν τις διαβάσατε, ωχριούσαν μπρος στην πραγματικότητα. Ας έβγαине ομιλητής και να μην έβαζε από την αρχή του λόγου του το ζήτημα της Γενικής αμνηστίας. Δεν μπορούσε να συνεχίσει. Μέσα σε τέτοια ατμόσφαιρα ενθουσιασμού τραβούσαμε για τις εκλογές. Και θα τις κέρδιζε η ΔΕ παρόλο που οι εκλογές διεξάγονταν από την ίδια την κυβέρνηση Καραμανλή και το εκλογικό σύστημα ήταν κομμένο και ραμμένο στα μέτρα του. Ξέραμε ότι αυτοί με κάθε τρόπο θα προσπαθούσαν να νοθεύσουν τα αποτελέσματα των εκλογών και ένας λόγος παραπάνω που βλέπαν τις διαθέσεις των μαζών που ο Ζαχαριάδης δεν τις έβλεπε. Επομένως η υπεροχή μας έπρεπε να είναι πολύ πιο μεγάλη, αλλά κι αν δεν μπορούσαμε να τις πάρουμε πάλι θα 'χαμε κέρδος γιατί θα προωθούσαμε τις θέσεις μας στη Βουλή όπως και έγινε. Τι ήταν όμως εκείνο που έβλαψε; Απ' την πλευρά μας υπήρχε κάποια επανάπαυση. Αλλά το βασικότερο αδυναμίες οργανωτικές. Από την άλλη δε βοήθησε καθόλου η καθοδήγηση από έξω την ενότητα μα αντίθετα έβλαψε, αποκαλώντας τον Βενιζέλο Ιούδα της δημοκρατίας, ακριβώς όταν ήταν να υπογραφεί η συμφωνία για τη ΔΕ. Έτσι όχι μόνο δε βοηθήσαμε να υπερνικηθούν οι δισταγμοί και οι ταλαντεύσεις τους μα αντίθετα τους υποθάλαπταμε. Η ενότητα άργησε πολύ να γίνει, κι ενώ ο Καραμανλής από καιρό είχε αρχίσει την προεκλογική καμπάνια, η ΔΕ άρχι-

σε πολύ αργά αυτή τη δουλειά. Και όπως ήταν επόμενο η οργανωτική προετοιμασία ήταν ελλιπής. Ολόκληρα χωριά –δεν αναφέρομαι στα πιο απομονωμένα– δεν είχαν αντιπροσώπους. Δεν είχαν ούτε ψηφοδέλτια της ΔΕ. Να 'ρθουμε και στις γυναίκες; Και δω παρουσιάστηκαν σοβαρές αδυναμίες από τη δική μας πλευρά. Αρκει να σας πω ότι μέχρι τότε δεν είχαμε γυναικεία δουλειά, κομματική εννοώ. Κι ακριβώς ένα μήνα πριν τις εκλογές ο σ. Γούσιας έδωσε την εντολή να πέσουμε στη μάχη για να δημιουργήσουμε γυναικεία κομματική δουλειά που θα βοηθούσε στις εκλογές. Ξέρετε ασφαλώς ότι το μεγαλύτερο μέρος των γυναικών ψήφισε Καραμανλή. Στην Ελλάδα τότε βρισκόταν ο σ. Γούσιας και στην καθοδήγηση κι ο σ. Βλαντάς. Όμως καμιά κριτική, καμιά κουβέντα για την Ελλάδα. Μόνο πόλεμο χωρίς αρχές, μια ξετσιπωτή επίθεση ενάντια στο Γραφείο της ΚΕ. Και σε γράμματα προς την ΚΕ μιλάνε για κλίκα που κάθισε στο σβέρκο του κόμματός μας. Στο ίδιο γράμμα ο σ. Βλαντάς γράφει. Αυτά όλα αφορούν και το σύντροφο Γούσια, που ας σημειωθεί ότι ήταν στην Ελλάδα. Παρέδωσε στο Γραφείο της ΚΕ ενωμένες τις κομματικές οργανώσεις. Πειθάρχησε στην εντολή του Γραφείου να 'ρθει στο εξωτερικό. Κι αυτά τα συνυπογράφει κι ο σ. Γούσιας, προσθέτοντας ότι παρέδωσε και πειθαρχημένες τις οργανώσεις στην Ελλάδα και μιλάει μαζί και για ταλαιπωρίες που πέρασε στην παρανομία. Πρώτα πρώτα σ. νομίζω ότι δε δείχνει κομματικό ήθος να επικαλούνται το γεγονός ότι ο σ. Γούσιας ήταν στην Ελλάδα. Αυτό δεν αρμόζει σε κομμουνιστές. Και δεν μπορεί να χαρακτηριστεί παρά σε μια καθαρή καπηλεία. Ιδιαίτερα για τον Βλαντά που εδώ προσπάθησε μεταθέτοντας τη συζήτηση της Ολομέλειας σε προσωπικά ζητήματα ν' αποσπάσει την προσοχή της από το κύριο πρόβλημα, που είναι η μελέτη, καθοδήγηση και οργάνωση της δουλειάς μας στην Ελλάδα. Όπου το κόμμα έχει ανάγκη εκεί θα πάμε κάθε φορά. Δεν παραγνωρίζω ότι είναι μια πολύ σοβαρή, δύσκολη και τιμητική συγχρόνως αποστολή. Αυτή την αποστολή έχουν εκπληρώσει με τιμή και την εκπληρώνουν και πολλοί άλλοι σύντροφοί μας. Προβάλλει ακόμα ο σ. Γούσιας τις ταλαιπωρίες που πέρασε στην παράνομη δουλειά. Αλλά ένα ερώτημα του απευθύνω: Δυστυχώς δεν είναι εδώ πέρα για να τ' ακούσει. Μπορεί να συγκρίνει έστω και στο ελάχιστο τις δικές του ταλαιπωρίες με τις ταλαιπωρίες των 27 που δραπέτευσαν από τις φυλακές των Βούρλων; Εκεί ήταν ο σ. Γούσιας και ήξερε ότι κοιμήθηκαν και σε γεφύρια και σε γιαπιά και σε κοτέτσια, ότι ήταν νηστικοί και γυμνοί. Έκανε ποτέ λογαριασμό πόσα λεφτά τους έστειλε; 2.000 όλο και όλο στον καθένα μέσα σ' ένα ολόκληρο δεκάμηνο. Κι αν πιάστηκαν τόσοι, την ευθύνη τη φέρνει ολοκληρωτικά η παλιά καθοδήγηση, που δεν έκανε τίποτε απολύτως για να τους βγάλει. Και το ότι έφυγε ο σ. Τζεφρώνης δεν το χρωστάει στη φροντίδα της παλιάς καθοδήγησης αλλά σ' ένα τυχαίο περιστατικό. Τι θα έχουν να πουν οι σ.

μας που πήγαν στην Ελλάδα και πιάστηκαν και πέρασαν τα μαρτύρια της Ασφάλειας, οι χιλιάδες φυλακισμένοι και εξόριστοι, αυτοί που πέρασαν στα Μακρονήσια και τα Γιούρα; Γιατί σύντροφε Βλαντά για όλα αυτά δεν εξεγείρεται η συνειδησή σου; Γιατί για όλα αυτά δε σηκώνεις έστω και λίγο τη φωνή σου; Είναι συγκεκριμένα γεγονότα. Δεν μπορεί κανείς να τα αμφισβητήσει. Εκτός αν για σένα μονάχα ο Γούσιας υπάρχει για το Κόμμα. Όσο για τις δυνάμεις που παρέδωσε ο Γούσιας ενωμένες και πειθαρχημένες δε βρίσκω το λόγο να το υπογραμμίζετε τόσο πολύ. Το 'πα και πριν, το ξαναλέω και πάλι. Στην Ελλάδα δέχτηκαν με ανακούφιση οι αγωνιστές τα συμπεράσματα της 6ης Ολομέλειας και έτσι δεν υπήρχε ζήτημα διάσπασης της ενότητας. Αυτό πολύ καλά το ξέρει ο σ. Γούσιας. Και απορώ πώς συμφωνεί με το γράμμα του σ. Βλαντά, που λέει ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι σχεδόν στο σύνολό τους λαθεμένες. Γιατί σε τελευταία μας συνεργασία που κάναμε στην Ελλάδα μαζί και μ' άλλο σύντροφο, πρέπει να το θυμάται καλά ο σ. Γούσιας, ότι σε κανένα σημείο δεν είχε αντίθετη γνώμη, μάλιστα υπερθεμάτιζε. Θα πρέπει να θυμάται τι μας είπε για τον Ζαχαριάδη. Ότι του φερότανε με πολύ βάνουσο τρόπο και τους έβριζε χυδαία, δεν μπορώ να αναφέρω τις βρισιές. Κι όμως αυτά σε καμιά συνεδρίαση της ΚΕ δεν τα 'πε, μα ούτε και στην ανακαταγραφή του δεν τα 'πε αυτά τα πράγματα. Τι φοβότανε τότε και δε μιλούσε; Μια παρένθεση. Πριν μου πει αυτά ο Γούσιας προσπάθησε να μεταθέσει τις ευθύνες λέγοντάς μου ότι αυτός όλο έλειπε και ότι εγώ ήμουν πιο κοντά στην καθοδήγηση και έπρεπε να τα είχα δει. Φυσικά παραδέχομαι και τις δικές μου ευθύνες. Μα πρώτα απ' όλους τις μεγαλύτερες ευθύνες τις φέρνουν αυτοί οι σύντροφοι. Πώς λοιπόν να εξηγήσω αυτή την αλλαγή του Γούσια; Όταν ήταν στην Ελλάδα όλα τα συμπεράσματα της 6ης Ολομέλειας ήταν σωστά. Μόλις ήρθε εδώ πέρα τα βρήκε λαθεμένα. Φυσικά με το κλίμα που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας δε θα τολμούσε να υποστηρίξει τέτοιες θέσεις. Θα έμενε απομονωμένος. Κι αν δεν το ξέρει ο σ. Γούσιας του λέω ότι η αυτοκριτική που έκανε δεν άρεσε κάτω, χαρακτηρίστηκε ανειλικρινής. Παρόλα αυτά όμως τη δέχτηκαν με ευχαρίστηση οι σ. επειδή τη θεώρησαν σαν το πρώτο βήμα. Δυστυχώς όμως. Ούτε και η δική σου σ. Βλαντά άρεσε. Όσο για σένα σ. Πολύδωρε λυπάμαι πολύ γιατί είσαι ένας παλιός αγωνιστής πάντως η Ασφάλεια θα ευγνωμονούσε αν είχε στα χέρια της το γράμμα σου για να το χρησιμοποιήσει εναντίον μας. Σύντροφοι σκεφτείτε πολύ, δείτε τα λάθη σας ως τον πάτο, γιατί πήρατε τον κατήφορο. Ο λαός μας λάθη πολλά, που του στοιχίσαν αίμα, τα συγχώρησε, όμως την τέτοια στάση σας δε θα τη συγχωρήσει. Και η εντολή που φέρνουμε από κάτω είναι: Παραμερίστε τους αν δεν εννοούν να βάλουν μυαλό. Αρκετά ασχολήθηκε το κόμμα μ' αυτούς. Ας ρίξει όλη του την προσοχή στη δουλειά της Ελλάδας. Για την

οργανωτική δουλειά θα σας πω λίγα πράγματα. Είναι συμπεράσματα που παρά πολύ τα σκέφτηκα. Είναι γνωστό σ' όλους πόσα στελέχη κατέβηκαν για δουλειά στην Ελλάδα και πόσα χτυπήματα δεχτήκαμε απ' τον εχθρό. Είναι αλήθεια ότι οι σύντροφοι που πέρασαν στην Ελλάδα έξω από μερικές εξαιρέσεις (Κανελλόπουλου, Γουσόπουλου) πάλεψαν θαρραλέα και αποφασιστικά για να αναδιοργανώσουν τις κομματικές οργανώσεις και να προωθήσουν τη δουλειά μας κάτω. Παρόλα αυτά ο. η κομματική μας δουλειά είναι πολύ αδύνατη. Κι αν θελήσουμε να κάνουμε μια σύγκριση ως προς τα αποτελέσματα της δουλειάς σε σχέση με τα χτυπήματα που πάθαμε τότε η πλάστιγγα θα δείξει ότι οι ζημιές που είχαμε ήταν περισσότερες από τη δουλειά που κάναμε στην Ελλάδα. Και δω σύντροφοι θα πρέπει να πούμε ποιες είναι οι αιτίες και πώς θα πρέπει να οργανώσουμε καλύτερα την παράνομη δουλειά, που είναι ένα από τα πρωταρχικά καθήκοντα του κόμματός μας σήμερα. Η σεχταριστική μας πολιτική, που ήταν συνέπεια της λαθεμένης πολιτικής γραμμής, στένευε πολύ τον κύκλο γύρω απ' τον οποίο μπορούσαμε να κινηθούμε. Και φυσικό αποτέλεσμα ήταν αδύνατες οι κομματικές οργανώσεις, οι μέθοδοι δουλειάς δεν ήταν σωστές. Η πρώτη μας δουλειά στηρίχτηκε σχεδόν ολοκληρωτικά σε εξόριστους και αποφυλακισμένους, που δεν είχαν κόψει νήματα από την ασφάλεια. Το στιλ καθοδήγησης που έφεραν ορισμένοι σ. από έξω ήταν ότι με το πιστόλι στο χέρι μπορούσαμε να πετύχουμε περισσότερα απ' όσα με την πολιτική δουλειά μας. Αυτό ήταν αντανάκλαση και συνέπεια του τρόπου δουλειάς του ίδιου του ΠΓ. Πήγαιναν σ. και λέγαν: Θα μου δώσεις σπίτι αλλιώς θα σε καθαρίσω. Αυτά παλιότερα φυσικά. Η μαζική στρατολογία καθήκον ανεδαφικό, που δημιούργησε μεγάλους κινδύνους και απογοήτευσε τα στελέχη και έχαναν την πίστη στις δυνάμεις τους. Τέτοιο παράδειγμα έχω και γω στη δουλειά μου. Σε μια οργάνωση από 60 μέλη που είχαμε, μήνικε καθήκον από το σ. Γούσια να φτάσουμε 500 σε τρεις μήνες. Ήταν κάτι φυσικά που δε γινόταν και του το 'πα. Και παρόλο που προχωρήσαμε πολύ προσεχτικά τρύπωσε ένας χαφιές. Και αναγκαστήκαμε να κόψουμε μετά ολόκληρο κομμάτι απ' τη δουλειά μας. Η ζημιά δηλαδή ήταν πολύ μεγαλύτερη. Οι εκπομπές του «ΦΑ» ζήμιωναν αντί να βοηθήσουν. Δίναμε όλους τους τρόπους της δουλειάς μας στην Ασφάλεια. Οι σ. κάτω το χαρακτήριζαν πως πολλές φορές πλησίαζε τα όρια της προβοκάτσιας. Μια φορά πάθαμε ζημιά. Η ανακοίνωση ότι η σύλληψη Γιώτη κλπ. οφείλεται σε χαφιέ που κατείχε την ίδια ή ανώτερη μ' αυτόν θέση, δημιούργησε κλίμα φοβίας, που ακόμα δεν ξεπεράστηκε. Ήταν φυσικό ο κόσμος ν' αναρωτιέται και ν' ανησυχεί, πώς δόθηκαν αυτά τα χτυπήματα και τις υποψίες τους τις επιβεβαιώσαμε και εμείς. Η ειδοποίηση: όπου είχε δουλέψει ο Θωμάς να κόψουν, γιατί ήταν χαφιές, και αυτή μας έβλαψε. Όταν ρώτησα το σ. Γούσια πού είναι ο χαφιές, αν είναι στην Ελλάδα και ποιος είναι

μου είπε ότι τον κρατάμε είναι ο σ. Ζάχος. Όλα αυτά συν Γιώργης Κανελλόπουλος δημιούργησαν ερωτήματα, φόβους, δισταγμούς. Κι ο κόσμος κουμπωνόταν με τον έξω κόσμο. Ένα χαρακτηριστικό. Όταν συνδεθήκαμε με μια ξεκομμένη παράνομη οργάνωση που δεν είχε πάθει χτυπήματα και το 'μαθε μια άμεση συνεργάτιδα του συντρόφου που κρατούσε αυτό το κομμάτι, φέραν πολλές αντιρρήσεις. Και λέγαν χαρακτηριστικά: Με τους έξω συνδέθηκες; Πρόσεξε γιατί θα χτυπηθούμε. Καταλαβαίνετε πόσο αυτά δυσκόλευαν στη δουλειά μας. Και παρόλο που πολλές ανακατατάξεις γίνονται στα κοινωνικά στρώματα προς όφελός μας, ιδιαίτερα μετά την 6η Ολομέλεια, δεν μπορούμε να πούμε και σήμερα ότι η δουλειά μας είναι ικανοποιητική. Λίγα από τη δουλειά με το σ. Γούσια. Το πρώτο χαρακτηριστικό είναι ότι φέρεται βίαια προς τους συνεργάτες του. Ένα παράδειγμα. Ένα σ. δεν πενούσε ραντεβού που να μην τον ειδοποιήσει ότι θα του τσακίσει τα πόδια και κάτι τέτοια. Ότι θα τον βάλει στην μπάντα κλπ. Τον ίδιο τον ειδοποίησε ότι ήταν υπεύθυνος για τη σύλληψη της σ. Ρούλας, ενώ σε έκθεσή του που διάβασα γράφει ότι υπεύθυνος για τη σύλληψη της Ρούλας είναι ο Ζαχαριάδης. Τον κρατούσε εκείνος χωρίς να του δώσει μια μόνιμη δουλειά και ένα διάστημα τον κόψαμε και από τη δουλειά γιατί όπως μου είπε σε τελευταία συνεργασία είχε πάρει ειδοποίηση απέξω ότι τον έχουν, όμως σύντροφοι αυτό το διάστημα κρατούσε τους 27. Ενώ ήξερε ότι τον έχουμε απέξω.

Κάνουν ερώτηση: εξήγησέ μας καλύτερα, δεν καταλάβαμε.

Αλέγκρα: Επαναλαμβάνω. Ειδοποιήσανε απέξω ότι αυτόν το σύντροφο τον έχει η Ασφάλεια κι ότι έπρεπε να τον κόψουμε, όμως παρόλο που αυτό το πράγμα το 'ξερε ο Γούσις, σ' αυτόν τον άνθρωπο αφήνει τους 27 (τώρα κατάλαβα). Καταλαβαίνεται σύντροφοι τι ψυχολογία είχε δημιουργήσει σ' αυτόν το σ. ο οποίος έλεγε: ή είμαι ανίκανος ή με έχει για ύποπτο το κόμμα. Και σε μένα τα ίδια έκανε σύντροφοι. Ο σ. Γούσις μας έστειλε ντιρεκτίβες: Αυτό το ραντεβού δε θα το κάνετε. Και μετά από δυο μέρες: επείγον να πας να πιάσεις τον τάδε σ. Φυσικά δεν τους είχαμε στο χέρι τους συντρόφους ότι ώρα τους θέλαμε και τότε φυσικά σκοτωνόμασταν να τους βρίσκουμε, τους βρίσκαμε, μπορούσαμε να πάθουμε και ζημιές, αλλά από πάνω μας έστειλε και μια ψυχρολουσία γιατί δεν έχουμε τους συντρόφους αυτούς κάθε στιγμή στο χέρι μας σα να βρισκόμασταν στη νομιμότητα και ξέραμε τα σπίτια τους για να πάμε να τους βρίσκουμε. Αυτοί ήταν οι τρόποι δουλειάς. Σ' εμένα καταλόγισε ευθύνες σύντροφοι για μια δουλειά η οποία κατά τη γνώμη του δεν είχε γίνει. Χωρίς να περιμένει να δει αν έγινε αυτή η δουλειά. Η δουλειά αυτή έγινε σ. με κίνδυνο να πιαστούμε τρεις άνθρωποι για να γλιτώσουμε έναν, το σύντροφο Τζεφρώνη, και όταν ο σ. Τζεφρώνης ήταν εδώ πέρα και η δουλειά είχε τελειώσει εγώ έτρωγα ψυχρολουσία ότι δεν είχα κάνει τη δουλειά, ότι φέ-

ρω ευθύνες και τέτοια πράγματα. Χωρίς να εξετάσει τι είχε γίνει και τι δεν είχε γίνει. Έκανε παραβιάσεις σύντροφου στα συνωμοτικά μέτρα. Μου έστειλε το σύνδεσμο που είχε απευθείας σε σπίτι. Πού θα μπορούσαμε να ξέρουμε αν το σπίτι θα ήταν καθαρό; Επομένως ο σύνδεσμος άμεσα μπορούσε να πάρει την ασφάλεια δίπλα του και να τη φτάσει αμέσως στο κλιμάκιο. Αυτό του το 'πα. Και άλλα τέτοια πολλά σ. που δε θα τα πω εδώ. Ο σ. Γούσιας λέει και κάμποσα ψέματα. Απ' ό,τι διάβασα στην έκθεσή του, μιλάει για 5.500 κομματικά μέλη στην Ελλάδα. Βρισκόμαστε πολύ μακριά από αυτό το νούμερο. Μακάρι να ήταν έτσι. Μιλάει ότι βγάζουμε στην Ελλάδα την εφημερίδα *Πατριώτης*. Αυτός ήταν εκεί πέρα όταν σταμάτησε η εφημερίδα *Πατριώτης* από χτύπημα που φάγαμε από τον εχθρό. Και όμως εδώ στην έκθεσή του γράφει ότι εξακολουθεί να βγαίνει αυτή η εφημερίδα. Μιλάει ότι βγαίνει εφημερίδα για τις γυναίκες. Εφημερίδα για τις γυναίκες δε βγήκε καθόλου. Μελετούσαμε να βγάλουμε. Αλλά από τη μελέτη όμως ως την πράξη υπάρχει πάρα πολύ μεγάλη διαφορά.

Και τώρα περνώ σ' ένα άλλο ζήτημα. Λένε ορισμένοι σύντροφοι σε γράμμα τους προς την ΚΕ ότι ήταν δημιουργημένες οι προϋποθέσεις για να κατέβει η καθοδήγηση κάτω. Και μερικοί μάλιστα βάλανε το ζήτημα πιο συγκεκριμένα. Καθόρισαν και τον αριθμό. Δεν ξέρω από πού πήραν οι σ. αυτές τις πληροφορίες. Πάντως εκείνο που έχω να πω είναι ότι μόνο όταν ζήσουν την πραγματικότητα της Ελλάδας, θα καταλάβουν τις δυσκολίες που υπάρχουν. Θα σας αναφέρω ένα δυο χαρακτηριστικά και ας βγάλουν μόνοι τους οι σ. συμπεράσματα. Ο σ. Γούσιας που τα παρουσιάζει τόσο ρόδινα τα πράγματα στην Ελλάδα μου ζήτησε το σπίτι μου να έρθει να μείνει αν βρισκόταν σε ανάγκη. Και επειδή δεν υπήρχε δυνατότητα να μείνει κρυμμένος θα καθόταν ανοιχτά. *Έχω ακόμα ένα περιστατικό πολύ σοβαρό που θα στοιχίζε τη σύλληψη αυτού του ίδιου, τη δική μου και δυο άλλων συντρόφων. Δεν μπορώ σ. να το αναφέρω. Όμως πρόκειται για έλλειψη συνωμοτικών μέτρων. Δηλαδή μας πιάσανε και μας αφήσανε γιατί δε μας πήραν ειδήση ποιοι ήμασταν.* Στους 27 ούτε ένα σπίτι δεν έδωσαν οι οργανώσεις μας. Και από αδυναμία και γιατί καμιά φροντίδα δεν είχε ληφθεί μια και ήξερε ότι οι σύντροφοι θα δραπετεύσουν. Καμιά προετοιμασία σύντροφοι. Δραπέτευσαν, δεν τους βοηθήσαμε, κι όμως μπορούσαμε να ετοιμάσουμε 5-6 σπίτια τουλάχιστον, και 10 ακόμα για να τους βάλουμε προσωρινά. Δεν έγινε προετοιμασία. Και υπάρχουν και σύντροφοι που λένε. Επρεπε ο σ. Γούσιας να τους ανοίξει την τρύπα; Όχι σ., να μην τους ανοίξει την τρύπα. Αλλά από τη στιγμή που βγήκαν να τους βοηθήσει, να τους τακτοποιήσει σε σπίτια και να φροντίσει μετά να φύγουν έξω γιατί αυτοί ήταν κίνδυνος θάνατος εκεί πέρα. Όλη η Ασφάλεια, όλα τα τμήματα, αεροδρόμια, καράβια, παντού είχανε φωτογραφίες τους. Δεν μπορούσαν πουθενά να κυ-

κλοφορήσουν. Δεν επεκτείνομαι περισσότερο σ' αυτά. Νομίζω ότι μπορείτε να βγάλετε συμπεράσματα και όπως θα πω παρακάτω μπαίνει και ζήτημα κατά πόσο είναι καθαρές οι οργανώσεις, ώστε να στηριχθούν οι σ. της καθοδήγησης σ' αυτές. Όπως είπα σύντροφοι στην Ελλάδα υπήρχε η γνώμη ότι κάτι δεν πάει καλά, ως προς το ζήτημα των συλλήψεων. Η ίδια γνώμη δημιουργήθηκε και σε μένα και σ' άλλους συντρόφους. Και μας έμπαιναν ορισμένα ερωτήματα ως προς τα χτυπήματα που κατά καιρούς δεχθήκαμε από την Ασφάλεια. Ορισμένα ερωτήματα που μπήκαν στο σ. Γούσια δεν απαντήθηκαν. Ύστερα μας δόθηκε η απάντηση που δεν ικανοποίησε τους συντρόφους που τα έβαλαν. Όταν μάθαμε την υπόθεση Γουσόπουλου, που εγώ δεν μπορώ να τη χαρακτηρίσω παρά προδοσία, μας μπήκανε πολλά ερωτήματα. Θέλω να πω σ. για τη σύλληψη του σ. Ερυθριάδη. Ειδοποιήθηκα από κομματική οργάνωση ότι μια γειτονιά παρακολουθείται από δυο μήνες. Ότι έχουν ένα τζιπ, ότι είναι χαφιέδες εκεί πέρα οι οποίοι μιλάνε ανοιχτά, παρακολουθούν ανοιχτά, φέρνουν όμως τη δικαιολογία ότι παρακολουθούν λαθρεμπόρους. Στέλνουμε αυτή την ειδοποίηση στο σ. Γούσια. Δεν ξέρω να σας πω αν την πήρε αυτήν την ειδοποίηση. Μετά πηγαίνει σ' αυτό το σπίτι ο σ. Ερυθριάδης και κάθεται 15 μονάχα μέρες. Το μέρος αυτό παρακολουθούνταν δυο με τρεις μήνες. Την επόμενη της σύλληψης του Ερυθριάδη οι χαφιέδες έφυγαν. Στέλνουμε σχετική ειδοποίηση στο σ. Γούσια. Και του λέμε ότι είχαμε αυτές τις πληροφορίες και θέλουμε να μας δώσεις μια απάντηση τι συμπέρασμα βγαίνει για τη σύλληψη του Ερυθριάδη. Μας απάντησε ότι δε χωράει καμιά συζήτηση ότι τον Ερυθριάδη τον έδωσε ο Κανελλόπουλος. Φυσικά δε μας ικανοποίησε η απάντηση αυτή. Γιατί εμείς είχαμε άλλα στοιχεία και θα έπρεπε να εξεταστεί ποιος βρήκε το σπίτι στον Ερυθριάδη και να ξεκαθαρίσουμε τι έγινε μ' αυτή την υπόθεση.

Όταν έγιναν οι συλλήψεις του Δεκέμβρη του 1955 με την ασυρματολογία κλπ. σε ερώτημα που βάλαμε στο σ. Γούσια απάντησε ότι ήταν μια δουλειά που την κρατούσε η Ασφάλεια από παλιά. Και περίμενε να δώσει το χτύπημα όταν τη συνέφερε. Εξω από το σ. Γκένα που τον είχαν στη δουλειά τους. Και μου μπαίνει το ερώτημα: Εφόσον ξέραμε ότι η Ασφάλεια κρατούσε αυτή τη δουλειά γιατί δεν πήραμε τα μέτρα για να σώσουμε τους συντρόφους από τη μια και να μη δώσουμε τις δυνατότητες σ' αυτούς να κάνουν τόσο θόρυβο περί ασυρματολογίας κλπ. και να θριαμβολογούν και ακόμα να καλλιεργείται η φοβία στον κόσμο. Ακόμα μου μπαίνει το ερώτημα, που μόνο εσείς μπορείτε να το ξεκαθαρίσετε, της παλιάς καθοδήγησης, πώς με τον ίδιο ασύρματο έδινε στο ΠΓ γιάφκες που του δίναμε κλπ.; Γιατί αυτή την εντύπωση έχω από αμφιβολίες που εξέφρασε ο ίδιος προς ένα σύντροφο ότι μια γιάφκα ήταν δυνατόν να βρίσκεται στα χέρια της Ασφάλειας, που ίσως την πήρανε από τον

ασύρματο. Αν κι αυτός όπως είπε την έδινε χωριστά άλλη φορά το όνομα, άλλη φορά το επίθετο, οδό, αριθμό κλπ. Επίσης με την ίδια υπόθεση των συλλήψεων του Δεκέμβρη του 1955 έχω και τα εξής ερωτήματα: Σ' ένα ραντεβού με ειδοποίησε ότι θα 'πρεπε να φύγω σε ορισμένη προθεσμία. Ρώτησα γιατί; μου είπε ότι πολύ κινήθηκες αυτόν τον καιρό και γι' αυτό καλά θα 'ναι να πας να κλειστείς ένα μήνα. Εν τω μεταξύ σ. γίνηκαν οι συλλήψεις. Εγώ δεν έφυγα από το σπίτι όταν έγιναν οι συλλήψεις, ήμουν στο ίδιο σπίτι, και ο σ. Γούσιας καυχήθηκε μετά ότι μ' άρπαξε και με γλίτωσε. Ενώ εγώ είχα μάθει τη σύλληψη του σ. που είχα επαφή και έφυγα από κει πέρα. Μου κάνει εντύπωση; ήξερε ότι θα γίνουν συλλήψεις; Και αν ήξερε γιατί δε μας έλεγε καθαρά ότι θα γίνουν συλλήψεις, ώστε να πάρουμε και μεις τα μέτρα που έπρεπε να πάρουμε. Αμφισβήτησε ο σ. Γούσιας ότι άφησε περιθώρια ως προς το πότε πρέπει να φύγω από το σπίτι. Αλλά όταν συζητήσαμε μετά τα φόρτωσε στο σύνδεσμο. Ότι εκείνος δε μου είπε ότι πρέπει να φύγεις αμέσως από το σπίτι. Ακόμα ένα ερώτημα στην ίδια υπόθεση. Τότε με τις δημοσιεύσεις για τις συλλήψεις είχα τις φωτογραφίες μας με ένα σχεδιάγραμμα. Το σχεδιάγραμμα αυτό έδειχνε ότι εγώ κρατούσα τον Πλάτανο και σε συνέχεια την ΕΠΟΝ. Πού ήξερε η Ασφάλεια πρώτον, ότι βρίσκομαι στην Ελλάδα –φυσικά τώρα με την υπόθεση του Μάκη αυτό το σημείο εξηγείται– πού ήξερε όμως και το ότι εγώ κρατούσα αυτές τις δουλειές. Κι αν παραδεχτούμε ότι ο Πλάτανος πρόδωσε –άσε που δεν υπάρχει κανένα στοιχείο γι' αυτό–θα μπορούσε μονάχα να μιλήσει για τη δουλειά που έκανα μαζί του όχι όμως για τη δουλειά που έκανα με τους άλλους. Πού ήξερε η Ασφάλεια τι δουλειά έκανε ο σ. Παπαγιάννης. Στο σχεδιάγραμμα αυτά έμπαιναν συγκεκριμένα. Γι' αυτό και μας μπαίνουν τα ερωτήματα: *Τα 'βαλα στο σ. Γούσια* αυτά τα ζητήματα και μου λέει σκέψου τα για να δεις τι γίνεται. Τι μπορούσα να σκεφτώ και να δω και τι να κάνω. Και ένα άλλο που θέλω να πω. Ότι από συντρόφους κάτω από την Ελλάδα εκφράζονται αμφιβολίες ως προς το πρόσωπο του Γούσια.

Καταλαβαίνετε σ. ότι, όταν έτσι γινόταν η δουλειά η κομματική μας δουλειά κάτω, όταν παρουσιάζουμε τόσες αδυναμίες στον οργανωτικό τομέα, κι όταν έχουμε τόσα ερωτήματα ως προς την καθαρότητα της δουλειάς μας, αν ήταν δυνατόν να κατέβει η καθοδήγηση κάτω, όπως βάζουν ζήτημα οι σύντροφοι, και να σταθεί πριν εξασφαλίσουμε εμείς ορισμένες προϋποθέσεις. Ένα άλλο πράγμα που θέλω να πω. Είναι ότι στο διάστημα από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και μετά εμείς βρεθήκαμε ουσιαστικά ξεκομμένοι και παρά πολύ μας ανησυχούσε το γεγονός, ότι όλο τον τελευταίο καιρό η φωνή του κόμματος δεν ακουγόταν κάτω. Φυσικά εμείς βγάζαμε το *Ριζοσπάστη*. Όμως δεν μπορούσε ο *Ριζοσπάστης* να καλύψει τις ανάγκες αυτές, το κενό αυτό που υπήρχε. Είχαμε γεγονότα, έπρεπε ν' ακουστεί το κόμμα, να πάρει θέση.

Όμως αυτό το πράγμα έλειψε. Μονάχα ορισμένα ντοκουμέντα είχαμε διαβάσει και αυτά από δημοσιεύσεις της *Αυγής*, έξω από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Έτσι δώσαμε δικαίωμα σ. στον Τσιφινώκο και σ' άλλους να βγαίνουν και να λένε ότι το Κομμουνιστικό Κόμμα κατάλαβε πια ότι δε χρειάζεται η παράνομη δουλειά, ότι αυτή τη δουλειά την κάνουν κι αυτοί, και στον εχθρό να μιλάει για ανικανότητα της καθοδήγησης. Επίσης, σ. κι αυτό θα πρέπει να το πούμε ότι πολύ νιώσαμε την εγκατάλειψη και από οικονομική πλευρά. Πέρασαμε φοβερά δύσκολες μέρες. Όλοι μας. Και πολύ περισσότερο οι 27, που μη έχοντας και καμιά οργανωτική δουλειά αντιμετώπιζαν πιο οξύ το οικονομικό πρόβλημα. Αν το λέω αυτό δεν το λέω για να παραπονεθώ, αλλά γιατί για μας κι αυτό ήταν ένα πολιτικό ζήτημα. Μας έβλαψε. Γιατί αν είχαμε στα χέρια μας λεφτά ίσως πολλοί απ' τους συντρόφους που πιάστηκαν – Τσακίρης, Καλαϊτζής κλπ. να γλιτώναν. Γιατί χωρίς λεφτά κι αν ακόμη ξέρανε ότι τους παρακολουθούσαν δεν μπορούσαν να αλλάξουν ούτε σπίτι ούτε τίποτα. Δεν είχαν τέτοιες δυνατότητες. Κι ακόμα είχε αντίκτυπο αυτό στον κόσμο. Αναγκαζόμασταν να κάνουμε κινήσεις για να πάμε να ζητήσουμε δάνειο κι αυτό είχε άσχημο αντίκτυπο. Αυτά τα πράγματα θα πρέπει να τα δει η καθοδήγηση. Έχουμε τη γνώμη σ., μιλώντας και εκ μέρους των σ. που είναι κάτω, ότι πολύ απασχόλησε την καθοδήγηση η πάλη που γινόταν εδώ σε βάρος της δουλειάς στην Ελλάδα. Κι εκείνο που λένε οι σ. κάτω είναι: Αν τέλος πάντων οι σ. της παλιάς καθοδήγησης δε θέλουν να δουν και ν' αναγνωρίσουν έστω και ορισμένα από τα λάθη τους και δημιουργούν ζητήματα που βλάφτουν γενικά το κόμμα μας και τη δουλειά μας στην Ελλάδα ας παραμεριστούν για να μπορέσει το Γραφείο της ΚΕ να στρέψει όλη την προσοχή στη δουλειά της Ελλάδας.

Έχω τη γνώμη ότι θα πρέπει η καθοδήγηση να βρει το δρόμο για να μας στείλει το απαραίτητο υλικό για τη δουλειά μας και για να ενισχυθούμε και οικονομικά. Δεν αποκλείεται ορισμένοι σ. να θελήσουν να το εκμεταλλευτούνε αυτό το πράγμα που λέω τώρα. Και ν' αρπάξουν την ευκαιρία απ' αυτό για να επιτεθούν στο Γραφείο της ΚΕ, για τις παραπάνω ελλείψεις που ανέφερα. Όμως σ. δεν έχουν το δικαίωμα να το εκμεταλλευτούν γιατί αυτοί οι ίδιοι δημιούργησαν αυτήν την κατάσταση. Κι αν βρεθήκαμε κάτω και χωρίς οικονομικά είναι γιατί ο σ. Γούσιας όταν έφυγε από κει πέρα έκανε ανώμαλη διανομή. Σ' ανθρώπους που κρατούσαν οργανώσεις, που κρατούσαν τους 27 κλπ. άφησε 2.000 δολάρια, σε άλλους άφησε που δεν κρατούσαν τίποτα 3-4.000 δολάρια σε άλλον που ήταν μονάχος 1.000 δολάρια, και καταλαβαίνετε ότι τα λεφτά σκορπίστηκαν αντικανονικά, η καθοδήγηση από δω ήξερε ότι υπάρχουν λεφτά κάτω και δεν αντιμετώπισε το πρόβλημα. Το συμπέρασμα που βγαίνει απ' όλα αυτά για την οργανωτική δουλειά της Ελλάδας είναι, κατά τη γνώμη

μου, ότι θα πρέπει ν' αναδιοργανώσουμε την παράνομη δουλειά μας στην Ελλάδα σε καινούργια γερή ξεκαθαρισμένη κομματική βάση ώστε να μπορεί να απλωθεί στους τόπους δουλειάς και στις μαζικές οργανώσεις και να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για να μπορεί να σταθεί ένα κομματικό κέντρο που θα συγκεντρώνει, συντονίζει και θα καθοδηγεί την παράνομή μας δουλειά.

Στην εξέλιξη της πολιτικής κατάστασης δε θα σταματήσω. Θέλω μονάχα ένα ζήτημα να τονίσω. Πρέπει να αποφεύγουμε βαριούς και ειρωνικούς χαρακτηρισμούς. Τόσα άλλα σοβαρά ζητήματα απασχολούν το κόμμα μας και μπορούμε όταν θέλουμε να αποδείξουμε στους συντρόφους ότι δεν ενεργούν σωστά. Σαν παράδειγμα φέρνω μια φράση από το άρθρο του σ. Ζωγράφου στο φύλλο του *Νέου Κόσμου*, με τον τίτλο «σχετικά με το εσωκομματικό μας καθεστώς». Σ' ένα σημείο το άρθρο αυτό προσπαθώντας ν' αποδείξει ότι ο σ. Μπαρτζιώτας για τα πάντα έχει γνώμη, λέει: Ο Μπαρτζιώτας έκρινε και μουσικό έργο και ας μην είχε ιδέα μουσικής. Δε νομίζω ότι είναι σοβαρή αντιμετώπιση αυτή. Τέτοιου είδους αντιμετώπιση δε δημιουργεί καλή εντύπωση κάτω γιατί ο κόσμος διαβλέπει ότι υπάρχει εμπάθεια. Το ίδιο και σ' ένα άρθρο του σ. Φώκος. Οι κομμουνιστές της Ελλάδας καθώς και οι συμπαθόντες και ολόκληρος ο λαός μας όχι μόνο με ενθουσιασμό και ικανοποίηση δέχτηκαν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας αλλά έχουν την αξίωση από το κόμμα μας να τραβήξει μπροστά για την πραγματοποίηση των αποφάσεων αυτών ενωμένο, πειθαρχημένο, με συσπειρωμένες τις δυνάμεις γύρω από την ΚΕ του, ικανό να οδηγήσει με επιτυχία το λαό μας στους καινούργιους αγώνες για την εθνική ανεξαρτησία, την ειρήνη, για τις δημοκρατικές ελευθερίες.

VI

σ. Γ. ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΥ

Αγαπητοί σύντροφοι.

Είμαι απόλυτα σύμφωνος με την εισήγηση του Γραφείου. Σ' αυτή καθρεφτίζεται το καινούργιο, το ρωμαλέο και δημιουργικό πνεύμα με το οποίο άρχισε να δουλεύει το κόμμα μας ύστερα από το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και τις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ μας. Πιστεύω πως η σημερινή μας 7η Ολομέλεια θα αποτελέσει ένα καινούργιο βήμα για την παραπέρα ανάπτυξη του μαζικού κινήματος στην Ελλάδα, θα συντελέσει στο παραπέρα δυνάμωμα των γραμμών του κόμματος. Θα μου επιτρέψετε να σταθώ

σε ορισμένα ζητήματα της δουλειάς που εκτέθηκαν από την εισήγηση.

Μετά το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και την καταγγελία που έκανε αυτό των λαθών που προξενήθηκαν στο ΚΚΣΕ απ' την καλλιέργεια της προσωπολατρίας, ιδιαίτερα μετά τα γεγονότα της Ουγγαρίας οι αντιδραστικοί κύκλοι της Δύσης εξαπόλυσαν μια λυσσοσάμνη αντισοβιετική και αντικομμουνιστική καμπάνια, με σκοπό να συκοφαντήσουν τη ΣΕ και το σοσιαλιστικό σύστημα γενικά, και δεύτερο να διασπάσουν την ενότητα των σοσιαλιστικών χωρών, την ενότητα των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων. Με απώτερη πάντα επιδίωξη να επαναφέρουν τον κόσμο σε μια καινούργια περίοδο έντασης και ψυχρού πολέμου, γιατί μονάχα έτσι μπορούν να πετύχουν τους εγκληματικούς τους σκοπούς. Ιδιαίτερα η προσπάθεια κατασυκοφάντησης της ΣΕ και των χωρών της ΛΔ καταβλήθηκε και στην Ελλάδα από την ελληνική αντίδραση. Τα πιο απίθανα πράγματα γράφτηκαν στην περίοδο των ουγγρικών γεγονότων. Μα τι αποτέλεσμα, τι αντίκτυπο είχε αυτή τους η εκστρατεία στα πλατιά λαϊκά στρώματα; Αυτό φαίνεται καθαρά από τα δημοσιεύματα του αντιδραστικού τύπου που ανοιχτά τα βάζουν με όλο το λαό, ιδιαίτερα με τους διανοούμενους. Οι λεγόμενοι διανοούμενοι, γράφει, π.χ., η *Βραδυνή* της 11-12-'56 μόνο αν κανείς κατασπλιάς θα βγει σε κάποιο νησάκι να παραθερίσει ή να διαχειμάσει δαπάνες του κράτους, σηκώνονται και σαν τα γαλόπουλα γουργουρίζουν στερεότυπα, στερεότυπους διαμαρτυρίας. Επιβεβαιώνεται ακόμα από το γεγονός ότι παρά τις προσπάθειές τους δεν κατάφεραν να οργανώσουν στη διάρκεια των ουγγρικών γεγονότων ούτε μια αντισοβιετική, αντικομμουνιστική συγκέντρωση. Αντίθετα στη διάρκεια αυτών των γεγονότων γιορτάστηκαν τα 50χρονα του Βάρναλη με παλλαϊκή συμμετοχή. Είναι επίσης χαρακτηριστικές οι δηλώσεις μιας σειράς παραγόντων στην περίοδο αυτή, όπως οι δηλώσεις του Χαβίνη στη Βουλή, όπου ανοιχτά δήλωσε ότι παρά την ιδεολογική του διαφορά με τον κομμουνισμό, τόνισε ότι η ΣΕ ζητάει ειλικρινά την ειρηνική συνύπαρξη. Και δεν είναι περιεργό σύντροφοι, αυτό. Στο λαό μας υπάρχουν βαθιές ρίζες αγάπης προς τη ΣΕ και το σοβιετικό λαό, ώστε καμιά συκοφαντία, καμιά ψευτιά και απάτη να μη μπορεί να του ελαττώσει αυτή την αγάπη. Αγαπάει κοντά σ' άλλα ο λαός τη ΣΕ και το σοβιετικό λαό, γιατί ξέρει πως πάντα στάθηκε ο μοναδικός και συνεπής υπερασπιστής των συμφερόντων του από την πρώτη μέρα της εγκαθίδρυσης της Σοβιετικής εξουσίας. Εκτιμώντας αυτή τη στάση της ΣΕ και του σοβιετικού λαού, ποτέ δεν έπαψε να εκδηλώνει την αγάπη και την αφοσίωσή του σ' αυτή. Αγαπάνε οι κομμουνιστές της Ελλάδας τη ΣΕ και το ΚΚΣΕ γιατί ξέρουν πως πάντα το ΚΚΣΕ τους συμπαραστάθηκε, πάντα βοήθησε και βοηθάει αφειδώλιστα το ΚΚΕ. Εχω τη γνώμη πως η παρούσα Ολομέλειά μας εκφράζοντας τα αισθήματα του λαού μας και όλων των μελών του κόμματος θα πρέπει να διακηρύξει με χαιρετιστήριο ή ει-

δική απόφαση την πλήρη αφοσίωση του ΚΚΕ στη ΣΕ και στο μεγάλο ΚΚ της ΣΕ στο πρώτο εργατικό κόμμα που κατάκτησε την εξουσία και εγκαθίδρυσε τη δικτατορία του προλεταριάτου, στο κόμμα που συσώρευσε μια τεράστια πείρα στο έργο της υπεράσπισης της σοβιετικής εξουσίας ενάντια στους εχθρούς της, στο έργο των γιγάντιων πραγματοποιήσεων για την ανοικοδόμηση του σοσιαλισμού. Να εκδηλώσει την πλήρη αφοσίωσή του στο κόμμα που βρίσκεται επικεφαλής μιας απέραντης χώρας που προχωρεί στο δρόμο της οικοδόμησης του κομμουνισμού. Να διακηρύξει τέλος ότι το ΚΚΕ θα το καθοδηγήσει η αθάνατη μαρξιστική-λενινιστική διδασκαλία, και θα το εμπυχώνει η ένδοξη πείρα του ΚΚΣΕ, ότι θα σταθεί πάντα πιστό στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού. Έτσι ένα βασικό καθήκον που μπαίνει σήμερα στο κόμμα μας: είναι να σταθεί πιστό στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού, καταδικάζοντας και καταπολεμώντας κάθε προσπάθεια που τείνει στη διάσπαση του διεθνούς εργατικού κινήματος, κάθε άποψη και προσπάθεια μέσα στις γραμμές του, που έχουν σα σκοπό να ξεστρατίσουν το ΚΚΕ απ' αυτή την αρχή. Απ' αυτή την πλευρά τέτοιες αντισοβιετικές και αντιδιεθνιστικές απόψεις είναι οι θέσεις του Βλαντά-Γούσια-Πολύδωρου, με τα συνθήματα της μη επέμβασης και των ισότιμων σχέσεων με τα αδελφά κόμματα και πρώτ' απ' όλα με το ΚΚΣΕ. Κι αυτές οι θέσεις τους δεν είναι τίποτε άλλο παρά συνέχεια της αντιδιεθνιστικής και αντισοβιετικής τάσης του Ζαχαριάδη, της περιφερωνητικής του στάσης στη βοήθεια που κάθε φορά δινόταν απ' το ΚΚΣΕ, και τ' άλλα αδελφά κόμματα στο κόμμα μας. Τις απόψεις αυτές η παρούσα Ολομέλειά μας έχω τη γνώμη, πρέπει να τις καταδικάσει και πάντα πρέπει το κόμμα μας να 'χει ανοιχτό μέτωπο ενάντια σε τέτοιου είδους απόψεις.

Κοντά σ' αυτό, σύντροφοι, θα ήθελα να κάνω και μια πρόταση, ότι μια σειρά παράγοντες του διεθνούς εργατικού κινήματος ύστερα από τη διάλυση του Γραφείου Πληροφοριών μίλησαν για την ανάγκη της ανάπτυξης των διμερών σχέσεων ανάμεσα στα διάφορα εργατικά και κομμουνιστικά κόμματα, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων, πείρας κλπ. χωρίς να παίρνονται αποφάσεις υποχρεωτικές και για τις δυο πλευρές. Έχω τη γνώμη πως το κόμμα μας θα πρέπει να επιδώξει και ν' αναπτύξει τέτοιες κομματικές σχέσεις, με διάφορα κόμματα, όπως, π.χ., με το ΚΚΒ, το ΚΚ Ιταλίας, κλπ., που αυτό πολύ θα βοηθήσει στο κόμμα μας, να γνωρίσει την πείρα των κομμάτων αυτών, θα βοηθηθεί γενικά στη δουλειά του.

Όπως τόνισε η εισήγηση, σήμερα βρισκόμαστε σε μια περίοδο σκληρής πάλης ανάμεσα στις δυνάμεις της πσιωδρόμησης και του πολέμου, με επικεφαλής τους αντιδραστικούς κύκλους της Αμερικής, Αγγλίας και Γαλλίας, και στις δυνάμεις της προόδου και της ειρήνης με επικεφαλής τη ΣΕ και τις λαϊκοδημοκρατικές χώρες. Βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι, για αν ο κόσμος θα

ακολουθήσει το δρόμο της μόνιμης χαλάρωσης της διεθνούς έντασης και της ειρήνης ή να τραβήξει προς τη διεθνή ένταση, τον ψυχρό πόλεμο, τον παγκόσμιο πόλεμο. Το Δόγμα Αιζενχάουερ, η εγκατάσταση ατομικών βάσεων στις διάφορες χώρες της Δυτικής Ευρώπης αποκαλύπτουν καθαρά τις προθέσεις των ιμπεριαλιστικών κύκλων της Αμερικής. Η έκβαση αυτής της πάλης θα εξαρτηθεί πρώτα απ' όλα και πάνω απ' όλα απ' το αν την υπόθεση της ειρήνης θα την πάρουν στα χέρια τους οι λαοί όλου του κόσμου. Και πρέπει να πιστεύουμε πως όπως μέχρι τώρα οι λαοί όλου του κόσμου με επικεφαλής τη ΣΕ και όλα τα φιλειρηνικά κράτη της Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής επέβαλαν τη διεθνή χαλάρωση, αντιμετώπισαν με επιτυχία την ιμπεριαλιστική επίθεση των Αγγλογάλλων και του Ισραήλ στην Αίγυπτο, έτσι και τώρα είναι σε θέση να ματαιώσουν και οποιαδήποτε καινούργια επίθεση των ιμπεριαλιστών, για να επιβάλουν τη μόνιμη και σταθερή ειρήνη σ' όλο τον κόσμο, όπως διακήρυξε το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ. Συνεπώς το δυνάμωμα της πάλης για το χαλάρωμα της διεθνούς έντασης, για την ειρήνη πρέπει κατά τη γνώμη μου να είναι βασικό καθήκον του κόμματός μας σήμερα, βασικό καθήκον κάθε Έλληνα κομμουνιστή, κάθε Έλληνα πατριώτη, αν θέλουμε να σώσουμε την ειρήνη, να σώσουμε την πατρίδα και το λαό μας απ' την καταστροφή. Εκείνο που κατά τη γνώμη μου χρειάζεται είναι η γερή διαφωτιστική δουλειά μέσα στο λαό μας. Χρειάζεται να δείξουμε στο λαό μας, τώρα που είναι ακόμα πρόσφατα τα γεγονότα της Μέσης Ανατολής, τους κινδύνους που διέτρεξε η παγκόσμια ειρήνη απ' την εγκληματική ληστρική επίθεση των Αγγλογάλλων και του Ισραήλ ενάντια στην Αίγυπτο. Να τον κάνουμε να σκεφτεί τι καταστροφικές συνέπειες θα μπορούσε να έχει για ολόκληρο τον κόσμο η έκρηξη ενός καινούργιου παγκόσμιου πολέμου. Να σκεφτεί τις συνέπειες που μπορούσε να έχει για την Ελλάδα η μονόπλευρη πολιτική που ακολουθούν οι σημερινοί κυβερνήτες της Ελλάδας, πολιτική πρόσδεσης της Ελλάδας στα αμερικάνικα συμφέροντα και μετατροπής της σε αμερικάνικη βάση ενάντια στη ΣΕ και τις σοσιαλιστικές χώρες και τις χώρες της Μέσης Ανατολής. Πολύ καλό απ' αυτή την άποψη νομίζω ότι ήταν ένα τελευταίο άρθρο του Σαράφη στην *Αυγή*. Γι' αυτό χρειάζεται να ξεσκεπάσουμε καθημερινά αυτή τη μονόπλευρη πολιτική της κυβέρνησης Καραμανλή και τις αμερικάνικες πολεμικές προετοιμασίες στην Ελλάδα. Και να δείχνουμε πως το συμφέρον της Ελλάδας και του λαού μας, για να υπάρχει μια κατάσταση μόνιμης και σταθερής παγκόσμιας ειρήνης, μια ανεξάρτητη εθνική πολιτική ειρήνης και ίσης φιλίας προς όλες τις χώρες από μια κυβέρνηση που να αντιπροσωπεύει τα πραγματικά συμφέροντα του ελληνικού λαού. Μια τέτοια ελληνική κυβέρνηση δε διατρέχει κανέναν κίνδυνο ν' απομονωθεί ή να βρισκεται στο έλεος οποιασδήποτε ιμπεριαλιστικής δύναμης, αλλά αντίθετα από τη μια μεριά μπορεί να συντελέσει στην οι-

κοινωνική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας και του λαού μας, με την ολόπλευρη ανάπτυξη των οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων και με τις χώρες του σοσιαλισμού και από την άλλη να συνεισφέρει η Ελλάδα αποφασιστικά στην υπόθεση της γενικότερης ειρήνης, και ιδιαίτερα της ειρήνης στην Ανατολική Μεσόγειο και Μέση Ανατολή όπου βρίσκεται στραμμένη η προσοχή της παγκόσμιας κοινής γνώμης σήμερα. Αυτό με τη διαφωτιστική μας δουλειά χρειάζεται να το κάνουμε συνείδηση στο λαό μας. Και δεύτερο, κείνο που χρειάζεται, είναι να οργανώσουμε την πάλη του λαού μας για την ειρήνη σε συνεργασία με όλες τις προοδευτικές και φιλειρηνικές δυνάμεις του τόπου μας χωρίς καμιά εξαίρεση. Σ' αυτόν τον τομέα πρέπει να πούμε, πως παρά τα βήματα που έγιναν στο τελευταίο διάστημα με τις διάφορες επιτροπές που συγκροτήθηκαν, σε διάφορες πόλεις και συνοικίες της Αθήνας και του Πειραιά, όμως ακόμα καθυστερούμε. Και καθυστερούμε πραγματικά αδικαιολόγητα.

Όλοι οι Έλληνες, οι εργάτες, οι αγρότες, οι εργαζόμενοι γενικά, ένα μεγάλο μέρος της διανοήσης, ένα μέρος της αστικής τάξης και μια μεγάλη μερίδα του πολιτικού κόσμου της χώρας μας, εκτός από ελάχιστους θέλους την ειρήνη. Γιατί ξέρονται τι καταστροφικές συνέπειες μπορεί να έχει ένας καινούργιος πόλεμος. Έχουν πικρή πείρα από τον τελευταίο πόλεμο. Η ειρήνη είναι ένα ζήτημα που συγκινεί κάθε Έλληνα και Ελληνίδα. Είναι ένα ζήτημα που ενώνει όλους τους Έλληνες. Από μας τώρα εξαρτάται αυτόν τον πόθο για ειρήνη να τον οργανώσουμε, να τον μετατρέψουμε σε ενεργητική πάλη. Και δεν πρέπει να διστάσουμε να συνεργαστούμε με κάθε άνθρωπο καλής θέλησης, με κάθε προσωπικότητα κοινωνική, πολιτική, θρησκευτική, ανεξάρτητα από τις πολιτικές τους πεποιθήσεις, ανεξάρτητα από τη στάση που κρατούσαν στο παρελθόν. Σε συνέχεια μ' αυτό πρέπει να καταπολεμήσουμε όλες τις σεχταριστικές επιβιώσεις που υπάρχουν ακόμα στο κόμμα μας, απ' την πολιτική της προηγούμενης καθοδήγησης του Ζαχαριάδη, πολιτική που ενώ στα λόγια μιλούσε για την ανάγκη της συνένωσης όλων των προοδευτικών δυνάμεων του τόπου στην πάλη για την ειρήνη, στην πράξη όμως έκανε το αντίθετο. «Με τους Αμερικάνους και με τον πόλεμό τους –γράφει σ' ένα άρθρο του ο Ζαχαριάδης– είναι μόνο μια χούφτα γραϊκίλοι, προδότες, πουλημένοι και προσκυνημένοι, απ' τον Παπάγο και τον Πλαστήρα ως τους Σβώλο-Τσιριμώκους, τους ρεφορμιστές και αγροτιστές διασπαστές ηγέτες, απ' τον Παύλο, με την παλατιανή καμαρίλα του, ως τον Σπυριδώνα, όλοι τους μια χούφτα που δεν έχουν σχέση με τα πραγματικά αισθήματα και τους πόθους του λαού.» Και παρακάτω: «Οι φιλοπόλεμοι του μοναρχοφασιστικού καθεστώτος, πολιτικοί και στρατιωτικοί, Βενιζέληδες και Παπάγοι, Τσαλδάρηδες και ψευτοαριστεροί ψευτοσοσιαλιστές κλπ. κάνουν το παν για να μην ακουστεί ελληνική φω-

νή στο διεθνές συναγερμό της ειρήνης.» Αντίθετα εμείς πρέπει να συνεργαστούμε και με τον Βενιζέλο και τον Τσαλδάρη και τον Σπυριδώνα ακόμα κι αν χρειαστεί και με τους ψευτοσοσιαλιστές προδότες και πουλημένους, όπως τους αποκαλεί ο Ζαχαριάδης τον Τσιριμώκο και τον Ζάκκα. Το συμφέρον της ειρήνης και της Ελλάδας απαιτεί τη συσπείρωση όλων των φιλειρηνικών προοδευτικών δυνάμεων του τόπου. Έτσι θα μπορέσουμε να σώσουμε την Ειρήνη. Να εμποδίσουμε την επιστροφή του ψυχρού πολέμου. Θα πετύχουμε να ξαναγυρίσουμε στη χαλάρωση, παρά ίσως την επιθυμία και διάθεση της σημερινής κυβέρνησης και των οικονομικών κύκλων που την υποστηρίζουν. Στην πάλη αυτή για τη διαφύλαξη της ειρήνης το κόμμα μας και οι κομμουνιστές πρέπει να βρίσκονται στην πρωτοπορία.

Ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που πρέπει να μελετήσει και να δώσει λύση η Ολομέλειά μας είναι το πρόβλημα της παράνομης δουλειάς. Γιατί χωρίς τη λύση αυτού του προβλήματος, προβλήματος αρχής, δεν μπορούμε να πάμε μπροστά. Δεν μπορούμε να πραγματοποιήσουμε τα καθήκοντα που μπαίνουν μπροστά μας. Όμως για να προχωρήσουμε πρέπει να κοιτάξουμε στο παρελθόν. Να δούμε τη δουλειά του κόμματος μέχρι σήμερα. Τη δουλειά της προηγούμενης καθοδήγησης. Τα λάθη της, τα στραπάτσα της. Να βγάλουμε διδάγματα απ' αυτά, χρήσιμα για την παραπέρα δουλειά μας. Άλλωστε και η ίδια η 6η Ολομέλεια ένα από τα βασικά καθήκοντα που έβαλε στο Γραφείο, ήταν να ξεδιαλύνει ως το τέλος το ζήτημα των συλλήψεων στην Ελλάδα, και της παράνομης δουλειάς γενικά.

Εγώ με την ομιλία μου θα προσπαθήσω να βοηθήσω προς αυτή την κατεύθυνση. Ο Μπαρτζιώτας στην εισήγησή του στην 5η Ολομέλεια, εξηγώντας τα χτυπήματα και τις ζημιές που πάθαμε απ' τα 1950 θεωρεί σαν αιτίες για τη σύλληψη του Μπελογιάννη, τον Πλουμπίδη και τον ίδιο τον Μπελογιάννη, που συνδέθηκε παρά την εντολή του ΠΓ με τον παλιό μηχανισμό, τη σύλληψη των Γιώτη, Τζεφρώνη, Τσακίρη κλπ. την αποδίνει σε δουλειά προβοκάτορα και στις αντισυνωμοτικές ενέργειες αυτών των συντρόφων, τη σύλληψη των σ. Ερυθριάδη, Λουλέ κλπ. την αποδίνει σε προδοσίες και σε σοβαρές αντισυνωμοτικές ενέργειες των ιδίων κλπ. Όμως έτσι έχουν τα πράγματα; Προκαταβολικά μπορώ να πω, από προσωπική μου αντίληψη που έχω, πως για όλες τις συλλήψεις, για τις ζημιές που έγιναν στο κόμμα μας όλο αυτό το διάστημα, τη βασική, την κύρια ευθύνη τη φέρνει η τετράδα: Ζαχαριάδης, Μπαρτζιώτα, Γούσια, Βλαντά. Πως όλη η δράση τους στην περίοδο απ' το 1950-55 ήταν τέτοια ώστε έδινε τη δυνατότητα στην Ασφάλεια να μας δίνει χτυπήματα, έδινε τη δυνατότητα στην Ασφάλεια να κάνει την αντικομμουνιστική της καμπάνια, την ασυρματολογία, την καμπάνια της κατασκοπίας κλπ. ενάντια στο κόμμα μας. Είπαν, π.χ., για τον Μπελογιάννη πως πιάστηκε απ' τον προβοκάτορα Πλου-

μπίδη, και γιατί ο ίδιος ο Μπελογιάννης παραβίασε εντολή του ΠΓ και συνδέθηκε με τον παλιό μηχανισμό. Αυτό είναι ψέμα. Γιατί όπως τόνισε η εισήγηση, ο Μπελογιάννης συνδέθηκε με τον παλιό μηχανισμό ύστερα από εντολή του ΠΓ. Και είμαι απόλυτα βέβαιος πως το ΠΓ έδωσε στον Μπελογιάννη εντολή να συνδεθεί με το μηχανισμό του Πλουμπίδη, κι αυτό το βγάζω από προσωπικό μου παράδειγμα. Όταν επρόκειτο να πάω στην Ελλάδα μου δώσανε γιαφκες να συνδεθώ με παλιούς μηχανισμούς. Συνεπώς τα όσα έλεγε το ΠΓ μακριά απ' τους παλιούς μηχανισμούς, ήταν όλα μόνο λόγια, γιατί και οι ίδιοι δεν τα πίστευαν, αλλά ούτε και οι ίδιοι τα εφάρμοζαν στην πράξη.

Για τη σύλληψη των συντρόφων Γιώτη, Τζεφρώνη κλπ. είπαν πως είναι έργο προβοκάτορα κλπ. Ετσι όμως έχουν τα πράγματα; Οι συλλήψεις άρχισαν από τον Απρίλη του 1954, με τη σύλληψη του Τόλη και συνεχίστηκαν μέχρι το Σεπτέμβρη. Σ' αυτή τη διάρκεια των συλλήψεων στάλθηκαν από μια μεριά που έχω υπόψη μου, ο Γιώτης, η Αύρα, ο Τσακίρης, 12 συνολικά σύντροφοι. Απ' αυτούς πιάστηκαν αμέσως σχεδόν ή σχεδόν αμέσως 7 σύντροφοι. Ετσι σε περίοδο συλλήψεων, η Γραμματεία αντί να περιορίσει τις αποστολές στέλνει συνέχεια ανθρώπους κάτω και έτσι δίνει τη δυνατότητα στην Ασφάλεια να δώσει μεγαλύτερα χτυπήματα. Εδώ πρέπει να σας πω πως η Γραμματεία είχε τη θεωρία του 25%, που πολλές φορές τη διατύπωνε ο Γούσιας. Δηλαδή έλεγε αυτός: απ' αυτούς που στέλνουμε κάτω ως πιάνονται τα 75% φτάνει να γλιτώνουν τα 25%. Στην περίπτωση του Γιώτη, π.χ., ξεπεράστηκε το πλάνο. Γιατί απ' τους δώδεκα συντρόφους πιάστηκαν μόνο 7. Παρακάτω: Πώς στάλθηκε ο σ. Γιώτης κάτω; Με τι ντοκουμέντα; Πώς ταξίδεψε; Με βεβαιότητα μπορώ να πω πως το νήμα της σύλληψης του σ. Γιώτη μπορεί να αρχίσει και από τη μέρα που ξεκίνησε απ' το Βουκουρέστι. Και δεν είναι περιέργια τα όσα γράψανε οι εφημερίδες της Αθήνας γύρω απ' τη σύλληψη του σ. Γιώτη.

Τρίτο. Στέλνονται αυτοί οι 12 σύντροφοι στην Ελλάδα. Τους δίνεται γιαφκα για να συνδεθούν; Σπίτι που θα μείνουν. Απολύτως τίποτα. Οι οδηγίες που τους δίνονται είναι να πάνε να μείνουν στο ξενοδοχείο ή σε δικό τους σπίτι εφόσον μπορούν να βρουν τέτοιο. Το μόνο που τους δίνεται ήταν ένα ραντεβού κι αυτό στο δρόμο, που αν δεν πραγματοποιούνταν για τον άλφα ή βήτα λόγο θα 'πρεπε να γυρνάνε στους δρόμους. Αν υπολογίσουμε τώρα ότι όλοι αυτοί οι σύντροφοι πήγαιναν σε περίοδο συλλήψεων, εύκολα μπορούμε να καταλάβουμε ότι αυτοί ρίχνονταν στο στόμα της Ασφάλειας. Ετσι δεν είναι περιέργο ότι πιάστηκε σχεδόν αμέσως ο Τσακίρης, ότι η σ. Αύρα χάθηκε απ' το ραντεβού της και στο τέλος πιάστηκε.

Τέταρτο. Για τη σύλληψη του σ. Ερυθριάδη και της γυναίκας του, την ευθύνη τη δώσαν στον ίδιο. Γιατί καθώς γράφουν είχε αραχνούφαντη διάταξη και έβλεπε απευθείας όλα τα στελέχη του. Και από προδοσία του Κανελλό-

πουλου. Εχω λόγους να πιστεύω πως την ευθύνη για τη σύλληψη του σ. Ερυθριάδη, τη φέρνει πάλι η ίδια η Γραμματεία. Γιατί τον συνέδεσε με άλλους μηχανισμούς, που τους είχε στα χέρια της η Ασφάλεια. Παρακάτω. Για τη σύλληψη του σ. Λουλέ. Την κύρια επίσης και βασική ευθύνη τη φέρνει η Γραμματεία. Γιατί χρησιμοποίησε δρομολόγιο που ήταν γνωστό στην Ασφάλεια, απ' το χαφιέ Γουσόπουλο. Κι αυτό επιβεβαιώνεται απ' το γεγονός ότι η Απογευματινή ή ο *Εθνικός Κήρυκας* δε θυμάμαι ακριβώς ποια, αμέσως μετά τη σύλληψη του σ. Λουλέ, έγραψε ακριβώς το δρομολόγιο, το πώς μπήκε στην Ελλάδα ο σ. Λουλές.

Για τη σύλληψη, τέλος, του σ. Ορθόδοξου Τοκαλή. Τη βασική ευθύνη τη φέρνει η Γραμματεία. Γιατί τον έστειλε στο Βόλο. Όπου τον ξέρανε ακόμη και οι πέτρες. Χωρίς να έχει κανένα σπίτι για να μείνει, και σε περίοδο που είχαν προηγηθεί οι μεγάλες συλλήψεις. Η Γραμματεία χρησιμοποιούσε παράνομα κανάλια, που χρησιμοποιούνταν να βγαίνουν παράνομα σύντροφοι απ' την Ελλάδα, με σκοπό να βγάζουν τις γυναίκες και τα παιδιά του Βλαντά, του Γούσια και του Μπαρτζιώτα. Από ποιο δρομολόγιο ήρθε η γυναίκα του Βλαντά εδώ στις Λαϊκές Δημοκρατίες;

Χρησιμοποιούσε η Γραμματεία στην παράνομη δουλειά το γνωστό Δημητρακάρεά έναν απ' τους αρχηγούς του ελληνικού τροτσκισμού. Τον χρησιμοποιούσε να κάνει πληροφορίες, του ανέθετε να οργανώσει παράνομες οργανώσεις στην Ελλάδα και στους Έλληνες του εξωτερικού, να οργανώνει δίκτυα πληροφοριών, σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας ή το εξωτερικό. Τον χρησιμοποιούσε σα σύνδεσμό της ανάμεσα στη Γραμματεία και εκπροσώπους κομμάτων και προσωπικότητες. Και η Γραμματεία τον προόριζε τον Δημητρακάρεά να τον στείλει στην Ελλάδα για παράνομη δουλειά. Ο Δημητρακάρεάς ήξερε γενικά, τόσα όσα δεν ήξερε ένα μέλος της ΚΕ ακόμα και του ΠΓ.

Οι πληροφορίες που έδινε ο Δημητρακάρεάς καθόριζαν την πολιτική γραμμή του κόμματος. Θα σας αναφέρω σύντροφοι ορισμένα παραδείγματα. Γράφει μια ανταπόκρισή του ο Δημητρακάρεάς. Σε μια ανταπόκρισή του γράφει: Από δυο πηγές διαφορετικές μαθαίνω ότι η Ασφάλεια έχει μοντάρει προβοκάτσια με στόχο το κόμμα και ιδιαίτερα συκοφαντική εκστρατεία κατά του σ. Ζαχαριάδη. Να τι είπε ο σ. Μπαρτζιώτας στην εισήγησή του στην 5η Ολομέλεια: Υπάρχει εξακριβωμένη πληροφορία, ότι η Ασφάλεια έχει μοντάρει μεγάλη προβοκάτσια με στόχο το κόμμα και ιδιαίτερα συκοφαντική εκστρατεία κατά του σ. Ζαχαριάδη. Διαθέτουν τεράστια ποσά για την προβοκάτσια αυτή, οι Αμερικάνοι διέθεσαν 5 εκ. δολάρια. Και ο ίδιος ο Δημητρακάρεάς γράφει: Μιλάνε για 5 εκ. δολάρια που διέθεσαν οι Αμερικάνοι αποκλειστικά για την αντικομμουνιστική προβοκάτσια. Είναι γνωστή, στην εισήγηση του Μπαρτζιώτα που αναφέρεται εκεί πέρα για τους αξιωματικούς. Ότι υπάρχει οργάνωση αξιω-

ματικών, κυκλοφορεί προκηρύξεις κλπ. Αυτό είναι όλη ανταπόκριση του Δημητρακαρέα. Παρακάτω. Γράφει ο Δημητρακαρέας. Από έμπιστους της *Εστίας*, *Μαρκεζίνη*, προετοιμάζεται δικτατορία με πρωθυπουργό τον *Μαρκεζίνη* τον Κύρου υπουργό των εξωτερικών και *Γρίβα* ισόβιο στρατάρχη αρχηγό των ένοπλων δυνάμεων, σαν εθνικό σύμβουλο. Και ο *Μπαρτζιώτας* λέει στην εισήγησή του, στην 5η Ολομέλεια. Υπάρχουν πληροφορίες ότι διάφοροι κύκλοι της εθνοδουλίας σκέφτονται να ανακηρύξουν τον *Διγενή Γρίβα*, εθνικό ήρωα, ισόβιο στρατάρχη, και να τον προωθήσουν σαν αρχηγό της κυβέρνησης είτε επικεφαλής του στρατιωτικού πραξικοπήματος του *ΙΔΕΑ*. Και μια σειρά τέτοιες ανταποκρίσεις που τις χρησιμοποιούσε η Γραμματεία και καθόριζαν και την πολιτική γραμμή του κόμματος. Για πληροφοριοδότες ο Δημητρακαρέας χρησιμοποιούσε γνωστούς χαφιέδες και πράκτορες της Ασφάλειας. Ακόμα η Γραμματεία χρησιμοποιούσε για ανταποκριτή στην Αθήνα, γνωστό αντιδραστικό δημοσιογράφο, όργανο της Ασφάλειας που τον βρήκε μέσω του Δημητρακαρέα και που τον πλήρωνε τεράστια ποσά το μήνα για έξοδα του κλπ. έτσι, για πληροφορίες που (του) έδινε. Και το τι είναι σήμερα αυτός ο δημοσιογράφος, είναι καλό να κοιτάξει κανένας μια *Απογευματινή*, που κάνει λυσασμένη αντικομμουνιστική καμπάνια από τις στήλες της *Απογευματινής*. Εδώ να μου επιτρέψετε να κάνω μια παρένθεση. Ο *Βλαντάς* καταδικάζει την τέτοια χρησιμοποίηση του Δημητρακαρέα απ' τη Γραμματεία. Όμως δε βρήκε λέξη να πει για τις δικές του ευθύνες. Επειδή ίσως να το ξέχασε θα του το θυμίσω. Ο Δημητρακαρέας πριν από τη Βιέννη, στην περίοδο του 1950-52, ήταν κάπου αλλού, όταν στην παράνομη δουλειά, καθοδηγητής από το ΠΓ ήταν ο *Βλαντάς*. Και είχε σχέσεις, και είναι γνωστή η περίπτωση του Δημητρακαρέα έτσι που χρησιμοποίησε ανθρώπους που πήγαν κάτω στην Ελλάδα και πιάστηκαν.

Αυτά, σύντροφοι, είναι μερικά από τα έργα της Γραμματείας στην παράνομη δουλειά. Τι συμπέρασμα πρέπει να βγάλουμε; Το συμπέρασμα πως για όλες τις ζημιές που πάθαμε, για όλες τις συλλήψεις που έγιναν την κύρια, τη βασική ευθύνη τη φέρνει η τετράδα: *Ζαχαριάδη*, *Μπαρτζιώτα*, *Γούσια*, *Βλαντά*. Και οι ζημιές που πάθαμε εξαιτίας τους είναι τόσο μεγάλες που πολύ δύσκολα θα μπορέσουμε να σηκώσουμε κεφάλι. Θα χρειαστεί σκληρή και επίμονη δουλειά. Γιατί πρέπει να το πούμε καθαρά πως έχει κλονιστεί η εμπιστοσύνη των μελών του κόμματος σήμερα προς την παράνομη οργάνωση. Κι έτσι βλέπουμε τα μέλη του κόμματος σήμερα στην Ελλάδα, να προτιμάνε να πηγαίνουν να δουλεύουν στην *ΕΔΑ* και στις άλλες εξωκομματικές οργανώσεις παρά να δουλέψουν στην παράνομη οργάνωση. Αυτή την πραγματικότητα που ήδη υπάρχει σήμερα, το θέλουμε είτε όχι, αποτέλεσμα της δουλειάς της Γραμματείας, νομίζω πως πρέπει να την πάρουμε σοβαρά υπόψη μας και χωρίς βιασύνες και προχειρότητες να σκεφτούμε και να καταλήξουμε πώς θα τραβή-

ζουμε από δω και μπρος. Σήμερα η κατάσταση στην Ελλάδα είναι ώριμη για μεγάλους αγώνες για την αλλαγή. Από μας εξαρτάται αν η πορεία προς την αλλαγή θα πραγματοποιηθεί και γρήγορα σχετικά.

Όλη η προσπάθεια της ελληνικής αντίδρασης και Ασφάλειας, ιδιαίτερα ύστερα από την 6η Ολομέλεια, στρέφεται προς την κατεύθυνση, στο πώς να διασπάσει την ενότητα του κόμματος, να το χωρίσει σε δυο αντιμαχόμενα στρατόπεδα, έτσι ώστε να το κάνουν ανίκανο να μπει επικεφαλής της πάλης της εργατικής τάξης και του εργαζόμενου λαού μας, για τη δημοκρατία, την ανεξαρτησία και την ειρήνη. Έτσι βασικό επίσης καθήκον που μπαίνει στο κόμμα μας, στη σημερινή περίοδο είναι η ενότητα και μονολιθικότητα του κόμματος, η ενότητα και μονολιθικότητα πριν απ' όλα και πάνω απ' όλα της ΚΕ μας, του ανώτατου καθοδηγητικού οργάνου του κόμματος. Γι' αυτό πρέπει να καταπολεμήσουμε τις απόψεις της φραξιονιστικής αντικομματικής γκρούπας – Βλαντά-Γούσια, όπως σωστά τη χαρακτήρισε το Γραφείο στην εισήγησή του, που σα σκοπό έχει να υποσκάψει την ενότητα του κόμματος, ν' αναθεωρήσει τη γραμμή του, τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας, ν' αποσπάσει το ΚΚΕ απ' την οικογένεια των αδελφών κομμουνιστικών κι εργατικών κομμάτων.

Στις ομιλίες τους χτες οι Βλαντάς-Γούσιες, πολλά μας είπαν και θεωρητικά, σ' αυτά είχε βέβαια την αποκλειστικότητα ο Γούσιες, και περί της στρατηγικής και τακτικής. Μας μίλησαν για τις ευθύνες άλλων. Και δεν άφησαν κανέναν που να μην τον πιάσουν. Και μόνο για τις δικές τους ευθύνες δε μας μίλησαν. Μας μίλησε, π.χ., ο Βλαντάς, για ευθύνες του Μάρκου, για τη λαθεμένη αποστολή που δόθηκε απ' αυτόν στις πόλεις. Και δε μας μίλησε για τις ευθύνες τις δικές του, που μέχρι το 1947, στο τέλος ήταν γραμματέας του Πειραιά. Μας μίλησε κι ο Βλαντάς κι ο Γούσιες για δικτατορίσκους μέσα στο κόμμα, για αστυνομικό καθεστώς και καταδίωξη στελεχών απ' το Γραφείο, ενώ είναι γνωστό σ' όλο το κόμμα πως αυτοί οι δυο ήταν οι δικτατορίσκοι στο κόμμα, πως αυτοί οι δυο ήταν από τα πρωτοπαλίκαρα στην καταδίωξη των στελεχών. Κατηγορεί ο Βλαντάς το Γραφείο που δεν προσπαθεί ν' αντιμετωπίσει με πολιτικά επιχειρήματα, αλλά φέρνει τα επιχειρήματα της 7ης Μεραρχίας. Μα με ποια γλώσσα να μιλήσει κανείς, μ' έναν που έχει λερωμένα τα χέρια του με τέτοια εγκλήματα; Κατηγορεί επίσης ο Γούσιες το Γραφείο, που τον διέσυρε σαν άνθρωπο. Δεν τον διέσυρε το Γραφείο τον Γούσια, αλλά τα βρομερά έργα του τον διέσυραν. Κατηγορούν ακόμα και οι δυο το Γραφείο ότι με την τέτοια του τακτική απέναντί τους διασπάει την ενότητα του κόμματος. Αντίθετα όχι μόνο δεν τη διασπά, αλλά τη δυναμώνει την ενότητα του κόμματος. Χρειάζεται να πάτε κάτω, να 'ρθείτε σ' επαφή με τα μέλη του κόμματος, να δείτε τι λένε για σας. Και μια και έβαλε τέτοιο ζήτημα ο Βλαντάς εγώ θα πρότεινα ο μεν Βλαντάς να πάει να παρακολουθησει συνελεύσεις στη

Βουλγαρία, ο δε Γούσιος στη Ρουμανία. (Διαμαρτύρεται ο Βλαντάς). Αλλά γιατί τα κάνουν όλα αυτά οι Βλαντάς, Γούσιος. Γιατί ποτέ ο Βλαντάς και ο Γούσιος δεν πίστεψαν στην ορθότητα των αποφάσεων της Ολομέλειας. Κι αν στην αρχή συμφώνησαν ήταν όχι προς χάρη της ενότητας του κόμματος, όπως γράφουν, αλλά για την εξουσία. Αν ο Βλαντάς κι ο Γούσιος εκλέγονταν στην καθοδήγηση του κόμματος θα ήταν βασιλικότεροι του Βασιλέως. Δηλαδή θα ήταν απ' τους πιο φανατικούς υπερασπιστές της 6ης Ολομέλειας. Θα σας αναφέρω ένα περιστατικό πολύ χαρακτηριστικό. Όταν συγκεντρωθήκαμε όλα τα μέλη της ΚΕ σ' ένα σπίτι, πριν την 6η Ολομέλεια, ο Βλαντάς μας έπιασε έναν έναν και μας μιλούσε. Ποιο ήταν το νόημα όσων μας έλεγε: Ότι ο Ζαχαριάδης το λιγότερο είναι ύποπτος. Ότι το κόμμα μας περνάει τη βαρύτερη κρίση της ιστορίας του. Ότι διάφορα καριερίστικα στοιχεία και ύποπτα θα προσπαθήσουν να εκμεταλλευτούνε αυτή την κατάσταση του κόμματος και ότι πρέπει να συσπειρωθούμε όλοι μας και να παλέψουμε για να βγάλουμε το κόμμα απ' την κρίση και ενάντια στα στοιχεία αυτά. Γύρω από ποιον να συσπειρωθούμε; Όλοι είχαν φύγει οι τρεις είχαν φύγει είχε μείνει ο Βλαντάς. Έτσι. Γύρω από τον Βλαντά έπρεπε να συσπειρωθούμε. Να αυτός είναι ο Βλαντάς. Άνθρωπος χωρίς αρχές και γι' αυτό τα κάνει όλα και είναι ικανός για όλα. Δεύτερο τα κάνουν όλα αυτά οι Βλαντάς και Γούσιος από φόβο τους μπροστά στις προσωπικές τους ευθύνες που έχουν απέναντι στο κόμμα και στο λαό μας. Γι' αυτό και πάνε να ξεσηκώσουν μια φραξιονιστική, αντικομματική πάλη μέσα στο κόμμα, αδιαφορώντας για το συμφέρον του κόμματος. Μόνο τα προσωπικά, δικά τους συμφέροντα να εξυμηρετούνται. Σήμερα θυμήθηκαν την ΚΕ να απευθυνθούν σ' αυτή για να τραβήξουν όσους μπορούν απ' τους συντρόφους της ΚΕ στο φραξιονιστικό και αντικομματικό τους έργο. Όμως ξέρουμε όλοι μας πώς μας αποκαλούσαν ο Γούσιος και ο Βλαντάς. Να μην την πω τη φράση αυτή γιατί είναι πολύ βαριά.

Την πάλη, σύντροφοι, ενάντια στη φραξιονιστική και αντικομματική ομάδα Βλαντά-Γούσια και τις απόψεις που εκφράζουν αυτοί, έχω τη γνώμη πως πρέπει να τη θεωρήσουμε απ' τα πρωταρχικά και κύρια καθήκοντα του κόμματός μας σήμερα. Δε νομίζω πως πρέπει να επιτρέψουμε την ύπαρξη φράξεων μέσα στο κόμμα. Και πριν απ' όλα στην ΚΕ. Ούτε πρέπει να επιτρέψουμε συζήτηση, πάνω στην ορθότητα ή όχι των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, που τύχαν της επιδοκμασίας όλου του κόμματος, και όλων των αδελφών κομμάτων. Όμως στην πάλη αυτή πρέπει να προσέξουμε ώστε να αποφύγουμε όσο μπορούμε περισσότερο μια σειρά αδυναμίες και ελλείψεις που παρουσιάσαμε στο τελευταίο διάστημα, απ' την 6η Ολομέλεια μέχρι σήμερα, όπως τονίστηκαν από την εισήγηση.

Ενα ζήτημα της Ολομέλειάς μας είναι αν το Γραφείο ανταποκρίθηκε στη

δουλειά του, αν η δουλειά του είναι ικανοποιητική, είναι θετική ή αρνητική. Εγώ δε θα συμφωνήσω με τα συμπεράσματα που βγάζουν και την κριτική που κάνουν στο Γραφείο οι σύντροφοι Παλαιολόγου, Βαϊνάς και Φωκάς. Δε μιλάω για την κριτική και τα συμπεράσματα των Βλαντά, Γούσια, που δεν ξεκινάνε από καλή πρόθεση. Δε θα συμφωνήσω με τους σ. Παλαιολόγου, Βαϊνά και Φωκά, όχι γιατί έχω τη γνώμη πως το Γραφείο τα έκανε όλα καλά και άγια αλλά γιατί νομίζω πως η κριτική των συντρόφων αυτών απέναντι στο Γραφείο δεν είναι ψύχραιμη, αντικειμενική, αλλά είναι προκατειλημμένη, κάτω από επήρεια νεύρων, ότι δε βοηθάει αυτή με τον τρόπο της. Και τα λέω αυτά γιατί οι σύντροφοι αυτοί δε βλέπουν τίποτε το θετικό στη δουλειά του Γραφείου, αλλά αντίθετα όλα αρνητικά. Εγώ δε θα συμφωνήσω μαζί τους για τους εξής δύο λόγους: Γιατί το Γραφείο έχει να επιδείξει θετική δουλειά, διόρθωσε, π.χ., και ξεκαθάρισε τη θέση του κόμματος στο Κυπριακό, στο συνδικαλιστικό, στο ζήτημα των σχέσεών μας με την Ένωση Κομμουνιστών της Γιουγκοσλαβίας στο Μακεδονικό. Αποκάλυψε τη διείσδυση του εχθρού στη Θεσσαλονίκη. Εβαλε τις βάσεις της αποκατάστασης της ενότητας στις οργανώσεις του εξωτερικού, που διέσπασε η προηγούμενη καθοδήγηση. Αυτά όλα είναι θετική δουλειά του Γραφείου. Δεύτερο. Γιατί οι σύντροφοι αυτοί δεν υπολογίζουν, ξεχνάν τι παρέλαβε το Γραφείο. Ξεχνάν σε ποια κατάσταση βρισκόταν το κόμμα μας. Παρέλαβε κυριολεκτικά συντρίμια. Που για να επαναρθρωθούν θα χρειαστεί καιρός αρκετός. Ποιες κατά τη γνώμη μου αδυναμίες και ελλείψεις παρουσίασε το Γραφείο κατά το διάστημα αυτό. Για την ΚΟ Τασκέντης εγώ είμαι σύμφωνος με τα μέτρα ανάγκης που πήρε το Γραφείο. Θέλω να σταθώ μόνο σε ορισμένες αδυναμίες και ελλείψεις που παρουσίασε το Γραφείο στην αντιμετώπιση της εκεί κατάστασης. Το Γραφείο υποτίμησε την κατάσταση στην Τασκέντη. Παρά το ότι είχε ορισμένες ενδείξεις και προειδοποιήσεις. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να στείλει στην αρχή μόνο τους σ. Στριγκο και Τζεφρώνη και στην πορεία, όταν διαπιστώθηκε ότι η κατάσταση δεν ήταν καλή, το Γραφείο αποφασίζει και στέλνει άλλους τρεις συντρόφους. Τον Σταθά, Ζάχο και Βενετσανόπουλο. Αν και η γνώμη της ΚΕ ήταν ότι έπρεπε να δοθεί περισσότερη προσοχή και βοήθεια. Όταν και μ' αυτά τα μέτρα η κατάσταση δε διορθώθηκε, τότε το Γραφείο αποφασίζει να πάει όλο μαζί μ' όλους τους συντρόφους, με πολλούς συντρόφους της ΚΕ. Οι αδυναμίες και οι ελλείψεις συνενεπώς που παρουσίασε το Γραφείο κατά τη γνώμη μου είναι: πρώτο, ότι υποτίμησε την κατάσταση στην Τασκέντη. Δεύτερο, δεν έδειξε την αποφασιστικότητα που χρειαζόταν, ότι δεν έριξε όλο το βάρος από μιας αρχής στην Τασκέντη, μια και ήταν μια από τις βασικότερες οργανώσεις μας του εξωτερικού, όπου εκεί ήταν έκδηλη η αποσυνθετική δράση της πολιτικής του Ζαχαριάδη, που η λύση της κατάστασης εκεί θα επιδρούσε ευνοικά και στις άλλες μας ορ-

γνώσεις. Αυτές οι ελλείψεις και αδυναμίες του Γραφείου έπαιξαν καθοριστικό ρόλο; Νομίζω όχι. Απλώς μόνο από τη μια μεριά παρέτειναν μια κατάσταση που ήδη είχε δημιουργηθεί από παλιά από τον Ζαχαριάδη-Βλαντά και απ' την άλλη απασχόλησε για πολύ καιρό το Γραφείο και δεν του επέτρεψε να ασχοληθεί με άλλα σοβαρά ζητήματα και που απασχολούσαν και απασχολούν το κόμμα.

Για τη λειτουργία της ΚΕ. Είναι αλήθεια πως από την 6η Ολομέλεια μέχρι σήμερα η ΚΕ συνήλθε δυο φορές. Την πρώτη φορά πήραν μέρος στη συνεδρίαση σχεδόν όλα τα μέλη της ΚΕ. Και στη δεύτερη φορά η συνεδρίαση έγινε σε δυο κομμάτια. Ήταν καλές αυτές οι συνεδριάσεις της ΚΕ απ' το ότι τα μέλη της ΚΕ για πρώτη φορά μίλησαν λεύτερα. Είπαν τη γνώμη τους, σε μια σειρά κομματικά ζητήματα πράγμα που παλιότερα δεν μπορούσες να το κάνεις. Όμως έχω τη γνώμη πως το Γραφείο θα έπρεπε καλύτερα να τις προετοιμάσει. Και όχι πρόχειρα όπως τις έκανε. Επίσης έχω τη γνώμη πως το Γραφείο θα μπορούσε να συγκαλέσει περισσότερες φορές την ΚΕ. Να αξιοποιήσει περισσότερο τα μέλη της. Να δώσει δουλειά σ' όλα τα μέλη της ΚΕ. Να ζητήσει τη βοήθεια όλης της ΚΕ σε μια σειρά ανακοινώσεις και αποφάσεις της ΚΕ πράγμα που δεν το 'κανε, ενώ θα έπρεπε. Για τη δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα. Το ξεκαθάρισμα της οργάνωσης της Θεσσαλονίκης από τη διείσδυση της ασφάλειας μέσα σ' αυτή δείχνει την προσπάθεια που έκανε το Γραφείο για τη δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα. Όμως νομίζω πως θα μπορούσε και έπρεπε να κάνει περισσότερα.

Εγώ τελειώνοντας σύντροφοι, νομίζω ότι με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας το κόμμα μας θα τραβήξει ακόμα πιο αποφασιστικά μπροστά και σ' αυτό θα έχουμε καινούργιες επιτυχίες στη δουλειά μας.

VII

σ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗ

Νομίζω ότι υπάρχουν μερικά ζητήματα από την Ελλάδα που θα μπορούσαν να μας απασχολήσουν και θα μπορούσε να σταθεί η εισήγηση σ' αυτά. Πρώτα-πρώτα υπάρχει αυτό το ζήτημα πώς ήρθε ο Καραμανλής. Δεν μπορεί να μην υπάρχουν αιτίες. Ύστερα από μια τριετή διακυβέρνηση Παπάγου, που χρεοκόπησε, που χειροτέρευσε τη ζωή του λαού, που έδειξε το αντεθνικό έργο της πιο καλά, πώς έγινε και ήρθε ο Καραμανλής στην εξουσία, με τις εκλογές τις περσινές. Και παρόλο ότι υπήρχε δημοκρατική ενότητα υπήρχε μια ενό-

τητα των δημοκρατικών δυνάμεων που έπρεπε να το αντιμετωπίσει σωστά. Φυσικά υπάρχουν μια σειρά άλλες αιτίες που δεν αφορούν εμάς. Έχουν γραφεί αυτές στην κριτική που έγινε για τις εκλογές από τις νόμιμες οργανώσεις κάτω, όμως εμείς πρέπει να δούμε και τις δικές μας ευθύνες και οι δικές μας ευθύνες αν θέλουμε να δούμε και να εκτιμήσουμε σωστά την κατάσταση των παράνομων οργανώσεών μας κάτω, βρίσκονται σ' αυτό: Το ότι οι δικές μας δυνάμεις, η συνεισφορά, η συμβολή των δικών μας κομματικών δυνάμεων κάτω, στις εκλογές, ήταν, είτε πάρα πολύ αδύνατη η συμβολή είτε καμιά φορά αρνητική. Αρνητική από την άποψη επεμβάσεων που κάνανε οι παράνομες οργανώσεις είτε αποκομμένες είτε άλλες της νόμιμης δουλειάς στην οργάνωση των εκλογών κλπ. παρεμβάσεις οι οποίες ήταν αντίθετες με το πνεύμα που έπρεπε να επικρατεί στις εκλογές, από την άλλη μεριά, ήταν αδύνατη γιατί πραγματικά δεν είχαν, αυτά που λέμε τώρα, δεν ξέρω κιόλας, εγώ δεν ανακατεύτηκα κάτω με τις παράνομες οργανώσεις, αλλά αν είχαμε παράνομες οργανώσεις στην Αθήνα, είτε σ' άλλες πόλεις, ικανές να επέμβουν σωστά μέσα στη σωστή γραμμή στις εκλογές, εμείς θα 'χαμε άλλα αποτελέσματα στις εκλογές. Γιατί όπως είδατε δεν ήταν και τόση η διαφορά, η δυνατότητα να έχουμε άλλα αποτελέσματα δεν ήταν τόσο απομακρυσμένη, πλησιάζαμε προς τη δυνατότητα αυτή. Λοιπόν αιτία νομίζω εγώ, μια και αυτό θα μας επιτρέψει να εκτιμήσουμε για την κατάσταση όταν θα μιλήσουν οι άλλοι σ. που όπως υπενθυμίζει η σ. Αλέγκρα που ανακατευόταν και καθοδηγούσαν και δούλευαν στις παράνομες, για να εκτιμήσουμε σωστά την κατάσταση των παράνομων οργανώσεων, πρέπει να πάρουμε υπόψη μας και την, κι ένα απ' αυτούς τους λόγους που αφορά εμάς, αμέσως για τους οποίους ο Καραμανλής ήρθε στην εξουσία. Αλλά υπάρχει κι ένα ζήτημα ακόμα, δεν είναι μόνο αυτό. Είναι σωστό εν πάση περιπτώσει έγιναν όλα αυτά, είχαμε τις αδυναμίες μας και τις ελλείψεις μας. Εν πάση περιπτώσει, όμως, η αντίδραση σήμερα, επηρεάζει ένα στρώμα εργαζομένων. Δεν μπορούμε να πούμε καλά... πλαστογραφίες λέμε πλαστογραφίες, πλαστογραφίες, πλαστογραφίες πλαστογράφησε λέμε, πλαστογράφησε και έκανε όλα αυτά και τους ψήφους του στρατού ο Καραμανλής και ο ΙΔΕΑ και η ΚΥΠ κλπ. όλα αυτά είναι σωστά. Όμως εν πάση περιπτώσει έχουν ένα στρώμα εργαζομένων που το επηρεάζουν. Θα μου πείτε είναι δυνατό να μην επηρεάζει η αντίδραση με τα μέσα που διαθέτει, βεβαίως, δεν είναι δυνατόν να μην επηρεάζει, θα επηρεάζει πάντα ένα στρώμα, το στρώμα όμως είναι σημαντικό, ανάλογα με τη ζωή που υπάρχει στην Ελλάδα, με την αθλιότητα που υπάρχει, με την αντεθνικότητα τη φανερή, της πολιτικής αυτωνών, με το ζήτημα ακόμα της Κύπρου, που επιτέλους έχει ανοίξει τα μάτια πολλών, και παρόλα αυτά αυτοί έχουνε μια επίδραση. Ε, και δω πρέπει να δούμε τις αιτίες. Δε γίνεται δεν μπορούμε να λέμε όλος ο λαός είναι με το πα-

τριωτικό μέτωπο κλπ. όλος ο λαός είναι με το πατριωτικό, όμως εδώ έχει ο Καραμανλής επιρροή. Χθες ο Παπάγος, σήμερα η ΕΡΕ αύριο δεν ξέρω ποιον θα φτιάξουν οι Αμερικάνοι. Εδώ πάλι πρέπει να δούμε εμείς τις παλιές αιτίες και επιδράσεις παλιών λαθών που κάναμε, δεν μπορούμε σύντροφοι και πρέπει κάποτε να το πούμε δεν μπορούμε να ξεχνάμε ότι στην Αθήνα το Δεκέμβρη κάναμε πράγματα που ακόμα και σήμερα τα θυμάται ο κόσμος. Πάρτε να συγκρίνεται ψήφους Κολωνάκι και Κυψέλη Αγάμων. Κοινωνική σύνθεση περίπου η ίδια. Περισσότερους ψήφους παίρνουμε στο Κολωνάκι παρά Κυψέλη Αγάμων. Γιατί στο Κολωνάκι το Δεκέμβρη δεν ήμασταν και στην Κυψέλη Αγάμων ήμασταν και κατεβάσαμε από τις πολυκατοικίες κάτω, και τους στέλναμε στο Περιστερί. Να το δούμε αυτό. Μείναμε κάτω, ύστερα ύπαιθρο επίσης. Έχουμε κάνει πράγματα στην ύπαιθρο και πρέπει να τα λέμε και πρέπει να το πούμε, κάποτε. Κάψαμε χωριά, κάναμε. Άλλο τι κάναν αυτοί. Αυτοί νίκησαν όμως και τα 'χουν σκεπάσει τα δικά τους. Θα τους τα πούμε φυσικά και τους τα λέμε, αλλά έχουμε κάνει. Ο Κωστής με γράμμα μου από την Αθήνα κουβέντα που έγινε σε χωριό της Εύβοιας από τους αγρότες ψηφίσαν σ' ένα χωριό και την ήξερα από πρώτο χέρι γιατί την ήξερα από άνθρωπο που ήταν εκεί για τις εκλογές επίσημο άνθρωπο δηλ. σταλμένος για τις εκλογές και μιλούσαν την επαύριο στην πλατεία και πήγε να ψηφίσει. Οι μεν τσορματζήδες του χωριού είχαν ψηφίσει Δημοκρατική Ένωση, ο κόσμος δε, οι αγρότες, είχαν ψηφίσει ΕΡΕ. Και το πρωί τους λέγαν οι τσορματζήδες μες ψηφίσαμε που είμαστε τέλος πάντων και σεις που είστε ξυπόλητοι ψηφίσατε ΕΡΕ; Αμ, λέει. Καλά να δοθεί αμνηστία για να βγουν αυτοί από τις φυλακές, αλλά θα 'ρθουν οι απέξω να μας σφάξουν. Έτσι είναι. Θα μου πείτε είναι επίδραση της αντίδρασης. Της προπαγάνδας της αντίδρασης, του εχθρού κλπ. Είναι, φυσικά και επίδραση της προπαγάνδας του εχθρού αλλά αυτά δε γίνονται άμα δεν είχαμε κάνει, και δε θα γινότανε, άμα δεν είχαμε κάνει και μια σειρά πράγματα που έχουμε κάνει, και πρέπει να τα πούμε κάποτε. Υπάρχουν και τέτοιες αιτίες επιβιώσεις, αποτελέσματα παλιών λαθών δικών μας και φυσικά υπάρχουν και επιδράσεις λαθών τώρα, π.χ., το ΑΚΕ τώρα στην ύπαιθρο. Στην ύπαιθρο έχουμε τώρα τεράστιες συλλήψεις τι, πάρτε τ' αποτελέσματα όπου είναι κοντά στις πόλεις, όπου κάνουμε και μπορεί να γίνει δουλειά προεκλογική, όπου κάτι γίνεται. Αλλού είναι εγκαταλειμμένη. Το ΑΚΕ είναι ανύπαρκτο τώρα. Τι μιλάμε ΑΚΕ, ΑΚΕ – ανύπαρκτο είναι, μέσα στην ύπαιθρο. Δυστυχώς δεν κάναμε δουλειές που μπορούσαν να γίνουν. Εγώ ύστερα, θα μιλήσουμε παρακάτω, θα σας πω ότι υπήρχαν προϋποθέσεις δεν μπορούσαμε φυσικά να μιλήσουμε και πιο συγκεκριμένα υπήρχαν προϋποθέσεις νομιμοποίησης της δουλειάς κάτω, τις οποίες δεν αρπάξαμε. Και φυσικά σήμερα έχουμε άγνοια. Βγαίνει ο Μπαλτατζής σήμερα και κάνει κόμμα πανελλαδικό, ενώ είχε τοπική επιρροή και τα λοι-

πά κάνει πανελλαδικό αγροτικό κόμμα, ότι και να θέλουμε μας εμποδίζει σήμερα για να δημιουργήσουμε μια άλλη νόμιμη και αγροτική κίνηση στην Ελλάδα αυτή η κίνηση Μπαλτατζή. Άμα δεν το δούμε αυτό πάλι δε βλέπουμε τίποτα. Αυτά είναι μερικές από τις αιτίες, φυσικά δεν μπορεί κανείς να εξαντλήσει το θέμα, είναι μερικές από τις αιτίες που οδήγησαν στο ότι ο Καραμανλής κατάφερε και πήρε την εξουσία.

Υπάρχει κι ένα άλλο πρόβλημα τώρα σε συνέχεια, πώς κάθεται στην εξουσία; Και πάλι κι εδώ, έχουμε τέλος πάντων μειοψηφία είναι από άποψη ψήφων, όχι από άποψη κοινοβουλευτική. Όμως έχει τις αντιθέσεις του, έχουμε φυγόκεντρες δυνάμεις που δουλεύουν και παρόλα αυτά στέκει ο Καραμανλής. Εδώ πρέπει να δούμε και ελλείψεις δικές μας. Εγώ πιστεύω ότι συντροφικά, όμως όλο αυτό το περίεργο που πέρασε κρίσεις πέρασε δυο φορές κρίσεις ο Καραμανλής, και τον στηρίζανε οι Αμερικάνοι πηγαίνανε κάθε ώρα και τον στηρίζανε και τον λέγανε, ότι εάν εμείς είχαμε ένα καλύτερο μαζικό κίνημα, πρώτα απεργιακό κίνημα, ύστερα μαζικό κίνημα, ο Καραμανλής δεν μπορούσε να σταθεί. Κι είναι γεγονός ότι η ζωή όσο πάει γίνεται πιο αγριότερη για τους εργαζόμενους, είναι γεγονός ότι η αντεθνικότητα της πολιτικής του Καραμανλή φαίνεται όλο και σε πιο πλατιά στρώματα, και εν τούτοις μαζικό κίνημα ανάλογα μ' αυτήν την αντικειμενική κατάσταση δεν έχουμε, ούτε απεργιακό, αν θέλουμε να μαστε μέσα στα πράγματα, και να μη λέμε τώρα, ούτε άλλο μαζικό αγροτικό κίνημα κλπ. Έγιναν αγροτικές συνδιασκέψεις, επαρχιακές, έγινε το αγροτικό Συνέδριο κλπ. αλλά αγροτικό κίνημα με την έννοια πάλης μαζικής ενάντια στα μέτρα της κυβέρνησης δεν έχουμε, ανάλογα με τις δυνατότητες, δεν έχουμε. Το ίδιο γίνεται και με το απεργιακό κίνημα. Και με το εργατικό κίνημα διεκδικήσεων, που πάλι δεν έχουμε, κι αυτό φυσικά βοηθάει τον Καραμανλή να στέκεται, κι εδώ πρέπει να το δούμε αυτό και να μην έχουμε αυταπάτες. Το ζήτημα το Κυπριακό, π.χ. Λέμε ενότητα, πραγματικά υπάρχει στους σκοπούς. Έχουμε όμως πάλι μέσα στην Ελλάδα. Είχαμε το συλλαλητήριο εκείνο το μεγάλο, του Μάη. Ήταν καλό συλλαλητήριο, πάλι έγινε, σκοτώθηκαν κλπ. Από κει και πέρα κατάφερε πραγματικά και δεν είχαμε αρκετές ενώ ο κόσμος αγανακτεί κλπ. δεν έχουμε πάλι για το Κυπριακό και αυτό, αν θέλουμε να δούμε τις αιτίες, μέσα στο δικό μας κόσμο θα οφείλεται αναμφισβήτητα κατά τη γνώμη μου και σε μια σύγχυση ιδεολογική που επικρατούσε κάτω, γύρω από το Κυπριακό, σύγχυση βαλμένη και από τις νόμιμες εκδηλώσεις μας κάτω, οι οποίες φυσικά τον κόσμο μας τον αποπροσανατόλιζαν. Όταν βγαίνεις σ., δε θα κάνουμε κριτική φυσικά, δεν είναι η δουλειά μας τώρα σ., κόμμα είναι φυσικά, και κάνει ό,τι θέλει, αλλά όταν βγαίνει και βάζει σαν αντικειμενικό σκοπό την ανακωχή στην Κύπρο, βγήκε και με άρθρο και έβαλε σαν αντικειμενικό σκοπό την ανακωχή επί μήνες κρατιόνταν αυ-

τή η πολιτική φυσικά αυτό αποπροσανατολίζει τον κόσμο. Πάλη δεν έχουμε. Και δυστυχώς από δω όταν θα μιλήσω για τη δουλειά του Γραφείου, πολύ αργά επεμβήκαμε, όταν γίνηκε λόγος για όλα αυτά, επεμβήκαμε και κάναμε απόφαση για την Κύπρο η οποία φυσικά όταν διαβάστηκε από τον κόσμο μας κάτω επηρέασε και εκείνους και άλλαξαν πολιτική. Για ορισμένο καιρό είχαμε πολιτική που αποπροσανατόλιζε, ενώ χρειαζόταν ακριβώς, βγήκε ο Διγενής και σταμάτησε τον αγώνα σ. και μεις δε μιλούσαμε, κάναμε το κορόιδο και επαινούσαμε τον Διγενή. Εβγαине η Ώρα όργανο του Δημοκρατικού Κόμματος, και έλεγε ότι είναι προδοσία το σταμάτημα και δω τώρα εμείς ακριβώς έπρεπε να πιάσουμε και ν' αποκαλύψουμε τον Διγενή, την πιο κρίσιμη στιγμή να σταματήσει τον αγώνα εμείς κάνουμε το κορόιδο. Δε λέγαμε τίποτα. Η Ώρα την έλεγε προδοσία. Φυσικά άμα κάνεις έτσι, και βγαίνεις ύστερα απ' όλα αυτά και πάλι μιλάς για ανακωχή και το ΑΚΕΛ επηρεάζεις, κι έχει μεγάλες συγχύσεις το ΑΚΕΛ κάτω από την άποψη αυτή, το υπερασκίσει ο Διγενής, αυτό είναι γεγονός. Η ΕΟΚΑ, κάτω εξαιτίας τέτοιων λαθών, οπορτουνοιστικών λαθών και του ΑΚΕΛ, επηρεάζει τον κόσμο στην Ελλάδα, τον επηρεάζει κι έχουμε αυτή την έλλειψη πάλης που μπορούσε να 'ταν καλύτερη η πάλη για το Κυπριακό. Υπάρχει, αλλά δεν είναι εκείνη που χρειάζεται. Φυσικά ακούμε τρομοκρατία, ανάπτυξη της τρομοκρατίας, ούτε κουβέντα να γίνεται, αυτά υπάρχουν αλλά αυτά δεν είναι λόγοι που... Αυτοί κάνουν τη δουλειά τους, εμείς έπρεπε να κάνουμε τη δουλειά μας.

Πού βρισκόμαστε τώρα με το πατριωτικό μέτωπο, στην Ελλάδα. Φυσικά συγκεκριμένα δεν μπορούμε να μιλήσουμε εδώ μέσα, σε μια τόσο πλατιά. Ελπίζω ότι μπορεί να γίνει μια σύσκεψη ιδιαίτερη και να μιλήσουμε συγκεκριμένα, πού βρισκόμαστε και τι κάνουμε. Γενικά τι θα μπορούσαμε να πούμε: Εκ των κάτω υπάρχει πρόοδος, φυσικά, από την άποψη επιτροπών που γίνονται κλπ. εκ των άνω όμως πάμε πίσω, από την άποψη συγκρότησης πατριωτικού μετώπου. Πάμε πίσω. Έχουμε υποχώρηση. Αυτές οι δηλώσεις Βενιζέλου κλπ. και μερικές άλλες εκδηλώσεις άλλων ηγετών δείχνουν ότι πάμε πίσω. Χρειάζονται τώρα έντονες προσπάθειες γιατί, να ξέρουμε, ναι μεν η απ' τα κάτω κίνηση πιέζει τις ηγεσίες για τη συγκρότηση πατριωτικού μετώπου, αλλά ας μην ξεχνάμε ότι η από τα πάνω επίσης συγκρότηση του πατριωτικού μετώπου βοηθάει με τη σειρά της την από τα κάτω τέτοια επέκταση της κίνησης και επομένως καλύτερη πατριωτική πάλη ορισμένων οργανώσεων αλλά και πάλη του λαού. Ότι έχει τη σημασία της το πράγμα πρέπει να τις δούμε τις αιτίες, φυσικά είναι και πίεση των Αμερικάνων, τώρα ξέρουμε ότι οι Αμερικάνοι πιέζουν πολύ και κείνους που τους έχουν πιο του χεριού τους Βενιζέλος κλπ. και ΕΠΕΚ, που είναι ανύπαρκτη από άποψη αυτής, αλλά έχει μια αυτήν ο Παπαπολίτης τον πιέζει. Έχουμε φυσικά και δικές μας ελλείψεις. Εγώ φυσικά θα μιλήσω αρ-

γότερα όταν θα προσπαθήσω να κάνω μια καλόπιστη και ελπίζω να αναγνωριστεί, κριτική του Γραφείου για τη δουλειά του, να μιλήσω για τις δικές μας τις ελλείψεις, για την ώρα θέλω να πω ότι θα πρέπει να προσέχουμε στις διατυπώσεις, γιατί άκουσα στην εισήγηση δεν ξέρω αν άκουσα άσχημα ή όχι, τότε ζητώ συγγνώμη, να λέγεται ότι καμιά προσπάθεια για Δημοκρατική Ένωση δεν μπορεί να πετύχει χωρίς την αριστερά και το ΚΚΕ. Για Δημοκρατική Ένωση να κάνουμε με το ΚΚΕ να πάμε να βάζουμε τώρα, είναι πράγματα που δε γίνονται. Μόνο να προσέξουμε να μη δημοσιεύσουμε και τίποτα τέτοια γιατί φυσικά αυτό σύγχυση θα φέρει, ζημιά θα φέρει. Κατά τα άλλα τώρα έρχομαι σ' ένα άλλο ζήτημα, α, για την ανάγκη σύμφιξης της ενότητας του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος με επικεφαλής το ΚΚΣΕ. Νομίζω ότι δεν μπορεί να υπάρξει κανένας εδώ μέσα που να διαφωνεί, που να διαφωνήσει. Στο κάτω κάτω της γραφής οι Έλληνες κομμουνιστές και το ΚΚΕ όπου κι αν βρίσκονται έχουν συνείδηση της ανάγκης αυτής γιατί διαπαιδαγωγήθηκαν στο πνεύμα του διεθνισμού, κάνουν πάντα το διεθνιστικό τους καθήκον, και ποιοι είναι αυτοί που θα το παραλείψουν τώρα. Γιατί τώρα πραγματικά υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη σύμφιξης. Γιατί η μεν διεθνής αντίδραση χρησιμοποιεί όλα τα μέσα για να τη διασπάσει, και από την άλλη μεριά, έχουμε και κομμουνιστές δεν ξέρω αν είναι με εισαγωγικά ή όχι, δεν είναι δουλειά μου, οι οποίοι στο όνομα μιας ανεξαρτησίας των κομμάτων, ιδιομορφίας που παρουσιάζει κάθε χώρα του σοσιαλισμού και αυτοί χτυπάνε ουσιαστικά και υπονομιεύουν τη σύμφιξη της ενότητας του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος. Φυσικά, για μας εδώ, νομίζω ότι το ζήτημα μπήκε πάνω στο θέμα της βοήθειας που δώσανε τ' αδελφά κόμματα. Κι επειδή ακούγονται σήμερα φωνές, ότι αυτή η βοήθεια δεν ήταν σωστή κλπ., είναι σωστό να πάρουμε θέση καθαρή. Ήταν σωστή ή δεν ήταν η βοήθεια που μας δόθηκε με την 6η Ολομέλεια από τα αδελφά κόμματα; Σύντροφοι νομίζω όταν θέλουμε να είμαστε ρεαλιστές και, φυσικά, βάζω σαν προϋπόθεση ότι όλοι μας ξεκινάμε από την αναγνώριση της ανάγκης της σύμφιξης του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος, με βάση τις αρχές που έχουν διατυπωθεί, όμως αν θέλουμε να 'μαστε ρεαλιστές πρέπει να πούμε ότι η βοήθεια αυτή των 6 αδελφών κομμάτων ήταν ανάγκη και είχε την αξία της και πρέπει ν' αναγνωρίσουμε την αξία της. Να μην ερχόμαστε τώρα να πούμε διάφορα πράγματα, επεμβάσεις κλπ. Εδώ είναι φανερό. Μπορούσε να γίνει μια τέτοια αναθεώρηση της γραμμής του κόμματος και μια αλλαγή, αλλαγές που έγιναν, χωρίς βοήθεια ξένων κομμάτων, αδελφών κομμάτων; Δεν μπορούσε. Αν θέλουμε να 'μαστε μέσα στα πράγματα. Να μην ξεχνάμε τις συνθήκες που ζούμε κλπ. Και επιτέλους εγώ φέρνω και το εξής: Είμαστε στην εμπεδωμένη, έχουμε οργανώνεις εδώ, κομμουνιστές, οι οποίοι ανήκουν μάλιστα και στ' αδελφά κόμματα, θα 'ταν δηλαδή καλύτερα εάν τα αδελφά κόμματα

όπου ζουν οι κομμουνιστές, και όπως έχουν δικαίωμα, εφόσον μάλιστα οι ίδιοι μας κομμουνιστές είναι και μέλη των δικών τους κομμάτων, να βγαίνουν ανοιχτά από τις εφημερίδες και να κάνουν κριτική εφόσον και γεννήθηκαν ζητήματα ανάμεσα στους Έλληνες κομμουνιστές, να κάνουν κριτική για την πολιτική του κόμματος και να λέγαν ότι όχι, έχουν δίκιο η τάδε ομάδα μέσα και όχι οι τάδε οι οποίοι υποστηρίζουν τη σημερινή τους θα 'ταν καλύτερα να γινόταν έτσι η υπόθεση, δε θα γινόταν πιο μεγάλη αναστάτωση στο κόμμα και δεν ήταν καλύτερα που έγινε έτσι; Με τη μορφή αυτή; Νομίζω ότι δεν μπορούμε αν θέλουμε να 'μαστε μέσα στα πράγματα να 'μαστε ρεαλιστές δεν μπορούμε να μην αναγνωρίσουμε ότι η βοήθεια που δώσαν τα ξένα κόμματα ήταν σωστή και βοήθησε το κόμμα μας.

Εγώ θα μιλήσω αργότερα για τις εκδηλώσεις που παρουσιάστηκαν εδώ πέρα, και για τις αντιλήψεις που εξέφρασαν ορισμένοι σ. όπως οι σ. Βλαντάς και Γούσιας.

Σύντροφοι, τώρα θα μπω στην εκτίμηση της δουλειάς του Γραφείου. Θα 'θελα να κάνω καταρχήν μια σύσταση. Ότι νομίζω είναι ανάγκη και είναι καθήκον μας ν' αποφεύγουμε εδώ μέσα κάθε όξυνση. Υπάρχουν ορισμένες οξύνσεις οπωσδήποτε, φυσικά, είναι σωστό να κρατήσουμε τη συζήτηση σ' ένα επίπεδο ψύχραιμης και καλοπροαίρετης κομματικής συζήτησης. Άλλο αν μπορεί να είναι αυστηρή από τον έναν ή ελαφρότερη από τον άλλο η κριτική εκτίμηση της δουλειάς του Γραφείου, όμως να 'ναι ψύχραιμη και καλοπροαίρετη και να φαίνεται ότι έχει σκοπό, και να 'χει πραγματικά σκοπό, και δεν μπορεί να μην έχει σκοπό, από μέλη της ΚΕ εκφραζόμενη η γνώμη αυτή, τη διόρθωση ορισμένων πραγμάτων κακών, που νομίζει ο ομιλητής. Φυσικά αυτό δε σημαίνει να κάνει κανείς υποχωρήσεις είτε συμβιβασμούς χωρίς αρχές και θα παρακάλαγα ότι και το Γραφείο λιγάκι άφησε με την εισήγησή του, να υπονοηθεί, ότι άμα γίνεται και πολύ κριτική στο Γραφείο, αυστηρή, ότι είναι ουσιαστικά να πούμε, ρίχνουμε νερό στο μύλο του Ζαχαριάδη και δεν ξέρω ποιων άλλων. Και νομίζω δεν είναι σωστό, δε ρίχνει κανένας νερό, έρχεσαι εδώ να κάνεις κριτική, είναι σωστή ή όχι, γι' αυτό θ' αποφανθεί στο τέλος η Κεντρική Επιτροπή, αλλά είναι και ζήτημα συνείδησης για τον καθένα να κάνει μια σωστή εκτίμηση όπως τη νομίζει αυτός της δουλειάς του Γραφείου. Και μ' αυτό το πνεύμα θα μιλήσω για τη δουλειά του Γραφείου. Φυσικά μέσα μπερδεύονται οπωσδήποτε κι άλλα ζητήματα και επομένως θα υπάρχουν και γνώμες για το πώς πρέπει να αντιμετωπίζουμε ορισμένα πράγματα. Το Γραφείο της ΚΕ ανέλαβε από την 6η Ολομέλεια το καθήκον να εφαρμόσει τις αποφάσεις της. Αυτό σήμαινε να διορθώσει λάθη πολιτικής που διαπράχθηκαν από την προηγούμενη καθοδήγηση, να στρέψει πιο πολύ την προσοχή του στη δουλειά στην Ελλάδα, κύρια δουλειά για το κόμμα, να δείξει πιο πολύ στοργή και προσοχή

στην προφύλαξη των κομμουνιστών που δουλεύουν στην Ελλάδα, ν' αποκαταστήσει στο κόμμα πέρα για πέρα, έλεγε η ανακοίνωση και η απόφαση, την αρχή της συλλογικής καθοδήγησης, την εσωκομματική δημοκρατία, τη σταθερή τήρηση των λενινιστικών κανόνων της κομματικής ζωής, την ανάπτυξη της κριτικής και αυτοκριτικής, που απ' όλα αυτά είχε παρεκκλίνει το κόμμα. Νομίζω ότι αυτά είναι επιγραμματικά διατυπωμένα, τα καθήκοντα που ανέθεσε η 6η Ολομέλεια στο Γραφείο, ένα καθοδηγητικό όργανο που δεν έπρεπε να το ξεχάσει, ήταν ένα είδος μεταβατικό όργανο, αυτό φαίνεται και από τη φύση του και από το όνομά του ακόμα, που του δόθηκε, μέχρις ότου η καθοδήγηση εκλέξει ένα κάπως κανονικότερο όργανο καθοδήγησης του κόμματος. Εγώ νομίζω σ., και προσπάθησα να μην επηρεαστώ ακόμα και από ατομικές προστριβές που είχα με ορισμένο ειδικά μέλος του Γραφείου, να μην επηρεαστώ απ' αυτές, όσο όμως κι αν το δούλεψα αυτό το πράγμα νομίζω η κατάληξη είναι, ότι εξετάζοντας τη δράση του Γραφείου δεν μπορώ παρά να καταλήξω στο συμπέρασμα πως στάθηκε πολύ κατώτερο από τα καθήκοντα που ανέλαβε από την 6η Ολομέλεια. Εγώ νομίζω ότι παραβίασε και τις αποφάσεις αυτές προκάλεσε μια αναστάτωση μέσα στο κόμμα αδικαιολόγητη και στο εξωτερικό, πράγμα που μπορεί και θα 'χει τον αντίκτυπό του στην Ελλάδα. Γιατί κι αυτό ακούστηκε τώρα. Ότι εδώ μπορεί να υπάρχει αναστάτωση κλπ. και υπάρχει, άμα δεν τη βλέπουμε, δεν ξέρω, τώρα η εισήγηση μάλλον πάει και ομόφωνα κλπ. Δεν είναι έτσι σ. τώρα. Μην τα λέμε έτσι. Υπάρχουνε, συζητάει ο κόσμος στο δρόμο, κριτικάρει πράγματα, δε λέω ότι είναι αντίθετος ο κόσμος με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, εδώ δε σ' αυτό το συγκεκριμένο ζήτημα, στην εκτίμηση της δράσης του Γραφείου, καθόλου δεν έχει τέτοια ομοφωνία ο κόσμος. Μην το αρνούμαστε αυτό το πράγμα. Και ακούστηκε ότι μπορεί εδώ να υπάρχει αυτή η αναστάτωση κι όλα αυτά, αλλά στην Ελλάδα ο κόσμος πειθαρχεί στην καθοδήγηση. Λάθος σ., λάθος. Να μην ξεχνάμε ότι αυτή η αναστάτωση, εδώ, όσο και να το θέλουμε ή να μην το θέλουμε θα έχει τον αντίκτυπό της στην Ελλάδα. Δεν μπορεί. Αυτά είναι έτσι από τη ζωή τα πράγματα, ότι στην Ελλάδα θα είναι εντάξει και δω θα 'μαστε αναστατωμένοι. Όλα αυτά θα πάνε κάτω. Κατά έναν τρόπο. Μα με τα γράμματα που στέλνονται, και πολλές φορές στέλνονται και γράμματα από ορισμένες τουλάχιστον οργανώσεις, από ορισμένα άτομα που είναι πράγματι αντικομματικά αλλά και με τ' άλλα, τα καλόπιστα, οπωσδήποτε θα 'χουμε επίδραση σύντροφοι και θα μας φέρει πολύ μεγαλύτερη ζημιά μια τέτοια αναστάτωση κάτω. Γι' αυτό να κοιτάξουμε να διορθώσουμε τη δουλειά μας. Κι αυτή την έννοια έχει και η κριτική που γίνεται, τουλάχιστον από μένα. Ας αρχίσουμε από το ζήτημα το βασικό. Του τι έκανε το Γραφείο για να διορθώσει τη δουλειά στην Ελλάδα, που ήταν και έπρεπε να είναι η βασική του απασχόληση.

ση. Η εκτίμηση της δουλειάς του Γραφείου για μένα είναι: αν όχι εγκατάλειψη, καταπληκτική παραμέληση του βασικού αυτού καθήκοντος. Και μόνο το γεγονός για μένα, ότι ούτε ένα μέλος του Γραφείου πήγε κάτω ένα χρόνο τώρα, ενώ το πρώτο καθήκον του ήταν αυτό, να στείλει κάποιον εκεί για να πιάσει κάπως τη δουλειά, να δει επιτέλους τη δουλειά, να μεταφέρει το πνεύμα της 3ης Ολομέλειας και μόνο αυτό δείχνει ότι υπάρχει μια παραμέληση της βασικής αυτής δουλειάς του Γραφείου. Τώρα άκουσα τη σ. Αλέγκρα να λέει ότι δεν υπήρχε κάτω, πώς θα ερχόταν, να πολεμάει αυτή την... Εγώ νομίζω ότι είναι έτοιη η δουλειά του Γραφείου ήταν... ότι δεν ήταν δυνατό να πάει κανένα μέλος του Γραφείου κάτω, ούτε αδύνατα ούτε δύσκολα. Φυσικά έπρεπε να πάρει μέτρα κλπ., όλα αυτά τα πράγματα, αλλά θα έπρεπε το πρώτο αυτό να το κάνει και να μας αποδείξει ότι τουλάχιστον έκανε τα πρώτα βήματα. Αλλά να ερχόμαστε εδώ και να λέμε ότι μεταφέραμε ζωντανά τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας στην Ελλάδα, ζωντανά τις αποφάσεις. Γιατί είδαμε μερικούς εδώ έξω και τους δώσαμε τις αποφάσεις να τις πάνε κάτω ή διότι δημοσιεύτηκαν οι αποφάσεις κάτω, οπωσδήποτε θα δημοσιεύτηκαν, ακόμα και από τις αντιδραστικές εφημερίδες και πενταρολογίες διότι αγοράζονται όταν δημοσιεύουν κάθε κείμενο του κόμματός μας, ε!, αυτό δεν είναι δουλειά. Εγώ έχω δικά μου παραδείγματα, δηλ. το λέω αυτό για μένα. 7 μήνες ήμουν στην Ελλάδα, δεν πήρα ούτε ένα σημείωμα από το Γραφείο. Ούτε ένα σ. Έγραψα εγώ για μια σειρά, για το ΑΚΕ, προτείνω πως πρέπει να γίνει για το ΑΚΕ για τη Γενική αμνηστία προτάσεις κλπ. τίποτα. Ήρθα εδώ μου είπαν ότι χάσαν τη διεύθυνση. Όταν ήμουν όμως εδώ και ψάξαν καλύτερα τη βρήκαν τη διεύθυνση. Κάτω δεν μπορούσαμε να γράψουμε τίποτα. Άσε που δε θέλω να το πω αυτό να μη δημιουργηθεί η εντύπωση, το ζήτημα της... Τους έγραψα ότι ο σ. Γούσιας αυθαιρέτωντας με σταμάτησε από τη δουλειά, γιατί του έγραψα ότι όταν άκουσα τις αποφάσεις κλπ., έχω σε μερικά σημεία επιφυλάξεις, αλλά ελπίζω λέω όταν θα πάω απάνω και κατατοπιστώ καλύτερα να άρω τις επιφυλάξεις μου τίμια και... Αυτός φυσικά μου 'στειλε αμέσως το σημείωμα το δικό μου δικό του σημείωμα πλήρης ενθουσιασμού για τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας, τις οποίες τώρα ζητάμε να ανατρέψουμε. Κάτω αυτό όχι, εδώ, όχι εδώ, κάτω. Την επαύριο δηλ., δύο μέρες μετά την ανακοίνωση. Γιατί το 'γραψε αυτό και θέλουμε να παραστήσουμε τον ορθόδοξο; Τον εντελώς ευθυγραμμισμένο με τη γραμμή του κόμματος; Επειδή δεν έχεις και ταυτότητα να σταματήσεις και να παραδώσεις στον τάδε τη δουλειά. Τους το γράφω αυτό και μου λένε ήταν λάθος, γιατί εγώ το λέω μέσα και είπα και τέτοιο πράγμα ότι πειθαρχώ στις αποφάσεις αυτές και πάνω απ' όλα αυτά υπάρχει η δουλειά του κόμματος. Ούτε απάντηση ούτε τίποτα. Φυσικά μ' αφήνουν την εντύπωση ότι συμφωνάν με την εντολή αυτή του Γούσια. Και ξέρανε εδώ ότι η εντολή αυ-

τή θα είχε επίδραση, θα σήμαινε ουσιαστικά εγκατάλειψη ενός τομέα δουλειάς, σοβαρού τομέα δουλειάς, που είχα. Και εν τούτοις δε μ' απάντησαν. Νομίζω ότι και για τα άλλα τα στελέχη, η σ. Αλέγκρα είπε μερικά, απ' ότι ξέρω και γω τουλάχιστον, ξέρω απ' άλλους σ. και φαίνονται κι από τα αποτελέσματα που είχαμε μια σειρά, εγώ πιστεύω ότι μια σειρά συλλήψεις που έγιναν τώρα τελευταία, μπορούσαμε να τις είχαμε αποφύγει, αν έγκαιρα οι σ. αυτοί είχαν τη δυνατότητα να 'χουν το είπε και η σ. Αλέγκρα, αν και γι' αυτό είμαι βέβαιος, εγώ... (συζήτηση για παράταση όριο ομιλίας). Φυσικά τώρα νομίζουμε ότι κάναμε το καθήκον μας γιατί ήρθαμε σ' επαφή με μερικούς πολιτικούς και άλλους συνδικαλιστές που επισκέφτηκαν εδώ τις Λαϊκές Δημοκρατίες. Αλλά νομίζω ότι τέτοιες επαφές, χωρίς εκεί άμεση καθοδήγηση ωφελούνε βέβαια δεν αναπληρώνουμε όμως την ανάγκη να έχει η καθοδήγηση άμεση γνώση των πραγμάτων κάτω. Τότε γίνονται εντυπώσεις κλπ. Αλλά ούτε και σ' αυτές τις επαφές εγώ νομίζω το Γραφείο δεν ανέπτυξε μια κάποια αξιολογή πρωτοβουλία. Θα σας πω παραδείγματα. Πήγε στη ΣΕ κοινοβουλευτική αντιπροσωπία από κάτω. Παραδέχομαι ότι στη ΣΕ ήταν δύσκολο να 'ρθε σ' επαφή με το Γραφείο. Πήγε και στην Πράγα. Και ξέρω πολύ καλά, ότι δεν υπήρχε καμιά αντίρρηση να πάνε μέλη του Γραφείου ή έστω ένας άλλος αντιπρόσωπος του Γραφείου να ζητήσει από τον Ευταξία, ευχαρίστως ο Ευταξίας θα δεχόταν, ξέρουμε τους ανθρώπους, επιτέλους, να ζητήσει Ολομέλεια της επιτροπής για να συζητήσει το ζήτημα της αμνηστίας, της ομαλότητας στην Ελλάδα, το Κυπριακό φυσικά κλπ. την ανάγκη... μα χωρίς αυτές τις επαφές εγώ δε λέω να υπερεκτιμάμε τη σημασία σ. αυτών των επαφών γιατί κάνουμε λάθος τότε, αλλά να μην τις υποτιμάμε κιόλας. Έρχεται ο Γαρουφαλιάς, επίσημος κυβερνητικός αντιπρόσωπος. Κάθεται μέρες στην Πράγα σ' όλες τις πρωτεύουσες των ΛΔ, για να ενεργήσει, να κάνει εδώ ζύμωση για το Κυπριακό. Είναι βουλευτής, επίσημος κυβερνητικός αντιπρόσωπος. Δεν πάει αντιπροσωπία να τον βρει να του πει μα το Κυπριακό για το οποίο θέλεις να κάνεις ζύμωση έχει μια λύση, και η λύση είναι να έχουμε εθνική ενότητα, και να παλέψουμε για την Κύπρο, ζητώντας τη βοήθεια των χωρών εκείνων που ακριβώς μας υποστηρίζουν, στο Κυπριακό. Αντί να πάμε και να βάλουμε κατ' αυτόν τον τρόπο το ζήτημα, τον αφήνουμε κι αυτόν. Πάει τελείωσε. Και ότι ο Γαρουφαλιάς που είναι και λίγο, ζητάει τα τέτοια πράγματα, έκανε και βολιδοσκοπήσεις να δει τι γίνεται. Δεν το κάναμε. Που ήταν το ευκολότερο των πραγμάτων. Μ' αυτές τις πρωτοβουλίες τις πολιτικές, αν θέλουμε να βάλουμε το ζήτημα αμνηστίας, να προωθήσουμε τα ζητήματα αυτά, να προωθήσουμε δηλαδή την κίνηση, κάτω στην Ελλάδα, αυτό πρέπει να κάνουμε. Πρωτοβουλίες να παίρνουμε πολιτικές. Κι όχι τα πεπατημένα. Στην Πράγα τόσος κόσμος έρχεται, κι ενώ έπρεπε να διαθέτουμε, έρχονται μια σειρά στην Πράγα, έπρε-

πε να διαθέτουμε σύντροφο ειδικό γι' αυτή τη δουλειά, εμείς αφήνουμε τα ζητήματα, και περνάμε μια σειρά άνθρωποι τώρα.

Είναι γεγονός αυτό που είπε και η σ. Αλέγκρα. Ότι από τον Απρίλη ως το Σεπτέμβρη δεν παρουσιάστηκε το πρόσωπο του κόμματός μας κάτω. Μια σειρά ζητήματα, κινδύνευε να πέσει ο Καραμανλής το Μάη με το συλλαλητήριο ερχόταν και σου λέγανε ότι θα πέσει, θα πέσει, θα πέσει δε θα πέσει. ... οι Αμερικάνοι δε θα πέσει. Επρεπε να γίνει μεγάλη πίεση για να πέσει. Και εν τούτοις εκεί το πρόσωπό μας δεν παρουσιάστηκε. Και μόνο εδώ έγινε δηλ. μετά το Σεπτέμβρη, παρουσιάσαμε μια ανακοίνωση κλπ. Κι ενώ ακόμα και οι πολιτικοί που επηρεάζονται από τη δική μας γραμμή παρουσίαζαν αυτόν τον καιρό λάθη και κενά σε σοβαρά ζητήματα, όπως σας είπα στο Κυπριακό το ζήτημα των λαϊκών κινητοποιήσεων κτλ. εμείς δεν μπορέσαμε, δε βάλουμε τη γραμμή εκείνη που θα τους βοηθούσε να αλλάξουν τις λαθεμένες αντιλήψεις κλπ. που είχαν. Αλλά, φυσικά, όταν υπάρχουν σύντροφοι, οι οποίοι θεωρούν ύποπτες τις φιλίες του Πορφυρογέννη με μερικούς πολιτικούς, δεν είναι παράδοξο πως ύστερα εγκαταλείπουμε τις επαφές αυτές. Γιατί εγκαταλείψαμε και τέτοιες επαφές που είχαμε. Τα εγκαταλείψαμε σε βάρος, φυσικά, της εκ των άνω συγκρότησης του πατριωτικού μετώπου, με αποτελέσματα που τα βλέπουμε σήμερα. Κι αυτά εν ονόματι... Αλλά έχουμε και μια αυτήν οι σύμμαχοί μας, άλλοι κάτω κρατάνε επαφή, τι τη θέλουμε εμείς. Λάθος σύντροφοι. Λάθος. Αυτό αποτελεί υποτίμηση, και του κύρους που έχει το κόμμα μας, και μέσα σ' αυτούς τους πολιτικούς, και των ζητημάτων που δημιουργούν αυτοί οι άλλοι σύμμαχοί μας, στις επαφές τους με τους πολιτικούς αυτούς, εξαιτίας σεχταριστικών αντιλήψεων άλλοτε, άλλοτε ομορτουριστικών, δεξιών αντιλήψεων που έχουν, και δημιουργούν μια σειρά ζητήματα. Εμείς, υπάρχουν ζητήματα που τα συζητούν αυτοί, αλλά θέλουν να ακούσουν τι λέει το ΚΚΕ. Έχω παραδείγματα γι' αυτά. Δούλεψα στη δουλειά και ξέρω. Ο ίδιος ο Παπανδρέας, σύντροφοι, μέχρι την τελευταία στιγμή, δίσταζε να υπογράψει, και καθυστέρησε, και πήρε γνώμη κλπ. και για τη δική μας θέση και αυτό τον βοήθησε, δε λέω ότι αυτό καθόρισε την υπόθεση, γιατί την καθόρισαν μια σειρά άλλοι παράγοντες, αλλά αυτό καθόρισε.

Το συμπέρασμα το δικό μου από την τέτοια εκτίμηση, και στην καθοδήγηση της δουλειάς αυτής του πατριωτικού μετώπου, και στην καθοδήγηση των παράνομων οργανώσεων, είναι ότι το Γραφείο παραμέλησε σοβαρά τη δουλειά κάτω. Όχι απλώς καθυστέρησε, όπως λέει στην εισήγησή του, αλλά παραμέλησε σοβαρά, καταπληκτικά τη δουλειά του.

Ας έρθουμε στην εσωκομματική κατάσταση, που είναι ένα θέμα που μας απασχολεί, ελπίζω να μην οξυνθεί κι εδώ η συζήτηση, που εδώ έχει σαπούνη για να γλιστρήσει κανείς σε οξύνσεις, θα τη δούμε και την εσωκομματική κα-

τάσταση. Το να εμφανίζεται η καθοδήγηση, κατά τη γνώμη μου, όπως φαίνεται με το κύριο άρθρο του *Νέου Κόσμου* του Γενάρη, ότι είναι ευχαριστημένη από την εσωκομματική κατάσταση, νομίζω αποτελεί ολίγον ναρκισσισμόν. Το Γραφείο που είχε αναλάβει από την 6η Ολομέλεια το καθήκον ν' αποκαταστήσει πέρα για πέρα την εσωκομματική δημοκρατία, και να εξασφαλίσει τη σταθερή τήρηση των λενινιστικών κανόνων της κομματικής ζωής μέσα στο κόμμα, νομίζω ότι κατάφερε να καταπατήσει ορισμένες καταστατικές αρχές καθοδήγησης κομματικής ζωής, και να φέρει μια αναστάτωση μέσα στο κόμμα.

Καμαρώνει το Γραφείο σαν επιτυχία εκδημοκρατισμού του κόμματος το γεγονός ότι τα μέλη του κόμματος σήμερα και τα στελέχη του στις συνελεύσεις, αλλά και στα πεζοδρόμια λένε ανοιχτά τη γνώμη τους για τους πάντες και τα πάντα. Και δε βλέπει δυο πράγματα: Πρώτο πως στο βαθμό που η τέτοια ανοιχτή διατύπωση γνώμων είναι υγιής, έχουμε απλώς μια έκφραση και ένα απευθείας αποτέλεσμα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Που αυτές σαν τέτοιες, διαλύοντας μια ατμόσφαιρα που επέβαλε η προηγούμενη καθοδήγηση, επέτρεψαν μια υγιή κριτική μέσα στο κόμμα μας. Και δεύτερο πως εκεί που παρευρέθη το Γραφείο για ν' αναπτύξει, τάχα, τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ενήργησε κατά τέτοιο αδέξιο τρόπο, ώστε να επιτρέψει σε μια σειρά στοιχεία, να ανοίξουν οχετούς ολόκληρους αντικομματικής κριτικής και προσωπικών συκοφαντιών, ώστε να μη μείνει ιερό και όσιο, αν το αφήναμε σ' αυτούς φυσικά, αλλά το κόμμα δεν το αφήνει σ' αυτούς. Κατήντησε ο εκδημοκρατισμός για τον οποίο καμαρώνει το Γραφείο, στο σημείο ν' ακούγονται στο δρόμο οι πιο χυδαίες βρισιές και συκοφαντίες κατά στελεχών, όχι για στελέχη γνωστά, εννοώ γνωστά για πράξεις που κάνανε, κλπ. ό,τι φτάσαν, ο Πορφυρογέννης ύποπτος, αυτός άκουε ο άλλος τώρα, πάλι στη συνέλευση τώρα μέσα και λέει αυτός ο απατεώνας ο οποίος λέει ότι πήγε στην Ελλάδα. Τι να του πεις; Και το Γραφείο ενώ μπορούσε, κι έπρεπε να φροντίσει και να πάρει μέτρα για να επαναφέρει τη συζήτηση σε υγιή κομματικά επίπεδα αρχών, με τις αδεξιότητες που έκανε, των μελών και των αποφάσεών του, ενίσχυε την εξαπόλυση των οχετών αυτών. Θα σας αναφέρω ένα παράδειγμα. Είναι γεγονός πως αντιπρόσωπος του Γραφείου είπε σε συνέλευση πως στην ΚΕ υπάρχουν δυο δηλωσίες. Αυτό το ξέρει το Γραφείο πως είναι ψέμα. Και ωστόσο κι επίσημα αλλά και σε συζητήσεις το διέδιδε, καταρρακώνοντας το κύρος της ΚΕ και επιτρέποντας ύστερα με τη σειρά του, σε κάθε τέτοιο στοιχείο, άλλο στοιχείο, μη κομματικό στοιχείο, να διαδίδει κι αυτός μια σειρά άλλες συκοφαντίες κατά των στελεχών. Έτσι αντί για κριτική και συζήτηση αρχών κατήντησε, να γίνεται για πολλούς το λέω, ότι αυτό επικρατεί, να γίνεται, αλλά ζημιά όμως οπωσδήποτε, πάλι κατά προσώπων χωρίς αρχές. Την ευθύνη και γι' αυτό, άσχετο απ' την ευθύνη άλλων, τη φέρει, φυσικά, το Γραφείο. Αυτό είναι

καθοδηγητής του κόμματος. (Διαλογική συζήτηση). Αλλά δεν περιορίζεται εδώ η ευθύνη του Γραφείου, διότι νομίζω ότι κι αυτό που λέει εκδημοκρατισμό έχει μια μονομέρεια. Γιατί νομίζω και από πράγματα που έχω υπόψη μου, ότι το Γραφείο καταδίωξε μέλη της ΚΕ και μέλη του κόμματος που διατύπωσαν την παραμικρή επιφύλαξη, διαφωνία, σ' ένα-δυο σημεία επιτέλους των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας όποιος το 'κανε αυτό είναι αντικομματικό στοιχείο. Και κατέληγε στην εξής σοφιστεία. Καθένας που διατυπώνει επιφυλάξεις σε ένα-δυο σημεία ή έστω και περισσότερα των αποφάσεων, ουσιαστικά διαφωνεί με όλες τις αποφάσεις, αλλά δεν τολμά να το πει ανοιχτά και χρησιμοποιεί για πρόσχημα. Είναι κρυφτοζαχαριαδικοί. Το Γραφείο δεν ήθελε να καταλάβει, ευτυχώς που στην εισήγηση το αναγνωρίζει. Όπως δε θα 'ταν υγιές φαινόμενο για το κόμμα αν οι πάντες με τη μεγαλύτερη ευκολία, π.χ., με την ευκολία που έδειξαν οι άμεσοι συνεργάτες του Ζαχαριάδη, καθώς και μερικά μέλη του Γραφείου, συμφωνούσαν με όλα τα σημεία των αποφάσεων, μιας Ολομέλειας, που μέσα στις συνθήκες που συνήλθε, με το θέμα που καταπίεστηκε και με τα μέτρα που πήρε, ήταν φυσικό να προκαλέσει μια γενική αναθεώρηση γνώμων, απόψεων και αξιών, πράγμα που για σκεπτόμενους ανθρώπους, όπως είναι και πρέπει να είναι οι κομμουνιστές, δεν μπορεί να γίνει από τη μια μέρα στην άλλη, μερικοί θα πειστούν, φυσικά, δε λέω το ποιοι θα πειστούν, άλλοι όμως θα καθίσουν να το σκεφτούν, θα διατυπώσουν επιφυλάξεις, αυτό είναι υγιές φαινόμενο, έπρεπε να 'ναι, να θεωρηθεί σαν υγιές φαινόμενο μέσα στο κόμμα. Ήταν δουλειά του Γραφείου με υπομονετική, ψύχραιμη και ιδίως σύμφωνη με τις αποφάσεις ιδεολογική δουλειά, να προσπαθήσει να ξεκαθαρίσει νέες συγχύσεις, επιφυλάξεις, διαφωνίες ακόμα, που προκάλεσαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και ιδίως αυτό θα το πετύχαινε με την ίδια του την πρακτική δουλειά. Με τη μεταφορά στη ζωή των αποφάσεων σ' όλους τους τομείς, που θα 'δειχνε πως κάτι καινούργιο υπάρχει μέσα στο κόμμα. Κάτι πολύ πιο καλό, και στην πολιτική γραμμή, και στην πολιτική δράση και στην κομματική ζωή. Το Γραφείο κατόρθωσε αντίθετα με την τακτική του να επιβεβαιώνει μερικές καλόπιστες επιφυλάξεις. Και σε σημείο να δίνει επιχειρήματα σε μερικούς συντρόφους, κυρίους υπεύθυνους για την προηγούμενη κατάσταση, να ζητάνε τώρα πλήρη αναθεώρηση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Πράγμα, που νομίζω εγώ ότι πρέπει κατηγορηματικά ν' αποκρούσει το κόμμα για λόγους που θα πω παρακάτω.

Δε θα πω τώρα εγώ, με τη στάση του το Γραφείο απέναντι μελών την αναγνωρίζει και το ίδιο ότι αχρήστευσε πολλούς κτλ. Αλλά έκανε πράγματα, σύντροφοι, που... μαθητές της σχολής της Μόσχας διώχθηκαν απ' τη Σχολή, βασικά για το λόγο αυτό. Και στέλνονται στη Σχολή δηλωσίες, και κοινοί εγκληματίες, κατά τη γνώμη μου όπως είναι ο Χείμαρρος. Η γνώμη μου, την έχω πει

και θα την πω. Στελέχη παλιά του κόμματος που με όλες τις αδυναμίες τους, αποτελούν μέλη της παλιάς φρουράς επιτέλους, αφοσιωμένης στο κόμμα, φρουράς, διώχνονται από το μηχανισμό του κόμματος και πετιούνται στο δρόμο. Γιατί είπε τις γνώμες του. Στραβές, κουτσές κτλ. Είπαν στο σ. Φώκο τέλος πάντων, τον ξέρουμε το σ. Φώκο τι είναι κτλ., του είπαν να πάει να πουλάει τσιγάρα. Και πρόκειται για ένα σύντροφο που έχει 30 τόσα χρόνια μέσα στο κόμμα. Εν πάση περιπτώσει αντικομματική δουλειά δεν επρόκειτο να κάνει. Αντικαταστάθηκαν αφοσιωμένοι στο κόμμα σύντροφοι, και πεπειραμένοι σύντροφοι, και στάλθηκαν να γίνουν φορτοεκφορτωτές, σαν το σ. Σοφιανό, χωρίς κανένα λόγο. Και ξεχνάμε ότι απέναντι σ' αυτόν το σύντροφο που είναι στο μηχανισμό του κόμματος έχουμε μια υποχρέωση, τους κρατήσαμε 8 χρόνια τώρα στο μηχανισμό, δεν τους αφήσαμε να πάνε να ειδικευτούν, να πάνε να σπουδάσουν, κάτι να κάνουν τέλος πάντων, και τους πετάμε μετά 8 χρόνια τώρα που δεν έχουν δυνατότητα πια τέτοια, είτε μεγάλωσαν, τους πετάμε χωρίς να υπάρχει λόγος, χωρίς να αποτύχουν στη δουλειά τους. Δεν το σκεφτόμαστε αυτό. Και πρέπει να σας πω ότι η γυναίκα του Σοφιανού είναι κόρη του Κώστα Λαζαρίδη, την πετάμε κι αυτή στη Βραΐλα χωρίς, φιματική κτλ. Δεν είναι έτσι. Έχουμε λόγους για τον Σοφιανό κτλ. αλλά τέλος πάντων δεν υπάρχει λόγος να τους αντικαταστήσουμε με άλλους.

Ερχομαι τώρα στην υπόθεση Τασκέντης. Νομίζω ότι είναι τραγική. Διαβάσαμε όλοι μας την έκθεση του Γραφείου. Δεν ξέρω αν περιέχει ανακριβείες ή όχι, εγώ δεν ήμουν εκεί και δεν ξέρω. Αυτό ας το πουν εκείνοι που ξέρουν. Αλλά για μένα είναι αναμφισβήτητο ένα γεγονός. Πως, φυσικά, ο Ζαχαριάδης και η καθοδήγησή του διέπραξαν εκεί μια σειρά από σοβαρότατα λάθη. Και ευθύνονται σ' ένα μεγάλο βαθμό για τη διάσπαση της ΚΟ Τασκέντης. Αλλά τώρα το ζήτημα είναι πώς να διορθώσουμε την κατάσταση. Και να επαναφέρουμε την ενότητα και την ομαλότητα στην ΚΟ για την οποία τότε φοβόμασταν στα 1955. Το Γραφείο έκανε το χειρότερο που είχε να κάνει. Δεν έχει ανάγκη να μελετήσει κανείς πολλά πράγματα για να τα καταλάβει αυτά. Να δει τα αποτελέσματα. Έχουμε τα αποτελέσματα. Και τα αποτελέσματα είναι ότι εν πάση περιπτώσει δεν μπορεί χιλιάδες μέλη να έχουν διαφθαρεί ώστε να ακολουθούν μερικούς διαφθαρμένους ή παλιανθρώπους. Γιατί δεν αμφιβάλω ότι θα υπάρχουν τέτοιοι. Αλλά το χιλιάδες μέλη να το κάνουν αυτό, αγωνιστές κλπ. νομίζω δεν είναι δυνατό. Αυτό δεν μπορεί να με πείσει κανένας τώρα. Εγώ νομίζω ότι θα 'πρεπε το Γραφείο να προσέξει, μήπως κι αυτοί είχαν το δίκιο τους και οι κατηγορίες που απηύθυναν απέναντι της τότε Κομματικής Επιτροπής ήταν σωστές. Και το Γραφείο με την έκθεσή του σήμερα έρχεται και αναγνωρίζει μια σειρά πράγματα. Λέει το Γραφείο τώρα στην έκθεσή του. Είναι αλήθεια πως η Κομματική Επιτροπή της Τασκέντης παρου-

σίασε πριν από τα γεγονότα της 10 του Σεπτέμβρη μια σειρά λάθη και αδυναμίες. Είναι αλήθεια ότι στην ΚΟΤ ήταν αδύνατη η πολιτική διαπαιδαγωγητική δουλειά που υποκαθιστόταν πολλές φορές από διοικητικές μεθόδους. Όπως επίσης είναι γεγονός πως ούτε το Γραφείο της ΚΕ ούτε πολύ περισσότερο η ίδια η ΚΕ λειτουργούσαν σαν όργανα κολεκτιβιστικής καθοδήγησης. Η καθοδήγηση σε μεγάλο βαθμό ήταν αποσπασμένη από τη βάση και τα προβλήματα της. Από την έλλειψη αυτή κολεκτιβοποίησης της δουλειάς εξηγούνται σε μεγάλο βαθμό, τα λάθη στην ανάδειξη και τοποθέτηση στελεχών, στην αποστολή συντρόφων στις κομματικές και άλλες σχολές, κλπ. που πολλές φορές γινόταν με πνεύμα οικογενειακότητας, προσωπικών προτιμήσεων και γνωριμιών. Η κριτική απ' τα κάτω δεν ενθαρρύνονταν, αλλά πολλές φορές όταν έθιγε ορισμένα καθοδηγητικά πρόσωπα καταπιεζόταν. Η μέθοδος φακελώματος που υπήρχε σ' ολόκληρο το κόμμα, εφαρμοζόταν και στην ΚΟ Τασκέντης. Σοβαρή ευθύνη είχε η καθοδήγηση της ΚΟΤ για την ακαταστασία που υπήρχε στη διαχείριση των οικονομικών βιβλίων και για τις σοβαρές οικονομικές ανωμαλίες του Φουρκιώτη και των άλλων που ανακατεύτηκαν με τη διαχείριση αυτή, όχι μόνο γιατί δεν τους πρόλαβε, αλλά και γιατί δεν τις έλεγξε και δεν ξεκαθάρισε έγκαιρα όλο αυτό το ζήτημα. Μα εδώ είναι μια σειρά κατηγορίες, διαπιστώσεις βλαδής, λαθών και αδυναμιών, που έδιναν το δικαίωμα, που ως ένα μεγάλο βαθμό αν αφαιρέσει κανείς τις βρισιές και τους εύκολους χαρακτηρισμούς ύποπτου και τάδε και τάδε, σε ένα μεγάλο βαθμό ανταποκρίνονταν στις κατηγορίες που απήθυναν κατά της ΚΕΤ πολλά μέλη του κόμματος. Αντί να κάνουμε τώρα αυτό, φυσικά, εννοώ βασικά, γιατί υπερβολές γίνονται και τότε και τώρα, λέγονται κλπ. στοιχειώδης, εγώ νομίζω, υποχρέωση του Γραφείου ήταν ύστερα από τις διαπιστώσεις αυτές για τη δράση της ΚΕ της Τασκέντης, να επιδιώξει με τη συνδιάσκεψη μια πλήρη ανανέωση της ΚΕΤ κάνοντας δημόσια αυτή την κριτική, που κάνει τώρα με την έκθεσή της, για την ΚΕ ώστε να ικανοποιήσει επιτέλους και τα αισθήματα ενός μεγάλου αριθμού μελών του κόμματος. Αντίς γι' αυτό ουσιαστικά αντιγράψαμε άλλες μεθόδους, παλιές μεθόδους. Τότε είχαμε αναλάβει αναφανδόν την υπεράσπιση της μειοψηφίας. Όλοι οι άλλοι ήταν ύποπτοι κλπ. Και παίρναμε εξωφρενικά μέτρα, όπως είναι μαζικών διαγραφών, αυθαιρέτων καθαιρέσεων, στο σημείο να ζητάμε απ' τα κάτω με κείνο το περίφημο και αχαρακτήριστο για μένα γράμμα προς την ΚΕ του κόμματος του Ουζμπεκιστάν, τη σύλληψη μιας σειράς συντρόφων τότε. Μέτρα που προκαλούσαν, φυσικά, την αγανάκτηση χιλιάδων μελών (Διαμαρτύρονται από κάτω). Τότε μιλάω έγιναν τότε. Τότε γινόντουσαν αυτά, με αποτέλεσμα φυσικά, να προκαλούμε την αγανάκτηση χιλιάδων μελών. Πράγμα που βάθυνη τη διάσπαση της οργάνωσης. Τώρα το Γραφείο αναλαμβάνει την υπεράσπισή τους, των αλλωνών. Κι αρχίζουμε τώ-

ρα πάλι αντικομματικά στοιχεία, κλπ. και βάζουμε τον Βλαντά να φωνάζει τώρα, να γράφουν γράμματα όπως, φυσικά κάνουν σωστή αυτοκριτική, αλλά και λένε και άλλα πράγματα, που οπωσδήποτε, κατά τη γνώμη μου δε βοηθούσαν τους καλόπιστα διαφωνούντες, (δε μιλάω για τους παλιανθρώπους), τους καλόπιστα διαφωνούντες, να βρουν το σωστό κομματικό δρόμο. Και στο τέλος βρήκαμε και εμείς τον εύκολο δρόμο, διαγραφών, διαλύσεων μιας σειράς από οργανώσεις κλπ. οξύνοντας έτσι τα πράγματα. Εί, δεν είναι έτσι. Έτσι δεν μπορούμε να κάνουμε, δε νομίζω ότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα βοηθήσαμε προς την κατεύθυνση αυτή, οξύνουμε τα πράγματα. Δε λέω ότι από πρόθεση έγιναν όλα αυτά, πάντως έλλειψη πολιτικότητας εδώ για μένα υπάρχει. Έλλειψη πολιτικότητας υπάρχει. Αλλά λέμε τώρα, έχουμε ένα ατράνταχτο επιχείρημα. Και το λέει και ο σ. Βλαντάς στην ομιλία του κλπ. Μα είναι σοβαρά πράγματα αυτά, γιατί χρεοκόπησε; Μήπως επειδή πάλεψε η πλειοψηφία της ΚΕΤ ενάντια στο εσωκομματικό καθεστώς του Ζαχαριάδη και ενάντια στη λαθεμένη γραμμή που χάραξε το κόμμα μας; Νομίζω ότι κι εδώ είναι σωστό να αποκατασταθεί η αλήθεια. Είναι προς τιμή ορισμένων συντρόφων της Τασκέντης που είδαν μερικά λάθη της πολιτικής γραμμής του κόμματος έστω κι αν είναι σωστό ότι σ' αυτό βοηθήθηκαν κι απ' τους σοβιετικούς συντρόφους. Εν πάση περιπτώσει είδαν. Αλλά αυτά έγιναν μόνον πάλη κατά του Ζαχαριάδη, ουσιαστικά πάλη κατά του Ζαχαριάδη για την οποία σήμερα πρέπει να επιβραβευστούν, έγινε μόνο όταν οξύνθηκαν τα πράγματα. Προηγούμενα, εδώ φαίνεται και από την έκθεση αυτή ότι οι ίδιοι σύντροφοι αυτοί εφαρμόζαν τις ίδιες μεθόδους που σήμερα κατηγορούν. Αυτή η έκθεση το λέει, η έκθεση του Γραφείου και δεν έχουν οι σύντροφοι αυτοί επιτέλους λιγότερη ευθύνη μαζί με τους συντρόφους Κολιγιάννη και Στρίγκο που ήταν εκεί πέρα για την κατάσταση, για όλα τα λάθη αυτά και τις αδυναμίες. Ώστε να τους θεωρούμε अपαραβίαστους, να πούμε και ότι έπρεπε γι' αυτό, δεν πρέπει να το σκεφτούμε ούτε καθόλου για την αντικατάστασή τους, που μπορούσαμε να σκεφτούμε και συζητώντας με τους ίδιους ώστε να κάνουμε μια καλή, να προσπαθήσουμε να φέρουμε μια ομαλότητα. Νομίζω ότι το συμπέρασμα που είναι, φυσικά, δεν ήμουν εκεί και δεν ξέρω πιο πολλά, είναι ότι μια πιο ελαστική, υπομονετική, ψύχραιμη και, τέλος, σύμφωνη με τις αρχές της εσωκομματικής δημοκρατίας έπρεπε να 'ναι η πολιτική μας για την εξομάλυνση της κατάστασης.

Νομίζω ότι κι απέναντι της ΚΕ η στάση του Γραφείου δεν ήταν σωστή. Δεν μπορώ τώρα να μιλήσω περισσότερο γιατί δε με παίρνει ο χρόνος, αλλά νομίζω, ότι ουσιαστικά παραμέρισε το Γραφείο την ΚΕ. Αυτό φαίνεται από μια σειρά στοιχεία. Δεν ξέρω αν θα μιλήσουν άλλοι σύντροφοι. Εγώ δεν έχω καιρό για να μιλήσω περισσότερο, έχω παραδείγματα και προσωπικά και για τη στάση απέναντι της ΚΕΕ, πώς φέρεται, και για μια σειρά άλλα πράγματα που προ-

χθές σε σύσκεψη δεν ήμουν εδώ εγώ, και δεν πήγα διότι ήμουν σε κομματική δουλειά, να μπορούσε, αλλά αυτά είναι πράγματα που θα τα πούμε άλλοτε όταν θα κάνουμε πιο... τι να κάνουμε τώρα.

Τώρα για τη λαθεμένη πολιτική του Γραφείου, για τη διόρθωση της λαθεμένης πολιτικής προς την ορθή κατεύθυνση δηλαδή, της διόρθωσης προς την ορθή κατεύθυνση της λαθεμένης πολιτικής του κόμματος, νομίζω ότι πολλά από τα άρθρα του *Νέου Κόσμου* τουλάχιστον και από τις ανακοινώσεις δεν κάνουν διόρθωση, σύγχυση φέρνουν. Στη συνέντευξη, σύντροφοι, του σ. Γκρόζου, που δημοσιεύεται στο δεύτερο φύλλο, υπάρχει η εξής φράση: «Γίνεται πιο αναγκαία η επιτακτική συσπείρωση των υγιών πατριωτικών δυνάμεων.» Σχεταρισμός. Δεν υπάρχουν υγιείς πατριωτικές δυνάμεις και μη υγιείς. Γιατί ο Παπανδρέου θα σου πει εμένα με θεωρούν μη υγιή και επομένως υγιείς είναι οι κομμουνιστές μόνο. Γιατί να μας πειράζει η συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων και θέλουμε τη συσπείρωση των υγιών πατριωτικών δυνάμεων; Γιατί; Και αυτή είναι συνέντευξη που πάει να δημοσιευτεί στην Αθήνα.

Και στις ανακοινώσεις μιλάμε για υποχώρηση, κάθε υποχώρηση, το ΚΚΕ είναι διατεθειμένο να κάνει κάθε υποχώρηση, ή παραχώρηση για την πραγματοποίηση του πατριωτικού μετώπου. Όχι κάθε. Υπάρχουν μερικά όρια τέλος πάντων, κάθε, δεν είναι έτσι; Γράφουμε στο κύριο άρθρο του Σεπτέμβρη. Υπάρχει ορμητική άνοδος, σήμερα στην Ελλάδα παρουσιάζει μια ορμητική άνοδο το απεργιακό κίνημα. Κι όταν γίνεται συζήτηση και λέμε πού τη βρίσκουμε, πάμε στον Οκτώβρη και λέμε: στα άρθρα του Οκτώβρη: Ενώ η κατάσταση των μισθωτών είναι πολύ δύσκολη, δεν έχουμε αναπτυσμένο απεργιακό κίνημα. Ε, τι διάβολο, θέλεις μήλον έπαρε, θέλεις κυδώνιν λάβε. Από τον ένα μήνα στον άλλο, ορμητική άνοδο το Σεπτέμβρη, τον Οκτώβρη έχουμε μη αναπτυσμένο... Έχουμε υπερβολές. Τι τις θέλουμε τις υπερβολές, δεν πείθουμε με τις υπερβολές. Κάποτε πρέπει να μάθουμε ότι οι υπερβολές σύγχυση φέρνουν, και δεν πείθουν για την ορθότητα μιας ορισμένης θέσης. Έχει πει ο Λένιν για τις υπερβολές και το τράβηγμα, ότι στην καλύτερη απόδοση τότες στην παιδική αρρώστια, την καλύτερη απόδοση μπορείς να τη χρεοκοπήσεις γελοιοποιώντας την. Φτάνοντάς τη στο γελοίο.

Τι τις θέλουμε τις υπερβολές όταν έχουμε ντοκουμέντα, έχουμε την δη Ολομέλεια, μια σειρά, όλες οι θέσεις της είναι σωστές, γιατί πάμε τώρα να τις υπερακοντίσουμε και να λέμε μια σειρά υπερβολές. Να 'χουμε τώρα και να λέμε, πότε, να κάνουμε υπαινιγμούς ότι είναι ύποπτος ο Ζαχαριάδης, για τον Ζαχαριάδη έχουμε βασική κριτική, για βασικά λάθη, για βασική κατάσταση που δημιούργησε κλπ. αυτή να πούμε, τι θέλουμε τώρα κι αυτά. Αν έχουμε στοιχεία ότι ο Ζαχαριάδης είναι ύποπτος να τα φέρουμε, δεν μπορούμε να κάνουμε

υπαινιγμούς στο *Νέο Κόσμο* με κύρια άρθρα, ή με άρθρα. Μα πάμε εδώ, να φέ-
ρουμε να τα εξετάσει η ΚΕ, να γίνει μια έρευνα, να πάρει μια απόφαση το αρ-
μόδιο όργανο, και να πάμε να πείσουμε τους πάντες. Τι τους θέλουμε τους
υπαινιγμούς που καταλήγουνε, ν' ακούσω εγώ από μέλη του κόμματος, να λέ-
νε άντε μωρέ όσα λένε είναι όλα ψέματα. Αφού λέτε τέτοια πράγματα. Τι ξέ-
ρουν οι σύντροφοι; Ποτέ οι υπερβολές δεν κάνουν. Τις κάναμε στα παλιά, μό-
λις πιάναμε έναν ξέρω ότι να έχει μια διαφωνία, πάει, τον κολλούσαμε στον
τοίχο με χίλιους χαρακτηρισμούς, τις κάναμε και τώρα, αυτό δεν ωφελεί.

VIII σ. ΚΑΛΟΥΔΗ

Σύντροφοι.

Στην εισήγησή του το Γραφείο της ΚΕ έκανε σύσταση να σταθούμε όσο
το δυνατό περισσότερο στα προβλήματα που απασχολούν σήμερα το κίνημά
μας στην Ελλάδα. Παρόλο που νομίζω ότι είναι σωστή αυτή η σύσταση εγώ
θα 'θελα να σας απασχολήσω μόνο λίγα λεφτά και θα ξεφύγω απ' αυτήν τη θέ-
ση να σας μιλήσω για λίγα πράγματα που έχουν σχέση με εκδηλώσεις που πα-
ρουσιάστηκαν εδώ μέσα κι έξω απ' εδώ.

Όταν η Ολομέλεια εδώ βρισκόταν στο στάδιο της διαδικασίας για να κα-
θορίσει το πρόγραμμα των εργασιών οι σύντροφοι Βλαντάς και Γούσιαις ζή-
τησαν να τους δοθεί ο χρόνος ο πρώτος 7 ώρες και ο δεύτερος 4 ώρες για να
πουν τις απόψεις τους. Εγώ σαν απλό μέλος του κόμματος νομίζω ότι η Ολο-
μέλεια σωστά έκανε και με συντριπτική πλειοψηφία δεν τους έδωσε αυτόν το
χρόνο. Δε νομίζω ότι η Ολομέλεια έχασε απ' αυτή τη δουλειά. Αντίθετα ωφε-
λήθηκε. Γιατί νομίζω αυτό; γιατί πρώτα-πρώτα οι σύντροφοι Βλαντάς και Γού-
σιαις όπως φάνηκε τόσο από την υποστήριξη της πρότασης εδώ πέρα όσο και
από τις ομιλίες τους, είναι καθαρό ότι δεν ήρθαν εδώ πέρα για να κάνουν ένα
γόνιμο δημιουργικό έλεγχο και κριτική στη δουλειά του γραφείου, σ' όλο το
διάστημα αυτό από την 6η μέχρι την 7η Ολομέλεια. Απ' όσα είπαν οι ίδιοι φαί-
νεται ότι ήρθαν με σκοπό να παλέψουν για ν' ανατρέψουν τις αποφάσεις της
6ης Ολομέλειας και να επαναφέρουν στο κόμμα μας την παλιά, την καταδι-
κασμένη απ' όλο το κόμμα γραμμή και ανώμαλη κατάσταση.

Σήμερα είναι φανερό πως τα μέλη του κόμματος δεν πρόκειται να επιτρέ-
ψουν την αλλαγή και την επαναφορά του κόμματος στην παλιά κατάσταση.
Δεύτερος λόγος είναι γιατί από τις ομιλίες τους, τόσο στην ανάπτυξη της πρό-

τασής τους όσο και μετά φάνηκε καθαρά ότι πάνε να αποπροσανατολίσουν το κόμμα. Τι λέει ο σ. Βλαντάς, ν' αφήσουμε την κατάσταση στην Ελλάδα, και να συζητήσουμε, το εσωκομματικό, λέει, ζήτημα και ύστερα από τρεις τέσσερις μήνες βλέπουμε. Μα εδώ είναι καθαρό, σύντροφοι, κι ο σ. Βλαντάς πολλές φορές το έχει διδάξει αυτό το πράγμα, πριν, ότι κανένα κομματικό ζήτημα και το μικρότερο ακόμα εσωκομματικό ζήτημα δεν μπορεί να λυθεί παρά μόνο μέσα στην πάλη, όταν το κόμμα βρίσκεται συνδεδεμένο και καθοδηγεί την πάλη του λαού. Δηλαδή συνδεδεμένο με τα προβλήματά του. Με τα προβλήματα του λαού, πρωτοπορία στον αγώνα του λαού για τη λύση αυτών των προβλημάτων. Τι βγαίνει μ' αυτό που λέει ο Βλαντάς τώρα; Ν' αφήσουμε τα προβλήματα και να κάτσουμε να πιάσουμε εδώ πέρα την εσωκομματική κατάσταση, δηλ. ν' ανάψουμε το φραξιονισμό μέσα στο κόμμα, που αποτέλεσμα θα 'ναι να ζημιώσει και το κόμμα, να ζημιώσει και το λαϊκό κίνημα.

Ο τρίτος λόγος που εγώ σαν απλό μέλος του κόμματος δεν είχα καμιά διάθεση ν' ακούσω τις παραπέρα απόψεις των σ. Βλαντά και Γούσια είναι τούτος εδώ: ότι οι απόψεις αυτές, σύντροφοι, δε λέγονται από ανθρώπους που παρουσίασαν έστω και την ελάχιστη πολιτική συνέπεια. Λ.χ., ας πάρουμε το σ. Βλαντά. Πριν από την 6η Ολομέλεια. Πήγε στην 5η Ολομέλεια, σήκωσε το δεξί χέρι και ψήφισε τις αποφάσεις και είπε ψέματα στην ΚΕ για την κατάσταση στην Τασκέντη. Το ομολόγησε ο ίδιος, στα γράμματά του, ότι κατατόπισε όχι σωστά την ΚΕ. Έρχεται ο ίδιος στην 6η Ολομέλεια σηκώνει το αριστερό χέρι και ψηφίζει τις αποφάσεις. Αποκηρύσσει τον Βλαντά της 5ης Ολομέλειας. Γράφει στην Τασκέντη, πάει και μιλάει, έρχεται τώρα και αποκηρύσσει τον Βλαντά της 6ης Ολομέλειας και λέει ότι αναθεωρήστε να πάμε πριν απ' την 6η Ολομέλεια. Υπάρχει σύντροφοι, πολιτική συνέπεια; Μπορεί τα μέλη του κόμματος να έχουν πίστη να πούμε σε τέτοιους ανθρώπους; Και τι; Σύντροφοι αυτοί τώρα έχουν και αξιώσεις να ηγηθούν στο κόμμα. Λίγο-πολύ αυτό φάνηκε δηλαδή από την ομιλία του σ. Βλαντά και του σ. Γούσια.

Εδώ προκάλεσε ο σ. ο Βλαντάς να παρουσιαστεί μια περίπτωση που έχει δώσει χαστούκι. Εγώ ίσως να 'μαι ο τελευταίος, ο μόνος εδώ μέσα, που να ξέρει λιγότερα απ' αυτή την περίπτωση. Ξέρω όμως τούτο: ότι ο σ. ο Βλαντάς, μια που είπε να του πούμε μια περίπτωση, χαστούκισε σύντροφο στην Πολωνία. Ναι στην Πολωνία χαστούκισε σύντροφο, και οι σύντροφοι από την Πολωνία αν μιλήσουν μπορεί να το αναφέρουν αυτό το πράγμα.

Ο σ. Γούσιος εδώ πέρα μας είπε κλακαδόρους. Κλακαδόρους σύντροφοι. Και μόνο αυτό το πράγμα, ότι ένα πρώην ηγετικό στέλεχος του κόμματος, ένας άνθρωπος που σήμερα διεκδικεί ξανά, γιατί αυτό καθαρά φάνηκε απ' τον Γούσια, την ηγεσία του Κόμματος, εκφράζεται με τέτοιο τρόπο στα μέλη του κόμματος, τους λέει κλακαδόρους, και μόνο αυτό λέω δείχνει για ποιο πράγμα

πραγματικά παλεύουν οι σ. αυτοί, και τι θέλουν, σε ποια κατάσταση θέλουν να επαναφέρουν το κόμμα. Κλακαδόροι είμαστε σύντροφε Γούσια ε; Κλακαδόροι είμαστε εμείς. Και ποιος εφαρμόζει τη γραμμή του κόμματος;

Ο σ. Γούσιος έρχεται εδώ πέρα και φουσκώνει σα διάνος, για την παράνομη δουλειά στην Ελλάδα. Σύντροφοι, δεν είναι ο μόνος, τέλος πάντων στοιχειώδης μετριοφροσύνη. Κι άλλοι, χιλιάδες σύντροφοι έχουν δώσει τη ζωή τους κάτω και πολεμούν στην παρανομία, κι όπως αποδείχτηκε υπέφεραν πολύ περισσότερα πράγματα απ' όλες τις πλευρές απ' ό,τι υπέφερε ο σ. Γούσιος εδώ πέρα, που έρχεται να παρουσιάσει τις περγαμνές της παράνομης δουλειάς στην Ελλάδα.

Εδώ πέρα οι σ. Βλαντάς και Γούσιος αναφέρθηκαν στη συνδικαλιστική δουλειά, για να υποστηρίξουν ότι εδώ πέρα, γίνεται κάποια αναθεώρηση. Εγώ δε θα αναφερθώ στο ζήτημα του ρεβιζιονιστικού αναθεωρισμού όπως τον είπε ο σ. Γούσιος, γιατί αυτά δε βρίσκονται μέσα στα δικά μου χωράφια. Θα πω λίγα πράγματα για τη συνδικαλιστική δουλειά.

Εδώ πρώτα-πρώτα, σύντροφοι, έγιναν ορισμένες διαστρεβλώσεις. Ο σ. Γούσιος είπε ότι πουθενά δεν αναφέρεται το ζήτημα των αγώνων. Είναι διαστρέβλωση, σύντροφοι. Αν θα πάρετε όλα τα άρθρα απ' την αρχή ως το τέλος για αγώνες μιλάνε. Όλα τα άρθρα του *N. Κόσμου* μιλάνε για αγώνες και γι' αυτό γράφονται για να βοηθήσουν τους αγώνες. Εδώ, λοιπόν στην περίπτωση που ανέφερε ο Γούσιος, είναι τέτοια χοντροκομμένη διαστρέβλωση που κατά τη γνώμη μου ένα ελαφρυντικό μπορεί να υπάρχει για το διαστρεβλωτή μόνη μέτρια σύγχυση.

Ο σ. Βλαντάς είπε ότι φορτώνουμε ευθύνες στα συνδικαλιστικά στελέχη που δουλεύουν κάτω, και ανάφερε την περίπτωση της κριτικής που έγινε για την ίδρυση παράλληλης οργάνωσης στους σιδηροδρομικούς του Λαρισαικού, έτσι; Να λοιπόν τι λέει το μέρος αυτό του άρθρου: «Υπάρχουν ορισμένα γεγονότα όπως η ίδρυση παράλληλων συνδικαλιστικών οργανώσεων, στους σιδηροδρομικούς του Λαρισαικού και στους μαγείρους της Αθήνας, που δείχνουν ότι οι αγωνιστές της ενότητας στους κλάδους αυτούς, έχασαν την ψυχραιμία τους μπροστά στη βίαιη επίθεση των διασπαστών και μπήκαν στο δρόμο της ίδρυσης παράλληλων συνδικάτων. Βέβαια τα στελέχη αυτά πιστεύουν πως έτσι αντιμετωπίζουν τις αυθαιρεσίες και τις διαγραφές των εχθρών της ενότητας. Όμως με το να ιδρύουν παράλληλα συνδικάτα, πέφτουν στην παγίδα, στο δρόμο που με επιμονή και με προμελετημένο σχέδιο σπρώχνουν όλους τους αντιφρονούντες οι εχθροί της ενότητας που βρίσκονται στη διοίκηση της ΓΣ.» Σε ποιο ρίχνεται, σύντροφοι, η ευθύνη εδώ πέρα; Ακριβώς σ' αυτούς που σπρώχνουν τις δυνάμεις, και προσπαθούν να σπρώξουν τις δυνάμεις στην παραπέρα διάσπαση. Τι προσπάθεια γίνεται εδώ πέρα; Ακριβώς να

προφυλάξουν τους συντρόφους αυτούς που δουλεύουν εκεί πέρα, στο να μην πέφτουν σ' αυτή την παγίδα. Λέει το Λαρισιακό τον ίδρυσε ο Κετσάας.

Το ζήτημα είναι τούτο, οπωσδήποτε εκεί μέσα δουλεύουν κι άνθρωποι που παλεύουν την ενότητα, δεν μπορεί να μην έχουν παρασυρθεί, κι οπωσδήποτε μια τέτοια λύση βοηθάει κατά τη γνώμη μου, στο να προσανατολίσει τον κόσμο στο σωστό δρόμο.

Όσο για το σημείο που ανέφερε ο Βλαντάς ότι εμείς, δε βάζουμε τη θέση ότι δεν πάμε να διώξουμε τον άλφα ή το βήτα από τη διοίκηση των συνδικάτων κι αυτό αποτελεί αναθεώρηση, θα σας πω τούτο σύντροφοι. Φαίνεται ότι εδώ δεν είναι να πούμε καθόλου κατανοητή ακριβώς η θέση που βάζει η 6η Ολομέλεια στο ζήτημα του ενιαίου μετώπου. Ποιο ήταν το σύνθημα που είχαμε πριν; Εξυγίανση των συνδικάτων. Τι θα πει εξυγίανση; Σ' ένα συνδικάτο δουλεύουν στη διοίκηση 7 εργάτες, θα σας εξυγιάνω λέει, θα σε βγάλω εσένα και θα μπω εγώ. Μπορείς εσύ να πεις ότι μέσα στα συνδικάτα, στις διοικήσεις των συνδικάτων, δεν υπάρχουν άνθρωποι τίμιοι, που βλέπουν κάθε μέρα και πιο καθαρά την ανάγκη της ενότητας και την ανάγκη της πάλης για τα ζητήματα των εργατών; Παραδεχόμαστε όλοι ότι καθημερινά πληθαίνουν αυτοί οι άνθρωποι. Ε, αυτόν τον άνθρωπο αν του πεις ότι εγώ παλεύω για να εξυγιάνω, δηλ. να σε βγάλω απ' τη διοίκηση και να μπω εγώ, δεν παλεύει μαζί σου. Ο ίδιος άνθρωπος όμως έρχεται μαζί να παλέψει γιατί πιστεύει ότι το συνδικάτο πρέπει να λειτουργεί δημοκρατικά. Ε, στη θέση σύντροφοι, αυτή της εξυγίανσης, μπαίνει το σύνθημα του εκδημοκρατισμού. Και όταν το συνδικάτο δουλεύει δημοκρατικά, εφαρμόζει το καταστατικό το δημοκρατικό, τότε οι ίδιοι οι εργάτες είναι εκείνοι που έχουν τον τελευταίο λόγο για ν' αναδείξουν στις διοικήσεις αυτούς που παλεύουνε καλύτερα και τους εξασφαλίζουν καλύτερα ότι θα παλέψουν με συνέπεια για τις διεκδικήσεις.

Ο σ. ο Πολύδωρος, ο Δανιηλίδης, στην αρχή αμφισβήτησε εδώ πέρα το δικαίωμα όλων μας, που δεν είμαστε μέλη στην ΚΕ να πάρουμε μέρος. Εγώ σας λέω, σύντροφοι, ότι δεν μπορώ να δω τίποτα το ουσιαστικό σε μια τέτοια ενέργεια του συντρόφου. Γιατί; Εμείς είμαστε μέλη του κόμματος, περισσότεροι έρχονται από άλλες χώρες, θα πάνε κάτω να μιλήσουνε, να εφαρμόσουν τις αποφάσεις, που θα πάρει η 7η Ολομέλεια, σε τι θα ζημιώνε τέλος πάντων εάν δεν υπήρχε άλλη πρόθεση, σε τι θα ζημιώνε και θα έπρεπε να συζητήσουμε δω πέρα το ζήτημα αυτό. Ο σ. Δανιηλίδης επικαλέστηκε το καταστατικό. Και βγήκε σαν υπερασπιστής του καταστατικού. Νομίζει ότι σωστά έκανε αλλά θέλω να του υπενθυμίσω του σ. Δανιηλίδη και ένα άλλο σημείο του καταστατικού, που πιστεύω ότι πολύ καλά το ξέρει. Το καταστατικό λέει: ότι το μέλος του κόμματος πρέπει να εξηγεί τη γραμμή και τις αποφάσεις του Κόμματος. Ο σ. όμως ο Δανιηλίδης στην κομματική οργάνωση που ανήκει, όχι δεν έχει

πει μια κουβέντá για τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, αλλά δεν άφησε κι ευκαιρία από τον καιρό που ξέσπασαν τα γεγονότα της Ουγγαρίας μέχρι που γράφτηκε το άρθρο της *Ζενμινζιμπάο*, που να μην υποσκάπτει με οποιοδήποτε τρόπο μπορούσε, τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έμμεσα.

Ο σ. Δανιηλίδης που επικαλείται εδώ πέρα το καταστατικό του κόμματος, είναι μέλος του γραφείου της ΚΟ που ανήκω κι εγώ κι εκείνος. Λοιπόν, σύντροφοι, απ' τον Οκτώβρη που μπήκε στο γραφείο της ΚΟΒ μέχρι το Γενάρη που μεσολάβησαν όλα αυτά τα γεγονότα δεν οργανώθηκε ούτε μια συζήτηση πολιτική. Το κόμμα μας πήρε αποφάσεις σ' ένα σωρό ζητήματα. Μεσολάβησαν γεγονότα σπουδαιότητας σημασίας. Το γραφείο της ΚΟΒ στο οποίο υπάρχει μέλος της ΚΕ δεν ήξερε ότι έχει χρέος να κατεβάσει, ν' ανοίξει πολιτικές συζητήσεις οργανωμένες για ν' αποφευχθούν οι συζητήσεις οι παρασκηνακές. Ουσιαστικά ποιο ήταν το σύνθημα; Μακράν κάθε πολιτικής. Να μη συζητάμε γιατί θα διασπάσουμε. Να μη συζητάμε οργανωμένα, για να κάνουμε τις συζητήσεις παρασκηνακά. Και μόνο το Γενάρη, όταν μπήκε σε γενική συνέλευση το ζήτημα ότι πρέπει να οργανωθούν συζητήσεις, άρχισαν να γίνονται συζητήσεις οργανωμένες. Εγώ λέω, σύντροφοι, ειλικρινά, δε νομίζω ύστερα από τόση πείρα που έχει ο σ. Δανιηλίδης δεν έπρεπε να καταλάβει ότι είχε υποχρέωση, ιδιαίτερα γιατί βρισκόταν μέσα στο γραφείο της ΚΟΒ, να το προσέξει αυτό το ζήτημα.

Στην εισήγηση, εδώ πέρα, αναφέρθηκε ότι από την 6η μέχρι την 7η Ολομέλεια εκφράστηκαν διάφορες απόψεις μελών της ΚΕ πάνω σ' ορισμένα ζητήματα. Η εισήγηση αυτό το πράγμα το χαρακτήρισε σα θετικό, σαν πράγμα που δείχνει ότι παραπέρα αναπτύσσεται το πνεύμα της κριτικής και αυτοκριτικής. Εγώ νομίζω ότι σωστό είναι αυτό. Εδώ όμως πρέπει να πούμε ορισμένα. Ότι τα μέλη της ΚΕ όλοι ξέρουμε, ότι πρέπει να λένε ελεύθερα τις γνώμες τους. Και εμείς έχουμε απαίτηση σαν απλά μέλη να παίζουνε ρόλο πραγματικό στην ΚΕ και να λένε τις απόψεις τους. Έχουμε όμως απαίτηση παράλληλα, όταν κατεβαίνουν κάτω στη βάση να παλεύουν για τις αποφάσεις αυτές, που ανεξάρτητα αν είχαν αντιρρήσεις, ανεξάρτητα αν μειοψήφησαν, υπάρχουν σαν αποφάσεις, και είναι κομματικά ντοκουμέντα. Έχουμε περιπτώσεις στην ΚΟΒ μας, που δουλεύουνε μέλη της ΚΕ, που δεν ακολούθησαν, σύντροφοι, αυτή την αρχή, παρά έχουμε ενέργειες τέτοιες οι οποίες υπόσκαψαν, το θέλουμε ή όχι οι σ. αυτοί υπόσκαψαν την ενότητα της ΚΟΒ μας και μείωναν την εμπιστοσύνη των μελών της Κόβας μας προς το Γραφείο της ΚΕ. Αναφέρω μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις, που νομίζω ότι πρέπει οι σ., πρέπει να τις πάρουν υπόψη τους. Μέσα στην τραπεζαρία, εκεί που ζούμε, γινόταν συζήτηση από εξωκομματικό σύντροφο. Ότι αυτοί που είναι στο Γραφείο της ΚΕ είναι εγκληματίες και προδότες, ο σ. Βαϊνάς είναι μέλος της ΚΕ και άκουε τη

συζήτηση αυτή, ποια θέση έπρεπε να πάρει σύντροφος; Έπρεπε ανεξάρτητα αν διαφωνεί ή όχι να υπερασπίσει το Γραφείο. Τι έκανε; Γελούσε ο σ. Βαϊνάς. Μέσα σε συνέλευση, ξαναμπήκε το ζήτημα αυτό σε δημοκρατική συνέλευση. Και μόνο δυο μέλη της ΚΕ σηκώθηκαν και είπαν ότι αυτό δεν είναι σωστό. Αντέκρουσαν το ζήτημα αυτό ο σ. Σινάκος κι ο σ. Ζάχος. Άλλα μέλη της ΚΕ, άλλοι χαμογέλασαν ή άλλοι σιωπηρά να πούμε το ανέχτηκαν. Είναι ενέργεια να πούμε αυτή; Είναι ενέργεια μελών της ΚΕ, κι αυτές βοηθούνε στην ενότητα του κόμματος; Ο σ. ο Φωκάς. Κάνει συζήτηση πριν απ' την Ολομέλεια. Μέσα στο δωμάτιο της Αραμπατζάνη μαζί με τη Δέσποινα και τι λέει; Μη σε πειράζει λέει, η 6η Ολομέλεια οργανώθηκε έτσι που δεν μπορούσαμε να μιλήσουμε. Τώρα όμως τα πράγματα αλλάζουν και θα πούμε και εμείς τις απόψεις μας. Λοιπόν, νομίζω, σύντροφοι, ότι τέτοια πράγματα δε βοηθούν. Οι σύντροφοι να πούμε πρέπει να τα πάρουν αυτά τα πράγματα υπόψη τους, εμείς σα μέλη του κόμματος βρισκόμαστε και θα βρισκόμαστε συσπειρωμένοι γύρω από την ΚΕ, αλλά έχουμε και απαίτηση από τα μέλη της ΚΕ να δουλεύουνε για την εφαρμογή των αποφάσεων του κόμματος και τις παρατηρήσεις που τους γίνονται να τις παίρνουν πολύ αυστηρά υπόψη τους. Εκδηλώσεις όπως του σ. Παλαιολόγου σε συνέλευση; «Κάτσε κάτω ρέε»,... τα μέλη του κόμματος δε θα ανεχθούν. Κάτσε κάτω ρε, είπε σε σύντροφο γιατί του έκανε κριτική. Είναι σ., να πούμε, εκδηλώσεις αυτές, είναι με πνεύμα που πρέπει να επικρατεί στο κόμμα;

ΙΧ σ. Π. ΡΟΥΣΟΥ

Σύντροφοι.

Είμαι σύμφωνος με την εισήγηση και θα σταθώ σε μερικά κομματικά ιδεολογικά ζητήματα. Οι αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας χάραξαν την ανανεωτική στροφή που είχε ανάγκη το κόμμα μας. Η ανάγκη αυτή ήταν εσωτερική, οργανική ανάγκη του λαϊκού κινήματος και του κόμματος. Το ΚΚΕ έπρεπε να βγει απ' το αδιέξοδο που το είχε φέρει η σύγκρουση της λαβειμένης πολιτικής μας γραμμής με την πραγματικότητα και τις νέες απαιτήσεις της πάλης, η έλλειψη κριτικής και αυτοκριτικής εξέτασης των λαθών μας, η συνέχιση μιας ανεδαφικής σχεταριστικής και αντιφατικής πολιτικής και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, που δέσμευε τη σκέψη και μείωνε τη δράση των μελών του κόμματος.

Το τονίζω, σύντροφοι – εσωτερική οργανική ανάγκη ήταν αυτή. Γιατί γί-

νεται επίθεση ενάντια στ' αδελφά κόμματα πως τάχα αυτά βάλαν ζήτημα αλλαγής. Ο σ. Πορφυρογέννης έπεσε σε μια ασαφή κατά τη γνώμη μου θέση σ' αυτό το ζήτημα. Εγώ δεν κατάλαβα καλά. Σα να κατάλαβα ότι μια που ήταν ανάγκη να γίνει η αλλαγή καλά κάναν τα κόμματα που επεμβήκαν. Δεν ξέρω πως το εννοεί, εγώ πάντως δεν το κατάλαβα καθαρά. Ήταν ή δεν ήταν ανάγκη που έβγαινε από μέσα από το ίδιο το κόμμα.

Επίσης έχω τη γνώμη βέβαια ότι εμείς, τα στελέχη του κόμματος έπρεπε νωρίτερα να είμαστε σε θέση να λύσουμε το πρόβλημα με τη βοήθεια, φυσικά, των αδελφών κομμάτων.

Μ' όποιον σύντροφο απ' την Ελλάδα κι αν μιλήσαμε για την υποδοχή που βγήκαν οι αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας, όλοι τους με ένα στόμα μας είπαν: Ανακούφιση αισθάνθηκε το κόμμα, οι οπαδοί του, οι σύμμαχοί του. Και ο σ. Γούσιος το ίδιο μας είπε στο Γραφείο, πριν κάνει την καινούργια στροφή. Είπε δε ότι δεν τον κάλεσε κιόλας η ΚΕ για έκθεση, πράγμα που δεν είναι σωστό.

Έφυγε ένας βραχνάς, έφυγε το έξαλλο από την πολιτική του κόμματος. Το κόμμα προσγειώνεται στην κατάσταση, βρήκε μια γλώσσα πιο πραγματική, ηρεμότερη. Διορθώνονται λάθη στο εργατικό κίνημα κι αλλού. Το κόμμα ξαναβρίσκει την εμπιστοσύνη στα σύμμαχα στρώματα. Σταθερά ανεβαίνει το πατριωτικό κίνημα του λαού. Άλλαξε ο αέρας μέσα στο κόμμα. Ελεύθερα και αβίαστα ακούγονται όλες οι γνώμες. Όχι πως δεν είμαστε ακόμα πίσω στη δουλειά ή πως δε γίνονται και λάθη, μα έχει το κόμμα σωστή γραμμή, και υπάρχουν σήμερα καλές προϋποθέσεις της γρήγορης διόρθωσής τους.

Το βασικό ήταν ν' αρχίσει το κόμμα να ξεπερνά το σεχταρισμό και την ανεδαφικότητα στην πολιτική του και το ανώμαλο καθεστώς του, και αυτό πρέπει να το συνεχίσει σταθερά. Τώρα όμως κι ο Ζαχαριάδης, κι ο Βλαντάς, κι ο Γούσιος θέλουν να μας πουν ότι οι αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας όχι μόνο δε βοήθησαν το κόμμα παρά και δημιούργησαν την κρίση μέσα στο κόμμα. Γκρεμός, χαλασμός, κατήφορος να σώσουμε το κόμμα, φώναζαν χθες οι σ. Βλαντάς και Γούσιος. Τα χρόνια μας έμαθαν πως άμα ορισμένοι σήκωναν την οχλαγωγία: «φωτιά και χανόμαστε», ήταν συνήθως οι ίδιοι εμπρηστές της ενότητας του κόμματος. Αλλά όλο το κόμμα είναι αποφασισμένο να διαφυλάξει την ενότητά του πάνω στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού, του προλεταριακού διεθνισμού.

Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά σε μια συντονισμένη επίθεση των κύριων υπεύθυνων της καταδικασμένης γραμμής και του καθεστώτος του παλιού, με σκοπό την ανατροπή των αποφάσεων της 3ης Ολομέλειας και την επάνοδο στο σεχταρισμό, τον τυχοδιωκτισμό και τον αντιδιεθνισμό. Δεν υπάρχει όμως γυρισμός σε θέσεις που μας αποξένωναν από το λαό.

Δε θα σταθώ στα διάφορα στολίδια τις επίθεσης που κάνουν όσοι δε συμφωνάνε με τη γραμμή του κόμματος. Βρισκόμαστε στα 1957 και αυτά δεν κάνουν την εντύπωση που μπορεί να κάνανε άλλοτε. Το γεγονός ότι ορισμένοι βρίζουν τα στελέχη του κόμματος, δείχνει πόσο τους τύφλωσε ο υποκειμενισμός τους, να παίρνουν για πολιτικά νεκρά τα μισά στελέχη του κόμματος, να παίρνουν δηλαδή την επιθυμία τους για πραγματικότητα. Δείχνει όμως και τον αντικομματικό τους κατήφορο.

Ο σ. Κουουσίεν στο χαιρετιστήριό του εκ μέρους του ΚΚΣΕ, που μας γέμισε συγκίνηση, αλλά και μας δημιουργεί μεγάλες υποχρεώσεις, τόνισε πόση σημασία έχει ιδιαίτερα σήμερα να διαφυλάξουμε την πίστη μας στον προλεταριακό διεθνισμό, σήμερα που ο ιμπεριαλισμός προσπαθεί λυσασσμένα να κλονίσει την ενότητα των κομμουνιστικών κομμάτων και την εμπιστοσύνη στο ΚΚΣΕ. Τι κάνουν όμως ο Ζαχαριάδης, ο Βλαντάς, ο Γούσιος; Επιτίθενται άγρια κατά του ΚΚΣΕ και πετάνε την κατηγορία της επέμβασης. Δε λένε λέξη για τις αποφάσεις του ΧΧ Συνεδρίου και για το πόσο αυτές μας βοήθανε να βρούμε τον εθνικό μας δρόμο. Είναι τυχαίο αυτό; Όχι, νομίζω δεν είναι τυχαίο. Το δημαγωγικό σύνθημα των ισότιμων σχέσεων, που περιέχεται σ' ορισμένα απ' αυτά τα «ντοκουμέντα» που διαβάσατε, το σύνθημα πως τάχα το ΚΚ της ΣΕ μας εμποδίζει να βρούμε τον εθνικό δρόμο, είναι προκάλυψη του εθνικιστικού δρόμου που καταράκωσαν και μας οδήγησαν στα επείσχυτα γεγονότα της Τασκέντης για τα οποία ντρεπόμαστε όλοι.

Ο δρόμος αυτός είχε αρχίσει από καιρό. Στα λόγια ο Ζαχαριάδης τόνιζε και παρατόνιζε, δογματικά όμως τις εθνικές ιδιομορφίες του ελληνικού κινήματος. Στην πράξη ωστόσο οι θέσεις του έδειξαν πως δεν μπόρεσε και δε θέλησε να δει στ' αλήθεια το εθνικά ιδιαίτερο στην πορεία της εργατικής τάξης και του λαού μας προς τη δημοκρατία και το σοσιαλισμό. Πήγε ουσιαστικά να υπερπηδήσει το στάδιο της αντιιμπεριαλιστικής δημοκρατικής επανάστασης, πράγμα ασυγχώρητο για καθοδηγητή Κομμουνιστικού Κόμματος. Και ταυτόχρονα με το πρόσχημα των εθνικών ιδιομορφιών, τις οποίες αγνοούσε στην πράξη, καλλιέργησε ένα πνεύμα περιφρόνησης στη διεθνή πείρα, που οδήγησε κατευθείαν στον αντιδιεθνισμό. Αυτό δεν είναι τυχαίο. Μόνο στη βάση του μαρξιστικού διεθνισμού μπορεί να βρεθούν και να λυθούν σωστά τα εθνικά προβλήματα.

Το λάθος της αποχής, σύντροφοι, δεν ήταν τυχαίος λαθεμένος υπολογισμός της στιγμής απλώς. Είναι κατά τη γνώμη μου άμεση συνάρτηση του γενικότερου σεχταριστικού προσανατολισμού του Ζαχαριάδη, και της αδυναμίας του να συλλάβει το εθνικό μας πρόβλημα. Έγινε λόγος ότι η 2η Ολομέλεια δικαίωσε την αποχή. Σύντροφοι, σχεδόν μόλις ξαναγύρισε στην Ελλάδα ο Ζαχαριάδης έριξε την ιδέα της αποχής, πράγμα που νομίζω πως αποδείχνει

ότι η θέση μας δε διαμορφωνόταν ανάλογα με τη συγκεκριμένη εξέλιξη και μελέτη της πραγματικότητας, αλλά με μια προειλημμένη σεχταριστική θέση.

Ορίστε μερικά επίσημα ντοκουμέντα. Πρώτον, απόφαση του ΠΓ 15 του Ιούνη 1945. «Το ΠΓ σε περίπτωση που δε θα εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις για λεύτερη έκφραση της λαϊκής θέλησης θα αντιμετωπίσει σε συνεννόηση με τον υπόλοιπο δημοκρατικό κόσμο την περίπτωση αποχής από τις εκλογές.» Άλλο. Απόφαση του ΠΓ 19 του Ιούλη του ίδιου χρόνου 1945. «Το ΚΚΕ δηλώνει για μια ακόμα φορά ότι δε θα πάρει μέρος στις εκλογές είτε δημοψήφισμα που δε θα γίνουν κάτω από όρους που θα εξασφαλίζουν μια ανεπρέαστη και λεύτερη έκφραση της λαϊκής θέλησης.» Και άλλο από την πολιτική απόφαση του 7ου Συνεδρίου, που λέει ότι το ΚΚΕ σύμφωνα με την απόφαση του ΕΑΜ εμμένει στην αποχή και δηλώνει πως σε καμιά περίπτωση δε θα δώσει κύρος και νομιμότητα σε τέτοιου είδους πραξικόπημα. Βλέπουμε λοιπόν ότι πολύ πριν τεθεί συγκεκριμένα το ζήτημα αν ωρίμασε ή όχι η νέα επαναστατική στιγμή, ο Ζαχαριάδης είχε μπάσει αυτόν τον προσανατολισμό και την καλλιέργεια της ιδέας της αποχής. Ο τέτοιος λαθεμένος προσανατολισμός που έγινε πράξη ύστερα από την 2η Ολομέλεια, και οι αντιφάσεις της πολιτικής μας, καθώς και λάθη οργανωτικά, είχαν για αποτέλεσμα να ξεκοπεί το κόμμα μας από τα μεγάλα κέντρα, από την ίδια την εργατική τάξη, να κλονιστεί σοβαρά η συμμαχία εργατών-αγροτών, να χτυπηθεί το μεγάλο ΕΑΜικό κίνημα. Και να επιτρέψουν στον αντίπαλο να παρουσιάζει το κόμμα μας, σαν κόμμα που απαρνιέται την προσπάθεια ειρηνικής εξέλιξης, κι ας μιλούσε κάθε μέρα γ' αυτήν, ενώ διευκόλυνε να κρύβονται εκείνοι που πραγματικά έσπρωχναν τα πράγματα σε νέο εμφύλιο πόλεμο. Να επιτρέψει στον αντίπαλο ν' ανασυγκροτηθεί και να πετύχει τον κύριο σκοπό της πολιτικής του, που ήταν η μείωση των δυνάμεων του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης έριξε το κόμμα στο δεύτερο ένοπλο αγώνα, χωρίς τις πλατιές μάζες, αλλά όπως λέει ο Λένιν, στον τόμο 20, πολιτική χωρίς τις μάζες είναι τυχοδιωκτική πολιτική. Η άλλη πλευρά είναι πως ο Ζαχαριάδης δέχτηκε τη συμβουλή, λ.χ., του συντρόφου Δημητρόφ, για την άλλη έχουμε μιλήσει, που μετέφερα εγώ και που θέλω να το επαναλάβω, που συνιστούσε για κείνη τη στιγμή, κείνη την περίοδο, περίοδο της 2ης Ολομέλειας, να συνεχίσουμε την ανάπτυξη της μαζικής πάλης, να συμμετάσχουμε στις εκλογές, να διαφυλάξουμε την ΕΑΜική συμμαχία, να δημιουργήσουμε καλύτερες προϋποθέσεις πάλης. Η απάντηση όταν το 'φερα, φυσικά, κράτησε σημείωση, πάντως λέει παραπειστικά έθεσες το ζήτημα. Μου έκανε εντύπωση. Εντύπωση η αυτοπεποίθηση, όπως έβλεπα τότε, που έδειχνε σε τόσο σοβαρή συμβουλή.

Μας λένε γιατί δεν επιμένετε περισσότερο στο ΠΓ; Βρεθείτε όμως και σεις σύντροφοι μπροστά σε ειλημμένη απόφαση Ολομέλειας, από την οποία εγώ

απουσίαζα, απόφαση που έδινε κατεύθυνση για ξεκίνημα σε ένοπλο αγώνα, όχι σε καμιά μικροεκδήλωση, και θα καταλάβατε το ζήτημα. Πάντως η αφήφιση της συμβουλής του ΚΚΣΕ και του Βουλγάρικου Κόμματος από τον Ζαχαριάδη και το ΠΓ και η έλλειψη καθαρότερης και σθεναρότερης στάσης από μέλους μας έπαιξαν αρνητικό ρόλο σ' όλο εκείνο το ζήτημα.

Αργότερα στην 5η Ολομέλεια, στην 7η Ολομέλεια, προσπάθησα φυσικά να δω λίγο καθαρότερα ορισμένα προβλήματα κυρίως, όπως ξέρετε στο γράμμα που αναφέραμε στο ΚΚΣΕ το 1950, είδα ορισμένες πλευρές του ζητήματος ότι λαθεμένα δηλαδή εκτίμησε την πολιτική στιγμή. Το Φλεβάρη-Μάρτη 1946 έδειξε ακαμψία στην πολεμική τακτική, κατηγορούσε χοντρικά τις οργανώσεις για ομορτουισμό, έδειξε έλλειψη μπολσεβίκικου μέτρου κλπ.

Ο σ. Βλαντάς χτες μας μίλησε για ανδρισμό. Θέλω να θυμίσω όταν πρωτοσυζητήθηκε, ύστερα απ' αυτά τα γράμματα προς το ΚΚΣΕ το ζήτημα στο ΠΓ τι θέση πήρε στις ελάχιστες έστω εκείνες προσπάθειες κριτικής. Πλατφόρμα, το κάθε τι ήταν πλατφόρμα. Κι αυτό χαρακτηρίστηκε πλατφόρμα, φυσικά. Ιδιαίτερα η απάντηση της ανάγκης, ότι έχουμε ανάγκη της βοήθειας του ΚΚΣΕ αυτή τη δύσκολη στιγμή. Παρόλα αυτά σύντροφοι, είπα κι άλλοτε θα το ξαναπαίξω, δεν έδειξα εγώ την απαραίτητη επιμονή στις γνώμες μου. Ίσαμε τελευταία δεν είχα χάσει την εμπιστοσύνη, την ελπίδα ότι θα διορθώσει ο Ζαχαριάδης τα λάθη, όταν λέω τελευταία δηλαδή αρκετά πριν απ' την 5η Ολομέλεια ακόμα. Και δεν κρύβω, ούτε έκρυψα ποτέ τις ευθύνες που έχω σα μέλος της ΚΕ, μέλος της καθοδήγησης τότε, και στην πρώτη και στη δεύτερη φάση. Και θεωρώ και ανάξιο για ένα στέλεχος να λέει δεν ήμουνα και δεν είδα. Σωστό είναι να δείχτούν, όπως ήταν οι ευθύνες. Ενώ οι Βλαντάς κι ο Γούσιος προσπάθησαν να θολώσουν τα νερά και αντί παλικαρία να παραδεχτούν τη μεγάλη ευθύνη τους, νόμισαν πως βρήκαν τους αίτιους σε κεινούς που ευθύνονται για την πρώτη φάση. Ελάτε λοιπόν κατ' ανάγκη να δούμε μερικά πράγματα.

Το 1941 ξεκίνησε ένα κόμμα αποσυνθεμένο από τον Μανιαδάκη και ανασυγκροτήθηκε με βάση τη γραμμή του απελευθερωτικού πολέμου και με την αυτοθυσία των μελών του. Δημιούργησε το ΕΑΜ και τον ΕΛΑΣ. Δεν καταφέραμε σαν καθοδήγηση την κατοχύρωση της παλλαϊκής θέλησης. Κάναμε τραγικά, ασυγχώρητα λάθη, και νικηθήκαμε από τον ξένο ιμπεριαλισμό. Πάντως μετά την ήττα το κόμμα κάνει αναδιάταξη και παρουσιάζεται με δύναμη εκατοντάδων χιλιάδων μελών πλαισιωμένων από ένα πανίσχυρο μαζικό κίνημα. Αυτό ονομάστηκε στην αρχή σωστή γραμμή, χωρίς να είναι, και το κατόπιν προδοσία. Κι ο αγώνας που κάναμε ονομάστηκε αγγλόφιλος. Στην πρώτη κατοχή εφαρμόζαμε, λέει ο Ζαχαριάδης πλήρη ολοκληρωτική υποταγή στους Άγγλους ιμπεριαλιστές, (τελικός λόγος στην ΙΙΙ Συνδιάσκεψη) έχει κι άλλα

ανάλογα. Ο ΕΛΑΣ, λέει τώρα, τώρα ακόμα, λέει ο Βλαντάς και δεν ντρέπεται, ήταν ένας λόχος του βρετανικού στρατηγείου.

Σύντροφοι είμαστε από τους πρώτους συντρόφους στην ίδρυση του ΕΛΑΣ. Εδώ είναι παρών το πρώτο στρατολογημένο μέλος του πρώτου πυρήνα του ΕΛΑΣ. Τον παρακαλώ να βγει και να πει πως αναγνωρίζει αυτόν το χαρακτηρισμό. Αν και πιστεύω πως και ο ίδιος ύστερα σ' ορισμένες εκτιμήσεις (Διαμαρτύρεται ο Βλαντάς). Άκουσα θ' ακούσεις. Δεν έχει. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη βρισιά, σύντροφοι, για ένα τέτοιο μεγαλειώδες κίνημα, κι όμως την ανεχτήκαμε λόγω της προσωπολατρίας.

Ξεκινάμε για το δεύτερο ένοπλο αγώνα, με μια όχι σωστή εκτίμηση των λαθών της πρώτης περιόδου. Με παραπαιούσα σχεταριστική γραμμή. Αιηφώντας τη νέα μεταπολεμική κατάσταση, αιηφώντας τη διάθεση των πλατιών μαζών, αιηφώντας τη γνώμη των αδελφών κομμάτων. Αποσπούμαστε από την εργατική τάξη και το λαό γενικά, και παθαίνουμε συντριβή για χρόνια. Πώς πρέπει να το ονομάσουμε αυτό; Ρωτάω όσους το πιστεύουν. Πιστεύουν στ' αλήθεια πως με το χοντρική θέση για προδοσία, άσχετα τώρα αν βρήκαμε προδοσίες, προδότες υπάρχουν σ' όλα τα κινήματα. Πείσαμε τις μάζες στην Ελλάδα; Πιστεύουν πως έτσι διορθώσαμε το κίνημα; Και δεν κρύβαμε μ' αυτό την προσωπολατρία μας και τις ευθύνες μας για τη δεύτερη φάση. Ήταν αυτό μαρξιστική εξήγηση της απελευθερωτικής επανάστασης κι των λαθών μας; Ήταν αυτό δίδαγμα για τη νεολαία μας; Και δεν τροφοδότησε την προπαγάνδα της αντίδρασης ότι το ΚΚΕ είναι κόμμα προδοτών; Ρωτήστε τους συντρόφους δε θα πω τα ονόματά τους, εδώ είναι, από την Ελλάδα, ας τους πούμε Ε.Ν. κλπ, ρωτήστε που ήρθαν από κάτω τι τους λέγανε οι άνθρωποι. Τι κάνουνε αυτοί οι Ζαχαριάδης και ο Μπαρτζιώτας, όλους θα τους βγάλουν προδότες; Ποιος λοιπόν κατέρριψε το κύρος του κόμματος σύντροφε Βλαντά; Και δεν ήταν το τίμιο και μαρξιστικό να μελετήσουμε τη συγκεκριμένη διάταξη των δυνάμεων στην Ελλάδα, την κοινωνία μας όπως ήταν στην πραγματικότητα κι όχι όπως θα τη θέλαμε; Να δούμε με τις μικροαστικές επιδράσεις που παθαίναμε ποιος λίγο ποιος πολύ, είτε προς τη μια είτε προς την άλλη κατεύθυνση, να δούμε πού ακριβώς υστερούσαμε σα λενινιστικό κόμμα και να βγάλουμε σωστά διδάγματα. Γιατί δεν παραδειγματιστήκαμε όχι μόνο από το κόμμα του Λένιν, μα και από ένα Δημητρόφ, δηλαδή από το γειτονικό Βουλγαρικό Κομμουνιστικό Κόμμα, με παλιότερη από μας ιστορική πείρα, αν και διαφορετική φυσικά. Που ύστερα από 45 χρόνια ιστορία με δυο επαναστάσεις την αποτυχημένη την άλλη επιτυχημένη είχε την πολιτική ευθύτητα να πει για το παρελθόν, για ορισμένη περίοδο, για την περίοδο των Τσεσιάκοβ. «Ήμασταν επαναστατικό κόμμα, αλλά δεν είχαμε γίνει κόμμα λενινιστικού τύπου σε μια σειρά ζητήματα, όπως της δικτατορίας του προλεταριάτου, της συμμαχίας με την

αγροτιά, και άλλα προβλήματα τακτικής με τα μεσαία στρώματα.» Έχω εκθέσει, σύντροφοι, σ' ένα σχέδιο άρθρου πώς βλέπω συγκεκριμένα σύντομα και τις δυο φάσεις του αγώνα μας και τις ευθύνες μου σ' αυτό, και ειδικά τις ευθύνες μου για τη Συμφωνία του Λιβάνου που πολύ ιδιαίτερα ενδιαφέρεται ο σ. Βλαντάς, και είναι στη διάθεσή σας, ευχαρίστως θα ακούσω τη γνώμη κάθε καλόπιστου συντρόφου, για να μπορέσουμε να διαμορφώσουμε, σιγά-σιγά μια αντίληψη κομματική ρεαλιστική, αντικειμενική κοινώς αποδεκτή.

Είναι αχαρκτήριστη παραποίηση της αλήθειας και δημαγωγία, πως τάχα η κριτική που κάνει η 6η Ολομέλεια, σημαίνει ότι υιοθετούμε μερικά, συναισθηματικά να πούμε, επιφωνήματα αγωνιστών μας, ότι άδικα χάθηκε το αίμα. Όταν το κάνει αυτό ο Βλαντάς είναι δημαγωγία. Κι ο Γούσιος. Κι όποιος άλλος κάνει από τα στελέχη. Ίσα-ίσα, η ίδια η γραμμή της 6ης Ολομέλειας καταδίκασε την τεχνητή και εσκεμμένη αντιπαράθεση του ΔΣΕ στον ΕΛΑΣ, που έκανε ο Ζαχαριάδης, και κάναμε για μια περίοδο σαν καθοδήγηση. Είπε καθαρά πως ο πρώτος και δεύτερος ένοπλος αγώνας μας είναι δυο φάσεις του ενιαίου εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα, του ελληνικού λαού. Δεύτερο γιατί οι περισσότεροι αντάρτες του ΔΣΕ προέρχονταν από τις τάξεις του ΕΛΑΣ.

Δεν έχει καμιά σχέση η κριτική η πολιτική μελέτη των λαθών μας, της τακτικής μας, με το πρόβλημα του ΔΣΕ σαν τέτοιου, σα στρατού αγωνιστών. Καλύτερα όμως είναι οι σύντροφοι που εκφράζουν την παραπάνω γνώμη, να βαθύνουν πιο πολιτικά στο ζήτημα και να ρωτήσουν τον εαυτό τους: Γιατί ο ΔΣ παρά τους ηρωισμούς του δεν κατόρθωσε να αποκτήσει τη μαζική λαϊκή βάση, που είχε αποκτήσει ο ΕΛΑΣ; Είναι μήπως τυχαίο πως ξεκινώντας για τον αγώνα πήραμε σαν έμβλημα ραδιοφωνικό τον ύμνο του ΕΛΑΣ, αν και κάναμε προσπάθειες για καινούργιο ύμνο; Είναι τυχαίο πως η λογοτεχνία μας στη σκλαβωμένη πατρίδα νομοτελειακά τραβάει το δρόμο της υμνώντας τα κατορθώματα της εθνικής αντίστασης, ενώ εμείς για ντροπή μας μεγάλη που ήμασταν και σε συντακτικές επιτροπές και παραεπιτροπές δεκαπέντε χρόνια τώρα, δεν έχουμε δώσει ούτε ένα άρθρο αξιόλογο για την πάλη του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, πάλη που οργάνωσε το κόμμα μας, τα στελέχη του.

Από το έργο μας σύντροφοι έχουμε να κληροδοτήσουμε στη νέα γενιά ένα κύριο ηθικό δίδαγμα. Σαν πατέρας θα λέω στα παιδιά μου: Να είστε περήφανοι παιδιά μου που ο πατέρας κι η μάνα σας πάλεψαν όπως μπόρεσαν και στις γραμμές του ΕΛΑΣ και στις γραμμές του ΔΣΕ για τη λευτεριά του λαού. Αν εκείνοι λάθεισαν, κοιτάτε εσείς να γίνετε καλύτεροι.

Ο σ. Βλαντάς δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία για την κριτική που έκανε η 6η Ολομέλεια στα λάθη 1949-56. Ίσως επειδή στα λάθη του ένοπλου αγώνα θεωρεί τον εαυτό του άσπιλο και αμόλυντο. Ενώ για την τελευταία περίοδο ούτε καν παραδέχεται πολύ σοβαρά λάθη. Ας τον ακούσουμε όμως να μιλάει σε

μια άλλη 7η Ολομέλεια το 1950. «Οι ψευτοεκλογές της 5 του Μάρτη μας ξαναπαρουσίασαν το λεγόμενο Κέντρο, ο Βενιζέλος είναι τόσο φασίστας και μοναρχικός όσο είναι ο Παύλος και ο Τσαλδάρης. Ο Παπανδρέας είναι ο άθλιος προδότης. Ο Τσουδερός είναι κι αυτός υμνητής της αγγλοαμερικανικής κατοχής, ο στρατηγός Πλαστήρας είναι κι αυτός ένας από τους ήρωες της αντισοβιετικής εκστρατείας, αντιδραστικός στρατοκράτης κλπ. Μέσα στη δημοκρατική παράταξη τυπικά ανήκει και το ΣΚΕΛΔ, αυτό ξεχωρίζει από τον αντικομμουνισμό του.» Κατόπιν τους δίνουμε τα χέρια, ελάτε να κάνουμε ενιαίο μέτωπο. Και κατόπιν κάνει αυτοκριτική ο Βλαντάς, στην ίδια εισήγηση, ότι: Από οργανωτικές αδυναμίες δεν μπορέσαμε να πραγματοποιήσουμε το δημοκρατικό μέτωπο. Δεν πρόκειται, σύντροφοι, να σας δώσω εγώ χαρακτηρισμό των αστικών, ή μικροαστικών κομμάτων αυτών. Δεν είναι αυτό το ζήτημα. Πρόκειται να ξαναθυμίσουμε το αλλοπρόσαλλο και τη ζημιά της σεχταριστικής πολιτικής μας της περιόδου 1949-56, για την οποία τόσο κόβεται ο σ. Βλαντάς και μερικοί άλλοι. Και επειδή η σημερινή καθοδήγηση με βάση τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας έβαλε τέρμα σ' αυτά τα έξαλλα πράγματα, ο Βλαντάς κι οι άλλοι φωνάζουν για ομορτισμό, αντικειμενισμό κλπ. Αυτός είναι ο μεγάλος πολιτικός που θέλει να ειρωνευτεί τον Παππού σ' ένα από τα γράμματά του, και που βρίζει άλλα στελέχη. Αυτός είναι ο άνθρωπος που διεκδικεί την ηγεσία του Κόμματος και κόβεται για την εσωκομματική δημοκρατία.

Δε θα 'ταν πιο τίμιο, να σηκωθεί και να μας περιγράψει πιο αυθεντικά, σαν αρχιφύλακα του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος, που είχαμε, τον ακατανόμαστο τρόπο, που ένα μέλος του ΠΓ δηλ. ο Βλαντάς, κατ' εντολή του Ζαχαριάδη, εισβάλλει το 1950 στο Ραδιοσταθμό, για να σκαρώσει ο μάστορας σκευωρίες και ανακρίσεις σε βάρος ενός άλλου μέλους τότε του ΠΓ, του υποφαινόμενου; Που ήταν και υπεύθυνος, και δεν ήξερε καμιά απόφαση του ΠΓ για τέτοιες δουλειές. Και να διώχνει ύστερα μακριά τους ανακρινόμενους γιατί δεν πέτυχε η σκευωρία. Ο σ. Γούσιας φρόντισε και κείνος να βρει τη φιλοσοφική λίθο της λαθεμένης, όπως λέει, γραμμής του Γραφείου. Και είναι ο αντικειμενισμός. Για τους άλλους δε λέω φυσικά είπαν άλλοι. Η ώρα δε με παίρνει να μπω σε φιλοσοφική φιλονικία με το σ. Γούσια. Δε θα 'ταν όμως προτιμότερο να καθίσει να φιλοσοφήσει ο σ. Γούσιας για μερικά αντιδιεθνιστικά του κουτσομπολιά στο Σότσι, για τις βαναυσότητές του στο στρατό, για την ανησυχία που έπιανε τα παράνομα στελέχη μας μόλις ήταν να πάνε σ' ένα ραντεβού, όπως το καταθέτουν σύντροφοι που είναι εδώ παρόντες στην Ολομέλεια. Όχι που δεν έχουμε κίνδυνο να πέσουμε σε αντικειμενιστικά και άλλα λάθη. Μα ο ισχυρισμός για αντικειμενισμό προβλήθηκε από το 1950 σαν προπέτασμα για να κρύψουν την ανικανότητά τους να συλλάβουν την αντικειμενική πραγματικότητα, να κρύψουν τον επιζήμιο σεχταρισμό, που ξεκινά-

ει από τον υποκειμενισμό. Εμείς όλα τα μπορούμε. Τι μπορούν, το είδαμε.

Ο σ. Πορφυρογέννης μίλησε για διάφορα πράγματα, φυσικά, μίλησε για αδυναμίες, ελλείψεις του Γραφείου, στάθηκε δηλαδή, σε πλευρές εκείνες, που μπορεί βέβαια να τις συζητήσει κανείς άλλη ώρα, αλλά που ρωτώ: είναι αυτές το κύριο πρόβλημα της Ολομέλειας; Το πώς δηλαδή, το κόμμα εφαρμόζει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας; Ο σ. Πορφυρογέννης έλειψε από το 1955, αν δεν απατώμαι, έτσι; Από τότε έχει να βρεθεί σε Ολομέλεια. Δε νομίζει ότι σήμερα θα ήταν σωστό ύστερα από μια τέτοια αναθεώρηση της γραμμής που έγινε, να πει, πώς βλέπει την υπόθεση όλης της 25ετίας; Πώς βλέπει τις δικές του ευθύνες; Τι καινούργιο είδε; Και πώς θα πάμε μπροστά; Μίλησε για υπαινιγμούς που γίνονται στον Τύπο μας για διάφορα πράγματα. Εγώ θα πω ανοιχτά. Εγραφα καθαρά τη γνώμη μου για τον Ζαχαριάδη, και στο τέλος είπα και το εξής: Είναι και ορισμένα πράγματα που δε χωράνε στον κοινό νο. Αν αυτό εννοεί ο σ. Πορφυρογέννης το επαναλαβαίνω, δεν εννοώ τίποτε περισσότερο, τίποτε λιγότερο. Τα συγκεκριμένα στοιχεία τα ξέρουμε και δε χρειάζεται τώρα να σας απασχολώ περισσότερο.

Σύντροφοι, θεωρώ πως η μεγαλύτερη ζημιά που έπαθε το κόμμα μας από την προσωπολατρία Ζαχαριάδη και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς είναι ο διασυρμός, η φθορά των στελεχών, το χάλασμα του κριτηρίου και του χαρακτήρα αρκετών στελεχών, πράγμα που κλόνησε το κύρος του κόμματος. Ας μην κάνουν πως δεν το καταλαβαίνουν οι υπέρμαχοι της παλιάς πολιτικής. Οτι η φθορά είναι από τα σπουδαιότερα συστατικά αυτού του σχεταρισμού και τυχοδιωκτισμού. Το θεωρώ μεγαλύτερη και από τα ίδια μας πολιτικά μας λάθη καθεαυτά, που κάναμε ο καθένας, είτε όλοι μαζί. Τα λάθη με τα χρόνια και την πείρα που αποκτά ο λαός και το κόμμα του παίρνουν την αντικειμενική αξιολόγησή τους, ξεχωρίζουν τα σκόπιμα από τα ασύνειδα, τα βασικά από τα δευτερεύοντα. Δύσκολο όμως να κατανοήσει εκείνες τις περιπτώσεις, που δεν παλεύαμε σωστά για την αλήθεια, που εύκολα δίναμε κακούς χαρακτηρισμούς σε πρόσωπα που δεν το άξιζαν, όπως, λ.χ., στην περίπτωση του σ. Μάρκου, κ.ά. Γιατί στο ανώμαλο καθεστώς που είχαμε, είχαν χαθεί τα όρια ανάμεσα στην αλήθεια και την αναλήθεια.

Με ρωτάνε εδώ οι σύντροφοι δικαιολογημένα, για τις ευθύνες που έχω για το Μπούλκες. Το Μπούλκες παρά τη μαχητικότητα των μελών του – είπα κι άλλοτε, ήταν ένα πρόπλασμα της γενικής ανωμαλίας που διαμορφωνόταν στο κόμμα. Δε θα αρνηθώ ούτε λέξη απ' όσα έχω πει για τις ευθύνες που έχω σε στέλεχος, απ' όσα έχω πει σ' άλλα σώματα. Νομίζω όμως και το κόμμα δε θα μου αρνηθεί πως ύψωσα κάποια φωνή υπέρ της αλλαγής, στη συνδιάσκεψη τότες του Μπούλκες, κι ότι και με δική μου προσπάθεια ανακλήθηκαν από κει οι κύριοι υπεύθυνοι μιας ανωμαλίας, όπως ο Πεκτασιδής, μάρτυρες εδώ Ιω-

ανίδης, Πορφυρογέννης κλπ. Και νομίζω ότι το κόμμα καλά θα κάνει να εξετάσει πώς ακριβώς έχει το ζήτημα αυτής της υπόθεσης και των ευθυνών. Και όχι για να ξεφορτωθούμε φυσικά την ευθύνη.

Μια από τις αιτίες κάποιας αμηχανίας ορισμένων μελών μας να καταλάβουν σωστά την πορεία του κόμματος στα τελευταία χρόνια και το πρόβλημα των στελεχών του είναι ότι πολύ λίγο, ή πολύ μονόπλευρα αν όχι και διαστρεβλωμένα ξέρουν τη γενικότερη ιστορία του κόμματος. Ο λόγος είναι πως η ως τα τώρα κομματική ιστοριογραφία μας, διεπύταν από το ιστορικό σχήμα του Ζαχαριάδη, σχήμα προσωπολατρικό και σε πολλά δογματικό. Γιατί πίσω από το σχήμα σκεπάστηκε η ζωντανή ιστορία του κόμματος. Δε δόθηκε μ' αυτό η σωστή μαρξιστική εξήγηση των φαινομένων. Δεν εξηγήθηκε σωστά, ή εξηγήθηκε υποκειμενικά, υποκειμενιστικά ιδεαλιστικά το γιατί το εργατικό κίνημα καθυστέρησε ιδεολογικά στον τόπο μας. Ποιος ήταν και είναι ο ρόλος του σε μια κοινωνία έκδηλα μικροαστική, όπως είναι η ελληνική. Και πως χρειάζονταν και χρειάζεται κοπιαστική πάλη για τη λενινιστική σφυρηλάτηση του ΚΚΕ. Η ώρα δε με παίρνει, σύντροφοι. Το σχήμα το θυμάστε. Από το '18 ως το '31 έχουμε κρίση, κι όμως το κόμμα ανεβαίνει σιγά-σιγά, σταθερά, εδώ μέσα ακόμα υπάρχουν μέλη εκείνης της περιόδου. Κατόπιν έρχεται η αλλαγή. Καθοδήγηση Ζαχαριάδη. Και όλη μας η ιστορία παρουσιάζεται... δεν υπάρχει κρίση, κι όμως σ' αυτήν την περίοδο, που δεν υπάρχει κρίση έχουμε κι ανεβάσματα και πεσίματα και ξανά ανεβάσματα και ξανά πεσίματα. Αυτά δεν μπορεί να εξηγηθούν με τον τρόπο που τα εξηγούσαμε έτσι. Εφόσον το σχήμα αυτό στηριζόταν στην προσωπολατρική εξήγηση της ιστορίας του κόμματος, τώρα που απότυχε η πολιτική Ζαχαριάδη, μερικά μέλη μας, λιγοστά φυσικά, χάνουν την προοπτική, ρίχνονται σ' ένα μηδενισμό. Λένε. Ποτέ δεν ήμασταν μαρξιστικό-λενινιστικό κόμμα. Η προπαγάνδα του κόμματος πρέπει να απορρίψει αυτή την αντικομματική θεωρία, να παρουσιάσει τον κοπιαστικό μα ένδοξο δρόμο του κόμματος, στην πάλη για τη διαμόρφωσή του σε κόμμα μαρξιστικό-λενινιστικό, μακριά από προσωπολατρικές, μηδενισμούς, δογματισμούς, και θα 'λεγα και προχειρότητες. Ένα από τα σημάδια του δογματισμού μας ήταν και ορισμένες αντιλήψεις που επικρατούσαν στη θεώρηση της νεοελληνικής ιστορίας, της νεοελληνικής κοινωνίας, της ιστορίας της αστικής τάξης μας και της ιδεολογίας της της Μεγάλης Ιδέας. Δε θα αναπτυχθώ σ' αυτό, θα δοθεί ευκαιρία, ν' ασχοληθεί κανείς σ' άλλο όργανο, νομίζω πάντως ότι ήταν κι εδώ μια σχηματική αντίληψη αυτής της αστικής τάξης και της αστικής κοινωνίας μας χωρίς να φαίνονται οι εσωτερικές της αντιφάσεις και αυτό ιδιαίτερα εκφράστηκε στη θεωρία της Μεγάλης Ιδέας. Ούτε συζήτηση πως η Μ. Ι. στάθηκε το σήμα του ελληνικού αστισμού, αστικού σοβινισμού, του επεκτατισμού και της πολιτικής της λαϊκής εξαθλίωσης και σαν τέτοια έπρεπε να

την αντικρούσει το κόμμα μας, αλλά όλη η σχετική θεωρία του Ζαχαριάδη, αποδείχτηκε μια θεωρία όχι μαρξιστική, υπερβολική, ιδεαλιστική, αντιδιαλεκτική και σεχταριστική. Υπερβολική γιατί κόντευε να εξηγήσει τα πάντα στη νέα Ελλάδα με τη Μεγάλη Ιδέα της αστικής τάξης. Ιδεαλιστική γιατί δεν μπορεί η ιδέα να αποτελεί οικονομικό σύστημα, όπως λέει το γνωστό τσιτάτο, αλλά εκφράζει ένα δοσμένο οικονομικό σύστημα. Αντιδιαλεκτική γιατί ο Ζαχαριάδης έπαιρνε τη «Μεγάλη Ιδέα» –μια ιδέα που έζησε για αιώνες μέσα στους Ρωμιούς και έπαθε πλήθος μεταβολές, που ορισμένα στοιχεία της ήταν στον καιρό τους και εθνεγερτικά, αντισουλτανικά, ενώ με τη Μικρασιατική καταστροφή έπαθε ανεπανόρθωτο κλονισμό– την έπαιρνε λέω, σαν κάποια απόλυτη ιδέα. Και σεχταριστική γιατί αντικρούοντας τις φαντασιοπληξίες των μεγαλοιδεατών έκοψε κατά τρόπο απόλυτο και δογματικό κάθε δεσμό που συνδέει το λαό της Ελλάδας με την αρχαιότερη ιστορία του τόπου. Πρέπει να πούμε ότι ποιος λίγο ποιος πολύ, όλοι επηρεαστήκαμε απ' αυτή τη θεωρία, και χρειάζεται να κάνουμε σοβαρή δουλειά για μια νέα θεώρηση της νεοελληνικής ιστορίας.

Κεντρικό ιδεολογικό καθήκον του κόμματος είναι να δυναμώσει την πάλη του ενάντια στην ιδεολογία του ιμπεριαλισμού και της εθνικής υποτέλειας. Να υπερασπίσει απ' τις διαστρεβλώσεις και να διαδώσει πλατιά τις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού στη συγκεκριμένη ελληνική πραγματικότητα, είναι ιδεολογία που στηρίζεται στην ενότητα πατριωτισμού και διεθνισμού, να παλέψει ενάντια σε κάθε ιδεαλιστική φιλοσοφία για την υλιστική διαλεκτική ιδεολογία μας. Στην πάλη για το ανέβασμα του ιδεολογικού επιπέδου του το κόμμα έχει άμεσα να ξεπεράσει το δογματισμό-υποκειμενισμό σα νοοτροπία, που μας κληροδότησε η περίοδος Ζαχαριάδη, που είναι σήμερα το κύριο εμπόδιο στην ιδεολογική δουλειά μας, και να καταπολεμήσει κάθε ιδεαλιστική αντίληψη που τείνει στην αναθεώρηση των αρχών του μαρξισμού-λενινισμού και στη χώρα μας.

Γενικότερα νομίζω, πρέπει να αντικρούσουμε πιο δραστήρια και πειστικά από τις στήλες των οργάνων μας τις διάφορες αντικομμουνιστικές θεωρίες των εχθρών του κόμματος. Να μελετάμε βαθιά και να φωτίζουμε τα προβλήματα της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής, ειδικότερα το ρόλο του ξένου κεφαλαίου στη χώρα μας, τις εξελίξεις του αγροτικού ζητήματος, τα προβλήματα των μικροαστικών στρωμάτων κ.ά.

Τρίτο, να φωτίσουμε την ιστορία των αγώνων της εργατικής τάξης μας, που την ανέβασαν στην πρωτοπορία των λαϊκών κινημάτων.

Τέταρτο, να ενθαρρύνουμε τη συγγραφή έργων, μονογραφιών κλπ. σχετικά με τον εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα του ελληνικού λαού. Και

Πέμπτο, να ετοιμάσουμε πλήρη συλλογή των κομματικών ντοκουμέντων της περιόδου του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα γενικά.

Τελειώνω, σύντροφοι. Οι σύντροφοί μας στις συνελεύσεις ζητάνε δικαιολογημένα από τα στελέχη, να βλέπουν αυτοκριτικά τη δράση τους κι αυτό βοηθάει τα ίδια και την καλύτερη διαμόρφωση της καθοδήγησης του κόμματος. Έχει η καθοδήγηση, σύντροφοι, το λέω για τους νεότερους, λίγη χάρη και πολλά βάρη ώστε ανάλογα ας ετοιμάζονται, και πρέπει βέβαια να ετοιμάζονται. Πάντως κάθε στέλεχος σε αντίθεση με όσα μας παρουσίασαν εδώ ο Βλαντάς κι ο Γούσινας, φιλοδοξεί να είναι όχι ο κισσός, αλλά μάλλον ένα κλωνάρακι της γέρικης ελιάς του κόμματος που όσοι κι αν τη δέρνουν ανέμοι, εκείνο τρανεύει, δέντρο γερό, κατάγερο.

Χ

Ομιλία αντιπροσώπου ΕΚΡ σ. ΚΙΣΙΝΕΦΣΚΙ

Αγαπητοί σύντροφοι.

Πριν απ' όλα σας παρακαλώ να μου επιτρέψετε να εκφράσω στο Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ ευχαριστίες για την πρόσκληση που μας έκανε να συμμετάσχουμε στη σπουδαία αυτή Ολομέλεια. Εξ ονόματος της ΚΕ του Εργατικού Κόμματος Ρουμανίας, μεταφέρω στην Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ αδελφικό χαιρετισμό και τις πιο εγκάρδιες ευχές για την επιτυχία των εργασιών της.

Ταυτόχρονα μεταφέρω θερμό χαιρετισμό στους Έλληνες κομμουνιστές στις φυλακές και στα στρατόπεδα, στους κομμουνιστές που δουλεύουν στις δύσκολες συνθήκες της παρανομίας, στους συντρόφους που ήρθαν από την παρανομία στην Ολομέλεια αυτή. Με μια λέξη σ' όλους όσοι αγωνίζονται για την εξασφάλιση της σιδερένιας ενότητας του κόμματος, για τον πλήρη θρίαμβο της πολιτικής γραμμής που χάραξε η 6η Ολομέλεια.

Το Εργατικό Κόμμα της Ρουμανίας και όλοι οι εργαζόμενοι της ΛΔ της Ρουμανίας εκδήλωσαν πάντοτε και εκδηλώνουν τη βαθιά συμπάθεια και αδελφική αλληλεγγύη τους προς τον αγώνα των λαϊκών μαζών της Ελλάδας, κάτω από την καθοδήγηση του ΚΚ για μια καλύτερη ζωή του ελληνικού λαού, για την ειρήνη, τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Είναι στ' αλήθεια χαροποιό να ξέρει κανείς ότι μ' όλες τις μεγάλες εσωκομματικές δυσκολίες του ΚΚΕ βρήκε το σωστό δρόμο και αρχίζει να πετυχαίνει σημαντικές επιτυχίες στο δρόμο αυτό, χάρη στις σωστές αποφάσεις που πήρε η 6η Ολομέλεια. Συναντιόμαστε με πολλούς κομμουνιστές από διάφορες χώρες. Όλοι τους εκφράζουν ικανοποίηση και επιδοκιμάζουν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του κόμματός σας.

Θεωρώ χρήσιμο να γνωστοποιήσω με ικανοποίηση ένα χαρμόσυνο γεγονός στην παρούσα Ολομέλεια. Ότι ανάμεσα στην καθοδήγησή σας και στην καθοδήγηση του κόμματός μας, σε αρκετό σύντομο χρονικό διάστημα από την 6η Ολομέλεια, αποκαταστάθηκαν αδελφικές καρδιακές, ειλικρινείς σχέσεις. Τέτοιες ακριβώς σχέσεις είναι χαρακτηριστικές για τα κομμουνιστικά και εργατικά κόμματα που μένουν πιστά στον προλεταριακό διεθνισμό.

Εμείς οι Ρουμάνοι κομμουνιστές εκφράζουμε τη σταθερή ελπίδα ότι η 7η Ολομέλεια θα επεξεργαστεί και θα συγκεκριμενοποιήσει τα καθήκοντα για το κόμμα, για τη δουλειά μέσα στη μάζα, για το δυνάμωμα των δεσμών με τις μάζες.

Η ενδιαφέρουσα και παρορμητική έκθεση του συντρόφου Κολιγιάννη και τα σχέδια των ντοκουμέντων που το Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ βάζει για συζήτηση και επικύρωση από την Ολομέλεια είναι ντοκουμέντα που θα δώσουν στο κόμμα γερά όπλα για τη δημιουργία της συμμαχίας της εργατικής τάξης με την εργαζόμενη αγροτιά, για την κινητοποίηση όλων των προοδευτικών δυνάμεων στον αγώνα για μια Ελλάδα δημοκρατική, ελεύθερη, ανεξάρτητη, για το σοσιαλισμό.

Δε χωράει αμφιβολία ότι το ΚΚΕ έχοντας σωστή πολιτική γραμμή καθαρά χαράγμένα καθήκοντα, διαθέτοντας έμπειρα και δοκιμασμένα στελέχη δυνάμωνοντας συνεχώς τους δεσμούς με τις μάζες, στο όνομα της απελευθέρωσης του λαού του, στο όνομα του προλεταριακού διεθνισμού θα κατακτήσει νέες και αξιοσημείωτες επιτυχίες.

Η επιτυχής εκπλήρωση αυτών των καθηκόντων εξαρτάται κατά πρώτο λόγο από την ενότητα των γραμμών του κόμματος. Όποιος θίγει και στο ελάχιστο αυτήν την ενότητα, το θέλει είτε όχι, βοηθάει τον εχθρό που πασχίζει με κάθε τρόπο να υποσκάψει το κομμουνιστικό κόμμα.

Είναι γνωστό ότι οι ιμπεριαλιστικοί κύκλοι προσπαθούν με τα πιο ύπουλα μέσα, να διασπάσουν την ενότητα των σοσιαλιστικών χωρών, μηχανορραφούν ενάντια στο παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα. Αλλά όλες αυτές οι μηχανορραφίες συντρίβονται στη μονολιθική ενότητα του στρατοπέδου των σοσιαλιστικών χωρών, μ' επικεφαλής τη ΣΕ, στην ενότητα του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος.

Η πίστη και η φλογερή αγάπη των κομμουνιστών, των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων, προς τους λαούς και τις χώρες τους, συνδυάζεται αρμονικά με τη μονολιθική ενότητά τους, με την αμοιβαία συντροφική υποστήριξη, με τη μεγάλη αγάπη προς το ένδοξο ΚΚΣΕ που δημιούργησε ο μεγαλόφυης δάσκαλος του διεθνούς κομμουνιστικού και εργατικού κινήματος Β.Ι. Λένιν.

Ευχόμαστε στο αδελφό Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας πλήρη επιτυχία

στην εξασφάλιση της αιδερένιας ενότητάς του, στην πραγματοποίηση των μεγάλων καθηκόντων, της οργάνωσης, κινητοποίησης και καθοδήγησης του ελληνικού λαού στη νίκη κάτω από τη σημαία του μαρξισμού-λενινισμού.

ΧΙ α. ΣΟΥΛΤΟΥΚΗ

Σύντροφοι.

Καταρχήν είμαι απόλυτα σύμφωνος με την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ που έκανε ο σ. Κολιγιάννης. Εγώ θα σταθώ ιδιαίτερα για την κατάσταση της ΚΟ Τασκέντης.

Οι αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου, οι διαπιστώσεις και τα συμπεράσματά του, βοήθησαν αποφασιστικά το κόμμα μας να δει στην 6η Ολομέλεια του Μάρτη 1956 τη λαθεμένη γραμμή του, το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς και τα καθήκοντά του στην πάλη για την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατία και την ειρήνη. Όλη η προσοχή και η προσπάθεια των μελών του κόμματος σήμερα κατευθύνεται προς το ξεπέρασμα των αρνητικών συνεπειών που μας άφησε το αντικομματικό καθεστώς της καθοδήγησης του ΚΚΕ με τον Ζαχαριάδη, Μπαρτζιώτα, Γούσια και Βλαντά. Οι αρνητικές αυτές συνέπειες και η κακή κληρονομιά είναι πιο αισθητές στη δική μας κομματική οργάνωση, στην ΚΟ Τασκέντης, όπου η αντικομματική, διαλυτική, διασπαστική και αντιδιεθνιστική δράση της πρώην καθοδήγησης του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη και Βλαντά, πήρε πρωτοφανείς διαστάσεις και ξετσίπωτο αντικομματικό, αντιδιεθνιστικό χαρακτήρα.

Σύντροφοι, η κολεκτίβα των Ελλήνων και Μακεδόνων πολιτικών προσφύγων της Τασκέντης, περιβαλλόμενη από στοργική φροντίδα από μέρους του σοβιετικού κράτους και του ΚΚΣΕ στα χρόνια που μας πέρασαν μετατρέπεται σ' ένα πραγματικό φυτώριο τεχνικών, επιστημονικών και κομματικών στελεχών για την πατρίδα μας την Ελλάδα. Η συνεχής αυτή ανοδική πορεία θα συντελούνταν ασφαλώς με πολύ γρηγορότερους ρυθμούς αν η ΚΟΤ και η κολεκτίβα μας δε δεχόταν τις αρνητικές επιδράσεις από την ύπαρξη του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος που εφάρμοζε στο ΚΚΕ η ζαχαριαδική καθοδήγησή του, κι αν δεν υπήρχε η συστηματική ύπουλη υπονομευτική δράση στις γραμμές της ΚΟΤ ακόμα από το 1949. Η υπονομευτική αυτή δράση της ζαχαριαδικής καθοδήγησης με άμεσους οργανωτές τότε τους Μπαρτζιώτα-Γούσια και εκτελεστές τους διάφορους Μπάστηδες και Ράφτηδες εκδηλώ-

θηκε από την πρώτη κιόλας μέρα του ερχομού μας στην Τασκέντη, με την εγκαθίδρυση στην κολεκτίβα μας του στρατοκρατικού καθεστώτος των κρατητηρίων, με την επιβολή του χαρατσιού του 50% του εράνου τιμής, που τον μετέτρεψαν σε φοροκυνηγητό, με την εισαγωγή κάθε είδους βάρβαρων απαγορεύσεων μη εξαιρώντας και τις πιο στοιχειώδεις ανθρώπινες φιλικές και κοινωνικές σχέσεις των αγωνιστών μας, με την υποβολή των αγωνιστών μας σε κάθε είδους απάνθρωπους εξευτελισμούς, ταπεινώσεις και διαπομπεύσεις, με τους ξυλοδαρμούς, τις διώξεις και τις διαγραφές. Όταν αργότερα κάτω από την αγανάκτηση των αγωνιστών μας και με τη βοήθεια των σοβιετικών συντρόφων μας μπήκε τέρμα στο αισχρό αυτό καθεστώς, και η ΚΟ μας απαλλάχτηκε από τις εγκάθετες καθοδηγήσεις της τύπου Μπάστη, η ανοδική πορεία της κολεκτίβας μας άρχισε να συντελείται με γοργότερους ρυθμούς. Η στενότερη επαφή και συνεργασία με τις αντίστοιχες οργανώσεις του ΚΚΣΕ είχε σαν αποτέλεσμα από τη μια μεριά να εξουδετερώνονται πιο αποτελεσματικά στην ΚΟΤ οι αρνητικές επιδράσεις της ζαχαριαδικής καθοδήγησης, και απ' την άλλη να αξιοποιείται πιο συστηματικά η βοήθεια του ΚΚΣΕ και του σοβιετικού κράτους.

Μπορούμε να πούμε λίγους αριθμούς που μιλάνε εύγλωττα για τις σημαντικές επιτυχίες που είχε η κομματική οργάνωση της Τασκέντης σ' όλους τους τομείς την τελευταία περίοδο, πριν τη διάσπασή της.

Στον τομέα της παραγωγής 53% από τη συνολική δύναμη των εργαζομένων έγιναν πρωτοπόροι της σοσιαλιστικής δουλειάς με στοιχεία του Αυγούστου του 1955. Από τεχνικά κούρς και τέχνικουμ πέρασαν 3.057 σύντροφοι έναντι σε 1.714 που ήταν το 1952. Ο αριθμός των τεχνικών στελεχών έφτασε τα 540 άτομα, έναντι 130 που ήταν το 1952. Ο αριθμός των συντρόφων που απόκτησαν δυο ειδικότητες αυξήθηκε από 1.021 σε 1.680 με τρεις ειδικότητες από 241 σε 890. Με 4 ειδικότητες από 39 σε 202, με 5 ειδικότητες από... που ήταν το 1952 σε 108 το 1955. Τα 80% των συντρόφων μας που δούλευαν στην παραγωγή ήταν συγκεντρωμένοι στις βασικές επιχειρήσεις και οικοδομές. Οι συνθήκες ζωής των συντρόφων μας στις πολιτείες είχαν βελτιωθεί σημαντικά. Σ' όλες σχεδόν τις πολιτείες μας είχαν δημιουργηθεί και λειτουργούσαν λέσχες, βιβλιοθήκες, παιδικές πλοσάτκες, κήποι, δεξαμενές κλπ. Ολόκληρο δάσος πάνω στις στέγες των σπιτιών υψώθηκαν οι αντένες των ραδιοφώνων. Πολλοί σύντροφοί μας απόκτησαν δικές τους ραπτομηχανές, ψυγεία, ποδήλατα, μοτοσικλέτες, αυτοκίνητα, τηλεόραση κλπ. Χαιρόσους να βλέπεις τους συντρόφους μας να ζούνε την ευτυχισμένη και πολιτισμένη ζωή των σοβιετικών ανθρώπων, στην πρώτη χώρα του σοσιαλισμού. Καλοντυμένοι, καθαροί να επισκέπτονται τους κινηματογράφους, τα πάρκα, τα θέατρα, τα μουσεία, και τ' άλλα κέντρα του πολιτισμού. Μόνο το τμήμα εκπολιτισμού της ΚΕ

της ΚΟΤ στην περίοδο από τον Αύγουστο 1954 – Αύγουστο 1955 οργάνωσε 12 εκπολιτιστικές εξορμήσεις, που πήραν μέρος πάνω από 6½ χιλιάδες σύντροφοί μας χωρίς να υπολογίζονται οι ατομικές επισκέψεις κι αυτές που ξέχωρα οργάνωναν τα συμβούλια των πολιτειών. Ένας από τους πιο χαρακτηριστικούς δείκτες της πολιτιστικής ανόδου της κολεκτίβας μας ήταν η καλλιτεχνική κίνηση στις πολιτείες και οι κεντρικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με τις ίδιες τις δυνάμεις της κολεκτίβας μας, η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της ιδιαίτερης λαϊκής καλλιτεχνικής, πολιτιστικής μας ζωής.

Στη γιορτή του τραγουδιού που έγινε στο στάδιο «Σπαρτάκ» το Μάη του 1955 και την παρακολούθησαν δεκάδες χιλιάδες σοβιετικοί άνθρωποι, η κεντρική χορωδία μας πήρε το πρώτο βραβείο, ο Βλαντάς ήταν εκεί. (*Κάποιος φωνάζει, όχι ακόμα*). Όχι ακόμα. Δεν ήταν μικρότερες οι επιτυχίες της κολεκτίβας μας και στο μορφωτικό τομέα. Στη σχολική χρονιά του 1955-1956 4.045 σύντροφοί μας σπουδάζανε στα 10τάξια, στις επαγγελματικές σχολές, στα τέχνικουμ και στα Ινστιτούτα. Ένας αριθμός συντρόφων μας σπουδάζει σε ανώτερα επιστημονικά ιδρύματα στη Μόσχα και αλλού. Έτσι προετοιμαζόταν στην κολεκτίβα μας, με την αμέριστη βοήθεια του ΚΚΣΕ και του σοβιετικού κράτους, η αυριανή λαϊκή εθνική μας διανόηση, τα αυριανά λαϊκά εθνικά επιστημονικά μας στελέχη. Όχι μικρότερη ήταν η φροντίδα του σοβιετικού κράτους για την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των συντρόφων μας, για την αποκατάσταση της κλονισμένης απ' τις κακουχίες και τον πόλεμο υγεία τους και για την υγεία των παιδιών μας. Ασυπολόγητη είναι η σημασία της βοήθειας που έδωσε και συνεχίζει να δίνει στην ΚΟ το ΚΚΣΕ. Η αποστολή συντρόφων σ' ανώτερα κομματικά σχολεία με έξοδα του σοβιετικού κόμματος, στα βραδινά πανεπιστήμια μαρξισμού-λενινισμού, στις αχτιδικές κομματικές σχολές και στους κύκλους κομματικής μόρφωσης των κομματικών οργανώσεων του ΚΚΣΕ. Το δίκτυο της κομματικής μόρφωσης της ΚΟΤ τη χρονιά 1954-55 είχε αγκαλιάσει 6.353 συντρόφους. Η λειτουργία κάθε χρόνο μηνιαίων κούρς για τους προπαγανδιστές και τους γραμματείς ΚΟ, τα μηνιαία σεμινάρια για τους προπαγανδιστές και τους αγκιτάτορες, οι διαλέξεις για το κομματικό ακτίφ της οργάνωσης και των συντρόφων μας στις πολιτείες, η καθημερινή πρακτική βοήθεια των κομματικών οργανώσεων του ΚΚΣΕ στις δικές μας κομματικές οργανώσεις κλπ. δίνουν μόνο μια μικρή εικόνα για το μέγεθος αυτής της πολύτιμης βοήθειας.

Σύντροφοι, η ολόπλευρη αυτή άνοδος που συντελούνταν με την άμεση βοήθεια του ΚΚΣΕ και του σοβιετικού κράτους στην κομματική μας οργάνωση και στην κολεκτίβα μας γενικά συνοδευόταν αναπόφευκτα, νομοτελειακά και μ' ένα άλλο προτσές. Το προτσές της θεωρητικής ιδεολογικής ανάπτυξης των κομμουνιστών της ΚΟΤ. Οι κομμουνιστές της ΚΟΤ άρχισαν να μελετούν και ν'

αντικρίζουν τα κομματικά προβλήματα, τα προβλήματα της γενικής πολιτικής γραμμής και την κομματική ζωή του κόμματος με καινούργιο, με κριτικό μάτι. Άρχισαν ν' απαλλάσσονται από την επιδραση του μύθου για το αλάνθαστο της Ζαχαριαδικής καθοδήγησης. Άρχισαν να βλέπουν λάθη και να προσπαθούν να τ' αναλύουν, να βρουν τις πηγές και τους βασικούς υπεύθυνους αυτών των λαθών. Αυτή ήταν ακριβώς η αιτία που υποχρέωσε τον Ζαχαριάδη και την κλίκα του να περάσουν από την καλυμμένη κρυφή και ύπουλη υπονομευτική δράση τους στην ΚΟΤ, σε ανοιχτή εκστρατεία ενάντια της με σκοπό να την υποτάξουν και να τη χρησιμοποιήσουν σα στήριγμά τους ενάντια σ' όλο το κόμμα και αν δεν το κατόρθωναν αυτό τότε να τη διασπάσουν και να τη διαλύσουν για να την κάνουν ακίνδυνη.

Κι επειδή καταλάβαιναν καλά ότι όσο η ΚΟΤ είναι στενά συνδεμένη με τις σοβιετικές κομματικές κι άλλες οργανώσεις και οι κομμουνιστές της Τασκέντης τρέφουν βαθιά αισθήματα σεβασμού, πίστης και αφοσίωσης στο ΚΚΣΕ και στη ΣΕ, δεν τους είναι δυνατό να πραγματοποιήσουν αυτούς τους σκοπούς τους αποφάσισαν να καταφέρουν το βασικό τους χτύπημα ενάντια ακριβώς σ' αυτόν το δεσμό, σ' αυτά τα αισθήματα, και σ' αυτή την πίστη. Το πώς μπήκε σε εφαρμογή αυτό το σχέδιο του Ζαχαριάδη, είναι τώρα γνωστό στο κόμμα μας και πολύ περισσότερο στους κομμουνιστές της Τασκέντης, που εφαρμόστηκε στις πλάτες τους. Το πώς επεξεργάστηκε κι εφαρμόστηκε αυτό το σχέδιο αναγκάστηκαν πριν 6 μήνες ως ένα βαθμό να το πούνε με το στόμα τους στην Τασκέντη κι αυτοί που μαζί με τον Ζαχαριάδη πήραν βασικό μέρος στην επεξεργασία του και στην εφαρμογή του κι ο ίδιος ο Βλαντάς.

Ο Βλαντάς με τον Γούσια χτες με τις ομιλίες τους αποκάλυψαν σύντροφοι, αυτό που προσπάθησαν ν' αποκρύψουν με την ψευδοαυτοκριτική τους στην Τασκέντη και που είναι το πιο σοβαρό. Ότι όλα αυτά που κάνανε μαζί με τον Ζαχαριάδη στην Τασκέντη και σ' όλο το κόμμα τα κάνανε συνειδητά, βάσει ενός προδιαγεγραμμένου σχεδίου και επιδιώκοντας ένα από τα πριν καθορισμένο πιο μακρινό σκοπό: να απομονώσουν το ΚΚΕ απ' τα αδελφά κομμουνιστικά κόμματα και πρώτα απ' όλα απ' το ΚΚΣΕ και βαθμιαία να το στρέψουν ενάντια τους. Να δημιουργήσουν προβοκάτσια ενάντια στο ΚΚΣΕ και τη ΣΕ, ενάντια στ' αδελφά ΚΚ και τις χώρες της ΛΔ. Επιτρέψτε μου να σας αναφέρω ένα παράδειγμα που δείχνει το μίσος που έτρεφε ο Ζαχαριάδης ενάντια στο ΚΚΣΕ και τα στελέχη του κόμματός μας. Στις 19 Αυγούστου 1955 μέρα Παρασκευή, μέρα ταυτόχρονης οργανωμένης εκδήλωσης τρομοκρατίας στην Τασκέντη για πρώτη φορά, στις 8 η ώρα το βράδυ στα γραφεία της ΚΕΤ όταν με τους γραμματείς της ΚΟ της 7ης πολιτείας αποκαλύψαμε στον Ζαχαριάδη την προβοκάτσια που προετοίμαζε ο εντολοδόχος του Βλαντά Φράγκος Νίκος, και που συνέπεια της οποίας θα 'ταν το ματοκύλισμα μιας κολεκτίβας

1.500 ανθρώπων, στη συζήτηση αυτή για μια στιγμή ο Ζαχαριάδης μας δηλώνει, του ξεφεύγει μάλλον: «Εμένα μου είπανε –κι εννοούσε το προεδρείο του ΚΚΣΕ στη Μόσχα– ό,τι θέλω να κάνω όποια πρόσωπα στη ΚΕΤ θέλω να αλλάξω, μόνο πολιτικό ζήτημα να μη δημιουργήσω.» Κι αμέσως με θυμό σκύβοντας και χτυπώντας στο τραπέζι τη γροθιά του, συνεχίζει «κι όμως εγώ αυτό θα το δημιουργήσω γιατί δεν το φοβάμαι». Και πράγματι, σύντροφοι, ύστερα από μια εικοσαήμερη επιμελημένη προετοιμασία, αυτή την πολιτική προβόκατο ενάντια στο ΚΚΣΕ και τη ΣΕ την έκανε με το πογκρόμ της 10 του Σεπτεμβρίου.

Η ζημιά που έφεραν, σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του στην Κομμουνιστική μας οργάνωση και στην κολεκτίβα μας είναι ανυπολόγιστη. Στη χρονική περίοδο απ' τον Αύγουστο του 1955 ως την 6η Ολομέλεια του Μάρτη του 1956, δεν άφησαν τίποτε όρθιο απ' ό,τι με σκληρούς κόπους δημιούργησαν οι σύντροφοι στη διάρκεια 6 χρόνων με τη βοήθεια των σοβιετικών συντρόφων. Κι αυτό πρέπει να δει κι ο σ. Πορφυρογέννης εδώ πέρα. Ότι εύκολο είναι με μια κλοτσιά να χαλάσεις ό,τι με πολύχρονους κόπους και με θυσίες, μπόρεσες να δημιουργήσεις.

Την κολεκτίβα μας που ήταν μια πραγματική κυψέλη δημιουργικής σοσιαλιστικής δουλειάς, πολιτισμένης κι ευτυχισμένης ζωής προσπάθησαν να τη μετατρέψουν σε πρωτόγονη κοινότητα. Από ενιαία και μονολιθική να τη διασπάσουν σε δυο αντιμαχόμενα στρατόπεδα. Οι συντροφικές αδελφικές σχέσεις που συνέδεαν τους συντρόφους παραχώρησαν τη θέση τους στην αμοιβαία εχθρότητα και το μίσος. Χαλάρωσε σημαντικά η σοσιαλιστική πειθαρχία στη δουλειά, μόνο στο εργοστάσιο Τάσελμας που ήταν ένα από τα εργοστάσια που δούλευε το μεγαλύτερο μέρος των συντρόφων μας στην περίοδο απ' τον Αύγουστο του 1955 ως τον Ιούνη του 1956 έφυγαν αυθαίρετα έξω από κάθε νόμο, 340 σύντροφοί μας. Ο Ζαχαριάδης με τον Βλαντά έσπρωξαν τους αγωνιστές μας σε τέτοιο κατήφορο, ώστε να φτάνουν ακόμα και στην κήρυξη απεργίας στη ΣΕ. Στο 10ο τσεχ του εργοστασίου Τάσελμας, λ.χ., τον Απρίλη του 1956 η μπριγάδα του Δομόπουλου αρνήθηκε να δουλέψει, και φεύγοντας άφησε γραφτό σύνθημα για τη δεύτερη και τρίτη βάρδια της μπριγάδας αυτής, καλώντας κι αυτούς να κάνουν το ίδιο. Παρόμοιες εκδηλώσεις είχαμε και σ' άλλα εργοστάσια. Εγκαταλείφθηκε κάθε προσπάθεια για το ανέβασμα της τεχνικής ειδίκευσης των συντρόφων. Ο αριθμός των νέων που φοιτούσαν στα βραδινά σχολεία εργατικής νεολαίας, ελαττώθηκε από 723 που ήταν το Αύγουστο 1955 σε 184 το 1956. Η λειτουργία των κομματικών οργανώσεων σταμάτησε κι οι οργανώσεις μετατράπηκαν σε μπουλουκι ανοργάνωτο. Διακόπηκε κάθε ιδεολογική δουλειά. Νεκρώθηκε κάθε εκπολιτιστική ζωή στις πολιτείες. Οι χώροι των πολιτειών από χαρούμενες εστίες πολιτισμένης ζωής

που ήταν προηγούμενα παρουσίαζαν μετά εικόνα εγκατάλειψης. Η πιο μεγάλη όμως ζημιά που έκανε στην κολεκτίβα μας η ολέθρια δράση της ζαχαριαδικής κλίκας, είναι η ζημιά στους ανθρώπους, στους αγωνιστές μας και στα στελέχη μας. Δηλαδή στο πιο πολύτιμο κεφάλαιο του λαού μας και του κόμματός μας. Καλλιέργησε συστηματικά τον αντιδιεθνισμό και τον αντισοβιετισμό μέχρι φανατισμού σε πολλά στελέχη. Φούντωσε τον εθνικισμό. Αναζωπύρωσε όλες τις καπιταλιστικές επιβιώσεις στη συνείδηση ορισμένων συντρόφων. Όπως τις μικροιδιοκτητικές τάσεις και τη σπεκουλάτσια, την κλεψιά και την απάτη, τα αλήτικα τραγούδια. Τα ύποπτα και χαλασμένα, εχθρικά και αντισοβιετικά στοιχεία βρήκαν ευκαιρία ν' αλωνίζουν στην κολεκτίβα μας.

Στη διάρκεια, σύντροφοι, μετά την 6η Ολομέλεια χρονική περίοδο 10 μηνών, γίνεται μια σκληρή κι επίμονη διαφωτιστική δουλειά για την εξάλειψη των συνεπειών της αντικομματικής αντιδιεθνιστικής δράσης της ζαχαριαδικής κλίκας και των ανθρώπων της στην ΚΟ. Σήμερα γίνεται μια σοβαρή ανορθωτική, οργανωτική προσπάθεια. Το Γραφείο της ΚΕΤ αξιοποιώντας καλύτερα την πλούσια πείρα του 20ού Συνεδρίου και τις υποδείξεις της 6ης Ολομέλειας αποκατέστησε βασικά στη δουλειά του την αρχή της συλλογικής καθοδήγησης. Όλα τα βασικά προβλήματα της οργάνωσης συζητούνται και λύνονται μέσα στις ολομέλειες της ΚΕΤ με τη συμμετοχή και του βασικού κομματικού ακτίφ, σε συνθήκες εσωκομματικής δημοκρατίας, κριτικής και αυτοκριτικής. Αποκαταστάθηκαν οι λενινιστικοί κανόνες και η κανονική και προγραμματισμένη οργανωτική λειτουργία σ' όλη την οργάνωση. Το Γραφείο της ΚΕΤ έκανε προσπάθεια να καλυτερεύσει την πολιτική στελεχών με βάση τα πολιτικά και πρακτικά τους προσόντα. Ένα από τα βασικά κριτήρια στην ανάδειξη και χρησιμοποίηση των στελεχών ήταν, είναι και θα 'ναι η πάλη για την εφαρμογή στη ζωή της γραμμής της 6ης Ολομέλειας. Η ΚΕΤ δεν έκανε εξαίρεση σε στελέχη που παλιότερα υποστήριξαν τον Ζαχαριάδη. Τόνισε τις ευθύνες που φέρνουν τα στελέχη αυτά γιατί έτσι μόνο σωστά μπορούν να διαπαιδαγωγηθούν τα στελέχη και μέλη του κόμματος. Παράλληλα όμως τα στελέχη εκείνα που είδαν στην πορεία τα λάθη τους, τα αναγνώρισαν και έδειξαν προθυμία να τα διορθώσουν στην πράξη, τα βοήθησε συντροφικά και τους έδειξε πολιτική εμπιστοσύνη δίνοντάς τους υπεύθυνη κομματική δουλειά. Έτσι ενήργησε η ΚΕΤ απέναντι σ' όλα τα μέλη και στελέχη του κόμματος. Ορισμένοι σύντροφοι βρίσκονται και δω σήμερα. Έτσι πρακτικά εφαρμόζεται στην ΚΟΤ η θέση του Γραφείου της ΚΕ, η θέση της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ, ότι όλα τα μέλη του κόμματος που εφαρμόζουν το καταστατικό του ΚΚΕ έχουν ίσα δικαιώματα μέσα στο κόμμα και ταυτόχρονα ξεσκεπάζει το ζαχαριαδικό σύνθημα και η σπεκουλάτσια πως τάχα όσοι από τους πρώην υποστηρικτές του Ζαχαριάδη ταχτούν με τις αποφάσεις της 6ης θα κριθούν κατοπινά. Οι εκλογικοαπολογιστικές συνε-

λεύσεις των κομματικών οργανώσεων που έγιναν και η μέχρι σήμερα ζωή της οργάνωσης έδειξαν ότι τα μέλη του κόμματος σωστά κατανοούν την ορθότητα της θέσης αυτής της 6ης Ολομέλειας και περιβάλλουν με αγάπη και εκτίμηση και εμπιστοσύνη τους συντρόφους που καταλαβαίνουν το λάθος τους και επανέρχονται στις γραμμές του κόμματος. Η πολιτική, ιδεολογική, διαφωτιστική και μαζική δουλειά στην οργάνωσή μας μετά την 4η Συνδιάσκεψη γίνεται περισσότερο συστηματικά και μεθοδικά, πιο οργανωμένα και με πιο πολλά μέσα. Μέσα στους 10 μήνες που πέρασαν μετά την 6η Ολομέλεια μέχρι τα σήμερα, παρά τη λυσσασμένη αντίδραση της ζαχαριαδικής κλίκας και της γκρούπας των ανθρώπων της στην οργάνωση της Τασκέντης, πάνω από 860 σύντροφοί μας μέλη και στελέχη του κόμματος, που υποστήριζαν παλιότερα τον Ζαχαριάδη είδαν μόνοι τους την ορθότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας και παλεύουν με συνέπεια σήμερα για την ολοκληρωτική πραγματοποίηση στη ζωή της γραμμής του κόμματος, της γραμμής της 6ης Ολομέλειας.

Χάρη στην επιμονή και υπομονετική διαφωτιστική δουλειά μελών και στελεχών του κόμματος με τη βοήθεια του Γραφείου της ΚΕ που ήταν εκεί τότε, ακολουθώντας με συνέπεια τη γραμμή που χάραξε στην οργάνωσή μας το Γραφείο της ΚΕ και η 4η συνδιάσκεψη της ΚΟΤ, έχουμε σοβαρή διαφοροποίηση και αλλαγή στη στάση και τις εκδηλώσεις των συντρόφων. Εκατοντάδες σύντροφοι απ' αυτούς που ακόμα ταλαντεύονται, γράφτηκαν συνδρομητές στην εφημερίδα *Προς τη Νίκη*. Στην πλειοψηφία της μάζας των παρασυρμένων απλών συντρόφων έσβησε ο προηγούμενος φανατισμός και το μίσος. Πλησιάζουν τους συντρόφους μας, μιλούν μαζί τους, συναναστρέφονται και αρχίζουν να επανακτούν τις παλιές φιλικές και οικογενειακές σχέσεις. Οι μέρες του γιορτασμού του μεγάλου Οκτώβρη και της πρωτοχρονιάς αποτέλεσαν μια χαρακτηριστική έκφραση της γενικής χαλάρωσης που έχουμε στο διχασμό και το μίσος που υπήρχε ανάμεσα στους συντρόφους μας. Σ' όλες τις πολιτείες οι σύντροφοί μας γιόρτασαν ενωμένοι κι αδελφωμένοι με χορούς και τραγούδια και με συγκινητικές εκδηλώσεις. Αγκαλιάζονταν και φιλιόνταν σα να είχαν χρόνια ν' ανταμώνουν. Αντίθετα απ' ό,τι παρατηρείται στο μεγαλύτερο ποσοστό της μάζας των απλών συντρόφων, η αντικομματική γκρούπα δραστηριοποιείται και συμβαδίζει με τη δραστηριοποίηση της ζαχαριαδικής ομάδας εδώ στην ΚΕ. Επίσης η δραστηριοποίηση της αντικομματικής γκρούπας, σύντροφοι, βαδίζει παράλληλα με τη δραστηριοποίηση της διεθνούς αντίδρασης. Την τελευταία περίοδο που είχαμε μια ένταση της δράσης των σκοτεινών δυνάμεων του ιμπεριαλισμού με τα γεγονότα στην Αίγυπτο και ιδιαίτερα στην Ουγγαρία, ανέπτυξε κι αυτή ανάλογη δράση για να ευθυγραμμιστεί μαζί τους. Η αντικομματική αυτή γκρούπα ενεργεί βάσει ενός προδιαγεγραμμένου σχεδίου. Έχει μπροστά της καθορισμένο πολιτικό σκοπό και χρη-

σιμοποιεί ορισμένα μέσα και μορφές πάλης για την επιτυχία αυτού του σκοπού. Τα συνθήματα που ρίχνει κάθε φορά είναι μελετημένα και στο σύνολό τους αποτελούν ενιαίο σύστημα πολιτικών απόψεων. Τα συνθήματα αυτά είναι έκδηλα αντικομμουνιστικά, αντισοβιετικά, αντιδιεθνιστικά. Μια απλή αντιπαραβολή τους με τα συνθήματα της Φωνής της Αμερικής, του Μπι Μπι Σι, των Αθηνών, δείχνει την πλήρη ταυτότητά τους. Αποβλέπουν στο να καλλιεργήσουν όλο και πιο πολύ στη συνείδηση των συντρόφων αντικομμουνιστικά και αντιδιεθνιστικά αισθήματα, να εμφυσήσουν το πνεύμα του εθνικισμού και αποτελούν ταυτόχρονα μια συνέπεια και επέκταση των αντικομματικών συνθημάτων που ακούγαμε την περίοδο που ήταν ο Ζαχαριάδης κι ο Βλαντάς στην Τασκέντη. Στόχος τους είναι η καθοδήγηση του ΚΚΣΕ, οι αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ, το ΚΚ της ΣΕ στο σύνολό του, η ΣΕ. Βάζουν επίσης ενάντια στο ΚΚΕ, τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του ΚΚΕ.

Σύντροφοι, την κατάσταση αυτή που προμελετημένα και προσχεδιασμένα δημιούργησε ο Ζαχαριάδης στο κόμμα μας, και που αυτή πιο ανάγλυφα φαίνεται στην κολεκτίβα της Τασκέντης, δεν είναι σωστό να τη βλέπουμε ξεκομμένα, κατά τη γνώμη μου, απ' τη γενική διεθνή κατάσταση όπως αυτή τελευταία εξελίχθηκε. Η διεθνή αντίδραση τον τελευταίο καιρό άρχισε μια γενική επίθεση, ιδεολογική καταρχήν, ενάντια στο φιλειρηνικό προοδευτικό και κομμουνιστικό κίνημα. Η ταυτότητα της αντικομμουνιστικής, αντιδιεθνιστικής, αντισοβιετικής δράσης της ζαχαριαδικής κλίκας και του παράνομου μηχανισμού της ιδιαίτερα της Τασκέντης, με τα συνθήματα και τη δράση σε διεθνή κλίμακα των σκοτεινών δυνάμεων της αντίδρασης, δείχνουν ότι ο Ζαχαριάδης που είναι ο εμπνευστής κι οργανωτής όλου αυτού του εγκληματικού έργου είχε οπωσδήποτε σχέση μ' όλη αυτή την προετοιμαζόμενη εκστρατεία. Ποιος λογικά κι ανεπηρέαστα σκεπτόμενος μπορεί να πει ότι η ταυτότητα της προκήρυξης, λ.χ., της Ασφάλειας στα 38 χρόνια του ΚΚΕ, με τις θέσεις του Γούσια, ότι το προεδρείο του ΚΚΣΕ θα δώσει λόγο μια μέρα, είναι τυχαία; Πώς μπορεί να πει κανείς ότι αυτά είναι τυχαία, η ταυτότητα απόψεων, αφού από τη ζαχαριαδική κλίκα διοχετεύονται και καλλιεργούνται συνειδητά στους συντρόφους της Τασκέντης εχθρικές αντιλήψεις κι απόψεις για να τους αλλάξουν τις πολιτικές πεποιθήσεις, για να τους διαφοροποιήσουν την κομμουνιστική τους ιδεολογία; Γι' αυτό, σύντροφοι, πρωταρχική και κύρια κατεύθυνση της ιδεολογικής πολιτικής δουλειάς του κόμματός μας σήμερα πρέπει να 'ναι η συνεχής και αδιάκοπη ανάπτυξη και το δυνάμωμα σ' όλους τους κομμουνιστές του πνεύματος του προλεταριακού διεθνισμού, της απεριόριστης αγάπης και αφοσίωσης στη σοσιαλιστική μας πατρίδα, τη ΣΕ και το δοξασμένο ΚΚΣΕ, το κόμμα του Λένιν που αποτελεί πάντα το φάρο του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος.

XII σ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Λειβαδά)

Σύντροφοι.

Η εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ στάθηκε στα βασικά ζητήματα που απασχολούν το κόμμα μας στη σημερινή στιγμή. Σωστά κατά τη γνώμη μου στάθηκε στα ζητήματα αυτά. Η έκθεση του Γραφείου επιβεβαίωσε το γεγονός ότι από την 6η Ολομέλεια και δω το κόμμα εξοπλίστηκε με σωστή πολιτική γραμμή, βγήκε από το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς και άρχισε να ξεκαθαρίζει τις ολέθριες συνέπειες αυτού του καθεστώτος.

Σαν εκπρόσωπος του Συλλόγου των Πολιτικών Προσφύγων που ζουν στη Ρουμανία, θεωρώ απαραίτητο να διαβεβαιώσω την Ολομέλεια ότι η παμφηφία σχεδόν των κομμουνιστών εδώ δέχτηκε με ανακούφιση τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, στέκεται στο πλευρό του συλλογικού καθοδηγητή του κόμματος της ΚΕ, και μόνο άνθρωποι με καταπληκτική αναισχυντία μπορεί να ισχυρίζονται, σαν τον Γούσια, λ.χ., ότι η καταπληκτική πλειοψηφία των μελών του κόμματος έρχεται σε αντίθεση με τη γραμμή του Γραφείου, που είναι γραμμή της 6ης Ολομέλειας.

Σύντροφοι, νομίζω πως δεν μπορεί να κριθεί αντικειμενικά η δράση του Γραφείου αν δεν παρθεί υπόψη το γεγονός ότι βγήκαμε μετά την 6η Ολομέλεια από μια μακρόχρονη, ανώμαλη εσωκομματική κατάσταση. Ότι οι κύριοι φορείς της κατάστασης αυτής αντέδρασαν μ' όλους τους τρόπους στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας. Και σήμερα διαμορφώνονται σε φραξιονιστική ομάδα, που πάει να ρίξει το κόμμα σ' ένα αλληλοφάγωμα, που μόνο τον εχθρό εξυπηρετεί. Κι η ομάδα αυτή φτάνει να λέει εδώ μέσα με το στόμα του Βλαντά, ότι δεν είναι σήμερα επίκαιρα τα προβλήματα της Ελλάδας. Αυτό μαρτυράει καλύτερα από καθετί τους σκοπούς της.

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι το κύριο ζήτημα για το κόμμα μας ήταν και είναι το ζήτημα της πάλης στην Ελλάδα. Η πάλη ωστόσο αυτή δεν μπορεί να διεξαχθεί αποτελεσματικά αν δε μείνει απερίσπαστο το κόμμα απ' τις δυνάμεις του κακού και του παλιού που βάζουν όλα τα δυνατά τους να το τραβήξουν προς τα πίσω. Όμως το κόμμα θα τραβήξει μπροστά. Η μεγάλη στροφή που εγκαινιάστηκε από την 6η Ολομέλεια εγκαινιάστηκε και στα μυαλά των ανθρώπων. Με την εξάλειψη του καθεστώτος της προσωπολατρίας πλάτυνε το πνεύμα, άνοιξαν οι καρδιές, λύθηκαν οι γλώσσες των κομμουνιστών. Μέσα στις γραμμές μας άρχισε να φυσάει ο καθαρήτριος αέρας της κριτικής και αυτοκριτικής. Κι αυτό είναι μια από τις πιο σίγουρες εγγυήσεις ότι το κόμμα μας θα πάει μπροστά. Να μια απόδειξη, σύντροφοι. Ο Βλαντάς κι ο Γούσιος στην αρχή συμφώνησαν με την 6η Ολομέλεια, νόμιζαν ότι θα ξεγελάσουν τους

κομμουνιστές, σήμερα βάζουν όλα τα πυρά τους σ' αυτήν γιατί είδαν ότι ο κόσμος τους πήρε χαμπάρι. Κι οφείλω να πω ότι η εντύπωση που μου έδωσε ο λόγος του σ. Πορφυρογέννη, είναι πώς προσπαθεί να καλυφθεί πίσω από υπαρκτές αδυναμίες, που πραγματικά υπάρχουν στη δουλειά και στη δράση του Γραφείου της ΚΕ, για να βάλλει ενάντια στην ουσία των ζητημάτων και των προβλημάτων που έθεσε η 6η Ολομέλεια.

Σύντροφοι όποιος παρακολούθησε προσεκτικά την εξέλιξη της κατάστασης στη χώρα μας μπορούσε να διαπιστώσει τον ευεργετικό αντίκτυπο που είχαν στον αγώνα των δημοκρατικών δυνάμεων οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και η ανάπτυξη τους στα κατοπινότερα κομματικά ντοκουμέντα. Αυτό φαίνεται και στα ζητήματα του πατριωτικού μετώπου, με τις κοινές ενέργειες βουλευτών μέσα στη Βουλή, και στο Κυπριακό ζήτημα. Θεωρώ σκόπιμο ν' αναφέρω μια τελευταία διακήρυξη της ΕΟΚΑ η οποία σε διάκριση από τον εθνικιστικό τρόπο με τον οποίο χειρίζεται τα ζητήματα μια σημαντική μερίδα του αστικού Τύπου της Αθήνας, αυτή τοποθετεί σωστά το ζήτημα της ενιαίας πάλης των Τούρκων και των Ελλήνων ενάντια στην αποικιακή σκλαβιά στην Κύπρο. Κι αυτό δεν μπορεί να είναι άσχετο απ' το σωστό προσανατολισμό που πήρανε και οι αγωνιστές της δημοκρατίας και της ελευθερίας στην Κύπρο, με την επίδραση που είχαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του κόμματός. Επίσης πρέπει ν' αναφέρουμε ότι πριν από μια βδομάδα, για πρώτη φορά ύστερα από πάρα πολύ καιρό, δεξιοί και αριστεροί στην Κύπρο, κατέβηκαν σε 24ωρη παλλαϊκή απεργία σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τις ενέργειες των Άγγλων, πράγμα που δείχνει το ωριμάσμα των τέτοιων πολιτικών μαζικών μεθόδων πάλης εκτός από την ένοπλη που χρησιμοποιείται ως τώρα. Άλλες επίσης εκδηλώσεις στο συνδικαλιστικό, όπως είναι η τελευταία δήλωση του Χατζηδημητρίου της νέας ΓΣ, που δημοσιεύτηκε στην *Αυγή* στα ζητήματα της νεολαίας, με τις κοινές διακηρύξεις των νεολαίων, και σε μια σειρά άλλες εκδηλώσεις.

Δεν μπορούμε να πούμε, σύντροφοι, ότι όλα αυτά τα πράγματα είναι άσχετα από την επίδραση που έπαιξαν και είχαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του κόμματός μας. Οι σχετικές αυτές εκδηλώσεις δε μειώνουν ωστόσο, τη σοβαρότατη διαπίστωση που κάνει το Γραφείο, ότι στην Ελλάδα οι κομματικές οργανώσεις βρίσκονται έξω από το μαζικό κίνημα κι οι κομμουνιστές έξω απ' τις οργανώσεις. Η αιτία γι' αυτό βρίσκεται νομίζω κυρίως στην παλιά λαθεμένη σχηματοποιημένη γραμμή, που μας απομόνωνε από τις μάζες. Και είναι ταρτουφισμός να ζητάνε οι πρωταίτιοι της γραμμής αυτής να φτιάξει το Γραφείο μέσα σε λίγους μήνες ό,τι κατέστρεψαν αυτοί επί χρόνια. Δεν πρόκειται επομένως εδώ για οπορτουνιστική γραμμή του Γραφείου, όπως ειπώθηκε, για αποσύνθεση του κόμματός και τρομακτικά παρόμοια, που ανέφεραν οι χθεσινοί ρήτορες. Πρόκειται για μια σωστή, ρεαλιστική πολιτική, που δε βασίζεται

σε ηχηρές φράσεις, αλλά σε ψύχραιμη ανάλυση της κατάστασης. Άμεσο και επιτακτικό καθήκον είναι νομιζώ για το κόμμα μας το ολόπλευρο δυνάμωμα των κομματικών οργανώσεων στην Ελλάδα.

Είναι σωστές οι διαπιστώσεις της εισήγησης ότι υπήρξε πνεύμα επανά-
παισης, κι ότι οι ρυθμοί που ακολουθήθηκαν από το Γραφείο ήταν αργοί. Εδώ
θα πρέπει να προσθέσουμε και κάτι άλλο. Δεν είναι ακόμα όσο χρειάζεται δυ-
νατή η σύνδεση της καθοδήγησης με τη βάση. Χωρίς αυτό δεν μπορεί να υπάρ-
ξει πραγματική συλλογικότητα στην καθοδήγηση. Είναι λειψή πολύ η χρησι-
μοποίηση όλων των κομματικών δυνάμεων, που μπορούν να προσφέρουν. Πο-
λύ λίγα έγιναν για ν' αποκατασταθεί η ιστορική αλήθεια, πάνω σε πράγματα
και πρόσωπα της παλιότερης και νεότερης ιστορίας των αγώνων του κόμμα-
τός μας σε σχέση με τα όσα σκόπιμα έγραφαν και έλεγαν ο Ζαχαριάδης κι οι
συνεργοί του τόσα χρόνια τώρα. Υπάρχουν ακόμα πολύ σοβαρά κενά και ελ-
λειψεις στον ιδεολογικό τομέα, για να ξεκαθαριστούν πολιτικές ασάφειες και
ιδεολογικές συγχύσεις, για ν' αντικρουστεί η λυσσασμένη αντικομμουνιστι-
κή προσπάθεια του εχθρού, και συνάμα να ξετιναχτούν ιδεολογικά οι κληρο-
δότες της παλιάς κακής κληρονομιάς, όλοι εκείνοι που πάνε να εμποδίσουν
το κόμμα να προχωρήσει μπροστά.

Σύντροφοι, το κόμμα μας διαθέτει αρκετές δυνάμεις για να υπερνικήσει
τις αδυναμίες και ελλείψεις αυτές και να τραβήξει μπροστά. Κι είναι το λιγό-
τερο κακόβουλος ο ισχυρισμός του Γούσια, ας πούμε, ότι το κόμμα μας απο-
συντέθηκε. Υπάρχουν βέβαια αρνητικές εκδηλώσεις φιλελευθερισμού, λικβι-
νταρισμού κλπ., υπάρχουν. Αλλά σήμερα, σύντροφοι, υπάρχει στο κόμμα μας
αυτό που ζητούσε πάντα ο Λένιν, και που δεν υπήρχε επί Ζαχαριάδη, ορθό-
τητα της πολιτικής καθοδήγησης, που την πραγματοποιεί η πρωτοπορία, η ορ-
θότητα της πολιτικής, στρατηγικής και της τακτικής με τον όρο ότι οι πλατιές
μάζες θα πειθονται από την ίδια τους την πείρα γι' αυτή την ορθότητα. Αυτή
είναι η πιο σίγουρη βάση για την εξασφάλιση της πειθαρχίας μέσα στο κόμμα
μας. Φαίνεται ο Γούσιας θέλει να δίνονται στρατιωτικά παραγγέλματα και να
κάθονται όλοι σουζα, αλλά το κόμμα δεν είναι στρατώνας.

Λίγα λόγια, σύντροφοι, για το φιλοσοβιετισμό και αντισοβιετισμό, όπως
βγήκε από δω πέρα. Οι κομμουνιστές της Ελλάδας πάντα αναγνώριζαν και
αναγνωρίζουν τον καθοδηγητικό ρόλο του ΚΚ της ΣΕ στο διεθνές εργατικό κί-
νημα. Και γι' αυτό ο Ζαχαριάδης και οι συνεργοί του, σε κάθε ανομία τους, λέ-
γανε ότι έχουν την υποστήριξη των σοβιετικών συντρόφων, και διέπρατταν
την ανομία αυτή εν ονόματι της υπεράσπισης της ΣΕ. Και στην 3η Συνδιάσκε-
ψη και αργότερα στην Τασκέντη, έλεγαν τα ίδια. Τι λένε σήμερα τα πράγμα-
τα: Σήμερα τα πράγματα λένε ότι οι σοβιετικοί σύντροφοι με χαρά βλέπουν
πως πάει το κόμμα μας μπροστά μετά την 6η Ολομέλεια. Αυτό μας είπε στο

χαιρετισμό του ο σ. Κουούσινεν. Τι λέει τώρα ο Βλαντάς. Λέει ότι δε συμφωνεί με την 6η Ολομέλεια. Ότι η δουλειά του Γραφείου είναι φραξιονιστική. Παριστάνει το φίλο της ΣΕ. Και δηλώνει ότι θα πέσει για την αλήθεια. Για ποια αλήθεια όμως, σύντροφοι. Δεν τον νοιάζει ότι πέφτει από θέσεις αντισοβιετικές. Να γιατί δεν μπορεί να συγκινήσει κανέναν η επίκλησή του για τα 32 χρόνια δράσης του στο κόμμα. Δείχνει κι αλλού το πραγματικό πρόσωπο του φιλοσοβιετισμού του. Κατηγόρησε χθες τους συντρόφους του Γραφείου ότι δεν είναι ικανοί να υπερασπίσουν μια υπόθεση του ΚΚ της ΣΕ. Έτσι αντιλαμβάνεται το ρόλο της καθοδήγησης του ΚΚΕ. Μιλάει για ψευτοφιλοσοβιετισμό, που αρχίζει από το 1948. Εννοεί προφανώς το γράμμα του σ. Μάρκου, στο ΚΚ της ΣΕ, κι αυτό το ονομάζει φραξιονισμό, να ποιος είναι ο αντισοβιετικός χαρακτήρας της φραξιονιστικής ομάδας που εκπροσωπεί.

Ζήτησε 7 ώρες να μιλήσει ο Βλαντάς και 4 ο Γούσις, είχαν βάλει και σχέδιο απόφασης, με ποιο σκοπό; Να κατακυρώσει και τυπικά μέσα στην Ολομέλεια την ύπαρξη της φραξιονιστικής ομάδας που εκπροσωπούν.

Λίγα λόγια, σύντροφοι, για το μηδενισμό. Υπάρχουν σήμερα μηδενιστικές τάσεις στο κόμμα μας; Υπάρχουν πραγματικά. Πού βρίσκεται όμως η ρίζα των τάσεων αυτών. Νομίζω πως βρίσκεται στο μηδενισμό που καλλιεργούσαν μέσα στο κόμμα μας για πολλά χρόνια οι Ζαχαριάδης, Μπαρτζιώτας πρώτ' απ' όλα, σα φορείς ξένης εχθρικής ιδεολογίας. Αρχίζοντας από την ιστορία μας ίσαμε τα στελέχη του κόμματος, και τη λογοτεχνική κληρονομιά και δημιουργία της. Τι έδειχνε, σύντροφοι, ο μηδενισμός αυτός. Ο μηδενισμός αυτός έδειχνε την έλλειψη πίστης στις δυνάμεις του κόμματος και του λαού. Μέσα στο κόμμα είχαν σβηστεί τα όρια του εχθρού και του φίλου. Αν άκουγε κανείς κατά γράμμα τα όσα έλεγαν οι Ζαχαριάδης και Μπαρτζιώτας, θα 'πρεπε να συμπεράνει ότι το ΚΚΕ δεν έχει άλλη αποστολή, παρά να ξεγεννάει χαφιέδες, υπόπτους, χρεοκόπους. Πήγαιναν να μετατρέψουν το κόμμα από εθελοντική ένωση ομοϊδεατών, σε ομάδα αλληλουποβλεπομένων ανθρώπων, και δυστυχώς ως ένα βαθμό το κατόρθωσαν αυτό το πράγμα. Είναι αμφίβολο αν υπάρχει άλλο παράδειγμα, να υπάρχουν τόσες διαγραφές, ποινές, τιμωρίες σε ΚΚ, όπως στο κόμμα μας επί Ζαχαριάδη, για να μη μιλήσουμε για το πρωτοειδωτο πογκρόμ της Τασκέντης. Να λοιπόν από πού κρατάει ο μηδενισμός. Είναι φτηνή δημαγωγία ισάξια αυτών που την κάνουν, να λέγεται ότι το Γραφείο κάνει μηδενισμό γιατί κατηγορεί τα στελέχη και διασύρει τους αγώνες του ΔΣ. Οι κομμουνιστές της χώρας μας έκαναν μεγάλους αγώνες. Και κάνουν σήμερα σκληρή πάλη και στις φυλακές κι εξορίες. Ανάξιοι είναι αυτοί που δε στάθηκαν αντάξιοι των αγώνων αυτών, και μας προτείνουν σήμερα ν' αφήσουμε την κατάσταση στην Ελλάδα, και να σώσουμε, λέει το κόμμα. Εννοούν φαίνεται να περισώσουν τη θέση τους. Γιατί πάντα ταύτιζαν τον εαυτό τους με το

κόμμα και το νόμιζαν ότι είναι φέουδο τους. Και νομίζω πως δεν έχει λόγους να ανησυχεί ο σ. Πορφυρογέννης ότι αν το κόμμα σήμερα μιλήσει για τα λάθη του και απομακρύνει τους κύριους πρωταίτιους της ανώμαλης κατάστασης που υπήρχε στο κόμμα, αυτό δήθεν μπορεί να προκαλέσει ανησυχίες και τέλος πάντων αναταραχή στην Ελλάδα. Οχι, σύντροφοι, το τι θα προκληθεί στην Ελλάδα αν εξακολουθήσει αυτή η κατάσταση που υπήρχε μέσα στο κόμμα μας, νομίζω ότι μας τα είπε αρκετά παραστατικά η σ. Αλέγκρα, η οποία μετέφερε την εντολή των κομμουνιστών, ότι εμείς δεν μπορούμε να συνεχίσουμε μ' αυτούς τους ανθρώπους οι οποίοι μας τραβάνε προς τα πίσω.

Σύντροφοι, μπορούμε να δούμε μερικά δείγματα της ειλικρίνειας των ανθρώπων αυτών. Ο Γούσιας έλεγε στο διαβόητο γράμμα του στο *Νέο Κόσμο* ότι ο λαός χαιρέτισε με ενθουσιασμό την 6η Ολομέλεια. Τώρα λέει ότι το Γραφείο πάει να πνίξει τον ενθουσιασμό του λαού και βάζει κατά της 6ης Ολομέλειας. Αυτή είναι η πολιτική συνέπεια, η πολιτική εντιμότητα των ανδρών. Ο Βλαντάς είπε στην αρχή ότι εγκρίνει την 6η Ολομέλεια, και μάλιστα μας είπε ότι είπε και ψέματα και μάλιστα βοήθησε μέχρι αηδίας, τα λόγια είναι δικά του. Τώρα ξεσπαθώνει με πλατφόρμα φραξιονιστική, για να σώσει λέει το κόμμα.

Σύντροφοι, θα μπορούσε ν' αναφέρει κανείς εδώ μερικά βαθυστοχαστα λόγια του Καλίνιν. Σ' όλα τα ζητήματα πρέπει να παίρνουμε τέτοια στάση, ώστε όλοι όσοι μας περιβάλλουν, να νιώθουν την ειλικρίνεια και την εντιμότητά μας. Η υποκρισία δεν κρύβεται καμιά φορά από τις μάζες. Και γι' αυτό πρέπει μ' όλα τα δυνατά μας να την αποφεύγουμε. Τις μάζες δεν τις ξεγελάς. Κι αν οι άνθρωποι αντιληφτούν ότι ένας υποκρίνεται, ποτέ πια δεν τον ξαναπιστεύουν. Νομίζω, σύντροφοι, ότι τους ανθρώπους από την πρώην Γραμματεία και από την τωρινή φραξιονιστική ομάδα, τους γνώρισε ο κόσμος και δεν τον ξαναγελούν. Και είναι πρωταρχικό ζήτημα, κομματικής τάξης και ηθικής, η παραπέρα παραμονή τους μέσα στο κόμμα. Δεν μπορούν να παραμερίσουν αυτοί, που κοντά σ' όλα τ' άλλα, έδωσαν εντολές στον Γουσόπουλο να καταδίδονται κομμουνιστές στην Ασφάλεια, δήθεν για να προχωρήσει η παράνομη δουλειά μας. Δε θεωρώ τυχαίο ότι ο σ. Γούσιας, με συγχωρείτε για την έκφραση, δε μίλησε ούτε λέξη για την υπόθεση Γουσόπουλου. Κι όμως είναι αυτός ο πρώτος που τον έστειλε να κάνει αυτή τη δουλειά. Είναι, σύντροφοι, στάση ανθρώπων οι οποίοι θέλουν να λένε ότι θα σώσουν το κόμμα και ότι κάνουν αυτοκριτική μπροστά στο κόμμα, μπροστά σε μια τέτοια περίπτωση, όταν ένα απλό μέλος του κόμματος προδίδει κάποιον και του λέμε ότι είναι καταδότης, και τον κατηγορούμε σαν προδότη, κι όταν εμείς σαν ηγεσία του κόμματος κάνουμε τέτοιες πράξεις; Σκεφτείτε μόνοι σας, σύντροφοι, στάση. Ούτε μπορεί να στέκονται μέσα στο κόμμα αυτοί, που συνδιαλέγονται μέσω ενός λυγισμένου, ενός ανθρώπου που πρόδωσε, με τα σώματα ασφαλείας του εχθρού.

Η ΚΕ, νομίζω, πρέπει να πάρει καθαρή θέση μπροστά στο λαό, για την αντιμετώπιση του ζητήματος αυτού που αν δεν ξεκαθαριστεί θα βαρύνει όλο το κόμμα. Τα μέλη του κόμματος στη Ρουμανία έχουν ξεκάθαρη θέση πάνω στην περίπτωση Μάκη, που τη θεωρούν πράξη προδοσίας και χαφιεδισμού για τα μέλη της πρώην Γραμματείας που την οργάνωσε.

Σύντροφοι, εκφράζω την πεποίθησή μου ότι το κόμμα μας θα βγει από την 7η Ολομέλεια πιο γερό, με δυναμωμένη την ενότητά του και το ιδεολογικό του μέτωπο. Κανένας δεν πρέπει να υποτιμάει τις δυσκολίες που υπάρχουν. Αλλά και κανένας δεν πρέπει να παραβλέπει το γεγονός ότι μπήκαμε σ' ένα σωστό δρόμο και ότι οι κομμουνιστές έχουν όλη τη θέληση και τη διάθεση ν' ακολουθήσουν αυτόν το δρόμο χέρι με χέρι με το κομμουνιστικό κόμμα της ΣΕ και τα Κομμουνιστικά κι Εργατικά κόμματα των άλλων χωρών.

XIII σ. ΓΑΤΣΙΟΥ

Σύντροφοι.

Πέρασε σχεδόν ένας χρόνος από την ημέρα που με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων και του ΚΚ της ΣΕ και κάτω από το φως των ιστορικών αποφάσεων του ΧΧ Συνεδρίου πάρθηκαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, που για το κόμμα μας είναι ιστορικές. Οι αποφάσεις αυτές είναι ιστορικές γιατί επανέφεραν το κόμμα μας στο σωστό μαρξιστικό-λενινιστικό δρόμο, γιατί έβαλαν τέρμα στη μακρόχρονη κρίση που έδερνε το κόμμα μας που ήταν αποτέλεσμα της λαθεμένης πολιτικής γραμμής και της καταπάτησης των λενινιστικών οργανωτικών αρχών απ' τους Ζαχαριάδη και καθοδήγηση του κόμματός μας.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στάθηκαν αναλυτικά στα λάθη σχεταριστικού χαρακτήρα, που πήγαζαν από την αριστεριστική γραμμή του Ζαχαριάδη. Η ολόπλευρη υποστήριξη των μελών και στελεχών του κόμματος μέσα κι έξω από την Ελλάδα, η καθημερινή τους πάλη για την πραγματοποίηση στη ζωή της γραμμής της 6ης Ολομέλειας έδειξαν περίτρανα την ορθότητα των αποφάσεων αυτών. Οι επιτυχίες και τ' αποτελέσματα στην καθημερινή ζωή και δράση των οργανώσεών μας, με την καθοδήγηση του Γραφείου της ΚΕ, θα 'τανε οπωσδήποτε μεγαλύτερες και αποφασιστικότερης σημασίας και στην κατεύθυνση της απαλλαγής του κόμματος απ' τις καταστρεπτικές συνέπειες της ζαχαριαδικής πολιτικής και δράσης μέσα στις γραμμές του κόμμα-

τός μας, αν ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του δεν περνούσαν σε ένα ανοιχτό και ξετσιπωτο μπουκοτάρισμα των αποφάσεων της 5ης Ολομέλειας, πράγμα που είναι καθαρό ότι μόνο τον εχθρό εξυπηρετεί.

Η κλίκα αυτή δεν ικανοποιήθηκε με τα τόσα κακά που προξένησε στο κίνημα και στο λαό μας, αλλά αυτοί προσπαθούν και σήμερα ακόμα και από το βήμα αυτό να βλάψουν όσο τους είναι δυνατόν. Να μην αφήσουν το κόμμα να τραβήξει μπροστά. Οι ομιλίες τους, που ακούσαμε, και οι πολυσέλιδες πλατφόρμες, που έγραψαν, ανοιχτά και ξετσιπωτα βάζουν ενάντια στις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας, ξεχνώντας τι μας είπαν στην Τασκήντη όπου εμφανίστηκαν σαν αθώες περισσότερες. Τώρα είναι καθαρό από πού έπαιρνε τα συνθήματα η αντικομματική γκρούπα στην οργάνωσή μας, και ποιος την καθοδηγούσε.

Με τις πλατφόρμες τους αυτές πάνε να κλονίσουν την πίστη και την αφοσίωση των μελών του κόμματος προς τ' αδελφά ΚΚ και το ΚΚ της ΣΕ. Όμως αν το καταλάβουν μια για πάντα, ότι οι κομμουνιστές της Ελλάδας, καμιά φορά δε θα ξεχάσουν, την αδελφική βοήθεια που μας έδωσαν και μας δίνουν και τη συμπαράστασή τους, τ' αδελφά κομμουνιστικά κόμματα και το ΚΚ της ΣΕ, στις καλές και άσχημες μέρες. Και χέρι με χέρι, όπως είπε ο σ. αντιπρόσωπος του ΚΚ της ΣΕ, θα τραβήξουμε απαλλαγμένοι από τη μαφία μέσα στο κόμμα, επικεφαλής της εργατικής τάξης και όλου του εργαζόμενου λαού, στους καινούργιους αγώνες για την απελευθέρωση της πατρίδας μας.

Εγώ, σύντροφος, θέλω να σταθώ ιδιαίτερα σ' ένα από τα λάθη της ζαχαριαδικής πολιτικής, συνέπεια του οποίου είχαμε μεγάλη ζημιά σ' ολόκληρο το κίνημά μας, και πρόσθετες δυσκολίες στην κοινή πάλη του σλαβομακεδονικού και ελληνικού λαού, όπως τόνισε και η εισήγηση.

Είναι λαθεμένη η θέση της 5ης Ολομέλειας του Γενάρη 1949 που χωρίς κανένα λόγο και σε μια κρίσιμη για τον ένοπλο αγώνα στιγμή ο Ζαχαριάδης άλλαξε τη σωστή θέση της ισοτιμίας για το σλαβομακεδονικό λαό με τη θέση του κρατικού αποχωρισμού, καταπατώντας έτσι μια θεμελιακή αρχή του μαρξισμού-λενινισμού, την αρχή ότι το εθνικό ζήτημα δε λύνεται με βάση κάποια αφηρημένη για το ζήτημα αυτό αρχή αλλά πάντοτε σε σχέση με της συγκεκριμένη κατάσταση, και πάντοτε με γνώμονα την εξυπηρέτηση των γενικότερων συμφερόντων του εργατικού κινήματος.

Η σωστή θέση στο εθνικό ζήτημα, η θέση της ισοτιμίας, που πήρε το Συνέδριο το 1935, που αποτέλεσε τη βάση της δουλειάς του κόμματος από τότε ως το Γενάρη 1949, που παρά τα λάθη, ιδιαίτερα στη πρώτη φάση του ένοπλου αγώνα, που έφεραν μερικές προστριβές, ο σλαβομακεδονικός λαός, κάτω από τη σημαία του ΚΚΕ, του μόνο κόμματος που με συνέπεια πάλεψε για τα δικαιώματα του σλαβομακεδονικού λαού, συσπειρώθηκε γύρω του και

πάλεψε και στις δυο φάσεις του ένοπλου αγώνα, που η παλλαϊκή συμμετοχή του και ο μαζικός ηρωισμός τους, ιδιαίτερα στο ΔΣΕ είναι πραγματικά συγκινητική.

Χιλιάδες Μακεδόνες, άνδρες και γυναίκες, με το όπλο στο χέρι, από τα βουνά της Ρούμελης ως το Γράμμο-Βίτσι, δίπλα με τ' αδέρφια τους τους Έλληνες, έχυναν το αίμα τους για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία της χώρας μας, για την κοινή υπόθεση των δυο λαών. Επομένως η αλλαγή της θέσης αυτής απ' τον Ζαχαριάδη δεν έκανε τίποτα άλλο από το να δώσει όπλα στο μοναρχοφασισμό, να εκτελεί τα μέλη και τα στελέχη του ΚΚΕ. Οι Μακεδόνες δεν είχαν ανάγκη από την παραπάνω δολοφονία του Ζαχαριάδη με την αλλαγή του συνθήματος στην 5η Ολομέλεια, όπου τους έταζε λαγούς με πετραχήλια, τάχα για να πάρουν πιο μαζικά μέρος στον ένοπλο αγώνα. Οι Μακεδόνες είχαν πειστεί με την προηγούμενη σωστή θέση του κόμματος, και κανείς δεν μπορεί να πει ότι δεν πάλευαν μαζικά και συσπειρωμένοι με τον ελληνικό λαό. Κανένας ειδικός λόγος δεν υπήρχε στην 5η Ολομέλεια ν' αλλάξει η θέση για το Μακεδονικό και μόνο το εχθρικό σύνθημα της εποχής εξυπηρετούσε, ότι το ΚΚΕ παλεύει για απόσπαση μέρους της ελληνικής επικράτειας, και αυτό είναι το βασικό και ιδιαίτερο που πρέπει σήμερα το κόμμα μας να μελετήσει και να ερευνηθεί. Το αντικομμουνιστικό, αντιμπαρξιστικό της εποχής εκείνης σύνθημα, έδωσε τη δυνατότητα στους μοναρχοφασίστες να φανατίσουν το στρατό για το δήθεν κίνδυνο σε εισαγωγικά, απόσπασης μέρους της Ελλάδας και να μας πολεμήσουν με μεγαλύτερο φανατισμό. Και να εκτελούν κατά δεκάδες τους κρατούμενους αγωνιστές, και ν' ολοκληρώσουν την απομόνωση του κόμματός μας και γενικά του κινήματός μας απ' τις μάζες και από μια σειρά συμπαθούντες δημοκρατικούς παράγοντες, και από την άλλη μεριά διευκόλυνε τη μοναρχοφασιστική κυβέρνηση στα ομαδικά μαζικά μέτρα εξόντωσης και ξεκληρισμού των Μακεδόνων.

Από την αλλαγή αυτή, αποξενώθηκε ακόμα πιο πολύ το κόμμα και το κίνημα από τις πλατιές λαϊκές μάζες του ελληνικού λαού, κι έτσι δυσκόλεψε το πατριωτικό-δημοκρατικό κίνημα στην Ελλάδα. Να γιατί η αλλαγή του συνθήματος στην 5η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, από ισοτιμία στους Σλαβομακεδόνες σε αποχωρισμό, ήταν μεγάλο πολιτικό λάθος με κύριο υπεύθυνο τον Ζαχαριάδη.

Το σύνθημα που ανταποκρινόταν στις ελληνικές και διεθνείς συνθήκες τότε και σήμερα είναι εθνική ισοτιμία στους Σλαβομακεδόνες. Με την αναγνώριση του δικαιώματος της εθνικής ισοτιμίας, ο σλαβομακεδονικός λαός θ' αποκτήσει τη δυνατότητα να ζήσει λεύτερος και νοικοκύρης στην πατρική του γη, ν' αναπτυχθεί πολιτικά, οικονομικά, εκπολιτιστικά. Από την άλλη μεριά η θέση ισοτιμίας στους Σλαβομακεδόνες βοηθάει σήμερα στη συσπείρωση των

πατριωτικών δημοκρατικών δυνάμεων της χώρας, την αδελφική ενότητα του ελληνικού και σλαβομακεδονικού λαού, την κοινή πάλη για τη δημοκρατία, την ειρήνη και την ανεξαρτησία της Ελλάδας.

Η 6η Ολομέλεια διορθώνει την κατάσταση αυτή, χωρίς όμως να κριτικάρει σ' όλο του το βάθος το λάθος αυτό του Ζαχαριάδη στην 5η Ολομέλεια. Σε συνέχεια το 1952 με πρόταση του Ζαχαριάδη, ενώ διαλύονται οι εθνικοαπελευθερωτικές οργανώσεις ΝΟΦ, ΑΦΖ, στη θέση τους ιδρύθηκε η οργάνωση «Ηλιντεν». Με την ίδρυση αυτής της οργάνωσης, ο Ζαχαριάδης επανέρχεται πάλι στις λαθεμένες απόψεις της 5ης Ολομέλειας, γιατί οι σκοποί και ο χαρακτήρας της οργάνωσης «Ηλιντεν» δεν ανταποκρίνονταν στα σημερινά καθήκοντα και τις απαιτήσεις του πατριωτικού δημοκρατικού κινήματος στην Ελλάδα, μέρος του οποίου είναι και το μακεδονικό πατριωτικό δημοκρατικό κίνημα στις συνθήκες που ζει και παλεύει ο σλαβομακεδονικός λαός.

Η διακήρυξη κι άλλα ντοκουμέντα της οργάνωσης «Ηλιντεν» είναι διαποτισμένα με το πνεύμα της αντιιτιτικής καμπάνιας που γινόταν γενικότερα μαζί και με την καθοδήγηση του κόμματος. Η οργάνωση «Ηλιντεν» κατά συνέπεια δε βοηθάει στη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων στην Ελλάδα, δε βοηθάει στην ενότητα ανάμεσα στους Σλαβομακεδόνες, δε βοηθάει ακόμα στο δυνάμωμα των αδελφικών σχέσεων του ελληνικού και σλαβομακεδονικού λαού με τους λαούς της Γιουγκοσλαβίας. Για τους λόγους αυτούς η παραπάνω ύπαρξη της οργάνωσης αυτής δεν έχει κανένα νόημα. Εξάλλου και στη ζωή αυτή ατόνησε.

Η πολιτική Ζαχαριάδη που εφαρμοζόταν με ιδιαίτερη δουλειά στους Σλαβομακεδόνες, με την οπωσδήποτε ανάδειξη των Μακεδόνων στα κομματικά όργανα σ' όλη την ιεραρχία έξω από κομματικά κριτήρια, με την καλλιέργεια του πνεύματος του αδικημένου και παραγκωνισμένου Μακεδόνα, κλπ. ήταν ουσιαστικά μια καμουφλαρισμένη πολιτική υπονόμησης της ενότητας των Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων, που καλλιεργούσε ουσιαστικά το ξεχωριστό κι ιδιαίτερο πνεύμα στους Μακεδόνες, ενάντια στο πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού, έξω από τις κομματικές αρχές και τις καταστατικές υποχρεώσεις του μέλους ενός μαρξιστικού κομμουνιστικού κόμματος. Και ταυτόχρονα καλλιεργούσε μέσα στους Σλαβομακεδόνες ένα αντικομματικό, αντιδιεθνιστικό, εθνικιστικό πνεύμα που παρουσιάζονταν ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του σα μακεδονοπατέρες, διαπαιδαγωγώντας τους συντρόφους Μακεδόνες όχι στο πνεύμα της αγάπης και αφοσίωσης πάνω στις αρχές ενός μαρξιστικού κόμματος, αλλά στο πνεύμα της αφοσίωσης στον Ζαχαριάδη και στην κλίκα του. Έτσι εξηγούνται μέχρι ενός σημείου και οι δυσκολίες που συναντούμε ακόμα από μια σειρά Μακεδόνες στην οργάνωσή μας.

Η πολιτική αυτή δημιούργησε την εντύπωση ότι η ενότητα των Ελλήνων

και Σλαβομακεδόνων είναι κάτι το πολύ εύθραστο, που μόνο με διπλωματικότητα και με πολιτικαντισμό και τη λατρεία στα πρόσωπα μπορούμε να τη διατηρήσουμε, κι όχι πάνω στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού που είναι το κύριο θεμέλιο για να υπάρξει και να δυναμώνει αυτή η ενότητα. Ενώ είναι γνωστό σ' όλους ότι η ακατάλυτη ενότητα Ελλήνων και Μακεδόνων έχει σφυρηλατηθεί και ασαλωθεί στην κοινή πάλη, στους κοινούς αγώνες ενάντια στον κοινό εχθρό, που είναι η ντόπια πλουτοκρατία και ο αμερικανοεγγλέζικος ιμπεριαλισμός.

Θέλω να πω δυο λόγια, σύντροφοι, για τη διαβρωτική δουλειά του Ζαχαριάδη και της κλίκας του στην οργάνωσή μας και πιο ειδικά για τη διάσπαση της ενότητας Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων.

Μέσα στο γενικό σχέδιο της Ζαχαριαδικής κλίκας για την εξουδετέρωση της ΚΟ Τασκέντης, υπήρχε και η εξέχουσα πρωτεραιότητα και το χτύπημα ενάντια στους αδιάρρηκτους δεσμούς Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων, που σφυρηλατήθηκαν σε πολύχρονους κοινούς αγώνες, για τη λευτεριά και την ανεξαρτησία της πατρίδας μας. Για το σκοπό αυτό ειδικά στάλθηκαν από τον Ζαχαριάδη ο σ. Βαϊνάς, όπως ο ίδιος το κατήγγειλε στο κόμμα. Όλη αυτή η πολιτική με τη μορφή της ιδιαίτερης δουλειάς, ξεμασκαρεύτηκε στην Τασκέντη και παρουσιάστηκε ολόγυμνη, αντικομματική, διασπαστική.

Τα συνθήματα που χρησιμοποίησε ο Ζαχαριάδης για το καταχθόνιο του έργο της διατάραξης της ενότητας Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων στην ΚΟΤ, βρήκαν απήχηση και έπιασαν μέσα στους Σλαβομακεδόνες, εξαιτίας της παραπάνω αντιδιεθνιστικής πολιτικής που εφαρμόζε ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του απέναντι στους Μακεδόνες.

Τα αρχικά συνθήματα ήταν τα παρακάτω: Ότι η Κομματική Οργάνωση Τασκέντης, η Κομματική Επιτροπή της ΚΟ Τασκέντης, δεν προσέχει τους Μακεδόνες, και δεν αναδειχνει στελέχη μακεδονικά, επομένως πρέπει να παλέψετε ενάντια στην ΚΕ Τασκέντης. Υστερότερα, ότι πάνε να μας φάνε τον Βαϊνά. Ψευτιά μεγάλη, γιατί κανένας κομμουνιστής στην ΚΟΤ δε στράφηκε ενάντια στο σ. Βαϊνά. Φυσικά, υστερότερα τα συνθήματα ο Ζαχαριάδης τα προώθησε και πιο μπροστά. Ότι εμείς οι Μακεδόνες δεν έχουμε καμιά δουλειά με τους Έλληνες, να μην κλαίμε σε ξένο μήνιμα, που τα συνθήματά του αυτά διοχετεύονται μέσω των θερμών υποστηρικτών του Ζαχαριάδη, Παπαιωάννου, Τζαβέλλα και άλλους. Ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του γενικά, μα και ειδικότερα στην Τασκέντη, με διάφορους τρόπους καλλιέργησαν ακόμα και αντισοβιετικό πνεύμα ανάμεσα στους Μακεδόνες. Π.χ., το 1953 ήρθε στην Τασκέντη ο Ζαχαριάδης. Παρά τη γνώμη πολλών συντρόφων, ότι δεν πρέπει στην ΚΟ Τασκέντης να συγκροτηθεί οργάνωση «Ηλιντεν» γιατί οι σύντροφοι Μακεδόνες, στο σοβιετικό περιβάλλον διαπαιδαγωγούνται σωστά στο πνεύμα

του προλεταριακού διεθνισμού, στο πνεύμα της αγάπης, της φιλίας και της αφοσίωσης στη σοβιετική πατρίδα. Ο Ζαχαριάδης έδωσε εντολή στην ΚΕ Τασκέντης και ανέθεσε στο σ. Βαϊνά να συγκροτήσει την οργάνωση «Ηλιντεν». Αφού συγκροτήθηκε η οργάνωση «Ηλιντεν» η ΚΕ Τασκέντης πήρε γράμμα απ' το ΠΓ που έλεγε: « το «Ηλιντεν» πρέπει να διαλυθεί. Κι όταν ο σ. Βαϊνάς με μέλη της ΚΕ Τασκέντης έκαναν συγκεντρώσεις για να πούνε ότι θα παύσει να υπάρχει οργάνωση «Ηλιντεν», οι Μακεδόνες έλεγαν: Ήρθε ο Ζαχαριάδης και μας συγκρότησε οργάνωση. Η ΚΕ Τασκέντης μαζί με τους σοβιετικούς, μας τη διαλύουν. Να η αντισοβιετική αιχμή του Ζαχαριάδη.

Ύστερα από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας η μεγάλη μάζα των Μακεδόνων είδε την ορθότητα των αποφάσεων αυτών, κι αν και δεν προσχώρησαν αποφασιστικά, όμως κρατάνε μια στάση ουδετερότητας, και μια στάση αναμονής. Το εμπόδιο που στέκει σήμερα μπροστά τους είναι τα μεγάφωνα του Ζαχαριάδη, που είπα παραπάνω, που με διάφορα εχθρικά, αντιδιεθνιστικά ζητήματα, καλλιεργούν τον εθνικισμό ανάμεσα στους Μακεδόνες και μάλιστα υπάρχει γραφείο παράνομο που οργανώνει τη φυγή των Μακεδόνων προς τα Σκόπια. Φυσικά, τελευταία στην οργάνωσή μας, ύστερα ιδιαίτερα από τις αναθεωρητικές θέσεις των ηγετών της Ένωσης Κομμουνιστών της Γιουγκοσλαβίας, έσπασε κι αυτή η τάση, η επίδραση του παρακλαδιών της αντικομματικής ομάδας μέσα στο κόμμα όσον αφορά τη φυγή προς τη Γιουγκοσλαβία.

Για να απαλλάξουμε την οργάνωσή μας από τις παλιές κληρονομίες και τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος ενότητας Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων και τις συνέπειες της διασπαστικής δουλειάς του Ζαχαριάδη στην οργάνωσή μας, χρειάζεται να γίνει σοβαρή δουλειά. Ν' ανεβάσουμε την ιδεολογικοπολιτική δουλειά για το στερέωμα της ενότητας πάνω στις αρχές του προλεταριακού διεθνισμού, πάνω στη βάση των κοινών συμφερόντων, και των κοινών αγώνων, που συνδέουν τους δυο λαούς, και θα τους συνδέουν και στο μέλλον και σύμφωνα με τη σωστή μαρξιστική-λενινιστική θέση της ισοτιμίας. Να ξεσκεπάσουμε τα λάθη και τις συνέπειές τους για το κίνημα γύρω στο σλαβομακεδονικό ζήτημα. Να κάνουμε καθημερινή δουλειά ξεσκεπάζοντας τα εχθρικά συνθήματα που ρίχνει η αντικομματική γκρούπα, στην οργάνωσή μας, για να προφυλάξουμε τους συντρόφους Μακεδόνες απ' τον εθνικισμό που σπέρνουν με τα συνθήματα αυτά. Πρώτιστο καθήκον της κομματικής οργάνωσης Τασκέντης είναι: να διατηρήσουμε και να δυναμώσουμε ανάμεσα στους Μακεδόνες ν' αναπτύξουμε τον εθνικό τους πολιτισμό, εθνικό στη φόρμα και σοσιαλιστικό στο περιεχόμενό του. Η ανάπτυξη των παραδόσεών του, τα ήθη και έθιμά του, καθετί που έχει σχέση με την ιδιοσυγκρασία του λαού, καθετί που είναι δικό του, καθετί που είναι κληρονομιά του. Ανάμεσα σ' αυτά σοβα-

ρό ζήτημα είναι το ζήτημα της γλώσσας. Ο Μακεδόνας για να μάθει την ιστορία του, τις παραδόσεις του, τον πολιτισμό του και να τ' αναπτύξει παραπέρα, πρέπει να ξέρει τη γλώσσα του. Εκατοντάδες είναι τα μακεδονόπουλα που σπουδάζουν στα δημοτικά σχολεία και γενικές σχολές στη ΣΕ. Και σήμερα δε μαθαίνουν τη γλώσσα τους. Το πρόβλημα αυτό είναι πολύ σοβαρό, και η ΚΕ πρέπει να το δει και να λύσει με τις δυνατότητες που υπάρχουν.

Σύντροφοι, παρά τη διασπαστική δουλειά που έκανε ο Ζαχαριάδης ανάμεσα στους Μακεδόνες κι Έλληνες, παρά τον εθνικισμό και αντιδιεθνισμό που καλλιεργούσαν, η φιλία των δυο λαών ήταν και είναι και θα είναι ακατάλυτη και οι Μακεδόνες πιστοί και αφοσιωμένοι στο ΚΚΕ, στον προλεταριακό διεθνισμό, την αφοσίωσή τους στη μεγάλη χώρα του Λένιν, τη ΣΕ, θα τραβήξουν μπροστά χέρι με χέρι με τ' αδέρφια τους τους Έλληνες για τη δημοκρατική αναγέννηση και την προκοπή της Ελλάδας.

XIV σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Σύντροφοι.

Θ' αρχίσω σύντροφοι από το Τασκέντ. Όπως δήλωσα και τότε εκεί στο Τασκέντ, στην επιτροπή της ΚΕ του Κομμουνιστικού Κόμματος της ΣΕ, πρώτος και κύριος φέρνω εγώ όλη την πολιτική ευθύνη για την κατάσταση που δημιουργήθηκε στην Κομματική Οργάνωση του Τασκέντ, γιατί σα Γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής δεν μπόρεσα να διορθώσω την κατάσταση που υπήρχε εκεί. Αυτό το 'πα και στην 5η Ολομέλεια. Πρόσθετα για τους λόγους, που με εμπόδισαν να εκπληρώσω την αποστολή μου, θα τους πω στην ΚΕ του ΚΚΣΕ. Στην ΚΕ του ΚΚΣΕ είπα τη γνώμη μου, τους λόγους αυτούς που συνίστανται κυρίως στο ποιους θεωρώ εγώ υπεύθυνους για την κατάσταση που δημιουργήθηκε στο Τασκέντ. Και στο τέλος πρόσθετα, και στην επιτροπή της ΚΕ του ΚΚΣΕ, και στη Γραμματεία της ΚΕ, επί παρουσία και του σ. Κουούσινεν: Εφόσον στην εκτίμηση της κατάστασης στο Τασκέντ ήρθα σ' αντίθεση με την ΚΕ του ΚΚΣΕ, παρακαλώ την ΚΕ του ΚΚΣΕ να μ' απαλλάξει από τη δουλειά στο ΚΚΕ. Θα μου πεις γιατί στην ΚΕ; έτσι; Πρώτα-πρώτα βλέπετε ότι εγώ και τέτοιο θέμα συζητούσα, από την άποψη αυτή, και θεωρούσα την ΚΕ αρμόδια και για λόγους καθαρά κομματικούς. Δηλ. πώς να το πω. Έκανα στο ΚΚΣΕ έκανα σοκάρης στη νεολαία της ΣΕ και θεωρούσα την ΚΕ του ΚΚΣΕ αρμόδια να κρίνει αυτό το ζήτημα. Αυτά σύντροφοι. Αυτά για το Τασκέντ.

Για την Επιτροπή των κομμάτων. Δήλωσα στην Επιτροπή στο σ. Κουούσι-
νεν. Και το 'δωσα και γραφτά. Τώρα όλα αυτά τα ντοκουμέντα δεν τα έχω, σας
δίνω το νόημα. Αποδέχομαι το σχηματισμό της Επιτροπής. Δε συμφωνώ με
τη γενική εκτίμηση της δουλειάς της καθοδήγησης του ΚΚΣΕ. Και εφόσον η
Επιτροπή των πέντε αδελφών κομμάτων ουσιαστικά ανέλαβε ευθύνες μου με
το ΚΚΕ, με το σχηματισμό της και με την πρωτοβουλία που ανέλαβε, παρακα-
λούσα να μου υποδείξει σε ποιους συντρόφους να παραδώσω τη δουλειά μου
στο ΚΚΣΕ και να μπω στην μπάντα. Και επειδή δεν ήθελα να σταθώ εμπόδιο
στη δουλειά της Επιτροπής και να 'ρθω σε σύγκρουση μαζί της, μια και είχα
διαφορετική, ριζικά, γνώμη στη βασική πολιτική εκτίμηση της δουλειάς της κα-
θοδήγησης του ΚΚΕ δεν ήρθα στην 6η Ολομέλεια.

Τρίτο ζήτημα. Για τον Ζαχαριάδη. Συμφωνώ με την απομάκρυνση του Ζα-
χαριάδη από την καθοδήγηση του κόμματος. Το ζήτησα επανειλημμένα από
την ΚΕ και από την Κομματική Επιτροπή. Γιατί. Έξω απ' όλα τ' άλλα, το γεγο-
νός ότι ο Ζαχαριάδης δεν είχε την εμπιστοσύνη των πέντε αδελφών κομμα-
των προκαθόριζε τη θέση του στην καθοδήγηση του ΚΚΕ.

Σύντροφοι αλλιώς δεν μπορούσα να ενεργήσω. Εδώ σύντροφοι θα μπο-
ρούσα και να τελειώσω το λόγο μου και να πάω να κάτσω. Καταλαβαίνω ότι
αυτό δε φτάνει και ότι αυτό δε σας ικανοποιεί. Γι' αυτό θα πρέπει να συνεχί-
σω και δω τώρα η συνέχεια θα 'ναι λίγο μακρουλή. Όταν θα νομίζετε ότι τα
όρια της υπομονής σας εξαντλήθηκαν να μου το πείτε να σταματήσω. Φυσικά
θα προσπαθήσω να 'μαι σύντομος. Και θα σταθώ στα παρακάτω ζητήματα: Στις
διαφωνίες μου με την επιτροπή των πέντε αδελφών κομμάτων. Που συνιστά-
νται σε δυο ζητήματα. Την εκτίμηση της γενικής πολιτικής γραμμής και πο-
ρείας του ΚΚΕ, το πρώτο, πρόσωπα καινούργιας καθοδήγησης, το δεύτερο.
Πριν προχωρήσω θέλω να δώσω μια εξήγηση που έχει σχέση με το πιο πάνω.
Γιατί δε μίλησα από την πρώτη στιγμή το πρωί και όταν σηκώθηκα να δώσω
εξηγήσεις ο Λασσάνης μου 'λεγε κάτσε κάτω; Γιατί σύντροφοι δεν ήμουν προ-
ετοιμασμένοι. Κάποιος από πίσω μου μου 'πε όταν είπα ότι δεν είμαι προε-
τοιμασμένος: Αυτά πρέπει να τα ξέρεις από έξω. Από μια άποψη είναι σωστό
άμα θέλω πρόχειρα ν' απαντήσω. Για να δώσω ντοκουμενταρισμένη απάντη-
ση έπρεπε να 'μαι προετοιμασμένος. Αυτό σύντροφοι δεν είναι. Από τη στιγ-
μή, που έφυγα από την καθοδήγηση του Κόμματος, ξεκόπηκα, δεν είχα στη
διάθεση μου ούτε υλικά ούτε *Νέο Κόσμο* ούτε τίποτα. Επαιρνα, πήρα σ' αυτό
το διάστημα, καθαρώς από προσωπική πηγή, δυο τρεις *Νέους Κόσμους*, διά-
βαζα από καιρό σε καιρό *Αυγή*, ούτε Αθήνα μπορούσα ν' ακούσω, ραδιόφωνο
είχα αλλά δεν έπαιρνε, ώστε ουσιαστικά ήμουνα ξεκομμένος. Υλικά δεν είχα,
χαρτιά και τέτοια πράγματα, μαζί μου, διάβαζα φυσικά Τύπο, διεθνή γεγονό-
τα κι αυτά. Ένα διάστημα η ΚΕ μου 'στειλε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλει-

ας και μου 'λεγε τη γνώμη μου να πω. Εγώ της απάντησα και είπα να μου στείλετε όλα τα πρακτικά, μα πολύ περισσότερο που ανάμεσα στην απόφαση και στο γράμμα υπήρχε και βασική αντίθεση στην εκτίμηση της δουλειάς και θα προτιμούσα τη γνώμη μου να την πω σε Ολομέλεια του κόμματος, είτε σε αντιπροσωπευτικό σώμα. Εδώ σταμάτησε αυτό το ζήτημα. Τα υλικά αυτά δεν τα πήρα, ούτε και είχα αξίωση να μου τα στείλουν εκεί, το 'βαζα το ζήτημα αυτό. από τα χαρτιά τα άλλα τα δικά μου. Πριν τρεις μήνες πήρα μερικά που δεν είχαν σχέση μ' αυτήν, ήταν κυρίως κάτι χειρόγραφα δικά μου, που με την ιστορία και την πορεία του κινήματός μας που να 'χω να μιλήσω, ώστε όταν ήρθα εδώ στις, ειδοποιήθηκα στις 8 του μήνα, όταν ήρθα εδώ τώρα, σας τρώω ώρα, αλλά θέλω να σας δώσω εξήγηση, στις 11 του μηνός, γνωρίστηκα με τα υλικά της Ολομέλειας όλα, όσα μπόρεσα όχι όλα, ώστε και δω στην πορεία τώρα προσπαθούσα να ετοιμαστώ, γι' αυτό δεν ήμουν έτοιμος και τώρα δεν είμαι προετοιμασμένος, ώστε, θέλω να πω τη γνώμη μου, θα την πω, δεν είναι καμιά επιφύλαξη αυτή, αλλά έτσι όπως θα τα δούλευα, να τα συμμαζέψω κλπ. αυτά δεν μπόρεσα να τα φτιάσω. Αυτή ήταν η εξήγηση. Τώρα τ' άλλα ζητήματα. Είπα ότι πρώτα για τις διαφωνίες μου που περιλαμβάνουν την εκτίμηση και τα πρόσωπα και είναι μερικές παρατηρήσεις για τη σημερινή πολιτική γραμμή του κόμματος. Τρίτο, μερικά άλλα ζητήματα που ίσως να φάνε αυτά και την περισσότερη ώρα, επειδή ακριβώς είναι ατακτοποιητα και θα τα πιάσω ανακατεμένα. Ας πούμε, ο Λειβαδάς έβαλε ζήτημα, ο Ρούσος έβαλε ζήτημα, για την ιστορία του κόμματος, τις θέσεις κλπ. Σ' αυτά είμαι υποχρεωμένος ν' απαντήσω, και άλλοι σύντροφοι. Αυτά δεν τα τακτοποίησα να τα βάλω στη σειρά, θ' απαντήσω έτσι όπως έρχονται. Τέταρτο ζήτημα. Τι νομίζω ότι πρέπει να γίνει τώρα στο κόμμα. Τη γνώμη μου. Και στο τέλος θα τελειώσω με δυο προσωπικά ζητήματα δικά μου. Το ένα είναι αυτό που λέγεται και διαλαλείται, το 'βαλε και ο Βλαντάς μου είπανε, με γράμμα του, ο Γκρόζος το βάζει –να δούμε τι έκανε εκεί στο Νταχάου– φυσικά ο Βαφειάδης με τον Παρτσαλιδη το είχαν βάλει από πιο μπροστά, η Αλέγκρα το υποψιθύρισε τώρα – εγώ το 'βαλα και στην 3η Συνδιάσκεψη να ξεκαθαρίσει αυτό το ζήτημα και ένα άλλο ζήτημα επίσης προσωπικό.

Αρχίζω σύντροφοι με το πρώτο. Στην ανάπτυξη που θα κάνω τα δυο τα υποθέματα αυτά θα τα δουλέψω μαζί. Γιατί γεγονότα και πρόσωπα περιπλέκονται. Ποια εκτίμηση έδωσε για τη δουλειά, τη γραμμή του κόμματος η επιτροπή. Η γενική βασική εκτίμηση, η ουσιαστική, αυτή που επαναλήφτηκε και δω και που επικρατεί και δω τώρα είναι ότι η δουλειά της καθοδήγησης και η πολιτική της ήταν σχεταριστική και ότι βασικό της γνώρισμα είναι ο σχεταρισμός. Μ' αυτό το πράγμα σύντροφοι διαφωνώ απόλυτα. Σε τι συμφωνώ. Ότι είναι πολλά, πάρα πολλά, όσα θέλετε, τα σχεταριστικά και τα δεξιά οπορτου-

νιστικά λάθη στη δουλειά του κόμματος. Αναμφισβήτητα. Όμως. Η γενική πορεία του ΚΚΕ από το '31 μέχρι το '40 από το '45 μέχρι το '56 βασικά είναι σωστή, ανοδική. Οποιος το αρνηθεί αυτό, καταδικάζει το κόμμα σε πολιτικό χαράκιρι. Άρνηση του ΕΑΜ. Εδώ σύντροφοι δεν υπερασπιζομαι τον Ζαχαριάδη. Συμφώνησα και είπα βγάλτε τον, πετάξτε τον. Αν θέλετε αυτό σε χίλιες δηλώσεις σας το κάνω. Μ' αυτό μαζί, να πετάμε, όπως λένε οι Ρώσοι, μαζί με το λερωμένο το νερό και το παιδί, αυτό είναι πολιτικό χαράκιρι. Κανένα κόμμα δεν επιτρέπεται αυτό να το κάνει. Πολύ περισσότερο σήμερα.

Σύντροφοι, π.χ., το ΧΧ Συνέδριο του μπολσεβίκικου κόμματος κριτικάρισε λάθη, είδε, έκανε αναθεώρηση, έτσι, εγώ δεν κάνω σύγκριση των λαθών των δικών μας με κείνων, λέω κάτι άλλο. Ποια ήταν η εκτίμηση μετά; Πώς το λέγαν εκεί; Εγκρίνει πλήρως και ολοκληρωτικά, χωρίς καμιά επιφύλαξη τη γραμμή του κόμματος. Δεν κάνω εγώ σύγκριση σας λέω. Αλλά παρόλα τα λάθη κι αυτά, και κείνα, και κείνα, σου λέει πλήρως και ολοκληρωτικά. Εγώ δε λέω να εγκρίνουμε πλήρως και ολοκληρωτικά, να πούμε εκατό χιλιάδες λάθη, αλλά ν' αφήσουμε αυτή τη γενική ανοδική πορεία του κινήματος και του κόμματος, αυτό νομίζω είναι πολιτικό λάθος.

Σύντροφοι, στην προετοιμασία του Συνεδρίου, του θου Συνεδρίου του Ιταλικού κόμματος ο σ. Τολιάτι ανέπτυξε τη βασική θέση των συμπερασμάτων της Επιτροπής της Κεντρικής Επιτροπής που καθόριζε τα ντοκουμέντα για το θο Συνέδριο. Και λέει ότι. Τι χαρακτηρίζει τη δουλειά του Ιταλικού κόμματος. Στενή σύνδεση με τις μάζες κλπ. όλα αυτά, δε θέλω να σας απασχολήσω πολύ και λέει: Κι αν ακόμα έγιναν λάθη, και αν ακόμα δεν επιτεύχθηκαν όλα κείνα τ' αποτελέσματα που μπορούσαμε να επιτύχουμε, βασικός, θετικός παράγοντας είναι, ότι εμείς ακολουθήσαμε, ακολουθήσαμε ιταλικό δρόμο προς το σοσιαλισμό και τραβούσαμε σωστά. Εγώ σ. δε θέλω να κάνω πάλι παραλληλισμό. Αλλά πώς εκτιμάει ένα κόμμα τη δουλειά του και την πάλη του χωρίς κανένα μηδενισμό. Όχι ψεύτικο μηδενισμό, που ανακαλύπτει ο σ. Βέττας, στα αμφιβόλου θεωρητικής αξίας άρθρα του, έτσι, αλλά πραγματικός πολιτικός εκμηδενιστικός μηδενισμός. Για να πούμε κατά τη φράση του Γούνναρ, σύμπλεγμα περιπεπλεγμένων περιπλοκών. Πιο χτυπητά το ίδιο πράγμα.

Σύντροφοι, θα σας πάρω γω και ένα άλλο ντοκουμέντο από τη γενική πείρα, την κομματική. Τον Ιούλιο έγινε Ολομέλεια του Αυστριακού κόμματος. Όλα αυτά ύστερα από το Συνέδριο, το ΧΧ Συνέδριο. Η Ολομέλεια αυτή καθορίζει: παρά το ότι η βασική πολιτική γραμμή του κόμματος συνολικά ήταν σωστή η καθοδήγηση έκανε σοβαρά λάθη. Και ποια ήταν τα λάθη αυτά σύντροφοι; Το συμπέρασμά τους ότι έκανε αυτό, και αυτό, να μη σας απασχολώ και μ' αυτό το πράγμα, επέτρεψε ν' απομονωθεί από το λαό. Εγώ σύντροφοι δε θέλω να συγκρίνω την κατάσταση στο Αυστριακό κόμμα, με την κατάσταση στο ελλη-

νικό κόμμα. Τις συνθήκες που δούλευε κλπ. Έτσι, εκεί σοβιετικά στρατεύματα ελευθερίες κλπ. κλπ. ότι θέτε. Λέει ότι απομονώθηκε από το λαό, στις εκλογές τις τελευταίες έβγαλε δεν ξέρω πόσους, 3 είτε 4 για να μην κάνω λάθος, δεν επιμένω, πάντως αυτόν τον αριθμό, έτσι. Η σοσιαλδημοκρατία ατράντακτη, παραμένει γερή, όχι μεταπολεμικά αλλά και προπολεμικά χωρίς το κόμμα να μπορέσει όχι να τη διαλύσει αλλά πολιτικά να την αντιμετωπίσει, και σου λέει απομόνωση από το λαό, αλλά βασικά πολιτικά είχε σωστή γραμμή. Εδώ υπάρχει και μια αντίθεση. Εγώ αυτό δεν το παραδέχομαι αλλά σας λέω πώς εκτιμείται σα δουλειά.

Και ερχόμαστε σ. στο κόμμα το ελληνικό. Εδώ θ' αρχίσουμε ιστορία. Και θ' αρχίσω εγώ από το 1929 με 1931 και θα προχωρήσω όσο μπορώ πιο σύντομα. Αν σας κουράσω να μου το πείτε σύντροφοι. Γιατί είπα, το βασικό εγώ το 'πα. Τις ευθύνες τις ανέλαβα, ο Ζαχαριάδης φεύγει, θα πάρτε μέτρα, ό,τι θέτε κάντε, εδώ εγώ θα πω τις απόψεις μου.

Ποια κατάσταση είχαμε το 1929 με το 1931. Όταν στην καθοδήγηση του κόμματος ήταν ανάμεσα στους άλλους ο Θέος, ο Στρίγκος, ο Παρτσαλίδης επικεφαλής της νεολαίας, έτσι, ποια κατάσταση; Διάλυση του κόμματος. Ο Λαμπρινόπουλος, όπως το καθόρισε η ΚΔ, οργίαζε μέσα στο κόμμα. Επiane, άφηνε, καθόριζε πολιτικές γραμμές κλπ. Αυτό. Μια χωρίς αρχές φραξιονιστική πάλη που η ΚΔ την καταδίκασε τελικά, καθόριζε ότι έγινε με συμμετοχή του ταξικού εχθρού που είχε διαλύσει το κόμμα. Ο ρεφορμισμός επικρατούσε στα συνδικάτα, στους απεργιακούς αγώνες, ο τροτσκισμός μας είχε στριμώξει, μας έδερνε, μας διέλυε, κατακτούσε συνδικάτα, κατακτούσε πολιτικές θέσεις. Και ο Τρότσκι τότε διακήρυξε: ύστερα από το τμήμα μου στη Σοβιετική Ένωση, το καλύτερό μου τμήμα είναι το ελληνικό. Σύντροφοι, μη μου πείτε ότι αρχίζω δημαγωγία. Εγώ δε λέω ότι ο Ζαχαριάδης τα 'κανε έτσι. Το έκανε η ΚΔ με την έκκλησή της, όμως μη ξεχνάμε. Η ΚΔ πριν το 1931 αλλεπάλληλες εκκλήσεις είχε κάνει, τέτοιες και παρόμοιες, και επεμβάσεις και το 1929 με 1931 οι αντιπροσωπίες της ΚΔ πηγαινοέρχονταν, μέχρι που και τις πιάνανε στην Ελλάδα, και έδινε γραμμή κλπ. και είναι ιδεαλισμός απαράδεκτος να λέμε ότι με μια απόφαση η ΚΔ μπορούσε ν' αλλάξει την κατάσταση. Τότε θα 'χει λυθεί το κίνημα και θα τραβούσαμε μπροστά, θα 'μασταν καθάλα σ' όλο τον κόσμο. Ωστε τι έγινε στην Ελλάδα; Πάλεψε και δούλεψε το κόμμα και άλλαξε την κατάσταση. Πώς την άλλαξε σύντροφοι την κατάσταση; Βήμα-βήμα. Αίμα-αίμα. Φτάνει να σας πω ότι η προηγούμενη καθοδήγηση του κόμματος, τον είχε φθάσει το *Ριζοσπάστη* κάπου στα 2.000 –ξέχασα να πω πως ήταν και ο Πετρήσ ο Ρούσος εκεί μέσα από τους επικεφαλής, τώρα το θυμήθηκα– λοιπόν τον είχαν φτάσει 2.000 φύλλα και λιγότερα, και για να αντιμετωπίσουν τα έξοδά του, δισέλιδος, για ν' αντιμετωπίσουν τα έξοδά του διπλασίασαν την τιμή του

σύντροφοι, σε διάφορά απ' όλες τις άλλες εφημερίδες. Το κόμμα άρχισε μια υπομονετική, δύσκολη δουλειά με βάση την έκκληση της ΚΔ και το 1936 προωθήθηκε στην πρώτη γραμμή της πολιτικής ζωής της χώρας. Έσπασε την απομόνωσή του, έγινε σοβαρός πολιτικός παράγοντας στη χώρα. Δεν εκμεταλλεύομαι ούτε θέλω να δημιουργήσω κεφάλαιο. Όχι σύντροφοι. Κείνο που πολεμάω μ' αυτό που λέω τώρα, είναι ο πολιτικός μηδενισμός που καταστρέφει το κόμμα.

Για το ρόλο μου τα χρόνια αυτά σύντροφοι εγώ ποτέ δεν είπα τίποτα. Πιάστε να μου βρείτε ένα γραφτό. Ο Ρούσος μμολογούσε με το θυμιατήρι στα χέρια. Έτσι; Ο Βαφειάδης, ο Παρτσαλίδης, ο Ιωαννίδης. Έτσι; Αυτοί φτάνανε μέχρι το σημείο σύντροφοι εν αγνοία μου, με δολοπλοκίες, Σκλάβαινας, Στρίγκος, Ρούσος που δούλευαν στο *Ριζοσπάστη* επειδή ξέρανε ότι το απαγορεύω, εγώ ήμουν υπεύθυνος, χωρίς να το δω εγώ, να στείλουν άρθρο στο *Ριζοσπάστη* που μμολογούσε τον Ζαχαριάδη. Και δημοσιεύτηκε αυτό. Και το είπαν μετά όταν έβαλα ζήτημα εγώ, ότι το φτιάναμε γιατί ξέραμε ότι δε θα μας αφήσεις να το φτιάξουμε.

Ποιο το βασικό νόημα της εποχής αυτής σύντροφοι. Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι το κόμμα προσπαθεί, και έχει τα πρώτα αποτελέσματα στο να δέσει τον εαυτό του με το λαό, με την εργατική τάξη πρώτα απ' όλα, και να το δέσει όχι μόνο πολιτικά, ιδεολογικά, αλλά σύνδεση, μπάσιμο του κόμματος μες την ιστορία είτε ο εθνικός μηδενισμός του Θεού και της παρέας του άρνηση όλων. Τι Κολοκοτρώνηδες και κολοκύθια μέχρι και τη θρησκεία αναγνωρίζαμε το ρόλο της, το κίνημά της κι όλα, και πιάσαμε μαγιά μέσα στον ελληνικό λαό. Και βγήκαμε το 1936 σ' αυτή τη γραμμή. Γινόμασταν σύντροφοι, προσπαθούσαμε να γίνουμε, κόμμα μαρξιστικό ελληνικό, στηριγμένο στα ελληνικά ζητήματα, στην ελληνική ζωή. Το καταφέραμε αυτό είτε όχι. Είχαμε ορισμένες αναμφισβήτητες επιτυχίες. Το 1936 σύντροφοι στην Ελλάδα δημιουργούνταν κατάσταση μπαρουτιασμένη, ήταν τα γεγονότα της Θεσσαλονίκης, εκατοντάδες χιλιάδες βγήκανε και σύγκρουση ανοιχτή και ουσιαστική κατοχή της πόλης, απεργιακό κίνημα τεράστιο, ενοποίηση στα συνδικάτα, λαϊκό μέτωπο, συνεργασία με τα πολιτικά κόμματα, προχωρούσαμε στην πρώτη γραμμή εφαρμογής, της πρώτης δουλειάς εφαρμογής της γραμμής της ΚΔ, μέσα στις ελληνικές συνθήκες και ιδιομορφίες.

Για τις αποφάσεις της Ολομέλειας. Ποτέ δεν είπα εγώ σύντροφοι ότι εγώ τις έφτιασα. Αυτοί πάλι τα φόρτωσαν. Τι έγινε. Όταν δουλεύονταν αυτές οι αποφάσεις ο Θεός με τον Ιωαννίδη ήταν εκεί. Και μόλις πήγα εγώ με τον Αλιχάνοφ μαζί με πιάσανε ταμπούρι, λένε σοσιαλιστική επανάσταση. Κρατούσε ο Θεός το μολύβι και σου 'λεγε ο πληθυσμός της Ελλάδας Λάρισα, Αθήνα δεν ξέρω τι, τόσοσ, προλεταριακός χαρακτήρας της επανάστασης. Διαμαρτύρε-

ται. Ωστε ήθελε, σύντροφοι αυτό τώρα δεν είναι και τίποτε, ξέρετε γιατί; Γιατί πριν την 4η Ολομέλεια ποια ήταν, απόφαση δική σας ότι είναι προλεταριακή η επανάσταση. Πήγε στην ΚΔ μπήκε στην πολιτική επιτροπή. Στην πολιτική επιτροπή έκανε ο Μαγκιάρ εισήγηση. Ο Αλιχάνοφ, και ο Μαγκιάρ από τη Βαλκανική Γραμματεία. Ο Αλιχάνοφ είπε σοσιαλιστική επανάσταση, ο Μαγκιάρ είπε αστικοδημοκρατική, μ' όλα τα γνωστά. Τι θέση πήρα εγώ σύντροφοι. Ήταν Δημητρόφ, Έρκολι (Τολιάτι). Ν' αφήσετε το κόμμα να λύσει αυτό το ζήτημα. Αυτή την πρόταση έκανα. Η πολιτική επιτροπή είπε όχι, και πήρε αυτή την απόφαση για το χαρακτήρα της επανάστασης που μπήκε μετά στην 6η Ολομέλεια. Διεκδικώ ότι, όχι σύντροφοι. Το κόμμα πάλεψε σωστά και την εφάρμοσε. Αποδειχτηκε κλπ. Μερικοί απ' αυτούς που είναι εδώ ήταν κατά τότε. Και μετά. Πάντως το βασικό νόημα της πορείας του κόμματος σ. ήταν αυτό που σας είπα. Σ' ένα ζήτημα ακόμα θα σταθώ εδώ, όχι στο ΑΚΕ κλπ., στο Μακεδονικό ζήτημα. Ότι το κόμμα τότε με πρωτοβουλία δική του άλλαξε τη θέση του κόμματος στο Μακεδονικό, που υπήρχε από το 1925 για ενιαία και ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη. Από το 1931 και ύστερα εμείς σιωπηρά την εγκαταλείψαμε, και στο 5ο ή 6ο Συνέδριο δε θυμάμαι καλά την αλλάξαμε. Πήγαμε απάνω στην ΚΔ. Αυτό κάναμε, καλά κάνατε. Γιατί; Έχει μεγάλη σημασία, αυτό το πράγμα. Το Μακεδονικό ήταν ένα λάθος πολιτικό-σεχταριστικό που έγινε για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας και που κρατήθηκε λανθασμένα περισσότερο, μπορούσε για ένα διάστημα να το δεχτούμε εφόσον βοηθούσαμε τους σ. Βουλγάρους στον αγώνα που κάνανε για να χτυπήσουν το κομμάτι στην προετοιμασία της επανάστασής τους εκεί, γιατί το κομμάτι ήταν βασική δύναμη της αντίδρασης στη Βουλγαρία και στηριζόταν σ' αυτό Μακεδονία κλπ. και το βουλγάρικο κόμμα βγήκε με το Ενιαία και ανεξάρτητη Μακεδονία και Θράκη που σήμερα ουσιαστικά ας πούμε περισσότερο προσθέτει... Αυτό μας κόστισε εμάς πολιτική απομόνωση. Όποιος έζησε εκείνα τα χρόνια, το ξέρει αυτό το πράγμα. Και στις δίκες και σ' όλα τι μας κάνανε, μας ξευτέλεζαν μ' αυτό. Και μεις είμαστε υποχρεωμένοι, πάλευε το κόμμα κλπ. Ηρωικά όλα, αλλά σεχταριστικά, σύντροφοι. Την ανάψαμε ήρθαμε στο 1936, Σύμφωνο Σκλάβαινα-Σοφούλη, ουσιαστικά πολιτική πλειοψηφία μέσα στη Βουλή, αλλά ο Σοφούλης κλοτσούσε, μας πούλησε ο Βενιζέλος, εμείς εντωμεταξύ σωστά δημοσιεύσαμε το σύμφωνο αυτό όταν είδαμε ότι κλοτσάνε, και στην όξυνση που έπαιρνε η κατάσταση δεν μπορούσε αλλιώς να γίνει, πώς το λένε, ξεκαθάρισμα έπρεπε να γίνει μέσα στη γενική άνοδο τότε του φασισμού, ο Χίτλερ είχε έρθει κλπ. ήρθε η δικτατορία του Μεταξά, κατακέφαλα σύντροφοι. Κάθονται και λένε σας πιάσανε κλπ. Μας πιάσανε σύντροφοι. Πρέπει να ξέρετε, πρώτη φορά το κόμμα έμπαινε σε τέτοια παρανομία και σε τέτοια δοκιμασία. Κι όποιο κόμμα από τα πριν μπορούσε ν' αντιμετωπίσει

βια και τέλεια αυτό το πράγμα ας βγει να το πει. Το ζήτημα δεν είναι αυτό σύντροφοι. Αν εμείς αντέξαμε και πώς αντέξαμε. Γεγονός είναι ότι μας δούλευε ο εχθρός από πριν σύντροφοι, κι είχε τους πράκτορές του που μας διάβρωσε.

Από χρόνια, από το 1921-1922 όταν ήρθε η αστυνομία πόλεων κι ανέλαβαν οι Εγγλέζοι την αστυνομία στην Ελλάδα άρχισαν να βάζουν πράκτορες μέσα στο κίνημα. Και να τους έχουν με προοπτική για παραπέρα. Τότε μπήκε και ο Μάθεσης και ο Πλουμπίδης. Αυτό βγαίνει απ' όλη τη μελέτη των στοιχείων που έχουμε. Λοιπόν. Όμως σύντροφοι το πολιτικό συμπέρασμα της δοκιμασίας του Μεταξά ποιο είναι. Το κόμμα το 1941 βγήκε πολιτικά τσακισμένο όπως έλεγε και εξαφανισμένο, για πολιτικά δυναμωμένο; Πολιτικά δυναμωμένο στην πρώτη γραμμή. Και μέσα σε λίγους μήνες ανασυντάσσει τις δυνάμεις του και μπαίνει επικεφαλής του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα. Ώστε ούτε εδώ έχουμε σύντροφοι σεχταρισμό και απομόνωση.

Σύντροφοι, θα μου επιτρέψετε να σταθώ στο γράμμα μου. Και πάλι δεν το κάνω από καμηλεία. Πολύ περισσότερο που το 'χω εξομολογηθεί και γω ότι αυτό το γράμμα για να γίνει δυσκολεύτηκε αυτός που το 'γραψε. Ταλαντεύσεις είχε μέσα εκεί στην Ασφάλεια, είναι σωστό για δεν είναι σωστό; Κι οι ταλαντεύσεις του αυτές ξέρετε πότε διαλύθηκαν, σύντροφοι, και ανέπνευσε; Ήταν στις 22 του Ιούλη 1941 οριστικά. Σύντροφοι τι ήταν αυτό; Ήταν αποτέλεσμα, συνισταμένη όλης της δουλειάς του κόμματος που έκανε προηγούμενα. Όλης της δουλειάς του. Και τι ήταν σε μια ώρα αποτέλεσμα όλης της γραμμής που είχαμε πάρει από πριν. Δε λέγαμε θ' αντιμετωπίσουμε τον Μουσολίνι κλπ., δεν καλούσαμε τα κόμματα όλα αδιάκοπα και στο διάστημα της δικτατορίας ακόμα;

Σύντροφοι για το γράμμα. Θα πείτε παλιό βιολί, το πιάνει ο Ζαχαριάδης. Όχι. Σύντροφοι τον Ζαχαριάδη να τον χτυπήσουμε, γιατί να χτυπάμε το κόμμα; Γιατί να λερώνουμε το κόμμα; Γιατί να βρίζουμε μια ηρωική πράξη του ελληνικού λαού; Ποιος ο λόγος; Ποια η ανάγκη; Τον Ζαχαριάδη τον πετάμε. Εδώ πιάνει ο Λένιν και του Κάουτσκι του λένε τα στραβά του όλα, αλλά έκανες κι αυτό το καλό. Τον Πλεχάνοφ του λέει έκανες-έκανες, όμως τον υμνολογούν. Γιατί να τα λερώνουν. Αυτό, σύντροφοι, το τέτοιο χτύπημα είναι λάθος πολιτικό. Δεν ήταν του Ζαχαριάδη το κόμμα και σας είπα τι ταλαντεύσεις και δυσκολίες είχε σ' αυτό το πράγμα. Και βγαίνουν και λένε. Ήθελε συνθηκολόγηση κάτι τέτοιο. Σύντροφοι εγώ θα δεχόμουν άλλο σήμερα, εφόσον το κρίνουμε σήμερα, και ο Παρτσαλίδης το 'κρινε το 1950 κλπ. να βγει να πει: Ζαχαριάδη σεχταρισμό έκανες εκεί, πιο θαρραλέα και πιο αποφασιστικά έπρεπε να υποστηρίξεις τον Μεταξά εφόσον ο Μεταξάς, και σήμερα τι κάνουν όλα τα κόμματα σύντροφοι, εφόσον το κρίνουν πιο θαρραλέα πιο αποφασιστικά, πιο

ανεπιφύλακτα, ούτε όρους να βάλεις αυτούς που έβαλες. Εφόσον αυτός έκανε έναν αγώνα που ουσιαστικά βοήθούσε τότε τη Σοβιετική Ένωση κι όλους αυτός τον έκανε. Να λέμε τώρα επειδή λέει ότι τον αγώνα που τον κάνει ο Μεταξάς τον σβήνουμε. Είναι σωστό αυτό;

Σύντροφοι η πάλη εκείνη του ελληνικού λαού και το γράμμα αυτό έκανε τη συνεισφορά τη δική του, έδωσε, δικαίωθηκε από τα πράγματα. Η αντίσταση κείνη κατά του Μουσολίνι εκτιμήθηκε από τα επίσημα πια ντοκουμέντα τα χιτλερικά και τα σοβιετικά. Εκείνη η αντίσταση του ελληνικού λαού επί πέντε βδομάδες ανάβαλε την εκτέλεση του σχεδίου Μπαρμπάροσα κατά της Σοβιετικής Ένωσης. Ντοκουμενταρισμένα και σε σοβιετικά κείμενα και αναγνωρισμένα. Μπορούσε να υπάρξει καλύτερη υπηρεσία από ένα κόμμα στη Σοβιετική Ένωση; σύντροφοι; Τότε; Πέντε βδομάδες, εκείνο το χρόνο ήταν μεγάλο πράγμα. Γιατί να το σβήνουμε αυτό το πράγμα; Ήταν μια πατριωτική πράξη σύντροφοι, που το προώθησε το κόμμα, να τη δείτε. Το γράμμα. Κατακτήσαμε εμείς στη συνείδηση του λαού μια αναμφισβήτητη παραπέρα πατριωτική θέση. Εγώ σύντροφοι το 'γραψα με τις ταλαντεύσεις μου, πήγα, έφυγα, εξαφανίστηκα εσείς το κάνατε μπαιράκι το γράμμα μου, ούτε ήξερα την τύχη του, τίποτα σύντροφοι. Δέκα χρόνια δεν ήξερα τίποτα. Έτσι. Και γυρνάω πίσω και μου λένε. Ζαχαριάδη είσαι ήρωας γιατί έκανες εκείνο το γράμμα. Σημαία της αντίστασης κλπ. από κει ξεκίνησε, αυτό ήταν η ιδεολογική μας δουλειά, εγώ δεν είπα τίποτα. Το κόμμα το 'λεγε σύντροφοι. Εσείς οι ίδιοι το λέτε. Ο Πετρήs, ο Παρτσαλίδης, ο Ιωαννίδης, ο Θεός, όλοι. Τώρα ερχόμαστε και το κλοτσάμε. Γιατί το κάνουμε; Λάθος σύντροφοι. Και βγαίνει ο εχθρός σήμερα και μας πολεμάει. Και λέει. Απαρνιόσαστε μια από τις καλύτερες πατριωτικές πράξεις που έχετε κάνει. Γιατί, γιατί σας πάτησαν ένα κουμπί. Μας κάνει ζημιά αυτό το πράγμα σύντροφοι; Μας κάνει ζημιά. Είναι αυτός κίνδυνος απομόνωσης αυτό το πράγμα; Είναι κίνδυνος σ. απομόνωσης. Εδώ πολλά μιλάμε για σεχταρισμό, το κόμμα σεχταριστικά απομονώθηκε κλπ. κλπ. Μα τέτοιες πράξεις πολιτικές είναι εκείνες που σου αφαιρούνε το πολιτικό θεμέλιο που πάνω στέκεσαι. Και σ. το χειρότερο είναι ότι δένουμε τα χέρια μας, ο Παρτσαλίδης που το καταδικάζει θα είναι υποχρεωμένος αύριο να κάνει τέτοιο πράγμα αν θέλει να σταθεί σωστά, μέσα στα πλαίσια της εποχής του κινήματος, και θα 'ναι υποχρεωμένος να κάνει τέτοιο σεχταριστικό για ν' αποφύγει αυτό το λάθος που καταδικάζει. Θα 'ναι υποχρεωμένος να πληρώσει τις αμαρτίες του. Μας δένει τα χέρια στο να κάνουμε τέτοια κριτική και τέτοια καταδίκη μιας τέτοιας πράξης. Το χειρότερο. Ξέρετε μέχρι που φτάσανε ο σ. Ψηλορείτης δεν ξέρω αν είναι εδώ μέσα και άλλοι, λένε ότι επειδή υπήρχε εκείνη η φράση, αυτή προκαθόρισε την προδοσία της Βάρκιζας. Τη συνθηκολόγηση της Βάρκιζας. Κρίμα σ. Ξέρετε τι σημαίνει αυτό το πράγμα; ότι όλοι σας

εσείς, όλο το κόμμα τότε που διάβασε, όταν το διάβασε το γράμμα έλεγε α! μετά πέντε χρόνια θα κάνουμε Βάρκιζα. Αυτό είναι το νόημα. Γιατί εδώ υπάρχει σπόρος προδοσίας. Αυτό είναι το λογικό συμπέρασμα αυτής της θέσης. Εγώ νομίζω ότι έχει το θάρρος ο Παρτσαλίδης τώρα να βγει και να πει ότι η εκτίμηση εκείνη του γράμματος ήταν λάθος, η δική του. Εγώ νομίζω σ. ότι η επιτροπή εδώ εκτίμησε λάθος, δεν προσέφερε υπηρεσίες στο κόμμα μας.

Περνάω σ. στο 1941 με '43. Τι θέλω να σημειώσω εδώ; Μια αντίφαση βασική στην εκτίμηση του Κολιγιάννη, της εισήγησής του δηλαδή, με την απόφαση της 6ης Ολομέλειας. Η 6η Ολομέλεια λέει: Ζαχαριάδη τι φωνάζεις, εσύ βγήκες και ενέκρινες όλο τον αγώνα εκείνο χωρίς επιφύλαξη κλπ. Εδώ βγαίνει ο Κολιγιάννης με την εισήγησή του και λέει λέρωσε, αρνήθηκε, βρόμισε τον αγώνα εκείνο ο Ζαχαριάδης και το επανέλαβε και δω. Να βγεις και να μου το αποδείξεις αυτό το πράγμα. Και ο Κολιγιάννης να δείξει αυτή την αντίθεση. Ν' απαντήσεις σ' αυτό. Όταν τους συμφέρει Ζαχαριάδη δεν είδες τίποτε, του Παρτσαλίδη το επιχείρημα. Δεν είδες τίποτα εσύ ήρθες και είπες αμέσως όλα θαύμα, ορίστε ανεπιφύλακτα κλπ. Κολιγιάννης και Βέττας μηδενισμό, δεν αναγνωρίζει δεν κάνει τίποτα κλπ. Λάθος σ. Εγώ ήρθα και αμέσως είπα Μεγαλειώδικος ο αγώνας. Και θυμάστε τι είπα τότε. (Διαλογική συζήτηση).

Σύντροφοι. Εγώ τι έκανα; Χωρίς συζήτηση ανεπιφύλακτα. Και θυμάστε εκείνος που έχασε, όταν μου 'λεγαν εμένα χάσαμε που δεν ήσουνα, εγώ τους το αντέκρουσα, και τους είπα ότι εγώ έχασα και όχι το κίνημα. Ανοιχτά και παστρικά. Και είπα μεγαλειώδικο, τεράστιο το κίνημα. Αυτό σ. δε σημαίνει καθόλου πως μέσα εδώ κρύβονται τα λάθη. Ο λαός δεν έκανε τα λάθη του. Και ποιο ήταν το αποτέλεσμα σύντροφοι; Του μεγαλειώδικου. Ότι είχαμε όλη την Ελλάδα στα χέρια μας και μας την πήρε ο εχθρός. Όλο το λαό μαζί μας. Αυτό το ξεχνάμε, κατηγοράμε τον Ζαχαριάδη. Και το κόμμα που θέλησε το 1946 να το ξαναπάρει πίσω αυτό το πράγμα χραπ εσύ τα φταις όλα. Μα είχατε όλη την Ελλάδα στα χέρια σας. Παραδώσαμε τα όπλα, τα παραδώσαμε. Υπάρχει μεγαλύτερο αίσχος για ένα επαναστατικό κόμμα; Δεν υπάρχει. Παράδοση των όπλων σύντροφοι, οι γέροι Ρουμελιώτες είδα εγώ γέρους Ρουμελιώτες που ήρθανε και λένε και έκλαιαν γιατί τα παραδώσατε τα όπλα; Ξέρουν αυτοί από τις παραδόσεις του 1821. Παραδώσαμε σ. Συνθηκολογήσαμε. Προδώσαμε. Δε λέγω εγώ προδότες. Προδοσία ήταν. Πολιτική προδοσία. Και σύντροφοι. Πώς φτάσαμε στην 11η Ολομέλεια. Και τι είχαμε μεταξύ 11ης και 12ης Ολομέλειας. Γιατί την ξεχνάμε αυτή την περίοδο. Λέμε τώρα εδώ κίνημα κλπ. και όλο τεράστιο ΕΑΜικό κίνημα κλπ. Υπό διάλυση και υπό απομόνωση σ. Με τα εγκλήματα που κάναμε. Με τη φυγή από την Αθήνα, με τη διάλυση του ΕΛΑΣ, με την παράδοση των όπλων. Είχαμε πολιτική γραμμή στην 11η Ολομέλεια πέστε ποια ήταν; Για την εσωτερική κατάσταση, για τα προβλήματα για τους

Εγγλέζους; Η 12η Ολομέλεια ποιος είπε κατοχή και να φύγουν οι Άγγλοι; Το είπε πριν το ΕΑΜ αυτό το πράγμα; Δεν το είπε. Και τι έλεγαν οι σύμμαχοί μας ακόμα. Μετά το Δεκέμβρη οι σύμμαχοί μας, κι αυτό και κείνο. Γεγονός; Γεγονός. Ενέκρινε λέει η 12η Ολομέλεια. Να βγεις να πεις, πες μου τα ντοκουμέντα της 11ης Ολομέλειας ή την πολιτική γραμμή. Στην εσωτερική σύντροφοι κατάσταση. Τρώγαμε καρπαζιές, μας κυνηγούσαν, ούτε το *Ριζοσπάστη* δεν μπορούσαμε να πουλήσουμε. Τι έλεγε η 12η Ολομέλεια. Πέρασμα σε αντίσταση. Μαζική λαϊκή αυτοάμυνα. Εσωτερικά, συμφιλίωση. Ενότητα του λαού και απόκρουση της αντίστασης, της αντίδρασης των Βουρλάκηδων και των Σούρληδων και των άλλων, ναι μαζική λαϊκή αυτοάμυνα. Αυτή τη γραμμή έδωσε. Έδωσε νόημα, και εσωκομματικά επαναφορά του κόμματος στις μπολσεβίκικες νόρμες. Πάρτε όλα τα ντοκουμέντα και όλη τη δουλειά του κόμματος. Συνδιασκέψεις, Συνέδριο, οργανωτικές συσκέψεις, πανελλαδικές, γυναικείες πανελλαδικές συσκέψεις, όλος ο οργανισμός εκείνος, ο οργανωτικός. Να ξανάρθουμε στις νόρμες. Απόφαση για δηλώσεις κλπ. κλπ.

Και πού φτάσαμε σ. στη 2η Ολομέλεια. Στη 2η Ολομέλεια φτάσαμε στο γεγονός ότι, βασικά η ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων είχε συμπληρωθεί. Πώς γινόταν αυτό το πράγμα. Στα συνδικάτα είχε γίνει το πανελλαδικό Συνέδριο και πήραμε εκεί τα 90% ο ΕΡΓΑΣ πήρε, οι επαγγελματίες και οι βιοτέχνες πανελλαδικό Συνέδριο πήραν την καθοδήγησή τους, οι γεωργικοί συνεταιρισμοί πανελλαδικά πήρανε, γεωργικοί συνεταιρισμοί, όπου πλεονάζει το μεσαίο στοιχείο εκεί μέσα, πήραμε την πλειοψηφία, πήραμε, το ΣΕΓΑΣ πήραμε για πρώτη φορά, στα χέρια μας, κλπ. Απομόνωση δείχνει αυτό το πράγμα; σεχταρισμό δείχνει αυτό το πράγμα; σύντροφοι; Το ΣΕΓΑΣ στα χέρια μας, τα γεγονότα. Ποιοι είναι στο ΕΑΜ και στο ΚΚΕ έρχονταν όλοι η καθοδήγηση του ΣΕΓΑΣ. Λοιπόν να πάρουμε τα ντοκουμέντα της εποχής εκείνης. Βγάλε το ΣΕΓΑΣ, στον βγάζω εφόσον τον σβήνεις, συνδικάτα, γεωργικοί συνεταιρισμοί, επαγγελματίες, βιοτέχνες, δικηγορικοί σύλλογοι, ιατρικοί σύλλογοι κλπ. κλπ. Μ' αυτή την ανασύνταξη φτάσαμε σ. στη 2η Ολομέλεια. Τι έκανε σ. η 2η Ολομέλεια. Η 2η Ολομέλεια συνήλθε ένα χρόνο ακριβώς μετά τη Βάρκιζα. Και δεν ήταν τυχαίο αυτό το πράγμα. Σήμερα εμείς περνάμε, όταν φτάσαμε στις 12 του μηνός είχαμε την επέτειο της Βάρκιζας, δεν ξέρω τυχαία είτε σκόπιμα κλήθηκε η Ολομέλεια σ' αυτήν την επέτειο πάντως αξίζει σήμερα αυτό το γεγονός να το σημειώσουμε. Τι έγινε σ. στη 2η Ολομέλεια; Μ' αυτή την εκτίμηση της κατάστασης η 2η Ολομέλεια ύστερα από συζήτηση, όπως εκδηλώθηκαν οι εξής απόψεις: από τη μια μεριά έλεγαν, να πάμε μόνο ειρηνικά, η άλλη άποψη των στρατιωτικών ήταν να πάμε μόνο με τα όπλα. Και η Ολομέλεια αποφάσισε παραπέρα ανάπτυξη (*διαλογική συζήτηση*), προοδευτική ανάπτυξη του κινήματος, με ενίσχυση των ομάδων των καταδικωμένων για το προοδευτικό

πέραςμα στον παρτιζάνικο αγώνα, στην ένοπλη αντίσταση. Κι όταν το βασικό νόημα όλης της πολιτικής σ. να ενισχύουμε το κίνημα, το μαζικό, με την πολιτική της συμφιλίωσης και της ενότητας, η ανάπτυξη των λαϊκών αγώνων και προώθηση της λαϊκής αντίστασης με τη δημιουργία της μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας στις πόλεις, και την προώθηση των ομάδων στα βουνά. Θυμάστε ο Μπαρούτας ήταν μετά ήρθε ο Διαμαντής ήταν έξω, και άλλοι, ήρθε το Λιτόχωρο, έτσι προοδευτικά κλπ. Αυτοί σύντροφοι ήταν, και να περάσουμε με σκοπό ν' απομονώσουμε να δείχνουμε όπως ήταν στην πραγματικότητα, ότι αυτοί κάναν τον ένοπλο αγώνα εναντίον μας και τον κάνανε, μας σφάζανε, ότι εμείς αντιστεκόμαστε και περνάμε έτσι στον ένοπλο αγώνα. Για ν' απομονώσουμε τους Εγγλέζους. Ν' αποκλείσουμε επέμβαση άμεση των Εγγλέζων. Σύντροφοι αυτή ήταν η γραμμή. Σωστή, λαθεμένη, να κρίνουμε. Όμως όταν βγαίνει ο Βλαντάς και λέει σχέδιο δεν υπήρχε και δεν κάναμε, έξω απ' την πραγματικότητα είναι. Δεν ήταν στρατιωτικό σχέδιο ενεργειών, αυτό επεξεργάστηκε μετά, δώσαμε εντολή στον Κίσαβο, δώσαμε εντολή στον Λευτεριά, δώσαμε εντολή στον Βαφειάδη που πήρε κι αυτός βόλτα, ήρθε στη Θεσσαλία και αρχίσαμε να προωθούμαστε. Λοιπόν σ. έρχομαι στο ζήτημα της αποχής. Εδώ ανατράπηκαν όλες οι προηγούμενες εκτιμήσεις, για να βρούμε ένα πάτημα λένε, αποφασιστικό στην πορεία του αγώνα ήταν η αποχή από τις εκλογές. Αυθαίρετη, έξω από την πραγματικότητα, ισχυρισμός και διατύπωση.

Σύντροφοι, πώς προωθήθηκε το ζήτημα της αποχής. Το ζήτημα της αποχής δεν ήταν εφεύρεση του Ζαχαριάδη. Το ζήτημα της αποχής ήταν πολιτική του ΕΑΜ, που όπως σωστά λέει ο Ρούσος, άρχισε από τα μέσα του 1945 προωθούνταν και επιμέναμε. Αναθεώρηση των καταλόγων, να γίνουν πραγματικοί και θα πάρουμε μέρος στις εκλογές. Άμα γίνουν με τις καρπιές που ετοιμαζαν κλπ. δε θα πάρουμε. Εμείς το λέγαμε, το ΕΑΜ το 'λεγε, ο Καφαντάρης το 'λεγε και ένα σωρό άλλα παρακλάδια και κόμματα. Αυτή ήταν σ. η πολιτική, αυτού τραβούσαμε. Τι ετοιμαζαν οι Εγγλέζοι; Βγαίνει κάποιος και λέει, μας στήσαν πεπονόφλουδα με την αποχή. Αυτό σ. είναι πολιτική εκτίμηση που μπορείς να την ανατρέψεις, κιόλας. Ποιος ήταν ο σκοπός; Εγώ λέω ομορτυνιστική αυταπάτη να πιστεύουμε ότι θα παίρναμε στις εκλογές την πλειοψηφία τότε, και θα παίρναμε την εξουσία και θα περνούσαμε και στο σοσιαλισμό, όπως γράφει τώρα ο Παρτσαλιδής. (Διαλογική συζήτηση). Υπάρχει άρθρο εδώ του Παρτσαλιδή που λέει ήταν δυνατή τότε η ειρηνική εξέλιξη και η ειρηνική τακτοποίηση της Ελλάδας. Αυταπάτη ομορτυνιστική σ. Όποιος το πιστεύει αυτό το πράγμα ότι... Τι θα γινόταν, ποια ειρηνική σ., όπως μας έσφαξε στο Βόλο ο Μαγγανάς κλπ. τέτοιο πράγμα μάλιστα. Τέτοια ειρηνική επικράτηση θα υπήρχε στην Ελλάδα. Όποιος συγκρίνει την κατάσταση της Ιταλίας με την Ελλάδα, αυτός πέφτει έξω και κάνει λάθος. Για την Ελλάδα να 'ρθει ο Τολιά-

τι να το πει στο κόμμα του. Έτσι. Αυτό είναι το ζήτημα της αποχής. Υπάρχει ακόμα και μια άλλη λεπτομέρεια. Ο Ρούσος λέει ότι πήγε κι είδε τον Δημητρώφ. Μετά τον Ρούσο είδα εγώ τον Δημητρώφ, όταν πήγαμε με τον Μιλτιάδη τον Πορφυρογέννη για το Συνέδριο του Τσεχοσλοβακικού κόμματος εγώ είδα και τον Τίτο και την ηγεσία του γιουγκοσλάβικου κόμματος και τους σ. του αλβανικού κόμματος και τον Δημητρώφ πήγα και τον είδα. Έβαλε τη γραμμή της 2ης Ολομέλειας. Εκείνο που τόνισε ο Δημητρώφ είναι ακριβώς αυτό. Προοδευτικό πέρασμα στον ένοπλο αγώνα. Καμιά αποχή και τίποτε. Ούτε μπορούσε ο Δημητρώφ να μπει σε μια τέτοια λεπτομέρεια. Το κόμμα υπεύθυνο, καθόριζε. Και σ. και μια ακόμα λεπτομέρεια που του αρέσει του Παρτσαλιδη να την ξεχνάει. Η τελική απόφαση του Πολιτικού Γραφείου ήταν να βάλουμε από ένα υποψήφιο σε κάθε περιοχή, για να κάνουμε μόνο αναμέτρηση δυνάμεων χωρίς να δώσουμε στους Εγγλέζους τη δυνατότητα να πουν αυτό που ήθελαν. Ότι κοινοβουλευτικά λύσαμε στην Ελλάδα το ζήτημα και πήραμε την εξουσία, σαν... κάθε πράξη σας που είναι τώρα κλπ. είναι αντιδημοκρατική και εκφράζει τη μειοψηφία και πρέπει να παταχθεί. Αυτό ήταν το πολιτικό νόημα, η πολιτική επιδίωξη των Εγγλέζων.

Σύντροφοι, κάναμε την αποχή, ήταν η επιτροπή του ΟΗΕ. Μας έδωσε πόσα. 9,03 ή 9,3 αυτό ήταν το ποσοστό της αποχής σ. Θα μου πεις ότι στις εκλογές θα 'μασαν εμείς, θα ελέγχουμε κλπ. θα μας έδιναν άλλα 9, 18, 20%, 25, 30% το πολύ πολύ. Αυτοί σύντροφοι ελέγχανε τις εκλογές. Αυτοί. Και είναι αυταπάτη να νομιζουμε ότι θα μας έδιναν την πλειοψηφία. Λοιπόν αυτό είναι ένα. Δεύτερο. Η Σοβιετική Ένωση σ' αυτή την επιτροπή του ΟΗΕ δεν πήρε μέρος. Μετά την επιτροπή εξέταζε την κατάσταση της Ελλάδας, θυμάστε που ήρθανε και πήγανε στον Βαφειάδη κλπ. και χωρίς... η ΣΕ να πάρει μέρος. Σύντροφοι τι δείχνει αυτό το πράγμα; Δείχνει ότι το κόμμα έκανε έναν ορισμένο χειρισμό μέσα σε κείνη την κατάσταση. Μπορούσε να πάρει και έπρεπε να πάρει μέρος στις εκλογές; Μπορούσαμε και έπρεπε να πάρουμε μέρος στις εκλογές. Έτσι. Να λέμε όμως ότι ήταν αποφασιστικό που έκρινε τον αγώνα, είναι έξω από τα πράγματα και γίνεται μόνο και μόνο για να χτυπηθεί μια πολιτική και να βγουν απ' αυτή συμπεράσματα, πολιτικά, καταδικαστικά. Έξω από τα πράγματα είναι σ. να νομιζουμε ότι τότε εμείς κοινοβουλευτικά θα λύναμε το ζήτημα.

Προχωράμε σ., στο δεύτερο ένοπλο αγώνα. Μ' αυτό το σχέδιο σ. βαδίσσαμε. Όταν πήγα εγώ στη Γιουγκοσλαβία, θα πω μερικά πράγματα. Συμφωνήσαμε με τους Γιουγκοσλάβους συντρόφους να μπάσουμε μέσα στη Γιουγκοσλαβία άλλους 20 χιλ. καταδικωμένους. Συμφώνησαν. Τίτο, Τζίλας, Ράγκοβιτς. Αυτό το πράγμα ο Βαφειάδης το πήρε. Αυτοί που κινούνταν κομματικά, ο Γούσιας το ήξερε, τη γραμμή αυτή ο Κολιγιάννης την πήρε. Τι κάναμε σ., δεν

την εφαρμόσανε. Αντί να προωθούμε ανθρώπους τους πέρναμε, ερχόταν σε μας στα Χάσια, θυμάστε την τραγωδία εκείνη, τους διώχναμε και πηγαίνανε στο μοναρχοφασισμό. Εδώ σ. κάναμε τεράστια λάθη αναμφισβήτητα. Στην πορεία, την προετοιμασία, που σ' ένα βαθμό ήταν αναπόφευκτα απ' όλη την κατάσταση, απ' όλη την απειρία μας, απ' όλη την κληρονομιά που 'χαμε και από το γεγονός ότι καλώς είτε κακώς, αυτό ας το κρίνει το κόμμα, υπήρχε και Σιάντος εκεί μέσα, που έπρεπε εμείς να διαχειριζόμαστε το ζήτημα αυτό εν αγνοία του. Λίγο πολύ. *[Μια λεπτομέρεια εδώ θα σου θυμίσω (Κολιγιάννης)]*. Όταν εμένα μου δώσατε την αποστολή, μπροστά στον Σιάντο μου την έδωσες. Ναι ναι. Μαζί στα Γραφεία. Και συ και ο Σιάντος.

Ζαχαριάδης. Εγώ Κολιγιάννη; Ναι, ναι μη σηκώνεις τα χέρια. Ζαχαριάδης. Έλεος. Έλεος. Έστω, έστω. Μπορεί εκείνη τη στιγμή να είχα παλαβώσει και να την είπα μπροστά στον Σιάντο. Μάλιστα, αυτό το παραδέχομαι.

Όλη η δουλειά γινόταν σ. έτσι. Και πρώτη φορά το λέει αυτό. Αυτό το ζήτημα μπήκε, ξαναμπήκε δεκάδες φορές, πρώτη φορά το λες στο κόμμα.

Λοιπόν σ. Κακώς πήγαμε κακώς προχωρήσαμε. Λάθη κάναμε. Αναμφισβήτητα. Αλλ' αυτή ήταν η πορεία. Λένε τώρα γιατί δε βγήκες Ζαχαριάδη πιο μπροστά; Σύντροφοι, η απόφαση ήταν να βγω εγώ το 1946 το καλοκαίρι. Και διώχνουμε τον Σιάντο. Του βγάλαμε μέχρι διαβατήριο. Να φύγει από τη Γαλλία να πάει κι αυτός έξω. Του το πήραμε. Την παραμονή που θα 'φευγε του το πήρα κλπ. κλπ. κι έτσι με καθυστέρησε και βγήκα τον Απρίλη του 1947. Υπήρχε σ. και άλλο εμπόδιο. Οι σ. που μας βοηθούσανε και οι μικροί και οι μεγάλοι, είχαν αντίρρηση να βγω. Και κάναμε ολόκληρη μικρή συνωμοσία με τηλεγράφημα του Μάρκου που με ζητούσε κλπ. για να βγω και να πάω στο βουνό. Είχαν αντίρρηση, νωρίς και μικροί και μεγάλοι. Αυτή σ. τη γραμμή στην πορεία ήταν εν γνώσει των κομμάτων και των μικρών και των μεγάλων, που τότε ενδιαφέρονταν. Και από το 1947 ήταν εν γνώσει τους ότι με έγκριση κλπ. Κάναμε λάθη, κάναμε, στραπατσάραμε, κάναμε, δείξαμε, ότι θέτε μάλιστα, και λάθη κολοσσιαία μεγάλα, όλα δεν πετύχαμε αποτύχαμε, χάσαμε το δεύτερο αγώνα, τον χάσαμε, αλλά έτσι πήγαμε. Σωστή ήταν η απόφαση για δεύτερο ένοπλο αγώνα; Σωστή φυσικά. Αυτή είναι η διαφορά. Θα με καταδικάστε, κάντε, η γνώμη μου ήταν σωστή, δικαιώθηκε και πολιτικά δε μας ζήμωσε. Μπορούσαμε να πάρουμε την εξουσία, αν δεν την παίρναμε και αν δεν αρχίζαμε τον ένοπλο αγώνα, πολιτικά δε θα 'μασταν καλύτερα.

Σύντροφοι, ένα ακόμα στο ζήτημα αυτό. Για το γιουγκοσλαβικό παράδειγμα. Εγώ ήμουνα της γνώμης και επιμένω. Η γιουγκοσλαβική κρίση που δημιουργήθηκε το 1948 και μας άνοιξε τις πλάτες στο Γράμμο και τα νώτα μας όλα, στις συνθήκες εκείνες, έπαιξε αποφασιστική σημασία. Να τον εξορίζουμε αυτόν τον παράγοντα είναι να βρούμε την πραγματικότητα και τα γεγο-

νότα. Θα κάνω μια σύγκριση, μόνο σύγκριση όχι παραλληλισμό, σα να λέμε ότι αν οι Μεραρχίες των εθελοντών των Κινέζων δεν πηγαίναν στην Κορέα, ότι μπορούσε να νικήσουμε εκεί χωρίς αυτές. Τη στιγμή που 'χανε φτάσει μέχρι το ποτάμι. Ή και ας πούμε χωρίς τη βοήθεια που έδωσε η Σοβιετική Ένωση στην Ουγγαρία, ότι η Λαϊκή Δημοκρατία δεν κινδύνευε εκεί αποφασιστικά. Εμείς αυτή τη βοήθεια που 'χαμε, αυτά που τα παίρναμε όλα από κει, μας τα κόψανε και όχι μόνο αυτά σε επηρεασμό και οι γειτόνοι μας κόψαν στην κρίση του Γράμμου. Η γνώμη μου ποια είναι; Εμείς προχωρούσαμε βασανιστικά με λάθη διορθώνοντας, κάνοντας, δείχνοντας, αν δεν υπήρχε η γιουγκοσλαβική κρίση, εμάς από την Ελλάδα να μας ξηλώναν δεν μπορούσαν. Θα τραβούσαμε άλλα πέντε χρόνια αλλά να μας ξηλώσουν δεν μπορούσαν. (Κάποιος φωνάζει μας σακάτεψες). Μας σακάτεψες. 30 χρόνια πολεμούσαν οι Κινέζοι. Έτσι.

Λοιπόν σ. υποχωρήσαμε. Για την υποχώρησή μας αυτή για την πολιτική γραμμή που έπρεπε ν' ακολουθήσουμε γενικά, υπάρχει ντοκουμέντο αποφασιστικής σημασίας σ., που είναι σαν ένα τέτοιο πράγμα, σαν και αυτό που επικαλούμαστε και λέμε ότι στην 6η Ολομέλεια μας βοήθησαν τ' αδελφά κόμματα, που το ντοκουμέντο αυτό σ. λέει τα παρακάτω: «Υστερα από την ήττα του ΔΣ στο Βίτσι και το Γράμμο η κατάσταση στην Ελλάδα άλλαξε, πράγμα που υποχρεώνει και το ΚΚΕ ν' αλλάξει την πολιτική του γραμμή. Οι αιτίες της ήττας του ΔΣ είναι οι ακόλουθες: Πρώτο. Η αδυναμία του ΚΚΕ να λύσει το πρόβλημα των εφεδρειών του ΔΣΕ καθώς και του εφοδιασμού των τμημάτων του ΔΣ που βρισκόταν στις περιοχές της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας. Η βοήθεια που οι Αμερικάνοι και Εγγλέζοι έδωσαν στο μοναρχοφασισμό η προδοσία της κλίκας του Τίτο.» Εγώ διαβάζω επί λέξει όπως ήταν το ντοκουμέντο τότε σύντροφοι. «Δεύτερο. Στην καινούργια κατάσταση που δημιουργήθηκε η καθοδήγηση του ΚΚΕ ενήργησε σωστά, αποκρούοντας την τυχοδιωκτική τακτική συνέχιση της επίθεσης ότι και να γίνει» αυτό τότε δεν αφορούσε προσωπικά κανέναν σ. αλλά την τέτοια τακτική εφόσον θα υπήρχαν που θα την έλεγαν, «με την αναπόφευκτη συνέχεια της συντριβής των στελεχών και εφαρμόζοντας την τακτική της υποχώρησης που έδωσε τη δυνατότητα να σωθούν τα στελέχη από τα χτυπήματα και να φυλαχθούν για τους μελλοντικούς αγώνες. Παρά τις στρατιωτικές επιτυχίες του μοναρχοφασισμού, η πολιτική και οικονομική κατάσταση που παραμένει οξυμένη, το μαζικό λαϊκό κίνημα το 1949 δυνάμωσε, θ' αναπτυχθεί σε συνδυασμό με την οικονομική κρίση και τις πολιτικές διαφωνίες μέσα στο φασιστικό στρατόπεδο, θα βαθαίνει τις δυσκολίες των κυρίαρχων τάξεων και του μοναρχοφασισμού. Το ξεπούλημα της Ελλάδας στους Αμερικάνους που μετάρτησε τη χώρα σε πολεμική τους βάση ενάντια στη Σοβιετική Ένωση και τις ΛΔ μεγαλώνει την ανησυχία των λαϊκών

μαζών που δε θέλουν τον πόλεμο. Πάνω στη βάση των παραπάνω το ΚΚΕ πρέπει: α) να σταματήσει σήμερα τον ένοπλο αγώνα, κρατώντας μικρά παρτιζάνικα τμήματα σα μέσο πίεσης πάνω στο μοναρχοφασισμό, για όσο το δυνατό μεγαλύτερη δημοκρατική ειρήνευση στον τόπο, πάνω στη βάση των προτάσεων της ΣΕ.» Γελάτε σύντροφοι αλλά γελάτε για τ' αδελφά κόμματα εγώ σας λέω τώρα. Ντοκουμέντο επίσημο είναι αυτό. «Καθώς επίσης και κείνο που το βγάσιμο των τμημάτων του ΔΣ έξω από την Ελλάδα παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες. (Πελοπόννησος, νησιά). Να μεταφέρει το κέντρο βάρους της δουλειάς του στην οργάνωση και καθοδήγηση των οικονομικών και πολιτικών αγώνων, όλων των στρωμάτων του εργαζόμενου λαού. Στηριζόμενο στη δυνατή παράνομη κομματική οργάνωση το ΚΚΕ πρέπει να χρησιμοποιήσει όλες τις νόμιμες δυνατότητες συνεταιρισμούς, επαγγελματικά συνδικάτα, Τύπο, συλλόγους, κάθε είδους πολιτικά αιρετά όργανα, και ακόμα να δημιουργήσει καινούργιες οργανώσεις, για τη συγκέντρωση των μαζών, για την οργάνωσή τους, για την καθοδήγηση των πολιτικών και οικονομικών τους αγώνων. Πάνω στη βάση του προγράμματος του αγώνα για την ανεξαρτησία και τη δημοκρατικοποίηση της Ελλάδας, το ΚΚΕ πρέπει να δημιουργήσει πλατύ δημοκρατικό συνασπισμό, όπου να τραβηχτούν όσοι δέχονται το μίνιμουμ αυτό πρόγραμμα δημοκρατικής ανάπτυξης της Ελλάδας. Το ΚΚΕ χρησιμοποιώντας τις δυνατότητες που υπάρχουν πρέπει να βγάλει στην Αθήνα, νόμιμη περιοδική μαζική πολιτική εφημερίδα. Το ΚΚΕ πρέπει να προετοιμάσει και να στείλει στις μεγάλες πόλεις ολόκληρη σειρά κομματικά στελέχη, για το δυνάμωμα και την αναδιοργάνωση των τοπικών κομματικών οργανώσεων, για την εξασφάλιση της εφαρμογής της καινούργιας γραμμής. Το ΚΚΕ πρέπει να ξεδιπλώσει πλατιά ιδεολογική πολιτική και οργανωτική δουλειά στα τμήματα του ΔΣ που τραβήχτηκαν από την Ελλάδα. Το ΚΚΕ πρέπει να εξασφαλίσει την παραπέρα πολεμική προετοιμασία και τελειοποίηση των αξιωματικών και μαχητών καθώς και την κομματική τους διαπαιδαγώγηση και την ανύψωση του πολιτικού και ιδεολογικού τους επιπέδου. Η σωστή κατανόηση και εφαρμογή στη ζωή της στροφής σ. την πολιτική του κόμματος μέσα στις συνθήκες της κρίσης του μοναρχοφασισμού, της αύξησης των δυσκολιών στο ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο, και της ανάπτυξης των δυνάμεων της ειρήνης, της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού σ' όλο τον κόσμο, θα δώσει τη δυνατότητα για γρήγορη σταθεροποίηση και ανάπτυξη του ελληνικού λαϊκού κινήματος στην Ελλάδα, στο μέλλον.» Πάνω σ' αυτό το ντοκουμέντο σ. βάδισε το κόμμα από τότε και παραπέρα όλα αυτά τα χρόνια. Κι αυτό το ντοκουμέντο παρά τα λάθη που 'γιναν, παρά τους σχηματισμούς και τα ομορτυνιστικά λάθη βασικά εφαρμόστηκε και το κίνημα το 1956 στις εκλογές, βγήκε με τη Δημοκρατική Ένωση και την πλειοψηφία στους ψήφους.

Σύντροφοι χτυπάτε, διορθώνετε λάθη, ό,τι θέλετε κάντε. Αυτό δεν μπορούμε να το αφαιρέσουμε εμείς από το κίνημα και να το γκρεμίσουμε. Αυτός είναι πολιτικός μηδενισμός. Από κει και παραπέρα. Να φύγει ο Ζαχαριάδης, να φύγει η παλιά καθοδήγηση. Σύμφωνα, αλλά εδώ μέχρι σήμερα βάδιζε το κίνημα ανυψωτικά. Η τραγωδία της καινούργιας καθοδήγησης σ. βρίσκεται στο ότι, ενώ αρνείται στα λόγια την πολιτική την παλιά, στην πράξη εφαρμόζει πέρα για πέρα την παλιά πολιτική γραμμή. Ας μου πουν συγκεκριμένα εδώ, αλλάξαμε και κάναμε. Στο Κυπριακό αλλάξαμε την ελεύθερη Ελλάδα. Σύντροφοι να σας δείξω ότι στο Κυπριακό ουσιαστικά ακολουθούμε πιο σχεταριστική πολιτική από πριν. Γιατί βάλαμε σύντροφοι το «Ελεύθερη Κύπρος σε Ελεύθερη Ελλάδα». Γιατί μας γινότανε τότε η παρατήρηση προσέχετε μην πάρτε την Ελλάδα από τους Εγγλέζους και τη δώσετε στους Αμερικάνους, μην πέσετε σε πεπονόφλουδες κλπ. και μεις το διαμορφώσαμε που ήταν ένα γενικό σύνθημα, αυτό το λέει και η απόφαση η τελευταία, ουσιαστικά αυτό λέει, και δω τι διορθώσαμε; Τίποτες. Το κακό είναι το εξής σύντροφοι με το Κυπριακό. Παρεμπιπτόντως. Λέμε για τις τρακατρούκες κλπ. Τι γινότανε σύντροφοι στην Κύπρο ουσιαστικά τι γινότανε; Στην Κύπρο το κίνημα αυτό το άρχισαν οι Αμερικάνοι. Για να πάρουν την Κύπρο στα χέρια τους. Στις γενικές αρχές. Και προωθούσαν ταυτόχρονα όχι μόνο τον Διγενή, αλλά και τον Μακάριο, τους προωθούσαν σαν πολιτικές εφεδρείες δικές τους να τους δώσουν την αίγλη αυτή, του εθνικού αγωνιστή, για να τους μεταφύτψουν μετά στην Ελλάδα σαν πολιτική εταιρία δική τους. Αυτό το πράγμα εμείς χτυπούσαμε, αυτήν την προοπτική την παραπέρα, όταν ξεσκεπάσαμε τον Διγενή, διορθώναμε τα λάθη του ΑΚΕΛ που βγήκε και είπε ότι είναι κατά της ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ και κρατούσε θέση κι είπαμε όχι!! Οι πατριώτες παλεύουν, ενιαίο μέτωπο μαζί τους, αλλά ξεσκέπασμα όλων αυτών των δισταγμών και των προδοσιών που έκανε ο Μακάριος. Λέτε ότι κτυπούσαμε, ξεσκεπάσαμε τον Μακάριο και πρέπει να τον ξεσκεπάσουμε εφόσον λέει. Κύπρος με εγγλέζικες είτε αμερικάνικες βάσεις. Και δεν μπορούμε να τον βάζουμε τον Μακάριο στην ίδια πατριωτική γραμμή με το λαό που παλεύει. Επιφύλαξη σ' αυτό το σημείο δεν μπορούμε να μη δεν έχουμε. Γιατί ο Λανίτης βγαίνει και το διορθώνει σήμερα; ώστε κριτική θα του κάνουμε όταν πρέπει. Χωρίς να αρνιόμαστε ποτέ να του λέμε μαζί. Διορθώσαμε το ΑΚΕΛ από το 1948 ακόμα σύντροφοι όταν βγήκε με τη σημαία να δεχτεί το αγγλικό σύνταγμα και το προφυλάξαμε από καρμπολές μεγάλες. Και έτσι προωθήσαμε και το Κυπριακό ζήτημα με λάθη και επιφυλάξεις πολλά αλλά βασικά και δεν επιτρέψαμε στο κόμμα στο ζήτημα αυτό, ν' απομονωθεί. Τώρα βρίσκουμε Ελεύθερη Κύπρο στην Ελεύθερη Ελλάδα, παρατηρήσεις και τα λοιπά κλπ, κλπ. Σύντροφοι και κει μέσα το λέει, η απόφαση η καινούργια, δε λέει ελεύθερη Κύπρο αλλά λέει. Μόνο με μια πραγ-

ματική δημοκρατική κυβέρνηση κλπ. που θα πάρει την Κύπρο με μια πολιτική πραγματικής λαϊκής κυβέρνησης είτε πώς το λέει πατριωτικής. Τι σημαίνει αυτό. Ότι πρέπει να πάει στην εξουσία το λαϊκό μέτωπο και τότε θα γίνει αυτή η ένωση και θα πραγματοποιηθεί. Ουσιαστικά το ίδιο πράγμα. Λοιπόν σύντροφοι, ώστε η τραγωδία σήμερα και η αντίφαση η βασική είναι ότι, χτυπάμε για πολιτική γραμμή που εφαρμόζουμε, και που είμαστε υποχρεωμένοι να εφαρμόσουμε. Που αλλού τη χτυπήσαμε σ., σε ποια σημεία στο συνδικάτο. Λάθος είναι διορθώσαμε και τον Καλούδη και τον Θεό όταν κάναν τα σεχταριστικά λάθη. Με το ζήτημα του Χατζηδημήτρη και της θεωρίας του και το ΕΑΜ σύντροφοι. Και σήμερα εδώ βγήκα ποιος βγήκε: ο Λειβαδάς και ουσιαστικά εγκρίνει τη γραμμή του Χατζηδημήτρη με τη δημιουργία της ΝΕΑ. Και η ΕΔΑ ανεπιφύλακτα σύντροφοι τον αγκάλιασε σ. τον Χατζηδημήτρη, που έκανε διάσπαση, και έχει μια σεχταριστική γενική συνομοσπονδία και τον κουβαλάμε και τον επιδείχνουμε. Διάσπαση; Το χτυπήσαμε αυτό το πράγμα.

Υπάρχουν λάθη. Όσα θέτε σύντροφοι. Βασικά και στο συνδικαλιστικό η γραμμή σωστή. Ας πάρουμε τα ντοκουμέντα να δούμε πού διορθώθηκε. Να πάρουμε την πολιτική απόφαση της 5ης Ολομέλειας. Πού διορθώθηκε και τι είπε παραπάνω, η 6η Ολομέλεια και το Γραφείο. Ότι σύντροφοι εδώ ερχόμαστε σε μια σοβαρή αντίθεση και δεν είναι μόνο αυτό σύντροφοι. Εδώ κι άλλοι σύντροφοι μίλησαν για λάθη και ελλείψεις κλπ. Κα τ' αγνοούμε. Ο Πετρήσ σ' άρθρο του γράφει εκεί που κατακεραυνώνει τον Ζαχαριάδη και λέει ότι ουσιαστικά η Τεχεράνη φταιει που δεν απελευθερώθηκε η Ελλάδα. Και δε βγαίνει ούτε ο ίδιος στο λόγο του να το διορθώσει ούτε η εισήγηση το διορθώνει αυτό το πράγμα. Κεφαλαιώδες λάθος, σύντροφοι, και γιατί δεν το διορθώνατε. Φυσικά. Συγγνώμη εγώ θα σας δείξω άλλα πράγματα χειρότερα. Βγήκε η εισήγηση και ανεπιφύλακτα ενέκρινε την πρώτη συνδιάσκεψη της ΕΔΑ και εφαρμόζει σωστά τη γραμμή κλπ. κλπ. Σύντροφοι αυτό το είπε η εισήγηση. Σύντροφοι δημοσιεύσατε τη συνδιάσκεψη με τα ντοκουμέντα της και τα δώσατε στο κόμμα χωρίς να πείτε ούτε λέξη ότι τα εγκρίνετε και τα επιδοκιμάζετε.

Σύντροφοι εδώ υπάρχουν κεφαλαιώδους σημασίας. Δε θα κάνω ανάλυση είναι ολόκληρο περιβόλι, αυτό εδώ μέσα. Ας πάρουμε τέτοιο πράγμα ας πούμε. Η Πρώτη Πανελλαδική Συνδιάσκεψη της ΕΔΑ διαπιστώνει ότι η πλατιά ανάπτυξη των δυνάμεων της ειρήνης, η υποχώρηση του κινδύνου ενός γενικού πολέμου, η διεύρυνση κλπ. είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της σημερινής διεθνούς κατάστασης. Τα χαρακτηριστικά αυτά διαμορφώθηκαν εντονότερα ύστερα από την ατομική επανάσταση με όλες τις ειρηνικές και στρατιωτικές της συνέπειες και σταθεροποίηση και διεύρυνση του σοσιαλιστικού στρατοπέδου με τη συνεπή φιλειρηνική πολιτική κλπ. που ακολουθούν. Αυτό που λέ-

νε οι ιμπεριαλιστές οι Αμερικάνοι ότι ο ατομικός πόλεμος και ο ατομικός εξοπλισμός ουσιαστικά διαφυλάει την ειρήνη αυτό βγαίνει και τα διακηρύττει στο ντοκουμέντο της η ΕΔΑ επίσημα. Ουσιαστικά σύντροφοι η ΕΔΑ σ' αυτή τη συνδιάσκεψή της έβαλε μια γραμμή τέτοια, στις εξωτερικές σχέσεις, που βασικά προσανατολίζεται στη Γιουγκοσλαβία. Και με τις ίδιες τις διατυπώσεις όπως είναι ας πούμε η ενεργητική συνύπαρξη και παραπέρα ότι αυτή η βοήθεια που δίνουν οι Αμερικάνοι είναι χωρίς όρους στη Γιουγκοσλαβία κλπ. κλπ.

Σύντροφοι, υπάρχει ακόμα χειρότερο πράγμα εδώ μέσα. Εγώ μόνο σ' αυτό θα σταθώ, στο δεύτερο, γιατί φυσικά η ώρα δεν παίρνει. Λέει εδώ. Σε μια από τις εισηγήσεις του Πασαλιδη. «Εξάλλου φαίνεται πόσο ασήμαντη από στρατιωτική άποψη είναι η εγκατάσταση βάσεων σε περιοχές σαν τη χώρα μας, που βρίσκονται εγγύτατα προς τον υποτιθέμενο αντίπαλο.» Ώστε αμερικάνικες βάσεις καμιά σημασία και μεις αυτό το κρίνουμε ούτε το πιάνουμε ούτε το κριτικέρνουμε.

Σύντροφοι είναι περιβόλι ολόκληρο. Οπορτουριστικής αναθεώρησης της γραμμής του κόμματος και συμβιβαστική δεξιά παρέκκλιση μέχρι τον πάτο. Εν ονόματι της πάλης κατά του σεχταρισμού. Όπως το καλύπτουμε τώρα αυτό το πράγμα. Εκτροχιασμός προς τα δεξιά. Ώστε σύντροφοι αυτά τα πράγματα αξίζει και πρέπει να τα προσέξετε. Πρέπει να τα προσέξετε. Δε λέω για το άλλο στο συνδικαλιστικό λέμε τώρα αγκαλιάστε τον Μακρή. Να τον διορθώσουμε, ο καμμένος μετανιώνει και ο ιδιος που έκανε αυτά τα στραπάτσα. Λάθος σ. είναι παραβίαση, παρέκκλιση από τη σωστή γραμμή και στο συνδικαλιστικό ώστε πρέπει να προσέχουμε σύντροφοι. Κι εδώ θαρραλέα να βγαίναμε και να τα διορθώνουμε, γιατί πολιτικά τραβάμε έξω.

Σύντροφοι, όταν λέμε σεχταρισμός τι εννοούμε; Η πολιτική έκφραση του σεχταρισμού αυτού είναι η απομόνωση από το λαό και από τις μάζες, εφόσον καταδικάζουμε μια πολιτική σα σεχταριστική. Αυτό δε θέλει να το πει η 6η Ολομέλεια ότι είναι έτσι, αλλά καταδικάζει την πολιτική σα σεχταριστική. Και υπάρχει εδώ αντίφαση. Είναι απομονωμένο το κόμμα και οι οργανώσεις που επηρεάζει; Είναι σεχταριστικά απομονωμένο; Όχι. Φτάσαμε ένα επίπεδο, σύντροφοι σε περίοδο που εμείς περνούσαμε την ασυρματολογία και αυτά και κείνα που απέβλεπαν στο ν' απομονώσουν το κόμμα από το λαό ύστερα από την ήττα μας, σε μια τέτοια περίοδο, σπάσαμε εμείς αυτή την προσπάθεια του εχθρού να μας απομονώσει; Δεν του δώσαμε αυτή τη δυνατότητα και προχωρήσαμε; Πολιτικά προχωρήσαμε; Γιατί αυτό το καδικάζουμε σα σεχταρισμό; Και λέμε ότι ήταν σεχταριστική όλη αυτή η γραμμή; Να διορθώσουμε τα λάθη, να τα δούμε, να τα κριτικάρουμε, να διώξουμε τον Ζαχαριάδη, αλλά τέτοιο πολιτικό χαρακίρι λάθος σύντροφοι.

Για τον Μάκη σύντροφοι. Εκατό φορές αν μου παρουσιαστεί η ευκαιρία θα

κάνω το ίδιο. (Απίοδοκιμάζεται). Να κάντε μια επιτροπή να πάει να βρει και να δει τα πρακτικά της αποστολής του Μάκη. Τα πρακτικά της Γραμματείας, την απόφαση με την αποστολή που του δόθηκε. Ο Μάκης πήγε εκεί πιάστηκε έσπασε και ήρθε. Και μας λέει σ. αυτό το πράγμα. Έμεινε εκεί η γυναίκα με το παιδί. Τι έπρεπε να κάνουμε. Να τον κρατήσουμε να τον φυλάξουμε και τελειώσε. Η να τον στείλουμε πίσω. Τι αποστολή σ. του δώσαμε; Αυτά που λένε για οργάνωση Μακεδονία-Θράκη είναι ανύπαρκτα πράγματα. Εκείνο που του 'παμε του Μάκη, καταδικάστε μας ότι θέτε, του 'παμε: θα πας στην Ασφάλεια και θα κάνεις ότι σου λέει. Μα αυτοί τον είχαν στα χέρια τους και τον στείλαν εδώ. Θα κάνεις ότι σου λέει, εμείς θα μαθαίνουμε δεν του δώσαμε καμιά άλλη αποστολή για οργάνωση και για τέτοια, αυτοί του πρότειναν να βγάλει *Λαϊκή Φωνή* κλπ. και ο σκοπός μας ποιος ήταν, περ τε κουτός, περ τε ό,τι θέτε, ο σκοπός μας ήταν εφόσον με τον Μάκη η προσοχή τους, λίγο, και η Θεσσαλονίκη είναι από τα πιο δύσκολα καρύδια, στην Ελλάδα, λίγο, κι η αποστολή που του δίναμε ήταν ότι θα πάει να λέει ότι θα μου στείλουν και ασύρματο, και ανθρώπους κλπ. και όλα, να προσπαθήσουμε να διοχετεύσουμε άλλους, να εκμεταλλευτούμε αυτή τη σχετική εκχειρία να ριζώσει κάποιος. Καλά είτε όχι, καταδικάστε μας. Αλλά αυτή ήταν η αποστολή μας. Έγκλημα είναι αυτό; Έγκλημα. Γιατί είναι έγκλημα; Καταδικάστε το σαν έγκλημα. Να ζητάτε να πάρετε το κεφάλι μου; Πού το βρήκες αυτό το πράγμα. Στον καιρό της χιτλερικής κατοχής εκατό φορές δίνουν τέτοιες αποστολές να μπαίνουν μέσα στα όργανα Ασφάλειας και να δουλεύουν. Αγωνιστές και σ. και τέτοιοι. Αυτός ήταν πισμένος από την Ασφάλεια. Εδώ υπάρχει μια ιδιομορφία. Να το καταδικάσει σαν έγκλημα κανένας. Παίρνω την ευθύνη ακέραια όλη. Για τον Δημητρακάρεά έτσι, εκατό φορές το ίδιο θα έκανα. Λένε τροτσκιστής κλπ. κλπ. σ., και τι έγινε ήρθε σε μας, βοήθησε, βοήθησε και πολύ περισσότερο από πολλούς άλλους, δεν του δώσαμε καμιά παράνομη αποστολή, με την οργάνωση απολύτως καμιά, ζήτησε βιβλία να τα στέλνει στην Ελλάδα. Όποιος μα τα ζητούσε του δίναμε βιβλία να τα στείλει στην Ελλάδα και εφημερίδες και έντυπο υλικό. Μας έδινε πληροφορίες έτσι, τώρα βγαίνει και λέει ο Τρικαλινός ότι αυτά καθόρισαν τη γραμμή του κόμματος. Λάθος σ. Τρικαλινέ. Σα να μου λες επειδή ακούω την Αθήνα και λέει ο Τσαλδάρης κάνει αυτό κλπ. και το βάζω αυτό το πράγμα ότι εφαρμόζω τη γραμμή του Τσαλδάρη, είτε του Παπάγου είτε του άλλου. Μα αυτή είναι πολιτική αγραμματοσύνη αυτό το πράγμα που λες. Να μου πεις με βάση αυτό το πράγμα τι πολιτικές καραμπόλες κάναμε. Έτσι; Αυτό να μου πεις. Αυτή τη ζημιά που έγινε και να πεις ότι εδώ σας παρέσυρε και πέσατε σε πολιτική λούμπα γιατί δώσατε αυτή και κείνη την πληροφορία. Τότε θα σε παραδεχτώ. (Θόρυβος). Όλα τα όργανα και όλα τα κόμματα παίρνουν εκθέσεις από χιλιάδες πηγές και τις χρησιμοποιούν. Όποιος δεν το κάνει αυ-

τό είναι κουτός. Όλα τα άλλα σ. είναι λόγια και το κάναμε σημαία, τον Δημητρακαρέα. Εκατό φορές σ. Και χειρότερους χρησιμοποιούσαμε, γιατί δηλαδή; Και τι μ' αυτό; Και ποιο είναι το έγκλημα; Το κάνανε σημαία. Έγκλημα η χρησιμοποίηση. Πέστε τι ζημιά έγινε; Εδώ συγκεκριμένα. Την αλήθεια συγκεκριμένα θέλω ναί. Όχι αφηρημένα πράγματα. Ο Γουσόπουλος έγκλημα. Σύντροφοι δε μου λέτε ποιο ήταν μεγαλύτερο έγκλημα, το ότι η Ασφάλεια πήρε τα γράμματα του Βλαντά και των αλλωνών της Τασκέντης και τα δημοσίευσε κάτω, ήταν λιγότερο έγκλημα, και πολιτική ζημιά λιγότερη απ' αυτό; Τι είπαν τον πιάσανε... Σύντροφε Τρικαλινέ πώς το λένε, εδώ μου τρώει την ώρα δεν ξέρω αν το κάνει σκόπιμα αλλά εδώ σύντροφοι λένε, ο Δημητρακαρέας έχει στην Ελλάδα 500 χιλ. θέσεις. Και έκανε εκεί τη δουλειά του. Βρήκατε λέει αυτόν το δημοσιογράφο. Μας έκανε τη δουλειά μας. Τον πληρώναμε. Στέλναμε και μας δημοσίευε ντοκουμέντα κλπ. Κι αυτό πρέπει να το κάνετε. Λοιπόν, γι' αυτούς που πιάστηκαν που λέει ο Τρικαλινός που στείλαμε, τον Γιώτη, αν υπάρχει ευθύνη δική μας υπάρχει και του Τρικαλινού γιατί αυτός τους έστειλε άμεσα στην Ελλάδα. Αυτός τους εφοδίαζε με όλα τα χαρτιά και μ' όλα. Τι βγάζεις την ουρά σου από μέσα; Λοιπόν; Και συ ήξερες πολύ περισσότερα από μένα που πάνε και τι κάνουν, και πώς παλεύουν.

Λοιπόν σ. Εδώ υπάρχουν φυσικά πολλά ζητήματα. Δεν μπορεί κανείς ν' απαντήσει. Για τις θέσεις της ιστορίας του κόμματος. Βγήκε ο Πετρήs. Είναι από τ' άλλα τα τραγελαφικά. Σύντροφοι αυτές οι θέσεις ήταν μια απασχόληση στη φυλακή μέσα. Τις έγραψα, τις παράτησα. Τις έσωσε ο Παρτσαλιδής. Τις έβγαλε έξω και τις εξεθίαζε. Και πήρε ο Πετρήs και έγραψε το άρθρο εκείνο. Αυτές οι θέσεις είναι κλπ. καθορίζουν και κάνουν και δείχνουν. Να 'χεις το θάρρος σ. Πετρή να τα λες αυτά. Να τα λες. Ούτε ο Ζαχαριάδης πήγε ποτέ και είπε ότι θέσεις μου είναι. Ίσα, ίσα εκεί μέσα τι γράφω σ. Μια προσπάθεια που θέλει βοήθεια, θέλει να βοηθήσουν κι άλλοι να συνεισφέρουν να δώσουμε υλικό, να κάνουμε και να δείξουμε. Πώς μου τα φορτώνεις τώρα μένα; Ας έκανες αυτή την προσπάθεια συ να γράψεις, και ν' αποδείξεις ότι έπρεπε έτσι είτε αλλιώς. Και πώς το λες προσωπολατρίας αυτό κλπ. κλπ.

Λοιπόν σ. εδώ δεν τελειώνω. Τον Λειβαδά θέλω να του πω δυο λόγια. Βγήκε και λέει και αναπτύσσει κι αυτός πολιτικές θέσεις, σας είπα τον Χατζηδημήτρη τον παίρνει υπό την προστασία του. Είχε στοιχειώδη υποχρέωση ο Λειβαδάς να πει: Όταν δούλευε εκεί που δούλευε στο ραδιοσταθμό της Ελλάδας, μας έκανε συνέχεια πολιτικές προβοκάτσιες. Στο διάβασμα που έκανε του κειμένου τον πιάσαμε δυο και τρεις φορές δεν ξέρω αν ήταν τότε εκεί ο Καραγιώργης να τα πει, με αθλιότερες παρερμηνείες, μέχρι τον Μάο-Τσε-Τουνγκ τι τον είχες πει: ένα διάστημα, το ξέχασες. Εσύ τον είπες. Του κάναμε μια φορά παρατήρηση, δεύτερη φορά παρατήρηση τον στείλανε σύντρο-

φοι, τον βγάλανε έξω. Να το πεις αυτό το πράγμα. Γιατί έγινε και πώς έγινε. Πολιτικές προβοκάτσιες να βγαίνει η Ελεύθερη Ελλάδα και να διακηρύσσει πράγματα που αυτός τα διάβαζε. Λοιπόν σ. Πρέπει να τελειώσω.

Τα πρόσωπα σ. που είναι στην καθοδήγηση δεν μπορούν να εξασφαλίσουν την εφαρμογή της γραμμής που έβαλε η 6η Ολομέλεια με τη γραμμή που έδωσε η επιτροπή. Και απόδειξη σ. Συνέδριο δεν κάνουν. Υποσχέθηκαν να κάνουν Συνέδριο. Τώρα τα φορτώνουν στον Ζαχαριάδη. Ότι ο Ζαχαριάδης τους εμπόδισε να κάνουν. Όχι σ. Μονάχοι σας εμποδιστήκατε. Βγείτε να του πείτε, πού σας εμπόδισε ο Ζαχαριάδης. Εδώ σ. ο Πετρήs και ο Κολιγιάννης πρέπει να το πω. Έκαναν χρήση γράμματος δικού μου, και εγώ απευθύνομαι στο σ. Κουούσινεν. Με ποιο δικαίωμα γράμμα που στέλνω εγώ στο σ. Χρυστσιόφ εμπιστευτικό και που δεν είχε φτάσει ακόμα στα χέρια του Χρυστσιόφ αυτό το ξέρω εγώ, κάνει εδώ χρήση ο Κολιγιάννης. Και μου λέει, όταν τον ρωτάω τι είναι αυτό μου λέει. Αυτά που βρίζεις εκεί και που ξέρεις. Με ποιο δικαίωμα και ο Πετρήs και αυτόs. Ας μου πουν τι άλλο έκανα εγώ σ' αυτό το διάστημα. Και βγαίνουν φραξιονισμός, υπόσκαψη. Σύντροφοι παζάλουστα να τον διαγράψετε τον Ζαχαριάδη. Αν νομίζετε ότι ωφελεί το κόμμα πέστε το, εγώ θα ψηφίσω υπέρ της διαγραφής του. Αν νομίζετε ότι ο Ζαχαριάδης θα του κάνετε εκβιασμό για πολιτική υποχώρηση όχι. Το κόμμα με την καθοδήγηση αυτή όπου είναι ο Θέος, όπου είναι ο Ρούσος, όπου είναι ο Παρτσαλίδης, όπου είναι ο Κολιγιάννης, άνθρωποι που χρεοκόπησαν όσο και να τους στηρίξει το ΚΚΣΕ δεν μπορούν να κάνουν στην Ελλάδα πολιτική σύντροφοι. Δεν μπορεί ο Παρτσαλίδης στην Ελλάδα να βγει και να εκπροσωπήσει, πολιτική ολκής, με κύρος, και ποιος άλλος ύστερα από τον Παρτσαλίδη θα το κάνει.

Εγώ σύντροφοι σας είπα, να φύγει ο Ζαχαριάδης και με τον Γούσια και με τον Βλαντά κάντε ό,τι θέλετε. Ο Βλαντάs με είπε εμένα χαφιέ. Ωστε τι βάζετε μένα. Λοιπόν εσείς να μου πείτε ότι ο Παρτσαλίδης και ο Κολιγιάννης και ο Θέος και ο Ρούσος εξασφαλίζουν βαρβάτη πολιτική καθοδήγηση για το κίνημα όπως μας χρειάζεται κάτω (αποδοκιμασία). Εγώ σύντροφοι λέω τη γνώμη μου.

Τώρα έρχομαι στα προσωπικά ζητήματα εφόσον μένουν δυο λεφτά. Το πρώτο ζήτημα. Είναι ότι εφόσον επαναλαμβάνονται όλα αυτά τα πράγματα να βγάλετε για τον Ζαχαριάδη συμπέρασμα. Και εφόσον ο Ζαχαριάδης είναι χαφιές και ύποπτος να τον κρεμάσετε.

Βγήκε εδώ ο πώς τον λένε εδώ από την Τασκέντ ο πρώτος που μίλησε, Σουλτούκης. Σύντροφοι ρωτήστε τι εστί Σουλτούκης. Ο Σουλτούκης σύντροφοι βγήκε κι είπε: φράξια ο Ζαχαριάδης, αντικομματική κλίκα, και γω του λέω τι είναι και ξεσηκώνονται και διαμαρτύρονται. Ρωτήστε τι είναι και τι ρόλο έπαιξε αυτόs και στο Τασελμάs και στην 7η πολιτεία. Ρωτήστε να τα μάθετε. Τιποτε άλλο εγώ δε θέλω να σας πω.

Αυτός λέγεται και αωτήρας του κόμματος μα τον μπαλά τώρα κόβει κεφάλια κλπ.

Δεύτερο ζήτημα σύντροφοι. Δεν ήθελα να του πω. Πρέπει. [Σύντροφε Ζαχαριάδη, εδώ δεν έχει κανέναν το δικαίωμα να σε διακόψει αλλά το Προεδρείο έχει την αξίωση να του πεις εσύ τι είναι (Κολιγιάννης)]. Όχι, όχι δεν έχω λόγο να πω. Του απαντάω γιατί αυτός είπε κλίκα-φράξι-ύποπτος κλπ. Τότε δε διαμαρτυρήθηκες εσύ. Τώρα που λέω εγώ ρωτήστε στο ΚΚΣΕ τι έκανες μου βάζεις χέρι. Και με ποιο ζήτημα σύντροφοι;

Όταν καθαιρέθηκα, ζήτησα, από τους σ. Κουούσινεν και Γκεοργκίου Ντεζ να 'ρθω στην έδρα της ΚΕ να παραδώσω κανονικά κλπ. Μου υποσχέθηκαν. Μάλιστα. Άλλωστε και πριν έλεγα να παραδώσω. Ύστερα από λίγο καιρό ήρθα εδώ σύντροφοι και το σπίτι ήταν εξαφανισμένο, τα πράγματα σ' ένα μέρος μαζεμένα, τα χαρτιά όλα παρμένα, τα χαρτιά τα δικά μου, και στα πράγματα μου λεηλασία. Εγώ σ. έγραψα στην ΚΕ και τους είπα γι' αυτό το πράγμα, όποιος το 'κανε θα δώσει λόγο. Μου είπαν τότε ότι πήγε και τα μάζεψε ο Πολύδωρος. Τον ρωτάω. Εσύ έκανες αυτή τη δουλειά; Μου λέει όχι. Εγώ δεν ξέρω τι έκανες, ποιος τα 'κανε όλα και όταν του είπα αυτό στην ΚΕ σ. ότι τέλος πάντων αυτό είναι λεηλασία έτσι, μου απαντάνε και μου λένε εσύ πρέπει να δώσεις λόγο γιατί στα χαρτιά μου τάχα βρέθηκαν ντοκουμέντα του ΚΚΕ, στο προσωπικό σου αρχείο κλπ.

Σύντροφοι το σπίτι όπου έμενα εγώ, δεν ήταν σπίτι ατομικό δικό μου. Ήταν σπίτι του κόμματος. Ήταν γραφείο του κόμματος. Εκεί συνεδριάζει και η Γραμματεία. Εκεί ήταν και σιδερένιες. Εκεί τα 'χα τα πράγματα μέσα, έφυγα για δουλειά, δεν ξαναγύρισα και τώρα επειδή υπήρχαν χαρτιά κομματικά, δε με φώναξαν να τα παραδώσω με το πρωτόκολλο, τίποτε και μετά μου λένε θα δώσεις λόγο γιατί είχες χαρτιά. Να δώσω λόγο σ. Αλλά πώς σ. να αυτή ήταν η κατάσταση. Ούτε τα χαρτιά μου, και ψάχναν σ. κάτι να βρουνε. Εγώ δεν έχω καμιά αντίρρηση αλλά τα χαρτιά φέρτε ένα ένα φέρτε νομικωμένο αυτό βρήκαμε εκείνο κλπ. κλπ. και τα ζητάω και μέχρι σήμερα ακόμα εκτός από ένα ελάχιστο μέρος δεν πήρα τίποτες και ούτε από τα πράγματα πήρα. Εγώ όσα θυμήθηκα έχω έναν κατάλογο και τον έχω μαζί μου. Είχα αποτανθεί και στο σ. Κουούσινεν και Γκεοργκίου Ντεζ. Και τους είπα ότι ζητάω γι' αυτό το πράγμα, όχι τόσο τα πράγματα όσο προσωπική και ατομική ικανοποίηση. Γι' αυτές τις κατηγορίες που διαδίδουν και λένε, ύποπτος ο Ζαχαριάδης, είπα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ αμέσως πέρσι, ότι εφόσον εσείς με έχετε στα χέρια σας, δηλ. είμαι στη διάθεσή σας και δουλεύω στη ΣΕ θέλω να με προστατεύσετε είτε να μου δώσετε τη δυνατότητα ν' απολογηθώ στο κόμμα μου και μπροστά στο παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα. Ούτε σ' αυτό το πράγμα δεν πήρα απάντηση και είμαι υποχρεωμένος να το πω.

Σύντροφοι τό ζήτημα που μπήκε εδώ απ' όλους είναι να διαγράψουμε τον Ζαχαριάδη να γλιτώνουμε. Εγώ σύντροφοι, επαναλαμβάνω, αν αυτό ωφελεί το κόμμα και το πείτε αυτό, θα ψηφίσω και γω τη διαγραφή του Ζαχαριάδη.

XV σ. ΒΕΤΤΑ

Σύντροφοι.

Ο Ζαχαριάδης είπε ότι ήθελε να με ακούσει να μιλήσω, γιατί έχω γράψει μερικά άρθρα. Τα άρθρα μου όσα ήταν γραμμένα τα 'χε διαβάσει. Θα μπορούσε λοιπόν να σταθεί, να τα αναίρέσει αυτά τα άρθρα, αντί να βγάλει ένα γενικό αφορισμό, να πει ότι ήταν αμφίβολης αξίας. Εν πάση περιπτώσει όμως θα δούμε τα όλα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν εδώ από τον Ζαχαριάδη, τι αξία έχουνε, ή αν είναι αμφίβολης αξίας τα όσα εδώ ειπώθηκαν.

Οι αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας αναγνωρίστηκαν σαν αποφάσεις ιστορικής σημασίας για το κόμμα μας και το λαϊκό κίνημα της χώρας. Στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, όπως είναι γνωστό το κόμμα έφτασε με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων. Τα μέλη του κόμματος χαιρέτισαν τη βοήθεια αυτή, σαν εκδήλωση της διεθνιστικής αλληλεγγύης, σαν πράξη ύψιστης πολιτικής σημασίας για το ΚΚΕ.

Ο τρόπος αυτός, που δέχτηκαν τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων τα μέλη του κόμματος, είναι η καλύτερη απόδειξη για την ανάγκη της βοήθειας αυτής, καθώς και για την ορθότητά της. Μόνο άνθρωποι που είναι βαθιά προσηλωμένοι ακόμα στην παλιά λαθεμένη πολιτική γραμμή του κόμματος, άνθρωποι που έχουν κατρακυλίσει βαθιά στον γκρεμό τον αντιδιεθνιστικό μπορούν να μιλάνε και να λένε ότι η ενέργεια των αδελφών κομμάτων είναι προσβολή για το κόμμα μας, ότι η βοήθεια αυτή αποτελεί παραβίαση των ισότιμων σχέσεων ανάμεσα στο κόμμα μας και τα αδελφά κόμματα. Η ότι με την 6η Ολομέλεια διασπάστηκε και αποσυντίθεται το κόμμα. Σ' όλες αυτές τις «θεωρίες» που αναπτύσσονται μέσα στα γενικά πλαίσια της αντισοβιετικής καμπάνιας και της προσπάθειας για τη διάσπαση της διεθνούς ενότητας των επαναστατικών προλεταριακών δυνάμεων, το κόμμα πρέπει ν' απαντήσει με τον πιο αποφασιστικό τρόπο, χτυπώντας τες στη ρίζα τους.

Σύντροφοι επανειλημμένα τονίστηκε ότι η 6η Ολομέλεια κριτικάροντας τη λαθεμένη γραμμή της παλιάς ηγεσίας, χάραξε συγχρόνως σωστή πολιτική γραμμή. Η σημερινή 7η Ολομέλεια με την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ και

την προγραμματική διακήρυξη, ολοκληρώνει το έργο της 6ης Ολομέλειας. Αυτό έχει μια εξαιρετική σημασία. Γιατί πρωταρχικός παράγοντας για να ξεπεράσει το κόμμα μας τις σημερινές δυσκολίες, και να μπορέσει να καθοδηγήσει τις πλατιές μάζες του λαού μας, στην απελευθερωτική πάλη είναι η σωστή πολιτική γραμμή, το σωστό πρόγραμμα δράσης που θα παρουσιάσει στον ελληνικό λαό. Μ' αυτό το κριτήριο πρέπει να δούμε και την προσπάθεια του Βλαντά, που εδώ πρότεινε να μην ασχοληθούμε με τα προβλήματα της πολιτικής κατάστασης και της πολιτικής μας γραμμής, και με το λόγο του θέλει να παρασύρει την Ολομέλεια στη διαιώνιση της ατομικής του δράσης στο κόμμα, στην ακύρωση της 6ης Ολομέλειας και παρακάτω την ανάδειξή του σε γραμματέα του κόμματος.

Σύντροφοι, νομίζω ότι το πρόβλημα της πολιτικής γραμμής για το κόμμα μας έχει πολύ μεγάλη σημασία. Έχει πολύ μεγάλη σημασία γιατί, ίσαμε τώρα ανεχτήκαμε μια συνεχή τυχοδιωκτική και λαθεμένη πολιτική γραμμή. Εδώ ο Ζαχαριάδης στην ομιλία του, έκανε απεγνωσμένη προσπάθεια, να υπερασπίσει αυτή την πολιτική γραμμή. Δε θα κάτσω εγώ να ασχοληθώ με τα παλιότερα. Θα σταθώ στην πολιτική γραμμή όπως την εξέτασε η 6η Ολομέλεια.

Είπε ο Ζαχαριάδης ότι η πολιτική γραμμή του κόμματος στην περίοδο αυτή, ήταν βασικά σωστή, ανεξάρτητα από τα πολιτικά λάθη τα επιμέρους που παρουσιάστηκαν. Έκανε και μια σύγκριση με το ΚΚ της ΣΕ και είπε ότι παρά όλα τα λάθη, που παρουσίασε το 20ό Συνέδριο είπε ότι η γραμμή του ΚΚ της ΣΕ ήταν σωστή. Δηλαδή, μπορούμε κι εμείς να πούμε ότι κάναμε λάθη, αλλά βασικά η πολιτική γραμμή του κόμματος του δικού μας ήταν κι αυτή σωστή. Όταν σύντροφοι, το ΚΚ της ΣΕ λέει ότι είχε σωστή πολιτική γραμμή έχει υπόψη του ορισμένα συγκεκριμένα γεγονότα. Λέει ότι ήταν σωστή, π.χ., η πολιτική γραμμή της εκβιομηχάνισης της χώρας. Ήταν σωστή η πολιτική γραμμή της κολεκτιβοποίησης της αγροτικής οικονομίας. Ήταν σωστή η εξωτερική πολιτική γραμμή της ειρηνικής συνύπαρξης και μια σειρά άλλα. Πάνω στη βάση αυτή το ΚΚ της ΣΕ έβγαλε το συμπέρασμα ότι η γραμμή του μπολσεβίκικου κόμματος ήταν σωστή σ' όλη αυτή την περίοδο.

Θα είχε υποχρέωση, ο Ζαχαριάδης όταν μας λέει ότι ήταν σωστή η πολιτική γραμμή του κόμματος στην περίοδο αυτή, και εννοώ κυρίως από το '45 και δω, θα είχε υποχρέωση να μας πει ποια ήταν αυτή η πολιτική γραμμή που είχε το κόμμα μας. Θα σας φέρω εγώ δυο κομμάτια, δυο τσιτάτα από τους λόγους τους δικούς του. Και θα είχε υποχρέωση να μας ξεκαθαρίσει ποια είναι αυτή η πολιτική γραμμή. Ξέρετε, σύντροφοι, ότι βασικά η πολιτική γραμμή είναι το να καθορίσεις πρώτα το χαρακτήρα της επανάστασης και κατόπιν να καθορίσεις ποια θα είναι η διάταξη των δυνάμεων για να πραγματοποιήσεις αυτόν το σκοπό που βάζεις με το χαρακτήρα της επανάστασης. Πώς κρίνει ο

Ζαχαριάδης το χαρακτήρα της επανάστασης στη 12η Ολομέλεια το 1945; Ο Ζαχαριάδης αποκρούει το 1945, την ιδέα ότι στην Ελλάδα πρέπει να γίνει σοσιαλιστική επανάσταση. Θα σας διαβάσω ακριβώς τι λέει στη 12η Ολομέλεια. Και πρέπει να σας πω ότι στη 12η Ολομέλεια, είναι λίγες μέρες μετά από τη δημοσίευση του ΕΑΜικού προγράμματος της Λαϊκής Δημοκρατίας, τον Ιούνιο είχε δημοσιευτεί το πρόγραμμα της ΛΔ και λίγες μέρες αργότερα, διατυπώνεται τα παρακάτω στη 12η Ολομέλεια. Λέει «τον τελευταίο καιρό ακούετε από σοσιαλιστική πλευρά, το σύνθημα για το σοσιαλισμό, για την άμεση πραγματοποίησή του στην Ελλάδα, είναι σωστό ένα τέτοιο σύνθημα σήμερα για την Ελλάδα; Η γνώμη μου είναι πως ένα τέτοιο σύνθημα για την Ελλάδα είναι σήμερα πρόωρο, κατά συνέπεια λαθεμένο, ξεπερνάει το στάδιο της ολοκλήρωσης του δημοκρατικού μετασχηματισμού, δηλαδή ένα στάδιο ανάπτυξης». Ωστε όταν έκανε την εισήγησή του στη 12η Ολομέλεια, ο Ζαχαριάδης λέει ότι τραβάμε για αστικοδημοκρατική επανάσταση. Αυτό το πράγμα όπως είναι γνωστό σ' όλους και όπως διαπίστωσε η 12η Ολομέλεια το άλλαξε πολύ γρήγορα. Και εφαρμόζε στη γενική γραμμή του κόμματος τη γραμμή της σοσιαλιστικής επανάστασης. Θα σας διαβάσω σύντροφοι, πώς ακριβώς κρίνει το ίδιο πρόγραμμα της ΛΔ το 1952 στο βιβλίο του *Προβλήματα καθοδήγησης*. «Το αστικοδημοκρατικό στάδιο εξέλιξης είχε ξεπεραστεί – μιλάει για το 1945. Οι μεγάλες μάζες του εργαζόμενου λαού ήθελαν το σοσιαλισμό, και τραβούσαν προς το σοσιαλισμό. Αυτό το πράγμα, αυτή την κατάσταση και αυτή την πραγματικότητα, έκφραζε το ΕΑΜικό πρόγραμμα της ΛΔ το 1945, που το ουσιαστικό του περιεχόμενο είναι σοσιαλιστικό.» Μπορούσε να μας πει ο Ζαχαριάδης ποια είναι η γραμμή του κόμματος, ποια πολιτική γραμμή του κόμματος εννοεί όταν λέει ότι ήταν σωστή; Φυσικά, όπως αποδειχνεται εφαρμόζει την πολιτική γραμμή του σοσιαλιστικού χαρακτήρα της επανάστασης. Να μας έλεγε αν αυτό είναι λαθεμένο βασικά και πάνω σ' αυτό θα κρίναμε εάν είναι σωστή η πολιτική γραμμή του Ζαχαριάδη ή όχι. Και, σ., η πολιτική γραμμή που ακολούθησε ο Ζαχαριάδης από τότε μέχρι τώρα ήταν λαθεμένη.

Και δω, σύντροφοι, δημιουργείται ένα ζήτημα ειλικρίνειας. Ή έπρεπε ο Ζαχαριάδης να πει ότι το 1945 κάναμε λάθος, όταν διατύπωνα εγώ ότι τραβάμε για αστικοδημοκρατική επανάσταση, είτε έπρεπε να μη μας αναφέρει αυτά, ότι αυτό το πρόγραμμα τότε σκόπευε τη σοσιαλιστική επανάσταση. Αυτό το λέω, σ., γιατί όλα τα προβλήματα ο Ζαχαριάδης της πολιτικής γραμμής του κόμματος τα αντιμετώπιζε με το μεγαλύτερο τυχοδιωκτισμό. Για το ίδιο γεγονός, για το ίδιο πρόγραμμα την πρώτη φορά το λέει αστικοδημοκρατική επανάσταση την άλλη φορά το λέει σοσιαλιστική επανάσταση.

Ωστε το κόμμα μας στην περίοδο αυτή από το 1945 μέχρι σήμερα δεν είχε σωστό στρατηγικό προσανατολισμό. Δεν είχε σωστή πολιτική γραμμή. Γε-

νική πολιτική γραμμή. Αυτό αν ο Ζαχαριάδης ήθελε να το υποστηρίξει έπρεπε εδώ να έρθει να μας πει ότι σωστό ήταν το ζήτημα της σοσιαλιστικής επανάστασης. Αλλιώς η γραμμή είναι λαθεμένη. Κι αυτό ακριβώς απέδειξε η 6η Ολομέλεια.

Θα σας φέρω ένα άλλο σημείο, σ., βασικό, στη συγκρότηση της πολιτικής γραμμής. Το ζήτημα της συγκρότησης της πολιτικής γραμμής, σ., αφορούσε το 1945 και δώθε, τη θέση μας απέναντι στους Εγγλέζους. Όπως ακριβώς είχανε και από προηγούμενα είχε πει. Ήταν ένα βασικό στοιχείο στην πολιτική γραμμή. Πώς το είδε, σ., ο Ζαχαριάδης στη 12η Ολομέλεια; Είναι γεγονός ότι ενέκρινε πέρα για πέρα τη λαθεμένη πολιτική του ΕΑΜ απέναντι στους Εγγλέζους ή όχι; Ας έρθει κι ας μας φέρει τη 12η Ολομέλεια για την οποία είπε ότι άλλαξε τη λαθεμένη πολιτική γραμμή, να μας φέρει εδώ τη 12η Ολομέλεια τους λόγους και τις αποφάσεις, να μας το αποδείξει σε ποιο ακριβώς μέρος, του λόγου του ή της απόφασης αλλάζει την πολιτική αυτή γραμμή απέναντι στους Εγγλέζους. Αυτό όμως δεν το λέει. Ούτε το ανέφερε καμιά φορά, σ., δεν ανέφερε απόσπασμα από το λόγο του αυτό, που να λέει ότι στη 12η Ολομέλεια καθόρισε σωστή πολιτική γραμμή απέναντι στους Εγγλέζους. Αν ο Ζαχαριάδης όμως δε λέει αυτό, μπορούμε να του πούμε ότι λέει άλλα πράγματα. Λέει ο Ζαχαριάδης ότι η γραμμή του ΕΑΜ απέναντι στους Εγγλέζους ήταν σωστή πέρα για πέρα. Είναι γραμμένα στο λόγο του. Λέει ο Ζαχαριάδης στη 12η Ολομέλεια ότι το εθνικοαπελευθερωτικό καθήκον λύθηκε με το διώξιμο του ξένου κατακτητή, και τώρα πάμε στα λαϊκοδημοκρατικά προβλήματα. Είναι γραμμένο στο λόγο του Ζαχαριάδη μέσα στη 12η Ολομέλεια. Πώς λοιπόν ο Ζαχαριάδης τότε στη 12η Ολομέλεια έβλεπε τη θέση του κόμματος απέναντι στους Εγγλέζους; Πώς μπορούμε να πούμε ότι χάραζε σωστή πολιτική συγκέντρωσης των λαϊκών δυνάμεων σ' ένα εθνικοαπελευθερωτικό αγώνα ενάντια στους Εγγλέζους; Και στο κάτω-κάτω είχαμε σ' εκείνη την εποχή, είχε προηγηθεί ο Δεκέμβρης και είχαμε και στρατεύματα κατοχής στην Ελλάδα.

Πού είναι, σ., η σωστή πολιτική γραμμή την οποία είχε το κόμμα σ' όλη εκείνη την περίοδο;

Θα προχωρήσουμε παρακάτω. Ένα σοβαρό στοιχείο, σ., νομίζω στη διάθεση του αγώνα, είναι να διαλέξεις την καλύτερη στιγμή όταν χρειάζεται, για να κάνεις την επίθεση στον εχθρό, μια και έχεις πάρει απόφαση για την ένοπλη εξέγερση.

Ο Ζαχαριάδης επιμένει ότι ήταν σωστή η απόφαση της 2ης Ολομέλειας. Δεν κρίναμε ακόμα αν ήταν σωστό αυτό να πάρουμε τα όπλα ή όχι. Δεν είπε το Κόμμα ότι δεν ήταν σωστό να πάρουμε τα όπλα ή όχι. Υπάρχει όμως το γεγονός ότι αφού πήρε την απόφαση η 2η Ολομέλεια να πάρουμε τα όπλα και

να αρχίσουμε τον ένοπλο αγώνα, θα είχε υποχρέωση να μας πει, πώς χρησιμοποίησε την καταλληλότερη αυτή περίοδο το 1946 μέχρι το μισό 1947 που ήταν η καταλληλότερη περίοδος για να ξεκινήσουμε αποφασιστικά τον ένοπλο αγώνα. Θα είχε υποχρέωση αντί να μας πει, είπα στον Κολιγιάννη, είπα στον Μάρκο, είπα σ' αυτόν και σ' αυτόν, να μας πει ποιες αποφάσεις πήρε το ΠΓ ή η ΚΕ ανάμεσα στη 2η και την 3η Ολομέλεια που να αφορούν τον ένοπλο αγώνα, και που να αφορούν την προετοιμασία του ένοπλου αγώνα, και τον προσανατολισμό των κομματικών και λαϊκών δυνάμεων στον ένοπλο αγώνα. Εδώ είναι μέλη του ΠΓ που μπορούν να διαβεβαιώσουν ότι σ' όλο το 1946 το μισό του 1947 το ΠΓ του κόμματος δεν ασχολήθηκε βασικά με τα προβλήματα αυτά. Αν θέλει να μας πείσει με το γεγονός ότι ο Σιάντος ήτανε χαφιές, όποιος θέλει το πιστεύει. Ο Σιάντος μπορούσε πολύ εύκολα να εξουδετερωθεί αν ήταν πραγματικά χαφιές.

Θα πάμε παρακάτω. Στην 3η Ολομέλεια, σ., έχουμε την πρώτη απόφαση το 1947. Στην 3η Ολομέλεια της ΚΕ, έχουμε την πρώτη απόφαση που λέει, ότι ο ΔΣ είναι σε θέση ν' απελευθερώσει την Ελλάδα και μέσα στο 1948 να δώσει αποφασιστικές μάχες που θα κρίνουν τον αγώνα, για την απελευθέρωση της χώρας. Αυτή είναι η Τρίτη Ολομέλεια. Κι αν θυμάται, υπάρχει, και ασφαλώς πρέπει να θυμάται, υπάρχει και στρατηγικό σχέδιο επεξεργασμένο από το ΓΑ είναι αυτό το σχέδιο Σ. Μ' αυτό το σχέδιο έλεγε ότι ο ΔΣ μέσα στο 1948 πρέπει να φτάσει από τις 23-25.000 που είχε τότε, να φτάσει στις 60-65.000, να δώσει αποφασιστικές μάχες και ν' απελευθερώσει τη Βόρεια Μακεδονία. Πραγματοποιήθηκε αυτή η γραμμή που έβαζε η 3η Ολομέλεια; Έχει υποχρέωση να μας πει εδώ. Έτσι κάνουν τα κόμματα τα οποία έχουν συνείδηση της αποστολής τους, του καθήκοντός τους, έτσι κάνουν οι ηγέτες πολιτικοί που καταλαβαίνουν τις ευθύνες τους. Τι έγινε, σ., αναγκαστήκαμε να δώσουμε τις μάχες του Γράμμου, και αφού δώσαμε τις μάχες του Γράμμου παίρνεται η απόφαση του ΠΓ και λέει ότι ο ΔΣ στις μάχες του Γράμμου πραγματοποίησε τις στρατηγικές του επιδιώξεις. Μα οι στρατηγικές επιδιώξεις είχαν καθοριστεί από το σχέδιο αυτό για την απελευθέρωση της Μακεδονίας, τι πραγματοποιήσαμε τότε.

Όταν παίρνουμε αποφάσεις, δεν τις πραγματοποιούμε, και μετά βγαίνουμε και λέμε ότι τα κάναμε όλα καλά και άγια, τότε δεν κάνουμε πολιτική, δεν καθοδηγούμε τις μάζες αλλά κάνουμε τυχοδιωκτισμό.

Στην 5η Ολομέλεια του 1949, ειπώθηκε ότι το 1949 θα γίνει ο χρόνος της νίκης. Θα είναι ο χρόνος της καμπίς. Ότι θα νικήσουμε κλπ. κλπ. Δεν ειπώθηκε τίποτε για διεθνείς συνθήκες, και για το ότι θα μας εμποδίσει η αλλαγή στην κατάσταση της Γιουγκοσλαβίας. Πάνω σ' αυτή τη γραμμή δούλεψε το κόμμα και δεν είναι μόνο ότι έκανε προπαγάνδα στους μαχητές του ΔΣ, σαν ένα σύν-

θημα για να ενθουσιάσει τον κόσμο, αλλά ήταν ένα επίσημο ντοκουμέντο, το οποίο το είχε παραδεχτεί ολοκληρωτικά η ΚΕ, το ΠΓ και καθοδήγηση του ΔΣΕ.

Τι έγινε, σ., όταν δώσαμε τη μάχη αυτή, φυσικά είχαμε δώσει τη Φλώρινα προηγούμενα, τη μάχη της Φλώρινας που έδειξε τι θα γινόταν, αλλά όταν δώσαμε τη μάχη στο Βίτσι όπου λέγαμε: ο εχθρός στο Βίτσι δε θα περάσει, μέσα σε δυο τρεις μέρες τα τμήματά μας διαλύθηκαν.

Κάθισε, σ., ποτέ η ηγεσία του κόμματος, να δει κριτικά και να εξετάσει αυτά; Και τι έκανε; Η πρώτη αντίδραση που έκανε όταν διαλυθήκαν τα τμήματα, είπε ότι φταίει ο Βαϊνάς που του πήραν το Λέσιτς. Φυσικά δεν έφταιγε ο Βαϊνάς που του πήραν το Λέσιτς έφταιγε ο Βλαντάς. Και βγάλαν όμως την απόφαση, το ΠΓ ότι φταίει ο Βαϊνάς, τον πιάσαν τον Βαϊνά κιόλας, του αφαίρεσαν τη διοίκηση, και πήγαν να διαδώσουν στον κόσμο ότι έφταιγε ο Βαϊνάς γιατί χάσαμε και δεν κερδίσαμε την αποφασιστική καμπή το 1949. Αφού πια αυτό δεν μπορούσε να πιάσει τέλος πάντων ότι χάσαμε τον πόλεμο εξαιτίας του Βαϊνά, τότε επινοήθηκε η άλλη μέθοδος ότι φταίει το πισώπλατο χτύπημα.

Σύντροφοι, αφού διαλύθηκαν τα τμήματα στο Βίτσι σε δυο μέρες πού είναι το πισώπλατο χτύπημα; Στο Βίτσι, σ., δε διαλυθήκαμε εμείς γιατί μας χτύπησε ο Τίτο. Στο Βίτσι διαλύθηκαν τα στρατιωτικά μας τμήματα γιατί ο εχθρός έκανε μια βαθιά εισχώρηση διέσπασε το μέτωπο, και διαλύθηκαν τα πάντα. Μας αιφνιδίασε και διαλύθηκαν τα πάντα μέσα σε 3-4 μέρες.

Είναι, σ., σοβαρότητα εξέτασης της πολιτικής γραμμής είναι σοβαρότητα εξέτασης της πολιτικής κατάστασης αυτής; και μετά να βγαίνουν και να λένε ότι όλα τα κάναμε καλά και η πολιτική μας γραμμή ήταν σωστή, ανεξάρτητα από τα λάθη που κάναμε;

Θα σας πω παρακάτω. Αφού τελείωσε πια ο αγώνας του ΔΣ, βγάζει τη διαπίστωση στην 7η Ολομέλεια μου φαίνεται και στην 3η Συνδιάσκεψη, ότι η κατάσταση του μοναρχοφασισμού παρά την ήττα μας στο Βίτσι-Γράμμο χειροτέρευσε και βάθυνε η κρίση η πολιτική και επαναστατική που περνάει η Ελλάδα. Κι αυτό χάρη στην ήττα μας. Εμείς νικηθήκαμε η κατάσταση του μοναρχοφασισμού χειροτέρευσε. Σύντροφοι, στεναχωρέθηκε που ηττηθήκαμε εμείς.

Σύντροφοι, είναι ζήτημα σοβαρότητας του κόμματος, είναι ζήτημα σοβαρότητας της ηγεσίας. Στα 1949 μετά την ήττα διαπιστώνουμε ότι έχουμε επαναστατική κρίση, επαναστατική κατάσταση. Αυτή η επαναστατική κατάσταση υπήρχε από το 1945, σύμφωνα με τις ίδιες διαπιστώσεις του Ζαχαριάδη. Έχουμε μια επαναστατική κατάσταση στην Ελλάδα, που διαρκεί από το 1945 μέχρι το 1955. Ε! πού ακούστηκε, δέκα χρόνια επαναστατική κρίση, επαναστατική κατάσταση σε μια χώρα; Πού θα φτάσει αυτή η επαναστατική κατάσταση και πού θα εξελιχθεί;

Είναι σοβαρή πολιτική γραμμή, που μπορούμε να 'ρθουμε εδώ και να την υποστηρίξουμε, ότι το κόμμα μας σ' όλη αυτή την περίοδο, ο Ζαχαριάδης σ' όλη αυτή την περίοδο χάραζε σωστή πολιτική γραμμή!

Θα σας πάρω άλλο ένα παράδειγμα. Μετά, σ., την ήττα μας στο ΔΣ ποια είναι τα βασικά στοιχεία που συγκροτούν την πολιτική γραμμή του Ζαχαριάδη. Θα σας πω. Πρώτο, στην Ελλάδα έχουμε επαναστατική κατάσταση. Δεν υπάρχει Ολομέλεια που να μην το επαναλαμβάνει αυτό μέχρι το 1955. Έτσι είναι. Στην Ελλάδα έχουμε την πλειοψηφία του λαού. Στην Ελλάδα τραβάμε για σοσιαλιστική επανάσταση. Στην περίοδο αυτή το καθήκον μας είναι να πραγματοποιήσουμε το δημοκρατικό μέτωπο, αλλά από το δημοκρατικό μέτωπο πρέπει να αποκλείσουμε όλα αυτά τα κόμματα τα ψευτοσοσιαλιστικά-ψευτοδημοκρατικά, που στην περίοδο της επαναστατικής κρίσης προσπαθούν να ευνοχίσουν το κίνημα. Ποιο είναι αυτό, ποιο είναι άλλο που μπορεί να συγκροτήσει την πολιτική γραμμή του κόμματος εκείνη την περίοδο. Είναι σωστή αυτή η πολιτική γραμμή ή είναι λαθεμένη; Ποιες είναι οι συνέπειες σύντροφοι αυτού του γεγονότος. Οι συνέπειες αυτού του γεγονότος είναι να μιλάει ο Βλαντάς σε μια Ολομέλεια και να λέει ότι το ΣΚΕΛΔ είναι οργάνωση αντικομμουνιστική, και κάθε αντικομμουνιστική οργάνωση είναι φασιστική; Άρα θα πάμε να κάνουμε ενιαίο μέτωπο και λαϊκό μέτωπο με φασιστική οργάνωση; Να βγαίνει ο Μπαρτζιώτας στα προβλήματα ιδεολογικού μετώπου και να λέει ότι ο Σβώλος, ο Τσιριμώκος, ο Καλομοίρης όλοι αυτοί είναι ανοιχτοί πράκτορες της Ιντέλιντζενς Σέρβις; Ή το άλλο που ξέρετε ο Ιούδας της Δημοκρατίας κλπ. κλπ. Με αυτόν τον τρόπο, μ' αυτή την πολιτική γραμμή μπορούμε να πούμε ότι θα πραγματοποιούσαμε, ότι ήτανε δυνατή και καρποφόρα ως το τέλος η πραγματοποίηση ενός πανδημοκρατικού πατριωτικού μετώπου;

Αυτή ήταν η πολιτική γραμμή, κι αν ήταν το αντίθετο έπρεπε ο Ζαχαριάδης εδώ όταν ήρθε να την υποστηρίξει, να έρθει με επιχειρήματα και να μας πει, νάτη αυτή ήταν η πολιτική γραμμή, γι' αυτό και γι' αυτό το λόγο ήταν σωστή.

Λένε μερικοί ότι το 1954 άλλαξε η πολιτική γραμμή του κόμματος και ιδιαίτερα μετά τις υποδείξεις του ΚΚ της ΣΕ. Δεν ξέρω μέχρι την 6η Ολομέλεια, ποιος ήξερε ότι άλλαξε η γραμμή του κόμματος. Σε ποιον είχε ειπωθεί από τα μέλη του κόμματος ότι άλλαξε η γραμμή του κόμματος κι ότι δεν τραβάμε για σοσιαλιστική επανάσταση; Αποσύρθηκε, φυσικά, το πρόγραμμα αυτό. Αλλά όμως ποιος ήξερε για ποιο λόγο αποσύρθηκε, κι ότι ο λόγος για τον οποίο αποσύρθηκε είναι ότι χάραζε λαθεμένο το χαρακτήρα της επανάστασης; Δεν μπορούν να ενεργήσουν έτσι τα κόμματα και να λένε ότι διορθώσανε την πολιτική γραμμή όπως ο Βλαντάς προσπάθησε εδώ να το παρουσιάσει όταν στα ζούλα βγάζεις από την κυκλοφορία το πρόγραμμα και δε λες στις μάζες γιατί

το βγάξεις. Δεν μπορεί, σ., η πολιτική γραμμή να είναι ζήτημα δυο, τριών, πέντε, δέκα προσώπων. Η πολιτική γραμμή είναι ζήτημα των μαζών. Όταν θέλουμε να τη διορθώσουμε, όταν θέλουμε να τη χαράξουμε ή όταν θέλουμε να τη διορθώσουμε πρέπει πάντα να έχουμε υπόψη μας ότι πρέπει να τη διορθώνουμε στις μάζες. Και η πολιτική γραμμή αυτή η λαθεμένη από το 1945 και δώθε δε διορθώθηκε.

Σύντροφοι, αυτή ήταν η λαθεμένη πολιτική γραμμή που αποκάλυψε η 6η Ολομέλεια. Αυτοί που θέλουμε να χτυπήσουμε την Ολομέλεια έπρεπε να 'ρθουνε να μας πούνε ότι αυτές οι διαπιστώσεις που έκανε η Ολομέλεια δεν είναι σωστές. Αυτό το πράγμα, την ορθότητα δηλαδή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, την έχουν νιώσει βαθιά όλα τα μέλη του κόμματος, την έχει νιώσει βαθιά όλος ο ελληνικός λαός. Πρέπει να πούμε ότι μέσα στα μυαλά του κόσμου από προηγούμενα είχε αρχίσει να αποκαλύπτεται αυτή η λαθεμένη πολιτική γραμμή διότι ερχόταν σε αντίθεση με την πραγματικότητα. Και πρέπει να πούμε ότι από τότε που καταλάβαινε η παλιά ηγεσία του κόμματος ότι αυτή η πολιτική γραμμή έρχεται σε αντίθεση με την πραγματικότητα και ότι αργά ή γρήγορα θα ξεσκεπαστεί από τότε, σ., κάνανε το παν για να κρύψουν την αλήθεια και να διατηρηθούν στην καθοδήγηση του κόμματος. Κι έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε μια σειρά καταδιώξεις στελεχών, έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε την καταδίωξη του Μάρκου Βαφειάδη, έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε την καταδίωξη του Παρτσαλιδη, έτσι μπορούμε να εξηγήσουμε την καταδίωξη του Καραγιώργη, και μιας σειράς άλλων στελεχών, που καταδιώχτηκαν με το χειρότερο τρόπο από την ηγεσία. Δηλαδή η παλιά ηγεσία του κόμματος που είχε γαντζωθεί στην καθοδήγηση προσπαθούσε με κάθε τρόπο να κρατηθεί σ' αυτή. Το ότι λέει ο Ζαχαριάδης ότι υπέβαλε την παραίτησή του, αυτό δε σημαίνει τίποτα. Εχω σωστή πολιτική γραμμή αλλά παραιτούμαι. Δηλαδή εσείς που ερχόσαστε και μου λέτε ότι ήταν λαθεμένη η πολιτική γραμμή και γω παραιτούμαι, εσείς έχετε το λάθος και γω αργά ή γρήγορα θα δικαιωθώ. Δεν μπορεί να πείσει κανέναν, και να συγκινήσει κανέναν η παραίτηση αυτή του Ζαχαριάδη. Έπρεπε αν πραγματικά νόμιζε ότι είναι λαθεμένη η πολιτική γραμμή να το πει, είτε αλλιώς να ερχόταν στην 6η Ολομέλεια και να την υποστηρίξει. Τώρα δεν ξέρω εδώ τι είδους υποστήριξη έκανε της πολιτικής του γραμμής. Μας είπε για την αποχή από τις εκλογές. Σύντροφοι, για την αποχή απ' τις εκλογές, και οι γάτες ακόμα έχουν καταλάβει ότι ήταν σοβαρότατο λάθος. Ο Ζαχαριάδης το είχε παραδεχτεί. Τώρα ο τρόπος με τον οποίο το ανέπτυξε, το θέμα αυτό, δείχνει ότι υπαναχώρησε ακόμα περισσότερο και από όπως το είχε βάλει στην 3η Συνδιάσκεψη και παλιότερα. Το ζήτημα της αποχής, σύντροφοι, ήταν βασικότατο λάθος, γιατί; Γιατί έκοβε και το δρόμο της δημοκρατικής εξέλιξης, αλλά και ακόμα στην περίπτωση που εμείς θα πηγαί-

ναμε στην ένοπλη σύγκρουση δε μας βοηθούσε, και μας απομόνωνε από τις μάζες. Μπαίνει το ζήτημα, σ., είναι σχεταριστική αυτή η γραμμή, ή όχι; Λέει ο Ζαχαριάδης, σχεταριστική γραμμή είναι αυτή που ακολουθεί που σε απομονώνει από τις μάζες. Για κοιτάξετε, σ., ανέφερε ένα σωρό παραδείγματα. Ανέφερε το παράδειγμα ότι είχαμε την πλειοψηφία της εργατικής τάξης, ανέφερε ότι είχαμε το ΕΑΜ με μεγάλη δύναμη, είχαμε την ΕΠΟΝ με μεγάλη δύναμη, είχαμε την πλειοψηφία στα συνδικάτα, είχαμε την πλειοψηφία στους συνεταιρισμούς, και πού φτάσαμε, σ. στο 1949-1950, και μέχρι σήμερα; Χάσαμε εμείς, ένα μεγάλο μέρος, το μεγαλύτερο μέρος, απ' αυτές τις μάζες που καθοδηγήσαμε τότε, που επηρεάζαμε τότε, στην περίοδο αυτή του δεύτερου ένοπλου αγώνα; Να πιο είναι αυτό που κρίνει τη σχεταριστική πολιτική του Ζαχαριάδη.

Εδώ ο Ζαχαριάδης ανέφερε το ζήτημα της Τασκέντης. Το ότι το έβαλε πρώτο δεν είναι τυχαίο. Υπάρχει μια προσπάθεια να παρουσιάζει τα πράγματα ότι, όλη η υπόθεση είναι, το 'χανε πει μερικοί σύντροφοι, παλιότερα αυτό, ότι όλη η υπόθεση είναι ότι στο Τασκέντ ο Ζαχαριάδης ήρθε σε σύγκρουση με τα τοπικά στελέχη, και γι' αυτό έφυγε απ' το κόμμα. Γι' αυτό τον διώξαν από την καθοδήγηση του κόμματος. Το ότι ακριβώς, σ., προτάσσει αυτό το ζήτημα της Τασκέντης, προσπαθεί να παρουσιάσει πάλι αυτό το ζήτημα. Ότι όλη η υπόθεση δεν είναι το ζήτημα της πολιτικής γραμμής, δεν είναι τα λάθη που κάναμε, δεν είναι το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, τίποτε απ' όλα αυτά, αλλά είναι ακριβώς το ζήτημα της Τασκέντης.

Σύντροφοι, εδώ μπαίνουν τα προβλήματα καθαρά. Στην Τασκέντη έχουμε κάμποσες χιλιάδες κομμουνιστές, που έχουν διαπαιδαγώγηση αντιδιεθνιστική και βρίζουν τη ΣΕ. Σ' αυτό το πράγμα ή φταίνε τα στελέχη της ΣΕ ή φταίει ο Ζαχαριάδης. Δεύτερη λύση δε χωράει. Άμα θέλει ο Ζαχαριάδης ας έρθει να μας πει ότι φταίει ο Δημητρίου και ο Υψηλάντης. Ή φταίει ο Ζαχαριάδης ή φταίνε τα στελέχη της ΣΕ. Η 6η Ολομέλεια αποφάσισε οριστικά ότι για τα γεγονότα αυτά της Τασκέντης που είναι μια προβοκάτσια σε βάρος της ΣΕ φταίει ο Ζαχαριάδης. Αυτό το πράγμα, ο Ζαχαριάδης ό,τι κι αν κάνει όσα και αν πει δεν μπορεί ποτέ να το ανατρέψει.

Ο Ζαχαριάδης προσπάθησε να κάνει μια αναδρομή στο παρελθόν και να πει ότι εμείς εκμηδενίζουμε τη δράση του κόμματος όταν κάνουμε κριτική στα λάθη, κι όταν κάνουμε λίγο πολύ κι επίθεση σ' αυτόν. Ας λέει ότι τον Ζαχαριάδη διαγράψτε τον λέει αλλά την αυτήν του κόμματος μην την αυτόστε. Προσπάθησε την προσωπολατρία που γινότανε να την αποδώσει στον Ρούσο, στον Παρτσαλιδή δεν ξέρω σε ποιον. Εδώ μπαίνει το ζήτημα ο ίδιος ο Ζαχαριάδης ανέχτηκε την προσωπολατρία. Ο ίδιος ο Ζαχαριάδης καλλιέργησε την προσωπολατρία; Θα σας πω μερικά παραδείγματα: Το γεγονός ότι συγκέντρωνε

γύρω του ανθρώπους που πάντοτε τον εξιμνούσαν. Το γεγονός ότι άκουγε μέσα στα σώματα, όπως, π.χ., ο Βλαντάς που 'λεγε ότι τα λόγια του Ζαχαριάδη είναι ντοκουμέντα του κόμματος, και δεν έπαιφνε θέση σ' αυτά. Τι σημαίνει; σημαίνει ότι αυτός αποστρεφότανε την προσωπολατρία, ή την καλλιέργουσε με ένα ιδιαίτερο τρόπο; Θα σας πω ένα άλλο παράδειγμα. Λέει ότι δεν είπε αυτός ότι η ΚΔ καθόρισε το χαρακτήρα της επανάστασης το 1934, αλλά το είπαν αυτοί που καλλιεργούσαν την προσωπολατρία. Πρέπει να ξέρει ο Ζαχαριάδης ότι μέσα στο κόμμα έχει διαδοθεί ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι έργο του Ζαχαριάδη. Αυτό δεν μπορεί να το αμφισβητήσει. Δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει ο Ζαχαριάδης ότι τα μέλη του κόμματος ξέρανε ότι η 6η Ολομέλεια είναι έργο του Ζαχαριάδη. Και δεν μπορεί να το αμφισβητήσει γιατί και οι στενοί συνεργάτες του το λέγανε μπροστά του. Θα είχε ηθική υποχρέωση, σαν ηγέτης, θα ήταν ζήτημα ηθικής τάξης να βγει τουλάχιστον στο ακτίφ, να βγει στην ΚΕ και να πει δεν είναι έτσι η πραγματικότητα.

Θα σας πω δεύτερο πράγμα. Μέσα στην ιστορία του κόμματος, σ' αυτό το βοήθημα της ιστορίας του κόμματος έχει γραφεί, ότι η ιστορία του κόμματος είναι στενά συνδεμένη με τ' όνομα του Ζαχαριάδη. Πότε βγήκε ο Ζαχαριάδης και το χτύπησε αυτό ο ίδιος προσωπικά. Θα σας πω άλλο παράδειγμα. Έχει δοθεί στην ιστορία του κόμματος το εξής σχήμα: Το ξέρει ο Ζαχαριάδης. Από το 1918, ως το 1931 έχουμε κρίση. Ερχεται ο Ζαχαριάδης περνάμε την κρίση, μέχρι το 1936 που πιάστηκε. Έχει πάει στο Νταχάου, όταν είχαμε τη δικτατορία του Μεταξά αυτά τα πράγματα δεν είναι τίποτα, πολιτικά βγήκαμε ωφελημένοι στο τέλος, δε μας χτύπησαν πολιτικά, όταν λείπει ο Ζαχαριάδης από την καθοδήγηση του κόμματος τότε γίνονται όλα λάθη, και το κόμμα χάνει τον προσανατολισμό του. Έχει λαθεμένη πολιτική γραμμή κλπ. κλπ. Το 1945 ξαναγυρίζει στο κόμμα ο Ζαχαριάδης ε από τώρα πια το κόμμα αποκτάει σωστή πολιτική γραμμή, μπαίνει στο σωστό λενινιστικό δρόμο. Αυτό είναι το σχήμα της ιστορίας του κόμματος που είχε δοθεί και που είχε βασικά υποστηριχτεί από τον ίδιο τον Ζαχαριάδη. Γιατί είχε υποστηριχτεί από τον ίδιο τον Ζαχαριάδη; Ο Ζαχαριάδης είπε για κρίση του κόμματος από το 1918 ως το 1931. Ο Ζαχαριάδης είπε για άνδρωση του κόμματος από το 1931-36. Ο Ζαχαριάδης είπε ότι λαθεμένη ήταν η πολιτική γραμμή ότι το κόμμα μας ξέφυγε από τις λενινιστικές αρχές το 1940-45. Κι ο Ζαχαριάδης πάλι είπε ότι από το 1945 μέχρι το 1955 έχουμε σωστή πολιτική γραμμή και ότι το κόμμα ξαναμπαίνει στο λενινιστικό δρόμο. Αυτή είναι η χειρότερη καλλιέργεια της προσωπολατρίας μέσα στο κόμμα. Κι όταν ακριβώς καλλιεργούμε αυτήν την προσωπολατρία μέσα στο κόμμα τότε ακριβώς εκμηδενίζουμε το ρόλο του κόμματος. Γιατί τότε ακριβώς εκμηδενίζουμε το ρόλο των μαζών. Γιατί τότε ακριβώς παραγνωρίζουμε ότι αυτό που έκανε το κόμμα είναι έργο των κομματικών μελών, είναι

έργο του προλεταριάτου της Ελλάδας. Να γιατί ακριβώς βασικός υπεύθυνος γιατί καλλιεργήθηκε η προσωπολατρία μέσα στο κόμμα είναι ο Ζαχαριάδης. Και δεν είναι τώρα να μας πει ότι ο Παρτσαλίδης, ή ο Ρούσος, φυσικά, όλοι μας είχαμε την προσωπολατρία, αλλά βασικά την κατεύθυνση στην προσωπολατρία στο κόμμα την έδωσε ο ίδιος ο Ζαχαριάδης.

Είναι ένα άλλο ζήτημα, σ., ηθικής τάξης για το κόμμα. Υπάρχουνε δυο παραδείγματα που εφάρμοσε ο Ζαχαριάδης, στην πολιτική του ζωή, δεν ξέρω αν είναι κι άλλα, είναι όμως δυο χτυπητά παραδείγματα. Το παράδειγμα είναι, που λέει ότι ο Ζαχαριάδης συνεργάστηκε με την προσωρινή διοίκηση και με τον Μιχαηλίδη, ξέροντας ότι είναι χαφιάς της Ασφάλειας. Από δω αρχίζει η κατάλυση, η διάλυση των αρχών μέσα στο κόμμα. Στις άλλες περιπτώσεις, αλλά από τότε που βάζουμε ζήτημα συνεργασίας με πράκτορες της Ασφάλειας, εν γνώσει μας ότι είναι πράκτορας της Ασφάλειας, από εδώ πια τραβάμε στο να καταλύσουμε τις κομματικές αρχές. Από δω αρχίζουμε να καταργούμε κάθε ηθική τάξη μέσα στο κόμμα. Αυτό, σ., επεκτείνεται περισσότερο το 1955. Ξέροντας ότι ο Μάκης είναι χαφιάς, του ανέθεσε κομματική δουλειά στην Ελλάδα. Και τώρα λέει δείτε τα πρακτικά τι του αναθέσατε. Εδώ είναι ακριβώς, αυτά που λέει ο Γουσόπουλος τι του αναθέσατε. Δεν μπορείτε, δεν μπορεί ο Ζαχαριάδης να πει δεν το ανέθεσα εγώ, αλλά του το ανέθεσε ο Γούσιος ή ο Μπαρτζιώτας. Και δεν είναι και καν τίμιο να λέει ότι εγώ δεν του ανέθεσα αυτά τα καθήκοντα αλλά του τα ανέθεσε ο Γούσιος ή ο Μπαρτζιώτας. Και άμα θέλει να του πούμε ποια είναι τα καθήκοντα που του ανέθεσε ο Γούσιος και ο Μπαρτζιώτας, είναι τα παρακάτω. Να πας να φτιάξεις κομματικές οργανώσεις κάτω, και ένα μέρος απ' αυτές να τις παραδίνεις στην Ασφάλεια. Του ανέθεσαν αποστολή του Γουσόπουλου να δώσει γιάφκες εδώ στη Ρουμανία στην ασφάλεια. Του είπανε του Γουσόπουλου να πει ότι πρόκειται να πάνε κάτω στην Ελλάδα ο Στρίγκος, ο Ανθης, ο Ζωγράφος και ο Μπονιάκος. Και απ' την άλλη μεριά είπανε και στον Στρίγκο. Στρίγκο, θέλουμε να σε στείλουμε στην Ελλάδα, έχεις σπίτι να πας κάτω;

Άλλο πράγμα. Ο Γουσόπουλος όταν πήγε κάτω μαρτύρησε τα δρομολόγια από όπου πέρασε. Και δεν είχαν τη στοιχειώδη υποχρέωση να πούνε ότι προσέχετε αυτά τα δρομολόγια που πηγαίνουν κάτω οι άνθρωποι τα ξέρεη η Ασφάλεια. Αυτές οι αποστολές δόθηκαν στον Γουσόπουλο. Όταν μίλησε ο Ζαχαριάδης, καλά θα ήταν να μας πει, πάνω σε ποια βάση θεωρητική μπορεί να στηριχτεί αυτό το πράγμα, ποιες είναι αυτές οι αρχές οι κομματικές που μας επιτρέπουν να συνεργαζόμαστε μ' αυτόν τον τρόπο με την Ασφάλεια. Η στο κάτω κάτω να μας πει και τι οφέλη είχε. Άσε που δεν είναι το ζήτημα με τα οφέλη σ' αυτήν την περίπτωση, αλλά μια και μας έκανε ότι εμείς κερδίζουμε κλπ. έπρεπε να μας πει τι οφέλη είχε; Ότι έφτιαξε ο Γουσόπουλος, το έχει

κάνει η Ασφάλεια με τα χέρια της. Η ασ μας έλεγε τι οφέλη είχε και από τον Μιχαηλίδη που συνεργαζότανε ξέροντας ότι είναι χαφιές.

Σύντροφοι, φυσικά, και άλλοι θα μιλήσουν πάνω σ' αυτά, αλλά είναι θλιβερό το ότι παλιός γραμματέας του κόμματος ήρθε εδώ να μιλήσει μ' αυτόν τον τρόπο, ήρθε εδώ με ολοκληρωτική έλλειψη της συνείδησης της ευθύνης για τις βαριές ζημιές που έπαθε το κόμμα μας. Είναι λυπηρό ότι όλες αυτές τις ευθύνες σε τελευταία ανάλυση τις φορτώνει στην 6η Ολομέλεια, γιατί αυτό είναι το συμπέρασμα που θα καταλήξει. Και σε τελευταία ανάλυση και στ' αδελφά κόμματα που μας βοήθησαν. Εδώ βρίσκεται ο αντιδιεθνισμός, ο βασικός αντιδιεθνισμός του Ζαχαριάδη. Και λάθη, διεθνιστικά, παραπατήματα υπάρχουν από παλιά.

Σύντροφοι, εγώ είχα κάνει μια ορισμένη ομιλία να μιλήσω εδώ. Αυτή η ομιλία άλλαξε μετά από ορισμένες ομιλίες που ακούστηκαν εδώ. Και επομένως αυτά ακριβώς που είχα να πω για την Ολομέλεια, εδώ δεν μπορώ να τα πω γιατί το προεδρείο δεν αφήνει. Εν πάση περιπτώσει νομίζω και άλλοι που θα μιλήσουν μπορούν να φωτίσουν αυτό το πρόβλημα. Εκείνο όμως που θέλω να πω είναι ότι πρέπει το κόμμα να κόψει αποφασιστικά με την παλιά κληρονομιά, εννώ με την παλιά κληρονομιά της προηγούμενης ηγεσίας, στο βαθμό που αυτή στέκεται εμπόδιο, πρέπει να βγάλει αυτό το εμπόδιο από το δρόμο του. Και δεύτερο ότι το κόμμα ν' ασχοληθεί ολοκληρωτικά με τη χάραξη της σωστής πολιτικής γραμμής, ν' ασχοληθεί ολοκληρωτικά με τη διοχέτευση αυτής της σωστής πολιτικής γραμμής στο λαό της Ελλάδας, να ασχοληθεί ολοκληρωτικά με τη δουλειά της Ελλάδας.

XVI σ. Π. ΥΦΑΝΤΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Η σημερινή μας Ολομέλεια είναι η πρώτη που γίνεται μετά τις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, που σήμαναν ριζική στροφή στη γραμμή και τη δουλειά του κόμματός μας ύστερα από πολύχρονη κρίση. Αυτό μαζί με τα προβλήματα που συζητάει και θα λύσει προκαθορίζουν τη σοβαρή σημασία της. Από πολλές πλευρές η 7η Ολομέλεια καλείται να ολοκληρώσει και να προωθήσει το έργο της 6ης Ολομέλειας. Τα καθήκοντα που βάζει για λύση ανταποκρίνονται σ' αυτό το καθήκον. Η 7η Ολομέλεια με την απόφαση πάνω στο Α' θέμα και την προγραμματική διακήρυξη εξοπλίζει το κόμμα, του δίνει κα-

θαρή γραμμή και πρόγραμμα δουλειάς για όλους τους κομμουνιστές και τις πρωτοπόρες δυνάμεις του τόπου στην πάλη τους για τη συσείρωση των λαϊκών πατριωτικών δυνάμεων, για την εθνική δημοκρατική αλλαγή. Η 7η Ολομέλεια πρέπει παράλληλα να παραμερίσει και τα εμπόδια που μπαίνουν μπροστά στο κόμμα και το εμποδίζουν να πραγματοποιήσει τα καθήκοντά του. Πρέπει ν' αντιμετωπίσει τη φραξιονιστική επίθεση του Ζαχαριάδη, Βλαντά και Γούσια που απειλούν την ενότητα του Κόμματος και πάνε να στρέψουν αλλού την προσοχή του, να το αντιπαραθέσουν στο διεθνές εργατικό κίνημα. Η Ολομέλειά μας πρέπει να διακηρύξει με έργα και με λόγια την απόλυτη αφοσίωση του κόμματός μας, όλων των στελεχών και μελών του, στη μεγάλη αρχή του προλεταριακού διεθνισμού, εκμηδενίζοντας κάθε Νάγκι και τους ομοίους του, που εμφανίζονται με διάφορες μάσκες και μέσα στο δικό μας το κόμμα όπως ο Ζαχαριάδης, ο Βλαντάς, ο Γούσιος που πάνε ν' απειλήσουν την ενότητα του κόμματός μας.

Σύντροφοι, είμαι σύμφωνος με όλες τις θέσεις και διαπιστώσεις που έβαλε η εισήγηση του Γραφείου. Επειδή το ζήτημα της ανασυγκρότησης των κομματικών μας δυνάμεων στην Ελλάδα, είναι από τα σοβαρότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει το κόμμα μας σήμερα, θα ήθελα να σταθώ κάπως αναλυτικότερα πάνω σ' αυτό. Πριν προχωρήσω σ' αυτό το ζήτημα και επειδή ιδιαίτερα από τον Γούσια και τον Βλαντά έγινε δημαγωγία και σπεκουλάτσια γύρω από την παράνομη δουλειά, θέλω να πω πως η κριτική της δουλειάς μας στην παράνομη δουλειά, αφορά τον τρόπο οργάνωσης και καθοδήγησης αυτής της δουλειάς από τη Γραμματεία, και προηγούμενα από το ΠΓ το μέρος του που ασχολούνταν με την καθοδήγηση της δουλειάς αυτής και δε θίγει καθόλου η κριτική αυτή, τη γεμάτη αυτοθυσία και δουλειά όλων των μελών και στελεχών του κόμματος που δούλεψαν με τιμή στον τομέα αυτόν. Δεν είναι τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος που ευθύνονται για τη σοβαρή καθυστέρηση που παρουσιάζουμε στο σοβαρό αυτόν τομέα. Αλλά υπαίτιοι είναι η πρώην καθοδήγηση της παράνομης δουλειάς. Τ' άλλα στελέχη και τα μέλη του κόμματος πάλευαν ηρωικά μέσα σε αφάνταστα δύσκολες συνθήκες έδειξαν ηρωισμούς πολλοί έδωσαν και τη ζωή τους και μ' αυτό βοήθησαν ακόμα το κόμμα και το κίνημα. Όμως τα στελέχη και τα μέλη του κόμματος αντιμετώπιζαν απ' τη μια μεριά τα εμπόδια και τις δυσκολίες που έβαζε ο ταξικός εχθρός, και από την άλλη τα εμπόδια και τις δυσκολίες που έβαζε η καθοδήγηση η προηγούμενη με τη σχεταριστική γραμμή, την τυχοδιωκτική της πολιτική, τις αντισονομητικές της ενέργειες που εγγίζουν τα όρια εγκλήματος, με τις προβοκάτσιες τέλος όπως θα πω παρακάτω και σας είναι γνωστές στη δουλειά αυτή.

Ας σταθούμε λίγο αναλυτικότερα. Το ζήτημα της οργάνωσης των κομματικών μας δυνάμεων που δουλεύουν σήμερα στην Ελλάδα, είναι από τα πρω-

ταρχικά ζητήματα που αντιμετωπίζει το κόμμα και πρέπει να λύσει. Τι γίνεται σήμερα στην Ελλάδα, σύντροφοι. Στην Ελλάδα, υπάρχουν πολλές χιλιάδες μελών και στελεχών του κόμματος, που δεν είναι οργανωμένοι στο κόμμα. Από τις χιλιάδες αυτές που υπάρχουν, που βγήκαν από τις εξορίες, τις φυλακές, είτε που στρατολογήθηκαν είτε γίνονται ακόμη μέλη του κόμματος τώρα, υπάρχει οργανωμένο ένα πολύ μικρό κομμάτι. Πώς εξηγείται αυτή η αντίφαση. Πώς συμβαίνει δηλαδή, το κόμμα να 'χει τόσες χιλιάδες πρώην μέλη του, που πέρασαν τόσες δοκιμασίες και που με τον τρόπο τους σήμερα δουλεύουν για τη γραμμή του κόμματος, που όμως δεν ανήκουν στις οργανώσεις του κόμματος, δε δουλεύουν οργανωμένα, συντονισμένα, πειθαρχημένα, πράγμα που θα δεκαπλασίαζε και θα εκατονταπλασίαζε την απόδοση της δουλειάς τους. Για την εξήγηση αυτής της αντινομίας, αντίφασης υπάρχουν, φυσικά, και αντικειμενικοί μα περισσότερο υποκειμενικοί λόγοι. Οι αντικειμενικοί λόγοι είναι η όλη εξέλιξη της κατάστασης μετά από το 1946, με το χτύπημα του κινήματός μας από την αντίδραση, την τρομοκρατία, τις απώλειές μας σε έμπυχο υλικό προπαντός σε στελέχη, με τη διάλυση των οργανώσεων στην περίοδο του εμφυλίου πολέμου 1946-49 με αποκορύφωμα την ήττα του 1949.

Με την κατάσταση αυτή το 1949 το κόμμα μας στην Ελλάδα βρέθηκε με ελάχιστα υπολείμματα κομματικών οργανώσεων, μονάχα στην Αθήνα και στον Πειραιά. Όλες οι άλλες κομματικές μας οργανώσεις διαλύθηκαν από τον εχθρό.

Πώς αντιμετώπισε το κόμμα, η καθοδήγηση του κόμματος η τοτινή, την κατάσταση αυτή και πώς την αντιπάλεψε. Η καθοδήγηση του κόμματος εξήγησε την ήττα μας σα συνέπεια όχι δικών μας λαθών αλλά σαν αποτέλεσμα εξωτερικών αιτιών. Η καθοδήγηση Ζαχαριάδη εκτίμησε την κατάσταση και μετά την ήττα μας σαν επαναστατική, πράγμα που σήμαινε εφόσον ήταν επαναστατική κατάσταση ότι οι λαϊκές μάζες έχουν επαναστατικές διαθέσεις, διέπονται από τεράστιο πνεύμα οργανωτικότητας και από διάθεση για επαναστατικούς αγώνες, σύμφωνα με τη διαπίστωση για επαναστατική κατάσταση. Η τέτοια θέση ήταν λαβερμένη και τυχοδιωκτική γιατί δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα. Αυτό εμπόδισε να χαραχτεί και σωστή πολιτική γραμμή και συνεπώς και σωστή οργανωτική πολιτική. Και από τη λαβερμένη αυτή θέση πηγάζει, φυσικά, κατόπιν η λαβερμένη κατεύθυνση του κύριου χτυπήματος ενάντια στα κόμματα εκείνα και τα στρώματα του πληθυσμού που αντιπροσώπευαν τη θέση ότι ο Πλαστήρας, Σβώλος, Τσιριμώκος, Στρατής κλπ. είναι χειρότεροι και από τον Παπάγο. Αυτή η ξεκομμένη από την πραγματικότητα γραμμή εμπόδιζε τη δουλειά των κομμουνιστών, φρενάριζε την πατριωτική συσπείρωση και δράση. Αυτό δεν μπορεί να το αρνηθεί κανένας, και δεν μπορεί να το αποδείξει εδώ πέρα απόψε ο Ζαχαριάδης. Αυτή η γραμμή η σεχαρι-

στική, η τυχοδιωκτική αντικειμενικά διευκόλυνε τον Παπάγο, την αντίδραση. Απ' αυτή τη γραμμή, σ., πήγαν τα συνθήματα και κομματικές θέσεις, σαν τις παρακάτω: Αμέσως μετά την ήττα μας διακηρύχνουμε, μόλις μπήκαμε στην Αλβανία και τη Βουλγαρία, ότι κρατάμε τα όπλα παρά πόδας. Αυτό το σύνθημα από μια πλευρά είναι και προβοκατόρικο. Γιατί είναι γνωστό ότι εμείς είμαστε στην Αλβανία και στη Βουλγαρία. Το να λέμε ότι έχουμε τα όπλα παρά πόδας θα πει ότι αυτά τα κρατούσαμε με την έγκριση και τη συμφωνία των κυβερνήσεων αυτών των λαϊκών χωρών. Και ότι αυτοί μας έχουν και μας ετοιμάζουν για να ξαναμπουκάρουμε μέσα. Ή ακόμα το σύνθημα που έγραψε ο Ζαχαριάδης στα *Προβλήματα καθοδήγησης* και που το χρησιμοποίησε ο Παπάγος μετά ενάντια στη νομιμοποίηση του κόμματος, ο τρίτος γύρος ωριμάζει και επέρχεται. Ή το σύνθημα που δόθηκε το 1950 γραμμένο από τον Ζαχαριάδη, το ζήτημα της μαζικής πολιτικής απεργίας, όπως θα πω αναλυτικότερα παρακάτω. Ή ακόμα και άλλα ζητήματα που δόθηκε από το «ΦΑ» όπως, μέσα στο στρατό οι κομμουνιστές να τραβήξουν σε στάσεις, να συγκροτήσουν έκτακτα στρατοδικεία και να τουφεκίσουν επιτόπου τους φασίστες αξιωματικούς. Ή ακόμα οι φαντάροι να πάρουν τα βουνά.

Απ' αυτή τη λαθεμένη, τυχοδιωκτική και αντιφατική γραμμή ξεκινάει, και τα ίδια αυτά στοιχεία συγκροτούν και την οργανωτική πολιτική που εφαρμόσε η πρώην καθοδήγηση στη συγκρότηση των κομματικών οργανώσεων στην Ελλάδα.

Τι έχουμε εδώ πέρα στο ξεκίνημα αυτό. Στην 6η Ολομέλεια του 1949 δημοσιεύεται η θέση ότι το κόμμα πρέπει να προετοιμάσει στελέχη πολιτικά τεχνικά κλπ. για να τα στείλει στην Ελλάδα. Αυτό μπορούσε να το γράψει η απόφαση, αλλά δε χρειαζόταν να δημοσιευτεί. Γιατί μ' αυτό ειδοποιούσαμε την ασφάλεια.

Παρακάτω, σ., δεν υπάρχει ένα συγκεκριμένο, σχέδιο, πώς θα αρχίσει η ανασυγκρότηση της παράνομης δουλειάς και πώς θα πρέπει να βαδίσουμε σ' αυτή τη δουλειά. Αντίθετα γίνονται σπασμωδικές ενέργειες, στέλνονται στελέχη χωρίς κανένα συγκεκριμένο σχέδιο, τότε από το βουνό με τις ανταρτοομάδες επιχειρούμε να ανασυγκροτήσουμε τις κομματικές οργανώσεις, και τότε στέλνουμε τον Μπελογιάννη στην Αθήνα. Με τις ανταρτοομάδες και με την προσπάθεια αυτή ν' ανασυγκροτήσουμε τις οργανώσεις τις παράνομες απ' το βουνό με τις ανταρτοομάδες εδώ πέρα δε βγήκε τίποτα, αντίθετα τα στελέχη που έμειναν στην τεράστια πλειοψηφία τους χάθηκαν.

Στα 1950-51 και '52 ακόμα και κατοπινά στέλνονται στελέχη σ' όλες τις πόλεις της Μακεδονίας, όχι για να ανασυγκροτήσουν παράνομες κομματικές οργανώσεις, αλλά για να εγκαταστήσουν ασυρμάτους και να στέλνουν πληροφορίες. Θέλω να πω, σ., μ' αυτό ότι από την αρχή χαρακτηρίζει ο τυχοδιωκτι-

σμός στην προσπάθεια της ανασυγκρότησης των κομματικών οργανώσεων. Σε μια περίοδο σ. που ο λαός είχε βγει από τη φρίκη της τρομοκρατίας της περιόδου του εμφυλίου πολέμου, που ακόμα και οι συγγενείς και οι μανόδες μερικές φορές παρέδιναν τα παιδιά τους στην Ασφάλεια, όπως έγινε με τον Καρανταή, Φωστηρόπουλο κλπ. σ' αυτήν ακριβώς την περίοδο στέλνονται τα στελέχη του κόμματος όχι για να πάνε να κάνουνε μαζική πολιτική δουλειά κομματική, αλλά στέλνονται για να πάνε με τον ασύρματο φορτωμένοι και καταλαβαίνετε ότι δε σε δέχονται έτσι χωρίς δουλειά, να σε βλέπανε με τον ασύρματο. Κι όπως πραγματικά έγινε αυτό το πράγμα. Και το αποτέλεσμα ήταν αντί να κάνουν κομματική ν' ανασυγκροτήσουν τις κομματικές οργανώσεις τα στελέχη του κόμματος, η όλη τους ενέργεια, προσπάθεια και ένταση των δυνάμεών τους ήταν πώς να διαφυλάξουν τον ασύρματο που τους είχε φορτώσει η καθοδήγηση και να τον χρησιμοποιήσουν. Και από δω και πέρα εσείς ξέρετε τις γνωστές δίκες της ασυρματολογίας, που τόσο ζημίωσαν το κίνημά μας.

Χαρακτηριστικό ακόμα του τρόπου και της νοοτροπίας που αντιμετωπιζόταν η δουλειά για την ανασυγκρότηση των παράνομων οργανώσεων είναι η προετοιμασία εδώ των στελεχών εδώ στις σχολές. Οι σχολές που ιδρύθηκαν για να προετοιμάζουν τα στελέχη στην Ελλάδα, το βάρος της εκπαίδευσης το έριχναν όχι στην πολιτική, οργανωτική και τις άλλες γνώσεις, συνδικαλιστικές κλπ. γνώσεις που πρέπει να ξέρει ο κομμουνιστής για να οργανώσει το κόμμα, να καθοδηγήσει τους αγώνες του λαού κλπ. αλλά βασικά στις τεχνικές γνώσεις, που, φυσικά, δε λέμε ότι είναι άχρηστες και δε χρειάζονται στο παράνομο στέλεχος, αλλά δεν είναι το κύριο και πρωταρχικό για το παράνομο στέλεχος.

Είναι, λ.χ., σύντροφοι, αξιοσημείωτο να αναφέρουμε εδώ πέρα, της νοοτροπίας αυτής που υπήρχε και του προσανατολισμού αυτού που υπήρχε για την ανοικοδόμηση των παράνομων οργανώσεων δυο σχέδια λειτουργίας κομματικών σχολών που ετοίμασε η προηγούμενη καθοδήγηση, τότε ένα μέρος του ΠΓ και τα έδωσε στα αδελφά κόμματα εδώ πέρα για να εγκρίνουν την ίδρυση αυτών των σχολών. Φυσικά, τα αδελφά κόμματα δε δέχτηκαν τέτοιες σχολές. Να σας πω, η μια ήτανε να ιδρυθεί σχολή στην Τσεχοσλοβακία από γριές που θα μαθαίνανε όχι φυσικά να καθοδηγήσουν τ' αυτό, αλλά να κάνουν άλλες δουλειές. Σε μια άλλη λαϊκή δημοκρατία δόθηκε σχέδιο για δημιουργία σχολής από νεαρές κοπέλες, που θα μάθαιναν να ανοίγουν κλειδαριές, συρτάρια, κιβώτια, να φωτογραφίζουν έγγραφα, να πηδάνε από τα παράθυρα με τριχιές και ξέρω γω, κλπ. κλπ. Είναι χαρακτηριστικό, σ., ότι κάθε άλλο παρά για την παράνομη κομματική δουλειά προετοιμαζόταν ο κόσμος μ' αυτήν... Αυτά τα λέω, σύντροφοι, γιατί είναι χαρακτηριστικά του τυχοδιωκτισμού, της διαστρέβλωσης των λενινιστικών οργανωτικών αρχών και για ν' απαντήσου-

με στον Ζαχαριάδη που λέει ότι δεν έκανε λάθη και βασικά ήταν σωστά ότι έκανε.

Άλλο, σ., ήταν ότι στην ανασυγκρότηση των παράνομων οργανώσεων η δουλειά αυτή στηρίχτηκε στους παλιούς μηχανισμούς. Εδώ, φυσικά, το «ΦΑ» κάθε μέρα έλεγε ότι μακριά από τους παλιούς μηχανισμούς. Και δω πέρα πήγε να σπεκουλάρει ο Γούσιας ότι το Γραφείο του είπε κάτι για τον Μπελογιάννη. Το Γραφείο του είπε για τον Μπελογιάννη, ότι πήγαν να φορτώσουν τις δικές του ευθύνες στον Μπελογιάννη. Αυτό του είπε, στον Γούσια, όταν έκανε έκθεση της δουλειάς του, όταν γύρισε απ' την Ελλάδα. Αυτό του είπε το Γραφείο. Και τον Μπελογιάννη τον στείλανε σ' αυτούς τους παλιούς μηχανισμούς. Εδώ υπάρχουν και σύντροφοι που τον παραλάβανε και ξέρουνε πολύ καλά. Και τον Τζεφρώνη και τον Καρρά και άλλους συντρόφους κατοπινά τακτοποιήθηκαν στους παλιούς μηχανισμούς. Και όταν τους έπιασε η Ασφάλεια, τους είχε από την αρχή και τους τα είπε γραμμή από την πρώτη μέρα που κατέβηκαν. *(Διαμαρτύρεται ο Βλαντάς: Τον Μπελογιάννη τον στείλανε στον Σταθά)*. Τον παρέλαβε ο Σταθάς και μετά πήγε στον Πλουμπίδη. Μήπως δεν πήγε και στα άλλα, το ξέρεις μόνος σου. Άλλο, σ., τα στελέχη που στέλνονταν κάτω, στέλνονταν ομαδικά, σε μεγάλο αριθμό και σε μια περιοχή. Α.χ., το Δεκέμβρη του 1954 στάλθηκαν περί τα 15 στελέχη σ' όλες τις μακεδονικές πόλεις. Είναι τότε που αυτά τα στελέχη τα περισσότερα πιάστηκαν ή σκοτώθηκαν ο Σταυράκογλου, ο Σούπας κλπ. Το καλοκαίρι το 1954, τότε που έγινε το μεγάλο χτύπημα, στην Αθήνα, και πιάστηκαν στελέχη του κόμματος εκεί πέρα, στέλνονται από την πρώην Γραμματεία περί τα 15-20 στελέχη σ' αυτό το χρονικό διάστημα. Και τότε πιάστηκαν οι σ. Τσακίρης, Κουτρούκης, Λουλής, Τοκαλής κλπ. Και λέμε, σ., είναι ή δεν είναι στην ελαφρότερη περίπτωση τυχοδιωκτισμός των οργανωτών αυτών των ενεργειών; Είναι ή δεν είναι περιφρόνηση της κομματικής δουλειάς και της ζωής των στελεχών του κόμματος; Και εδώ είναι η θεωρία του Γούσια που σας είπε προηγούμενα άλλος σύντροφος, τα 30 και 70% ή τα 25.

Άλλο, σύντροφοι. Ο σ. Βλαντάς που φωνάζει, έστειλε δυο φορές στέλεχος του κόμματος στην Ελλάδα χωρίς ταυτότητα. Άλλο, σ., στέλνεται ο Γιώτης κι άλλο στέλεχος και περνάνε σύνορα καπιταλιστικής χώρας με τα πραγματικά τους ονόματα στα ντοκουμέντα που είχαν απάνω τους. Και τέλος, σ., για να 'ρθουμε στη χρησιμοποίηση του Δημητρακαρέα και στη χρησιμοποίηση του Μάκη. Τον Δημητρακαρέα εδώ πέρα, ο Ζαχαριάδης άναψε και έχασε την ψυχραιμία του. Και λέει ότι θα τον χρησιμοποιούσε, καλά έκανε, το ζήτημα ήταν ότι δε μας έριξε σε πολιτικά λάθη. Εδώ, σ., το πράγμα είναι καθαρό. Τον Δημητρακαρέα τον ανακατεύουν σε παράνομη δουλειά. Ο Δημητρακα-

ρέας καθοδηγούσε μέσω ενός φοιτητή μια μικρή παράνομη οργάνωση κάτω σε μια πόλη της Ελλάδας. Ο Δημητρακαρέας καθοδηγούσε στη χώρα που βρισκότανε μια οργάνωση ΕΠΟΝίτικη εκεί πέρα. Ο Δημητρακαρέας ερχότανε σε επαφή με καθοδηγητικά στελέχη που έβγαιναν έξω. Που δεν έπρεπε να ερχόταν σ' επαφή. Ο Δημητρακαρέας είχε αναλάβει το καθήκον, αυτό υπάρχει έγγραφο του Γούσια, που χθες έκανε τον αυτόν... ότι άλλος του 'δωσε αυτή την αποστολή. Εβρισκε ντοκουμέντα για να στέλνονται στελέχη στην Ελλάδα. Ο Δημητρακαρέας καυχήθηκε ότι ο Γιώτης πέρασε από τα χέρια του. Και αφήνω τ' άλλα που είπε. Ασε τη σύνδεση που είχε και τα ταξίδια που έκανε σ' άλλες χώρες κλπ. Τα υλικά είναι καθαρά και γραμμένα με τα ίδια τους τα χέρια. Τώρα για τις πληροφορίες που έστειλε ο Δημητρακαρέας και που άρεσαν στη Γραμματεία και ιδιαίτερα στον Ζαχαριάδη, γιατί έλεγε ότι ετοιμάζουν αντικομμουνιστική καμπάνια και ξεοδεύουν πέντε εκατ. οι Αμερικάνοι, αυτό δε χρειάζεται γιατί οι άλλοι σ. μίλησαν.

Το κατακόρυφο στη δουλειά αυτή την παράνομη, της πολιτικής του τυχοδιωκτισμού και της προβοκάτσιας αποτελεί η υπόθεση του Γουσόπουλου. Ο Ζαχαριάδης είπε ότι εκατό φορές θα χρησιμοποιούσε τέτοιες περιπτώσεις. Εκατό τέτοιους Γουσόπουλους, δηλαδή. Και ότι ο Γουσόπουλος δεν είχε σταλεί παρά ως πούμε να κάνει κατασκοπία μέσα στην Ασφάλεια και να μας στέλνει εμάς πληροφορίες. Εδώ τα γραφτά είναι κατατεθειμένα και όπως λένε, δεν μπορεί κανείς να τα ξεχωρίσει από το χαρτί ούτε με το τσεκούρι. Τα γραφτά λοιπόν αυτά λένε ότι: Ο Γουσόπουλος ανέλαβε κομματική αποστολή, να φτιάξει φράξιες στα εργατικά συνδικάτα. Τι είναι αυτό; Είναι κατασκοπία στην Ασφάλεια, ή να κάνει φράξια στα εργατικά συνδικάτα, κομματική μαζική δουλειά. Ο Γουσόπουλος, είναι γραφτό κι αυτό με υπογραφή, ανέλαβε να κάνει παράνομες μαζικές κομματικές οργανώσεις, στα εργοστάσια, στις συνοικίες, στο στρατό, παντού όπου ζουν κλπ. εκείνο το γνωστό. Τι είναι αυτό; Είναι κομματική δουλειά ή είναι κατασκοπία στην Ασφάλεια; Ο Γουσόπουλος, του ανατέθηκε η αποστολή να βγάλει με τη βοήθεια της ασφάλειας την εφημερίδα *Λαϊκή Φωνή*. Κομματική εφημερίδα. Ο κόσμος την έπαιρνε σαν κομματική εφημερίδα. Ο Γουσόπουλος έβγαζε προκηρύξεις, και του είχε ανατεθεί αυτό στην αποστολή, σα Γραφείο Περιοχής Μακεδονίας-Θράκης. Κι αυτό είναι επίσης γνωστό και υπάρχουν οι προκηρύξεις εδώ πέρα. Και οι *Λαϊκές Φωνές*, που τα λένε αυτά τα πράγματα, σε σοβαρά γεγονότα όπως του είπαν: 25 του Μάρτη πρωτομαγιά κλπ. είχε βγάλει τέτοιες προκηρύξεις. Είναι αυτή λοιπόν, κομματική δουλειά ή δεν είναι; Και πώς γινόταν αυτή η κομματική δουλειά; Γινόταν μ' έναν, ο οποίος είχε γίνει πράκτορας της Ασφάλειας. Είχε ένα λέει, που μοίραζε τη *Λαϊκή Φωνή* με το μοτοσάκ σε 60. Αυτοί που την παίρνανε οι εξήντα δεν ήταν ούτε συμπαθούντες του κόμματος αν δεν ήταν μέλη. Και δε θα εν-

διαφερόταν η Ασφάλεια γι' αυτούς τους 60 που μοίραζε μ' αυτόν που είχε ο Γουσόπουλος; Ο Γουσόπουλος έκανε και καθηγητική επιτροπή. Γραφείο περιοχής. Έκανε και τέτοια. Και έφτιαξε και οργάνωση, όπως λένε. Συνεπώς εδώ, ανατέθηκε να κάνει το ΚΚΕ κομματική οργάνωση σε συνεργασία με την Ασφάλεια. Αν είναι έτσι, τότε γιατί να μην το κάνουμε σ' ολόκληρη την Ελλάδα, και να μη στείλουμε μερικούς να γίνουν Γουσόπουλοι, και να φτιάξουν ΚΚΕ σ' όλη την Ελλάδα, παρά να χάνονται ο κόσμος και να σκοτώνονται. Έτσι μ' αυτή τη λογική πρέπει να πάμε εκεί πέρα. Λοιπόν, η αλήθεια σύντροφοι, σ' αυτή την υπόθεση είναι, ότι πρόκειται για ένα πρωτοφανές πολιτικό σκάνδαλο, για την ιστορία του κόμματός μας, που δεν μπορεί κανένας να το παραγνωρίσει και να το υποτιμήσει. Και άλλο είναι να εκμεταλλεύεσαι τον εχθρό και να 'χεις πράκτορες μέσα στις γραμμές του εχθρού, κι άλλο να βάζεις τον εχθρό να σου κάνει κομματική οργάνωση. Έτσι. Και, φυσικά, αφήνουμε τ' άλλα ότι αν έρθει η κουβέντα για την Αλέγκρα, να πεις ότι εμείς, η Γραμματεία δηλαδή, ξέρουμε ότι η Ασφάλεια την έχει στα χέρια της. Τι ήταν αυτό σύντροφοι. Και να 'ξερε η Ασφάλεια ότι η Αλέγκρα είναι στην Ελλάδα, ποιος λόγος υπήρχε να επιβεβαιώσουμε εμείς επίσημα, η Γραμματεία, ότι ένα μέλος της ΚΕ βρίσκεται και κάνει παράνομη δουλειά. Φυσικά, εγώ δε σας λέω τι λέει ο Γουσόπουλος, ότι μόλις του το είπε, κατάλαβα ότι δεν την έχουνε, απ' ότι έκανε, αλλά η ουσία είναι ότι εδώ μαρτυράγανε ένα στέλεχος στην παράνομη δουλειά.

Και έρχομαι τώρα, σύντροφοι, στο «ΦΑ». Πώς κάναμε την καθοδήγηση της παράνομης δουλειάς με το «ΦΑ». Τι έδινε το «ΦΑ»; Έδινε υλικά για την οργανωτική συγκρότηση και τον τρόπο οργάνωσης των κομματικών οργανώσεων. Και η Ασφάλεια μάθαινε πως εμείς ανασυγκροτούμε τις κομματικές μας οργανώσεις. Μιλούσε για τον τρόπο σύνδεσης, για τις επαφές. Για τον τρόπο οργάνωσης της ζωής των παράνομων στελεχών. Για το πώς να φτιάχνουμε τυπογραφεία κλπ. κλπ. Εδώ το ζήτημα δεν είναι ότι η Ασφάλεια δεν μπορεί να μάθει ας πούμε πως έχουμε, τι οργανωτική συγκρότηση έχουμε εμείς, αλλά το να της δίνεις γενικά, τι οργανωτική συγκρότηση εφαρμόζεις, ότι έχεις τη λεγόμενη διάταξη σε βάθος, ότι χρησιμοποιείς ενδιάμεσους και συνδέσμους κλπ. αυτά η Ασφάλεια μπορούσε να τα μάθει αν χτυπούσε και λυγούσε έναν, αλλά άλλο αυτό και άλλο να τους τα δίνεις έτοιμα και γενικά χωρίς να κοπιάσει. Κι όπως θα ξέρετε, από τις πληροφορίες που έχει το κόμμα, η Ασφάλεια ηχογραφούσε αυτές, αυτό φυσικά δεν είναι η ουσία, αλλά το ζήτημα είναι ότι έκανε μαθήματα τα κομμάτια που δίναμε εμείς στους χαφιέδες αξιωματικούς της Ασφάλειας τα κομμάτια που δίναμε από το «ΦΑ». Κι αυτό είναι πολύ χαρακτηριστικό. Ύστερα μ' αυτά τα κομμάτια που δίναμε για τη μαζική δουλειά, σύντροφοι, αυτό εξέθετε τη νόμιμη δουλειά την κομπρομεντάρικε και δυσκόλευε τη δουλειά των στελεχών, κι εδώ όπως είχα ακούσει σε

παλιότερες συνεδριάσεις της ΚΕ, ο σ. Δάλλας ακριβώς είχε διαμαρτυρηθεί γιατί του είχε χαλάσει ως πούμε δουλειά της ενότητας μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα. Αλλά, σ., δεν είναι μονάχα αυτό το ζήτημα. Μέσω του «ΦΑ» δινόταν και η πολιτική γραμμή που εφαρμόζε τότε η καθοδήγηση με την επαναστατική κατάσταση από την οποία ξεκινούσε. Το 1950, λ.χ., με άρθρο του Ζαχαριάδη έριχνε το σύνθημα για τη συγκρότηση μαζικής λαϊκής αυτοάμυνας. Και λέει ότι η αυτοάμυνα είναι μια μορφή οργάνωσης και πάλης του εργαζόμενου λαού που γίνεται επίκαιρη και αναγκαία κυρίως σε περιόδους όξυνσης της πολιτικής κατάστασης και ταξικών συγκρούσεων σαν αυτή που περνούμε σήμερα. Ότι η ΜΛΑ είναι αυστηρά συννομοτική οργάνωση με ολοκληρωμένη οργανωτική αποκέντρωση κλπ. με ικανούς ανθρώπους που έχουν ειδική τεχνική κατάρτιση με πιο αυστηρή στρατιωτική κατάρτιση κλπ. μια σειρά τέτοια που έβαζε. Στο ίδιο χρονικό διάστημα ρίχνεται το σύνθημα της μαζικής πολιτικής απεργίας. Και παρόλο που διαπίστωνε ο συγγραφέας εκεί, ότι αυτό προϋποθέτει γερή παράνομη οργάνωση σ' όλη την Ελλάδα κλπ. κλπ. παρόλα αυτά έβαζε το σύνθημα της γενικής πολιτικής απεργίας. Φυσικά, καμιά τέτοια γενική πολιτική απεργία δεν έγινε, και δεν μπορούσε, τότε ακριβώς το 1950, να γίνει. Θέλω μ' αυτό να πω πόσο ξεκομμένη, τι άβυσσος υπήρχε από την καθοδήγηση την τότε με την κατάσταση στην Ελλάδα. Και σας είπα παραπάνω γι' αυτά τα συνθήματα στο στρατό, να κάνουν στάσεις και να εκτελέσουν επιτόπου τους αξιωματικούς φασίστες.

Ξέχωρα τώρα, σύντροφοι, ότι από το «ΦΑ» δόθηκε για το πιάσιμο της Αύρας, δόθηκε για τον Μπράτσο, για τον Καρρά κλπ. τότε στην αρχή και σε ανέχεια.

Τώρα για τα χτυπήματα και για την περιφημη θέση ότι το ΚΚΕ μελέτησε την πείρα και τα διδάγματα από το συγκεντρωτικό χτύπημα του περασμένου Ιούλη-Αυγούστου, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το χτύπημα είναι έργο προβοκάτορα που στεκόταν στην ίδια θέση ή πιο πάνω απ' αυτούς που πιάστηκαν, γι' αυτό μίλησαν άλλοι σ. που δείξαν πόσο τυχοδιωκτικό και πόσο μ' αυτό το σύνθημα δεν πήγαινε και δεν είχαν ανακαλύψει, λέγανε, υπήρχαν υποψήφιοι και στην ίσια γραμμή και στην παραπάνω, υποψήφιοι για να τους φορέσουν το μανδύα του προβοκάτορα, αλλά η ουσία ήταν ότι κάνανε σοβαρή ζημιά στην παράνομη δουλειά κάτω, γιατί ο κόσμος δεν ήξερε αν δεν είσαι απ' αυτήν την ίση ή την παραπάνω προβοκάτσια.

Θέλω και ένα άλλο να πω, σ., σχετικά με το χαρακτήρα των οργανώσεων που έγιναν κάτω στην Ελλάδα, των παράνομων οργανώσεων. Το κύριο χαρακτηριστικό αυτών των οργανώσεων είναι ότι είναι ξεκομμένες βασικά από τις μαζικές οργανώσεις. Από τις λαϊκές μαζικές οργανώσεις. Υπάρχουν θέσεις των στελεχών που ήρθαν από την Ελλάδα, που λένε ότι σε μια πόλη από

μερικές εκατοντάδες οργανωμένα μέλη, μονάχα μερικές δεκάδες απ' αυτά τα μέλη της παράνομης οργάνωσης ανήκουν σε μαζικές οργανώσεις. Ύστερα αυτές οι οργανώσεις δε ζούνε καμιά εσωκομματική ζωή, δεν υπάρχει ούτε ίχνος κολεκτίβας, ούτε δημοκρατικού συγκεντρωτισμού κλπ. παρά υπάρχουν συνδέσεις, βασικά ιδιαίτερα από πάνω δεν υπάρχουν καθοδηγητικά όργανα κλπ. Το συμπέρασμα που βγαίνει απ' όσα είπαμε ως τα τώρα είναι: Ότι η προηγούμενη καθοδήγηση του κόμματος έχοντας λαβερμένη πολιτική γραμμή είχε και λαβερμένη σχεταριστική οργανωτική πολιτική, με λαβερμένο προσανατολισμό. Ξεκίνησε στην ανασυγκρότηση των κομματικών οργανώσεων χωρίς κανένα καλά μελετημένο σχέδιο. Αντί να δημιουργεί κομματικές οργανώσεις, δημιουργούσε περισσότερο κέντρα πληροφοριών με ασυρμάτους. Στήριξε την ανασυγκρότηση σε παλιούς διαβρωμένους μηχανισμούς. Παραβίαζε εγκληματικά τους συνωμωτικούς κανόνες στην αποστολή των στελεχών. Χρησιμοποίησε ύποπτους ανθρώπους σαν τον Δημητρακαρέα και χαφιέδες για την ανασυγκρότηση των κομματικών οργανώσεων. Οι οργανώσεις αυτές χτίζονταν έξω από τις μαζικές, λαϊκές οργανώσεις, ήταν σε σοβαρό βαθμό διαβρωμένες από το σχεταρισμό, χωρίς να λειτουργούν και να εφαρμόζονται οι καταστατικές αρχές του κόμματος.

Τα παραπάνω, σ., θεωρήσαμε απαραίτητο να τα πούμε, γιατί αν δεν τα δούμε πώς έγιναν ως τα σήμερα. Αυτή την τυχοδιωκτική οργανωτική πολιτική που ακολουθήθηκε στον τομέα αυτόν, τον τόσο σοβαρό του κόμματος, δε θα μπορούσαμε να δούμε και να χαράξουμε σωστή πολιτική από δω και πέρα.

Την αντίφαση που υπάρχει σήμερα στο λαϊκό κίνημα, της μεγάλης επιρροής του κόμματος από τη μια μεριά, και της οργανωτικής μας αδυναμίας από την άλλη, πρέπει να την ξεπεράσουμε γιατί αλλιώς δεν μπορούμε να πραγματοποιήσουμε τα καθήκοντα που βάζει το κόμμα μας, η 6η Ολομέλεια και η σημερινή μας 7η Ολομέλεια. Γι' αυτό το ζήτημα της παραπέρα δουλειάς μας στην οργάνωση των κομματικών δυνάμεων στην Ελλάδα είναι βασικό, πρωταρχικό και εδώ θα πρέπει να προσανατολίσουμε όλα τα κομματικά όργανα και τα στελέχη, γιατί αυτό είναι το βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει σήμερα το κόμμα μας. Και από τη λύση αυτού του ζητήματος θα εξαρτηθεί παραπέρα η πραγματοποίηση των καθηκόντων του κόμματος.

Είναι αυτόνοτο, σ., ότι η δουλειά που πρέπει σήμερα να γίνει στην Ελλάδα, δεν μπορεί να γίνει πάνω στη δουλειά που υπήρχε ως τα τώρα. Αλλά έξω από τη δουλειά αυτή. Πρέπει να γίνει με ένα σωστά μελετημένο σχέδιο, χωρίς επιπολαιότητες, χωρίς βιασύνες και τυχοδιωκτισμούς. Η καθοδήγηση της δουλειάς στην Ελλάδα είναι απαραίτητο ν' αναθεωρήσει όλες τις μέχρι τώρα χρησιμοποιούμενες μεθόδους. Πρέπει στην Ελλάδα να υπάρχει πραγματική καθοδήγηση, που θα δίνει καθοδήγηση στην πολύπλευρη δράση και

ανάγκες, τις πολύπλευρες ανάγκες που έχει το κίνημά μας. Τόσο η παράνομη δουλειά οργανωτική, πολιτική όσο και η νόμιμη. Πρέπει να οργανώσουμε τις κομματικές δυνάμεις που είναι σήμερα ανοργάνωτες, στο κόμμα. Ξεκινώντας μέσα από τα εργοστάσια, τις επιχειρήσεις, τις μαζικές οργανώσεις κι όχι έξω απ' τη ζωή, έξω απ' τα προβλήματα του λαού. Όπως γινόταν ως τα τώρα. Πρέπει στην οργάνωση των κομματικών δυνάμεων να εφαρμόσουμε τις οργανωτικές αρχές του κόμματος, να δημιουργήσουμε κομματικά όργανα, προσαρμοσμένα στις συνθήκες της παρανομίας, και στις απαιτήσεις της συνομοτικότητας και της επαγρύπνησης, που να δουλεύουν με μια στοιχειώδη κολεκτιβιστικότητα, να ακούνε τη φωνή των μελών του κόμματος παρακάτω, και να ζουν τα προβλήματα του λαού. Βάση της παράνομης δουλειάς μας θα πρέπει να είναι η συνομοτικότητα, η αποκέντρωση και η επαγρύπνηση. Για τη στερέωση και την περιφρούρηση της παράνομης οργάνωσης είναι απαραίτητος ο γερός παράνομος μηχανισμός. Αυτό το ζήτημα θα λυθεί παράλληλα με την ανάπτυξη των κομματικών οργανώσεων. Υπάρχουν και άλλα προβλήματα, σ., που έχει να λύσει το κόμμα, στη δουλειά μας στην Ελλάδα, όπως το ζήτημα της ΕΠΟΝ, το ζήτημα του χωριού κλπ. που κι αυτά τα προβλήματα πρέπει να τα μελετήσουμε και να τα λύσουμε σωστά.

Σύντροφοι, το κόμμα μετά την δι Ολομέλεια, μαζί με τη λυσσασμένη επίθεση του εχθρού ενάντια του, αντιμετωπίζει απ' τα μέσα και τις επιθέσεις των φραξιονιστικών αντικομματικών στοιχείων, σαν τον Ζαχαριάδη, Βλαντά και Γούσια. Άνθρωποι που δεν ξέκοψαν απ' τα παλιά, και δεν κατάλαβαν τίποτα απ' όσα γίνονται στην εποχή μας, που μιλάνε και χαρακτηρίζουν τα στελέχη του κόμματος που παραβρίσκονται στην Ολομέλεια, σαν κλακαδόρους, δεν μπορεί να 'χουμε και να προβάλλουμε σαν ηγέτες του κόμματος, και σα μέλη του κόμματος. Η πολιτική, η πολιτική τους γύμνια φάνηκε ξεκάθαρη. Του Βλαντά και του Γούσια φάνηκε ξεκάθαρη χτες και σήμερα του Ζαχαριάδη εδώ πέρα. Μην έχοντας τίποτα να αντιπαρατάξουν στις αποφάσεις της διης Ολομέλειας, προτείνουν ν' αναβάλουμε τη συζήτηση των πολιτικών και οργανωτικών καθηκόντων του κόμματος και να ασχοληθούμε με τις υστερικές και ανόητες κραυγές τους. Το πιο επαισχυντο κατάντημά τους είναι ο θανάσιμος αντιδιεθνισμός τους. Το μίσος ενάντια στ' αδελφά κόμματα που βοήθησαν το κόμμα μας. Οι θέσεις για ισότιμες σχέσεις που σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άρα μας καταπιέζουν, για πραγματικές κομμουνιστικές σχέσεις, έρχονται κατευθείαν απ' το στρατόπεδο του ιμπεριαλισμού, κι όσο θέλει, κι όσες δηλώσεις αν θέλει ασ κάνει κι ο Ζαχαριάδης κι ο Βλαντάς κι ο Γούσις και μπροστά στο σ. Κουούσινεν. Το ζήτημα είναι ότι ακούοντας και διαβάζοντας αυτά που λέει ο Βλαντάς κι ο Ζαχαριάδης διαβάζεις τα παρακάτω και στις προκηρύξεις της παλαιάς φρουράς του ΚΚΕ, που κυκλοφορεί η ασφάλεια στην Ελλάδα. Και λένε: «Η

σοβιετική ηγεσία, επεμβαίνουσα εις τα εσωτερικά του κομμουνισμού, έπεισε την σημερινή ηγεσία του ΚΚΕ να καθαιρέσει τον μόνον φυσικόν αρχηγόν του τον Ζαχαριάδη.» Και εγώ εδώ θα πρόσθετα, επίσης και τους φυσικούς συναρχηγούς τον Βλαντά και τον Γούσια. Και παραπέρα μιλάνε για καταστροφική επέμβαση, του σ. Σεργκέγιεφ στην Ελλάδα στο ΚΚΕ. Αυτά λοιπόν που λέει για προσβολή, ο Βλαντάς κι ο Γούσιος, κι αυτά που είπε ο Ζαχαριάδης απόψε, είναι ταυτόσημα με τις προκηρύξεις της ασφάλειας εδώ πέρα. Τώρα είναι τα έργα τους και οι διαβεβαιώσεις τους άλλα δείχνουν άλλα έδειξαν στην Τασκέντη, και άλλα λέει εδώ πέρα ο Βλαντάς. Το ζήτημα είναι ότι στην Τασκέντη, ο Βλαντάς κι ο Ζαχαριάδης, κι ας λέει εδώ πέρα ότι εγώ θα είμαι πιστός στρατιώτης κτλ., εκεί καμιά φορά δεν άκουσε το μπολσεβίκικο κόμμα. Και πάντα αντίθετα πήγε. Και στη συνδιάσκεψη και σ' όλα τα ζητήματα που έβαλε. Και αυτό το έβλεπε κατακάθαρο ο Βλαντάς και πήγαινε ενάντια στο μπολσεβίκικο κόμμα. Κι ο Βλαντάς κι ο Ζαχαριάδης. Γιατί πηγαίνουν; Γιατί δεν μπόρεσαν, σύντροφοι, γιατί είναι εθνικιστές, γιατί είναι χαλασμένοι, γιατί μισούνε το ΚΚΣΕ. Κι ας αφήσει αυτά που λέει, περί φιλοσοβιετισμού των άλλων κλπ. Έτσι: ας τα αφήσει αυτά. Αυτά να τ' αφήσει γιατί και με λόγια και με έργα έχει αποδείξει και εσύ κι ο Ζαχαριάδης κι ο Γούσιος τα ξεβρακώματα που λέγατε εκεί πέρα στο Σότσι, και που κάνατε τις από τα πόδια και τα χέρια και μου λύσατε, θα το λύνανε το ζήτημα στην Ελλάδα πιο καλά αν ήμουνα, που 'λεγε ο Ζαχαριάδης εκεί πέρα, είναι λόγια και έργα αντισοβιετικά. Κι αυτά είναι που κρίνουνε κι όχι μεγαλόστομες διακηρύξεις εδώ πέρα. Κι αυτό είναι, σύντροφοι, το βασικό που κρίνει εδώ πέρα. Ο Νάγκι στην Ουγγαρία είπε και θεώρησε επέμβαση και ζήτησε να φύγουν τα σοβιετικά στρατεύματα, για να νικήσει η αντίδραση. Το ίδιο ζητάνε και αυτοί οι άνθρωποι μέσα στο κόμμα μας. Και γι' αυτό το λόγο πρέπει αποφασιστικά, ριζικά, να ξεκόψουμε απ' αυτούς τους ανθρώπους, και να καταδικάσουμε, να στιγματίσουμε αυτήν τη στάση, γιατί είναι ντροπιαστική και για το κόμμα μας. Και αυτούς που ντροπιάζουν το κόμμα μας πρέπει να τους βγάλουμε έξω από το κόμμα μας. Αυτά είναι τα έργα τους και τίποτα ειδυλλιακές κουβέντες δεν μπορούν να τα αλλάξουν.

Εδώ, σύντροφοι, μίλησαν κι άλλοι σύντροφοι. Λ.χ., μίλησε ο σ. Πορφυρογέννης. Εγώ θα έλεγα ότι, η δικιά μου γνώμη είναι ότι η κριτική και οι θέσεις του σ. Πορφυρογέννη δεν αλλάζουν παρά στη διάταξη των λόγων στον τρόπο του λέγειν κλπ. απ' αυτά που μας είπε ο Βλαντάς εδώ πέρα. Γιατί, ας δούμε, λέει ότι αμφισβήτησε ορισμένα πράγματα. Πρώτα-πρώτα το Γραφείο δεν είναι ψεύτης για να πει ότι στην Ελλάδα ζωντανά έστειλε την απόφαση της 6ης Ολομέλειας. Γιατί ζωντανά έστειλε τον Απρίλη το Γραφείο ζωντανά. Αυτό το ξέρει ο Γούσιος. Και ξανά, ξανά έστειλε ζωντανά. Και ζωντανά είδε προσωπικότητες δηλαδή υπάρχουν, τόσες όσες δεν είδαν σε εφτά χρόνια. Μέσα

σε λίγους μήνες το Γραφείο συζήτησε πολύπλευρα με πολλούς συντρόφους της νόμιμης δουλειάς. Αυτό πρέπει να το ξέρει ο... κι αν δεν το ήξερε έπρεπε να ρωτήσει. Και να κάνουμε καλόπιστη κριτική. Αλλά δεν ξεκινάμε από καλόπιστη κριτική, αλλά από προκατάληψη και από αντιπολίτευση. Δεν είναι να λέμε μονάχα ότι οι θέσεις της 6ης Ολομέλειας είναι σωστές και αυτό και να καταδικάζουμε κλπ. και από την άλλη μεριά να τις βγάζουμε όλες σκάρτες. Για τη σχολή της Μόσχας, που είπε, εκεί πέρα. Και εδώ είναι καθαρό. Σ' αυτήν τη σχολή οι σ., που σπούδαζαν εκεί πέρα, είχανε τέτοιες εκδηλώσεις, που ήταν αντίθετες με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και το πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού. Εκεί πέρα τους σπούδαζε το σοβιετικό κράτος, η σοβιετική κυβέρνηση, το κόμμα και αυτή μιλούσαν για επέμβαση, μιλούσαν τέλος πάντων, και εξέφραζαν γνώμες ενάντια στο μπολσεβίκικο κόμμα. Μα είναι σωστό σύντροφοι αυτό το πράγμα; Να σε σπουδάσουν, να σε μαθαίνουν μαρξισμό και εσύ να βγαίνεις και να τους χτυπάς, μ' αυτά που σε μαθαίνουνε; Είναι σωστά αυτά τα πράγματα; Και οι περισσότεροι σύντροφοι, απ' αυτούς τους σ. είδαν το λάθος τους και έκαναν αυτοκριτική και τα ομολόγησαν αυτά τα πράγματα. Λοιπόν, είπε για το μηχανισμό, ότι διώξαμε τον Σοφιανό κλπ. Εμείς σ., δε διώξαμε κανένα. Το Γραφείο δεν έδιωξε κανένα. Ο μηχανισμός ανασυγκροτήθηκε, ανανεώθηκε κλπ. Υπήρχαν σ. από το 1949, δούλευαν συνέχεια κλπ. και το Γραφείο νόμισε σωστό ότι πρέπει τέλος πάντων να πάνε και στην παραγωγή στον κόσμο, να μάθουν εδώ και σε συνέχεια να βοηθήσει τους συντρόφους να εξελιχθούν και μορφωτικά και επάγγελμα να πάρουν κλπ. Γιατί τώρα ο σ. Πορφυρογέννης πονάει για τον Σοφιανό και δεν πονάει ας πούμε και δε λέει για τον Δόξα που τον στείλαμε κι αυτόν στο ίδιο μέρος μ' αυτόν; Κι ο Σοφιανός πήρε δωμάτιο, ενώ ο Δόξας ακόμα δεν έχει πάρει δωμάτιο. Γιατί έχουμε δυο μέτρα και δυο σταθμά. Γιατί τον ένα μας πονάει και τον άλλο δε μας πονάει. Άρα εδώ στη βάση είναι τοποθέτηση πολιτική. Γιατί είναι γνωστό ότι ο Σοφιανός εξέφρασε αντιρρήσεις και ανοιχτά μιλούσε και χτυπούσε την 6η Ολομέλεια. Αυτό ήταν το ζήτημα. Δεν μπορούσε να ξεχάσει τους τραμπουκισμούς που έκανε στην Τασκέντη, και πάει να τους συνεχίσει. Και δε ζητούσε εδώ πέρα, υπάρχει γράμμα του Σοφιανού σε σ. που είναι εδώ πέρα στην Ολομέλεια που λέει, και συκοφαντεί την καθοδήγηση του Κόμματος. Ύστερα ότι παραμέρισε την ΚΕ κλπ. και μια σειρά τέτοια πράγματα, που είναι καθαρά.

Θα ήθελα, σ., να πω λίγα λόγια και για τον Ζαχαριάδη. Εδώ πέρα ο Ζαχαριάδης, απευθύνθηκε στην ΚΕ του ΚΚΣΕ για να τον απαλλάξει από τη δουλειά του στο ΚΚΕ. Ο Ζαχαριάδης έχει κομματικό βιβλιάριο του ΚΚΕ. Γιατί ο Ζαχαριάδης δεν απευθύνεται και δε λύνει τα ζητήματά του με το ΚΚΕ; Καλά παλιότερα μπορεί στην Πόλη, ξέρω εγώ στην Οδησό να ήταν στην κομσομόλ. Αλλά μετά, ύστερα από το 1924 ξέρω εγώ στο ΚΚΕ, εκεί δούλευε κλπ. και το

να απευθύνεται τώρα αυτό είναι και μια μπηχτή και για το ΚΚΣΕ και για το δικό μας κόμμα. Για το ότι διαφώνησε ριζικώς κλπ. και ότι έκανε λάθη, και λάθη. Είπε για το Μακεδονικό. Ότι μέχρι το 1935 μας είχε απομονώσει. Μας κόστισε πολιτική απομόνωση. Τότε το 1949 γιατί το ξανακάνεις αφού ήξερες ότι μέχρι το '35 μας κόστισε πολιτική απομόνωση. Γιατί το 1949 το ξανάβαλες αυτό το ζήτημα; Της κρατικής αποχώρησης της Μακεδονίας; Είπες ότι εδώ η εισήγηση έκανε από τη μια μεριά σου είπε ότι ανεπιφύλακτα ενέκρινες τον αγώνα της πρώτης αντίστασης και ότι μετά. Και το ένα το έχεις κάνει και το άλλο το έχεις κάνει. Και όταν ήρθες είπες αυτά τα πράγματα που είπες στη 12η Ολομέλεια κλπ. και μετά για να καλύψεις τα δικά σου τα λάθη μετά από το 1946 και για να μειώσεις την αξία της αντίστασης στην πρώτη κατοχή, άρχισες και μιλούσες, όπως λέει κι ο Βλαντάς για αγγλικούς λόχους, και για κληρονομιά του ΕΛΑΣ, του ΔΣ και λίγο πολύ ότι μας πήρε στο λαιμό της η πρώτη αντίσταση.

Φυσικά, τώρα, σύντροφοι, πολλά μπορούσαμε να πούμε για ένα ζήτημα, για την επαγρύπνηση, που σήμερα είναι απαραίτητη τόσο γιατί το κόμμα μας αντιμετωπίζει από μέσα από τις γραμμές του επίθεση ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας όσο και για τις επιθέσεις που αντιμετωπίζει από την Ασφάλεια και από τον εχθρό. Σας είναι γνωστές οι προκηρύξεις, οι προσπάθειες που κάνει ο εχθρός κάτω για να διασπάσει το κόμμα κλπ.

Θέλω να πω σ. δυο λόγια για την πολιτική κατάσταση. Όλη η εξέλιξη της κατάστασης της χώρας μας και ιδιαίτερα τους τελευταίους μήνες δείχνει ότι βρισκόμαστε μπροστά σε σοβαρές εξελίξεις. Η κατάσταση έχει φτάσει σε αδιέξοδο για την αντίδραση και την εξουσία της. Είναι χαρακτηριστικά αυτά που γράφει το *Βήμα* και ο Πιπινέλης. Βασικά παρουσιάζονται δυο τάσεις στην εξέλιξη αυτής της κατάστασης, που την εκφράζει η αντίδραση. Η μια είναι ότι ο Πιπινέλης λέει ότι σήμερα χρειάζεται μια κυβέρνηση, ευρύτερας εθνικής βάσεως κι όχι προσφυγής στις εκλογές. Η άλλη είναι αυτή που βάζει το *Βήμα* ότι χρειάζεται γρήγορα εκλογές με αναλογική την άνοιξη. Και λέει ότι ο εκ προοιμίου αποκλεισμός των εκλογών όχι μόνο δε μας βγάζει από το αδιέξοδο, αλλά αντιθέτως υπάρχει κίνδυνος να του προσδώσει τραγικές διαστάσεις διά το εθνικόν μας μέλλον. Και το *Βήμα* επιμένοντας στην ανάγκη των εκλογών κάνει τις παρακάτω σοβαρές ομολογίες. «Με το να επιμένουμε ως εις το θεωρητικόν πλάσμα της τετραετίας βοηθούμε απλώς εις έντασιν της σήψεως της φθοράς και της αποσυνθέσεως των οποίων έχωμεν ήδη μερικά πρώτα δείγματα, άλλ' οι οποίοι θα καταστούν γενικότερον έκδηλοι στο συντομότερον διάστημα συνέπεια του αδήριτου της φθοράς την οποίαν κανένας δεν κατορθώσε να αποφύγει.» Και κείνο που φοβάται το *Βήμα* και η αντίδραση είναι η ενότητα του λαού, και των κομμάτων, το πατριωτικό μέτωπο.

XVII σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Το βασικό ζήτημα που απασχολήθηκε η Ολομέλεια μας, είναι το ζήτημα της γραμμής της 6ης Ολομέλειας. Αυτό είναι το κύριο. Το Γραφείο της ΚΕ με τα ντοκουμέντα που παρουσιάζει στην Ολομέλεια αυτή τη γραμμή αναπτύσσει και οι δυο σύντροφοι από την προηγούμενη καθοδήγηση βάζουν πάλι ζήτημα 6ης Ολομέλειας, αναθεώρηση της 6ης Ολομέλειας και ο σ. Ζαχαριάδης αυτό το ζήτημα έβαλε ουσιαστικά. Ποια είναι η δική μου γνώμη.

Εγώ σύντροφοι, συμφωνώ με την εισήγηση που έκανε το Γραφείο της ΚΕ, για την εκτίμηση που έκανε για την προηγούμενη κατάσταση στο Κόμμα, για τα λάθη τα δικά μας, της προηγούμενης καθοδήγησης. Για τις ευθύνες και ιδιαίτερα για τη δική μου ευθύνη. Και για τα άμεσα καθήκοντα σήμερα του κόμματος. Μ' αυτή τη γραμμή συμφωνώ. Εγώ ιδιαίτερα θέλω να σημειώσω εδώ ένα πράγμα που μου έκανε, μου προκάλεσε πολύ μεγάλη χαρά και αυτό είναι εκείνο που είπαν οι σύντροφοι αντιπρόσωποι των αδελφών κομμάτων, ο σ. Κούσνιεφ και ο σ. Κισινέφσκι. Η γνώμη μου είναι ότι καθέννας από μας που κάναμε λάθη βασικά που έχουμε ευθύνη για τη σημερινή κατάσταση. Έπειτα από αυτά που είπαν οι σύντροφοι εδώ και την εκτίμηση που δίνουν έπρεπε να μπούμε σε μεγάλη σκέψη.

Όπως ξέρετε εγώ είμαι ένας από εκείνους ο Ζαχαριάδης δεν ήταν στην 6η Ολομέλεια, που τελευταίος αναγνώρισε. Καλά κακά, στραβοκεφαλιά αδυναμίες, αυτό είναι. Και πολλοί σύντροφοι πολύ σωστά μου κάνανε κριτική στην προηγούμενη Ολομέλεια. Και θυμάστε ότι ήμουν ο μόνος που αντιμετώπιζα, από τη Γραμματεία, όλη αυτή την κριτική, σωστή, μεταβολές κλπ. Και στην Ολομέλεια και μετά την Ολομέλεια σκέφτηκα αυτό το ζήτημα και κατέληξα στο συμπέρασμα ότι σωστές είναι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στο συμπέρασμα ότι εγώ προσωπικά φέρνω όχι απλώς μεγάλη ευθύνη αλλά βασική ευθύνη, βασική πολιτική ευθύνη.

Όπως κρίνω εγώ σ. τον εαυτό μου. Και νομίζω ότι είναι λαθεμένο αυτό ν' αρχίσουμε τώρα, πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος. Είτε από τη σημερινή μου θέση να μπω ξέρω γω, αντί δεύτερος να γίνω τώρα τρίτος. Εγώ έχω αντίθετη γνώμη. Για τα λάθη που έκανα, γι' αυτά φέρνω πολιτική ευθύνη, βασική πολιτική ευθύνη, ανεξάρτητα από τη στάση που κρατώ σήμερα, είτε που θα κρατήσω, που θα παλέψω. Αυτό είναι εντελώς διαφορετικό ζήτημα.

Κι ακόμη νομίζω ότι το κύριο πρόβλημα που μπαίνει σήμερα, από την πλευρά ιδιαίτερα τη δική μας, αυτών που κάναμε βασικά λάθη, είναι το πρόβλημα της ενότητας του κόμματος. Είναι το πρόβλημα να μπορέσουμε να βάλου-

με το ζήτημα του κόμματος, του κομματικού συμφέροντος πάνω από τις αδυναμίες τις δικές μας, πάνω από τις ελλείψεις τις δικές μας, πάνω από την πικρία που μπορεί να 'χει κανένας γιατί κάποιος που είπε κάτι παραπάνω και παρακάτω, γιατί δεν είναι το βασικό ζήτημα αυτό. Το βασικό ζήτημα είναι ότι το κόμμα χρειάζεται ενότητα, πρώτ' απ' όλα στην Κεντρική του Επιτροπή. Ούτε συζήτηση ότι η ενότητα θα γίνει, θα δυναμώσει δηλαδή γιατί και τώρα υπάρχει. Κι αν ορισμένοι από μας πάνε ενάντια, ούτε συζήτηση ότι θα γίνει, αλλά πολύ καλύτερα θα 'ναι, ιδιαίτερα από την άποψη τη δική μας, να δούμε το στραβό που έγινε, να παλέψουμε να το διορθώσουμε.

Εγώ σύντροφοι, επαναλαμβάνω ότι σχετικά με τις πολιτικές ευθύνες το θεωρώ έτσι το ζήτημα: Για ό,τι έκανα η ταξινόμηση των ευθυνών δεν αλλάζει. Καθαρά πράγματα πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Δε νομίζω ότι είναι σοβαρό πράγμα έπειτα από την 6η Ολομέλεια κι έπειτα από ένα χρόνο κι έπειτα από τόση προσπάθεια που έγινε να ερχόμαστε σήμερα και να βάζουμε ζήτημα ότι η γραμμή μας ήταν σωστή. Η γραμμή μας σύντροφοι ήταν λαθεμένη. Μπορώ να σας πω καθαρά ότι η γραμμή αυτή χρεοκόπησε. Χρεοκόπησε αυτή. Κι αυτά λένε τα γεγονότα. Να διατάζουμε τώρα εμείς, επειδή πήραμε μέρος στην επεξεργασία αυτής της γραμμής να το πούμε αυτό καθαρά στο κόμμα αυτό, νομίζω εγώ είναι πολιτική ανανδρία. Μερικοί νομίζουν κι ανέπτυξαν και την πρωτότυπη θεωρία ότι ο τέταρτος χάθηκε στο δρόμο, είτε κάποιος είπε, ξέρω γω τουλάχιστον ο Νίκος τα λέει καθαρά. Εγώ δε νομίζω σύντροφοι ότι είναι έτσι. Εγώ νομίζω ότι σήμερα για τους κομμουνιστές, για κείνους που έκαναν λάθη, είναι πολιτική ανανδρία αν δεν αναγνωρίσουν τα λάθη. Κι ακόμα αν κοιτάξουν να τα ελαττώσουν τα λάθη τους.

Σας είπα και επαναλαμβάνω ότι φέρνω βασική πολιτική ευθύνη. Εγώ δεν ήμουν μικρό παιδί. Δεν παραδέχομαι τον εαυτό μου παρασυρμένο του Ζαχαριάδη, δεν το παραδέχομαι αυτό, δεν το παραδέχομαι, δε νομίζω ότι φταίει μόνο ο Ζαχαριάδης, ότι είναι ο κύριος υπεύθυνος, φυσικά ο Ζαχαριάδης ήταν 17 χρόνια γραμματέας του κόμματος, όταν εγώ ακόμα ήμουν παιδί, και κεινη και την περίοδο μπορώ να πλειοδοτήσω τώρα να πάρω ευθύνες αλλά για την περίοδο που είμαι στην καθοδήγηση του κόμματος, μέλος της καθοδήγησης του κόμματος, ιδιαίτερα στο τελευταίο διάστημα, των 4-5 χρόνων που ήμουν το δεύτερο χέρι μέσα στο κόμμα, για όλη αυτή την περίοδο εγώ φέρνω βασική πολιτική ευθύνη. Μεγάλη ευθύνη. Είμαι έτοιμος να λογοδοτήσω πολιτικά μπροστά το κόμμα αυτό, και μπροστά στο κόμμα γι' αυτό και το κόμμα να πάρει τα μέτρα που νομίζει απαραίτητα.

Η 6η Ολομέλεια πήρε μέτρα, ήμουν σύμφωνος και τότε γι' αυτά τα μέτρα και σήμερα επίσης είμαι σύμφωνος και γι' άλλα. Χρεοκόπησες σύντροφοι, έκανες λάθη, θα τα πληρώσεις. Αυτός είναι ο κομματικός νόμος. Και το λάθος το

δικό μου είναι ότι όχι μόνο έπαιρνα μέρος σ' αυτή τη γραμμή, στην επεξεργασία αυτής της γραμμής, στην εφαρμογή αυτής της γραμμής, αλλά κι εγώ εφάρμοζα κι όταν δεν έλεγε ο Ζαχαριάδης, αυτό ας πούμε το στραβό γιατί ούτε πατοδύναμος ήταν ο Ζαχαριάδης, κι εγώ αυτήν τη νοοτροπία είχα. Αυτήν που χτύπησε η 6η Ολομέλεια, κι έκανα πολλές φορές περισσότερο από τον Ζαχαριάδη. Η ευθύνη μου λοιπόν, για τη λαθεμένη πολιτική γραμμή του κόμματος, για το αντικομματικό καθεστώς, που είχαμε μέσα στο κόμμα, για όλα αυτά που έγιναν μέσα στο κόμμα μπροστά για τις περιπτώσεις αυτές των καταδιώξεων των συντρόφων με τον άλφα είτε το βήτα τρόπο. Ευθύνη φέρνω για όλες τις αδυναμίες, τις ελλείψεις, τα χτυπήματα γι' αυτή την κατάσταση που έχουμε σήμερα κάτω στις οργανώσεις κι ευθύνη επίσης φέρνω μεγάλη για την Τασκέντη.

Εδώ υπάρχουν και μια σειρά άλλα ζητήματα ευθυνών, όπως τα ζητήματα ιδεολογικού μετώπου, στο ζήτημα της προσωπολατρίας που εγώ στο τελευταίο διάστημα ήμουν ο κύριος εκπρόσωπος αυτής της αντικομματικής δουλειάς και επίσης γι' αυτά τα δυο ζητήματα που πολύ σύντροφοι τα υπενθύμισαν γιατί πραγματικά κατά τη γνώμη μου είναι σοβαρά, αυτά τα ζητήματα, οι υποθέσεις του Μάκη και του Δημητρακαρέα. Φυσικά τώρα, έπειτα από το λόγο του Ζαχαριάδη δεν υπάρχει κανένας που να τα αμφισβητήσει αυτά, γιατί στο γραφτό του ο σ. Πολύδωρος ζητάει εξηγήσεις. Αυτά έγιναν, έγιναν. Πώς τα θεωρώ σύντροφοι αυτά. Εδώ πρόκειται για μια δουλειά καθαρή, όχι απλώς αντικομματική, αλλά παραβίαση της κομματικής ηθικής. Και δω μπορεί να πηρε, ο Ζαχαριάδης ν' αναλαβαίνει την ευθύνη, εγώ θεωρώ τον εαυτό μου για τις περιπτώσεις αυτές συνυπεύθυνο, πολύ περισσότερο σύντροφοι γιατί έχω υποχρέωση να το πω εδώ όταν έκανε την πρόταση αυτή ο Ζαχαριάδης δεν είπα αμέσως ναι. Σκέφτηκα, με απασχόλησε αυτό το ζήτημα. Θα θυμάται ο Ζαχαριάδης ότι εγώ είχα αντιρρήσεις. Και ο ίδιος μας είπε εκεί, ο Γούσιος δεν είναι τώρα εδώ, ότι εμάς μας δουλεύει η Ασφάλεια, εμείς δε θα τη δουλέψουμε; Και γιατί είχα αντιρρήσεις. Γιατί πρώτα πρώτα είχα τόσο μυαλό να βλέπω ότι αυτό δεν είναι καλό πράγμα. Είχα υπόψη μου αυτό που έγινε το '29-'31. Είχα υπόψη μου ζήτημα Ζαχαριάδη, που είχε βάλει κάποιος σύντροφος και γι' αυτό είχα σκεφτεί. Και στο τέλος δέχτηκα. Κι εφάρμοσα αυτό. Και αυτό εγώ θεωρώ εδώ ότι έχω ευθύνη γιατί πραγματικά το σκέφτηκα, και αντί η σκέψη αυτή να με οδηγήσει στο πιο σωστό δρόμο, οδήγησε στο να κάνω αυτό που έκανα. Ειδικά για την περίπτωση του Μάκη. Παραβίαση είναι της κομματικής ηθικής, συμφωνώ ότι πρέπει να εξεταστεί αυτή η υπόθεση, πιο λεπτομερειακά, και κυρίως αν είναι σωστό, αυτό που άκουσα εδώ πέρα από τους συντρόφους, το γράφει λέει ο Μάκης, ότι είχε εντολή να φτιάνει οργανώσεις και να παραδίδει ορισμένους απ' αυτούς αν αυτό είναι σωστό, κι αν εγώ αυτό το πράγ-

μα, είτε εγώ έδωσα εντολή είτε το Ξερα, προτείνω τη διαγραφή μου απ' το κόμμα. Εδώ όλα τα στοιχεία αυτά υπάρχουν, από εκείνα τα στοιχεία που έχω εγώ υπόψη μου σ' ότι αφορά τον εαυτό μου δεν το ξέρω αυτό το πράγμα, ότι του δώσαμε εντολή να φτιάχνει οργανώσεις και να παραδίνει ένα μέρος, αυτό το πράγμα να εξεταστεί, αυτό δε μειώνει το γενικό ζήτημα αφού κάνει αυτός αυτή τη δουλειά, αλλά να έχει εντολή να παραδίνει αυτός είναι καθαρός χαφιεδισμός. Είναι καθαρό. Κι αυτό να εξεταστεί. Γιατί εγώ ξέρω ότι δεν είναι έτσι. Φυσικά λάθη πολύ μεγάλα έχουμε κάνει, καθένας από μας και το δικό μου θα το κρίνει το κόμμα, αλλά εγώ έχω υπόψη μου, όλη αυτή την υπόθεση ξέρω και μπορεί αυτό το πράγμα ν' αποδειχθεί. Γιατί ένα πράγμα είναι το τι γράφει ο Μάκης σήμερα, και τ' άλλα όλα ό,τι έχει ειπωθεί και έχει συζητηθεί με τον Μάκη μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια είναι γραπτά όλα. Δεν υπάρχει ούτε ένα «και» που να συζητήθηκε, που να μιλήθηκε, χωρίς να μην είναι γραπτό. Και συνεπώς μπορεί να βρεθεί. Τι του δόθηκε, τι λέει αυτός σήμερα, τι έγινε στην πραγματικότητα και πραγματικά είναι ζήτημα ηθικής τάξης για το κόμμα, χρειάζεται να ξεκαθαριστεί ολοκληρωτικά αυτό το ζήτημα.

Συνεπώς κι η ευθύνη η δική μου, κύρια ευθύνη είναι για την πολιτική γραμμή του κόμματος, για το εσωκομματικό καθεστώς, στα ιδεολογικά ζητήματα και γι' αυτά τα δυο τελευταία ζητήματα της κομματικής ηθικής τάξης. Και για άλλη μια φορά επειδή ακριβώς αυτό το σημείο θέλω να το τονίσω, νομίζω ότι γι' αυτό τις ευθύνες το κόμμα να κάνει ό,τι νομίζει το πιο σωστό, ανεξάρτητα από τι στάση κρατώ εγώ σήμερα, είναι εντελώς διαφορετικό ζήτημα.

Θεωρώ σ. ότι ο καθένας από μας που έκανε βασικά λάθη, θα πρέπει σήμερα να κάνει ό,τι μπορεί, ό,τι περνάει απ' το χέρι του, για να βοηθήσει, στη διόρθωση αυτών των λαθών, που έκανε, τις ζημιές που έκανε, γιατί τα λάθη τα δικά μας σύντροφοι είναι συνδεδεμένα με ζωές ανθρώπων, με αίμα ανθρώπων. Εδώ όποιος από μας συζήτησε με τους συντρόφους από την Ελλάδα, άκουσε τι λέει ο κόσμος. Εγώ έμαθα τι λέει η μάνα μου. Τι λέει ο κόσμος στην Αθήνα που με ξέρει, που παλέψαμε μαζί, για τη γραμμή μας, για μένα, πώς κρίνει τα λάθη μας και γι' αυτό θεωρώ υποχρέωσή μου σαν κομματικού μέλους, αυτό το πράγμα να το διορθώσω παλεύοντας. Και νομίζω ότι κάθε προσπάθεια αντίθετη σήμερα μας κάνει πολύ μεγάλη ζημιά. Πάντα μας έκανε ζημιά, αλλά σήμερα μας κάνει πολύ μεγάλη ζημιά.

Πρώτα-πρώτα για τους δυο σ. που γράψανε αυτά τα υλικά και τους λόγους που είπαν εδώ. Πολύ μεγάλη, σ., εντύπωση μου έκανε ο τρόπος που έβαλαν τα ζητήματα. Αυτές οι χειρονομίες, οι φωνές, ιδιαίτερα στην περίπτωση του Γούσια, ήταν έξω εαυτού, εδώ είναι Ολομέλεια του κόμματος, συζητάει τα προβλήματα, εδώ κάναμε λάθη, αντί να κάτσουμε να τα δούμε, να τα μελετήσουμε, κοιτάμε να κάνουμε όσο μπορούμε να γράψουμε πιο περισσότερα να

κρύψουμε τα λάθη μας, να πούμε ότι εμείς έχουμε λιγότερα λάθη, και πώς θέλετε να μας κρίνει εμάς το κόμμα, όταν στην 6η Ολομέλεια λέμε ότι είμαστε απόλυτα σύμφωνοι και όταν σήμερα βάζουμε ζήτημα αναθεώρησης αυτής της γραμμής, πώς θα μας κρίνει ο κόσμος;

Εδώ εμείς δεν πρέπει να βιαστούμε να βγάσουμε συμπεράσματα, αλλά αν άλλα λες τη μια μέρα άλλα την άλλη ο καθένας σε κρίνει σαν άνθρωπο χωρίς αρχές. Έτσι είναι σύντροφοι. Κι επειδή έμαθα ότι ο σ. Βλαντάς σ' ένα γράμμα του το οποίο δεν το είχε εδώ, σ' ένα γράμμα του έβαλε ζήτημα αλλαγής της καθοδήγησης, να γίνει καινούργιο Πολιτικό Γραφείο και στο Πολιτικό Γραφείο αυτό να είμαι κι εγώ, έτσι έμαθα, υπάρχει τέτοιο γράμμα, που δεν πρόφθασα να το διαβάσω, πώς εγώ σύντροφοι να το χαρακτηρίσω αυτό το πράγμα. Εγώ είμαι ενάντια σ' αυτό, και όποιος βάζει σήμερα τέτοιο ζήτημα, να μπει ο Μπαρτζιώτας στο ΠΓ, αυτός κάνει πολύ μεγάλη ζημιά στο κόμμα. Ο Μπαρτζιώτας έκανε λάθη, βασικά λάθη.

Το κόμμα να εξετάσει την περίπτωση του κι ο Μπαρτζιώτας έχει υποχρέωση να παλέψει. Αλλά να ζητάμε τώρα να φύγει μια καθοδήγηση που έφερε η 6η Ολομέλεια και να ξαναμπούν πάλι σύντροφοι που έκαναν τα λάθη, αυτά σύντροφοι πραγματικά είναι ακατανόμαστα.

Στα υλικά που διάβασα, του σ. Βλαντά, και σ' αυτά που είπε εδώ, βάζει ζήτημα να εξετάσει η Ολομέλεια, το θέμα: Οι προδοσίες και τα βασικά λάθη των εκάστοτε καθοδηγήσεων του ΚΚΕ. Επειδή έγινε από πολλούς ας πούμε χρησιμοποίηση του ρόλου μηδενισμός αυτό το πράγμα πώς να το χαρακτηρίσω. Εδώ στο κάτω-κάτω της γραφής όλοι θα βγούμε προδότες. Προς αυτή την κατεύθυνση πάμε τώρα σ. Γιατί εδώ πρόκειται για προδοσίες των εκάστοτε καθοδηγήσεων, προδοσίες και τα βασικά λάθη των εκάστοτε καθοδηγήσεων του ΚΚΕ. Απαράδεκτο σύντροφοι. Βάζει ζήτημα αναθεώρησης της 6ης Ολομέλειας. Βάζει ζήτημα ότι μας πρόσβαλαν τα κόμματα. Όταν έτσι μιλάμε έχω τη γνώμη ότι δεν μπορούμε να διαβεβαιώσουμε ότι θα πολεμήσω και γω μέχρι την τελευταία στιγμή. Αυτό είναι μια προσωπική δήλωση δική σου, κανένας προσωπικά δεν μπορεί να έχει ας πούμε και δεν μπορεί να σου πει ότι δεν το πιστεύεις αυτό. Αλλά εδώ πολιτικά εξετάζεις. Πώς θα πολεμήσεις για ένα πράγμα τελευταίος αφού σήμερα το χτυπάς. Πώς θα πολεμήσεις. Και πώς μπορούμε σ. να μιλάμε εμείς εδώ ότι τα αδελφά κόμματα μας προσβάσαν. Και δε θα μπορούσαμε να πούμε ότι εμείς προσβάλαμε τον εαυτό μας και τη γραμμή μας με τα έργα μας, κι όχι τ' αδελφά κόμματα. Γιατί δεν το βάζουμε έτσι το ερώτημα;

Και αυτές τις γνώμες των σ., αυτή την πλατφόρμα, γιατί εδώ ακριβώς περι πλατφόρμας πρόκειται, για μια καινούργια γραμμή, θα πρέπει να τις δούμε σε σχέση με όλο αυτό που γίνεται γύρω μας. Σήμερα γίνεται μια πάλη μεγά-

λη, επίθεση μεγάλης ολκής έκανε η αντίδραση στην προσπάθεια να χτυπήσει το σοσιαλιστικό στρατόπεδο, κι όπως είναι γνωστό, ένα από τα όπλα που χρησιμοποιήσε είναι σ., αυτό που λέγεται εθνικός κομμουνισμός. Μεγάλη πάλη γίνεται σ' όλα τα κόμματα. Χρειάζεται συνεπώς όταν εμείς ερχόμαστε και μιλάμε εδώ ότι μας πρόσβαλαν τα κόμματα, να είμαστε πολύ προσεχτικοί και να το ζυγίσουμε πολύ αυτό το πράγμα.

Η γνώμη μου είναι ότι κάθε προσπάθεια, ν' αλλάξουμε τη γραμμή του κόμματος σήμερα, ν' αλλάξουμε την καθοδήγηση του κόμματος, κάθε προσπάθεια να φτιάσουμε έτσι είτε αλλιώς ένα είδος αντιπολίτευσης μέσα στο κόμμα, αυτό έχει και θα 'χει ολέθριες συνέπειες. Είναι πρόσφατο ακόμα σε μας, αυτό το παράδειγμα, η τραγωδία της Ουγγαρίας. Πώς άρχισαν αυτά; Πώς έγινε; Τι έγινε εκεί σ. Εκεί έγινε η διάλυση από μέσα, από το κόμμα. Έγινε διάλυση γιατί το κόμμα είχε ουσιαστικά δυο γραμμές. Δεν υπήρχε ενότητα μέσα στο κόμμα, ιδεολογική. Και όλο αυτό το χρησιμοποίησε ο εχθρός και μπόρεσε και έκανε το αντεπαναστατικό του πραξικόπημα. Εγώ όταν τα έμαθα αυτά και μια σειρά λεπτομέρειες, αρκεί να σας αναφέρω κάτι, δε θέλω να κάνω εδώ τον έξυπνο, αλλά ενώ υπήρχε η καθοδήγηση αυτή Ράκοσι-Γκέρε στο κόμμα, στο κόμμα γινόταν ότι έλεγε ο Νάγκι. Δε δημοσιεύταν άρθρο στο *Σάμπια Νεπ* χωρίς να το έχει εγκρίνει ο Νάγκι. Αυτό το περίεργο πράγμα γινόταν εκεί. Ας πούμε δημοσιεύτηκε ένα άρθρο ενάντια στο Ρουμάνικο κόμμα, για το ζήτημα της Τρανσυλβανίας, κι όταν ένα μέρος του κόμματος ρωτάει μα γιατί δημοσιεύτηκε το άρθρο αυτό, λέει έχουμε δημοκρατία. Γιατί δε δημοσιεύεται ένα άλλο άρθρο ενάντια σ' αυτό, γιατί τα περισσότερα μέλη του κόμματος, λέει δεν το είπε ο Νάγκι αυτό. Αυτή η κατάσταση ήταν μέσα στο κόμμα, τραγική κατάσταση, κι η κατάσταση αυτή έφερε εκείνο. Εγώ έβαλα στο εαυτό μου το ερώτημα. Στην Ουγγαρία ήταν τα σοβιετικά στρατεύματα, βοήθησαν εκεί, εκπλήρωσαν το διεθνιστικό τους καθήκον και τσάκισαν την αντεπανάσταση. Τι θα κάναμε εμείς στην Ελλάδα αν με τη δουλειά μας χωρίσουμε το κόμμα. Κι όταν ο καθένας από μας έτσι θα βάζει το πρόβλημα, σωστά θα δει αυτό το πρόβλημα, σωστά θα δει τις ευθύνες τις δικές του, σωστά, χωρίς καμιά προσπάθεια να τις ελαττώσει, ούτε με τη διάθεση να μας δώσει κανένας σ., συχωροχάρτι. Τίμια, ανοιχτά να τα δούμε αυτά, και να παλέψουμε να τα διορθώσουμε, να χτυπήσουμε με το μαχαίρι αυτές τις εκδηλώσεις και θα πάμε μπροστά.

Γνώμη μου είναι, κι ο σ. Βλαντάς κι ο σ. Γούσιας έχουν υποχρέωση αυτό να το δουν. Και όσο είναι καιρός να γυρίσουν πίσω, όσο είναι καιρός. Γιατί εδώ όλα αυτά που ακούσαμε είναι πολύ άσχημα. Επαναλαμβάνω ότι η παλικαριά αυτή, είναι σήμερα για τον κομμουνιστή: να βρει το θάρρος ανοιχτά, πολιτικά να τα πει στο κόμμα.

Ποια είναι η γνώμη για το λόγο του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης σύντροφοι,

είχε μια υποχρέωση απέναντι στο κόμμα, ιερή υποχρέωση. Υποχρέωση που πολύ θα βοηθούσε. Να βγει καθαρά, ανοιχτά και να πει ότι κάναμε λάθη. Όχι απλώς κάναμε λάθη, αλλά να συμφωνήσει με τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας. Αυτό έπρεπε να κάνει. Κι ακόμα στο σημείο που σε ορισμένα ζητήματα είχε διαφορετική άποψη. Αυτό το ζητούσε το κόμμα. Αυτό το ζητάει ο λαός. Ο Ζαχαριάδης όμως αυτό δεν το κατάλαβε. Έρχεται εδώ και λέει: Κάναμε λάθη όσα θέλετε, χιλιάδες, αλλά η γραμμή μας ήταν σωστή. Πώς συμβιβάζονται αυτά τα δυο πράγματα. Κάναμε σύντροφοι λάθη τέτοια, που η γενική γραμμή του κόμματος θα ήταν σωστή. Κάναμε τέτοια λάθη, σ. αντιμετώπιση των κομματικών ζητημάτων που φέραμε αυτή την κατάσταση τη γνωστή στο κόμμα. Πώς μπορεί να λέμε σωστή μια γραμμή όταν κάναμε χιλιάδες λάθη και τα λάθη εδώ έχουν γίνει σε βασικά ζητήματα του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης είπε: κρεμάστε τον Ζαχαριάδη και την παλιά καθοδήγηση, αλλά μην εκμηδενίζετε τη δράση του κόμματος. Αυτό δεν είναι σωστό, δεν είναι σωστό. Το ότι η γραμμή του κόμματος ήτανε λαθεμένη η 6η Ολομέλεια βοήθησε να το δούμε, να το πούμε. Από πού βγαίνει το συμπέρασμα ότι εκμηδενίζουμε όλους τους αγώνες του λαού; Ίσα-ίσα όταν το κόμμα έχει σωστή γραμμή αυτούς τους αγώνες θα τους αξιοποιεί και θα τους αναπτύξει παραπέρα. Δεν είναι σωστό δηλαδή να λέμε ότι εκμηδενίζουμε το λαϊκό μαζικό κίνημα, δεν είναι σωστό. Και η πραγματικότητα αυτό θα το δείξει. Όπως δεν είναι σωστό, κατά τη γνώμη μου, να προεξοφλούμε ότι η καινούργια καθοδήγηση επειδή έχει τέτοια σύνθεση θ' αποτύχει. Δεν είναι σωστό. Εδώ το πρόβλημα είναι, έπειτα από την 6η Ολομέλεια να ξαναγίνει καινούργια αξιολόγηση όλων των ανθρώπων στο κόμμα. Και τότε φυσικά θα φανεί ο καθείς αλλά δεν μπορούμε τώρα εμείς να κρίνουμε τον Παρτσαλίδη, τον Βαφειάδη, με όσα λέγαμε εμείς οι ίδιοι πρωτότερα. Δεν είναι αυτά τα αντικειμενικά κριτήρια. Αυτά ήταν οι δικές μας υποκειμενικές αντιλήψεις. Τα αντικειμενικά κριτήρια είναι η ζωή, η πάλη, η θέση αυτών των συντρόφων, αυτά είναι. Κι αυτά αποφασίζουν. Και η δική μας υποχρέωση δεν είναι να προβλέπουμε από τώρα αποτυχία των συντρόφων, αλλά η δική μας υποχρέωση είναι να παλέψουμε σαν κομμουνιστές, να βοηθήσουμε. Αυτή είναι η υποχρέωσή μας. Γιατί μια αποτυχία σ. πάλι αίμα στοιχίζει. Και τώρα πρέπει να διορθώσουμε τα στραβά μας, να χρησιμοποιήσουμε πραγματικά την πλούσια πείρα και έχουμε, κι απ' τα καλά μας, κι από τα πολλά στραβά μας, και να πάμε μπροστά. Έτσι εγώ βλέπω αυτό το ζήτημα.

Στα ζητήματα της πολιτικής γραμμής του κόμματος, της προηγούμενης καθοδήγησης που ήμουνα κι εγώ στη Γραμματεία. Ας πάρουμε δυο θεμελιώδη ζητήματα. Το ζήτημα του πρώτου ένοπλου αγώνα, και το ζήτημα, μετά του πατριωτικού μετώπου. Μπορούμε σύντροφοι, να πούμε ότι η γραμμή που βάλαμε στη δεύτερη Ολομέλεια της ΚΕ το 1946 ήταν σωστή; Όχι εδώ το πρό-

βλημα δεν μπαίνει έτσι, αν κάναμε καλά που πήραμε τα όπλα. Δεν είναι το ζήτημα. Εγώ προσωπικά νομίζω ότι καλά κάναμε που πήραμε τα όπλα. Αλλά το ζήτημα είναι πώς πήραμε τα όπλα, πώς οργανώσαμε τον ένοπλο αγώνα, πώς διαχειριστήκαμε τον ένοπλο αγώνα. Εδώ που μας είπε ο Ζαχαριάδης ότι στην Ολομέλεια υπήρχαν δυο απόψεις, μια να πάρουμε αμέσως τα όπλα, η δεύτερη άποψη να πάμε ειρηνικά. Και επικράτησε η άποψη προοδευτικά να πάμε, αυτή η θέση δεν είναι σωστή. Εδώ αυτό το πράγμα έτσι είναι, αλλά εδώ δεν εξετάζουμε έναν παράγοντα ότι εμείς πάμε προοδευτικά ν' αναπτύξουμε έναν αγώνα, και δεν εξετάζουμε το βασικό ζήτημα στην περίπτωση αυτή. Τι κάνει ο εχθρός. Και η δική μας η δουλειά ήτανε και πολιτικά να προετοιμάσουμε αυτόν τον αγώνα με όλα μας τα συνθήματα, με τη μαζική μας δουλειά, αλλά και οργανωτικά τεχνικά εμείς να τον προλάβουμε τον εχθρό, κι όχι να μας προλάβει αυτός. Κι έγινε σ. το αντίθετο. Μ' αυτή τη γραμμή μας, γιατί έτσι ήταν η γραμμή μας, εμείς δώσαμε τη δυνατότητα στον εχθρό με το λάθος μας στις εκλογές, να μπορέσει εύκολα να περάσει τα μέτρα τάξης, να μας χτυπήσει, να οργανώσει τις δυνάμεις του, κι όταν τελικά καταλήξαμε με τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας της ΚΕ, να ριξουμε το κέντρο του βάρους στον ένοπλο αγώνα, εμείς εφεδρείες δεν είχαμε. Και βάλαμε ένα ζήτημα, να λύσουμε το ζήτημα των εφεδρειών, στην περίπτωση που ο εχθρός μας είχε διαλύσει βασικά, από πολλές πόλεις της Ελλάδας, πολλά χωριά είχε αλλάξει, και παλεύαμε να λύσουμε το ζήτημα των εφεδρειών στρατολογώντας γυναίκες και κοριτσάκια. Αυτό το πρόβλημα δεν το βλέπει σήμερα ότι δεν ήταν σωστό. Δεν ήταν σωστό. Δεν το βλέπει. Ούτε πολιτικά σωστά ενεργήσαμε ούτε στρατιωτικά σωστά ενεργήσαμε. Το επιχείρημα ότι ήταν οι Άγγλοι στην Ελλάδα, φυσικά είναι ένα επιχείρημα. Αλλά αυτό δεν είναι υπέρ μας, αυτό είναι εναντίον μας. Ίσα-ίσα αυτόν τον παράγοντα εμείς έπρεπε σωστά να τον υπολογίσουμε. Στη διαχείριση του ένοπλου αγώνα έγιναν λάθη, μεγάλα λάθη, χάσαμε μάχες πολλές, πάρα πολλές μάχες, είχαμε πολλές φορές σχέδια έξω από την πραγματικότητα. Πάρετε σ. το σχέδιο «Σ» ας πούμε, ποια καθήκοντα έβαζε, ποια ήταν η κεντρική του ιδέα; Όλα από μια λαθεμένη πολιτική γραμμή και νομίζω ότι αυτό που έμπαινε να τα ριξουμε όλα στον Μάρκο, ανεξάρτητα αν ο Μάρκος έχει άλφα ή βήτα αδυναμίες είτε λάθη, αυτά δεν πρέπει εδώ να λυγίσουν στην πλάστιγγα, το πολιτικό είναι το βασικό ζήτημα, η προσπάθεια που κάναμε εμείς και τα ρίξαμε στον Μάρκο ήταν πολύ κακή προσπάθεια. Ο Μάρκος είχε, κι αυτός, μέλος της καθοδήγησης ήταν μέχρι τότες, τις ευθύνες του, αλλά δεν είναι σωστό κομματικά και πρέπει να αποκαταστήσουμε. Επίσης υπάρχουν και πολλά ζητήματα, ας πούμε πολλοί σ. εδώ κι ο σ. Βλαντάς είπε, τι έκανεσ Παρτοαλιδη και δεν κάλεσεσ την Ολομέλεια της ΚΕ για το ζήτημα των εκλογών; Είναι εύκολο να τα λέτε αυτά. Αλλά το ζήτημα δεν είναι έτσι.

Το ζήτημα είναι αλλιώς. Ο Παρτσαλιδης ήρθε μετά την 2η Ολομέλεια της ΚΕ μετά την Ολομέλεια, έγινε συζήτηση στο ΠΓ επέμεινε ο Παρτσαλιδης, καβγάς έγινε, τέτοιος καβγάς, για να σας τον παραστήσω μονάχα με ζωγραφιά μια βδομάδα ήταν ο Παρτσαλιδης στο κρεββάτι, δηλαδή τι ειπώθηκαν εκεί μέσα, κι εδώ είναι στο ενεργητικό του Παρτσαλιδη ότι επέμεινε αυτός σ' αυτό το ζήτημα. Και μετά όταν τον διαγράψαμε αυτός επέμεινε σ' αυτό το ζήτημα. Γιατί ερχόμαστε τώρα εδώ να κατηγορήσουμε τον Παρτσαλιδη γι' αυτό το πράγμα; Αφού δεν το ξέρετε γιατί μιλάτε. Ο Παρτσαλιδης ήρθε καθαρά και μας είπε ότι αυτό ήτανε, κι έπειτα φυσικά από την κατάσταση αυτή ο καθένας από μας το χρησιμοποίησε όπως το ήθελε. Άλλος δεν επέμεινε, άλλος δεν το είπες καθαρά, αλλά αυτό μια φορά ειπώθηκε, σ., και είμαστε απ' αυτούς που ζούμε 4 εδώ πέρα. Έτσι δεν είναι; Ότι έχει αδυναμίες ο Παρτσαλιδης να του τις πούμε. Αλλά το ζήτημα... Δεν είναι σωστό να ρίχνουμε όλα στον Παρτσαλιδη για τη Βάρκιζα. Φυσικά αυτός είναι... Αλλά γιατί εμείς οι άλλοι όλοι να βγούμε απ' τη μέση. Και ο Παρτσαλιδης υπόγραψε χωρίς τη γενική αμνηστία, τη Βάρκιζα, γιατί όμως εμείς δε βγήκαμε σαν ΠΓ να πάρουμε απόφαση ενάντια, να την καταγγείλουμε σα συμφωνία. Έτσι λοιπόν προηγούμενα λάθη και ατομικά και γενικά, δηλαδή ατομικά εννοώ το μέρος της ευθύνης που έχει ο καθείς, πρέπει να ξαναεξεταστούν και νομίζω ότι κακή υπηρεσία προσφέρουμε σήμερα όταν λέμε ο ένας υπόγραψε τη Βάρκιζα, ο άλλος την Καζέρτα, άλλος ετούτη, εκείνη. Και θα 'χουμε καταφέρει τώρα όλοι να λερωθούν και ποιον εξυπηρετούμε με αυτόν τον τρόπο; Και θα 'ταν αστείο σ. να λέμε ότι για το Λίβανο φταίει μόνο ο Ρούσος. Έτσι λοιπόν νομίζω αυτά τα ζητήματα είχα υποχρέωση να τα πω, να τα ξαναεξετάσουμε, να ξεκαθαρίσουν στο μυαλό μας, λάθη υπάρχουν, έγιναν λάθη, το βασικό είναι τα λάθη τα θεμελιακά που έγιναν από μας και το κύριο πρόβλημα που είναι σήμερα για να μπορέσει το κόμμα να πάει μπροστά είναι το ζήτημα της ενότητας και υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις για να πάμε μπροστά. Η δική μου γνώμη είναι ότι σ., εμείς πρέπει να 'μαστε αισιόδοξοι. Όχι αυταπάτες αλλά αισιόδοξοι για την εξέλιξη της κατάστασης. Θα μιλήσω σ. για την Ελλάδα.

...και περισσότεροι σ. που μιλάνε και γιατί η ώρα δεν τους φτάνει, είναι τόσο πολλά τα ζητήματα, έχουμε και δυσκολία να εκφράζουμε τα κεντρικά μας νοήματα, όσο μπορούμε με λιγότερα λόγια, δεν ασχολούμαστε, ενώ η εισήγηση έβαλε αυτό το πρόβλημα, που συνδυάζεται με την Ελλάδα. Και η κατάσταση στην Ελλάδα είναι ευνοϊκή και μπορούμε να πάμε μπροστά και γρήγορα με δυο όμως προϋποθέσεις. Να ξεκαθαρίσουμε γρήγορα με την εσωκομματική μας κατάσταση, δεν επιτρέπεται πια αυτό το πράγμα να συνεχιστεί, και να ριχτούμε με τα μούτρα στη δουλειά, όλοι, ο καθείς εκεί που θα τον τάξει η καθοδήγηση του κόμματος, για να χρησιμοποιήσουμε αυτές τις δυνατότητες.

Μας δόθηκαν σ. πολλά στοιχεία. Θέλω να προσθέσω και εγώ μερικά που αφορούν αυτή την κατάσταση. Φυσικά δε θέλω να μιλήσω για την οικονομική κατάσταση σήμερα, έχετε πιστεύω παρακολουθήσει τη συζήτηση ανάμεσα στον Χέλμη και στον Καρτάλη για το ζήτημα της κατάστασης της χώρας, σε ποια κατάσταση σήμερα είναι. Τα οικονομικά της Ελλάδας τακτοποιήθηκαν και όλα πάνε πρίμα. Ότι θεράπευσαν λέει τους δυο μεγάλους ασθενείς της Ελλάδας, αυτό ο ένας είναι ο προϋπολογισμός κι ο άλλος είναι η σταθεροποίηση της δραχμής, κι εδώ κι ο *Οικονομικός Ταχυδρόμος* αναγκάζεται σήμερα να ομολογήσει ότι αυτό είναι σε βάρος της οικονομίας της χώρας, και στον *Οικονομικό Ταχυδρόμο* δημοσιεύονται στοιχεία ότι σήμερα στην Ελλάδα είναι πάνω από 200.000 οι άνεργοι και πάνω από 1.000.000 οι μισοαπασχολούμενοι. Δεν είναι το ζήτημα τώρα ν' απασχοληθούμε με τα οικονομικά στοιχεία. Μου έκανε σ. μεγάλη εντύπωση ένα γράμμα του Πυρομάγλου, που διάβασα στην *Αυγή* της 26 του Γενάρη. Πολύ μεγάλη εντύπωση. Γνωστός ο Πυρομάγλου στην πλειοψηφία εδώ ποιος είναι. Τι είναι, τι έκανε και πώς πολεμήσαμε μαζί του. Αυτός λοιπόν στο γράμμα του λέει: έπειτα από τις αλλαγές που έγιναν στην Ελλάδα κι έξω, κι έξω εννοεί αυτή την αλλαγή που έγινε εδώ σε μας, την αλλαγή της γραμμής μας, σήμερα δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις, για την πλατιά συγκέντρωση όλων των δυνάμεων της αριστεράς, κι ότι αυτή η συγκέντρωση μπορεί να γίνει γύρω από την ΕΔΑ. Δεν το λέει αυτό το πράγμα από καλό ο Πυρομάγλου, είτε γιατί τώρα αποφάσισε να μας βοηθήσει, αλλά γιατί αυτό εκφράζει μια πραγματικότητα στην Ελλάδα. Και εφόσον εμείς προς αυτήν την κατεύθυνση το μαζικό κίνημα, το μαζικό κίνημα να το δυναμώσουν, να παλέψουν πραγματικά για τη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων, πραγματικά εδώ θα 'χουμε πρόοδο. Έχει σημασία σύντροφοι ο χαρακτήρας που παίρνει το μαζικό κίνημα, κι απεργίες φυσικά έχουμε πολλές, αλλά εδώ σου κάνουν εντύπωση ορισμένα πράγματα: Στις 31 του μήνα έγινε στην Αθήνα απεργία πείνας των αναπήρων. Κράτησε δυο μέρες. Με δυο κεντρικά ζητήματα. Την πρώτη μέρα της απεργίας για το Κυπριακό εκδήλωσε αλληλεγγύη, τη δεύτερη μέρα είναι ενάντια στον Καραμανλή. Να πούμε τώρα ότι πρόκειται εδώ για απεργία για εθνικό αγώνα, φυσικά το Κυπριακό συγκινεί τον κόσμο, αλλά απεργία ενάντια στην κυβέρνηση Καραμανλή; Έχουμε αρκετές τέτοιες εκδηλώσεις που δείχνουν προς τα πού τραβάει το μαζικό κίνημα, εδώ όμως είπαμε χωρίς αυταπάτες αλλά με την παρεμβολή τη δική μας, με την ανάπτυξη της μαζικής δουλειάς και με την προσπάθειά μας για να οργανώσουμε τις δυνάμεις μας.

Το πρόβλημα στην Ελλάδα τώρα είναι, διορθώνοντας τη γραμμή μας, την παλιά γραμμή, ν' αναπτύξουμε αυτό το καινούργιο που έχουμε. Πραγματικά να ενώσουμε τις δυνάμεις, όσο μπορούμε, τις πατριωτικές και το μαζικό κίνη-

μα να το αναπτύξουμε απ' τα κάτω. Γιατί υπάρχουν ζητήματα τέτοια ζωής, εθνικά ζητήματα όπως είναι το Κυπριακό, το ζήτημα της ειρήνης, που γύρω απ' αυτά μπορεί να πραγματοποιηθεί πιο πλατιά συνεργασία. Και νομίζω ότι στην πρώτη γραμμή πρέπει να προωθούμε τέτοια ζητήματα, όπως είναι η κατάργηση των εκτάκτων μέτρων, που πραγματικά κι ο τελευταίος Έλληνας το θέλει αυτό σ., το ζήτημα της νομιμοποίησης του κόμματος. Πολύ πρέπει να τα προωθήσουμε.

Σχετικά με τη δουλειά του Γραφείου, πώς πρέπει να εκτιμήσουμε τη δουλειά αυτή. Νομίζω σ. ότι πρέπει να την εκτιμήσουμε σωστά. Το Γραφείο είναι ουσιαστικά στη δουλειά αυτή λιγότερο από 10 μήνες. Δεν είναι σωστό λοιπόν να λέμε ότι εγκατέλειψε την Ελλάδα, επειδή την έπιασε το Σεπτέμβριο, είτε τον Ιούλη είτε δεν ξέρω πότε. Δεν είναι σ. έτσι το ζήτημα. Όποιος δεν έχει πείρα παράνομης δουλειάς έπειτα από όλη αυτή την κατάσταση, έπειτα από την αναθεώρηση όλης αυτής της πολιτικής μας, με την κριτική που έκανε η Ολομέλεια του βασικά λαθεμένου της γραμμής, τις μεθόδους, τον τρόπο, ... αν θέλουμε πραγματικά να κρίνουμε τα πράγματα όπως είναι και όχι να 'ρθουμε εδώ και να λέμε εμείς κάναμε αυτό, εσείς τι κάνατε. Συνεπώς τίποτε. Δεν είναι έτσι σ. Και πρέπει πραγματικά να πάψουμε από τώρα και στο εξής να κρίνουμε μ' αυτόν τον τρόπο τα πράγματα. Γιατί εδώ πραγματικά έγινε μια μεγάλη αλλαγή, η αλλαγή αυτή κοστίζει πολλά. Κοστίζει γιατί στην αλλαγή αυτή φαίνονται και πληρώνονται χοντροκομμένα όλα τα λάθη τα προηγούμενα... Υπάρχουν αδυναμίες, υπάρχουν ελλείψεις στη δουλειά του Γραφείου, υπάρχουν σύντροφοι. Το γεγονός ότι περισσότερο, πολύ καιρό απασχόλησε το Γραφείο το πρόβλημα των οργανώσεών μας στο εξωτερικό και το ζήτημα της Ταस्कέντης, αυτό έχει την επίδρασή του. Κατά τη γνώμη μου περισσότερο απ' ό,τι έκανε μπορούσε να κάνει το Γραφείο, δεν είναι όμως σωστό να μιλάμε για εγκατάλειψη της δουλειάς. Το Γραφείο νομίζω ότι πρέπει να προσέξει μερικά ζητήματα. Εγώ δεν είμαι κατατοπισμένος πάνω σε όλα τα ζητήματα, δεν έχω διαβάσει ούτε όλα τα άρθρα του *Νέου Κόσμου* για να πω τη γνώμη μου, μου έκανε όμως εντύπωση ότι η έκθεση ήταν ολοκληρωμένη, έπιασε πολλά προβλήματα, σωστά απ' όλες τις πλευρές, θα κάνω ας πούμε, μου έκανε εντύπωση τι γράφηκε στο *Νέο Κόσμο* τον Ιούλη 1956 για το πατριωτικό μέτωπο και πώς το βάζει σήμερα η εισήγηση. Πιο πλατιά, πιο δουλεμένο, ... σημασία του μετώπου του πατριωτικού από τα κάτω, ενώ η πείρα πολύ μας έχει διδάξει, τι σημασία έχει να το οργανώσεις αυτό, πώς οργανώσαμε το ΕΑΜ και σε μια σειρά τέτοιες αδυναμίες. Αυτά διορθώνονται τώρα στην εισήγηση και ως ένα σημείο αυτό ήταν φυσικό. Επίσης αν προσέξουμε την αρθρογραφία του *Νέου Κόσμου* θα δούμε μερικές υπερβολές στην εκτίμηση των γεγονότων. Π.χ., στο *Νέο Κόσμο* στο κύριο άρθρο του Αυγούστου αναφέρεται στην 7 σε-

λίδα εκεί που σχολιάζεται το ταξίδι του σ. Σεπίλοφ στην Ελλάδα, έπρεπε φυσικά να πιστεί ήταν σοβαρό γεγονός, εκεί όμως δίνεται μια εκτίμηση, κατά τη γνώμη μου, ήταν περισσότερο, απ' τα πράγματα. Η εκτίμηση αυτή επί λέξει λέει τα εξής: «Όλα αυτά, –εννοεί το ταξίδι, τα ευμενή σχόλια που έγιναν από τον Τύπο– όλα αυτά αποτελούν το πρώτο βήμα, την αρχή μιας νέας εποχής. Δε χρειάζεται παρά να γίνει το δεύτερο πιο αποφασιστικό βήμα.» Δε νομίζω ότι έτσι πρέπει να βάζουμε τα ζητήματα. Φυσικά το άρθρο... αλλά ο άλλος που διαβάζει αυτό σημαίνει... δεν είναι έτσι. Και ένα άλλο πράγμα που νομίζω ότι ακόμα, εδώ περάσαμε μια δύσκολη κατάσταση, υπάρχουν πολλοί σ. που ταλαιπωρήθηκαν θέλεις δεν το θέλεις το προσωπικό στοιχείο επεμβαίνει σε πολλά πράγματα και κάνω μια σύσταση στη συντακτική επιτροπή του *Νέου Κόσμου* πολύ μα πάρα πολύ να προσέχει στους χαρακτηρισμούς. Γιατί μαζί με τα σωστά πράγματα λέγονται και δίνονται χαρακτηρισμοί και ο κάθε αρθρογράφος νομίζει ότι αυτού πρέπει να πρωτοτυπήσει. Δε νομίζω ας πούμε τον Μπαρτζιώτα θα τον κρίνετε γι' αυτό που έλεγε ανέφερε η Αλέγκρα... μουσικής δεν έκρινε κανένα μουσικό έργο... να θυμάται και τις περιπτώσεις είναι. Αυτόν να τον κρίνετε από την πολιτική του πλευρά, ... τα πολιτικά του λάθη και θα πάρει το κόμμα τα μέτρα που θα πάρει. Τώρα χαρακτηρισμοί τους οποίους εμείς χρησιμοποιούσαμε παλιά, τυχοδιώκτες, δολοφόνους, και ένα σωρό άλλα κοσμητικά επίθετα, φυσικά αστοιχειώτους, αγράμματους, ετούτος, ο καθείς έχει μια ιστορία στο κόμμα, τα κατάφερε να είναι εντελώς αγράμματος και γι' αυτό έγιναν τα λάθη δηλαδή; Δεν είναι έτσι σύντροφοι. Δεν πρέπει φυσικά κανέναν να επηρεάζουν αυτοί οι χαρακτηρισμοί. Πολύ δε περισσότερο σε κείνους που άρχισαν αυτή τη δουλειά. Και σε πολύ μεγάλη κλίμακα εκείνων που την ανέπτυξαν, αλλά τώρα είναι καιρός αυτό το πράγμα να σταματήσει. Καιρός είναι πια. Γιατί αλλιώς δε θα πάμε μπροστά. Θα τα βάλουμε όλα τα πράγματα σ., στη θέση τους. Εδώ εγώ θα σας αναφέρω κάτι τι που έγινε, που μπορεί να 'ναι προσωπικό, αλλά που έχει σημασία και που πρέπει κυρίως από τη δική μας την πλευρά, των σ. που έκαναν τέτοια λάθη, κι έχουν τέτοια βασική ευθύνη, είναι το εξής: με τον Μάρκο, του λέω τι γίνεσαι; Γεια σου, λέει, να σου δώσω το χέρι; Του λέω, –ο Μάρκος φυσικά έχει τη δική του την άποψη– του λέω εγώ, νομίζω αυτό επιβάλει το συμφέρον του κόμματος. Το χέρι εμείς σ. δεν το δίνουμε χωρίς αρχές. Ούτε με την προσπάθεια συμφιλίωσης έξω από αρχές. Πάνω σε αρχές, αλλά αυτό το πράγμα πρέπει να γίνει. Όλα να ξαναεξεταστούν, ν' αποκατασταθούν οι σύντροφοι, που πετάχτηκαν, σωστά πολιτικά, να εξεταστούν όλα τα δικά μας λάθη, να τα εκτιμήσει σωστά το κόμμα, αλλά στο κόμμα σ., χρειάζεται ιδεολογική ενότητα, ιδεολογική ενότητα, γερή, ιδιαίτερα στην ΚΕ του κόμματος, ανεξάρτητα από το τι μέτρα πάρει το κόμμα για τον άλφα ή βήτα σύντροφο. Αυτό το λέω γιατί νομίζω ότι αυτό θέλει το

κόμμα, αυτό θέλει ο λαός. Όχι γιατί θα χαθεί ο κόσμος αν ορισμένα άτομα, ο Ζαχαριάδης, ο Μπαρτζιώτας είτε ο άλλος ξέρω γω, χαθούν, το κόμμα θα τραβήξει το δρόμο του, αλλά όσο λιγότεροι σ. χαθούν, όσο λιγότεροι χαθούν τόσο καλύτερο για το κόμμα. Όλοι μπορούν να προσφέρουν κατά τη γνώμη μου. Γι' αυτό κι εγώ περιμένα κι από τον Ζαχαριάδη να βγει εδώ ανοιχτά να πει, πολύ θα βοηθούσε. Και οι σ. οι δυο, να μην παρασυρθούν από προσωπικά ζητήματα, αν τους φέρθηκε έτσι είτε αλλιώς το Γραφείο. Αυτά τα ζητήματα, όταν περάσει ο καιρός θα το εξετάσουμε ήρεμα, συντροφικά, και θα τα διορθώσουμε, όλοι μαζί. Το βασικό ζήτημα σύντροφοι, σήμερα, είναι η ενότητα, είναι το συμφέρον του κόμματος, πάνω στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας, και εγώ σ. θα τελειώσω με τη γνώμη ότι θα δώσουμε πλατιά δημοσιότητα σ' αυτά τα υλικά, να δημοσιεύσουμε τους λόγους εκείνους που νομίζουμε ότι πρέπει να δημοσιευτούν πολύ εποικοδομητικό θα 'ταν οι σ. και αυτοί που εδώ σήμερα, πήραν αυτή τη θέση, να την αναθεωρήσουν, φυσικά αν δεν την αναθεωρήσουν το κόμμα είναι υποχρεωμένο να τραβήξει μπροστά, το δρόμο του, να πάρει τα μέτρα του και πολύ μεγάλη σημασία θα είχε ιδίως σ. για την Ελλάδα, αυτό το πράγμα. Μου έλεγε ο αδελφός μου. Ο κόσμος λέει στην Αθήνα: τι κάνει ο Φάνης; Θα κοιτάξει τον εαυτό του ή το κόμμα; Ο κομμουνιστής αυτή τη φωνή ν' ακούσει. Εγώ δε δίνω σε κανένα συμβουλές ούτε έχω το δικαίωμα, μετά από τα λάθη που έκανα αυτή τη συμβουλή πρέπει να την κρατήσω. Να κρατήσουμε γιατί είναι ο λαός αυτός που μας τα λέει, καθαρά κι εδώ πάνω απ' όλους πρέπει να μπει το κόμμα κι όλοι θα βοηθήσουμε. Κι εδώ φυσικά έχουμε υποχρέωση, την Τασκέντη να τη βοηθήσουμε. Πολλά είπαμε για την Τασκέντη, αλλά τώρα πρέπει να τα διορθώσουμε και πολύ θα βοηθήσει την Τασκέντη αυτό το δικό μας, σήμερα εδώ. Με τη σωστή γραμμή που θα ψηφίσουμε και την ενότητα του κόμματος αυτή θα έχει αποφασιστική επίδραση, γιατί πραγματικά έπειτα απ' αυτή τη δουλειά τη μεγάλη, τη διαλυτική που έγινε χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια να γίνει η ενότητα στην Τασκέντη.

Προτείνω σύντροφοι, παρόλο που φυσικά δε διαβάσαμε ακόμη το σχέδιο απόφασης, προτείνω είτε στο σχέδιο απόφασης είτε σε δυο ξεχωριστά ψηφίσματα είτε δεν ξέρω πώς θα τ' ονομάσουμε, να μιλήσουμε για τα 40χρονα της Οκτωβριανής επανάστασης σε σχέση με το ό,τι έχει κάνει η ΣΕ, το Κόμμα της ΣΕ για μας. Έχει πολύ μεγάλη σημασία αυτό το πράγμα, για το κόμμα μας. Να πάρουμε θέση, και πραγματικά να κάνουμε μεγάλη ιδεολογική δουλειά. Και δεύτερο πράγμα είτε στην απόφαση είτε σε ξεχωριστό ψήφισμα—φυσικά το Γραφείο της ΚΕ έχει πάρει θέση, αλλά και η Ολομέλεια— πάνω στα ζητήματα της Ουγγαρίας. Ξέρετε τι έγινε στην Ελλάδα για την Ουγγαρία. Ο Παύλος, διαταγές, ψηφίσματα θα εκστρατεύσει ο στρατός ν' απελευθερώσει την Ουγγαρία, και εμείς έχουμε υποχρέωση.

Αυτά, σύντροφοι, είναι τα ζητήματα που είχα να πω. Με συγχωρείτε που σας κράτησα πολλή ώρα, αλλά αυτή είναι η τραγωδία, κάνεις λάθη κι έπειτα να παραβιάζεις και τα χρονικά όρια.

XVIII σ. ΠΑΓΚΟΓΛΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Εγώ σα μέλος του κόμματος, σαν απλό μέλος του κόμματος, θα σας πω τη γνώμη μου για την κατάσταση που δημιουργήθηκε στο κόμμα μας, συνέπεια της λαθεμένης πολιτικής γραμμής της παλιάς καθοδήγησης που επικεφαλής ήταν ο Ζαχαριάδης, και ειδικά της ανώμαλης κατάστασης που υπήρχε μέσα στην ΚΕ και γενικά στο κόμμα μας και που την εκδήλωσή του την πιο άσχημη τη δείχνει η οργάνωσή μας στην Τασκέντη και μέσα σ' αυτή την οργάνωση την πιο άσχημη εκδήλωση την είχε η δικιά μας η οργάνωση, η 8η πολιτεία, η οποία εκεί φημιζόταν σαν το φρούριο του Ζαχαριάδη. Ό,τι θα σας πω είναι στοιχεία συγκεκριμένα γιατί ξέρει και ο σ. Βλαντάς, ξέρει κι ο σ. Μπαρτζιώτας, ξέρουν όλοι ότι εγώ υποστήριζα αυτή τη λαθεμένη γραμμή του Ζαχαριάδη.

Σύντροφοι, ακόμα επιβάλλεται να πω ορισμένα πράγματα γιατί από τις συζητήσεις αυτές των 6-7 ημερών εδώ και από την ομιλία του σ. Πορφυρογέννη βγαίνει ότι στα μέλη της ΚΕ δεν υπάρχει ξεκαθαρισμένη εικόνα ειδικά μετά από την 8η Ολομέλεια, και γενικότερα για τη δουλειά του Γραφείου της ΚΕ. Προτού μπω μέσα σ' αυτά τα ζητήματα θα 'θελα να πιάσω ένα άλλο ζήτημα, που έπιασε ο Ζαχαριάδης στο λόγο του. Λέει, π.χ., ο Ζαχαριάδης ότι η πολιτική γραμμή του κόμματός μας από την αρχή μέχρι το τέλος ήταν σωστή και γω θα του απαντήσω έτσι με τον τρόπο που απαντούσε πάντοτε σε τέτοιες περιπτώσεις ο ίδιος, απ' ό,τι ξέρω στα σώματα που πήρα μέρος. Οι εγχειρήσεις όλες πέτυχαν ο ασθενής απεβίωσε. Τόσο σωστή ήταν η πολιτική γραμμή του κόμματος. Ο Ζαχαριάδης λέει ότι η ηγεσία με το σ. Παρτσαλιδή και τους λοιπούς σ., δεν μπορεί να είναι ικανή για να εφαρμόσει τις αποφάσεις της 8ης Ολομέλειας. Εδώ υπάρχει μια σύγχυση στον Ζαχαριάδη. Αυτή η σύγχυση πρώτ' απ' όλα, ο ίδιος δεν πιστεύει ότι οι αποφάσεις της 8ης Ολομέλειας είναι σωστές κι από την άλλη το ενδιαφέρον ότι αυτοί δεν είναι ικανοί ένα αυτό. Δεύτερο συμπέρασμα που βγάζω εγώ σαν απλό μέλος είναι η υποτίμηση του Ζαχαριάδη ότι μέσα στο κόμμα εκτός απ' αυτόν δεν έχουμε ικανούς εμείς που θα καθοδηγήσουν το κόμμα. Αυτό είναι μια λαθεμένη θεωρία, έτσι είναι Ζα-

χαριάδη, για το ρόλο των ηγετών μέσα στο εργατικό κίνημα (*διαμαρτύρεται ο Ζαχαριάδης: δε συμφωνώ*) θα συμφωνήσεις.

Όσον αφορά για την προβοκάτσια, για τα ζητήματα της Τασκέντης. Εγώ, σύντροφοι, δεν ξέρω αλλά θα πω ορισμένα πράγματα από τη συζήτηση με το σ. τον Μήτσο, τον Βλαντά. Εκείνος που οργάνωσε, μου λέει, σε συζήτηση την προβοκάτσια της Τασκέντης και ανοιχτά που έλεγε, είμαστε εμείς. Όταν ο Μελαχρινάκης σου 'λεγε σ. Βλαντά ότι δεν είστε εσείς που οργανώσατε την προβοκάτσια, εσύ επέμεινες πάνω στο βήμα κι έλεγες είμαστε εμείς. Και όταν σε συζήτηση ιδιαίτερα μιλούσαμε μαζί μου λες ο Ζαχαριάδης ήταν θρασύδειλος. Όταν έμαθε ότι τα αίματα φούντωσαν και θα ξεπούσε αυτό το πογκρόμ πήρε το αεροπλάνο το 'σκασε και έμεινα εγώ μόνος μου. Αυτά σ., για τα ζητήματα σχετικά με την Τασκέντη. Δε λέω ότι έλεγε σε συζητήσεις ότι ο Ζαχαριάδης είναι μεγάλης ολκής προβοκάτορας αυτά, φυσικά, τα γράφει.

Σύντροφοι, εγώ νομίζω ότι αιτία για να υπάρχει αυτή η κατάσταση στην κομματική μας οργάνωση είναι η παρακάτω: πρώτο στην 6η Ολομέλεια πήραν 20 σ. μέρος απ' την οργάνωσή μας. Οι άνθρωποι που υποστήριζαν τον Ζαχαριάδη μόλις ήρθαν κάτω αμέσως ξεσπάθωσαν. Ενώ εδώ ξεγέλασαν την Ολομέλεια, εκεί μόλις κατέβηκαν ξεσπάθωσαν. Η πρώτη κουβέντα όταν συναντήσαμε τον Μεταξά ήταν: ότι εκεί η ΚΕ μας ούτε για γραμματείς Κόβας δεν κάνουν. Είναι να τους πάρει ο διάβολος, η πρώτη κουβέντα. Όταν συναντήθηκε ο Κόκας με το σ. σοβιετικό Ριάμποφ εκεί ήταν κι ο Μίλιος τους λέει: Μια που έχετε την 6η Ολομέλεια δώστε τα χέρια τώρα, συμφιλιωθείτε και η δουλειά πρέπει να τραβήξει για ενότητα. Ποτέ εγώ δε θα δώσω τα χέρια στο σ. τον Μίλιο, λέει ο Κόκας. Όταν ήρθε η αντιπροσωπία και οργάνωσε το ακτίφ, ο γραμματέας της δικιάς μας οργάνωσης, της 7ης πολιτείας, έβαλε σκόπιμα μέσα, χωρίς προσκλήσεις, τον πουλημένο τον Ταρζάν και άλλους που τους ξέρουν οι σ. της ΚΕ τι ήταν κι άρχισαν τα γιουχαϊσμάτα κι άρχισαν τις φωνές, τις οχλαγωγίες για να μπορέσουν να διαλύσουν το ακτίφ αυτό. Όλη αυτή η δουλειά των στελεχών που επηρεάζονταν από την πολιτική και την προσωπολατρία στον Ζαχαριάδη, απόβλεπε σ' ένα σκοπό στο να μη φτάσει η απόφαση της 7ης Ολομέλειας στα μέλη του κόμματος. Παρόλα αυτά, τα μέλη του κόμματος θέλαν ν' ακούσουν τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας και η ανάλυσή τους θα γινόταν παντού κανονικά, αν αυτό δεν εμποδιζόταν από ορισμένα στελέχη τύπου Μεταξά, Βλαμόπουλου, Μαλιάρα, Τουλούδη, Μπάκο. Αυτό αποδεικνύεται από τη δική μας οργάνωση, που θεωρούνταν σαν το φρούριο του Ζαχαριάδη, όπως σας είπα παραπάνω, αυτό δεν είναι τυχαίο, αυτό το πράγμα πρέπει να το δείτε όπως είναι. Στο στήσιμο, στη διεξαγωγή της προβοκάτσιας στην Τασκέντη, η δική μας η οργάνωση πήρε ενεργό μέρος. 20 από τα πρωτοπαλικάρα της δικής μας οργάνωσης πήραν μέρος στα Γραφεία εκεί της Κομ-

ματικής Επιτροπής που έγινε η προβοκάτσια. Παρόλα αυτά είπα στη δική μας οργάνωση έγιναν οι συνελεύσεις για την ανάλυση αρκετά καλές. Κυριάρχησε το πνεύμα της ενότητας, άρχισαν οι σ. να μιλούν, που πρώτα δε μιλούσαν. Και να δέχονται τα μέλη της ΚΕ Τασκέντης να μιλήσουν στις συνελεύσεις. Αυτό το πράγμα έγινε στην οργάνωσή μας, γιατί ως τότε η ΚΕ της πολιτείας μας αποφάσιζε μόνη της, το αντικομματικό κέντρο που είχε δημιουργηθεί από τους Ζαχαριάδη-Βλαντά από παλιά, δεν είχε δραστηριοποιηθεί, αυτό για μένα σήμερα έχει γίνει πεποίθηση, ότι αυτό το αντικομματικό κέντρο είχε δημιουργηθεί. Για μένα σήμερα ακόμα μια φορά βεβαιώνεται ότι αυτό το κέντρο άμεσα το καθοδηγούσε ο σ. Βλαντάς. Αυτό το πνεύμα που επικράτησε στην οργάνωσή μας, το πνεύμα της ενότητας, έπρεπε να χτυπηθεί να μην ξαπλώσει σ' όλες τις οργανώσεις της Τασκέντης. Ο Τουλούδης γραμματέας της 13ης πολιτείας διαδίδει ότι η ΚΕ της πολιτείας μας φέρεται οπορτουμιστικά, το πνεύμα της ενότητας, λέει, είναι επικίνδυνο. Ο Σταθάτος από το Τασελμάς έρχεται στην πολιτεία μας και μας πιάνει και μας λέει πως αυτό που κάναμε δεν είναι σωστό και ότι όλες οι πολιτείες πρέπει να έχουν ενιαία γραμμή. Έτσι στην ΚΟ των Οικοδόμων ο Βλαμόπουλος γραμματέας της οργάνωσης, εκλεγμένος απ' τις ζαχαριαδικές εκλογές, προβοκατόρικα διαλύει το ακτίφ, η ΚΕ των Οικοδόμων στέκεται ενάντια στην αντιπροσωπία της ΚΕ. Οι Τουλούδης-Μεταξάς ρίχνουν το σύνθημα: Ότι όλες οι οργανώσεις πρέπει να σταθούν στο πλευρό της ΚΕ των Οικοδόμων, να κάνουν το ίδιο μια και δεν αναγνωρίζεται η ΚΕ Τασκέντης, πρέπει να δημιουργηθεί ενιαίο καθοδηγητικό άλλο όργανο. Το όργανο αυτό το αποτελούν ορισμένοι γραμματείς ΚΕ που έχουν βγει από τις εκλογές. Γι' αυτό το κέντρο κανείς δεν μπορεί να μας πει εμάς ότι δημιουργήθηκε και λειτουργούσε γιατί είχαμε επαφές. Στις 9-6-56 οι γραμματείς μέλη της αντικομματικής ομάδας αποφάσισαν να μην πάρουν μέρος στην Ολομέλεια της ΚΕ Τασκέντης που είχαν προσκληθεί. Η δική μας ΚΕ της 9ης πολιτείας με απόφασή της υποχρεώνει το γραμματέα της Ανάγνου να πάει, στην Ολομέλεια, αυτός δεμένος με απόφαση της αντικομματικής ομάδας, δεν πειθαρχεί στην απόφαση της ΚΕ και δεν πηγαίνει.

Στις 11-6-56 οργανωμένα παραιτούνται όλα τα μέλη της Ολομέλειας που υποστήριζαν τον Ζαχαριάδη. Από δω και πέρα οξύνεται η αναρχία, η οργανωτική αποσύνθεση των κομματικών οργάνωσεων, όπου στις ΚΕ επικρατούσαν τα ζαχαριαδικά στοιχεία. Γίνεται μια κατάφωρη, ανοιχτή παραβίαση του καταστατικού, κάθε κομματική δουλειά σταματάει, καμιά συνέλευση ΚΟΒ δε γίνεται, όλα τα κομματικά ζητήματα κατεβαίνουν στο πεζοδρόμιο σ. Πορφυρογέννη, δεν υπάρχει κανένας ξεχωρισμός ανάμεσα στους κομματικούς και εξωκομματικούς. Στην παραγωγή στεκόμαστε εμπόδιο στην εκπλήρωση και υπερκλήρωση των πλάνων. Σταματά το μάσιμο των κομματικών συνδρομών. Κι

όσα ήταν μαζεμένα είτε κατακρατούνται και μέχρι σήμερα από ορισμένους είτε δίνονται ατομικά πίσω. Σε ποιο σημείο του καταστατικού λέει αυτό το πράγμα σ. Πορφυρογέννη; Μια στιγμή εγώ ξέρω τι λέω. Γιατί ο σ. Πορφυρογέννης είπε ότι το Γραφείο τσαλαπατάει το καταστατικό, ορισμένες καταστατικές αρχές. Τα υλικά της ΚΕ του ΚΚΕ κατακρατούνται. Δε διοχετεύονται στα μέλη του κόμματος. Την εφημερίδα *Προς τη Νίκη* δεν τη μοιράζουν στους συνδρομητές. Την κατακρατούν και τη χρησιμοποιούν σαν απλό χαρτί.

Η αντικομματική ομάδα αρχίζει να κυκλοφορεί αντιδιεθνιστικά συνθήματα. Ρίχνεται το σύνθημα της φυγής απ' τη ΣΕ προς τις ΛΔ και την Ελλάδα. Κατά εκατοντάδες συγκεντρώνονται καθημερινά στα γραφεία του Ερυθρού Σταυρού και ζητούν να φύγουν. Γίνεται προσπάθεια να μετατραπεί η αόριστη αυτή πάλη σε ιδεολογική και σαν τέτοια βάση παίρνονται οι εκπομπές του ΡΣ του Λονδίνου, της «Φωνής της Αμερικής» και των Αθηνών. Να ένα χαρακτηριστικό. Ο Ανάγγελος γραμματέας της ΚΟ της 9ης πολιτείας λέει: Τώρα, σ., έχουμε και ιδεολογική βάση. Το Λονδίνο είπε: Πως ο Τολιάτι διαφωνεί με το ΚΚ της ΣΕ. Επίσης και ο Μάο-Τσε-Τουγκ είναι δικός μας, δε συμφωνεί κι αυτός με το 20ό Συνέδριο. Ένας άλλος, ο Γκέκας, μαζικό στέλεχος της πολιτείας, θερμός υποστηρικτής του Γούσια, κι εδώ συνταυτίζεται και η θέση του Γούσια μ' αυτού του. Είστε όλοι, λέει, δειλοί, γι' αυτό ακολουθείται τη γραμμή του 20ού Συνεδρίου, που λέει ότι ειρηνικά μπορούμε να περάσουμε στο σοσιαλισμό, φοβάστε την ένοπλη εξέγερση, είστε ομορτωτιστές.

Ο Νικολάου Νώντας, που τον ξέρεi πολύ καλά ο σ. Βλαντάς, συζητώντας για τα γεγονότα της οργάνωσής μας και γενικότερα για τα γεγονότα της Ουγγαρίας, λέει, ότι του χειριστού [ειδους] επέμβαση, που έχει γίνει μέχρι τώρα στην ιστορία των κομμάτων είναι η επέμβαση που έκανε το ΚΚ της ΣΕ στο δικό μας κόμμα. Αυτό το πράγμα απ' αυτό το βήμα το επιβεβαίωσε και ο ίδιος ο σ. Βλαντάς.

Στις αρχές του Ιούλη έρχεται στην οργάνωσή μας το Γραφείο της ΚΕ Τασκέντης και μέλη της ΚΕ αρχίζουν μια έντονη διαφωτιστική, πειστική δουλειά ανάμεσα στους κομμουνιστές, στο πρώτο ακτίφ που συγκαλέστηκε η αντικομματική ομάδα πήρε απόφαση να μην πάρει μέρος. Η δική μας ΚΕ έπειτα από πολύωρη συζήτηση ανέτρεψε αυτή την απόφαση και πήρε απόφαση να συμμετάσχει. Ο Μεταξάς που ήταν εκεί αναγκάστηκε να υποχωρήσει κάτω απ' την επιμονή μας. Εβαλε όμως την παρακάτω θέση: Δεν πρέπει να ξεχνάτε πως αυτή η ΚΕ του κόμματός μας ακολουθεί γραμμή ομορτωμιστική και πάνε να κάνουν στην Ελλάδα κόμμα ομορτωμιστικό. Αυτή αντιπροσωπεύουν το ομορτωμιστικό κόμμα του ΚΚ της ΣΕ που υποστηρίζει τις αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου. Έτσι ο Μεταξάς έδειχνε ότι υπάρχει διάσπαση και μέσα στο ΚΚ της ΣΕ. Αυτό το πράγμα προσωπικά το 'πε σε μένα και στον πρόεδρο της πολιτείας

ας μας Πετρόπουλο. Γι' αυτό το καθήκον σας είναι, λέει, αφού θέλετε να πάτε στο ακτίφ να πάτε, όμως όχι για να συνθηκολογήσετε, αλλά να παλέψετε μ' όλους τους τρόπους για να το διαλύσετε.

Το Γραφείο της ΚΕ καλεί συνέλευση δυο ΚΟΒ στην 13η πολιτεία. Ο Λακαρέας, ο Μαλιάρας κι ο Τουλούδης ξεσηκώνουν τον κόσμο η ώρα 3 τη νύχτα και τον συγκεντρώνουν έξω απ' το εργοστάσιο με σκοπό να γιουχαίσουν την ΚΕ. Να που οι παραβιάσεις σ. Πορφυρογέννη. Στην 5η πολιτεία η αντικομματική ομάδα, στο μέρος όπου γινόταν μικτή συνεδρία της Κομματικής Επιτροπής και της ΚΕ, του Γραφείου της ΚΕ, συγκεντρώνουν τον κόσμο από δυο πολιτείες που ακολουθούσε τη γραμμή της παλιάς, της Ζαχαριαδικής καθοδήγησης, και γιουχαΐζουν το Γραφείο της ΚΕ. Να τι λέγανε εκεί, με τις πιο χυδαιές βρισιές. Καραμανλήδες, παπαγικοί, ρουφιάνοι να φύγετε απ' εδώ δε σας θέλουμε. Στη γενική συνέλευση του Τασελμάς έγινε το ίδιο. Για να δείτε μέσα σε τι δύσκολες συνθήκες πάλευε το Γραφείο της ΚΕ, διέθεσε αρκετές μέρες στη δικιά μας οργάνωση. Στη δική μας οργάνωση κάλεσε ακτίφ, έκανε προσωπικές επαφές, μίλησε αρκετό κόσμο, στο διάστημα αυτό και η αντικομματική ομάδα έριξε όλο της το βάρος. Έτσι, π.χ., ο Ανάγνου, γραμματέας τότε της οργάνωσης, έδωσε κρυφά απ' τα μέλη της Κομματικής Επιτροπής εντολή στους γραμματείς των ΚΟΒ να σαμποτάρουν τις συνελεύσεις που τυχόν θα ζητήσει να γίνουν το Γραφείο της ΚΕ. Παρόλα αυτά το Γραφείο της ΚΕ αποφάσισε να κάνει γενική συνέλευση στην πολιτεία μας. Σύντροφοι, αυτή τη συνέλευση οργανωμένα τη σαμποτάρισαν. Τυχαιά εγώ και ο σ. Στρίγκος έπιασα στην παράνομη σύσκεψη τον Σημαιοφορίδη, όπου εκεί πήραν απόφαση για να διαλύσουν την ομάδα. Κι όσοι ήταν μέσα εκεί ξέρουν, το πώς έγιναν. Εγώ θα αναφέρω μόνο ορισμένα ζητήματα. Στη γενική συνέλευση αυτή της πολιτείας μας φάνηκαν όλες οι προθέσεις της αντικομματικής ομάδας που πίσω της, όπως είπε ο σ. Μπαρτζιώτας εκεί, δεν μπορεί παρά να είναι ο ταξικός εχθρός.

Σύντροφοι, δεν ήταν συνέλευση. Αυτή ήταν μια ζούγκλα, όπου μέσα εκεί αλώνιζαν οι πουλημένοι και οι Ταρζάνηδες. Αποκάλεσαν με τις χειρότερες βρισιές τη συντρόφισσα, μέλος της ΚΕ του κόμματος. Ο πουλημένος φώναζε: Όταν μιλούσε ο σ. Μπαρτζιώτας. Κάτω, για να μην πω, κάτω ρουφιάνε. Φτάνει πια 25 χρόνια σας έχουμε στην πλάτη μας. Δε χρειάζεται να ανακατεύστε εσείς στα δικιά μας ζητήματα. Να πάνε στην ΚΕ άνθρωποι με ροζιασμένα χέρια. Μια τελείως ανοργανωσιά, μια αναρχία του χειρίστου είδους, σ' ένα ανοργάνωτο μπουλουόκι είχαν μετατραπεί οι οργανώσεις όπου στις ΚΕ επικρατούσαν οι άνθρωποι που πάλευαν για την επικράτηση της παλιάς καθοδήγησης και ειδικά στη δικιά μας την πολιτεία. Στο διάστημα αυτό τα μέλη της ΚΕ κάναν σοβαρή δουλειά, για να πείσουν τους συντρόφους, ότι ακολουθούν στραβό δρόμο, κι ότι δε βοηθάει η ανώμαλη κατάσταση στη λύση του προβλήματος. Όμως όχι

όλα τα μέλη της ΚΕ κάνουν αυτή τη δουλειά, έτσι, όπως συνέφερε το κομματικό μας συμφέρον. Η σ. Σκαφίδα Μαρίκα, ενώ συμφωνεί με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας και δε φέρνει αντιρρήσεις, σε συζήτηση που είχε με το σ. Σταμάτη (όχι τον Σταμάτη, φυσικά, της Μόσχας) έπειτα από συζήτηση που κάνει με το σ. τον Γούσια, γίνεται πολέμιος εχθρός των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας. Ο σ. Σημαιοφοριδής μιλάει με το σ. Βλαντά, υπόσχεται ότι θα γράψει ακόμα και στην εφημερίδα, ξανά μιλά πάλι με το σ. Βλαντά και γίνεται χειρότερος απ' ότι ήταν, σύμφωνα με τις αντιλήψεις του τις από δω έκφρασε ο σ. Βλαντάς, μπορεί να βγάλει μόνος του ο καθένας συμπεράσματα.

Ο Γούσιος, σύντροφοι, και χθες το επανέλαβε, αλλά και εκεί επανέλαβε. Ο σ. Γούσιος σε μια συνέντευξη του Χρωματοουργείου είπε: πως δεν είναι και τόσο σοβαρό αν εγώ δεν είμαι στέλεχος, είτε και μέλος του κόμματος. Η γυναίκα μου είναι γιατρός μπορούμε κάπως να ζήσουμε. Σύντροφοι, είναι θέση αυτή καθοδηγητή που βάζει μέσα σε συνέντευξη κομματική σε περίπτωση που η αντικομματική ομάδα κάνει προσπάθεια να τραβήξει τον κόσμο έξω απ' το κόμμα. Ο Γούσιος είχε μια συζήτηση με τον Ιωσηφίδη έπειτα απ' αυτή τη συζήτηση ο Ιωσηφίδης αναπτύσσει την αντικομματική του δραστηριότητα με περισσότερο φανατισμό. Δυστυχώς, σ., ήταν απαραίτητο, επιβεβλημένο να παρθούν τα μέτρα που πάρθηκαν απ' την Κομματική Επιτροπή, για διαγραφή ορισμένων. Είναι λάθος και καπηλεία να λέμε ότι στην Τασκέντη διαγράφηκαν 2.000 χιλιάδες και 3.000 χιλιάδες. Στην Τασκέντη απ' το Γραφείο της ΚΕ διαγράφηκαν 22 και εννέα απ' αυτούς είναι απ' τη δικιά μας την ΚΟ γιατί ειδικά, σκόπιμα σαμποτάραν τη δουλειά του Γραφείου της ΚΕ.

Η απόφαση της ΚΕ για την ανασυγκρότηση των ήδη διαλυμένων οργανώσεων έδινε τη δυνατότητα σε μια σειρά κομματικά μέλη που ζητούσαν να ζητήσουν την κομματική ζωή σύμφωνα με το καταστατικό να τη ζήσουν. Έδωσε τη δυνατότητα σ' όλους τους συντρόφους, ανεξάρτητα απ' το πώς σκέφτονταν για το κομματικό ζήτημα προηγούμενα, το δικαίωμα να επανασυνδεθούν με το ΚΚΕ, χωρίς να έχουν να χάσουν απολύτως τίποτα. Όσον αφορά τις δηλώσεις που πρέπει να γίνονται, αυτό το άκουσα από συζήτηση που έκανα με το σ. Ακριτίδη. Ναι την ερώτηση που έκανες αν είναι σωστό αυτό, ότι κάνουν εκεί δηλώσεις. Θέλω να πω, σύντροφοι, τα εξής: ότι εκεί στη δικιά μας ΚΟ στην Τασκέντη το μόνο που ζητάνε οι κομματικές οργανώσεις είναι να κάνουν μια αίτηση τα μέλη του κόμματος που να λένε προς την ΚΕ παρακαλώ να με συνδέσεις στην τάδε ΚΟΒ, άλφα ΚΟΒ ή βήτα ΚΟΒ, ο υπογεγραμμένος Γιάνγκογλου.

Σύντροφοι, εγώ θα σας φέρω ένα μικρό παράδειγμα, για να δείτε πώς γίνεται η δουλειά παρακάτω. Το ότι στην οργάνωση της Τασκέντης άρχισε να δημιουργείτε μια άλλη κατάσταση το δείχνει η δικιά μας πολιτεία, η πολιτεία της 7ης όπου σήμερα υπάρχει μια γερή οργάνωση, που λειτουργεί σύμφωνα

με όλους τους κανόνες της εσωκομματικής λειτουργίας, μια οργάνωση που καθημερινά μεγαλώνει ποσοτικά και ποιοτικά. Μια οργάνωση που ήταν η χειρότερη και στο λίγο αυτό χρονικό διάστημα στην άμιλλα που κηρύχθηκε προς τιμή της μεγάλης Οκτωβριανής σοσιαλιστικής επανάστασης πήρε την πρώτη θέση. Ο μικρός κύκλος που έχει μείνει ακόμα, που καθημερινά στενεύει, απομονώνεται και που υπάρχει κίνδυνος να φθαρεί, να χαλάσει, αυτόν το στενό κύκλο των ανθρώπων απ' το βήμα αυτό καλώ το σ. Παλαιολόγου, το σ. Βαϊνά, το σ. Ακριτίδη που δουλεύει στην οργάνωσή μας, που γνωρίζουν αυτούς τους ανθρώπους ότι είναι καλοί άνθρωποι, να τους βοηθήσουν. Έχουν ιερή υποχρέωση να το κάνουν αυτό, και εγώ είμαι της γνώμης πως δε θα το αρνηθούν. Δε φαντάζομαι πως θα υπάρξει μέλος της ΚΕ του κόμματός μας, που δε θα θελήσει να σταματήσει αυτή η αντικομματική κατάσταση, να σταματήσει η διοχέτευση της αντιδραστικής προπαγάνδας ανάμεσα στους σ. μας που ακόμα δεν μπόρεσαν να δουν το κομματικό ζήτημα. Και γινόμαστε πιο συγκεκριμένοι. Για να δείτε την κατάσταση όπως υπάρχει να σας φέρω μερικά παραδείγματα.

Σύντροφοι, εδώ είναι για μια αντιδιεθνιστική, καθαρά αντιδιεθνιστική δουλειά που γίνεται. Εγώ θα τελειώσω, θα σας βασανίσω λίγο, αλλά θα σας τα πω: Μόλις ξέσπασαν τα γεγονότα στην Ουγγαρία έρχονται σε μας ο Αγγελής και ο Γκίκας και μας λένε: είδατε το διεθνισμό σας; Τα σοβιετικά στρατεύματα πνίξαν στο αίμα τον ουγγρικό λαό; Ο Νικολάου Νώντας σας είπα παραπάνω. Τώρα δε φτάνει αυτό σύντροφοι. Τα πράγματα παίρνουν εκτραχηλισμό. Ο πουλημένος λέει στους εργάτες Σοβιετικούς και Έλληνες του εργοστασίου: όταν πήγαν να μαζέψουν για τα συνδικάτα συνδρομές λέει: Εμείς πληρώνουμε στα συνδικάτα και ο Μπουλγκάνιν και ο Χρυστοσιόφ κάνουν βόλτες στις Ινδίες. Ο Παπαδόπουλος ο Σάββας ανάπηρος απ' την 13η πολιτεία λέει: ότι είμαι κομμουνιστής και δε φοβάμαι να το πω πως το ΚΚ της ΣΕ είναι σοβινιστικό. Όλα αυτά τα συνθήματα σ. τα διαβάζουν απ' τις αστικές εφημερίδες.

XIX

σ. Β. ΔΕΛΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Σήμερα αισθάνομαι τη μεγαλύτερη χαρά στη διάρκεια της ζωής μου μέσα στο κόμμα, που μου δίνεται η μεγάλη ευκαιρία απ' αυτό το βήμα το κομματικό να μιλήσω, σύντροφοι, ανοιχτά, να πω τη γνώμη μου για όλη τη δράση του κόμματός μας, για την προοπτική της δουλειάς και δράσης του κόμματός μας.

Κατ' αρχήν θεωρώ απαραίτητο, σαν απλό μέλος του κόμματος ν' αποκρούσω τη μεγάλη βρισιά του Ν. Ζαχαριάδη στην αρχή του λόγου του που θέλησε να συνδυάσει τη Βάρκιζα με τη σημερινή εργασία της Ολομέλειάς μας. Εγώ σαν απλό μέλος του κόμματος αυτόν τον παραλληλισμό τον συγκρίνω σα συνειδητή προσπάθεια να παρουσιάσει την Ολομέλειά μας σαν Ολομέλεια προδοσίας.

Σύντροφοι, εμάς, τ' απλά μέλη του κόμματός μας, αυτές τις μέρες στη μνήμη μας μας έρχεται ένα άλλο μια άλλη επέτειος, διπλή, σύντροφοι, τα 25 χρόνια από τη μεγάλη εκείνη διεθνιστική χειρονομία της ΚΔ να 'ρθει αδελφικά μαρξιστικο-λενινιστικά να βοηθήσει το κόμμα στα 1931, να βρει το σωστό του δρόμο. Και μια άλλη χρονιάτικη επέτειος, σύντροφοι, του μεγάλου κοσμοιστορικού Συνεδρίου, του 20ού Συνεδρίου του δοξασμένου ΚΚ της ΣΕ.

Εμείς τα απλά μέλη του κόμματος, σύντροφοι, συζητάμε στα σπίτια μας, και πρώτ' απ' όλα μέσα στις οργανώσεις μας ακριβώς αυτές τις επετείους, όχι τις επετείους των προδοσιών, γιατί ακριβώς όταν θυμούμαστε αυτές τις επετείους, μας βοηθούν να τραβήξουμε μπροστά με αισιοδοξία.

Το ιστορικό 20ό Συνέδριο, έδωσε μεγάλη συνεισφορά στο θησαυροφυλάκιο του μαρξισμού-λενινισμού γενικά, και ειδικά εξόπλισε όλα τα κόμματα με ένα καινούργιο όπλο, σύντροφοι, ένα καινούργιο όπλο στην παραπέρα δράση τους, το όπλο που καταπολεμούμε την προσωπολατρία, που είναι μια πλευρά αντίθετη με τη θεωρία μας. Εγώ θεωρώ, σύντροφοι, ότι το 20ό Συνέδριο ήταν το Συνέδριο αυτό που βοήθησε το κόμμα μας να 'ρθει στην 6η Ολομέλεια, για να μπορέσει να δει σωστά τα ζητήματα που είχαμε στην Ελλάδα και να πάρουμε σωστές αποφάσεις, σύγχρονες και να προσανατολιστούμε σωστά.

Δεν κλείσαμε ακόμη χρόνο, από την ιστορική, για τη χώρα 6η Ολομέλεια, κι όμως αυτή η περίοδος μας δείχνει τη μεγάλη ζωτικότητα και τη μεγάλη σημασία που είχε αυτή η Ολομέλεια για το κόμμα μας και το κίνημά μας. Εγώ θ' αναφέρω μερικά πράγματα, σύντροφοι, που, φυσικά, και οι προηγούμενοι ομιλητές έθιξαν στους λόγους τους. Το ζήτημα του ότι η 6η Ολομέλεια σωστά τοποθέτησε τη συμβολή και την καθοδήγηση από μέρους του κόμματός μας του πατριωτικού ενιαίου μετώπου, εμείς τα απλά μέλη του κόμματος συγκρίνουμε με το ραδιόφωνο, τις ειδήσεις που έχουμε, τις εφημερίδες που διαβάζουμε, ότι σημειώσαμε πρόοδο. Επίσης και το ζήτημα της ΕΔΑ. Έτσι μιλούμε εμείς, σύντροφοι, τα απλά μέλη, ότι η ΕΔΑ έχει ανοίξει τα φτερά της. Έχει ανοίξει τα φτερά της, δε δεσμεύεται από κείνες τις ρετσινιές της ΕΕ και μπορεί να δρα πιο κανονικά. Και το ζήτημα του Κυπριακού έχει διορθωθεί, σύντροφοι. Και το ζήτημα του Κυπριακού. Η γραμμή μας δηλαδή στο Κυπριακό. Και θα μιλήσω πιο κάτω συγκεκριμένα για το Κυπριακό.

Έτσι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας εγκρίθηκαν απ' όλο το κόμμα, εκτός

από μια γκρούπα, που βρισκόταν στην καθοδήγηση, και που θα δούμε αν θα υπάρχουν. Εγώ απ' το κέντρο που ζω, που στην πλειοψηφία τους είναι ανάπηροι, σας λέγω πως τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας τις δέχτηκαν με μεγάλη χαρά εκεί οι ανάπηροί μας, και ιδιαίτερα οι βαριοί μας ανάπηροι. Οι άματοι, που ένας απ' αυτούς έχει και κομμένα χέρια και τα μάτια του χαμένα. Όμως εγώ θα φέρω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα αυτών των ημερών, σ., των 550 κρατούμενων των φυλακών της Γιούρας.

Αυτοί οι άνθρωποι, εκεί πέρα, οι φυλακισμένοι μας, που ψηλά κρατάνε τη σημαία του κόμματός μας, ομόφωνα αποκρούουν τις προσπάθειες της ασφάλειας να τους διασπάσει σε υπέρ της 6ης Ολομέλειας και σε κατά της 6ης Ολομέλειας, και να υπάρχει αυτή η διαφωνία, να κερδίζει ο εχθρός.

Η 6η Ολομέλεια όχι στα λόγια, σύντροφοι, αλλά στην πράξη, αποκατάστησε τις λενινιστικές αρχές και κανόνες μέσα στο κόμμα μας. Πρώτ' απ' όλα εμείς, και θέλω να με καταλάβετε όταν μιλώ εμείς, εγώ φέρνω τη φωνή της βάσης, σύντροφοι, γιατί εγώ δεν είμαι κανένα ανώτερο στέλεχος, λοιπόν εμείς θεωρούμε ότι το Γραφείο της ΚΕ είναι ένα κολεκτιβιστικό όργανο, και πλάι σ' αυτό η ΚΕ στην πλειοψηφία της είναι συσπειρωμένη γύρω απ' τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Και λενινιστικά αποκαταστάθηκαν μέσα στην ΚΕ οι κανόνες της λειτουργίας και της δράσης της. Επίσης εμείς στη βάση κρίνουμε έτσι: Ότι ύστερα από τις αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου και της 6ης Ολομέλειάς μας, εμείς, τα απλά μέλη, έχουμε το δικαίωμα να μιλάμε καθαρά, σύντροφοι, χωρίς φόβο να μη μας εξορίσουν, φυλακίσουν, τυραννήσουν. Έχουμε δικαίωμα να κρίνουμε την πολιτική του Κόμματός μας και να συμβάλουμε σ' αυτή. Και μια σειρά άλλα πράγματα που δε θ' αναφέρω εδώ πέρα.

Όμως θέλω να σας πω μια στεναχώρια, που αισθάνθηκα στην αρχή της Ολομέλειάς μας εδώ πέρα, όταν πλάι στους τραμπουκισμούς του Γούσια και του Βλαντά, άκουσα από ένα σύντροφο, και νομίζω ότι είναι ο σ. Πορφυρογέννης, ότι σηκώθηκε και λέει τι ζητάνε αυτοί εδώ πέρα, με ποιο δικαίωμα μιλάνε. Σύντροφοι, εγώ καταρχήν είμαι υποχρεωμένος να κριτικάρω και τη δική μου στάση, για το ότι γέλασα, είτε ψιθύρισα κάτι, που δεν είχα αυτό το δικαίωμα και δεν το 'χω αυτό το δικαίωμα και από τότε το κατάργησα. Γιατί εγώ είμαι εδώ πέρα καλεσμένος και δεν είμαι μέλος της ΚΕ, συνεπώς πρέπει να ακούω μόνο. Είναι λάθος αυτό το πράγμα και δικό μου και των άλλων συντρόφων προσκεκλημένων, όμως, σ., δεν είναι σωστό αυτό το πράγμα, τι ζητάμε εμείς εδώ πέρα. Εμείς ζητάμε γιατί ήρθαμε στο κόμμα μας. Και έχουμε το δικαίωμα να μιλήσουμε στο κόμμα μας. Αυτό ζητάμε, σ. Να πούμε τη γνώμη μας ανοιχτά στο κόμμα.

Επίσης θέλω να πω κάτι για το σ. Πολύδωρο. Ο σ. Πολύδωρος, δεν τον γνωρίζω, απ' ότι ακούω είναι ένας σ. παλιός και χαίρομαι γι' αυτό, όμως με Lu-

πεί το γεγονός ότι σηκώθηκε με το καταστατικό στα χέρια και απαιτεί στην 7η Ολομέλεια μας την εφαρμογή του καταστατικού. Ύστερα δηλαδή από την αποκατάσταση των λενινιστικών αρχών μέσα στο κόμμα μας. Όμως γιατί ξέχασε προηγούμενα την εφαρμογή του καταστατικού; Γιατί ξέχασε τα εγκλήματα που υπήρχαν από μέλη και καθοδηγητές του κόμματός μας πριν την 6η Ολομέλεια και την 7η Ολομέλεια σήμερα; Γιατί ξέχασε τους ανθρώπους, αυτούς που οργάνωσαν τα ζητήματα της Τασκέντης; Γιατί δεν το εφάρμοζε τότε το καταστατικό;

Σύντροφοι, εγώ μένω απόλυτα σύμφωνος με την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ του κόμματός μας, που έκανε στην 7η Ολομέλεια μας ο σ. Κολιγιάννης. Είναι μια εισήγηση, σ., πολύ καθαρή, ρεαλιστική, που πειθεί όλα τα μέλη του κόμματος. Εκτός από κείνους που δε θέλουν να πειστούν. Θέλω ν' αναφέρω όμως μερικά ζητήματα, που τ' ανέφερε η εισήγηση όμως θα τ' αναφέρω και εγώ.

Για ν' αποδείξω, σ., τη λαθεμένη πολιτική γραμμή που ακολουθούσε το κόμμα μας, και που ο Ζαχαριάδης προσπάθησε εδώ πέρα να την προσπεράσει, που θα μιλήσω παρακάτω, θέλω να πω τούτο: Εμείς όπως ξέρετε ζούμε σ' ένα κέντρο της ΛΔ της Ρουμανίας στο Βαλτσέλε, και ακριβώς γι' αυτό έχουμε όλες τις δυνατότητες ν' ακούσουμε και ραδιόφωνο, όλες τις εκπομπές των ΛΔ, την εφημερίδα μας, το *Νέο Κόσμο* κλπ., και γι' αυτό είμαστε κανονικά προσανατολισμένοι για όλη την πολιτική και του κόμματός μας και του διεθνούς κινήματός μας. Όμως, σύντροφοι, ερχόμασταν σ' αντίθεση μ' αυτό που έβαζε η παλιά καθοδήγηση του κόμματός μας, σχετικά με το Κυπριακό ζήτημα, και θ' αναφέρω το ζήτημα των τρακατρούκιδων του Διγενή. Εκείνο ήταν πολύ αντιφατικό απ' το γεγονός ότι ενώ ο Ζαχαριάδης βγαίνει από το ΡΣ της ΕΕ και μιλάει για τρακατρούκες, σε συνέχεια ο Διγενής οργανώνει εκεί πέρα, και υπάρχουν ένοπλες ομάδες κλπ.

Ε, τώρα όταν πηγαίναμε ν' οργανώσουμε κάποια διάλεξη εμείς, σύντροφοι, πολύ σκεφτόμασταν αυτό το πράγμα, ότι τα μέλη του κόμματος θα σου 'λεγαν ότι καλά τρακατρούκες μ' αυτό εδώ είναι γεγονός. Αυτοί οι άνθρωποι πολεμάνε εκεί πέρα. Και αντιμετωπίζαμε κατάσταση απ' τα μέλη του κόμματος, απ' τους ίδιους τους αναπήρους μας, ότι αυτό το πράγμα είναι αντιφατικό, πώς γίνεται αυτό το πράγμα. Το φέρνω αυτό το πράγμα, για να δούμε την αντίφαση σ., που, φυσικά την ξέρουμε, όμως ας την πούμε.

Επίσης ένα άλλο πράγμα. Παλιά πολύ καλλιεργούνταν, όπως ξέρουμε, η επαναστατική κατάσταση στην Ελλάδα. Εγώ αν δεν απατώμαι, γιατί δε βλέπω φυσικά, έχω διαβάσει κάποτε ένα άρθρο του Ζαχαριάδη, που στρεφόταν κυρίως ενάντια στο σ. Παρτσαλίδη και έλεγε ότι είναι λάθος αυτό που λέει ο Παρτσαλίδης, ότι δεν υπάρχει επαναστατική κατάσταση κλπ. κλπ. και ότι υπάρ-

χει επαναστατική κατάσταση. Όμως αυτό το πράγμα πώς το 'κρινε η παλιά καθοδήγηση; Ότι στην Ελλάδα συνέχεια έχουμε κρίση, δεν αναπτύσσεται η βιομηχανία της κλπ. κλπ. για να μπορέσουν να δικαιολογήσουν την επαναστατική κατάσταση, διαφορετικά δεν μπορούσε. Όμως εμείς ακούγαμε, σύντροφοι, σε μερικούς τομείς ότι υπήρχε άνοδος κάπως, φυσικά, η άνοδος δε γινόταν προς όφελος των εργαζομένων, αλλά ενάντια στους εργαζομένους. Ωστόσο όμως υπήρχε άνοδος. Και δεν μπορούσαμε να το εξηγήσουμε πώς γίνεται αυτό το πράγμα. Επαναστατική κατάσταση από τη μια και κάπως άνοδος από την άλλη σε βάρος των εργαζομένων, πώς γίνεται αυτό το πράγμα είναι αντιφάσεις δηλαδή.

Επίσης θέλω να πω, σ., ότι το κόμμα μας έβλεπε ότι, από το 1950 τις αρχές που άρχισε να εκδίδεται το περιοδικό *Νέος Κόσμος* σε συνέχεια αυτό το περιοδικό, σ., είχε μετατραπεί σ' ένα περιοδικό, που κάθε φορά ξεφουρνιζε χαφιέδες και ύποπτους. Είχε δημιουργηθεί η εντύπωση ότι κάθε *Νέος Κόσμος* έπρεπε να 'χει κάποιο στέλεχος του κόμματος είτε ένα είτε δυο που να 'ναι χαφιέδες, ύποπτοι και διεφθαρμένοι. Εγώ, σ., έχω μια σκέψη, ότι αυτή η αντικομματική φραξιονιστική ομάδα που επικεφαλής, φυσικά, έχει τον Ζαχαριάδη και υποστηρικτές του τον Βλαντά και Γούσια, δε θα δισταζαν, σύντροφοι, εάν υπήρχαν ακόμη στην εξουσία, να χαρακτηρίζαν και τον Μπελογιάννη προδότη. Φυσικά, ήδη τον είχαν πουλήσει, θυμάστε τότες, ότι θυσιαζόμαστε και τον ήρωά μας κλπ.

Θέλω να σας φέρω ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα, σ., απ' το σπίτι μου. Όλα εκείνα τα χτυπήματα που γινότανε και ιδιαίτερα το τελευταίο χτύπημα του 1954, εκείνο το μεγάλο της Αθήνας, ο μπαμπάς μου δεν είναι μέλος του κόμματος, αλλά μ' έβαζε ένα ζήτημα: που εγώ ερχόμουν σε δύσκολη θέση. Μου έλεγε: Βρε παιδί μου, όλα αυτά τα πράγματα σωστά είναι, το κόμμα θα τα εξετάσει, μα το ζήτημα αυτό που βάζει το άρθρο του Ζαχαριάδη, ότι ήταν στην ίδια θέση και παραπάνω, λοιπόν, βγάζοντας τον εαυτό του από τη μέση και πάντα χτυπώντας τους άλλους χωρίς να φαίνεται, πώς γίνεται αυτό το πράγμα. Όμως εγώ ήμουν, πώς να το πω, όπως όλοι μας παλιότερα, σύντροφοι, ότι πιστεύαμε εκεί πέρα ότι το κόμμα θα εξετάσει δεν ξέρω εγώ, θα φέρει σε φως κλπ. Και του 'λεγα μην επιμένεις μπαμπά, σιγά-σιγά θα 'ρθουν όλα στο φως. Δηλαδή απάτη. Φυσικά, απάτη.

Σύντροφοι, τι χαρακτηρίζει το χθεσινό λόγο του Ζαχαριάδη; Θα το διαβάσω σύντομα γιατί δε με παίρνουν τα λεπτά. Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά της ομιλίας του; Πρώτον, αντιδιεθνιστική, άρνηση των αποφάσεων του 20ού Συνεδρίου, του πορίσματος της επιτροπής των αδελφών κομμάτων και της 6ης Ολομέλειας. Δε θα σταθώ, σ., για να τα αναλύσω αυτά, τα πράγματα καταλαβαίνετε. Δεύτερο, προσπάθεια να ρίξει τις ευθύνες για μερικά λάθη, σε

άλλους ο., και να αποδείξει ότι η πολιτική 1945-55 ήταν σωστή. Τρίτο, καλλιέργησε ο ίδιος την προσωπολατρία στο πρόσωπό του και συνδεδεσε την τύχη του κόμματός μας και την ιστορία του με τον εαυτό του. Εκείνο το παράδειγμα που έφερε, ότι μην πετάτε το νερό το βρόμικο με το παιδί μαζί κλπ., αυτό εννοούσε. Τέταρτο, ενίσχυσε παραπέρα τη φραξιονιστική, αντικομματική γκρούπα, και έβρισε χυδαία το Γραφείο και περίπου όλα τα μέλη της ΚΕ, σαν ανίκανους να καθοδηγήσουν το κίνημά μας, το κόμμα μας. Όμως εγώ θέλω να βάλω μια ερώτηση εδώ πέρα: Πού πάνε Ζαχαριάδη τα λόγια σου, ιδιαίτερα στο βιβλίο σου *Κομμουνιστής λαϊκός αγωνιστής* που λες ότι ο κάθε κομμουνιστής πρέπει να βάζει το καθήκον του κόμματος πάνω απ' το ατομικό του. Αυτό συνέχεται το 'λεγες αυτό το πράγμα. Τώρα αυτές οι θεωρίες πού πάνε;

Για τον Βλαντά, σ. Ήρθε με μια πλατφόρμα αντικομματική εδώ πέρα. Και προσπάθησε να επιδιώξει την εφαρμογή της. Ήρθε με σχέδιο. Καθόλου, σ., ούτε στο σχέδιο ούτε στην απόφασή του δε μιλάει για την Ελλάδα, που είναι το κύριο καθήκον του κόμματός μας. Αλλά μιλάει για δω πέρα, πώς να κυριαρχήσει στο κόμμα. Δε μιλάει για τις ευθύνες του, που σ' ένα γράμμα του τότε στην Τασκέντη, απ' ό,τι θυμάμαι που διάβασα, ότι λέει, ότι εγώ ήξερα τον Ζαχαριάδη είναι ψεύτης και θα γελάσει την επιτροπή των κομμάτων κλπ. κλπ., όμως δεν τον κατήγγειλε στο κόμμα, λέει ότι το 1946-49 είχαμε λάθος, όμως δεν το λέει, δεν το αναγνωρίζει τ' αναιρεί εκείνα τα πράγματα. Δε μιλάει, σ., στο λόγο του για τις ευθύνες του Ζαχαριάδη καθόλου, γιατί, φυσικά, είναι το ίδιο. Δε μιλάει καθόλου, σ., για το 20ό Συνέδριο, καθόλου δε μιλάει για τις αποφάσεις του, που έχουν μεγάλη σημασία και για το κόμμα μας. Χτυπάει το Γραφείο μας, μιλάει για ανεξαρτησία του κόμματός μας, να μην επεμβαίνουν τ' άλλα κόμματα κλπ. κλπ. Εμένα με λυπεί αυτό το γεγονός σ. Εδώ που τα λέμε, μιλάω καθαρά, ότι αυτό το πράγμα εμένα μου μυρίζει Νάγκι. Νάγκι εθνικό κομμουνισμό, δηλαδή. Τελευταία ένα πράγμα για το... και, φυσικά, μιλάει για ψεύτικο μανδύα αντιδιεθνιστικό του Γραφείου. Σύντροφοι, το αποκρούομε αυτό το πράγμα εμείς τα απλά μέλη. Εμείς τώρα είδαμε ότι το Γραφείο μας, η ΚΕ μας, αποκατάστησε σωστές λενινιστικές σχέσεις με τ' άλλα αδελφά κόμματα. Και μαρτυρία γι' αυτό είναι όχι μονάχα οι λόγοι των συντρόφων εδώ πέρα, αλλά η μαρτυρία είναι το δοξασμένο ΚΚ, ο σ. Κουούσινεν εδώ πέρα μίλησε, κι ο σύντροφος Κισινέφσκι. Έτσι αποκρούεται αυτή η προσπάθεια του Βλαντά να μας παρουσιάσει εδώ ψεύτικο μανδύα αντιδιεθνιστικό. Επίσης προχθές μας είπε ότι δε χτύπησε σύντροφο, ότι δε χτύπησε κανένα. Σύντροφοι, εγώ, φυσικά ένα μικρό διάστημα έκανα στην Πολωνία, όμως ξέρω ότι εκεί πέρα κάτω στο τσιμεντάδικο κάποιον είχε κατεβάσει βίαια από πάνω από την έδρα που μιλούσε. Τώρα αν τον χτύπησε, δεν ξέρω θετικά. Όμως τον κατέβασε με πολύ βία. Και πολύ αυτό.

Για τον Γούσια δυο πράγματα, σ. Ήρθε εδώ πέρα ο Γούσιας να δώσει μά-

χη, και δε λέει όμως σε ποιους μάχη, στους μαχητές του ΔΣ, στους αξιωματικούς και τα μέλη του κόμματός μας, ενάντια σ' αυτούς ήθελε να δώσει μάχη, και, φυσικά, μαρτυράει αυτό το πράγμα, σ., την πραγματική πρόθεση του Γούσια. Ότι ήθελε να δώσει μάχη για να μπορεί να υπάρχει στην εξουσία, ν' αλωνίζει μέσα στο κόμμα. Επίσης μιλάει για μαγκούρες, να μη λύσουμε τα πράγματα με τις μαγκούρες, ποιος μιλάει ο Γούσιος για τις μαγκούρες, τουλάχιστο να μιλήσει κανένας άλλος όχι ο Γούσιος. Γιατί ο Γούσιος με τις μαγκούρες έλυνε τα πράγματα, όσο ήταν στην εξουσία. Να σας φέρω μερικά παραδείγματα, σ. Επίσης μας αποκαλεί κλακαδόρους εδώ μέσα. Ποιους αποκαλεί κλακαδόρους εδώ πέρα, τους αγωνιστές, σ., εμάς, που δώσαμε όλο το παν για το κόμμα, εμείς είμαστε κλακαδόροι; Σ' ένα κέντρο εδώ πέρα της Ρουμανίας υπήρχε ένας σ., που πολύ τον έχει πληγώσει, σ., στη Φλωρίκα σακαράκα τον είχε πει, ήθελε να τον βγάλει από μαζική συγκέντρωση έξω, να του πάρει το κομματικό βιβλιάριο κλπ. Στο κέντρο μας υπάρχουν πάρα πολύ ανάπηροι που τους έχει παρά πολύ δηλητηριάσει. Και, φυσικά, εδώ πέρα δεν επαναλαμβάνω. Ούτε αυτός μιλάει για τον Ζαχαριάδη, για τις ευθύνες του Ζαχαριάδη, ούτε για το 20ό Συνέδριο, ο Γούσιος δηλαδή, ενάντια στο Γραφείο κλπ. κλπ. Θέλω ν' αποκρούσω επίσης μια μεγάλη προσβολή του Γούσια, που λέει ότι είναι δειλός αυτός που υποστηρίζει την 6η Ολομέλεια. Σύντροφοι, εμείς δεν είμαστε δειλοί ποτέ. Εμείς όταν χρειάστηκε το Κόμμα, απλά, σεμνά, με μεγάλες δυσκολίες, ξυπόλυτοι, γυμνοί, πεινασμένοι, πολεμήσαμε, αγωνιστήκαμε, δώσαμε ό,τι μπορούσαμε και θα δώσουμε ό,τι μπορούμε να δώσουμε στο κόμμα και δεν είμαστε καθόλου δειλοί, σύντροφοι, έτσι.

Επίσης δε μιλάει καθόλου ο Γούσιος για την υπόθεση του Μάκη στο λόγο του κι απεναντίας απαιτεί να διαβάσουμε τα δικά του οπορτουριστικά και πραγματικά της 2½ διεθνούς τα ντοκουμέντα. Τελειώνοντας σ. στο ζήτημα αυτό του Γούσια, θέλω να πω τούτο το πράγμα στην Ολομέλεια, ότι έχω προτάσεις και θέλω να τις πω εδώ πέρα. Για τον μεν Ζαχαριάδη έχω τη γνώμη ότι ο Ζαχαριάδης, όλα δείχνουν ότι δεν μπορεί να μείνει μέσα στο κόμμα μας, πρέπει να διαγραφεί απ' το κόμμα μας. Επίσης κι ο Βλαντάς κι ο Γούσιος δεν μπορεί να μείνουν όχι μόνο στην καθοδήγηση, σ., αλλά ούτε σα μέλη του κόμματος, γιατί πραγματικά είναι δηλαδή εγκληματίες, έχουν και εγκλήματα σε βάρος τους. Και, φυσικά, αν θέλουν, ας στείλουν όποιον θέλουν εκεί πέρα, στο κέντρο και καλύτερα θα 'ναι να στείλουν τον Γούσια, που τον γνωρίζουν πολύ καλύτερα, ας έρθει εκεί πέρα να τα πει με τους αναπήρους.

Αντί, σ., να 'ρθουνε εδώ πέρα αυτοί οι άνθρωποι ν' αναγνωρίσουν σεμνά, κομματικά τα λάθη τους, να πουν τις ευθύνες τους, να υποδείξουν στο κόμμα πώς μπορούν να τις ξεπεράσουν, ήρθαν εδώ πέρα με πλατφόρμες και οπλισμένοι μέχρι τα δόντια με ντοκουμέντα 500 σελίδων, ν' αποκρούσουν δηλα-

δή τη σωστή γραμμή του κόμματός μας, και την πορεία μας προς τα μπρος, αλλά, φυσικά, πώς θα μπορέσουν να το πετύχουν. Και όμως είναι απαραίτητο, σ., ένα πράγμα: Το κόμμα μας βασικά είναι ενωμένο. Είναι ενωμένο απ' τα κάτω, γιατί πιστεύει στην καθοδήγησή του στο Γραφείο της ΚΕ. Πιστεύει στη βοήθεια των αδελφών κομμάτων. Όμως αυτή την ενότητα είναι απαραίτητο να τη δυναμώσουμε, να την κάνουμε τσιμεντένια, σιδερένια, οπότε θα σπάσουν τα μούτρα τους, τα δόντια τους, τα πόδια τους, τα χέρια τους όσοι θα προσπαθήσουν να τη διασπάσουν. Είναι ακόμα απαραίτητο, σ., να δυναμώσουμε την πειθαρχία μέσα στις γραμμές του κόμματός μας, να μην επιτρέψουμε αναρχίες και παραβιάσεις των λενινιστικών κανόνων.

Εγώ από την πλευρά μου, είμαι σύμφωνος με την 6η Ολομέλεια, και είπα τη γνώμη μου εκεί πέρα στο κέντρο, κι εδώ πέρα τη λέω, και σύμφωνος με την 7η Ολομέλεια εδώ πέρα την εισήγηση, και θα προσπαθήσω σύντροφοι, αν κι έδωσα ό,τι μπορούσα στον αγώνα, όμως ακόμα έχω δυνάμεις να βοηθήσω όσο μπορώ, και να μπορώ να βλέπω, ν' ακούω, σύντροφοι, γιατί αυτή είναι η χαρά μου, όχι μόνον εμένα αλλά όλων των αναπήρων και βαριά και μη, να πάει μπροστά το κόμμα μας, να πάει μπροστά. Τέλος σύντροφοι, θέλω να διακηρύξω από το βήμα αυτό, ότι μας χαροποιεί το γεγονός ότι εμείς αγαπούμε και σεβόμαστε την αδελφική, τη διεθνιστική βοήθεια που έδωσαν όλα τα κόμματα και θα τα αγαπούμε τα κόμματα αυτά, και πρώτα απ' όλα το δοξασμένο ΚΚ της ΣΕ, γιατί πάντα συμπαραστάθηκε στο κίνημά μας.

Σύντροφοι, ένα τελευταίο ζήτημα που θέλω να βάλω, είναι ότι επειδή έχω την ευτυχία να πάρω μέρος σ' αυτή την Ολομέλεια παρακαλώ και αισθάνομαι την ψυχική ανάγκη να πω στους συντρόφους που ήρθαν απ' την Ελλάδα και που μπορούν να ξαναπάν στην Ελλάδα ή και άλλους συντρόφους που θα πάνε στην Ελλάδα, ότι από μέρους μου προσωπικά, κι από μέρους των βαριά αναπήρων, ασμάτων κι άλλων, από μέρους όλων των αναπήρων που βρίσκομαι, χαιρετούμε την ηρωική προσπάθεια και πάλη που κάνουν για να μπορέσουμε να δούμε και μεις τη χώρα μας λεύτερη, δημοκρατική, έτσι που τη θέλουμε.

XX σ. Κ. ΘΕΟΥ

Σύντροφοι.

Όταν στην 6η Ολομέλεια, καταδικάσα την άρνηση του Ζαχαριάδη να πάει μέρος σ' αυτήν είπα τούτα: Ότι αυτή και μόνο η στάση του αποδείχνε ότι

ο Ζαχαριάδης ποτέ δε θεώρησε τον εαυτό του στην υπηρεσία του κόμματος, αλλά πάντα θεώρησε το κόμμα μας στην υπηρεσία τη δικιά του. Χτες το λόγο του τον άρχισε ακριβώς απ' αυτό: ότι αυτός παρακάλεσε την ΚΕ του ΚΚΣΕ να τον απαλλάξει από τη δουλειά του στην Ελλάδα. Κατά τον ίδιο τρόπο, που οι κυβερνήτες μιας μακρινής αποικίας παρακαλούνε την αγγλική μητροπολιτική κυβέρνηση να τους απαλλάξει από την υπηρεσία τους. Αυτή είναι προσβολή, συνειδητή αντισοβιετική πρόκληση. Συνειδητή προσβολή ενάντια και στο κόμμα της ΣΕ και στο ελληνικό κομμουνιστικό κόμμα. Αυτό το πράγμα δεν το θυμήθηκε ο Ζαχαριάδης όταν το 1946 ο Παρτσαλιδής έθεσε ζήτημα συμμετοχής μας στις εκλογές. Τότε είχε να του απαντήσει: ότι τώρα δεν υπάρχει Κομμουνιστική Διεθνής, και δε δεχόμαστε από κανέναν, πρέπει να πείσεις την ΚΕ γι' αυτά που λες. Πότε τέλος πάντων έλεγε το σωστό, η ΚΕ πρέπει να καταδικάσει αυτή την άποψη. Το κόμμα μας η ΚΕ φέρει αέρια την ευθύνη για την ανάδειξη του Ζαχαριάδη στην κορυφή της καθοδήγησης του κόμματος, και δε διορίστηκε από κανέναν. Η ΚΕ και εμείς όλοι μας φέρνουμε αέραια την ευθύνη γιατί παρατάθηκε αυτή η θέση του μέχρι σήμερα, μέχρι την 6η Ολομέλεια. Κι εκεί, η ΚΕ υπ' ευθύνη της, τον καθαίρεσε, και αυτή με δική της ευθύνη θα καθορίσει τη θέση του στο κόμμα ή όπου χρειάζεται.

Δεν είναι σωστό, όχι μόνο δεν είναι σωστό, αλλά είναι πραγματική προσβολή ενάντια στο κόμμα μας, ενάντια στη ΣΕ, αυτή η πρόκληση. Εάν αυτά που είπε χτες ο Ζαχαριάδης υπήρχε μια φωνοληψία να την πάρει η «Φωνή της Αμερικής» θα ήτανε ότι χρειαζότανε για το οπλοστάσιο της αντίδρασης για να κατασυκοφαντήσει τη ΣΕ, να κατασυκοφαντήσει τα επαναστατικά κινήματα όλου του κόσμου.

Το δικαιολογητικό που φέρνει ότι διετέλεσε μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος της ΣΕ είναι τραβηγμένο από τα μαλλιά. Ανάμεσά μας εδώ υπάρχουνε πολλοί που διατελέσαμε μέλη του ΚΚΣΕ. Κι απ' τους ηγέτες και τα στελέχη και τους ηγέτες όλων των κομμάτων, όσοι μείνανε κάμποσα χρόνια στη ΣΕ έχουνε γίνει μέλη του κόμματός τους. Κανένας μέχρι τώρα δεν είχε αυτό... πώς να το χαρακτηρίσεις; αυτό το θράσος, να εμφανίσει τον εαυτό του εντεταλμένο διορισμένο στο κόμμα που τον ανέδειξε από άλλο το σοβιετικό κόμμα και έτοιμος ν' απολογηθεί μόνον εκεί κι όχι εδώ. Εί! Όχι. Όχι. Εδώ θα απολογηθεί.

Κι ενώ λέει αυτά ότι αυτός δεν έχει καμιά σχέση με το κόμμα μας, τον διορίσανε εδώ, και δεν έχει καμιά υποχρέωση να απολογηθεί εδώ, αλλά στο Σοβιετικό Κόμμα, ύστερα τον πιάνει ο πόνος για το παιδί να μην το πετάξουμε μαζί με τα βρόμικα νερά. Τέτοιος πόνος είναι περιττός. Και αυτό το ύφος του ανθρώπου του έτοιμου να θυσιαστεί ο ίδιος, αλλά να γλιτώσει το παιδί, να πεταχτεί μαζί με τα βρόμικα νερά, είναι απολύτως περιττός. Ο ίδιος προσπαθεί

να πετάξει το παιδί και ν' αφήσει τα βρόμικα νερά. Όταν αυτός παρακάτω αναφέρεται στην ιστορία του Κόμματος, γι' αυτόν κόμμα οι χρονολογίες. Αρχίζει το κόμμα το '31 μέχρι το '40 και το ξαναρχίζει από το '45 και δώθε. Κόμμα δεν υπάρχει γι' αυτόν ούτε μέχρι το '31 ούτε το '40-'45 που έλειπε από την Ελλάδα. Συνταυτίζει το εαυτό του με το κόμμα. Κι αφού κάνει αυτή τη μαθηματική εξίσωση ΚΚΕ=Ζαχαριάδης, λέει: τέλος πάντων κρεμάστε τον Ζαχαριάδη, αλλά μην πειράζετε το κόμμα. Με την εξίσωση αυτή βγαίνει άμα πειράξεις τον Ζαχαριάδη κατέστρεψες το κόμμα. Εί! όχι. Το κόμμα πολλές φορές βρέθηκε μέσα σε βρόμικα νερά και τα πέταξε τα βρόμικα νερά. Από την ίδρυσή του πέρασαν πολλοί σαν τον Ζαχαριάδη, πέρασαν τους πέταξαν. Τους πέταξε το κόμμα, και το παιδί αυτό μόνο του έχυσε τα βρόμικα νερά και βγήκε και διασώθηκε. Πετάχτηκαν, από ποιους θέλετε ν' αρχίσω, Δημητράτσηδες, Γεωργιάδηδες, Σταυριδηδες, που συμπίπτουν πιο πολύ λιγάκι αν θέλετε, πετάχτηκαν και το παιδί δεν έπαθε τίποτα. Μεγάλωσε, άντρωσε, κι όταν ήρθε ο Ζαχαριάδης ξανά το 1945, το βρήκε σε τέτοια κατάσταση που δεν ήξερε από που ν' αρχίσει, να το πελεκήσει, και να το πνίξει πάλι μέσα σε βρόμικα νερά.

Ο Ζαχαριάδης όταν αναφέρεται στην ιστορία του κόμματος σ. προσπαθεί να στριμώξει μέσα σ' ορισμένα καλούπια γεγονότα και χρονολογίες, έτσι που να βγαίνει ότι πριν απ' αυτόν δεν υπήρχε τίποτε, και μετά απ' αυτόν δε θα μείνει τίποτα.

Δε είναι καιρός και ούτε είναι σωστό η Ολομέλεια ν' απασχοληθεί μ' αυτά τα ιστορικά ζητήματα. Επιβάλλεται όμως, με άρθρα, με μελέτες, με διαλέξεις να επανορθώσουμε αυτή τη διαστρέβλωση της ιστορίας που συνειδητά εδώ και 25 χρόνια κάνει ο Ζαχαριάδης.

Εγώ δε θα μιλήσω για την ιστορία κλπ. είπαμε πώς πρέπει να εξηγηθούν. Αλλά θα αναφερθώ σε μερικά ζητήματα νεότερα.

Μίλησε για το 1946 για την αποχή από τις εκλογές, και για ν' αποδείξει ότι δεν ήταν και μεγάλο λάθος η αποχή άρχισε να μιλάει πόσους ψήφους θα παίρναμε στις εκλογές και είχε τη μακροθυμία να πει, παραπάνω από 30% δεν παίρναμε. Ε, λοιπόν, σ. και 30% να παίρναμε, ήταν αδύνατο στην αντίδραση να μας απομονώσει από τις μάζες. Και για ν' αποδείξει ότι είχαν όλα προετοιμαστεί για την ένοπλη αναμέτρηση, αναφέρει ότι οι μάζες μας ακολουθούσαν. Σύντροφοι, μας ακολουθούσαν οι μάζες, αλλά μας ακολουθούσαν για νόμιμες μορφές πάλης, αυτό δείχνει πόσο απομονωμένος ήταν ο Ζαχαριάδης απ' την ψυχολογία τους από τις μάζες. Ούτε καταλάβαινε ούτε ήθελε ν' ακούσει τι σκέφτεται ο κόσμος. Ο κόσμος στεκόταν ακόμη από το Δεκέμβρη όταν κατεβαίναμε με τον Πορφυρογέννη. Απ' τα Τρίκαλα κατεβαίναμε, μας είχε καλέσει ο Σιτρίν, όπου κάναμε συγκεντρώσεις στις πόλεις που τις κατείχε ακόμα ο ΕΛΑΣ και στο Βόλο, και στη Λαμία κι όπου περάσαμε, ο Πορφυρογέννης ήταν μαζί,

ο κόσμος μας έλεγε: βρέστε τρόπο να σταματήσει αυτό το κακό. Δεν μπορεί να συνεχιστεί. Δεν ήθελε ο κόσμος, πώς το λένε. Δεν ήταν προετοιμασμένος ψυχικά να μας ακολουθήσει σ' ένοπλη αναμέτρηση. Έπρεπε να πειστεί με την ίδια του την πείρα, για να μας ακολουθήσει και στην ένοπλη αναμέτρηση. Μας ακολουθούσε για εκλογές, μας ακολουθούσε σε συγκεντρώσεις, μας ψήφιζε στα συνδικάτα, μας ψήφιζε στους συνεταιρισμούς, όπου θέλετε μας ψήφιζε. Άνθρωπος ο οποίος δεν ανακατεύτηκε με τη μάζα, δε μπορεί να διακρίνει αυτά τα πράγματα, ποια είναι η ψυχολογία του λαού. Πώς αλλάζει. Εγώ έχω προσωπική πείρα. Υπήρχαν αντιδραστικοί, καθυστερημένοι εργάτες, οι οποίοι με την παραμικρή ευκαιρία ίδρυσαν διασπαστικό σωματείο στο Βόλο. Και ήταν αυτοί μια μειοψηφία ελάχιστη. Πάντοτε είχαμε 90% πλειοψηφία. Στις βουλευτικές εκλογές του 1920 αυτοί που μας καταψήφισαν στο σωματείο, και φτιάναν δικό τους, διασπαστικό, ήταν επικεφαλής, με κόκκινη σημαία να πάνε ψηφίσουν εμάς τους ίδιους σαν υποψήφιους για βουλευτές. Στο σωματείο μας φοβότανε, λέει, γιατί κάναμε διαρκώς απεργίες, αλλά μας θέλανε για βουλευτές, διότι ήταν βέβαιο ότι θα υποστηρίξουμε τα συμφέροντα του λαού. Τέτοιες αποχρώσεις ψυχολογίας των μαζών, άνθρωποι οι οποίοι δεν ανακατεύτηκαν μ' αυτές ούτε τις καταλαβαίνουν. Επειδή μας ψήφισαν τον ΕΡΓΑΣ στα συνδικάτα, επειδή μας ψήφισαν στους συνεταιρισμούς, το χρησιμοποιεί αυτό σαν επιχείρημα ο Ζαχαριάδης για ν' αποδείξει ότι ήταν έτοιμοι αυτοί οι άνθρωποι για να μας ακολουθήσουν και στην ένοπλη αναμέτρηση. Δεν είναι σωστό.

Ανέφερε ανάμεσα στ' άλλα και τον Σιάντο σαν εμπόδιο. Εγώ, όχι μόνο δεν έχω πειστεί ότι ο Σιάντος ήταν πράκτορας. Κι επειδή μίλησε για επιτροπή, καλά είναι να βγάλουμε μια επιτροπή, να εξετάσει όλα αυτά τα ζητήματα. Αυτή η μέθοδος του λασπώματος, όλων, δεν έχει αφήσει κανέναν και ζωντανούς και πεθαμένους. Τον Ζεύγο, χαφιέ τον έκανε. Δεν άφησε κανένα σύντροφοι. Εδώ ανέφερε τέσσερους απ' το Γραφείο. Αλλά τους άλλους τους έχει στον κατάλογο εδώ. Τον Υφαντή, επίσης ύποπτο τον έχει. Τον Σταθά όταν τον πήρε στο ΠΓ λέει: τον πήρα για να εξαπατήσω την Ασφάλεια, να νομίζει ότι έχει πράκτορα στο ΠΓ γιατί ξέρω ότι είναι πράκτορας της Ασφάλειας και αυτός. Δεν ξέρω αν υπάρχει και ένας που να μην το χαρακτηρίσει ύποπτο, και χαφιέ. Ε, αυτό το βιολί πρέπει να σταματήσει. Να ξεκαθαριστεί και να βγει μια επιτροπή να εξετάσει από τα γενοφάσκια και τον Ζαχαριάδη από το ποια μαμή τον τράβηξε, και μέχρι πού έφτασε, όλη του τη σταδιοδρομία.

Μίλησε ότι η πολιτική του από το 1945 και δώθε ήταν βασικά σωστή, αλλά είχε μερικά λάθη. Κι άρχισε, αν αρχίζεις και τ' απαριθμείς τα λάθη, μοιάζει σαν εκείνο που λένε στο χωριό μου, καλό παιδί, αλλά είναι λιγάκι κλεφτάκος, μασκαρατζίκος, απατεώνας χωριάτης, λωποδύτης, κατά τα άλλα είναι καλό παιδί. Αυτά είπε.

Για τον Δημητρακαρέα και τον Γουσόπουλο, ενώ είναι το κάτι πρωτοφανές μέσα στο παγκόσμιο κίνημα, πήγε και θεωρητικά να το δικαιολογήσει σύντροφοι. Έχει γραφεί κάπου, θαρρώ στο *Νέο Κόσμο*, ότι κι ο Λένιν ακόμα χρησιμοποιούσε τον Μαλινόφσκι, διαστρεβλώνοντας φυσικά την ιστορία και του Μπολσεβίκικου κόμματος σ. Για τον Δημητρακαρέα δεν είναι μονάχα αυτά. Ο αστικός Τύπος στην Ελλάδα έγραψε ότι ο Δημητρακαρέας χρησιμοποιήθηκε για την αποστολή χρημάτων, στα 1950-51, κι ότι αυτοί που πιάστηκαν και τουφεκίστηκαν είναι εκείνοι που πήραν τα χρήματα, που στάλθηκαν μέσω του Δημητρακαρέα. Δεν πρέπει από το '53 ξέρω γω σα δημοσιογράφος κλπ. να εξεταστεί η υπόθεση και του Δημητρακαρέα, αλλά πρέπει από το Παρίσι να εξεταστεί. Η επιτροπή αυτή πρέπει να εξετάσει όλα αυτά τα πράγματα. Αυτό το ζήτημα του Γουσόπουλου είναι... θεού κύριε φυλακήν τω στόματι μου.

Γενικά για την πολιτική του Ζαχαριάδη εγώ δε θα χρησιμοποιήσω κανένα χαρακτηρισμό. Θα πάρω το χαρακτηρισμό μονάχα που του δίνει ο πιο ένθερμος και αφοσιωμένος οπαδός του ο Πολύδωρος. Εκεί λέει, μιλώντας για τον Γουσόπουλο. Τέλος πάντων τι φωνάζετε. Καταλαβαίνετε μ' αυτό που λέτε ότι ο Ζαχαριάδης έστειλε τον Γουσόπουλο κάτω, ότι κάνετε προδοσία χειρότερη κι απ' την Καζέρτα κι απ' αυτήν: Κι αν ακόμα τον έστειλε δεν πρέπει να το πείτε γιατί δυσφημείτε το κόμμα. Γιατί κι αν τον έστειλε τέλος πάντων είναι ένα από τα πολιτικάντικα ακροβατικά σάλτα μορτάλε που βρίθουν στην πολιτική ζωή του Ζαχαριάδη. Μια αυτή μονάχα θέλω να υπενθυμίσω στον Πολύδωρο. Αυτός που κάνει τα σάλτα μορτάλε στο τσίρκο διακινδυνεύει το δικό του το κεφάλι μονάχα. Τα σάλτα μορτάλε όμως ενός αρχηγού ενός κόμματος μαζίκου τα πληρώνουν τα κεφάλια δεκάδων χιλιάδων αγωνιστών του ελληνικού λαού. Τα πλήρωσαν. Τα πλήρωσε ολόκληρος ο ελληνικός λαός με τάφους, με αίμα, με δάκρυα και με δεσμά του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του σαλιτιπάγκου του τσίρκου και του σαλιτιπάγκου του Πολύδωρου, που αναφέρει εδώ, για τον Ζαχαριάδη.

Ενα άλλο, χαρακτηριστικό του τρόπου με τον οποίο καθοδηγούσε το κόμμα ο Ζαχαριάδης είναι, αυτό το αίσχος, η έκθεση του Βλαντά. Ηρθε στα χέρια του, στο ΠΓ απευθύνεται αυτή η έκθεση, εδώ και 5-6 μέρες σύντροφοι τη βρήκαμε. Ορθώθηκαν οι τρίχες μας τη διάβασε ο Ζαχαριάδης, δεν ξέρω αν του έδωσε και συγχαρητήρια, ότι ξύριζε τους ανθρώπους στο κεφάλι και τους έβαζε από πάνω ένα δοχείο και έσταζε νερό. Εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια εφαρμόζαν οι Κινέζοι αυτό το μαρτύριο. Κι έρχεται τώρα ο Βλαντάς και ζητάει να καταργηθούν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Βλαντά αν δεν υπήρχαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, κι ερχόσουν να μιλήσεις εδώ έτσι που μιλήσες, το λιγότερο θα σε βάζανε στο κεφάλι. Το λιγότερο που είχες να πάθεις. Ακριβώς η 6η Ολομέλεια σου έδωσε το δικαίωμα να μιλάς από δω πάνω.

Δείχνει όμως την ευσυνειδησία του αρχηγού του κόμματος, όταν παίρνει μια τέτοια έκθεση, και τον κρατάει αυτόν σύντροφοι, απ' τους στενότερους συνεργάτες του, τον χρησιμοποιεί δεξί του χέρι, και υπάρχει μάλιστα και ιδιαίτερο όργανο έξω από τη Γραμματεία και εκτός απ' τη Γραμματεία στο ΠΓ. Βρέθηκε ένας φάκελος μέσα στον οποίο, αυτό γράφει με τα χέρια του Βλαντά, αποφάσεις των τεσσάρων, α; των μεγάλων δεν έχει. Τι είναι αυτές οι αποφάσεις των τεσσάρων τέλος πάντων. Τι είναι αυτό το όργανο των τεσσάρων. Ούτε Γραμματεία είναι, η Γραμματεία αποτελούνταν από τρεις, το ΠΓ από πέντε, οι αποφάσεις των τεσσάρων.

Κι ενώ μιλάει ο Ζαχαριάδης ότι το κόμμα μας, με την πολιτική που εφάρμοσε αυτός, σημειώνει προχωρική άνοδο, είναι βρισιά στα θύματα, είναι ιεροσυλία στους τάφους που άνοιξε απ' το '50, μεις δε λέμε για τους άλλους, αλλά απ' το '49 και δώθε: Τα θύματά του βοούν.

Για το ζήτημα του αντιδιεθνισμού, είπα ότι αυτός εδώ έβαλε τούτη την τορπίλα. Λέγοντας ότι είναι διορισμένος και δεν έχει να δώσει λόγο σε κανέναν, είναι μια αντισοβιετική επίθεση. Αλλά το ζήτημα του αντιδιεθνισμού, του αντισοβιετισμού ο Ζαχαριάδης το καλλιεργούσε συστηματικά και ύπουλα από πολλά χρόνια. Στα 1946 είχα την εξής περίπτωση. Ο Γαβριηλίδης, αρχηγός του Αγροτικού Κόμματος, συνδεόμουν μ' αυτόν στενά γιατί είχαμε κάνει μαζί εξορία στην Ανάφη. Κι ήρθε μια μέρα κατασταναχωρημένος και με βρήκε και με ρώτησε: Σύντροφε Θεό, ζήτησαμε μια ενίσχυση από σας για το κόμμα μας, που ξέρουμε ότι έχετε τενεκέδες, καζοτενεκέδες χρυσές λίρες κι είχαμε πάρεϊ κατά την περίοδο της κατοχής από τους Εγγλέζους, στη μάχη που κάναμε, είχαμε λεφτά. Κι ο Ζαχαριάδης με παρέπεμψε να πάω να ζητήσω από τη Σοβιετική πρεσβεία λεφτά. Είναι αυτό ή δεν είναι προβοκάτσια σύντροφοι. Εγώ προσωπικά το 1946 πήγα στη Μόσχα σαν αντιπρόσωπος της Συνομοσπονδίας, μαζί με δυο, με τον Στρατή και με τον Καλομοίρη, στην Εκτελεστική Επιτροπή της ΠΣΟ.

Επήγαμε, ώσπου να γυρίσουμε μας είχε καθαίρεσει ο Τσαλδάρης. Και είχε μείνει η Συνομοσπονδία, η Εκτελεστική σχεδόν παράνομη. Είχαν διορίσει άλλους. Στη συζήτηση που έκανα ότι ανάμεσα στ' άλλα προβλήματα τώρα θα μπαίνει και το πρόβλημα πώς θα εισπράτουμε τις συνδρομές, για να πληρώσουμε τουλάχιστον τους μισθούς (;) των συμμάχων μας, ο Ζαχαριάδης λέει γιατί δε ζήτησες να σου δώσουν καμιά 10.000 δολάρια απάνω! Εγώ έμεινα στήλη άλατος δηλαδή. Πώς ήταν δυνατόν τώρα με τον Καλομοίρη, τον Στρατή, κι από πού ως πού, πώς γίνονται αυτά τα πράγματα. Το ύφος αυτό να εμπνεύσει και να καλλιεργήσει σ' όλον τον κόσμο, ότι εκείνοι είναι μισοφόροι. Το κίνημα εκεί κάτω, το Αγροτικό Κόμμα, μπορεί να είναι εξάρτημα, να το εκθέσει. Αυτή είναι μια συστηματική, αντισοβιετική καλλιέργεια. Τώρα αυτός

ο αντιδιεθνισμός που εκδηλώνεται με τη φραξιονιστική ομάδα, αυτή την πλατφόρμα της. Για ν' αποδείξει ο Ζαχαριάδης ότι δεν είχε σεχταριστική πολιτική τελευταία, και ότι χάρη στην πολιτική του, σημειώθηκαν αυτές οι ανοδες, ανέφερε ότι, πολλές φορές μας διόρθωσαν εμένα και τον Καλούδη στη δουλειά μας στο συνδικαλιστικό. Κι ότι είναι ψέμα αυτό που λέμε εμείς ότι, καλλιέργησαν τη διάσπαση, και βάλαν προσανατολισμό για ίδρυση νέας Γενικής Συνομοσπονδίας. Είναι αλήθεια ότι πολλές φορές μας διορθώσανε. Και μένα, και τον Παππού, και τον μπαρμπα-Βασίλη και τον Καλούδη. Άμα γράφαμε τίποτα, αμέσως βαρούσε το τηλέφωνο, μπαρμπα-Κώστα, πάλι ξέχασες να βρίσεις τον Στρατή. Το ίδιο γινόταν και με τον Βασίλη. Εδώ είναι οι σύντροφοι. Δεν τον έβρισες τον Στρατή. Ε ρε παιδιά βάλτε τον, τέτοιος που είναι αυτός, βάλτε τον. Αλλά ορισμένες άλλες πιο ριζικές διορθώσεις έκανε μια στα 1950 και μια στα 1952. Μας ανατέθηκε να φτιάξουμε μια απόφαση, για τη δουλειά μας στα συνδικάτα. Τη φτιάξαμε μαζί με το σ. Γκρόζο, δυο, τρία σχέδια τ' απόρριψαν, στο μεταξύ αρρώστησα εγώ, και δημοσιεύεται ένα εξάμβλωμα, πάνει καμιά δεκαριά σελίδες του *Νέου Κόσμου* μνημείο σεχταρισμού. Είναι έργο του Βλαντά. Φυσικά κανένας δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει την αυθεντία του Βλαντά στα συνδικαλιστικά ζητήματα, όπως δεν μπορεί να την αμφισβητήσει και στα στρατιωτικά. Αφού με γράμμα του λέει σύντροφοι, ότι σ' όλη τη σταδιοδρομία του τη στρατιωτική μόνο δυο μάχες έχασε. Και καλε να του αποδείξει αν υπήρχε μεγαλύτερος στρατηγός στον κόσμο, που να 'χασε λιγότερο από δυο μάχες. Ότι πέρασε τα γυαλιά και σε επαγγελματίες στρατιωτικούς. Σ' αυτήν την απόφαση λοιπόν, βρίζει σε γενεές 14 τους Στρατήδες, τον ΕΣΚΕ δεν αφήνει κανένα και στα τελευταία λέει: σας δίνουμε και το χέρι να κάνουμε την Ενιαία Συνδικαλιστική Αντιπολίτευση. Άλλη μια φορά μας διορθώσανε το 1952. Τότε φτιάσαμε επίσης ένα σχέδιο απόφασης το απόρριψε και εκείνο ο Βλαντάς κι έγραψε το δικό του. Το οποίο λέει τα ίδια και χειρότερα. Μπορείτε να πάρετε τους *Νέους Κόσμους*, να μη σας απασχολώ εδώ, να τα διαβάσετε αυτά, να φωτιστείτε κι άμα διαβάσετε ως την παράγραφο, θυμηθείτε τι λέει η πρώτη, είναι τόσα σαφή και συγκεκριμένα τα πράγματα εμένα να ρθειτε να μου τρυπήσετε τη μύτη. Ειδικά τώρα στην Ελλάδα πηγαίνουν για καινούργια συνομοσπονδία ή δεν πηγαίνουν; Σύντροφοι αυτή είναι της 1 Μαΐου η Αυγή. Εδώ το κλισέ αυτό δείχνει μια εργάτρια και έναν εργάτη. Κάτω είναι σπασμένη η Γενική Συνομοσπονδία και την τσαλαπατούνε. Από πάνω φωνάζει: Ζήτω η εργατική, η ενότητα των εργαζομένων. Τη Γενική Συνομοσπονδία την έχει συντρίμια και την τσαλαπατούν. Και παρακάτω έχει ΓΣΕΕ καταπόδι, που προσπαθεί να πιάσει τους εργάτες, και οι εργάτες φεύγουν, ορίστε. Το μεγαλύτερο αίσχος που είχε να δείξει η τακτική του κόμματός μας απέναντι στο συνδικαλιστικό κίνημα είναι αυτό το πράγμα. Κι αυτό που βλέπετε είναι

της αντίδρασης, του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης Πρωτομαγιάτικο. Έχει έναν εργάτη, που σηκώνει το χέρι και φωνάζει: Για ψωμί, ειρήνη, λευτεριά. Παραδώσαμε τα άγια τοις κυσί που λένε οι καθαρευουσιάνοι. Τον τίμιο αγώνα για την ενότητα τον αφήσαμε στα χέρια αυτώνώνε κι εμείς πήραμε το δρόμο της διάσπασης. Είναι ψέμα να λέει ότι με δική τους πρωτοβουλία το κάνανε αυτό. Εδώ ήρθε συνδικαλιστική αντιπροσωπία, μιλήσαμε με όλους, και με τους αντιδραστικούς, και με τους προοδευτικούς και με τους δημοκρατικούς, και με τον Στρατή τον ίδιο, και μας είπαν ότι εντολή των καθοδηγητών του κόμματος που ήταν κάτω. Απεσταλμένοι από δω. Ο Γούσιος, το ομολόγησε στην αρχή. Προχτές άρχισε και τα αρνούταν και έλεγε ότι δε θέλει να γίνει 2½ διεθνής. Το ομολόγησε, και το δικαιολόγησε ότι εγώ τηλεγράφησα και δε μου απαντήσανε. Και προχώρησε. Ο Πορφυρογέννης επίσης αναγνώρισε ότι δεν ήταν δυνατόν να γίνει αλλιώς, αφού είναι ανοργάνωτοι οι εργάτες και μας διαγράφουν. Και πιάνει και κάνει εξυγιαντικά σωματεία. Συνεργάζονται με τον Κετσέα, το στρατηγό, που έχει διοριστεί τώρα, Γενικός Διευθυντής των Σιδηροδρόμων, και φτιάξαν σωματεία παράλληλα σιδηροδρομικά, όχι απλώς παράλληλα κατά δίχτυ άλλα σπάσαν τους σιδηροδρομικούς και κατά κλάδους. Φτιάξαν ξεχωριστό σωματείο έλεξης, ξεχωριστό κίνησης, ξεχωριστό σταθμών, ξεχωριστό γραφείων κλπ. με τη συνεργασία τη δική μας σ. Μιλάει τώρα για Χατζηδημήτρη. Τον Χατζηδημήτρη αυτοί, δέχτηκαν να τους σκεπάσει κάτω από την ταμπέλα του. Αυτή η συνομοσπονδία που ίδρυσε ο Χατζηδημήτρης, και που συνεργάζονται οι δικοί μας, είναι έργο του Γονή. Περισσότερο απ' αυτό δεν μπορούσε να μας κομπρομεντάρει και να μας εκθέσει στην εργατική τάξη. Ο Γονής είναι ο χειρότερος αντεργάτης υπουργός που εμφανίστηκε στην ιστορία του ελληνικού κινήματος. Αυτός θυσίασε τους καπνεργάτες με όλα τ' αντεργατικά μέτρα. Αυτός ίδρυσε τη συνομοσπονδία, γιατί ήρθε σε σύγκρουση με τον Μακρή, αλλά οι εργάτες δεν πλησίασαν εκεί.

Το Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα που προσπαθούν να πάρουν να το παρουσιάσουν σαν έργο της παλιάς καθοδήγησης, έγινε με τη δουλειά και με την αυτοθυσία των κομμουνιστών, που ήταν κάτω, οι οποίοι παραβίασαν, και παραγνώρισαν και αγνόησαν τις υποδείξεις που είχαν από δω. Μιλήσαμε με τους συντρόφους αυτούς, και συγκροτήθηκε αυτό, αλλά μετά τη συγκρότησή του, η καθοδήγηση η παλιά έδωσε τέτοια κατεύθυνση για διάσπαση, να πάρει χαρακτήρα της καινούργιας συνομοσπονδίας, ώστε να απομονωθεί και να ξαναδιαλυθεί. Αυτά είναι τα έργα της. Εμείς σύντροφοι, προσπαθήσαμε να επαναφέρουμε στο σωστό δρόμο. Και είχαμε αρκετή πρόοδο, κάναμε αρκετά βήματα, σ' αυτό σταμάτησαν εκείνα τα... πορτρέτα εργατοκαπιτών. Δεν ασχολούνταν σύντροφοι, ούτε το Δημοκρατικό Συνδικαλιστικό Κίνημα ούτε η Αυγή με την οργάνωση αγώνων, ασχολούνταν με την «εξυγιανση» εντός εισα-

γωγικών. Εμείς είπαμε ότι η δουλειά τους δεν είναι η διάσπαση, αλλά η ενότητα και η πάλη για τις άμεσες διεκδικήσεις. Τα αποτελέσματα αυτά φαίνονται αν πάρουμε κατά μήνα τους απεργιακούς αγώνες. Θα δούμε από το Σεπτέμβριο και δώθε ότι το απεργιακό κίνημα ανεβαίνει. Αυτό στο Γενικό Συμβούλιο της ΕΔΑ ο ίδιος ο Πασαλιδης το αναφέρει. «Παράλληλα οι εργαζόμενοι και οι συνεπείς συνδικαλιστικοί παράγοντες, αφού ξεκαθάρισαν τον προσανατολισμό τους στο θέμα της ενότητας, συνέχισαν τις προσπάθειές τους για να εξασφαλιστεί η δημοκρατική λειτουργία των συνδικάτων, για να γίνουν τα συνδικάτα οι εστίες της ενότητας όλων των εργαζομένων, οι μοχλοί της κινήσεώς τους.» Τώρα το να λέει ο αυτός ότι εμείς καλούμε τους Μακρήςδες, προσπαθούμε να συνεργαστούμε μαζί τους, γιατί τους ονομάζουμε καταπιεζόμενους, είναι ολίγον τι δημαγωγία. Εμείς τονίζουμε ότι σκοπός της πάλης του Δημοκρατικού Συνδικαλιστικού Κινήματος, δεν είναι η αντικατάσταση των διοικήσεων, είναι η αποκατάσταση της δημοκρατικής λειτουργίας των συνδικάτων. Και τις διοικήσεις να τις εκλέγουν μόνοι τους οι εργάτες ελεύθερα, να τους εκλέγουν, να τους αντικαθιστούν, να τις ελέγχουν. Τα συνδικάτα να είναι τέτοια, που τα θέλουν οι ίδιοι οι εργάτες. Αυτό είναι μια διατύπωση παρμένη από την ίδια τη Γενική Συνομοσπονδία της Γαλλίας, και είναι απόλυτα σωστή. Και δεν ικανοποιεί τις σχεταριστικές απόψεις ούτε του Βλαντά ούτε του Γούσια ούτε του Ζαχαριάδη.

Φυσικά τονίστηκε στην εισήγηση, το ξανατονίζω κι εγώ ότι η δουλειά μας στα συνδικάτα συναντάει μεγάλες δυσκολίες, που δημιουργούν ευνοϊκό έδαφος για να εμφανιστούνε λαθεμένες απόψεις, και προς το σχεταρισμό, όπως αποχώρηση, διάσπαση, εγκατάλειψη μερικών αγώνων, εν ονόματι των γενικών απεργιών, μικρή αλλά επαναστατική συνομοσπονδία, αλλά και προς τα δεξιά, προς τη συνθηκολόγηση, σαν κι αυτή την περίπτωση που αναφέρεται στην εισήγηση με τους κεραμοπλινθοποιούς. Η δουλειά στα συνδικάτα είναι ένας από τους πιο σοβαρούς τομείς, γιατί μόνο, αν ανεβάσουμε τους απεργιακούς αγώνες των εργαζομένων, θα δημιουργήσουμε το κλίμα, την ατμόσφαιρα για να κινητοποιήσουμε και τ' άλλα στρώματα των εργαζομένων. Ένα δυνατό, ενιαίο μετωπικό οργανωμένο εργατικό κίνημα, θα γίνει το βάθρο αλλά και η αποφασιστική κινητήρια δύναμη, για τη συσπείρωση των λαϊκών δυνάμεων, σ' ένα πατριωτικό δημοκρατικό μέτωπο.

Σύντροφοι, θα μπορούσα κι εγώ όπως ο καθένας να μιλήσω και ν' αντικρούσω τα όσα είπαν οι Βλαντάς και ο Γούσιος ή και τα όσα έγραψε ο Πολύδωρος στο γράμμα του, νομίζω όμως πως δεν πρέπει να βοηθήσουμε αυτούς που θέλουν να κάνουν την Ολομέλειά μας να ασχοληθεί με παρελθοντολογία, με τυμβωρυχία και με τόσο υψηλά πολιτικά, φιλοσοφικά και θεωρητικά νοήματα, όπως είναι τα παλούκια και τα ξεβρακώματα του Βλαντά, ή τα όσα

αναφέρει στο γράμμα του ο Πολύδωρος. Θα 'θελα μονάχα να πω μερικά λόγια για μερικές ευθιξίες που εκδηλώνουν μερικοί σύντροφοι. Πραγματικά σ. πολύ το τράβηξαν και πολύ γίνηκε η προσπάθεια δυσφήμισης των στελεχών του κόμματος σ' όλα αυτά τα χρόνια. Και χτυπάει άσχημα κάθε χαρακτηρισμός. Πρέπει να προσέχουμε πραγματικά στους χαρακτηρισμούς. Αλλά από αυτού και πέρα έχει κι ορισμένα όρια. Όχι εν ονόματι των μη χαρακτηρισμών να κρύβουμε τις αρρώστιες. Όχι σαν τις χωριάτισσες που έχουν κοπέλα για παντρεία, και λένε, αμάν να μην το δει το κορίτσι μου ο γιατρός αν αρρωστήσει, γιατί δε θα το πάρει κανένας. Καλύτερα να το δει ο γιατρός, να βρει την αρρώστια του ο γιατρός παρά να πεθάνει άρρωστο.

Κλείνοντας το λόγο μου θέλω να τονίσω πως σήμερα ένα είναι το ερώτημα που ορθώνεται μπροστά μας. Είναι σε θέση το ΚΚΕ να δώσει τη δυνατή ώθηση που χρειάζεται για την ανάπτυξη και το δυνάμωμα της ενωμένης πάλης του λαού, πάλης για τη βελτίωση των όρων της ζωής και ενάντια στην εξαθλίωση, πάλης για την πραγματοποίηση της πιο πλατιάς πατριωτικής δημοκρατικής ενότητας που θα εξασφαλίσει και θα επιταχύνει την πολιτική εξέλιξη προς την εθνική δημοκρατική αλλαγή προς την αποκατάσταση της εθνικής ανεξαρτησίας; Όλα τα γεγονότα που αναλύονται στην εισήγηση, η ενότητα που παρουσίασε το κόμμα μας το ανεβασμένο πολιτικό επίπεδο, που χαρακτηρίζει τις συζητήσεις της Ολομέλειας, η πίστη και η αφοσίωση που δείχνουν οι κομμουνιστές της Ελλάδας, όλα αυτά αποτελούν εγγύηση ότι το κόμμα μας είναι σε θέση να εκπληρώσει αυτά τα τιμητικά του καθήκοντα υπό τον απαράβατο όρο όμως ότι θα τηρήσει σωστά τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές και θ' αποκρούσει κάθε απόπειρα παλινόρθωσης του κακού παρελθόντος και των φορέων του. Και κάθε απόπειρα διατήρησης μέσα στις γραμμές του ΚΚΕ φραξιονιστικών ομάδων εν ονόματι της συνύπαρξης του μόντους βιβέντι όπως βγήκε μια μόδα τώρα να λέγεται. Αυτό το λέω γιατί έκανα μερικές παρατηρήσεις στους λόγους ορισμένων απ' αυτούς που επιτίθενται στην 6η Ολομέλεια. Όλοι τους έβαλλαν ενάντια στη Βάρκιζα, στο Λίβανο, στην Καζέρτα, αλλά όταν καθορίζουν ευθύνες με μεγάλη λεπτότητα και προσοχή ξέχασαν τον Πορφυρογέννη. Ο Πορφυρογέννης έχει βάλει την υπογραφή του και στο Λίβανο και στην Καζέρτα. *(Διαμαρτύρεται ο Πορφυρογέννης)*. Είναι λιγάκι, σε σκέψη μπαίνει αυτό το πράγμα. Αυτή η αμνησία η γενική είναι κάπως αξιοπρόσεχτη. Δεν πρέπει λοιπόν, μόντους βιβέντι να κάνουμε εδώ το κόμμα μας δε θα μεταβληθεί σε ομοσπονδία φραξιονιστικών ομάδων. Θα μείνει κόμμα μαρξιστικό-λενινιστικό, γιατί μόνο σαν τέτοιο θα μπορέσει να φέρει στο νικηφόρο τέρμα το δύσκολο μα ευγενικό του αγώνα. Και το κόμμα μας που ενσαρκώνει τους πόθους και τους πόνους του λαού μας θα δικαιώσει πλήρως την εμπιστοσύνη με την οποία το περιβάλει ο λαός μας, και μοναδική φιλοδοξία κάθε ηγετικού στε-

λέχους, κάθε κομμουνιστή, είναι να συμβάλει, να προσφέρει τα πάντα, για να εκπληρώσει με επιτυχία την τιμητική του αποστολή το κόμμα μας.

XXI σ. Ν. ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ

Σύντροφοι.

Εγώ θα προσπαθήσω να σας δώσω λίγα πράγματα από κάτω από την Ελλάδα, φυσικά, μέσα στα χρονικά όρια που επιτρέπεται να μιλήσω, και στο λίγο χρονικό διάστημα που είχαμε ιδιαίτερα εμείς, που ήρθαμε από κάτω, για να προετοιμαστούμε.

Νομίζω ότι δε χρειάζεται εδώ πέρα να κάνουμε επαναλήψεις, γιατί η εισήγηση έδωσε κριτική ανάλυση της κατάστασης που επικρατεί σήμερα στην Ελλάδα, για τα βασικά ζητήματα και προβλήματα που απασχολούν το λαό και τον τόπο.

Εγώ με λίγα λόγια θα σας πω, πώς οι κομμουνιστές, οι συμπαιθώντας οι οπαδοί μας κάτω, γενικά ο εργαζόμενος λαός είδαν και έκριναν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, που μιλάει για το καθεστώς που επικρατούσε μέσα στο κόμμα μας, που μιλάει για τα λάθη που διαπράχθηκαν απ' την παλιά καθοδήγηση και για τα σφάλματα και για τη στραβή, για την όλη αυτή εγκληματική κατάσταση που δημιουργήθηκε σήμερα στην Ελλάδα.

Από πολλά χρόνια, σύντροφοι, κάτω στους κομμουνιστές, στους οπαδούς μας συζητιότανε το ζήτημα γιατί χάσαμε την πρώτη ένοπλη φάση. Τα επιχειρήματα που είχε δώσει η καθοδήγηση για το χάσιμο της πρώτης κατοχής δεν γίνονταν πιστευτά. Με τον ερχομό του Ζαχαριάδη και τη λύση που έδωσε και την έγκριση που έκανε, την ανεπιφύλακτη έγκριση που έκανε, για τα λάθη που μας οδήγησαν στην ήττα, ούτε αυτό φυσικά έγινε πιστευτό από το λαό. Επίσης μιλάει για την ήττα μας στη δεύτερη φάση του ένοπλου αγώνα. Ο λαός δεν μπορεί να χωνέψει γιατί δεν πήραμε μέρος στις εκλογές, στις 31 του Μάρτη 1946. Και ιδιαίτερα μετά από τις δημοτικές εκλογές που γίνανε το 1954 και τις βουλευτικές εκλογές που έγιναν το 1956 του δημιούργησαν την πεποίθηση ότι αν παίρναμε μέρος στις εκλογές και με το κλίμα που επικρατούσε τότε, κι όχι τον εκλογικό αυτόν τον επαίσχυστο εκλογικό νόμο, που έγιναν οι εκλογές το 1956, αν δεν παίρναμε, φυσικά, την εξουσία, θα παίρναμε ένα μεγάλο, ένα σημαντικό αριθμό βουλευτικών εδρών στη Βουλή. Κι έτσι μπορούσαμε να παλέψουμε και μέσα στη Βουλή κι έξω, και να πετύχουμε και εκείνο

εκεί που δεν πετύχαμε με τη Βάρκιζα. Δηλαδή τον όρο της γενικής αμνηστίας.

Επίσης δεν μπορεί να καταλάβει, φυσικά, και γιατί δεν πήραμε πιο αποφασιστικά, γιατί χάσαμε αρκετό χρόνο, τα όπλα στο ΔΣ. Αυτό μας το λέγανε πολλοί κάτω. Ότι, εφόσον πάρθηκε αυτή η απόφαση, εσείς έπρεπε να τραβήξετε πιο αποφασιστικά και σε γενικότερη κλίμακα σε πλατύτερη κλίμακα, όχι ν' αρχίσουμε μόνο προοδευτικά έτσι όπως το βάζαμε για να αποφύγουμε τους Άγγλους. Μπορούσαν να γίνουν και μεγαλύτερα ξεσηκώματα. Έπειτα όλη η τακτική και όλες οι εξηγήσεις και λύσεις που δόθηκαν πάνω σ' αυτό δεν έγιναν πιστευτές.

Η απόφαση αυτή της 5ης Ολομέλειας για το Μακεδονικό, η αλλαγή που γινόταν εκεί στο σύνθημα, εδώ μίλησαν κι άλλοι σύντροφοι, εγώ έχω να σας πω ότι εκατοντάδες σύντροφοί μας κι αγωνιστές μας εκτελέστηκαν από τα εκτελεστικά αποσπάσματα, χάρη σ' αυτή την απόφαση. Τους περνούσαν στρατοδικείο και τους ρωτούσαν, μόνο μια ερώτηση τους βάζαν: είσαι σύμφωνος με την απόφαση της 5ης Ολομέλειας του κόμματος, για την αλλαγή για το Μακεδονικό; Οι κομμουνιστές δεν μπορούσαν να 'ρθουν σε αντίθεση με το κόμμα και λέγανε ότι είναι σύμφωνοι, αμέσως τους δικάζανε σε θάνατο και τους εκτελούσαν. Και όλη η κατάσταση—φυσικά, και η γραμμή που χάραξε η παλιά καθοδήγηση του κόμματος και μετέπειτα, απ' το 1949 και μετά— έδειχνε ότι πραγματικά δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα. Μιλούσε εκεί πέρα για πατριωτικό μέτωπο, για πατριωτική συνεργασία αλλά με ποιον θα την κάνουμε την πατριωτική συνεργασία, ενώ τον Σβώλο και Τσιριμώκο και τους άλλους τους λέγαμε πράκτορες, χαφιέδες και ένα σωρό άλλα πράγματα. Λέγαμε να χτυπήσουμε τον Παπάγο, ότι ο Παπάγος είναι ο βασικός εχθρός, ο κύριος εχθρός μας, να συνεργαστούμε με τον Πλαστήρα, για να χτυπήσουμε τον Παπάγο έπρεπε να συνεργαστούμε με τον Πλαστήρα, αλλά όμως το κύριο χτύπημα έπρεπε να το καταφέρουμε πρώτα ενάντια στον Πλαστήρα, πώς θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε και να πετύχουμε ν' αποτρέψουμε, ας πούμε, το συναγερμό ν' ανέβει στην εξουσία;

Έπειτα, σ., οι πολλές διαπομπεύσεις, οι διαγραφές, και οι χαρακτηρισμοί που δίνονταν από την καθοδήγηση του κόμματος για πολλά και γνωστά στελέχη του κόμματος, όπως είναι ο Παρτσαλίδης, ο Βαφειάδης, ο Καραγιώργης, ο Σιάντος και Σία αυτά τα πράγματα δημιουργούσαν πολλές αμφιβολίες και πολλές ανησυχίες κάτω. Και λέγανε μάλιστα ότι: Μα για σταθείτε, όλους ο Ζαχαριάδης, εκεί πέρα, όλους χαφιέδες θα τους βγάλει; Ότι το κόμμα σας όλο χαφιέδικο είναι;

Η γραμμή που χαράζαμε για το Κυπριακό, που χάραζε η καθοδήγηση με τις τρακατρούκες και τα βαρελότα, κι αυτό μας έφερε μεγάλη ζημιά, γιατί κάτω ήταν διαφορετικό το κλίμα, διαφορετικά βλέπαν την πάλη του κυπριακού

λαού, και διαφορετικά βλέπαν τον Διγενή. Κι απ' την άλλη μεριά εμείς βάζαμε θέση ότι ο Διγενής είναι αυτός, εκείνος, ήταν χίτης, το Θησείο ξέρω γω, ότι δεν κάνει καμιά πάλη κάτω και κει κάτω σκοτώνονται στην Κύπρο, έχουνε κρεμάσει πολλούς αγωνιστές, και γίνεται πραγματικά πάλη, όχι με τρακατρούκες και βαρελότα, φυσικά, εμείς είμαστε, εδώ δεν ξέρουμε, ούτε δίνουν αυτοί πόσους έχουνε εκτελέσει, και πόσοι έχουνε σκοτωθεί και πόσους έχουνε σκοτώσει ας πούμε η ΕΟΚΑ εκεί πέρα, απ' τα λίγα στοιχεία που μαθαίναμε κάτω, κι απ' τους ανθρώπους που ερχότανε, ήταν πραγματικά ότι εκεί γινόταν ένας σκληρός αγώνας μεταξύ του κυπριακού λαού και των Άγγλων εκεί αποικιοκρατών. Κι έτσι δεν μπορούσαν να πιάσουν αυτά τα πράγματα που έλεγε η καθοδήγηση απ' το Ραδιοσταθμό, και μας έκανε τεράστια ζημιά. Όλα αυτά, σύντροφοι, ο λαός τα έβλεπε και έλεγε ότι εδώ πέρα, κάτι φταίει, μπαίνουν πολλά ερωτηματικά. Γιατί δεν πάμε καλά, γιατί χάσαμε την πρώτη επανάσταση, γιατί χάσαμε τη δεύτερη, γιατί σήμερα δεν πάμε καλά, ενώ έχουμε πολιτική επιρροή; Ότι εσωτερικά και διεθνώς η κατάσταση, όσο πηγαίνει και χαλαρώνει. Υπήρχε διάθεση ας πούμε του λαού για πάλη. Γιατί δεν πάμε καλά, τι φταίει; τι φταίει; Αυτό το κάτι φταίει, ήρθε η 6η Ολομέλεια με τις ιστορικές αποφάσεις της και το έδωσε. Έτσι σήμερα στην Ελλάδα δεν υπάρχει κομμουνιστής, ή οπαδός, που να μη συμφωνεί και να μην παλεύει για την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας.

Σύντροφοι, εγώ θα σας πω, πώς η καθοδήγηση του κόμματος προετοιμάζε τα στελέχη και τα έστελνε κάτω στην Ελλάδα για να δουλέψουν. Και πρώτα-πρώτα θα ξεκινήσω από τον ίδιο τον εαυτό μου. Προτού φύγω για κάτω, με φώναξε ο σ. Ζαχαριάδης και μου μίλησε για την πολιτική κατάσταση, εξωτερικά, διεθνώς ας πούμε και για την Ελλάδα. Ξεχωριστά, σ., από την άλλη αποστολή που είχα αναλάβει, μου είπε ότι πρέπει τώρα κατεβαίνοντας κάτω, γιατί καταλήξαμε, πρωτύτερα κατέληξε η κατάσταση τραβάει για καινούργιο πόλεμο, και ότι κατεβαίνοντας κάτω πρέπει να μαζεύεις όπλα, κουμπούρια και μαχαίρια, γιατί αυτά θα μας χρειαστούν πολύ σύντομα. Και ένα άλλο παράδειγμα. Κάτω στην Ελλάδα συζητώντας με το σ. Γούσια, για συζητήσεις που γινόταν μεταξύ των σ. του ΚΚ της ΣΕ και του Τίτο, για ξεκαθάρισμα των σχέσεων, αυτή η δουλειά γινόταν το 1955, μου είπε ο Γούσιος, τώρα, όταν καταφέρουμε και κάνουμε τον Τίτο δικό μας θα το ξαναβροντήξουμε πίσω. Κι όταν του λέω εγώ: Μα σ. Γούσια πού θα το βροντήξουμε εδώ πέρα είμαστε εκτός νόμου, υπάρχει ο νόμος 375, με ποιον θα το βροντήξεις; Λέει θα το ξαναβροντήξουμε. Δεν ξέρεις εσύ, δεν έχεις ιδέα μουσικής.

Σύντροφοι, κατεβαίνοντας κάτω πέσαμε σ' ένα διαφορετικό κλίμα, και εκεί εμείς, γινόταν μια πάλη μεταξύ μας και κάτω των συντρόφων και του λαού. Εμείς προσπαθούσαμε να τους πείσουμε ότι η γραμμή αυτή, η πολιτική γραμ-

μή που έχει το κόμμα μας, είναι σωστή, προσπαθήσαμε να τους πείσουμε ότι ο Παρτσαλίδης είναι ομορτουμιστής, είναι σεχταριστής, ξέρω γω είναι πράκτορας, ότι ο Βαφειάδης ότι είναι προβοκάτορας και για τον Σιάντο τα ίδια και φαντάσου ότι η πάλη αυτή γινόταν σ' ένα αρκετό χρονικό διάστημα, κι αντί να τους πείσουμε μας έπεισαν, ιδιαίτερα για την πολιτική γραμμή του κόμματος, ότι δεν είναι έτσι όπως την τοποθετούμε. Και να φανταστείτε ότι αν είχαμε ορισμένες επιτυχίες, κι αυτές, φυσικά, μικρές, τις είχαμε γιατί η ίδια η κατάσταση και τα ίδια γεγονότα μας οδηγήσανε να κάνουμε το σωστό. Φυσικά θα μιλήσω παρακάτω γι' αυτό το πράγμα.

Σύντροφοι, ο λαός δεν είδε με καλό μάτι τα γεγονότα αυτά της Τασκέντης. Ο λαός αυτά τα καταδίκασε. Ιδιαίτερα για τη στάση που κράτησαν οι κομμουνιστές και η καθοδήγηση του κόμματος αυτή που είχε πάει εκεί πέρα, απέναντι στο σοβιετικό κόμμα και τη ΣΕ. Γιατί ο λαός κάτω βλέπει με καλό μάτι και διαφορετικό μάτι τη ΣΕ, τη βλέπει σαν πραγματικό στήριγμα του παγκόσμιου εργατικού σοσιαλιστικού κινήματος.

Για την υπόθεση του Γουσόπουλου, άλλο απ' αυτή την ανακοίνωση που έκανε το κόμμα ότι είναι πράκτορας και πρέπει να πάρουν τα μέτρα οι κομμουνιστές, φυσικά, τ' άλλα ζητήματα δεν τα ξέρουμε, αν τα ξέρανε είναι ζητήματα αν δε μας διώχνανε και μας με τις κλοτσιές αν ξέρανε ότι πραγματικά η καθοδήγηση του Κόμματος, ο Ζαχαριάδης με τον Γούσια και Μπαρτζιώτα τον στείλαν κάτω να δουλέψει μέσα στην Ασφάλεια. Να σταλεί και να πάει στην Ασφάλεια και να δουλέψει για το κόμμα δηλαδή να κάνει πρώτα οργανώσεις να τις παραδώσει στην Ασφάλεια και μετά να δουλέψει πίσω απ' την Ασφάλεια είναι κολοκύθια τύμπανα, για μας είναι κολοκύθια, σύντροφοι. Θα σε αφήσει τώρα η Ασφάλεια εσένα να σε έχει στο χέρι και να σ' αφήσει να δουλέψεις, να δουλεύεις φυσικά και γι' αυτήν, να δουλεύεις και για το κόμμα. Αυτά φυσικά, δεν τα ξέρει, γιατί όπως σας είπα και προηγούμενα, άμα τα ήξερε εμείς δε θα μπορούσαμε να σταματήσουμε. Θα μας έλεγαν ότι όλοι σας σχεδόν... ξέρω και γω αν δεν είσαι και συ, αν δεν έχεις σταλθεί και συ, αν δεν είσαι άνθρωπος της Ασφάλειας.

Σύντροφοι, ο Γούσιος, φυσικά, σήμερα δεν είναι εδώ πέρα, αρρώστησε κι ο Ζαχαριάδης, ιδιαίτερα για τον Γούσια γιατί εμείς με τον Γούσια κάτω έχουμε πολλά να πούμε. Όταν πρόκειται, σύντροφοι, και θα σας φέρω ένα παράδειγμα, χωρίς φυσικά, να το κάνουμε παραλληλισμό, όταν επρόκειτο να συζητηθεί το ζήτημα της Κύπρου στη Βουλή, και πρόκειται να τον χτυπήσουν, ο Καραμανλής έκανε τον άρρωστο. Ο Γούσιος άρρωστος, ξεάρρωστος έπρεπε να καθίσει εδώ πέρα να τ' ακούσει, δεν το ξέρω, φυσικά, αν είναι βαριά άρρωστος. Ο Γούσιος με την εισήγηση που είχε κάνει το 1954 τον Απρίλη έδινε μια κατάσταση πολύ ρόδινη για κάτω στην Ελλάδα, μιλάγε ότι εκεί έχτισε, έφτια-

Ξε κομματικές οργανώσεις, ότι οργάνωσε το κόμμα, φυσικά όλα αυτά αποδείχτηκαν όλα καραμπόλες, και με τις συλλήψεις που είχαν γίνει κάτω εκεί πέρα και φυσικά κι όταν κατεβήκαμε εμείς κάτω διαπιστώσαμε ότι πραγματικά δεν υπήρχε τίποτες. Κι αν υπήρχαν ορισμένα μικρά πράγματα, αυτά ήταν έτοιμα χτισμένα και οργανωμένα που μάλλον παγίδες ήταν για τους κομμουνιστές. Ο Γούσιας ήθελε να μιλήσει 4 ώρες, ιδιαίτερα για την Ελλάδα. Να πει, φυσικά, τα κατορθώματά του, τι έκανε κάτω και τι έφτιαξε. Έχουμε σήμερα στην Ελλάδα τέτοιες κομματικές οργανώσεις και τόσες, που μπορούν να πιάσουν, να οργανώσουν και να καθοδηγήσουν αυτό το παλλαϊκό κίνημα που υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα. Εγώ θα σας πω ότι δεν έχουμε. Μπορούσαμε να 'χουμε; Ναι μπορούσαμε. Μπορούσαμε να 'χουμε όταν εφαρμόζαμε, όταν δεν είχαμε αυτή τη στραβή, τη σχεταριστική πολιτική γραμμή και όταν ακολουθούσαμε σωστή πολιτική, οργανωτική γραμμή. Γιατί δεν είχαμε και ούτε οργανωτική πολιτική γραμμή σωστή. Όχι μόνο δεν μπορέσαμε να χτίσουμε κομματικές οργανώσεις, αλλά κι αυτές που φτιάχναμε και οργανώναμε δεν τις οργανώναμε σωστά, κι έτσι δίναμε επιχειρήματα στην Ασφάλεια, δίναμε νήματα για να μας τις βρίσκει εύκολες και να μας τις χτυπάει. Και σ' όσες, φυσικά, δεν μπόρεσε η Ασφάλεια να τρυπώσει ή να μας κάνει ζημιά, είναι γιατί οι κομμουνιστές κάτω από την ίδια την πείρα, τη ζωή, κατορθώσανε να οργανώσουμε με κάπως διαφορετικό τρόπο και να δώσουμε διαφορετικό βάθος στις οργανώσεις αυτές, που δεν τις ήξερε η Ασφάλεια. Γιατί εδώ υπήρχε ένας τρόπος οργάνωσης. Αυτός ο τρόπος της οργάνωσης τον μιλούσε το «ΦΑ» έλεγε ότι έτσι πρέπει να οργανώσουμε, τέτοιο βάθος πρέπει να δώσουμε, έτσι πρέπει να 'χουμε τις συναντήσεις μας, έτσι πρέπει να κάνουμε, κι όταν μιλούσα στον Γούσια και του έλεγα μα στάσου αυτά δεν τ' ακούει η Ασφάλεια; Μου λέει εσύ, ναι τ' ακούει μου λέει, εσύ όμως θα προσπαθήσεις να κάνεις άλλα, σύμφωνα μ' αυτά να κάνεις άλλα. Τι άλλα να κάνω. Έπειτα στους κομμουνιστές και στις οργανώσεις αυτές που χτίζαμε, της παράνομης δουλειάς, δίνανε την πραγματική αποστολή τι πρέπει να κάνουν. Φυσικά προσπαθήσαμε να τις οργανώσουμε, να κάνουμε τις οργανώσεις μας στους τόπους δουλειάς και κατοικίας. Η καθοδήγηση δε μας έδινε κανένα περιεχόμενο, ότι κάναμε κάτω μόνοι μας, ότι κάνανε δηλαδή οι κομμουνιστές μόνοι τους, για να βοηθήσουμε εκεί πέρα στην πάλη, στις κινητοποιήσεις, στις επιτροπές ειρήνης, αμνηστίας και στα σωματεία και τα εργοστάσια που δουλεύανε. Ο Γούσιας μου έβαλε συγκεκριμένα σ., το 1955 το Σεπτέμβρη ή τον Οκτώβρη, το Νοέμβρη, ότι μέχρι τέλος Δεκέμβρη πρέπει να έχω χίλιους κομμουνιστές παραπάνω Αθήνα και Πειραιά. Φανταστείτε τώρα πώς μπορούσαν να γίνουν αυτοί οι κομμουνιστές. Και όταν του λέω ότι δε γίνεται αυτό είναι ανεδαφικό, πώς το λεν δεν μπορεί να γίνει, μου λέει να κόψεις 200, 300, 400 εργάτες να τους κόψεις λέει και να

τους κάνεις μέλη του κόμματος. Σα να τους είχα μέσα σ' ένα μαντρί και να τους έβγαζα εκεί πέρα όσους ήθελε για να τους κάνω μέλη του κόμματος. Το ίδιο επέμενε και για τις κομματικές μας οργανώσεις που είχαμε στα επαρχιακά κέντρα. Που, φυσικά, εκεί πέρα δυσκολευόμασταν πάρα πολύ γιατί δεν υπήρχε το κατάλληλο κλίμα ας πούμε και γενικά η δουλειά ήταν δύσκολη για να μπορέσεις να κάνεις αυτή τη μεγάλη, την πλατιά στρατολογία. Εκεί μας έδινε, φυσικά, και ξεχωριστή αποστολή, ότι πρέπει να κάνουμε και παράνομες οργανώσεις του ΑΚΕ. Και ότι πρέπει να βάλουμε ανθρώπους μέσα στα ΤΕΑ. Και όταν τους χρειαζόμαστε σε περίπτωση ξεσηκώματος να μπορέσουμε να τους πάρουμε τα όπλα. Αυτό ήταν φυσικά παλιά νοοτροπία. Κατά αυτόν τον τρόπο, σ., δουλεύαμε εκεί πέρα στις παράνομες οργανώσεις. Αυτή τη γραμμή μας έδινε η παλιά καθοδήγηση για τις παράνομες ας πούμε οργανώσεις. Εδώ φυσικά, υπάρχουν και διαστρεβλώσεις, και επεμβάσεις, οι κομματικές οργανώσεις επέμβαιναν και στη νόμιμη δουλειά, δε γινόταν συνδυασμός της νόμιμης με την παράνομη δουλειά, γι' αυτό θα μιλήσω παρακάτω, και γίνονταν ένα σωρό στραπάτσα. Εδώ ο Γούσιας μίλησε ότι δεν είχε δώσει εντολή να κάνουνε ξεχωριστά συνδικάτα και σωματεία. Εμένα προσωπικά μου έδωσε την εντολή αυτή, ότι πρέπει να οργανώσω ξεχωριστές ομοσπονδίες και ξεχωριστά συνδικάτα. Όχι μόνο εμένα μου έδωσε προσωπικά, αλλά με ειδοποίησε και επανειλημμένα και τη σ. Αλέγκρα, να κάνουμε αυτό το πράγμα. Φανταστείτε τώρα, τι γνώμη είχε ο Γούσιας για το συνδικαλιστικό κίνημα, που είναι ένα τεράστιο κίνημα σήμερα, που η εισήγηση, φυσικά, έδωσε για την πάλη εκεί πέρα που κάνουν, τους εργατικούς αγώνες, τις κινητοποιήσεις, απεργίες. Τι γίνεται εκεί δεν είχε ιδέα καθόλου. Και με τη γραμμή που έβαζε να ακολουθήσουμε, ακολουθούσαμε τη διασπαστική γραμμή. Πολλές φορές, σ., εμείς ερχόμασταν σε αντίθεση και με τη νόμιμη δουλειά, με την ΕΔΑ, γιατί η ΕΔΑ άλλη γραμμή έβαζε προς τα κει άλλη γραμμή έβαζε προς εμάς. Γίνονταν ορισμένες δουλειές εκεί πέρα, ορισμένες συσκέψεις γι' αυτό. Για τη συνένωση των συνεργαζομένων ομοσπονδιών. Σε μας δεν μπήκε αυτή η γραμμή καθόλου, μπήκε από τη νόμιμη πλευρά, και η νόμιμη ήρθε σε μας, για να τη βοηθήσουμε. Ενώ εμείς κρατούσαμε μια σειρά στελέχη συνδικαλιστικά που μπορούσαμε να βοηθήσουμε πολύ σ' αυτή τη δουλειά. Όμως εμείς το μάθαμε τελευταίοι κι όταν το είπα αυτό του Γούσια μου λέει, δε χρειαζόταν λέει. Φυσικά όταν το είπα αυτό του Γούσια μου λέει, δε χρειαζόταν λέει.

Φυσικά, η γραμμή που μας δινόταν ήταν ενάντια στους Μακρήδες, όχι μόνο στους Μακρήδες και στους Χατζηχρήστηδες, και στον Γονή, στον Στρατή, εφόσον σας λέω είχαμε διαφορές μεγάλες, τεράστιες με την ΕΔΑ, φαντάσου τώρα τι είχαμε με τους άλλους. Εμείς πηγαίναμε να φτιάσουμε κάτι το ξεχωριστό εκεί πέρα. Αυτή τη γραμμή είχαμε φυσικά στη συνδικαλιστική δουλειά,

εκείνο που θέλω να τονίσω εγώ ότι σήμερα η καθοδήγηση τοποθετεί πολύ σωστά το ζήτημα για την ενότητα της εργατικής τάξης και νομίζω ότι αυτό θα βοηθήσει πολύ. Εξαρτάται όμως από ένα πράγμα ότι σ' αυτό πρέπει να βοηθήσουμε όλοι, ότι μέσα στα συνδικάτα, μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα υπάρχει μια τέτοια νοοτροπία, δημιουργήθηκε δηλαδή μια τέτοια νοοτροπία και ορισμένα τέτοια μίσση, που αυτά θα πρέπει να παλέψουμε για να τα βγάλουμε, ιδιαίτερα για να πετύχουμε την ενότητα. Εμείς κάναμε ορισμένες προσπάθειες το καλοκαίρι, το φθινόπωρο ιδιαίτερα, κι είχαμε ορισμένες επιτυχίες. Και με τους Μακρήδες ακόμα, σ., θα σας φέρω ένα παράδειγμα, ότι μέσα σ' ένα σωματείο εμείς κατορθώσαμε να βγάλουμε σε συνεργασία με τους Μακρήδες, να βγάλουμε ένα μικτό διοικητικό συμβούλιο του σωματείου, φυσικά με πρόεδρο Μακρηκό γιατί αυτοί σου λένε, πρόεδρο να βγάλουμε, γιατί υπάρχει ένας νόμος ότι αν κάνεις πρόεδρος 4 χρόνια ξέρω γω παίρνει, δεν ξέρω τι μισθό παίρνει εκεί πέρα. Εμείς το πετύχαμε αυτό. Και το σωματείο τώρα πάει καλά. Έχουμε έναν Μακρηκό εκεί πέρα, που τον έχουν πρόεδρο και οι υπόλοιποι όλοι στο διοικητικό συμβούλιο είναι δικοί μας άνθρωποι. Έδειξε ότι εμείς μπορούμε να πετύχουμε την ενότητα και σ' ένα ελάχιστο πρόγραμμα, μπορούμε να συνεργαστούμε και με τον Μακρή ακόμα. Και εδώ, φυσικά, δε με βοήθησε ο Γούσιος. Εγώ, σ., δεν είχα ιδέα καθόλου, πείρα από εργατική δουλειά. Και πολλές φορές του έβαλα ζήτημα, σύντροφε, να κάνουμε μια συνεργασία ξεχωριστή γι' αυτό το πράγμα, να μιλήσουμε, να σου βάλω ορισμένα ζητήματα, γιατί χιλιάδες ζητήματα μπαίνουν. Λοιπόν στάθηκε αδύνατο σύντροφοι. Θα πω παρακάτω ας πούμε για την τακτική της συνεργασίας που κάναμε. Φαντάσου να δεις τι βοήθεια μας έδινε ο Γούσιος κάτω.

Να σας πω λίγα πράγματα, πώς καθοδηγούσε ο Γούσιος κάτω, εμάς ιδιαίτερα τους κομμουνιστές και γενικά όλους. Πώς έπιανε τα ζητήματα κάτω. Πρώτα-πρώτα ο Γούσιος εδώ πέρα είπε ότι είχε 15-16 μήνες κάτω. Μαζί κάναμε, σύντροφοι, 5 συνεργασίες. Εγώ ήμουν ο άνθρωπος που κρατούσα ορισμένα βασικά ας πούμε κομμάτια κι απ' την πλευρά την παράνομη κομματική κι απ' την πλευρά τη συνδικαλιστική κι από έξω προς την επαρχία. Κάθε τρεις μήνες κάναμε μια συνεργασία κι αυτή η συνεργασία η πρώτη αυτή ήταν να φάω την κατσάδα. Έτρωγα μια κατσάδα γερή, και φαντάσου μετά απ' αυτή την κατσάδα (*Μια εξήγηση, σύντροφε, συνεργασία είχας 6 φορές κάθοσαν μαζί και είχατε συνεργασία ή 5 φορές*) 5 φορές στους 16 μήνες, κάθε τρεις μήνες μια φορά. Πρώτα ήταν η κατσάδα, έτρωγα δηλαδή αυτό το ψυχρόλουτρο και μετά άρχιζε η δουλειά, η συνεργασία, φανταστείτε έπειτα απ' αυτό το πράγμα πώς μπορούσα και με τι θάρρος εγώ μπορούσα να του βάλω ορισμένα ζητήματα και προβλήματα που μας απασχολούσαν. Και αυτό το έκανε για να με έχει πάντα από κάτω, για να μην μπορώ εγώ να του πω τίποτε δηλαδή. Κάνα-

με σ., και συνεργασίες σε τέτοιο μέρος ακατάλληλο, φυσικά το Γραφείο το ξέρει και δε χρειάζεται εδώ ν' αναφέρουμε, που ήτανε πέρα για πέρα ακατάλληλο και με έβαλε να του μιλήσω για τη δουλειά μου, για πρόσωπα και για μηχανισμούς. Μου έδινε συντρόφους και ανθρώπους να τους τακτοποιήσω, που εγώ φυσικά δεν ήμουνα έτοιμος κι όταν του έφερνα αντιρρήσεις, ότι δεν έχω σπίτι να τους τακτοποιήσω, άλλο μπαράζι εκεί πέρα, και φυσικά, μου τους φόρτωνε κι όλη αυτή η δουλειά γινότανε σε βάρος της συνομωτικότητας, της επαγρύπνησης, δηλαδή αναγκαζόμουνα να τρέχω περισσότερο, να κάνω περισσότερες κινήσεις και να μην παίρνω και τα κατάλληλα μέτρα που χρειάζονταν να πάρω, για να μπορέσω να τακτοποιήσω αυτόν τον άνθρωπο εφόσον δεν ήμουνα έτοιμος.

Ο Ρίζος δεν κυκλοφορούσε, σύντροφοι, κανονικά. Έβγαине κανονικά, μπορεί να 'βγαине κάθε μήνα, φυσικά δεν έπιανε τα ζητήματα που έπρεπε να πάσει, φαντάσου έβγαине έπιανε ας πούμε, έγραφε για το Κυπριακό και εγώ τον έπιαινα ύστερα από δυο-τρεις μήνες. Το Ρίζο του Αυγούστου, δεν ξέρω, για τεχνικές δυσκολίες, τον πήρα εγώ το Νοέμβρη, τον Οκτώβρη με Νοέμβρη κι έγραφε ας πούμε για το Κυπριακό. Και ξέρετε το Κυπριακό κάτω στην Ελλάδα αλλάζει ώρα με την ώρα, μέρα με τη μέρα. Το ίδιο γινόταν, φυσικά, γύρω απ' τα οικονομικά. Απ' τη μια μεριά έλεγε ότι πρέπει να μην κυκλοφοράς με τα πόδια, να μην πηγαίνεις στα λεωφορεία, άλλη φορά να παίρνεις ταξί, απ' την άλλη μεριά σου έλεγε ότι δε διαχειρίστηκες καλά τα λεφτά. Κι όταν του έκανες λογαριασμό σου 'λεγε ξέρω γω έτσι μου λένε από πάνω.

Πώς ο Γούσιος, σύντροφοι, είδε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας; Ο Γούσιος αμέσως μετά τις αποφάσεις μας έστειλε από ένα μακροσκελέστατο τηλεγράφημα και μας έδινε μια χοντρική ανάλυση ας πούμε των αποφάσεων και μας είπε μάλιστα ότι πρέπει να κατεβεί κάτω η απόφαση, να την αναλύσουμε και να παίρνουμε τις γνώμες των μελών του κόμματος, για πρώτη φορά έβαλε αυτό το πράγμα, ότι πρέπει να μιλάνε ελεύθερα τα μέλη του κόμματος. Σε σημείο, σύντροφοι, που έκλαιγε, σε μια συνεργασία τελευταία που είχαμε μαζί, μαζί μ' έναν άλλο σύντροφο, μέχρι κλάματα ο Γούσιος –που σήμερα εδώ φωνάζει και κάνει– ότι ο Ζαχαριάδης και ο Μπαρτζιώτας μας καταστρέψανε, ότι αυτοί είναι υπεύθυνοι για όλα, ότι εμένα έτσι με κυνήγαγαν, εμένα με είχαν ξεκόψει κάτω εδώ πέρα, και μια σειρά αυτές... Ποιο ήταν όμως το συμπέρασμά μου: ότι ο Γούσιος υπολόγιζε ότι τώρα ξόφλησε ο Ζαχαριάδης, πάει ο Μπαρτζιώτας, ποιος είναι φυσικός αρχηγός του κόμματος; εγώ σου λέει ο Γούσιος. Εγώ κατέβαινα στην Ελλάδα, εγώ έκανα αυτό το πράγμα, εγώ πολέμησα, εγώ ξεμπέρδεψα δεκάδες στο ΔΣ στελέχη, σου λέει εγώ είμαι ο φυσικός αρχηγός του κόμματος. Και μ' αυτή την προϋπόθεση ερχόταν επάνω, αλλά, φυσικά εδώ πέρα βρήκε διαφορετική κατάσταση και ορίστε πού είναι η κατάντια του.

Εδώ θέλω να πω και ένα άλλο πράγμα. Η παλιά καθοδήγηση, σύντροφοι, δεν ευθύνεται, δε φέρνει πολιτική ευθύνη μόνο, φέρνει και ποινική ευθύνη. Ποιος ευθύνεται για τις συλλήψεις αυτές των συντρόφων που δραπέτευσαν. Μπορούσαν αυτοί οι σ. να φύγουν το 1955 απ' την Ελλάδα; Έχω τη γνώμη ότι μπορούσαν. Δραπέτευσαν 26-27 κι έχουσε πιαστεί 16. Ποιος ευθύνεται γι' αυτό; Ποιος ευθύνεται για το σ. Γκένα, ποιος ευθύνεται για το σ. Λίπα, που απ' το 1955 το καλοκαίρι τους ανθρώπους τους ειδοποίησαν να ετοιμαστούν να φύγουν, και να φύγουν και να φύγουν και ορίστε έμειναν και πιάστηκαν. Επειτα η καθοδήγηση ασυλλόγιστα, αψυχολόγητα έστειλε σ. κάτω και κοπέλες, χωρίς να έχουν καμιά αυτή, ας πούμε, κανένα έτοιμο προτέρημα, καμιά δυνατότητα για να μπορέσουν να δουλέψουν παράνομα. Συντρόφους που δεν είχαν ιδέα από πόλη πρώτα-πρώτα. Που κατέβαιναν για πρώτη φορά και βλέπαν όλο τον κόσμο για χαφιέδες. Που αυτοί όχι μόνο να δουλέψουν δεν μπορούσαν, αλλά γινόταν και βάρος της οργάνωσης εκεί πέρα. Να τους τακτοποιήσεις, δε βγαίνανε έξω, φοβότανε τον κόσμο, και το σπίτι που τους έβαζε και κινδύνευε το φοβότανε. Κι αυτό το πράγμα, πρέπει το Γραφείο, η καθοδήγηση, να το ξεκαθαρίσει, να το διορθώσει. Δεν τους στέλνουν αψυχολόγητα εκεί κάτω. Γιατί να μη στέλνονται σύντροφοι που είναι από πόλεις κάτω, που έχουν και μια δυνατότητα για να μπορέσουν να φτιάξουν ένα καινούργιο μηχανισμό. Να τους τραβήξεις ορισμένους σ. από κάτω. Και κάτι κοπελίτσες, κάτι αυτά που ήρθαν κάτω δεν κάνουν τίποτα δυο χρόνια και δεν κάνουν τίποτα. Κι έχω τη γνώμη ότι η καθοδήγηση πρέπει να οργανώσει σε διαφορετική βάση την παράνομη δουλειά. Φυσικά εγώ θα κάνω συγκεκριμένες προτάσεις πώς μπορούμε να οργανώσουμε και να χτίσουμε τώρα, αλλά οι άνθρωποι που θα στέλνονται από δω πέρα, έχω τη γνώμη ότι δεν πρέπει να στέλνεται πολύς κόσμος κάτω. Γιατί κάτω υπάρχουν σύντροφοι μας εκεί πέρα ντόπιοι, γιατί αυτούς να μην τους δώσουμε δουλειά, γιατί να τους παραμερίσουμε, και να στέλνουμε από δω πέρα τσουβαλάτους κάτω; Θα κάνω συγκεκριμένη πρόταση για τούτο το πράγμα, φυσικά, θα τη δώσω στο Γραφείο, πώς μπορούμε να οργανώσουμε ας πούμε πιο καλύτερα και να χτίσουμε πιο καλύτερα τις παράνομες οργανώσεις να μη μας χτυπούν. Φυσικά, εδώ υπάρχουν ένα σωρό, σ., λάθη και στραβά που γίνονταν. Τους νόμιμους ανθρώπους τους παίρναμε, ήταν νόμιμοι και τους κάναμε παράνομους. Και τους έπιανε κι ο νόμος 375 για κατασκοπία. Λοιπόν δεν αφήναμε τους ανθρώπους, στελέχη δηλαδή, συνδικαλιστικά και κομματικά να πάνε να δουλέψουν στην ΕΔΑ. Τους λέγαμε αν θα πάτε εκεί πέρα θα σας διαγράψουμε. Ενώ εμείς μπορούσαμε να δώσουμε πολύ υλικό εκεί πέρα και να βοηθήσουμε και να προωθήσουμε τη νόμιμη δουλειά. Όλα αυτά γίνονταν ένα στραπάτσο, που δεν μπορούσες να το ξεκαθαρίσεις και έμενε η εντύπωση και μέχρι τώρα και σήμερα ακόμη ότι και βάζουν φυσικά το ερώτημα αυτό, το ζη-

τημα ότι πρέπει να ξεκαθαριστούν οι σχέσεις μας με την ΕΔΑ. Φυσικά τώρα τελευταία σωστά το τοποθέτησε το κόμμα. Αλλά μέχρι προχτές το βάζαν αυτό το ζήτημα. Ότι πρέπει να ξεκαθαριστούν οι σχέσεις μας με την ΕΔΑ γιατί μέχρι τώρα, σ. υπήρχε ένα τσαλαβούτηγμα τέτοιο που....

Εγώ θέλω να πω και δυο λόγια για το σ. Βλαντά εδώ πέρα γιατί ο Γούσιας δεν είναι. Ο σ. Βλαντάς ήθελε, έχει 400 σελίδες, και ζήτησε 6-7 ώρες να μιλήσει. Εγώ θα κάνω μια πρόταση. Ο σ. Βλαντάς εδώ έπρεπε να δει την ουσία του ζητήματος, και να μη δει μόνο την κριτική που του γίνεται. Έπρεπε να μας πει εδώ πέρα για τα λάθη του και τις αδυναμίες του. Πρέπει να διαπιστώσει ο σ. Βλαντάς κι όλη η καθοδήγηση ήταν ξεκομμένη από την Ελλάδα κι απ' την πραγματικότητα κάτω. Και καλά θα 'ναι αυτές τις σελίδες να τις κρατήσει να πάει να μιλήσει κάτω στην Ελλάδα. Αλλά έπειτα κι από το γράμμα που δημοσιεύτηκε κάτω και μιλάνε ειδικά οι Πειραιώτες που τον ξέρουνε το σ. Βλαντά, έκανε κακή εντύπωση. Δεν μπορεί να το καταλάβουν ότι εσύ, λέει ήσουν μέλος του ΠΓ τι θα πει σε γέλασε ο Ζαχαριάδης, πήγες στην Τασκέντη, είδες την κατάσταση, δεν μπόρεσες να δεις την κατάσταση; Κι ούτε μπορεί να μιλάει εδώ ο σ. Βλαντάς ότι δεν έκανε προβοκάτσια ενάντια στη ΣΕ. Το γράμμα του μέσα γράφει ότι με εξαπάτησε ο σ. Ζαχαριάδης και καταφέρθηκα ξέρω γω μέχρι σε αντίθεση με τη ΣΕ. Άμα θα πάει κάτω ο σ. Βλαντάς έτσι, χωρίς να κάνει εδώ πέρα, να βγει ανοιχτά να πει τα λάθη του θα τον μάσει με τα σάπια λεμόνια. Το ίδιο θα κάνει και για τον Ζαχαριάδη. Φυσικά, για τον Γούσια, εμένα η γνώμη μου, σύντροφοι, είναι ότι ο Γούσιας όχι για καθοδηγητής δεν έκανε, κι ούτε ήταν ο άνθρωπος που μπορούσε να πιάσει την κατάσταση κάτω στην Ελλάδα, κι ας μην είχε αυτούς τους σατραπισμούς που είχε, αλλά ούτε για μέλος του κόμματος δεν κάνει.

Σύντροφοι, υπάρχουν σήμερα οι προϋποθέσεις, που μπορούμε εμείς να αναπτύξουμε ένα μαζικό πατριωτικό κίνημα κάτω στην Ελλάδα; Νομίζω υπάρχουν και είμαι αντίθετος μ' αυτά που είπε ο σ. Πορφυρογέννης. Υπάρχουν σήμερα και διάθεση για πάλη και για κινητοποιήσεις της εργατικής τάξης και απεργιακούς αγώνες έχουμε, και ξεσήκωμα γενικότερα ας πούμε και σπάσιμο αυτής της φοβίας κάτω υπάρχει. Τι έγινε. Ο σ. Πορφυρογέννης φυσικά, δεν ξέρω αν ήταν, έχεις υπόψη σου τις προεκλογικές συγκεντρώσεις τι γινότανε σ. Πορφυρογέννη; Εκεί χαλούσε ο κόσμος. Εκεί κατεβαίνανε με συνθήματα, με πανό: αμνηστία, νομιμοποίηση του ΚΚΕ, κατάργηση των πάντων, χιλιάδες λαός. Σήμερα υπάρχει ας πούμε ανέβασμα των απεργιακών αγώνων, εκείνο που πρέπει να πετύχουμε εμείς να παλέψουμε να συνενώσουμε και την εργατική τάξη αλλά και όλους τους πατριώτες κάτω εκεί πέρα σ' ένα πλατύ δημοκρατικό μέτωπο, ενάντια στο Συναγερμό, ενάντια δηλαδή στον Καραμανλή.

XXII σ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Από το υλικό, άγνωστο φυσικά σε μας στην Ελλάδα, που πρόφθασα να δω στον ελάχιστο χρόνο που βρίσκομαι ανάμεσά σας, και από τις ομιλίες των Βλαντά, Γούσια και Ζαχαριάδη κατάλαβα ακριβώς εκείνο που διαισθανόμαστε στην Ελλάδα τους τελευταίους μήνες, ότι δηλαδή, αντί να τραβήξει το κόμμα μας ενωμένο και απερίσπαστο για την πραγματοποίηση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, και ν' ανασυγκροτήσει τον παράνομο μηχανισμό μας, ν' ανεβάσει το κύρος του κόμματος ακόμα πιο ψηλά και ν' αγκαλιάσει και καθοδηγήσει το πλατύ λαϊκό κίνημα που άρχισε ν' αναπτύσσεται στη χώρα μας, το κόμμα και η συλλογική ηγεσία του ήταν υποχρεωμένο ν' απασχολείται συνεχώς με το πώς θα υπερνικήσει τα εμπόδια και τους φραγμούς που ύψωνε μπροστά στο κόμμα η καθαιρεμένη ηγεσία.

Η πρώην ηγεσία όχι μόνο αρνήθηκε να δει με πνεύμα ειλικρινούς αυτοκριτικής τα λάθη της και να βοηθήσει με όλες τις δυνάμεις της το κόμμα μας να τραβήξει μπροστά και ν' ανταποκριθεί στα καινούργια ιστορικά του καθήκοντα, αλλά αντίθετα, όπως αποδείχεται και από τη στάση της και από τους λόγους τους, τις ομιλίες τους μέσα στην Ολομέλεια, συγκεκριμένα τις ομιλίες των Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια, βάζουν πυρά ομαδόν και απ' το ίδιο ταμπούρι εναντίον των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, έρχονται σε αντίθεση με ολόκληρο το κόμμα, με τους κομμουνιστές στην Ελλάδα, τους φυλακισμένους κι εξόριστους συντρόφους μας και απειλούν με διάσπαση το κόμμα μας. Και όλα αυτά ύστερ' απ' την αυτοκριτική που έκαναν και που για να μιλάμε ανοιχτά οι κομμουνιστές κι ο λαός στην Ελλάδα δεν την είδαν με καλό μάτι. Αμφισβήτησαν την ειλικρίνειά τους. Για την αυτοκριτική μάλιστα του Γούσια, πολλοί λένε στην Ελλάδα, ότι ο Γούσιος τώρα πάει να βγάλει την ουρά του έξω από το χορό. Εδώ πρέπει να πω ότι με ικανοποίηση άκουσα την αυτοκριτική στην ομιλία που έκανε ο σ. Μπαρτζιώτας, γιατί όλοι στην Ελλάδα περιμέναμε από την πρώτη στιγμή ν' ακούσουμε ανοιχτά να πουν τα λάθη τους και να βοηθήσουν το κόμμα. Η ζωή φυσικά θ' αποδείξει την ειλικρίνεια των όσων ειπώθηκαν.

Θεωρώ σαν πρωταρχική υποχρέωσή μου σύντροφοι, να τηρήσω την εντολή των συντρόφων μας στην Ελλάδα, που μαζί τους γεύτηκα τη ζωή της φυλακής, της εξορίας και της παρανομίας και να εκφράσω τη θέλησή τους για να υπερασπίσουμε τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, και να φυλάξουμε με κάθε θυσία την ενότητα του κόμματός μας. Έζησα κοντά στη βάση, ανάμεσα στο λαό μας, πλάι στους φυλακισμένους και τους εξόριστους γι' αυτό θα

προσπαθήσω να σας μεταφέρω όσο μπορώ τις σκέψεις τους και τη φωνή τους.

Όταν γύρισα από την εξορία και συνδέθηκα με την παράνομη δουλειά, στις αρχές του 1953, ο καθοδηγητής μου μου έδωσε για να μελετήσω το βιβλίο του Ζαχαριάδη *Προβλήματα καθοδήγησης* και μου είπε να το έχω σαν μπουσούλα στη δουλειά μας. Το διάβασα προσεχτικά μαζί με άλλους συντρόφους, μα μας άφησε πάρα πολλές απορίες και ερωτηματικά που αποφεύγαμε όμως να τα κουβεντιάσουμε με την καθοδήγησή μας, από το φόβο να μην κακοχαρακτηριστούμε, πράγμα πολύ συνηθισμένο τότε. Μέσα στο πνεύμα της προσωπολατρίας στον Ζαχαριάδη και της εμπιστοσύνης στο αλάθητό του, που καλλιεργούσαν και στην Ελλάδα συστηματικά, ήταν πολύ δύσκολο να μιλήσεις, να πεις τη γνώμη σου στην καθοδήγηση και πολύ περισσότερο όταν επρόκειτο για βασικές θέσεις του Ζαχαριάδη.

Μας έκανε εντύπωση το γεγονός ότι ενώ μιλάει ο Ζαχαριάδης μέσα στο βιβλίο του αυτό συνέχεια για την ανάγκη της κριτικής και αυτοκριτικής, ο ίδιος δεν κάνει αυτοκριτική, έστω και σαν παράδειγμα για το παραμικρό, και αυτό τη στιγμή που όλοι μας, εξόριστοι και φυλακισμένοι, παράνομοι, συμπαθούντες και μαζί ολόκληρος ο ελληνικός λαός είχαν χωνέψει πια καλά ότι η αποχή μας απ' τις εκλογές του 1946, αυτή η μικρή λεπτομέρεια, όπως έλεγε χτες στην ομιλία του ο Ζαχαριάδης, ήταν βασικό και μεγάλο λάθος, και το είχαμε ζηήσει αυτό το λάθος σ' όλη του την καταστροφική του δύναμη πάνω στο πετόι μας. Όποιος έζησε τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα συχνά θα 'κουσε κι απ' το στόμα απλοϊκών ανθρώπων που συμπαθούν τον αγώνα μας τη φράση: Ο Ζαχαριάδης με την αποχή του το 1946 μας πήρε στο λαιμό του και μας πήγε πολλά χρόνια πίσω.

Χτες στην ομιλία του ο Ζαχαριάδης είπε ότι 30 χρόνια πολεμούσε το κινέζικο κόμμα, 30 χρόνια πολεμούσαν οι Κινέζοι, κι εμείς θα μπορούσαμε 5 χρόνια ακόμα να κρατήσουμε. Αν δεν ήταν η κρίση του Τίτο δε θα μπορούσαν να μας ξηλώσουν. Εδώ ισχύει η παροιμία ότι ο πνιγμένος απ' τα μαλλιά του πιάνεται. 30 χρόνια πολεμούσε το μεγάλο κινέζικο κόμμα δεμένο όμως με το λαό, ξεκαθαρίζοντας τα λάθη του, ενώ εμάς, το κόμμα μας, ο Ζαχαριάδης το απομόνωσε με την αποχή του από τις μάζες και μας οδήγησε στην ήττα και μετά φυσικά τα φόρτωσε όλα στον Μάρκο.

Βασικές θέσεις του Ζαχαριάδη, όπως, π.χ., το κύριο χτύπημα πρέπει να το καταφέρουμε στον Πλαστήρα και το λεγόμενο δημοκρατικό Κέντρο, ενώ λίγους μήνες πριν είχαμε ζηήσει το γεγονός, με την τακτική μας αυτή στις εκλογές του 1952 ενισχύσαμε τη θέση του κύριου εχθρού μας Παπάγου, μας γεννούσανε μια σειρά απορίες. Και σε συνέχεια η φράση που ο Ζαχαριάδης χρησιμοποιεί μέσα στο βιβλίο του αυτό, όπως ότι «η Ελλάδα σήμερα είναι ένα καζάνι που βράζει έτοιμο να εκραγεί». Η «ο τρίτος γύρος που πλησιάζει και τό-

σο τον τρέμουν οι εχθροί μας», δυνάμωναν τη σύγχυσή μας και μας έφερναν σε δύσκολη θέση, κι αυτό γιατί βλέπαμε και ζούσαμε ότι ο Ζαχαριάδης διαπίστωνε, μετά την ήττα μας το 1949, την ύπαρξη επαναστατικής κατάστασης στην Ελλάδα τη στιγμή που εμείς που ζούσαμε εκεί πέρα, ζούσαμε σ' όλη την έκταση της την ψυχολογία που είχε δημιουργήσει και η δεύτερη ήττα μας στις γραμμές μας και στο λαό.

Και με ποιο τρόπο θα πείθαμε, σύντροφοι, τους κομμουνιστές, τους συμβαθούντες και ολόκληρο τον ελληνικό λαό, ότι η πολιτική μας είναι σωστή και ειλικρινής όταν ενώ από τη μια μεριά προσπαθούσαμε ν' αναπτύξουμε τον αγώνα του λαού μας για την ειρήνη, τη γενική αμνηστία, την ομαλότητα και να πετύχουμε την πατριωτική του ενότητα, από την άλλη ο Ζαχαριάδης τόνιζε στο βιβλίο του *Προβλήματα Καθοδήγησης* ότι κρατάμε τα όπλα παραπόδα, κι εδώ αυτόματα σ' όλους μας ξεπηδούσε το ερώτημα: Πού κρατάμε τα όπλα παραπόδα; μέσα στο έδαφος των χωρών που μας φιλοξενούν, μέσα στο έδαφος των ΛΔ και της Σοβιετικής Ένωσης; Είναι ολοφάνερο σύντροφοι, πως έτσι ο Ζαχαριάδης έδινε στην προπαγάνδα της κυβέρνησης της Αθήνας και των Αμερικάνων τα όπλα ακριβώς που ζητούσαν για να κατασκευοφαντούν τις ΛΔ και τη ΣΕ, ότι δήθεν εκπαιδεύουν και εξοπλίζουν τους Έλληνες πρόσφυγες, και προετοιμάζουν τον πόλεμο εναντίον της Ελλάδας. Έτσι με τις θέσεις που υποστήριζε ο Ζαχαριάδης, οι Αμερικάνοι και η κυβέρνηση του Παπάγου τροφοδοτούσαν την αχαλίνωτη προπαγάνδα τους για τον από Βορρά κίνδυνο και κατασκευοφαντούσαν το κόμμα μας ότι δήθεν ετοιμάζει τον τρίτο γύρο. Έτσι δικαιολογούσαν και τη διατήρηση του καθεστώτος του εμφυλίου πολέμου που κόστισε και τη ζωή ακόμα τόσων συντρόφων μας. Πιστεύω, σύντροφοι, πως μπορούμε να βγάλουμε τα συμπεράσματά μας για το πόσο ζημίωσε το κόμμα μας αυτή η αλλοπρόσαλλη και τυχοδιωκτική πολιτική και πόσο μας αποξένωνε από το λαό μας, που ύστερα από τόσο αίμα και θυσίες διψούσε και διψά για μια ειρηνική ζωή και ομαλές πολιτικές εξελίξεις.

Μέσα στο 1953 είχαμε πετύχει να φτιάσουμε ένα στοιχειώδη μηχανισμό, να συγκροτήσουμε τις κομματικές μας οργανώσεις σ' όλες τις βασικές συνοικίες της περιοχής που δούλευα, να κυκλοφορεί ο Τύπος μας και να 'χουμε μια μικρή οικονομική δουλειά. Τα κομματικά μας μέλη όμως ήταν λιγοστά και τα πιο πολλά φυλακισμένοι κι εξόριστοι, άνθρωποι γνωστοί στην Ασφάλεια που ήταν δύσκολο να κινηθούν. Τα καινούργια κομματικά μας μέλη ήταν μετρημένα στα δάκτυλα. Σταθερός προσανατολισμός στην οργάνωση, στη μαζική δουλειά δεν υπήρχε. Ο κύκλος των εξωκομματικών ήταν περιορισμένος. Ο ίδιος σχεταρισμός χαρακτήριζε τη δουλειά μας και στο πατριωτικό μέτωπο. Εδώ πρέπει να πω ότι υπήρχε σύγχυση. Ταυτίσαμε τους εξωκομματικούς με το πατριωτικό μέτωπο. Τότε καθοδηγητής μου ήταν ο Λιόλιος, που

αργότερα με παρέδωσε στην Ασφάλεια. Οι πρώτες κουβέντες που μου είπε ήταν: Ότι μέσα σ' ένα μήνα πρέπει να διπλασιάσουμε τα κομματικά μας μέλη και από 60 να γίνουν 120, και τον άλλο μήνα να φτάσουν τα 250. Δε συμφώνησα μ' αυτά τα πλάνα γιατί οι οργανώσεις μας ήταν ακόμα μικρές, και ξεκομμένες από το λαό στις γειτονιές και από τα μαζικά κέντρα που είχε η περιοχή μας, εργοστάσια, νοσοκομεία, εκπολιτιστικούς συλλόγους και αθλητικά σωματεία. Ο Λιόλιος μου απάντησε: Δεν ξέρω τι θα κάνεις αλλά είναι προσωπική εντολή του Ζαχαριάδη, η ΚΟΑ μέχρι τα τέλη του 1953 να 'χει 3.000 μέλη και εσείς πρέπει να 'χετε τουλάχιστο 250. Και σε συνέχεια που τόνισε ότι θα δουλέψουμε όχι όπως ξέραμε παλιά, αλλά με στιλ και ρυθμούς Δημοκρατικού Στρατού. Θα δουλέψουμε σα να δίνουμε μάχη με το πιστόλι στο χέρι. Κι ακόμα πως το κάθε καθήκον που βάζει η καθοδήγηση μοιάζει με διαταγή. Όταν αργότερα είδε πως το πλάνο με τα 250 μέλη δεν μπορέσαμε ούτε να το πλησιάσουμε, άρχισαν οι φοβέρες για αντικαταστάσεις, καθαιρέσεις, διαγραφές. Πρέπει να το πούμε, δουλεύαμε σ' ένα κλίμα πίεσης, σύγχυσης και παραζάλης. Η πίεση της καθοδήγησης με τις ανεδαφικές αξιώσεις της μας είχε γίνει σωστός βραχνάς. Φτάσαμε σ' ένα σημείο που δεν ξέραμε τι να κάνουμε και πώς να φερθούμε. Να λέμε ψέματα; Να δίνουμε παραφουσκωμένα στοιχεία; Η να δεχόμαστε τη συνεχή και βίαιη κριτική, τους χαρακτηρισμούς και τις απειλές για διαγραφή κλπ.; Καθρέφτης για τη δουλειά μας ήταν η αποτυχία της εκδήλωσης των ανέργων που οργανώσαμε στις αρχές του 1954 έξω από το υπουργείο Εργασίας. Κάναμε προσπάθειες και θυσίες, σύντροφοι, είχαμε ορισμένες επιτυχίες στη δουλειά μας κατά διαστήματα που δεν μπορούνε να αγνοηθούν. Φτιάσαμε κάτι παραπάνω από κεινο που υπήρχε μα σταθήκαμε σ' ένα σημείο και δεν μπορούσαμε να προχωρήσουμε πιο πέρα και να συνδεθούμε με το λαό. Και το χειρότερο ήταν το ότι ακριβώς κάθε φορά που είχαμε κάποια επιτυχία στην ανασυγκρότηση της δουλειάς μας και πηγαίναμε να σηκώσουμε κεφάλι, δεχόμαστε απανωτά τα χτυπήματα της Ασφάλειας, που είχαν σαν αποτέλεσμα την αποδιοργάνωση των κομματικών οργανώσεων, τη σύγχυση στις γραμμές μας. Η χαφιεδοφοβία μεγάλωνε, η δουλειά μας γινόταν πιο δύσκολη. Οι θυσίες που έδινε συνεχώς το κόμμα μας σε στελέχη του που πέφτανε στα χέρια της Ασφάλειας, βασανίζονταν και ρίχνονταν στις φυλακές ήταν πολύ μεγαλύτερες από τα αποτελέσματα που είχαμε στην κομματική μας ανασυγκρότηση και δουλειά. Οι δισταγμοί, οι ταλαντεύσεις, οι αμφιβολίες, τα ερωτηματικά ανάμεσα στα κομματικά μας μέλη, τους εξωκομματικούς και τους συμπαθούντες μεγάλωναν. Παρόλες τις προσπάθειές μας, το αίσθημα της χαφιεδοφοβίας δεν μπορέσαμε να το εξουδετερώσουμε και να το υπερνικήσουμε τελικά. Οι εξηγήσεις που δίναμε για όλα αυτά τα χτυπήματα, και όσα επακολούθησαν, δεν ικανοποιούσαν τον κόσμο μας, που ψιθυρι-

στά έλεγε τη γνώμη του: ότι δηλαδή θα πρέπει να γίνει πολύ προσεχτικός έλεγχος στις συνδέσεις της παράνομης δουλειάς στην Ελλάδα με το κόμμα στο εξωτερικό, γιατί κάπου προς τα κει θα 'πρεπε να αναζητήσουμε τα αίτια για τα συνεχή και σοβαρά χτυπήματα που δεχόμαστε, ιδίως για τα χτυπήματα των συντρόφων που ερχόντουσαν απ' εδώ στην Ελλάδα.

Η εισήγηση του Γούσιας στην ΚΕ τον Απρίλη του 1954 και η απόφαση που πάρθηκε με βάση αυτή την εισήγηση, πρέπει να σας πω σύντροφοι, ότι δεν είχε καλό αντίκτυπο ανάμεσα στα κομματικά μας μέλη στην Ελλάδα. Έδινε πάρα πολλά στοιχεία για την παράνομη δουλειά μας και μας εξέθετε σε κινδύνους. Γι' αυτή την απόφαση ο Ζαχαριάδης στο άρθρο του «Προβλήματα και συμπεράσματα από την κομματική οργανωτική δουλειά μας σήμερα», που δημοσιεύτηκε τον Ιούνη του 1954 έγραφε: «Μόλις ανακοινώθηκε η απόφαση του Απρίλη 1954 της ΚΕ του ΚΚΕ κινητοποιήθηκε αμέσως όλο το ποικιλώνυμο χαφιεδολόι και στα επιτελεία τους και στα ειδικά τους συνεργεία, μελέτησε προσεχτικά την απόφαση αυτή και καθόρισε πώς θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί από τους χαφιέδες η απόφαση αυτή.» Θέλουμε καλύτερη ομολογία; Πολύ σωστές είναι οι διαπιστώσεις και ασφαλώς θα ξέρει πάρα πολλά ο Ζαχαριάδης, για να κάνει αυτές τις διαπιστώσεις. Γιατί πραγματικά δεν υπάρχει λεπτομέρεια από τους τρόπους μας στις παράνομες οργανώσεις της Ελλάδας, που να μην αναφέρεται μέσα σ' αυτή την εισήγηση του Γούσια. Το ίδιο έκανε και το «ΦΑ». Άκουσα κομματικά μέλη να λένε τότε: «Μα τι πάθαν αυτοί εκεί πέρα που βρίσκονται; Δεν καταλαβαίνουν κάτω από ποιες συνθήκες δουλεύουμε εμείς στην Ελλάδα; Γιατί κάθονται και δίνουν τόσα στοιχεία από τη δουλειά μας; και ουσιαστικά μας προβοκάρουν;» Ακόμα μέσα σ' αυτή την εισήγηση ο Γούσιας, που στην ομιλία του διαμαρτυρόταν έντονα ότι υπάρχει σήμερα επάρκεια, έγραφε τότε. «Ο κόσμος δεν επηρεάστηκε από τις διαγραφές του Παρτσαλιδη κλπ. γιατί κανένας δεν τον υπολογίζει, ο λαός μας τους θεωρεί εχθρούς και προδότες, αν πρόκειται καμιά φορά να προφέρει κανείς το όνομά τους, το προφέρει σαν όνομα κανάγια, προδότη.» Θα 'θελα να 'ταν ο Γούσιας εδώ για να τον ρωτήσω, αν οι διαπιστώσεις αυτές που λέει ότι έκανε στην Ελλάδα, ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, όπως τη ζήσαμε στην πατρίδα μας. Μπορώ να σας διαβεβαιώσω σύντροφοι, ότι από τους φυλακισμένους και εξόριστους που έζησα 6 χρόνια μαζί τους, από τα κομματικά μας μέλη μέσα στη δουλειά, μα και σε διάφορες συζητήσεις με τους συμπαθούντες δεν άκουσα κανένα ποτέ να εκφράζεται με παρόμοιες εκφράσεις για τους συντρόφους μας. Ούτε τους θεωρούσαν αποκλειστικά υπεύθυνους για τα σοβαρά λάθη που έγιναν. Ακόμα πρέπει να σας πω πως πολλοί σύντροφοί μας και συμπαθούντες εκφράζουν αμφιβολίες και δεν πείστηκαν για το ότι η εκτέλεση του Πλουμπιδη ήταν σκηνοθετημένη και καθημερινά μας γέμιζαν με

τα ερωτήματά τους. Εδώ δεν πρέπει να σας κρύψω σ. ότι όλες αυτές οι διαγραφές, κατηγορίες και χαρακτηρισμοί ηγετικών στελεχών του κόμματός μας, δυνάμωσαν τη σύγχυση στις γραμμές μας και εξέθεταν στα μάτια του λαού το κύρος του κόμματος και παρουσίαζαν το κόμμα μας σαν κόμμα χαφιέδων και προβοκατόρων. Αυτή η πολιτική που ακολουθήθηκε από την παλιά ηγεσία του κόμματος, πολιτική μηδενισμού του πιο πολύτιμου κεφάλαιού του, των ηγετικών δηλαδή στελεχών του, μας γέμιζε πικρα και δε μας έδινε φτερά για τη δουλειά μας. Και ακόμα πλήγωσε τα αισθήματα του λαού μας, που δεν έπαψε να αγαπάει το κόμμα μας, να το νιώθει σαν το μοναδικό κόμμα που υπερασπίζει τα συμφέροντά του και δεν έπαψε ούτε στιγμή να θαυμάζει τους αγώνες μας και να τους ενισχύει. Στην απέραντη μνήμη του ο ηρωικός και αλύγιστος λαός μας διατηρεί άσβεστους τους δοξασμένους αγώνες του κόμματός μας στα βουνά και στις πόλεις. Παρόλα τα μεγάλα μας λάθη και τις θυσίες που του κόστισαν, ο λαός μας περιβάλλει με στοργή τους παράνομους κομμουνιστές, φροντίζει τους φυλακισμένους και τους εξόριστους και αγωνίζεται καθημερινά για την απελευθέρωσή τους, για τη γενική αμνηστία.

Ο λαός μας θέλει να ξέρει το ΚΚΕ σαν το κόμμα των θυσιών και των ηρώων και αυτό το δείχνει σε κάθε στιγμή και σε οποιαδήποτε εκδήλωσή του. Κανείς σήμερα δε μιλάει για Βούλγαρους, προδότες, σφαγιαστές, συμμορίτες. Η προπαγάνδα της κυβέρνησης πέφτει στο κενό και δείχνει τη μεγάλη αγεφύρωτη αντίθεση της με το λαϊκό αίσθημα.

Ένας καινούργιος αέρας φυσάει σήμερα στη χώρα μας. Ένας αέρας πατριωτικής ενότητας και δημοκρατικής αλλαγής, που δυναμώνει από τις μεγάλες επιτυχίες των προοδευτικών δυνάμεων σ' όλο τον κόσμο, κι απ' την πάλη του λαού μας με επικεφαλής τους κομμουνιστές.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έδωσαν γερά όπλα στους συντρόφους μας που δουλεύουν στη νόμιμη και παράνομη δουλειά. Στη δουλειά τους για το πατριωτικό μέτωπο δε συναντούν τέτοια εμπόδια και φραγμούς, όπως προηγούμενα, όταν ο ραδιοφωνικός σταθμός της «ΕΕ» κι ο Ζαχαριάδης στα άρθρα του χρησιμοποιούσαν βαριούς χαρακτηρισμούς για τους ηγέτες του Κέντρου. Η φρασεολογία αυτή δεν ήταν σύμφωνη με τα όσα διακηρύσσαμε για τη συσπείρωση των δημοκρατικών δυνάμεων. Χαρακτηρισμοί που έδινε σε άρθρα του ο Ζαχαριάδης λίγο καιρό πριν απ' τις δημοτικές εκλογές του 1954 για τον Παπανδρέα όπως: σπεκουλάντης της πολιτικής, αμερικανόδουλος, πολιτικάντης, προβοκάτορας και προδότης, πολιτικάντης γυρολόγος, ανιστόρητος πολιτικά και αγράμματος κοινωνικά, σαν εκφράσεις δεν αρμόζαν στο στόμα γραμματέα του ΚΚΕ. Αναμόχλευαν παράλληλα και όξυναν τα πάθη και έμπαιναν αποφασιστικός φραγμός στη δουλειά μας, για την πατριωτική ενότητα και τη δημοκρατική αλλαγή.

Ύστερ' απ' όλα αυτά γίνεται φανερό σύντροφοι, το γιατί οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έδωσαν φτερά στους σ. μας που δουλεύουν στην παράνομη και νόμιμη δουλειά μας στην Ελλάδα. Η 6η Ολομέλεια έδωσε απάντηση σε μεγάλα βασικά ερωτήματα που συγκινούσαν και συγκινούν τα μέλη του κόμματος, τους οπαδούς του, τις πλατιές μάζες του λαού, έβγαλε το κόμμα από το δρόμο της λαθεμένης σεχταριστικής πολιτικής και χάραξε το δρόμο για μια σωστή και ρεαλιστική πολιτική που με βάση την πάλη για την εθνική ανεξαρτησία, τη δημοκρατία και την ειρήνη προωθεί σταθερά τη συγκέντρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων της χώρας. Έτσι εξηγείται η βαθιά απήχηση που βρήκαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στο λαό και στον πολιτικό κόσμο της χώρας.

Ο Μαρσό, ο γνωστός ανταποκριτής του γαλλικού πρακτορείου και της Μοντ στην Αθήνα έγραφε τις μέρες που δημοσιεύτηκαν στις αθηναϊκές εφημερίδες οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας: «Η καθαίρεση του Ζαχαριάδη έγινε παρά πολύ ευχάριστα δεκτή από τους Έλληνες κομμουνιστές οι οποίοι εμπνέονται από την ελπίδα μιας αναγέννησης της ηγεσίας του ΚΚΕ και μιας αλλαγής των μεθόδων της.»

Οι κομμουνιστές της Ελλάδας δέχτηκαν χωρίς κλονισμούς τις αποφάσεις της 6ης. Δεν είναι τυχαίο σύντροφοι, το γεγονός ότι οι φυλακισμένοι κι εξόριστοι σύντροφοί μας, αμέσως χαιρέτισαν με ενθουσιασμό τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και τις ενέκριναν χωρίς καμιά επιφύλαξη. Φυσικά υπάρχουν ορισμένα σημεία γύρω από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας που πρέπει ν' αναλυθούν στους συντρόφους απ' την Ελλάδα, και να τους δοθούν οι αναγκαίες διευκρινίσεις. Τίποτα δε μας ήταν γνωστό για τις αντιδιεθνιστικές ενέργειες του Ζαχαριάδη, για τον τρόπο που συμπεριφερόταν στα αδελφά κόμματα. Πολύ λίγα πράγματα ξέραμε για τα γεγονότα της Τασκέντης, και το φρικτό εσωκομματικό καθεστώς εδώ έξω. Για την υπόθεση του Γουσόπουλου δεν ξέραμε περισσότερα απ' όσα έγραφε η ανακοίνωση. Είναι αναγκαίο οι σύντροφοί μας πρέπει να κατατοπιστούν καλά για το έγκλημα αυτό που έγινε σε βάρος του κόμματός μας, από την πρώην Γραμματεία του.

Πρέπει να βρεθεί ο κατάλληλος τρόπος να γίνει ο καλύτερος συνδυασμός των νόμιμων και παράνομων δυνατοτήτων, και να κυκλοφορήσουν στην Ελλάδα τα κυριότερα κομματικά ντοκουμέντα μετά την 6η Ολομέλεια. Αυτό θα βοηθήσει σ. αποφασιστικά για το παραπέρα δυνάμωμα της δουλειάς μας στην Ελλάδα. Όσοι βάζουν φραγμούς στη δουλειά του κόμματος, εκείνοι που προσπαθούν να αποσπάσουν την προσοχή του κόμματος από το κεντρικό του καθήκον, που είναι η οργάνωση και καθοδήγηση της δουλειάς μας στην Ελλάδα, η ανασυγκρότηση του παράνομου μηχανισμού μας, πάνω σε γερές βάσεις, η δημιουργία παράνομων κομματικών οργανώσεων ικανών να συνδεθούν πιο

στενά με την εργατική τάξη, και όλους τους εργαζόμενους στη χώρα μας, ικανών να καθοδηγήσουν τους καινούργιους αγώνες του λαού μας, όλοι αυτοί πρέπει να νιώσουν καλά ότι το κόμμα είναι αποφασισμένο να πραγματοποιήσει την ιστορική του αποστολή, και χωρίς αυτούς. Αυτή είναι απαίτηση των κομμουνιστών στην Ελλάδα και όλων των τίμιων πατριωτών που συμπαθούν τον αγώνα μας.

Ο Γούσιας στην ομιλία του έλεγε και ξανάλεγε ότι το κόμμα έχει διασπαστεί και αποσυντίθεται ότι το κόμμα καταστρέφεται. Χωρίς αμφιβολία όλα αυτά τα λέει, γιατί κάνει σύγχυση ανάμεσα στο κόμμα και τον εαυτό του. Έχει συνηθίσει να πιστεύει ότι το κόμμα είναι ο Γούσιας. Θα πρέπει να ξέρουν όλοι καλά, όσοι ονειρεύονται διάσπαση του κόμματος, ότι δεν πρόκειται να βρουν ούτε ένα οπαδό στην Ελλάδα.

Ο Γούσιας είπε ότι η συλλογική ηγεσία εγκατέλειψε το κόμμα στην Ελλάδα, ακαθοδήγητο. Τα γεγονότα όμως τον διαψεύδουν. Εδώ θέλω να μιλήσω για την υπόθεσή μας, για την υπόθεση των 27.

Σύντροφοι, ένα από τα πολλά δείγματα έλλειψης, και της ελάχιστης φυσικής, φροντίδας για την υπόθεση των 27. Έχω μάθει ότι ο Γούσιας εδώ, ήρθε και καυχήθηκε, ότι αυτός την οργάνωσε, αυτός μας έβγαλε έξω, μας βοηθούσε κλπ., τώρα θα δείτε πια είναι η πραγματικότητα, σύντροφοι. Ένα από τα πολλά δείγματα έλλειψης και της ελάχιστης φροντίδας από την πρώην Γραμματεία του κόμματος, προς τα παράνομα στελέχη και την παράνομη δουλειά μας, είναι και η περίπτωση μας, η περίπτωση των 27. Η δραπετεύσή μας σύντροφοι, όπως θα ξέρετε οργανώθηκε αποκλειστικά από εμάς, κι όχι όπως υποστηρίζει ο Γούσιας ότι μας έδωσε εντολή και μας καθοδήγησε, γιατί είχαμε σκάψει τη σήραγγα και ήμασταν έτοιμοι να φύγουμε κι αυτός δεν είχε ιδέα, όταν ζητήσαμε την έγκρισή του, όταν του ζητήσαμε σπίτια, για να μείνουμε και χρήματα. Μας έστειλε μόνο την ευλογία του, την έγκρισή του. Χρήματα και σπίτια μας είπε πως δεν υπάρχουν, και χρήματα ακόμα τα περιμένουμε. Η δραπετεύσή μας ήταν χωρίς αμφιβολία μια μεγάλη επιτυχία για το κόμμα μας. Ανέβασε το κύρος του, και παρά τα πρωτοφανή τρομοκρατικά μέτρα που πήρε η κυβέρνηση σκόρπισε τον ενθουσιασμό και κέντρισε τη φαντασία του κόσμου. Η κυβέρνηση με τα σπασμωδικά τρομοκρατικά της μέτρα, τις επικηρύξεις κλπ. όχι μόνο ήρθε σε άμεση σύγκρουση με το λαϊκό αίσθημα, αλλά κυριολεκτικά ξευτελίστηκε. 10 ολόκληρους μήνες, ένα χρόνο σχεδόν μετά τη δραπετεύσή μας, ο Γούσιας παρέμεινε καθοδηγητής, όπως είπε, του κόμματος στην Ελλάδα και δε στάθηκε ικανός να εξασφαλίσει σπίτι σ' έναν έστω από μας, ούτε χρήματα περισσότερα από 100 δραχμές το μήνα μέσα σ' αυτό το διάστημα που ήταν εκεί πέρα, για όλο αυτό το διάστημα. Και το χειρότερο πράγμα, που δείχνει την εγκληματική αδιαφορία της πρώην ηγεσίας για τα πα-

ράνομα στελέχη του κόμματος, είναι, ότι ενώ ο Γούσιος και η πρώην Γραμματεία μπορούσαν να μας είχαν βοηθήσει και να 'χουν σωθεί οι 16 σύντροφοί μας που πέσαν ξανά στα χέρια της Ασφάλειας, δεν το 'καναν. Χάρη στις προσπάθειες που κατέβαλε η συλλογική ηγεσία του κόμματός μας κάμποσοι από τους 27 βρισκόμαστε σήμερα ανάμεσά σας, και σας λέμε ότι χωρίς σπίτι, εγκαταλειμμένοι τελείως από την πρώην Γραμματεία, πεινασμένοι, επικηρυγμένοι, παλέψαμε σκληρά για να μην πέσουμε στα χέρια της Ασφάλειας, ενώ παράλληλα είχαμε να παλέψουμε και με τις φήμες που έσπερνε η Ασφάλεια, για να δυσκολέψει τη θέση μας, ότι δηλαδή την απόδρασή μας την οργάνωσε η Ασφάλεια. Εδώ σημειώνω ότι ο Ριζοσπάστης δε διέψευσε αυτές τις διαδόσεις. Ακόμα θα 'θελα –για όποιον πατάει το σάπιο σανίδι του σοβινισμού και του αντιδιεθνισμού– να σημειώσω ποια είναι τα πραγματικά αισθήματα του λαού μας απέναντι στη Σοβιετική Ένωση και τις ΛΔ απέναντι σ' όλες τις προοδευτικές δυνάμεις του κόσμου.

Τα γεγονότα της Αιγύπτου και τις Ουγγαρίας τα παρακολούθησε ο λαός μας με αγωνία και με κομμένη την ανάσα. Για το λαό μας που γνωρίζει καλά τους ιμπεριαλιστές, και διεξήγαγε και διεξάγει σκληρούς αγώνες εναντίον τους, ήταν ολοφάνερο ότι η πυρκαγιά που με βάση εξόρμησης την Κύπρο ανάψαν οι Αγγλογάλλοι ιμπεριαλιστές και οι Ισραηλίτες σοβινιστές στην Αίγυπτο, έσβησε χάρη στην ηρωική πάλη του αιγυπτιακού λαού και την αποφασιστική επέμβαση με το μήνυμα του Μπουλγκάνιν, της Σοβιετικής Ένωσης.

Η βοήθεια που έδωσε ο Κόκκινος Στρατός στην ουγγρική εργατοαγροτική κυβέρνηση έγινε δεκτή με ικανοποίηση στη χώρα μας. Όσο κι αν κατέβαλε λυσσασμένες προσπάθειες η αμερικάνικη και κυβερνητική προπαγάνδα δεν κατάφερε να δημιουργήσει αντισοβιετικά αισθήματα στο λαό μας, ούτε πέτυχε ν' αποσπάσει την προσοχή του απ' τα βασικά του προβλήματα, τον καθημερινό αγώνα, για το ψωμί, το Κυπριακό και τον αγώνα του για την ανεξαρτησία και τις δημοκρατικές ελευθερίες. Δεν πέτυχαν να προκαλέσουν ούτε μια αντισοβιετική εκδήλωση στην Ελλάδα, και όταν κόλλησαν πελώριες αφίσες στους τοίχους των κεντρικών δρόμων της Αθήνας, για τα ουγγρικά, που έδειχναν έναν κόκκινο στρατιώτη που σφάζει Ούγγρους, δεν είναι υπερβολικό να σας πω ότι μέσα σε δυο τρεις... είχαν καταξεσκιστεί. Είναι χαρακτηριστικό ότι η δουλειά αυτή δεν είχε καθόλου οργανωμένο χαρακτήρα, αλλά έγινε αυθόρμητα. Και εκφράζει ακριβώς για αισθήματα του λαού μας.

Σήμερα σύντροφοι, στη χώρα μας δυναμώνουν οι προουποθέσεις για τη συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων στον αγώνα για την ανεξαρτησία, την ειρήνη, το ψωμί, την αυτοδιάθεση της Κύπρου και τη γενική αμνηστία. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η συγκρότηση γερού κόμματος, γερού παράνομου κομματικού μηχανισμού, ικανού να καθοδηγήσει τους αγώνες του λαού μας.

Ακόμα πρέπει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την οργάνωση και σύγκληση του 8ου Συνεδρίου του κόμματός μας, όπου θα πρέπει ν' ακουστεί πλατιά η φωνή της κομματικής βάσης. Ακόμα για όσους ονειρεύονται διάσπαση του κόμματός μας και που πλανώνται τραγικά, θα 'θελα να πω τούτο το χαρακτηριστικό περιστατικό: Ανώτερος κρατικός λειτουργός, συνταξιούχος που συμπαθεί τον αγώνα μας και μας βοηθούσε, μου έλεγε λίγες μέρες πριν φύγω από την Ελλάδα τα παρακάτω χαρακτηριστικά λόγια: «Γιατί το κόμμα μετά την 6η Ολομέλεια δεν τραβάει μπροστά, δεν κάνει πιο αποφασιστικά βήματα μέσα στην Ελλάδα; Πρέπει να κινηθείτε πιο δραστήρια, γιατί φοβάμαι μήπως τα γεγονότα κι αυτή τη φορά μας ξεπεράσουν και θα κάνουμε πάλι κριτική ότι χάσαμε άλλη μια ιστορική ευκαιρία όπως έγινε το 1941-44. Τι σας εμποδίζει να τραβήξετε μπροστά; ο Ζαχαριάδης; ε! σαν πολύ απασχοληθήκατε μαζί του, αφού δεν κάνει αυτοκριτική και δεν καταλαβαίνει τα λάθη του παραμερίστε τον και προχωρείστε.» Παρόμοιες σκέψεις, σύντροφοι, διατυπώνουν σήμερα στην Ελλάδα όχι μόνο οι κομμουνιστές και συμπαθούντες, αλλά και ο κάθε απλός εργαζόμενος που πονάει τον αγώνα μας και τον άλλαξαν τα γεγονότα και ζουν κοντά στην πραγματικότητα. Όλα αυτά δείχνουν πως όχι μόνο τα κομματικά μέλη, οι εξωκομματικοί αλλά και οι συμπαθούντες και όλοι οι φίλοι μας πιστεύουν πρώτ' απ' όλα στην ιδεολογία μας, στην πολιτική μας, στο κόμμα μας κι όχι σε πρόσωπα.

Τελειώνοντας θα 'θελα ν' αναφέρω δυο περιστατικά. Πρώτ' απ' όλα το 1951 στην εξορία. Αυτό το περιστατικό δείχνει δηλαδή πώς έβλεπε ο Ζαχαριάδης τη συμμαχία της εργατικής τάξης με την αγροτιά. Καλά θα 'ταν να ήταν και ο ίδιος δώ να τ' ακούσει. Το 1951 στην εξορία, ένα βράδυ ο αλησμόνητος ηγέτης της αγροτιάς Κώστας Γαβριηλίδης μας διηγότανε το εξής περιστατικό: Όταν έγινε η μεγάλη συγκέντρωση στο γήπεδο του Ηρακλή στη Θεσσαλονίκη, δε θυμάμαι καλά το '45 ή '46 ο Γαβριηλίδης και ο Ζαχαριάδης δούλευαν μαζί σ' ένα σπίτι. Σε μια στιγμή πλησιάζει ο Ζαχαριάδης τον Γαβριηλίδη και του λέει: Ε μπαρμπα-Κώστα καλά, τώρα συνεργαζόμαστε, τραβάμε μαζί, ίσα μ' ένα στάδιο θα τραβήξουμε ακόμα μαζί, φυσικά θα υπονοούσε ίσαμε τη ΛΔ, από κει και πέρα οι δρόμοι μας χωρίζουν αποφασιστικά. Βγάλετε μονάχοι σας συμπεράσματα σύντροφοι.

Τελειώνοντας ήθελα να κάνω μια υπόδειξη στο σ. Πορφυρογέννη. Ότι η φράση του το ότι ποιοι θα καθορίσουν το τι θα γίνει εδώ, εμείς ή αυτοί, ήταν προσβλητική για μας. Και νομίζω ότι θα πρέπει να είμαστε πιο προσεχτικοί στις εκφράσεις μας. Γιατί φυσικά «αυτούς» δεν μπορούμε να λέμε, στα κομματικά μέλη και στα στελέχη που βρίσκονται στην Ολομέλειά μας που έδωσαν τη ζωή τους και είναι έτοιμοι να τη δώσουν για το κόμμα, για την υπόθεση του λαού μας.

XXIII
σ. Μ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ

Σύντροφοι.

Εγώ είμαι σύμφωνος απόλυτα με την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ. Ύστερα από την 6η Ολομέλεια το Γραφείο της ΚΕ συγκέντρωσε πρώτα απ' όλα την προσοχή του στη δουλειά για την αφομοίωση των αποφάσεων της Ολομέλειας αυτής και για την αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων στην εσωκομματική ζωή. Οι ενέργειες του Γραφείου εδώ, βασικά ήταν σωστές. Η ίδια Ολομέλεια πήρε ορισμένα μέτρα, ενάντια στους πρώτους υπεύθυνους για την ανώμαλη κατάσταση στο κόμμα.

Το Γραφείο της ΚΕ μετά την 6η Ολομέλεια έδωσε τη δυνατότητα σε ορισμένους απ' τους κύριους ενόχους για την άσχημη κατάσταση στο κόμμα να δείξουν στην πράξη, αν ήτανε ειλικρινείς όταν δηλώνανε πως πιστεύουνε στις αποφάσεις της Ολομέλειας και να βοηθήσουνε, αν ήταν ειλικρινείς όταν δηλώνανε ότι είναι έτοιμοι να βοηθήσουν για την εφαρμογή αυτών των αποφάσεων.

Δε νομίζω πως ήταν δίκαιο, οι σύντροφοι που κατακρίνανε το μέτρο του Γραφείου της ΚΕ, να χρησιμοποιηθούν αυτοί οι σύντροφοι, π.χ., στην Τασκέντη. Φυσικά, η υπόθεση της χρησιμοποίησης ανθρώπων σαν τον Βλαντά, τον Γούσια, τον Μπαρτζώτα, είχε και ορισμένες αρνητικές πλευρές. Πολύς κόσμος, έλεγε, μα τι διάβολο, πώς θα γίνει πραγματική στροφή στο κόμμα ε, με ανθρώπους σαν τον Βλαντά και τον Γούσια, που στάθηκαν η ενσάρκωση του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος. Το Γραφείο της ΚΕ, νομίζω πως έκανε καλά και παράβλεψε αυτές τις αρνητικές πλευρές αυτής της υπόθεσης, και επέμενε να χρησιμοποιηθούν αυτοί κατά αυτόν τον τρόπο. Γιατί το κόμμα, έπρεπε ν' αποδειχτεί πως ύστερα από την 6η Ολομέλεια, γίνεται μια βαθιά αλλαγή και η καινούργια καθοδήγηση του κόμματος δίνει τη δυνατότητα ακόμα και σε κείνους που βαρύνονται με πολύ σοβαρά λάθη, να τα διορθώσουν. Εκείνοι που είδανε κάποιο συμφιλιωτισμό στη στάση αυτή του Γραφείου, ή κάτι χειρότερο ακόμα, ένα είδος συμβιβασμού χωρίς αρχές, νομίζω πως από την κατοπινή στάση του Γραφείου πρέπει να έχουν πειστεί πως δεν είχανε δίκιο.

Η στάση του Γραφείου, όταν ο Βλαντάς κι ο Γούσιος ξεσπάθωσαν στην Τασκέντη ενάντια στο Γραφείο και ενάντια στην καθοδήγηση του κόμματος γενικά, έδειξε πως το Γραφείο της ΚΕ εννοει να περιφρουρήσει την ενότητα του κόμματος, ενάντια σε κάθε ένα που θέλει να την υπονομεύσει.

Στην εισήγηση, σύντροφοι, τονίστηκε πως η απαραίτητη ιδεολογική ενότητα του κόμματος μπορεί να εξασφαλιστεί με την πάλη των ιδεών, με την υπερνίκηση των λαθεμένων απόψεων μέσα σ' αυτήν την πάλη. Θα ήταν όμως

λάθος, αν αντιπαραθέταμε την εσωκομματική δημοκρατία στην πειθαρχία και τη μονολιθικότητα του κόμματος. Μπορεί κανείς με το Γραφείο της ΚΕ να μη συμφωνήσει στη μια ή στην άλλη περίπτωση για τη μια ή την άλλη ενέργειά του. Άλλωστε το ίδιο το Γραφείο αναγνώρισε ελλείψεις του, αδυναμίες του, αλλά δεν μπορεί κανένας να μην παραδεχτεί πως έγιναν ορισμένα βήματα. Το Γραφείο τα χαρακτήρισε σαν πρώτα μόνο βήματα, στην ανάπτυξη της συλλογικής καθοδήγησης του κόμματος. Πολλά ακόμα, τόνισε το Γραφείο πρέπει να γίνουν απ' αυτήν την άποψη. Χρειάζεται επίσης να γίνουν πολλά ακόμα, για να καταπολεμηθούν τα υπολείμματα του ανώμαλου καθεστώτος μέσα στο κόμμα. Ιδιαίτερη σημασία έχει, σύντροφοι, το τονίζω αυτό, να καταπολεμηθεί αυτό το κλίμα, που είχε δημιουργήσει η παλιά καθοδήγηση, το κλίμα της δυσπιστίας. Ο σ. Κουούσινεν στην 6η Ολομέλεια χαρακτήρισε το όπλο της δυσπιστίας σα φαρμακερό όπλο. Εμείς πρέπει να κάνουμε ότι μπορούμε, για να εξαλειφθεί από την πρακτική του κόμματος κάθε τι που μπορεί να θυμίζει το παλιό αυτό καθεστώς. Δε σημαίνει όμως αυτό, φυσικά, σε καμιά περίπτωση, πως η επαγρύπνηση του κόμματος πρέπει να χαλαρωθεί.

Μέσα στα πλαίσια τα κομματικά μπορεί καθένας να πει τις γνώμες του, να κάνει κριτική, δεν πρέπει όμως οι τυχόν διαφωνίες του να μεταφέρονται έξω. Ετσι! Με την ενότητα του κόμματος με τη μονολιθικότητα του κόμματος που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη νίκη, για να προχωρήσει μπροστά το κόμμα, δεν πρέπει να παίζουμε.

Η 6η Ολομέλεια, σύντροφοι, καθόρισε σαν κεντρικό καθήκον του κόμματος τη συσπείρωση των δημοκρατικών και πατριωτικών δυνάμεων. Η πραγματοποίηση αυτού του καθήκοντος είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την καταπολέμηση του σεχταρισμού. Πώς εκδηλωνόταν και εκδηλώνεται ο σεχταρισμός μέσα στο κόμμα; Εδώ τονίστηκε μια επικίνδυνη σεχταριστική τάση στο συνδικαλιστικό τομέα. Το γεγονός ότι οι σύντροφοι που καταγγέλλθηκαν σαν υπεύθυνοι γι' αυτήν την εσφαλμένη τάση, σήμερα διαμαρτύρονται, είναι μια απόδειξη ότι αναγνωρίζουν πως η τάση αυτή είναι επικίνδυνη, είναι εσφαλμένη. Πρέπει ακόμα, σύντροφοι, να προσέξουμε και ορισμένες απόψεις του Βλαντά. Δεν έχετε υπόψη σας ίσως όλη την εισήγησή του, που είναι πολύ μεγάλη. Εκεί σ' ένα μέρος ο Βλαντάς λέει: «Η εσωτερική κι εξωτερική πολιτική των περισσότερων κομμάτων της αντιπολίτευσης ουσιαστικά δε διαφέρει από την εσωτερική κι εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης», προχωρώντας μάλιστα, υποστηρίζει πως στο ζήτημα των σχέσεων με τις χώρες της ΛΔ και τη ΣΕ, η κυβέρνηση Καραμανλή παρουσιάζεται πιο ριζοσπαστική απ' ότι τα κόμματα του Κέντρου. Οι απόψεις αυτές μας μεταφέρουν στην περίοδο, που σ' όλους τους τόνους και προς όλες τις κατευθύνσεις διακηρυσσότανε πως ο Πλαστήρας αντιπροσωπεύει τον πιο μεγάλο κίνδυνο σε σύγκριση με τον Παπάγο.

Φυσικά τα κόμματα του Δημοκρατικού Κέντρου παρουσιάζουνε ταλαντεύσεις, παρουσιάζουνε υπαναχωρήσεις σε σχέση με την πρόοδο που είχαμε με το σχηματισμό της Δημοκρατικής Ένωσης. Ο αρχηγός της ΦΔΕ, π.χ., καταδίκασε σα λάθος τη συνεργασία με την ΕΔΑ, την προεκλογική συνεργασία, έφτασε μάλιστα να ευθυγραμμίζεται με τους κήρυκες της αντικομμουνιστικής εκστρατείας. Τους δισταγμούς αυτούς, τις ταλαντεύσεις, φυσικά, εμείς πρέπει να τις καταπολεμήσουμε. Συγκεκριμένα, να τις καταγγείλουμε στο λαό, για να δυναμώσουμε την πίεση απ' τα κάτω, για τη συνένωση των πατριωτικών δυνάμεων. Από το σημείο όμως αυτό, ότι αναγνωρίζουν δηλ. ότι είναι σωστό ότι χρειάζεται να γίνει κριτική στα κόμματα του Δημοκρατικού Κέντρου, μέχρι το σημείο να μη δούμε ανάμεσα στα κόμματα του Δημοκρατικού Κέντρου και την ΕΡΕ καμιά διαφορά, ή μάλλον να βλέπουμε διαφορά σε βάρος ας πούμε των κομμάτων του Δημοκρατικού Κέντρου, υπάρχει παρά πολύ μεγάλη διαφορά. Να εξορκίζει κανένας το σεχταρισμό είναι εύκολο, αλλά στην πράξη πρέπει να τον καταπολεμήσει.

Τώρα, σύντροφοι για ένα άλλο ζήτημα. Στην εισήγησή του το Γραφείο της ΚΕ, αναγνωρίζει πως η δουλειά του για την Ελλάδα καθυστερεί σοβαρά. Και σημειώνει ακόμα πως με μια καλύτερη οργάνωση της δουλειάς του Γραφείου, θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα για την Ελλάδα. Αυτό το πράγμα είναι αναμφισβήτητο. Εδώ όμως, από την ομάδα την αντικομματική, έγινε μια δημαγωγία, γύρω από το ζήτημα της δουλειάς στην Ελλάδα. Ο Βλαντάς έφτασε να πει πως ο Γούσιας παρέδωσε ενωμένες και πειθαρχημένες τις οργανώσεις στην Ελλάδα, κι ότι είχανε κιόλας δημιουργηθεί οι απαραίτητες προϋποθέσεις για τη μεταφορά του κέντρου του κόμματος στην Ελλάδα, του κέντρου καθοδήγησης του κόμματος στην Ελλάδα.

Πρέπει να σας θυμίσω, σύντροφοι, τι έγραψε ο Βλαντάς σ' ένα άρθρο του που δε δημοσιεύτηκε, έχει σταλεί για το *Νέο Κόσμο* μετά την 6η Ολομέλεια. Η 6η Ολομέλεια, όπως έλεγε ο Βλαντάς, ανοίγει για το κόμμα μια περίοδο όπου θα μιλάμε και θα γράφουμε όχι καθ' υπαγόρευση, αλλά εκείνα που πιστεύουμε.

Λοιπόν, στο άρθρο του αυτό ο Βλαντάς έλεγε τα εξής: «Τέλος η απόφαση της ΚΕ του Απρίλη του 1954 αποτελεί όχι ντοκουμέντο καθοδήγησης των παράνομων κομματικών οργανώσεών μας, αλλά υπόδειγμα ντοκουμέντου καυχησιολογίας, απόκρυψης της πραγματικής κατάστασης των παράνομων κομματικών μας οργανώσεων. Η Γραμματεία της ΚΕ αντικειμενικά εξαπάτησε την ΚΕ.» Παρακάτω: «Όσο για το ξεκομμα από τους παλιούς μηχανισμούς και για χτίσιμο εξαρχής κομματικών οργανώσεων, (*εξαρχής είναι υπογραμμισμένο, έλεγε ο Βλαντάς στο άρθρο του*), καθοδηγήσεών τους, μηχανισμού τους, αυτά είναι παραμύθια της Χαλιμάς. Ύστερα από μερικούς μήνες μετά

απ' αυτήν τη συνεδρίαση της ΚΕ η Ασφάλεια κατάφερε συγκεντρωτικό χτύπημα», ε, έχετε υπόψη σας, και συνεχίζει παρακάτω ότι αποτελειώσε το έργο της Ασφάλειας η δήλωση ότι το χτύπημα οφείλεται σε κάποιον ανώτερο, σε στέλεχος που βρίσκεται στο ίδιο ύψος ή και πιο πάνω απ' αυτούς που πιάστηκαν. Στο άρθρο αυτό κατέληγε ως εξής: «Στην 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ αποκαλύφθηκαν τόσο εξωφρενικά γεγονότα από την οργάνωση και καθοδήγηση της παράνομης δουλειάς, δηλαδή από τη δουλειά της Γραμματείας της ΚΕ, που φτάνουν τα όρια της εγκληματικότητας. Κι όμως για να σκεπάσει αυτά τα απερίγραπτα στραπάτσα η Γραμματεία της ΚΕ άρχισε νέες διώξεις κατά των μελών της ΚΕ.» Τα στοιχεία τα καινούργια που ήρθανε σε φως, είναι απ' ό,τι ξέρετε, η υπόθεση της πούμε, με τον Γουσόπουλο, οι λεπτομέρειες σχετικά με την υπόθεση της χρησιμοποίησης του Δημητράκα-ρέα. Κι όμως ο Βλαντάς τώρα μας καλεί να πιστέψουμε τα παραμύθια της Χαλιμάς, τα παραμύθια του Γούσια, όταν λέει πως φτάσαμε σε τέτοιο σημείο, που δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για να μεταφερθεί το κέντρο του Γραφείου στην Ελλάδα.

Το Γραφείο της ΚΕ, σύντροφοι, κληρονόμησε μια άσχημη κατάσταση, της δουλειάς μας στην Ελλάδα. Και καταπιάστηκε με το ξεκαθάρισμα αυτής της δουλειάς. Τη σημασία αυτής της εκκαθάρισης, την καταλαβαίνετε όταν πάρετε υπόψη σας την υπόθεση Γουσόπουλου. Για να προχωρήσει στο έργο της ανασύνταξης των κομματικών μας δυνάμεων η καθοδήγησή του κόμματος, των κομματικών μας δυνάμεων εννοώ στην Ελλάδα, που αποτελεί αποφασιστικής σημασίας κρίκο σ' όλη μας τη δουλειά, έπρεπε να μελετηθεί πρώτα και να εξακριβωθεί την πραγματική κατάσταση που είχαμε απ' αυτή την άποψη. Το βασικό συμπέρασμα της εισήγησης, ότι «οι αδυναμίες του μαζικού κινήματος εξηγούνται πρώτ' απ' όλα απ' το γεγονός ότι οι παράνομες κομματικές οργανώσεις είναι έξω απ' αυτό το μαζικό λαϊκό κίνημα, και από την άλλη οι κομμουνιστές που βρίσκονται και δουλεύουν, μέσα σ' αυτό το λαϊκό κίνημα δεν είναι οργανωμένοι κομματικά», είναι κατά τη γνώμη μου απόλυτα σωστό. Αν μια φορά ήταν ανεδαφική και σχεταριστική η πολιτική γραμμή της παλιάς καθοδήγησης, η οργανωτική πολιτική ήταν ανεδαφική και σχεταριστική στο τετράγωνο. Και σαν τέτοια φρέναρε όλη τη δουλειά του κόμματος. Καμιά πραγματική προσπάθεια δεν έγινε, να ανταποκριθούν η μορφή οργάνωσης και οι μέθοδοι δουλειάς μας στις συγκεκριμένες ιδιομορφίες της κατάστασης που είχαμε στην Ελλάδα. Δεν αξιοποιήθηκαν οι νόμιμες δυνατότητες που δημιουργήθηκαν στην Ελλάδα χάρη στην πάλη του λαού μας με επικεφαλής τους κομμουνιστές. Δε θεωρούνταν κάθε κατάρτιση από αυτήν την άποψη, σα μια έπαλξη που κερδίσαμε σαν ένα χαράκωμα που κερδίσαμε και που έπρεπε να το υπερασπίσουμε. Ένας εξόριστος ή φυλακισμένος που απολύεται, χωρίς

υποχωρήσεις μπροστά στον ταξικό εχθρό, είναι μια κατάκτηση. Είχαμε την περίπτωση ενός στελέχους του κόμματος με μεγάλη επιρροή και με ιστορία στο κίνημά μας που βγήκε από την εξορία, τη φυλακή, και ζήτησε να δουλέψει νόμιμα όταν απολύθηκε. Δέστε πώς τον μεταχειρίστηκε το σύντροφο αυτόν ο Γούσιος. Ζητούσε να δουλέψει στη νόμιμη δουλειά, η δυνατότητα να δουλέψει αυτός στη νόμιμη δουλειά, φυσικά ήταν μια κατάκτηση δική μας. Του απαντήσανε, γράφει στην έκθεσή του στις 23 Απρίλη 1954 ο Γούσιος, ότι αυτά που προτείνει, είναι έξω από τη γραμμή του κόμματος. Του είπαν ότι εφόσον θέλει να δουλέψει νόμιμα, δικαίωμά του, θα δώσει λόγο στο κόμμα γι' αυτό. Του 'πανε ότι αν θα πάει στην ΕΔΑ πρέπει να ξέρει ότι είναι άλλο κόμμα, και αν θέλει η ΕΔΑ μόνη της μπορεί να τον δεχτεί. Από μας δεν πρέπει να ζητήσει τίποτα. Ύστερα απ' αυτά είπε ότι θα περάσει στην παρανομία. Μέλος του κόμματος, στέλεχος του κόμματος πειθαρχεί, περνάει στην παρανομία, έτσι. Περνάει στην παρανομία όπως του δόθηκε εντολή. Στους συντρόφους είπα προσθέτει ο Γούσιος να μην τον χρησιμοποιήσουν. Να τον κρατήσουν σε σπίτι και με την πρώτη ευκαιρία να τον στείλουν έξω. Σαν ύποπτο δηλαδή.

Θα μου επιτρέψετε, σύντροφοι, να σας αναφέρω κι ένα άλλο παράδειγμα υποδείξεων από μέρος της Γραμματείας, για τις μεθόδους δουλειάς μας στην Ελλάδα. Έγραφε το «ΦΑ» στις 23-10-1952: «Στην πάλη για τη γενική αμνηστία, ο λαός βρήκε από τα κάτω θαυμάσιες μεθόδους πάλης. Μια απ' αυτές είναι οι αιτήσεις και τα υπομνήματα που υπογράφονται από όλους τους κατοίκους της συνοικίας ή ενός χωριού ανεξάρτητα από πολιτικές πεποιθήσεις, από τον πρόεδρο της κοινότητας, τον παπά, το δάσκαλο και τα λοιπά, για ν' αποφυλακιστεί ο συγχωριανός τους. Όταν η αστυνομία προσπαθεί να εμποδίσει την κίνηση αυτή και να φοβίσει το λαό, ακούστε τι υπόδειξη γίνεται, ο έξυπνος κουκουέδες βρίσκει τον τρόπο να κυκλοφορήσει μια μικρή προκήρυξη. Τώρα φανταστείτε σ' ένα χωριό, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες που έχουμε εκεί πέρα, ε, της κυριαρχίας ας πούμε των ΤΕΑ κλπ., της φοβερής τρομοκρατίας, γίνεται αυτή η δουλειά, απ' το λαό έτσι δεν είναι; Συμφιλίωση, ησυχία έτσι δεν είναι; γίνεται μια τέτοια δουλειά και, φυσικά, προσπαθεί να αντιδράσει σ' αυτή την προσπάθεια η Ασφάλεια, ο έξυπνος κουκουέδες θα βγάξει μια προκήρυξη, μια παράνομη προκήρυξη, δηλαδή. Ποιον βοηθάει η έκδοση παράνομης προκήρυξης σ' αυτήν τη στιγμή; Είναι ολοφάνερο ότι δε βοηθάει κανέναν άλλον παρά την προσπάθεια του αστυνόμου της Ασφάλειας.

Πραγματικά δηλαδή, ενώ ο λαός από τα κάτω βρίσκει θαυμάσιες μεθόδους πάλης, εμείς από τα πάνω βρίσκουμε μεθόδους για να φρενάρουμε αυτό το κίνημα. Εδώ ακόμα ήθελα να σας προσθέσω με την αφορμή αυτή, και το εξής: Οι σ. που δούλεψαν και δουλεύουν στην Ελλάδα, μπορεί να έκαναν και μπορεί να κάνουν λάθη. Δε λέω πως δεν πρέπει να τους κριτικάρουμε, να τους

βοηθήσουμε. Πρέπει όμως να προσέξουμε, σύντροφοι, μια αρρώστια άσχημη της εμικράτιας. Πολλές φορές, έτσι, από δω μακριά, από πολύ μακριά, από παρασάγγες μακριά, πρόχειρα και βιαστικά ανακαλύπτουμε λάθη, χωρίς να έχουμε υπόψη μας τη συγκεκριμένη κατάσταση. Αυτή η αρρώστια πρέπει να καταπολεμηθεί, αν δεν την καταπολεμήσουμε καλά δε θα πάμε στην καθοδήγηση της δουλειάς μας στην Ελλάδα.

Σύντροφοι, από το 1949-1950 που γίνεται η προσπάθεια αυτή μετά τη λήξη του εμφυλίου πολέμου, ανασύνταξης των δυνάμεών μας, έγινε μια ορισμένη δουλειά. Και μπορεί να μην πέτυχε. Και δεν πέτυχε, φυσικά, η προσπάθεια της ανασύνταξης των κομματικών μας δυνάμεων που είναι απαραίτητη προϋπόθεση να τραβήξουμε αποφασιστικά μπροστά, για να εκπληρώσουμε το ρόλο μας σαν κόμμα. Ωστόσο έγινε και γίνεται μια δουλειά, από τους κομμουνιστές, από τα στελέχη μας, που κι από δω στάλθηκαν και εκεί στην Ελλάδα βρίσκονται και, φυσικά, τα περισσότερα στελέχη μας που δούλεψαν και δουλεύουν στην Ελλάδα, δε στάλθηκαν από δω. Αυτό εμείς δεν πρέπει να το παραβλέψουμε. Μια πείρα συγκεντρώθηκε όλα αυτά τα χρόνια στο ζήτημα της ανασύνταξης των δυνάμεών μας. Και θετική και αρνητική. Δυστυχώς είναι η αρνητική πείρα πολύ μεγαλύτερη. Εμείς αυτήν την πείρα πρέπει να τη μελετήσουμε, με προσοχή, και εδώ θα βοηθήσουν πρώτα όλα οι σύντροφοι που δούλεψαν κάτω, οι σύντροφοι που δουλεύουνε από δω. Ωρίμασε το πρόβλημα να σκεφτούμε, να προσαρμόσουμε τη δουλειά μας την οργανωτική, τη μορφή της οργάνωσής μας, τις μεθόδους της δουλειάς μας στη συγκεκριμένη κατάσταση που έχουμε στην Ελλάδα, τις συγκεκριμένες δυνατότητες που έχουμε, με βάση, φυσικά, την αρχή του συνδυασμού της παράνομης δουλειάς με τη νόμιμη. Ένα από τα πιο επείγοντα προβλήματα που μπαίνουν μπροστά στο κόμμα είναι ακριβώς αυτό.

Τώρα, σύντροφοι, εγώ ήθελα να μιλήσω και για ένα άλλο ζήτημα που έβαλε η εισήγηση, σχετικά με το λάθος της αποχής, αλλά γι' αυτό το ζήτημα επειδή είναι συνδεδεμένο με το πρόβλημα της δυνατότητας να προχωρήσουμε ειρηνικά και στη δημοκρατική αλλαγή και παραπέρα στο σοσιαλισμό, θα είναι δυνατόν να μιλήσουμε στο άλλο θέμα, στο θέμα δηλαδή του προγράμματος. Εδώ μονάχα θέλω να σας θυμίσω τα εξής: Ο σ. Μικογιάν στο 20ό Συνέδριο μιλώντας για τη δυνατότητα του ειρηνικού περάσματος στο σοσιαλισμό, που εμφανίστηκε τον τελευταίο καιρό με την αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων, θύμισε τα εξής λόγια του Λένιν: «Δεν υπάρχει αμφιβολία, έλεγε ο Λένιν, πως χωρίς αυτό το χαρακτηριστικό, χωρίς την επαναστατική βία, το προλεταριάτο δε θα μπορούσε να νικήσει, όπως δεν μπορεί επίσης να υπάρξει αμφιβολία και στο ότι η επαναστατική βία αποτέλεσε μια απαραίτητη και νόμιμη μέθοδο της επανάστασης, μόνο σε μια ορισμένη περίοδο της εξέλιξής της.

Μόνο κάτω από ορισμένες και ειδικές συνθήκες. Ενώ πολύ πιο χαρακτηριστική, μόνιμη ιδιότητα της επανάστασης αυτής και όρος της νίκης της, ήταν και παραμένει η οργάνωση των προλεταριακών μαζών. Η οργάνωση των εργαζομένων. Σ' αυτήν ακριβώς την οργάνωση των εκατομμυρίων εργαζομένων βρίσκονται οι καλύτεροι όροι της επανάστασης, η πιο βαθιά πηγή των νικών της.» Αυτά τα λόγια του Λένιν θα πρέπει να τα θυμηθούμε, ιδιαίτερα σήμερα εμείς στην Ελλάδα, όπου, ενώ αναγνωρίζουμε όλοι αναγνωρίζουμε πως έχουμε τόσο ευνοϊκές συνθήκες, από την άποψη της οργάνωσης των δυνάμεων του κόμματος είμαστε τόσο πίσω, όπως αναγνωρίζει και το Γραφείο της ΚΕ.

Τώρα, σύντροφοι, μερικά λόγια για τους λόγους και την εκδήλωση της αντικομματικής ομάδας. Πρώτα, πρώτα για τον Βλαντά. Δυστυχώς δεν είχατε τη δυνατότητα να διαβάσετε όλα αυτά τα γραφτά του. Εγώ νόμιζα και είπα και στο Γραφείο να κάνουμε ό,τι μπορούμε, για να μπορέσουν και τα μέλη της ΚΕ αλλά και τα στελέχη του κόμματος, να διαβάσουν αυτά τα γραφτά του Βλαντά. Απ' αυτά τα γραφτά του Βλαντά βγαίνει η φωτογραφία του πολύ-πολύ καθαρή. Μίλησε η εισήγηση γι' αυτές τις αντιφάσεις που παρουσιάζει. Αν ο Βλαντάς νομίζει πως μπορεί να ξεγελάσει φυσικά, όχι τέλος πάντων τους οπαδούς της 6ης Ολομέλειας, τους συντρόφους, π.χ., στην Τασκέντη, που έχουν αντιρρήσεις, επιφυλάξεις, διαφωνούν με τις αποφάσεις της Ολομέλειας, είναι γελασμένος. Γιατί οι σύντροφοι αυτοί θα του πούνε: Βρε, πώς να πω, εσύ δεν ήσουν που προσπαθούσες να μας ξερκίσεις, ε, να παραδεχτούμε αυτά τα πράγματα που εσύ τώρα, μας έλεγες από τότε, στα γεγονότα και πριν την 6η Ολομέλεια, και εμείς δεν τα παραδεχόμασταν, και τώρα ξαναγυρνάς να μας πεις να σε πιστέψουμε ότι δε λες πως είχαμε δίκιο τότε που χαρακτηρίζαμε, όπως χαρακτηρίζαμε την υπόθεση αυτή των γεγονότων της Τασκέντης. Ο Βλαντάς διαμαρτύρεται όταν του λένε ότι αποτελεί μαζί με τον Γούσια και τον Ζαχαριάδη αντικομματική ομάδα, χωρίς αρχές, που την αντικομματική αυτή ομάδα την ενώνει μονάχα η λύσσα η αντιδιεθνιστική. Όμως σύντροφοι, ο Βλαντάς στα γραφτά του, καθώς ξέρετε, στο γράμμα, σχέδιο απόφασης μιλάει για την ανάγκη αποκατάστασης κομμουνιστικών σχέσεων του κόμματος της ΣΕ με το δικό μας το κόμμα. Δηλαδή, σήμερα οι σχέσεις δεν κομμουνιστικές. Και άμα δεν είναι κομμουνιστικές σύντροφοι, τι μπορεί να είναι; Άμα δεν είναι κομμουνιστικές μπορεί να είναι δυόμισι, σοσιαλδημοκρατικές ας πούμε, και σοσιαλδημοκρατικές τι είναι; Καθώς ξέρουμε, καθώς ξέρετε όλοι σας, είναι σοσιαλπατριωτικές σχέσεις έτσι. Οι σχέσεις που ευθυγραμμίζονται με τις σχέσεις ενός ιμπεριαλιστικού κράτους με άλλο κράτος επίσης ιμπεριαλιστικό. Ξέρετε ποιον βοηθάει ο Βλαντάς με το χαρακτηρισμό αυτόν των σχέσεων του ΚΚΣΕ προς το κόμμα μας; Μονάχα, σύντροφοι, τους εχθρούς μας. Μονάχα τη λυσσασμένη αντικομμουνιστική, αντισοβιετική σταυροφορία. Ξέ-

ρετε, ιδιαίτερα για τους μικρούς λαούς, τι σημασία έχει το γεγονός ότι βρίσκουμε στο πρόσωπο της ΣΕ υπερασπιστή ανιδιοτελή. Κι όχι μονάχα υπερασπιστή ανιδιοτελή απλώς στον αγώνα τους για την απελευθέρωση από το ζυγό τον ιμπεριαλιστικό, από την εξάρτηση την ιμπεριαλιστική, αλλά και βοηθό στην προσπάθειά τους να αναπτυχθούν οικονομικά. Έρχεται τώρα ο Βλαντάς και προσπαθεί να σπείρει αμφιβολίες μέσα στο λαό, μέσα στις ψυχές των εργαζομένων της χώρας μας που στη ΣΕ βλέπουνε ένα τέτοιο στήριγμα στον αγώνα τους για την απελευθέρωση από το καθεστώς της εθνικής υποτέλειας. Μπορεί να διαμαρτύρεται, να φωνάζει όσο θέλει, αλλά αυτά είναι τα γραφτά του. Έτσι δεν είναι. Διαμαρτυρήθηκε επίσης, είπε, εγώ δεν είπα τον ΕΛΑΣ πως ήταν αγγλικός λόχος. Αλλά ο Βλαντάς, άμα πάρете τα γραφτά του, θα δείτε σε πολλές μεριές, όταν αναφέρεται στον ΕΛΑΣ, τον χαρακτηρίζει σαν αγγλικό λόχο. Και αρχίζει, μετέτρεψε τέλος πάντων η τοτινή καθοδήγηση του κόμματος τον ΕΛΑΣ σε αγγλικό λόχο. Ο Βλαντάς δεν είναι από κείνους που δεν καταλαβαίνουνε τα ελληνικά ώστε να έκανε απλώς μια σύγχυση. Και μιλάει εν τω μεταξύ, και αυτός κι ο Ζαχαριάδης, μιλούνε και οι δυο, για μηδενισμό. Υπάρχει χειρότερος μηδενισμός απ' αυτόν σύντροφοι; Σ' αυτό το σημείο πρέπει ν' αναγνωρίσουμε, όπως και σε μερικά άλλα, ο Βλαντάς προχωρεί πιο πέρα από τον Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης είπε ότι ο ΕΛΑΣ έτσι όπως συγκροτήθηκε κλπ. ουσιαστικά εξυπηρέτησε τους Εγγλέζους. Είναι μια συκοφαντία, φυσικά, αυτή. Αλλά ο Βλαντάς προχώρησε παραπέρα εδώ. Τον χαρακτήρισε αγγλικό λόχο τον ΕΛΑΣ.

Είναι χαρακτηριστικό επίσης ότι ο Βλαντάς μιλώντας για τα γεγονότα της Ουγγαρίας, για τις αιτίες ας πούμε, που φτάσαμε εκεί που φτάσαμε στην Ουγγαρία, ώστε να κινδυνέψει το ίδιο το καθεστώς, δεν ήταν σε θέση χωρίς τη βοήθεια, ας πούμε, του σοβιετικού στρατού ν' αντιταχθεί, να καταικήσει τη συνομοσία την αντεπαναστατική, λέει: ο ένας λόγος που νίκησε, μια αιτία που οδήγησε σ' αυτήν την κατάσταση ήταν τέλος πάντων αυτό το φορτσάρισμα της ανάπτυξης των παραγωγικών δυνάμεων ιδιαίτερα της βαριάς βιομηχανίας χωρίς τον υπολογισμό της ανάγκης της καλύτερης των συνθηκών ζωής των εργατών. Ο δεύτερος λόγος είναι ότι το κόμμα, ότι το κόμμα εκεί τράβηξε πάρα πολύ κόσμο στις γραμμές του. Δε μίλησε, δεν είπε ούτε ένα λόγο, για τον αντιδιεθνισμό που καλλιεργήθηκε, τον αντιδιεθνισμό ας πούμε και τα λάθη της προηγούμενης καθοδήγησης τον ενίσχυσαν, με κείνον τον τρόπο της περιφρόνησης των εθνικών παραδόσεών τους. Και δεν είναι τυχαίο το γεγονός αυτό. Όπως δεν είναι τυχαίο και το ότι ο Βλαντάς, ας πούμε, ξεσπαθώνει ακριβώς όταν υπάρχει αυτή η καμπάνια, αυτή η σταυροφορία η διεθνής, με σκοπό τη διάσπαση της ενότητας των κομμουνιστικών δυνάμεων. Εγώ είπα, είπα και ιδιαίτερα στο σ. Ακριτίδη, και το τονίζω και εδώ στην Ολομέλεια. Ο

Ακριτίδης είχε μερικές ταλαντεύσεις, είχε μερικές διαφωνίες σχετικά με τις αποφάσεις της Ολομέλειας, αλλά είναι προς τιμήν του ότι όταν ακριβώς, ύστερα από τα γεγονότα της Ουγγαρίας, δυνάμωσε αυτή η καμπάνια η αντισοβιετική, τότε ο σ. Ακριτίδης είπε: Εγώ καταλαβαίνω σήμερα πόσο μεγάλο λάθος κάναμε όταν υποστηρίξαμε τον Ζαχαριάδη σ' αυτόν τον κατήφορο τον αντισοβιετικό. Σ' αντίθεση με το σ. Ακριτίδη ο Βλαντάς νόμισε πως είναι ευκαιρία τώρα, με τη διεθνή αυτή αντικομμουνιστική εκστρατεία, να ξεσπαθώνει κι αυτός με το σύνθημα της ανάγκης της αποκατάστασης κομμουνιστικών σχέσεων ανάμεσα στο ΚΚ της ΣΕ και το δικό μας το κόμμα.

Για το σύντροφο Πορφυρογέννη ήθελα να πω το εξής: Ο σ. Πορφυρογέννης μίλησε για την ανάγκη να είναι καλοπροαίρετη και καλόπιστη η κριτική που γίνεται. Δυστυχώς ο τρόπος που μίλησε δεν μπορεί να μας βεβαιώσει ότι η δική του η κριτική, ήτανε... είχε αυτά τα προσόντα. Δεν μπορεί. Όταν χωρίς να ρωτήσει τέλος πάντων τι θα πει αυτό το ζωντανή επικοινωνία ξέρω εγώ με τους συντρόφους, ζωντανή μεταβίβαση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, πετάγεται και λέει από δω εσείς ζωντανά μεταβιάσατε τις αποφάσεις της Ολομέλειας κάτω στις οργανώσεις της Ελλάδας. Όταν μιλάει για παραμέληση ολοκληρωτική, αλλά και για εγκατάλειψη της Ελλάδας. Όταν λέει ότι χαρακτηρισίζουμε σα διεφθαρμένους τους συντρόφους αυτούς που τέλος πάντων έμειναν έξω από την οργάνωση της Τασκέντης.

Όσον αφορά αυτά που είπε ο Ζαχαριάδης. Ο Ζαχαριάδης, πρέπει να πω, αυτό που συχνά έλεγε κι ο ίδιος. Αλλά εγώ νομιζω πως το λέγω βάσιμα, ότι τίποτα καινούργιο δε μας είπε απ' όλα αυτά που τόσον καιρό μας καταμαρτυρούσε. Εγώ, σύντροφοι, για τη Βάρκιζα ευθύνομαι. Την ευθύνη μου αυτή την αναγνώρισα, από τη στιγμή που είδα το λάθος της Βάρκιζας. Και το είδα καθώς ξέρετε με τη βοήθεια της κριτικής που μας έγινε από τα αδελφά κόμματα. Τώρα ο Ζαχαριάδης όμως δεν ήθελε ζήτημα Βάρκιζας να μπει στο κόμμα. Και καθώς είναι γνωστό με την επιμονή τη δική μου μπήκε ζήτημα Βάρκιζας στο κόμμα. Ο σ. Πορφυρογέννης επίσης θα θυμάται αυτό το πράγμα, γιατί στην πρώτη συνεδρίαση του ΠΓ ή σε μια συζήτηση που έγινε αμέσως μετά τη συνεδρίαση του ΠΓ ήταν κι ο ίδιος ο σ. Πορφυρογέννης, ένα από τα θέματα της συζήτησης των διαφωνιών, ένα από τα ζητήματα ήταν και το θέμα της Βάρκιζας, εγώ επέμεινα ότι ήταν λάθος και ότι πρέπει ανοιχτά να καταδικαστεί η Βάρκιζα, ενώ οι άλλοι σύντροφοι του ΠΓ επιμένανε πως δεν είναι σωστό σήμερα να βάλουμε τέτοιο ζήτημα, δεν είναι και πολύ ξεκαθαρισμένα τα πράγματα, και ο ίδιος ο Πορφυρογέννης επίσης, σαν καταστάλαγμα αυτών των συζητήσεων που έγιναν διατύπωσε σε γράμμα του που είναι στα ντοκουμέντα της 7ης Ολομέλειας ότι η Βάρκιζα ήταν σωστή. Η Συμφωνία της Βάρκιζας ήταν σωστή. Λοιπόν. Δεν πρόκειται μονάχα γι' αυτό. Ο Βλαντάς σήμερα για πρώτη

φορά, σ' αυτά τα ντοκουμέντα του δηλαδή, μας αναγνωρίζει, ότι αυτό που υποστήριξε ο Ζαχαριάδης, πως μετά τη στρατιωτική μας ήττα στην Αθήνα, δεν μπορούσαμε να πολεμήσουμε, γιατί ο ΕΛΑΣ δεν ήταν σε θέση να πολεμήσει, ότι αυτό το πράγμα είναι κιβδηλο δεν ανταποκρίνεται στα πράγματα και δικαιώνει τη Βάρκιζα. Αυτό τώρα ο Βλαντάς το λέει πρώτη φορά. Ο Ζαχαριάδης ακόμα δεν το αναγνώρισε.

Εγώ αυτά μονάχα ήθελα να σας πω σχετικά με τις ευθύνες μου, σχετικά με τη Βάρκιζα. Όταν τις είδα αυτές τις ευθύνες ανοιχτά, καθαρά, μπροστά στο κόμμα τις αναγνώρισα. Αλλά η αντικομματική ομάδα νομιζω πως κάνει δημαγωγία όταν μιλάει για τη Βάρκιζα. Ο Βλαντάς και τώρα ακόμα λέει ότι οι αποφάσεις της 12ης Ολομέλειας του 1945, όπου εγκρινόταν όλη η γραμμή της πρώτης φάσης του ένοπλου αγώνα, και τώρα λέει η γραμμή, η τακτική κλπ. της 12ης Ολομέλειας ήταν σωστή. Τώρα μπορεί το κόμμα να κρίνει. Πρόκειται για δημαγωγία ή όχι;

XXIV σ. Λ. ΤΖΕΦΩΝΗ

Σύντροφοι.

Χθες στο λόγο του ο Ζαχαριάδης έβαλε το ζήτημα ότι τα πρόσωπα της καθοδήγησης που έβαλε η 6η Ολομέλεια δε δίνουν καμιά εγγύηση ότι θα πάει το κόμμα μπροστά. Πρέπει να καταλάβει σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης μια για πάντα πως δε μας χρειάζεται πια η αμφίβολης ποιότητας φιλοσοφία. Μας αρκεί η τεράστια ζωτικότητα και ενεργητικότητα που κρύβεται μέσα στο κόμμα μας, στις λαϊκές μάζες και που τη δύναμη αυτή ακριβώς αποδέσμευσε η 6η Ολομέλεια και με τη δύναμη αυτή θα πάει το κόμμα μπροστά.

Επίσης επικαλέστηκε την απόφαση της 6ης Ολομέλειας του 1949 για να κάνει κάποια δημοκοπία. Εγώ σύντροφοι, νομιζω ότι η απόφαση αυτή έχει δυο αντιφατικά καθήκοντα που πρέπει να τα δούμε. Λέμε από τη μια μεριά ότι πρέπει να σταματήσουμε τον ένοπλο αγώνα και να κρατήσουμε μικρές партиζάνικες ομάδες σα μέσο πίεσης, εκδημοκρατισμού και απειλής του μοναρχοφασισμού, και το άλλο λέει να μεταφέρουμε το κέντρο βάρους στους μαζικούς πολιτικούς και οικονομικούς αγώνες. Εγώ σύντροφοι, νομιζω ότι αυτά δε συμβιβάζονται. Είναι αντιφατικά για κείνη την περίοδο. Το партиζάνικο εκείνη την περίοδο δεν μπορούσε να σταθεί στην Ελλάδα, ήταν υποχρεωμένες οι ομάδες για να κρατούνται να τροφοδοτούνται και να εφοδιάζονται απ' τις ΛΔ, ει-

χε πάρει τη μορφή πιο πολύ κουρσάρικου και όχι παρτιζάνικου και δεν μπορούσαμε να πούμε ότι είχανε αξία μετά απ' αυτό οι διακηρύξεις μας ότι πάμε για ομαλότητα, ότι ζητάμε γενική αμνηστία, ότι ζητάμε νομιμοποίηση του κόμματος, πάμε να κάνουμε πατριωτικό μέτωπο με τ' άλλα τα κόμματα και να συνεχίζουμε ταυτόχρονα τις ανταρτοομάδες. Αυτή η λύση που δόθηκε την εποχή αυτή, η τοποθέτηση των δυο καθηκόντων αυτών, νομίζω ότι δεν έκφραζε τίποτε άλλο από μια μικροαστική απελπισία που διέκρινε τον Ζαχαριάδη.

Σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα. Όπως είπε και η εισήγηση σήμερα, έχουν πλατύνει σημαντικά οι δυνατότητες νόμιμης δουλειάς. Το φαινόμενο που παρατηρείται στην Ελλάδα, ότι δηλ. σημαντικό μέρος της δράσης του κόμματος, των κομμουνιστών και συγκεκριμένα η πολιτική τους δράση έχει κατακτήσει τη νομιμότητα μέσα από διάφορες νόμιμες μαζικές οργανώσεις, κι ο εχθρός δεν μπορεί να χτυπήσει την πολιτική τους αυτή δράση, γιατί βρίσκεται αντιμέτωπο τον πολιτικό κόσμο της χώρας ολόκληρης φυσικά, το λαό, πρέπει το κόμμα να το μελετήσει σοβαρά και να το αξιοποιήσει ακόμα περισσότερο. Οι προϋποθέσεις τώρα στην Ελλάδα είναι ευνοϊκές και κατάλληλες για να ευρύνουμε ακόμα πιο πολύ το πεδίο της νόμιμης πολιτικής δράσης των κομμουνιστών και... η έκθεση αυτή θα προωθήσει όλο και πιο έντονα το ζήτημα δηλ. της νομιμοποίησης ολοκληρωτικά της δράσης των κομμουνιστών, το ζήτημα δηλ. της νομιμοποίησης του ΚΚΕ. Κάτω απ' το πρίσμα αυτό πρέπει να δούμε, σαν πολύ σωστή, σα μοναδικά σωστή για σήμερα, που ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, τη λύση που δόθηκε για το Αγροτικό κόμμα που μπήκε από την εισήγηση καθώς και την καταδίκη των σεχταριστικών μεθόδων δουλειάς στη νεολαία. Κάτω από το ίδιο πρίσμα των αλλαγών αυτών πρέπει το κόμμα να μελετήσει και ολόκληρο το οργανωτικό του πρόβλημα.

Σχετικά με την αναδιοργάνωση των κομματικών οργανώσεων στην Ελλάδα. Πρέπει, σύντροφοι, να τονίσουμε ότι το ζήτημα της αναδιοργάνωσης του κόμματος στην Ελλάδα βγήκε στην επιφάνεια από τότε που άρχισαν να καταρρέουν οι κομματικές οργανώσεις, από τότε, αν θέλετε, που καθαιρέθηκε η Επιτροπή Πόλης της ΚΟΑ σαν ομορτοουνιστική στην τρίτη Ολομέλεια. Από τότε και ύστερα το πρόβλημα αυτό όλο και πιο έντονα στεκόταν βασικό καθήκον του κόμματος, και στην περίοδο του 1949, που είχε ολοκληρωθεί σ' όλη τη χώρα η αποδιοργάνωση του κόμματος και απ' ότι έλεγε ο Γούσιος το ΠΓ είχε αποφασίσει την εγκατάλειψη του ένοπλου αγώνα γιατί δεν υπήρχε καμιά προοπτική, το πρόβλημα αυτό έμπαινε σαν το πιο επείγον πρόβλημα του κόμματος. Και δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι το λιγότερο που μπορούσε να γίνει τότε που ήμασταν ακόμα στην Ελλάδα, ήταν να σταλούν μερικά στελέχη στις πόλεις για να στεριώσουν ένα στοιχειώδη μηχανισμό, να μελετήσουν την κατάσταση που δημιουργήθηκε ύστερα από την ήττα, για να μπορέσει η

ΚΕ να λύσει σωστά το πρόβλημα της πολιτικής γραμμής και της οργανωτικής τακτικής. Τέτοια προσπάθειά της όμως δεν έγινε. Η 6η Ολομέλεια το 1949 που συνήλθε ύστερα από την ήττα, διατηρώντας ακόμα το πνεύμα του βουνού δεν προχώρησε πέρα από την επιφάνεια των καινούργιων προβλημάτων. Για την ανασυγκρότηση του κόμματος περιορίστηκε να κάνει την προβοκάτσια, ότι χωρίς αναβολή το κόμμα να προετοιμάσει και να στείλει στις μεγάλες πόλεις ολόκληρη σειρά κομματικά στελέχη για το δυνάμωμα και την αναδιοργάνωση των κομματικών οργανώσεων. Τι νόημα σύντροφοι, είχε να κάνει μια τέτοια δήλωση το κόμμα και μάλιστα πολύ καιρό προτού να μπει σε εφαρμογή το σχέδιο αυτό των αποστολών στελεχών απ' το εξωτερικό; Και έτσι ειδοποιήθηκε ο εχθρός για ένα ζήτημα που έπρεπε να είναι κομματικό μυστικό και, φυσικά, τον βοήθησε να προσαρμόσει ανάλογα τη δουλειά του. Είναι γνωστό ότι οι μικρές προσπάθειες με αποστολές συντρόφων από το εξωτερικό, που έγιναν μέχρι το 1952 και η πιο σοβαρή που έγινε στα τέλη του 1952, δεν έλυσαν το οργανωτικό πρόβλημα του κόμματος που εξακολουθεί και σήμερα να είναι σοβαρό. Σε ποιο βαθμό λύθηκε το πρόβλημα αυτό και ποια είναι η κατάσταση του κόμματος από οργανωτική άποψη είναι ένα ζήτημα που φυσικά εγώ δεν πρόκειται να το θέσω σε όλη του την έκταση, θα πω όμως ορισμένα πράγματα, γιατί ο Γούσιας συκοφάντησε ότι γίνεται εκμηδενισμός της δουλειάς, ότι εμένα με χρησιμοποιεί πιο πολύ το Γραφείο σαν ψευτομάρτυρα στην προσπάθεια που κάνει να μηδενίσει τη δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα.

Μέσα στο κόμμα σύντροφοι, είδαμε πολλά περιεργα. Μέχρι προχθές ακούγαμε τον παραλογισμό ότι ο Ζαχαριάδης είναι το κόμμα και το κόμμα είναι ο Ζαχαριάδης. Πάνω στο πρότυπο αυτό, επειδή ο Γούσιας πήγε δυο φορές στην Ελλάδα, πίστεψε πως μπορεί κι αυτός μπορεί να φτιάξει τη δικιά του εξίσωση ότι: ο Γούσιας είναι η δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα και η δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα είναι ο Γούσιας. Και φυσικά, την κριτική που του γίνεται και τις αποκαλύψεις των λαθών του τη θεωρεί μηδενισμό του κόμματος, της δουλειάς του στην Ελλάδα. Να 'χει υπόψη του κι αυτός και καθέννας που κάνει τη δημοκοπία αυτή, ότι κανένας κομμουνιστής δεν έχει σκοπό να αρνηθεί τη θετική δουλειά του κόμματος και πολύ περισσότερο όταν έχει χύσει και δικό του ιδρώτα γι' αυτή. Μα και κανένας κομμουνιστής δεν έχει σκοπό να καλύψει λάθη και στραβοπατήματα, προπάντων τέτοια που έκανε αυτός. Η αλήθεια είναι ότι σήμερα μηδενίζεται ο Γούσιας και όχι η δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα, για την οποία πρέπει να πούμε εδώ, ότι αυτός έχει τη λιγότερη σχέση από όσους άλλους σ. ήταν εκεί.

Θα κάνω μια παρένθεση για να πω για ορισμένες τέτοιες μεθόδους που χρησιμοποίησε στη δουλειά του ο Γούσιας. Γράφει στην έκθεσή του για την περίοδο του 1953-54 ότι σκεφτήκαμε να φτιάξουμε στην Αθήνα παράνομες

οργανώσεις, φτιάσαμε την οργάνωση της ΕΠΟΝ, με πανελλαδική κατεύθυνση, φτιάξαμε οργάνωση γυναικών, εκδίδαμε το *Ριζοσπάστη* και άλλο παράνομο υλικό. Εγώ θα ξεκαθαρίσω τι ήταν αυτές οι δουλειές. Γιατί όμως αυτός δε μιλάει συγκεκριμένα και με ακρίβεια, παρά αραδιάζει επιγραφές σαν: πανελλαδική, ΕΠΟΝ κλπ. Είναι γεγονός ότι στην Αθήνα φτιάχτηκαν οργανώσεις, μα το ότι οι οργανώσεις αυτές είχαν πολλά τρωτά σημεία το ήξερε πολύ καλά ο Γούσιος. Ήξερε ότι μόνο ελάχιστα από τα μέλη των οργανώσεων αυτών ανήκαν σε μαζικές νόμιμες οργανώσεις, και συνεπώς δεν μπορούσαν να κινητοποιήσουν τους εργαζόμενους της Αθήνας. Ήξερε πως κινητοποιούσαν ένα πολύ μικρό ποσοστό. Σε ενάμιση χρόνο οι κινητοποιήσεις που γίνανε ήταν ελάχιστες και συγκεκριμένα: απεργία φυματικών, λιγνιτωρύχων της Καλογρέζας, κινητοποίηση φοιτητών, μικροδιαμαρτυρίες διαφόρων επιτροπών ανέργων και διαφόρων εξωραϊστικών συλλόγων των συνοικιών, καθώς και ορισμένες συγκεντρώσεις υπογραφών και υπομνήματα για τη γενική αμνηστία. Εκτός όμως απ' αυτά ο Γούσιος ήξερε πολύ καλά ότι στους μεγάλους κλάδους κοινής ωφελείας που είναι και πιο σημαντικοί όπως είναι: οι τροχιοδρομικοί, οι σιδηροδρομικοί, τα λεωφορεία, οι αρτεργάτες, το γκάζι, η Ούλεν, οι υπόνομοι, οι εμπορουπάλληλοι, οι επισιτιστές, οι δημόσιοι και τραπεζικοί υπάλληλοι, καθώς και στα μεγάλα εργοστάσια, δεν είχαμε καμιά βάση. Ήξερε επίσης ότι μηχανισμό στην ουσία δεν είχαμε. Στηριζόμασταν και ύστερα από ένα χρόνο ακόμα, σε παλιό μηχανισμό που όπως αποδείχτηκε ήταν χτυπημένος. Ήξερε ότι εκτός από δυο τρία στελέχη της ΚΟΑ που ήταν παράνομα, τα υπόλοιπα στελέχη ήταν μισοπαράνομα, γνωστοί κομμουνιστές στην Ασφάλεια που δουλεύανε παράνομα και μέναν σπίτι τους. Ήξερε ότι ο *Ριζοσπάστης* που είπε ότι έβγαине, βγήκε μόνο 7 φορές σ' ένα παλιό τυπογραφείο, και ότι από τον καιρό που το καταργήσαμε δεν μπορέσαμε να φτιάξουμε άλλο για να ξαναβγεί. Είχε πει στην ΚΕ τον Απρίλη, σε συνεδρίαση, ότι βγάλαμε 12 φορές το *Ριζοσπάστη* ενώ βγήκε μονάχα 7 φορές. Φτιάξαμε λέει οργάνωση γυναικών. Το ακούει κανένας και θα νομίζει πως πρόκειται για καμιά μαζική γυναικεία οργάνωση. Πρόκειται για ένα εξαμελές γυναικείο Γραφείο, που καταφέραμε ύστερα από πολύ καιρό να φτιάξουμε και στο οποίο βάζαμε το καθήκον να φτιάξει γυναικεία οργάνωση. Φτιάξαμε λέει ΕΠΟΝ με πανελλαδική διεύθυνση. Η πραγματικότητα είναι ότι δημιουργήθηκε ΕΠΟΝ στην Αθήνα και στον Πειραιά και είχαν δημιουργηθεί βάσεις σε τρεις έως τέσσερες επαρχίες για να αναπτύξουν τη δουλειά της ΕΠΟΝ. Φτιάξαμε λέει οργανώσεις στη Θεσσαλονίκη, Ήπειρο, Κρήτη, Πελοπόννησο κλπ. και σε μια σειρά άλλες επαρχίες. Για όλες αυτές, φυσικά, εγώ δεν είχα ευθύνη, όμως απ' ό,τι ξέρω και από τη φλυαρία του και από συζητήσεις που κάναμε είναι τα εξής: στη Θεσσαλονίκη ήξερα καλά, μου το 'λεγε κάθε φορά που μ' έβλεπε, ότι είχε στείλει ένα

σ. από καιρό να δημιουργήσει κομματική οργάνωση και για ένα μήνα πριν φύγει ο Γούσιος για το εξωτερικό δεν είχε πάρει καμιά είδηση απ' το σύντροφο αυτόν. Αυτό το ονόμασε οργάνωση Θεσσαλονίκης. Στην Κρήτη επίσης Ξέρω καλά, γιατί εμείς ειδοποιήσαμε και ήρθε ένας σ. από κει να του αναθέσει να φτιάξει κομματική δουλειά. Έφυγε ο σ. πήγε στην Κρήτη, και αυτό λέγεται οργάνωση της Κρήτης. Το ίδιο και στην Ήπειρο όπου έστειλε δυο τρεις συντρόφους και τους ονόμασε περιφερειακή επιτροπή. Έτσι έγινε στην Πάτρα που πήγε ο Βραχνιάρης, πιάστηκε και εξακολουθούσε να λέει ότι έχουμε κομματική οργάνωση στην Πάτρα. Η μόνη σοβαρή προσπάθεια ήταν της Θεσσαλίας, η οποία χτυπήθηκε στο μαζικό χτύπημα του Ιούλη. Μιλάει ακόμα για το συνδικαλιστικό Γραφείο, για την καθοδήγηση του συνδικαλιστικού κινήματος. Ενώ αν είχε κόκκο κομματικής ντροπής έπρεπε να σωπαίνει. Σύντροφοι στο Γραφείο αυτό έστειλε το στέλεχος που ανέφερε προηγούμενα ο σ. Παρτσαλιδής τον τελευταίο καιρό με την κατηγορία ότι είναι ύποπτος, και του 'δωσε για βοηθό έναν που είχαμε πληροφορίες συγκεκριμένες ότι ήταν πράκτορας του εχθρού για να πιαστούνε και οι δυο μετά. Ας πει όμως ο Γούσιος, τι έχει ανάγκη σήμερα το κόμμα, από ψεύτικες εικόνες, από εντυπωσιακές εκθέσεις και ανύπαρκτες επιτυχίες, από αυταπάτες ή από σωστή, αντικειμενική εκτίμηση και επισήμανση των αδύνατων πλευρών της δουλειάς του; Μα η έντονη τάση αυτοδιαφήμισης που τον διακρίνει, δεν του επιτρέπει να εξαρθεί σε τόσο υψηλό κομματικό επίπεδο. Ήρθε τον Απρίλη του 1954 από κάτω και στη συνεδρίαση της ΚΕ είπε ότι η δουλειά άρχισε από την αρχή, ότι απαλλαχθήκαμε από παλιούς μηχανισμούς που είχε τα δόκανά του ο εχθρός. Τη στιγμή που με δικιά του εντολή κρατούσα προσωπικά εγώ ανθρώπους του παλιού μηχανισμού και χρησιμοποιούσαμε και εγώ και ο Καρράς σπίτια του ίδιου μηχανισμού με την έγκρισή του. Τη στιγμή που μας στείλανε εν γνώσει τους να στηριχτούμε σε δόκανα του εχθρού όπως ήτανε ολόκληρος αυτός ο μηχανισμός.

Η σ. Αλέγκρα είπε ότι ο Γούσιος λέει και ψεματάκια. Αν επρόκειτο φυσικά για ψεματάκια το κακό ήταν μικρό, μα πρόκειται για άνθρωπο που το ψέμα έχει μπει μέσα στο αίμα του. Χθες εδώ πέρα είπε ότι από ραδιούζελ της Τασκέντης τον συκοφαντούσαν το Σεπτέμβρη. Σύντροφοι, δηλώνω υπεύθυνα ότι καμιά φορά τα ραδιούζελ της Τασκέντης δεν ασχολήθηκαν και ούτε πρόκειται να ασχοληθούν με το πρόσωπό του. Ήρθε εδώ και λέει ότι οργάνωσε τη δραπέτευση των 27. Ο σύντροφος απάντησε προηγούμενα για την υπόθεση αυτή. Τελευταία ποζάρει για ήρωας της παρανομίας. Ήταν σύντροφοι ένα χρόνο στην Αθήνα. Ήμουν βασικός συνεργάτης του και έκανε μαζί μου στο χρόνο αυτό τέσσερες όλες όλες συνεργασίες. Τις θυμάται και ο σ. Ζάχος, τις κάναμε μαζί. Είναι ήρωας αυτός σύντροφος, ή τυφλοπόντικας; Σύντροφοι, είναι καταπληκτική η στάση του στα χτυπήματα του 1954. Για το χτύπημα αυτό τη

πρώτη, την κύρια ευθύνη τη φέρνει η Γραμματεία και μαζί με τον Βλαντά. Μαζί συμφώνησαν και μας στείλανε στον παλιό μηχανισμό που ήταν χτυπημένος, ήταν στα χέρια του εχθρού. Ο πιο άμεσος όμως υπεύθυνος ήταν ο Γούσιας που ήταν ο καθοδηγητής των οργανώσεων που χτυπήθηκαν επί ένα χρόνο. Πιάστηκαν όλοι οι συνεργάτες του εκτός από έναν και ένας που δεν πιάστηκε είναι εξακριβωμένο ότι είχε επισημανθεί από την Ασφάλεια. Και το χτύπημα δόθηκε αφού έφυγε αυτός από κάτω. Κατά ποια λογική αυτός μένει ανεύθυνος απ' το χτύπημα που γίνεται στην οργάνωση που οργάνωσε ο ίδιος και την καθοδηγούσε ένα χρόνο; Όταν καθοδηγεί μια οργάνωση ένα χρόνο και μόλις φύγει δεχτεί ολοκληρωτικό χτύπημα με εκατό συλλήψεις και παραπάνω, και πιστούν τα πιο πολλά στελέχη της, εσύ πρέπει να δώσεις πρώτος-πρώτος λόγο. Και όχι να γίνεις κατηγορος, όπως έγινε αυτός. Εγώ σύντροφοι, πιστεύω ότι, αν και η προσπάθεια του 1952 δεν έλυσε το οργανωτικό πρόβλημα του κόμματος στην Ελλάδα, έως ένα βαθμό, αυτό οφείλεται και στην παρουσία του Γούσια εκείνη την περίοδο σαν επικεφαλής του Κλιμακίου. Είναι πολύ πιθανό, οι σύντροφοι, που είχαν πάει κάτω τότε, μόνοι τους να είχαν καλύτερα αποτελέσματα. Η καθοδήγηση αυτού του ανθρώπου που δε στηριζόταν σε καμιά αρχή, με χαρακτηριστικό στοιχείο τον τυχοδιωκτισμό, πολλαπλασίαζε την πίεση που ασκούσε η Γραμματεία, πίεση που δε σου άφηνε να σκεφτείς τίποτε άλλο, από το πώς να αναπτύξεις ποσοτικά τη δουλειά, να μη λογαριάζεις αποκέντρωση και συνωμοτισμό, και να κάνεις συνεχώς παραβιάσεις που σε έσπρωναν καθημερινά σε παρωτολμίες και επικίνδυνα σάλτα. Και ύστερα για κάθε σύλληψη φταίνε αυτοί που πιάστηκαν γιατί παραβίασαν τους συνωμοτικούς κανόνες που αυτός τάχατες τους έλεγε να μην παραβιάσουν, ενώ φυσικά κάθε επιτυχία είναι μοναδικά δική του. Για το φαινόμενο αυτό του Γούσια πολλά μπορεί κανείς να πει. Φυσικά, πρώτα θα χρειαστεί να επανέλθουμε στο άλλο θέμα. Πάντως και μονάχα το γεγονός ότι αυτός ο άνθρωπος έγινε γραμματέας της ΚΕ, δείχνει μέχρι που είχε γλιστρήσει το κόμμα με την καθοδήγηση του Ζαχαριάδη.

Σύντροφοι, θέλω να πω δυο λόγια για τους λόγους που δε λύθηκε μέχρι σήμερα το πρόβλημα της ανασυγκρότησης του κόμματος στην Ελλάδα. Η παλιά καθοδήγηση εντοπίζει την αιτία στα στελέχη. Και γι' αυτό από καιρό προπαγάνδιζε τη θεωρία, ότι αν το θελήσουν μερικά στελέχη, από κει που ήμασταν, δηλ. από το μηδέν θα μπορούσαμε να φτάσουμε στα ύψη που νοσταλγούσε ο Ζαχαριάδης και το επιτελείο του. Το ζήτημα είναι ζήτημα στελεχών. Χρειάζονται στελέχη. Χρειάζονται στελέχη ικανά όλο αυτό κοπανούσαν σε κάθε Ολομέλεια που διαπιστώναν ότι καθυστερούμε οργανωτικά επικίνδυνα. Είναι όμως αυτή η πραγματικότητα, και η πραγματική αιτία αυτής της καθυστέρησης; Θα 'ταν αστειό σύντροφοι, να πιστεύουμε σε μια τέτοια εξήγηση.

Η αιτία βρίσκεται κάπου αλλού. Και πιστεύω ότι αυτό το ξέρει πολύ καλά και ο Ζαχαριάδης και όσοι άλλοι κάνουν πως δεν το ξέρουνε, οι οποίοι δεν τολμούν να το ομολογήσουν γιατί έχει σχέση με τη γενικότερη κατάσταση στην οποία βρέθηκε το κίνημα ύστερα από την ήττα, ότι στην Ελλάδα έχουμε επαναστατική κατάσταση και άνοδο του κινήματος, έγινε η βάση για την παραπέρα προώθηση της δουλειάς. Τότε είπαν το εξής: ότι ενώ στην Ελλάδα οι συνθήκες είναι ευνοϊκές για λαϊκά ξεσπάσματα και μεγάλες επιτυχίες, και το λαϊκό κίνημα ανεβαίνει, όμως η οργανωτική μας καθυστέρηση είναι το επικίνδυνο σημείο, γιατί δεν είμαστε σε θέση να αγκαλιάσουμε αυτό το λαϊκό κίνημα και να το κατευθύνουμε. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ότι η πρόοδος του κινήματος γενικά και η οργανωτική του ανάπτυξη συνδέονται και αλληλοεπιδρούν. Σε καμιά περίπτωση όμως και σε καμιά περίοδο η σχέση τους δεν μπορεί να είναι μονόπλευρη. Δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε τη γενική κατάσταση του κινήματος, την πολιτική κατάσταση και την επιρροή του κλπ. από την οργανωτική του ανάπτυξη. Η οργανωτική του ανάπτυξη είναι κι αυτή συνάρτηση των ιδίων συνθηκών που επιδρούν στη γενική ανάπτυξη του κινήματος. Η αλήθεια είναι και πρέπει να την πούμε, καθαρά, όσο πικρή κι αν είναι ότι το κίνημά μας και πολιτικά και οργανωτικά έπεσε σε κρίση που το 'ριξε η ήττα του 1947-49. Ύστερα από την ήττα το κόμμα βρέθηκε σε πολύ δύσκολη καμπή, σε υποχώρηση, συντριμμένο οργανωτικά και χτυπημένο εν μέρει και ιδεολογικά, με βασικό χαρακτηριστικό του που έβαλε τη σφραγίδα στην κατοπινή εξέλιξη, το γεγονός ότι όλο το καθοδηγητικό του ακτίφ, βρέθηκε στη φυλακή, βρέθηκε έξω στην εμγκράτσια, μακριά από τη ζωντανή πραγματικότητα, μακριά από τον παλμό των γεγονότων, από τα βάσανα και τις τεράστιες, πρωτοφανείς για το κόμμα δυσκολίες. Μακριά από τη μεγάλη δοκιμασία που περνούσε το κίνημα κι ο λαός. Το αναφέρω αυτό και σαν ένα εμπόδιο που στάθηκε στο κόμμα να διορθώσει τη λαθεμένη γραμμή του ύστερα από την ήττα, γιατί η εμγκράτσια έκανε να χάσουνε το αίσθημα της πραγματικότητας μια σειρά στελέχη του κόμματος, που αν βρισκόταν στην Ελλάδα και ζούσαν την πραγματικότητα, θα τους βοηθούσε ίσως να σταθεί μπροστά τους πιο δυνατή η αντίθεση της γραμμής του κόμματος και της πραγματικής κατάστασης και να νικήσει την προσωπολατρία του Ζαχαριάδη. Στις δύσκολες συνθήκες της ήττας δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι παρά και τη λαθεμένη γραμμή που είχαμε μια πρόοδο, κανένας δεν μπορεί να αμφισβητήσει την πρόοδο αυτή και τα βήματα που γίνανε, τη θαρραλέα πάλη των κομμουνιστών που μέσα στις χίλιες τόσες δυσκολίες και τις συνθήκες της πιο βαριάς παρανομίας δε σταμάτησαν να κάνουν το καθήκον τους για να βγει το κόμμα απ' την κρίση. Ένα αντίστοιχο προτσές μ' αυτό που ακολούθησε το κίνημα για να βγει απ' την κρίση, ήταν φυσικό ότι έπρεπε ν' ακολουθήσει και το οργανωτικό δέσιμο του κόμματος. Αν η

αντιστοιχία αυτή διαταράχτηκε και είχαμε σχετική οργανωτική καθυστέρηση, πράγμα που 'ναι γεγονός, αυτό οφείλεται στη λαθεμένη οργανωτική τακτική και στα επανειλημμένα χτυπήματα που δεχτήκαμε. Ποια λάθη έπαιξαν το βασικό ρόλο; Πρώτα-πρώτα το όχι ορθολογιστικό χτίσιμο των κομματικών οργανώσεων και δεύτερο το ζήτημα της δημιουργίας των μαζικών παράνομων κομματικών οργανώσεων που ήταν ανεδαφικό. Όταν λέμε όχι ορθολογιστικό χτίσιμο, εννοούμε ότι αντί να δένουμε σε οργανώσεις και να εξασφαλίζουμε την καθοδήγηση των κομμουνιστών που βρίσκονταν μέσα στις νόμιμες μαζικές οργανώσεις, προσπαθήσαμε να δημιουργούμε μαζικές οργανώσεις όπου να 'ταν, και όπου βρισκόμασταν και όπου ήταν εύκολο με προοπτική μέσω αυτών μετά να μπούμε και να καταλάβουμε τα βασικά κέντρα. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι στη συνοικία, λ.χ., που υπήρχε οργάνωση της νόμιμης μαζικής δουλειάς, εμείς δημιουργήσαμε μια άλλη κομματική οργάνωση και από τη νόμιμη δουλειά αφαιρούσαμε τα δραστήρια στελέχη να τα χρησιμοποιήσουμε για την παράνομη δουλειά. Έτσι απομονώθηκαν οι οργανώσεις που φτιάξαμε, απ' τη νόμιμη δουλειά. Είναι χαρακτηριστικό και το γεγονός ότι το «ΦΑ» μιλούσε για μισονόμιμες και μισοπαράνομες δυνατότητες που πρέπει ν' ανακαλύπτουν οι κουκουέδες και υπόδειχνε με φανταστικά παραδείγματα σαν κι αυτό που έλεγε ότι σ' ένα συνδικάτο όπου η αστυνομία και οι εργατοκάπηλοι απαγορεύουν τις συνελεύσεις των εργατών, οι παράνομοι κουκουέδες κυκλοφορούν στην κατάλληλη στιγμή προκηρύξεις, οργανώνουν συνελεύσεις κατά τμήματα, βγάζουν όργανα πάλης και οργανώνουν την απεργία τους. Αυτά μόνο στη σφαίρα της φαντασίας της Γραμματείας μπορούσαν να γίνονται.

Το πρόβλημα σήμερα είναι τούτο. Σε κάθε τομέα δουλειάς, σε κάθε μαζική νόμιμη δουλειά μας να εξασφαλίσουμε ένα επιτελείο στελεχών που θα βλέπει και θα καθοδηγεί κομματικά τους κομμουνιστές που βρίσκονται εκεί, θα τους δραστηριοποιεί και θα τους κάνει δραστήριους αγωνιστές της νόμιμης δουλειάς. Έτσι εξασφαλίζουμε το σωστό συνδυασμό της παράνομης οργάνωσης με τη νόμιμη μαζική δουλειά που είναι και η βασική αρχή της παρανομίας για σήμερα.

Ένα συμπέρασμα που μπορώ τώρα να βγάλω είναι ότι οι αποστολές μας στην Ελλάδα και η πίεση να φτιάξουμε οργάνωση και να δείξουμε μπουύιο, απόβλεπε στο να ξανασηκώσουμε τον Ζαχαριάδη και όχι να οργανώσουμε το κόμμα. Από την άποψη αυτή μπορούμε να πούμε ότι η εκλογή του Γούσια για τη δουλειά αυτή ήταν ό,τι χρειαζόταν. Έτσι σύντροφοι, το θέμα της ανασυγκρότησης του κόμματος στην Ελλάδα είναι σωστή τραγωδία. Σχετικά με τα χτυπήματα. Δε θα μιλήσω για τις συνέπειες που έχουν μιλήσει πολλοί σύντροφοι και γω άλλοτε. Θέλω να πω δυο λόγια για τις αιτίες. Σύντροφοι είναι

γνωστό ότι τα χτυπήματα ήταν πολλά. Πολλά στελέχη του κόμματος έχουν πιαστεί που πήγαν από το εξωτερικό. Για όλα αυτά, εκτός από την εξήγηση που δόθηκε για τον Μπελογιάννη με τον Πλουμπιδη, η οποία είναι αμφίβολη, δεν έχει πειστεί κανείς ότι πραγματικά ο Μπελογιάννης προδόθηκε από τον Πλουμπιδη, και εκτός από την αφηρημένη εξήγηση για το δικό μας χτύπημα, ότι είναι έργο πράκτορα που είναι στην ίση μοίρα ή και πάνω κλπ. για τα άλλα χτυπήματα δεν έχει δοθεί καμιά απολύτως εξήγηση. Πότε αναμασιέται το θεώρημα ότι κάναμε λάθη συνωμοτικά και πότε το τροπάρι ότι τα 99% των χτυπημάτων είναι έργο πράκτορα, αλλά καμιά απολύτως συγκεκριμένη λύση στα ερωτήματα αυτά. Σύντροφοι, απ' ό,τι ξέρω για το δικό μας χτύπημα υπεύθυνη είναι η Γραμματεία μονάχα και ο Γούσινας. Μέχρι τώρα μπορούμε να πούμε ότι εκτός από άλλες αιτίες δυο ήταν οι βασικές που χτυπηθήκαμε. Ένα ήταν ότι σταλήκαμε να σπληνιζόμαστε στο μηχανισμό που ήταν χτυπημένος, αυτό είναι εξακριβωμένο σήμερα απόλυτα και δεύτερο ότι ήταν χτύπημα από τον τομέα, από το σημείο της σύνδεσης της οργάνωσης της Αθήνας με το εξωτερικό. Τα δυο αυτά συνδυασμένα είχαν σα συνέπεια το κεντρικό χτύπημα. Όμως και για μια σειρά άλλα δεν υπάρχει καμιά εξήγηση και φυσικά δημιουργείται ένα μεγάλο ερωτηματικό.

Σύντροφοι, θέλω να πω δυο λόγια για την Τασκέντη.

Είναι φυσικό, για την Τασκέντη μίλησαν κι άλλοι σύντροφοι φυσικά, να δημιουργούνται ορισμένα ερωτήματα. Όμως σύντροφοι, θα πρέπει να 'χουν ξεκαθαρίσει όλοι οι σύντροφοι, ύστερα από τα υλικά που διάβασαν, ποια είναι η πραγματικότητα ύστερα από την 6η Ολομέλεια. Ορισμένοι σύντροφοι προβάλλουν το επιχείρημα, γιατί να βγάλετε ένα Γραφείο οργανωτικό τέτοιο που να 'ναι πρόκληση σε μια σειρά κόσμο εκεί πέρα. Κι αυτό στάθηκε το κεντρικό επιχείρημα για μια ολόκληρη περίοδο. Σύντροφοι, όταν πήγα με το σ. Στριγκο στην Τασκέντη και έγινε η πρώτη Ολομέλεια, προτού ακόμα μπει ζήτημα Γραφείου, προτού ακόμα ξέρει κανένας ποιοι θα 'ναι οι σύντροφοι που θα μπουνε στο Γραφείο, μέσα στην Ολομέλεια όλα τα στελέχη, όλοι οι γραμματείς που είχαν υποστηρίξει τον Ζαχαριάδη, σηκώθηκαν και δεν κάναν τίποτα άλλο παρά ένα κήρυγμα μίσους και διάσπασης. Άρχισαν με τα συνθήματα της 5ης Ολομέλειας, με τις συκοφαντίες, βρισιές να μιλάνε ότι όλοι αυτοί εκεί πέρα είναι φραξιονιστές, αντικομματικά στοιχεία, οπορτουμιστές. Αυτό γίνθηκε πριν ακόμα γίνει γνωστό ποιος από τα στελέχη της οργάνωσης θα είναι μέλος του Γραφείου. Αυτό τι δείχνει; Αν μετά, όπως λένε μερικοί, εμπόδιζαν τους συντρόφους αυτούς τα μέλη του Γραφείου που βγήκανε τότε τι εμπόδιζε; Όπως τι εμπόδιζε επίσης όταν πηγαίναμε στις πολιτείες εμείς με το σ. Στριγκο και τους άλλους να μας λένε ότι όλοι οι τρεις χιλιάδες που είχανε παλέψει ενάντια στον Ζαχαριάδη ήτανε αντικομματικά στοιχεία και χρειάζονταν διαγραφή από το

κόμμα όλοι. Αυτά σύντροφοι, ήταν καθαρά προσχήματα. Αυτό που πραγματικά ζητούσαν ήταν να φύγει από τη μέση το σημείο της 6ης Ολομέλειας που έκανε την εκτίμηση για την Τασκέντη και φυσικά αυτό δεν μπορούσε καμιά φορά να γίνει.

Τώρα ύστερα από τα γεγονότα αυτά, ύστερα από τα συνθήματα που ακούγονται στην Τασκέντη που δεν έχουν καμιά διαφορά απ' αυτά που είπε εδώ πέρα και ο Βλαντάς και ο Γούσιαν, μπορεί κανένας να υποστηρίξει ότι είναι διαβολική αυτή η σύμπτωση σύντροφε Βλαντά; Και ότι τάχατες εσύ δεν έχεις καμιά σχέση μ' αυτά όλα; Είναι τυχαίο αυτό; Μα στην 6η Ολομέλεια ο ίδιος δεν έβαλες την τσολινα και δεν είπες ότι στην Τασκέντη υπάρχουν αντικομματικά στοιχεία κι αυτοί αποτελούν κίνδυνο για την οργάνωση; Στην Τασκέντη ο ίδιος στο λόγο σου για τους λύκους που έγραψες για τα ραδιούζελ, εκεί ανάμεσα στην υποκριτική σου αυτοκριτική δεν έγραψες τα εξής; Σταματείστε την αναμπουμπούλα και τότε θα πιάστε τους λύκους απ' το σβέρκο. Αυτούς τους λύκους, που λες σήμερα εσύ, έλεγες να πιάσουν.

Σύντροφοι, νομίζω ότι ο σ. Πορφυρογέννης έκανε την εντύπωση τάχατες του κεντρώου αλλά με πολύ ζαχαριαδική απόκρουση. Μου φαίνεται με τα επιχειρήματα που χρησιμοποίησες, που έχουσε δώσει σ' αυτά απάντηση, μου φαίνεται σ. Πορφυρογέννη ότι το σαπούνι το 'χεις πατήσει που είπες και συ ότι γλιστράει και καλό θα 'ναι να σκεφτείς καλύτερα.

XXV σ. Ζ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Σύντροφοι.

Όσοι μίλησαν ως τώρα παραδέχτηκαν ότι η σημερινή μας Ολομέλεια έχει εξαιρετική σημασία για το κόμμα και το κίνημά μας. Η σημασία της αντικαθρεπτίζεται στα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Συνίσταται ταυτόχρονα και στο γεγονός ότι με βάση τα δεδομένα της ζωής πρέπει να κρίνει την επίδραση που είχε στη ζωή του κόμματός μας η 6η Ολομέλεια, να αντιμετωπίσει κομματικά, αντικειμενικά, αλλά σταθερά και αποφασιστικά την αντίδραση που προβάλλει το παλιό μέσα στις γραμμές μας, για να εμποδίσει το κόμμα μας να προχωρήσει μπροστά, να χαράξει τα καθήκοντα του κόμματος σε μια περίοδο που τόσες σοβαρές αλλαγές και ανακατατάξεις προς όφελος του δημοκρατικού κινήματος γίνονται στη χώρα μας.

Η εισήγηση διαπιστώνει ότι σήμερα υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες για

να συσπειρωθούν όλες οι δυνάμεις που είναι ικανές και θέλουν να δώσουν εθνική λύση στα φλέγοντα προβλήματα του τόπου μας. Το σχέδιο διακήρυξης, που θα συζητηθεί σε δεύτερο θέμα, προβάλλει τη δυνατότητα να γίνουν και στη δική μας χώρα βαθιές κοινωνικές αλλαγές ειρηνικά. Το να πραγματοποιηθούν όμως τα καθήκοντα αυτά εξαρτιέται σε τελευταία ανάλυση από το συσχετισμό ανάμεσα στις δυνάμεις της προόδου και της αντίδρασης. Και βασικός αποφασιστικός όρος για να επιτευχθεί η υπεροχή των δυνάμεων της προόδου είναι: να δυναμώσει η δουλειά για την ενότητα των δημοκρατικών δυνάμεων, να δυναμώσουν όλο και πιο πολύ οι μαζικές λαϊκές οργανώσεις, ν' ανέβει πιο ψηλά η πάλη και η δράση των μαζών και πάνω απ' όλα να σφυρηλατηθεί ακόμα πιο πολύ η ενότητα μέσα στις γραμμές μας, να δυναμώσει πιο πολύ το κόμμα μας.

Στην ομιλία μου θα σταθώ σε μερικά σημεία του βασικού αυτού προβλήματος που είναι στο κέντρο της προσοχής της σημερινής μας Ολομέλειας, την ανάγκη δηλαδή, να σφυρηλατήσουμε ακόμα πιο πολύ την ενότητα στις γραμμές, να δυναμώσουμε ακόμα πιο πολύ το ΚΚΕ.

Την ενότητα και την πειθαρχία μέσα στο κόμμα μας θα τη στηρίξουμε κατά πρώτο λόγο στη σωστή πολιτική γραμμή που χάραξε η 6η Ολομέλεια και που θα την εφαρμόσουμε σωστά άμα προσανατολισούμε τη δουλειά ολόκληρης της ΚΕ προς την Ελλάδα, άμα στηριχτούμε με σταθερότητα και συνέπεια στη λενινιστική αρχή της συλλογικής καθοδήγησης. «Η πειθαρχία του επαναστατικού κόμματος, τονίζει ο Λένιν, στηρίζεται εκτός από τη συνειδητότητα και τη σύνδεση με τις μάζες της προλεταριακής πρωτοπορίας, στην ορθότητα της πολιτικής καθοδήγησης, που την πραγματοποιεί η πρωτοπορία, στην ορθότητα της πολιτικής στρατηγικής και τακτικής της με τον όρο ότι οι πλατιές μάζες θα πείθονται απ' την ίδια τους την πείρα για την ορθότητα αυτή.» Χωρίς αυτούς τους όρους είναι απραγματοποίητη η πειθαρχία μέσα σ' ένα επαναστατικό κόμμα, πραγματικά ικανό, να είναι κόμμα της πρωτοπόρας τάξης που έχει ν' ανατρέψει την αστική τάξη και να μεταμορφώσει ολόκληρη την κοινωνία. Σε τελευταία ανάλυση το ότι με ένα ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς χαραζόταν και επιβαλλόταν λαθεμένη πολιτική μέσα στο ΚΚΕ αποτέλεσε και την κύρια αιτία του κλονισμού που έγινε μέσα στο κόμμα μας από την τέως ηγεσία του. Τώρα είναι αναμφισβήτητο γεγονός ή καλύτερα γεγονός που αμφισβητείται μόνο από όσους κρατούνται με τα δόντια από το αμαρτωλό παρελθόν, ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας βρήκαν σοβαρή απήχηση στην Ελλάδα. Κι αυτό οφείλεται στο ότι χάραξαν γραμμή απαλλαγμένη απ' τα λάθη, τους αλλοπροσαλισμούς, και αντιφατικότητα και ασυνέπεια της προηγούμενης ηγεσίας του κόμματος. Παρά τη συμπάθεια που πάντα έτρεφαν οι μάζες προς το ΚΚΕ, για ορισμένη περίοδο διάφορες πολιτικές ομάδες στρέ-

φονταν ενάντια στο ΚΚΕ, σαν αποκλειστικά υπεύθυνο για τον εμφύλιο πόλεμο. Τα εξτρεμιστικά λάθη της ηγεσίας και προπαντός οι ανεδαφικοί λεονταρισμοί για τρίτο γύρο, τροφοδοτούσαν την επιθετικότητα και αδιαλλαξία της αντίδρασης και σε πολλές περιπτώσεις πρόσφεραν, λες κατά παραγγελία, τα επιχειρήματα στις συναγερμικές κυβερνήσεις να καταδιώκουν και καταδικάζουν τους κομμουνιστές σαν πράκτορες ξένων.

Μέσα στις γνωστές αλλαγές διεθνείς και εσωτερικές, η παραπέρα επεξεργασία από την ΚΕ της σωστής πολιτικής γραμμής, που ν' αντανακλά με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια την αντικειμενική κατάσταση, θα δυναμώνει την αυτοπεποίθηση των κομμουνιστών και των κομματικών μας οργανώσεων, θα τους συσπειρώνει όλο και πιο πολύ γύρω από την καθοδήγησή του.

Σ' όλη την περίοδο μετά την 6η Ολομέλεια οι κομμουνιστές στην προσφυγιά και προπαντός στην Ελλάδα, παρακολουθούσαν με μεγάλο ενδιαφέρον τη συγκεκριμένη εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, και τους πολιτικούς χειρισμούς που έκανε το Γραφείο της ΚΕ πάνω στα βασικά προβλήματα του κινήματός μας. Ότι παρουσιάστηκαν στα ζητήματα αυτά κενά, ελλείψεις και σοβαρές αδυναμίες, τονίζεται και στην εισήγηση του Γραφείου. Είναι φανερό επίσης πως τη δουλειά πρέπει να τη χαρακτηρίζει πιο μεγάλη σταθερότητα, αποφασιστικότητα και τόλμη. Πρέπει ταυτόχρονα να φροντίσουμε να γίνεται κατανοητή η γραμμή του κόμματός μας, προπαντός από κείνους που θέλουμε να την εφαρμόσουν στη ζωή. Να νιώσουν τις αλλαγές που γίνονται στη χώρα μας, να βγουν από το σεχταρισμό και από τα καλούπια του εμφυλίου πολέμου, πράγμα που εκφράστηκε και στις εκλογές της 19 του Φλεβάρη, να χρησιμοποιούν όλες τις δυνατότητες για την οργάνωση των μαζών. Να βρίσκουν και σωστά να χρησιμοποιούν ότι μας ενώνει με τις διάφορες πολιτικές ομάδες στη σημερινή φάση της πάλης του ελληνικού λαού.

Η σωστή γραμμή του κόμματος είναι αποφασιστικό όπλο για την ανάπτυξη, το δυνάμωμα των οργανώσεών μας στην Ελλάδα. Στο βαθμό που τα μέλη του κόμματος και τα στελέχη θα είναι καλά εξοπλισμένα με τη γραμμή αυτή, θα βρουν μεγάλα περιθώρια για το δυνάμωμα του κόμματος. Από τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας βγαίνει πως τα μέλη του κόμματος δεν καταλαβαίνουν την πλατιά γραμμή, που επαναλάμβαναν τις ίδιες τυχόν απόψεις με κείνες που είχαν στον εμφύλιο πόλεμο, είτε κατοπινά, κάτω από την επήρεια της σεχταριστικής γραμμής της τέως καθοδήγησης, συναντούμε αναπόφευκτα πιο μεγάλες δυσκολίες γιατί σε τελευταία ανάλυση παραμορφώνουν αυτό που είναι και αυτό που θέλει το ΚΚΕ. Αντίθετα οι κομμουνιστές που ξέρουν να εφαρμόζουν και να εξηγούν τη γραμμή του κόμματος βρίσκουν πολύ λιγότερους αντίπαλους με τη γραμμή μας, γιατί αυτή αντανακλά τα συμφέροντα της εργατικής τάξης και των εργαζομένων.

Στην πάλη μας να σφυρηλατήσουμε την ενότητα του κόμματος συναυτούμε, όπως ήταν πολύ φυσικό, τη λυσσασμένη προσπάθεια του ταξικού εχθρού. Των ιδεολόγων της αντίδρασης που αποβλέπει στο να διασπάσει τις γραμμές μας, να κλονίσει την εμπιστοσύνη των μελών του κόμματος στα καθοδηγητικά του στελέχη, ν' ανάψει τη φραξιονιστική πάλη και το αντισοβιετικό μίσος, την αντιδιεθνιστική υστερία. Είναι γνωστή σ' όλους μας η καμπάνια που έγινε και στη χώρα μας μετά το 20ό Συνέδριο σαν αντανάκλαση της καμπάνιας που έγινε σε διεθνή κλίμακα με βάση προμελετημένο σχέδιο ολκής, του Στέιτ Ντιπάρτμεντ. Είναι γνωστό επίσης πως ξεκινώντας από τα ουγγρικά γεγονότα, οι ιμπεριαλιστές στρέφουν τα κύρια πυρά τους στο να διασπάσουν τα κομμουνιστικά κόμματα, να τα στρέψουν ενάντια στη ΣΕ χρησιμοποιώντας μαζί με τ' άλλα και τα συνθήματα του εθνικού κομμουνισμού, και της αποσταλινοποίησης των κομμουνιστικών κομμάτων που με απλά λόγια δε σημαίνουν παρά αναθεώρηση των αρχών του μαρξισμού-λενινισμού, άρνηση της προλεταριακής αλληλεγγύης.

Η ενότητα του κόμματός μας θα περιφρουρείται και οι γραμμές μας θα δυναμώνουν, στο βαθμό που εμείς θα υπερασπιζόμαστε αποτελεσματικά τη γραμμή του κόμματός μας από τη μανιασμένη ιδεολογική επίθεση της εχθρικής προπαγάνδας, στο βαθμό που θα χρησιμοποιούμε μαχητικά και τελεσφόρα την ακατανίκητη ιδεολογία του μαρξισμού-λενινισμού. Πρέπει να δούμε ότι και στον τομέα αυτό, έχουμε πάρα πολλά κενά, ελλείψεις, αδυναμίες που είναι απόρροια, είτε έχουνε άμεση σχέση με την προηγούμενη εσωκομματική μας κατάσταση. Ιδιαίτερα εδώ στην προσφυγιά, όπου τα στελέχη του κόμματος είναι απαλλαγμένα από τα τρέχοντα προβλήματα, που προβάλλει η καθημερινή κομματική δουλειά, όταν βρίσκεσαι στη χώρα σου, θα μπορούσαν να επιδοθούν απερίσπαστα σε θεωρητικές ιδεολογικές μελέτες, πάνω σε ζητήματα της Ελλάδας.

Με την αμέριστη βοήθεια των αδελφών κομμάτων έχει δημιουργηθεί γύρω μας ένα φυτώριο από συντρόφους, που θα μπορούσαν με την προϋπόθεση μιας συστηματικής βοήθειας και σωστού προσανατολισμού από την καθοδήγηση, να εξελιχθούν σε ικανά στελέχη για το ιδεολογικό μας μέτωπο. Η δουλειά αυτή όχι μονάχα δε γινόταν από την προηγούμενη καθοδήγηση, αλλά και υπήρχε μια αχαράκτηριστη διασπορά, σπατάλη και τριβή των συντρόφων που είχαν τέτοιες ικανότητες. Έτσι εξηγείται πως τόσα χρόνια τώρα στην προσφυγιά, δεν υπάρχει ούτε μια μελέτη πάνω σε θεμελιακά προβλήματα της χώρας, όπως η οικονομική διάρθρωση της χώρας, το αγροτικό ζήτημα, τα πολιτικά κόμματα της χώρας μας και οι κοινωνικές δυνάμεις που εκπροσωπούν κλπ., δεν υπάρχει ούτε μια αξιόλογη μελέτη γενίκευσης της πείρας του εργατικού κινήματος στην Ελλάδα. Οι δυο φυσιογνωμίες που κάλυπταν όλο το χώρο της

θεωρητικής σκέψης ο Ζαχαριάδης κι ο Μπαρτζιώτας δεν άφηναν περιθώρια για κανένα άλλο συντροφο ζωντανό και πεθαμένο να σταθεί δίπλα τους.

Δεν υπάρχουν χρονικά περιθώρια να σταθεί κανείς στον τρόπο που αντιμετωπίστηκαν τα ιδεολογικά προβλήματα από την τέως ηγεσία του ΚΚΕ. Μπορεί μόνο να ειπωθεί πως το βασικό τους χαρακτηριστικό είναι η πλαστογράφηση της αλήθειας και η διαστρέβλωση των γεγονότων. Δεν είναι τυχαίο λοιπόν ότι σήμερα ακριβώς που γίνεται μια τόσο σφοδρή ιδεολογική επίθεση στην Ελλάδα, η δική μας παρεμβολή είναι αδύνατη, και δεν πρέπει να διστάσουμε να το πούμε πως σ' ορισμένες περιπτώσεις είναι και σχεδόν ανύπαρκτη. Κι όμως ζούμε σε μια περίοδο της πάλης του ελληνικού λαού που λιγότερο από κάθε άλλη φορά θα μπορούσαν ορισμένα δόγματα να μας βοηθήσουν να ανταποκριθούμε στα καθήκοντά μας στον ιδεολογικό θεωρητικό τομέα.

Μέσα στα πλαίσια της πρωτοφανέρωτης ιδεολογικής πίεσης του εχθρού, που στρέφει τα πυρά του ενάντια στη διεθνιστική αλληλεγγύη και την ενότητα των κομμουνιστικών κομμάτων, ξεδιπλώνονται και οι ποικιλώνυμες πρόσφατες διασπαστικές, αντιδιεθνιστικές πλατφόρμες, που ονομάζουν προσβολή κατά του κόμματος τη βοήθεια που δόθηκε σ' αυτό, που μιλούνε για δηλητηρίαση των σχέσεων των Ελλήνων κομμουνιστών με τα αδελφά κόμματα ύστερα από την 6η Ολομέλεια κλπ.

Μ' όλη την προσπάθεια που καταβάλλουν οι συντάκτες τους στις ομιλίες τους να κρύψουν το διασπαστικό, αντιδιεθνιστικό περιεχόμενό τους, δεν πετυχαίνουν κανέναν να ξεγελάσουν. Είναι καταπληκτική, π.χ., η σύμπτωση γνώμων και θέσεων που υπάρχει ανάμεσα στις πλατφόρμες αυτές και τις προκηρύξεις που κυκλοφόρησε η Ασφάλεια σαν προερχόμενες από παλιούς δοκιμασμένους αγωνιστές. Αν η Ολομέλειά μας δεν αποκρούσει με όλη την αποφασιστικότητα που χρειάζεται τα αντιδιεθνιστικά, αντισοβιετικά, διασπαστικά κηρύγματα, θ' αφήσει μεγάλα ρήγματα στην ενότητα του κόμματός μας. Αλλά τέτοιο λάθος, όπως δείχνουν οι εργασίες της δεν είναι διατεθειμένη να κάνει η Ολομέλειά μας. Δεν πρέπει να ξεχνάμε την αντιδιεθνιστική τοποθέτηση του Ζαχαριάδη, τις αντιδιεθνιστικές τάσεις που καλλιέργησε σ' ένα ορισμένο στενό κύκλο συνεργατών του, και τον αντίκτυπο που είχαν όλα αυτά στην ΚΟ της Τασκέντης. Κάτω από την καθοδήγησή του το κόμμα μας κρατούσε κλειστά τα παράθυρα στο ζωογόνο αέρα της πείρας, των υποδείξεων και των συμβουλών των αδελφών κομμάτων και πρώτ' απ' όλα του ΚΚ της ΣΕ. Ο Ζαχαριάδης αποτελούσε ένα αρνητικό κρικο, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, ανάμεσα στο ΚΚΕ και τα αδελφά κόμματα. Η πείρα και οι συμβουλές των αδελφών κομμάτων για να φτάσουν, όταν έφταναν, στην ΚΕ έπρεπε να περάσουν από τη λογοκρισία του Ζαχαριάδη, όπως ανάγλυφα αυτό φαίνεται στην περίπτωση, των υποδείξεων του ΚΚ της ΣΕ, για ριζική αναθεώρηση του

προγράμματος του ΚΚΕ. Όλα υποτάσσονταν στη γραμμή, στις απόψεις που ήθελε να επιβάλλει στο ΚΚΕ ο Ζαχαριάδης. Να πώς χαρακτηρίζουν τη θέση αυτή οι τρεις πιο στενοί συνεργάτες του, ο Μπαρτζιώτας, ο Βλαντάς κι ο Βοντίτσιος. «Η θέση του Ζαχαριάδη, λέει ο Μπαρτζιώτας, απέναντι στ' αδελφά κόμματα, δεν ήταν θέση κομμουνιστή ηγέτη. Έκανε κριτική απ' υψηλού στα αδελφά κόμματα. Όξυνε τις σχέσεις με τα αδελφά κόμματα. Περιφρονούσε τους ηγέτες των αδελφών κομμάτων, παρουσιαζόταν ότι μόνο αυτός έχει σωστή γραμμή, παρουσιαζόταν με πνεύμα ανεξαρτησίας, και το χειρότερο δεν εφάρμοζε τις πολύτιμες υποδείξεις της ΚΕ του ΚΚ της ΣΕ, και κατέληξε στην αντισοβιετική γραμμή για την ΚΟ Τασκέντης.»

«Δε νομίζω –λέει ο Βλαντάς– πως έπαιξε μικρό ρόλο στο να κάνω τα λάθη που έκανα, στην οργάνωση της Τασκέντης, η εμμονή, σχετικά μακρόχρονη βαθμιαία, έντεχνη υπονόμευση του κύρους της ΚΕ του ΚΚ της ΣΕ, που έκανε στα μέλη της ΚΕ μας ο Ζαχαριάδης από το 1949.»

«Ο Ζαχαριάδης, λέει ο Γούσιος, πήγε να παρουσιάσει τους σοβιετικούς συντρόφους σαν υπεύθυνους, για τα παράπονα που γίνονταν. Αυτό το άρχισε μαλακά. Μετά το όξινο και δω πάλι δούλευε μαστορικά, έκανε ένα διαχωρισμό, γιατί ήξερε ότι θα του ριχνόταν όλο το κόμμα, αν έπαιρνε θέση κατά της καθοδήγησης του ΚΚ της ΣΕ.» «Κεντρικός στόχος του Ζαχαριάδη –λέει ο Γούσιος– σ' όλη αυτήν την υπόθεση ήταν οι σοβιετικοί. Αυτούς ήθελε μ' αυτά να τους εκθέσει, να τους φέρει σε δύσκολη θέση να μη μιλήσουν και να πετύχει ο Ζαχαριάδης να κρατήσει την εξουσία του.» Ο Γούσιος χρησιμοποιεί εδώ πέρα τον όρο του αυτόν την εξουσία. «Και συνεχίζει την εξάλλη πολιτική του.»

Δε θα σταθώ στην αλυσίδα των αντιδιεθνιστικών λαθών που έκανε ο Ζαχαριάδης αρχίζοντας από τη θέση για τη Νότια Αλβανία ως την προβοκάτσια της Τασκέντης. Εκείνο που μπορεί να ειπωθεί εδώ είναι: Στις πάρα πολλές προστριβές, μ' όλα σχεδόν τα αδελφά κόμματα η ρίζα τους είναι πάντα η ίδια. Η απόκρουση της κριτικής, η μη αναγνώριση των λαθών μας που φιλικά μας υποδείχνονταν, η επιβολή της λαθεμένης γραμμής στο ΚΚΕ και στο κίνημά μας. Υπάρχει κατά τη γνώμη μου μια βαθύτατη βασική αντίφαση, που βάζει τη σφραγίδα της στο πρόβλημα αυτό. Ο Ζαχαριάδης εμφανίζεται κάθε φορά στην ΚΕ του ΚΚΕ ότι έχει την έγκριση και την επικύρωση των πράξεών του από το ΚΚ της ΣΕ. Αυτό το έκανε, π.χ., με ιδιαίτερη επιμονή στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ στα 1950 και το επανέλαβε στην περίπτωση της οργάνωσης της Τασκέντης στην 5η Ολομέλεια. Ενώ ο ίδιος βρίσκεται σε ουσιαστική αντίθεση με το ΚΚ της ΣΕ γιατί έχει τη βεβαιότητα, ότι το ΚΚΣΕ θεωρεί λαθεμένη τη γραμμή που χάραξε αυτός και απαραίτητη την αναθεώρησή της. Αυτή είναι η βαθύτερη αιτία και των γεγονότων της Τασκέντης. Εκεί ο Ζαχαριάδης πήγε να λύσει πια την αντίθεση αυτή. Μόνο που η λύση ήρθε όχι όπως την υπολό-

γιζε. Άμα πάρει κανείς σα βάση, ότι αυτή ήταν η πραγματικότητα, τότε πρέπει να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η επικλήση φαινομενικά, στα λόγια της προλεταριακής αλληλεγγύης, δεν ήταν παρά η συστηματική προσπάθεια να παρουσιαστεί ότι υπάρχει η επικύρωση της γραμμής μας απ' τα αδελφά κόμματα, πράγμα που σήμαινε και επικύρωση του αλάθητου του Ζαχαριάδη.

Έτσι λοιπόν δεν μπορούμε να μιλούμε για ενότητα και μονολιθικότητα του κόμματός μας, αν δε σηκώσουμε πιο ψηλά τη σημαία της προλεταριακής αλληλεγγύης, αν δεν αποκρούσουμε αποφασιστικά τις αντιδιεθνιστικές και αντισοβιετικές πλατφόρμες, που προβάλλονται εδώ μέσα, με την αξίωση να γίνουν γραμμή του κόμματος.

Παίρνονται υπόψη μας την ύπουλη σκεπασμένη εθνικιστική δηλητηρίαση, που έκανε ο Ζαχαριάδης σ' ολόκληρο το κόμμα και τις οργανώσεις του, πρέπει να δυναμώσουμε τη διεθνιστική διαπαιδαγώγηση των μελών του κόμματός μας, ξεριζώνοντας τα σοβινιστικά-εθνικιστικά κατάλοιπα, που άφησε στους κομμουνιστές η πολύχρονη αυτή δουλειά του Ζαχαριάδη.

Και οι δυο αντιπρόσωποι των ΚΕ των αδελφών κομμάτων υπογράμμισαν το γεγονός ότι το ΚΚΕ δημιούργησε τώρα ειλικρινείς σχέσεις με τ' αδελφά κόμματα. Και έχουν κάθε λόγο οι σύντροφοι να υπογραμμίζουν αυτή τη λέξη *ειλικρινείς σχέσεις με τ' αδελφά κόμματα*. Εμείς πρέπει να καλλιεργήσουμε παραπέρα τους δεσμούς μας αυτούς, να επεκτείνουμε και σ' άλλα κόμματα, να κρατήσουμε σαν κόρη οφθαλμού την προλεταριακή αλληλεγγύη.

Το κόμμα μας δεν μπορεί να δυναμώσει και να σφυρηλατήσει την ενότητα των γραμμών του αποτελεσματικά, αν δεν κάνουμε αμειλικτη πάλη ενάντια στην προσωπολατρία και τις συνέπειές της. Γιατί η προσωπολατρία προς τον Ζαχαριάδη, που χρόνια ολόκληρα καλλιεργούσαμε χοντροκομμένα μέσα στο ΚΚΕ, η εξόγκωση του ρόλου του και η μείωση του ρόλου των άλλων κομματικών στελεχών, η απονέκρωση του κριτικού πνεύματος, που πρέπει να χαρακτηρίζει τους κομμουνιστές, στάθηκε η ρίζα των διαστρεβλώσεων και της ωμής παραβίασης των αρχών και μεθόδων καθοδήγησης, των μαρξιστικών-λενινιστικών αρχών του κόμματος.

Δεν πρόκειται να σταθώ στην ανάλυση του φαινομένου της προσωπολατρίας μέσα στο ΚΚΕ. Θα ήθελα μόνο να τονίσω μερικά σημεία που κατά τη γνώμη μου πρέπει ιδιαίτερα να προσεχθούν. Και πρώτα-πρώτα πρέπει να προσεχτεί το γεγονός ότι η προσωπολατρία στο ΚΚΕ εκφράστηκε προς τον Ζαχαριάδη, που, απ' όσα στοιχεία δόθηκαν ως τώρα στην ΚΕ, απ' όσα στοιχεία δίνει η σημερινή Ολομέλεια, αλλά και από όσα δίνουν οι πιο στενοί συνεργάτες του, βγαίνει ότι πρόκειται για περίπτωση που οι φοβερές προσωπικές αδυναμίες έβαλαν τη σφραγίδα τους και επιδείνωσαν ακόμα πιο πολύ τις κατά τ' άλλα ολέθριες συνέπειες του φαινομένου της προσωπολατρίας.

Σωστά ειπώθηκε σχετικά με το φαινόμενο αυτό, ότι έχει σημασία και το ποιο συγκεκριμένο πρόσωπο θα φορέσει το μανδύα της προσωπολατρίας. Εμείς είχαμε την ατυχία το πρόσωπο αυτό, το πρόσωπο που ντύθηκε το μανδύα της προσωπολατρίας, να ευθύνεται με εθνική κλίμακας όπως λένε οι συντροφικοί Κινέζοι, Ζημιές και συμφορές, που προσπαθούσε και κατάφερε κάθε φορά να φορτώνει σ' άλλους, κάτω από μια επίφαση σεμνότητας, τιμότητας, συντροφικότητας και άλλων κομματικών αρετών να κρύβει ουσιαστικά τη βαναυσότητα, την υποκρισία, την εγωπάθεια, την αλαζονεία, την τυχοδιωκτική έπαρση κλπ. Ιδιαίτερη σημασία επίσης έχει το γεγονός ότι σε μας η προσωπολατρία προπαντός τα τελευταία χρόνια κατοχυρώθηκε με όλα τα μέσα, θεμιτά και αθέμιτα. Και τα μέσα αυτά γίνονταν τόσο πιο σκληρά όσο πλήθαιναν οι τάσεις αμφισβήτησης του αλάθητου του αρχηγού, κι όσο πιο μεγάλη και φανερή ήταν η διάσταση ανάμεσα στην αντικειμενική πραγματικότητα και τη λαθεμένη γραμμή που είχε επιβληθεί στο ΚΚΕ από την προηγούμενη καθοδήγηση.

Από την άποψη της εσωκομματικής ζωής η προσωπολατρία προς τον Ζαχαριάδη, έτσι όπως διαμορφώθηκε σε μας, είχε σαν αποτέλεσμα να δημιουργήσει ένα καθεστώς αυθαιρεσιών και ασυδοσίας του ίδιου του Ζαχαριάδη και των στενών συνεργάτων του.

Ο βαρύς ισκίος που επικρατούσε χρόνια ολόκληρα μέσα στο κόμμα, πήρε οξύτατο χαρακτήρα και ιδιαίτερα στην τελευταία περίοδο της δράσης του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης ήθελε να επιβάλλει τη λαθεμένη του πολιτική γραμμή, που ερχόταν όσο περνούσε ο καιρός σε όλο και πιο κατάφωρη και αποφασιστική αντίφαση με την αντικειμενική πραγματικότητα. Επειδή όμως τα γεγονότα είναι σκληροτράχηλα η πραγματικότητα ξανάπαιρνε τα δικαιώματά της όταν οι δυσκολίες, προπαντός σε ορισμένες καμπές, πρόβαλλαν με ξεχωριστή οξύτητα σαν αποτέλεσμα ακριβώς αυτής της αντίφασης. Η πιο ολέθρια αρχή που επικράτησε στο εσωκομματικό μας καθεστώς, για το οποίο ο Ζαχαριάδης δε βρήκε ούτε δυο λόγια να πει χτες, αν η 6η Ολομέλεια θεωρεί την προσωπολατρία και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, που επικράτησε σαν αιτία των λαθών που έγιναν στο ΚΚΕ, η πιο ολέθρια λοιπόν αρχή ήταν ότι αντί να ψάξουμε τα λάθη και τις πραγματικές τους ρίζες ν' αποδίδουμε κάθε αποτυχία, κάθε μη εκπλήρωση των σχεδίων μας, κάθε ζημιά μέσα στο κόμμα να την αποδίδουμε στη δράση του ταξικού εχθρού, που με τη μορφή του ενός είτε του άλλου καθοδηγητή τρύπωνε στις γραμμές του κόμματός μας. Το αποτέλεσμα ήταν να μην αναζητούμε τις πραγματικές αιτίες των αποτυχιών, και να αμβλύνεται η επαγρύπνηση του κόμματος για τους τυχόν πραγματικούς πράκτορες που ήταν στις γραμμές μας. Πόσο βαθιά είχε ριζωθεί η τάση αυτή φαίνεται από το καθεστώς αλληλουπόβλεψης και καχυποψίας που

επικρατούσε στον ίδιο τον καθοδηγητικό πυρήνα. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πρώτοι που μετά την 6η Ολομέλεια που διατύπωσαν την κατηγορία του ύποπτου, για τον Ζαχαριάδη, ήταν οι δυο άμεσοι συνεργάτες του. Ο Μπαρτζιώτας και ο Βλαντάς. Αυτό δεν είναι καθόλου παράξενο. Άνθρωποι που χρόνια ολόκληρα έζησαν και διαπαιδαγωγήθηκαν πάνω στο πνεύμα της καχυποψίας δεν μπορούσε παρά με τον ίδιο τρόπο να σκεφτούν όταν βγάζαν συμπεράσματα ακόμα και για το δάσκαλό τους.

Όταν οι Ζαχαριάδης, Βλαντάς, Γούσιος, στρέφονται ενάντια στην 6η Ολομέλεια, στρέφονται συγκεκριμένα ενάντια στις αρχές του 20ού Συνεδρίου, που η 6η Ολομέλεια διοχέτευσε στο κόμμα μας, προσπαθούν να κρατηθούν με τα χέρια και τα δόντια από την ξένη προς το μαρξισμό-λενινισμό προσωπολατρία, που δόθηκε καταπολεμούν. Και οι τρεις τους φωνάζουν πως η ΚΕ και το Γραφείο της κηρύσσουν το μηδενισμό μέσα στο κόμμα. Για ποιο πράγμα πρόκειται όμως στην ουσία;

Ο Ζαχαριάδης κατηγορεί την Ολομέλεια ότι μηδενίζει την ιστορία του κόμματος, όταν κάνει κριτική στα λάθη του, ακριβώς γιατί ο ίδιος ταυτίζει τον εαυτό του με το ΚΚΕ. Λέει ότι είναι ιδεαλισμός να πιστεύουμε ότι μπορούσε να διορθωθεί η κατάσταση στο κόμμα, μόνο επειδή δημοσιεύτηκε μια έκθεση της ΚΔ. Εκμηδενίζει φυσικά το ρόλο της ΚΔ όταν θεωρεί ότι η βοήθεια που έδωσε η ΚΔ στα κομμουνιστικά κόμματα συνίσταται μόνο σε μια εγκύκλιο, και όχι σε μια από κοντά βοήθεια στα κομμουνιστικά κόμματα μέχρις ότου ανδρωθούν και με μια συγκεκριμένη επεξεργασία της πολιτικής γραμμής σε παγκόσμια κλίμακα. Παραγνωρίζει ταυτόχρονα την πάλη που έκαναν τα στελέχη και τα μέλη του κόμματος, για να κάνουν πράξη τις υποδείξεις της έκκλησης της ΚΔ. Ιδεαλιστικό είναι και το επιχείρημα που φέρνει ο Ζαχαριάδης όταν λέει ότι ο ίδιος τάχα δεν είχε τη γνώμη ότι άξιζε να είναι ήρωας ή αρχηγός. Και ξεχνάει αυτό που είπε ο Μαρξ ότι δεν έχει σημασία τι γνώμη έχεις εσύ για τον εαυτό σου, αλλά σημασία έχει τι γνώμη έχουν οι άλλοι για σένα. Κι ο Ζαχαριάδης ήξερε πολύ καλά τι γνώμη είχαν οι άλλοι για τον ίδιο.

Ο Ζαχαριάδης μ' όσα είπε για την προσωπολατρία, έδειξε ότι δεν τον απασχόλησε το πρόβλημα αυτό, όπως διαμορφώθηκε μέσα στο ΚΚΕ. Πρώτα-πρώτα ο ίδιος στα γραφτά του, δείχνει ότι παραδέχεται την ιδεαλιστική, Καρλαιλική άποψη για το ρόλο της προσωπικότητας στην ιστορία. Λέγοντας για τον Στάλιν ότι είναι δημιουργός της ιστορίας, ο Ζαχαριάδης καθόριζε και το ρόλο το δικό του μέσα στο ΚΚΕ και στην ιστορία του ελληνικού λαού. Άλλωστε χθες δεν έκανε τίποτα άλλο, παρά μια προσπάθεια να στηρίξει με ντοκουμέντα το ρόλο αυτό.

Ο Ζαχαριάδης λέει πως δε φταίει ο ίδιος για την καλλιέργεια της προσωπολατρίας μέσα στο ΚΚΕ και ξεχνάει ότι στην πράξη είχε απεριόριστη πεποι-

θηση στο αλάθητό του, ώστε να περιφρονεί τη γνώμη τόσο των στελεχών όσο και των λαϊκών μαζών και να επιβάλλει αυθαίρετα τη δική του γνώμη μέσα στο κόμμα.

Ο Βλαντάς, σε μια λυρική αποστροφή, είπε ότι δε χτυπάτε τον Βλαντά, αλλά χτυπάτε το κόμμα, όταν φυσικά δεν εξηγούμε τα γεγονότα όπως θέλει αυτός.

Κι ο Γούσιος επίσης λέει στο γραφτό του, πως μόνο αν σβήσετε το ΔΣΕ μπορείτε να σβήσετε και μένα. Κι όμως πριν απ' αυτούς εμείς σβήσαμε τον Μάρκο Βαφειάδη, που πραγματικά το όνομά του είχε συνδεθεί με το ΔΣΕ, σβήσαμε και το όνομα του Παρτσαλιδη, που είναι περισσότερο λαϊκός ηγέτης, και γνωστός ήταν στην Ελλάδα, παρ' ότι ο Ζαχαριάδης. Δηλαδή αυτός ο Γούσιος και οι άλλοι κατηύθυναν τη δράση ολόκληρου του ΔΣΕ. Δηλαδή αυτός ο αφάνταστος ηρωισμός, η εποποιία που έγραψαν οι χιλιάδες τα κομματικά στελέχη και μέλη και οι εξωκομματικοί αγωνιστές, όλο αυτό με μια απλή λέξη, εξισώνεται με μια υπογραφή Γεώργιος Βοντίσιος σε παρένθεση Γούσιος, θα τρίξουν οπωσδήποτε τα κόκαλα του Διαμαντή, του Τριανταφύλλου, του Ζάρα, που ο Γούσιος λέει ότι τους ανέδειξε σε πολέμαρχους, ενώ η ιστορική αλήθεια, που κάποτε τέλος πάντων πρέπει ν' αποκατασταθεί μέσα στο κόμμα μας, είναι ότι ο Βοντίσιος σφετερίστηκε τις πολεμικές πραγματοποιήσεις των τριών αυτών, όπως και τόσων άλλων ζωντανών και πεθαμένων μαχητών του ΔΣΕ.

Λένε ότι μηδενίζουμε την ιστορία του ΔΣΕ και του ΚΚΕ γιατί νομίζουν πως οι σύντροφοί μας, που έπεφταν στα στρατόπεδα στην περίοδο της κατοχής, στις μάχες του ΔΣΕ και μπροστά στα εκτελεστικά αποσπάσματα οβήνονται από τη συνείδησή μας επειδή φώναζαν πεθαίνοντας ζήτω ο Ζαχαριάδης. Εμείς όμως ξέρουμε πως οι αξέχαστοι νεκροί μας με τη λέξη αυτή εννοούσαν το κόμμα, που το αποτελούν οι εκατοντάδες χιλιάδες τα μέλη και τα στελέχη του, η πάλη, η πείρα. Ο ηρωισμός, η αυτοθυσία τους κι όχι ο Ζαχαριάδης και τα δυο-τρία άλλα ονόματα που είχαν κολλήσει δίπλα στο δικό του όνομα.

Αυτή η πλάνη τους κάνει να μιλούν για διάλυση και αποσύνθεση του ΚΚΕ, ενώ πρόκειται για διάλυση και αποσύνθεση ατομική. Μια ανίερη προσπάθεια που κάνει στο γραφτό του ο Βλαντάς, είναι να παραθέσει αποσπάσματα από τις ομιλίες ορισμένων σ., ενάντια σ' άλλους συντρόφους στα διάφορα σώματα στις δραματικές φάσεις της πάλης του κόμματός μας. Δεν έχω καμιά πρόθεση να διαψεύσω αυτά τα γεγονότα. Οι σύντροφοι της ΚΕ που τελευταία διαβάζουν τις συζητήσεις στα διάφορα σώματα, στα προηγούμενα σώματα του κόμματος, νιώθουν χωρίς καμιά υπερβολή, ένα αίσθημα βαθιάς θλίψης για το κατόντημα του κόμματος. Αυτά είναι γεγονότα. Θα μπορούσα εδώ να προσθέσω και μια σειρά τέτοιους χαρακτηρισμούς, που έγιναν πριν, μέσα στην δη

Ολομέλεια και μετά την 6η Ολομέλεια ανάμεσα σ' αυτούς που αποτελούσαν το λεγόμενο καθοδηγητικό πυρήνα. Ο Μπαρτζιώτας λέει στην Τασκέντη για τον Ζαχαριάδη ότι όλα αυτά δεν μπορεί να είναι τυχαία, ο ίδιος ομολόγησε στην 6η Ολομέλεια, ότι ο Ζαχαριάδης τον χαρακτήρισε σα δειλό, γιατί αργούσε να βγει στο βουνό απ' τη Θεσσαλονίκη. Ο Γούσιας χαρακτηρίζει τον Βλαντάσπασμένο, και ότι δε θέλει να πάει στην Ελλάδα. Ο Βλαντάς χαρακτηρίζει τον Ζαχαριάδη χαφιέ και ζητάει να εξεταστεί η ζωή του από τότε που έφυγε από την Κωνσταντινούπολη στη ΣΕ. Χαρακτηρίζει τον Γούσια τραμπουκό, που η βαναυσότητά του είναι ανυπόφορη. Και αυτά είναι μόνο τυχαία. Παρμένοι αλληλοχαρακτηρισμοί.

Αυτή η μέθοδος, να καρφώνεις πισώπλατα το σύντροφό σου, καλλιεργήθηκε από την κορυφή ως τους τελευταίους κομματικούς κρίκους σε μέθοδο δουλειάς και επιβλήθηκε μέσα στο κόμμα μας. Αυτό πρέπει να το παραδεχτούμε σα μια βαριά κληρονομιά του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος, που για να ξεπεράσουμε τις συνέπειές της θα χρειαστεί πολύμοχθη δουλειά και που μετά την 6η Ολομέλεια είναι όχι σκανδαλοθηρία, όπως κάνει ο Βλαντάς, αλλά να δούμε τη ρίζα του κακού που δεν είναι άλλο παρά η απομάκρυνση από τους κανόνες της κομματικής ζωής και τις αρχές της κομματικής καθοδήγησης και ναβάλουμε τέρμα στη χρησιμοποίηση αυτών των περιφημων στοιχείων που περιέχονται στους φακέλους των διάφορων στελεχών, πριν κοντρολαριστεί ως την τελευταία λεπτομέρεια η ακρίβεια και η εγκυρότητά τους. Όταν ο Ζαχαριάδης διάβασε αυτά που έχουν γράψει γ' αυτόν, οι Βλαντάς, Γούσιας, Μπαρτζιώτας, είπε πως δεν υπάρχει χειρότερο πράγμα απ' τον αυτοεξευτελισμό. Ο Ζαχαριάδης προσπαθεί και τη στιγμή αυτή να ξεφύγει από την αδυσώπητη τανάλια. Ότι αυτός χρόνια ολόκληρα διαπαιδαγωγούσε τα στελέχη στο πνεύμα αυτό της αλληλουπόβλεψης, και αλληλουπόσκαψης, και η φθοροποιός αυτή επίδρασή του ήταν τόσο πιο μεγάλη όσο πιο κοντά βρίσκονταν τα στελέχη αυτά, έτσι που το σκοινί της κρεμάλας να προθυμοποιηθούν να το τραβήξουν πρώτοι και καλύτεροι οι άμεσοι διάδοχοί του, ενώ ταυτόχρονα πολεμούν με την ίδια και μεγαλύτερη λύσσα τη γραμμή του κόμματος και τα στελέχη του. Κρεμούν εσένα Ζαχαριάδη, χτυπούν την ενότητα του κόμματος, να ο καθοδηγητικός πυρήνας που αφήνεις πίσω σου.

Ο Ζαχαριάδης, σύντροφοι, ήρθε στην Ολομέλεια με δυο τορπίλες. Η μια στρέφεται ενάντια στη γραμμή του κόμματος, δηλ. στο αγκωνάρι της ενότητας. Η δεύτερη στρέφεται ενάντια στα στελέχη που βρίσκονται σήμερα στην καθοδήγηση του κόμματος δηλ. στους φορείς της ενότητας. Και με τα δυο ο Ζαχαριάδης έδειξε ότι δεν πονάει το ΚΚΕ. Ο Ζαχαριάδης έδειξε ακόμα ότι δεν τον απασχόλησε καθόλου αυτό το τραγικό εσωκομματικό καθεστώς που δημιούργησε με την ολέθρια πολιτική του, αυτό, που απασχόλησε και το τελευ-

ταίο ακόμα κομματικό μέλος. Νόμισε ότι όλο το πρόβλημα είναι να μείνει είτε να φύγει ο ίδιος από την καθοδήγηση. Και ότι εμείς δε θα κάνουμε παρά όπως αυτός ν' αποφασίσουμε να διαγραφεί είτε όχι από το κόμμα, και να γλιτώσουμε. Εμείς όμως ήρθαμε εδώ να συζητήσουμε ψύχραιμα και αντικειμενικά. Τι αφήνει πίσω του από άποψη στελεχών ο Ζαχαριάδης. Δε μιλώ για μας, που από πολύν καιρό πριν μας είχε ξεφλήσει, τους χρεοκοπημένους, τους δειλούς, τους αποσυνθετημένους κτλ. Το κακό θα ήταν πολύ μικρό αν ήμασταν μόνο εμείς. Το κακό είναι πολύ μεγάλο. Γιατί ο Ζαχαριάδης δεν αφήνει κανένα στέλεχος όρθιο αυτή τη στιγμή. Σηκωθείτε, σύντροφοι, να υποδείξετε πέντε συντρόφους για την καθοδήγηση του κόμματος, που να μπορούν να σταθούν όρθιοι, αν πάρει κανένας σα βάση τους χαρακτηρισμούς που έδωσε ως τα τώρα ο Ζαχαριάδης. Εφυγε ο Στάλιν και άφησε πίσω του ένα ολόκληρο επιτελείο. Αν φύγει ο Τολιάτι και ο Τορέζ μπορεί να αφήσει ολόκληρο επιτελείο πίσω του.

Τι έκανε ο Ζαχαριάδης στον τομέα αυτόν: Ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι το Γραφείο δεν είναι ικανό για πολιτική ολκής. Μήπως όμως είναι ικανός ο Μπαρτζιώτας, που εσύ Ζαχαριάδη είχες πει στην ανακαταγραφή του ότι άμα του δώσουμε το τιμόνι του κόμματος θα το κρατήσει γερά. Μα ο ίδιος σήμερα ομολογεί ότι δεν μπορεί να μείνει στην καθοδήγηση του κόμματος. Ή μήπως είναι οι Γούσιες και Βλαντάς, άλλο, φυσικά, αν τον Βλαντά δεν τον θέλουν στο χωριό κι αυτός ζητάει να μείνει στου παπιά το σπίτι. Ο Ζαχαριάδης έπρεπε να πάει μετά την 6η Ολομέλεια στις κομματικές οργανώσεις, για να δει με τα μάτια του ότι κατάστρεψε με την πολιτική του το πολυτιμότερο κεφάλαιο, τα στελέχη του κόμματος.

Και μια που ήρθε ο λόγος για τα στελέχη ήθελα να πω δυο λόγια για το σύντροφο Μπαρτζιώτα. Οι Ζαχαριάδης, Γούσιες, Βλαντάς στεναχωρούνται για την αυτοκριτική του Μπαρτζιώτα. Εμείς αντίθετα τη βλέπουμε σαν καλό βήμα. Αυτό δείχνει ότι ο Μπαρτζιώτας θέλει να ακούσει τη φωνή της μάζας. Και κάνει μια προσπάθεια να συμβάλει όπως και όσο μπορεί στη δύσκολη προσπάθεια του κόμματος να διορθώσει τα λάθη του. Φυσικά, η ζωή θα κρίνει τελικά για όλα αυτά. Θα ήθελα μόνο να κάνω μερικές παρατηρήσεις για την αυτοκριτική του σύντροφου Μπαρτζιώτα. Δεν αναφέρθηκε συγκεκριμένα στη δημιουργία του ανώμαλου καθεστώτος για το οποίο έχει επίσης μεγάλες ευθύνες, και μεγαλύτερες από το χάραγμα της πολιτικής γραμμής. Δεύτερο δε θα τον βοηθήσει στην προσπάθεια που κάνει να δει τα λάθη του αν εξηγήσει όσα γράφτηκαν, σαν υπερβολές και ανακρίβειες, γιατί γράφτηκαν από ανθρώπους που χτυπήθηκαν και παραμερίστηκαν. Αυτό είναι ένα επιχειρήμα, που εδώ εμάς στη Ρουμανία είχε πάρα πολύ καλλιεργηθεί για να κλονιστεί η εμπιστοσύνη των κομματικών μελών στα στοιχεία που δίνει το περιοδικό *Νέ-*

ος Κόσμος. Στην πράξη μετά την 6η Ολομέλεια αποδείξαμε ότι δε μας διέπει κανένα πνεύμα αντεκδικησης και ζητήσαμε με πολύ μεγάλη επιμονή, να σωθούν για το κόμμα ακόμα και εκείνοι σύντροφε Μπαρτζιώτα, που στα γράμματα προς εσένα γράφανε ότι ο Ζωγράφος, π.χ., έχει εδώ στη Ρουμανία σχέσεις με τον ταξικό εχθρό, ότι σχετίζεται με ανθρώπους του απαρτά της ΚΕ του Εργατικού Κόμματος, όπου διοχετεύει τις απόψεις του ταξικού εχθρού. Δεν υπάρχει λοιπόν αυτό το πνεύμα. Θα έλεγα ακόμα και γι' αυτό που είπε η συντρόφισσα Αλέγκρα. Έτσι όπως το 'πε φάνηκε πως μ' αυτά τα επιχειρήματα πολεμούμε το σ. Μπαρτζιώτα. Αυτό δεν είναι σωστό. Πρόκειται όχι για υπερβολή. Γιατί αυτή η κριτική υπάρχει στα προβλήματα του ιδεολογικού μετώπου. Πρόκειται για μια λεπτομέρεια, αλλά πολύ χαρακτηριστική λεπτομέρεια. Δείχνει πόσο λαθεμένη γνώμη είχε σχηματίσει ο Μπαρτζιώτας για τον εαυτό του, παρομοιάζοντάς τον με τον Ζντάνοφ και θεωρώντας τον ικανό για όλα τα προβλήματα. Και αυτή η λεπτομέρεια υποδεικνύει μια βασική του αδυναμία που πρέπει επίσης να την προσέξει για να μετρήσει σωστά και τις αδυναμίες και τις ικανότητές του.

Από τους συντρόφους που κρίνουν τα άρθρα του *Νέου Κόσμου* θα περίμενε κανένας περισσότερη επιχειρηματολογία. Κι όχι προβολή λεπτομερειών, που στο κάτω της γραφής δεν κρίνουν και την ουσία του προβλήματος.

Εγώ, σύντροφοι, θα διαβάσω εδώ μόνο ένα μικρό απόσπασμα και τελειώνω, απ' αυτά που γράφθηκαν στο *Νέο Κόσμο* και που τοποθετούν το πρόβλημα των ευθυνών. Δικαιολογημένα τα μέλη του κόμματος στις ομιλίες τους ξεχώρισαν τα μέλη της προηγούμενης καθοδήγησης και ιδιαίτερα τη Γραμματεία, πρωτεργάτης του εσωκομματικού αυτού καθεστώτος, κάτω από το οποίο χάραξαν και επέβαλαν στο κόμμα τη λαθεμένη γραμμή για όσα έχουν κάνει αυθαίρετα πίσω από τις πλάτες της ΚΕ και με πλήρη άγνοια της ΚΕ. Τα μέλη του κόμματος απόκρουσαν δικαιολογημένα με αγανάκτηση την προσπάθεια δικαιολόγησης είτε εξήγησης των λαθών με τη θεωρία της συμπίεσης, Γούσιας, είτε της αποπλάνησης, Μπαρτζιώτας. Οι θεωρίες αυτές όχι μόνο δεν εξηγούν τίποτα, αλλά αντίθετα δείχνουν πόσο λίγο κατάλαβαν την έκβαση και το βάθος των ευθυνών τους, πόσο μεγάλη είναι σ' αυτούς η διάσταση ανάμεσα στα λόγια και τα έργα. Αυτοί που χρόνια ολόκληρα απαιτούσαν από τους άλλους να δούνε ως τον πάτο τα λάθη τους, τους πιάνει τώρα ιλιγγος να δούνε ότι είναι απύθμενη η δική τους ευθύνη για όσες συμφορές και καταστροφές συσσωρεύσαν στο κόμμα, για όσες ζημιές προξένησαν στο κίνημα και το λαό. Στα μέλη και τα στελέχη του κόμματος δεν υπάρχει κανένα πνεύμα εκδίκησης. Αν μιλούν αυστηρά, αυτό γίνεται γιατί πονούν βαθιά το κόμμα, και την ιερή του υπόθεση και γιατί βλέπουν ότι οι κύριοι υπεύθυνοι προσπαθούν να βρουν ελαφρυντικά και δικαιολογίες και βυσοδομούν και τώρα ακόμα σε

βάρος του συμφέροντος του κόμματος. Αυτό δείχνει καθαρά ότι δεν κατάλαβαν και δε θέλουν να καταλάβουν, όχι το ότι έκαναν λάθη, αλλά στο τι συνίστανται τα λάθη τους αυτά. Όχι τόσο τις ευθύνες, αλλά τι λογής ευθύνες έχουν.

Δεν κατάλαβαν και δε θέλουν να καταλάβουν ότι με το καθεστώς αυτό, που ήταν οι κύριοι φορείς του, χάλασαν χαρακτήρες, διέφθειραν συνειδήσεις, τσαλάκωσαν, λάσπωσαν και χαντάκωσαν ανθρώπους. Παραποιώντας την αλήθεια. Συκοφαντώντας και χρησιμοποιώντας ορισμένες περιπτώσεις και πιέσεις και προβοκάτσιες για να μπορέσουν να κρατηθούν στην εξουσία. Και όταν έτσι συμβαίνουν τα πράγματα, υποχρέωση και συμφέρον του κόμματος είναι, να τους δώσει να καταλάβουν συγκεκριμένα και τα εγκληματικά τους λάθη και τις τεράστιες ασηκώτες ευθύνες τους. Η γνώμη μου, σύντροφοι, είναι ότι στην πάλη που θα κάνουμε μετά την 7η Ολομέλεια, που θα είναι το ίδιο δύσκολη και σκληρή, τα υλικά αυτά του *Νέου Κόσμου* και αναφέρομαι σ' όλα τα άρθρα τα σχετικά με το εσωκομματικό καθεστώς, όχι μόνο δεν πρέπει να αγνοηθούν αλλά πρέπει να χρησιμοποιηθούν σαν υλικό και για την ανάλυση των αποφάσεων και της 7ης Ολομέλειας, γιατί οι βασικές τους θέσεις, όχι μόνο διαψεύτηκαν αλλά δικαιώθηκαν από την ίδια την Ολομέλεια.

XXVI

σ. Β. ΦΩΚΑΣ

Σύντροφοι.

Θεωρούσα ότι το θέμα έχει εξαντληθεί, και για την εισήγηση αρκετοί έχουν μιλήσει και στάθηκαν οι σύντροφοι, όμως θέλω να μιλήσω βασικά, επειδή εδώ σε πολλούς συντρόφους σχηματίστηκε η γνώμη, ότι ο Φωκάς δεν πιστεύει, είναι αντίθετος με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ότι υπάρχουν φόβοι μήπως ο Φωκάς υποστηρίξει τη στάση του Ζαχαριάδη ή του Βλαντά ή του Γούσια κλπ. Γι' αυτό απ' την αρχή θεωρώ υποχρέωσή μου να ξεκαθαρίσω τη θέση μου πάνω σ' αυτά τα ζητήματα, για να μην υπάρχουν τέτοιες ανησυχίες στους συντρόφους.

Η 6η Ολομέλεια ήταν για το κόμμα μας επιτακτική ανάγκη, για να μπει τέρμα σε μια ανώμαλη κατάσταση, σ' ένα σάπιο καθεστώς, για να βγει το κόμμα μας απ' την κρίση που τη δημιούργησε η προηγούμενη καθοδήγηση με τη σεχταριστική, αντιφατική και σοβινιστική γραμμή της, για να τραβήξει το κόμμα μπροστά. Και πραγματικά η Ολομέλεια με τη βοήθεια και τη συμπαράσταση

των αδελφών κομμάτων εκπλήρωσε τον ιστορικό της προορισμό. Επανεφέρε τις παραβιασμένες λενινιστικές αρχές, χάραξε σωστή πολιτική γραμμή και άνοιξε ελπιδοφόρο δρόμο προς το μέλλον. Φυσικά δε μελέτησε και δεν... ολόκληρο το κομματικό πρόβλημα των τελευταίων 15 χρόνων και δεν έθεσε όλα τα ζητήματα. Μα ούτε και μπορούσε να το κάνει αυτό. Τα ζητήματα αυτά θα τα έλυne το κόμμα μας μετά. Από τη δική μας πλευρά δε βοηθήσαμε όσο έπρεπε στην Ολομέλεια. Αλλά βασικά έγινε από πολλούς συντρόφους μια χλιαρή κατά τη γνώμη μου αυτοκριτική και μια προσπάθεια από πολλούς να φορτώσουν τα λάθη τους αλλού. Φυσικά σε τέτοιες καταστάσεις παρατηρούνται και τέτοια. Αυτά όμως είναι επουσιώδικα και δευτερεύουσας σημασίας και η ουσία είναι πως η Ολομέλεια φύσηξε στο κόμμα μας καινούργιο ζωογόνο αέρα και εξόπλισε το κόμμα μας με γερά εφόδια για να τραβήξει μπροστά, για να μπει επικεφαλής του αγωνιζόμενου λαού μας για λευτεριά, ειρήνη και δημοκρατία. Έτσι σύντροφοι, δεν πρόκειται να μιλήσω και να κάνω ανάλυση των λαθών κλπ. Αρκετά αναλύθηκαν και ειπώθηκαν απ' τους άλλους συντρόφους. Έτσι την είδα και έτσι τη βλέπω την Ολομέλεια. Απόδειξη είναι η δουλειά όπου με τακτοποίησε η καθοδήγηση. Γι' αυτό δε φαντάζομαι να 'χουν διαφορετική γνώμη και οι σύντροφοί μας στην Τσεχοσλοβακία και στην Τασκέντη. Μα και το ίδιο το Γραφείο δεν πιστεύω να 'χει διαφορετική γνώμη.

Για τις ευθύνες μου ως την 6η Ολομέλεια, μιλάω σύντροφοι, περισσότερο πάνω στην 6η Ολομέλεια γιατί δεν πρόλαβα να μιλήσω και για την 6η Ολομέλεια, για τις ευθύνες μου ως την 6η Ολομέλεια μιλήσα στο γράμμα που είχα στείλει στην Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης, μιλήσα και στις ΚΟ της Τσεχοσλοβακίας και Τασκέντης. Φυσικά, δε θα σταματήσω ιδιαίτερα εδώ πέρα. Ιδιαίτερα πιο πολύ μιλήσα για τις ευθύνες μου στην Τασκέντη.

Για την ενότητα και για το συμφέρον του κόμματος και μόνο γι' αυτό, στο γράμμα μου και στις ομιλίες μου στην ΚΟ Τασκέντης πήρα κατά τη γνώμη μου και λίγο παραπανίσιες ευθύνες στην πλάτη μου. Ας μη γίνεται λοιπόν τέτοιος θόρυβος απ' το τίποτα που σε τελευταία ανάλυση μπορεί να το μεταφράζει κανένας σα μια προσπάθεια για να μη μπορεί κανένας να πει τέλος πάντων ελεύθερα τη γνώμη του.

Και τώρα σύντροφοι, μπαίνω πάνω στη στάση και στις απόψεις που παρουσιάστηκαν ύστερα από την 6η Ολομέλεια απ' τους Ζαχαριάδη, Γούσια και Βλαντά.

Εκείνο που καταλαβαίνω εγώ σύντροφοι, είναι ότι δε θέλουν να δουν αυτοί οι σύντροφοι το τι μεγάλη ζημιά κάνανε στο κόμμα με την πολιτική τους αυτή, και τι ολέθριες συνέπειες είχε η πολιτική τους αυτή και η γραμμή που εφάρμοζαν όλα αυτά τα χρόνια. Δεν μπορούν ακόμα να καταλάβουν, έχουν συνηθίσει να είναι στην καθοδήγηση και δεν μπορούν ακόμα να πιστέψουν

πως είναι δυνατόν να βρίσκονται αυτοί μακριά από την καθοδήγηση. Ο Ζαχαριάδης διαφώνησε με τη διεθνή Επιτροπή. Για μένα είχε από πολύ προηγούμενα διαφωνήσει. Θα περίμενε κανείς αν πραγματικά αγαπούσε και πονούσε το κόμμα, να 'ρθει στην 6η Ολομέλεια να βοηθήσει το κόμμα και να μην τ' αφήνει να δέρνεται και να βρίσκεται να πούμε, σε μια όχι καλή κατάσταση, διασπασμένο. Ήδη ήξερε ότι η διάσπαση είχε αρχίσει από πολύ προηγούμενα. Όμως αυτό το πράγμα δεν το έκανε. Θα περίμενε κανένας ότι εφόσον αποφάσισε να 'ρθει στην 7η Ολομέλεια, θα το κάνει τώρα. Δυστυχώς ούτε και τώρα το έκανε. Με τη στάση του αυτή, είναι γεγονός ότι ενθαρρύνει ορισμένους οπαδούς του και διαδίδει τη διάσπαση που υπάρχει σήμερα στο κόμμα και δεν παίρνει αποφασιστική θέση και δε βοηθάει το κόμμα. Ο Ζαχαριάδης μιλώντας εδώ πέρα είπε ότι έγιναν πολλά λάθη όμως αυτός δε φταίει για τα λάθη αυτά. Ότι όλα αυτά τα κάνουν άλλοι και ακόμα ακόμα και μετά την υποχώρησή μας, ότι είχε ντοκουμέντα τέλος πάντων που καθόριζαν τι θα κάνει. Αυτό φυσικά όπως πολύ σωστά κι άλλοι σύντροφοι το χαρακτήρισαν, είναι μια κι αυτή εκδήλωση της αντιδιεθνιστικής του τάσης που τον χαρακτηρίζει. Ο Ζαχαριάδης λέει ότι λάθη έγιναν πολλά, εγώ δε φταίω τίποτα, κρεμάστε με εμένα αλλά μην κάνετε χαρακίρι στην ιστορία του κόμματος. Δηλ. εφόσον δεν έκανα τίποτα, κρεμάστε με άδικα και να παραμείνει η ιστορία του κόμματος που δημιουργήσε αυτός να πούμε, γιατί γι' αυτή την ιστορία ασφαλώς μιλάει.

Σύντροφοι, περισσότερο δε χρειάζεται να πει κανένας. Και μόνο για την αχαρκτηρήστη αυτή ενέργειά του, που έστειλε τον Μάκη στην Ελλάδα, θα περίμενε κανένας να πει ότι είναι πραγματικό λάθος τουλάχιστον, ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι αν είχε ακόμα εκατό τέτοιες περιπτώσεις θα τους έστελνε στην Ασφάλεια. Και τι μπορεί να πει κανένας ύστερα απ' αυτό;

Και τώρα περνάω στην αντικομματική, αναθεωρητική πλατφόρμα των σ. Βλαντά και Γούσια. Είναι γεγονός ότι οι σύντροφοι αυτοί, όπως ειπώθηκε από πολλούς συντρόφους, νόμισαν ότι βρήκαν ευκαιρία μια που τέλος πάντων υπάρχει, κάπως ακόμα μια κατάσταση, κάποια διάσπαση στο κόμμα κλπ. να αναρριχηθούν πάλι και να πάρουν την εξουσία, την ηγεσία. Δηλ. ο καβγάς για το πάπλωμα. Μόνο ο εγωισμός τους, και η μεγαλομανία τους τους συνέδεσε, ενώ πραγματικά αυτοί τρώγονται από πολλά χρόνια ποιος να πηδήσει τον άλλο.

Σύντροφοι, για τον Γούσια, από τότε που τον γνώρισα, και τον γνώρισα στο σχολειό βασικά, έχω σχηματίσει τη γνώμη ότι δεν πρόκειται για άνθρωπο. Ο Γούσιος, για μένα δεν είναι άνθρωπος. Και παραπέρα δε χρειάζεται νομίζω να πει κανένας τίποτα. Αλλά όμως, δεν ξέρω φυσικά από πότε, ο Γούσιος έχει χαλάσει στο σημείο αυτό. Φυσικά, θα ήταν κάπως χαλασμένος, όμως θα πρέπει να πούμε εδώ πέρα ότι έχει πολύ μεγάλη ευθύνη και ο Ζαχαριάδης και

ο Μπαρτζιώτας που τον ανέβασαν και τον ανέδειξαν, τον φτάσαν γραμματέα της ΚΕ. Ο Γούσιος ήταν ατύχημα για το κόμμα μας που έφτασε σε τέτοια αξιώματα και έκανε ένα σωρό βρομιές.

Για το σ. Βλαντά. Εγώ σύντροφος, τον μίλησα το σύντροφο Βλαντά και όταν ήρθε και τώρα και του είπα ότι ανεξάρτητα από τα λάθη που παρουσίασε, που τα παρουσίασε σ' αυτό το καθεστώς το σάπιο, το ανώμαλο που υπήρχε μέσα στο κόμμα, το κόμμα θα τον κρίνει αν πραγματικά αυτός έστω και την τελευταία στιγμή το συναισθανθεί το τι μεγάλη ζημιά κάνει σήμερα στο κόμμα και αν πραγματικά τέλος πάντων ζητήσει απ' το κόμμα να τον κρίνει με ειλικρίεια. Φυσικά, δεν μπορεί να πει κανένας ότι τα λάθη του Βλαντά και ιδιαίτερα το τελευταίο που κάνει θα περάσει έτσι. Αλλά όμως εγώ νομίζω θα βοηθούσε αν τα έβλεπε. Ο Βλαντάς, αφού και ο ίδιος φυσικά φταίει, μόνον το αρχηγίλκι βλέπει και τίποτα παραπάνω. Αλλά όμως ο ίδιος ο Βλαντάς κάποτε έλεγε για κάποιον άλλο σύντροφο παλιότερα ότι η λογική του κατήφορου είναι ο πάτος. Τώρα ας το πει για τον εαυτό του.

Σύντροφοι, και οι τρεις ενώνονται στο ίδιο κοινό σημείο δηλ. ενάντια στις αποφάσεις της 9ης Ολομέλειας, ενάντια στον προλεταριακό διεθνισμό. Και οι τρεις χτυπάνε τη σημερινή καθοδήγηση είτε ολόκληρη είτε μερικούς, ανάλογα ο καθένας ποιον προτιμάει για να μην μπορέσει το κόμμα να συνέρθει, να δυναμώσει, να ενωθεί, να τραβήξει μπροστά για να βρούνε ευκαιρία, όπως νομίζουν, να μπουνε. Δεν καταλάβαινε ότι άλλος αέρας τώρα φυσάει, άλλοι καιροί είναι. Δεν πρόκειται να επανέλθουμε στα παλιά. Ακόμα πρέπει να καταλάβουν αυτοί οι σύντροφοι, όπως ειπώθηκε από άλλους, σήμερα που η αντίδραση λυσσασμένα επιτίθεται ενάντια στη ΣΕ και στις χώρες της ΛΔ σήμερα που επιτακτική ανάγκη είναι να σφυρηλατηθεί η ενότητα της εργατικής τάξης, η ενότητα των χωρών του σοσιαλισμού μ' επικεφαλής τη ΣΕ, σήμερα ακριβώς αυτοί έρχονται να χτυπάν την ενότητα και του δικού μας κόμματος. Ας σκεφτούνε ποιον εξυπηρετούν μ' αυτό που κάνουν. Πάντως εφόσον δε θέλουν έστω και την τελευταία στιγμή να βοηθήσουν το κόμμα για να τραβήξει μπροστά και να εκπληρώσει τον ιστορικό του προορισμό, πρέπει να τους πούμε καθαρά ότι είτε θέλουν αυτοί είτε δε θέλουν, το κόμμα θα ενωθεί και ενωμένο θα τραβήξει και θα παραμερίσει όχι Ζαχαριάδης αν είναι αυτός, όχι Βλαντάς, όχι Γούσιος όποιος και να 'ναι και δε χωρεί να μείνει πίσω αλλά να πάει μπροστά.

Και έτσι σύντροφοι, ξεκαθαρίζω τη θέση μου φυσικά πάνω στα δυο αυτά ζητήματα. Παρακάτω. Γιατί σύντροφοι, δημιουργήθηκε αυτή η εντύπωση και αυτός ο θόρυβος γύρω απ' τον Φωκά; Φυσικά υπάρχει κάποια αιτία. Η αιτία είναι η εξής ότι εγώ στην Τασκέντη δε συμφώνησα με τα μέτρα που πάρθηκαν στην οργάνωση της Τασκέντης. Φυσικά, δε συμφώνησα και ακόμα εδώ σ' ορι-

σμένα σημεία, όχι των αποφάσεων της 3ης Συνδιάσκεψης, όχι γραμμής αλλά εφαρμογής της γραμμής στην πρακτική δουλειά, έκανα κριτική και είχα διαφορετικές απόψεις πάνω σ' ορισμένα ζητήματα. Φυσικά ορισμένες φορές αυτό το πράγμα ίσως να οξύνθηκε λιγάκι και μαθεύτηκε τέλος πάντων ότι ο Φωκάς... και καθένας τώρα, όπως γίνεται αυτό τον καιρό συζητήσεις κλπ., γι' αυτό και εδώ πολλοί σύντροφοι με πιάναν και μου λέγαν τι γίνεται με σένα κλπ. Φυσικά, σύντροφοι, το ζήτημα αυτό, το να κάνει κανένας κριτική νομίζω δεν είναι άσχημο πράγμα, αρκεί να ξεκινάει από καλή, από αγνή πρόθεση. Για μένα τέτοια πρόθεση υπήρχε και πάντα τέτοια πρόθεση θα υπάρχει, άλλωστε και με το Γραφείο που συζητήσαμε δεν έχουν διαφορετική γνώμη. Μου είπαν πως πραγματικά δε νομίζουμε ότι εσύ ξεκινάς από διαφορετική πρόθεση. Εγώ νομίζω σ., ότι εφόσον υπάρχει καλή πρόθεση, μπορούμε να κάνουμε κριτική και πρέπει να κάνουμε κριτική. Άλλωστε αυτό είναι και το πνεύμα και του 20ού Συνεδρίου και της 6ης Ολομέλειας. Μόνο που η κριτική μας να είναι πραγματικά βοηθητική.

Και τώρα σύντροφοι, πάνω στην εισήγηση. Δε θα σταματήσω πολύ. Λοιπόν εγώ την εισήγηση, φυσικά, τη βρίσκω καλή. Δίδει αναλυτικά την κατάσταση στην Ελλάδα, πιάνει όλα τα προβλήματα του κόμματος, κάνει αυτοκριτική για λάθη και αδυναμίες που είναι γεγονότα ότι πρώτη φορά ακούεται απ' την καθοδήγησή μας έτσι πραγματική αυτοκριτική. Το Γραφείο δούλεψε, κινήθηκε, προσπάθησε και έκανε ό,τι μπορούσε για να μπορέσει να επαναφέρει την τάξη μέσα στο κόμμα. Δυσκολίες αρκετές. Και μόνον έτσι για την αλλαγή αυτή, για να παραλάβει δηλ. κλπ. και να δημιουργήσει αυτό το μηχανισμό χρειάστηκε αρκετός καιρός και ακόμα μπορούμε να πούμε ότι η κατάσταση μέσα στο κόμμα που παρέλαβε δεν ήταν και τόσο καλή. Όμως πρέπει να πούμε ότι μπορούσε παρά τις δυσκολίες αυτές να βοηθήσει περισσότερο. Σύντροφοι, νομίζω ότι βασικά για τη δουλειά στην Ελλάδα μίλησε και εγώ είμαι σύμφωνος. Εκεί που εγώ βρίσκω, βλέπω αδυναμίες στην καθοδήγηση είναι στη δουλειά που έκανε εδώ και έξω για να συνενώσει τις κομματικές δυνάμεις. Σ' αυτή τη δουλειά δεν είχε αποτελέσματα τόσο ικανοποιητικά. Γιατί; Γιατί πρώτα πρώτα το Γραφείο όλες τις δουλειές τις έκανε μόνο του και μόνο μια δυο ή μάλλον τρεις φορές κάλεσε την ΚΕ και δεν κινητοποίησε τις δυνάμεις της ΚΕ, δε χρησιμοποίησε ολόκληρη την ΚΕ. Ως ένα βαθμό μονοπώλησε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και πολλές φορές χρησιμοποίησε τις αποφάσεις αυτές σαν μπαμπούλα για να φοβίζει καθέναν που τυχόν παρουσιάζοταν αντίθετος ή είχε διαφορετική άποψη. Ως ένα βαθμό λέω. Αυτό φυσικά το λέω, όπως θα πω παρακάτω για την Τασκέντη. Δεν έδωσε απ' την αρχή την ίδια εμπιστοσύνη σε όλα τα μέλη του κόμματος, και βασικά στηρίχτηκε στους συνεπείς, όπως λέγει, οπαδούς της 6ης Ολομέλειας. Σύντροφοι, αυτό που το

κατάλαβα; Όταν πήγαμε στην ΚΟ Τσεχοσλοβακίας ο σ. Υφαντής υποστήριξε και δικαίωσε 50-100 συντρόφους που αυτοί κινήθηκαν, πάλεψαν ας πούμε για την αλλαγή. Το γεγονός είναι ότι δεν ήταν σωστό αυτό, γιατί έτσι μ' αυτό απομονώνουμε δυο χιλιάδες συντρόφους. Σ' αυτό ήταν απόλυτα σύμφωνοι και όλοι τάχθηκαν στο πλευρό των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Απεναντίας εκείνοι οι ενθαρρημένοι κάναν και πράγματα όχι σωστά. Κάναν δουλειά όχι καλή. Φυσικά, χρειάστηκε πολύ δουλειά, έγινε αυτή η δουλειά και η οργάνωση βρήκε το δρόμο της και σήμερα όπως μαθαίνω η οργάνωση πάει καλά. Στην Τασκέντη εγώ όπως ξέρετε οι περισσότεροι φυσικά, εκεί ήμουνα από κείνους που, από τις αρχές του 1955 σχεδόν όλο το 1955 και το 1956 ξανά πήγα, είμαι από κείνους που πήρα ενεργό μέρος σε όλη τη δουλειά αυτή, από την αρχή μέχρι το τέλος. Σύντροφοι, εγώ δε θα μιλήσω για το πώς έγινε η κατάσταση στην Τασκέντη. Σταματάω με τη διαπίστωση που έκανε η 6η Ολομέλεια. Εμείς τι κάναμε μετά την 6η Ολομέλεια. Η γνώμη μου είναι ότι το Γραφείο δεν πρόσεξε, δεν είδε όλη αυτήν την κατάσταση της Τασκέντης και δε μελέτησε το ζήτημα αυτό, δεν κάλεσε την ΚΕ να σκεφτούμε, ν' αποφασίσουμε πώς θα λυθεί το ζήτημα της Τασκέντης. Μπορούσαμε ακόμα και τους συντρόφους που θα πήνε κάτω να τους καθορίσουμε. Κι έτσι λοιπόν πήγαν δυο σύντροφοι που δεν μπόρεσαν φυσικά, στις δυσκολίες που υπήρχαν να τα καταφέρουν. Εγώ έμαθα ότι όταν ο σ. Στρίγκος πήγε εκεί πέρα, και μας το 'παν εδώ πέρα φυσικά, ότι πήρε καλή θέση. Δηλ. ότι αποτέλεσμα και αποκορύφωμα της όλης ανώμαλης κατάστασης κλπ. στην Τασκέντη, είναι η ανώμαλη κατάσταση που υπήρχε στο κόμμα. Επομένως δικαίωσε όλους τους συντρόφους. Αυτό όμως το πράγμα δεν ξέρω πώς και τι, ύστερα από λίγο καιρό έγινε στροφή. Το ίδιο έγινε και με την άλλη αποστολή όταν πήγε ο Σταθάς. Και ο Σταθάς φαίνεται ότι πήρε κάποια τέτοια γραμμή και ο Σταθάς αναγκάστηκε ν' αλλάξει. Τι καταλαβαίνουμε απ' αυτό; Ότι οι σύντροφοι αυτοί, οι συνεπείς οπαδοί της 6ης Ολομέλειας, αυτοί που πάλεψαν τέλος πάντων για την Ολομέλεια, δε βοήθησαν όσο χρειαζόνταν και πίεσαν και εκβίασαν ως ένα βαθμό να πούμε τους συντρόφους εκεί πέρα. Έτσι το καταλαβαίνω εγώ.

Σύντροφοι, σε συνέχεια ακόμα θα πω ότι λάθος ήταν του Γραφείου, ότι μαζί με μας πήρε και τους Μπαρτζιώτα, Γούσια και ως ένα βαθμό και τον Βλαντά. Ιδιαίτερα λάθος κρίνω, εφόσον ήξερε την υπόθεση του Μάκη, μπορεί να μην την ήξερε ολοκληρωτικά, αλλά ήξερε όμως τα στοιχεία όλα και ήξερε ότι υπάρχει μια βρομιά, δεν έπρεπε να τους πάρει γιατί μετά την υπόθεση δημιουργείται αμέσως δυσπιστία στους συντρόφους και πως αφού τέλος πάντων υπάρχουν τέτοια πράγματα γίνονται και δημιουργούνται δυσπιστίες, μα ακόμα γιατί δεν καταλάβαινε το Γραφείο ότι αυτοί, ιδιαίτερα ο Γούσιος, που πραγματικά ούτε και στα λόγια δε βοηθούσε, τι βοήθεια θα κάναν; Ακόμα έγιναν και ορι-

σμένες άλλες δουλειές που πραγματικά μπορούσαν να μη γίνουν ή μπορούσαν κάπως να βρεθούν για να βοηθήσουν την ενότητα. Αίφνης η αποστολή στη σχολή του σ. Χειμαρρου, του Χουτούρα και ορισμένοι άλλοι μια σειρά σύντροφοι που χρησιμοποιήθηκαν και εδώ σαν ιστρούκτορες εις τους μηχανισμούς κλπ. και δω και σ' άλλες χώρες και αυτό ως ένα βαθμό δεν ξέρω φυσικά, αν βοήθησε πέρα για πέρα.

Σύντροφοι, εγώ δε συμφωνώ μ' ένα πράγμα που γίνεται εδώ πέρα, που νομίζω ότι επανερχόμαστε πάλι ως ένα βαθμό στα παλιά. Πολύ μιλάμε «πράκτορες», «χαφιέδες», «εχθροί» κλπ. δεν είναι σωστό αυτό το πράγμα σύντροφοι. Εγώ δεν το βλέπω σωστό. Ούτε σωστό ήταν η ενθάρρυνση που γινότανε και μιλάγανε ότι ο Ζαχαριάδης είναι αρχιπράκτορας κλπ. Εγώ νομίζω ότι πρέπει να ξεκαθαρίσουμε. Κρίνουμε συντρόφους και τα λάθη τους κλπ. Να ξεκαθαρίσουμε είναι εχθροί ή δεν είναι. Και από κει και πέρα λοιπόν να τους κρίνουμε. Αυτό το πράγμα δεν έγινε και νομίζω ότι ζημιά μας κάνει. Και ως ένα βαθμό να πώς εξηγείται και ο μηδενισμός που παρουσιάστηκε. Η απόφαση τελευταία ή μάλλον η έκκληση η τελευταία για την Τασκέντη που έστειλε η ΚΕ, νομίζω δεν ανταποκρίνεται σε πολλά σημεία. Έχει σ' ορισμένα σημεία ανακρίβειες ιδιαίτερα σημεία που δε χρειαζόταν καν να μπει το ζήτημα εκείνο εκεί, πως έγιναν τα γεγονότα κλπ. κάτι λεπτομέρειες που σας λέω εγώ καταρχήν δεν τις πιστεύω και σας λέω δε θα τις πιστέψουν εκεί οι σύντροφοι αν τυχόν αυτό το ντοκουμέντο πάει εκεί πέρα. Και καλά είναι να μην πάει. Επίσης εκεί πέρα το ντοκουμέντο αυτό μιλάει για καμιά δεκαριά ύποπτους και αντικομματικά στοιχεία και καμιά δεκαριά πιο κάτω εχθρικά και αντικομματικά στοιχεία κλπ., και εγώ σας λέω σύντροφοι, ούτε αυτό είναι καλό. Γιατί απ' αυτούς εγώ τουλάχιστον τους μισούς δεν μπορώ να πιστέψω ποτέ ότι είναι ύποπτοι, και είναι αντικομματικά και εχθρικά στοιχεία. Επίσης μιλάει μέσα για έναν Κουκμάδη. Ο Κουκμάδης πραγματικά βγήκε μαζί με τον, αξιωματικοί είναι και οι δυο. Βγήκε μαζί με τον, και τους δυο τους βγάλαμε πράκτορες της Ιντέλιτζες Σέρβις. Τώρα ο ένας είναι με την 6η Ολομέλεια ο άλλος είναι ενάντια στην 6η Ολομέλεια. Ο ένας είναι καλός ο άλλος πράκτορας. Γιατί; (φωνές από κάτω. Είναι διαγραμμαμένος). Α καλά, συγγνώμη. Παρακάτω. Σας λέω ο Χατζηγεωργίου, τον γνωρίζω πολλά χρόνια, φέρεται ότι είναι πράκτορας της Ιντέλιτζες Σέρβις που στάλθηκε κάτω απ' τη Μέση Ανατολή, ο Τρινάς πιο καθαρά να κάνουν δουλειά να πούμε κατασκοπευτική. Ο ένας καλός, μέλος του κόμματος γίνεται, ο άλλος ύποπτος και δεν είναι... αυτά τα πράγματα πρέπει να τα προσέχουμε πολύ. Γιατί τι θα γίνει σύντροφοι, αν αρχίσουμε πάλι και βγάσουμε ύποπτους, πράκτορες κλπ. είναι καλό αυτό;

Λοιπόν ακόμα σας λέω τούτο το πράγμα ότι ένα λάθος που γίνεται. Ανοίγουμε τις πόρτες στο κόμμα και μπαίνουνε ανεξέταστα και με πολύ λειψά στοι-

χεία εξέτασης μέσα στο κόμμα. Η τελευταία απόφαση του Νοέμβρη για τους συντρόφους της Γιουγκοσλαβίας εγώ σύντροφοι κάνω κριτική σ' αυτήν δηλ. ότι δεν έπρεπε να γίνει. Γιατί; ήδη υπάρχει η απόφαση του Μάη αίρει το αξιόπαινο της πράξης τους που καθαρά εκεί πέρα μπαίνει ότι θα εξεταστεί η ΚΕΕ. Γιατί έρχεται αυτή η απόφαση η άλλη; Η ΚΕΕ θα εξεταζε τις υποθέσεις. Άλλο αν αργούσε γιατί δυσκολεύεται στη συγκέντρωση στοιχείων, και οι ίδιοι δεν προσφέρουν. Πηγαίνουμε σ' ένα κέντρο εδώ πέρα στη Ρουμανία και με την αποκατάσταση αυτή και άλλα στοιχεία βρήκαμε συντρόφους που αποκαταστάθηκαν και ζούσαν την κομματική ζωή στις κομματικές γκρουπες οι οποίοι δεν ήταν καμιά φορά μέλη του κόμματος. Φυσικά, τους είπαμε να τους βάλουμε. Και επίσης ξέρω καλά ότι και χωρίς επαρκή στοιχεία αφήνανε άλλους συντρόφους που πραγματικά εκεί πέρα έγινε ζήτημα γιατί δεν τους αποκαταστήσαμε. Γι' αυτό νομίζω, και είμαι εκείνος που πραγματικά δε συμφώνησα μ' αυτό γιατί να περνάμε γρήγορα και γιατί αν τους περάσουμε λίγο αργότερα τι θα χαλάσει; Ενώ μετά είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε εκκαθάριση αν αυτοί που πέρασαν δικαιούνταν ή όχι και πρέπει να 'ναι μέλη του κόμματος. Ζήτημα τάξης είναι να παίρνουμε μέσα στο κόμμα εκείνους που αξίζουν.

Επίσης σύντροφοι, κάτι που γίνεται με τις εκθέσεις. Φέρνουν να πούμε εκθέσεις που τις συζητούμε σα στοιχεία κλπ. και δεν τις εξετάζουμε. Απ' αυτής τις εκθέσεις που παίρνουμε πολλές δεν είναι.... Πάλι να σας πω πάνω σ' αυτό το ίδιο ζήτημα, ζητώντας γνώμες από ένα κέντρο, από μια οργάνωση για τους συντρόφους που θέλαμε να τους εξετάσουμε να τους αποκαταστήσουμε, πήραμε, αυτοί γράψαν για όλους κρίνουμε ικανούς να αποκατασταθούν και όταν πήραμε και από τους περισσότερους συντρόφους χαρτιά καμιά πέντε-έξι-εφτά απ' αυτούς μας είπαν ότι δεν είναι μέλη του κόμματος. Σκεφτείτε ότι χρειάζεται και άλλη εξέταση.

XXVII

σ. ΤΣΟΛΑΚΗ (Γιάννου)

Σύντροφοι.

Ας δέσουν κόμπο στο μαντίλι τους κι ας θυμούνται στην παραπέρα πάλη τους που θέλουν να κάνουν ενάντια στο ΚΚΕ ο Ζαχαριάδης, ο Βλαντάς κι ο Γούσινας, πως απ' τη στιγμή που ένα κομμουνιστικό κόμμα αποκτά σωστή πολιτική γραμμή, η καθοδήγησή του εφαρμόζει σωστή οργανωτική πολιτική, η καθοδήγησή του στέκεται σωστά πάνω στη βάση του προλεταριακού διεθν-

σμού και πάνω απ' όλα, ότι όλα αυτά σ' ένα χρονικό διάστημα απ' την 6η Ολομέλεια μέχρι σήμερα, μπήκαν κάτω από κριτική συζήτηση σ' όλα τα μέλη του κόμματος και εγκρίθηκαν, πως οι πλατφόρμες τους, οι μέθοδοι τους είναι καταδικασμένες σε αποτυχία.

Εδώ μέσα ακούστηκαν από τους ίδιους φωνές για δήθεν φυγομαχία του Γραφείου να συζητησει τις απόψεις τους. Εγώ νομίζω, σύντροφοι, πως αξίζει να σταθούμε λίγο σ' αυτό το σημείο. Απ' τη στιγμή που μπήκε ζήτημα στο κόμμα μας, για εξέταση της ορθότητας της πολιτικής του γραμμής, ο Ζαχαριάδης κλήθηκε πρώτα-πρώτα στη διεθνή επιτροπή. Αρνήθηκε να πάει να συζητήσει εκεί πέρα αυτό το πρόβλημα. Ο Ζαχαριάδης ειδοποιήθηκε να πάρει μέρος στην 6η Ολομέλεια που θα συζητούσε ακριβώς την ορθότητα της πολιτικής γραμμής του κόμματος. Αρνήθηκε να πάρει μέρος. Ο Ζαχαριάδης κι εδώ μέσα δεν τόλμησε να σηκωθεί μόλις τέλειωσε η εισήγηση να βάλει τις απόψεις του κάτω από κριτική εξέταση της Ολομέλειας, και δεν ξέρω αν η Ολομέλεια δε σηκωνε τέτοιο ζήτημα, τότε σκόπευε να βάλει τις απόψεις του για να τις συζητήσουμε εδώ; Ακόμα και στην ΚΟ Τασκέντης όπου οι σύντροφοι βάλαν ζήτημα τέτοιο εκεί πέρα μέσα, να εξετάσουν ζητήματα ειδικά της οργάνωσης, ο Ζαχαριάδης κι ο Βλαντάς κάναν ακτιφ μέσα στην ΚΟ Τασκέντης συζητάνε πρόβλημα Ελλάδας, ενώ φουντώνει πρόβλημα μέσα στην οργάνωση, και στο τέλος ο Ζαχαριάδης παρουσιάζει απόφαση για το πρόβλημα της ΚΟ Τασκέντης. Εσείς, σύντροφοι, φυγομαχείτε να συζητήσετε προβλήματα της πολιτικής του κόμματος και δε φυγομαχεί η καθοδήγηση. Η καθοδήγηση σας έδωσε όλο το χρόνο να παρουσιαστείτε και να συζητήσουμε αυτά τα πράγματα.

Ο Ζαχαριάδης, λέει, ότι την πρώτη φορά το έκανε αυτό το πράγμα στη διεθνή επιτροπή και δεν ήρθε και στην 6η Ολομέλεια, γιατί δεν ήθελε να εμποδίσει τη δουλειά του κόμματος. Εδώ δικαιολογήθηκε ότι πρέπει ν' ακούσει τη φωνή του κόμματος. Και δε σηκώθηκε από την αρχή να βάλει τις απόψεις του κάτω. Αυτό, σύντροφοι, είναι απλή δικαιολογία. Για μένα ισχύει ένα πράγμα: ότι οι θέσεις, ή καλύτερα η παλιά τους πολιτική γραμμή, οι σημερινές θέσεις που έχουν και οι απόψεις δεν αντέχουν σε καμιά δοκιμασία, δεν αντέχουν κάτω από καμιά κριτική. Γι' αυτό και δεν μπορούν να τις βάλουν και για συζήτηση.

Και να εξετάσουμε ορισμένα πράγματα απ' αυτά που ειπώθηκαν εδώ πέρα μέσα. Πρώτα-πρώτα πώς απέκρουσε ο Ζαχαριάδης μια κριτική του Σουλτούκη. Με το συνηθισμένο τρόπο. Ρωτήστε να μάθετε ποιος είναι ο Σουλτούκης και τι έκανε στο Τάσελμας. Πρώτα-πρώτα ο σ. Σουλτούκης στο Τάσελμας δεν έκανε καμιά φορά. Ούτε στην οργάνωση δούλεψε, κι ούτε έκανε στο Τάσελμας. Κι όμως ο Ζαχαριάδης μέσα σ' αυτό σ' επίσημο σώμα εδώ, βάζει τον κόσμο σε υποψίες, ποιος είναι ο Σουλτούκης και ρωτήστε τι έκανε στο Τά-

σελμας. Ορίστε πράγματα. Θέματα ας πούμε και επιχειρήματα για συζήτηση.

Κάτι άλλο ακόμα που έχει σχέση με τη συμπεριφορά, την κομματική συμπεριφορά και την κομματική σεμνότητα του ίδιου του Ζαχαριάδη. Ένας σύντροφος μέλος της ΚΕ είπε όταν γινόταν η ψηφοφορία ότι κι ο Ζαχαριάδης πρέπει να σηκώνει το χέρι του τέλος πάντων, τι θεό πιστεύει. Ο Ζαχαριάδης λέει είμαι λευκός και οι λευκοί δεν ψηφίζουν και τον στέλνει να πάει να μάθει γράμματα. Πρώτ' απ' όλα γράμματα πρέπει να μάθει ο ίδιος, γιατί και οι λευκοί ψηφίζουν μέσα σε εκατό άτομα δεν μπορεί το προεδρείο να θυμηθεί ποιος δεν ψηφίζει, γιατί δεν ψηφίζει και πόσοι είναι αυτοί που δεν ψηφίζουν, έρχεται λευκός αυτός. Και δεύτερο όταν συμπεριφέρεται έτσι σ' ένα μέλος της ΚΕ μου φαίνεται γράμματα δεν ξέρει αυτός που συμπεριφέρεται έτσι, κι όχι εκείνος τον οποίο στέλνει να πάει να μάθει γράμματα.

Απ' το βήμα αυτό, και παλιότερα είχα διαβάσει, απ' τον ίδιο, φυσικά, δεν είχα ξανακούσει, ότι εκείνος που έβαλε το σύνθημα «έξω οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα» είναι ο Ζαχαριάδης μόλις έφτασε στην Ελλάδα. Κι αυτό το πράγμα το είπε κι εδώ κι όχι απλώς ας πούμε σα σύνθημα, αλλά προσπάθησε μ' αυτό το πράγμα να δικαιολογήσει ολόκληρη την πολιτική, την ορθότητα της πολιτικής γραμμής που έχει μέχρι την 6η Ολομέλεια. Πρώτα, πρώτα για μας, σύντροφοι, είναι γνωστό ότι ο λαός μας, μέχρι τη μέρα που ήρθε ο Ζαχαριάδης, είχε συγκρουστεί με τους Εγγλέζους. Όχι απλώς μονάχα σύνθημα είχε ρίξει, αλλά τουφέκια είχε ρίξει για να φύγουν οι Εγγλέζοι. Δεύτερο ζήτημα, ο λαός τραγουδούσε αυτό το τραγούδι που λέει ο Ζαχαριάδης έριξε σύνθημα, έξω οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα.

Τώρα μπορεί να μας πει κανένας ότι ο Ζαχαριάδης εφαρμόζοντας τη γραμμή μαζών, άκουσε τη φωνή του λαού, πήρε το τραγούδι του, το 'κανε γραμμή και το 'ριξε για δύναμη ξανά στη μάζα. Εντάξει σύντροφοι. Ας δούμε όμως, αυτό είναι σύνθημα που θα πρέπει να φύγει ένας εχθρός μέσα από μια χώρα. Να ξεσηκώσει ένα λαό να παλέψει για να φύγει αυτός. Ας δούμε τι έκανε από δω και πέρα, απ' τη στιγμή που λέει ότι έβαλε αυτό το σύνθημα, για να το πραγματοποιήσει. Ποια είναι τα συγκεκριμένα, τι δεδομένα έχουμε. Ένα πράγμα που έχουμε στην αρχή. Έχουμε τη θεωρία του άξονα με τους δυο πόλους. Μήπως αυτό το πράγμα, αυτή η θεωρία, σημαίνει να φύγουν οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα; Αυτό το πράγμα κι απ' την αρχή και σήμερα κι ο τελευταίος κομμουνιστής δεν πίστεψε καμιά φορά ότι μπορεί να είναι ταυτόσημο με το σύνθημα να φύγουν οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα. Αυτό λέει: βαθύτερα οι Άγγλοι στην Ελλάδα. Περισσότεροι Άγγλοι στην Ελλάδα, και περισσότερες αγγλικές βάσεις στην Ελλάδα γιατί κινδυνεύουν τα σύνορα της Ελλάδας απ' το βορρά. Ένα λοιπόν πράγμα. Πάμε παρακάτω. Έχουμε και υποδείξεις, έρχεται το ζήτημα των εκλογών. Μήπως η αποχή μας απ' τις εκλογές δηλ. το να μας αφαιρεθεί

το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουμε το εκλογικό βήμα, να χρησιμοποιήσουμε τις νόμιμες δυνατότητες που είχαμε για να υποστηρίξουμε αυτό το σύνθημα «Έξω οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα», μας εξασφάλιζαν τη συμμετοχή μας ή αποχή μας απ' τις εκλογές; Μου φαίνεται αυτό που έκανε ο Ζαχαριάδης την εποχή αυτή, ήταν επίσης αντίθετο απ' αυτό που ισχυρίζεται και λέει ότι έριξε το σύνθημα «Έξω οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα». Δεν πιστεύω ακόμα να έχουν την απαίτηση να λένε ότι δώσαν το σύνθημα στους κομμουνιστές να πάρουν μέρος στο δημοψήφισμα για να φέρουν το βασιλιά και ότι αυτό σήμαινε ότι ο βασιλιάς θα έδωχνε επίσης τους Εγγλέζους απ' την Ελλάδα. Και φτάνουμε τώρα στο τέλος αυτής της υπόθεσης. Σχετικά με το να πάρουμε τα όπλα για να φύγουν οι Εγγλέζοι απ' την Ελλάδα. Αφού μ' όλα αυτά τα μέσα βγαίνει ότι μέχρι εδώ ενισχύεται η υπόθεση, πιο βαθιά οι Άγγλοι στην Ελλάδα. Πάιρνεται η απόφαση στη 2η Ολομέλεια, και όπως είναι γνωστό μεσολαβούν 15 μήνες μέχρι που να πάρουμε τα όπλα, και έτσι όπως χρειάζεται τα όπλα, για να πούμε στους Εγγλέζους κάτι τουλάχιστο για να φύγουν απ' την Ελλάδα. Δηλαδή προειδοποιούμε τους Εγγλέζους ότι σε 15 μήνες εμείς θα αναμετρηθούμε μαζί σας. Κανονίστε. Μπείτε μέσα στην Ελλάδα, φέρτε όσα όπλα χρειάζεστε στην Ελλάδα, οργανωθείτε καλά, γιατί εμείς ετοιμαζόμαστε να κάνουμε ένα τέτοιο πράγμα. Να λοιπόν η ουσία του αρπάγματος των όπλων, σχετικά μ' αυτό το ζήτημα. Με το να φύγουν οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα. Έτσι λοιπόν απ' ό,τι βγαίνει, άδικα προσπαθεί ο Ζαχαριάδης εδώ να μας δείξει ότι αυτός έριξε το σύνθημα «Έξω οι Άγγλοι απ' την Ελλάδα» κι ότι αυτό το πράγμα δείχνει και την ορθότητα της πολιτικής γραμμής απ' τη μέρα που πάτησε στην Ελλάδα, μέχρι την 6η Ολομέλεια.

Ένα άλλο ζήτημα, που έχω τη γνώμη πως χρειάζεται να εξεταστεί. Ο Ζαχαριάδης κάθε φορά που έμπαινε για εξέταση, γιατί τέλος πάντων έγινε αυτή η καθυστέρηση απ' τη μέρα της απόφασης αυτής της κουτσοαπόφασης, για να αναμετρηθούμε ένοπλα, μέχρι τη μέρα της πραγματικής ένοπλης σύγκρουσης, πέρασαν 15 μήνες ποια είναι τα αίτια; Και σε ερωτήσεις ακόμα γιατί δε βγήκες στο βουνό σ' αυτό το χρονικό διάστημα στον Ζαχαριάδη, ο Ζαχαριάδης λέει ότι, τη δουλειά την εμπόδιζε και για τον ίδιο και για την ανάπτυξη του ένοπλου κινήματος ο Σιάντος. Μα είναι σοβαρά πράγματα αυτά; Ένας λαός, ένα κόμμα που αποφασίζει να πάρει τα όπλα να κάνει εμφύλιο πόλεμο, επανάσταση, θα τον εμποδίσει ο Σιάντος να κάνει επανάσταση. Γιατί μας κοροιδεύουν τέλος πάντων. Είναι καιρός να καταλάβει ο Ζαχαριάδης ότι δεν μπορεί παραπέρα να συνεχίζει μ' αυτά τα επιχειρήματα και να μας μιλάει για σωστή πολιτική γραμμή. Να εξετάσουν κι αυτό το ζήτημα. Ο Σιάντος είναι προδότης; Ας εξετάσουμε κι αυτό το ζήτημα. Τι δεδομένα έχουμε σήμερα. Εγώ τουλάχιστο σα μέλος του κόμματος έχω στα χέρια τα εξής πράγματα.

Πρώτα πρώτα ότι όταν γύρισε ο Ζαχαριάδης κάτω και έκρινε την πολιτική του γραμμή. Δεύτερο πράγμα. Συνεργάστηκε με τον Σιάντο όσο καιρό χρειαζόταν να συνεργαστεί. Τρίτο πράγμα, μέχρι τη στιγμή που πέθανε δεν ακούστηκε φωνή ότι αυτός είναι προδότης, ο Σιάντος, που μπορούσε να μιλήσει τέλος πάντων, ν' απολογηθεί κι αυτός. Τέταρτο πράγμα, έχω ακούσει ότι κάποιος Μακρίδης, εδώ τον γνώρισα, φυσικά, που είχε αναλάβει αυτήν την υπόθεση, έκανε έλεγχο και, όπως έλεγε ο Ζαχαριάδης φυσικά, έβγαλε με μαθηματική ακρίβεια δυο και δυο 4 ο Σιάντος χαφιές. Ο Μακρίδης στην 6η Ολομέλεια και σήμερα ακόμα, δεν υποστηρίζει αυτό το πράγμα αν δε δει το χειρόγραφο του. Άρα ντοκουμέντο, στοιχείο γι' αυτό το πράγμα, που να μας πείθει και να στηρίξει και αυτή την καθυστέρησή του, βγάλισμο στο βουνό ο Ζαχαριάδης, δεν υπάρχει. Αντίθετα όμως έχουμε κάποιο άλλο πράγμα. Εμείς ξέρουμε ότι ο Σιάντος ήταν γραμματέας του κόμματος και ήταν χαφιές των Εγγλέζων και των Γερμανών. Έτσι. Πράκτορας αυτών. Ο Ζαχαριάδης ήταν στα χέρια του Νταχάου, της Ασφάλειας και της Ιντέλιτζενς Σέρβις. Τι λόγους εσύ τώρα έχεις να πάρουν αυτοί τον Ζαχαριάδη απ' το Νταχάου, να τον φέρουν στην Ελλάδα να αντικαταστήσουν το χαφιέ τους, τον Σιάντο, μ' ένα μαρξιστή-διεθνοιστή κομμουνιστή. Είναι πραγματικά σοβαρά που μπορεί ο Ζαχαριάδης να στηρίζει επιχειρήματα για να δικαιολογήσει αυτά τα πράγματα; Μου φαίνεται πιο σοβαρά πρέπει να σκεφτούμε σ' αυτή την περίπτωση.

Εγώ δυο κουβέντες θέλω να πω για τον Βλαντά. Εδώ απ' αυτό το βήμα είτε για κουβέντα, που για μένα αυτή η κουβέντα έχει λίγη σημασία. Είπε ότι κάποιο μέλος του Γραφείου, που είναι σήμερα, στην 5η Ολομέλεια με σκοπούς τυχοδιωκτικούς καριεριστικούς, πήρε αντίθετη θέση απ' ό,τι πήραν οι άλλοι σύντροφοι μέσα στην 5η Ολομέλεια. Εγώ ρωτώ τώρα τον Βλαντά: Τι ήταν Βλαντά καλύτερα, να βρίσκονταν όλα τα μέλη της ΚΕ ενάντια σ' αυτή την ατιμωτική απόφαση της 5ης Ολομέλειας, να βρίσκονταν όλοι αντίθετοι σ' αυτό το πράγμα, να μην πάρει το κόμμα μας τέτοια απόφαση, ή ας πούμε και αυτό ακόμα που πήρε, να ταύτιζε μαζί σας τις απόψεις του και να βάλει κι αυτός τη σφραγίδα του μαζί μ' όλους τέλος πάντων σ' αυτή την απόφαση, που δεν είναι καθόλου τιμητική για σας.

Μου φαίνεται ότι όταν μιλάμε για απόφαση της 5ης Ολομέλειας ότι είναι ατιμωτική για το κόμμα μας, πρέπει αυτούς τους ανθρώπους που ακριβώς την καταδίκασαν να μην τους εκτιμάμε κατ' αυτόν τον τρόπο. Δεν πάλεψαν για καριεριστικό σκοπό αλλά εξυπηρέτησαν το κόμμα, έχω τη γνώμη, και αυτό δείχνει τουλάχιστον το αποτέλεσμα.

Εμένα, σύντροφοι, μου έκανε άσχημη εντύπωση ένα γεγονός που έχει γίνει στο κόμμα στην περίοδο που έχουμε γνωρίσει, σχετικά με την παράνομη δουλειά και ειδικά με το ζήτημα του Γουσόπουλου. Εδώ απ' αυτό το βήμα ο

αρχηγός της παράνομης δουλειάς, ο Γούσιος, παρόλο ότι ξέρει ότι είναι το φλέγον ζήτημα και είναι ο άμεσος υπεύθυνος άνθρωπος που έχει σχέση με την παράνομη δουλειά στην Ελλάδα, απ' αυτό το βήμα μίλησε, μας ανέπτυξε ένα σωρό άλλα πράγματα και δεν τόλμησε να πει μια κουβέντα γι' αυτό το ζήτημα. Ο Ζαχαριάδης με μεγάλη ευχέρεια και τέχνη μας απάντησε: Αν θα μου λάχει θα ξανακάνω ακόμα πολλές φορές όσες φορές μου λάχει αυτό το πράγμα. Φυσικά, αυτό ήταν μια επίθεση, για να μην του γίνει επίθεση. Αλλά δεν μπορεί έτσι να ξεφεύγει μ' αυτή την επίθεση. Εδώ έχει πράγματα συγκεκριμένα κι όταν του λένε ότι είναι προδοσία, αυτό, λέει, δεν μπορεί να 'ναι προδοσία αυτό το πράγμα. Τι είναι, σύντροφοι, αυτός πήρε αποστολή και πήγε. Παρέδωσε σπίτια, παρέδωσε πράγματα, πρόσωπα εκεί μέσα απ' όλα. Έβαλε την Ασφάλεια τα δυο ποδάρια σ' ένα παπούτσι πώς το λένε Την έχει μπλέξει μέσα στις οργανώσεις και δεν μπορεί να βγει η Ασφάλεια μέσα απ' τις οργανώσεις. Κατάλαβες. Και μου λες τώρα εσύ είναι προδοσία ή δεν είναι προδοσία αυτό το πράγμα. Κι ύστερα στην 5η Ολομέλεια εσείς συζητήσατε και μάλιστα ο σ. Μπαρτζιώτας πρόβαλε τη *Λαϊκή Φωνή* που έβγαζε ο Μάκης στη Θεσσαλονίκη σα μια επιτυχία του κόμματος. Στην καλύτερη περίπτωση, στην πιο καλύτερη περίπτωση, η αποστολή του Μάκη στην Ελλάδα έδειχνε ότι άλλος δρόμος στην ηγεσία αυτή του κόμματος δεν υπάρχει, για να σταθεί στην εξουσία τουλάχιστο, γιατί στις ΛΔ και τη ΣΕ την πήρε η φωτιά στα ποδάρια. Στην Ελλάδα δεν μπορεί να σταθεί γιατί δεν έχει τίποτα τι να παρουσιάσει, της έμεινε ο μοναδικός δρόμος για συνεργασία, έστω και με την Ασφάλεια, για να βγάλουν καμιά *Λαϊκή Φωνή* και να κάνουν ντόρο να πείσουν τα μέλη του κόμματος ότι έχουμε κόμμα και κρατιέμαστε στην εξουσία.

Δυο κουβέντες για το σ. Φωκά, για την εκτίμηση στην ΚΟ Τασκέντης. Εγώ νομίζω, σύντροφε Φωκά, δεν είναι σωστή η εκτίμηση αυτή. Εσύ, όπως εσύ έτσι και εμείς και μια σειρά άλλοι κομμουνιστές εκεί πέρα, ζήσαμε μια κατάσταση. Την κατάσταση αυτήν δεν τη δημιούργησε το Γραφείο πρώτα-πρώτα. Ποιος τη δημιούργησε ξέρεις και συ, ξέρει κι όλος ο κόσμος. Τη δημιούργησε η αντιπροσωπία εκεί πέρα μέσα και πρώτ' απ' όλα ο άνθρωπος που ήταν επικεφαλής εκεί, ο Ζαχαριάδης. Το Γραφείο ήρθε να διορθώσει την κατάσταση. Τη στιγμή που το Γραφείο κάθεται εκεί πέρα μαζί με την αντιπροσωπία και το Γραφείο έχει 4 μήνες δουλειά, εκεί πέρα μέσα. Εφάρμοσε αυτό ακριβώς που έπρεπε να εφαρμόσει. Τη μέθοδο της πειθούς. Και πολύ καλά ξέρεις ότι σ' αυτό το χρονικό διάστημα 800 κομμουνιστές, γύρω στους 800 κομμουνιστές, βρήκαν πραγματικά το σωστό δρόμο με τη μέθοδο της πειθούς. Από κει και ύστερα σ' ορισμένες οργανώσεις, σύντροφε Φωκά, τι έπρεπε να κάνει το Γραφείο και διαφωνούμε με τα μέτρα; Έπρεπε ν' αφήσει τις οργανώσεις εγκατελειμμένες, διαλυμένες, και να σηκωθεί να φύγει το Γραφείο και τι θα γινόταν; Για πες μου,

πρότεινέ μου μια λύση που θα 'δινε το Γραφείο. Το μόνο πράγμα που έπρεπε να κάνει κι αυτό έκανε το Γραφείο ήταν: Όσοι κομμουνιστές την εποχή αυτή σε κάθε οργάνωση ήταν ταγμένοι κάτω από τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, πειθαρχούσαν, αναγνώριζαν το καταστατικό, να οργανωθούν σ' αυτή την οργάνωση, κι όποιος από κει και πέρα καταλαβαίνει αυτό το πράγμα, να πλαισιώνει τις οργανώσεις. Έτσι η οργάνωση μπήκε στο δρόμο, δουλεύει και να 'σαι βέβαιος Φωκάς και συ και γω κι όλος ο κόσμος ότι οι κομμουνιστές της Τασκέντης θα πάνε με το κόμμα, δε θα πάνε με τον Ζαχαριάδη.

XXVIII σ. Θ. ΜΑΚΡΙΔΗ

Σύντροφοι.

Εγώ ταλαντεύτηκα, ενώ έχω δουλέψει πάνω κάτω τρία χρόνια σε χάρτες, πίνακες, στατιστικές πράγματα και θα χρειαζόμουνα πράγματι, όπως είπαν μερικοί, πέντε έξι ώρες να μιλήσω, ύστερα κατόπιν των χθεσινών εξηγήσεων είχα αποφασίσει να μη μιλήσω καθόλου. Σήμερα κατόπιν των όσων ελέχθησαν είμαι αναγκασμένος να μιλήσω, να δώσω ορισμένες εξηγήσεις.

Πρώτον, επειδή πάλι ξαναβγήκε αυτό το ζήτημα της έκθεσης, τέλος πάντων μυστικά είναι, άυλος είναι, βγάλτετυνα. Στηρίζεται όλη σε έγγραφα, πλην ενός επεισοδίου στην τρίτη ή τέταρτη μέρα της μάχης του Καρπενησίου, αυτό που λέγαν οι Γερμανοί επιχειρήσεις Κοριτσιόντερ, που είναι το κάτω-κάτω της γραφής μην το πιστεύεται κιόλας προσωπικό επεισόδιο, ήταν ο Μάντακας, ο Σιάντος, εγώ. Τ' άλλα όλα στηρίζονται επί εγγράφων επισήμων, σχέδια διαταγών, του κομματικού αρχείου και του στρατηγείου τέλος πάντων. Εκτός αν εξαφανίστησαν αυτά. Πάντως εκεί στην έκθεση αναφέρονται με τα νούμερα, αριθμός απορρήτου, ΕΠΕ, διαταγή επιχειρήσεων κτρ.

Λοιπόν δεν αναιρώ ούτε ένα και. Δεν μπορώ να θυμηθώ, φυσικά, αλλά θυμάμαι ότι όλα στηρίζονται επί επισήμων εγγράφων. Λοιπόν για να τελειώνουμε μ' αυτό το ζήτημα. Δεύτερον ο εμφύλιος πόλεμος – τώρα έχω και τον τόμο και τη σελίδα, λέει ο Λένιν είναι και αυτός πόλεμος, επομένως κι αυτός υπάγεται στους νόμους του πολέμου. Σ' ένα του Μάο-Τσε-Τουνγκ που διάβασα λέει πρέπει να ξέρουμε τον πόλεμο, να ξέρουμε τον επαναστατικό πόλεμο και να ξέρουμε και τον επαναστατικό πόλεμο στην Κίνα. Εμείς στην Ελλάδα έχουμε δυο ιδιομορφίες. Είναι μια χερσόνησος, έχει νησιά. Ο εχθρός κυριαρχούσε στη θάλασσα και στον αέρα. Τα νησιά μαζί με την Πελοπόννησο βάζω νησιά και

την Πελοπόννησο γιατί είναι ο ισθμός είναι 40% του πληθυσμού. Επιπλέον άλλα 16-17% του πληθυσμού είναι στο βασικό οικονομικό πληθυσμιακό και πολιτικό κέντρο της Ελλάδας που είναι Αθήνα-Πειραιάς. Αν δε γίνεις κύριος αυτουνού δεν μπορείς να κυριαρχήσεις την Ελλάδα.

Τώρα ένα άλλο ζήτημα. Αυτό το πραξικόπημα, την περιπέτεια και ο τυχοδιωκτισμός. Ένας, τους άλλους ας τους πει δεν τους ξέρω, ένας απ' τους στρατιωτικούς που τέλος πάντων είχε αυτό το σχέδιο είμαι εγώ. Είμαι έτοιμος να λογοδοτήσω ενώπιον οιασδήποτε εμπειρών για τέτοιες δουλειές ανθρώπων που δεκάδες χρόνια ασχολούνται μ' αυτά τα ζητήματα να κάτσουμε με χάρτες, με στατιστικές, με πίνακες και να τα πούμε και αν είμαι τυχοδιώκτης και πήγα να παρασύρω το κόμμα σε τυχοδιωκτισμό να υποστώ τις συνέπειες. Απερρίφθη διά λόγους οι οποίοι εξηγήθηκαν χτες, αυτό είναι άλλη υπόθεση. Από και και πέρα πήρα τα μπαγάζια μου πήγα στη Νάξο.

Εγώ πάντως και τώρα εκτός της επιφυλάξεως που θέλω δυο-τρεις μήνες να τη σκεφτώ, που έδωσε σήμερα ο σ. Θεός, που έβαλε το ζήτημα ότι ο άλλος έρχεται σε ψηφίζει, έρχεται στις συγκεντρώσεις, φωνάζει ζήτη αλλά δεν έρχεται να πολεμήσει. Αυτό είναι ένα σπουδαίο πράγμα. Εγώ αυτό δεν το λογάριζα. Εγώ λογάριζα ότι απ' αυτούς που έρχονται και φωνάζουν ζήτη είκοσι έως εικοσιπέντε θα 'ρθουν να πατήσουνε μια στρατώνε. Ναι, μη γελάτε. Έτσι έκανα το σχέδιο. Εάν αυτή η βάση ότι από τους 100 που έρχονται να φωνάξουνε ζήτη ούτε είκοσι ούτε δεκαπέντε δε θα 'ρθουνε, τότε βέβαια το σχέδιο δε στέκεται στα πόδια. Αυτό όμως σημαίνει διότι πρώτα υπενθυμίζω σε κείνους που ήταν στη δεύτερη Ολομέλεια του 1946 και να μαρτυρήσουνε, πρώτα πάρθηκε η πολιτική απόφαση και ύστερα έγινε η λεγόμενη στρατιωτική σύσκεψη στην οποία εγώ δεν άνοιξα το στόμα μου. Επομένως, αυτό που λέει ο σ. Θεός αν είναι αλήθεια, τότε ανατρέπεται όχι το σχέδιο το στρατιωτικό αλλά η πολιτική απόφαση επί της οποίας εστηρίχθη το στρατιωτικό σχέδιο. Λοιπόν αυτό το πράγμα εγώ θέλω τουλάχιστον, έχω σκεφθεί δώδεκα χρόνια μ' έχει ταλαιπωρήσει αυτή η υπόθεση εμένα. Μπορεί να σας φαίνεται περίεργο μ' έχει κάνει κι άλλος. Λοιπόν θέλω δυο-τρεις μήνες την άποψη του σ. Θεού να τη σκεφθώ. Γιατί είναι βασικό μέρος, εδώ πέφτει το θεμέλιο. Αλλά εξαιρουμένης αυτής της απόψεως την οποία τώρα λέει, πριν δεν την έλεγε το '46. Είπες τέτοιο το 1946; Λοιπόν εγώ δούλεψα με βάση ότι θα 'ρθει ο κόσμος μαζί μας.

XXIX
σ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Σύντροφοι.

Ήθελα κι εγώ να πω τη γνώμη μου πάνω σ' ένα σοβαρό ζήτημα το οποίο ανακινήθηκε εδώ πέρα από πολλούς ομιλητές. Είναι το ζήτημα του χαρακτηρισμού που πρέπει να δοθεί στη γραμμή και δράση της παλιάς καθοδήγησης του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη και ειδικά της γραμμής και της δράσης του Ζαχαριάδη στο κόμμα μας ιδιαίτερα στην περίοδο αυτή, την τελευταία, της τελευταίας δεκαετίας 1945-1955.

Νομίζω ότι σήμερα, ύστερα απ' ένα χρόνο περίπου που πέρασε από την 6η Ολομέλεια, μαζί και με τα καινούργια στοιχεία τα οποία ειπώθηκαν εδώ πέρα, τα οποία προέκυψαν στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου, είτε ανακαλύφθηκαν στη διάρκεια του τελευταίου χρόνου. Ο χαρακτηρισμός που δίνει η 6η Ολομέλεια σ' αυτή τη γραμμή και δράση του Ζαχαριάδη, σαν αριστεριστικής-σεχταριστικής είναι ελλιπής, δεν είναι ολοκληρωμένος. Γιατί δεν είναι μονάχα αριστερά τα λάθη τα οποία έχει κάνει αλλά είναι και δεξιά ομπορτουμιστικά. Πολλά απ' αυτά αναφέρθηκαν εγώ δε θα τα σημειώσω. Αλλά και αν έχει χαρακτηριστεί η γραμμή σύντροφοι, σαν αλλοπρόσαλλη δηλ. αντιφατική, τυχοδιωκτική πάλι νομίζω ότι μένει στη σκιά μια πλευρά αυτής της δράσης του Ζαχαριάδη. Και η πλευρά αυτή είναι ο προβοκατόρικος χαρακτήρας αυτής της δράσης. Και μένα, όπως πολλές δεκάδες, εκατοντάδες και χιλιάδες μέλη και στελέχη του κόμματος σύντροφοι, με βασάνισαν αυτά τα ζητήματα όλης αυτής της περιόδου της ιστορίας του κόμματός μας και ύστερα από μια τέτοια βασανιστική μελέτη και εξέταση, ταλαντεύσεις, αμφιβολίες έφτασα στο παρακάτω συμπέρασμα που ενισχύθηκε σήμερα, αυτές τις ημέρες της Ολομέλειας που θα το πω παρακάτω. Αυτό δηλ. που είπα προηγούμενα θα το αναπτύξω παρακάτω για τον προβοκατόρικο χαρακτήρα αυτής της δράσης του Ζαχαριάδη.

Έχω φτάσει σύντροφοι, στο συμπέρασμα ότι για ένα σχέδιο συστηματικό που απέβλεπε στις παρακάτω επιδιώξεις: εσωτερικά, μετά το 1945 ιδιαίτερα μιλάω, την απομόνωση του κόμματος από τις μάζες και τη συντριβή του μαζικού λαϊκού κινήματος. Δεύτερο εσωκομματικά. Τη συστηματική φθορά και εξόντωση μελών και ιδιαίτερα στελεχών του κόμματος. Φυσική και πολιτική ηθική. Για να το κάνει το κόμμα ανίκανο για να παίξει το ρόλο του. Απομάκρυνση του κόμματος συστηματική, από τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές απομόνωσή του από την οικογένεια των αδελφών κομμουνιστικών κομμάτων με απώτερη επιδίωξη να το στρέψει και ενάντιά τους και ιδιαίτερα ενάντια στο ΚΚΣΕ. Εξωτερικά: Προβοκατήσεις ενάντια στις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη ΣΕ. Καλ-

λιέργεια της διεθνούς έντασης και του ψυχρού πολέμου. Προκλήσεις για τον τρίτο παγκόσμιο πόλεμο.

Πριν περάσω σύντροφοι, σ' ορισμένα γεγονότα που τα περισσότερα είναι γνωστά αλλά φωτισμένα από μια άλλη πλευρά, απ' την πλευρά απ' την οποία ανέφερα παραπάνω. Θέλω να πω δυο λόγια για την περίοδο αυτή του 1931-1936 η οποία είναι η περίοδος ας πούμε, της θετικής, δημιουργικής, όπως από ορισμένους υπογραμμίστηκε, της δράσης του Ζαχαριάδη. Από ορισμένους πάει να ειπωθεί ότι είναι το δημιουργικό μέρος ας πούμε, από κει και πέρα τα χαλάει. Φυσικά, εδώ πέρα εγώ είμαι σύμφωνος με την εκτίμηση που δίνουνε και η 6η Ολομέλεια και οι άλλοι σύντροφοι ότι, τ' αποτελέσματα της βοήθειας της ΚΔ και της πάλης όλου του κόμματος, πάει να τα εγκολλωθεί, να τα καπλευτεί ο Ζαχαριάδης. Επίσης νομίζω ότι, σε σχέση με τα παρακάτω τα οποία θα πω, πρέπει να επιστήσουμε την προσοχή της Ολομέλειας και ολόκληρου του κόμματος σε σχέση με μερικά γεγονότα, στην περίοδο της δικτατορίας. Χειρισμούς του Ζαχαριάδη όπως είναι η περίπτωση με τον Μιχαηλίδη δηλ. τη συνεργασία, μέσω της Ασφάλειας του Μανιαδάκη, με την προσωρινή διοίκηση και όπως είναι το σημείο εκείνο του γράμματος του οποίου προσπάθησε να δικαιολογήσει τη θέση του ο Ζαχαριάδης, για τη χωρίς όρους συνεργασία. Παρακάτω θα μιλήσω πιο αναλυτικά γι' αυτό το ζήτημα. Επίσης ορισμένα άλλα γεγονότα τα οποία απλώς σημειώνω που έχουν σημασία με την παραπέρα δράση μετά το 1945.

Η παραμονή του Ζαχαριάδη στο Νταχάου σύντροφοι. Μέχρι σήμερα στο κόμμα ο Ζαχαριάδης δεν έχει λογοδοτήσει. Και απ' ό,τι ξέρω και στην ΚΕ δεν έχει λογοδοτήσει γι' αυτό το ζήτημα, με διάφορους τρόπους. Ένα αυτό. Δεύτερο υπενθυμίζω στους συντρόφους μια ορισμένη δήλωση του Ζαχαριάδη που δημοσιεύτηκε το 1945 μου φαίνεται, για τη δήλωση που έκανε στον ανακριτή της Γκεστάπο στη Βιέννη με μια υποσημείωση: ότι αυτό θεωρεί το μόνο έγκυρο και κάθε άλλο το οποίο τυχόν δημοσιευτεί είναι παραποιημένο. Αυτό σύντροφοι, αυτή η δήλωση, αυτή η δημοσίευση δηλ. και η δήλωση επίσης μου βάζει και μένα και πολλούς άλλους συντρόφους ψύλλους στ' αφτιά. Δηλαδή ότι, πιθανόν υπάρχει κάποιο άλλο έγγραφο το οποίο έχει η Γκεστάπο, διαφορετικό, το οποίο ίσως και να δημοσίευσε κάποτε.

Ενα άλλο ζήτημα σύντροφοι, για το οποίο έχει καυχηθεί ο Ζαχαριάδης και το οποίο σήμερα πρέπει πάλι να το εξετάσουμε κάτω από καινούργιο πρίσμα. Είναι η θέση του Ζαχαριάδη στην περίοδο της παραμονής του στο Νταχάου, σχετικά με τον πόλεμο, το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, και το ποιος είναι ο κύριος κίνδυνος που έπρεπε να αντιμετωπίσει το προοδευτικό κίνημα στην περίοδο εκείνη, το προοδευτικό στρατόπεδο. Ο Ζαχαριάδης υποστήριζε εκείνη την περίοδο στο Νταχάου ότι ήταν η Αγγλία. Όταν δηλ. οι ορδές του Χίτλερ

απειλούσανε τη Μόσχα και το Στάλινγκραντ και το Λένινγκραντ ο Ζαχαριάδης υποστήριξε μέσα στο Νταχάου ότι ο κύριος κίνδυνος ήταν η Αγγλία και εκεί έπρεπε τα κομμουνιστικά κόμματα να στρέψουν όλη τους την προσοχή. Και αυτό επίσης πρέπει μ' ένα καινούργιο πνεύμα να το δούμε σήμερα.

Σχετικά σύντροφοι, με το πρώτο, πρώτη επιδίωξη, το ζήτημα της συντριβής του λαϊκού κινήματος. Ποια είναι τα στοιχεία σύντροφοι; Δεν προλαβαίνω να τ' αναπτύξω θα σας τα αναφέρω. Πρώτ' απ' όλα ο Ζαχαριάδης λέει ότι βοήθησε ν' ανασυνταχθεί το κίνημα μετά τη Βάρκιζα. Είναι ψέματα σύντροφοι. Το κίνημα μετά τη Βάρκιζα, φυσικά, πέρασε μια δοκιμασία ένα ορισμένο τρανταγμό. Όμως το κόμμα διατηρούσε τη σύνδεσή του με τις μάζες σύντροφοι. Δεν είναι ο Ζαχαριάδης ο οποίος ανασύνταξε τις δυνάμεις του κόμματος. Οι εκλογές που έγιναν στα διάφορα σωματεία έδειξαν ακριβώς αυτή τη διατήρηση, κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, της σύνδεσης του κόμματος με τις μάζες και την επιρροή του. Δεν είχε κατορθώσει ο εχθρός δηλαδή παρά την ήττα αυτή του Δεκέμβρη και τη Συμφωνία της Βάρκιζας να κλονίσει αυτή την σύνδεση με τις μάζες και την επιρροή του κόμματος σοβαρά, αποφασιστικά. Όχι μονάχα δε συνετέλεσε σύντροφοι να διατηρήσει, ν' ανασυνταχθεί, αλλά έκανε το παν για να εμποδίσει το κόμμα να τραβήξει πιο γρήγορα μπροστά με τις γνωστές του θέσεις στη 12η Ολομέλεια.

Σχετικά σύντροφοι, με την αποχή και τον ένοπλο αγώνα μίλησαν πολλοί σύντροφοι, επίσης δε θα σταθώ. Αλλά είναι έξω από κάθε αμφιβολία ότι όλος ο χειρισμός αυτού του ζητήματος σύντροφοι, αποχή, μετά ο τρόπος με τον οποίο οργανώθηκε και διεξήχθη ο ένοπλος αγώνας αφήνει να βγει το συμπέρασμα ότι έγινε μόνο και μόνο για να θέσει το λαϊκό κίνημα, σ' αυτή την περίοδο, να το θέσει κάτω από τα χτυπήματα του μοναρχοφασισμού και του αγγλοαμερικάνικου ιμπεριαλισμού και να το συντρίψει. Σε λεπτομέρειες δεν μπαίνω σύντροφοι. Επίσης και το ζήτημα του χειρισμού του Μακεδονικού ζητήματος στην πιο κρίσιμη φάση, φυσικά, είχε κριθεί βέβαια ο αγώνας αλλά ήταν το τελειωτικό το αποφασιστικό χτύπημα, η αλλαγή αυτού του συνθήματος ήτανε η ολοκλήρωση αυτής της πολιτικής του Ζαχαριάδη που απέβλεπε στη συντριβή εσωτερικά του λαϊκού κινήματος.

Στη δεύτερη περίοδο σύντροφοι, μετά το 1949. Συνεχίζεται αυτή η προσπάθεια για ολοκλήρωση του τσακίσματος του λαϊκού κινήματος. Με τα συνθήματα, με τις θέσεις για τη συνέχιση της επαναστατικής κρίσης, τα όπλα παραπόδα, την αποστολή ένοπλων ομάδων, με τα συνθήματα τα όπλα αντίστροφα, με τους ασυρμάτους, με τη δράση του ΡΣΕΕ, το φροντιστήριο του αγωνιστή κλπ. κλπ. Δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να θέλει τις κομματικές οργανώσεις, τους κομμουνιστές, τους λαϊκούς αγωνιστές να τους προβοκάρει, τις μαζικές οργανώσεις, το μαζικό νόμιμο κίνημα να το προβοκάρει και να το

θέτει κάτω από συνεχή χτυπήματα για να μη μπορέσει να ορθοποδήσει.

Ο σύντροφος Πορφυρογέννης στην ομιλία του, μιλώντας για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει το κόμμα σήμερα, που είναι αναμφισβήτητες, και που σε όλη αυτή την περίοδο αντιμετώπισε, θυμήθηκε να πει για τις επιδράσεις που είχανε τα λάθη μας στην πρώτη κατοχή. Ορισμένα εγκλήματα, λ.χ., τα οποία φυσικά μας δυσκόλευαν, μας ζημίωσαν. Δεν είπε όμως ούτε μια κουβέντα για τα λάθη τα πιο πρόσφατα και τα πιο σοβαρά που έγιναν στη δεύτερη περίοδο, στη δεύτερη φάση και τη συνέχισή τους. Πούμπε αυτής της γραμμής της Ζαχαριαδικής, της προβokatόρικης μέχρι την 6η Ολομέλεια. Γι' αυτό δεν είπε καμιά κουβέντα ο σύντροφος Πορφυρογέννης. Αλλά για τα Δεκεμβριανά, για τα μάτια κλπ. θυμήθηκε να πει.

Σύντροφοι, για την προσπάθεια του Ζαχαριάδη ν' απομονώσει το κόμμα από τ' άλλα κόμματα επίσης υπάρχει αφθονία στοιχείων. Αρκετά πράγματα είπανε, όχι συγκεκριμένα, αλλά αυτή την πλευρά την αποκαλύψανε ο Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιος σε προηγούμενες ομιλίες τους. Πώς τους δούλευε τους ίδιους και πώς αυτοί μετά σε συνέχεια δούλευαν μια σειρά στελέχη.

Η δράση του Ζαχαριάδη στην Τασκέντη σύντροφοι, το τι έλεγε εκεί πέρα στους κομμουνιστές για το ΚΚΣΕ. Η δήλωσή του σε μένα προσωπικά μένα στην Ολομέλεια της Κομματικής Επιτροπής Τασκέντης, ότι για να γίνει κανένας αρχηγός του κόμματος, ηγέτης, ηγετικό στέλεχος πρέπει να 'ρθει σε σύγκρουση με το ΚΚΣΕ. Αυτή είναι η άποψη του Ζαχαριάδη. Ηγέτης δεν μπορεί να σταθεί σε κόμμα αν δεν έρθει σε σύγκρουση με το ΚΚΣΕ. Επίσης η συμπεριφορά του σύντροφοι, απέναντι στη Διεθνή Επιτροπή. Εδώ ο σ. Θέος μίλησε σε τι απέβλεπε αυτός ο ισχυρισμός. Και σεις διαβάσατε εδώ πέρα την προκήρυξη αυτή της Ασφάλειας, που την υπογράφει σαν παλιά φρουρά. Τι λέει σύντροφοι; Επίσης οι προκηρύξεις που μοιράζει το κέντρο της Ασφάλειας της ΚΥΠ που δρα στη Βιέννη, ότι όλη η αλλαγή που έγινε μέσα στο κόμμα μας είναι έργο της ηγεσίας του διεθνούς κομμουνισμού. Δεύτερο. Οι ζημιές τις οποίες πάθαμε, η ήττα μας στην περίοδο της δεύτερης φάσης κλπ. και στην πρώτη φάση είναι έργο της ηγεσίας του διεθνούς κομμουνισμού. Το ίδιο πράγμα ακριβώς ο Ζαχαριάδης προσπαθεί με τη συμπεριφορά του και στη διάρκεια των γεγονότων της Τασκέντης και μετά απ' αυτά και σήμερα μέσα στην Ολομέλεια να τροφοδοτήσει την Ασφάλεια και την Ξένη προπαγάνδα μ' αυτά τα επιχειρήματα.

Σχετικά με την προβokatία στην εξωτερική πολιτική σύντροφοι. Ο σ. ο Λάμπρος ο Κανακαρίδης σε μια συζήτηση που είχαμε, σχετικά με μια θέση που του είχε βάλει ο Ζαχαριάδης για το χαρακτήρα της επανάστασης το 1947, ότι δηλ. είναι σοσιαλιστικός, για το οποίο εγώ είχα διαφωνίες τότε στην Ανατολική Μακεδονία και τελικά δεν μπήκε αυτή η θέση στη σύσκεψη επρόκειτο να

οργανωθεί, έλεγε προχθές το εξής χαρακτηριστικό ότι ο Ζαχαριάδης του 'πε το εξής: εδώ είναι ας μιλήσει. Όταν του ανέφερε τις αμφιβολίες του σχετικά με τον κόσμο ας πούμε, με τον αγώνα τον οποίο κάνουμε, τις δυσκολίες, ο Ζαχαριάδης του 'πε το εξής: ότι εσωτερικά εμείς βέβαια δεν μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα έτσι δύσκολα είμαστε, πολύ δύσκολα, αλλά με την προοπτική ενός καινούργιου πολέμου είμαστε σίγουροι, ο συσχετισμός θα γίνει ευνοϊκός για μας. Δηλ. ξεκινώντας στο δεύτερο ένοπλο αγώνα ο Ζαχαριάδης είχε υπόψη του την έκρηξη ενός καινούργιου την πρόβλεψη ενός καινούργιου πολέμου, απ' το 1947. Εδώ είναι ο σ. Κανακαριδής. Δεν είναι τυχαίο σ. ότι τη δήλωσή του στο Στρασβούργο, γιατί την έκανε τη δήλωσή του στο Στρασβούργο ο Ζαχαριάδης, τη γνωστή αυτή δήλωσή του με τον Πορφυρογέννη που ήταν. Για να δείξει ότι ο ένοπλος αγώνας οργανώνεται και προκαλείται απέξω, ύστερα από επαφή του και συνεργασία που είχε με τα άλλα κόμματα. Μόλις έρχεται από το εξωτερικό κάνει σύσκεψη στη Θεσσαλονίκη, στο ακτίφ Θεσσαλονίκης, με την παρουσία του Κουφίτσα του χαφιέ στην οποία πάλι βάζει, αφήνει υπαινιγμό για ένοπλο αγώνα, μόλις πάτησε το πόδι του στη Θεσσαλονίκη απ' το εξωτερικό.

Το Μακεδονικό σύντροφοι. Η θέση στο Μακεδονικό σε τι απέβλεπε σε τελευταία περίπτωση; Με το ξεχωρισμό της Μακεδονίας; Ήταν πρόκληση για τις γειτονικές χώρες, ότι οι γειτονικές χώρες βάζουν ζήτημα απόσπασης και το ΚΚΕ συμφωνεί, απόσπασης ενός κομματιού της Ελλάδας; Η αποστολή ένοπλων ομάδων σύντροφοι, μετά το 1949, στην Ελλάδα για παράνομη δουλειά. Η αποστολή ασυρμάτων, οι εκπομπές του «ΦΑ» από το ΡΣΕΕ που η Ασφάλεια ήξερε πού είναι, πού βρίσκεται και πού δρα. Και τα συνθήματα τα όπλα αντίστροφα κτλ. ήτανε πρόκληση και προβοκάτσια ενάντια στις χώρες της ΛΔ, συντελούσε στην ένταση των διεθνών σχέσεων, στην ένταση του ψυχρού πολέμου, στις διάφορες προβοκάτσες ενάντια στις χώρες της ΛΔ.

Ένα πράγμα σύντροφοι, για το οποίο εμείς γελάσαμε εδώ πέρα. Για τις σχολές αυτές οι οποίες έγιναν, πρότεινε μάλλον ο Ζαχαριάδης να γίνουν και για τις σχολές φυσικά των κοριτσιών μας εξηγήθηκε και καταλάβαμε γιατί τις χρειαζόταν, έμεινε να μας πουν τώρα για τις γριές τι τις θέλανε. Φυσικά, εμείς γελάσαμε σύντροφοι όμως ποιο είναι το νόημα σύντροφοι, τι τους μαζεύαν αυτούς, ποιος ήταν ο χαρακτήρας; Να γίνουν σχολές τέτοιες εδώ πέρα, σχεδόν κατασκοπίας δηλ., να αποσταλούν αυτοί κάτω στην Ελλάδα και να γίνει πρόκληση ενάντια στις ΛΔ. Αυτή τη δουλειά δηλ. που κάνει στη Δυτική Γερμανία, είτε στην Αυστρία είτε στην Αθήνα η αμερικάνικη και αγγλική κατασκοπία ότι γίνεται και εδώ πέρα.

Δεν ξέρω αν είναι γνωστό σύντροφοι, εδώ στους συντρόφους της Ολομέλειας αλλά εγώ τ' άκουσα απ' τον ίδιο τον Ζαχαριάδη στην Τασκέντη. Μου

είπε, ότι είχε κάνει πρόταση στη διοίκηση των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας, στο στρατό που ήταν στη διάθεση αυτής της κοινής διοίκησης των χωρών αυτών, να σχηματιστεί μια ελληνική ταξιαρχία από τους Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες που να είναι στη διάθεση του συμφώνου αυτού. Σε τι απέβλεπε; Φυσικά αυτό και το είπε σαν πώς να πούμε, ότι να πώς μας μεταχειρίζονται οι άλλες οι χώρες, οι σύμμαχοι. Είναι σύντροφοι προβοκάτσια αυτό το πράγμα ή δεν είναι; Σκεφθείτε τώρα μέσα στο Σύμφωνο της Βαρσοβίας που αποτελείται απ' τις χώρες του σοσιαλισμού να υπάρχει και μια ταξιαρχία από Έλληνες πολιτικούς πρόσφυγες, η οποία γιατί θα προοριζόταν; Για εισβολή στην Ελλάδα. Έτσι δηλ. θα το χρησιμοποιούσε η Ασφάλεια, η αντίδραση. Όχι ότι έτσι το πρότεινε ο Ζαχαριάδης, ο Ζαχαριάδης το πρότεινε διαφορετικά φυσικά, αλλά εκεί απέβλεπε αυτό το πράγμα.

Να σ., ορισμένα στοιχεία που επειδή δε με παίρνει ο χρόνος σύντομα ανέφερα για να δείξω ακριβώς, και βάζω και ζήτημα εδώ πέρα μ' αυτό το πνεύμα η ΚΕ να εξετάσει την υπόθεση αυτή, δηλ. συμφωνώ με την πρόταση του σύντροφου Θέου να ψάξει προς αυτή την κατεύθυνση, ότι πρόκειται εδώ πέρα δηλ. για μια συστηματική προβοκατόρικη προσπάθεια. Εσωτερικά συντριβή του λαϊκού κινήματος. Εσωκομματικά απομάκρυνσή του από τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές, καλλιέργεια του εθνικισμού, να απομονωθεί από τα αδελφά κόμματα και να στραφεί ενάντια σ' αυτά. Και δεν είναι τυχαίο επίσης ότι όλη αυτή η επίθεση του Ζαχαριάδη ενάντια στο κόμμα και στο ΚΚΣΕ έγινε την περίοδο ακριβώς που γινότανε γενικότερη επίθεση από τη διεθνή αντίδραση και το διεθνή ιμπεριαλισμό, με τα γεγονότα που διαδραματίστηκαν κατοπινά δεν είναι τυχαίο επίσης.

Δυο λόγια σύντροφοι, θέλω να πω για την Τασκέντη. Ο Ζαχαριάδης για να δημαγωγήσει και να καλύψει τις πραγματικές του ευθύνες έκανε μια ψευδο-αυτοκριτική και στην επιτροπή τη διεθνή των κομμάτων και εδώ πέρα την επανέλαβε. Τι λέει δηλαδή; ότι αναλαβαίνω ότι είναι πολιτική ευθύνη, μεγαλόστομα. Για ποιο ζήτημα όμως; Γιατί δεν πρόλαβε την προβοκάτσια ή και γιατί δε διόρθωσε έγκαιρα την κατάσταση που υπήρχε στην Τασκέντη. Αυτό ήταν προσπάθεια, σύντροφοι, αποπλάνησης πίσω από μια ψευδοαυτοκριτική. Δεν είναι αυτοκριτική αυτό. Και φυσικά και αυτή την ανατρέπει, την τέτοιου είδους ευθύνη. Και λέει, και δεν το πέτυχα αυτό το πράγμα και για λόγους που τους είπα στο ΚΚΣΕ. Γιατί δηλ. με εμπόδισε το ΚΚΣΕ. Αυτή είναι η περιφημη αυτοκριτική του Ζαχαριάδη σύντροφοι. Όχι μόνο αυτοκριτική δεν είναι αλλά είναι μια προβοκάτσια. Αυτό προσπάθησε και ο Μιλτιάδης Πορφυρογέννης να ενισχύσει προς αυτήν την κατεύθυνση τον Ζαχαριάδη. Ότι τέλος πάντων υπήρχε μια ορισμένη κατάσταση στην Τασκέντη και οι σύντροφοι είχαν ευθύνες, και ο Ζαχαριάδης τέλος πάντων δεν κατάφερε να τη διορθώσει. Τον Ζαχα-

ριάδη σύντροφοι, δεν τον έφερε στην Τασκέντη καμιά άσχημη κατάσταση, δεν υπήρχε τέτοια. Πριν λίγο καιρό είχε γίνει η 3η Συνδιάσκεψη, ο Ζαχαριάδης ήρθε, τι είδε στη Συνδιάσκεψη σύντροφοι; Ποια λάθη και ποιες αδυναμίες ξεσκέπασε και κατήγγειλε; Είτε ότι σε πέντε χρόνια εμείς εκεί στην Τασκέντη κάναμε περισσότερα απ' ότι έκανε ο σοβιετικός λαός, οι Ρώσοι εργάτες στα πέντε πρώτα χρόνια της επανάστασης, αυτό είπε εκεί πέρα μέσα. Είπε ότι η οργάνωσή μας έχει επιτυχίες κλπ. Ποια λάθη και ποιες αδυναμίες έβαλε εκεί μέσα; Αυτά τα λάθη και τις αδυναμίες που μας διάβασε εδώ ο Πορφυρογέννης, είναι αυτά που εμείς, η ΚΕΤ σαν αυτοκριτική κάναμε μέσα στη Συνδιάσκεψη. Δικό μας απόσπασμα είναι αυτό από την εισήγηση της Συνδιάσκεψης. Τα πήρε από την έκθεση της ΚΕ. Είναι δική μας η αυτοκριτική όπως την κάναμε και τη στείλαμε στην ΚΕ και η ΚΕ τη θεωρεί σωστή αυτοκριτική και τη δημοσιεύει σαν ντοκουμέντο δικό της, την κυκλοφορεί. Αυτή τη χρησιμοποιεί τώρα εναντίον μας. Δεν ήταν τα λάθη σύντροφοι, ήταν το γεγονός ότι εκεί ακούστηκαν φωνές ενάντια σ' αυτό το ανώμαλο καθεστώς, ενάντια στην πολιτική γραμμή του κόμματος. Αδύνατες φωνές, συγχύσεις υπήρχαν, θολούρες υπήρχαν, συστηματοποιημένα δεν ήταν αυτά τα πράγματα, που ορισμένες ήταν και εσφαλμένες, δεν ήταν σωστές. Λ.χ., υπήρχαν μέσα σε διάφορες απόψεις που είχαν τυπωθεί και γραφεί ότι ο Ζαχαριάδης μπορούσε να διορθώσει την κατάσταση, τέτοιες αντιλήψεις, έτσι το βλέπαν ορισμένοι σύντροφοι και μεις μέχρι τελευταία το πρόβλημα, αλλά αυτά βασανιστικά μετά, τα ζητήματα ξεκαθαρίζονταν και βοηθούσε ο ίδιος ο Ζαχαριάδης με τη δράση του για να ολοκληρωθούν πια οι αντιλήψεις των συντρόφων, όπως διατυπώθηκαν στο γράμμα αυτό, που δημοσιεύτηκε και στο *Νέο Κόσμο*. Δεν είναι τυχαίο ότι μετά από τη Συνδιάσκεψη ακριβώς ο Ζαχαριάδης μαζεύει το ακτίφ εκείνο των αξιωματικών και βάζει ζήτημα ότι γίνεται φραξιονιστική δουλειά. Την άλλη μέρα της Συνδιάσκεψης. Στη Συνδιάσκεψη δεν το έβαλε αυτό το ζήτημα. Ποιο λοιπόν ζήτημα τον έφερε τον Ζαχαριάδη εκεί πέρα; Τα λάθη ήταν; Ήταν ακριβώς αυτός του ο φόβος, η ανησυχία και φυσικά αποδείχτηκε δεν ήταν αδικαιολόγητη. Καταλάβαινε ότι στην οργάνωση της Τασκέντης και στις άλλες οργανώσεις ήδη οι κομμουνιστές αρχίσανε να βάζουν ζητήματα και το έδαφος έτρεμε κάτω από τα πόδια του. Και με όλες του τις δυνάμεις, όλα τα αθέμιτα μέσα προσπάθησε να πνίξει, αυτή την προσπάθεια, να πνίξει αυτήν την ανησυχία, να τσακίσει τους συντρόφους, όπως είχε μάθει να το κάνει σ' όλη τη σταδιοδρομία του με όλους όσους τολμούσαν να του αντισταθούν. Φυσικά, δεν το πέτυχε εκεί πέρα.

Τώρα σύντροφοι, γιατί συνεχίστηκε η κατάσταση στην Τασκέντη. Φυσικά, βελτίωση υπάρχει σύντροφοι, σοβαρή βελτίωση. Όχι μόνο αυτοί οι 800-1.000 σύντροφοι ανοιχτά, παστρικά έχουν ξεχωρίσει τις ευθύνες τους, καταγγεί-

λανε όλη τους αυτή τη δράση την προηγούμενη και σήμερα παλεύουν συνειδητά. Έχει αλλάξει ριζικά και απ' αυτήν την άποψη σύντροφοι η κατάσταση. Ο Ζαχαριάδης είχε φέρει τα πράγματα κομμουνιστής με κομμουνιστή να μη θέλουν να βλέπονται, να αλληλομαχαιρώνονται. Και τώρα σύντροφοι, οι κομμουνιστές μεταξύ τους έχουν αλλάξει εντελώς σχέσεις. Μαζί μιλάνε, μαζί δουλεύουνε, συζητάνε ήρεμα, γλέντια κάνουνε μαζί. Έχει αλλάξει εντελώς αυτό το πνεύμα. Συνεπώς αλλαγές έχουμε και ας μη χαιρέται πολύ ο Ζαχαριάδης με τις επιτυχίες στην Τασκέντη. Και θ' αλλάξει ακόμα περισσότερο με την 7η Ολομέλεια. Αν οι ρυθμοί είναι αργοί σύντροφοι, την κύρια αιτία ας μην ψάχνουμε να τη βρούμε αλλού, αδυναμίες υπάρχουν φυσικά και λάθη και στην ΚΕΤ και στο Γραφείο της ΚΕΤ και μετά την 6η Ολομέλεια, αλλά εκείνο που καθόρισε, και δυσκόλεψε που βάζει και σήμερα φρένο, είναι η συνέχιση αυτής της διασπαστικής, φραξιονιστικής, αντικομματικής δράσης του Ζαχαριάδη. Κανένας δεν μπορεί να μας βγάλει από το μυαλό ότι ο Ζαχαριάδης συνεχίζει και σήμερα στους ανθρώπους να κάνει αυτή τη δουλειά, να καθοδηγεί το αντικομματικό κέντρο. Ο ίδιος ομολόγησε προχθές που είχαμε μια συζήτηση ότι έχει επαφή μ' έναν άνθρωπο που είναι εκεί πέρα στη Μόσχα, μετά την 6η Ολομέλεια και όλα αυτά τα οποία είπε ο Ζαχαριάδης τελευταία εκεί πέρα, έχει πιάσει όπως με την ΕΔΑ κλπ. όλα τα άλλα τα έβαλε αυτός και στην ΚΟ της Μόσχας και τα διοχετεύει με διάφορους τρόπους, με γράμματα και με το τηλέφωνο και στην αντικομματική γκρούπα της Τασκέντης. Αυτός καθοδηγεί σύντροφοι, και σήμερα. Και αυτά να τ' αφήσει, ότι εγώ κάθομαι στην πάντα για να βοηθήσω το κόμμα. Κάνει το παν σύντροφοι, για να τορπιλίσει την ενότητα του κόμματος. Γι' αυτό αναπτύσσει εκείνες τις θεωρίες ο Γούσινας εδώ πέρα ότι η κρίση του κόμματος αρχίζει από την 6η Ολομέλεια και ύστερα. Αυτό είπε. Μετά την 6η Ολομέλεια περνάμε σε μια κρίση και σε μια αποσύνθεση. Για να το πραγματοποιήσουν αυτό σύντροφοι, στη ζωή παλεύουν μ' όλες τους τις δυνάμεις. Η ΚΕ εδώ η Ολομέλεια πρέπει να πάρει τέτοια μέτρα, όχι μονάχα να τους βγάλει από την ΚΕ, να τους καταστήσει ακίνδυνους σύντροφοι να βλέπουν παραπέρα το κόμμα. Να μην τους αφήσει τη δυνατότητα να έρχονται σ' επαφή με κομμουνιστές. Να μην τους αφήσει τη δυνατότητα να συνεχίσουν να καθοδηγούνε τα αντικομματικά και αντισοβιετικά στοιχεία τα οποία υπάρχουνε μέσα στις γραμμές μας ακόμα. Αυτός είναι ο ρόλος που πρέπει να παίξει σήμερα η Ολομέλεια.

XXX
σ. ΗΛ. KAPPA

Σύντροφοι.

Πρέπει να πούμε ότι από την εισήγηση και τις ομιλίες όλων των συντρόφων πήραμε αρκετά ωφέλιμη εικόνα για την κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα το κόμμα μας. Πρέπει να πούμε πως από όλα όσα ακούσαμε από τους συντρόφους που μίλησαν και από την εισήγηση του Γραφείου, ότι διδαχτήκαμε αρκετά. Είναι γεγονός σύντροφοι ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι ιστορικές γιατί διόρθωσαν τη λαθεμένη γραμμή του κόμματος, βάλαν τέρμα στην ανώμαλη κατάσταση που επικρατούσε στο κόμμα μας και καθόρισαν την κύρια κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθήσει το κόμμα μας.

Βασική αιτία της ανώμαλης κατάστασης που επικρατούσε στο κόμμα μας μέχρι την 6η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ, νομίζω πως ήταν τα σοβαρότερα ζητήματα του κόμματός μας δεν τα επεξεργαζόταν και δεν τα συζητούσε η ΚΕ. Η συζήτηση και επεξεργασία αυτών των ζητημάτων γίνονταν από μια μικρή γκρουπά μελών της ΚΕ και συνήθως από τα μέλη της Γραμματείας τα οποία παραδέχονταν και εφαρμόζαν πιστά, και χωρίς καμιά αντίρρηση τις απόψεις του Ζαχαριάδη. Οι σύντροφοι αυτοί μαζί με όλα τα υπόλοιπα μέλη της ΚΕ επηρεασμένα από την προσωπολατρία στον Ζαχαριάδη, δε μελετούσαν και δε συζητούσαν την ουσία των ζητημάτων που κατά καιρούς έβαζε ο Ζαχαριάδης στις συνεδριάσεις του ΠΓ, στις συνεδριάσεις της ΚΕ και σ' όλες τις Ολομέλειες. Αν δε δούμε αυτό σε βασικό και κύριο θα πέσουμε στο λάθος ότι είναι δυνατό ένας και δυο χαφιέδες να οδηγήσουν ένα κόμμα στην κατάσταση που έφτασε το δικό μας κόμμα. Αυτό μπορεί να γίνει όταν στο κόμμα θα επικρατήσει προσωπολατρία. Έτσι η πηγή αυτού του κακού βρίσκεται στην προσωπολατρία.

Σύντροφοι, βασική αιτία της ανώμαλης κατάστασης, όπως είπαμε, που επικρατούσε στο κόμμα μας μέχρι την 6η Ολομέλεια ήταν αυτά που σας είπα. Όλη η ενέργεια των μελών της ΚΕ και γενικά των στελεχών του κόμματος, καταναλωνόταν στο πώς να βρουν καλύτερους τρόπους για να εφαρμόσουν τις απόψεις του Ζαχαριάδη, σε ζητήματα που κρίναν ολόκληρη δουλειά του κόμματός μας. Αρχή που επικρατούσε στα μέλη της ΚΕ και γενικά στα στελέχη του κόμματος ήταν: ό,τι λέει ο Ζαχαριάδης είναι σωστό και πρέπει να εφαρμοστεί. Κανείς δεν μπορεί να τον διαψεύσει. Η τέτοια στάση των μελών της ΚΕ έκανε μεγάλο κακό στο κόμμα μας και προσωπικά στον Ζαχαριάδη αν έπειτα από την εξέταση που θα γίνει είναι εντάξει. Τα τελευταία χρόνια φούσκωσαν τα μυαλά του Ζαχαριάδη και φαντάστηκε πως μόνον αυτός μπορεί να σκέφτεται και να αποφασίζει για σπουδαιότερα ζητήματα του κόμματός μας. Αυ-

τή η αντιμαρξιστική σκέψη τον οδήγησε σε μια σειρά σοβαρά σεχταριστικά λάθη, που είχαν σοβαρές συνέπειες σ' ολόκληρο το κόμμα μας. Ο Ζαχαριάδης ξεκινώντας απ' αυτή την αντιμαρξιστική σκέψη, ανέπτυξε τέτοια πρωτοβουλία με αποτέλεσμα να κάνει ο ίδιος και σε συνέχεια ολόκληρο το κόμμα μας τα γνωστά σοβινιστικά, σεχταριστικά λάθη – Βορειοηπειρωτικό, θεωρία του άξονα, αποχή από τις εκλογές του 1946, αλλαγή του χαρακτήρα της επανάστασης, όχι καλή προετοιμασία και διεξαγωγή της δεύτερης φάσης του ένοπλου αγώνα και θέση στο εθνικό Μακεδονικό ζήτημα. Αμέσως μετά την ήττα μας ο Ζαχαριάδης αντί να κάνει μια μαρξιστική κριτική ανάλυση της δράσης του κόμματός μας της περιόδου της προετοιμασίας και διεξαγωγής της δεύτερης φάσης του ένοπλου αγώνα, για να γνωστούν οι πραγματικές αιτίες της ήττας του ΔΣΕ, πρόχειρα και επιπόλαια διαπίστωνε ότι η ήττα μας οφείλεται κυρίως στο «πισώπλατο χτύπημα» του Τίτο και η γραμμή του κόμματος σ' όλο αυτό το διάστημα ήταν σωστή. Αυτή η διαπίστωση που έγινε για να δικαιολογηθεί η ήττα μας, πρόσθεσε στο κόμμα μας σύντροφοι, και άλλα πολλά σοβαρά λάθη, όπως η θέση ότι συνεχίζεται στη χώρα μας επαναστατική κατάσταση και μετά την ήττα του ΔΣ και σε συνέχεια το σύνθημα τα όπλα παραπόδα, η διατήρηση αντάρτικων ομάδων κλπ. που αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα να μας αποξενώνουν απ' τις εργαζόμενες μάζες και να μην μπορούμε ν' ανασυγκροτήσουμε τις κομματικές μας οργανώσεις.

Σύντροφοι, πώς τα μέλη της ΚΕ ανέχονταν αυτό το καθεστώς μέσα στο κόμμα μας; Είναι ένα ερώτημα. Ποιες ήταν οι αιτίες που δεν μπορούσαν να δούνε τα λάθη του Ζαχαριάδη και γενικά τα λάθη του κόμματος; Μήπως το ιδεολογικό τους επίπεδο δεν τους βοηθούσε ή γιατί φοβούνταν τις συνέπειες αν λέγαν τη γνώμη τους; Νομίζω ότι ούτε το ένα ούτε το άλλο υπήρχε. Η πλειοψηφία των μελών της ΚΕ είχε τα απαραίτητα εφόδια να δουν και να περιορίσουν στο ελάχιστο τα λάθη του κόμματός μας και πολλά απ' αυτά τα μέλη της ΚΕ δε φοβούνταν σύντροφοι να το πουν και να το κάνουν. Αυτό φαίνεται και από την επαναστατική τους ιστορία. Το βασικό εμπόδιο κατά τη γνώμη μου ήταν γιατί η ΚΕ –όχι κατά τη γνώμη μου γιατί αυτό έχει διαπιστωθεί και απ' την 6η Ολομέλεια– ήταν γιατί η ΚΕ δεν ήταν ένα συλλογικό καθοδηγητικό όργανο που να επεξεργάζεται συστηματικά όλα τα προβλήματα του κόμματος. Η πρώην ηγεσία μας με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη είχε ξεφύγει από τη βασική αρχή της συλλογικής καθοδήγησης. Παραβίασε την εσωκομματική δημοκρατία και έτσι που λειτουργούσε δε δινόταν η δυνατότητα στα μέλη της ΚΕ και γενικά στα στελέχη του κόμματος μας να μελετούν τα ζητήματα που απασχολούσαν το κόμμα μας. Αυτό και η προσωπολατρία στο πρόσωπο του Ζαχαριάδη, που χρόνια καλλιεργούνταν, ήταν τα μεγαλύτερα εμπόδια στα μέλη της ΚΕ να δουν τα σοβαρά λάθη που έκανε ο Ζαχαριάδης. Έτσι η παραβίαση

της συλλογικής καθοδήγησης που ήταν συνέπεια της προσωπολατρίας οδήγησαν το κόμμα μας στα λάθη που σας είπα. Εδώ κατά τη γνώμη μου είναι η πηγή των παραπέρα λαθών του Ζαχαριάδη και κυρίως των ακατανόητων λαθών Μάκη και Δημητρακαρέα. Φυσικά χθες ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι και εκατό φορές θα 'κανε αυτή τη δουλειά. Όμως δεν είναι έτσι. Εκατό φορές, αλλά ύστερα όμως τι θα γίνει; Νομίζω, σύντροφοι, πως τα λάθη αυτά δεν πρέπει να μας οδηγήσουν σε συμπεράσματα και να βγάξουν μια σειρά συντρόφους ύποπτους και χαφιέδες. Όχι. Έχω τη γνώμη πως τα τέτοια ζητήματα πρέπει να εξετάζονται σοβαρά. Αυτό μας διδάξε η πείρα. Χρόνια ολόκληρα είναι γνωστό σε όλους μας ότι για το παραμικρό χαφιές, ύποπτος, προδότης, τυχοδιώκτης κλπ. κλπ. Όχι σύντροφοι δεν κάνει έτσι. Αυτήν τη δουλειά την κάναμε προ της θης Ολομέλειας. Τώρα πρέπει να υπάρχουν στοιχεία. Για τον Ζαχαριάδη υπάρχουν. Να εξετάσει το κόμμα, να καθίσει στο σκαμνί. Εξω. Μακριά, όχι στο κόμμα. Θα εξετάσει και το κόμμα θα βρει ότι είναι χαφιές και θα σε καθίσει κάτω, δεν τη γλιτώνεις Ζαχαριάδη ούτε εσύ ούτε κανένας άλλος. Να 'σαι βέβαιος. Αλλά όμως όλα αυτά πρέπει να γίνονται με τάξη, μέσω του κόμματος και όχι όπως παλιά. Γιατί αυτή η δουλειά σύντροφοι, είναι η πιο εύκολη, γι' αυτό και γινόταν παλιά το δύσκολο είναι να εξακριβώσεις.

Σύντροφοι, ένα άλλο ζήτημα. Μιλήσαμε για τον Ζαχαριάδη, μιλήσαμε για τους κύριους να πούμε μετά τον Ζαχαριάδη υπεύθυνους. Μήπως τα άλλα μέλη της ΚΕ δεν έχουν σοβαρές ευθύνες για ό,τι έγινε μέσα στο κόμμα μας; Όχι σύντροφοι, νομίζω πως έχουν σοβαρές ευθύνες. Και μάλιστα μερικά μέλη της ΚΕ εκτός από τη συλλογική ευθύνη που φέρνουν για την κατάσταση μέσα στο κόμμα μας, έχουν και προσωπικές ευθύνες για προσωπικά λάθη που κάναμε στο κόμμα μας και που τα λάθη τους αυτά βλάψαν ολόκληρο το κόμμα μας. Φυσικά το κόμμα δε θα πρέπει κατά τον παλιό τρόπο να κρίνει αυτούς τους συντρόφους. Κάναν λάθη τα αναγνώρισαν οι σύντροφοι, πάλεψαν, παλεύουν να τα διορθώσουν, συνεπώς δε θα τους καθίσει στο σκαμνί ούτε θα τους σκοτώσει, όχι. Αρκεί οι σύντροφοι αυτοί να αναγνωρίσουν αυτά τα λάθη και αφού δε γινόταν, αυτά να πέφτουν στις πλάτες πολλών.

Σύντροφοι, κάνοντας κριτική στα μέλη της ΚΕ δε θα 'ταν σωστό και τίμιο να παραλείψουμε να πούμε πως ορισμένα μέλη της ΚΕ είδαν τα τελευταία χρόνια μερικά λάθη, όχι όλα τα λάθη, όχι το σύνολο των λαθών του κόμματος, είδαν μερικά λάθη, σήκωσαν το ανάστημά τους σ' εκείνη την αποπνικτική ατμόσφαιρα που επικρατούσε στο κόμμα μας, δεν υπολόγισαν τις θυσίες, ούτε το άτομό τους, πάλεψαν και φυσικά αυτό είναι προς τιμή τους. Και μέλη της ΚΕ και άλλα στελέχη. Δε θα 'ταν τίμιο αν δεν το λέγαμε αυτό. Δε θα 'ταν τίμιο. Όμως πρέπει να πούμε και σ' αυτούς τους συντρόφους πως δεν απαλλάσσονται από τις ευθύνες για την κατάσταση του κόμματός μας, γιατί μέχρι να απο-

φασίσουν να πουν τη γνώμη τους, ήταν κι αυτοί υπερασπιστές της λαθεμένης γραμμής του κόμματος, και καλλιεργητές της προσωπολατρίας.

Σύντροφοι, συμπέρασμα που βγαίνει απ' όλα αυτά είναι: για όλα τα λάθη του κόμματος και γενικά για την ανώμαλη κατάσταση που δημιουργήθηκε μέσα στο κόμμα μας, που η κύρια πηγή βρίσκεται στην καλλιέργεια της προσωπολατρίας, και την παραβίαση της μαρξιστικής-λενινιστικής αρχής της συλλογικής καθοδήγησης, την κύρια ευθύνη τη φέρνει ο Ζαχαριάδης και πρέπει να δώσει λόγο στο κόμμα σύντροφοι. Πρέπει το κόμμα να εξετάσει καλά αυτήν την υπόθεση χωρίς να επηρεαστεί από τίποτε. Όμως να εξετάσει. Δεν απαλλάσσονται από τις ευθύνες και οι άλλοι κατά σειρά, ο Μπαρτζιώτας που ήταν κήρυκας της προσωπολατρίας και ο μεγαλύτερος υπερασπιστής των απόψεων του Ζαχαριάδη. Αυτός και υπεράσπιζε τις απόψεις του Ζαχαριάδη. Δεν απαλλάσσεται απ' τις ευθύνες, όχι φυσικά, ο σύντροφος έκανε μια αυτοκριτική, αυτό είναι κάτι το σοβαρό, βοηθάει το κόμμα μας στη σημερινή κρίσιμη στιγμή και αν αυτό το συνεχίσει θα βοηθήσει περισσότερο, όμως οι ευθύνες ευθύνες απ' τις ευθύνες δε θα γλιτώσει δεν τον απαλλάσσει σε τίποτα. Σοβαρή ευθύνη φέρνει σύντροφοι, ο Μήτσος, ο σ. Μήτσος Βλαντάς. Δεν απαλλάσσεται. Λέει ο Βλαντάς ότι εγώ δεν ήμουν, ξέρω εγώ, δεν έκανα, όμως δεν απαλλάσσεται. Κι έχει σοβαρά λάθη που ως τώρα τελευταία, πιο μπροστά κάπως τα 'βλεπε τώρα τελευταία έπαψε να τα βλέπει. Τώρα τελευταία περισσότερο. Και ευθύνες, φυσικά, φέρνουν όλα τα μέλη της ΚΕ.

Σύντροφοι, επαναλαμβάνω. Το κόμμα δεν είναι μπαλτάς. Τους συντρόφους που κάνουν λάθη μέσα στο κόμμα αφού τα παραδεχτούν, κάνουν αυτοκριτική και πειστεί το κόμμα ότι οι σύντροφοι αυτοί δεν είναι ύποπτοι και χαφιέδες, πρέπει να τους βοηθήσουμε. Και φυσικά, το Γραφείο έχει βήματα προς αυτήν την κατεύθυνση. Όμως χρειάζεται, έχω τη γνώμη, περισσότερο να βοηθήσει τους συντρόφους που νομίζει ότι δεν είναι εχθροί του κόμματος και δε νομιζώ ότι μερικοί από τους συντρόφους είναι εχθροί του κόμματος.

Σύντροφοι, η 6η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων έβαλε τέρμα στην ανώμαλη κατάσταση που επικρατούσε στο κόμμα μας, διόρθωσε τα λάθη που γίναν στο παρελθόν και με βάση τις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού χάραξε την κύρια κατεύθυνση που πρέπει ν' ακολουθήσει το κόμμα μας. Έτσι τώρα πρέπει να πούμε και πρέπει να είμαστε τέλειοι και για το μέλλον, λόγω της μεγάλης βοήθειας που έχουμε τώρα που το βλέπουμε, τώρα προπαντός αυτό που είπα στην αρχή δηλαδή της ομιλίας μου, από τα αδελφά κόμματα και κυρίως από το ΚΚΣΕ, πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι η πολιτική μας γραμμή είναι σωστή. Όσο για την εφαρμογή της αυτό, σύντροφοι, θα εξαρτηθεί από τη δουλειά της ΚΕ και από το Γραφείο, που διαχειρίζεται αυτά τα ζητήματα.

Σύντροφοι, εκείνο που χρειάζεται τώρα είναι μεγάλη δουλειά των μελών της ΚΕ πολύ δουλειά, χαμάλικη ώστε να μπορέσουμε να πραγματοποιήσουμε την ενότητα μέσα στο κόμμα μας. Γιατί το κόμμα μας με τη μεγάλη αυτή αλλαγή έχει πάθει ένα τρανταγμό, θέλουμε δε θέλουμε έτσι είναι, και τώρα θέλει πολύ δουλειά για να το διορθώσουμε.

Σύντροφοι για τη δουλειά του Γραφείου πρέπει να πω μερικά λόγια. Η εισήγηση λέει ότι παρουσίασε, δεν έχω καμιά αντίρρηση για την εισήγηση, δεν έχω καμιά αντίρρηση, παρουσίασε ορισμένες αδυναμίες, ελλείψεις, αδυναμίες και φυσικά και μερικά λάθη. Το Γραφείο παρουσίασε ορισμένες αδυναμίες και φυσικά και μερικά λάθη. Όπως είπαμε σύντροφοι, είναι αδύνατο έπειτα από μια τέτοια αλλαγή να μη γίνουν και λάθη. Σύντροφοι πρέπει να πω τη γνώμη μου για τον Γούσια. Είπα τη γνώμη μου για τον Ζαχαριάδη πρέπει να πω και για τον Γούσια. Σύντροφοι, εγώ είπα τη γνώμη μου και στην 6η Ολομέλεια για το πρόσωπο αυτό. Πρόκειται για στοιχείο, εγώ ήδη εξέτασα το πρόσωπο αυτό, γι' αυτό και λέω το συμπέρασμά μου. Πρόκειται για στοιχείο τυχοδιωκτικό, έπρεπε να 'ναι εδώ για να τ' ακούσει. Δε διστάζει να πατήσει επ' ώματα, αρκεί ν' ανέβει απάνω και να καθίσει στο πόστο του. Το 'χω δοκιμάσει στο πετσί μου, το 'χω δοκιμάσει και γω δηλαδή στο πετσί μου. Εχω τη γνώμη πως οι απόψεις του αυτές είναι τελειώς ανεδαφικές, δε στέκονται καθόλου και μάλλον ούτε για συζήτηση.

Για το σύντροφο Βλαντά. Σύντροφοι, δε νομίζω ότι ο σύντροφος είναι στοιχείο ύποπτο ούτε και τυχοδιώκτης. Πρέπει να σας πω τη γνώμη μου, ανεξάρτητα σύντροφοι, ανεξάρτητα από τι γνώμη έχετε εσείς εγώ μέχρι τώρα δεν πείστηκα ότι ο σύντροφος είναι τυχοδιώκτης και ύποπτος. Όχι. Ο Μήτσος δεν ξέρει τι λέει, δεν ξέρει σύντροφοι. Άλλα έλεγε προ της 6ης Ολομέλειας, άλλα έλεγε την παραμονή της 6ης Ολομέλειας, άλλα είπε στην 6η Ολομέλεια σε συνέχεια μετά την 6η Ολομέλεια, άλλα έγραψε και άλλα είπε, πήγε στην Τασκέντη διαφορετικά είπε, γύρισε τώρα από την Τασκέντη και λέει κάτι πράγματα που δεν έχουν όρια, δε στέκονται. Πάντως πρέπει να πούμε καθαρά ότι ο Γούσιος και ο Μήτσος και ο Ζαχαριάδης τώρα, ανεξάρτητα που έχουν διαφορές αναμεταξύ τους, αποτελούν μια γκρουπά αντικομματική η οποία φέρνει σήμερα μεγάλη ζημιά στο κόμμα μας. Φέρνει μεγάλη ζημιά στο κόμμα μας σύντροφοι. Και το κόμμα πρέπει να πάρει μέτρα ν' απαλλάξει τους συντρόφους αυτούς από κάθε κομματική δουλειά. Να εξετάσει τις απόψεις τους και τις κατηγορίες που υπάρχουν σε βάρος τους και να πάρει μέτρα. Μέχρι τότε νομίζω πως πρέπει να τους έχουμε μακριά από κάθε δουλειά και όπως αποδεικνύεται τώρα καλά έκανε το Γραφείο και πήρε τα μέτρα αυτά που πήρε. Όμως θα 'πρεπε και έχω τη γνώμη ότι πιο καλύτερα να τους φερθεί έχω τη γνώμη να τους βοηθούσε και προπαντός τον Βλαντά, τον Βλαντά να βοηθού-

σε. Δεν πρόκειται να διορθωθεί ο Γούσιος, αυτή τη γνώμη την έχω σχηματίσει από καιρό και συνεπώς είναι αδύνατο να μου τη βγάλει κανένας εάν δε μου το αποδείξει με στοιχεία συγκεκριμένα.

Σύντροφοι, εγώ σας είπα τη γνώμη μου για τα πρόσωπα αυτά. Θέλω να πω τη γνώμη και για την κατάσταση της οργάνωσης Τασκέντης. Εγώ σύντροφοι, είχα τη γνώμη ότι το Γραφείο δεν ενήργησε σωστά πάνω στο ζήτημα της αποκατάστασης της ενότητας στην κομματική αυτή οργάνωση. Στην αρχή όταν ξεκίνησε μετά την 6η Ολομέλεια. Φυσικά, δε θα 'ταν σωστό να λέγαμε ότι ήταν δυνατό έπειτα από μια τόσο ανώμαλη κατάσταση που υπήρχε εκεί όπως και σ' ολόκληρο το κόμμα μας, αλλά εκεί στο τετράγωνο, δεν ήταν δυνατόν να διορθωθεί αμέσως. Θα είχαμε εκεί μεγάλες δυσκολίες, όμως είχα και έχω τη γνώμη ότι αν καλύτερα το Γραφείο ενεργούσε από την αρχή—οι αντιπρόσωποι του Γραφείου που πήγαν εκεί από την αρχή—δε θα αναγκαζόταν το Γραφείο να φτάσει εδώ που έφτασε τελευταία. Αυτό σύντροφοι πρέπει να παραδεχτούμε, και φυσικά εγώ κάνω κριτική πάνω σ' αυτό το σημείο. Εχω τη γνώμη ξαναεπαναλαμβάνω ότι το Γραφείο, όχι το Γραφείο, η αντιπροσωπία που πήγε στην αρχή στην Τασκέντη δεν μπόρεσε να ενεργήσει καλά σύμφωνα με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και λόγω των τέτοιων ενεργειών τους, ενεργειες του Γραφείου, όξυνε την κατάσταση και στο τέλος αναγκάστηκε να πάρει τα μέτρα που πήρε. Εγώ σύντροφοι στην αρχή και μέχρι πριν κάμποσες μέρες, και που ξέρει και το Γραφείο αυτές τις απόψεις μου για την οργάνωση της Τασκέντης είπα ότι, το Γραφείο, η αντιπροσωπία αυτή που σας είπα προηγούμενα, τώρα είναι σκέψη μου που τώρα έχω φτάσει, μετά απ' αυτά που άκουσα απ' όλους σας, όμως εγώ είχα ξεκαθαρισμένη σκέψη για την κατάσταση της οργάνωσης Τασκέντης. Ότι εκεί δεν έκανε καλά το Γραφείο που διέλυσε τις κομματικές οργανώσεις και έκανε τη Συνδιάσκεψη με τη μειοψηφία των μελών του κόμματος. Έπειτα από το χαιρετιστήριο του συντρόφου Κουούσινεν και από τις ομιλίες όλων των συντρόφων δε θα 'ταν σωστό εάν δεν καταλάβαινα ότι η οργάνωση της Τασκέντης που βρίσκεται μέσα στη Σοβιετική Ενωση και περιβάλλεται από συντρόφους σοβιετικούς δε θα 'ταν σωστό να νομίζουμε εκεί οι ενέργειες που γίναν δεν ήταν σωστές. Έτσι είναι σύντροφοι. Γι' αυτό και σας είπα ότι συμφωνώ με την εισήγηση. Καταλάβατε είναι ξεκαθαρισμένη η θέση μου τώρα σύντροφοι γύρω απ' αυτό το ζήτημα. Έτσι είναι σύντροφοι, αυτή μόνον η διαφορά σχετικά με την απόφαση του Γραφείου. Αυτή τη διαφορά με το Γραφείο την είχα από το Σεπτέμβρη. Από το Σεπτέμβρη σ. είπα τη γνώμη μου αυτή στο Γραφείο, και την ίδια αυτή γνώμη την είχα τώρα, μέχρι σήμερα, μέχρι προχθές. Άκουσα εσάς, άκουσα το χαιρετιστήριο που διάβασε ο σύντροφος Κουούσινεν από μέρους του ΚΚΣΕ και εμείς, το κόμμα μας δηλαδή σ' όλη του την ιστορία δεν υπάρχει κανένα σημάδι που

να αντ'εδρασε στο ΚΚΣΕ. Δεν υπάρχει κανένα σημάδι που να δείχνει ότι το ΚΚΕ από τη γέννησή του δε δέχτηκε βοήθεια από μέρους του ΚΚΣΕ και συνεπώς εμείς πρέπει να 'μαστε ευγνώμονες τώρα για τη βοήθεια που δίνει το ΚΚΣΕ στους πρόσφυγές μας που βρίσκονται εκεί πέρα.

ΧΧΧΙ σ. Ν. ΑΚΡΠΙΔΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Νομίζω ότι πολύ σωστά το Γραφείο της ΚΕ καθόρισε σα βασικό θέμα της Ολομέλειάς μας την κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα του ΚΚΕ. Γιατί μόνο αν σε μια στενή συνεχή σύνδεση με τα προβλήματα της πάλης του λαού μας στην Ελλάδα, γίνει ανάλυση, αφομοίωση, εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, θα ξεπεραστεί πιο γρήγορα και πιο αποφασιστικά ο κάποιος σάλος που αναγκαστικά φέραν μέσα στο κόμμα οι αποφάσεις αυτές. Μόνο τότε η ενότητα του κόμματος, που είναι ένα από τα πιο σοβαρότερα καθήκοντα που μπαίνουν μπρος στο κόμμα και η Ολομέλειά μας πρέπει να πάρει όλα τα μέτρα για να την προωθήσει – θα γίνει πάνω σε υγιή βάση και θα γίνεται κάθε μέρα και πιο μονολιθική. Και είναι από την πλευρά αυτή χαρακτηριστικό το σχέδιο ημερήσιας διάταξης που πρότεινε ο σ. Βλαντάς και που δείχνει με πιο τρόπο και από ποια σκοπιά βλέπει το πρόβλημα του κόμματος.

Πριν όμως μιλήσω πάνω στο θέμα είμαι υποχρεωμένος έτσι είτε αλλιώς να θιξω μερικά άλλα ζητήματα.

Πρώτ' απ' όλα σ' ένα ζήτημα που έθιξε χθες στο λόγο του ο σ. Υφαντής. Ο σ. Υφαντής είπε ότι τους μαθητές στη σχολή τους διώξαν γιατί μιλούσαν για επέμβαση του ΚΚΣΕ, μιλούσαν ενάντια στο ΚΚΣΕ, ότι είναι κλπ. κλπ. Νομίζω σύντροφοι, ότι αυτό είναι μια πολύ επιζήμια υπερβολή και που στο τέλος-τέλος δεν ανταποκρίνεται και στην αλήθεια. Ο σ. Υφαντής, που είναι μέλος του Γραφείου, ξέρει ότι η απόφαση του Γραφείου λέει ότι αυτοί οι μαθητές φύγαν από κει γιατί διασπούσαν την πειθαρχία, δε βοηθούσαν στην ενότητα κλπ. κλπ. Εγώ είχα αποφασίσει σήμερα να μιλήσω, να βάλω όλο το ζήτημα εδώ, αλλά νομίζω ότι δε θα το βάλω. Εγώ, φυσικά, δεν είχα συμφωνήσει ότι έπρεπε να φύγουν οι μαθητές απ' τη σχολή. Και κυρίως για όλους τους άλλους εκτός από μένα. Εγώ σαν μέλος της ΚΕ εκεί και τυπικά και ουσιαστικά δεν υπεράσπισα όπως χρειαζόταν τις αποφάσεις της Ολομέλειας. Για μένα μπορούσε να παρθεί φαίνεται το μέτρο, για τους άλλους όχι, αλλά τώρα είπα ότι δε θα απα-

σχολήσω την Ολομέλεια. Το ζήτημα αυτό όμως για μένα μένει εκκρεμές και θα το συζητήσουμε άλλη φορά με την ΚΕ. Με την ευκαιρία όμως αυτή σύντροφοι, εγώ ήθελα να παρατηρήσω ότι με πολύ μεγάλη ευκολία και ελαφρότητα, μπορεί να πει κανένας, μοιράζουμε το χαρακτηρισμό του αντισοβιετικού αριστερά και δεξιά. Καταλαβαίνουμε, σύντροφοι, τι σημασία έχει αυτό το πράγμα; Τέλος πάντων τι, πώς νομίζετε, και τι νομίζετε αντίκτυπο μπορεί να 'χει στην Ελλάδα όταν το μαθαίνουν ότι δεκάδες εκατοντάδες στελέχη που ξέρουν τους αγώνες τους, πώς παλέψανε, ότι ήρθαν εδώ στη ΛΔ, στη ΣΕ και γίναν αντισοβιετικοί. Αυτό σύντροφοι, νομίζω ότι δεν είναι καλό, δεν είναι καλό και δε βοηθάει σε τίποτε.

Τώρα ο σ. Φερραϊός χθες κάλεσε τον Παλαιολόγου, τον Βαϊνά και τον Ακριτιδίδη να βοηθήσουν για την ενότητα στην Τασκέντη. Πρέπει σύντροφοι, και στο ζήτημα αυτό και αυτό να ξεκαθαριστεί. Γιατί και γύρω απ' αυτό όπως και για τις αποφάσεις της Ολομέλειας υπάρχουν, ας πούμε, σε πολλούς συντρόφους ορισμένες αντιλήψεις πολλές φορές περισσότερο από ότι σύμφωνα με τα γεγονότα, άλλοτε λιγότερες. Εγώ εδώ θα περιοριστώ για να απαντήσω ας πούμε στο ζήτημα αυτό, σε ορισμένα γράμματα και άλλα πράγματα που έχω γράψει κατά καιρούς και εκεί μέσα όλοι είναι σε θέση να εκτιμήσουν, ας πούμε, πως όλα τα ζητήματα αυτά τα είδα, και τη συνέπειά μου. Στις 26 του Απριλίου του '56 έγραφα από τη Μόσχα στην ΚΕ μεταξύ των άλλων, «τώρα εγώ νιώθω πως είναι έξω από τη γενική προσπάθεια για να ορθοποδήσει το κόμμα» και ζητούσα φυσικά να πάω στην Ελλάδα. Δεύτερο, περνώ τώρα σ' ένα άλλο ζήτημα, το ζήτημα της Τασκέντης. Οι πληροφορίες ότι εκεί κάτω πάει να δημιουργηθεί αδιέξοδο, αν είναι σωστές, ενέτειναν, πιο πολύ ακόμα, τη στεναχώρια μου για όλη αυτή την κατάσταση. Νομίζω πως ίσως θα μπορούσα σύντροφοι να βοηθήσω σε τίποτε ώστε να σβήσει κάπως η φωτιά που και γω ως ένα σημείο συνετέλεσα, άσχετα αν άθελά μου, ν' ανάψει. Σας προτείνω λοιπόν να πάω κάτω στην Τασκέντη να βοηθήσω όσο μπορώ και σ' ότι μπορώ. Νομίζω ότι θα βρω πιο κατάλληλη γλώσσα και μέσα, ώστε να κλείσει όσο πιο ανώδυνα μπορεί η πληγή που άνοιξε εκεί κάτω. Αν το εγκρίνετε θα χρειαστεί να μιλήσουμε γιατί έχω ορισμένες προτάσεις και σκέψεις για τη λύση του ζητήματος αυτού. Πρέπει εδώ σύντροφοι εγώ ότι ακόμα είχα όλη την προθυμία να πάω να βοηθήσω και εδώ επίσης φυσικά με τρία λόγια να αναγνωρίσω την ευθύνη για τα γεγονότα της Τασκέντης. Τώρα το Γραφείο βέβαια δε μ' απάντησε, νομίζω ότι δεν έκανε καλά, αυτό άλλο ζήτημα είναι, ας είναι.

Τώρα σχετικά με τις αποφάσεις της 9ης Ολομέλειας. Στις 30/10 – είχα γράψει στο σ. Γκρόζο, Παρτσαλίδη και Θέο και στην ΚΕ. Στις 30/10 μίλησα μαζί σας και γι' αυτό απευθύνω το γράμμα αυτό σε σας. Και με βάση του ότι και την προηγούμενη μέρα σε συνεδρίαση της ΚΕ ξεκαθάρισα τη θέση μου απέναντι

στο Γραφείο και την ΚΕ στη συζήτηση που κάναμε διαπιστώθηκε πως ζητήματα βασικά πολιτικής γραμμής και δράσης του Γραφείου δε με χωρίζουν απ' το Γραφείο, έξω από ορισμένα ζητήματα χειρισμού. Επίσης κάνοντας μια κριτική σ' ένα άρθρο του *Νέου Κόσμου*, έγραψα ένα γράμμα στο σ. Ζήση και το έδωσε στην ΚΕ. Το ζήτημα είναι ότι ξεκαθάρισα. Το ζήτημα είναι ότι το να θέλω να βάλω το δάκτυλον επί του τύπου των ήλων και να πειστώ απόλυτα είναι απόλυτα σωστό, απόλυτο δικαίωμα κάθε κομμουνιστή, απόλυτα σύμφωνο με το χαρακτήρα μου. Και μακάρι και στο παρελθόν και στο μέλλον έτσι να κάνουν όλοι οι κομμουνιστές. Από κει και πέρα, τώρα πια που για μένα δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία για την ορθότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας στο σύνολό της και στηρίζομαι σε στέρεα βάση κλπ. κλπ. Βλέπετε ότι σύντροφοι, αυτό το σημείο για μένα από καιρό έχει ξεκαθαριστεί. Επίσης στις 22 του Οκτώβρη σ' ένα γράμμα στο Γραφείο έγραψα, «η σκέψη από την οποία ξεκινώ είναι ότι εκείνο που χρειάζεται στο κόμμα είναι πρώτ' απ' όλα και πάνω απ' όλα η ενότητα του κόμματος. Η δεύτερη, πως όλοι, πιο πολύ εγώ, που είμαι και μέλος της ΚΕ, πολύ περισσότερο πρέπει να βοηθήσουμε το Γραφείο για να πετύχει και να διαφυλάξει την Ενότητα, λύνοντας κατά τον καλύτερο τρόπο τα ζητήματα που ήσαν αναπόφευκτα να δημιουργηθούν ύστερα από την 6η Ολομέλεια. Φυσικά, βοήθεια σε εισαγωγικά είναι, να προσυπογράψει κανείς όλες τις ενέργειες του Γραφείου και τέτοια βοήθεια που έδινε παλιότερα ολόκληρη η ΚΕ στην παλιά καθοδήγηση είδατε πού μας οδήγησε. Μα βοήθεια είναι επίσης και καλύτερα ίσως να ελέγχει και να λέει τη γνώμη του για να διορθώνονται τα λάθη και να προλαμβάνονται καινούργια. Όσο δε αφορά και την άμεση βοήθεια που θέλησα να δώσω στους συντρόφους της Τασκέντης εδώ θα σας διαβάσω αποσπάσματα από ένα γράμμα που έστειλα σ' ένα σύντροφο εκεί, τον Ζορβοβίλη τον Τάκη στις 20 του Νοέμβρη. Εδώ θα δείτε πως βλέπω ορισμένα ζητήματα. Σκέφτηκα λοιπόν, ποια είναι η δική μου θέση, μπορώ εγώ να συμφωνήσω με τέτοια γράμματα – ήταν κάτι γράμματα που στέλναν έξω από την Τασκέντη με αντισοβιετικό περιεχόμενο και είχαν τέτοιες απόψεις; Ποτέ. Θα πεις σκέτηκες πώς καλοί σύντροφοι φτάσαν στο σημείο να τους γεννηθούν τέτοια ζητήματα και να γράφουν τέτοια γράμματα; Το σκέφτηκα. Ξαναλογάριασα όσα ήξερα από την Τασκέντη μα δε βρισκω καμιά δικαιολογία. Η αγάπη για τη ΣΕ, η αφοσίωση, η δράση, το κύρος της αποτελεί τη λυδία λίθο του κομμουνιστή. Η αμφιβολία μας τα λάθη πάνω σ' αυτό αναιρεί τη βάση για το χαρακτήρα οποιουδήποτε σαν κομμουνιστή. Σκέφτηκα λοιπόν πως μια και εγώ είχα ορισμένες διαφωνίες στο γεγονός της αποπομπής μου από τη σχολή, θα δημιούργησε δικαιολογημένα στην Τασκέντη ότι και εγώ είμαι με τη μερίδα που σήμερα αντιπολιτεύεται την ΚΕ και κρίνει όλες τις ενέργειές της. Αναμφίβολα ήμουνα μαζί της ως την 6η Ολομέλεια και αργότερα

δεν ενέκρινα μια σειρά ενέργειες του χειρισμού του Γραφείου της ΚΕ για τη λύση του ζητήματος της Τασκέντης. Μα τώρα βλέπω ότι οι σύντροφοι αυτού κάνουν και κάνουν ενέργειες που εγώ μένοντας σύμφωνος με τον εαυτό μου δεν μπορώ να συμφωνήσω μ' αυτές. Γιατί, έξω από τις καθαρά αντισοβιετικές εκδηλώσεις, όπως φαίνεται από τα γράμματα εγώ δεν μπορώ να καταλάβω επίσης τι είδους μέθοδος κομματικής πάλης είναι αυτή που ακολουθήθηκε από ένα μεγάλο αριθμό συντρόφων και που τους οδήγησε έξω από το κόμμα. Πολλοί σύντροφοι δε συμφωνούσαν με κάποιο σημείο της απόφασης, δικαίωμά τους. Με ποιο τρόπο εμείς οι κομμουνιστές μέσα στο κόμμα εκδηλώνουμε τις διαφωνίες μας; Για πολλούς συντρόφους η ΚΕ ή ορισμένα μέλη της δεν στέκονταν στο ύψος τους. Δικαίωμα του καθένα να το πιστεύει. Μα πώς δικαιολογείται να μη θέλουμε καν να ακούσουμε τους αντιπροσώπους της ΚΕ; Στο τέλος τέλος η ΚΕ ήταν αυτή η ίδια που πρώτα υπερασπίσαμε και που σήμερα αποτελεί το ανώτατο καθοδηγητικό όργανο. Κατά ποια λογική και με βάση ποια καταστατική αρχή δε δεχόμαστε συζήτηση μαζί της; Με βάση ποια καταστατική αρχή και λογική μπορεί να δικαιολογηθεί το μποϊκοτάζ, πώς πρέπει να το πω των συνελεύσεων, οι χυδαίες βρισιές κλπ.; Και επίσης στο ίδιο γράμμα του 'γραφα ότι όσον αφορά του πώς εμείς πρέπει να δούμε τη λύση του κομματικού μας ζητήματος στην Τασκέντη. Πώς, με ποιο πρίσμα πρέπει να δει κανείς το εσωκομματικό μας πρόβλημα. Υπάρχει ο ένας ο δρόμος: της αρνητικής αντιπολίτευσης που οδηγεί στη διάσπαση, τη διάλυση του κόμματος. Υπάρχει ο άλλος ο δρόμος της αμέριστης βοήθειας μα με συντροφική κριτική των λαθών, της προσπάθειας για διόρθωσή τους. Υπάρχει ο ένας δρόμος να χαιρόμαστε γιατί η ΚΕ κάνει την άλφα ή βήτα ενέργεια και επόμενα να πέφτει το κύρος της, δημιουργεί δυσaréσκειες, απώθηση από πολλούς συντρόφους και ο άλλος ο δρόμος να λυπούμαστε για τα λάθη που γίνονται και να δίνουμε συντροφική βοήθεια για τη διόρθωσή τους. Υπάρχει ο ένας ο δρόμος να φύγουμε από το κόμμα μη αναγνωρίζοντας την ΚΕ και προσπαθώντας – για να είμαστε συνεπείς στην πολιτική μας αυτή, γιατί αλλιώς δε θα 'χε κανένα νόημα, να χρεοκοπήσουμε την ΚΕ αυτή για να βγάλουμε κάποια άλλη, με την ύπαρξη χιλιάδων μελών έξω απ' αυτό και χιλιάδων μέσα σ' αυτό που να την αντιπολιτεύονται. Και ο άλλος ο δρόμος μέσα από το κόμμα βοηθώντας την ενότητα του κόμματος και όχι τη διάσπαση, βοηθώντας στη διόρθωση των λαθών και όχι εκμεταλλευόμενοι τα λάθη αυτά όταν θα γίνει το Συνέδριο, εκεί με βάση τη δουλειά της ΚΕ και πιο πολύ τη δράση της ύστερα από την 6η Ολομέλεια και όχι μόνο τις παλιές αμαρτίες, να γίνει μια ανανέωση, συμπλήρωση που η ίδια η ζωή απαιτεί να γίνει. Και γράφω υπάρχει τίποτα το βασικό, ζητήματα αρχών που μας χωρίζουν, μια και παραδεχόμαστε μια και βασικά έστω και όσους δεν τις παραδέχονται εντελώς, ότι οι αποφάσεις της Ολομέλειας

είναι σωστές πρέπει να ενωθούμε για να σώσουμε το κύρος του κόμματος κλπ. κλπ. Τέλος επειδή ας πούμε εγώ έμεινα στο τέλος έξω από κάθε δουλειά και αυτό μπορούσε να δημιουργήσει κάποιες αμφιβολίες, εγώ του γράφω εκεί ότι είμαι στο πλευρό της ΚΕ σ' όλα τα ζητήματα που αφορούν την πολιτική και τη δράση της. Και ακόμα ότι, τελειώνοντας, ότι κάθε μέλος του κόμματος μπορεί να πει τη γνώμη του, όπως και τα μέλη της ΚΕ μέσα σ' αυτή στην οποία βασιλεύει πραγματικά ένα καινούργιο πνεύμα. Μα κατά τα άλλα εγώ είμαι σύμφωνος με την πολιτική της ΚΕ που νομίζω πως πρέπει όλοι μας να τη βοηθήσουμε στο δύσκολο αυτό στάδιο της πάλης για την ενότητα του κόμματος με βάση τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Ωστε πάνω σ' αυτό για μένα να μην έχεις καμιά αντίθετη με την πραγματικότητα γνώμη. Ωστε σύντροφοι βλέπετε εδώ, παρά το γεγονός ότι υπήρχαν ορισμένοι αντικειμενικοί λόγοι που να έχουν το δικαίωμα οι σύντροφοι να νομίζουν ότι εγώ αντιπολιτεύομαι την ΚΕ, εγώ προσπάθησα όπως είπα μπροστά αυτό το πράγμα να το διορθώσω και να βοηθήσω και στην Τασκέντη σ' ότι μπορούσα.

Τώρα σχετικά με την εισήγηση σύντροφοι, νομίζω ότι εδώ αυτά όλα ξεκαθαρίζουν τα ζητήματα και με την 6η Ολομέλεια και το ζήτημα της Τασκέντης.

Τώρα σχετικά με την εισήγηση σύντροφοι. Εγώ νομίζω ότι η εισήγηση έπιασε καλά τα ζητήματα που θίγει το θέμα και μας έδωσε μια εικόνα και της κατάστασης στην Ελλάδα αλλά και της δουλειάς του Γραφείου εδώ, φυσικά, με όλες τις αδυναμίες που το ίδιο ομολογεί, έκανε σοβαρές προσπάθειες για την ανάλυση και εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Τώρα συζητώντας, φυσικά, τη δράση του Γραφείου νομίζω σύντροφοι να κάνουμε κριτική και, φυσικά, εγώ θα πω μια σειρά αδυναμίες που εγώ νομίζω επίσης είναι να παραδεχτούμε ότι το Γραφείο και η ΚΕ κληρονόμησε μια άσχημη κατάσταση μέσα στο κόμμα. Αυτό είναι αναμφισβήτητο και η κατάσταση αυτή ήταν ακόμα χειρότερη στην Τασκέντη, όπου τα πάθη και ο χωρισμός σε δυο παρατάξεις είχαν πάρει πρωτοφανή για κόμμα έκταση. Όποιος δεν παραδεχτεί τις δυσκολίες αυτές αυτός, φυσικά, δεν μπορεί να είναι αντικειμενικός και δίκαιος. Αυτή τη δύσκολη κατάσταση την ενέτεινε, την έκανε ακόμα δυσκολότερη η εμιγκράτσια. Είναι και αυτό μια από τις αντικειμενικές δυσκολίες που βάρυναν απάνω στην κατάσταση. Αντικειμενική ακόμα δυσκολία είναι το γεγονός ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας με την ανατροπή της καθοδήγησης του Ζαχαριάδη, που ξέρουμε τι κύρος είχε μέσα στο κόμμα, με το γκρέμισμα παλιών αξιών, αντιλήψεων για τη γραμμή του κόμματος, την ιστορία του κτλ. δεν μπορούσε παρά να φέρουν κάποιο σάλο, κάποιο τρανταγμό, αποκαρδίωση κτλ μέσα στο κόμμα. Φυσικά, ξεχωρα απ' αυτά, απ' αυτές τις δυσκολίες, ήτανε και άλλα, όπως η ανάγκη της γρήγορης αποκατάστασης όσων τιμωρήθηκαν κτλ.

Όμως επίσης μια σοβαρή δυσκολία και αντικειμενική και υποκειμενική αφορά το ζήτημα ότι, ύστερα ιδιαίτερα από την αποκατάσταση του εσωκομματικού καθεστώτος βασισμένου στις μαρξιστικές-Λενινιστικές αρχές, αυτό το καθεστώς, η κατοχύρωσή του, και των αρχών του δημοκρατικού συγκεντρωτισμού καλούνταν να τα πραγματοποιήσει το Γραφείο και η ΚΕ που ήταν νομίζω μια βαριά κληρονομιά από το παρελθόν. Μπορεί ακόμα και καμιά φορά πολλά μέλη και της ΚΕ αυτά τα ίδια να αποτελούσαν άρνηση όλων εκείνων που με την προηγούμενη δράση τους, φυσικά, κάτω από το καθεστώς το παλιό, εκείνο που πήγαιναν να πραγματοποιήσουν. Η καλή θέληση και όταν υπάρχει τη στομώνει η προηγούμενη ζωή, η συνήθεια, κατά ένα ορισμένο τρόπο να βλέπεις τα ζητήματα, και αντί να τα θεωρείς ζητήματα αρχών χωρίς τα οποία δεν μπορεί να στεριώσει και να προκόψει ένα κόμμα νέου τύπου, τα υποτάσσεις, στη σκοπιμότητα. Και χρειάζεται θαρραλέα προσπάθεια, πάλη πρώτα με τον εαυτό μας, που το Γραφείο θα μου επιτρέψει να ισχυριστώ ότι δεν την έκανε στο σημείο που έπρεπε.

Σύντροφοι, το Γραφείο εδώ στην εισήγησή του μίλησε για μια σειρά λάθη και αδυναμίες και πρέπει να αναγνωρίσει κανένας αυτό το γεγονός και να το χαιρέτισει, τη διάθεση αυτή για αυτοκριτική σαν ένα πολύ θετικό βήμα, για την παραπέρα βελτίωση της δουλειάς. Θα μου επιτρέψει όμως να παρατηρήσω ότι υπάρχουν επίσης ορισμένες πλευρές που το Γραφείο ας πούμε δεν τις σημείωσε και είναι επίσης βασικές και παίζουν πολλές φορές αποφασιστικό ρόλο στην παραπέρα δουλειά του. Μια απ' αυτές είναι νομίζω, μια ορισμένη προκατάληψη του Γραφείου απέναντι σε μια μερίδα συντρόφων κι ένας χωρισμός των συντρόφων σε περισσότερο ή λιγότερο πιστούς στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και το Γραφείο. Αυτό το πράγμα σύντροφοι, αυτή η κάποια έλλειψη μιας απόλυτης εμπιστοσύνης, οπωσδήποτε φέρνει κάποιο κούμπωμα, δημιουργεί κάποια καχυποψία, παράπονα κτλ. Επίσης το Γραφείο νομίζω μεγαλοποίησε τον κίνδυνο του Ζαχαριάδη. Νομίζω ότι υποτίμησε τη νοημοσύνη και τα κριτήρια των μελών του κόμματος που ύστερα από την 6η Ολομέλεια, με την αποδέσμευση που έγινε στη σκέψη και στη βούληση μπορούσαν ν' αποτινάξουνε, σχετικά εύκολα αν καλά βοηθιόντουσαν, όλα τα υπολείμματα της προσωπολατρίας. Ένα δεύτερο σημείο σύντροφοι, που αφορά το ζήτημα του χειρισμού της ανάλυσης των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας τόσο προφορικά όσο και με τον Τύπο, είναι το εξής. Νομίζω ότι την αρθρογραφία τη διακρίνει παρελθοντολογία. Πολλές φορές άγονη αναδρομή σε λεπτομέρειες, ενώ καλύτερος τρόπος θα 'τανε η στενή σύνδεση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας με τα σύγχρονα προβλήματα της Ελλάδας και της πάλης του. Άλλη πλευρά του ίδιου ζητήματος είναι, η χρησιμοποίηση της παλιάς γλώσσας των χαρακτηρισμών κτλ. Νομίζω ότι επίσης και στο ζήτημα αυτό πρέπει να κά-

νομε μια ριζική στροφή. Νομίζω σύντροφοι, ότι ο καλύτερος τρόπος για να αποδείξουμε την ορθότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, δεν είναι η παρελθοντολογία. Αυτή σε τελευταία ανάλυση είναι άρνηση. Φυσικά, μπορεί να μας διδάσκει αλλά όμως με την άρνηση δεν πιάνουμε, πρέπει και να πείσουμε και πειθούμε όταν εμείς κυρίως στη δουλειά μας, στη δράση μας εφαρμόζουμε σωστά τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Εδώ πέρα μιλήσαμε σύντροφοι, ότι η δουλειά στην Ελλάδα καθυστερεί σοβαρά. Μια εκδήλωση κάποιας έλλειψης προσοχής στα ζητήματα που αφορούν την Ελλάδα το αναφέρει και ο *Νέος Κόσμος*. Αν χωρίσουμε τα περιεχόμενα του *Νέου Κόσμου*, σε θέματα διεθνή, κύριο άρθρο, άρθρα σχετικά με την ανάλυση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, σε αποφάσεις του κόμματος, σε ανασκοπήσεις και τέλος σε θέματα με καθαρά προβλήματα της Ελλάδας θα έχουμε τους εξής αριθμούς: Στο έκτο φύλλο απ' τις 65 σελίδες, δεν ξέρω ανασκοπήσεις, είναι 32-33%. Στο έβδομο φύλλο από 86 σελίδες 36%, στο όγδοο φύλλο 25%, στο ένατο φύλλο 24%, στο δέκατο φύλλο 11%, στο ενδέκατο φύλλο 15% και στο δωδέκατο φύλλο δεν έχει κανένα άρθρο από την Ελλάδα. Φυσικά, η στατιστική αυτή καθ' αυτή είναι λίγο μηχανικός τρόπος μελέτης ενός ζητήματος, όμως καμιά φορά μας βοηθάει άμα συνδυαστεί, φυσικά, και με άλλα ζητήματα, ώστε εμείς με βάση αυτό πιο καλά, πιο συνδυασμένα να κάνουμε καταμερισμό της ύλης που να ανταποκρίνεται σ' εκείνο που επιδιώκουμε με τον Τύπο μας.

Χθες μίλησε ο Ζαχαριάδης. Πρέπει να πω ότι ο λόγος του ήταν απογοητευτικός και προκάλεσε αγανάκτηση μπορεί να πει κανένας. Το ζήτημα δεν είναι ότι δεν αναγνώρισε μια σειρά λάθη που η 6η Ολομέλεια καταδίκασε. Είναι δικαίωμά του να επιμένει στις απόψεις του και το ζήτημα δε βρίσκεται εκεί σύντροφοι. Το ζήτημα που δημιουργείται είναι άλλο. Χθες ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι μπαίνει στην μπάντα. Ωραία. Μα μπαίνει στην μπάντα βοηθώντας το κόμμα; Νομίζω όχι. Ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι δεν τον ενδιαφέρει η δική του τύχη μα η τύχη του κόμματος και ότι η 6η Ολομέλεια με τις αποφάσεις της και το Γραφείο με τη δράση του εκμηδενίζει τη δράση του κόμματος. Τι κάνει όμως ο ίδιος στις κρίσιμες αυτές στιγμές; Φεύγει απ' το κόμμα βάζοντας τορπίλα σ' αυτό. Γιατί τι άλλο κάνει όταν καταγγέλει την καθοδήγησή του σαν ομορτιστική, κατηγορεί μια σειρά στελέχη σαν ανίκανους προβλέποντας καταστροφές και διάλυση των πάντων; Προσπαθεί έτσι να σκορπίσει τη δυσπιστία των μελών του κόμματος ότι δεν μπορούν χωρίς αυτόν να πάνε μπροστά. Είναι αυτό σύντροφοι βοήθεια προς το κόμμα; Και δεν είναι μόνο αυτό. Ο Ζαχαριάδης ξέρει ότι στην Τασκέντη υπάρχει ένας ορισμένος αριθμός συντρόφων που κατά έναν τρόπο ελπίζουν σε μια επάνοδό του με ανώμαλο τρόπο και γι' αυτό μένουν και έξω από το κόμμα. Είναι σύντροφοι αυτό επιδίωξη σύμφωνη με το συμφέρον του κόμματος; Αν ο σ. Ζαχαριάδης θέλει να βοηθήσει το κόμ-

μα πρέπει να καλέσει όλα τα μέλη του κόμματος να συσπειρωθούν γύρω από την ΚΕ και να τη βοηθήσουν να πραγματοποιήσει την ενότητα του κόμματος. Αφού δεν το κάνει αυτό σημαίνει πως στηρίζει τις ελπίδες του στη διάσπαση του κόμματος και τότε δεν έχει το δικαίωμα να λέει πως το αγαπά, ενδιαφέρεται για το καλό του κόμματος. Μα το αντίθετο. Όμως μήπως ο ισχυρισμός του ότι η καθοδήγηση του κόμματος είναι ανίκανη, ομορτουμιστική και θα διαλύσει το κόμμα, δεν είναι μια αυτοκαταδίκη του σαν ηγέτη που έται δούλεψε ώστε φεύγοντας να μην αφήσει πίσω του συντρόφους άξιους να τον διαδεχτούν; Γιατί νομίζω ότι ένας ηγέτης πρώτ' απ' όλα απ' αυτό θα κριθεί. Από το πώς διαλέγει, αναδεικνύει, προωθεί, διαπαιδαγωγεί τους άμεσους συνεργάτες του, προπαρασκευάζει τους διαδόχους του. Φυσικά, εδώ δε μιλώ για την άλλη πλευρά του ζητήματος που δείχνει πως εδώ ο Ζαχαριάδης βλέπει τον εαυτό του και τα άλλα στελέχη του κόμματος, το κόμμα ολόκληρο. Εγώ, φυσικά, δε συμφωνώ με την άποψη αυτή. Εγώ δε συμφωνώ, π.χ., για να πάρουμε ένα σύντροφο γνωστό το σύντροφο Παρτσαλιδη, επειδή τον βαραίνει η Συμφωνία της Βάρκιζας που επιτέλους είναι καιρός να σταματήσει να το λέμε κάθε τόσο, είναι ένας αδιόρθωτος ομορτουμιστής. Δε νομίζω σύντροφοι, ότι ένα ομορτουμιστικό είτε σεχταριστικό λάθος που έκανε ο σύντροφος, είναι κάτι σα μια χρόνια αρρώστια που θα τον βαραίνει σ' όλη του τη ζωή, η πείρα και του δικού μας και του διεθνούς κινήματος είναι πλούσια από περιπτώσεις τέτοιων ή αλλιώτικων λαθών, που γίναν χωρίς αυτό να προδικάζει ότι θα συνεχίζονται και στο μέλλον. Μόνο η καμπούρα του καμπούρη δε σιάζει. Οι σύντροφοι αντίθετα και τα κόμματα διδάσκονται απ' τα λάθη τους και τα διορθώνουν.

Για τους Βλαντά και Γούσια δε νομίζω ότι χρειάζεται να μιλήσει κανείς πολύ. Οι σύντροφοι αυτοί παρουσιάζουν μια πλήρη κατάρρευση από κάθε άποψη. Χάσαν την αίσθηση της πραγματικότητας, κάθε επαφή με τη συνείδηση. Από την πλευρά των σχέσεων τους με το κόμμα νομίζω ότι παίρνουν όχι μια απλώς αρνητική αλλά εχθρική στάση προς αυτό. Ο σ. Βλαντάς έγραψε στην Τασκέντη ένα άρθρο, «Ο λύκος στην αναμπουμπούλα χαίρεται!». Θα 'λεγε κανένας πως το 'γραψε για τον εαυτό του και για τον Γούσια. Γιατί αναμπουμπούλα προμαντεύουν και ονειρεύονται για το κόμμα που νομίζουν πως θα την εκμεταλλευτούν. Όταν όμως ένας κομμουνιστής όλες τις ελπίδες του τις στηρίζει στη διάσπαση του κόμματος δεν μπορεί να θέλει το καλό του. Και σαν τέτοιους φυσικά το κόμμα θα τους αντιμετωπίσει. Τη Γραμματεία σύντροφοι, πριν απ' όλα τα άλλα τη βαραίνει αυτή η ανήκουστη υπόθεση του Γουσόπουλου. Και εκατό ακόμα Γουσόπουλους αν είχα θα τους έστελνα στην Ελλάδα μας είπε ο σύντροφος Ζαχαριάδης. Δεν μπορώ αλήθεια να παρακολουθήσω τον τρόπο που σκέφτεται. Και τίποτε να μην έκανε ο Μάκης ένα όμως είναι σί-

γυρο. Στο δεύτερο ταξίδι που πήγε εκεί έπιασε επαφή και παρέδωσε στην Ασφάλεια την παράνομη οργάνωση που είχε φτιάσει εκεί από το 1953 ένας σύντροφος που είχε γυρίσει από την εξορία. Είναι αυτό αλήθεια; Είναι. Ποιος ευθύνεται γι' αυτό; Γιατί αν τα κατάφερε να πιάσει την επαφή αυτή ο Γουσόπουλος το πέτυχε γιατί ξαναστάληκε κάτω. Φυσικά, δεν είναι μόνο αυτή η ζημιά. Και όμως ο Ζαχαριάδης λέει ότι και εκατό Γουσόπουλους και αν είχε θα τους έστελνε στην Ελλάδα.

Άφησα τελευταίο ένα ζήτημα που έθιξαν εδώ οι Βλαντάς, Γούσιας με ιδιαίτερη οξύτητα. Το ζήτημα της βοήθειας των αδελφών κομμάτων, που την ονομάζουν προσβλητική επέμβαση κλπ. Στο ζήτημα αυτό σύντροφοι, επίσης η γνώμη του Ζαχαριάδη δεν είναι διαφορετική. Ήταν αναγκαία η βοήθεια αυτή; Εγώ θα αφήσω να μιλήσουν τα πράγματα. Τι θα γινόταν σύντροφοι, αν μετά τα γεγονότα της Τασκέντης, τη γνωστή απόφαση του Προεδρείου του ΚΚΣΕ και τις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας, δε συγκαλούνταν η 6η Ολομέλεια όπως συγκλήθηκε; Στην Τασκέντη θα γινόταν η Συνδιάσκεψη το Γενάρη του 1956, θα 'βγαине η Κομματική Επιτροπή από οπαδούς του Ζαχαριάδη, θα διαγράφονταν μια σειρά στελέχη που πάλεψαν κατά του Ζαχαριάδη και δεκάδες θα σκορπίζονταν στις διάφορες λαϊκές δημοκρατίες και στο κόμμα μας με την καθοδήγηση του Ζαχαριάδη-Μπαρτζιώτα-Γούσια θα συνέχιζε, το γνωστό, άθλιο εσωκομματικό καθεστώς. Μπορούσε σ., μόνο του το κόμμα να βγει από την κρίση του; Νομίζω όχι. Όταν με τόσα πολλά σημάδια όπως: τα επαισχυντα γεγονότα της Τασκέντης που έπρεπε κάπως να μας βάλουν σε σκέψη και ακόμα περισσότερο εμάς που ήμασταν εκεί, τίποτε δε μας διδάξανε. Και φτάσαμε στην απόφαση της 5ης Ολομέλειας. Είναι φανερό πως και μια έκτη και μια συνδιάσκεψη με τον ίδιο τρόπο θα τέλειωνε και το κόμμα μας θα συνέχιζε την κρίση του. Επόμενα οι κραυγές του Βλαντά, που μιλάει για προσβολή και για επέμβαση κλπ. και που θυμίζει πολύ την αντικομμουνιστική υστερία που ξέσπασε ύστερα από τη βοήθεια της ΣΕ, μόνο αγανάκτηση και προσβολή στα αισθήματα αγάπης, σεβασμού και εμπιστοσύνης που τρέφουν οι Έλληνες κομμουνιστές και ο λαός μας στο μεγάλο κόμμα του Λένιν και τ' αδελφά κόμματα των ΛΔ, μπορούν να προκαλέσουν.

Σύντροφοι, εγώ θέλω να μιλήσω εδώ για ένα ζήτημα που αφορά κατά ένα τρόπο την Ελλάδα. Ένα σοβαρότατο ζήτημα που νομίζω ότι είχε πια ωριμάσει μα δεν απασχόλησε καθόλου το κόμμα είναι το ζήτημα της επιστροφής των εκπατρισμένων Ελλήνων στην Ελλάδα. Όχι, φυσικά, όπως γίνεται τώρα με ατομική πρωτοβουλία, μα μαζικά οργανωμένα από το κόμμα και τους συλλόγους των εκπατρισμένων. Ιδιαίτερα κατά την προεκλογική περίοδο και μετά από τις εκλογές του Φλεβάρη του 1956, σε συνδυασμό με το 20ο Συνέδριο του ΚΚΣΕ και τον τεράστιο αντίκτυπό του, δημιουργούνταν ευνοϊκότεροι όροι να

μελετηθεί απ' όλες τις πλευρές το ζήτημα αυτό και να μπει. Φυσικά, η τελευταία όξυνση της κατάστασης είχε κάποιο ανασταλτικό χαρακτήρα και επίδραση σ' αυτές τις συνθήκες. Όμως το ζήτημα νομίζω συνεχίζει και μπορεί να λυθεί. Εχω υπόψη μου, π.χ., ότι οι Ισπανοί πρόσφυγες εκπατρισμένοι στη ΣΕ, πέτυχαν την επιστροφή τους στην πατρίδα τους. Και ήδη αν οι πληροφορίες μας είναι σωστές περίπου δυο χιλιάδες και πάνω έχουν γυρίσει και μάλιστα με καλούς όρους. Πάνε εκεί μένουν ένα μήνα στη διάρκεια του οποίου εξακριβώνουν αν είναι επιθυμητοί ή όχι και κατόπιν γυρνάν πίσω. Νομίζω, σύντροφοι, ότι οι δικοί μας στο εξωτερικό όπου βρισκόμαστε βρήκανε τέτοια στοργική εδώ βοήθεια και διεθνιστική αλληλεγγύη δεν είναι εδώ ο προσορισμός μας. Μπορεί να δημιουργηθεί ένα πλατύ κίνημα με αιτήσεις, παρουσιάσεις στις πρεσβείες, στο Διεθνές Ερυθρό Σταυρό, στον ΟΗΕ, με γράμματα στους συγγενείς από τους πρόσφυγες εδώ με βάση αυτό να γίνει μια πίεση κάτω στην Ελλάδα με τις εφημερίδες κλπ. κλπ. και το ζήτημα αυτό να μπει, πώς να πούμε, για να λυθεί. Φυσικά, εγώ τώρα το κρίνω έτσι απλά, το Γραφείο, η ΚΕ να εξετάσει και άλλες πλευρές που παρουσιάζονται ώστε να δούμε τι μπορεί να γίνει.

Όλο το κόμμα περιμένει με εξαιρετικό ενδιαφέρον τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας. Νομίζω ότι η άποψη του Σταθά ότι το κόμμα τώρα είναι τόσο γερό πολιτικά και οργανωτικά, ώστε καμιά δύναμη δεν μπορεί να το στρέψει προς τα πίσω, δε μας προσανατολίζει σωστά σχετικά με τις δυσκολίες που εμείς έχουμε στο σημείο αυτό. Όμως η 7η Ολομέλεια μπορεί να σταθεί μια αποφασιστική αφετηρία και να παραμερίσει μια σειρά εμπόδια που υπάρχουν. Μα γι' αυτό χρειάζεται μια έξαρση, χρειάζεται να βάλουμε πάνω απ' τα προσωπικά το συμφέρον του κόμματος. Με το καθεστώς που επικρατούσε μέσα στο κόμμα δημιουργήθηκαν μίσση, καχυποψίες, προσωπικά. Ως τότε σύντροφοι, θα μας βασανίζουν αυτά και θα καθοδηγούν τη σκέψη μας. Υπάρχουν σύντροφοι που άδικα τιμωρήθηκαν, αποκλείστηκαν από τη ζωή του κόμματος. Μα αυτό ακριβώς ήρθε να διορθώσει η 6η Ολομέλεια γιατί στο τέλος τέλος για μένα αυτό έχει τη σοβαρότερη σημασία. Αν μέσα στο κόμμα θα βασιλεύσει ένα καθεστώς υγιές κομματικά, σύμφωνα με ότι μας διδάξε ο μεγάλος Λένιν, τότε και τα πολιτικά ζητήματα και η γραμμή του κόμματος θα μπορεί βασικά να 'ναι σωστή γιατί μια καλή κολεκτίβα, κολεκτιβίστικη καθοδήγηση θα μπορεί σωστά να επεξεργάζεται και σωστά να προβάλλει τη γραμμή του κόμματος.

Εγώ θέλω σύντροφοι, επειδή θα τελειώσω, να κάνω μια τολμηρή πρόταση που θα προκαλέσει ίσως κάποια μια δυσανασχέτηση, αλλά σύντροφοι, ας τη μελετήσουμε. Σήμερα στην Τασκέντη μένουν έξω απ' το κόμμα, αρκετά μεγάλος αριθμός κομμουνιστών, που επηρεάζει αναγκαστικά και ένα ποσοστό των μελών του κόμματος που είναι μέσα στο κόμμα. Φυσικά οι κομμουνιστές αυτοί, με τον καιρό θα μπουν στο κόμμα σιγά σιγά. Αυτό όμως θα 'ναι μια βα-

σανιστική λύση, που θα 'χει και το μειονέκτημα πως πολλοί απ' αυτούς θα 'χουν ένα αίσθημα κατωτερότητας. Νομίζω ότι θα μπορούσε η Ολομέλειά μας να καλέσει με έκκλησή της όλους τους κομμουνιστές της Τασκέντης, να ξαναμπούν στις γραμμές του κόμματός μας. Να αποφασίσει σε ένα διάστημα ενός έως δυο μηνών, στη διάρκεια των οποίων θα γίνεται η ανάλυση των αποφάσεών, να πάρουν μέρος κι αυτοί, όλοι οι κομμουνιστές τα μέλη του κόμματος που είναι στην οργάνωση. Εκείνοι που μένουν απέξω και οι διαγραμμένοι. Και όσοι στη διάρκεια αυτής της περιόδου δέχονται να μπουν στο κόμμα να μη σταθούν εμπόδιο σ' αυτά τα μέτρα που έχουν παρθεί. Φυσικά, πρέπει να γίνει μια εξαίρεση για ορισμένες περιπτώσεις που είναι χαρακτηριστικές και που η δράση ορισμένων συντρόφων δεν τους δίνει το δικαίωμα να είναι μέλη του κόμματος, που πρέπει να εξεταστούνε. Εγώ νομίζω σύντροφοι, αν δώσουμε ανοιχτότερα το χέρι σ' όλους αυτό δε θα κλονίσει την πειθαρχία του κόμματος, δε θα αδυνατίσει το κόμμα, θα το δυναμώσει και θα είναι αυτό έτσι μια ευκαιρία να ξεχωρίσει η ήρα από το στάρι. Γιατί αν και ύστερα απ' αυτή τη χειρονομία του κόμματος θα υπάρξουν σύντροφοι που θα επιμένουν στη διάσπαση τότε σύντροφοι, δε θα έχουν απολύτως καμιά δικαίωση και εμείς έτσι θα αφαιρέσουμε κάθε ας πούμε δικαιολογία είτε ο,τιδήποτε άλλο για κείνους που μένουν έξω απ' το κόμμα. Και ακόμα έτσι νομίζω σύντροφοι, θα είναι ο καλύτερος τρόπος να τους κάνουμε, και όσοι ακόμα έχουν δυσπιστία, αμφιβολίες κλπ. προς την 6η Ολομέλεια και το Γραφείο πιστούς ένθερμους οπαδούς του κόμματος. Και θα αφαιρέσουμε επίσης τη βάση εκείνων που νομίζουν ότι με τη διάσπαση στο κόμμα μπορούν να ξαναγυρίσουν σ' αυτό.

XXXII

σ. ΚΙΤΣΟΥ (Χ. Νικολάου)

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Με βρίσκει σύμφωνο η εισήγηση του Γραφείου γιατί, τόσο στις διαπιστώσεις της για τα θετικά όσο και για τα αρνητικά, τη βρίσκω αντικειμενική. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός, ότι η εισήγηση καθορίζει σα βασικό καθήκον των μελών του κόμματος, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, τη δουλειά στην Ελλάδα, το συνδυασμό της παράνομης με τη νόμιμη δουλειά του κόμματος, για τη συσπείρωση των λαϊκών μαζών σ' ένα πλατύ πατριωτικό μέτωπο πάλης για την εθνική ανεξαρτησία της χώρας μας, για μια δημοκρατική αλλαγή.

Αντικειμενική είναι η εκτίμηση της δουλειάς σήμερα στην Ελλάδα, καθώς και των δυσκολιών που υπάρχουν εκεί σε αντίθεση με τις φουσκωμένες εκθέσεις που έκανε κάποτε ο Γούσιος, ότι η Ελλάδα είναι ένα καζάνι που βράζει, έτοιμο να εκραγεί και λοιπά. Το γεγονός, ότι η καθοδήγηση έδωσε τη δυνατότητα και το χρόνο στα μέλη του κόμματος να ενημερωθούν για μια σειρά ζητήματα, και να πουν τη γνώμη τους κι αυτά, είναι ένα βήμα καλό.

Τα σοβαρά όμως προβλήματα που έχει ακόμα μπροστά της η καθοδήγηση της επιβάλουν να φροντίσει, για μια πιο καλή αποκατάσταση της συλλογικής καθοδήγησης, τόσο στην ΚΕ όσο και στη σύνδεση με το ακτίφ στελεχών, μέσω του οποίου θα μπορεί να κρατάει στενή επαφή με τη βάση, ν' ακούει τη γνώμη της, και να βοηθιέται στο να παίρνει σωστές αποφάσεις.

Ταυτόχρονα όμως πρέπει να 'χουμε υπόψη μας ότι ο βαθμός της εξασφάλισης της συλλογικής καθοδήγησης στο κόμμα δεν εξαρτιέται μόνο από το Γραφείο της ΚΕ, αλλά από τη δουλειά όλων μας και κυρίως απ' τις ειλικρινείς διαθέσεις κάθε μέλους της ΚΕ, αυτό ισχύει περισσότερο για το σ. Πορφυρογέννη που έχω μέχρι στιγμής υπόψη, για να παλέψουν για την εφαρμογή της γραμμής που χαράζει η 6η Ολομέλεια, που δεν τα 'λυσε μεν όλα, όπως είπε σήμερα ο σ. Μάρκος, αλλά η 6η Ολομέλεια έλυσε το βασικότερο πρόβλημα, το πρόβλημα της πολιτικής γραμμής που είναι βασική προϋπόθεση για την εξασφάλιση της νίκης στο κόμμα και από την άποψη αυτή η 6η Ολομέλεια μπορεί να λέγεται και είναι ιστορική.

Οι συζητήσεις που κάνουμε μεταξύ μας αυτές τις μέρες και η συμμετοχή μας στην Ολομέλεια μας έδωσαν όλη τη δυνατότητα να βοηθήσουμε ο ένας τον άλλο και να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι μόνο μια συσπείρωσή μας γύρω απ' το Γραφείο και την ΚΕ θα συμβάλει για το συμφέρον του κόμματος. Μόνο κακόπιστοι άνθρωποι σαν τον Ζαχαριάδη, Γούσια και Βλαντά, άνθρωποι με κακές προθέσεις, θα μπορούσαν να οδηγηθούν σε αντίθετο συμπέρασμα, ύστερα από τόση βοήθεια που πήρε ο καθένας μας εδώ μέσα. Ο σ. Πορφυρογέννης να μου επιτρέψει να τον συμβουλευτώ να μη βλέπει με την υποτίμηση, που εκδήλωσε προχθές, το ακτίφ των προσκεκλημένων στελεχών στην Ολομέλεια. Η ομιλία του έδειξε πως αντί να υποτιμάει τους συντρόφους, είναι καλύτερα να καταφύγει στη βοήθειά τους, και θα πειστεί οπωσδήποτε ότι οι προθέσεις του ακτίφ είναι να βοηθήσουν την ΚΕ και τον ίδιο τον Πορφυρογέννη ν' αποκτήσει οντότητα σαν πραγματικό μέλος της ΚΕ, ν' αξιοποιήσει την ιστορία του στο κόμμα που επί πολλά χρόνια ο Ζαχαριάδης τον κρατούσε σε απομόνωση και αφάνεια. Κι αντί να βάζει ενάντια στο Γραφείο και να λέει ότι εγκατέλειψε εδώ κάθε δουλειά κλπ., είναι προτιμότερο να βοηθάει το Γραφείο, και να 'ναι σίγουρος όσο ολιγότεροι Πορφυρογέννηδες θα βρεθούν με τέτοιες θέσεις στην ΚΕ τόσο λιγότερα λάθη θα μπορούμε να βρισκόμαστε στο Γραφείο.

Το σ. Μπαρτζιώτα τον ακούσαμε κι άλλοτε να μιλάει καλά λόγια, και να κάνει αυτοκριτική. Αργότερα όμως αθέτησε αυτά που είπε. Εύχομαι να μην επαναλάβει το ίδιο και για όσα μας μίλησε χτες. Το κόμμα αρκετά τον βοήθησε. Εξαρτιέται τώρα απ' αυτόν.

Ο σ. Καρράς μας είπε ότι έχουν όλα τα μέλη της ΚΕ ευθύνη. Αυτό μέχρι σήμερα δεν το αρνήθηκε κανένας. Και το κακό δεν είναι αυτό, το ότι έχουν ευθύνη, το κακό είναι ότι ακόμα απλά μέλη του κόμματος τρέχουν συνεχώς προσπαθώντας να πείσουν μέλη της ΚΕ, μέλη παλιότερα, που ανήκαν στο ΠΓ και να τους πείσουν να πάρουν σωστή θέση. Εκεί δηλαδή που μας χρωστούσαν μας πήραν και το βόδι. Αυτή είναι θέση του Βλαντά, του Γούσια, του Ζαχαριάδη.

Σχετικά με τον Γούσια και Βλαντά, πολύ επικαλέστηκαν το καταστατικό του κόμματος οι άνθρωποι που από τους πρώτους μαζί με τον Ζαχαριάδη το καταπάτησαν. Μήπως υπαγόρευε το καταστατικό του κόμματος τη δημιουργία των κρατητηρίων και των ξυλοδαρμών που οργάνωσε ο Γούσιος στην ΚΟΤ το 1950; Έκανε, αν προσέξατε, μια προσπάθεια να τα ρίξει στο σ. Παρτσαλίδη. Ενώ ξέρει καλά, ότι και οι άνθρωποι τους οποίους επηρεάζει ακόμα η πολιτική του Ζαχαριάδη σήμερα στην Τασκέντη, δεν τολμούν να αρνηθούν ότι τα κρατητήρια του 1950 στην ΚΟΤ είναι έργο του Γούσια. Γιατί ξέρουν πολύ καλά τα μέλη του κόμματος ότι τον καιρό που ήρθε ο Παρτσαλίδης στην Τασκέντη, ήδη είχε περάσει στα κρυφά στον κατάλογο των προγραφών του Ζαχαριάδη. Ήταν μήπως καταστατική ενέργεια οι δηλώσεις του Βλαντά στην ΚΟΤ ότι απαγορεύεται κατηγορηματικά η κριτική σε μέλη της ΚΕ, και όταν του είπε ο Χριστοφορίδης ότι το καταστατικό λέει πως τα μέλη του κόμματος έχουν δικαίωμα να κάνουν κριτική προς τα πάνω, ο Βλαντάς του απάντησε πως το καταστατικό έχει λάθη;

Η μήπως ήταν καταστατική ενέργεια όταν ο Βλαντάς κατεβαίνοντας απ' το αεροπλάνο η πρώτη δήλωση που έκανε ήταν ότι ακυρώνονται οι νόμιμες κομματικές συνελεύσεις που εξέλεξαν αντιπροσώπους για την 4η κομματική Συνδιάσκεψη στην 4η Συνδιάσκεψη της ΚΟΤ;

Δε νομίζω επίσης πως οι δηλώσεις του Ζαχαριάδη στο ινστιτούτο αγροτικής οικονομίας, αν θυμάσαι Ζαχαριάδη, πρόσβαλα και τη λέξη σύντροφε, ότι δήλωσες ότι θα διευθύνεις δικτατορικά μέσα στο 8ο Συνέδριο. Δεν πιστεύω να το αρνηθείς αυτό. Οι ομάδες τάξης του Βλαντά, για να προετοιμάσει περιπτώσεις σαν το πογκρόμ και τα τελεσίγραφα του στην ΚΕ του Ουζμπεκιστάν, την επόμενη μέρα του πογκρόμ. Με τα οποία ζητούσε να κλειστούν στις φυλακές και να πάνε στην εξορία οι σύντροφοι τους οποίους είχε ήδη ρίξει στα νοσοκομεία, ο Βλαντάς με τον Ζαχαριάδη, δε νομίζω πως και αυτά ήταν γραμμένα στο καταστατικό.

Δεν πρέπει κανένας να χρησιμοποιεί τη χυδαιολογία του Βλαντά αλλά για του αποδώσω τέτοιος όπως είναι ας μου επιτραπεί να χρησιμοποιήσω μια λέξη που χρησιμοποίησε ο ίδιος. Μας είπε πως τον φοβηθήκαμε να μη μας ξεβρακώσει. Ο άνθρωπος ο οποίος από φτιασιά ήταν ξεβράκωτος αν πάρουμε υπόψη μας ότι στην Τασκέντη μας γύριζε με τα κοντά παντελόνια που είχε. Προφανώς θα ήθελε να μας δείξει τις γραμμές του. Όσο για τα εγκλήματα του στη Βουλγαρία, δεν έχασε την ευκαιρία να μας πει ότι μαζί με τους Βούλγαρους τα φτιάξαν, σε συνεργασία όπως δεν έχασε την ευκαιρία κι ο Γούσιας να μας πει ότι η διατήρηση των στρατιωτικών σχηματισμών στην Τασκέντη το 1950 ήταν υπόδειξη των σοβιετικών. Κι αυτό για τον Γούσια σήμαινε ότι μπορεί να δικαιολογηθούν και τα κρατητήρια και οι ξυλοδαρμοί που οργάνωνε.

Και τώρα δυο λόγια για τον Ζαχαριάδη ο οποίος ιδιαίτερα με παρακάλεσε προχθές να μιλήσω. Στην προσπάθειά του να κηρύξει τον εθνικό κομμουνισμό, ο Ζαχαριάδης χρησιμοποίησε σα θεωρητική βάση της εκστρατείας του ενάντια στην ΚΟΤ, το αντιδιεθνιστικό σύνθημα ότι από τον καιρό που διαλύθηκε η 3η Διεθνής, τα κομμουνιστικά κόμματα είναι ανεξάρτητα και δεν έχει κανένας δικαίωμα να επεμβαίνει στα εσωτερικά τους. Τα εκατομμύρια ρούβλια που ξόδεψαν οι σοβιετικοί σύντροφοι, το προσωπικό που διέθεσαν να μας ντύσουν, να μας ταΐσουν, να μας στεγάσουν, να μας δώσουν δουλειά, να μας μάθουν τις μηχανές τους και να μας σπουδάσουν στα σχολεία τους πληρώνοντάς μας περισσότερα στεπέντια απ' ό,τι παίρνουν, απ' όσα πληρώνονται οι σοβιετικοί φοιτητές, ήταν, σύμφωνα με την αχαριστία του Ζαχαριάδη, επέμβαση στα εσωτερικά μας. Και προς αυτή την κατεύθυνση προσανατόλιζε και τα μέλη του κόμματος στην Τασκέντη τα οποία επηρέαζε.

Γιατί δεν του είπαν μπράβο οι σοβιετικοί για το αντεπαναστατικό πραξικόπημα και την πολιτική προβοκάτσια που οργάνωσε με τον Βλαντά μέσα σε σοβιετικό έδαφος, ο Ζαχαριάδης άρχισε να ξερνά τις περιφημες δηλώσεις του. Διαφώνησα με την επιτροπή Κομαρόφ, μου φόρτωσαν στο σβέρκο μου τον Μέλνικοφ και τον Πετρόφ. Διαφώνησα με τον Σουσόφ, ένα σωρό άλλες τερατολογίες μπορούσε κανένας ν' ακούσει απ' το στόμα ενός, δυστυχώς, αρχηγού κομμουνιστικού κόμματος. Και στη χθεσινή του ομιλία αν προσέξατε μας είπε ότι από την ΚΔ και το ΚΚΣΕ μέχρι το μικρότερο αδελφό κομμουνιστικό κόμμα φταίνει όλοι εκτός απ' τον Ζαχαριάδη. Για την παραίτηση που υπέβαλε θέλησε αν προσέξατε, να μας πείσει πως το έκανε από μεγαλοψυχία του για να βοηθήσει το κόμμα. Ας μας επιτρέψει να το πούμε, ας ήταν και αρχηγός κι έπρεπε να τα ξέρει και να τα εφαρμόζει αυτά στη ζωή, ότι όταν το 1918 έγινε η συμφωνία του Μπρεστ-Λιτόφσκι, ο Μπουχάριν για να την τορπιλίσει δε δέχτηκε την πρόταση που του έγινε στο 7ο Συνέδριο του κόμματος για να γίνει μέλος της ΚΕ, όπως ορισμένα στελέχη του ανώτατου σοβιέτ ο Σμυρόνφ,

η Γιακόβλεβα κλπ. παραιτούνταν για να προβοκάρουν, να σαμποτάρουν τη συμφωνία του Μπρεστ-Λιτόφσκι, που έγινε με υπόδειξη του Λένιν και με απόφαση των μπολσεβίκων. Παραιτούνταν απ' τα πόστα τους. Ο Λένιν χαρακτήρισε αυτές τις παραιτήσεις με τα εξής λόγια: «Αυτό ήταν και παραμένει βήμα για τη διάσπαση του κόμματος.» Αυτή τη μεγαλοψυχία έδειξες και συ Ζαχαριάδη με την παραίτησή σου, το παράδειγμά σου το ακολούθησαν και ορισμένα μέλη στην Ολομέλεια της ΚΟΤ. Και όταν κανένας μιλάει για τα μεγάλα ερωτηματικά που δημιουργεί στα μέλη του κόμματος με τη συμπεριφορά του και με την όλη διαγωγή του στο κόμμα, ο Ζαχαριάδης εξανίσταται και διαμαρτύρεται. Ωστόσο όμως τα ερωτηματικά υπάρχουν και δεν πιστεύω να μας καταλογίσει έλλειψη πολιτικού τακτ ή αντικειμενικής επιχειρηματολογίας αν του παραθέσουμε τα παρακάτω επιχειρήματα –φυσικά, και άλλοι σύντροφοι μίλησαν γι' αυτά– τα οποία δεν έχουμε δικαίωμα να τα παρακάμψουμε.

Όπως ξέρουμε όλοι μας, και σύμφωνα με τις δηλώσεις του ίδιου του Ζαχαριάδη, το είπε κι άλλος σ. πρωύτερα, οι Εγγλέζοι εξασφάλισαν στο πρόσωπο του Σιάντου, έτσι λέει ο Ζαχαριάδης, έναν πράκτορα επικεφαλής του κόμματος. Στην ιστορία του παγκόσμιου επαναστατικού κινήματος δεν έχουμε κανένα παράδειγμα, μιας τέτοιας μεγαλοψυχίας από μέρους των ιμπεριαλιστών προς κομμουνιστικά κόμματα, που ενώ έχουσε εξασφαλισμένο ένα πράκτορα επικεφαλής του κομμουνιστικού κόμματος, να φέρουν με αεροπλάνο τους ένα συνεπή μαρξιστή εν γνώσει τους ότι αυτός θα ξεκαθαρίσει τους πράκτορές τους απ' το κόμμα, και θα δουλέψει ενάντια στα συμφέροντά τους.

Δεν αποτελεί μήπως μια περίεργη συνέχεια του περιστατικού αυτού, το γεγονός ότι μόλις έφτασε στην Ελλάδα ο Ζαχαριάδης και τη στιγμή που ούτε οι εχθροί της ΣΕ δεν μπόρεσαν ν' αποσιωπήσουν το θαυμασμό τους προς τον ηρωικό Κόκκινο Στρατό και τον απελευθερωτικό του ρόλο, σε παγκόσμια κλίμακα, που τσάκισε τη φασιστική μηχανή του Χίτλερ, ο Ζαχαριάδης έσπευσε να ενισχύσει και να επιβεβαιώσει τις συκοφαντίες των ιμπεριαλιστών, περί ύπαρξης επιθετικής απειλής απ' το βορρά, στηρίζοντας την ασφάλεια των βορείων συνόρων στο νότιο πόλο. Ο ίδιος μας είπε χτες ότι αν παίρναμε μέρος στις εκλογές του Μάρτη θα μας έσφαζαν οι αντιδραστικοί. Αν πίστευε σ' ένα τέτοιο πράγμα, δε νομίζει ότι είναι σε βάρος του το γεγονός ότι αργότερα επιμένει να πάρουμε μέρος στο δημοψήφισμα σε συνθήκες χειρότερες για μας, απ' ότι ήταν στην περίοδο των εκλογών το Μάρτη; Δε μοιάζει αυτό με μια εσκεμμένη πρόθεση του Ζαχαριάδη ν' αναγνωρίσουμε επίσημα την πολιτική των Άγγλων για επαναφορά της μοναρχίας στην Ελλάδα. Εν γνώσει του, δε θέλω να πω τι κάνανε οι σύντροφοι τους οποίους μπόρεσε και κατάφερε να εμπνεύσουν μια τέτοια πολιτική, αλλά απ' την πλευρά του, μια και ήξερε ότι

θα μας έσφαζαν οι άλλοι, γιατί παίρναμε μέρος στο δημοψήφισμα, που σημαίνει επίσημα αναγνώριση και εν γνώσει σου ότι θα μας έσφαζαν και δε θα νικούσε το δημοψήφισμα υπέρ της δημοκρατίας, εν γνώσει σου οδηγείς το κόμμα σε μια επίσημη αναγνώριση της πολιτικής των Άγγλων στην Ελλάδα.

Εκείνο το γράμμα του Ζαχαριάδη στην Γκεστάπο της Βιέννης αν δεν το 'φερε για επιδείξη, ηρωισμό, επειδή χθες μας είπε, κι αν πιστέψουμε ότι χθες που μας είπε ότι ήταν ενάντια στην προσωπολατρία, και θα 'ταν χίλιες φορές καλύτερο γι' αυτόν να 'ταν, μονάχα για να μας κάνει επιδείξη, και να 'ταν για την προσωπολατρία, αν όμως πιστέψουμε τον ίδιο ότι δεν κάνει επιδείξεις, αν και τον ξέρουμε αν κάνει ή όχι, τότε πρέπει να πάρουμε την άλλη εκδοχή, ότι σύμφωνα με κείνες τις δυσπιστίες στο διερμηνέα κτλ. δε μοιάζει τάχα αυτό το πράγμα με κάποια προκαταβολική απολογία ανθρώπου ο οποίος προδιαθέτει τα πνεύματα, για μια ενδεχόμενη αποκάλυψη κάποιας ζημιάς που έγινε από τον ίδιο, όταν μάλιστα δεν του ζητιέται από το κόμμα καμιά τέτοιου είδους απολογία για τη στάση του στο Νταχάου. Δεν έχω εμπιστοσύνη στη διερμηνέα, σύμφωνοι, δεν έχει κανένας αντιρρήσεις, διερμηνέα των φασιστών δεν μπορεί να 'χει, αλλά αυτό το πράγμα έτσι όπως είναι εκεί διατυπωμένο, μαζί με ορισμένα άλλα, δεν έχω γω ακριβώς το γράμμα να σας δώσω, δείχνει ότι προδιαθέτει τα πνεύματα για κάτι που αφήνει ερωτηματικό τουλάχιστο για μένα.

Αν στα παραπάνω ερωτηματικά προσθέσουμε και τις υποδείξεις του στον Μιχαηλίδη και τον Νεφελούδη να κάνουν δηλώσεις και να βγουν έξω, η συνεργασία του ίδιου του Ζαχαριάδη με την προσωρινή διοίκηση που ήταν όργανο του Μανιαδάκη. Την έμπνευσή του να χτυπήσουμε από κοινού με τους εχθρούς τη ΛΔ της Αλβανίας. Τις πολιτικές προβοκάτσιες στα αδελφά κόμματα με κατακλείδα το επαίσχυντο πραξικόπημα στην ΚΟΤ και με κατακλείδα των κατακλείδων τις εντολές του στον Μάκη να πάει στην υπηρεσία της Ασφάλειας, να πάρουμε υπόψη μας ακριβώς αυτό που δήλωσε ο ίδιος, χωρίς να του πούμε ότι έδωσε εντολή, να παραδίνει οργανώσεις και κομμουνιστές, ας πάρουμε μονάχα αυτό που μας είπε ο ίδιος.

Δε νομίζει ότι μια συσσώρευση από τόσα ερωτηματικά μπορούν κάλλιστα και πρέπει να δημιουργήσουν υποψίες μέσα στα μέλη του κόμματος και δε θα πρέπει να τον αγανακτούν αυτές, αυτά τα ερωτηματικά που βάζουν τα μέλη του κόμματος.

Τη Βάρκιζα χτες, τη χαρακτήρισε προδοσία, γιατί δεν ήταν αυτός, φυσικά σου λέει άλλοι ήταν που την έφτιαξαν. Που στο κάτω κάτω η Βάρκιζα έγινε κάτω από μια αιματηρή επέμβαση, ήσαν κανόνια, καράβια, τανκς, αεροπλάνα. Στην περίπτωση του Μάκη ποια βία ανάγκασε τον Ζαχαριάδη και ποιο θα 'ταν το κέρδος μας στέλλοντας τον Μάκη, εν γνώσει μας ότι είναι πράκτορας, στην

υπηρεσία της Ασφάλειας. Να μη θυμώνει καθόλου ο Ζαχαριάδης γιατί όλα αυτά είναι και παραμένουν ερωτηματικά, που τα δημιούργησε ο ίδιος και το κόμμα είναι υποχρεωμένο να μην τ' αφήσει απαρατήρητα και άψαχτα. Όσο για τα γρονθοκοπήματα που παίζει ο ίδιος με τον εαυτό του, στην εκτίμηση της παλιάς πολιτικής γραμμής με τη σημερινή πολιτική γραμμή, ένα μόνο παράδειγμα είναι αρκετό να μας πείσει για το πόσο σωστά είδε ο Ζαχαριάδης την πολιτική γραμμή.

Για το γράμμα το δικό του που στο κάτω-κάτω ο Μανιαδάκης το δημοσίευσε μάλλον για να εκλαικεύσει τον Ζαχαριάδη, γιατί ο ελληνικός λαός δεν πάει απ' το γράμμα του Ζαχαριάδη στο πατριωτικό μέτωπο, στον πόλεμο. Εκεί είναι σωστή η θέση, να ταχθούμε ανεπιφύλακτα όπως δήλωσε και χτες πάλι, κάτω απ' τη σημαία του Μεταξά. Στη θέση που παίρνουμε εμείς για τον Μακάριο σήμερα που στο κάτω-κάτω ο Μακάριος δεν έχει εκδηλώσεις μεταξικές και φασιστικές εκδηλώσεις, δεν έχουμε τέτοια, κάνουμε λάθος, θα πρέπει να ξεχωρίσουμε μας υποδείχνει ο Ζαχαριάδης τον Μακάριο απ' το λαό.

Ετσι δεν είχε άδικο εκείνος που στα λεγόμενα και στα γραφτά του Ζαχαριάδη βλέπει κανένας δυο Ζαχαριάδηδες να παίζουν πυγμαχία. Ας μας επιτρέψει να τον συμβουλευόμαστε και να κρατήσει τις σοφίες του για τον εαυτό του, γιατί ακριβώς τις πληρώσαμε και να 'ναι σίγουρος ότι τα μέλη του ΚΚΕ συσπειρωμένα γύρω απ' την ΚΕ με πολιτική γραμμή την απόφαση της 6ης Ολομέλειας και την προγραμματική διακήρυξη που θα εγκριθεί με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων και κάτω απ' τη σημαία του προλεταριακού διεθνισμού, θα καθοδηγήσουν τους αγώνες του λαού μας για τη νίκη της ΛΔ στη χώρα μας.

XXXIII

σ. Π. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Πρώτα θέλω να ξεκαθαρίσω μια παρεξήγηση που δημιουργήθηκε κατά την έναρξη της συνεδρίασης, σχετικά με την παρατήρηση που έκανα πάνω στο καταστατικό. Γιατί με το επεισόδιο του Γούσια που επακολούθησε, η παρεξήγηση αυτή μπορεί να συνταυτιστεί και να μείνει η σύγχυση, ότι έχω και γω την ίδια γνώμη, που εξέφρασε και ο Γούσιος, για τους συντρόφους. Και τούτο γιατί κάτι τέτοιο άφησαν να φανεί, απ' τη μια μεριά οι φωνές που ακούστηκαν και απ' την άλλη η ομιλία του σ. Δελή, τον οποίο παρακαλώ, επειδή τον αναφέρω, να μη νομίζει ότι θιχτηκα. Αυτό θα γίνει καλύτερα αντιληπτό ότι δε θιχτηκα,

από τη γνώμη που έχω πάνω στα ζητήματα αυτά, γνώμη που την ξέρουν πολλοί σύντροφοι του Συλλόγου Προσφύγων Ρουμανίας που βρίσκονται εδώ μέσα. Πρώτο. Ότι εγώ όχι μόνο δεν είμαι κατά του να μας ακούν πολλοί σύντροφοι, αλλά, αν ήτανε δυνατό όπως είπα στους συντρόφους αυτούς, δε θα 'χα καμιά αντίρρηση, αν μπορούσε αυτό να γίνει, να μαζευτεί όλη η Ελλάδα γύρω και μεις στη μέση και να μας ρωτούν εμάς τα μέλη της ΚΕ και της ΚΕΕ, και ν' απαντούμε σε όλα και για όλα, εννοείται όταν μπορεί κανείς ν' απαντήσει, για να πάρει καθένας από μας το μερτικό του, απ' τις ευθύνες που έχει απέναντι στο λαό. Και δεύτερο, από μια άλλη γνώμη που έχω, που κυριαρχεί στη σκέψη μου πάντα. Ότι εγώ μπήκα στην καθοδήγηση, όταν ήμουν 29 χρονών. Με τα κολυβογράμματα που ήξερα, χωρίς να περάσω ούτε από καμιά κομματική σχολή ούτε από τόσους σκληρούς ταξικούς αγώνες. Γιατί σήμερα, σύντροφοι με μεγαλύτερη ηλικία από μένα, που έχουν περάσει δυο ένοπλους αγώνες, που έχουν περάσει τόσες σχολές κομματικές και άλλες σχολές, δε θα ήταν σε θέση επόξια να με αντικαταστήσουν; Η παρεξήγηση η δική μου απέβλεπε σε μια τυπική τακτοποίηση του ζητήματος, στο οποίο αναφέρονταν, που συνήθως γίνεται πάντοτε στις συνεδριάσεις των Ολομελειών, που καθορίζουν τον τρόπο και τη σειρά τόσο των προσκεκλημένων όσο και για τα θέματα που θα πρέπει να συζητηθούν και μετά συνεχίζεται η δουλειά της Ολομέλειας.

Άλλο ένα ζήτημα που επίσης θέλω να πω είναι ότι εγώ δε θα θελήσω να απαντήσω σε πολλά ζητήματα που θίγανε οι σύντροφοι για μένα, γιατί δε νομίζω ότι έχει μεγάλη σημασία σήμερα τούτο ή εκείνο το ζήτημα που θίγεται, εφόσον δεν είναι ένα βασικό ζήτημα, για να καταπιαστώ με αντεγκλήσεις, και γι' αυτό να μη με παρεξηγήσουν οι σύντροφοι αν δε βρουν απάντηση στο λόγο μου για ζητήματα που με αφορούν, που θίγανε οι σύντροφοι στο λόγο τους. Και τούτο γιατί η ζωή και η δράση μας είναι αρκετά μεγάλη και μεις οι παλιοί είμαστε, μπορεί κανείς να πει χαρακτηριστικά, με δυο λόγια, η αρετή και η κακία του κόμματος ή αν θέλετε και αντίστροφα η κακία και η αρετή του κόμματος. Και επειδή στη γη δεν κάθονται άγγελοι αλλά άνθρωποι, όπως είναι γνωστό, ο καθένας μας έχει τα λάθη και τις αδυναμίες του. Αυτό δε θα πει ότι δίνω αμνηστία σε κανέναν για ό,τι έκανε, πολύ περισσότερο στον εαυτό μου. Και στην 6η Ολομέλεια το τόνισα και τώρα πάλι το τονίζω. Κομματική δικαιοσύνη σ' όλους, αμνηστία σε κανέναν για οποιαδήποτε πράξη του. Κομματική τάξη και ηθική. Όχι υπερβολές, δεν ωφελούν, βλάπτουν.

Περνώ σ' ένα άλλο ζήτημα. Δεν είμαι σύμφωνος ούτε με το σ. Βλαντά ούτε με το σ. Γούσια όπως θέλουν να βάλουν το ζήτημα ούτε και με τη στάση τους. Ούτε με το σ. Ζαχαριάδη συμφωνώ, όπως έβαλε το ζήτημα και βασικά τα ζητήματα των σχέσεών μας με το ΚΚΣΕ. Ανεξάρτητα όμως απ' αυτά, είναι ζήτημα κομματικής ηθικής για τον ίδιο και πρόβλημα για το κόμμα μας, πρό-

βλημα ηθικής τάξης, να ξεκαθαρίσει το ζήτημα Ζαχαριάδη και να το φέρει μπροστά στο κόμμα όταν και όπως απαιτεί το συμφέρον του κόμματος και του λαού. Είμαι μέλος της ΚΕΕ και αρκετά ηλικιωμένος για να βγάλω πρόχειρη απόφαση και να δώσω χαρακτηρισμούς. Έπειτα στη ζωή μου ακολούθησα δυο αρχές να μην πυροβολώ τους πεθαμένους και στην αρχή των ευγενικών κυνηγιών να μην πυροβολώ το πουλί όταν κάθεται.

Και τώρα περνώ στο βασικό ζήτημα που θέλω να θιξω.

Δεν έχω και δεν είχα καμιά βασική διαφορά με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Στην πορεία της εφαρμογής των αποφάσεων αυτών απ' το Γραφείο της ΚΕ σχημάτισα τη γνώμη ότι το Γραφείο της ΚΕ έκανε λάθη χειρισμού στην εφαρμογή τους και βασικά στο χειρισμό των ζητημάτων στην Τασκήντη. Απ' αφορμή αυτό έγραψα δυο γράμματα. Το πρώτο προς το Γραφείο της ΚΕ στις 24 Σεπτέμβρη 1956, και το δεύτερο προς το Προεδρείο της ΚΕ του ΚΚΣΕ, το Γραφείο της ΚΕ, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ και της ΚΕΕ στις 26 Δεκέμβρη 1956.

Το γράμμα αυτό ήταν γραμμένο σε ύφος όχι κομματικό σε πολλά σημεία. Το ύφος αυτό είχε το στοιχείο της σκοπιμότητας. Όσοι ξέρουνε το χαρακτήρα μου θα με πιστέψουν. Γι' αυτό και το καταδικάζω. Το ζήτημα όμως δεν είναι αυτό. Έθιγε μια σειρά ζητήματα κομματικά, και το βασικότερο κατά τη γνώμη μου το πρόβλημα της ενότητας του κόμματος και του τρόπου του χειρισμού του βασικού αυτού ζητήματος. Εκεί υπέδειχνα τον τρόπο πώς κατά τη γνώμη μου θα μπορούσε το ζήτημα αυτό να λυθεί, χωρίς τρανταγμούς και συγχύσεις. Πιο ανώδυνα για το κόμμα μας. Αν και ο χειρισμός του ζητήματος απ' την αρχή δεν έγινε όπως είχα εγώ τη γνώμη ότι μπορούσε να γίνει για ν' αποφευχθεί ο κλονισμός και η σύγχυση σε μια μερίδα μελών και στελεχών του κόμματος, όμως για τον εαυτό μου, στο γράμμα αυτό, έβαζα μια προϋπόθεση του τρόπου χειρισμού του βασικού αυτού ζητήματος του κόμματός μας.

Η παρουσία στην Ολομέλειά μας του σεβαστού μας συντρόφου Κουούσι-νεν αντιπροσώπου του ΚΚΣΕ, με υποχρεώνει να φανώ συνεπής χωρίς καμιά επιφύλαξη. Γι' αυτό παρακαλώ τους συντρόφους, τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ και της ΚΕΕ, όπως θεωρήσουν ότι το γράμμα μου αυτό δεν υπάρχει. Παρόλα αυτά δεν μπορώ να μην απαντήσω στη σ. Αλέγκρα στον υπαινιγμό που έκανε πάνω στο γράμμα. Εγώ το γράμμα μου το έστειλα όχι στην Ασφάλεια αλλά στο κόμμα μας, και είμαι υπεύθυνος για όσα έγραψα απέναντι στο κόμμα μου. Το κόμμα μου είναι υποχρεωμένο να διαφυλάξει το μυστικό μου γιατί είναι και δικό του μυστικό. Επίσης νομίζω ότι για ένα άλλο ζήτημα που έθιξε ο σ. Θεός απ' το γράμμα, θα πρέπει να μπει στη θέση του. Γιατί είναι ζήτημα κομματικής ηθικής. Ύστερα απ' την αυτοκριτική του σ. Μπαρτζιώτα, ο σ. αυτός βάζει ένα ζήτημα πρέπει να εξεταστεί. Ανεξάρτητα από την

καταδίκη της πράξης Γουσόπουλου που πρέπει να γίνει σαν τέτοια, πράγμα που το αναγνωρίζει αυτό και ο σ. Μπαρτζιώτας, όμως βάζει ένα ζήτημα, ύστερα δε και απ' την αυτοκριτική του μπαίνει ζήτημα ηθικής τάξης να εξεταστεί το ζήτημα αυτό απ' την επιτροπή που προτείνει. Ισχυρίζεται ότι δεν ειπώθηκε στον Μάκη, να παραδίνει ένα μέρος των μελών, ένα τρίτο στην Ασφάλεια, και ότι αυτό είναι ψέμα. Δεν αθωνώω προκαταβολικά το σύντροφο Μπαρτζιώτα, αν όμως έχει δίκιο, δε θα έχουμε την ηθική υποχρέωση ν' αποκαταστήσουμε στο σημείο αυτό την υπόληψη του σ. Μπαρτζιώτα μπροστά στα μέλη του κόμματος; Έτσι όμως δεν εκτίθεται η σοβαρότητα και το κύρος του Γραφείου της ΚΕ; Να γιατί ο σ. Θέο θα πρέπει να 'μαστε προσεχτικοί. Καλά είναι τα λογοπαίγνια και τα καλαμπούρια, αλλά και ο μπήκος μπήκος λένε στο χωριό μου.

Σ' ένα άλλο ζήτημα λοιπόν δε θεωρώ σκόπιμο ν' απαντήσω γιατί ξέρεις και ξέρω ότι δεν το πιστεύεις. *(ερώτηση από κάτω. Ποιο δηλαδή;)*. Ότι είμαι ο πιο ένθερμος οπαδός του Ζαχαριάδη, ο μοναδικός κλπ.

Τελειώνοντας σύντροφοι, σημειώνω ότι, όχι μόνο θα πρέπει να προσεχτεί η πρόταση που έκανε ο σ. Ακριτίδης για τους πρόσφυγες αλλά και το βασικό, η πρόταση που 'κανε για την ενότητα θα πρέπει να προσεχτεί ιδιαίτερα και νομίζω ακόμα πως η ΚΕΕ θα πρέπει να μελετήσει πώς πρακτικά θα βοηθήσει στο ζήτημα αυτό της ενότητας.

Εγώ, σύντροφοι, τελείωσα, τη φιλολογία την αφήνω για τους λογοτέχνες.

XXXIV σ. Α. ΣΤΡΙΓΚΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Η σημερινή Ολομέλεια, ως προς τα προβλήματα που έθεσε, την ωριμότητα που έδειξαν όσοι πήραν μέρος στις συζητήσεις, το ιδεολογικό ύψος αυτών των συζητήσεων και τη συλλογικότητα της δουλειάς της, δεν μπορεί να συγκριθεί με προηγούμενες Ολομέλειες του κόμματος. Κι αυτό είναι ευνόητο σύντροφοι.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, καταργώντας το παλιό ανώμαλο καθεστώς και οπλιζοντας το κόμμα με γερό ιδεολογικό όπλο, έδωσαν φτερά στη σκέψη, αποδέσμευσαν δεσμευμένες δυνάμεις, επέτρεψαν την ελεύθερη δημοκρατική συζήτηση των ζητημάτων του κόμματος κι έτσι έδωσαν αποτελέσματα που βλέπει κανείς στο σημερινό σώμα μας.

Διαμετρικά αντίθετο είναι το αξιοθρήνητο θέαμα του Ζαχαριάδη και το κα-

τάντημα του Βλαντά, Γούσια. Θα περάσω σύντροφοι σε ορισμένα προβλήματα που έθεσε η εισήγηση.

Πρώτο, στο ζήτημα της οργάνωσης των κομματικών δυνάμεών μας στην Ελλάδα. Το ζήτημα αυτό, γενικά, και ιδιαίτερα το ζήτημα της σχέσης νόμιμης και παράνομης δουλειάς σωστά το τοποθετεί η εισήγηση. Το κόμμα μας, οι κομματικές οργανώσεις στην Ελλάδα πρέπει να είναι ο κινητήριος μοχλός, η ψυχή του πλατιού εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος. Η δύναμη του εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος θα εκατονταπλασιαστεί όταν έχουμε γερές οργανώσεις, στους βασικούς κρίκους, στα εργοστάσια, στις επιχειρήσεις, στα γραφεία, και μόνο η ύπαρξη τέτοιων γερών κομματικών οργανώσεων, που να συνδέονται με τις μάζες, μπορεί να μας εξασφαλίσει την ανάπτυξη του αγώνα, κάτω από οποιοσδήποτε και τις πιο δύσκολες συνθήκες. Γιατί το κόμμα παλεύοντας για νόμιμες θέσεις πρέπει παράλληλα να είναι πανέτοιμο να αντιμετωπίσει και τέτοιες δύσκολες συνθήκες. Μην ξεχνάμε, σύντροφοι, ότι το 1936-40 πάθαμε μεγάλη ζημιά, επειδή ακριβώς δεν ήμασταν προετοιμασμένοι, για παράνομη δράση. Φυσικά οι συνθήκες οι σημερινές δεν είναι ίδιες όμως πρέπει να είμαστε έτοιμοι, να δουλέψουμε και κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες.

Σήμερα μπορούμε να πούμε αδίστακτα ότι με την ανάπτυξη των πατριωτικών διαθέσεων και του πατριωτικού κινήματος, η καλή οργάνωση και ανάπτυξη των κομματικών μας δυνάμεων αποκτά πρωταρχική σημασία. Έχει γίνει ένα από τα κύρια πολιτικά καθήκοντα του κόμματος. Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η αντίδραση με όλο το μίσος και τη λύσσα συγκεντρώνει τα πυρά της, πολεμά ιδεολογικά, πολιτικά, οργανωτικά τις παράνομες κομματικές οργανώσεις και προσπαθεί με όλα τα μέσα να τις συκοφαντήσει και να τις εξοντώσει.

Δυστυχώς, πρέπει να πούμε ότι σήμερα, οι οργανώσεις μας, παρόλη την αφοσιωμένη δουλειά των κομμουνιστών και χωριστών οργανώσεων, δεν παίζουν αυτόν το ρόλο, είναι οργανώσεις ολιγάριθμες, σεχταριστικές και δεν είναι σε θέση ν' αγκαλιάσουν το πλατύ λαϊκό μαζικό κίνημα. Και είναι οργανώσεις σεχταριστικές για τους λόγους που είπαν και οι προηγούμενοι σύντροφοι, και προπαντός οι σύντροφοι που ήρθαν από την Ελλάδα. Τα μέλη του κόμματος κατά κανόνα, στις περισσότερες περιπτώσεις, δε δουλεύουν στις μαζικές οργανώσεις. Η πολλοί κομμουνιστές που δουλεύουν στις μαζικές οργανώσεις δεν είναι μέλη του κόμματος. Ένα πράγμα είναι οι μαζικές οργανώσεις κι άλλο το κόμμα. Υπάρχει μάλιστα και ένα είδος ανταγωνισμού, όπως μας είπαν οι σύντροφοι, ο ένας προσπαθεί να πάρει τα μέλη του άλλου. Αυτή είναι η κατάσταση που κληρονομήθηκε ως την 6η Ολομέλεια.

Έτσι το βασικό πρόβλημα που απασχολεί το Γραφείο και που πρέπει ν' απασχολήσει την ΚΕ είναι τούτο δω. Γερές κομματικές οργανώσεις συνδεδεμένες

με τις μάζες, αποκεντρωμένες, συνομωτικές, που όλο το βάρος της δουλειάς τους να το μεταφέρουν στη νόμιμη δουλειά. Βασικό καθήκον του κόμματος είναι η πάλη, για τη γενική αμνηστία, για τη νομιμοποίηση του κόμματος. Το Γραφείο της ΚΕ νομίζω ότι πρέπει να οργανώσει, να συστηματοποιήσει και ν' αναπτύξει τη σοβαρή δουλειά που άρχισε σ' αυτόν τον τομέα, μέσα κι έξω από τη Βουλή, πάνω σ' ένα συγκεκριμένο σχέδιο. Φυσικά ούτε στιγμή δεν πρέπει να χαλαρώσουμε την προσπάθεια για το δυνάμωμα, ανάπτυξη και χτίσιμο των παράνομων κομματικών οργανώσεων. Εφόσον ο εχθρός μας αποκλείει από τη νόμιμη πολιτική ζωή έχουμε όλο το δικαίωμα και την ιερή υποχρέωση μπροστά στο λαό μας να δυναμώσουμε με όλα τα μέσα τις παράνομες κομματικές οργανώσεις. Πρέπει να ξεσκεπάσουμε όλη τη συκοφαντική προσπάθεια που κάνει σήμερα η Ασφάλεια, χρησιμοποιώντας την ασυρματολογία, και όλα τα άλλα συκοφαντικά μυθεύματα, για να αποκαταστήσουμε μέσα στις λαϊκές μάζες την ιδέα για την ανάγκη της οργάνωσης του κόμματος.

Με την εισήγηση φαίνεται καθαρά ότι το χρόνο που πέρασε, πήρε σοβαρή ανάπτυξη το πατριωτικό κίνημα. Αναπτύχθηκε το απεργιακό κίνημα. Μεγάλωσε ο αναβρασμός μέσα στην αγροτιά, δυνάμωσε το κίνημα για την αμνηστία και τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ, μεγάλωσε η ακτινοβολία της ΕΔΑ.

Εν από τα ζητήματα, που αποκτάει σήμερα ιδιαίτερη σημασία είναι το ζήτημα της οργάνωσης των πατριωτικών δυνάμεων στο χωριό. Μέσα στην εργατική τάξη, το κόμμα μας έκανε τον τελευταίο καιρό αρκετά βήματα... το τελευταίο αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο. Η αγροτιά διψά για πολιτική οργάνωση. Όμως πολιτική οργάνωση, που ν' αγκαλιάσει όλον αυτόν τον τεράστιο όγκο που μπαινεί σε κίνηση δεν υπάρχει. Η καθοδήγηση του κόμματός μας πριν από την 6η Ολομέλεια, με την εμμονή της στο σύνθημα της οργάνωσης των παράνομων δυνάμεων του ΑΚΕ, ακολουθούσε πολιτική σεχταριστική, που εμπόδιζε στην ανάπτυξη των πατριωτικών δυνάμεων στο χωριό. Είναι καιρός να διορθωθεί η λαθεμένη αυτή γραμμή ώστε ν' αγκαλιάσουμε αυτό το κίνημα. Μια τέτοια πολιτική οργάνωση θα δώσει μεγάλη ώθηση στην ανάπτυξη των πατριωτικών δυνάμεων στο χωριό, και στην πραγματοποίηση της συμμαχίας της εργατικής τάξης και αγροτιάς. Νομίζω ότι η πολιτική αυτή που υιοθέτησε το Γραφείο της ΚΕ, είναι πέρα για πέρα σωστή.

Θα 'θελα να πω ακόμα λίγα λόγια για το ζήτημα του προλεταριακού διεθνισμού. Η διεθνής πείρα του εργατικού κινήματος, και ιδιαίτερα η τελευταία πείρα της Ουγγαρίας, έδειξε καθαρά ότι κανένα προοδευτικό δημοκρατικό κίνημα δεν μπορεί να νικήσει χωρίς τη διεθνή αλληλεγγύη χωρίς τη βοήθεια των προοδευτικών δυνάμεων όλου του κόσμου. Η παγκόσμια αντίδραση που διαθέτει πάρα πολλά μέσα, και πείρα προσπαθεί να διασπάσει την ενότητα των σοσιαλιστικών χωρών, να διασπάσει το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, να

υποσκάψει το κύρος των ιδεών του μαρξισμού-λενινισμού. Σ' αυτές τις συνθήκες για να πετύχει ο αγώνας μας χρειάζεται: μεγάλη επαγρύπνηση, συσπείρωση και ενότητα των δυνάμεων του εργατικού κινήματος όλων των χωρών, διαπαιδαγώγηση των εργαζομένων στο πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού. Αυτή την ανάγκη την ένιωσε από την πρώτη στιγμή το κίνημά μας στην Ελλάδα.

Η δημιουργία του κόμματός μας, η οργάνωση της ίδιας της εργατικής τάξης στις επαγγελματικές οργανώσεις, είναι στενά συνυφασμένες με την Οκτωβριανή επανάσταση. Λίγα χρόνια μετά το ξέσπασμα της Οκτωβριανής επανάστασης, η εργατική τάξη της Ελλάδας εξεδήλωσε την αλληλεγγύη της παλεύοντας για την υπεράσπισή της. Η εργατική τάξη της Ελλάδας με το προλεταριακό της αίσθημα κατάλαβε από την πρώτη στιγμή ότι η νίκη της Οκτωβριανής επανάστασης θα ήταν και νίκη δική της. Ότι στην απέραντη χώρα, τη Ρωσία, κρινόταν και η δική της τύχη. Από τα πρώτα του βήματα το κομμουνιστικό κίνημα της Ελλάδας, γαλουχήθηκε με τις ιδέες του μαρξισμού-λενινισμού, με την πρωτοπόρα θεωρία και πείρα του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης, μεγάλωσε και αντρώθηκε το κόμμα μας.

Με το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο η εργατική τάξη της Ελλάδας, όλος ο ελληνικός λαός σύνδεσαν αδιάρηκτα την τύχη τους με την πάλη του σοβιετικού λαού. Η νίκη του Στάλινγκραντ έδωσε φτερά στο εθνικοαπελευθερωτικό μας κίνημα. Και χάρη στη νίκη του σοβιετικού στρατού, απελευθερώθηκε και η χώρα μας από το χιτλεροφασιστικό ζυγό. Για όλους αυτούς τους λόγους το πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού είναι βαθιά ριζωμένο στις καρδιές των Ελλήνων εργατών, του ελληνικού λαού. Είναι μεγάλο ευτύχημα για το κίνημά μας, ότι ο Ζαχαριάδης δεν πρόλαβε με τις αντιδιεθνιστικές του ενέργειες να μολύνει τους Έλληνες εργάτες. Ο Ζαχαριάδης παραγνωρίζοντας και περιφρονώντας τις συμβουλές και την πείρα των αδελφών κομμάτων, έγινε υπάιτιος να γίνει ζημιά στις κομματικές οργανώσεις των προσφύγων. Και οι Βλαντάς-Γούσιας μιλώντας σήμερα για βαριά προσβολή του μας έκανε το κομμουνιστικό κόμμα της Σοβ. Ένωσης, στην πράξη, αυτό το παιχνίδι της αντίδρασης εξυπηρετούν. Είναι σωστό ότι το κάθε κομμουνιστικό κόμμα πρέπει να επεξεργάζεται με αυτοτέλεια τα προβλήματά του, και να χαράζει την πολιτική του παίρνοντας υπόψη τις εθνικές ιδιομορφίες της δικής του χώρας. Όμως αυτό δεν τ' απαλλάσσει από την ανάγκη να μελετά τη διεθνή πείρα, και πρώτ' απ' όλα την πρωτοπόρα σοβιετική πείρα, καθώς και την πείρα των άλλων αδελφών κομμάτων. Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Σοβ. Ένωσης συσσωρεύσε μια τεράστια πείρα, και μπορούμε και πρέπει αδίστακτα να πούμε ότι το κόμμα μας πρέπει να διδαχτεί απ' αυτή την πείρα, να τη μετατρέψει σε παράγοντα νέων επιτυχιών για το κίνημά μας.

Σήμερα πρέπει να κάνουμε σοβαρή δουλειά, για να εξουδετερώσουμε τις βλαβερές συνέπειες που προκάλεσε με την αντιδιεθνιστική δράση του ο Ζαχαριάδης, κυρίως μέσα σε ορισμένους πρόσφυγες της Τασκέντης. Είναι ανάγκη αδιάκοπα να διαπαιδαγωγούμε τα μέλη του κόμματος, το λαό μας, στο πνεύμα του προλεταριακού διεθνισμού. Η διαρκής υπεράσπιση και στερέωση των θέσεων του προλεταριακού διεθνισμού. Η διαρκής υπεράσπιση και στερέωση των θέσεων του προλεταριακού διεθνισμού είναι ο πιο σίγουρος δρόμος για να στερεώσουμε την ενότητα μέσα στο κόμμα μας, ανάμεσα στο κόμμα και στο λαό μας.

Θα ήθελα να μιλήσω για ορισμένα ζητήματα που έβαλε στη σημερινή μας Ολομέλεια ο Ζαχαριάδης. Ποιο είναι το βαθύτερο νόημα της ομιλίας του. Πρώτο, η αχαρκτήριστη υπεροψία και η περιφρόνησή του προς το ΚΚΕ. Ο Ζαχαριάδης περιφρόνησε την 6η Ολομέλεια, και δεν παραβρέθηκε σ' αυτήν. Μετά την 6η Ολομέλεια, όταν ήρθε στη Ρουμανία, δήλωσε ότι δε θέλει να δει κανένα Έλληνα στα μάτια του. Τώρα μας λέει ότι έκανε κάποτε στο ΚΚΣΕ και από κει τραβάει τα δικαιώματά του. Τι σημαίνει αυτό; Είναι στάση ενός πολιτικού ηγέτη; Ετσι μπορεί να ενεργεί ένας πρώην πολιτικός αρχηγός απέναντι στο κόμμα του; Όταν δεν έχει το θάρρος να αντικρίσει; Αυτό και μόνο το γεγονός, δείχνει ποια η σύνδεση που έχει με το ΚΚΕ, με τους Έλληνες συντρόφους του. Εδώ όμως υπάρχει και κάτι άλλο. Ζήτησε λέει την επέμβαση από την ΚΕ του ΚΚΣΕ για να τον απαλλάξει από γραμματέα του ΚΚΕ. Σας ρωτώ σύντροφοι, τι νόημα έχει αυτό; Γιατί το κάνει; Για να δώσει τη δυνατότητα στην ελληνική αντίδραση να μιλάει ξανά για επέμβαση. Όχι. Δεν είναι η ΚΕ του ΚΚΣΕ που θα τον κρίνει, μα η σημερινή Ολομέλεια του ΚΚΕ, ολόκληρο το Κόμμα. Και ολόκληρο το Κόμμα τον έχει κρίνει ουσιαστικά, και πρώτ' απ' όλα η Ελλάδα.

Το δεύτερο νόημα της ομιλίας του, καθώς και όλης της δράσης μέχρι σήμερα είναι ένα: να δημιουργήσει αντιπερισπασμό μέσα στο κόμμα να μη το αφήσει να πραγματοποιήσει την ενότητα και να τραβήξει μπροστά.

Θα ήθελα σύντροφοι, να σταματήσω ιδιαίτερα πάνω σ' ένα ζήτημα που θίχτηκε εδώ από τον Ζαχαριάδη. Το ζήτημα των εφεδρειών. Πριν όμως απ' αυτό θα ήθελα να μιλήσω για το γράμμα του του 1940. Αναφέρεται στο γράμμα του του 1940 για να δηλώσει ότι πιο θαρραλέα και πιο αποφασιστικά έπρεπε να υποστηρίξουμε τον Μεταξά. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο αγώνας ήταν τότε εθνικοαπελευθερωτικός, κι έπρεπε να ταχθούμε με τον Μεταξά, μια κι ο κίνδυνος προερχότανε από τους φασίστες επιδρομείς και στην εξουσία βρισκότανε ο Μεταξάς. Γιατί όμως ανεπιφύλακτα; Έπρεπε ν' ακολουθήσουμε τον Μεταξά και στις προδοσίες που έκανε με τους στρατηγούς του; Η έπρεπε ν' επαγρυπνούμε για να αντιμετωπίσουμε αυτές τις προδοσίες; Κι όταν λέγαμε στο λαό να υποστηρίξει ανεπιφύλακτα τον Μεταξά, τον προφυλάγαμε

απ' αυτές τις προδοσίες; Εδώ για την ιστορία πρέπει να ειπωθεί και το εξής: Ότι όλες σχεδόν οι ομάδες των πολιτικών εξορίστων στις φυλακές και στα ξερονήσια χωρίς να ξέρουν το γράμμα του Ζαχαριάδη, πήραν τότε, το 1940, αποφάσεις που ζητούσαν να πάνε στο μέτωπο να πολεμήσουν, αλλά και καλούσαν το λαό να συνεχίσει τον αγώνα ωσότου κατακτήσει μια Ελλάδα ελεύθερη και ανεξάρτητη. Δηλαδή χωρίς τον όρο του ανεπιφύλακτα. Έτσι οι ομάδες των πολιτικών εξορίστων στο σύνολό τους αποδείχτηκαν πιο ώριμες από το γράμμα του Ζαχαριάδη. Είναι καθαρή δημαγωγία όταν ο Ζαχαριάδης λέει ότι μ' αυτό απαρνιόμαστε μια από τις καλύτερες πράξεις του κόμματος. Εμείς δεν απαρνιόμαστε αυτή την πράξη, αυτόν τον αγώνα. Εμείς καταδικάζουμε ανεπιφύλακτα την υποστήριξη την ανεπιφύλακτη υποστήριξη του Μεταξά. Η κριτική αυτού του λάθους αποτελεί κι ένα όπλο για μας, για να μας προφυλάξει από το να πέσουμε σε παρόμοια λάθη. Αυτό είναι και το νόημα της κριτικής που δεν έχει το θάρρος να το δεχτεί ο Ζαχαριάδης.

Η απόφαση για την αποχή και την οργάνωση του ένοπλου αγώνα. Το Φλεβάρη του 1946 ήταν σοβαρό λάθος που έκρινε και την έκβαση του αγώνα. Πρώτ' απ' όλα για να είμαστε κοντά στην αλήθεια, πρέπει να πούμε ότι η 2η Ολομέλεια δεν αποφάσισε οριστικά το ζήτημα της αποχής, αλλά άφησε να το λύσει τελικά το ίδιο το ΠΓ. Παρόλο, που στην Ολομέλεια ακούστηκαν πολλές φωνές που καταδίκασαν την αποχή. Την αποχή την επέβαλε ο Ζαχαριάδης. Δεύτερο. Η αλήθεια είναι ότι η 2η Ολομέλεια δεν πήρε απόφαση για αντάρτικο αγώνα, όπως ισχυρίζεται ο Ζαχαριάδης. Τόσο στη 2η Ολομέλεια όσο και στη στρατιωτική σύσκεψη, που έγινε η ιδέα που επικράτησε κατ' έμπνευση του Ζαχαριάδη, ήταν ότι, έπρεπε να οργανωθεί ένοπλη εξέγερση. Η απόφαση για αποχή, για αποχή και οργάνωση της ένοπλης εξέγερσης, ήταν λάθος σοβαρό, σχεταριστικό. Γιατί τότε δεν υπήρχε κατάσταση επαναστατική, που να επιβάλλει μια τέτοια τακτική. Είχαμε σοβαρές κατακτήσεις στα εργατικά συνδικάτα, επίσης πήραμε την πλειοψηφία σε μια σειρά συνεταιρισμούς, όχι όμως και όλους τους συνεταιρισμούς. Μα κατακτήσαμε αυτή την πλειοψηφία, όπως πολύ σωστά τόνισε ο σύντροφος Θέος χθες, στη βάση της δουλειάς για την ειρηνική εξέλιξη, κι όχι στη βάση της δουλειάς για ένοπλο αγώνα. Συνεπώς το σωστό ήταν να πάρουμε μέρος στις εκλογές. Έτσι μόνο δε θ' απομονωνόμασταν, όπως έγινε, από τις λαϊκές μάζες, αλλά θα κατακτούσαμε καινούργιες θέσεις, καινούργια λαϊκά στρώματα, καινούργιους συμμάχους. *Και εφόσον θα συνεχιζόταν το αντιλαϊκό όργιο, και κρίναμε ότι θα έπρεπε, μελετώντας τις εσωτερικές κι εξωτερικές συνθήκες να πάμε σε ένοπλη αναμέτρηση, θα πηγαίναμε τότε σ' αυτήν με πλατιές λαϊκές μάζες που θα τις είχαμε πείσει για την ανάγκη του ένοπλου αγώνα, και θα είχαμε τη δυνατότητα να νικήσουμε.*

Σχετικά με τις εφεδρείες. Ο Ζαχαριάδης λέει ότι χάσαμε τον ένοπλο αγώνα, γιατί δεν είχαμε εφεδρείες. Γι' αυτό ισχυρίζεται φταίει ο σ. Μάρκος, κι έτσι απαλλάσσεται ο ίδιος από τις ευθύνες. Εδώ όμως δε μιλάει για το λαθρεμένο στρατηγικό προσανατολισμό που υπήρχε, ούτε για την τακτική που ήταν λαθρεμένη και μας οδηγούσε σε απομόνωση ούτε για την ίδια την οργάνωση του ένοπλου αγώνα.

Μα ας πάρουμε μόνο το ζήτημα των εφεδρειών. Τι σημαίνει ζήτημα εφεδρειών. Για να δημιουργηθούν εφεδρείες έπρεπε ο αγώνας να οργανωθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε προτού προλάβει ο εχθρός να μας χτυπήσει και μας απομονώσει στα τσουγκάρια, να συγκεντρώσουμε όσο το δυνατό περισσότερες δυνάμεις. Το ζήτημα λοιπόν των εφεδρειών ήταν ζήτημα γρήγορης ανάπτυξης των ενόπλων δυνάμεών μας, ζήτημα αγώνα ταχύτητας και κατά τη γνώμη μου έπρεπε να προωθηθεί κυρίως μέσα στο 1946 αρχές του 1947 όταν γι' αυτό υπήρχαν όλες οι δυνατότητες. Τότε, όπως γράφει ο Πετζόπουλος στο βιβλίο του που έβγαλε, υπήρχαν μόνο 5 Μεραρχίες από 2.000 άνδρες, με 32 πολυβόλα η κάθε μια. Δηλαδή 10.000 άνδρες, με 150 πολυβόλα. Αν μέσα στο 1946-47 ζυγίζοντας τις δικές μας τις δυνάμεις και μελετώντας εσωτερικές κι εξωτερικές συνθήκες, κι ύστερ' απ' ένα καλό χειρισμό με τις εκλογές τραβούσε το κόμμα μας για τον ένοπλο αγώνα, με μια σταθερή πολιτική στρατολογίας, κι ανάπτυξης των αντάρτικων δυνάμεων, το ζήτημα αυτό θα λυνόταν σωστά. Ότι το ΠΓ δεν είχε τέτοια προοπτική φαίνεται, ανάμεσα στ' άλλα κι από τα στοιχεία που ανέφερε ο σ. Μάρκος. Τον Ιούνιο του 1946 η Γραμματεία της περιοχής Μακεδονίας-Θράκης εξέτασε την κατάσταση των ενόπλων ανταρτοομάδων, που υπήρχαν στην περιοχή Μακεδονίας, κι έκανε την πρόταση ν' αναπτυχθούν γρήγορα αυτές οι δυνάμεις. Όμως αυτή η πρόταση δεν είχε γίνει τότε αποδεκτή από το ΠΓ και συγκεκριμένα από τον Ζαχαριάδη. Τότε υπήρχαν όλες οι δυνατότητες και την αριθμητική δύναμη των ομάδων ν' ανεβάσουμε και φρουρές του μοναρχοφασιστικού στρατού να χτυπήσουμε ώστε: σε σύντομο διάστημα ν' αναπτύξουμε τις ένοπλες δυνάμεις και έτσι να κάνουμε ένα σοβαρό βήμα στο ζήτημα της λύσης του προβλήματος των λεγόμενων εφεδρειών. Ο Ζαχαριάδης μας δήλωσε ότι οι δυνάμεις μας τότε έπρεπε να περιοριστούν μόνο στις δυο χιλιάδες. Από τον Ιούλιο όμως του 1946 άρχισαν πια οι μαζικές συλλήψεις, κι όσο περνούσε ο καιρός και ιδίως όταν φτάσαμε στο 1947 το ζήτημα της λύσης των εφεδρειών, δηλαδή της αριθμητικής ανάπτυξης των δυνάμεών μας γινόταν ολοένα και πιο δύσκολη. Ώστε, ποιος ευθύνεται για τη μη λύση του ζητήματος των εφεδρειών; Ο σ. ο Μάρκος ή ο Ζαχαριάδης; Πρέπει και σ' αυτό το σημείο ν' αποκατασταθεί η αλήθεια για το σ. Μάρκο και να αναζητηθούν ευθύνες για τον τυχοδιωκτικό τρόπο που οργανώθηκε ο ένοπλος αγώνας.

Λίγα λόγια για τον Βλαντά. Τι έλεγε σύντροφοι, ο Βλαντάς τον περασμένο Σεπτέμβρη: Σε σχέδιο απόφασης, γιατί βλέπετε έχει τη manía να υποβάλει σχέδια απόφασης στην Ολομέλεια, έλεγε επί λέξει τα εξής: σε σχέδιο απόφασης για την 7η Ολομέλεια. «Η 6η Ολομέλεια ενώ προσπάθησε, δεν μπόρεσε να κάνει μια πραγματική βαθιά μαρξιστική-λενινιστική ανάλυση.» «Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ έκανε βαθιά μαρξιστική-λενινιστική κριτική ανάλυση των σοβαρών λαθών, που έκανε η καθοδήγηση του κόμματος τα τελευταία 15 χρόνια, και του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος.» Αυτά έλεγε τον περασμένο Σεπτέμβρη. Και τι λέει τρεις μήνες αργότερα, το Δεκέμβρη του 1956. Σ' ένα άλλο σχέδιο απόφασης που προτείνει πάλι για την 7η Ολομέλεια. Διαλέγετε, στο πρώτο σχέδιο απόφασης λέει ότι η 6η Ολομέλεια έκανε βαθιά μαρξιστική-λενινιστική ανάλυση, στο δεύτερο σχέδιο λέει ότι η 6η Ολομέλεια δεν μπόρεσε να κάνει βαθιά μαρξιστική ανάλυση. Είναι τυχαία μήπως αυτή η ασυνέπεια; Αυτή η αντίφαση; Όχι σύντροφοι, δεν είναι τυχαία. Το Σεπτέμβρη του 1956, όπως είναι γνωστό, ο Βλαντάς είχε κάνει την πρόταση ν' αναλάβει γραμματέας του κόμματος, κι έπρεπε να δείξει πίστη στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Φυσικά γραμματέας δεν έγινε, και ούτε μπορούσε να γίνει, και γι' αυτό τώρα στρέφεται ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Για τον Βλαντά κείνο που καθορίζει τη στάση του, τη συμπεριφορά του, δεν είναι τα ζητήματα αρχής αλλά το ζήτημα της εξουσίας μέσα στο κόμμα. Σαλτιμπάγκος της πολιτικής σύντροφοι. Άνθρωπος χωρίς αρχές που ενδιαφέρεται μονάχα για την εξουσία, και που για να πετύχει στο σκοπό αυτό είναι έτοιμος να κάνει οποιαδήποτε ζημιά στο κόμμα. Να τι είναι ο Βλαντάς. Κι επειδή ο Βλαντάς μίλησε εδώ για αγγλικό λόχο, προσβάλλοντας έτσι το μεγαλειώδικο κίνημα του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, θα μου επιτρέψει ν' αναφέρω και το εξής γεγονός: Ανεξάρτητα από τα μεγάλα λάθη, που έκανε η καθοδήγηση του κόμματος το 1944 όμως γεγονός είναι ότι όλη η Ελλάδα απελευθερώθηκε, και εγκαταστάθηκε λαϊκή εξουσία παντού, σ' όλη την Ελλάδα, εκτός μόνο από την Αθήνα και την Κρήτη, όπου γραμματέας ήταν ο Βλαντάς. Και στην Κρήτη ο Βλαντάς παράδωσε την εξουσία όχι συμβολικά, αλλά κυριολεκτικά σ' ένα αγγλικό λόχο, στο λόχο του Μαδουβά, πράκτορα των Εγγλέζων, ενώ είχε ο ίδιος πολλούς λόγους για ν' απελευθερώσει την Κρήτη. Ας περάσει από την Κρήτη, που μου έτυχε να περάσω εγώ το 1946 για να δει τι λένε οι σύντροφοι οι Κρητικοί γι' αυτό το ζήτημα. *(Διαμαρτύρεται ο Βλαντάς, διαλογική συζήτηση μεταξύ του σ. Στρίγκου και Βλαντά).*

Ποια είναι η σχέση ανάμεσα στον Ζαχαριάδη-Βλαντά-Γούσια. Μόνο μια. Οτι είναι άνθρωποι χωρίς αρχές παρόλο που αλληλουποβλέπονται, αλληλοβρίζονται και είναι έτοιμοι να αλληλοεξοντωθούν, όμως σε ένα πράγμα συμφωνάν. Έχουν την ίδια «ιδεολογία» σε εισαγωγικά, επιδιώκουν να ανατρέ-

ψουν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, να γυρίσει το κόμμα πίσω, στο παλιό αμαρτωλό καθεστώς. Μα λογαριάζουν χωρίς τον Ξενοδόχο. Το κόμμα σήμερα είναι σε θέση να τσακίσει αυτές τις προσπάθειες, κι όσοι ονειρεύονται διασπάσεις θα βγουν γελασμένοι.

Σχετικά με την ομιλία του σ. Πορφυρογέννη. Ο σ. Πορφυρογέννης υποστήριξε ότι πρέπει ν' αποφύγουμε κάθε όξυνση και να κάνουμε καλοπροαίρετη κομματική συζήτηση. Ποια είναι η αλήθεια; Ότι ο σ. Πορφυρογέννης απόφυγε κάθε όξυνση. Προς ποια κατεύθυνση όμως; Πρώτο. Δε θεώρησε ότι είχε την υποχρέωση να πάρει καθαρή θέση στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και να μιλήσει ανοιχτά για τις δικές του ευθύνες και πριν αλλά κυρίως μετά το 1946, εδώ είχε υποχρέωση να το κάνει μια που δεν ήταν στην 6η Ολομέλεια. Ενώ μίλησε για τα λάθη που έγιναν στην Αθήνα, και στην Εύβοια ακόμα, πριν από το 1945, δε μίλησε καθόλου για τα λάθη που έγιναν μετά το 1945. Είναι τυχαίο αυτό; Ασφαλώς σύντροφοι όχι. Πάμε παρακάτω. Ενώ βρήκε την ευκαιρία να μιλήσει για τις αδυναμίες της ΚΕΤ δε βρήκε την ευκαιρία να μιλήσει για την εγκληματική δράση του Ζαχαριάδη στην Τασκέντη. Κι ενώ έκανε κριτική στο Γραφείο της ΚΕ για τις αδυναμίες, πράγμα που έχει και το δικαίωμα και την υποχρέωση να κάνει, κάθε μέλος της ΚΕ κι ο ίδιος, δε βρήκε τον καιρό να κάνει κριτική συγκεκριμένη για την πλατφόρμα του Βλαντά, Γούσια. Ποιον εξυπηρετεί τέτοια κριτική, και αυτή η όξυνση προς τη μια μεριά. Και ποιανού γίνεται συνηγορος μ' αυτή την ομιλία του σ. Πορφυρογέννη;

Οι σύντροφοι στην Ολομέλεια έκαναν μια κριτική, γερή κριτική του Γραφείου της ΚΕ και σημείωσαν μια σειρά αδυναμίες. Εγώ είμαι σύμφωνος με πολλές παρατηρήσεις που έκαναν για το *Νέο Κόσμο*. Ο *Νέος Κόσμος* δεν ασχολείται όσο πρέπει με τα προβλήματα της Ελλάδας κάνει και λάθη. Ανεξάρτητα από το ότι ο Ζαχαριάδης και η παρέα του μπορεί να εκμεταλλεύονται αυτά τα λάθη, έχω τη γνώμη ότι οι σύντροφοι στην Ολομέλεια έπρεπε περισσότερο να υποδείξουν τις αδυναμίες, να κάνουν κριτική, για τα λάθη και τις αδυναμίες του Γραφείου. Το κόμμα μας σήμερα είναι αρκετά δυνατό και δεν έχει να φοβάται από την εκμετάλλευση των λαθών που μπορεί να κάνει ο άλφα ή ο βήτα καθοδηγητής.

Ένα τελευταίο ζήτημα σύντροφοι. Ορισμένοι σύντροφοι έθεσαν εδώ την υπόθεση Ζαχαριάδη. Η αλήθεια είναι ότι έχουμε τέτοια συρροή περιστατικών που αυτόματα μπαίνει αυτό το ζήτημα. Ποια είναι αυτά τα περιστατικά. Πρώτο ότι ο Ζαχαριάδης κυρίως από τότε που γύρισε στην Ελλάδα, έχει σε βάρος του μια σειρά πολιτικές τυχοδιωκτικές ενέργειες που εγγιζουν ή ξεπερνάν τα όρια της προβοκάτσιας. Αποκορύφωμα των προβοκατόρικων αυτών ενεργειών είναι η Τασκέντη, που ξεπερνάει πια και τα σοβιετικά πλαίσια. Όπως είναι γνωστό σε σοβιετικό έδαφος ο Ζαχαριάδης όπλισε τη μια μερίδα κομμουνι-

στών ενάντια στους άλλους και σαν επιστέγασμα επιχειρήσε να ρίξει τις ευθύνες στα σοβιετικά στελέχη. Τώρα όχι μόνο δεν παραιτείται από αυτήν τη σκέψη, απ' αυτή την προσπάθεια, αλλά την εμβαθύνει ακόμα πιο πολύ.

Δεύτερο, πλάι σε παλιές ενέργειες, έκανε νέες φοβερές ενέργειες όπως είναι η υπόθεση του Γουσόπουλου, όπου πια είναι ολοφάνερη η συνεργασία Γουσόπουλου με την Ασφάλεια. Και το πιο χαρακτηριστικό είναι ότι ο Ζαχαριάδης όχι μόνο δεν παραιτείται από τέτοιες ενέργειες αλλά είναι έτοιμος όπως δήλωσε, να την επαναλάβει εκατό φορές.

Τα τελευταία εννιά χρόνια, ο Ζαχαριάδης αποσύνθεσε συστηματικά την ΚΕ εξοντώνοντας πολιτικά και φυσιολογικά στελέχη, απομακρύνοντας και συκοφαντώντας τους για ύποπτους και πράκτορες. Δεν έμεινε σχεδόν ούτε ένα μέλος της ΚΕ που να μην έχει χαρακτηριστεί ύποπτος ή πράκτορας. Μπαίνει σ' όλους το ερώτημα. Η μέθοδος αυτή είναι τυχαία; Είναι γνωστό πως αν δε μεσολαβούσε η 6η Ολομέλεια πολλά άλλα μέλη της ΚΕ θα βρίσκονταν έξω από τις γραμμές της ΚΕ, έξω από τις γραμμές του κόμματος. Ποιον εξυπηρετεί αυτή η πολιτική εξόντωσης των καθοδηγητικών στελεχών, του καθοδηγητικού πυρήνα του κόμματος. Ποιον άλλον από τον ταξικό εχθρό. Έτσι λοιπόν μπαίνει είτε το θέλουμε είτε όχι αυτόματα το ζήτημα Ζαχαριάδης. Και να μη θέλαμε να το βάλουμε μπαίνει από τα ίδια τα πράγματα. Είναι χαρακτηριστικό ότι παλιοί και πρώην συνεργάτες και σημερινοί συνεργάτες το βάζουν, Ζαχαριάδη. Έχουμε μια σειρά τυχολογισμούς που συνορεύουν με προβοκάτσια, ή αποτελούν καθαρά προβοκατόρικες ενέργειες.

Νομίζω ότι η ΚΕ έχει χρέος να θέσει και να εξετάσει αυτό το ζήτημα. Κι αν δεν το εξέταζε θα έδειχνε αχαρκτήριστη μωυπία, απαράδεκτη για καθοδηγητικό όργανο. Η ΚΕ νομίζω ότι δεν ξεκινάει και δεν πρέπει να ξεκινήσει από πνεύμα αντεκδίκησης, ούτε επαναλαμβάνει αυτά που έκανε ο Ζαχαριάδης. Ξεκινάει από το ίδιο το συμφέρον του κόμματος, από την ανάγκη της προφύλαξης και της περιφρούρησης του κόμματος.

Ανεξάρτητα από τη θέση που πρόκειται να πάρει σήμερα η Ολομέλεια απέναντι στον Ζαχαριάδη, ανεξάρτητα από την απόφαση για την παραμονή του ή όχι στο κόμμα, επιβάλλεται να εξεταστεί ολόκληρη η πολιτεία του Ζαχαριάδη.

Σύντροφοι, το κόμμα μας έχει πάρα πολύ δουλειά να κάνει. Το μακρόχρονο ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς άφησε αρκετά ίχνη μέσα στο κόμμα. Χρειάζεται ολόκληρη επανάσταση στους τρόπους δουλειάς, τις μεθόδους της καθοδήγησης. Το βασικό όμως είναι ότι το κόμμα μας έχει σήμερα σωστή πολιτική, γερή καθοδήγηση, στηρίζεται σ' ένα τέτοιο γερό ακτίφ σαν το σημερινό. Συνεπώς έχει όλες τις προϋποθέσεις για να τα βγάλει πέρα. Συσπειρωμένοι γύρω στην ΚΕ και το Γραφείο θα πρέπει να βαδίσουμε μπροστά.

XXXV
σ. Μ. ΠΑΛΛΙΟΛΟΓΟΥ

Αγαπητοί σύντροφοι.

Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ του κόμματός μας, με τις διαπιστώσεις για τα λάθη της προηγούμενης καθοδήγησης του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, και τα καθήκοντα που μας ανάθεσε για να πραγματοποιήσουμε, χάραξε στέρεα βάση και προοπτική για τη στροφή που επιβαλλόταν να γίνει στο κόμμα μας. Με βάση τα καθήκοντα της 6ης Ολομέλειας έπρεπε στο κόμμα μας να διορθωθούν άμεσα, μια σειρά αριστεριστικά και σεχταριστικά λάθη της προηγούμενης καθοδήγησης, μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, λάθη πάνω στην πολιτική γραμμή του κόμματος, να γίνει διόρθωση, και να γίνει η απαραίτητη δουλειά για ν' αποκτήσει η μάζα των μελών και στελεχών του κόμματος σαφή αντίληψη για τα άμεσα πολιτικά καθήκοντα του κόμματός μας και της τακτικής του στο σημερινό στάδιο, ν' αποκατασταθεί η αρχή της συλλογικής καθοδήγησης και η εσωκομματική δημοκρατία, να εξασφαλιστεί η απαραίτητη τήρηση των λενινιστικών κανόνων της κομματικής ζωής, και ν' αναπτυχθεί η κριτική και αυτοκριτική.

Η εισήγηση του Γραφείου μας έδωσε αναλυτικά στοιχεία για τη δουλειά που έγινε ύστερα απ' τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας κι ως τα τώρα, καθώς επίσης μας έδωσε μια σειρά στοιχεία για τα αποτελέσματα αυτής της δουλειάς μέσα στο κόμμα, τόσο για τα αποτελέσματα της δουλειάς κάτω στην Ελλάδα όσο και στις οργανώσεις μας εδώ στο εξωτερικό. Από την εισήγηση και από τις ομιλίες των συντρόφων μας, που ήρθαν από την Ελλάδα, έγινε επίσης γνωστό ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, εγκρίθηκαν ομόφωνα απ' όλους τους κομμουνιστές, και βρήκαν βαθιά απήχηση σ' όλους τους εξωκομματικούς αγωνιστές και σ' ολόκληρο το κόμμα μας, πράγμα που δείχνει ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι σωστές, και ανταποκρίνονται στα ζωτικά συμφέροντα ολόκληρου του κινήματός μας.

Τα μέλη του κόμματος μετά την 6η Ολομέλεια, ένιωσαν να φυσάει μέσα στο κόμμα ζωογόνος ο αέρας της εσωκομματικής δημοκρατίας και ένιωσαν τον εαυτό τους πραγματικά αφέντη στο κόμμα. Η στροφή που πραγματοποιείται σήμερα στο κόμμα μας, σαν αποτέλεσμα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας κινητοποιεί όλες τις ζωντανές δυνάμεις του κόμματος, στη δραστήρια συμμετοχή για τη μελέτη και επεξεργασία όλων των κομματικών μας προβλημάτων, όλοι οι κομμουνιστές εκφράζονται με ικανοποίηση για την αλλαγή που πραγματοποιείται μέσα στις γραμμές μας.

Φυσικά, όλη αυτή η δουλειά, που γίνεται για την πραγματοποίηση της στροφής μέσα στο κόμμα μας, είναι δουλειά αρκετά επίμονη και κοπιαστική. Στην

πορεία της δουλειάς αυτής παρουσιάστηκαν μια σειρά συγχύσεις και ποικίλο-μορφα εμπόδια, που για να ξεπεραστούν θα πρέπει η προσπάθεια αυτή όλου του κόμματος να συνεχιστεί συστηματικά και στο μέλλον, και να συνεχιστεί με περισσότερη ένταση και μετά τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, γιατί όπως ακούσαμε εδώ μέσα σ' αυτή την Ολομέλεια, έχουν τα μέλη και στελέχη του κόμματος ν' αντιμετωπίσουν επιπλέον και τις αντιλήψεις παλιών μελών της καθοδήγησης, όπως του Ζαχαριάδη, του Βλαντά και του Γούσια. Τα τρία μέλη της παλιάς καθοδήγησης με τις απόψεις τους πάνω στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, δε θέλησαν τίποτα να διδαχτούν απ' τα λάθη τους, και να δουν τις ευθύνες τους απέναντι στο κόμμα. Ούτε καν θέλησαν να ακούσουν τη μά-ζα των μελών και στελεχών του κόμματος, που τους υποδείχνει τα λάθη τους και τους προσφέρει συντροφική τη βοήθεια. Ο Ζαχαριάδης στην ομιλία του, π.χ., όλα τα λάθη που διαπίστωσε η Ολομέλεια, σχεδόν τα δικαιολόγησε. Χωρίς στην ουσία να παραδεχτεί τίποτα. Άφησε να υπονοηθεί ότι για μια σειρά λάθη που έγιναν, δε φέρνει αυτός την κύρια ευθύνη, γιατί τα γεγονότα που εί-χαν σαν αποτέλεσμα αυτά τα λάθη, έγιναν άλλα με υπόδειξη των αδελφών κομμάτων, και σαν τέτοια μας ανέφερε τις λαθεμένες θέσεις, της 6ης Ολομέ-λειας μετά την υποχώρηση του ΔΣΕ και μας παρουσίασε και τα ντοκουμέντα με βάση τα οποία έγιναν αυτά τα λάθη, με βάση τα οποία δικαιολογεί αυτά τα λάθη. Κατά τον ίδιο τρόπο επίσης δικαιολόγησε την καθυστέρηση του δευτε-ρου ένοπλου αγώνα, σαν ο ίδιος και ολόκληρη η καθοδήγηση του κόμματος ν' απαλλάσσεται για τα λάθη αυτά απ' την ευθύνη. Και μας είπε ότι ήταν πάλι υπόδειξη απ' αδελφά κόμματα, ν' ακολουθηθεί το κίνημά μας αυτή την προ-οδευτική ανάπτυξη του ένοπλου αγώνα, που έδωσε τη δυνατότητα στον εχθρό να μας απομονώσει. Άλλα λάθη επίσης όπως την έλλειψη εφεδρικών την κα-ταλογίζει επίσης στους άλλους, βγάζοντας τον εαυτό του απέξω και μας ανά-φερε ότι άλλοι έδιωχναν τους εθελοντές που έρχονταν να καταταχτούν στο ΔΣ. Ενώ ο Ζαχαριάδης, όπως μας είπε, είχε δώσει εντολή να μπάσουν μέσα στις ΛΔ 20.000 αγωνιστές που προοριζόνταν για το ΔΣΕ. Και μας ανέφερε την περίπτωση των Χασίων. Εδώ, σύντροφοι, επειδή και προηγούμενα όταν χρει-άστηκε ο Ζαχαριάδης και η καθοδήγηση του κόμματος να χαρακτηρίσουν το σ. Μάρκο σαν προβοκάτορα, αναφέρθηκαν και σε κείνο... το γνωστό θόρυβο που έγινε με το διώξιμο των εθελοντών στα Χάσια. Εγώ ήμουν τότε εκεί, όπως θυμάται και ο σ. Υψηλάντης, και πριν αυτή την περίπτωση, όταν γινόταν λόγος για την περίπτωση αυτή, που δεν ξέρω πώς παρουσιάστηκε, πώς παραστάθη-κε, τότε στην καθοδήγηση του κόμματος, τονίστηκε ότι από κει διώχτηκαν πολ-λές χιλιάδες από εθελοντές. Είναι γεγονός, σύντροφοι, ότι από την περιοχή των Χασίων, όταν ο εχθρός έκανε επιχειρήσεις, μια σειρά αγωνιστές που ακο-λουθούσαν το ΔΣ διώχτηκαν. Διώχτηκαν γιατί εκείνη την περίοδο, για ορι-

σμένες δυσκολίες που παρουσιάζονταν απ' την ύπαρξη αυτής της Βαλκανικής επιτροπής δεν ήταν εκείνες τις ημέρες εύκολο να περάσουν μέσα. Και δόθηκε εντολή ο λαός μαζί με τις ομάδες της αυτοάμυνας που ακολουθούσαν τα τμήματα του ΔΣΕ, επειδή υπήρχαν οι γνωστές δυσκολίες της διατροφής του λαού στις ελεύθερες περιοχές, δόθηκε εντολή να περάσουν και να μείνουν στο χώρο τους. Αυτή είναι μια περίπτωση που έχει μεγαλοποιηθεί, κι έχει πάρει τέτοια σημασία, ώστε να καθορίζει την υπόθεση της λύσης του προβλήματος των εφεδρειών, που μου φαίνεται ότι αποτελεί λεπτομέρεια στην όλη υπόθεση της λύσης του προβλήματος των εφεδρειών και όμως έχει γίνει πάρα πολύς λόγος γι' αυτήν.

Για τις αιτίες της ήττας μας ο Ζαχαριάδης επιμένει, στην ομιλία επέμεινε ότι ο βασικός παράγοντας ήταν η κρίση της Γιουγκοσλαβίας. Κι ότι, αν δεν ήταν αυτό, εμείς ακόμα πέντε χρόνια μπορούσαμε να πολεμάμε στα τσουγκάρια. Ενώ με την τελευταία επίθεση του εχθρού στο Γράμμο και το Βίτσι, όπως θυμάστε ούτε τρεις μέρες δεν μπορέσαμε να κρατήσουμε. Άραγε γιατί; Μας έλειπαν μήπως τα τρόφιμα και το πολεμικό υλικό, που μπορούσαμε να έχουμε ευκολότερα στη διάθεσή μας αν δεν είχαμε την κρίση αυτή στη Γιουγκοσλαβία; Κάθε άλλο παρά τρόφιμα και πολεμικό υλικό μας έλειψε στην τελευταία αυτή περίοδο, όταν ο εχθρός έκανε τις τελευταίες του επιχειρήσεις. Κατά συνήθεια, ο βασικός λόγος που νικηθήκαμε, νομίζω ότι δεν είναι σωστός και ύστερα από τόσα χρόνια, να επιμένουμε ότι είναι το πισώπλατο τόχα χτύπημα της Γιουγκοσλαβίας, αλλά γιατί ακριβώς είχαμε απομονωθεί σχεδόν, μετά τις εκκαθαριστικές επιχειρήσεις του 1947 στα τσουγκάρια και δεν είχαμε δυνατότητες για να ενισχυθούμε, γιατί ήμασταν μακριά από το λαό. Μας χώριζε ο εχθρός.

Ο χρόνος, φυσικά, δεν επιτρέπει να σταθούμε σ' όλα τα λάθη της δεύτερης φάσης του ένοπλου αγώνα μας, που διέπραξε η καθοδήγηση του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη.

Θα 'θελα δυο λόγια να πω μονάχα για την υπόθεση του Γουσόπουλου και Δημητρακαρέα που πραγματικά, η ευθύνη του Ζαχαριάδη, του Μπαρτζιώτα και του Γούσια, (και για την υπόθεση του Δημητρακαρέα και ο σ. Βλαντάς *ας πούμε ευθύνεται*) και η υπόθεση αυτή μονάχα αγανάκτηση προκαλεί, στα μέλη και τα στελέχη του κόμματος, όταν την ακούνε. Ο Γούσιος δε θέλησε ούτε καν να δώσει καμιά εξήγηση, για την υπόθεση αυτή. Ο Ζαχαριάδης επέμεινε ότι μπορεί να επαναλάβει, αν του ήταν δυνατόν, αυτές τις ενέργειες σχετικά με την υπόθεση του Γουσόπουλου και του Δημητρακαρέα. Δεν μπορώ παρά αυτή την πράξη να τη χαρακτηρίσω σαν πράξη η οποία οπωσδήποτε γεννάει εύλογα σε κάθε μέλος και στέλεχος του κόμματος ότι δεν είναι παστρική υπόθεση. Ο Ζαχαριάδης πρέπει να δει ότι σε βάρος του έχει μια σειρά άλ-

λες τέτοιες περιπτώσεις, και νομίζω ότι στην ομιλία του είχε υποχρέωση να σταθεί και να ξεκαθαρίσει μια σειρά απ' αυτές.

Ο Ζαχαριάδης για την υπόθεση της Τασκέντης μας είπε ότι αναγνωρίζει, πως παίρνει όλη την πολιτική ευθύνη γιατί δεν μπόρεσε να σιάξει την κατάσταση. Όμως ο Ζαχαριάδης δε βλέπει ότι η κατάσταση στην Τασκέντη δεν μπορούσε να σιαχτεί όπως πήγε να τη σιάξει ο ίδιος. Ο ίδιος μιλάει για ισότιμες σχέσεις με τ' αδελφά κόμματα, όμως ποια ισοτιμία μπορεί να υπάρχει, ανάμεσα στις σχέσεις του Ζαχαριάδη, που με τέτοια αλαζονεία και υπεροψία συμπεριφέρθηκε στο αδελφό κόμμα της ΣΕ όταν πήγε εκεί στο Τασκέντ για να λύσει αυτή την υπόθεση; Ήταν ισότιμη αυτή η συνεργασία με τους αντιπροσώπους του αδελφού κόμματος, όταν ο Ζαχαριάδης πριν από το ξέσπασμα των γεγονότων της Τασκέντης είχε απευθύνει τελεσιγραφικά στην ΚΕ του Ουζμπεκιστάν εκείνο το περίφημο γράμμα, σχετικά δηλ. με την απόφαση της λεγόμενης αντιπροσωπίας, για την καθαίρεση της Κομματικής Επιτροπής Τασκέντης; Η η περιφήμη εντολή που έδωσε, μέσω του Βλαντά, για τις συλλήψεις των βασικότερων στελεχών της ΚΟ Τασκέντης, επίσης με τέτοιο τρόπο, σα να 'θελε να δώσει, που έδινε γενικά εντολή στην ΚΕ του Ουζμπεκιστάν, να προωθήσει αυτή στην πράξη. Ο Ζαχαριάδης έδειξε τελεία περιφρόνηση σ' όλα τα μέλη και στελέχη του κόμματος. Και σ' αυτή μας εδώ την Ολομέλεια με τη στάση του απέναντι στη σωρεία των λαθών του. Αντί να δει αυτοκριτικά τον εαυτό του και να συναισθανθεί τις ευθύνες του που έχει απέναντι στα μέλη του κόμματος, απέναντι στο κόμμα, απέναντι στο ΚΚ της ΣΕ για όλες του τις πράξεις, αρκείται μονάχα να μας πει ότι η υπόθεση της Τασκέντης είναι υπόθεση δική του με το ΚΚ της ΣΕ. Μαζί με τον Ζαχαριάδη για την ΚΟ Τασκέντης επίσης έχουν ιδιαίτερα σοβαρή ευθύνη, και ο Βλαντάς κι ο Γούσις κι ο Μπαρτζιώτας. Γιατί η κατάσταση στην Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης ήταν έκφραση πρώτα απ' όλα της ανώμαλης κατάστασης που υπήρχε στο κόμμα, και που στη δημιουργία αυτής της ανώμαλης κατάστασης έπαιξαν ρόλο πρωταρχικό μαζί με τον Ζαχαριάδη και οι άλλοι σύντροφοι της Γραμματείας. Και αντί να δουν τα λάθη τους, ο Βλαντάς κι ο Γούσις με την αναθεωρητική, αντιδιεθνιστική τους θέση, απέναντι στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, κατακυλούν στον γκρεμό, και ευθυγραμμίζονται με τον ταξικό εχθρό. Και μαζί με τον Ζαχαριάδη βοηθούν στη συνέχιση της διάσπασης μέσα στο κόμμα μας.

Ο Βλαντάς στην πλατφόρμα του μιλάει ότι η 6η Ολομέλεια έγινε πίσω από την πλάτη του ΠΓ και αποτελεί προσβολή στο κόμμα μας.

Αν μπορεί να στέκονται τέτοιοι χαρακτηρισμοί σε μέλος και στέλεχος του κόμματος, πολύ περισσότερο σε μέλος της καθοδήγησης του κόμματος, σε στέλεχος που έπαιξε γενικό ρόλο μέσα στο κόμμα, και που επικαλείται για να δείξει τις αγαθές του, τάχα, κομματικές προθέσεις, την ηλικία του, των 32 χρό-

νών, που έχει μέσα στο κόμμα, ο σ. Βλαντάς μας λέει ότι μονάχα από το συμφέρον του κόμματος ξεκινάει.

Σύντροφε, Βλαντά, πρέπει να 'χεις υπόψη σου ότι το συμφέρον του κόμματος δεν μπορεί να εξυπηρετηθεί έτσι όπως εσύ εμφανίζεσαι στην Ολομέλειά μας αυτή. Είναι κατά τη γνώμη μου, πολύ δικαιολογημένη η άποψη των συντρόφων ότι δεν μπορεί ο σ. Βλαντάς, έτσι να δικαιολογεί την προσπάθειά του αυτή που κάνει. Και η γνώμη η δική μου είναι ότι σ' αυτές τις ενέργειες ο Βλαντάς καταλήγει ύστερα από τη διαπίστωσή του ότι δεν μπορεί να μείνει στην καθοδήγηση του κόμματος. Και μια και δεν μπορεί να μείνει στην καθοδήγηση του κόμματος, ας γίνει το κόμμα ό,τι θέλει.

Για τον Γούσια έδωσαν χαρακτηρισμούς μια σειρά σύντροφοι. Εγώ είμαι απόλυτα σύμφωνος με το χαρακτηρισμό που έδωσε ο σ. Φωκάς. Ο σ. Γούσιας πρέπει, αν τουλάχιστον έχει μέσα του ίχνος από κομματικότητα, θα πρέπει να αποδείξει μέσα στην Ολομέλεια αυτή, ότι ύστερα από την κριτική αυτή που του 'γινε, ότι αναθεωρεί αυτές τις θέσεις του που διατύπωσε εδώ μέσα στην Ολομέλεια.

Θα 'θελα, σύντροφοι, δυο λόγια να πω και για τις δικές μου ευθύνες, που έχω για την κατάσταση που δημιουργήθηκε στην ΚΟ Τασκέντης. Φυσικά, στην 6η Ολομέλεια μίλησα και τότε για τις ευθύνες μου και είπα ότι οι ευθύνες μου είναι σοβαρές γιατί βρέθηκα κι εγώ στην ΚΟ Τασκέντης, αν κι όταν πήγα η διάσπαση στην οργάνωση είχε γίνει, όμως αυτό δε λιγοστεύει τις ευθύνες μου. Κι εγώ όταν πήγα εκεί δεν είδα και δεν αντέδρασα στις αντικομματικές ενέργειες αυτές του Ζαχαριάδη. Τις θεωρούσα σαν ενέργειες που εξυμνητούσαν την Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης και γι' αυτό κι εγώ με τη στάση μου βοήθησα σ' όλη αυτή τη δουλειά.

Εγώ και μετά την 6η Ολομέλεια, ιδιαίτερα όταν έμαθα ότι η δουλειά για την ενότητα της ΚΟ Τασκέντης δεν πάει καλά, έβαλα ζήτημα στην ΚΕ να συζητήσει αυτή την υπόθεση και να πάρει απόφαση. Εκεί είπα και τις απόψεις μου, ότι μπορούσε να γίνει κάποια αναθεώρηση στην απόφαση της 6ης Ολομέλειας σχετικά με την υπόθεση της Τασκέντης. Και τις απόψεις μου αυτές τις διατήρησα και μέχρι σήμερα, μέχρι την 7η Ολομέλεια. Στην Ολομέλεια αυτή έχω πειστεί ότι σωστά ενήργησε το Γραφείο με τον τρόπο που χειρίστηκε αυτή την υπόθεση της Τασκέντης. Και νομίζω, απαντώντας και στο σ. Φερραίο, που ζήτησε και προσωπικά από μένα τη βοήθεια για τους συντρόφους της Τασκέντης, που συνεχίζουν τη διασπαστική αυτή δουλειά στην οργάνωση, ότι πρώτα απ' όλα η καλύτερη βοήθεια είναι η βοήθεια αυτή, που θα πάρουν οι σύντροφοι, με τις αποφάσεις εδώ της 7ης Ολομέλειάς μας. Φυσικά δεν έχω καμιά αντίρρηση να βοηθήσω με όλες μου τις δυνάμεις και προσωπικά τους συντρόφους που έχουμε προσωπικές γνωριμίες και μπορώ να επιδράσω, κι αυτό θα το κάνω.

Δυο λόγια, μάλλον δε θα 'χα να προσθέσω τίποτα περισσότερο στα ζητήματα των αδυναμιών που έθιξε το Γραφείο γιατί και δικαιολογημένες ήταν οι αδυναμίες αυτές, ύστερα από την κατάσταση, που παρουσιάστηκε στο κόμμα μας μετά την 6η Ολομέλεια, που διαπίστωσε όλο αυτό το ανώμαλο καθεστώς, και με το κλίμα της παλιάς δημοκρατίας ευνόησε να βγουν στην επιφάνεια μια σειρά ζητήματα, που μ' αυτά ήταν υποχρεωμένο ν' ασχοληθεί το Γραφείο της ΚΕ, γι' αυτό νομίζω ότι είναι δικαιολογημένες, γι' αυτό δικαιολογώ όλες αυτές τις αδυναμίες που παρουσίασε. Θέλω μια απ' όλες αυτές τις αδυναμίες, να τονίσω, που πρέπει στο μέλλον να τη διορθώσουμε, είναι η αδυναμία που παρατηρήθηκε σχετικά με τον κολεκτιβιστικό τρόπο δουλειάς μέσα στην ΚΕ που παρουσίασε αδυναμίες. Νομίζω πως στο μέλλον πρέπει ν' απασχολήσει το Γραφείο της ΚΕ περισσότερο αυτό το ζήτημα, και ιδιαίτερα το ζήτημα της κολεκτιβιστικής δουλειάς μέσα στην ΚΕ. Πρέπει περισσότερο κατά τη γνώμη μου ν' ασχοληθεί το Γραφείο με τη χρησιμοποίηση, για την καλύτερη χρησιμοποίηση και αξιοποίηση όλων των μελών της ΚΕ. Πρέπει να αξιοποιήσει όλα τα μέλη της ΚΕ στο βαθμό εκείνο ώστε να μην αποσπώνται απ' τα προβλήματα του κόμματος, και να μη μαραζώνουν, γιατί τότε και λόγω ύπαρξης δε θα 'χει η ΚΕ, αλλά και το Γραφείο δε θα μπορεί να το βοηθήσει.

Λίγα λόγια, σύντροφοι, θα 'θελα να πω για την Ελλάδα, που η 6η Ολομέλεια τοποθέτησε στο κέντρο της προσοχής του κόμματός μας. Μια σειρά παράγοντες σήμερα, ευνοούν την ανάπτυξη του κινήματός μας στην Ελλάδα. Ο λαός μας κάτω από το καθεστώς της εθνικής υποτέλειας διψάει για εθνική αλλαγή, ειρήνη, δημοκρατία, εθνική ανεξαρτησία. Κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες συνεχίζει ο λαός μας άκαμπτος τον αγώνα του, για την επιβίωση και τις δημοκρατικές ελευθερίες. Ο αγώνας αυτός εκφράζεται με την καθημερινή απεργιακή πάλη του και τις κινητοποιήσεις, με τις αντιαμερικάνικες εκδηλώσεις του λαού, και την ακατάβλητη πάλη του για την ιερή υπόθεση της αυτοδιάθεσης της Κύπρου, με τις επιτροπές του κυπριακού αγώνα, της ειρήνης και της αμνηστίας. Η πάλη αυτή βρίσκει απήχηση σ' όλα τα στρώματα του λαού μας, και η ανάπτυξη της ενότητας κάθε μέρα γίνεται όλο και πιο έντονη σ' όλο το λαό. Στην πάλη του αυτή ο λαός έχει την κατανόηση και υποστήριξη όλων των λαών, που μ' επικεφαλής τη ΣΕ παλεύουν για την ειρήνη, την ανεξαρτησία και την πρόοδο ενάντια στις δυνάμεις του ιμπεριαλισμού και του πολέμου, που θέλουν την υποδούλωση του λαού. Όλες αυτές οι δυνάμεις του στρατοπέδου της ειρήνης και της δημοκρατίας έχουν ευεργετική επίδραση στην πάλη για την πατριωτική συσπείρωση όλων των δυνάμεων του λαού μας, για την απελευθέρωση. Η πλουτοκρατική ολιγαρχία στη χώρα μας μ' επικεφαλής την κυβέρνηση του Καραμανλή παίρνει όλα τα μέτρα για να αντιπαλέψει το λαϊκό ρεύμα και να σταματήσει την αλλαγή που θέλει ο λαός. Όσα όμως μέσα κι αν

χρησιμοποιήσει δεν είναι δυνατόν ν' ανατρέψει μια πανεθνική, παλλαϊκή υπόθεση που γίνεται καθημερινή ανάγκη για την αλλαγή. Την πάλη αυτή το κόμμα μας, το πρωτοπόρο κομμάτι της εργατικής τάξης στη χώρα μας, καλείται να παίξει το ρόλο του πρωταγωνιστή. Για να εκπληρώσει αυτή του την αποστολή απαραίτητος όρος είναι η ολόπλευρη ενότητα στις γραμμές του. Η αδιάρρηκτη ενότητα με όλα τ' άλλα αδελφά κόμματα. Και πρώτα απ' όλα η ακατάλυτη ενότητα και στενή φιλική συνεργασία με το δοξασμένο κόμμα της ΣΕ. Χωρίς αυτή την ενότητα δεν μπορεί κανένας αγώνας του λαού μας να στεφανωθεί από επιτυχία. Γι' αυτό πρώτη υποχρέωση όλων μας είναι, αυτή την ενότητα να τη σφυρηλατούμε και να τη δυναμώνουμε καθημερινά. Να επαγρυπνούμε και να τη διαφυλάττουμε σαν την κόρη των ματιών μας από κάθε προσπάθεια που μπορούσε να την αδυνατίσει, για να 'μαστε σίγουροι ότι έτσι θα φτάσουμε στη νίκη. Σ' αυτή την ενότητα είναι πέρα για πέρα αντίθετες οι απόψεις του Ζαχαριάδη, του Βλαντά και Γούσια, που διατύπωσαν στην Ολομέλεια, και σαν τέτοιες πρέπει να καταδικαστούν και να αποκρουστούν απ' όλο το κόμμα. Για την ενότητα του κόμματος πρέπει όλα τα μέλη της ΚΕ μαζί με το Γραφείο να δώσουν όλες τις δυνάμεις τους. Μαζί με την ΚΕ χρέος επίσης έχουν όλα τα μέλη και στελέχη του κόμματος να δώσουν τις δυνάμεις τους για την περιφρούρηση και στερέωση της μονολιθικής και ακατάβλητης ιδεολογικής και οργανωτικής ενότητας του κόμματος, που αποτελεί βασικό όρο και απαραίτητη προϋπόθεση στην επιτυχία της αποστολής.

ΧΧΧVI σ. Μ. ΒΑΦΕΙΑΔΗ

Η αυτοβιογραφία του Ζαχαριάδη είναι αρκετά χαρακτηριστική και η περίοδος μέχρι το 1931 σχεδόν στο σύνολό της άγνωστη για το κόμμα και πολύ περισσότερο αμελέτητη. Η μελέτη σειράς γεγονότων αυτής της περιόδου, η εξακρίβωσή τους από κομματικές πηγές θα δώσει αρκετό υλικό για να κρίνει το κόμμα το μετέπειτα Ζαχαριάδη με βάση κι αυτά τα γεγονότα. Πολύ, π.χ., χτυπάνε στο μάτι οι 5 απανωτές δραπετεύσεις ύστερα από τη σύλληψή του και που καμιά απ' αυτές δεν είναι οργανωμένη από το κόμμα. Το ίδιο και σειρά από ταξίδια που έχει καμωμένα στη Σοβιετική Ένωση. Τα δυο πρώτα του ταξίδια στη ΣΕ ο Ζαχαριάδης τα κάνει στα 1922 από την Κωνσταντινούπολη μπαρκαρισμένος σα ναυτεργάτης. Παραμένει στη ΣΕ από το 1922 μέχρι το 1923 όπου γίνεται και μέλος της ΚΝ της ΣΕ. Γυρίζει πίσω και στα 1923

στέλνεται στη ΣΕ για να σπουδάσει. Στέλνεται από το Κέντρο της Κων/πολης με συστατικά των συνδικάτων όπως λέγει δηλ. δε στέλνεται από το κόμμα ή κομματική οργάνωση. Πρέπει να σημειώσουμε ότι από το ίδιο Κέντρο ξεκίνησαν και ήρθαν στην Ελλάδα επιφανείς προβοκάτορες και ύποπτοι σαν τον Χατζηναστάση, τον Νικολούδη, τον Μιχαηλίδη, τον Μάξιμο και άλλοι και παιξανε σοβαρό καθοδηγητικό ρόλο μέσα στο ΚΚΕ. Έχει ακόμα σημασία και πρέπει να προσεχτεί η περίοδος που ο Ζαχαριάδης πραγματοποιεί τα ταξίδια του στη ΣΕ. Στα 1922 και στα 1923 ο εμφύλιος πόλεμος και η επέμβαση των ιμπεριαλιστών μόλις έχει τελειώσει, χωρίς όμως να έχει τελειώσει και ο κίνδυνος να ξαναρχίσει αυτή η επέμβαση. Είναι περίοδος που ο ρούσικος λαός με επικεφαλής το μπολσεβίκικο κόμμα κάνει τον αγώνα ζωής ή θανάτου. Η πάλη για την εξόντωση του ταξικού εχθρού και των πρακτόρων τους ντόπιων και ξένων συνεχίζεται. Αυτή την περίοδο η Κων/πολη είναι κατακλεισμένη από Ρώσους φυγάδες που είναι η αφρόκρεμα του κρατικού μηχανισμού που η επανάσταση τους συνέτριψε, όλοι τους σχεδόν έχουν δοσοληψίες με την επανάσταση, είναι οι πιο λυσσασμένοι εχθροί της επανάστασης και του κομμουνισμού. Είναι δύσκολο κανείς να πιστέψει ότι όλοι αυτοί κάθονται με σταυρωμένα τα χέρια, έχουν παραδοθεί, συνθηκολογήσει. Ότι αυτοί δεν οργανώνουν κάθε είδους προβοκάτσιες ενάντια στο νεαρό σοβιετικό κράτος μέσα και έξω απ' αυτό. Πρέπει να εξακριβωθεί πώς και γιατί ο νεαρός Ζαχαριάδης που έχει ολομόναχος εγκατασταθεί στην Πόλη δούλευε στο λιμάνι και ποιοι ήταν κείνοι που τον στείλαν στη ΣΕ. Ο Ζαχαριάδης κατεβαίνει στην Ελλάδα στα 1924 και γίνεται μέλος της ΚΝ. Κατεβαίνει στην Ελλάδα όχι μόνος του, αλλά με μια ομάδα Ελλήνων που ο ίδιος έχει οργανώσει στη Μόσχα (!) (Γιοιοι ήταν;). Ο Ζαχαριάδης πάλι πιάνεται και για 5η φορά δραπετεύει στα 1928. Στα 1929 στέλνεται στη ΣΕ πάλι για σπουδές. Αυτή είναι περίοδος που στη ΣΕ η πάλη ανάμεσα στον τροτσκισμό και τους δεξιούς οπορτουμιστές-συνθηκολόγους βρίσκεται στο πιο οξύ της σημείο, ο διεθνής ιμπεριαλισμός ξαναβάζει ζήτημα νέας ένοπλης επέμβασης ενάντια στη ΣΕ, οι πράκτορές του δραστηριοποιούνται στη ΣΕ (βιομηχανικό κόμμα) και ο Ζαχαριάδης στη σχολή κατηγορείται σα χαφιές. Γλιτώνει όμως γιατί κάνει αυτοκριτική όπως λέει ο ίδιος (συγκεκριμένα λέει: όταν ήμουν στη σχολή στη ΣΕ κινδύνευα το κεφάλι μου γιατί με κατηγορήσαν για χαφιέ. Το γλίτωσα γιατί έκανα αυτοκριτική).

Πρέπει λοιπόν να εξακριβώσει το κόμμα πώς και γιατί κατηγορήθηκε και πώς γλίτωσε με αυτοκριτική, γιατί είναι λίγο περιεργο να γλιτώνουν χαφιέδες με αυτοκριτική.

Μέχρις εδώ είναι ας πούμε η προιστορία του Ζαχαριάδη, του μετέπειτα γραμματέα του ΚΚΕ. Ο Ζαχαριάδης κατέβηκε στην Ελλάδα στα 1931 τον

Οκτώβρη. Την 1 Νοέμβρη δημοσιεύεται η έκκληση της ΚΔ στο *Ριζοσπάστη*. Ο Ζαχαριάδης μπαίνει επικεφαλής της ΚΕ του ΚΚΕ.

2) Από το 1931 μέχρι το 1936 είναι η περίοδος που ο Ζαχαριάδης περνάει την πρώτη πολιτική-οργανωτική-κομματική δοκιμασία του σαν ηγέτης πολιτικού κόμματος, του ΚΚΕ.

α) *Πολιτικά*: τα πιο σοβαρά γεγονότα της περιόδου είναι τα γεγονότα της Σαλονίκης στις 9 του Μάη του 1936 και η 4η Αυγούστου. Στη Σαλονίκη η καπνεργατική απεργία μετατρέπεται σε παλλαϊκή και σε συγκρούσεις λαού και αστυνομίας, σκοτώνονται 10 απεργοί. Εκατοντάδες χιλιάδες λαού κατεβαίνουν στους δρόμους και ο στρατός συναδελφώνεται με το λαό. Έχουν παρλύσει οι αρχές με κυρίαρχο το λαό και στρατό συναδελφωμένο. Η παλλαϊκή πολιτική απεργία αρχίζει να επεκτείνεται σ' όλη τη Μακεδονία. Δημιουργούνται οι πιο ευνοϊκές συνθήκες να μετατραπεί σε παλλαϊκή. Κυρύσσεται 24ωρη πανελλαδική απεργία με πλήρη επιτυχία. Αντί λοιπόν η καθοδήγηση του κόμματος να ρίξει το σύνθημα της γενικής πολιτικής πανελλαδικής απεργίας διαρκείας και επιστρατεύοντας όλες του τις δυνάμεις να τραβήξει στην επέκταση των γεγονότων σ' όλη τη χώρα με σύνθημα το σχηματισμό κυβέρνησης δημοκρατικού μετώπου με συμμετοχή και του ΚΚΕ, το ΠΓ με τον Ζαχαριάδη επικεφαλής συνθηκολογεί. Λύνει την απεργία. Πολύ δικαιολογημένα αυτήν την πράξη ο λαός τη χαρακτηρίζει σαν προδοσία.

Το δεύτερο πολιτικό γεγονός της περιόδου αυτής είναι η 4η Αυγούστου του 1936 και η φασιστική δικτατορία του Μεταξά. Στην περίπτωση αυτή με εντελώς διαφορετική, με άκρη αντίθετη πολιτική εκδήλωση συναντάμε τον Ζαχαριάδη από το Μάη του 1936. Ούτε οι ελάχιστες προϋποθέσεις για μια γενική απεργία δεν υπάρχουν. Οι συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί σ' όλη τη χώρα μετά τα γεγονότα της Θεσσαλονίκης όχι μονάχα έχουν εξατμιστεί, αλλά λόγω της διαγωγής της ηγεσίας του κόμματος σ' αυτά τα γεγονότα, αυτά έχουν μετατραπεί σε αρνητικό παράγοντα. Στο τετράμηνο διάστημα δεν έχουμε σοβαρά απεργιακά γεγονότα και δεν έχει γίνει καμιά οργανωτικοτεχνική και πολιτική προετοιμασία για μια πετυχημένη γενική απεργία. Κι όμως η ηγεσία του κόμματος την 4η Αυγούστου ρίχνει το σύνθημα της γενικής απεργίας με σκοπό να τη μεταβάλει σε γενική πολιτική απεργία. Δεν απεργούν ούτε τα μέλη του κόμματος. Το ίδιο το σύνθημα δίνει τη δυνατότητα στην κυβέρνηση Μεταξά να περάσει σε ανοιχτή επίθεση ενάντια στην εργατική τάξη με χιλιάδες συλλήψεις την ίδια μέρα και να κηρύξει τη γνωστή πια Μεταξική δικτατορία της 4ης Αυγούστου.

β) *Οργανωτικο-τεχνικά*: Αποδειχνεται ότι το κόμμα είναι ολοκληρωτικά απροετοίμαστο οργανωτικο-τεχνικά. Απ' τις πρώτες κιόλας μέρες σχεδόν όλα τα καθοδηγητικά στελέχη του κόμματος πιάνονται, οι κομματικές οργανώσεις

παραλύουν. Ο ίδιος ο Ζαχαριάδης που η διαφύλαξή του είναι πολιτικό ζήτημα πιάνεται μέσα σε λίγες μέρες και σε συνέχεια διαδοχικά πολλά από τα μέλη του ΠΓ και της ΚΕ του κόμματος. Πρέπει το κόμμα να εξετάσει κι αυτό το πρόβλημα και να δει αν είναι μονάχα ένα δίπλωμά του μπροστά στις επικείμενες δυσκολίες και για ν' αποφεύγει τις δικές του ευθύνες για ό,τι παραπέρα συμβαίνει μέσα στο κόμμα και το κίνημα.

Άλλο γεγονός εξίσου σοβαρό είναι: οι περισσότεροι από τους συνεργάτες του που ο ίδιος διάλεξε αποκαλύπτονται κατά την περίοδο της δικτατορίας ύποπτοι, τιποτένιοι, τα διπλώνουν με τις αισχρές δηλώσεις μετανοίας που κάνουν, τη στιγμή που τα απλά μέλη και στελέχη του κόμματος αντέχουν στα ανήκουστα χιτλερικά βασανιστήρια των Ασφαλείων και στις φυλακές και τα ξερονήσια κρατάνε ψηλά τη σημαία του κόμματος. Μια επισταμένη μελέτη από μέρους του κόμματος των ανθρώπων που διάλεξε ο Ζαχαριάδης για συνεργάτες του και ξεχωριστά κείνων που με την πρώτη κιάλας δοκιμασία πρόδωσαν, πέρασαν ανοιχτά στην υπηρεσία της Ασφάλειας (Μουτούκας, Τυρίμιος, Μιχαηλίδης κ.ά.) θα μπορεί ν' αποδείξει ότι αυτοί οι προδότες ήταν χαφιέδες και απ' τα πριν και η εκλογή τους δεν ήταν τυχαία από τον Ζαχαριάδη.

γ) *Κομματικά*: Ένα σοβαρότατο πρόβλημα κομματικό και πολιτικό ζήτημα ηθικής τάξης μέσα στο κόμμα – στην καθοδήγησή του που είναι ζήτημα προσωπικής ακεραιότητας του Γραμματέα ενός κόμματος, είναι το ζήτημα της 6ης Ολομέλειας. Εδώ αποκαλύπτεται η αντικομματική φυσιογνωμία του Ζαχαριάδη με μια πρωτόφαντη στα κομματικά χρονικά απάτη. Απάτη που αποκαλύπτει τον Ζαχαριάδη σαν τυχοδιώκτη ολκής, χωρίς όμως ν' απαλλάσσει και τους συνεργάτες του που ξέρουν και καλύπτουν αυτή την απάτη. Πρόκειται για τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στα 1934 που καθορίζουν το χαρακτήρα της επικείμενης επανάστασης στη χώρα μας. Ο Ζαχαριάδης όχι μόνο δεν παίρνει μέρος στην επεξεργασία αυτού του ντοκουμέντου που γίνεται απ' την ΚΔ αλλά έχει και αντίθετες απόψεις. Κι όμως ολάκερα χρόνια τονίζεται μέσα στο κόμμα, εξαπατιέται το κόμμα ότι είναι δικό του έργο.

Πέρασαν σύντροφοι 20 ολάκερα χρόνια απ' τα γεγονότα αυτά. Μόλις σήμερα τολμούν τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος να κοιτάξουν κατάματα στα ζητήματα αυτά, προσπαθούν να τα εξηγήσουν και σωστά να τα τοποθετήσουν. Η καθοδήγηση του κόμματος έχει υποχρέωση και καθήκον να εξετάσει αυτά με όλη τους τη σοβαρότητα και να φέρει στο Συνέδριο τα αποτελέσματα των ερευνών της. Και φυσικά όχι μόνο γι' αυτά.

3) Από το 1936 μέχρι το 1945 ο Ζαχαριάδης βρίσκεται στη φυλακή και με τον πόλεμο μεταφέρεται στη Γερμανία στο στρατόπεδο του Νταχάου. Το πώς και γιατί στάλθηκε στη Γερμανία και όλη αυτή η περίοδος πρέπει λεπτομερειακά να εξεταστεί από το κόμμα, να φωτιστεί. Παρόλο που λείπουν σχεδόν

ολότελα τα στοιχεία και είναι μόνο αυτά που ο ίδιος έχει δώσει στο κόμμα, εγώ θα επανέλθω στο ζήτημα αυτό παρακάτω.

Ας πάρουμε τώρα δυο συγκεκριμένα γεγονότα-ενέργειες του Ζαχαριάδη που γίνονται όταν βρίσκεται στην Κέρκυρα και στη Γενική Ασφάλεια της Αθήνας. Η πρώτη είναι: Ο Ζαχαριάδης από την Κέρκυρα βγάζει τον Μιχαηλίδη έξω με δήλωση μετάνοιας για να φτιάξει κόμμα φτάνοντας και μέχρι συνεργασία με τον Μανιαδάκη. Τι είδους κόμμα μπορούσε να φτιάξει ένας οποιοσδήποτε, με επαφή με την Ασφάλεια και αν ακόμη θα ήταν τίμιος άνθρωπος αυτός που παίρνει τέτοια εντολή, την απάντηση την έδωσε η ίδια η ζωή. Όμως εδώ έχει σημασία η νοστορία, ο τρόπος ενέργειας του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης βγάζοντας τον Μιχαηλίδη έξω ούτε καν βάζει ζήτημα να περάσει στην παρανομία, να εξαφανίσει τα ίχνη του και να δουλέψει παράνομα. Αλλά του βάζει καθαρά και ξάστερα: να συνεργαστεί ακόμα και με την Ασφάλεια. Τα αποτελέσματα είναι γνωστά. Και ούτε ήταν δυνατό να γίνει και διαφορετικά. Ήταν αστειό πράγμα η Ασφάλεια να μην παρακολουθεί βήμα προς βήμα, μέρα νύχτα την κάθε κίνηση του Μιχαηλίδη, αλλά πριν απ' όλα να μη μεταχειριστεί όλα τα μέσα για να τον μετατρέψει σε δικό της όργανο πέρα για πέρα. Για τον Μιχαηλίδη και για τον καθένα στη θέση του υπήρχαν δυο προκαθορισμένοι δρόμοι: είτε θα ξαναγύριζε στη φυλακή αν δεν τον είχαν ξεμπερδέψει είτε να γίνει χαφιάς, προδότης. Ήταν προκαθορισμένο ότι μια τέτοια αποστολή όχι μόνο δεν μπορούσε να έχει κανένα πρακτικό αποτέλεσμα προς όφελος του κόμματος και εκ των προτέρων ήταν καταδικασμένη, αλλά και οι ζημιές και συγχύσεις που θα δημιουργούσαν το ίδιο ήταν προκαθορισμένες. Πώς λοιπόν ένα τέτοιο απλό πράγμα δεν το έπαιρνε υπόψη του ο «Πάνσοφος» γραμματέας του κόμματος Ζαχαριάδης είναι «μυστήριο» «ακατανόητο». Μήπως δεν το καταλάβαινε όλο αυτό το πρόβλημα; Είναι πολύ αμφίβολο. Και θα ήταν πολύ υποτιμητικό για τη νοημοσύνη του Ζαχαριάδη αν λέγαμε ότι δεν το καταλάβαινε. Άλλωστε και ο ίδιος ο Ζαχαριάδης δε θα δεχόταν ένα τέτοιο χαρακτηρισμό, θα αγανακτούσε ότι τον αδικούμε για το αλάνθαστό του, το δαιμονικό του. Εγώ τουλάχιστον από την πλευρά μου μια τέτοια αδικία δεν μπορώ να του την κάνω. Συνεπώς το καταλάβαινε. Όμως ας δούμε την υπόθεση πότερο ουσιαστικά.

Και πρώτα απ' όλα πρέπει να δούμε την περίοδο που βγαίνει έξω ο Μιχαηλίδης. Βρισκόμαστε στις παραμονές του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου. Τα λαϊκά επαναστατικά και εθνικοαπελευθερωτικά κινήματα αναπτύσσονται. Δεν μπορούν να μην αρχίσουν να ξεπηδάν και γνήσιες ξεκαθαρισμένες κομματικές οργανώσεις σε χώρες και σαν τη δική μας με πλούσιο κίνημα και παραδόσεις παρά και ενάντια στη θέληση της άρχουσας τάξης και των πρακτόρων της. Συνεπώς μια απ' τις πιο επείγουσες φροντίδες της άρχουσας τάξης

και υπηρεσιών της είναι να δημιουργεί ψεύτικες, πρακτοριακές κομμουνιστικές οργανώσεις σαν κυματοθραύστης μέσα στο εργατικό κίνημα.

Η περίπτωση λοιπόν με τον Μιχαηλίδη είναι μια κλασική ενέργεια που εκπληρώνει αυτούς τους πόθους και επιδιώξεις της Ασφάλειας. Αυτό εξάλλου το γεγονός το απέδειξε η ζωή και κάθε άλλη εκδοχή είναι κάλυψη, δικαιολογία μιας πράξης αντεπαναστατικής που βαρύνει ολοκληρωτικά και προσωπικά τον Ζαχαριάδη.

Η *δευτέρα σοβαρή* ενέργεια είναι το γράμμα του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του λένε: το πανεθνικό κίνημα, το κίνημα του ΕΑΜ στη χώρα μας οφείλεται στο γράμμα του Ζαχαριάδη. Η υπερφυσική ιδιότητα στο γράμμα ταυτόχρονα και η υποκειμενική εξήγηση που δίνει στο γεγονός αυτό –εθνικοαπελευθερωτικό μας κίνημα– είναι μια σκόπιμη αντιμαρξιστική-αντιλενινιστική θολούρα που κατάφεραν να δημιουργήσουν. Όμως θα μπορούσαμε αμέσως ν' αντιτάξουμε σ' αυτό το επιχείρημα μια άλλη όψη του ζητήματος. Το πανεθνικό-παλλαϊκό ξεσηκώμα του λαού μας το οργάνωσε και το καθοδήγησε το ΚΚΕ. Αυτός ο περιλαμπρος αγώνας του λαού μας κατέληξε στη συνθηκολόγηση. Υποτάχθηκε χωρίς όρους στους Άγγλους και την αντίδραση. Σου ερχεται λοιπόν η σκέψη ότι η καθοδήγηση του κόμματος –χωρίς τον Ζαχαριάδη– πιστά ακολούθησε, τουλάχιστο στο σημείο αυτό, τις υποδείξεις του Ζαχαριάδη που γίνονται στο γράμμα του, όπου λέει: «στον πόλεμο αυτό του τον διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά όλοι μας πρέπει να δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις, χωρίς επιφύλαξη». Έτσι λοιπόν έχουμε από τη μια το τεράστιο λαϊκό μας κίνημα που είναι γέννημα των αντικειμενικών συνθηκών, οργάνωνεται και καθοδηγείται από το κόμμα μας. Από την άλλη πιστή εφαρμογή μιας θέσης υποταγής που ο Ζαχαριάδης έχει βάλει με το γράμμα του και η καθοδήγηση δεν καταφέρνει ν' απαλλαχθεί απ' αυτή σ' όλο το διάστημα της τετραετίας. Ο Ζαχαριάδης έχει μια διαβολεμένη ειλικρίνεια και συνέπεια στη 12η Ολομέλεια στα ζητήματα αυτά και πολύ σωστά λέγει ότι κι αυτός το ίδιο θα είχε κάνει αν ήταν στην Ελλάδα. Όμως γι' αυτά παρακάτω.

Το πρόβλημα είναι τώρα να δείξουμε τα πρώτα στοιχεία, ν' αξιολογήσουμε κι αυτό το ντοκουμέντο του Ζαχαριάδη που είναι ένα απ' αυτά που πέρασαν χωρίς να μπορεί το κόμμα μας να εμβαθύνει έγκαιρα στο περιεχόμενό τους, να τ' αποκαλύψει στα μέλη του το πραγματικό τους περιεχόμενο, γεγονός που θα έδινε στο κόμμα τη δυνατότητα ν' αποφεύγει τα σοβαρά του λάθη, λάθη αρχών που έκανε όπως αυτά της κατοχής. Όμως το πιο περιεργό είναι ότι κι αυτό το έκτρωμα με την αποθέωση που εμείς κάναμε ήταν ένα από τα ντοκουμέντα που δημιούργησαν το θρύλο-είδωλο Ζαχαριάδη.

Ο Ζαχαριάδης στο Νταχάου. Τίποτα το σόλικο (...) δε θα μπορούσε να υπάρχει κι ούτε τα μέλη του κόμματος και τα στελέχη είχαν σκεφτεί ποτές για-

τι ο Ζαχαριάδης βγήκε γερός από το Νταχάου. Όλοι μας σκεφτόμασταν γι' αυτόν και πόθος μας ήταν να βγει γερός και να βρεθεί κοντά μας, καθοδηγητής μας. Για τη δράση του Ζαχαριάδη από τη μέρα που ήρθε στην Ελλάδα θα μιλήσουμε γιατί είναι γενικότερο πρόβλημα. Όμως και λόγω αυτής της δράσης, αλλά και των ανησυχιών που ο ίδιος εκδηλώνει στις ατομικές του συζητήσεις μόνος του ο Ζαχαριάδης δημιουργεί την ανάγκη να τοποθετησει το κόμμα αυτό το πρόβλημα και να το εξετάσει.

Ας πάρουμε μερικά από τα πιο γνωστά. Ο Ζαχαριάδης στάλθηκε στη Γερμανία. Το γιατί αυτό θα μπορεί να το βρει το κόμμα όταν όλο το πρόβλημα Ζαχαριάδη θα το ερευνήσει ολοκληρωμένα. Όμως ο Ζαχαριάδης, γραμματέας του ΚΚΕ κάνει το διερμηνέα στους Γερμανούς στο στρατόπεδο που είναι. Τέτοιο ρόλο ούτε απλά μέλη του κόμματος δεν τον δεχόντουσαν και όσοι υποχρεώθηκαν μόνο ύστερα από απόφαση και εντολή την έκαναν αυτή τη δουλειά. Πώς ο Ζαχαριάδης δικαιολογεί αυτή του την ενέργεια: Απλούστατα δεν τη δικαιολογεί γιατί τη θεωρεί πολύ φυσική. Κι όμως ο Ζαχαριάδης δεν είναι ούτε εξωκομματικός ούτε και απλό μέλος του κόμματος είναι γραμματέας κόμματος, και το λιγότερο δημιουργεί ηθικό ζήτημα για ολόκληρο το κόμμα. Υστερα για τη στάση του στο στρατόπεδο λέγονται πολλά και μάλιστα υπάρχουν μέλη του κόμματος που κάνουν μαζί του στο στρατόπεδο που τη χαρακτηρίζουν σαν ύποπτη.

Όμως να μια χαρακτηριστική ομολογία του ίδιου. Τα τερατώδη, εγκληματικά λάθη της καθοδήγησης στην περίοδο της γερμανοφασιστικής κατοχής ο Ζαχαριάδης τα κάλυψε στη 12η Ολομέλεια στα 1945. Στα 1949 στην 5η Ολομέλεια προσπαθεί να βγάλει την ουρά του και να δικαιολογηθεί για την ύποπτη στάση του με χίλια αερολογήματα. Όμως είναι αξιοπρόσεκτο το παρακάτω: Για να δείξει ότι αυτός πάντα έβλεπε τον παράγοντα Αγγλία επικαλείται τη θέση που πήρε στο στρατόπεδο του Νταχάου. Λέγει: «στο στρατόπεδο εγώ ήρθα σε αντίθεση με την υποτυπώδη κομματική οργάνωση που υπήρχε γιατί υποστήριζα ότι βασικός κίνδυνος είναι η Αγγλία». Και δω ο Ζαχαριάδης πελαγωμένος όπως είναι, αντί να καλυφθεί αποκαλύπτεται και μάλιστα όπως είναι. Ο Ζαχαριάδης λοιπόν υποστηρίζει μια τέτοια θέση τη στιγμή που υπάρχει η αντιχιτλερική συμμαχία, με συμμετοχή της ΣΕ-Αμερικής-Αγγλίας και η διατήρηση αυτής της συμμαχίας είναι ο βασικός παράγοντας της νίκης. Και σε μας, σαν κόμμα, σα λαϊκοεπαναστατικό κίνημα καθόλου δεν έμπαινε ζήτημα να παλέψουμε ενάντια στους Άγγλους αυτή την περίοδο που θα σήμαινε διάσπαση αυτής της συμμαχίας, αλλά τα χτυπήματά μας να τα κατεύθυνουμε στην ίδια κατεύθυνση που χτύπαγαν και οι σύμμαχοι. Αυτό το γεγονός όχι μόνο δε μας εμπόδιζε ν' ακολουθήσουμε μια ξεκαθαρισμένη γραμμή ως αναφορά το εσωτερικό μας πρόβλημα που το βασικότερο ήταν μια λεύτερη, χωρίς εξαρ-

τήρεις ύπαρξη και εξέλιξη στη χώρα, σαν έθνος που ήταν και οι σκοποί του αντιφασιστικού αγώνα, αλλά και συγκεκριμένα-ξεκάθαρα να βάλουμε ζήτημα λαϊκής εξουσίας που στην πράξη είχε κιόλας πραγματοποιηθεί στην πορεία του αγώνα μας.

Η καθοδήγηση όμως του κόμματος ακολούθησε άλλη, αντίθετη πολιτική, πολιτική υποταγής στους Άγγλους και την αντίδραση, πολιτική εξάρτησης του εσωτερικού μας προβλήματος και της λαϊκής εξουσίας από την Αγγλία. Με τη θέση που παίρνει από τότε ο Ζαχαριάδης όχι μόνο προσπαθεί να προβοκάρει το ελληνικό κίνημα, αλλά και το συμμαχικό αγώνα. Μα ο Ζαχαριάδης ξέρει τι κάνει. Προσέχτε: Ο Ζαχαριάδης παίρνει αυτή τη θέση στο χιτλερικό στρατόπεδο. Μήπως θέλαν και τίποτα άλλο οι φασίστες από το γραμματέα του ΚΚΕ Ζαχαριάδη; Ούτε όμως εδώ τελειώνει το όλο ζήτημα.

Ο Ζαχαριάδης στο γερμανοφασιστικό στρατόπεδο παίρνει αυτή τη θέση ενάντια στους Άγγλους και κατακτητές στην Ελλάδα είναι οι Γερμανοί. Έρχεται στην Ελλάδα και γίνεται αγγλόφιλος γιατί κατακτητής στην Ελλάδα είναι οι Άγγλοι και ο γερμανικός φασισμός έχει κατατασκιστεί.

Στα 1949 παίρνει θέση ενάντια στους Άγγλους γιατί στην Ελλάδα αφέντες είναι οι Αμερικάνοι και οι Άγγλοι έχουν ουσιαστικά διωχτεί. Τι σημαίνουν όλα αυτά; μου φαίνεται δεν είναι και τόσο μπερδεμένα εδώ τα πράγματα. Παρακάτω. Ο ίδιος ο Ζαχαριάδης δεν είναι και τόσο παύει να μιλάει για την περίοδο αυτή χωρίς να τον ρωτάν. Όταν, π.χ., διηγείται για τη ζωή του στο στρατόπεδο, όλο και στριφογυρίζει σε μερικά ζητήματα που σου προξενούν εξαιρετική εντύπωση. Λέγει: «οι Γερμανοί στα κρεματόρια καίγανε τους αδύνατους και ανίκανους για δουλειά. Τους γερούς δεν τους πειράζανε». Κατ' αυτόν τον τρόπο ο Ζαχαριάδης μόνος του θέτει πρόβλημα σωτηρίας του και λέγει ότι δεν τον σκότωσαν οι Γερμανοί γιατί αυτός ήταν γερός. Είναι σωστό αυτό; Όχι. Γιατί; Για τον απλούστατο λόγο ότι τα εκατομμύρια γυναίκοπαίδα, όμηροι, αιχμάλωτοι κλπ. που οι φασίστες καίγανε στα κρεματόρια ήταν άνθρωποι κατάγεροι και κατάντησαν σκελετοί, σκιές ανθρώπινες κάτω από το φασιστικό βούρδουλα και τη σκληρή δουλειά χωρίς τροφή, χωρίς ψωμί, ρακένδυτοι. Στην Ελλάδα οι γερμανοφασίστες ντουφέκιζαν εκατοντάδες και χιλιάδες φυλακισμένους και όμηρους αγωνιστές, πατριώτες, καίγαν ζωντανούς σε αχυρώνες πληθυσμό ολόκληρων χωριών. Κι αυτοί ήταν άνθρωποι κατάγεροι. Η πρωτάκουστη αυτή θεωρία του Ζαχαριάδη ολοκληρώνεται όταν ακούς τον Ζαχαριάδη να μιλάει για ανώτερο γερμανικό πολιτισμό, ανώτερη πολεμική τέχνη, στρατηγική και τακτική κλπ. Κι όμως γίνεται φανερό εδώ δεν πρόκειται για το γερμανικό λαό, αλλά για το χιτλερικό εθνικοσοσιαλιστικό πολιτισμό, για τη χιτλερική ανώτερη στρατηγική και τακτική που τους καρπούς της και η χώρα μας τους δοκίμασε όχι λιγότερο από άλλες χώρες και

λαούς που δοκίμασαν όλη τη βαρβαρότητα και ωμότητα του χιτλερικού πολιτισμού. Όταν ο γραμματέας του ΚΚΕ Ζαχαριάδης κατ' αυτόν τον τρόπο μιλάει το λιγότερο προκαλεί τους κομμουνιστές που στη δική τους καμπούρα δοκίμασαν τους καρπούς του χιτλερικού πολιτισμού, στα στήθια τους δεχόντουσαν τις δολοφονικές σφαίρες του χιτλεροφασισμού. Αν λοιπόν προσθέσουμε σ' αυτά τ' αμέτρητο μίσος του ενάντια στη ΣΕ θα δούμε ολόκληρο τον Ζαχαριάδη. Γι' αυτά αργότερα. Είναι αυτονόητο ότι το κόμμα μας θα πρέπει να μελετήσει την περίοδο αυτή ιδίως από το 1931-45 και θα μιλήσει στο Συνέδριό του.

5) Μια τέτοια έστω και φτωχή σκιαγραφία του Ζαχαριάδη ήταν σύντροφοι απαραίτητη για να μπορούμε να 'χουμε μια συνέχεια και να μπορούμε στην τελευταία δεκαετία που την εξέτασή της έβαλε σα σκοπό η 6η Ολομέλεια του κόμματός μας και ο Ζαχαριάδης χωρίς πια διακοπή είναι μέσα σ' όλα τα γεγονότα που στο κόμμα και στο λαϊκοεπαναστατικό κίνημα της χώρας μας διαδραματίζονται. Και φυσικά όχι μόνο τον Ζαχαριάδη σαν άτομο, αλλά την ίδια την καθοδήγηση του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Να δούμε κριτικά την πολιτική του κόμματός μας στα σοβαρά γεγονότα που διαδραματίζονται στη χώρα μας αυτή την περίοδο.

II

Είναι σ' όλους μας γνωστό ότι ο Ζαχαριάδης στη 12η Ολομέλεια κάλυψε όλα τα λάθη της καθοδήγησης του κόμματος την περίοδο αυτή και μόνο στα 1949 κάτω από μια αδυσώπητη ανάγκη αναγκάστηκε να μιλήσει γι' αυτά. Και θέλοντας να σκοτώσει μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια ανακήρυξε τον Σιάντο σα χαφιέ και υπεύθυνο όχι μόνο για τα λάθη κείνης της περιόδου, αλλά και θέλησε να δικαιολογήσει και στο δικό του σαμποτάζ του ένοπλου αγώνα στα 1946-1949. Ιδιαίτερα από το 1950 και δώθε πολλά ειπώθηκαν και γράφτηκαν για την περίοδο αυτή. Όμως δε θίχτηκαν καθόλου τα βασικά γεγονότα, γεγονότα που παίξαν καθοριστικό ρόλο στην πορεία του αγώνα μας.

Το πρώτο είναι η διαγωγή της οργάνωσης της Αθήνας με τον Μπαρτζιώτα επικεφαλής. Η οργάνωση της Αθήνας στις 12-14 του Οκτώβρη 1944 είχε όλη τη δυνατότητα και τα μέσα να καταλάβει την εξουσία ουσιαστικά. Αυτό το γεγονός θα είχε σαν αποτέλεσμα ν' ανατρέψει όλα τα σχέδια των Άγγλων και της αντίδρασης και θα σταθεροποιούσε την εξουσία τη λαϊκή σ' ολόκληρη την Ελλάδα που ο λαός την είχε στα χέρια του. Αντίδραση και Άγγλοι θα είχαν βρεθεί μπροστά σε τετελεσμένα γεγονότα και η περιβόητη κυβέρνηση με τον Παπανδρέα θα βρισκόταν στα χέρια του λαού και θα της είχε κοπεί κάθε όρεξη ν' αρπάξει, να καταπατήσει τα λαϊκά δίκαια και κατακτήσεις.

Το δεύτερο είναι ο Δεκέμβρης. Ο Δεκέμβρης ήταν μια πρόκληση, μια οργανωμένη προβοκάτσια αντίδρασης και Άγγλων, πρόσχημα για επίθεση ενάντια στις λαϊκές κατακτήσεις κλπ. Σ' αυτήν την προβοκάτσια εμείς συρθήκαμε και δώσαμε τη δυνατότητα επέμβασης με τα γνωστά αποτελέσματα. Μέχρι σήμερα υποστηρίζουμε ότι αυτή η επέμβαση συνεπώς και ο Δεκέμβρης ήταν αναπόφευκτα γεγονότα.

Ήταν όμως αναπόφευκτη αυτή η επέμβαση; Κατά τη γνώμη μου όχι.

Παρά τη θέλησή τους οι Άγγλοι δεν μπορούσαν να επέμβουν, αν εμείς δεν είχαμε πατήσει την πεπονόφλουδα. Δεν μπορούσαν να επέμβουν έτσι ξεσίπωτα και λόγω των συνθηκών που υπήρχαν στη χώρα μας και λόγω των συνθηκών σε διεθνή κλίμακα που είχαν δημιουργηθεί λόγω των αποφασιστικών νικών του κόκκινου στρατού. Γεγονός είναι ότι ο Δεκέμβρης μας στέρησε από την άμεση συμπαράσταση της Σοβιετικής Ένωσης που ανεπιφύλακτα βρισκόταν στο πλευρό της Ελλάδας και ήταν η εγγύηση της ανεξαρτησίας μας και της λαϊκής εξουσίας.

Ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο τρόπος καθοδήγησης του αγώνα του Δεκέμβρη έπαιξε εξαιρετικό ρόλο στην όλη έκβαση του αγώνα. Γιατί αν σωστά οργανωνόταν και καθοδηγούνταν η ένοπλη αυτή σύγκρουση στη διάρκειά του – μια που δεχτήκαμε την πρόκληση και αποφεύγοντας τα σοβαρά πολιτικά και στρατιωτικά λάθη, όχι μονάχα θα μπορούσαμε ν' αποφύγουμε το αίσχος της Βάρκιζας που ήταν αποτέλεσμα πανικού και ανικανότητας της ηγεσίας, αλλά με μια παράταση της ένοπλης πάλης μέχρι το τέλος του πολέμου, να φτάσει και στη λαϊκή νίκη. Νομίζω ότι είναι αναγκαίο για το κόμμα μας να μελετήσει ακόμα πιο επισταμένα το πρόβλημα «Δεκέμβρης» γιατί η σωστή τοποθέτηση του όλου προβλήματος θα μας δώσει τη δυνατότητα να μελετήσουμε ακόμα πιο συγκεκριμένα και τη μετέπειτα περίοδο που μας οδήγησε στην ένοπλη πάλη του 1946-1949.

Το ίδιο φυσικά και για τη Βάρκιζα για να πάψει να γίνεται η ατέλειωτη και κάθε φορά τοποθέτηση αυτών των ζητημάτων. Συνεπώς μπροστά στο κόμμα μπαίνει μέχρι το Συνέδριό του να εξετάσει και να δώσει ακόμη πιο συγκεκριμένα απάντηση σ' όλα τα γεγονότα της πενταετίας 1940-1945, να καταμερίσει ευθύνες πράγμα που θα βοηθήσει στη σωστή τοποθέτηση του όλου προβλήματος και θα δοθεί η δυνατότητα στο κόμμα μας σωστά να αξιοποιήσει την πείρα του παρελθόντος.

III

Είναι ζήτημα ηθικής τάξης για το κόμμα μας να ξεκαθαρίσει τα όσα συνέβησαν στο Μπούλκες. Εκεί γίναν εγκλήματα, όργια. Το κόμμα πρέπει ν' απο-

καλύψει και να ξεσκεπάσει ποιοι ευθύνονται για την κατάσταση στο Μπούλ-
κες και να καταμερίσει ανάλογα ευθύνες.

IV

Το κόμμα πρέπει να εξετάσει και να δώσει συγκεκριμένη απάντηση για τον
Άρη, Σιάντο, Ζεύγο, Καραγιώργη, Πλουμπίδη και άλλους και να τους αποκα-
ταστήσει.

V

Σύντροφοι.

Προτού αρχίσω να εκθέσω τις σκέψεις μου για την πολιτική που ακολού-
θησε η καθοδήγηση του κόμματος στη δεκαετία 1945-1956 περίοδο που έβα-
λε υπό εξέταση η 6η Ολομέλεια πρέπει να πω τούτο: Εγώ παρά τη θέλησή μου
δεν πήρα μέρος στην 6η Ολομέλεια. Συμφωνώ με τις αποφάσεις της 6ης Ολο-
μέλειας σα βάση και ξεκίνημα για την επαναφορά στο κόμμα μας των λενι-
στικών αρχών στην κομματική μας ζωή, σα βάση και ξεκίνημα για το ξεκαθά-
ρισμα του κόμματός μας, σαν αρχή για να μπορεί το κόμμα να δει κριτικά και
αυτοκριτικά τα λάθη του, γιατί μόνο έτσι θα μπορεί να χαράξει και σωστή γραμ-
μή που πρέπει να έχει στο μέλλον. Όμως θα ήταν λάθος να πούμε ότι η 6η Ολο-
μέλεια όλα τα είδε, όλα τα 'λυσε και όλα τώρα είναι καλά και άγια. Το κόμμα
μας έχει πολλά ακόμα να κάνει για να μπορεί να ξεκόψει αποφασιστικά από
τις ολέθριες συνέπειες, την κληρονομιά του παρελθόντος. Μπροστά στο κόμ-
μα μας στέκουν σοβαρά προβλήματα για μελέτη, για λύση. Τα κυριότερα εί-
ναι:

1) Το κόμμα μας μέχρι το Συνέδριό του πρέπει να μελετήσει ακόμα πιο βα-
θιά και να φωτίσει μαρξιστικο-λενινιστικά όλα τα λάθη όχι μόνο της τελευταί-
ας δεκαετίας, αλλά κι όλης της περιόδου, από την έκκληση της ΚΔ και δώθε
από το 1931-1956.

2) Άμεσο πρόβλημα, όπως εξάλλου και η εισήγηση το έβαλε είναι το πρό-
βλημα της Ελλάδας.

Ακόμα πιο σοβαρό όμως απ' όλα, το πρωταρχικό που προϋποθέτει και τη
λύση όλων των άλλων προβλημάτων είναι το πρόβλημα της ίδιας της καθο-
δήγησης. *Σ' αυτό το ζήτημα εγώ θα σταθώ παρακάτω.*

Και τώρα για την τελευταία δεκαετία 1945-1956.

Αυτή η δεκαετία είναι μια περίοδος που είναι γιομάτη με πλούσια γεγονό-
τα στη ζωή και τη δράση του κόμματός μας, του λαικοεπαναστατικού μας κι-
νήματος, όχι λιγότερο από την πενταετία του 1940-1945. Τη δεκαετία αυτή

δεν μπορούμε να τη δούμε και σωστά να την τοποθετήσουμε αν δε δούμε, αν δεν αναφερθούμε για την προηγούμενη περίοδο έστω και με τη μορφή που θα προσπαθήσω να την κάνω.

Ποια είναι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κληρονομιάς που αφήνει στο κόμμα μας η πενταετία 1941-1945.

1) Εργατική τάξη ενωμένη και οργανωμένη στις συνδικαλιστικές της οργανώσεις με γερές κομματικές βάσεις.

2) Δυνατό παλλαϊκό (ΕΑΜ) που αγκαλιάζει την πλειοψηφία του λαού μας.

3) Μαζική οργάνωση νεολαίας ΕΠΟΝ.

4) Μαζικό κομμουνιστικό κόμμα, παρά το σε ορισμένο βαθμό αρνητικό ρόλο που παίζει η κοινωνική του σύνθεση και χρειάζεται διαρκής δουλειά ανοικοδόμησής του, γερές κομματικές οργανώσεις και γερό κομματικό ακτίφ παλιό και νέο που αναδειχτηκε στους μαζικούς αγώνες, στην επανάστασή μας.

5) Τεράστια πείρα θετική και αρνητική της πενταετίας.

6) Συνθήκες ευνοϊκές για επικείμενους νέους αγώνες, συνθήκες που δημιουργήθηκαν μ' ένα πολύ ξεκάθαρο διαχωρισμό των κοινωνικών δυνάμεων στην περίοδο του πολέμου και της κατοχής και του λαικοεπαναστατικού μας ένοπλου αγώνα εσωτερικά (εργατική τάξη, η αγροτιά, η πλειοψηφία του εργαζόμενου λαού από τη μια και οι δυνάμεις της μαύρης αντίδρασης και εθνοπροδοτικής μεγαλοαστικής εκμεταλλεύτριας τάξης και την ξενική αγγλική κατοχή από την άλλη). Έτσι εσωτερικά. Μετά τον πόλεμο δημιουργία του δυνατό ο σοσιαλιστικού στρατοπέδου με επικεφαλής τη Σ. Ένωση και γερό εργατικό και παλλαϊκό κίνημα στις χώρες του καπιταλιστικού στρατοπέδου εξωτερικά.

7) Καθοδήγηση του κόμματος –στην κορυφή του, στο ΠΓ– που τη βαρύνουν τα βαριά του λάθη και της γερμανοφασιστικής κατοχής και τα προηγούμενα με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Τέτοιες λοιπόν είναι οι συνθήκες μετά τον πόλεμο.

Στα 1945 ο Ζαχαριάδης ήρθε στην Ελλάδα και τον δέχτηκε το κόμμα μας σα μεσσία και τον τοποθέτησε στην κορυφή του.

Πρέπει να πούμε ανοιχτά σήμερα στην Ολομέλειά μας ότι δεν ήταν όσο πρέπει πετυχημένος ο χαρακτηρισμός της όλης πολιτείας της διαγωγής του Ζαχαριάδη σα μια παρέκκλιση εξτρεμιστική. Τώρα πρέπει να προσθέσουμε με μια βαθύτερη μελέτη των λαθών του Ζαχαριάδη και με όσα στοιχεία μπαίνουν υπόψη του κόμματος ότι πρόκειται για μια τυχοδιωκτική πολιτική.

Πρέπει επίσης αποφασιστικά να δούμε τη διαφορά της προσωπολατρίας που υπάρχει σ' αυτό που έγινε στο κόμμα μας και σ' άλλα κόμματα.

Για μένα υπάρχουν πάρα πολλά ερωτηματικά ως προς τον Ζαχαριάδη πράγμα που πηγάζει από τη φύση των «λαθών» που γίναν στο δικό μας κόμ-

μα, λάθη που είναι δύσκολο να τα κατατάξει κανένας σε μια συνηθισμένη κατηγορία εκδηλώσεων που συνηθίσαμε να την εκφράζουμε στο κόμμα, στο κομματικό μας λεξιλόγιο που φυσικά δεν είναι μια απλή φράση, όπως, π.χ., εξτρεμισμός, δεξιός ομορτισμός κλπ. αλλά ολόκληρες έννοιες.

Ας πάρουμε σύντροφοι σειρά από θέσεις του:

1) Σε ποια κατηγορία πρέπει να καταταχθεί η θέση για τη στρατιωτική κατάληψη αλβανικού εδάφους; Εδώ δηλ. πρόκειται για κατάληψη εδάφους από ένα λαϊκοδημοκρατικό κράτος που στην εξουσία βρίσκεται το ΚΚ και προσάρτηση αυτού του εδάφους στην Ελλάδα που στην εξουσία βρίσκεται η τάξη των καπιταλιστών και με Άγγλους αφέντες. Τι σχέση λοιπόν έχει μια τέτοια θέση με το μαρξισμό-λενινισμό, με λάθη κλπ.

Εδώ σύντροφοι έχουμε έναν ξέφρενο σοβινισμό, άρνηση αρχών του μαρξισμού-λενινισμού, άρνηση προγραμματικών αρχών του κόμματος. Στο μεταξύ ξέρουμε ότι για το λαϊκοδημοκρατικό κράτος της Αλβανίας ενδιαφέρονται οι Λαϊκές Δημοκρατίες, η ίδια η Σ. Ένωση και κάθε πολεμική ενέργεια ενάντια της θα προκαλέσει πόλεμο και είναι περίοδος που τη μεταδεκεμβριανή αντίδραση με την καθοδήγηση των Άγγλων έχει πιάσει μια χωρίς προηγούμενο ακράτητη πολεμική υστερία με το σύνθημα: Σόφια-Μόσχα-Κατοχή!!! Δεν είναι λοιπόν αυτή η θέση πέρα για πέρα αντιδιεθνιστική, αντισοβιετική, τυχοδιωκτική και η καθοδήγηση του κόμματος τη μετατρέπει σε απολογητή του διεθνούς ιμπεριαλισμού; Ειπώθηκε ότι ήταν λάθος σοβαρό και ο Ζαχαριάδης έκανε «αυτοκριτική».

Έκανε λάθος το κόμμα που αβασάνιστα έκανε δεκτή την «αυτοκριτική» του Ζαχαριάδη.

2) Η θέση που μπαίνει στη 12η Ολομέλεια με τους περιφημούς πόλους. Εδώ πια έχουμε έναν ολοκληρωμένο προσανατολισμό της πολιτικής του κόμματός μας προς την ιμπεριαλιστική Αγγλία από την οποία και ζητάμε να υπερασπιστεί την Ελλάδα από τον από Βορρά «κίνδυνο», δηλ. από τη Σ. Ένωση και τις χώρες της Λαϊκής Δημοκρατίας. Ότι η θέση αυτή καλύπτεται με μπόλικη και ακαταλαβίστικη φλυαρία δεν αλλάζει την ουσία του ζητήματος που είναι θέση πέρα για πέρα αντισοβιετική, τυχοδιωκτική, τροτσκιστική. Εξάλλου αυτό είναι και το νόημα και το ανομολόγητο περιεχόμενο της θέσης που παίρνει ο Ζαχαριάδης για τα λάθη της καθοδήγησης στην περίοδο της κατοχής.

Ο Ζαχαριάδης καλύπτει αυτά τα λάθη, εγκρίνει την πολιτική της ηγεσίας του κόμματος που είναι πολιτική υποταγής στους Άγγλους και την αντίδραση. Ότι ο λαός είχε την εξουσία σ' ολόκληρη την Ελλάδα και την έχασε, ο Ζαχαριάδης δε θέλει να το ξέρει αυτό. Ότι την εξουσία ο λαός την έχασε γιατί ο Μπαρτζιώτας που είναι γραμματέας της Αθήνας και μέλος του ΠΓ δεν κατάλαβε την εξουσία στις 12-14 του Οκτώβρη στην Αθήνα, ο Ζαχαριάδης ούτε θέ-

λει ν' ακούσει κουβέντα. Αντίθετα λέγει «η γραμμή του κόμματος ήταν βασικά σωστή κι αν ήμουνα κι εγώ εδώ τίποτα περισσότερο δε θα μπόραγα να κάνω».

Και συνεχίζει όχι μόνο την ίδια πολιτική αλλά και προσπαθεί να την υποστηρίξει ακόμα πιο πολύ.

Η θέση που παίρνει ο Ζαχαριάδης απέναντι στα λάθη της καθοδήγησης στην πενταετία του 1940-1945 είναι εγκληματική πριν απ' όλα απ' το γεγονός ότι ο Ζαχαριάδης στην ουσία δικαιώνει την πολιτική του αγγλικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα, δικαιώνει την αγγλική επέμβαση στην Ελλάδα και το Δεκέμβρη. Μήπως λοιπόν οι Εγγλέζοι και η αντίδραση θέλανε τίποτα περισσότερα απ' αυτό; Πώς λοιπόν πρέπει να χαρακτηρίσουμε και αυτό το «λάθος» του Ζαχαριάδη;

3) Οι εκλογές και η αποχή. Εδώ λοιπόν έχουμε πάλι ένα «λάθος». Κι αυτό το «λάθος» πολύ το θέλουν και το επιδιώκουν οι Εγγλέζοι και η αντίδραση. Εμείς τους την κάναμε κι αυτή τη χάρη. Δεν πήραμε μέρος στις εκλογές. Το «λάθος» αυτό είναι ακόμα πιο σοβαρό πριν απ' όλα γιατί μας είχαν πει κιόλας, μας είχαν υποδείξει αδελφά κόμματα στα πλαίσια των διεθνιστικών τους υποχρεώσεων ότι θα είναι λάθος αν δεν πάρουμε μέρος στις εκλογές, ότι πρέπει να πάρουμε μέρος στις εκλογές. Ο Ζαχαριάδης σύντροφοι όχι μονάχα επιμένει και φτιάχνει αυτό το «λάθος», αλλά και εξαπατά ολόκληρο το κόμμα. Κρύβει απ' το κόμμα ότι υπάρχει τέτοια υπόδειξη, δε λέγει στο κόμμα ότι ο σ. Παρτσαλίδης διαφώνησε στο ΠΓ και επέμενε να πάρουμε μέρος στις εκλογές.

4) Έχουμε ακόμα ένα πολύ σοβαρό «λάθος» που δεν είναι και τόσο γνωστό στο κόμμα.

Ο Ζαχαριάδης στη στρατιωτική-πολιτική σύσκεψη που γίνεται στη 2η Ολομέλεια βάζει θέση ένοπλης εξέγερσης και άμεσης κατάληψης της εξουσίας στις μεγάλες πόλεις. Δηλ. ο Ζαχαριάδης προτείνει ένα είδος πραξικοπήματος όπως εκείνα που έχει συνηθίσει η Ελλάδα, τα στρατιωτικά πραξικοπήματα των στρατηγών.

Η πραγματοποίηση μιας τέτοιας ενέργειας θα ήταν πέρα για πέρα τυχοδιωκτισμός και θα είχε σαν αποτέλεσμα το άμεσο τσάκισμα όχι μόνο του πραξικοπήματος αλλά και του λαϊκού μας κινήματος. Είναι καθαρό ότι μια τέτοια ενέργεια μόνο τους Άγγλους και την αντίδραση θα εξυπηρετούσε και θα ολοκλήρωνε το έργο που οι Άγγλοι και αντίδραση άρχισαν το Δεκέμβρη, αν δεν είχε και προθέσεις γενικότερες. Αυτή λοιπόν η πρόθεση του Ζαχαριάδη ματαιώθηκε χάρις στην επέμβαση μερικών συντρόφων που αντέδρασαν στη θέση αυτή του Ζαχαριάδη. Πώς πρέπει να χαρακτηρίσουμε κι αυτό το «λάθος»;

Αυτά σύντροφοι είναι μια πρώτη γκρούπα «λαθών» του Ζαχαριάδη στο μικρό χρονικό διάστημα που αναφερθήκαμε. Έχουμε παραπέρα και άλλα όπως θα δούμε.

Όμως επειδή ένα απ' τα «λάθη» αυτά έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην παρατέρα πορεία του κινήματός μας, προτού ο αγώνας μας πάρει την ένοπλη του μορφή ας δούμε αυτό το λάθος πιο αναλυτικά. Είναι το «Λάθος» της αποχής.

Ο Δεκέμβρης δεν έδωσε τ' αποτελέσματα που επιδίωκαν οι Άγγλοι και η αντίδραση. Μετά το Δεκέμβρη η αντίδραση και αγγλική επέμβαση και κατοχή δεν κατάφεραν να υποτάξουν το ελληνικό λαικοεπαναστατικό μας κίνημα, δεν κατάφεραν ν' αφαιρέσουν τον παλλαϊκό του χαρακτήρα και να το απομονώσουν στα πλαίσια ενός άμαζου κινήματος. Όμως η αντίδραση που βρίσκεται στην εξουσία, όλη της η προσπάθεια αποβλέπει στο να ξεμπερδέψει με το κίνημα αυτό σαν παλλαϊκή πολιτική δύναμη. Η μεταβαρκιζιανή κατάσταση που δημιουργεί δικαιολογείται με το πρόσχημα για απόπειρα βίαιης κατάλυσης της «νόμιμης» εξουσίας που προέκυψε από τις Συμφωνίες του Λιβάνου και της Καζέρτας και το πρόσχημα σφαγών-αγριοτήτων του Δεκέμβρη. Δικαιολογείται με το πρόσχημα ότι το ΚΚ Ελλάδας προετοιμάζει τον «τρίτο γύρο». Το επίμαχο ζήτημα της στιγμής είναι, το ποιος είναι ο υπεύθυνος των γεγονότων του Δεκέμβρη και το κόμμα μας είναι υποχρεωμένο να ξεσκεπάσει και να δείξει στην πράξη ότι ο Δεκέμβρης, ο εμφύλιος πόλεμος οργανώθηκε απ' τους Άγγλους και την αντίδραση για ν' αφαιρεθεί η εξουσία από το λαό που ουσιαστικά βρίσκεται στα χέρια του λαού μετά τον πόλεμο σ' ολόκληρη την Ελλάδα εκτός της Αθήνας, λόγω της υποταγής της πολιτικής του κόμματος στην Αγγλική πολιτική, λόγω ανικανότητας της καθοδήγησης. Να δείξει ότι οι Άγγλοι και η αντίδραση είναι υπεύθυνοι για τον εμφύλιο πόλεμο. Να δείξει ότι αυτοί οργανώνουν ξανά εμφύλιο πόλεμο και παραβιάζουν τη συμφωνία της Βάρκιζας. Κι ένας τρόπος σοβαρός για να μπορεί αυτό να το πετύχει ήταν οι εκλογές. Μήπως μέχρι εδώ τελειώνει η σημασία των εκλογών; Όχι σύντροφοι. Είναι αναμφισβήτητο ότι το ΕΑΜ διέθετε τη λαϊκή πλειοψηφία και ύστερα από το Δεκέμβρη. Όμως λόγω της ξένης κατοχής και το ότι ο κρατικός μηχανισμός βρίσκεται στα χέρια της φασιστικής αντίδρασης, το ΕΑΜ αναμφίβολα θα αναδείχονταν σα συνασπισμός κομμάτων η μεγαλύτερη πολιτική δύναμη σε σύγκριση με τ' άλλα δυο αστικά κόμματα, παρμένα χωριστά. Συνεπώς η συμμετοχή μας στις εκλογές και στην περίπτωση έκφρασης της λαϊκής πλειοψηφίας υπέρ του ΕΑΜ και στην περίπτωση που θ' αναδείχονταν το ΕΑΜ ο μεγαλύτερος πολιτικός συνασπισμός της χώρας, θα δημιουργούσε τις αναγκαίες προϋποθέσεις για ομαλές εξελίξεις, για ειρηνική δημοκρατική λύση του εσωτερικού μας προβλήματος. Την τέτοια εξέλιξη θα την είχε επιβάλλει το δυνατό παλλαϊκό μας κίνημα, αλλά και η πίεση, η συμπάρσταση του διεθνούς δημοκρατικού στρατοπέδου. Συνεπώς η αντίδραση και η ξένη κατοχή θα υποχρεώνονταν όχι μόνο σε μια ανοχή, αλλά και να αναγκάζονταν να υποκύψουν

στην παραπέρα δημοκρατική εξέλιξη και λύση του εσωτερικού μας προβλήματος. Όμως ας δούμε και από μια άλλη πλευρά το ζήτημα, μια άλλη πιθανή πορεία των γεγονότων που θα ήταν: η ξένη κατοχή και ο μοναρχοφασισμός δε θα παρέδιναν την εξουσία στο λαό και ούτε για πολύ καιρό θα ανέχονταν την ύπαρξη ενός τέτοιου γερού συνασπισμού. Συνεπώς ο δρόμος που θ' ακολουθούσε θα ήταν ο δρόμος των αντιλαϊκών λύσεων και η ακύρωση των εκλογών πιθανόν και δικτατορία ή σύγκληση της Βουλής για ορισμένο χρόνο με ίδιες αντιλαϊκές λύσεις μετέπειτα. Και στις δυο περιπτώσεις το κίνημά μας δεν είχε να ζημιώσει. Στην πρώτη θα είχαν επιτευχθεί άμεσα οι επιδιώξεις της συμμετοχής μας στις εκλογές και θα δικαιωνόταν πέρα για πέρα η πολιτική μας με αναπαραγωγή των δυνατοτήτων να παλέψει ο λαός μας ενάντια στην κατάλυση των κυριαρχικών του δικαιωμάτων. Στη δεύτερη θα μας δινόταν μαζί με τ' άλλα και η δυνατότητα να χρησιμοποιήσουμε το βήμα της Βουλής για το ξεσκέπασμα των προθέσεων της αντιλαϊκής φασιστικής αντίδρασης και κατοχής και με σχετική ευχέρεια να διαλέξουμε τρόπο και χρόνο δράσης μέχρι και ένοπλα, πάντα με μπουσούλα την εσωτερική και εξωτερική κατάσταση.

Ακριβώς γι' αυτούς τους λόγους που αναφέραμε, το ζήτημα των εκλογών της 31 του Μάρτη απαντάει εξαιρετική σημασία σα μέσο για το πέρασμα του αγώνα μας σε ανώτερη μορφή πάλης, την ένοπλη, όπως και για την αντίδραση, που πετυχαίνοντας την αποχή του ΕΑΜ από τις εκλογές, πετυχαίνει όχι απλώς την απομόνωση μας από τα πολιτικά πράγματα της χώρας, αλλά πετυχαίνει αυτή η αποφασιστική καμπή να πραγματοποιηθεί προς όφελος της κατοχής, και της αντίδρασης, πετυχαίνει τον ουσιαστικό καταλογισμό των ευθυνών του Δεκέμβρη στο ΕΑΜ, δικαιολογεί τη μεταβαρικιζανή κατάσταση και μετεκλογικά συνεχίζει με ακόμα μεγαλύτερη λύσσα το μεταβαρικιζανό καθεστώς.

Ποια λοιπόν συμπεράσματα πρέπει να βγάλουμε απ' όσα πιο πάνω εκθέσαμε;

1) Ότι όχι μόνο δυνατότητες ομαλής δημοκρατικής εξέλιξης υπήρχαν, αλλά και επιβαλλόταν ν' ακολουθήσουμε αυτόν το δρόμο της ομαλής δημοκρατικής εξέλιξης και λύσης του εσωτερικού μας προβλήματος, με την προϋπόθεση ότι θα παίρναμε μέρος στις εκλογές. Συνεπώς οι εκλογές παίξαν καθοριστικό ρόλο στην παραπέρα πορεία του κινήματός μας.

2) Η αποχή από τις εκλογές όχι μόνο δε βοήθησε και για την περίπτωση ένοπλης αντιπαράθεσής μας, αλλά δημιούργησε ακόμα μεγαλύτερες δυσκολίες, μας απομόνωσε από τις πλατιές λαϊκές μάζες, μας παρουσίασε σαν υπεύθυνους του εμφυλίου πολέμου που τον οργάνωσαν οι Άγγλοι και η αντίδραση.

3) Η αποχή ήταν όχι μόνον ένα λάθος, όπως χαρακτηρίστηκε, αλλά ήταν

μια θέση που ολοκληρωτικά εξυπηρετούσε τον ταξικό εχθρό και την αγγλική κατοχή και απ' αυτήν έχει την προέλευσή της.

4) Η θέση της αποχής δεν είναι άσχετη με τη θέση ένοπλης εξέγερσης-πραξικοπήματος – που μπήκε στην πολιτικοστρατιωτική σύσκεψη στη 2η Ολομέλεια που έχει την ίδια προέλευση.

Πρέπει σύντροφοι να ξεκαθαρίσουμε αμέσως ένα ζήτημα βασικό. Υπάρχει η εντύπωση ότι την αποχή από τις εκλογές την αποφάσισε η 2η Ολομέλεια του κόμματος που συνήλθε το Φλεβάρη του 1946. Αυτό δεν είναι σωστό. Η αλήθεια επί του προκειμένου είναι ότι: Ο Ζαχαριάδης απόσπασε από την Ολομέλεια απόφαση που λέγει: «ν' αποφασίσει το ΠΓ αν θα πάρουμε μέρος ή όχι στις εκλογές». Έτσι αφαιρέθηκε από την Ολομέλεια το δικαίωμα και η δυνατότητα να συζητηθεί το πιο σοβαρό πρόβλημα της στιγμής. Η στάση του Ζαχαριάδη είναι χαρακτηριστική στην Ολομέλεια. Κάθε διαφορετική σκέψη απ' αυτόν που τολμάνε να εκφράσουν οι σύντροφοι της Κεντρικής Επιτροπής την αντιμετωπίζει με τρόπο απότομο, αντικομματικό. Λέγει, π.χ., «ο τάδε δεν ξέρει τι του γίνεται. Έχει αποσπαστεί από τις μάζες, ότι μιλά απερισκεπτα». Οι επιθέσεις του αυτές που καλύπτονται πίσω από το αξίωμα και κύρος του γραμματέα του κόμματος συνοδεύονται με κομπορρημοσύνη και ψευτοπαλικαρismus ως εξής: «στον τόπο αυτόν μπορεί να γίνουν πολλά πράγματα, αλλά φασισμό και δικτατορία δε θα γνωρίσει ποτές πια». Ποιος είναι σ. ο σκοπός του Ζαχαριάδη με τη θέση του αυτή; Μήπως είναι ζήτημα έλλειψης προοπτικής και λαθεμένης εκτίμησης των επερχόμενων γεγονότων; Όχι σύντροφοι. Ο σκοπός του Ζαχαριάδη είναι να παρασύρει το κόμμα πιότερα εύκολα στη θέση της αποχής και ταυτόχρονα και στη θέση πραξικοπήματος-ένοπλης εξέγερσης όπως χαρακτηρίζει. Και με τις δυο θέσεις που βάζει ο Ζαχαριάδης προσπαθεί να κρύψει από το κόμμα την ουσία των επερχόμενων γεγονότων με σκοπό κάλυψης αλλά και υποτίμησης των επιδιώξεων του Δεκέμβρη, εξαφάνιση της ουσίας των προ και μεταβαρκιζιανών επιδιώξεων της αγγλικής κατοχής και της αντίδρασης. Και να διευκολυνθεί στην προσπάθειά του να παρασύρει το κόμμα στο δρόμο του πραξικοπήματος δημιουργώντας την εντύπωση ότι «το μαντρί είναι αφύλαχτο και μπορούμε να μπαίνουμε σ' αυτό όπως και όταν θέμε».

Θα πείτε σύντροφοι. Καλά η αποχή. Αλλά η Ολομέλεια αποφάσισε για ένοπλη εξέγερση. Είναι σωστό αυτό; Όχι σύντροφοι.

Η Ολομέλεια σα σώμα δεν ασχολήθηκε ούτε μ' αυτό το ζήτημα. Στη διάρκεια της Ολομέλειας κλήθηκε μια σύσκεψη από μερικούς γραμματείς περιοχών και καπεταναίους του ΕΛΑΣ. Ο Ζαχαριάδης σ' αυτήν έβαλε ζήτημα ένοπλης εξέγερσης και κατάληψης της εξουσίας στις μεγάλες πόλεις. Όπως δηλ. μπήκε το όλο πρόβλημα ήταν ένα είδος πραξικοπήματος σαν εκείνα που έχει

γνωρίσει αρκετά η χώρα μας στο παρελθόν. Με τα πρώτα ερωτήματα που μπήκαν το πώς σκέπτεται το κόμμα να πραγματοποιήσει αυτήν την εξέγερση, ανατροπή και κατάληψη της εξουσίας, με ποιες δυνάμεις, και ότι ο τρόπος που μπαίνει ένα τέτοιο σοβαρό ζήτημα δεν εξασφαλίζει την επιτυχία μιας τέτοιας ενέργειας για άμεση κατάληψη της εξουσίας χωρίς οργάνωση και προετοιμασία των ένοπλων δυνάμεών μας και για τον πρόσθετο λόγο που υπάρχουν και τ' αγγλικά στρατεύματα επέμβασης στην Ελλάδα, το κόμμα πρέπει να πάρει όλα τα μέτρα για την κινητοποίηση και συμμετοχή της εργατικής τάξης και των πλατιών λαϊκών μαζών σε μια τέτοια ενέργεια, ο Ζαχαριάδης άλλαξε χαβά και στα βιαστικά την έκλεισε τη σύσκεψη που βάσταξε όλο όλο μερικά λεφτά της ώρας. Και για να ξεφύγει από το ζήτημα το όλο πρόβλημα το μετατόπισε στο: να μελετήσουν οι οργανώσεις τα μέσα και δυνατότητες που υπάρχουν κλπ.

Όταν όμως μετά από μερικές βδομάδες ύστερα από τη 2η Ολομέλεια η Μακεδονία-Θράκη ανέφερε στο ΠΓ ότι έχει τη δυνατότητα σε δυο μήνες να παρατάξει 25 χιλ. ένοπλες δυνάμεις ο Ζαχαριάδης απάντησε ότι αφήστε τα αυτά γιατί όλη η υπόθεση είναι μπλόφα για εξαναγκασμό της κυβέρνησης για υποχωρήσεις. (Αυτά μετά το Λιτόχωρο).

Ο Ζαχαριάδης ισχυρίστηκε στην 3η Συνδιάσκεψη στα 1950 ότι ούτε σκέψη μπορούσε να γίνει για γενική εξέγερση κλπ. που όμως αυτός έβαλε στη σύσκεψη τέτοια θέση. Να λοιπόν σύντροφοι πώς μπήκε στο κόμμα και το ζήτημα αυτό της ένοπλης εξέγερσης. Δηλ. και μ' ένα τόσο σοβαρό πρόβλημα όπως είναι η ένοπλη εξέγερση πάλι δεν ασχολήθηκε η 2η Ολομέλεια. Σας είναι γνωστά τα περιφρούρα αποσιωπητικά της απόφασης της Ολομέλειας που δεν μπορεί ν' απαλλαγεί από τη σκέψη ότι δεν αποτελούν ένα είδος προειδοποίησης ότι το ΚΚΕ πάει για ένοπλη αναμέτρηση.

Για την αποχή και τις συνέπειές της μιλήσαμε. Πώς λοιπόν πρέπει να χαρακτηρίσουμε και τη θέση που έβαλε ο Ζαχαριάδης για το πραξικόπημα; Μήπως αυτή ήταν μια άλλη επιδίωξη της ξένης κατοχής και της ντόπιας αντίδρασης; Μήπως επιδίωκε να μας ρίξει σε μια τυχοδιωκτική περιπέτεια για άμεσο τσάκισμα του λαϊκού μας κινήματος; Η θέση αυτή του Ζαχαριάδη δεν πέρασε στη σύσκεψη, γιατί βρήκε αντίδραση, γιατί ήταν φανερός τυχοδιωκτισμός. Όμως η αποχή που είχε άμεση σχέση μ' αυτό το ζήτημα πραγματοποιήθηκε. Και στο σοβαρότατο αυτό ερώτημα θα πρέπει ν' απαντήσει το κόμμα μας.

Πώς άρχισε ο ένοπλος μας αγώνας

Σύντροφοι.

Έχω τη γνώμη ότι δεν έπρεπε να πάρουμε τα όπλα. Έπρεπε να προτιμήσουμε τον άλλο δρόμο, το δρόμο που ήδη μιλήσαμε, γιατί προς αυτόν υπήρ-

χαν πιότερες εγγυήσεις. Πρέπει να πούμε ότι υπήρχαν υποδείξεις από τα αδελφά κόμματα όχι μόνο για να πάρουμε μέρος στις εκλογές, αλλά να είμαστε προσεχτικοί και για τον άλλο δρόμο, τον ένοπλο. Το κόμμα μας, η Ολομέλεια και το Συνέδριό μας ας ξεκαθαρίσει αυτό το τόσο σοβαρό και κεφαλαιώδες πρόβλημα. Η σημασία αυτού του γεγονότος είναι τεράστια κομματικά και πολιτικά. Μόνο ο συναισθηματισμός ο μικροαστικός, ο κούφιος υπερπαναστατικός υποκειμενισμός μπορούν να μας κάνουν να επιμεινουμε σε γεγονότα που καταδίκασε η ίδια η ζωή. Μόνον η αντικομματική σκοπιμότητα και προσπάθεια εκμετάλλευσης και δημαγωγίας μπορούν να μας εμποδίσουν να δούμε όλο αυτό το πρόβλημα όπως πραγματικά έχει. Εξάλλου εμείς συμπυχθήκαμε στον κατήφορο αυτό από τον ίδιο τον ταξικό εχθρό, από τους Άγγλους και την αντίδραση όπως τα πράγματα αποδείχνουν. Μόνον αυτόν ωφέλησε η τυχοδιωκτική περιπέτεια που έριξε το κόμμα και το λαό μας ο Ζαχαριάδης. Η πορεία οργάνωσης και διεξαγωγής του ένοπλου αγώνα, η κατάληξη αυτού του αγώνα αυτό απέδειξε. Δεν είναι μόνο ο κίνδυνος που ο αγώνας αυτός περιέκλειε από τον ίδιο το χαρακτήρα που πήρε, τον αγροτικό χωρίς την εξασφάλιση μαζικής συμμετοχής και της ίδιας της αγροτιάς, την απομόνωση και διώξιμο άλλων συμμάχων που ολοκληρώθηκε με τη δημιουργία της ΠΔ (κομματικής) κυβέρνησης. Η καθοδήγηση του κόμματος, ο Ζαχαριάδης αντί να οργανώσει και καθοδηγήσει τον ένοπλο αγώνα εξασφαλίζοντας πριν απ' όλα τη συμμετοχή της εργατικής τάξης και των πλατιών λαϊκών μαζών, απομόνωσε αυτόν τον αγώνα από την εργατική τάξη και τις πλατιές λαϊκές μάζες. Εριξε στη μάχη σχεδόν την ίδια την πρωτοπορία, το κόμμα, με αποτέλεσμα την εξουδετέρωσή του. Μήπως όμως στην περίπτωση μας καταδικάζουμε τον ένοπλο αγώνα που κάναμε; Κάθε άλλο. Το πρόβλημα είναι ότι εμείς ούτε τον ειρηνικό δρόμο τον ακολουθήσαμε σωστά και ολοκληρωμένα ούτε στον ένοπλο αγώνα τραβήξαμε με συνέπεια και αποφασιστικότητα. Γιατί παρά το γεγονός ότι η καθοδήγηση του κόμματος με την αποχή από τις εκλογές στένεψε, ελάττωσε τις πιθανότητες επιτυχίας και του ένοπλου αγώνα, όπως αναφέραμε, δε χρησιμοποίησε όλες τις δυνατότητες που υπήρχαν μετά τις εκλογές για την πετυχημένη έκβαση και του ένοπλου αγώνα. Πώς η καθοδήγηση του κόμματος αντιμετώπισε το όλο πρόβλημα. Ας παραδεχτούμε προς στιγμή ότι η άποψη ήταν ένα λάθος που προήλθε κυρίως από την απόφασή μας να λύσουμε το όλο εσωτερικό μας πρόβλημα ένοπλα και δεν πήραμε μέρος στις εκλογές για να μη δημιουργήσουμε αυταπάτες στο κόμμα και στο λαό για δυνατότητες ομαλής εξέλιξης τότε η καθοδήγηση του κόμματος, χωρίς δισταγμούς και ταλαντεύσεις έπρεπε να τραβήξει στην οργάνωση του ένοπλου αγώνα. Πολύ μεγάλες θα ήταν οι πιθανότητες επιτυχίας του ένοπλου αγώνα, στην περίπτωση αυτή, αν όχι για μια λαϊκή εξουσία, άμεση αλλά για

μία επιβολή της συμφιλίωσης, της δημοκρατικής εξέλιξης μας. Όμως στην πράξη έγινε εντελώς το αντίθετο. Η καθοδήγηση του κόμματος συστηματικά καλλιέργησε τις αυταπάτες για ειρηνική λύση του εσωτερικού μας προβλήματος και επισφράγισε την πολιτική αυτή με τη συμμετοχή μας στο δημοψήφισμα ενώ επιβαλλόταν ακριβώς το αντίθετο και λόγω της αποχής από τις εκλογές και λόγω των συνθηκών που είχαν δημιουργηθεί μετεκλογικά. Και το πιο βασικό είναι ότι η καθοδήγηση του κόμματος, το ΠΓ, σε καμιά από τις οργανώσεις του κόμματος δεν έβαλε συγκεκριμένα κατηγορηματικά σαν καθήκον πρωταρχικό να οργανώσει τον ένοπλο αγώνα, κινητοποιώντας όλες τις δυνάμεις και πριν απ' όλα, την εργατική τάξη. Έτσι από την αρχή ακόμη καθιερώθηκε ουσιαστικό σαμποτάζ του ένοπλου αγώνα με αποτέλεσμα ν' απομονωθεί το κίνημά μας από την κινητήριά του δύναμη και κύρια πηγή ανεφοδιασμού δυνάμεων του αγώνα, την εργατική τάξη. Κι ενώ το κόμμα μας έχει όλες τις δυνατότητες και τα μέσα, ακόμα από το 1946 ως το 1947 να στείλει δεκάδες χιλιάδες μαχητές και στελέχη στο βουνό από τις πόλεις, οι καθοδηγήσεις των βασικών οργανώσεων του κόμματος, ο ίδιος ο Ζαχαριάδης με εγκληματική απάθεια παρακολουθεί τη σύλληψη χιλιάδων δοκιμασμένων αγωνιστών της εθνικής αντίστασης και το στοίβαγμά τους στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως και τις φυλακές με πρωτοφανή αναισθησία παρακολουθεί τις χιλιάδες συλλήψεις, καταδικές σε θάνατο από τα έκτακτα στρατοδικεία και εκτελέσεις των καλύτερων παιδιών του κόμματός μας του επαναστατικού μας κινήματος. Ο Ζαχαριάδης προσπαθεί να δικαιολογηθεί με τον ισχυρισμό ότι το κόμμα δεν είχε ελευθερία κίνησης, δεν μπορούσε να οργανώσει αποστολές στο βουνό γιατί ήταν χαφιές ο Σιάντος.

Πού ακούστηκε σύντροφοι μια ολάκερη καθοδήγηση, ένα ολάκερο κόμμα να εξαρτήσει τη δράση του από ένα χαφιέ και μάλιστα υποτιθέμενο που εξάλλου ήταν απομονωμένος πριν από το 7ο Συνέδριο χωρίς καμιά επίδραση στην πολιτική του;

Σύντροφοι. Επειδή το όλο πρόβλημα συνδέθηκε με το δικό μου πρόσωπο και σε μένα αποδόθηκε η αποτυχία του αγώνα για να καλυφθεί το ουσιαστικό σαμποτάζ που οργάνωσε ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του, είμαι υποχρεωμένος να εκθέσω ορισμένα συγκεκριμένα γεγονότα άγνωστα μέχρι σήμερα στο κόμμα.

Είναι γνωστή η ιστορία των πρώτων αντάρτικων ομάδων καταδιωκομένων που κρυβόντουσαν στα δάση για ν' αποφύγουν τη δολοφονία από τις ένοπλες συμμορίες που κυριαρχούσαν στην ύπαιθρο σ' όλη τη χώρα και τη χωροφυλακή, για ν' αποφύγουν τις δολοφονίες, συλλήψεις, εξορίες, φυλακές, στρατοδικεία. Είμαι υποχρεωμένος να πω στο κόμμα ότι ακόμη από το 1945 όταν η εξοπλισμένη αντίδραση με την καθοδήγηση των Άγγλων άρχισε την ένοπλη

δολοφονική της δράση ενάντια στους αγωνιστές της εθνικής αντίστασης και τον λαό σ' όλη την Ελλάδα, γεγονότα που όλοι μας τα ζήσαμε, στο Μακεδονικό Γραφείο έκανα πρόταση να οργανώσουμε ένοπλες ομάδες για αυτοάμυνα, να απαντήσουμε με τα ίδια μέσα. Υπήρχαν όλες οι δυνατότητες να τσακιστεί η αντίδραση στο ξεκίνημά της για το μεταβαρικιζανό όργιο και θα δημιουργούνταν ευνοϊκότερες συνθήκες όχι μονάχα για να επιβληθεί ο σεβασμός της Συμφωνίας της Βάρκιζας για την ειρηνική εξέλιξη, αλλά και για την ένοπλη αναμέτρηση αν μας είχε επιβληθεί. Όλο το Μακεδονικό Γραφείο με πλειοψηφία συμφωνούσε, ο σ. Ερυθριάδης απέρριψε την πρόταση αυτή όπως και το ΠΓ σε συνέχεια. Αυτή την περίοδο οι δυνατότητές μας σε οπλισμό και ανθρώπους ήταν ασύγκριτα πιο μεγάλες και οι συνθήκες πολύ πιο ευνοϊκές σε σύγκριση με το 1946 και μετέπειτα. Λόγω δε του τρομοκρατικού οργίου που είχαν εξαπολύσει η αντίδραση και η αγγλική κατοχή λίγο ύστερα από τη Βάρκιζα, ήταν υπέροχο το πνεύμα της αποφασιστικής πάλης, η θέληση για αντίσταση μέσα στο λαό, σ' ολόκληρη την Ελλάδα. Από την άλλη μεριά, η αντίδραση που είχε έρθει στην εξουσία με την αγγλική επέμβαση, δε διέθετε παρά ελάχιστες ένοπλες δυνάμεις. Αν λοιπόν αυτή την περίοδο αρχίζαμε την ένοπλη οργάνωση των δυνάμεών μας που διαθέταμε, θα είχαμε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία σοβαρών στηριγμάτων στο βουνό, αλλά και στις πόλεις και μια άλλη ολόπλευρη προετοιμασία, θα μπορούσαμε να βάλουμε ζήτημα ένοπλης εξέγερσης στα 1946 στη 2η Ολομέλεια κι όχι έτσι ξεκάρφωτα, όπως το 'βαλε ο Ζαχαριάδης και παρά το γεγονός ότι στη 2η Ολομέλεια ακόμα είχε μπει έστω και με τον τρόπο που είπαμε ζήτημα ένοπλου αγώνα και τις συνεχείς απειλές και ψευτοπαλικαρισμούς του Ζαχαριάδη η καθοδήγηση του κόμματος με εγκύκλιό της και μέχρι το Μάρτη του 1946 απαγόρευε στους αγωνιστές αυτούς το δικαίωμα να οπλιστούν ακόμα και για δική τους αυτοάμυνα. Μερικές ομάδες που εξοπλίστηκαν το 'καναν με δική τους πρωτοβουλία. Μετά τη 2η Ολομέλεια έρχονται στη Θεσσαλονίκη ο Ιωαννίδης πρώτα και ύστερα ο Ζαχαριάδης που φεύγει για το εξωτερικό. Έχει ήδη αποφασιστεί η αποχή. Και τραβάμε για ένοπλη αναμέτρηση. Θέτουμε ζήτημα ότι η Μακεδονία είναι σε θέση, μέσα σε δυο μήνες να εξοπλίσει και να προετοιμάσει μέχρι 25 χιλιάδες μαχητές στο χωριό και τις βασικές πόλεις. Θέτουμε ζήτημα να μας δώσει εντολή το κόμμα να εξοπλιστούν οι ομάδες των καταδικωμένων και ν' αρχίσουν να οργανώνουν τους ΕΛΑΣίτες και τα μέλη του ΑΚΕ, του ΚΚ και την ΕΠΟΝ. Οι δυο γραμματείς του κόμματος επίμονα αρνούνται να δώσουν εντολή να εξοπλιστούν οι ομάδες αυτές και συμφωνούν μόνο για μια συμβολική ενέργεια τις παραμονές των εκλογών.

Ανατίθεται σε μένα να οργανώσω την ενέργεια αυτή και να παρακολουθήσω και καθοδηγήσω κάθε άλλη δράση των ομάδων καταδικωμένων με την

αυστηρή εντολή ότι το τμήμα που θα εξοπλιστεί δε θα κάνει άλλες παρόμοιες ενέργειες, δε θ' αναπτύξει δράση ένοπλη, δε θα οργανώσει μεγάλα τμήματα και μόνο θ' απαντήσει σε τυχόν ενέργειες εναντίον τους για να αυτοπερασπιστεί. Στέλνουμε τους σ. Πάνο Καπετάνιο, Αλέκο Υψηλάντη κι άλλους να οργανώσουν την ενέργεια προς Λιτόχωρο. Το Λιτόχωρο πραγματοποιείται. Η αντίδραση είναι ανίκανη να δράσει άμεσα και αποτελεσματικά και ο στρατός που βιαστικά έχει οργανώσει είναι άχρηστος και περιμένει εντολή του κόμματος να δράσει. Οι αξιωματικοί και μαχητές του ΕΛΑΣ, τα μέλη του κόμματος περιμένουν εντολή να πάρουν τα όπλα, σύνθημα για δράση. Σε σύσκεψη 40 μόνιμων και άλλων αξιωματικών του ΕΛΑΣ που γίνεται στη Σαλονίκη παρουσία του Ζαχαριάδη και βάζουν ζήτημα να βγουν στο βουνό να οργανώσουν στρατιωτικά τμήματα ο Ζαχαριάδης αρνιέται κατηγορηματικά να βγουν στο βουνό αμέσως και κλείνει το όλο ζήτημα ότι πρέπει να περιμένουν εντολή του κόμματος. Σε συνάντησή μας με το συνταγματάρχη Μουστεράκη που βάζει ζήτημα να βγει αμέσως στο βουνό μαζί με τον Μάρκο και να μπουν επικεφαλής του ένοπλου αγώνα παίρνει την ίδια απάντηση με τη δικαιολογία ότι παρουσία γνωστών ανώτερων στελεχών του ΕΛΑΣ και μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ στο βουνό θα θεωρηθεί πρόκληση και αφορμή προβοκάτιας ενάντια στο κίνημα, στο κόμμα που παλεύει για συμφιλίωση και νόμιμη ύπαρξη. Η δράση των μισοοπλισμένων τμημάτων μας εμποδίζεται, εμποδίζεται η στρατολογία και μαζικοποίηση, ενώ αντίθετα μεγαλώνει ο διωγμός των αγωνιστών από τις ένοπλες συμμορίες που ανεμπόδιστα οργιάζουν στην ύπαιθρο. Χιλιάδες αγωνιστές που τους απαγορεύεται να οργανωθούν και να δράσουν ένοπλα, αναγκάζονται να καταφεύγουν στις πόλεις που κυριολεκτικά τις κατακλύζουν. Ερχονται τα έκτακτα μέτρα και το όργιο σ' όλη την Ελλάδα είναι χωρίς προηγούμενο.

Συναντιέμαστε μέσα Ιούνη με τον Ζαχαριάδη. Παίρνω επιτέλους εντολή να παραδώσω την οργάνωση στον Β. Μπαρτζιώτα που θα σταλεί στη Μακεδονία και να φύγω για συνάντηση του Κλιμακίου του ΠΓ. Ερχεται ο Β. Μπαρτζιώτας και στις 25 Αυγούστου φεύγω. Η προσωπική εντολή που παίρνω από τον Ν. Ζαχαριάδη είναι:

1) Με το Κλιμάκιο του ΠΓ να μάθω τις δυνατότητες που υπάρχουν για οπλισμό κλπ. και να ενεργήσω ανάλογα.

2) Το αριθμητικό μας μέγαλωμα να πραγματοποιηθεί σε απόλυτη εθελοντική βάση.

3) Να μη δεχτούμε οργανωμένα τμήματα του στρατού που θα θελήσουν να προσχωρήσουν σε μας, αλλά μόνο μεμονωμένα άτομα.

4) Η δράση μας να περιοριστεί στο χτύπημα της ένοπλης αντίδρασης μονάχα και ν' αποφύγουμε σύγκρουση με στρατιωτικά τμήματα.

5) Η δράση μας να είναι καθαρά αυτοαμυντική και σε καμιά περίπτωση ούτε γραφτά ούτε προφορικά θα μιλάμε για κόμματα, οργανώσεις κλπ. και να μην οργανώσουμε κομματικές οργανώσεις στα αντάρτικα τμήματα.

6) Ότι εξακολουθούμε να μένουμε στη θέση της συμφιλίωσης και ειρηνικής λύσης του εσωτερικού μας προβλήματος και ότι όλη η δράση θ' αποβλέπει στο σκοπό αυτό.

Αυτά, σύντροφοι, ήταν η αποστολή που μου δόθηκε. Ο Ζαχαριάδης ούτε ήθελε να ξέρει και ν' ακούσει ότι το κόμμα πρέπει να τραβήξει αποφασιστικά στον ένοπλο αγώνα επιστρατεύοντας όλες του τις δυνάμεις. Η συνάντηση με το κλιμάκιο δεν άλλαξε ούτε κατά ένα γιώτα αυτή την αποστολή. Κανένα από τα ζητήματα που συζητήσαμε σχετικά με την οργάνωση, στελέχωση, τον εξοπλισμό και εφοδιασμό των τμημάτων δε λύθηκε. Και το πρώτο ζήτημα που έβαλα στο Κλιμάκιο ήταν να μου δοθούν όλοι οι μαχητές και αξιωματικοί από το Μπούλκες για ένα γερό μπάσιμο στο Γράμμο για να δημιουργήσουμε κατάσταση. Ήταν η πρώτη άρνηση που συνάντησα με τη δικαιολογία α) ότι μια τέτοια ενέργεια θα δημιουργούσε κίνδυνο για προβοκάτσια και θα εξέθετε την πολιτική του κόμματος, β) το Μπούλκες δεν το έχουμε για διάλυση, γ) ότι το Μπούλκες μας χρειάζεται σαν οικονομική βάση για να τροφοδοτήσει το αντάρτικο!!!

Συμφωνήσαμε όμως για τα παρακάτω ζητήματα:

α) Να πάει ο σ. Κικίτσας στο Μπούλκες και να πάρει 200 στελέχη και άλλους αγωνιστές αναγκάσιους σε μια πρώτη εμφάνιση και στελέχωση των ομάδων που δρούσαν. Ο Κικίτσας πήγε μα γύρισε στο βουνό μόνος του γιατί δεν του δώσαν κανένα.

β) Οι αποστολές που θα γίνουν μελλοντικά σε μαχητές και στελέχη θα γίνουν ύστερα από προηγούμενή μας συνεννόηση για να μπορούμε να τις διαθέσουμε ανάλογα με τις ανάγκες μας κατά περιοχές. Όμως ποτέ γι' αυτές δεν ρωτηθήκαμε και προτιμήθηκαν δευτερεύουσες περιοχές όπως ο Έβρος.

γ) Ότι ο οπλισμός θα προωθηθεί κυρίως προς Γράμμο για να μπορούμε να εφοδιάζουμε τη Μακεδονία, τη Θεσσαλία, Ήπειρο, Ρούμελη που θα είναι και ο κύριος χώρος ύπαρξης και δράσης μας. Έγινε το αντίθετο. Διοχετεύτηκε κυρίως στο Πάικο και ελάχιστος προς Γράμμο με αποτέλεσμα να υπάρχουν στα τμήματά μας πάνω από 30% όπλα με όλες τους τις συνέπειες που η κυριότερη ήταν να εμποδιστεί η μαζική στρατολογία λόγω έλλειψης οπλισμού.

δ) Για να εξασφαλιστεί η ενότητα στην καθοδήγηση όλες οι επαφές, εντολές και διαταγές ότι αφορά την οργάνωση και δράση των τμημάτων θα δίνονται από τον Μάρκο και σε αντίθετη περίπτωση όταν θα υπάρχει ανάγκη εξαιρετική μόνο ύστερα από συνεννόησή μας. Όμως αρκετές φορές κλήθηκαν οι σ. Πάνος και Κανακαριδης και τους δόθηκαν εντολές και διαταγές που μας

έφερναν σοβαρά εμπόδια στη δουλειά μας. Τα στελέχη που κατά μικρές ομάδες στέλνονταν από το Μπούλκες για να συναντήσουν τον Μάρκο, όπως Ηπειρώτικα, Ρουμελιώτικα, τους δίνονταν εντολή να πάνε κατευθείαν στην περιοχή τους εμποδιζοντάς μας να τους χρησιμοποιήσουμε ανάλογα με τις ανάγκες μας. Έτσι υπάρχουν περιπτώσεις που στάθηκε αδύνατο να πείσουμε συντρόφους μερικών αποστολών ότι πρέπει να μπουνε στις περιοχές τους μόνο ύστερα από εντολή μας.

Είναι χαρακτηριστική η παρακάτω ιστορία που δείχνει κι αυτή τη γενικότερη σκέψη της καθοδήγησης.

Στις αρχές Οκτώβρη έφευγα για το βουνό από το Κλιμάκιο του ΠΓ. Συζητάγαμε και ήρθε κουβέντα τι θα μπορούσε να γίνει στο βουνό. Είπα ότι μέχρι την άνοιξη του 1947 μπορούμε να φτιάξουμε παρτιζάνικο το λιγότερο από 20 χιλιάδες μαχητές και ότι αν κινητοποιηθούν οι κομματικές μας δυνάμεις των μεγάλων οργανώσεων, ενισχυθούμε έγκαιρα από στελέχη και οπλισμό και τριπλάσιους. Η απάντηση που δόθηκε ήταν ότι «πολύ βιάζομαι», ότι «δεν κατάλαβα την πολιτική του κόμματος» και να είμαι προσεχτικός γιατί μπορώ να εκθέσω το κίνημα σε κινδύνους.

Όμως να δυο γεγονότα ακόμα που δείχνουν τη νοοτροπία που περιέγραψα.

α) Ρωτήθηκε ο σ. Κανακαρίδης και απάντησε ότι αμέσως μπορεί να φτιάξει τμήματα από 3.000 στην περιοχή του. Του το απαγόρεψαν με την αυστηρή εντολή να μην ξεπεράσει τους 1.000.

β) Τους πρώτους μήνες του 1947 έγινε μια συνάντηση του Κλιμακίου του ΠΓ με το σ. Δημητρόφ. Ο τελευταίος έβαλε το εξής ερώτημα: «Αν βάζει το κόμμα μας ζήτημα να καταλάβει την εξουσία ή τέλος πάντων τι θέλει να κάνει.» Η απάντηση ήταν. Για τώρα δεν πάμε για εξουσία. Να δούμε. Κατά το 1948 ίσως. Ύστερα λοιπόν απ' αυτά πάμε παραπέρα.

Στα τέλη Σεπτεμβρη-αρχές Οκτώβρη πέρασα στο Γράμμο. Συνδέθηκα με το σ. Γιαννούλη που είχε τμήμα από 65 περίπου μαχητές. Πήρα επαφή έκανα και συνεργασία με τμήμα Μακεδόνων στο Βίτσι από 350 περίπου μαχητές που δε δέχονταν επαφή και συνεργασία. Οι σ. πείστηκαν και πραγματοποιήθηκε ενιαία διοίκηση και δράση.

Σε λίγες μέρες ήρθε ο Κικίτσας. Μέσα Οκτώβρη συνδέθηκα με τους σ. Λασσάνη, Υψηλάντη, Λιάκο, Γκαρτζούνη και άλλους και με τη Θεσσαλία με το σ. Κίσαβο. Η δύναμη όλων των αντάρτικων τμημάτων που υπήρχαν ήταν περί τους 1.800.

Στις 26 Οκτώβρη συγκροτήσαμε το Γενικό Αρχηγείο από τους 1) Μάρκο, 2) Κικίτσα, 3) Κίσαβο, 4) Λασσάνη, 5) Πάνο. Να δημιουργήσουμε Γενικό Αρχηγείο δεν είχα καμιά εντολή. Έγινε καταμερισμός, συγκροτήθηκαν αρχηγεία,

σκοπός και τακτική μας. Το βασικό πρόβλημα που μπήκε ήταν το δυνάμωμα της στρατολογίας. Το Γενικό Αρχηγείο έκανε αμέσως τις παρακάτω βασικές ενέργειες:

1) Έστειλε σύνδεσμο στο Κλιμάκιο του ΠΓ με γράμμα που το κατατόπιζε τι έκαμε μέχρι στιγμής και έβαλε τα εξής ζητήματα. α) Να σταλούν κεντρικά στελέχη, μέλη της ΚΕ του κόμματός μας στο βουνό και άλλα στελέχη πολιτικά και στρατιωτικά β) να δώσει το κόμμα εντολή στις οργανώσεις του να ενισχύσουν το βουνό, ν' αρχίσει μαζική τροφοδότηση του αντάρτικου από στελέχη και μαχητές από τις πόλεις. Ν' αρχίσουν αποστολές πιο μαζικές από το Μπούλκες προς Γράμμο γ) Οπλισμός να προωθηθεί σε μεγαλύτερη ποσότητα κυρίως στο Γράμμο.

Να η απάντηση του Κλιμακίου του ΠΓ που την πήραμε στις αρχές Δεκέμβρη: «Ότι αφορά το Μακεδονικό έχει λυθεί. Για τα στελέχη είναι δουλειά της Αθήνας. Έχουμε τη γνώμη ότι δεν πρέπει να εκτεθούν στις ταλαιπωρίες του χειμώνα κι άλλα στελέχη. Εξάλλου χρειάζονται και εφεδρείες.» Αυτή λοιπόν είναι η απάντηση του Κλιμακίου και μπορεί ο καθένας να βγάλει χωρίς κόπο το συμπέρασμα από μια τέτοια απάντηση. 2) Έστειλε σύνδεσμο και γράμμα προς το Γραφείο Περιοχής Μακεδονίας που γραμματέας του είναι ο Β. Μπαρτζιώτας μέλος του ΠΓ. Με το γράμμα αυτό ζητούσε. α) Το Γραφείο Περιοχής Μακεδονίας να δώσει εντολή στις καθοδηγήσεις των περιφερειακών οργανώσεων όλης της Μακεδονίας να κρατάνε τακτική επαφή με τον αντιπρόσωπο του κόμματος στο βουνό Μάρκο, που είναι μέλος της ΚΕ και του Γραφείου Περιοχής β) Να δώσει εντολή σ' αυτές τις οργανώσεις ν' αποφασίζουν μαζί του για όλα τα ζητήματα που αφορούν το βουνό. γ) Να δώσουν εντολή στα στελέχη και μέλη του κόμματος να βγούνε στο βουνό, δ) Το ΑΚΕ να δώσει εντολή στα παραρτήματά του να καταταχθούν στο αντάρτικο τα μέλη του. ε) Να βγάλει στο βουνό όλους τους αξιωματικούς του ΕΛΑΣ και άλλα στελέχη, γιατρούς, τεχνικούς πάνω από 120 που συμφωνήσαμε όταν χωρίσαμε.

Η απάντηση του Γραφείου Περιοχής Μακεδονίας είναι: «Θα σας ενισχύσουμε όσο μπορούμε με τις δυνατότητες που έχουμε. Η κατάσταση δεν είναι όπως την αφήσατε ούτε και σαν την πρώτη κατοχή. Πρωτεύει η οργάνωση της καθημερινής μαζικής πάλης της εργατικής τάξης και του λαού για τα προβλήματα του. Να μην ξεχνάμε ότι παλεύουμε για τη συμφιλίωση.» Κι αυτή η απάντηση δε θέλει σχόλια.

Τι αποστολές οργάνωσε ο Μπαρτζιώτας για το βουνό στους 14 μήνες που ήταν καθοδηγητής της Μακεδονίας και πολιτογραφίτης ας το πει ο ίδιος. Για μια αποστολή που οργάνωσε μπορώ να πω εγώ. Κρυφά από μας έστειλε στην Ανατολική Μακεδονία τον Νικητάρά του 30ού Συντάγματος του ΕΛΑΣ που τον είχαμε καθαίρει γιατί ήταν ύποπτος. Είχαμε συμφωνήσει ότι σε καμιά

περίπτωση δε θα τον χρησιμοποιήσουν. Μαζί μ' αυτόν έστειλε και τον Άρη που το ίδιο είχαμε συμφωνήσει να μη χρησιμοποιηθεί προτού ξεκαθαριστεί η υπόθεση που εκκρεμούσε εναντίον του γιατί ο Άρης είχε πιαστεί και αφέθηκε ελεύθερος από την Ασφάλεια. Ύστερα από έκδηλη προδοτική ενέργεια και των δυο αναγκάστηκε το Αρχηγείο Ανατολικής Μακεδονίας να τους δικάσει και να τους εκτελέσει, με διαταγή του Γενικού. Αυτό δεν εμπόδισε τον Μπαρτζιώτα να υποστηρίζει ότι ο Μάρκος ανέδειχνε προβοκάτορες σαν τον Άρη και Νικητάρá.

3) Σύνδεσμο στον Ζαχαριάδη με έκθεση το τι φτιάξαμε, τι είναι ανάγκη να γίνει και τι ζητάμε άμεσα από το κόμμα. Στείλαμε και σήματα για επαφές με ασύρματο και από το Δεκέμβρη του 1946 είχαμε χωρίς διακοπές αυτή την επαφή και ενημερώναμε το κόμμα, Αθήνα και Κλιμάκιο για όλα. Στα αρχεία του κόμματος πρέπει να υπάρχουν αυτά τα τηλεγραφήματα που έστειλαν και οι εκθέσεις, και ας αποδείξουν αυτοί οι κύριοι πόσα είναι τα τηλεγραφήματα που έστειλαν και να μας λένε το τι πρέπει να κάνουμε, που να δείχνει ότι το κόμμα καθοδηγεί το αντάρτικο. Στα 1950 ύστερα από την καταστροφή μηχανεύτηκαν μαζί με τ' άλλα και τη συκοφαντία ότι το Γενικό δεν έκανε μαζική στρατολογία.

Ανάφερα ποιες εντολές είχα όταν βγήκα στο βουνό. Ζήτημα μαζικής στρατολογίας στο κόμμα έθεσε το ίδιο το Γενικό, όχι μόνο μόλις συγκροτήθηκε, αλλά και σε συνέχεια με τηλεγραφήματα, ότι μπορεί να κάνει υποχρεωτική μαζική στρατολογία αν δοθεί οπλισμός. Ο οπλισμός που ζήτησε σε ικανές ποσότητες δε δόθηκε και μέχρι το Μάη-Ιούνη του 1947. Μα ούτε αυτή είναι η ουσία του ζητήματος και οι συκοφάντες κάνουν πως δεν καταλαβαίνουν ότι το βασικό εμπόδιο για τη μαζικοποίηση του αντάρτικου ήταν οι ίδιες οργανώσεις του ΚΚ και του ΑΚΕ που παίρναν θέση άρνησης για το βουνό δε δίναν εντολή στα στελέχη και μέλη τους να βγούνε στο βουνό μα αντίθετα γραφτά και προφορικά προσπαθούσαν ν' αποδείξουν ότι δεν έχουν καμιά σχέση με το βουνό, με τον ένοπλο αγώνα. Εμπόδιο ήταν η ίδια η καθοδήγηση του κόμματος που δεν προσανατόλιζε αποφασιστικά ορθά-κοφτά, ξεκάθαρα τις οργανώσεις του κόμματος προς τον ένοπλο αγώνα, εμπόδιο ήταν η μεσοβέζικη πολιτική, η πολιτική του ουσιαστικού σαμποτάζ που ακολουθούσε η ίδια καθοδήγηση του κόμματος, που είχε φτάσει στο σημείο να μας απαγορέψει να οργανώσουμε κομματικές ακόμη οργανώσεις στα τμήματά μας. Αμέτρητα είναι τα παραδείγματα που οι ίδιοι οι σύντροφοι που βρίσκονται εδώ μπορούν να μιλήσουν. Ποια είναι όμως η συμβολή η δική τους για τη δημιουργία και οργάνωση του ΔΣ. Ο Γούσιος είναι το μέλος της ΚΕ που ήρθε στο βουνό πιο μπροστά από τους άλλους. Ήταν ένας από τους κύριους κατηγορούς του Μάρκου. Βγήκε στο βουνό το Γενάρη του 1947. Πρέπει να σημειωθεί ότι σάλ-

θηκε με το σύντροφο που έστειλα εγώ στον Ζαχαριάδη και έβαζα επιτακτικά ζήτημα αποστολής κεντρικών στελεχών έξω, μαζί μ' όλα τ' άλλα ζητήματα που έβαζα στην καθοδήγηση ιδιαίτερα στον Ζαχαριάδη. Ο Γούσιος μόλις ήρθε σε συνεργασία που κάναμε την ίδια νύχτα παρουσία και του Κίτσαβου (και Κικίτσα) ισχυριζόμενος ότι είναι εντολή του ΠΓ (Ζαχ.) έβαλε ζήτημα ότι το Γενικό Αρχηγείο πρέπει να του δώσει τμήματα, καλά εξοπλισμένα, για να δημιουργήσει αντάρτικο στη Ρούμελη και ότι μόνο μ' αυτήν την προϋπόθεση έχει εντολή να φύγει για τη Ρούμελη. Του μιλήσαμε, εκθέσαμε όλη την κατάσταση και δυνατότητες που έχουμε σα Γενικό, δυνάμεις μας κλπ. πώς πάμε να δημιουργήσουμε παρτιζάνικο, τι δυσκολίες έχουμε και αντιμετωπίζουμε, και τι ζητήματα βάλαμε και βάζουμε στην καθοδήγηση του κόμματος σαν προϋπόθεση για τη δημιουργία παρτιζάνικου. Στάθηκε αδύνατο να πείσουμε τον Γούσια ότι το Γενικό Αρχηγείο προσπαθεί να φτιάξει τμήματα, ότι τέτοια να διαθέσει για Ρούμελη κλπ. δεν έχει και ότι έχει υποχρέωση να πάει στην περιοχή του να φτιάξει αντάρτικο όπως προσπαθούν να κάνουν και οι άλλοι σύντροφοι. Ο Γούσιος αρνήθηκε. Και μόνον ύστερα από διαταγή που έκανε το Γενικό στο Αρχηγείο της Θεσσαλίας και σε προσωπική συνεννόηση με το σ. Γεδεών να του δώσει ένα τάγμα, ο Γούσιος πειθεται να φύγει για την περιοχή του και πάλι με την επιμονή ότι το Γενικό είναι υποχρεωμένο να εκτελέσει την εντολή του ΠΓ και να δώσει και άλλα τμήματα στη Ρούμελη. Ο Γούσιος μόλις φεύγει για την περιοχή του αμέσως αρχίζει να στέλνει συνδέσμους στο ΠΓ και να λέγει ότι το Γενικό Αρχηγείο δεν του δίνει τμήματα που του υποσχέθηκε και ζητάει επέμβαση του ΠΓ. Το πιο σοβαρό όμως είναι ότι ο νεοφώτιστος στρατάρχης μας από ένα τμήμα από 127 συντρόφους που δρούσε στη Ρούμελη φτιάχνει πέντε αρχηγεία και πέντε αρχηγούς με τον εαυτό του στην κορυφή και αρχίζει τους καβγάδες για αρχηγιλίκια με τους άλλους συντρόφους. Και παρά το γεγονός ότι η Θεσσαλία του δίνει ένα πλήρες τάγμα από 350 συντρόφους και μαζί με τους 127 είναι σοβαρή δύναμη, ο Γούσιος αντί να δημιουργήσει παρτιζάνικο στην περιοχή του, μέχρι τον Απρίλη του 1947 στρατολογεί μόνο 350 αντάρτες. Επειδή δεν έχει οπλισμό δεν κάνει στρατολογία όπως ο ίδιος λέει ότι αναγκάζεται να μη δεχτεί νεοκατασσόμενους.

Όταν τον Απρίλη συναντιόμαστε δίνουμε του Γούσια ακόμη ένα τάγμα από τα δυο τάγματα που έχει σαν εφεδρεία το Γενικό και του βάζουμε ζήτημα μαζικής στρατολογίας. Ο Γούσιος κάνει αυτοκριτική στη συνάντησή μας αυτή, παραδέχεται ότι άσχημα χρησιμοποίησε το χρόνο που πέρασε και δίνει υποσχέσεις. Η Ρούμελη στο διάστημα αυτό βασικά και μέχρι το Σεπτέμβρη φτάνει τις δυνάμεις της στους 1.500.

Και μια που μιλάμε για στρατολογία ας σταθούμε με λίγα λόγια και πιο συ-

γκεκριμένα στο ζήτημα αυτό. Μια βασική κατηγορία που υπάρχει εναντίον μου είναι ότι εγώ έδωχνα μαχητές που θέλαν να καταταχτούν στα τμήματα. Είναι σωστό αυτό; Όχι. Μιλήσαμε για τα εμπόδια και τους περιορισμούς που υπήρχαν από το ίδιο το κόμμα, από την ίδια την πολιτική της καθοδήγησης. Όμως υπάρχουν και μεμονωμένες περιπτώσεις που δεν παίρναν νεοκατατασσόμενους είτε λόγω έλλειψης οπλισμού και μεγάλου αριθμού αόπλων στα τμήματα είτε σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως πάνω σε επιχειρήσεις κυρίως όμως σε γυναικόπαιδα. Όμως αυτές οι περιπτώσεις δεν αλλάζουν ούτε την πολιτική μαζική στρατολογία που εφάρμοσε το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣ ανάλογα με τις δυνατότητες που υπήρχαν ούτε την ολοκληρωτική απουσία και σαμποτάζ από τα κέντρα. Ας δώσουμε το λόγο στους αριθμούς: Τον Οκτώβρη του 1947 το σύνολο των ανταρτών σ' όλη την Ελλάδα είναι 1.500-2.000 περίπου. Λόγω μαζικής στρατολογίας που αρχίσαμε τον Οκτώβρη του 1946 το σύνολο των στρατολογημένων φτάνει τις 35 χιλιάδες περίπου, εκτός από 8-10 χιλιάδες που περάσαμε στις Λ. Δημοκρατίες. Στο τέλος των επιχειρήσεων Οκτώβρης 1947 – η παρατακτή δύναμη, δηλ. χωρίς τους τραυματίες, νεκρούς, αιχμαλώτους, λιποτάκτες κλπ. είναι πάνω από 25 χιλιάδες. Η διαφορά που προκύπτει είναι: λιποτάκτες κυρίως από άοπλους, σ' όλο το διάστημα 1946-1947 και κυρίως πάνω στις επιχειρήσεις, αιχμαλώτους και σκοτωμένους. Κι αυτά κάτω από συνθήκες αδιάκοπων μαχών με τον εχθρό, χωρίς στελέχη, με τέλεια αρχική ανοργανωσιά και χωρίς στοιχειώδη μέσα συνδέσμου.

Τον Οκτώβρη του 1947 έχουμε όχι μόνο στρατό οργανωμένο και στελεχωμένο, αλλά και σχολή Γενικού, σχολές στα αρχηγεία, σχολές μηχανικού, διαβιβάσεων, πυροβολικού και επαφές με ασυρμάτους με όλα τα τμήματα, με ασυρμάτους κατά 90% από λάφυρα. Εξοπλιζόμαστε και εφοδιαζόμαστε σχεδόν αποκλειστικά από τον εχθρό. Αν λοιπόν σ' αυτά προστεθούν η γύμνια και η ξυπολουσιά, οι στερήσεις για τη διατροφή, η πείνα πολλές φορές μπορεί να σχηματίσει ακριβή εικόνα του αγωνιστικού και ανώτερου μαχητικού πνεύματος που υπήρχε στο Δημοκρατικό Στρατό ακόμη από τα πρώτα του βήματα. Όμως από την όλη προσπάθεια λείπει το κόμμα μας. Λείπουν οι πόλεις. Λείπει το προλεταριάτο. Λείπουν τα κεντρικά μας στελέχη.

Η καθοδήγηση του κόμματος, οι καθοδηγήσεις των μεγάλων οργανώσεων του κόμματος με βάση τη γενική γραμμή του κόμματος εξακολουθούν να μιλάνε και να υποστηρίζουν ότι πρωτεύει η οργάνωση του αγώνα για τα οικονομικά ζητήματα, ότι πρωτεύει η συμφιλίωση με ειρηνικό δρόμο. Δε δίνει εντολή στα μέλη και στελέχη του κόμματος, στους μαχητές και αξιωματικούς του ΕΛΑΣ να βγούνε στο βουνό και όποιον ζητήσει να βγει στο βουνό τον χαρακτηρίζουν για ύποπτο, για προβοκάτορα, τον κατηγορούν ότι προβοκάρει

τη γραμμή, την πολιτική του κόμματος. Οι καθοδηγήσεις των βασικών οργανώσεων του κόμματος αρνούνται να μας συνδέσουν με τις οργανώσεις των επαρχιών. Αρνούνται οι οργανώσεις αυτές να μας βοηθήσουν και οι οργανώσεις του ΑΚΕ βγάζουν και προκηρύξεις ακόμα που λένε ότι δεν έχουν σχέση με το αντάρτικο. Χωρίς αυτή τη σύγχυση και το πελάγωμα με ελάχιστη προσπάθεια και βοήθεια απ' τις οργανώσεις και με ανάλογη ενίσχυση σε οπλισμό τον Οκτώβρη του 1947 αντί τις 25 χιλ. μπορούσαμε να 'χουμε το λιγότερο 60 χιλ. στρατό. Αλλά και στρατό ασύγκριτα ανώτερο ποιοτικά γιατί το 50% θα ήταν από εργάτες και ΕΛΑΣίτες. Να, λοιπόν, τι έλειψε. Να, λοιπόν πού βρίσκεται το σμποτάζ το συνειδητό και οργανωμένο. Εξάλλου δεν είναι δύσκολο ν' αποδειχτεί πως εμείς σα Γενικό Αρχηγείο βάλαμε αυτό το ζήτημα. Παρά τους περιορισμούς και τις εντολές που είχαμε εμείς βάλαμε ζήτημα στρατολογίας και μάλιστα μαζική. Όχι μονάχα οι άνθρωποι και τα γράμματά μας προς την καθοδήγηση του κόμματος και στη Θεσσαλονίκη και οι δικές τους απαντήσεις και στάση άρνησης αλλά και στα ίδια τα αρχηγεία. Το πρώτο και κύριο πρόβλημα που αδιάκοπα βάζαμε ήταν η στρατολογία και φυσικά σε εθελοντική βάση όπως έβαζε το κόμμα. Οργανώσαμε αυτή τη στρατολογία. Ένα παράδειγμα: Στο Γράμμο τον Οκτώβρη του 1946 ήταν τμήμα από 65 μαχητές όλοι-όλοι. Το Γενάρη του 1947 αυτό το τμήμα έγινε αρχηγείο με δύναμη 4.500 μαχητές. Πού είναι, λοιπόν, το σμποτάζ που τόσο καθυστερημένα εξάλλου αποκάλυψαν οι συκοφάντες; Και μήπως δεν είναι φανερό ότι αυτή η συκοφαντία σκαρώνεται για να δικαιολογηθεί εκ των υστέρων μια πολιτική στην ουσία σαμποταριστική που ακολούθησε η καθοδήγηση ένα ολόκληρο διάστημα; και μάλιστα όταν επίσημα αποκαλύφθηκε και καταγγέλθηκε αυτή η πολιτική; *Εγώ ποτέ δεν αποπειράθηκα ν' αρνηθώ και δικές μου ευθύνες σα μέλος της ΚΕ του κόμματος. Αν ότι ειπώθηκε θα είχε ξεκινήσει με πρόθεση να κάνει κριτική λαθών που φτιάχνει το κάθε στέλεχος του κόμματος στην εκπλήρωση της αποστολής του. Αυτό ποτέ δεν έγινε μέχρι την 5η Ολομέλεια. Και μόλις διατύπωσα τις γνωστές θέσεις πάνω στην πορεία του κινήματος και το εσωκομματικό καθεστώς που υπήρχε και είπα ότι λόγω της μεσοβέζικης πολιτικής της καθοδήγησης του κόμματος χάσαμε τη μοναδική ευκαιρία από το 1946 μέχρι την άνοιξη του 1947 που μας δίνονταν οι μεγαλύτερες δυνατότητες για να δημιουργήσουμε μαζικό παρτιζάνικο τότε άρχισε η γνωστή συκοφαντική καμπάνια και η απομάκρυνσή μου απ' το κόμμα. Και με την ατιμωτική κατηγορία του σαμποταριστή στράφηκαν εναντίον μου στα 1950 ύστερα από τον ολοκληρωτικό εξαφανισμό και προδοσία. Αλλά να περιμένει κανένας συνέπεια από συκοφάντες θα ήταν αστειό.*

Όμως ας δούμε πάλι τους αριθμούς.

1) Σύνολο στρατολογημένων μέχρι τον Οκτώβρη του 1947 είναι 35 χιλ. περίπου ως εξής:

α) Ανατολική Κεντρική και Δυτική Μακεδονία	20 χιλ.
β) Θεσσαλία	10 χιλ.
γ) Ρούμελη, Ήπειρος, Πελοπόννησος, Κρήτη, Σάμος	5 χιλ.
Σύνολο	35 χιλ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι στο ίδιο διάστημα στις Λ. Δημοκρατίες έχουμε περάσει περί τους 8-10 χιλ. άοπλους που δεν υπολογίζονται στον αριθμό των 35 χιλ. Αυτοί αργότερα κατατάχτηκαν στο ΔΣ στο μεγαλύτερο τους μέρος. Είναι από τη Μακεδονία και εν μέρει από τη Θεσσαλία και Ήπειρο). Όλοι αυτοί οι 35 χιλιάδες είναι αγρότες κατά 95%. Οι αποστολές από τις πόλεις δε φτάνουν ούτε τα 5%.

2) Κατά αρχηγείο το Σεπτέμβρη-Οκτώβρη του 1947, στο τέλος των επιχειρήσεων έχουμε:

1) Ανατολική Μακεδονία	4.500
2) Κεντρική Μακεδονία	1.500
3) Δυτική Μακεδονία	10.500
4) Θεσσαλία	4.500
5) Ρούμελη	1.500
6) Ήπειρος (δοσμένη και από Μακεδονία περίπου)	1.000
Σύνολο	23.500 χιλ.

(Εδώ δε συμπεριλαμβάνονται τα τμήματά μας στην Πελοπόννησο και τα νησιά).

Αυτός ο αριθμός μας δόθηκε από αντιπροσώπους της Ανατολικής, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας στην 3η Ολομέλεια και από Θεσσαλία, Ρούμελη και Ήπειρο προσωπικά από μένα. Στην Ολομέλεια έχοντας υπόψη τις τυχόν υπερβολές που μπορούσαν να υπάρχουν, εγώ έδωσα 22 χιλιάδες. Το λοιπόν από τα ίδια τα πράγματα πέφτει η συκοφαντία του σαμποτάζ εναντίον μου.

Όμως να μερικά ακόμα γεγονότα.

1) Ακόμη από το 1945 και κυρίως αρχές του 1946 εκτός από ελάχιστους ΕΛΑΣίτες που άοπλοι γυρνούσαν και κρυβόντουσαν στα δάση γιατί η καθοδήγηση του κόμματος τους απαγόρευε να οπλιστούν, ένα τεράστιο κύμα ΕΛΑΣιτών απ' όλες τις περιοχές είχε κατακλύσει τις πόλεις για ν' αποφύγουν τη δολοφονία και εξόντωση, τη σύλληψη και φυλάκιση από τη χωροφυλακή και την ένοπλη αντίδραση που κυριαρχούσε στην ύπαιθρο. Από τους 200.000 μόνιμους και εφεδρικούς ΕΛΑΣίτες είχαν μείνει ελάχιστοι στα χωριά. Άργησε λοιπόν ο Βλαντάς ν' ανακαλύψει ότι σκοπός του μοναρχοφασισμού ήταν ν' αδειάσει τα χωριά στα 1947.

2) Το Μάρτη του 1947 ζήτημα υποχρεωτικής κατάταξης επιστράτευσης

έθεσε το Γενικό Αρχηγείο με έγκριση του ΠΓ και με διαταγή γενική το βάλαμε το ζήτημα. Ούτε για ένα τέτοιο ζήτημα που ήταν υπόθεση της καθοδήγησης του κόμματος δεν πήρε πρωτοβουλία το ΠΓ. Όμως τι κάνουν αυτοί που ξαπόλυσαν τη συκοφαντική καμπάνια εναντίον του Γενικού Αρχηγείου; Είναι γνωστές οι απαντήσεις του Ιωαννίδη και του Μπαρτζιώτα στα γράμματα του ΓΑ. Είναι γνωστή η στάση και οι αστήρικτες δικαιολογίες του Ζαχαριάδη. Ο Βλαντάς στον Πειραιά χαρακτήριζε ύποπτους και χαφιέδες όσους ήθελαν να βγουν στο βουνό. Κανένας από τους κατήγορους του Μάρκου δεν μπορεί να πει και ν' αποδείξει ότι προτού βγει στο βουνό και παραλάβει έτοιμα-οργανωμένα τμήματα και αρχηγεία, ότι οργάνωσε έστω και μια λίγο ή πολύ σοβαρή αποστολή για το βουνό, ότι αυτό έγινε με πρωτοβουλία του και, αρχίζοντας από την αρχή οργάνωσε ένα τμήμα, ένα αρχηγείο, όταν ήρθε στο βουνό. Είναι καιρός να πούμε σ' αυτούς τους κυρίους ότι το αντάρτικο, από άοπλους και κυνηγημένους αγωνιστές που κρυβόντουσαν στα δάση για να σωθούν από σκόρπιες ομαδούλες με μερικές εκατοντάδες το συγκρότησαν, το οργάνωσαν και το μετέτρεψαν στον ένδοξο Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας ο ηρωικός Μπαρούτας, ο ήρωας του Κλέφτη Πάνος, ο Γιαννούλης, ο Σκοτίδας, ο Λασσάνης, και ο Γκαρτζούνης, ο Υψηλάντης και ο Παλιούρας, ο Τσικιρτζής και ο Κίσαββος, ο Γκαρτζιώτης και ο Χουλιάρας, ο Γεωργιάδης και ο Κρίτων, ο Χείμαρρος και ο Λάμπρος, ο Λιάκος, ο Αλευράς, ο Κικίτσας, ο Ζωγράφος, ο Χειμερινάκης, ο Φωτεινός και ο Παβέλλης, ο Μπαρμπαλιάς και ο Αμύντας, ο Ακρίτας και δεκάδες άλλοι αγωνιστές που διασύρθηκαν, διαπομπεύτηκαν, εκτελέστηκαν και βρίστηκαν από τους κυρίους αυτούς, τους όψιμους στρατηλάτες που ραχάτευαν στην Αθήνα και το Βελιγράδι και στη βία τους να ξεπεράσουν την καθυστέρησή τους άρχισαν εξοντωτικό αγώνα ενάντια σε κάθε αγωνιστή που με πίστη και αφοσίωση στο κόμμα του, στα ιδανικά της επανάστασης και του λαού έκανε το κομματικό του καθήκον. Αυτοί δε δοκίμασαν τους καημούς και τις λαχτάρες του ξυπόλυτου και χωρίς φυσέκια αντάρτη, την πείνα και τις ταλαιπωρίες του αγωνιστή που κάνει το καθήκον του, όταν αυτός ο αντάρτης με τεράστια προσπάθεια πολέμαγε τις μοναρχοφασιστικές συμμορίες που επικρατούσαν σ' όλη την ύπαιθρο και τους εξόντωνε στη σκληρή και άνιση πάλη, τους σταθμούς χωροφυλακής που αδιάκοπα τους ξήλωνε και τους εξόντωνε, δε γνώρισαν τις ολονύχτιες πορείες κάτω από πρωτοφανείς συνθήκες ζωής και ύπαρξης και δημιούργησαν τους λεγόμενους ελεύθερους χώρους ύπαρξης οργάνωσης και δράσης μας. Αυτοί τα βρήκαν έτοιμα.

Ο ΔΣ πολέμησε ηρωικά από το 1946 μέχρι το 1948 και καθοδηγήθηκε ακριβώς από κείνους που διαπομπεύτηκαν σαν προβοκάτορες, ύποπτοι, ανίκανοι, αυτοί που κατάφεραν να αναρριχηθούν χωρίς να ιδρώσουν, κατάφεραν μέσα σε 8 μήνες να καταστρέψουν ό,τι μέσα σε τρία χρόνια είχε δημιουργηθεί. Το

κόμμα μας έχει υποχρέωση να τους βάλει στο σκαμνί τους δημοκόπους, τους συκοφάντες, γιατί αυτό απαιτεί το συμφέρον του κόμματος, της επανάστασης, του λαού μας. Γιατί αν αυτοί δεν είχαν συνειδητά σαμποτάρι τον αγώνα λαού και στρατού μας η Ελλάδα, η πατρίδα μας, με τη συμπαράσταση ολόκληρου του δημοκρατικού στρατοπέδου και της προοδευτικής ανθρωπότητας δε θα βρισκόταν κάτω από την μπότα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού και των ντόπιων λακέδων του. Ναι, η Ελλάδα που γι' αυτήν παλέψαμε και δώσαμε ό,τι μας ζητήθηκε ήταν άξια καλύτερης τύχης και θα την είχε χωρίς αυτούς.

VI

Σύντροφοι.

Αρκετά πράγματα που κρύφτηκαν από το κόμμα με τόση φροντίδα τόσα χρόνια, όπως ο εγκληματίας κρύβει το έγκλημά του, και αντικομματικά διαστρεβλώθηκαν από την κλίκα του Ζαχαριάδη, σας είναι ήδη γνωστά και απ' αυτά που είπαμε. Όμως δεν είναι όλα. Έστω και τόσο φτωχά προσπάθησα να περιγράψω την περίοδο για την οποία σας μίλησα. Έχουμε λοιπόν. Οργάνωση Γενικού Αρχηγείου τον Οκτώβρη του 1946. Οργάνωση και δράση τμημάτων του ΔΣ με αποτέλεσμα την ολοκληρωτική εξόντωση των ένοπλων συμμοριών του μοναρχοφασισμού, ξήλωμα των σταθμών χωροφυλακής από την ύπαιθρο και δημιουργία ενός αρκετά σοβαρού λεύτερου χώρου σ' όλες τις περιοχές. Αυτήν την περίοδο το Γενικό Αρχηγείο εξασφαλίζει επαφή μ' όλα σχεδόν τα αρχηγεία με ασύρματο και τα καθοδηγεί. Αντιμετωπίζει όλες τις εχθρικές ενέργειες και την ανοιξιάτικη εκστρατεία του 1947 που είναι η σοβαρότερη και επιτελικά οργανωμένη από τον εχθρό. Ο ΔΣ πολεμάει κάτω από εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες με οπλισμό και πυρομαχικά που εφοδιάζεται σχεδόν αποκλειστικά από τον εχθρό. Τα αρχικά σχέδια του εχθρικού Γενικού Επιτελείου που είναι να ενεργήσει ταυτόχρονα σ' όλες τις περιοχές άλλαξαν και στα τέλη του Μάρτη αρχές Απρίλη αρχίζει τις επιχειρήσεις του από νότια Ελλάδα Ρούμελη - Θεσσαλία με σκοπό να μας σπρώξει προς βορρά, προς τα σύνορα για πολιτικούς λόγους πάντα για να μπορεί να συνεχίζει τις συκοφαντίες ότι ο ένοπλος μας αγώνας είναι υποκίνηση από τους βόρειούς μας γείτονες, τις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση, ότι τα τμήματα του ΔΣ οργανώνονται, εφοδιάζονται και εισβάλουν στο ελληνικό έδαφος από τις Λαϊκές Δημοκρατίες κλπ. ότι καθοδηγείται από Ρώσους, Γιουγκοσλάβους, Βούλγαρους στρατηγούς αλλά και στρατιωτικά να μας στριμώξει στο χώρο των συνόρων για τελικό χτύπημα. Το Γενικό Αρχηγείο που βρέθηκε στο χώρο Αγράφων αυτή την περίοδο βρίσκεται στο Κέντρο της διάταξης των δυο αρχηγείων Ρούμελης-Θεσσαλίας. Σε διάστημα τριών μηνών, παρά τις σοβαρές ζημιές που

πάθανε τα τμήματά μας όπως του Κόζιακα βασικά ανταποκρίνεται και καλά αντιμετωπίζει το όλο πρόβλημα. Λάθος του Γενικού Αρχηγείου είναι ότι, μόλις άρχισαν οι επιχειρήσεις, δεν πέρασε αμέσως στη Β. Πίνδο και είμαι υποχρεωμένος να πω ότι εδώ έπαιξαν ρόλο περισσότερο λόγοι συναισθηματικοί, γιατί δε θέλαμε ν' αφήσουμε τους συντρόφους και να φύγουμε ακριβώς σε μια τέτοια στιγμή. Όμως το Γενικό Αρχηγείο δεν έχασε την επαφή του με όλα τα αρχηγεία ούτε για ένα λεπτό, παρά τις εξαιρετικές συνθήκες μέσα στις οποίες δρούσε στην περιοχή αυτή. Όπως ξέρετε η εχθρική εκστρατεία του 1947 τελείωσε βασικά με τον ελιγμό μας προς Ήπειρο. Όμως θα ήταν σφάλμα να μη δούμε ότι η μαχητική ικανότητα του εχθρού, τα όρια της εντατικής του προσπάθειας που την επακολούθησε η κάμψη και η κούραση πραγματοποιήθηκε ακριβώς στη Νότια Ελλάδα, στο τρίμηνο διάστημα που αναγκάστηκε να χρησιμοποιήσει τις πιο επίλεκτες δυνάμεις του χωρίς να φέρει σοβαρά αποτελέσματα. Έτσι όταν ύστερα άρχισε την κύρια του προσπάθεια προς Β. Πίνδο, ανατράπηκε.

Το 1947 οι επιτυχίες μας εκφράστηκαν κυρίως: α) με τη ματαίωση των προθέσεων του μοναρχοφασιστικού Γενικού επιτελείου και των άλλων συμβούλων του να δώσουν τέτοια αποφασιστικά χτυπήματα στο ΔΣ, ώστε να τον φέρουν σε κατάσταση διάλυσης και μετέπειτα ν' απασχοληθούν μόνο με την εξότωση των μικρών εστιών, των υπολειμμάτων. Το ΓΑ, παρά τις πολλές αδυναμίες του, κυρίως από την έλλειψη σε πολιτικοστρατιωτικά στελέχη και οπλισμό, εφάρμοσε ανάλογη τακτική. β) Ο ελιγμός που έκανε ο ΔΣ τον Ιούλη προς Ήπειρο ήταν ελιγμός επιθετικός σε χώρο που ήταν αδύνατη η διάταξη του εχθρού και τμήματα του ΔΣ δεν υπήρχαν στην περιοχή αυτή. Ο κίνδυνος που δημιουργήθηκε για τον εχθρό σε μια περιοχή που τη θεωρούσε σαν κάστρο άπαρτο, σαν περιοχή ξεκαθαρισμένη απ' «το μίasma του συμμοριτισμού και του κομμουνισμού», σα δική του περιοχή και όλα αυτά τα εκμεταλλευόταν πολιτικά και στρατιωτικά, όχι μόνο κλόνισε τη θέση της αντίδρασης σοβαρά την περίοδο αυτή, αλλά και τον υποχρέωσε να κάνει και μια γενική αναδιάταξη των δυνάμεών του που μας επέτρεψε να βάλουμε γερά το πόδι μας στο Γράμμο και τη Β. Πίνδο. Έτσι μπήκαμε και στα Ζαγόρια και η δράση μας επεκτάθηκε στον Ηπειρωτικό χώρο. Όλες οι μετέπειτα ενέργειές μας δηλ. το μπάσιμο των τμημάτων μας στην περιοχή της Ηπείρου Πωγώνι-Καλαμά επέκτειναν το χώρο κίνησης και δράσης μας μέχρι τα Γιάννενα-Πρέβεζα με κορωνίδα τη Μουργκάνα. Στα 1948 όλη αυτή η προσπάθεια ολοκληρώθηκε με την κίνηση των τμημάτων μας προς Κόζιακα. Μαζί μ' όλες τις υπόλοιπες ενέργειές μας προετοιμάστηκαν και δημιουργήθηκαν συνθήκες για την προσπάθειά μας του 1948.

Προτού όμως μιλήσουμε για το 1948 ας ολοκληρώσουμε την περίοδο αυ-

τή του 1947 ποια κατάσταση δημιουργήθηκε και ποιες προοπτικές ξανοίγονταν για το κίνημά μας. Η εξέταση αυτής της περιόδου αποκτάει εξαιρετική σημασία για το κίνημά μας, γιατί αν η καθοδήγηση του κόμματος σωστά εκτιμούσε γεγονότα και καταστάσεις χωρίς άλλο θα κατάφερνε να καθορίσει σωστή στρατηγική και τακτική για παραπέρα. Όμως αυτό δεν έγινε. Οι σκέψεις οι δικές μου για την περίοδο αυτή ανοιχτά-επίσημα διατυπώθηκαν στα 1948 όταν τις έβαλα στο ΠΓ και τις διατύπωσα στο γνωστό σε σας γράμμα μου που ονομάστηκε πλατφόρμα Μάρκου.

Όμως τα γεγονότα έχουν κάπως αλλιώς, ως εξής: Παρόλο που η καθοδήγηση του κόμματος δεν εγκαταλείπει επίσημα τη μεσοβέζικη θέση που ακολούθησε σ' όλο το διάστημα αυτό και μέχρι το 1948, αρχίζει να διαφαίνεται αλλαγή όμως πέρα για πέρα ανεδαφική και απραγματοποίητη. Τον Ιούλη του 1947, όταν ακόμη το Γενικό Αρχηγείο βρίσκεται στη Ν. Ελλάδα, το ΠΓ αρχίζει να στέλνει θέσεις του με σειρά τηλεγραφήματά του προς το Γενικό. Το βασικό στρατηγικό πρόβλημα που βάζει είναι στις αρχές του 1948 ο ΔΣ να ανατρέψει την εξουσία του μοναρχοφασισμού στη Μακεδονία σα βάση και ορμητήριο για την απελευθέρωση όλης της χώρας. Δηλαδή βάζει ζήτημα εξουσίας και μάλιστα για το 1947. Ζητάει τη γνώμη του Γενικού Αρχηγείου, προσωπικά του Μάρκου. Η αλλαγή είναι σοβαρή, αποφασιστική, τολμηρή αλλά και πολύ ελκυστική γιατί ποιος επαναστάτης δε θέλει να απαλλάξει τη χώρα του από την ξένη εξάρτηση, να δει τη χώρα του λεύτερη και ανεξάρτητη; Αρχίζεις λοιπόν να σκέφτεσαι. Κάτι ξέρει, κάτι έχει υπόψη της η καθοδήγηση του κόμματος. Ενθουσιάζεσαι αλλά λες. Παρόλα που «ο στρατός που διαθέτει ο μοναρχοφασισμός δεν πολεμάει και στηρίζεται σχεδόν ολοκληρωτικά στα άφθονα μέσα του, δεν λιποταχτεί, δεν προσχωρεί σε μας μαζικά. Αυτό οφείλεται στο ότι δεν μπορέσαμε ακόμα να στερεώσουμε την πεποίθηση της νίκης και σιγουριάς. Το ίδιο και λαός υπαίθρου. Μας έδωσε πλούσιο και ζωντανό κόσμο, χωριά ολόκληρα. Τα μέτρα του μοναρχοφασισμού και η αδυναμία μας να τον υπερασπιστούμε αποτελεσματικά τον κρατούν αναποφάσιμο. Μεγάλη εχθρική προπαγάνδα και ανυπαρξία δική μας λόγω αδυναμιών ακόμα και ανυπαρξία οργανώσεών μας, μηχανισμού διαφώτισης, στρατού μας και οργανώσεις. Δυστυχώς από πόλεις συνεχίζουν να μη βγαίνουν. Σήμερα μοναρχοφασισμός ξεριζώνει κυριολεκτικά ύπαιθρο. Παρακάτω. Χωρίς να υποτιμάμε δυνατότητες εχθρού και προσπάθειες που θα συνεχίσει, αν σε σύντομο διάστημα ενίσχυσής μας σε μαχητές και μέσα γίνει πιο γρήγορα θ' αλλάξει ριζικά η κατάσταση» (από το τηλεγράφημα του Γενικού προς ΠΓ αριθμός 124 4 Αυγούστου 1947). Και μπορούμε να πραγματοποιήσουμε τα καθήκοντα που βάζει το ΠΓ του κόμματός μας.

Στην Ολομέλεια λέμε: Ο ΔΣ μπορεί να πραγματοποιήσει τα καθήκοντα που

βάζει το κόμμα 1) Αν το κόμμα μας θα είναι σε θέση να κινητοποιήσει όλες του τις δυνάμεις και μέσα και θα μπορέσει να προετοιμάσει το ΔΣ μέχρι την άνοιξη για τέτοια ενέργεια. 2) Αν το κόμμα μας θα κατορθώσει να εξασφαλίσει τ' αναγκαία μέσα-οπλισμού για το σκοπό αυτόν. Δίνουμε στην Ολομέλεια δύναμη 22 αντί της 23 χιλ. και πραγματικά υπάρχουν. Λέμε ότι η στρατολογία που κάνουμε από καιρό έπαψε να γίνεται εθελοντικά, για τις δυνατότητες και μέσα που έχουμε αυτή τη στιγμή. Λέμε αν το κόμμα μας είναι σε θέση να φτάσει της δυνάμεις του ΔΣ σε 65 χιλ. μέχρι τα τέλη του 1947 αρχές 1948 και εξασφαλίσουμε 25 χιλ. εφεδρείες στη διάθεση του Γενικού, μπορούμε να πραγματοποιήσουμε το καθήκον που βάζει το κόμμα μας.

Ο Ζαχαριάδης μας υπόσχεται λαγούς με πετραχήλια για λογαριασμό άλλων (θα έχουμε αεροπορία, άρματα μάχης, πυροβολικό κλπ. κλπ.). Μας βεβαιώθηκε ότι είναι σε θέση οι οργανώσεις μας να συμβάλλουν αποφασιστικά να φτάσουμε τη στρατολογία των 65 χιλιάδων με την κινητοποίηση των κομμουνικών δυνάμεων και μέσων. Αμέσως όμως ύστερα από την Ολομέλεια, ύστερα από 7 μέρες αποκαλύπτεται ότι οι υποσχέσεις που έδωσε ο Ζαχαριάδης δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Αναφέρω ένα γεγονός που αποδείχνει αυτό. Κάναμε μια συνάντηση με κείνους ακριβώς τους υπεύθυνους κύκλους που για λογαριασμό τους ο Ζαχαριάδης μας έδωσε τις πολλές υποσχέσεις στην Ολομέλεια. *Αποδείχεται ότι αυτοί δεν έχουν ιδέα απ' όλα αυτά.*

Αντίθετα οι άνθρωποι αυτοί μας λένε: δεν μπορείτε με τις δυνάμεις και τα μέσα που έχετε να καταλάβετε και πολύ περισσότερο να κρατήσετε μεγάλα είτε μικρά κέντρα με λίγο ή πολύ στρατιωτική σημασία. Το ίδιο μας λέγει και η στρατιωτική αποστολή που έρχεται ύστερα από λίγο.

Κουβέντα ούτε για αεροπορία ούτε τανκς και πυροβολικό κλπ. Έχουν οι άνθρωποι δίκιο. Φεύγουμε. Φεύγοντας για το Γενικό ο Ζαχαριάδης εξακολουθεί να επιμένει για χτύπημα σοβαρών στόχων.

Στο διήμερο που έχει περάσει αποκαλύπτεται ότι οι οργανώσεις μας στις πόλεις είναι διαλυμένες, οι ΕΛΑΣίτες και αξιωματικοί μας στελέχη και μέλη του κόμματός μας έχουν γιομίσει τις φυλακές, ξερονήσια, στρατόπεδα. Από συναντήσεις με συντρόφους που έρχονται, από επαφές και αλληλογραφία που έχουμε πια την ευχέρεια και κάνουμε, αποκαλύπτεται όλη η τραγωδία του κινήματός μας. Έχουν περάσει οι πρώτοι ενθουσιασμοί και αρχίζουν να δίνουν τη θέση τους για ψύχραιμη σκέψη. Γίνεται η πρώτη ανοιχτή σύγκρουση με τον Ζαχαριάδη μόλις έρχεται στο βουνό και ουσιαστικά μπαίνει ζήτημα εξέτασης όλης της πολιτικής που ακολούθησε η καθοδήγηση του κόμματος.

Μπαίνει ένα αμείλικτο ερώτημα στον Ζαχαριάδη. Γιατί ο Νίκο το κόμμα μας σ' όλο αυτό το διάστημα δεν κινητοποίησε τις δυνάμεις του, δεν έδωσε εντολή στο κόμμα να προσανατολίσει τις οργανώσεις του προς το βουνό, στον

ένοπλο αγώνα και άφησε να τσουβαλιαστούν δεκάδες χιλιάδες αγωνιστές στις φυλακές και εξορίες να σταλούν στα εκτελεστικά αποσπάσματα.

Να η απάντηση του Ζαχαριάδη. «Δεν είχε ελευθερία κίνησης το κόμμα, γιατί ήταν χαφιές ο Σιάτσος.» Μίλησα εγώ γι' αυτό προηγούμενα. Ας κρίνει το κόμμα και χαρακτηρίσει μια τέτοια απάντηση από πολιτικό ηγέτη που είχε την απαίτηση ο Ζαχαριάδης να είναι. *Συνέχεια.* Στις 2 του Δεκέμβρη του 1947 το ΠΓ συζήτησε τα προβλήματα αυτά ιδιαίτερα το πρόβλημα των εφεδρειών. Εισηγούμαι το ζήτημα. Διαφωνούμε με τον Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης θέτει ως εξής το ζήτημα: Για να μπορέσουμε να εκπληρώσουμε τις υποχρεώσεις μας που απορρέουν από τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας επιβάλλεται 1) στο πιο κοντινό διάστημα μέχρι Μάρτη του 1948 το ΓΑ του ΔΣ να συγκεντρώσει για στρατιωτική του εφεδρεία 15 χιλιάδες. 2) Να καταλάβουμε μέχρι την άνοιξη και να κρατήσουμε σοβαρά αστικά κέντρα. Η θέση που βάζει ο Μάρκος είναι: σήμερα όλες οι δυνάμεις που διαθέτει ο ΔΣ σ' όλη την Ελλάδα δεν ξεπερνούν τις 25-27 χιλ. Αν το ΓΑ θα θελήσει να συγκεντρώσει άμεσα 15 χιλ. για εφεδρεία του στο Γράμμο θα αναγκαστεί να εγκαταλείψει όλες τις άλλες περιοχές, εκτός από τη Β. Πίνδο. Αυτό δε θα πει εφεδρεία όπως την εννοούμε αυτή τη στιγμή, αλλά απλώς μετατόπιση των τμημάτων του ΔΣ απ' τον ένα χώρο στον άλλο. Οι συνέπειες μιας τέτοιας ενέργειας για το ΔΣ και το κίνημά μας θα είναι βαριές και να γιατί: α) Ο ΔΣ κατ' αυτόν τον τρόπο θα υποχρεωθεί ν' απομακρυνθεί-εγκαταλείψει όλους τους χώρους που κάνει στρατολογία μαχητών, θ' απομακρυνθεί από τους χώρους που υπάρχουν δυνατότητες γι' αυτήν τη στρατολογία. Ότι σήμερα ύστερα από την κατάσταση που αποκαλύπτεται στο κόμμα μας το έργο του μεγάλωματος αριθμητικά, η πραγματοποίηση των αποφάσεων της 3ης Ολομέλειας για 65 χιλ. και μετατοπίζεται ολοκληρωτικά στις πλάτες του ΔΣ. Συνεπώς η πρώτη σοβαρή συνέπεια αυτής μας της ενέργειας θα είναι να σταματήσει η στρατολογία. Συνεπώς επιβάλλεται ο ΔΣ όχι μόνο να μην εγκαταλείψει καμιά από τις περιοχές που δρα αλλά ν' απλωθεί ακόμα πιότερο με μοναδικό σκοπό τη στρατολογία και επιστράτευση. Και ότι η λύση του προβλήματος των εφεδρειών μας που είναι τόσο σοβαρό ζήτημα για το στρατό μας, πρέπει ν' ακολουθήσει την ανάλογη πορεία ποσοτικά και χρονικά δηλ. όχι να παίρνουμε για εφεδρεία τα τμήματά μας από τις διάφορες περιοχές δράσης και ανάπτυξης αλλά να παίρνουμε κάθε φορά μέρος-τμήμα ανάλογα με τη στρατολογία που γίνεται. Συνεπώς πρέπει τα τμήματά μας να μείνουν στις περιοχές δράσης τους.

β) Το τράβηγμα των τμημάτων μας από τους χώρους δράσης τους θα έχει σαν αποτέλεσμα να συγκεντρώσουμε στη Β. Πίνδο 25-27 χιλ. μαχητές. Αυτό θα έχει σαν αυτόματο αποτέλεσμα και θα δώσει τη δυνατότητα στον εχθρό να ελευθερώσει όλες του τις δυνάμεις και μέσα, να συγκεντρώσει στο χώρο που

βρισκόμαστε πάνω από 170 χιλιάδες τακτικού στρατού και άλλους εξοπλισμένους με αποτέλεσμα να μας επιβάλει κατά μέτωπο αναμέτρηση με τέτοια συντριπτική δυσαναλογία. Ότι οι δυνάμεις που έχουμε και τα μέσα που ολοκληρωτικά μας λείπουν (δεν είχαμε άφθονα φυσίγγια ούτε για τα ατομικά μας όπλα και αυτόματα) θα έχει σαν αποτέλεσμα το δικό μας τσάκισμα. γ) Ότι μια από τις κύριες επιδιώξεις του εχθρού στα 1947 ήταν και θα είναι και το 1948 να μας αναγκάσει σε συγκέντρωσή μας και αποφασιστική ενέργεια εναντίά μας με όλες τις δυνάμεις και τα μέσα που διαθέτει. Συνεπώς επιβάλλεται σ' εμάς όχι συγκέντρωση αλλά άπλωμα, που θα υποχρεώσει τον εχθρό σε αναγκαστικές δεσμεύσεις. δ) Πραγματοποίηση του καθήκοντος της απελευθέρωσης αστικών κέντρων και κράτημά τους σε εξάρτηση με την πορεία της συγκρότησης των εφεδρειών μας. Η τακτική μας πρέπει να είναι όχι κατά μέτωπο ενέργειες, αλλά χτύπημα στο χώρο και χρόνο που σε μας προσφέρεται, που αιφνιδιάζει τον εχθρό και μας επιτρέπει να λύσουμε το πρόβλημα της αριθμητικής μας ανάπτυξης, συνεπώς και τις εφεδρείες μας σα Γενικό. Όλα αυτά ειπώθηκαν όχι χωρίς κόπο, προσβολές, βρισιές και βαριές ακόμα κατηγορίες από την πλευρά του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης κάμνει συνεχώς διακοπές, λέγει ότι δεν καταλαβαίνει ο Μάρκος από στρατηγικά προβλήματα, αν θες πάμε και στον Στάλιν, ότι πολλά μιλάς και τέλος, ότι τους εξαπάτησα γιατί έδωσα δύναμη 22 χιλ., ενώ δεν είχαμε ούτε 10 χιλ. στην 3η Ολομέλεια.

Το περιεργο όμως είναι και ούτε πήρε ο Ν. Ζαχαριάδης τον κόπο να εξηγήσει μέχρι σήμερα, ενώ από τη μια έλεγε ότι δεν είχαμε ούτε 10 χιλ. από την άλλη ήθελε να συγκεντρώσει 15 χιλ. εφεδρείες και μόλις δυο μήνες είχαν περάσει από την 3η Ολομέλεια και ακόμα την ίδια στιγμή υποστήριζε ότι είμαστε τακτικός στρατός και επέμενε να καταλάβουμε και κρατήσουμε αστικά κέντρα Γιάννενα-Κόνιτσα-Μέτσοβο κλπ. Τέλος αποφασίστηκε μεν να συγκεντρώσουμε 15 χιλ. εφεδρεία, αλλά να μην εγκαταλείψουμε και καμιά από τις περιοχές δράσης μας πράγμα που έγινε με επιμονή μου. Κι από αυτό το γεγονός μας έδωσε τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουμε το Γράμμα του 1948. Γιατί ο εχθρός υποχρεώθηκε να ενεργήσει ολόκληρους μήνες έξω από το χώρο των βασικών επιχειρήσεων Β. Πίνδος να εξαντληθεί και να μην μπορεί άμεσα και αποφασιστικά να ενεργήσει στην Πίνδο και γιατί εμείς κατά τη διάρκεια των επιχειρήσεων στην Πίνδο μπορέσαμε να δράσουμε υπολογίσιμα στις άλλες περιοχές και διαλύσουμε σοβαρά εχθρικά τμήματα. Γιατί αντίθετα τα αποτελέσματα του 1949 θα μπορούσε να πετύχει το 1948 πράγμα που το επιδίωκε ο Ζαχαριάδης.

Πρέπει ακόμα να τονιστεί ότι η τρίχρονη (1946-1947-1948) πετυχημένη και νικηφόρα δράση και ύπαρξη του ΔΣ οφειλόταν ακριβώς σ' αυτό το γεγονός που ο εχθρός δεν είχε τη δυνατότητα να ενεργήσει συγκεντρωτικά και η απο-

τυχημένη κάθε φορά λήξη της χρονιάτικης εκστρατείας του εχθρού, αντί να εξαντλήσει το ΔΣ τον δυνάμωνα πιο πολύ. Πρέπει να σημειωθεί ότι και το 1947 και το 1948 τα σχέδια του μοναρχοφασιστικού Γενικού Επιτελείου απόβλεπαν μαζί μ' άλλα, όπως το άδειασμα χωριών κλπ. και στο να μας σπρώξει στην περιοχή των συνόρων, να μας στριμώξει και με συγκεντρωτικό χτύπημα να λειώσει μαζί μας.

Η προσπάθεια του Ζαχαριάδη να συγκεντρώσει όλες τις δυνάμεις του ΔΣ σ' ένα χώρο με το πρόσχημα των εφεδρειών δημιουργεί τη σκέψη ότι ο Ζαχαριάδης κάτι τέτοιο επιδίωκε. Όμως είναι χαρακτηριστική η στάση του Ζαχαριάδη αυτήν την περίοδο. Ο Ζαχαριάδης ύστερα από την ουσιαστική αποτυχία του να συγκεντρώσει όλα τα τμήματα του ΔΣΕ σ' ένα χώρο –πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι ο Ζαχαριάδης αυτή η συγκέντρωση ήθελε να γίνει στο Βίτσι, γιατί όπως έλεγε, αν πιστούμε μπορούμε να περάσουμε στη Γιουγκοσλαβία– αποτράπηκε γιατί εγώ επέμενα. Αρχίζει επιμονή προσπάθεια να βρει θύματα, να φορτώσει τις ευθύνες για τις αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας σ' άλλες πλάτες και συγκεκριμένα σ' εμένα, λέγοντας ότι τους εξαπάτησα γιατί έδωσα 22 χιλιάδες δύναμη, ενώ όπως λέγει, δεν είχαμε ούτε 10 χιλ. Προσπαθεί αυτήν του την τσαρλατανιά να την κατοχυρώσει με την απόφαση του ΠΓ της 2 του Δεκέμβρη του 1947.

Ως προς τις εφεδρείες, εμείς μέχρι το Μάρτη του 1948 που στο βουνό είναι να πρὸς και το ίδιο το ΠΓ μπορέσαμε να συγκεντρώσουμε μόνο μέχρι 6.500 μαχητών και δημιουργήσαμε την 670 Μονάδα. Αυτή η μονάδα από την πρώτη στιγμή μπήκε στη διάταξη στο Γράμμο και έπαψε ν' αποτελεί εφεδρεία του Γενικού Αρχηγείου.

Το δεύτερο ζήτημα εξίσου σημαντικό είναι η διαφορά στο χαρακτηρισμό του ΔΣ. Ο Ζαχαριάδης υποστηρίζει ότι είμαστε κιόλας τακτικός στρατός και προσπαθεί να μας παρασύρει στο να δώσουμε αποστολές τακτικού στρατού στο ΔΣ.

Η απόπειρα για τη συγκέντρωση όλων των δυνάμεων που διαθέτει ο ΔΣ το Δεκέμβρη του 1947 σ' ένα χώρο με το πρόσχημα των εφεδρειών για τη δήθεν πραγματοποίηση των στρατηγικών επιδιώξεών μας που είναι ανατροπή του μοναρχοφασισμού και κατάληψη της εξουσίας στα 1948 στη Μακεδονία από τη μια σε συνδυασμό με την επιμονή του Ζαχαριάδη ότι είμαστε κιόλας τακτικός στρατός και η συνεχής προσπάθειά του να μας παρασύρει να δώσουμε αποστολές τακτικού στρατού στο ΔΣ σου δημιουργεί πάλι τη σκέψη ότι ο Ζαχαριάδης απ' άλλο δρόμο επιδίωκε το τσάκισμα του ΔΣ ότι δηλ. δεν πέτυχε με το πρόσχημα των εφεδρειών. Κι όπως σας είναι γνωστό ο ΔΣ δεν μπορούσε να μετατραπεί σε τακτικό στρατό με λόγους και άρθρα και μόνο με την απλή επιθυμία και ονομασία τακτικού στρατού. Είναι ανάγκη να τονιστεί ότι

και η μια και η άλλη θέση του Ζαχαριάδη όχι μόνο μας έριχναν στην τακτική της άμυνας και διάταξης αλλά άρχισαν να δημιουργούν και τεράστιους κινδύνους για την ύπαρξη του ίδιου μας ένοπλου αγώνα και ολόκληρου του κινήματος που σχεδόν ολοκληρωτικά μ' αυτόν εκφραζόταν αυτήν την περίοδο. Η ζωή είχε αποδείξει ότι πράγματι είχαμε χάσει την πιο ευνοϊκή περίοδο του 1946 αρχές 1947 για μια επιτυχή έκβαση του αγώνα μας. Αποδείχτηκε ότι το κόμμα και οι οργανώσεις του σε τίποτα δεν μπορούσαν να συμβάλλουν στη λύση του πιο σοβαρού προβλήματος που είχε βάλει η 3η Ολομέλεια του 1947 να φτάσουμε και να ξεπεράσουμε τις 65 χιλιάδες. Μα ο Ζαχαριάδης επέμενε στον τυχοδιωκτισμό του. Αυτός ξέσπασε στις 15 του Γενάρη του 1948 στη σύσκεψη των στρατιωτικών και πολιτικών στελεχών που έγινε στο Βίτσι. Μπροστά στους κινδύνους που απειλούσαν το κίνημά μας εγώ ξανάβαλα τα προβλήματα αυτά αυτή τη φορά ανοιχτά. Να τι ειπώθηκε τότε... (Βλέπε *Νέο Κόσμο*, σελ. 60-61, αριθ. 11, 1956).

Ύστερα από την ομιλία μου αυτή ο Ζαχαριάδης ξεχύθηκε σε βρισιές εναντίον μου και σε συνέχεια κάλεσε σε σύσκεψη τα μέλη της ΚΕ που παίρναν μέρος στη σύσκεψη με σκοπό να προκαλέσει διαφωνία στο ΠΓ, στην ΚΕ βάζοντας ζήτημα αν είναι σωστές ή όχι οι αποφάσεις της 3ης Ολομέλειας. Μόνο ο σ. Βέττας τόλμησε να πει ότι είμαστε υποχρεωμένοι να αναβάλουμε χρονικά τις στρατηγικές μας επιδιώξεις για το 1948.

Ο ΔΣ στα 1948. Η βασική δική μου προσπάθεια που ήταν να ξεκολλήσουμε από διατάξεις και τσουγκάρια και να δυναμώσουμε τον παρτιζάνικο πόλεμο απέτυχε. Επικράτησε η θέση ότι είμαστε τακτικός στρατός και ουσιαστικά το πνεύμα της διάταξης αναμονής και κατά μέτωπο αναμέτρησης. Κάθε ενέργεια ήταν εμποτισμένη βαθιά μ' αυτό το πνεύμα. Δουλέψαμε σκληρά προς την κατεύθυνση αυτή με κορωνίδα το Γράμμο. Ο Γράμμος ύστερα από τη Μουργκάνα ήταν μια επιτυχία, αλλά επιτυχία που μας κόστισε τεράστιες θυσίες, θυσίες δυσανάλογες, θυσίες που δεν ανταποκρίνονταν στ' αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν. Ο Γράμμος όχι μόνο δεν άνοιξε σταθερές προοπτικές για ανατροπή και κατάληψη εξουσίας κλπ., αλλά στένεψε αυτή την προοπτική και έδειξε ότι δεν είμαστε σε θέση να πραγματοποιήσουμε τα στρατηγικά καθήκοντα που έβαζε μπροστά του το κόμμα.

... «Το 1948 από άποψη οργάνωσης και μέσων είμαστε ασύγκριτα καλύτεροι. Πραγματοποιήσαμε το Γράμμο πράγμα πολύ σοβαρό σε σχέση με το 1947. Όμως ο ελιγμός μας προς Βίτσι είναι ενέργεια αμυντική που αποβλέπει κυρίως σε διάσπαση και διαφυγή για να κοπεί η επαφή μας με τον εχθρό σε μια περιοχή που την ελέγχουμε. Το ότι πετύχαμε αυτό το γεγονός είναι σοβαρό για την περίπτωση αυτή. Αλλά απ' αυτή τη στιγμή αρχίζουν ακόμη πιο πολύ να δυναμώνουν τα παραπάτηματα της ηγεσίας. Αντί ακριβώς αυτή τη

στιγμή να δει κατάματα την κατάσταση, να επανεξετάσει τις θέσεις που μπήκαν στην πολιτικοστρατιωτική σύσκεψη στις 15 του Γενάρη 1948 στο Βίτσι και επαναλήφθηκαν, ξαναμπήκαν στις 15 του Νοέμβρη του 1948 στο ΠΓ με τη λεγόμενη πλατφόρμα του Μάρκου και να κάνει ριζική αναθεώρηση των στρατηγικών επιδιώξεων του κόμματος και της τακτικής που πρέπει ν' ακολουθήσει ο ΔΣ, η ηγεσία ασχολείται με ραδιουργίες για να βγάλει από τη μέση τον Μάρκο, και στον πολεμικό τομέα επικρατεί το τυχοδιωκτικό πνεύμα. Οργανώνεται η επιχείρηση του Καρπενησιού που κατάληψη και κράτημα του κοστίζουν ανυπολόγιστες θυσίες για το ΔΣ που όμως είναι και το πιο βασικό όπλο που χρησιμοποιεί η κλίκα του Ζαχαριάδη για να παρασύρει την 5η Ολομέλεια που στα γρήγορα καλείται, στο δικό του κατήφορο. Η σύγκληση της Ολομέλειας δεν ήταν απλώς ένα έργο βίας. Ήταν σκόπιμη. Γιατί εγώ στο κάτω κάτω δεν ήμουν σε θέση πουθενά να βάλω τις αντιλήψεις μου για να προκύψει κακό για το κίνημα. Όμως και μόνο το γεγονός ότι δεν έγινε καμιά συζήτηση στο «ΠΓ», εκτός από ένα ακατάσχετο υβρεολόγιο εναντίον μου είναι αρκετό για να δείξει τι επιδίωκε ο Ζαχαριάδης με την 5η Ολομέλεια του 1949. Στο κάτω-κάτω βρε αδελφέ έχεις ορισμένες αντιλήψεις και είσαι μέλος του ΠΓ. Συζητιούνται αυτές και συμφωνείς κάπου, διατηρείς τις γνώμες σου αλλού, αλλά πειθαρχείς στους περισσότερους. Στην περίπτωση αυτή –όπως και σ' όλες τις περιπτώσεις όταν η κλίκα του Ζαχαριάδη κυριαρχούσε στο κόμμα– όχι μόνο δεν έγινε αυτό αλλά μπήκε μπρος αμέσως η μηχανή της συκοφαντίας για ανύπαρκτα ζητήματα και κλήθηκε η Ολομέλεια παρά τις αντιφροήσεις μου. Εδώ είναι πια φανερό ότι επιδιωκόταν και κατορθώθηκε να παρθεί μια απόφαση με τη συμφωνία όλων των συντρόφων που δεν μπορούσαν να κάνουν κι αλλιώς, κι αν ακόμη ήθελαν ορισμένοι, γιατί ποιος θα τολμούσε να βγάλει μιλιάρλο που ακούστηκαν μερικές έστω και αδύνατες φωνές – υπέρ ενός τροτσκιστή, υβριστή του Στάλιν, τιτικού και προβοκάτορα. Και οι συνέπειες; Καλά εγώ πετάχτηκα κι ότι κι αν μου συνέβαινε ακόμη να είχε λιγότερη σημασία απ' το γεγονός ότι τόσα στελέχη, ολόκληρη ΚΕ κόμματος σύρθηκε σ' ένα δρόμο αντικομματικό με τέτοια ασυδοσία που, όταν θ' αρχίσουν να φαίνονται τα πραγματικά ελατήρια του εγκλήματος κανένας τους δε θα μπορεί να αισθανθεί τον εαυτό του στέρεο στο κόμμα, θα χαθεί η εμπιστοσύνη και το θάρρος για τον ίδιο τον εαυτό του, αλλά και για το ίδιο το κίνημα που καθοδηγεί.

Θα μιλήσουμε σύντροφοι για το τελικό αποτέλεσμα του 1949, το Βίτσι-Γράμμο, το έγκλημα που οι νεοφώτιστοι, οι άκαπνοι στρατηλάτες πραγματοποίησαν. Και χωρίς ντροπή έχουν το θράσος να εμφανίζονται και σήμερα ακόμη μπροστά στο κόμμα σαν κατήγοροι και κομματοσωτήρες.

Τώρα όμως, μια που μιλάμε για το 1948 αξίζει να τονίσουμε κάτι που έχει εξαιρετική σημασία για το κίνημά μας.

Σ' όλους μας είναι γνωστό και προηγούμενα, αλλά και το 1948 εμείς δεν πάψαμε να μιλάμε για έναν έντιμο συμβιβασμό, για μια συνεννόηση-συμφιλίωση και ειρηνική λύση του ελληνικού προβλήματος.

Η πραγματοποίηση αυτής της θέσης που εμείς βάζαμε θα έδινε τη δυνατότητα στο κίνημά μας να τραβήξει σε διαφορετικό δρόμο και να 'χει διαφορετικά αποτελέσματα. Θα μπορούσε να 'χει πριν απ' όλα το αποτέλεσμα να προλάβει το παραπέρα άσκοπο-ματοκύλισμα του κόμματός μας, θα μπορούσε να περισωθεί πολύτιμο κομμάτι, απ' τις κομματικές και λαϊκές μας δυνάμεις που απερίσκεπτα, τυχοδιωκτικά οδηγήθηκαν στην εξόντωση.

Πρέπει το κόμμα μας να μάθει ότι τέτοιες δυνατότητες αυτήν την περίοδο δημιουργήθηκαν και ευκαιρία για μια τέτοια λύση μας δόθηκε. Με τη μεσολάβηση σοβαρότατων παραγόντων έφτασε στην έδρα του Γενικού Αρχηγείου, τέλη, Ιούνη 1948, απεσταλμένος του Κ. Τσαλδάρη που ζητούσε να συναντηθεί με τον Ζαχαριάδη για συνεννόηση και για παραπέρα συνομιλίες για το στάμπαγμα του πολέμου κλπ. Ο Ζαχαριάδης όχι μόνο αρνήθηκε να συναντηθεί, αλλά έβαλε και σαν όρο κάθε αρχή για συνεννόηση και συνομιλίες μπορεί να γίνει μόνο με βάση το χαρακτηρισμό ολόκληρης της κυβέρνησης σαν εγκληματίες πολέμου. Έτσι οι παραπέρα συνομιλίες ματαιώθηκαν. Οι δικές μου ευθύνες στην περίπτωση αυτή είναι σοβαρές γιατί εγώ δεν επέμενα όσο χρειαζόταν, δεν έβαλα ζήτημα να συνέλθει ακόμα η ΚΕ για να συζητήσει ένα τέτοιο πρόβλημα αν και η 5η Ολομέλεια, ύστερα από λίγο έδειξε πιο θα ήταν και στην περίπτωση αυτή το αποτέλεσμα.

Ομολογώ σύντροφοι ότι εγώ δεν είχα ακόμη καταλάβει, δεν είχα ακόμα καταφέρει να πείσω τον εαυτό μου, παρά τη σκληρή πάλη που γινόταν μέσα μου, ότι Ζαχαριάδης θα πει ο κακός δαίμονας του κινήματός μας, που δεν αισθάνεται ούτε τον ελάχιστο πόνο για το κόμμα, την Ελλάδα και το λαό της. Πίστευα ακόμα και στην 5η Ολομέλεια ότι ο Ζαχαριάδης έστω για λίγο σε μια περίοδο τόσο κρίσιμη και υπεύθυνη για το κίνημά μας θα σταματήσει τις ραδιοουργίες του και προκλήσεις και προβοκάτσιες που αδιάκοπα σοφιζόταν και μόνο μ' αυτά ασχολούνταν απ' την πρώτη στιγμή που πάτησε το πόδι του στο βουνό.

Ναι σύντροφοι. Η καταστροφή του 1949 που τόσο μαστορικά χρόνια ολόκληρα καλύφθηκε από την κλίκα του Ζαχαριάδη σαν τακτική υποχώρηση, ενώ ήταν μια πραγματική ήττα που μπορούσε ν' αποφευχθεί.

Ο Γράμμος, η αιματηρή αυτή επιτυχία μας είχε προκαθορίσει, είχε δείξει ότι δεν μπορούμε να συνεχίζουμε να μιλάμε για ανατροπή του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας, για κατάληψη εξουσίας. Να αναδείξει ότι το κόμμα, η καθοδήγησή του είναι υποχρεωμένη να δει κατάματα τα γεγονότα και να πάρει τα ανάλογα μέτρα. Το δυστύχημα για το κόμμα μας για τον αγώ-

να μας ήταν ότι μια κλίκα τυχοδιωκτών που σφιχτοαγκαλιάστηκε με τον Ζαχαριάδη, μπόρεσε χωρίς εμπόδια να ολοκληρώσει το έγκλημά της.

Η 5η Ολομέλεια που είναι το αποκορύφωμα της τυχοδιωκτικής αυτής υπόστασης του Ζαχαριάδη και της κλίκας του και αποτελεί στίγμα στην ιστορία του κόμματός μας, προκαθόρισε την πανωλεθρία , την ήττα του 1949. Η καταστροφή αυτή οργανώθηκε βήμα προς βήμα, με ψυχραιμία εγκληματία, συνειδητά από τον Ζαχαριάδη με πλήρη συνηγορία, ανοχή και συνεργασία των στραταρχών που ο ίδιος διάλεξε και ανέδειξε εκμεταλλευόμενος την πρόστυχη, την αντικομματική φιλοδοξία τους ν' ανεβούν, ν' αναρριχηθούν σε ψηλά αξιώματα εύκολα, που θεώρησαν κατάλληλη την ευκαιρία με την επιτυχία του Γράμμου.

Ναι σύντροφοι. Ο Ζαχαριάδης χωρίς αυτούς τους τυχοδιωκτάκους και τραμπούκους που και αυτή ακόμα τη στιγμή δεν έχουν τύψεις για το έγκλημά τους δε θα μπορούσε να πραγματοποιήσει το έγκλημα, την προδοσία που προσχεδίασε.

VII. Το 1949 και η ήττα

Πού είναι η βασική διαφορά που μας χωρίζει για την παραπέρα πορεία του ένοπλου αγώνα; Είναι ότι, λόγω των συνθηκών που δημιουργήθηκαν το 1949, δεν περικλείει δυνατότητες πραγματοποίησης των στρατηγικών μας επιδιώξεων που παραμένουν ίδιες με το 1948. Ότι συνεπώς ο ΔΣ το 1949 πρέπει να μην εμπλακεί με τον κύριο όγκο των δυνάμεων του σε μάχες εκ παρατάξεως που θα επιδιώξει ο εχθρός αλλά ούτε και να ενεργήσει ο ίδιος επιθετικά για ανατροπή του εχθρού και κατάληψη της εξουσίας, γιατί λόγω του συσχετισμού των δυνάμεων κλπ. τέτοιες δυνατότητες δεν υπάρχουν. Ότι συνεπώς ο ΔΣ είναι υποχρεωμένος να προσαρμόσει την οργάνωση και δράση του έτσι για να μπορεί να χτυπά εκεί και όταν τον συμφέρει και όχι να δεχτεί με μάχες εκεί που θέλει ο εχθρός. Το αριθμητικό μεγάλωμα, στρατολογία και το πρόβλημα των εφεδρειών που είναι προβλήματα σοβαρά και μένουν άλυτα, ο ΔΣ μπορεί να τα λύσει μόνο με έντονο παρτιζάνικο πόλεμο, συνδυασμένα με επιχειρήσεις «τακτικού» πολέμου και πάλι με σκοπό στρατολογίας-επιστράτευσης. Τα περί διάλυσης του ΔΣ, συνθηκολόγησης με τον εχθρό κλπ. ήταν τα ύποπτα κόλπα του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του για να παρασύρουν την ΚΕ κι ολόκληρο το κόμμα πιότερο εύκολα στο δρόμο της καταστροφής, όπως και το κατόρθωσαν. Αυτή η θέση, επιμένω και σήμερα, ήταν η μοναδικά σωστή —μία που αποκλείαμε, πράγμα που ήταν λάθος, κείνη τη στιγμή τη δυνατότητα συμβιβασμού και μετά το Γράμμο— και θα έδινε τη δυνατότητα, όχι μόνο ν' αποφύγει ο ΔΣ την καταστροφή και συνθηκολόγηση του 1949, αλλά θα

κατάφερνε ν' αλλάξει σε σημαντικό βαθμό το συσχετισμό των δυνάμεων του 1948 και με το όπλο της αντοχής και αδιάκοπης δράσης να προκαλέσει την απογοήτευση μέσα στις γραμμές του εχθρού μην αφήνοντας σε χλωρό κλαρί τον εχθρό. Να διαψεύσει, να αχρηστεύσει την απάτη που κάνει ο εχθρός με το σύνθημά του «η τελευταία φορά και τελειώνουμε» που είναι ένα απ' τα μέσα που και μ' αυτό καταφέρνει να σπρώξει το στρατό του σε πόλεμο εναντίον μας. Μόνο έτσι θα είχε επιβάλλει τουλάχιστο λύση που θα εξασφάλιζε μια ανεκτή ύπαρξη του κόμματός μας, γιατί και η αμερικανοκρατία και η αντίδραση δεν μπορούσαν απεριόριστα να συνεχίζουν την πολεμική τους προσπάθεια που είχε γίνει μια σωστή πληγή και έφερνε περισσότερο ζημιά παρά κέρδος.

Ποια είναι η θέση του Ζαχαριάδη και των πρωταγωνιστών της 5ης Ολομέλειας; Ότι το 1949 θα είναι ο χρόνος της νίκης, θα είναι ο τάφος του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας, και που έγινε δεκτή από την 5η Ολομέλεια.

Η 5η Ολομέλεια όχι μόνο δεν μπόρεσε να δει τις ύποπτες προθέσεις του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του, αλλά δεν μπόρεσε να δει κατάματα και την κατάσταση που υπήρχε και ψύχραιμα σαν πραγματικό καθοδηγητικό όργανο να σταθμίσει γεγονότα και καταστάσεις για τον παραπέρα καθορισμό της τακτικής και στρατηγικής μας. Το ότι μια ολόκληρη καθοδήγηση παρασύρθηκε με τόση ευκολία αυτό δεν μπορούσε να ήταν τυχαίο και η 6η Ολομέλεια του 1956 αποκαλύπτοντας την εσωκομματική μας κατάσταση, έβιξε από ορισμένη άποψη και το πρόβλημα αυτό.

Όμως στην περίπτωση αυτή είναι ανάγκη ακόμη ν' αναφερθούμε σ' ένα εξαιρετικό γεγονός που συνετέλεσε αποφασιστικά στο να παρασυρθεί ολόκληρη η Κεντρική Επιτροπή (5η Ολομέλεια). Είναι η κατάληψη του Καρπενησιού. Η κατάληψη του Καρπενησιού γίνεται στις παραμονές της 5ης Ολομέλειας. Και μάλιστα η 5η Ολομέλεια αναβάλλεται γι' αυτόν το σκοπό. Τα κύρια πρόσωπα στην υπόθεση αυτή είναι: 1) Ζαχαριάδης 2) στρατηγός Κετσέας, διοικητής των μοναρχοφασιστικών στρατευμάτων αυτής της περιοχής. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Κετσέας είναι ένα απ' τα πιο ικανά και δοκιμασμένα σκυλιά του μοναρχοφασισμού, γνωστός για τη δολοφονική δράση του στα τάγματα ασφαλείας στη γερμανοφασιστική κατοχή, πράκτορας της Γκεστάπο και των Άγγλων. Βάσει λοιπόν των γεγονότων που εκθέτω αμέσως παρακάτω, έχω την πεποίθηση ότι η κατάληψη του Καρπενησιού σχεδιάστηκε και εκτελέστηκε σε συνεργασία με τον εχθρό..

Τα γεγονότα αυτά είναι: 1) Ζαχαριάδης. Το διάστημα που λείπω από το Γενικό, Αύγουστος-Νοέμβριος καλείται στο Γενικό Αρχηγείο ο Καραγιώργης διοικητής του Κλιμακίου Νότιας Ελλάδας. Το κάλεσμα αυτό έχει σχέση πριν απ' όλα με το «φάγωμα» του Μάρκου, πράγμα που το ομολογεί ο ίδιος ο Ζαχα-

ριάδης αλλά και το πώς θα γίνει αυτή η δουλειά. Ο καλύτερος και πιο αποτελεσματικός τρόπος είναι να 'χει ορισμένες επιτυχίες ο ΔΣ. Οι αποστολές που δίνονται στον Καραγιώργη είναι να οργανώσει τις επιχειρήσεις της Καρδίτσας και του Καρπενησιού. Μέχρι εδώ είναι πολύ φυσιολογικό να καλείται στην έδρα της καθοδήγησης οποιοσδήποτε καθοδηγούμενος και να του δίνονται και αποστολές για επιχειρήσεις. Και παρά το γεγονός ότι ούτε το ΠΓ ούτε η ΚΕ είχαν βάλει και συζητήσει πρόβλημα Μάρκου μέχρι τον Αύγουστο επί παρουσία μου και δεν είχαν το δικαίωμα αυτό να το κάνουν όταν απουσίαζα κι αυτό που κάνουν ήταν ενέργεια φραξιονιστική και αντικομματική, όμως, ας, το περιορίσουμε μόνο σ' αυτούς τους χαρακτηρισμούς ότι βάναν και ζήτημα Μάρκου στον Καραγιώργη, στο κόμμα.

Πού είναι το ύποπτο στην όλη υπόθεση θα δούμε αμέσως παρακάτω 2) Στη σύσκεψη της 15 του Γενάρη του 1948, στη συνεδρίαση του ΠΓ της 15 του Νοέμβρη του ίδιου χρόνου έγινε απόπειρα να με κατηγορήσουν αλλά και στην 5η Ολομέλεια οι Ζαχαριάδης, Βλαντάς κλπ. είπαν πάνω κάτω ότι η Κόνιτσα δεν καταλήφθηκε γιατί εγώ συνεργάστηκα με τον εχθρό. Αυτή η αισχρή συκοφαντία σα σκέψη και ενέργεια, που είναι δανεισμένη από το οπλοστάσιο του ταξικού εχθρού, συνδυασμένη με τη συγκεκριμένη πληροφορία που μας είχε έρθει ότι ο εχθρός γνώριζε ότι θα χτυπήσουμε την Κόνιτσα είναι ένα πρώτο στοιχείο που δείχνει ότι οι άνθρωποι της πάστας του Ζαχαριάδη, όχι μόνον μπορούν να μηχανεύονται τέτοιες συκοφαντίες ενάντια σ' άλλους για την εξόπλωσή τους, αλλά μπορούν και να τις εφαρμόζουν στην πράξη.

3) Είναι παραμονές της 5ης Ολομέλειας. Σκοπός της Ολομέλειας, όπως είπαμε, είναι πριν απ' όλα το ξεμπέρδεμα με τον Μάρκο και η προετοιμασία της επικείμενης προδοσίας. Όμως αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς σοβαρές επιτυχίες στον πολεμικό τομέα. Πρέπει να δημιουργηθεί η εντύπωση ότι τους φάγαμε, η νίκη βρίσκεται στο κατώφλι μας και μόνο ο προβοκάτορας και τροτσκιστής Μάρκος είναι εμπόδιο και θα μας διαλύσει και το στρατό. Μα ταυτόχρονα και το πιο σοβαρό είναι ότι με την κατάληψη του Καρπενησιού και τα φανφαρόνικα τηλεγραφήματα του Ζαχαριάδη για το κράτημά του μόνιμα, ο Ζαχαριάδης πετυχαίνει ώστε η Ολομέλεια ανεπιφύλακτα να δεχτεί τις θέσεις του Ζαχαριάδη, ότι το 1949 θα 'ναι ο χρόνος της νίκης, θα 'ναι ο τάφος του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας. Πρέπει να σημειωθεί ότι από αρκετό διάστημα είχε αρχίσει να μπαίνει ανοιχτά και με ολόκληρα κατεβατά στον Αθηναϊκό αστικό Τύπο ότι ο Μάρκος αντικαταστάθηκε, ότι βρίσκεται από δυσμένεια κλπ. και έδειχνε εξαιρετική ενημέρωση στα εσωκομματικά μας ζητήματα. Γι' αυτά παρακάτω.

4) Μερικά στοιχεία από εχθρικές πηγές. Παρακολούθησα και από το εχθρικό ραδιόφωνο την πορεία των επιχειρήσεων του Καρπενησιού. Η Αθήνα στις

17 του Γενάρη του 1949, δυο φορές μετάδωσε την είδηση λέγοντας: «επιναλαμβάνεται ότι ο στρατηγός Κετσέας ε γνώριζε τας προθέσεις των συμμοριτών να επιτεθούν κατά του Καρπενησιού». Κι όταν, όπως φαίνεται, έγινε πείρασις θόρυβος είτε ειδοποίηση για γκάφα τους γύρω από το Καρπενήσι στις 22 του Μάρτη του 1949 η Αθήνα ανακοίνωσε αυτή τη φορά ότι «ο στρατηγός Κετσέας θα παραπεμφθεί σε στρατοδικείο σαν υπεύθυνος της πτώσης του Καρπενησιού κλπ». Να γίνεται στρατοδικείο και δίκη κατά του Κετσέα δεν άκουσα. Άκουσα όμως από το ραδιοσταθμό της Αθήνας στις 14 του Δεκέμβρη του 1949 στην πρωινή του εκπομπή την εξής «περίεργη» είδηση: παρασημοφορήθησαν από τον Παύλο και τους Άγγλους μερικοί στρατηγοί για τις υπηρεσίες που προσέφεραν. Ανάμεσα σ' αυτούς και το όνομα του στρατηγού Κετσέα. Είναι τώρα ν' απορεί κανείς πώς συμβαίνει ώστε στρατηγοί που προορίζονται για στρατοδικεία και φυλακές να παρασημοφορούνται. Σε συνέχεια ο Κετσέας προβιβάζεται σε αντιστράτηγο και τοποθετείται στο Γενικό Επιτελείο σαν ένας από τους αρχηγούς του. Αυτά λοιπόν για το Καρπενήσι. Ας μελετήσει λοιπόν το κόμμα και την περίπτωση αυτή μαζί με τόσα άλλα προβλήματα που περιμένουν, να χυθεί άπλετο φως, γιατί αυτό απαιτεί το συμφέρον του κόμματός μας και αυτή είναι η απαίτηση των μελών και στελεχών του κόμματός μας.

Και τώρα ας δούμε την περίπτωση της εκλογής του ορεινού «όγκου», Βίτσι σαν τον κυριότερο χώρο αναμέτρησης του ΔΣ με τον εχθρό το 1949. Ήταν τυχαίο το γεγονός της εκλογής του; Ήταν τυχαία η αχαλίνωτη προπαγάνδα που έκανε ο Ζαχαριάδης για το Βίτσι ολόκληρο χρόνο, που με ιδιαίτερα άρθρα του το παρουσίασε σαν άπαρτο, απάτητο, απόρθητο και απαραβίαστο φρούριο, σαν τον τάφο του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας το 1949; Όχι, σύντροφοι. Θα 'ταν αφέλεια να πιστευτεί ότι αυτή η εκλογή, ήταν τυχαία. Τι αντιπροσωπεύει το Βίτσι σαν ορεινός «όγκος», σα χώρος για τέτοια σοβαρή αποστολή; Το Βίτσι είναι ένα βουναλάκι από τα πιο τρωτά που υπάρχουν στην Ελλάδα και στη Μακεδονία στην περίπτωσή μας. Ήταν το πιο ακατάλληλο για το είδος του πολέμου που αναγκάζαμε-υποχρεώναμε να κάνει ο Δ. Στρατός με το μοναρχοφασισμό αυτήν την περίοδο. Πριν απ' όλα πρέπει να πούμε ότι παρά τη φλυαρία των στρατηλατών μας να παρουσιάσουν το ΔΣ σα στρατό σύγχρονο-τακτικό, αυτός ήταν και μέχρι τη μέρα της ήττας στρατός «παρτιζάνικος» στο σύνολό του (χωρίς φυσικά να δρα παρτιζάνικα) και είχε απέναντί του ένα στρατό πραγματικά τακτικό, εφοδιασμένο με όλα τα σύγχρονα πολεμικά μέσα. Συνεπώς ο χώρος σύγκρουσης μ' ένα τέτοιο στρατό αποκτάει εξαιρετική σημασία. Και το Βίτσι όχι μονάχα είναι ένα βουναλάκι σε σύγκριση με τ' άλλα, αλλά και διασχίζεται από δημόσιους δρόμους κατάκαρδα. Το Βίτσι και στον πόλεμο με τους γερμανοφασίστες και μέχρι το 1948 έπαι-

Ξε δευτερεύοντα, βοηθητικό ρόλο στην όλη μας προσπάθεια. Επιπλέον υπήρχε εκφρασμένη γνώμη για το τι μπορεί να κάνει ο ΔΣ στο Βίτσι ακόμη από το 1947 όταν ο Ζαχαριάδης επέμενε για το ίδιο ζήτημα. Και όταν το Δεκέμβρη του 1947 πήγαμε στο Βίτσι, πήγαμε εντελώς προσωρινά για τις ευκολίες ανεφοδιασμού που είχε αλλά και γυρίσαμε στο Γράμμο στις αρχές του Μάρτη σύμφωνα με το σχέδιό μας επιχειρήσεων. Όλα αυτά ο Ζαχαριάδης τα 'ξερε, αν υποθεθεί ότι τα 'κανε από λάθη και άγνοια, παρόλο που έχει τη γνώμη ότι «δεν είναι και δύσκολο να αναδειχτεί κανείς στρατιωτικός». Ότι λοιπόν έγινε στο Βίτσι από τη μέρα του ελιγμού μας μέχρι την ήττα είναι αφάνταστα αισχρό και ασύγκριτα πιο εγκληματικό απ' ότι έγινε με το Καρπενήσι (αν μπορούμε βέβαια να βαθμολογούμε την προδοσία). Έτσι προβάλλει πάλι η τυχοδιωκτική και ύποπτη φυσιογνωμία του Ζαχαριάδη και των γύρω του. Προβάλλει είτε το θες είτε όχι. Γιατί το έγκλημα της πανωλεθρίας των τριών ημερών φωνάζει μόνο του. Ζητάει απάντηση χωρίς να μπορεί να καλυφθεί με καμιά ταχυδαχτυλουργία του Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης και οι συνεργάτες του στην προδοσία τους στο Βίτσι παρέσυραν αναμφισβήτητα καλούς και ικανούς συντρόφους. Την προδοσία αυτή να δεχτεί μάχη αποφασιστική στα 1949 με τον εχθρό στο Βίτσι, την προετοίμασε ο Ζαχαριάδης μεθοδικά, μόλις έληξε η μάχη του Γράμμου και τον πετυχημένο αμυντικό μας ελιγμό προς Βίτσι.

Ποια είναι τα αρχικά γεγονότα που επέτρεψαν στον Ζαχαριάδη να εξαπατήσει όλους; Είναι η μάχη που έγινε στο Βίτσι λίγο ύστερα από τον ελιγμό μας με αρκετούς αιχμαλώτους (που όπως είχαν δραπετεύσει όλοι τους τις ίδιες μέρες) υλικό κλπ. Τι αντιπροσωπεύει αυτή η μάχη; Ότι και το Καρπενήσι πιθανόν.

Σ' αυτήν τη μάχη στα χέρια του Δημοκρατικού Στρατού έπεσε μια αναφορά της διοίκησης των μονάδων του μοναρχοφασιστικού στρατού της περιοχής προς το Γενικό Επιτελείο, που τα πάντα τα παρουσίαζε σαν κατάσταση απελπιστική, σε κατάσταση διάλυσης. Δεν αποκλείεται λοιπόν αυτή η αναφορά να 'ταν πλαστή για να πέσει στα δικά μας χέρια. Κι ούτε ήταν τυχαίο ότι διοικητής μιας ταξιαρχίας ήταν ο μοναρχοφασίστας Μανωλέσος, γνωστός φασίστας, πράκτορας των Γερμανών και των Άγγλων, άνθρωπος της αυλής και πιασμένος από μας στη γερμανοφασιστική κατοχή σαν απεσταλμένος των Γερμανών.

Όταν προσεχτικά παρακολουθήσουμε και τα μετέπειτα γεγονότα στο Βίτσι, θα δούμε με πόση τέχνη γίνεται προσπάθεια να απατηθεί το ΚΚΕ και ο ΔΣ να παρασυρθεί για το Βίτσι.

Παίρνω το παράδειγμα της κατάληψης του υψώματος Κουλκουθούρια (ύψωμα 1694) στο Βίτσι που γίνεται στις 11-13 του Μάη. Ο θόρυβος που ξεσηκώνεται είναι χωρίς προηγούμενο. Το μοναρχοφασιστικό Γενικό Επιτελείο

εκδίδει δραματικά ανακοινωθέντα μεταδίδοντάς τα δυο και τρεις φορές στην ίδια εκπομπή. Μα τον ίδιο θόρυβο ξεσηκώνει και το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣ. Όλα δείχνουν ότι γίνεται προσπάθεια να παρουσιάσουν το μοναρχοφασιστικό στρατό σε κατάσταση διάλυσης, ότι βρίσκεται σε παραμονές κατάρρευσης. Ο σκοπός είναι φανερός. Να μπορούν να κολλήσουν το ΔΣ στο Βίτσι δημιουργώντας την εντύπωση του απόρθητου για να προετοιμάσουν τη συντριβή του πράγμα που το πέτυχαν. Συνεπώς η προδοσία είναι όχι μόνον οργανωμένη, αλλά και οι «αιτίες» της ήττας από τα πριν καθορισμένες από τον Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης αμέσως μετά την ήττα προσπαθεί τη δική του προδοσία να τη φορτώσει σ' άλλες πλάτες και συγκεκριμένα στο ΚΚΓ. Έτσι γίνεται φανερό γιατί ο Ζαχαριάδης διάλεξε το χώρο του Βιτσιού για την αναμέτρηση του ΔΣ με τον εχθρό στα 1949. Ότι η προδοσία αυτή είναι οργανωμένη μεθοδικά για να δοθεί το χτύπημα στην κρίσιμη στιγμή δεν υπάρχει αμφιβολία σε μένα και η εξήγηση είναι αφάνταστα απλή και σταθερή. Ας δούμε το πιο σοβαρό επιχείρημα του Ζαχαριάδη. Το περίφημο πισώπλατο χτύπημα.

Η Γιουγκοσλαβία –κακώς όπως αποδείχτηκε– είχε καταγγεληθεί και θεωρούνταν σα χώρα εχθρική πριν από 15 μήνες, τον Ιούλη του 1948 και βρισκόταν σε θέσεις που κατείχε στα νώτα μας στον κύριο χώρο επιχειρήσεων που διαλέξαμε μόνοι μας. Είναι λοιπόν δυνατόν μια ηγεσία πολιτική και στρατιωτική όσο αδύνατη και ανίκανη και αν είναι, να μη σκεφτεί τι σημαίνει εχθρός στα νώτα του μετώπου που διαλέγει και προπαντός όταν αυτά τα νώτα είναι ακάλυπτα λόγω ανεπάρκειας δυνάμεων. Κι όμως σύντροφοι. Αυτή η ηγεσία στο διάστημα ολάκερου χρόνου με πρωτοφανή αγυρτεία παρουσιάζει το Βίτσι σαν άπαρτο φρούριο, σαν τάφο του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας στα 1949. Έτσι αυτά τα ίδια γεγονότα αποκαλύπτουν και ξεσκεπάζουν ότι το περίφημο πισώπλατο χτύπημα που ξεφούρνισε ο Ζαχαριάδης είχε προβλεφτεί από τον Ζαχαριάδη για να δοθούν στην κατάλληλη στιγμή και ν' αποδοθούν αλλού τα αίτια. Ύστερα από την ήττα ο Ζαχαριάδης αρχίζει «σκληρό» αντιτιτικό πόλεμο. Είναι πυρ και μανία ενάντια στην «τιτική προδοσία», πηγαίνει να καλυφθεί πίσω απ' αυτήν την ανύπαρκτη και σκαρωμένη προβοκάτσια. Ο Ζαχαριάδης κι αυτή τη φορά κατορθώνει να παρασύρει την καθοδήγηση του κόμματος στον αντικομματικό του κατήφορο.

Είμαστε λοιπόν υποχρεωμένοι να δούμε σε τι συνίσταται αυτός ο αντιτιτισμός του Ζαχαριάδη, ποιος ο σκοπός του.

1) Τα γεγονότα του Κάιμακτσαλάν όπως τα παρουσίασε ο Ζαχαριάδης. Τι λέει ο Ζαχαριάδης όταν γράφει ότι «μόνον ύστερα από το πισώπλατο χτύπημα από το γιουγκοσλαβικό έδαφος τα τμήματά μας εγκατέλειψαν τις θέσεις τους».

Προετοιμάζει το έδαφος ν' αποδώσει σε γιουγκοσλαβική «προδοσία» την επικείμενη ολοκληρωτική προδοσία που προετοιμάζει. Γιατί δεν μπορεί για μια

ακόμα φορά να βρίσει τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος όπως έκανε στα 1947. Συνεπώς ο Ζαχαριάδης επιδιώκει: α) Πάει να καλύψει την επικείμενη προδοσία φορτώνοντας τα πάντα στον Τίτο. β) Θέλει να πει επίσημα ότι το ένοπλο λαϊκό κίνημα υπάρχει και δρα μόνο χάρις στα σύνορα με την άμεση ενίσχυση των Λαϊκών Δημοκρατιών και ότι αλλιώς δεν μπορούσε να υπάρχει το ένοπλο λαϊκό κίνημα. Δηλ. φανερή επιβεβαίωση των ισχυρισμών της αντίδρασης ότι το ένοπλο κίνημα είναι επίθεση που γίνεται από τους βόρειους γείτονες, είναι ξένη επέμβαση στα εσωτερικά της χώρας για την κατάργηση της ανεξαρτησίας της. Ότι ο εμφύλιος πόλεμος δεν είναι γέννημα και θρέμμα της ελληνικής πραγματικότητας, του μοναρχοφασιστικού οργίου και της ιμπεριαλιστικής επέμβασης και κατοχής. Αυτός ο δρόμος είναι ο σίγουρος αντισοβιετικός και ο Ζαχαριάδης ανοίγει με τέχνη αυτόν το δρόμο.

Το Λονδίνο στεναχωριέται για τις τέτοιες «απερισκεψίες» του Ζαχαριάδη και προσεχτικά, πονηρά τον διορθώνει με σχόλιο του της 17.7.49 που λέγει: «φυσικά δεν μπορούμε να πούμε ότι τα αίτια των ελληνικών γεγονότων είναι εξ ολοκλήρου εξωελληνικά».

2) Το άρθρο του Ζαχαριάδη για τη Μακεδονία που γράφεται σε περίοδο όχι μονάχα επικείμενων επιχειρήσεων, αλλά και αμέσως μετά τις προτάσεις ειρήνης που κάνει η Σοβ. Ένωση για την ειρήνευση της Ελλάδας και την επικείμενη σύγκρουση στον ΟΗΕ. Μήπως είναι τυχαίο; Όχι σύντροφοι. Ο Ζαχαριάδης ήδη έχει προετοιμάσει την ήττα του ΔΣ. Και ακριβώς αυτήν τη στιγμή που η ΣΕ βάζει όλο της το βάρος στο ελληνικό ζήτημα με τις προτάσεις ειρήνης, που βάζουν σε ασάβινη λαβίδα τους Αγγλοαμερικάνους και το μοναρχοφασισμό και εκφράζουν και τους πόθους του λαού μας και δημιουργούν τις καλύτερες προϋποθέσεις για το ελληνικό κίνημα, ο Ζαχαριάδης παρουσιάζεται με το άρθρο του και λέγει ότι ο Τίτο αποπειράθηκε να καταλάβει την ελληνική Μακεδονία το 1944 μαζί με τους Άγγλους. Το ζήτημα δεν είναι μόνο μια σκόπιμη διαστρέβλωση γεγονότων και συκοφαντική επίθεση ενάντια στο ΚΚΓ, ούτε ο σκοπός του Ζαχαριάδη είναι να κάνει αποκαλύψεις ενάντια στον Τίτο με τις προβοκάτσιες που σκαρώνει. Ο Ζαχαριάδης ξέρει πως αν υπήρχαν τέτοιες σκέψεις στο ΚΚΓ δεν μπορούσαν αυτές να είναι σε άγνοια του ΚΚΣΕ κι ήταν αδύνατο η Γιουγκοσλαβία να μην υπολογίζει τη στάση της Σοβ. Ένωσης για ένα τόσο κεφαλαιώδες ζήτημα κι όμως ο Ζαχαριάδης δε βγάζει τσιμουδιά, δε λέει λέξη γι' αυτό το πράγμα. Ο Ζαχαριάδης κάνει την πάπια για όλα αυτά όταν κάνει τις «αποκαλύψεις» του με το άρθρο του.

Τι λοιπόν επιδιώκει ο Ζαχαριάδης με το άρθρο του αυτό; Σκοπός του Ζαχαριάδη είναι να δικαιωθεί η αγγλική επέμβαση στα 1944 και η οργάνωση, καθοδήγηση και επέμβαση στον εμφύλιο πόλεμο που έγιναν και εν ονόματι των κινδύνων που διατρέχει η ανεξαρτησία και η ακεραιότητα της Ελλάδας απ' τις

λαϊκές δημοκρατίες. Ο σκοπός είναι κύρια και βασικά να χτυπηθεί η Σοβιετική Ένωση να λικβινταριστεί η πρόταση ειρήνης και να προμηθεύσει τους ιμπεριαλιστές με τα αναγκαία στοιχεία, στην πάλη τους ενάντια στη ΣΕ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες. Ο σκοπός είναι να εκθέσει, να προβοκάρει το ΚΚΕ που δέχεται βοήθεια και συνεργασία με κόμμα άλλης χώρας που επιβουλεύτηκε την ανεξαρτησία και ακεραιότητα της Ελλάδας, γεγονός που πολύ καθαρότερα φαίνεται απ' τις μετέπειτα προβοκάτσιες που επίσημα σκαρώνει.

Ακόμα ο Ζαχαριάδης με το άρθρο του αυτό επιδιώκει να επιδράσει στο ηθικό των μαχητών και αξιωματικών του ΔΣ στην πιο κρίσιμη στιγμή του αγώνα, γίνεται megáφωνο της εχθρικής προπαγάνδας με ταυτόχρονα αναπτέρωση του ηθικού του μοναρχοφασιστικού στρατού που η ηγεσία του τον τροφοδοτεί διαρκώς με το δήθεν κίνδυνο που διατρέχει η ελληνική Μακεδονία απ' τις Λ. Δημοκρατίες.

Ύστερα απ' όλα αυτά θα ήταν περίεργο να ψαχθούν αλλού τα αίτια της σημερινής μας κατάστασης. Τα αίτια της ήττας μας του Βίτσι και του Γράμμου του 1949 που παρά την τεράστια ασύγκριτα μεγαλύτερη υλική και ηθική ενίσχυση του αγώνα μας έφτασε στο αποτέλεσμα μιας χωρίς προηγούμενο *πανωλεθρίας*.

Ναι σύντροφοι. Αυτή η τεράστια υλική και ηθική ενίσχυση του αγώνα μας σε συνδυασμό με τις προτάσεις ειρήνης της Σοβιετικής Ένωσης και την τιτάνια πάλη που έκανε η Σ. Ένωση στον ΟΗΕ που ήταν ένα αλύπητο ξεσκέπασμα των επιδιώξεων του αμερικανοαγγλικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα και θαρρετή υπεράσπιση των ελευθεριών και δικαιωμάτων του ελληνικού λαού, της εθνικής ανεξαρτησίας και προκοπής της χώρας μας, θα είχαν σαν αλάνθαστό τους αποτέλεσμα α) επιβολή αυτής της πρότασης ειρήνης που πρόσφερε η Σοβιετική Ένωση στον ελληνικό λαό, παραδοχή της από τους Αμερικανοαγγλους ιμπεριαλιστές και το μοναρχοφασισμό β) σε περίπτωση άρνησής τους δημιουργία των πιο ευνοϊκών συνθηκών για τη συνέχιση του ένοπλου αγώνα, με την εξασφάλιση προοδευτικής συμμετοχής όλο και πιο πλατιών λαϊκών μαζών στον αγώνα στο μέτωπο και τα μετόπισθεν, γιατί άλλη διέξοδο δεν άφηνε η αντίδραση και η κατοχή στο λαό μας. Στην πρώτη περίπτωση θα είχε περισθωθεί όχι μονάχα η τιμή, το κύρος και η επιρροή του κόμματός μας, αλλά θα εξασφαλιζόνταν και σοβαρά πλεονεκτήματα για το επαναστατικό μας κίνημα.

Στη δεύτερη περίπτωση θα είχαμε κερδίσει την καμπή στον ένοπλο αγώνα μας, στον αγώνα ειρήνης διά των όπλων, θα είχαμε επιβάλλει αυτήν την ειρήνη και δημοκρατική μας εξέλιξη, την ανεξαρτησία μας.

Φυσικά και στη μια και στην άλλη περίπτωση σοβαρά θα ήταν τα κέρδη που θα προέκυπταν όχι μόνο για το δικό μας το κίνημα, την Ελλάδα και το λαό της, αλλά και για το κύρος του Δημοκρατικού στρατοπέδου, της ηγεσίας του. Και

η έκβαση αυτής της πάλης δεν μπορούσε παρά να είναι σε άμεση εξάρτηση με την τέτοια ή αλλιώςτική πορεία και κατάσταση του ίδιου του δικού μας κινήματος, του κόμματός μας. Όμως ακριβώς αυτήν τη στιγμή δόθηκε η χαρακτηριστική βολή στο ΔΣ απ' τον Ζαχαριάδη ύστερα από προετοιμασία ενός ολάκερου χρόνου. Καμιά ταχυδακτυλουργία, καμιά απάτη του Ζαχαριάδη δεν μπορεί να καλύψει αυτήν την ατιμία και το κόμμα είναι υποχρεωμένο να καλέσει σε απολογία όχι μόνο τον Ζαχαριάδη αλλά και τους αμέσως συνεργάτες του που χωρίς αυτούς δε θα μπόραγε ο Ζαχαριάδης να πραγματοποιήσει το έγκλημά του.

VIII. Μετά την ήττα. Η ύπουλη αντισοβιετική πολιτική του Ζαχαριάδη

Ο Ζαχαριάδης συνεχίζει την αντισοβιετική-αντεπαναστατική του πολιτική και μετά την ήττα, με το πρόσχημα της πάλης ενάντια στην τιτική προδοσία. Μιλήσαμε για την αποχή και τις αποφάσεις της 2ης Ολομέλειας για τα δυο επίμαχα ζητήματα (αποχή και ένοπλος αγώνας). Ο Ζαχαριάδης πλαστογραφεί τα γεγονότα και τα παρουσιάζει όπως του χρειάζονται στο βιβλίο του *Νέα κατάσταση νέα καθήκοντα*. Στο ίδιο βιβλίο του ο Ζαχαριάδης λέει: 1) «Ο Τίτο υποσχέθηκε να μας δώσει κάθε είδους βοήθεια. Αν αυτό δεν είχε γίνει θα προτιμούσαμε το δρόμο όχι του ένοπλου αγώνα κλπ.»

Ποια είναι η γενικότερη σημασία αυτής της προβοκάτσιας και για πιο λόγο ο Ζαχαριάδης την ξεφουρνίζει; Πριν απ' όλα πρέπει να πούμε ότι η θέση αυτή είναι το «σάλτο-μορτάλε» του Ζαχαριάδη. Εδώ ο Ζαχαριάδης παίζει το πιο αποφασιστικό παιχνίδι του. Γιατί ο Ζαχαριάδης παρόλα που μέχρι στιγμής κατάφερε να μπαλώσει τα πράγματα αλλού με έντεχνη σιωπή, αλλού με τη συκοφαντία, την απάτη, δεν αισθάνεται γερό το έδαφος κάτω από τα πόδια του. Είναι γερά τσιμπημένος, μπλεγμένος στην ίδια του την πλεκτάνη και είναι υποχρεωμένος να δώσει απάντηση στα ερωτήματα που στέκονται μπροστά του αμείλικτα, με τις δυο θέσεις: η υπόδειξη του μπολσεβίκικου κόμματος να πάρουμε μέρος στις εκλογές που είναι το επίμαχο ζήτημα κείνης της περιόδου, με την έννοια που δώσαμε προηγούμενα, και τη Ζαχαριαδική θέση αποχής και δεύτερο τη θέση του στη στρατιωτική σύσκεψη για το πραξικόπημα που το ονομάζει ένοπλη εξέγερση, θέση που κατοχυρώνει με ανύπαρκτες αποφάσεις της 2ης Ολομέλειας. Είναι λοιπόν ο Ζαχαριάδης υποχρεωμένος να λύσει τη σιωπή του για τα δυο αυτά προβλήματα, να εξηγήσει την προέλευσή τους. Έτσι, ο Ζαχαριάδης, παρασταίνοντας τον ηλίθιο, τον πολιτικά αγράμματο, αποθρασυμένος από την αναισθησία των γύρω του, από την ανυπαρξία ελέγχου και λογοδοσίας, στηριγμένος σε τύπους Μπαρτζιώτα-Βλαντά-Γούσια και στην πλήρη υποταγή τους λέγει: «Ξέρετε σύντροφοι παρασύρθηκα από τον προβοκάτορα τον Τίτο.» Μα η υπόδειξη του μπολσεβίκικου κόμ-

ματος; Εδώ θα κάνουμε αυτοκριτική και με τη βοήθεια σχεδόν ολόκληρης της Κεντρικής Επιτροπής εξαπατά ακόμη μια φορά το κόμμα ταμπουρωμένος πίσω από την 3η Συνδιάσκεψη.

Κατ' αρχήν ο Ζαχαριάδης υπολογίζει στα παρακάτω: α) ότι πολιτικά δε συμφέρει να γίνει πλατιά ανοιχτή συζήτηση γύρω από το γεγονός ότι το μπολσεβίκικο κόμμα, έστω και σαν υπόδειξη, είπε στο ΚΚΕ κάτι σε σχέση με τις εκλογές. Παρόλο που ήδη είχε κάτι ειπωθεί γύρω απ' αυτό το ζήτημα και ήταν γνωστό στο κόμμα. Γιατί αυτό θα σήμαινε επέμβαση στα εσωτερικά μας.

β) Ο Ζαχαριάδης ξέρει ότι το 1946 είναι περίοδος που η λαικοδημοκρατική Γιουγκοσλαβία βρίσκεται σ' ένα από τα προωθημένα σημεία του δημοκρατικού στρατοπέδου με επικεφαλής τον Τίτο. Και δεν είναι μυστικό σε κανέναν ότι επικεφαλής του δημοκρατικού στρατοπέδου, οδηγητής του είναι η Σοβιετική Ένωση. Συνεπώς σκέψεις και ενέργειες του Τίτο σε τέτοια βασικά ζητήματα, υποτίθεται ότι δεν μπορεί να μην είναι, έστω και συμβουλευτικά, σε γνώση της ηγεσίας του δημοκρατικού στρατοπέδου, της Σοβιετικής Ένωσης. Όμως ο Ζαχαριάδης δε μιλάει για την υπόδειξη που υπάρχει από το μπολσεβίκικο κόμμα που είναι άκρως αντίθετη με τη θέση του Ζαχαριάδη, με σκοπό να αποδείξει ότι ο Τίτο ό,τι έκανε το έκανε με συμφωνία και υπόδειξη του ΚΚΣΕ να λοιπόν πού βρίσκεται η αντισοβιετική, προβοκατόρική σκέψη του Ζαχαριάδη.

Οι προθέσεις αυτές του Ζαχαριάδη επιβεβαιώνονται και από το γεγονός ότι οι «αποκαλύψεις» του Ζαχαριάδη για υποσχέσεις κλπ. από μέρους του Τίτο γίνονται κεινην ακριβώς την περίοδο που ο Τίτο ανοιχτά λέγει ότι μέχρι το 1948 το ΚΚΓ και η Γιουγκοσλαβική κυβέρνηση παίρναν και εκτελούσαν μόνο εντολές της Μόσχας για όλα τα προβλήματα τα εσωτερικά και εξωτερικά. Αυτές οι προθέσεις του Ζαχαριάδη και η έννοια της προβοκάτσιας που σκαρώνει αποκαλύπτεται ακόμα καθαρά, αν όλη η υπόθεση συνδυαστεί με την επίσκεψη του Ζαχαριάδη στις Λαϊκές Δημοκρατίες. Έτσι ο Ζαχαριάδης λέγει ότι το ελληνικό ζήτημα το συζήτησε όχι μόνο με τον Τίτο, αλλά και με άλλους επαναστατικούς παράγοντες και συνεπώς η ίδια υπόσχεση για ενίσχυση κλπ. είχε και των άλλων κομμάτων. (Άλλοι υπολογισμοί του Ζαχαριάδη θα ήταν ότι η παραπέρα συζήτηση για τέτοια ζητήματα δε συμφέρει, υπολογισμοί εκβιαστικοί όπως γίνεται φανερό, πιθανόν και στην επίσης πονηρή σκέψη, ότι θα περάσει απαρατήρητο το γεγονός μια που μιλάει ενάντια στον Τίτο. Εξάλλου αυτό προσωρινά το πέτυχε).

Περί τίνος λοιπόν πρόκειται; Πώς να χαρακτηριστεί κι αυτή η «αποκάλυψη» του Ζαχαριάδη αν όχι σαν προβοκάτσια; Κι εδώ ο σκοπός είναι ξεκάθαρος. Είναι να επιβεβαιωθεί από επίσημο στόμα δικό μας ο ισχυρισμός των ιμπεριαλιστών ότι η Σοβιετική Ένωση και οι Λαϊκές Δημοκρατίες είναι οι υπαίτιοι του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα, που είναι και το επίμαχο ζήτημα της στιγ-

μής. Είναι η βοήθεια στην προσπάθεια των ιμπεριαλιστών να φέρουν σε αντίθεση τα έργα με τα λόγια της Σοβιετικής Ένωσης, που αυτήν την περίοδο ξαναρχίζει η συζήτηση του ελληνικού προβλήματος στον ΟΗΕ. Είναι η επιβεβαίωση όλων των ισχυρισμών της διεθνούς αντίδρασης ότι οι αιτίες του εμφυλίου πολέμου είναι εξωελληνικές, ότι αυτός ο πόλεμος είναι μια απρόκλητη επίθεση και συνωμοσία του δημοκρατικού στρατοπέδου με επικεφαλής τη Σοβ. Ένωση κατά της ανεξαρτησίας και ακεραιότητας της Ελλάδας. Είναι η ουσιαστική δικαιώση της ιμπεριαλιστικής επέμβασης. Είναι κατάστηθι μαχαιριά για το ΚΚΕ που το παρουσιάζει σαν κόμμα συνωμοσίας και πουλητής της πατρίδας, είναι καταδίκη των υπέροχων αγώνων του λαού μας, του κόμματός μας. Αφαιρεί από το κόμμα μας κάθε περιεχόμενο και χρώμα εθνικό, ελληνικό, πατριωτικό και επιβεβαιώνει με τρεις φράσεις του πέρα για πέρα, την προσπάθεια που χρόνια τώρα κάνει η αντίδραση, ότι το ΚΚΕ δεν είναι άλλο από όργανο συνωμοσίας κατά της πατρίδας, κατά του λαού μας και πουλητής της ανεξαρτησίας, της ακεραιότητας της Ελλάδας, συνθήματα που χρόνια τώρα γαβγίζει η διεθνής και η ντόπια αντίδραση, που χρόνια σκαρώνει πλαστά σύμφωνα για πούλημα της Μακεδονίας πότε στους Βούλγαρους, πότε στους Γιουγκοσλάβους. Καταδικάζει τους υπέροχους αγώνες του λαού μας για την ανεξαρτησία του, κάθε αγώνα ανεξαρτησίας του ελληνικού λαού και με επιφανειακή αντιπικτή αιχμή επιβεβαιώνει τους συκοφαντικούς οχτούς της αντίδρασης κατά της ηγεσίας του παγκόσμιου δημοκρατικού στρατοπέδου.

Κοιτάχτε τώρα το «φινάλε» της παράστασης. Μόλις αυτό το κομμάτι απ' το βιβλίο του Ζαχαριάδη μεταδίδεται από το ραδιοσταθμό ΕΕ την άλλη μέρα εκπρόσωπος του Φόρεϊν Όφισ του υπουργείου δηλ. των εξωτερικών της Αγγλίας ανακοινώνει ότι: για πρώτη φορά από επίσημο στόμα των παραγόντων των κομμουνιστικών κύκλων της Ελλάδας ομολογείται ο πραγματικός σκοπός του συμμορισμού κλπ. αναφερόμενος στην περικοπή αυτή από το βιβλίο του Ζαχαριάδη. Απάντηση στο Λονδίνο αναλαμβάνει να δώσει, όπως φαίνεται, ο σταθμός Ελεύθερη Ελλάδα. Την άλλη μέρα λέγει: «Το Λονδίνο θέλησε να σχολιάσει συκοφαντικά το βιβλίο του σ. Ν.Ζ.» και σε συνέχεια ειδήσεις από τη σκιάβα Ελλάδα. Μάταια περιμένεις να προτάξει κάποια δικαιολογία, κάποιο επιχείρημα, μα αυτό δε γίνεται ούτε σ' αυτήν ούτε στις άλλες εκπομπές. Κι ενώ είναι μια πρώτης τάξεως στοιχείο για τους Αμερικάνους, τους Άγγλους και το μοναρχοφασισμό να γαβγίζουν εξακολουθητικά γύρω από το ζήτημα αυτό, κατά περίεργο τρόπο επακολουθεί απόλυτη σιωπή μέχρι και από τον «αλλά θα επανέλθουμε αύριο».

Ίσως σύντροφοι θα σας φανεί περίεργο πώς ο «σοφός» αρχηγός του ΚΚΕ κάνει τόσες γκάφες τόσες χοντροκοπιές. Να όμως που αυτή η σοφία είναι ψεύτικη, είναι σοφία τυχοδιώκτη. Κι όταν αρχίζει ν' αποκαλύπτεται αυτή η ψευ-

τοσοφία τα χάνει, τα μεπερδεύει, κι όπως ο πνιγμένος, πιάνεται από τα μαλλιά του για να σωθεί.

Έχει εξαιρετική σημασία να τονιστεί ότι η φανερή αυτή προβοκάτσια του Ζαχαριάδη, όχι μονάχα δε βρίσκει αντιμετώπιη την ΚΕ του Κόμματος, αλλά ο Ζαχαριάδης έχει όλη τη δυνατότητα να την επαναλάβει στην 3η Συνδιάσκεψη και μάλιστα να την επιβεβαιώνει ακόμα πιο κατηγορηματικά, λέγοντας «μπορεί να μην ήταν σωστό να λέγεται αυτό ανοιχτά».

2) Ερχόμαστε σε μια άλλη αντικομματική-αντιδιεθνιστική θέση του Ζαχαριάδη που τη χρησιμοποιεί όπως τον συμφέρει και ανάλογα με τις περιστάσεις. Είναι η θεωρία του περί αλλαγής του συσχετισμού των δυνάμεων. Στη 2η Ολομέλεια λοιπόν του 1952 ο Ζαχαριάδης λέγει: «Η προδοσία η τιτική άλλαξε το συσχετισμό των δυνάμεων όχι μονάχα ανάμεσα στο ΔΣ και το μοναρχοφασισμό στην Ελλάδα και μας οδήγησε στην ήττα, αλλά άλλαξε το συσχετισμό των δυνάμεων και στη Νοτιανατολική Ευρώπη και γενικότερα.» Η πρώτη εντύπωση από τη θέση αυτή του Ζαχαριάδη θα ήταν ότι ο Ζαχαριάδης και θεωρητικά να πάει να δικαιολογήσει τον ισχυρισμό του, ότι η αιτία της ήττας μας ήταν το «πισώπλατο χτύπημα» η «τιτική προδοσία» κλπ. κλπ. πράγματα που υποστήριξε από την πρώτη στιγμή της ήττας του ΔΣΕ, ότι επανέρχεται σ' αυτές του τις θέσεις στέλλοντας στο διάβολο και την ψευτοαυτοκριτική που έκανε αυτός και οι συνεργάτες του. Η βασική όμως επιδίωξη αυτής της θέσης του Ζαχαριάδη είναι άλλη. Τι λέγει ο Ζαχαριάδης όταν διαπιστώνει ότι έχουμε γενική αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων; Λέγει ότι το αντιδημοκρατικό, το ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο έγινε πιο δυνατό από το στρατόπεδο της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού. Να οι συνέπειες που απορρέουν από την αντεπαναστατική αυτή διαπίστωση του Ζαχαριάδη: α) Ο Ζαχαριάδης τελικά και αμετάκλητα τοποθετεί τη Λαϊκή Γιουγκοσλαβία στο ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο (έκανε και ό,τι μπορούσε για να γίνει αυτό). Ο Ζαχαριάδης όπως είναι άδειος από πίστη στη δύναμη του λαού, στις παραδόσεις του, στην ιστορία του, στους αγώνες του, ξεγράφει με θρασύτητα ιστορικά γεγονότα που παιξαν καθοριστικό ρόλο στην ανάταση του γιουγκοσλαβικού έθνους και θέλει αυτοί οι λαοί να ξεχάσουν ότι η απελευθέρωσή τους από τον τούρκικο ζυγό πραγματοποιήθηκε με την αποφασιστική βοήθεια του ρούσικου λαού, ότι την απελευθέρωσή τους από τη γερμανοφασιστική κατοχή και τους ντόπιους εκμεταλλευτές τους την πέτυχαν, όχι μόνο χάρη στη δική τους πάλη με την καθοδήγηση του ΚΚΓ αλλά και κυρίως, χάρη στη νίκη του ακατάβλητου Κόκκινου Στρατού.

Η αποκάλυψη και δικαιο τιμωρία του προβοκάτορα Μπέρια, οι αγαθές σχέσεις που αποκαταστάθηκαν ανάμεσα στη λαϊκοδημοκρατική Γιουγκοσλαβία και το δημοκρατικό στρατόπεδο και πριν απ' όλα με τη Σοβιετική Ένωση, δώσαν συντριπτική διάψευση στις επιθυμίες και του Ζαχαριάδη. β) Αποδίδοντας

ο Ζαχαριάδης την ήττα του ΔΣ στην «αλλαγή του συσχετισμού των δυνάμεων στη Νοτιανατολική Ευρώπη» λέγει ότι το πρώτο αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής ήταν ότι οι ιμπεριαλιστές κέρδισαν τη μάχη στην Ελλάδα. Ότι κάθε παραπέρα προσπάθεια και αγώνας του ελληνικού λαού είναι καταδικασμένος σε αποτυχία γιατί μια που δεν μπορέσαμε να νικήσουμε όταν η Γιουγκοσλαβία ήταν μαζί μας, πολύ περισσότερο δεν μπορούμε να νικήσουμε απ' εδώ και πέρα, γιατί και ο Τίτο είναι εναντίον μας και ο «συσχετισμός των δυνάμεων άλλαξε γενικά». Συνεπώς υποταχθείτε στην αμερικανοκρατία και στα αφεντικά σας. Αυτή του τη θέση της υποταγής και συνθηκολόγησης προσπαθεί να την καλύψει με την τυχοδιωκτική του διαπίστωση ότι η κατάσταση στην Ελλάδα είναι επαναστατική κλπ. Αυτή η θέση υποταγής που παίρνει ο Ζαχαριάδης αυτήν την περίοδο, είναι ότι χρειάζεται στον αμερικανοαγγλικό ιμπεριαλισμό στην Ελλάδα, στα Βαλκάνια και γενικότερα. Είναι περίοδος που ο Βορειοαμερικάνικος ιμπεριαλισμός συνεχίζει την επέμβασή του με το σχέδιο Μάρσαλ στις εσωτερικές υποθέσεις των άλλων χωρών και με τη μορφή της ανοιχτής στρατιωτικής επέμβασης, ακολουθούμενος από ολόκληρο τον ιμπεριαλιστικό κόσμο, όπως η επέμβαση στην Κορέα, επέμβαση στην οποία συμμετέχει και η ξενοκίνητη κυβέρνηση της Ελλάδας. Την ίδια περίοδο γίνεται η Βαλκανική συμφωνία με προσπάθεια από μέρους των ιμπεριαλιστών να μετραπεί σε στρατιωτικό-πολεμική συμμαχία. Όμως ο αποστάτης Ζαχαριάδης αποκαλύπτεται σαν ανοιχτός πια απολογητής του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα με τη θέση που παίρνει στις εκλογές του 1952. Βοηθώντας να έρθει στην εξουσία ο Παπάγος που είναι το πιο πιστό όργανο των Αμερικάνων με τις εκλογές αυτές, όχι μονάχα επιδιώκει να δικαιώσει την αντεπαναστατική του επινόησή του περί αλλαγής του συσχετισμού δυνάμεων κλπ. στην πράξη, αλλά και να στερεώσει τη θέση του αμερικανικού ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα και τη Νοτιανατολική Ευρώπη. Πράγματι. Οι εκλογές στην Ελλάδα στα 1952 έχουν εξαιρετική σημασία για τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό και προσπαθούν με όλα τα μέσα να φέρουν στην εξουσία τους πιο πιστούς πράκτορές τους που έχουν συνασπιστεί γύρω απ' τον Παπάγο. Το σύνθημα του Ζαχαριάδη είναι: «Ο Πλαστήρας είναι πιο άμεσος κίνδυνος απ' ότι ο Παπάγος». Έτσι ο Ζαχαριάδης καλεί τον ελληνικό λαό να παλέψει ενάντια στην ΕΠΕΚ πράγμα που σήμαινε ουσιαστική ενίσχυση του συναγερμού του Παπάγου. Για τους ίδιους λόγους ο Ζαχαριάδης αρνείται-απορρίπτει και όλες τις προτάσεις που γίνονται από τον Πλαστήρα για εκλογική συνεργασία. Ας δούμε όμως τι αντιπροσώπευαν αυτά τα δυο συγκροτήματα αυτή την περίοδο για ν' αποδείξουμε ότι δεν υπάρχει έστω και η ελάχιστη δικαιολογία για να πάρει μια τέτοια θέση η καθοδήγηση ενός κομμουνιστικού κόμματος. Στην πολιτική των δυο συγκροτημάτων (Πλαστήρας-Παπάγος) υπήρχε σοβαρή διαφορά –βασί-

κή θα μπορούσε κανένας να πει— ως αναφορά πριν απ' όλα το εσωτερικό πρόβλημα. Ο Πλαστήρας με τον ψευδοδημοκρατισμό του και κάτω από την πίεση των λαϊκών μαζών ήταν υποχρεωμένος να διατηρήσει και μπορούσε ν' αναγκαστεί να ευρύνει τα ψιχουλα των δημοκρατικών παραχωρήσεων, όπως, π.χ., η ύπαρξη της ΕΔΑ, εκδόσεις εφημερίδων αριστερών, δημοκρατικές εκλογές στα συνδικάτα, μερική είτε γενική ακόμα αμνηστία κλπ. Εξωτερικά ο Πλαστήρας, παρόλο που εκτελούσε τις αμερικάνικες εντολές, δεν ήταν ο πιο πιστός, ο πιο αρεστός άνθρωπός τους και οι παροδικές αμφιταλαντεύσεις του, μαζί με τις αντιπεμβασιακές εκδηλώσεις των οπαδών του φέρναν έστω και μικρά ρήγματα στην αμερικάνικη επέμβαση. Το ίδιο μπορούσε να συμβεί και σ' άλλες σοβαρότερες περιπτώσεις, έστω και με μόνο το αποτέλεσμα τη δημιουργία κρίσης εσωτερικής στην Ελλάδα – για τους Αμερικάνους, αστάθεια και αμφιταλαντεύσεις. Σήμερα εκδηλώσεις όπως το κλείσιμο της εμπορικής συμφωνίας με την Πολωνία και αγορά διαφόρων προϊόντων από τη Σοβιετική εμπορική αντιπροσωπία ύστερα από τη συμμετοχή του Τερζάκη στην οικονομική σύσκεψη της Μόσχας και μάλιστα σε συνθήκες που οι Αμερικάνοι απαγορεύουν εμπορικές σχέσεις με τις Λαϊκές Δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση στις μαρσαλοποιημένες χώρες δεν μπορούσαν να μην προσεχτούν. Από άποψη σύνθεσης των δυο συγκροτημάτων το πλαστηρικό έτσι είτε αλλιώς συγκέντρωνε κι όλα τα αστικά, αμφιταλαντευόμενα δημοκρατικά στοιχεία και δεχόταν την επίδρασή τους. Για όλα αυτά δεν ήταν αρεστός, δεν είναι εγγύηση στο βαθμό που χρειαζόταν στους Αμερικάνους. Αντίθετα το παπαγικό συγκρότημα συγκέντρωνε όλα τα τσαρταουγουσιανά, τα πιο αντιδραστικά αμερικανόδουλα στοιχεία συμπεριλαμβανομένου και του Τσουδερού που την προσχώρησή του στον Παπάγο την αιτιολογούσε με το ότι στον Πλαστήρα είχαν προσχωρήσει πολλοί «αριστεροί». Ο Παπάγος ήταν το πιο πιστό, το πιστότερο απ' όλους μαντρόσκυλο της αμερικανοκρατίας. Ήταν ο πιο αρεστός και προτιμητέος από τους Αμερικάνους. Το πρόγραμμά του ήταν «ανοιχτός» φασισμός του ΙΔΕΑ – στρατοκρατία με απόλυτα κυρίαρχους τους Αμερικάνους. Εξωτερικά ο αμεσότερος κίνδυνος για τυχοδιωκτικές πολεμικές περιπέτειες, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο Πλαστήρας θα οδηγούσε την Ελλάδα στο δρόμο της ειρήνης σταθερά, είτε δε δούλεψε και δε θα δούλευε για τις πολεμικές προετοιμασίες που προστάζουν οι Αμερικάνοι, θα ξέκοβε με τους Αμερικάνους και την αμερικανοκρατία άμεσα, αποτελεσματικά, και μάλιστα θεληματικά. Είναι λοιπόν έξω από κάθε συζήτηση ότι ο Παπάγος δεν ήταν ο άμεσος κίνδυνος. Και μόνο το γεγονός ότι ήταν ο πιότερος αρεστός στους Αμερικάνους και κάνουν τα πάντα οι Αμερικάνοι για να τον φέρουν στην εξουσία και από το δρόμο που ανοίγουν μέσω του Πλαστήρα γίνεται και εξόφθαλμο το ανεδαφικό αυτής της θέσης. Το τέτοιο θέσιμο του προβλήματος άμβλυne την

επαγρύπνηση ενάντια στον κίνδυνο μιας αμερικανοπαπαγικής στρατιωτικής δικτατορίας, γινόταν εμπόδιο στο να μπορούν να δούνε οι πλατιές λαϊκές μάζες αυτόν τον κίνδυνο. Η τέτοια λοιπόν τοποθέτηση του ζητήματος Πλαστήρας αμεσότερος και μεγαλύτερος κίνδυνος από τον Παπάγο καθάριζε από τα αγκάθια το δρόμο που είχαν ανοίξει οι Αμερικάνοι στον Παπάγο. Άνοιγε το δρόμο για τον Παπάγο όχι λιγότερο απ' ό,τι ο Πλαστήρας με την αντιδημοκρατική και αντεθνική του πολιτεία. Το όλο πρόβλημα είναι καθαρό. Αν ο Παπάγος σήμαινε συσπείρωση των πιο αντιδραστικών στοιχείων, ήταν το πιο πιστό μαντρόσκυλο της αμερικανοκρατίας απ' όσα υπάρχουν στην Ελλάδα, θα πει ότι ήταν ο κίνδυνος Νο 1. Και η αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου άμεσα και αποφασιστικά ήταν το κύριο καθήκον του ΚΚΕ. Όμως ο Ζαχαριάδης κι εδώ έκανε ολότελα το αντίθετο, βοηθώντας ν' ανέβει στην εξουσία ο πράκτορας των Αμερικάνων Παπάγος. Θα πούμε λοιπόν καλοπροαίρετα: ακόμη ένα λάθος του Ζαχαριάδη σεχταριστικό-οπορτουμιστικό, αριστερό είτε δεξιό. Όμως το πραγματικό μας λάθος, το λάθος το δικό μας είναι ότι δε βλέπουμε την περίπτωση Ζαχαριάδη-Παπάγος-αμερικανοκρατία και την ακόμα μια φορά πρακτική εκδήλωση της συναδέλφωσής τους στο Νταχάου-Βίτσι-Γράμμος-εκλογές 1952. Έτσι εξηγείται, αυτό είναι και το μυστικό του θορύβου που ξεκίνησε η αμερικανοκρατία για το καθοδηγητικό άρθρο γραμμής του Ζαχαριάδη με δημοσίευσή του σ' όλες τις εφημερίδες της αμερικανοκρατίας όλων των χωριμάτων, τα σχόλια και κόντρα δηλώσεις, μετάδοση άρθρων και συνεντεύξεων του Ζαχαριάδη από τα ξένα πρακτορεία, μυστικό που απόλυτα εξηγείται και αποκαλύπτεται κάτω από τη σκέπη της δημοκρατίας του δολαρίου. Και θα 'ταν αφέλεια να πιστέψει κανείς ότι έπιασε κοινόπονο τους Αμερικάνους και αμερικανόδουλους για τις δημοκρατικές ελευθερίες στο βαθμό που να επιτρέψουν πολυτέλειες τέτοιες και μέχρι του σημείου να αφήσουν τον Σαράφη-ΕΔΑ να μιλήσει από το ραδιοσταθμό της Αθήνας, τη στιγμή που τουφέκιζαν τους λαϊκούς αγωνιστές με φαμπρικαρισμένες κατηγορίες για κατασκοπία κλπ. Έτσι βασικά την ευθύνη για τη νίκη του συναγερμού του Παπάγου στις εκλογές του 1952 και τη σταθεροποίηση της αμερικανοκρατίας στην Ελλάδα τη φέρνει ο Ζαχαριάδης πάντα και η καθοδήγηση του κόμματος, που, και αυτή τη φορά τον ακολούθησε στον καταστρεπτικό για το κόμμα και το κίνημά μας κατήφορο. Τα αποτελέσματα των εκλογών απόδειξαν ότι υπήρχαν όλες οι δυνατότητες για το αντίθετο, αν πάρουμε υπόψη μας τους ψήφους που συγκέντρωσαν η ΕΠΕΚ και η ΕΔΑ που κατέβηκαν ξεχωριστά στις εκλογές, μια εκλογική συνεργασία ΕΠΕΚ-ΕΔΑ θα δραστηριοποιούσε όλους τους δημοκράτες, όλους τους πατριώτες που ποθούν την ανεξαρτησία της χώρας τους, θα δημιουργούσε τεράστιο πνεύμα ενθουσιασμού για νίκη. Ο Ζαχαριάδης ακριβώς αυτό ήθελε να εμποδίσει όπως και το πέτυχε.

δ) Από την τωρινή θέση του Ζαχαριάδη ότι δηλ. «άλλαξε ο συσχετισμός των δυνάμεων κλπ.» μπορεί να δημιουργείται η εντύπωση ότι ο Ζαχαριάδης κάτι διαφορετικό πίστευε πριν από το 1948. Αυτό είναι λάθος. Ο Ζαχαριάδης άμεσα μετά το τέλος του Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου πίστευε ακριβώς αυτά που λέγει σήμερα. Ο Ζαχαριάδης πιστεύει ότι το ιμπεριαλιστικό-αντιδημοκρατικό στρατόπεδο μετά τον πόλεμο είναι πιο δυνατό. Απ' αυτή του την πεποίθηση βασικά απορρέουν οι προβοκατόρικες σοβινιστικές, αντισοσιαλιστικές και αντισοβιετικές θέσεις του Ζαχαριάδη που τις βάζει μόλις έρχεται στην Ελλάδα στα 1945. Το πρώτο παράδειγμα είναι: Ο Ζαχαριάδης βάζει ζήτημα να καταλάβει τη Νότιο Αλβανία μαζί με τους μοναρχοφασίστες και τους Άγγλους κατακτητές. Ο Ζαχαριάδης ξέρει ότι η λαικοδημοκρατική Αλβανία είναι ένα κομμάτι του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, ότι η ανεξαρτησία της λαικοδημοκρατικής Αλβανίας είναι υπόθεση ολάκερου του σοσιαλιστικού στρατοπέδου με επικεφαλής τη Σοβιετική Ένωση, ότι μια επίθεση ενάντια στην Αλβανία δε θ' αφήσει αδιάφορο το στρατόπεδο της δημοκρατίας και του σοσιαλισμού. Παρόλα αυτά, ο Ζαχαριάδης είναι σύμφωνος να γίνει αυτός ο πόλεμος ενάντια στην Αλβανία. Ο Ζαχαριάδης πιστεύει ότι θα πετύχει την τυχοδιωκτική του αυτή περιπέτεια, και η πεποίθησή του αυτή πηγάζει από το γεγονός ότι ο Ζαχαριάδης δεν αναγνωρίζει, όχι μόνον ισότητα στο συσχετισμό των δυνάμεων που προέκυψαν μεταπολεμικά ανάμεσα στα δυο στρατόπεδα, αλλά αντίθετα, υπεροχή του αγγλοαμερικανικού ιμπεριαλισμού. Και ούτε είναι τυχαίο ότι η θέση αυτή του Ζαχαριάδη ξεφουρνίζεται σε μια περίοδο που η πολεμική υστερία του μοναρχοφασισμού έχει φτάσει στο κατακόρυφο με το σύνθημα Σόφια-Μόσχα-κατοχή. Εξάλλου ο Ζαχαριάδης από το 1945 προβλέπει το λιγότερο βαλκανικό πόλεμο και τον προεξοφλεί στα 1946 και κάνει τα πάντα για να τον προκαλέσει. ε) Από την ίδια βάση ξεκινάει ο Ζαχαριάδης όταν στη 12η Ολομέλεια βάζει τη θέση για τους δυο πόλους: «στα βόρεια μας θα στηριχτούμε στις λαϊκές δημοκρατίες και τη Σοβιετική Ένωση, στα νότια, από θάλασσα, στην Αγγλία» για να παίξουμε τον παπά πότε με τους μεν, πότε με τους δε « για να εξασφαλίσουμε την ανεξαρτησία μας και να προκόψουμε». Ο Ζαχαριάδης τότες, μόνο ανοιχτά δεν είπε κείνο που σκεφτόταν: Σήμερα θα ελιχθούμε ανάμεσα στα δυο στρατόπεδα. Αύριο θα πάμε με το ένα, με κείνο που είναι πιο δυνατό, ανεξάρτητα από χρώμα και φυλή (σα διεθνιστές που είμαστε!!!) και αναμφισβήτητα πιο δυνατό είναι ο αγγλοαμερικανικός ιμπεριαλισμός, η αμερικανική αεροπορία. Θα πάμε με τους Αγγλοαμερικανούς που είναι κληρονόμοι του ανώτερου γερμανικού –φασιστικού– πολιτισμού της ανώτερης γερμανικής επιστήμης, τεχνικής που από τότες ακόμα προπαγανδίζει. στ) Θα 'ταν παράλειψη αν δε βλέπαμε και από την άλλη του όψη το νόμισμα που μας παρουσιάζει ο Ζαχαριάδης και να μη δούμε κείνα τα γεγονότα-θέσεις του, που έχουν άμεση σχέ-

ση με θεωρία του τα περί συσχετισμού των δυνάμεων που μιλούσαμε παραπάνω. Και στις περιπτώσεις αυτές θα πέφταμε σε λάθος αν εξηγήσουμε αυτές τις θέσεις του Ζαχαριάδη ότι πρόκειται για αλλοπροσαλλισμό και ασυνέπεια και ότι πρόκειται για λάθη κλπ. Πρόκειται για σκοπιμότητα 100% από μέρους του Ζαχαριάδη. Πρόκειται για μεθόδους που συστηματικά τις χρησιμοποιεί όταν πρόκειται να πετύχει το σκοπό που επιδιώκει. Πρόκειται για δυο θέσεις του μια στη 2η Ολομέλεια στα 1946 και η άλλη στην 5η Ολομέλεια του 1949. Όταν στη 2η Ολομέλεια στα 1946 ο Ζαχαριάδης προσπαθεί να παρασύρει το ΚΚΕ σε τυχοδιωκτισμούς με τη θέση που βάζει για ένοπλη εξέγερση-πραξικόπημα και να πετύχει να πάρει από την ΚΕ την εξουσιοδότηση για την αποχή από τις εκλογές, στην ίδια την Ολομέλεια την εξουσία του μοναρχοφασισμού την παρουσιάζει σαν ετοιμόρροπη, προσπαθεί να δημιουργήσει την εντύπωση ότι το μαντρί είναι αφύλακτο και μπορούμε να μπαιούμε σ' αυτό οπότεν μας γουστάρει. Δεν έχουν όρια τα νταηλίκια του. Λέγει: «Στον τόπο αυτόν μπορεί να γίνουν πολλά πράγματα αλλά φασισμό και δικτατορία δε θα γνωρίσει ποτέ πια.» Ενώ από την άλλη δεν προτείνει κανένα πρακτικό μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης που ήδη έχει δημιουργηθεί από τη μεταβαρκιζιανή αντίδραση και την αγγλική κατοχή, προδίδοντας στον εχθρό και την πρόθεση για ένοπλη στην ανάγκη αντιπαράθεσή μας, με τα περίφημα αποσιωπητικά του. Μα και το 1949 στην 5η Ολομέλεια, τον Ζαχαριάδη τον βρίσκουμε με την ίδια φάτσα. Υποστηρίζει ότι το 1949 θα είναι ο χρόνος της νίκης, θα είναι ο τάφος του μοναρχοφασισμού και της αμερικανοκρατίας. Έτσι σέρνοντας μαζί του και ολόκληρη την ΚΕ οδηγεί στην καταστροφή τον ένοπλο αγώνα στον ίδιο χρόνο.

Εγώ σύντροφοι στάθηκα στα ζητήματα αυτά κάπως περισσότερο, όχι τόσο γιατί έχω σκοπό ν' αποδείξω αν ήταν σωστές ή όχι αυτές οι θέσεις του Ζαχαριάδη. Ότι αυτές δεν ήταν σωστές τις απέδειξε η ίδια η ζωή, τις καταδικάσε η ίδια η πραγματικότητα. Εγώ στάθηκα σ' αυτά τα ζητήματα πρώτο γιατί έχω τη γνώμη ότι δεν προσέχτηκαν αυτά μέχρι σήμερα όσο επιβάλλονταν και δεύτερο γιατί τα θεωρώ πολύ σοβαρά απ' την ίδια τους τη φύση των θέσεων και το κόμμα θα πρέπει να τα εξετάσει όχι σε θέσεις που προκύπτουν απλώς και μόνον από μια λαβεμένη πολιτική που ακολούθησε η καθοδήγηση του κόμματος με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, αλλά σε θέσεις που δεν έχουν ακόμη εξηγηθεί ποιες επιδιώξεις είχαν. Νομίζω πως δίνω μια πρώτη συμβολή προς την κατεύθυνση αυτή και μ' αυτή μου την προσπάθεια.

ΙΧ. Μερικά για την κατάσταση στο κόμμα πριν και μετά την 6η Ολομέλεια

Πριν μπω στο θέμα θα ήθελα να σταθώ στα ζητήματα τα σχετικά με την Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης.

Η Τασκέντη. Υπάρχουν ακόμα σύντροφοι που αμφιβάλλουν ότι οργανωτής και καθοδηγητής της πρωτοειδίωτης αυτής προβοκάτσιας είναι ο Ζαχαριάδης. Ότι η ενέργεια αυτή είναι η ανοιχτή, η συγκεκριμένη στην πράξη και ταυτόχρονα η φυσιολογική εκδήλωση όλου του εσωτερικού κόσμου του Ζαχαριάδη, είναι η εκδήλωση στην πράξη όλης της αντιδιεθνιστικής-αντισοβιετικής πολιτείας του Ζαχαριάδη, είναι η εκδήλωση του αντισοβιετικού μίσους που τρέφει ο Ζαχαριάδης ενάντια σε κάθε τι το σοβιετικό, ενάντια στον ίδιο τον κομμουνισμό. Είναι αποτέλεσμα των αντισοβιετικών θέσεων που βάζει ο Ζαχαριάδης στο κόμμα ολόκληρα χρόνια, προσπαθώντας να διαπαιδαγωγήσει το κόμμα με το ίδιο το δικό του πνεύμα και νοοτροπία, να διαβρώσει το κόμμα, να διαφθείρει τα στελέχη του κύρια και βασικά με πνεύμα, νοοτροπία αντισοβιετική. Και ούτε είναι τυχαίο το γεγονός ότι τόσα κομματικά στελέχη που αναδείχθηκαν με τόσους κόπους και θυσίες, στελέχη που με παλικαριά αντιμετώπισαν και ξεπέρασαν δύσκολες καταστάσεις στην επαναστατική τους ζωή και σταδιοδρομία, στελέχη παλιά και νέα στάλθηκαν ακριβώς εκεί στην Τασκέντη να περάσουν από τη δοκιμασία αυτή την αντισοβιετική, να δώσουν εξετάσεις αντισοβιετικές για να δεθούν με την αντικομματική-αντεπαναστατική κλίκα που πήγε να δημιουργήσει μέσα στο κόμμα ο Ζαχαριάδης. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός που ο Ζαχαριάδης προκειμένου να προσεταιριστεί στελέχη του κόμματος, προκειμένου να σφιχτοδέσει στον αντικομματικό του κατήφορο τους ίδιους τους συνεργάτες του, αρχίναγε το δηλητηριασμό τους ακριβώς από αντισοβιετική προπαγάνδα, όπως θ' ακούσετε παρακάτω. Ότι αυτή η πολιτική του Ζαχαριάδη έφερε αποτελέσματα απόδειξη δεν είναι μόνο η ίδια η Τασκέντη αλλά ακόμα πιο αξιοπρόσεχτο είναι η στάση των ίδιων των ανθρώπων που ο Ζαχαριάδης χρησιμοποίησε για την προβοκάτσια του αυτή. Θα νόμιζε κανείς ότι οι άνθρωποι αυτοί, θα είχαν αισθανθεί κάποια ευθύνη κομματική, θα 'χαν κάποια τύψη που γίναν συνεργοί και άβολα ρομπότ ενός εγκληματία και θα είχαν το θάρρος και τον ανδρισμό να βάλουν τον εαυτό τους οι ίδιοι στη διάθεση του κόμματος, αποκαλύπτοντας τον κύριο υπεύθυνο αυτού του εγκλήματος. Κάθε άλλο παρά αυτό έγινε. Αυτοί οι άνθρωποι αφού ολόκληρους μήνες υποκρίθηκαν, κάναν τη μετανουόσα Μαγδαληνή και αμέτρητους όρκους πίστης στην δη Ολομέλεια, ξαφνικά, σαν από σύνθημα όλοι τους μαζί, ξεσπάθωσαν ανοιχτά μ' ένα λυσσαλέο αντισοβιετικό και αντιδιεθνιστικό οχετό. Για μερικούς αυτός ο δρόμος ήταν αναπόφευκτος και λάθος ήταν ότι δημιουργήθηκαν γι' αυτούς αυταπάτες. Θα ήταν ακόμα πιο σοβαρό λάθος, αν, σήμερα το κόμμα θα δεχόταν μια οποιαδήποτε νέα εκτροπή τους απ' αυτά που επίσημα αυτοί διατύπωσαν την τελευταία φορά. Αυτοί είναι τελειωτικά χαλασμένοι έχουν σαπίσει και δεν μπορούν πια να σωθούν.

Απόδειξη για την κατρακύλα τους αυτή δεν είναι μονάχα η στάση τους λί-

γο ύστερα από την 6η Ολομέλεια, ιδιαίτερα ύστερα από τη δημόσια αυτοκριτική που είχαν κάνει στην Τασκέντη και μέχρι τις παραμονές αυτής της Ολομέλειας του κόμματός μας, αλλά και η στάση τους μέσα σ' αυτήν την ίδια την Ολομέλεια. Όταν η σημερινή μας Ολομέλεια άνοιξε, τη χαιρέτισε ο σ. Κουρούσινεν. Η ομιλία του επιβεβαίωσε ακόμη μια φορά όλο το αδελφικό ενδιαφέρον που τρέφει το ΚΚΣΕ για το κόμμα μας, για το κίνημά μας, για το λαό μας. Τουλάχιστον η δική μου η σκέψη ήταν: μερικοί απ' αυτούς που φέρνουν την κύρια ευθύνη για το ανώμαλο καθεστώς που δημιουργήθηκε στο κόμμα μας, θα δεχτούν τη βοήθεια που δόθηκε και σ' αυτούς μαζί με ολόκληρο το κόμμα. Θα αισθανθούν ξεχωριστές ευθύνες που έχουν απέναντι στο κόμμα και το λαό μας, και, έτσι έστω και την τελευταία στιγμή θα κάνουν πίσω, θα σταματήσουν από τον κατήφορό τους. Θα πουν: Είμαστε στη διάθεση του κόμματος και ας αποφασίσει το κόμμα τι πρέπει να γίνει με μας. Όμως ούτε ο Γούσιας ούτε ο Βλαντάς στάθηκαν ικανοί να εκτιμήσουν αυτή τη βοήθεια και με την προχθεσινή τους ομιλία μας κάλεσαν ούτε λίγο ούτε πολύ να επανέλθουμε στο καθεστώς που κατάργησε η 6η Ολομέλεια.

Ότι αφορά τον Ζαχαριάδη αυτός δεν ξέχασε το επάγγελμά του ούτε εδώ μέσα. Όλη του η ομιλία ήταν μια αντικομματική, αντιδιεθνιστική επίθεση ενάντια σε αδελφά κόμματα, ιδιαίτερα ενάντια στο ΚΚΣΕ. Ο Ζαχαριάδης επιπλέον προσπάθησε να σκαρώσει και μια προβοκάτσια, που θα τη ζήλευαν όλα τα τσακάλια της διεθνούς αντεπανάστασης, ο ίδιος ο Ντάλες. Μας είπε ο Ζαχαριάδης ότι σα μέλος του ΚΚΣΕ, από καιρό είχε υποβάλλει παραίτηση και παράκληση συνάμα να τον απαλλάξει το ΚΚΣΕ από τα καθήκοντα που του είχε αναθέσει στο ΚΚΕ. Έτσι ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι σα γραμματέας που ήταν στο ΚΚΕ εκτελούσε εντολές. Δηλ. μας είπε: τι φωνάζετε και ζητάτε λογαριασμό από μένα; Ότι συνέβηκε στο ΚΚΕ και στο κίνημά μας την ευθύνη την έχει το ΚΚΣΕ, γιατί εγώ μόνον εντολές εκτελούσα. Να λοιπόν από πού πρέπει να ζητήσετε ευθύνες και όχι από μένα. Όμως, σύντροφοι, τι περισσότερο απ' αυτά που είπε ο Ζαχαριάδης, εδώ σε μας, λένε οι πράκτορες της διεθνούς αντεπανάστασης; Τι άλλο λένε οι κάθε λογής αποστάτες και προβοκάτορες; Μήπως εμείς οι κομμουνιστές απ' τη μέρα που γίναμε μέλη του κόμματος δεν ακούμε χωρίς διακοπή ότι είμαστε «μίσθαρνα όργανα της Μόσχας», ότι είμαστε πουλημένοι σε ξένους κλπ. κλπ.; Μήπως η γλώσσα αυτή του χθεσινού γραμματέα του ΚΚΕ είναι γλώσσα κομμουνιστή; Δεν ξέρω, σύντροφοι, αν οι προβοκάτσιες έχουν κέρατα. Και ο Ζαχαριάδης σήμερα σκαρώνει μια φανερή προβοκάτσια ενάντια στο διεθνές επαναστατικό κίνημα και τη σκαρώνει με πρόθεση. Ελπίζει σε μια διαφυγή έξω από την Ολομέλεια αυτής της προβοκάτσιας όχι απλώς για να παραστήσει το θύμα, αλλά και για να τροφοδοτήσει τον αντικομμουνιστικό οχετό της διεθνούς αντεπανάστασης. Το κόμμα μπο-

ρεί και θα πρέπει να βάλει στη θέση του τον Ζαχαριάδη, να τον κάνει ακίνδυνο για να είναι και η τελευταία του προβοκάτσια αυτή που σκάρωσε στην Ολομέλεια αυτή.

Εγώ, σύντροφοι, δεν είχα σκοπό να μιλήσω τόσο πολύ στη σημερινή μας Ολομέλεια. Είχα γράψει μια δεκάλεπτη ομιλία για το θέμα. Όμως ύστερα από αυτά που στην Ολομέλεια συνέβηκαν, νόμισα ότι είχα υποχρέωση να μιλήσω. Έτσι, τόσο η μέχρι χτες πολιτεία τους όσο και η συμπεριφορά τους σ' αυτήν την Ολομέλεια έδειξε ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν χαθεί για το κίνημα, για το κόμμα.

Για μερικούς άλλους συντρόφους και σήμερα ακόμα υπάρχει χρόνος, υπάρχει η δυνατότητα να συνέρθουν, να σωθούν σταματώντας από τον κατήφορο και την κατρακύλα. Τη σωτηρία τους την κρατάνε οι ίδιοι στα χέρια τους. Εκτός πια αν κι αυτοί νομίζουν ότι αυτοί είναι το κόμμα, αυτοί είναι το παν και ότι χωρίς αυτούς δεν υπάρχει, δεν μπορεί να υπάρχει κόμμα και επαναστατικό κίνημα. Ας ζούνε με την αυταπάτη τους αυτή. Όμως ας μη θελήσουν να φέρουν εμπόδια στο κόμμα, γιατί και τότε το κόμμα έτσι είτε αλλιώς, θα τραβήξει το δρόμο του και οι μόνοι που θα βγουν ζημιωμένοι θα είναι αυτοί οι ίδιοι.

Αυτοί οι σύντροφοι πρέπει να καταλάβουν ότι στην Τασκέντη ο Ζαχαριάδης εφάρμοσε κείνη την πολιτική και δημιούργησε ακριβώς κείνον τον κίνδυνο που μ' αυτόν απειλούσε χρόνια το κόμμα, όταν ήθελε να περάσει την αντικομματική του πολιτική, να εξαπατήσει το κόμμα, να καλύψει τις ατιμίες του. Δεν υπάρχει ντοκουμέντο κομματικό που λίγο ή πολύ να συνδέεται με το πρόσωπο του Ζαχαριάδη, που να μη φέρνει σα δικαιολογία του ότι υπάρχει κίνδυνος διάσπασης του κόμματος. Αυτήν την απειλή τη χρησιμοποίησε για να δικαιολογήσει τη στάση του στη 12η Ολομέλεια, χρησιμοποιώντας σαν μπαμπούλα τον ίδιο κίνδυνο και εν ονόματι της εξασφάλισης της ενότητας του κόμματος, καθιέρωσε τη γνωστή πολιτική εξόντωσης των στελεχών του κόμματος, στήριξε το αφόρητο εσωκομματικό καθεστώς που το κατάργησε η 6η Ολομέλεια. Χωρίς εξαίρεση όλα τα στελέχη του κόμματος που διώχτηκαν μέχρι εξόντωσης στην προσπάθειά τους να συμβάλουν στην εξυγίανση του κόμματος έδειξαν πρωτοφανή κομματική σεμνότητα στην πάλη τους αυτή. Κανένας τους δεν αποπειράθηκε να κάνει και το παραμικρό βήμα να προξενήσει και την ελάχιστη ζημιά στο κόμμα. Μα ο Ζαχαριάδης, αυτό το παράσιτο που σα βδέλλα κόλλησε στο κορμί του κόμματος ολάκερα χρόνια, όταν κατάλαβε ότι οι μέρες του τέλειωσαν, ότι το κόμμα θα τον κυνηγήσει σαν τον πιο επαίσχυντο προδότη και εγκληματία έκανε πράξη τις απειλές του και σαν τον πιο κοινό απατεώνα και εκβιαστή έβαλε μπροστά σ' ολάκερο το κόμμα τον κίνδυνο της διάσπασης, διασπώντας μια από τις κυριότερες οργανώσεις του στο

εξωτερικό με το γνωστό πια σ' όλους μας τρόπο. Μόνο που ο Ζαχαριάδης δεν κατάλαβε ένα πράγμα: ότι κανένας όσο ψηλά και αν στέκεται δεν είναι σε θέση, δεν έχει τη δύναμη να διασπάσει το κόμμα και ότι κάθε απόπειρα διάσπασης από οποιαδήποτε κατεύθυνση και αν προέρχεται, είναι ιστορικά καταδικασμένη ν' αποτύχει και το μοναδικό και σίγουρο αποτέλεσμά του έχει να τσακιστεί κείνος που κάνει αυτήν την απόπειρα.

Ναι, το κόμμα είναι ενωμένο και μονολιθικό. Είναι ενωμένη η ίδια η Τασκέντη και όλοι εκείνοι οι σύντροφοι που εξακολουθούν να αμφιβάλλουν, να διστάζουν, πολύ σύντομα θα γυρίσουν τις πλάτες τους ενάντια στον Ζαχαριάδη και την κλίκα του και μαζί μ' ολόκληρο το κόμμα θα δώσουν να καταλάβει ο Ζαχαριάδης και η παρέα του «πόσα απίδια βάζει ο σάκος».

Αυτοί οι σύντροφοι σύντομα θα καταλάβουν ότι η Τασκέντη είναι ευθυγράμμιση του Ζαχαριάδη και της κλίκας του με την ίδια την αντεπανάσταση. Η Τασκέντη είναι η μικρή Ουγγαρία, είναι ο πρόδρομος της αντεπανάστασης στην Ουγγαρία. Λάθος ήταν ότι αυτά τα γεγονότα της Τασκέντης δε μελετήθηκαν σοβαρά, δεν αντλήθηκαν απ' αυτά τα αναγκαία διδάγματα. Η Τασκέντη ανάγλυφα και μ' όλη της την οξύτητα είχε βάλει το όλο μας εσωκομματικό πρόβλημα που δυστυχώς υποτιμήθηκε. Υποτιμήθηκε η σημασία της όχι μονάχα για το δικό μας το κίνημα, αλλά και για το διεθνές επαναστατικό κίνημα. Δεν μπορεί κανένας σήμερα στα σοβαρά να υποστηρίξει ότι αν η Ελλάδα, ήταν λαικοδημοκρατική, οι συνέπειες γεγονότων σαν της Τασκέντης, που μπορούσαν να γίνουν μέσα στην Ελλάδα, θα περιοριζόνταν σ' αυτά της Ουγγαρίας.

Κι όμως, σύντροφοι, οι άνθρωποι που τους βαρύνουν τα ατέλειωτα εγκλήματα πολιτικά και κοινού ποινικού δικαίου και τα ολοκλήρωσαν με το τελευταίο τους έγκλημα της Τασκέντης, έχουν την αδιαντροπία να εμφανίζονται σήμερα μπροστά στο κόμμα σαν κομματοσωτήρες και σαν κατηγοροί!! όχι μόνον κείνων των μελών και στελεχών του κόμματος που με συνέπεια πάλεψαν για να μπει το κόμμα μας στο λενινιστικό δρόμο στη ζωή και δράση του, αλλά και των αδελφών κομμάτων που εκτέλεσαν το διεθνιστικό τους χρέος βοηθώντας το κόμμα μας με την 6η Ολομέλεια. Και στρέφονται κύρια και βασικά ενάντια στο ΚΚ της Σοβ. Ένωσης με το πρόσχημα των ισότιμων σχέσεων που δήθεν καταπατούνται. Η λύσσα τους είναι δικαιολογημένη. Εμείς είμαστε χορτάτοι απ' αυτά και την ίδια τη δουλειά κάνει και ο κάθε αποστάτης και χαφιές είτε Έλληνας είναι είτε όχι, όπως και ολόκληρη η διεθνής αντεπανάσταση ολόκληρα χρόνια. Ας το καταλάβουν λοιπόν τελικά και αμετάτρεπτα ότι το κόμμα μας δε θα επιτρέψει σε κανέναν να μπει εμπόδιο στο δρόμο που τραβάει, το δρόμο που του άνοιξε η 6η Ολομέλεια, το 20ό Συνέδριο. Ας μην ανησυχούν αυτοί οι κύριοι. Το κόμμα μας είχε και έχει την ισοτιμία ανάμεσα στην οικογένε-

νεια όλων των κομμουνιστικών και Εργατικών κομμάτων μαζί και τη συντροφική διεθνιστική συμπαράσταση αυτών των κομμάτων. Αυτό δεν αρέσει ακριβώς σ' εκείνους που νόμισαν ότι το κόμμα είναι τσιφλίκι τους και φαίνεται να πιστεύουν ακόμα και μάλιστα στα σοβαρά ότι μπορούν να 'χουν κεινην ακριβώς την ισοτιμία που μπόραγαν να φτιάχνουν όλων των λογίων τα εγκλήματα, χωρίς να λογοδοτούν γι' αυτά, ακριβώς κεινη την ισοτιμία που τους έδωσε ακόμα και τη δυνατότητα να πραγματοποιήσουν και αυτό το έγκλημα της Τασκέντης. Την τέτοια «ισοτιμία» το κόμμα θα την αποκρούσει παντού και πάντα και έχει τη δύναμη να την αποκρούσει.

Σύντροφοι.

Είναι σ' όλους μας γνωστή η κατάσταση μέσα στο κόμμα μας πριν από την 6η Ολομέλεια. Οι αιτίες αυτής της κατάστασης δεν ήταν και δεν είναι σωστό ν' αποδοθούν πέρα για πέρα στην προσωπολατρία προς τον Ζαχαριάδη όταν πια ξέρουμε καλά τι λογίων ήταν αυτή η προσωπολατρία. Όταν ξέρουμε ότι την προσωπολατρία όπως σ' εμάς εμφανίστηκε δεν είναι δυνατό να την ταυτίσουμε με την προσωπολατρία σ' άλλα κόμματα και μάλιστα όπως αυτή εμφανίστηκε στο ΚΚ της Σοβ. Ενωσης, σύγκριση της προσωπικότητας και υπηρεσιών του Στάλιν σε μαρξιστή-λενινιστή δεν επιτρέπει να γίνει με παρομοίωση σ' αυτό. Μίλησε το ΚΚ της ΣΕ και σωστά τοποθέτησε τις αιτίες της προσωπολατρίας προς τον Στάλιν. Και ο Χρυσοτσιόφ ειπε τελευταία ότι η τραγωδία του Στάλιν ήταν ότι ο Στάλιν τα λάθη και τις παραβάσεις που έκαμε, τις έφτιαχνε πιστεύοντας ότι έτσι υπερασπίζει τις κατακτήσεις της επανάστασης, υπερασπίζει το σοσιαλισμό.

Κι ακριβώς γι' αυτό η προσωπική αυτή τραγωδία του σ. Στάλιν δε μετατράπηκε σε τραγωδία του κόμματος και στη Σ. Ενωση όχι μόνο ανοικοδομήθηκε ο σοσιαλισμός και τραβάει θριαμβευτικά προς τον κομμουνισμό, αλλά το κόμμα της Σ. Ενωσης με συνέπεια εκπλήρωσε τις κοσμοϊστορικές διεθνιστικές υποχρεώσεις που είχαν μπει μπροστά στο ρούσικο προλεταριάτο.

Η κατάσταση που μέσα στο δικό μας κόμμα δημιουργήθηκε μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη μετατράπηκε σε τραγωδία του κόμματος γιατί με τον Ζαχαριάδη συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο. Ο Ζαχαριάδης δεν πιστεύει στο κόμμα, στον κομμουνισμό, στο μαρξισμό-λενινισμό. Ο Ζαχαριάδης είναι ένας τυχοδιώκτης. Όλη του η ιστορία αυτό δείχνει. Όλες του οι ενέργειες αυτό δείχνουν. Να λοιπόν ποιο είναι το βασικό, το κύριο που χαρακτηρίζει τη δική μας κατάσταση την εσωκομματική. Στη μακρόχρονη ζωή και δράση του κόμματός μας μπορούσαμε να δικαιολογήσουμε όλες τις ελλείψεις, αδυναμίες και σοβαρότατα λάθη που δεν απέχουν πολύ και από την προδοσία και με κοινή προσπάθεια όλου του κόμματος θα μπορούσαμε να τα διορθώσουμε. Σε μας όμως δεν

πρόκειται για τέτοιο πράγμα. Κείνο που ιδιαίτερα χαρακτηρίζει τον Ζαχαριάδη και την παρέα του είναι όχι οι αδυναμίες και τα λάθη όσο σοβαρά και αν είναι, αλλά είναι η αντικομματική, αντεπαναστατική, αντισοβιετική πολιτεία τους. Αυτή τους η πολιτεία είναι ο καθρέφτης της εσωκομματικής τους ζωής. Γιατί αν όλα τ' άλλα μπορούσαν να δικαιολογηθούν και να καλυφθούν σαν τυχαία, είτε σαν αποτέλεσμα ανικανότητας και απειρίας στο χειρισμό των προβλημάτων, αυτή τους η εσωκομματική ζωή δεν μπορεί να δικαιολογηθεί με κανέναν τρόπο και με οποιαδήποτε καλή διάθεση και αν την εξετάσεις.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της νοοτροπίας τους είναι: υποκρισία, φραξιονισμός, συκοφαντία. Τι φταίει, π.χ., η κακομοίρα η προσωπολατρία, όταν ο Ζαχαριάδης βρίσκει ανθρώπους σαν τον Μπαρτζιώτα, τον Βλαντά, τον Γούσια, που είναι έτοιμοι να πατήσουν ακόμα και σε πτώματα γιατί ο Ζαχαριάδης τους κάνει στρατηγούς και υπουργούς. Όταν ο Ζαχαριάδης με τη βοήθεια ανθρώπων που ολοκληρωτικά του είχαν υποταχθεί θυσιάζοντας τα κομματικά συμφέροντα και την επαναστατική τους αξιοπρέπεια, μετατρέπει το κόμμα, προσπαθεί να παρουσιάσει το κόμμα σαν πρακτορείο χαφιέδων καταγγέλλοντας τον έναν πίσω από τον άλλον τα στελέχη του κόμματος σαν πράκτορες, σαν εχθρούς του κόμματος και της επανάστασης. Εγώ δεν καταλαβαίνω γιατί τέλος πάντων θα πρέπει να εξακολουθούμε να αμφιβάλλουμε ότι ο Ζαχαριάδης αυτή τη μηχανή την εφεύρε για να καλύπτει τους πραγματικούς πράκτορες-προβοκάτορες που πιθανόν να βρίσκονταν στο κόμμα. Ότι έκανε αυτή τη δουλειά για να δημιουργήσει την αναγκαία ατμόσφαιρα που χρειάζεται για να μην πιστέψουν τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος όταν θ' ανακαλύπτονται οι πραγματικοί προβοκάτορες και χαφιέδες μέσα στο κόμμα. Ότι έκανε αυτή τη δουλειά κύρια και βασικά για ν' αχρηστέψει ένα από τα πιο αποτελεσματικά και αποφασιστικά όπλα που διαθέτει ένα ΚΚ στην πάλη του ενάντια στην κυρίαρχη τάξη, το όπλο της επαναστατικής επαγρύπνησης. Να αμβλύνει, να εξουδετερώσει την επαγρύπνηση εν ονόματι της ίδιας της επαγρύπνησης. Ότι έκανε αυτή τη δουλειά για να τρομοκρατήσει τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος, να τα μετατρέψει σε άβουλους καριερίστες, ν' αχρηστέψει, το πιο πολύτιμο κεφάλαιο που διαθέτει ένα ΚΚ, τα στελέχη του, τα καθοδηγητικά του ακτίφ για να διαιωνίζει τη δικτατορική του κυριαρχία.

Ο Ζαχαριάδης και η κλίκα του αυτό το αποτέλεσμα το πέτυχαν σε αρκετό βαθμό. Σήμερα που αρχίζει να ξεκαθαρίζονται τα βασικά αίτια της δικής μας τραγωδίας και σ' αυτό το προτσές αρχίζουν να φωτίζονται σαν από προβολέα τα πραγματικά αίτια-ελατήρια της δικής μας εσωκομματικής κατάστασης, υπάρχουν σύντροφοι και στην καθοδήγηση ακόμα του κόμματος που τρέμουν και με την ιδέα ακόμα μπας και σου ξεφύγει καμιά οξεία και αποκαλύψεις μπροστά στο κόμμα κάποια άγνωστη πτυχή από τη δράση του Ζαχαριάδη και της

κλίκας του. Αυτοί οι σύντροφοι φοβούνται σαν το διάβολο το λιβάνι μπας και βάλεις κανένα ερωτηματικό σε καμιά από τις θέσεις και ενέργειες του Ζαχαριάδη, μπας και του πεις το «πόθεν έσχες» στο μετά συγχώριο σύντροφο Ζαχαριάδη και την κλίκα του. Αυτοί οι σύντροφοι λένε: εμείς δε θα μεταχειριστούμε τις ίδιες μεθόδους που χρησιμοποίησε ο Ζαχαριάδης. Πάει καλά και δεύτερη γνώμη δεν υπάρχει. Μήπως όμως χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους με τον Ζαχαριάδη, όταν αποκαθιστούμε την αλήθεια στο κόμμα; Όταν αποκαθιστούμε την τιμή, την υπόσταση, την κομματική αξιοπρέπεια των συντρόφων που διασύρθηκαν και εξοντώθηκαν από την κλίκα αυτή; Μήπως εμείς χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους όταν αποκαθιστούμε τη μνήμη των συντρόφων που θέλησε να τους λεκιάσει αυτή η κλίκα ακόμη και μετά θάνατο; Μήπως χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους, όταν καταγγέλλουμε την ανανδρία, την υποουλότητα, την αντικομματική, αντεπαναστατική, αντισοβιετική, αντιδιεθνιστική πολιτεία αυτής της κλίκας; Μήπως εμείς χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους όταν καλούμε όλο το κόμμα να επαγρυπνεί και ολόκληρο το κόμμα ύστερα από αλληπάλληλα ντοκουμέντα-γεγονότα που αποκαλύπτονται εξεγείρεται, αγανακτεί και τους χαρακτηρίζει σαν κοινούς απατεώνες, τυχοδιώκτες, ύποπτους και χαφιέδες; Και μήπως εμείς χρησιμοποιούμε τις ίδιες μεθόδους όταν και μέσα ακόμα εδώ έχουν τη δυνατότητα να ξερνάν το δηλητήριο τους με τόση άνεση και ασφάλεια, αυτοί που απειλούσαν μέσα σε ολομέλειες και πολιτικά γραφεία τα στελέχη του κόμματος με τουφεκισμούς, ότι θα πάρουν το κεφάλι τους και δε θα τους άφηναν να πουν ούτε μια λέξη για υπεράσπισή τους; Αυτοί που δείχναν τάφους όπως και η Ασφάλεια η φασιστική – στους συντρόφους που τολμούσαν να καταγγέλλουν τις βρομιές τους, τους απειλούσαν με λιντσαρίσματα κλπ. και στήναν μεγάφωνα έξω απ' τα σπίτια τους χαρακτηρίζοντάς τους σα χαφιέδες. Αυτοί που διώχναν απ' το κόμμα εκατοντάδες μέλη και στελέχη του κόμματος απειλώντας τους και μέχρι εξόντωσης. Αυτοί που ιδιόχειρα βασάνιζαν τα θύματά τους.

Υπάρχουν ακόμα άλλοι που μας λένε ότι κάνουμε ατομική πολεμική πολιτική όταν μιλάμε γι' αυτήν την εσωκομματική μας κατάσταση σ' όλη της την έκταση. Ανατρέπουμε τις ατιμωτικές συκοφαντίες που μονοπωλιακά τροφοδοτούσε το κόμμα αυτή η κλίκα. Και πολύ περισσότερο όταν αυτοί οι σύντροφοι αποφεύγουν να κάνουν οι ίδιοι αυτήν τη δουλειά, ενώ είχαν υποχρέωση να την κάνουν. Και την αποκατάσταση της αλήθειας τη θεωρούν σαν προσωπική πολεμική. Δεν είναι λοιπόν λίγο περιεργή μια τέτοια νοοτροπία; Να θες να μιλάς μπροστά στο κόμμα την αλήθεια, να θες ν' αποκαλύψεις το ψέμα και την απάτη που χρόνια τροφοδότησαν μ' αυτά το κόμμα και να σου λένε ότι «εμείς δε θα μεταχειριστούμε τις ίδιες μεθόδους με τον Ζαχαριάδη». Και τι άλλο λοιπόν είναι αν όχι αυτά που λέμε το δικό μας εσωκομματικό πρόβλημα

ποια λοιπόν είναι η δική μας η τραγωδία αν όχι η πολιτική της απάτης και του ψεύδους, η διαστρέβλωση της αλήθειας, η διαφθορά συνείδησης, ο αντιδιεθνισμός και το αντικομματικό καθεστώς, το αχαλίνωτο όργιο που καθιέρωσε η κλίκα αυτή ολόκληρα χρόνια με όλες τις τραγικές της συνέπειες για το κίνημά μας. Και μήπως δεν είναι φανερό, αν όλα αυτά είναι σωστά, ότι εδώ πρόκειται για πράγματα που είναι αδύνατο να χαρακτηριστούν σαν απλές παραβάσεις των λενινιστικών αρχών απλώς, και δεν είχαν καμιά σχέση με τις λενινιστικές αρχές, αλλά για πόλεμο ενάντια στο μαρξισμό-λενινισμό, για πόλεμο ενάντια στις λενινιστικές αρχές καθοδήγησης και δράσης του κόμματος. Ο Ζαχαριάδης τα εγκλήματά του τα κάλυπτε με όρκους στο μαρξισμό-λενινισμό, στο όνομα υπεράσπισης των λενινιστικών αρχών μέσα στο κόμμα.

Η πείρα του κόμματός μας όπως και του διεθνούς επαναστατικού κινήματος δείχνει και αποδεικνύει πως ο μαρξισμός-λενινισμός μας διδάσκουν ότι δεν είναι τα λόγια που κρίνουν τα ΚΚ αλλά τα έργα, η ίδια η πράξη, η ζωή, τα ίδια τα γεγονότα. Φυσικά αυτό ισχύει απόλυτα και για μας, για το δικό μας το κόμμα, την καθοδήγησή του.

Η 6η Ολομέλεια του κόμματος έκανε μια σοβαρή αρχή, ένα σοβαρό βήμα να μπει το κόμμα μας στο δρόμο της επικράτησης των λενινιστικών αρχών στη ζωή και δράση του κόμματος. Η 6η Ολομέλεια θα μπορούσε να μείνει νεκρό γράμμα, δε θα εκπλήρωνε την αποστολή της αν ολόκληρο το κόμμα δεν επιστρατεύταν στην πάλη ενάντια στο καθεστώς που υπήρχε στην καθοδήγηση του κόμματός μας. Και η πάλη αυτή δεν μπορεί να εσφραστεί διαφορετικά, δεν μπορεί να φέρει αποτελέσματα, αν το κόμμα μας δεν ξεμπερδέψει άμεσα και αποτελεσματικά όχι μόνο με την κλίκα του Ζαχαριάδη και πριν απ' όλα με τον ίδιο τον Ζαχαριάδη που είναι ο κακός δαίμονας του ελληνικού κομμουνιστικού κινήματος, αλλά και κυρίως να ξεμπερδέψει με τις μεθόδους που καθιέρωσε αυτή, τις παραδόσεις που αυτή άφησε στο κόμμα. Η πάλη αυτή μπορεί και επιβάλλεται να 'ναι καθημερινή, αδιάκοπη, αποφασιστική και χωρίς συμβιβασμούς σε κομματικά προβλήματα σε ζητήματα αρχών μαρξισμού-λενινισμού. Οι λενινιστικές νόρμες στο κόμμα μας θα επικρατήσουν μόνο τότε, όταν το κόμμα μας θα κηρύξει σωστή εκστρατεία, θα κηρύξει κυριολεκτικά τον πόλεμο για να ξεριζώσει από το κόμμα μας μια για πάντα τον καταφερτζηδισμό, το πνεύμα του υπολογισμού, το λιβανιτό και την αλληλοκολακεία, την αλληλοκάλυψη, την οικογενειακότητα μέσα στο κόμμα, τον καιροσκοπισμό, τη συκοφαντία και τη ραδιουργία. Όταν το κόμμα θα πολεμήσει αμείλικτα τις αυθαιρεσίες και το δεσποτισμό στις γραμμές του, το πνεύμα της δουλικότητας και της υποταγής, όταν εφαρμόζει την αρχή: άξιο μέλος του κόμματος είναι όχι μονάχα εκείνος που με πίστη και αυτοθυσία εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του απέναντι του κόμματος, αλλά με την ίδια πίστη και αυτοθυσία κάνει χρή-

ση και των δικαιωμάτων που έχει μέσα στο κόμμα. Ότι υποχρεώσεις και δικαιώματα για το μέλος του κόμματος είναι αλληλένδετα χωρίς σύνορα συνδεμένα το ένα με τ' άλλο, αποτελούν ένα ενιαίο και αδιάσπαστο σύνολο, ότι χωρίς το ένα είναι αδύνατο να υπάρξει το άλλο. Ότι στο ΚΚ δεν μπορούν να υπάρχουν προνομιούχοι, αφέντες και δούλοι, χαμάληδες και αριστοκράτες. Όλα τα μέλη του κόμματος απ' τα πάνω μέχρι τα κάτω είναι ίσα, έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Δύσκολη είναι η κατάσταση που δημιουργήθηκε στο κόμμα μας, σοβαρές είναι οι συνέπειες μιας μακρόχρονης αντικομματικής πολιτικής που καθιερώθηκε μέσα στο κόμμα μας. Κανένας μας δεν επιτρέπεται να νομίζει ότι και η σημερινή μας Ολομέλεια, αλλά και το ίδιο το 8ο Συνέδριο θα τα λύσουν όλα, θα τελειώσουμε με όλα και ήσυχα και χωρίς τρικυμίες θα πάμε μπροστά. Όχι σύντροφοι. Όμως το κόμμα μας, η καθοδήγηση του κόμματος μπορεί και θα πρέπει να τραβήξει για το Συνεδριό του με ξεκαθαρισμένες τις γραμμές του απ' τα εμπόδια που υπάρχουν στο ανώτατο δυνατό όριο όσον αφορά το εσωκομματικό μας πρόβλημα και το ξεκαθάρισμα αυτό μπορεί και θα πρέπει να γίνει χωρίς αμφιταλαντεύσεις και δισταγμούς, χωρίς μεσοβέζικες λύσεις για όλα εκείνα τα προβλήματα και πολιτικά και οργανωτικά, τα οποία έτσι είτε αλλιώς θα μπουίνε μπροστά στο Συνέδριο, προβλήματα των οποίων επείγει η λύση τους, είναι άμεση πολιτική ανάγκη για το κόμμα μας, για το κίνημά μας ολόκληρο. Αυτά τα προβλήματα θίχτηκαν ήδη και στην ομιλία αυτή που συμπυκνώνονται και στον ακριβή καθορισμό του χαρακτήρα των «λαθών» της τελευταίας δεκαετίας γιατί μόνον έτσι μπορεί να εφαρμοστεί σωστά, να έχει επιτυχίες, να γίνει υπόθεση των πλατιών λαϊκών μαζών η σημερινή μας πολιτική γραμμή, αλλά και τον ακριβή καθορισμό-ξεσκέπασμα όλης μας της εσωκομματικής κατάστασης που είναι απόλυτα συνυφασμένη με το πρόβλημα της ίδιας της καθοδήγησης που θα δώσει τις μάξιμουμ εγγυήσεις στα πλαίσια των σημερινών δυνατοτήτων για τη σωστή εφαρμογή αυτής της πολιτικής.

Ίσως να υπάρχουν εδώ ανάμεσά μας σύντροφοι που να μην τους αρέσουν αυτά τα τόσο τσουχτερά λόγια, άλλους μεν γιατί συχαίνονται τα «αίματα» και γι' αυτούς είναι «όλα» καλά και άγια. Αυτοί λένε: η 6η Ολομέλεια καθάισε τον Ζαχαριάδη και έβαλε επικεφαλής του κόμματος μια άλλη καθοδήγηση. Δε χρειάζεται λοιπόν να παρατραβάμε το σχοινί. Αυτούς τους συντρόφους πρέπει να υπενθυμίσουμε και μόνο τούτο: ότι πολλοί απ' αυτή την καθοδήγηση ψήφισαν την 5η Ολομέλεια πριν ένα μήνα από την 6η Ολομέλεια και οι προσωπικές μας ευθύνες δεν ήταν λίγες για ό,τι συνέβηκε μέσα στο κόμμα και το κίνημά μας. Νομίζω πως αυτό φτάνει. Άλλοι πάλι λένε: Παρατραβάμε το σχοινί. Θα διορθωθούν τα πράγματα χωρίς βία, φυσιολογικά. Ας αφήσουμε την παρελθοντολογία και να μην κάνουμε προσωπική πολιτική και πολεμική ξεκινώ-

ντας από προσωπικά πάθη και παθήματα. Στο κάτω-κάτω δε θα έχουμε κομματωσώτηρες.

Δεν είναι ανάγκη να πούμε ότι είναι πολύ φθαρμένη αυτή η «προσωπική πολιτική» «προσωπική πολεμική» και παρόμοια. Ως αναφορά για κομματωσώτηρες και δε συμμαζεύεται η ζωή είναι το πιο αδυσώπητο πράγμα για να δώσει απαντήσεις σε ορισμένα πράγματα. Όμως και οι μεν και οι δε κάνουν λάθος, όποιους χαρακτηρισμούς κι αν δώσουν, στα όσα ειπώθηκαν σήμερα μπροστά σ' αυτό το σώμα. Οι σύντροφοι αυτοί ξεχνούν μερικά πράγματα που ναι μεν ανήκουν στην ιστορία, αλλά έχουν εξαιρετική σημασία για το δικό μας κόμμα. Σύντροφοι δεν επιτρέπεται σε κανέναν Έλληνα κομμουνιστή να ξεχάσει ότι ακριβώς πριν 25 χρόνια, στα 1931 δόθηκε μια πρώτη βοήθεια στο ΚΚΕ. Αν το κόμμα μας δεν μπόρεσε να αξιοποιήσει την ιστορική εκείνη επέμβαση της ΚΔ στο βαθμό που πρέπει, είναι όχι μόνο γιατί το κόμμα μας είχε την ατυχία να βρεθεί επικεφαλής του ένας τυχοδιώκτης ολκής σαν τον Ζαχαριάδη, που είχε περιβληθεί σχεδόν δικτατορικά δικαιώματα. Ο Ζαχαριάδης εκμεταλλευόμενος τη μισοπαράνομη θέση του κόμματός μας, το χαμηλό ιδεολογικό επίπεδο της βάσης του κόμματος μπόρεσε να εξοντώσει και εξουδετερώσει κάθε αφοσιωμένο στο κόμμα στέλεχος που αντιτασσόταν στον ετοιθελισμό του. Εφάρμοσε το καθεστώς του «καπετάν ένα» που εκφράστηκε με μια φαινομενική και ψεύτικη αδιαλλαξία για την «υπεράσπιση» της ενότητας του κόμματος, την «υπεράσπιση» της γραμμής του κόμματος από παρεκκλίσεις ομορτουιστικές, την «υπεράσπιση» της καθαρότητας της γραμμής του κόμματος και της ΚΔ.

Πέρασαν 25 χρόνια. Ξεπήδησε η ανάγκη μιας δεύτερης βοήθειας στο ΚΚΕ. Η δημιουργία της επιτροπής απ' τα αδελφά κόμματα για βοήθεια στο ΚΚΕ έγινε αναγκαία και αναπόφευκτη όχι τόσο από την τυχοδιωκτική και ύποπτη δράση του Ζαχαριάδη όσο από την ανοχή και υποταγή του καθοδηγητικού ακτίφ του κόμματος στις αυθαιρέσιες της κλίκας του Ζαχαριάδη, στα συγχωροχάρτια που δίνονταν στον Ζαχαριάδη από το καθοδηγητικό ακτίφ του κόμματος ακόμα και στις πιο εξόφθαλμες περιπτώσεις αντικομματικών εκδηλώσεων. Αν, λοιπόν, το κόμμα μας θέλει να αξιοποιήσει τη βοήθεια που του δόθηκε, ν' αποφύγει τη δημιουργία μιας παρόμοιας εσωκομματικής κατάστασης, και να προχωρήσει στην ανοικοδόμηση του κόμματος και σε αρχές λενινιστικές είναι υποχρεωμένο πριν απ' όλα να λύσει το ίδιο το πρόβλημα της καθοδήγησής του που είναι το βασικό, το πρωταρχικό για όλη την παραπέρα δουλειά του κόμματος. Γι' αυτό υπάρχει ένα και μοναδικό μέσο. Αυτό είναι: Με βάση ένα δοκιμασμένο κομματικό πυρήνα που διασώθηκε από τη Ζαχαριαδική επιδρομή και προγκρόμ στο κόμμα, μπορεί και θα πρέπει να τραβηχτεί στην καθοδήγηση του κόμματος πριν απ' όλα η σειρά εκείνη των στελεχών που δοκιμάστηκε στην πάλη αυτή ενάντια στην καταστροφική πολιτική της κλίκας του Ζαχα-

ριάδη και έδωσε υπέροχες εξετάσεις κομματικής εντιμότητας, πολιτικής ωριμότητας και διεθνιστικού πνεύματος, πίστη στα ιδανικά του διεθνισμού, του διεθνούς επαναστατικού κινήματος αλλά και κείνοι οι σύντροφοι που χωρίς ταλαντεύσεις έβαλαν τον εαυτό τους στη διάθεση του κόμματος στην 6η Ολομέλεια πάλεψαν και παλεύουν με συνέπεια για την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Μια τέτοια λύση σήμερα είναι αναγκαία για το κόμμα, για το κίνημα, για την Ελλάδα. Αυτό δεν πα να πει ότι θ' αχρηστευτούν, θα παραπεταχτούν, όλοι εκείνοι οι σύντροφοι που για τον έναν ή τον άλλο λόγο πριν την 6η Ολομέλεια ακολούθησαν-στήριξαν και πάλεψαν για την πολιτική του Ζαχαριάδη και μετά την 6η Ολομέλεια δεν κατάφεραν σωστά να τοποθετήσουν τον εαυτό τους. Αυτοί οι σύντροφοι είναι υποχρεωμένοι να δείξουν και ν' αποδείξουν στην πράξη ότι ξέκοψαν μ' ό,τι βαρύνει τον καθένα προσωρινά, να δείξουν στην πράξη ότι εξακολουθούν να είναι άξια παιδιά του κόμματος, ότι μείναν αλώβητοι από τη γνωστή πολιτεία της κλίκας του Ζαχαριάδη. Για το κόμμα μας, για κάθε κόμμα κομμουνιστικό, η αυτοτοποθέτηση του καθένα και χωρίς εξαίρεση, έχει πρωταρχική σημασία και αυτό πρέπει ν' απαιτήσει το κόμμα απ' όλους σήμερα ανοιχτά, τίμια, ειλικρινά.

Το κόμμα είναι υποχρεωμένο να βοηθήσει όλους εκείνους τους συντρόφους που δεν μπόρεσαν και μέχρι σήμερα ν' αποτινάξουν από πάνω τους τον τυχοδιωκτικό μανδύα του Ζαχαριάδη χτυπώντας αμείλικτα κάθε πνεύμα αντεκδίκησης και μικροψυχίας.

Μπροστά μας έχουμε μια αντικομματική κλίκα. Αυτός είναι ο στόχος. Αυτή η κλίκα αποπειράθηκε να αχρηστεύσει υπέροχους συντρόφους εκμεταλλευόμενη τον κομματικό τους πατριωτισμό σπρώχνοντάς τους σε αντικομματικό-αντιδιεθνιστικό κατήφορο. Αυτοί οι σ. χωρίς άλλο φταίνε μετά την 6η Ολομέλεια, τουλάχιστο μερικοί απ' αυτούς. Θα φταίνε πιο πολύ από δω και πέρα, αν δεν καταλάβουν κείνο που γίνεται μέσα στο κόμμα μας, την αλλαγή που γίνεται στο κόμμα μας, την ανοικοδόμηση και αναδημιουργία που παλεύει να κάνει το κόμμα μας. Και αυτό παλεύει σήμερα όλο το κόμμα. Και οι σύντροφοι αυτοί ούτε συμφέρον ούτε δικαίωμα έχουν να γυρίσουν τις πλάτες σ' αυτήν την προσπάθεια του κόμματος. Μπορούν και θα πρέπει και με συνεχή πάλη να γκρεμίσουν από μέσα τους το είδωλό τους.

Ο Ζαχαριάδης ήταν ο γραμματέας του κόμματος. Είναι ο άνθρωπος στον οποίο όλοι οι κομμουνιστές της Ελλάδας πολύ πιστέψαμε σαν τον πρώτο και ακατάβλητο κομμουνιστή, σαν τον άνθρωπο-σύμβολο του αγώνα λευτεριάς και ανεξαρτησίας της Ελλάδας, της λαικοδημοκρατικής Ελλάδας. Μα ο Ζαχαριάδης διέψευσε τις ελπίδες του ελληνικού λαού, του κόμματός μας. Έκανε τα πάντα γι' αυτό. Απόδεδιξε ότι είναι ανάξιος να κρατάει το αξίωμα του γραμματέα του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης σύντροφοι είναι ένας τυχοδιώκτης. Ναι. Εδώ δεν έχουν θέση τα τέτοια ή αλλιώςτικα λάθη που φτιάνουμε στη δράση μας και στην προσπάθειά μας να κάνουμε πάντα κάτι το καλύτερο για την επανάσταση. Το ΚΚ περνώντας μέσα απ' αυτά τα λάθη και αδυναμίες και βγαίνοντας πάντα γερότερο, τελικά και αλάνθαστα θα θριαμβεύσει, θα νικήσει το σύστημα της απάτης και σαπίλας που λέγεται καπιταλισμός. Ναι σύντροφοι. Αυτά έχουν δευτερεύουσα σημασία και οι μεγάλοι μας δάσκαλοι μας διδάσκουν ότι αλάνθαστος δεν υπάρχει. Όμως σύντροφοι με τον Ζαχαριάδη διαφέρει το πράγμα και έχουν πολύ μεγαλύτερη σημασία για ένα γραμματέα Κομμουνιστικού Κόμματος που σκέπτεται για τον κομμουνισμό, για τον προμαχώνα του κομμουνισμού τη Σοβ. Ένωση. Εγώ δεν καταλαβαίνω τι είναι εκείνο που ξεχωρίζει τον κομμουνιστή από τον τυχοδιώκτη αν όχι οι σκέψεις και ενέργειές του. Εμένα δε μου χωράει το μυαλό τι άλλο μπορεί να είναι αν όχι εχθρός της επανάστασης, ένας γραμματέας του ΚΚ που ύπουλα και αισχρά σε προπαγανδίζει ενάντια στη χώρα του σοσιαλισμού τη Σοβ. Ένωση; Και τι είναι αν όχι προπαγάνδα λυσσασμένη, αντισοβιετική, αντεπαναστατική όταν ο Ζαχαριάδης λέγει ότι οι σχολές που λειτούργησαν στη Σ. Ένωση διέφθειραν τους μαθητές που φοίτησαν σ' αυτές; Τις σχολές που δώσαν τόσο στελέχη στο παγκόσμιο επαναστατικό κίνημα. Τις σχολές που λειτούργησαν με τόση θυσία του σοβιετικού λαού. Τι είναι αν όχι λυσσασμένη αντεπαναστατική προπαγάνδα όταν χαρακτηρίζει την ΚΔ σαν κέντρο ραδιουργιών, την ΚΔ που με την ιστορική της επέμβαση το 1931 ανόρθωσε το ελληνικό κόμμα και το γραμματέα της σ. Δημητρώφ σα ραδιούργο;

Τι άλλο είναι αν όχι εχθρός της επανάστασης όταν μέσα σ' ολάκερο το ΠΓ του κόμματος απειλεί και θέλει να εκβιάσει άλλο μέλος του ΠΓ με τα «ή θα γίνεις σκουλήκι ή θα κυλιστείς μπροστά μου, θα πάνε περίπατο τα 25 χρόνια σου και θ' αρχίσεις απ' την αρχή τη σταδιοδρομία σου, ή θ' αφήσεις το κεφάλι σου στη Μόσχα αν θες να πας ξανά εκεί». Και μέσα σε δυο λεφτά, ύστερα από την αποτυχία εκβιασμού και τρομοκράτησης σου κολλάνε την αισχρή συκοφαντία ότι έβρισες το σ. Στάλιν, ότι είσαι προβοκάτορας, τροτσκιστής κλπ. κλπ.

Και τι είναι αν όχι πράξη αντεπαναστατική όταν εκατοντάδες αγωνιστές σπρώχνονται στο δρόμο αντισοβιετικό, και η ίδια η Τασκέντη;

Δώσαμε ακόμη μερικά, όμως χαρακτηριστικά δείγματα «τιμιότητας» του πρώην γραμματέα μας. Ας σκεφτούν καλά οι σύντροφοι όλα αυτά και να μας πουν αν νομίζουν ότι φτάσαμε έτσι στα καλά καθούμενα στην Τασκέντη είτε άλλοι οργάνωσαν την Τασκέντη. (Το κόμμα ζητάει από μερικούς άλλους σαν τον Μπαρτζιώτα κάτι να πουν στο κεφάλαιο αυτό γιατί κάποια ιδέα έχει απ' αυτά).

Νομίζω σύντροφοι ότι δώσαμε μια κάποια εικόνα του δικού μας εσωκομματικού προβλήματος.

Η κοινή προσπάθεια του κόμματος θα μας δώσει τη δυνατότητα να βρούμε τρόπους και μεθόδους να βγούμε ακόμα πιο αποφασιστικά, πιο αποτελεσματικά από την κατάσταση που άφησε σαν κληρονομιά στο κόμμα το παρελθόν. Πίστευα και πιστεύω ότι χωρίς να δούμε αυτό το παρελθόν σ' όλο το βάθος δε θα μπορέσουμε να απαλλαχθούμε απ' αυτό στο βαθμό που χρειάζεται. Το κόμμα έχει σήμερα όλη τη δυνατότητα όχι μόνο να δει όλο αυτό το πρόβλημα, να το μελετήσει αλλά και να παλέψει για την εξάλειψη των συνεπειών αυτού του παρελθόντος. Οι συνθήκες είναι ευνοϊκές τόσο στην εμιγκράτσια άλλο τόσο και στην Ελλάδα. Οι ίδιες οι συνθήκες απαιτούν να γίνει αυτή η προσπάθεια χωρίς αναβολή.

ΧΧΧVII

σ. Π. ΚΟΚΚΑΛΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Όταν ζήτησα το λόγο είχα υπόψη μου ένα ρητό. Όταν ζητάς να μιλήσεις θα πρέπει αυτό που θα πεις να είναι κάτι τι παραπάνω απ' τη σιωπή.

Εγώ, σύντροφοι, δε θα είχα να πω πολλά πράγματα, στην Ολομέλειά μας, μπροστά σε συντρόφους που έζησαν άμεσα όλα αυτά τα γεγονότα που οδήγησαν στη σημερινή κατάσταση. Αλλά θεώρησα κομματικό καθήκον να πω ανοιχτά και ανεπιφύλακτα τη γνώμη μου πάνω σ' αυτά τα ζητήματα, και θεώρησα επίσης καθήκον μου να ευχαριστήσω το Γραφείο, που μου δίνει για πρώτη φορά από τότε που βρισκόμαστε έξω από την Ελλάδα, τη δυνατότητα να μιλήσω μπροστά σ' ένα τέτοιο σώμα, και να εκφράσω από το βήμα αυτό τη βαθιά ευγνωμοσύνη και τη δικιά μου προς το μεγάλο κόμμα της ΣΕ και προς όλα τ' αδελφά κόμματα, που τόσο μας βοήθησαν, που τόσο μας βοηθάν, και που τόσο πρέπει ακόμη να μας βοηθήσουν.

Θεώρησα επίσης υποχρέωση απ' το βήμα αυτό, ν' απευθύνω ένα χαιρετισμό στους φυλακισμένους και τους εξόριστους, προς όλους τους πατριώτες, που αγωνίζονται κάτω από τόσο σκληρές συνθήκες και που ασφαλώς παρακολουθούν, καταλαβαίνετε πως παρακολουθούν τις εργασίες μας, τις αποφάσεις μας και με τι αγωνία θα πρέπει όλοι αυτοί να παρακολουθούν την πλήρη αποκατάσταση της ενότητας του κόμματός μας.

Σύντροφοι, ύστερα απ' αυτά που είπα, δε χρειάζεται να επαναλάβω πολλά λόγια, για να υπογραμμίσω ότι είμαι απόλυτα σύμφωνος με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Και θεωρώ καθήκον κάθε κομμουνιστή να βοηθήσει με

όλες του τις δυνάμεις τις ενέργειες και τη δράση του σημερινού Γραφείου, που προσπαθεί μέσα σε δυσκολίες ν' αποκαταστήσει μια τάξη, η οποία χάρη στα λάθη, τα σοβαρά λάθη, της προηγούμενης καθοδήγησης, είχε δημιουργηθεί μια κατάσταση πολύ θλιβερή. Θέλω όμως να μου επιτρέψετε να πω και ορισμένα πράγματα. Γιατί νομίζω ότι ένα από τα πιο βασικά των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, είναι ακριβώς το δικαίωμα που έδωσε στο κομματικό μέλος να λέει ανοιχτά τη γνώμη του. Κι αυτό το βασικό σημείο των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, πρέπει όλοι μας να προσπαθήσουμε να το διαφυλάξουμε και να το διευρύνουμε, να το αναπτύξουμε. Είναι αυτό η προϋπόθεση μέσας στις σημερινές συνθήκες για να πάει το κόμμα μας μπροστά.

Σύντροφοι, εάν σήμερα εμφανίζεται μια σχετική χαλάρωση, ένας φιλελευθερισμός, αυτό δεν είναι κακό. Είναι μια μεταβατική κατάσταση που θα οδηγήσει στην πραγματική οργανική μονολιθικότητα του κόμματός μας. Το τι σημασία είχε εκείνη η προηγούμενη μονολιθικότητα, αυτό το βλέπετε, ότι σε μια στιγμή, σε μια μονάχα στιγμή όλος ο κόσμος, αυτό πρέπει να το ξέρει κι ο σ. Ζαχαριάδης, όλος ο κόσμος χαιρέτησε ομόφωνα τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Αν υπάρχουν ορισμένοι άνθρωποι που διαφωνούν, αυτοί διαφωνούν διότι είτε δεν κατάλαβαν είτε διότι μένουν προσκολλημένοι στο ζήτημα της προσωπολατρίας. Όλος ο κόσμος χαιρέτησε κι αυτό αποδεικνύει ότι αυτή η προηγούμενη μονολιθικότητα ήταν μια μονολιθικότητα πλαστή. Όχι οργανική.

Όσο όμως επειδή είπα ότι πρέπει να λέμε τη γνώμη μας και να κάνουμε και ορισμένες παρατηρήσεις, εγώ εδώ θα θίξω ένα ζήτημα, που νομίζω κι έχει μεγάλη σημασία στην αποκατάσταση της ενότητας του κόμματός μας. Για να φτάσουμε στην ενότητα του κόμματός μας πρέπει να βοηθήσουμε όλοι. Ο σ. Ζαχαριάδης δε βοήθησε όσο έπρεπε να βοηθήσει. Κι ο σ. Ζαχαριάδης μπορεί να βοηθήσει και σήμερα ακόμα. Δεν το έκανε. Και θα επιτρέψει σε μένα το νεοφώτιστο, είτε θα σκέπτεται τη στιγμή αυτή κομμουνιστή, αλλά που πρόσφερα κι εγώ ό,τι μπορούσα στο κόμμα να του δώσω τη συμβουλή αυτή, για να κάνω ακόμη την έκκληση στο σ. να βοηθήσει και βοηθώντας το κόμμα, να βοηθάμε το Γραφείο το σημερινό, να βοηθήσει στο να αναπτυχτεί ακόμα περισσότερο η εσωκομματική δημοκρατία. Διότι ενόσω το Γραφείο αυτό βάλλεται και βάλλεται συστηματικά όπως ξέρουμε από τη συνέχιση, ακούσαμε από τη συνέχιση γεγονότων στην Τασκέντη, αυτό εμποδίζει είναι μια τροχόπέδη στην ανάπτυξη της πραγματικής δημοκρατίας, την οποία όλοι επιδιώκουμε. Αλλά δεν μπορεί ν' αναπτυχθεί η δημοκρατία όταν υπάρχει ακόμα μια συστηματική προσπάθεια να υποσκαφτεί αυτό το οποίο έγινε, αυτό το οποίο πραγματοποίησε η 6η Ολομέλεια.

Λοιπόν εγώ λέω ότι εδώ πρέπει να βοηθήσουμε όλοι μας και ιδίως ο σ. Ζα-

χαριάδης στο ζήτημα αυτό. Δε μιλώ για τη στάση των σ. Γούσια και Βλαντά. Η στάση των δυο αυτών συντρόφων καταδικάζεται απολύτως και νομίζω ότι δεν πρέπει ν' ασχοληθούμε. Θα ήταν ευχής έργον εάν το καταλάβαιναν αυτό και σπεύσουν να το διορθώσουν. Ενώ όσον μένουνε σ' αυτές τις θέσεις των δεν έχουν θέση κατά τη γνώμη μου μέσα στο κόμμα.

Αλλά, σύντροφοι, πρέπει και εμείς απ' την άλλη μεριά να βοηθήσουμε. Τι εννοώ μ' αυτό το ζήτημα. Εννοώ ότι έχει αναπτυχθεί –και κύριος υπεύθυνος γι' αυτό είναι ο σ. Ζαχαριάδης– έχει αναπτυχθεί αυτή η μέθοδος της αλληλοσυκοφάντησης. Δεν είναι ανεχτό αυτό το πράγμα. Πρέπει να ξέρουμε ότι εμείς δεν είμαστε ένα κόμμα για τον εαυτό μας. Είμαστε ένα κόμμα που έχει αποστολή να είναι ο αποφασιστικός παράγοντας στην πατριωτική ενότητα. Δεν μπορούμε, λοιπόν, εμείς οι ίδιοι να υποσκάπτουμε το κύρος του κόμματός μας μέσα σ' αυτή τη συνεχή αλληλοσυκοφάντηση. Είπα, και το λέω, έχω το θάρρος να το πω ότι ο σ. Ζαχαριάδης αυτός είναι εκείνος που έδωσε, έκανε την αρχή και υπήρξε ο κύριος εφαρμοστής αυτών των μεθόδων. Και θέλω να πω ότι, σύντροφοι, ένα πράγμα που θίγει και μένα προσωπικά, για να καταλάβετε με ποιαν επιπολαιότητα απηύθυνε τέτοιες κατηγορίες. Στην 3η Συνδιάσκεψη, όταν εγώ παραβρισκόμουν εκεί ανάμεσα στον άμαχο πληθυσμό προσκεκλημένος, ο σ. Ζαχαριάδης στην προσπάθεια που έκανε δεν ξέρω αν ήταν σωστή ή όχι, δε θίγω τώρα υπόθεση Σιάντου, δεν τη γνωρίζω, στην προσπάθεια που έκανε να παρουσιάσει τον Σιάντο σα χαφιέ, είπε ούτε λίγο ούτε πολύ ότι τον Σιάντο τον σκότωσε ίσως η Ιντέλιντζενς Σέρβις. Δεν πρόκειται εδώ τώρα να μιλήσουμε για τα εγκλήματα της Ιντέλιντζενς Σέρβις. Αλλά ο σ. Ζαχαριάδης ήξερε πολύ καλά ότι ο Σιάντος πέθανε μέσα στο σπίτι μου. Ότι εγώ είμαι γιατρός, ότι εμείς καταβάλαμε κάθε προσπάθεια, ότι το κόμμα ήξερε πώς πέθανε. Εντελώς φυσιολογικά, κι ενώ τα ήξερε όλα αυτά τα πράγματα, για να υποστηρίξει μια θέση την οποία ήθελε τη στιγμή εκείνη, δε δίστασε να πει αυτό το πράγμα, το οποίο στο τέλος της γραφής άφησε να υπονοηθεί ότι εγώ μπορούσα να ήμουν συνένοχος σ' ένα τέτοιο έγκλημα. Άλλη μια φορά με είχανε πει δολοφόνο. Ήταν ο Κολουμβάκης και τώρα έρχεται ο αρχηγός του κόμματός μας και λέει έναν τέτοιο υπαινιγμό.

Αυτό, σύντροφοι, είναι ένα παράδειγμα μιας κακής, μιας πολύ κακής αρχής, την οποία πρέπει να ξεριζώσουμε. Κι εγώ επειδή προσπάθω ίσως να πει ο σ. Γκρόζος με τη Θέμιδα προσπάθω να βρω τη δικαιοσύνη, λέω δεν είναι σωστό κι αυτό το οποίο γίνεται σήμερα από μερικούς συντρόφους. Δεν είναι σωστό δηλαδή να συνεχίζουμε αυτή την τακτική και τώρα σε βάρος του ίδιου του Ζαχαριάδη, του κύριου υπαίτιου γι' αυτήν την κατάσταση. Όταν χθες ο σ. Δημητρίου ήρθε εδώ και ήθελε με επιχειρήματα να μας πει ότι ο σ. Ζαχαριάδης συνειδητά ενεργούσε για ν' αποσπάσει το κόμμα απ' τις μάζες, τότε πρέπει να

σας πω ότι εγώ αυτό δεν το πιστεύω παρόλο ότι οι ενέργειες του Ζαχαριάδη οδήγησαν σ' αυτή την απόφαση, αλλά άθελα λόγω του χαρακτήρα του, λόγω του εγωισμού του, τότε λέω αυτές οι μέθοδοι τις οποίες εφάρμοσε χθες ο Δημητρίου δείχνουν ότι είναι άξιος μαθητής του Ζαχαριάδη στον τομέα αυτόν. Δεν πρέπει να συνεχίσουμε σ. προς αυτόν το δρόμο.

Σύντροφοι, εγώ νομίζω ότι το κόμμα πρέπει να ξεκαθαρίσει όλα αυτά τα πράγματα, και πρέπει να σταματήσει και μ' ένα άλλο ζήτημα. Μας είπε κι ο σ. Γκρόζος ότι γίνεται μια εκτίμηση των μελών του Γραφείου. Και πράγματι. Έχουμε ένα απόθεμα από κατηγορίες, έχουμε ένα απόθεμα από άλυτα ζητήματα, που σε κάθε δεδομένη στιγμή τα βγάζουμε και τα ρίχνουμε ενάντια σ' εκείνον που θέλουμε να τον εξοντώσουμε. Είναι ορισμένα πράγματα που έχουνε πραγματικά μεγάλη σημασία για το κόμμα μας. Αλλά δεν μπορούμε επ' άπειρον να επανερχόμεθα με το Λίβανο και την Καζέρτα, αυτά τα πράγματα πρέπει τέλος πάντων να λυθούν, είναι λάθη τα οποία έγιναν, είναι λάθη τα οποία πρέπει να ξεκαθαριστούν, αλλά δεν μπορεί αυτό το ζήτημα να διαιωνίζεται επ' άπειρον κι ο ένας να τα ρίχνει στον άλλον. Πάρτε υπόψη το τι λένε τα απλά μέλη του κόμματος, το τι λένε οι χιλιάδες και χιλιάδες συμπαθούντες προς το κόμμα μας, οι οποίοι όταν βλέπουν αυτή την κατάσταση να διαιωνίζεται, ασφαλώς δεν ενθουσιάζονται.

Σύντροφοι, επειδή νομίζω ότι καταλάβατε τι θέλω να πω και ποιο είναι το νόημα της ομιλίας μου, θα πω λίγα λόγια τώρα για το ζήτημα το πώς μπορούμε και πρέπει να βοηθήσουμε για τη δημιουργία, την πραγματική προώθηση του πατριωτικού μετώπου, που είναι και σήμερα το πρωταρχικό, το βασικό ζήτημα. Και πρώτα-πρώτα θα επαναλάβω και τώρα άλλη μια φορά ότι για να μπορέσει το κόμμα μας να εκπληρώσει την αποστολή του, που είναι πραγματικά ο κύριος παράγοντας στη δημιουργία του πατριωτικού μετώπου πρέπει το κόμμα μας να μπορέσει αυτή την πατριωτική ενότητα να την αποκαταστήσει μέσα στις ίδιες τις γραμμές του. Δεν μπορεί ένας να σηκώνει τη σημαία του πατριωτικού μετώπου τη στιγμή κατά την οποία βασανίζεται και τρώγεται από τέτοιες εσωτερικές ανωμαλίες.

Πρέπει, φυσικά, ακολουθώντας το πνεύμα και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ν' αποδειξουμε πραγματικά τη στροφή αυτή η οποία έγινε, την κατάδικη αυτών των σεχταριστικών εκδηλώσεων και της σεχταριστικής πολιτικής που ακολουθήσαμε και κατ' αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε πραγματικά να τραβήξουμε τις χιλιάδες, τις χιλιάδες το τεράστιο αυτό δυναμικό, που υπάρχει στην πατρίδα μας. Να σκεφτούμε ότι σήμερα, θ' ακούσατε και θα μάθετε την είδηση, την οικτρή αποτυχία που είχε η πολιτική της κυβέρνησης στον ΟΗΕ με τις θέσεις ενάντια στην Ελλάδα που πήρε η σύμμαχός τους η Αμερική. Δημιουργείται επομένως μια κατάσταση εκρηκτική, μια κατάσταση που μπορεί

από τη μια στιγμή στην άλλη να βάζει μεγάλα άμεσα καθήκοντα σε μας, και πρέπει να είμαστε έτοιμοι για ν' αντιμετωπίσουμε αυτή την κατάσταση.

Εγώ στο ζήτημα αυτό της προσπάθειας διεύρυνσης του πατριωτικού μετώπου θα πρέπει να μου επιτρέψετε να κάνω και μια παρατήρηση. Έχουμε λίγο πολύ μια... πώς να το πω ολιγάκι προσανατολισμό προς ορισμένους καθ' έξιν συνοδοιπόρους. Είναι ορισμένοι τύποι οι οποίοι έχουν ειδικευτεί ούτως ειπείν στη συνοδοιπορία, έρχονται μαζί μας όταν τα πράγματα, είναι πάντοτε γι' αυτούς ν' αποδώσουν κάτι και μας εγκαταλείπουνε μόλις, φυσικά, πάρουνε εντολή από εκείνους απ' τους οποίους κυρίως καθοδηγούνται. Τώρα δε θέλω ν' αναφέρω ονόματα, αλλά έχετε υπόψη σας αυτούς. Π.χ., νομίζω ότι ήταν λάθος όταν ο σ. Ζωγράφος σ' ένα άρθρο του αναφέρεται στο βιβλίο του Πυρομάγλου, και αναφέρεται ότι σαν ένα, ο Πυρομάγλου το λέει, σαν ένα δείγμα διεύρυνσης, το ότι ο Πλυτζανόπουλος, αυτός ο περιφημος εγκληματίας των ταγμάτων ασφαλείας, έδωσε το χέρι στο στρατηγό Αυγερόπουλο, ή ο Πανούσης άλλος ταγματάλης δίνει το χέρι στον Ηλιού. Δε νομίζω, κύριοι, σύντροφοι και συντρόφισσες, με συγχωρείται έρχομαι από μια χώρα όπου συνηθίζεται αυτό, δε νομίζω, σύντροφοι και συντρόφισσες, ότι αυτό το πράγμα είναι πραγματικό, τέτοιες δηλαδή, τέτοια γεγονότα δείχνουν τη διεύρυνση του μετώπου μας κι ότι εκεί πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας. Πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας σε μια σειρά τίμιους ανθρώπους που δεν έχουνε ειδικευτεί βέβαια στο ζήτημα αυτό να έρχονται μαζί μας αυτές τις στιγμές, αλλά που έχουνε μέσα τους πολλές πολλές... πραγματικά είναι τίμια πατριωτικά στοιχεία, τα οποία δεν τα προσέχουμε και τα οποία ήδη αποτελούν την πραγματική εφεδρεία του κινήματός μας, την πραγματική εφεδρεία του πατριωτικού μετώπου. Είναι άνθρωποι, οι οποίοι βρίσκονται ίσως τη στιγμή αυτή στην αντίδραση, διότι δεν είχαν ίσαμε τώρα αίσθηση του προσανατολισμού, είναι άνθρωποι οι οποίοι εξακολουθούν να μένουν στην αντίδραση, γιατί εμείς με τη σεχταριστική μας πολιτική, μ' αυτόν το μονόπλευρο προσανατολισμό προς τους καθ' έξιν συνοδοιπόρους, δεν τους προσέξαμε όσο έπρεπε. Και νομίζω προς τα εκεί πρέπει να στρέψουμε την προσοχή μας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες, θα ήθελα να κάνω μερικές μονάχα, να υποδείξω κάτι τι που ίσως θα έπρεπε να το προσέξουμε περισσότερο, την ανάγκη που υπάρχει, εμείς που βρισκόμαστε στο εξωτερικό ν' αναπτύξουμε μια μεγαλύτερη δράση προπαγανδιστική και όσον αφορά τον αγώνα του κυπριακού λαού. Αυτό δεν ξέρω, τι συμβαίνει με τους συντρόφους που ζούνε σ' άλλες ΛΔ. Αλλά εγώ που ζω στη Γερμανία που μπαίνει συχνά το καθήκον να μιλώ εκεί σε συγκεντρώσεις τις οποίες οργανώνει η γερμανική επιτροπή ειρήνης, και το κάνω αυτό, πράγμα που βοηθάει πολύ και τις προσπάθειες που κάνει το αδελφό εκεί κόμμα μέσα σε πολύ δύσκολες συνθήκες και νομίζω ότι είναι ένα

ζήτημα που πρέπει όλοι μας να το κάνουμε όπου κι αν βρισκόμαστε. Και γι' αυτό χρειάζεται ν' οργανωθεί, και το Γραφείο ίσως έπρεπε αυτό να το προσέξει, η συγκέντρωση στοιχείων από την Ελλάδα. Εγώ το ζήτησα και προσπάθησα απ' τον Τύπο αυτόν που έρχεται στα χέρια μου, να κόβω φωτογραφίες ούτως ώστε έτσι που να γίνονται συγκεντρώσεις και να εμφανίζονται οι Έλληνες, και να εμφανίζονται οι σύντροφοι με εικόνες, με στοιχεία και να δείχνουν τον αγώνα αυτόν του κυπριακού λαού. Το πόση σημασία έχει η ενότητα αυτή η δική μας με τον πραγματικό αγώνα του κυπριακού λαού, δε χρειάζεται εδώ ιδιαίτερα να το τονίσω. Νομίζω λοιπόν ότι αυτό το ζήτημα πρέπει να το προσέξουμε και να μην αφήνουμε την πρωτοβουλία αυτού του μεγάλου αγώνα, που είναι και δικός μας αγώνας, στους αντίθετους.

Σύντροφοι, θα τελειώσω, σας υπόσχομαι όπου και να βρίσκομαι θα συνεχίσω με όλες τις δυνάμεις μου και να κάνω ό,τι μπορώ για την αποκατάσταση της ενότητας του κόμματός μας. Και θα σηκώσω, ακόμα και κάτι άλλο, ότι παρόλη την ηλικία μου, παρόλο που η υγεία μου δε μου επιτρέπει ν' αναπτύξω τη δραστηριότητα εκείνη που θα ήθελα, θα προσπαθήσω στον καινούργιο τομέα δουλειάς που βρίσκομαι με τη βοήθεια του κόμματός μας, θα προσπαθήσω λέω ν' αποδώσω κάτι συγκεκριμένο στη δουλειά μου, γιατί νομίζω έτσι θα είναι και μια προσφορά προς τον αγώνα του λαού μας. Νομίζω, σύντροφοι, ότι και αυτό είναι επιτακτικό καθήκον, ο καθένας μας όπου και αν βρίσκεται, εκτός απ' τον προσανατολισμό του στον αγώνα του λαού μας, εκτός απ' ότι πρέπει να είναι έτοιμος σε δεδομένη στιγμή να προσφέρει εκείνο που θα ζητήσει το κόμμα μας, θα πρέπει να 'ναι εντεταγμένος στη ζωή, στη δημιουργία της χώρας μέσα στην οποία βρίσκεται, να ειδικεύεται, να προσφέρει και να συμβάλει ουσιαστικά.

XXXVIII σ. Π. ΧΟΥΛΙΑΡΑ

Σύντροφοι.

Και πριν ακόμα, σύντροφοι, ακούσω την εισήγηση του Γραφείου και τις ομιλίες των περισσότερων μελών της ΚΕ και της ΚΕΕ, είχα κατασταλάξει σ' ένα συμπέρασμα, φεύγοντας απ' την Πολωνία που είναι και συμπέρασμα όλων των μελών του κόμματος και όλων των στελεχών, ότι η δουλειά της ΚΕ καθυστέρησε ως προς τη δημοσίευση του προγράμματος του κόμματος. Ακόμα από ορισμένες λεπτομέρειες απ' τη δουλειά των αντιπροσώπων της ΚΕ που πέ-

ρασαν απ' την Πολωνία, ότι όλη η δουλειά δε γίνεται όσο χρειάζεται κολεκτιβιστικά. Εδώ κατέληξα αδίστακτα στο συμπέρασμα ότι και η δουλειά στην Ελλάδα, όχι παραμελήθηκε όπως ο σ. Πορφυρογέννης μας είπε, αλλά κάπως καθυστέρησε, λόγω των δυσκολιών που το Γραφείο αντιμετώπιζε, απ' αφορμή την παλιά κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στο Κόμμα.

Κατά τη γνώμη μου μια από τις σοβαρότερες ελλείψεις του Γραφείου της ΚΕ, αν δεν είναι κι έλλειψη της 6ης Ολομέλειας, είναι ότι δεν έφτιαξε μια επιτροπή η οποία ν' αναλάβει να μελετήσει όλες τις περιπτώσεις για την παλιά κατάσταση, των ανθρώπων δηλαδή, που δούλεψαν παλιά, μέχρι που ευθύνονται, που δεν ευθύνονται, και να βγει υπεύθυνα η επιτροπή, με την έγκριση, φυσικά, του Γραφείου της ΚΕ, να καταναίμει ευθύνες σ' εκείνους που έπρεπε και όσον αφορά για τους άλλους που τους έχουμε ήδη όλοι μας φορτώσει κι έχουμε εκτοξεύσει ενάντιά τους κατηγορίες, να τους αποκαταστήσουμε και να τους δώσουμε λευκούς στο κόμμα.

Έχω υπόψη μου εκτός από περιπτώσεις της Πολωνίας, αλλά και από ένα ζήτημα που μου έβαλε ο Ερυθρός Σταυρός δυο μέρες πριν φύγω απ' την Πολωνία, ότι η γυναίκα του Καραγιώργη, του Κώστα του Καραγιώργη, αυτού που όπως έχω πληροφορηθεί πέθανε στη φυλακή, ζήτησε απ' την πολωνική πρεσβεία στην Αθήνα, να ρωτήσει τον Ερυθρό Σταυρό της Πολωνίας πού βρίσκεται ο άνδρας της, ο οποίος στο 1951 χαρακτηρίστηκε σαν πράκτορας απ' το ΚΚΕ και δεν ξέρει μέχρι σήμερα πού βρίσκεται. Πρέπει λοιπόν το κόμμα, για όλες αυτές, όχι μόνο για την υπόθεση του Καραγιώργη, αλλά και για πολλές άλλες υποθέσεις, σαν του Γιαννούλη, σαν του Γεωργιάδη, σαν του Πλουμπιδη, σαν του Λευτέρη, σαν του Αησιλάου, που θα μιλήσει κι ο Γούσιας εδώ, θα πρέπει να μιλήσει ή μάλλον έπρεπε να έχει μιλήσει, να τις ξεκαθαρίσουμε οριστικά γιατί αυτά είναι εκείνα που μπαίνουν εμπόδιο στην ενότητα, που όλοι παραδεχτήκαμε ότι δεν είναι σήμερα τόσο όσο μπορούσε να είναι δυνατή.

Όσον αφορά για την ΚΕΕ. Άκουσα και περίμενα απ' το σ. Καρρά της Επιτροπής Ελέγχου να μας πει λίγα πράγματα, και τουλάχιστο να μας αντικρούσει ορισμένα από εκείνα που ο σ. Φωκάς της ΚΕΕ μας είπε που είναι εντελώς ανεύθυνα. Κι απορώ πώς μέλος της ΚΕΕ είτε και μέλη της ΚΕ βγαίνουν απ' αυτό το βήμα και λένε πράγματα τα οποία δεν έχουν καμιά υπόσταση. Λέει ο σ. Φωκάς για τις περιπτώσεις και τις διαγραφές της Πολωνίας, κι ότι βρήκανε ανθρώπους που ούτε καν είχαν σχέση με το κόμμα, και ήταν στο κόμμα. Ποιος ευθύνεται σ. Φωκά; Σεις, γιατί εσείς είσαστε μέλη της ΚΕΕ και έπρεπε να τις είχατε εξετάσει όλες αυτές τις περιπτώσεις. Ακόμα η συμβολή της επιτροπής Ελέγχου και προσωπικά του σ. Καρρά δεν είναι θετική στην Πολωνία. Και πολύ δικαιολογημένα, όπως και στον ίδιο προσωπικά είπα, βέβαια έπειτα απ' τις υπερβολές που παραδέχομαι ότι υπάρχουν, δε βοήθησε όσο χρειαζόταν όταν

ήρθε στην Πολωνία. Πολλές αποκαταστάσεις απ' αυτές που έκανε ήδη κι έχουν έρθει στην Πολωνία δεν είναι αποκαταστάσεις που έπρεπε να γίνουν. Είναι αποκαταστάσεις που μας δημιουργούν ένα καινούργιο πρόβλημα και θα 'ρθουμε πάλι τώρα να τους διαγράψουμε. Ακόμα δεν έγινε όσο χρειαζόταν η δουλειά καλά μελετημένα και καλά οργανωμένα. Δεν μπορεί, σύντροφοι, από μια έκθεση που ένας θα γράφει, αυτός τέλος πάντων που είναι διαγραμμαμένος, ότι εγώ είμαι αυτός κι αυτός, και με βάση αυτά τα στοιχεία εμείς να τους αποκαθιστούμε. Ή να διαγράψουμε άλλους οι οποίοι δεν έπρεπε να διαγραφούν κι έπρεπε να αποκατασταθούν.

Αλλά δεν άκουσα και μια γενικότερη, εγώ μιλάω ειδικά για το ζήτημα της Πολωνίας, μια ειδικότερη, μερική απολογιστική έκθεση της ΚΕΕ να μας πει τι έκανε, εγώ θα μου επιτρέψετε και να με συγχωρείτε, να πω ότι η ΚΕΕ σ' όλο αυτό το διάστημα, εδώ απ' ότι κατάλαβα, δεν έκανε τίποτα άλλο, παρά να ψάχνει να βρει στραβά του Γραφείου της ΚΕ, να στέλνει γράμματα είτε ν' αμολάει καπνούς, κατά τον Ζαχαριάδη, και το 'χει πάρει απ' τον Ζαχαριάδη, ν' αμολάει καπνούς και να θολώνει τα νερά.

Χτες ο Ζαχαριάδης διέγραψε χωρίς, δεν ξέρω γω, δεν κατάλαβα διέγραψε ένα από τα έξι κόμματα της διεθνούς επιτροπής, μίλησε για πέντε κόμματα, δε μας είπε, ίσως να μας πει ποιο από αυτά τα κόμματα δεν του αρέσει και το διέγραψε. Ας μου επιτρέψει ο Ζαχαριάδης να κάνω χρήση μιας παροιμίας που έμαθα απ' αυτόν στην 3η Συνδιάσκεψη. Όταν, π.χ., η προσπάθεια του Ζαχαριάδη και των μελών της ΚΕ και των αντιπροσώπων έτεινε στο να πείσει το σ. Παρτσαλιδη να κάνει αυτοκριτική και αυτός πολύ σωστά δεν έκανε αυτοκριτική, τότε ο Ζαχαριάδης του είπε: είσαι ο Μήτσιος ο μόας, δηλαδή, όπως μας το εξήγησε είναι κουρκουτάδικη παροιμία, είσαι ο Μήτσιος ο στραβοκέφαλος, ή ξέρω γω πως κάπως αλλιώς. Τώρα εμείς κατά τον ίδιο λόγο μπορούμε να πούμε στον Ζαχαριάδη ότι είναι Ζαχαριάδης ο μόας. Αν και υπάρχει διαφορά στις περιπτώσεις. Ο Ζαχαριάδης πολλές φορές με τα λόγια είπε και έγραψε αυτό που ο Μαρξ λέει ότι, εγώ, φυσικά δεν το 'χω διαβάσει αυτό που λέει ο Μαρξ, τ' άκουσα χτες απ' τον Ζωγράφο ότι το λέει ο Μαρξ. Να 'μαστε εξηγημένοι έτσι, να μην κάνουμε όλοι εδώ τον... ότι απ' αυτά που λες αξία έχουν εκείνα που καταλαβαίνουν οι άλλοι, κι όχι αυτά που σκέφτεσαι και καταλαβαίνεις εσύ. Τώρα απ' αυτά που εμείς, αυτά που μας είπε ο Ζαχαριάδης, εμείς καταλαβαίνουμε ότι αν ο Ζαχαριάδης άρχισε την ομιλία του απ' την Τασκένδη το 'κανε για να δείξει ότι δεν υπάρχει ζήτημα λαθεμένης πολιτικής γραμμής γενικά, αλλά απλώς υπάρχει ένα ζήτημα Τασκένδης, σαν τ' άλλα τα λαθάκια και θα πρέπει κι αυτό να περάσει απαρατήρητο.

Έβαλε ζήτημα, όπως μας είπε εδώ, στο ΚΚΣΕ να τον απαλλάξει απ' τη θέση του στο ΚΚΕ. Το 'κανε και το λέει και δω για να στήσει παγίδα στο ΚΚΣΕ

και να βγει αύριο αυτός μαζί κι όλος ο αντικομμουνιστικός κόσμος να πουν ότι αφού τόσα χρόνια ήταν υπηρέτης της ΣΕ τώρα τον σχόλασε αυτόν και διόρισε άλλον, είτε άλλους. Μας ειπε, όταν διάβαζε ένα μέρος της απόφασης, μη γελάτε σύντροφοι, γιατί γελάτε σε βάρος των αδελφών κομμάτων, δηλαδή μας λέει ότι εγώ δεν έκανα τίποτα άλλο παρά να εφαρμόζω τις διαταγές των αδελφών κομμάτων, δηλ. εγώ δε φταιω σε τίποτα, όλη τη λαθεμένη γραμμή των αδελφών κομμάτων την εφαρμόζα και ξέρετε ποιος είναι επικεφαλής των αδελφών κομμάτων, το ΚΚΣΕ. Προσπάθησε να μας αποδείξει ότι η 6η Ολομέλεια σημαίνει οπορτουניσμός, και οπορτουνιστικά σκέφτεται η ΚΕ και το Γραφείο της ΚΕ, άρα η 6η Ολομέλεια μαζί και οι παραπάνω σύντροφοι, πρέπει να φύγουν απ' τη μέση, και να 'ρθει ο Ζαχαριάδης να σταθεί απάνω στα παθιά του Γούσια και του Βλαντά.

Ο Ζαχαριάδης με την ομιλία του έβαλε την τελευταία τορπίλα στο κόμμα. Ηρθε εδώ να βάλει τη σφραγίδα και να υπογράψει οριστικά το καταστρεπτικό του έργο. Ενώ ταυτόχρονα ν' αρχίσει ξανά να γίνει ντόρος γύρω απ' το όνομά του και απ' τις θέσεις, έτσι για να μπορέσει να τραβήξει το κόμμα απ' την αποστολή του. Θέλω να πω, σύντροφοι, το Προεδρείο, προειδοποιεί: 8 λεπτά ακόμα (λίγο παραπάνω γιατί αντιπροσωπεύω 25 εκ. λαό). Θέλω να πω στο σ. Πορφυρογέννη ότι κάποιος ναύαρχος, κατά την έκφραση του Ζαχαριάδη, Ποιντικός ονόματι, διαδίδει ότι ο σ. Πορφυρογέννης βρίσκεται στην Ελλάδα, ότι διαφωνεί με την 6η Ολομέλεια, κι ότι στην 7η Ολομέλεια μαζί με τον Ζαχαριάδη, και με άλλα μέλη της ΚΕ θα ξαναρθούν στην καθοδήγηση του κόμματος. Ακόμα, συνγνώμη το λέει, εγώ δεν είπα ότι είπατε σεις, λέει ότι λέει και γω σας το λέω και να το έχετε υπόψη σας πως σας εκμεταλλεύονται πιθανόν ίσως από ορισμένες, που θα πω παρακάτω. Αν και δεν μπόρεσα καλά να ακούσω από κει πίσω που καθόμουν, γιατί ο σ. Πορφυρογέννης ήταν ψηλός και δεν ήταν κοντά στο μικρόφωνο και δεν μπορούσα να καταλάβω. Απ' αυτά που άκουσα, δε μου άρεσαν μερικά από κείνα τα ήξεις αφήξεις που είπε. Απορώ δε πως η κομμουνιστική συνείδηση του σ. Πορφυρογέννη, του Πολύδωρου και πολλών άλλων αγανακτεί με την υποτιθέμενη εξορία του Γούσια, του Βλαντά και δεν αγανάκτησε τόσα χρόνια από τόσες βαρβαρότητες που έγιναν, οι οποίες είναι πολύ γνωστές στο σ. Πορφυρογέννη. Δε θέλω να πω ότι πρέπει να γίνονται τέτοια πράγματα αλλά θα έπρεπε και λίγο από πρωτύτερα να αγανακτούμε και τώρα με κάποιο μέτρο να τα κρίνουμε αυτά, κι όχι με αγανάκτηση όπως ο σ. Πορφυρογέννης.

Το σ. Θέο θέλω να μου επιτρέψει να του συμπληρώσω: Ξέχασε να πει ότι στην περίοδο '41-'45 ναι μεν έλειπε ο Ζαχαριάδης, αλλά υπήρχε το γράμμα, σύντροφε Θέο, το ίδιο πράγμα είναι. Και η δουλειά που γινόταν την έφτιαχνε το γράμμα επί απουσία του Ζαχαριάδη.

Το ότι η πολιτική γραμμή του κόμματος ήταν λαθεμένη δε χωράει καμιά αμφιβολία, τρανή απόδειξη γι' αυτό είναι η ίδια η ζωή. Πώς, π.χ., παρέλαβε το κόμμα το 1945 ο Ζαχαριάδης και πού βρίσκεται σήμερα, δε χρειάζεται φιλοσοφία.

Το ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είναι σωστές είναι τρανή απόδειξη. Με μεγάλη ανακούφιση τις δέχτηκαν τα μέλη του κόμματος στην Ελλάδα, στις φυλακές, στις εξορίες, στις χώρες του εξωτερικού που ζουν οι πρόσφυγές μας. Εκείνοι που διαφώνησαν και διαφωνούν με τις αποφάσεις αυτές είναι μόνο η γνωστή παρέα. Η αποκάλυψη της λαθεμένης γραμμής δε συνέφερε σ' αυτούς, γι' αυτό προσπάθησαν με τη φωτιά και το σίδερο να διατηρήσουν την εξουσία τους στο κόμμα εφαρμόζοντας κάθε θεμιτό και αθέμιτο μέσο ενάντια σ' εκείνους που είχαν το θάρρος να βάλουν πολιτικό ζήτημα στο κόμμα.

Πρέπει να ξέρει ο Βλαντάς κι ο Γούσιος ότι σήμερα στη μάζα των μελών του κόμματος και σ' όλους τους εκπατρισμένους γενικά και ειδικά μιλάω για την Πολωνία, υπάρχει τόση δυνατή ενότητα και μεγάλη συσπείρωση γύρω απ' το κόμμα και την ηγεσία μας, όσο ποτέ άλλοτε, ενώ αντίθετα ενότητα δεν υπήρχε πριν την 6η Ολομέλεια όταν αυτοί ήταν καθοδηγητές του κόμματος. Και η πλασματική ενότητα που υπήρχε ήταν αποτέλεσμα γιατί όλα τα 'σκιαζε η φοβέρα. Στο κόμμα και σε μας εκεί στην Πολωνία δεν υπάρχει όπως είπαν εδώ κρίση, απουσύνθεση κλπ. αλλά δυσκολίες που μας προβάλλουν μερικές μονάδες όπως εδώ σ' όλο το κόμμα, στην ΚΕ, προβάλλουν εμπόδια, δυσκολίες, η γνωστή τετράδα. Έχουμε και μεις εκεί ορισμένους απ' αυτούς, παιδιά αντάξια του Ζαχαριάδη, του Βλαντά και του Γούσια, και θα σας αναφέρω ειδικά την περίπτωση, που ανέφερε κι ο σ. Γκρόζος, που εκεί προσπάθησαν να βάλουν την τορπίλα επίσημα μέσα στη Συνδιάσκεψη για τη δημιουργία της ξεχωριστής οργάνωσης των Μακεδόνων. Ακόμα δε αυτό έφτασαν να το βάλουν και μέσα στην εισήγηση, την ίδια εισήγηση που έκαναν. Γιατί αυτοί δεν μπορούν να χωνέψουν ότι στο λαό υπάρχουν αξίες με κάθε είδους προσόντα καλύτερα απ' τα δικά τους, να καθοδηγήσουν το λαό, τους εκπατρισμένους και δεν είναι μόνο αυτοί γεννημένοι για μεγάλοι καθοδηγητάδες. Πρέπει να καταλάβουν, πρώτα-πρώτα ο δυόμιση διεθνής κι ένας άλλος, αν μιλάω και για το σ. Πορφυρογέννη και τον Πολυδώρο πως στεναχωρήθηκαν απ' την παρουσία των προσκεκλημένων ότι εμείς εδώ δεν είμαστε κλακαδόροι, ούτε είμαστε εδώ ελέω Ζαχαριάδη και ξέρω γω τι άλλο, όπως γινότανε παλιότερα στις άλλες Ολομέλειες. Είμαστε εκλεγμένοι όλοι και μάλιστα με απόλυτη πλειοψηφία κι αν θέλετε έχουμε και στοιχεία γι' αυτό να σας το αποδείξουμε, και από Συνδιασκέψεις στα τοπικά όργανα και από Συνδιασκέψεις της Χώρας. Τους κακοφαινεται γιατί είχαν μάθει να έχουν λιβανιστάδες κλακαδόρους και τσα-

νάκια. Ας δούμε λοιπόν σήμερα ότι η εποχή εκείνη πέρασε και ας προσπαθήσουν να συνέλθουν. Κι ας προσέχει ο σ. Βλαντάς όταν προτείνει να πάει στις συνελεύσεις να μιλήσει, εκτός αν το λέει για κατανάλωση. Στις συνελεύσεις τώρα δεν τον σηκώνει το κλίμα, τώρα έσπασαν οι αλυσιδές, αλλά και ο καθένας μιλώντας απ' αυτή τη θέση πρέπει να ξέρει τι λέει, κι όχι επειδή έχουμε δημοκρατία να λέει ό,τι του κατεβαίνει. Πάντως αν επιμένει εγώ θα έλεγα στην ΚΕ να τον έστελνε να πάρει ένα μάθημα. Η ιστορία του κινήματός μας από το 1945 μέχρι την 6η Ολομέλεια είναι ιστορία πραγματικά του Ζαχαριάδη. Ας με συγχωρεί ο σ. Μπαρτζιώτας που δε λέω κάμποσα χρόνια, που γράφει στην ιστορία εκεί, ότι όλη η ιστορία του κόμματος είναι ιστορία του Ζαχαριάδη. Η ιστορία είναι γεμάτη από λάθη και τυχοδιωκτισμούς σαν αυτά που έκανε ο Ζαχαριάδης. Είναι γνωστά τα λάθη το Βορειοηπειρωτικό, της αποχής, το λάθος σύνθημα για συμφιλίωση, ενώ ταυτόχρονα μιλάγαμε για σοσιαλιστική επανάσταση, και με τα γνωστά αποτελέσματα. Τα λάθη αυτά δε συγκίνησαν ποτέ την παλιά ηγεσία του κόμματος, παρόλο ότι πολλές φορές της υπόδειξαν να κάνει σωστή εκτίμηση των λαθών και να χαράξει σωστό δρόμο. Ας είναι όμως βέβαιοι ότι σήμερα δεν υπάρχουν πια αφελείς ούτε κλακαδόροι και θυμιατάδες. Έχουμε απαίτηση από την ΚΕ κι αφού κι εμείς βοηθήσουμε, να ψάξουμε να βρούμε το είδος των λαθών αυτών, να πάρουμε και μέτρα ανάλογα με το χαρακτήρα που έχουν αυτά τα λάθη.

Θα μου επιτρέψετε, σύντροφοι, ν' ασχοληθώ λίγο με το σ. Γούσια και θα παρακαλέσω τον Γούσια να μη θυμώσει γιατί θυμώνω κι εγώ, κι αυτό το ξέρει καλά. Απ' τα όσα μας είπε προχθές καταλάβαμε το ιδεολογικό του βάθος. Δε χρειάζονται περισσότερα. Εγώ θέλω περισσότερο να σας μιλήσω για τον άνθρωπο Γούσια και το στρατηλάτη Γούσια. Τραμπούκος, επιπόλαιος, ψεύτης, φλύαρος και επιδεικτικός. Τον ακούσαμε προχθές με τι κομπασμό έλεγε και ξανάλεγε. Πήγαμε στην Ελλάδα. Λες κι όλοι οι άλλοι εμείς εδώ πέρα είμαστε ανίκανοι, κι αν δεν είμαι εγώ τόσοσ άλλος κόσμος που υπάρχει εδώ. Γι' αυτά θέλω να πω στον Γούσια που δεν τα 'κουσε, τα 'παν απ' αυτό το βήμα 15 και πλέον άνθρωποι, αυτούς τους χαρακτηρισμούς που εγώ είπα. Άνθρωπος που δε διστάζει μπροστά σε τίποτα, και σε εγκλήματα ακόμη, αρκεί να ικανοποιήσει τη φιλοδοξία του. Μπροστά στο σεξουαλικό του πάθος δε σέβεται ούτε σύντροφο ούτε φίλο. Χωρίς κανένα λόγο, σκοτώθηκαν με εντολή δική του στον ψηλό Σταυρό της Αράχωβας έξι άνθρωποι δικοί μας, κι αυτά αν θέλει μπορεί να το αποδείξω. Χωρίς κανένα λόγο σκότωσε στη Σπινάσα 8 ανθρώπους, τους έκαψε τα σπίτια, τους κατέσχεσε την περιουσία γιατί βρέθηκε (η περίπτωση του Παπά με την ΕΠΟΝίτισσα) γιατί βρέθηκε σε μια πέτρα—πιστεύω και ο Υφαντής θα το ξέρει— βρέθηκε γραμμένο «ζήτω το ΕΔΕΣ» κι αυτό αποτέλεσε αφορμή να σκοτωθούν όλοι αυτοί οι άνθρωποι.

Τους 25 αιχμαλώτους του Μαυρολιθариού, ο Γούσιας ήρθε 15 ώρες μετά τη μάχη κι όταν εμείς δεν είχαμε πειράξει καθόλου τους αιχμαλώτους, μας άρχισε με το γνωστό υβρεολόγιο και εμάς και για κείνους. Γιατί δεν τους σκοτώναμε. Και παρόλο που εμείς είχαμε αρχίσει να κάνουμε πάλη για να παίρνουμε το στρατό μαζί μας. Ένας απ' αυτούς δε σκοτώθηκε, έφυγε, και είχαμε τα γνωστά αποτελέσματα.

Αυτά όλα όμως, σύντροφοι, τα 'κανε μόνο και μόνο για να επιβληθεί –αυτά είναι πράγματα αποδεδειγμένα– για να επιβληθεί στην περιοχή. Επίσης σκότωσε τον Αγησίλαο και τον Λευτέρη, απ' τους πρώτους αντάρτες, να μας αποδείξει αν ήταν πράκτορες όπως μας είπε είχαν δηλητήριο δέθεν να δηλητηριάσουν τον Γούσια και τα συνηθισμένα αυτά που λέγαν. Επίσης για τον Γεωργιάδη. Τον σκότωσε είναι καθαρό, εγώ αν χρειαστεί θα σας μιλήσω, σε μένα προσωπικά είπε στον Αι-Λια, τον σκότωσε για μια γυναικεία υπόθεση, ότι δέθεν τον συκοφαντούσε, στον Αι-Λια του Νεοχωριού συγκεκριμένα όταν περνούσε μαζί με την ηρωική πορεία, που εσείς την ξέρετε καλά αυτή την ηρωική πορεία, τι ηρωική πορεία ήταν, μου ζήτησε να κάνω έκθεση συγκεκριμένα και με συγχωρείτε με τα εξής λόγια: ότι «όταν θα πάω απάνω θα τους γαμήσω την παναγία όλους, που εγώ τους στέλνω εδώ στο ΠΓ, εγώ τους στέλνω ανθρώπους υπό δυσμένεια κι αυτοί τους κάνουν ταξιαρχους και επιτελάρχες Μεραρχιών». Εγώ πραγματικά σε μισή σελίδα τέτοια έγγραφα τα όσα έλεγε ο Γεωργιάδης, είναι επιβεβαιωμένα και από τον Γεωργιάδη και από όλους τους άλλους συντρόφους και είναι γνωστά.

Σα στρατηλάτης η ζωή απέδειξε, για ό,τι ξέρω εγώ εκεί, εδώ μπορεί ν' απέπτυξε ικανότητες, είναι ανίκανος και ταυτόχρονα είναι και δειλός. Πίστευε ότι πολιτικά δεν τον ήξερα, και δεν μπορούσα να εκφραστώ, όμως τώρα απ' ότι άκουσα εδώ, απ' τις δικές σας ομιλίες, κι απ' ό,τι διάβασα στα υλικά, ότι και πολιτικά είναι εντελώς ανίκανος, ότι είναι και δειλός. Αυτό άκουσα και απ' τους συντρόφους εδώ της Ελλάδας που μίλησαν.

Απ' την αρχή που ήρθε σε μας, δηλ. στη Ρούμελη, σκοπό έβαλε να εξουδετερώσει όλα τα παλιά στελέχη του ΕΛΑΣ, και αυτό ήταν και γραμμή του κόμματος γενικά όπως φαίνεται, και εκμεταλλεόμενος την κομματική του ιδιότητα, τη δική μας πειθαρχία στο κόμμα και των ανωριμότητα των καινούργιων στελεχών το πέτυχε. Κι άρχισε ν' αλωνίζει. Ποτέ ο ίδιος δε διευθύνε καμιά επιχείρηση παρά μόνο έκανε κριτική και μόνο στο σταθμό διοίκησης του Αρχηγείου. Ποτέ δεν πήγε από κοντά να παρακολουθησει μια επιχείρηση. Δυο περιπτώσεις έχω που δείχνουν τη δειλία του. Μια φορά στο δημόσιο δρόμο Καρπενησιού, όταν φεύγαμε μετά την επιχείρηση που δεν έγινε, ενάντια στο Καρπενήσι. Όταν άκουσε το βάδισμα της διμοιρίας που πήγαινε να εγκατασταθεί σαν πλαιοφυλακή, αφού πρώτα κάποιος φώναξε εχθρός πιάστε θέσεις, το

΄βαλε στα πόδια. Δύο συναγωνίστριες που ήταν μαζί μας απ’ τις πρώτες αντάρτισσες του ΕΛΑΣ έσκασαν στα γέλια, αργότερα ο Γούσιας της πήρε από κοντά με τη δικαιολογία ότι έπρεπε να πάνε σε κάποια άλλη δουλειά. Και άλλη μια φορά στο Γιδοβούνι, αφού ο Τριανταφύλλου μπροστά όρθιος με το πιστόλι στο χέρι με τη διμοιρία των γυναικών του Αρχηγείου του έστειλε σημείωμα ότι κατέλαβε το ύψωμα αυτός έφυγε, σκοτώθηκε στις χαράδρες για να βγει ανάμεσα Άμπλιανη και Παλούκοβες μέχρι που προκάλεσε τέτοια αγανάκτηση των ανταρτών, που ένας Κανελλόπουλος απ’ την Πελοπόννησο, (στον Γούσια, γιατί μήπως διαφωνείς) είπε το εξής, με συγχωρείτε είναι λίγο βαρύ: «Να ήξερα τον κερατά ποιος τον έφτιασε αρχηγό να πάω να χέσω στον τάφο.»

Τα της ηρωικής πορείας πιστεύω να τα ξέρετε.

Για τον Βλαντά απ’ όσα άκουσα κι αυτός δεν καθυστερεί σε τέτοιες πράξεις. Κι έτσι σχηματίστηκε η γνωστή παρέα. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο το γεγονός πως έφτασαν μέχρι την ανώτατη ηγεσία του κόμματος. Πέτυχαν στις εξετάσεις που τους επέβαλε ο Ζαχαριάδης κι έγιναν τα δυο του χέρια. Αφού ξέφτισαν οι θεωρίες για το ακατανίκητο του ΔΣΕ και πατήθηκε ο απάτητος Γράμμος και πάρθηκε το άπαρτο Βίτσι, σκορπίσαν στις ΛΔ. Όταν πήγα στην Πολωνία, έμαθα για τον Βλαντά. Ο Βλαντάς εκεί ανέβασε 5-6 ανθρώπους ίσως και περισσότερους στη σκηνή, τους έβριζε, τους απειλούσε, τους αποκαλούσε εχθρούς, πράκτορες, τους έβαλε και κάθονταν γονατιστούς κτλ.

Αργότερα ο Γούσιας εκτός των άλλων που δε χρειάζεται γιατί τώρα θα φάμε το χρόνο, σε συνεδρίαση της Κομματικής Επιτροπής, πρέπει να το θυμάται αυτό καλά, όταν μπήκε ζήτημα σλαβομακεδονικής γλώσσας μας είπε: «Γαμώ την παναγία τους, αρκετά τους προσκυνήσαμε αυτούς τους Σλαβομακεδόνες. Να καταργήσετε τη σλαβομακεδονική γλώσσα στα σχολεία.» Και στην 3η Συνδιάσκεψη μιλώντας ο Μπαρτζιώτας απ’ το βήμα επίσημα, καταλόγισε σα λάθος της Κομματικής Επιτροπής Πολωνίας, ότι εμείς καταργήσαμε τη σλαβομακεδονική γλώσσα στα σχολεία. Την ίδια εποχή έστειλε στο στρατόπεδο έξι μαθητές της στρατιωτικής σχολής, του 500 που λέγανε.

Ο Ζαχαριάδης φαίνεται πως δεν έμεινε ικανοποιημένος απ’ τη δουλειά του Γούσια, γιατί ο Γούσιας δεν είχε πιάσει το νόημα της στιγμής, που ήταν η αποκάλυψη πρακτόρων, και ανέλαβε αυτός την οργάνωση της Πολωνίας. Να πώς εφάρμοζε εκεί ο ίδιος ο Ζαχαριάδης την εσωκομματική δημοκρατία. Σε σύντροφο που προτάθηκε για την επιτροπή ανακαταγραφής, χωρίς να το προτείνει ο ίδιος, όπως έγινε με τ’ άλλα μέλη της επιτροπής ανακαταγραφής και βγήκε παμπηφει από 500 στελέχη, ύστερα από τρεις μέρες με τα εξής λόγια, σε ακτίφ πάλι, τον καθαίρεσε με τούτα τα λόγια: Επειδή ο σύντροφος έχει αντάρτικο πνεύμα, είναι αδιαπαιδαγώγτος κομματικά και κουτσομπόλης τον καθαιρώ από την Επιτροπή Ανακαταγραφής, με το δικαίωμα που έχω από μέ-

ρους του ΠΓ, και σα γραμματέας του κόμματος. Έδωσε χαστούκια ο ίδιος ο Ζαχαριάδης σε ΕΠΟΝιτάκια 14 και 15 χρόνων. Δε λέω ψέματα, είναι γεγονός. Δε θα του φορτώσω τίποτε περισσότερο απ' ό,τι έκανε. Ανέδειχνε στελέχη, με όχι κομματικά κριτήρια, αλλά με τα δικά του τα κριτήρια τα ζαχαριαδικά. Έπιανε απ' τα μαλλιά τον Θύμιο τον ανέδειχνε τώρα, δεν είναι εδώ ο Θύμιος και δεν πρέπει να λέμε να πούμε. Ο Θύμιος είναι ένας άνθρωπος εντελώς ανίκανος, μέχρι που φτάνει, εγγίζει όχι εγγίζει, αν δεν ξεπερνάει βρίσκεται στο μέσον, τα όρια της ηλιθιότητας. Θέλετε παρακάτω, τον ξέρετε τον Ραφτόπουλο; Αποδείχτηκε αντάξιος όχι του Θύμιου αλλά αντάξιος του Ζαχαριάδη, θέλετε τον Φάνη, που θα μιλήσω παρακάτω, θέλετε τον Θεοχάρη, θέλετε τον Ποντικό όποιον απ' αυτούς θέλετε πάρετε. Να, π.χ., και σ' ένα ανάπηρο ακόμα είπε ο Ζαχαριάδης με το ίδιο το στόμα του, όταν του διαμαρτυρήθηκε για κάποια δουλειά: Έσπασες, λύγισες, φύγε, γύρισε στην Ελλάδα. Ο Ζαχαριάδης στην 3η Συνδιάσκεψη την κομματική της Πολωνίας, μίλησε για τριών ειδών κριτικές. Εγώ δε θα πω πως ανέπτυξε τότε. Θα σας πω μόνον ένα ζήτημα. Επειδή σχετίζεται με κάποια περίπτωση σαν τη σημερινή αυτού του Δημητρακάρεα, αυτός άκουσα είναι αρχείος. Κάποιος Κοτικός είχε περάσει κάποτε από το Αρχείο στα Γιάννενα. Κι επειδή είχε το θάρρος ο άνθρωπος να βγει να κάνει μια καταγγελία σε βάρος ενός συντρόφου μέλος του Γραφείου της Κομματικής Επιτροπής, τον άρπαξε ο Ζαχαριάδης και τον έκανε δυο δεκάρες, γιατί ήταν αρχείος. Τον καταξευτέλισε, τον κατακουρέλιασε. Ένα είδος κριτικής είναι η καλή κριτική λέει, είναι η αντικομματική κριτική, είναι και η κακή κριτική, και συνδέσε τα δυο είδη της κριτικής αυτής για να επιτεθεί ενάντια στον Κοτίκα, μέχρι που τον έβγαλε, όχι μόνο αρχείο, μα και πράκτορα, φραξιονιστή και ό,τι θέλετε.

Να, σύντροφοι, για να τελειώνουμε πώς εκφράζεται το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς στην Πολωνία, με πρωταγωνιστές την Κομματική Επιτροπή, τα πιο εκτελεστικά όργανα, τα τσιράκια του Ζαχαριάδη, τον Θύμιο, τον Ραφτόπουλο κλπ. 799 διαγραφές, και δεν έπρεπε να απορεί ο σ. Πορφυρογέννης γιατί είναι μέλος της ΚΕΕ και έπρεπε να είχε επιληφθεί αυτής της υπόθεσης και πριν και τώρα, και να έχει γνώμη γι' αυτό το πράγμα. Και να μη νομίζει ότι λέμε υπερβολές. Ξέρω ότι λέγονται υπερβολές. Και είμαστε ενάντια στις υπερβολές. Όμως εδώ μιλάμε με αριθμούς. 799, εκτός εκείνων που δε φαίνονται γραμμένοι στα μητρώα. Γιατί υπάρχουν και τέτοιες περιπτώσεις. 150 άνθρωποι μέχρι 200 διαπομπεύτηκαν από σκηνής. Ξέρετε πώς γίνεται αυτό, δε χρειάζεται να σας παραστήσω. 15 άνθρωποι πήγαν στις φυλακές για πολιτικούς λόγους, και κάθισαν από 3 μήνες μέχρι 2 χρόνια. 10 άνθρωποι πήγαν στρατόπεδα. Το κολχόζ «Νέα Ζωή» έγινε με αποκλειστικό σκοπό για να συγκεντρωθούν εκεί όλα τα εχθρικά στοιχεία, τα αντικομματικά και κάθε αν-

θρωπος που έπειθε στη δυσμένεια, αυτό το πράγμα δεν πιστεύω ο Ζαχαριάδης τώρα να θέλει να το ανακαλέσει, γιατί ο ίδιος πάνω κάτω ομολόγησε και με τα άρθρα του στην εφημερίδα *Δημοκράτης* και σε συνεδρίαση της Κομμουνιστικής Επιτροπής μίλησε, ότι όλα αυτά τα στοιχεία που έχετε, τα δυσαρρεστημένα, τα αντικομματικά να τα συγκεντρώσετε στο κολχόζ. Μέσα στους δυσαρρεστημένους έγινε, μέσα σ' αυτό το σύνολο των ανθρώπων που ήταν λιγο-πολύ σε διωγμό, έγινε και ειδικό τμήμα «μπριγάδες καθαρμάτων» που σ' αυτές δούλευαν οι πιο χειρότεροι κατά τον Ζαχαριάδη και τα όργανά του. Και το κακό δεν είναι ότι δούλευαν γιατί δεν είναι ντροπή να δουλεύεις σ' οποιαδήποτε δουλειά, ούτε κακοφαινεται σε κανέναν αν σπάζει πέτρες ή αν άνοιγες χαντάκια μέσα σ' ένα μέτρο νερό. Το κακό είναι ότι δε σε πλήρωναν για ό,τι έβγαζες. Παρά την αξία της δουλειάς την καθόριζε το Γραφείο της Κομμουνιστικής Επιτροπής. Όχι το Γραφείο της ΚΕ εκεί του κολχόζ, αλλά το Γραφείο της ΚΕ της Πολωνίας. Έχουμε τέσσερις διαγραφές γυναικών γιατί δε δέχτηκαν την κατηγορία του πράκτορα για τους άντρες τους, και να τους χωρίσουν. Υπήρχαν οργανωμένες ομάδες που έδιναν ξυλοδαρμούς σε συντρόφους που χαρακτηρίζονταν σαν αντικομματικά στοιχεία. Προσπάθησαν αλλά δεν το πέτυχαν, υπάρχουν εκθέσεις, υπάρχουν οι ίδιοι οι άνθρωποι, τους οποίους προσπάθησαν να τους πείσουν να γίνουν ομάδα προσωπιδοφόρων και να δέρονον εκείνους που θα πρόσεχε το Γραφείο της ΚΕ και να τους σκοτώνουν απ' το ξύλο. Στο κολχόζ επίσης υπήρχε Ασφάλεια, υπήρχαν κρατητήρια, κράτος εν κράτει δηλαδή. Εκτός της Ασφάλειας αυτής της μερικής, υπήρχε γενική Ασφάλεια με επικεφαλής τον Φάνη, που αυτός δεν είχε για όλα τα ζητήματα επαφή με το Γραφείο της ΚΕ αλλά διατηρούσε και προσωπική αλληλογραφία με τη Γραμματεία της ΚΕ. Είχαν δώσει καταλόγους στους Πολωνούς για φυλακές κι εξορίες. Κι εδώ θα θυμίσω στον Ζαχαριάδη για να θυμηθεί, πριν απ' τη Συνδιάσκεψη στα 1952 ο Φάνης σας έδωσε έναν κατάλογο για 17 ανθρώπους που ξέρω 5-6 ονόματα τώρα θυμάμαι ποιοι ήταν, για να πάνε για τη φυλακή. Όμως η Τασιέφσκα δε συμφώνησε και δεν πήγαν. Έχουμε τέσσερις αυτοκτονίες. Κάθε άνθρωπος που ήξερε πέντε γράμματα ήταν εχθρός και έπρεπε να αποκτήσει προλεταριακή συνείδηση. Δώστου λοιπόν, αξιωματικοί, αεροπόροι, γιατροί, δασκάλοι κάθε άνθρωπος που ήξερε πέντε γράμματα έπρεπε να πάει στην παραγωγή. Κι αυτοί δουλεύουν στα σοβχόζ, στην ανοικοδόμηση, και σ' όλες τις δύσκολες δουλειές. Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής: 2.317 γραμμένοι για την Ελλάδα. Πώς γίνονταν οι εκθέσεις. Κάθε άνθρωπο που έβαζε στο μάτι η ΚΕ, ή κάθε άνθρωπο που από δω ήθελαν να διαγράψουνε, ένα έγγραφο στην ΚΕ και αμέσως μια εγκύκλιο προς όλες τις οργανώσεις, προς τον τάδε, τον τάδε, τον τάδε φτιάξτε εκθέσεις αμέσως για τον τάδε: Ο καθένας που έπαιρνε την εγκύκλιο ήταν υποχρεωμένος αμέσως να κάνει έκ-

θεση, γιατί αλλιώς θα έπρεπε να περάσει κι αυτός στην κατηγορία του καταδικωμένου.

Για τον αγγλικό λόχο, θέλω να πω στο σ. τον Βλαντά, φυσικά, ορισμένα απ' το τεράστιο δημιουργικό έργο του ΕΛΑΣ είπε εδώ ο σ. Στρίγκος, θέλω εγώ όμως να πω στον Βλαντά και σε κάθε άλλον που θα εκφράζεται μ' αυτόν τον τρόπο να προσέχει γιατί ο Γοργοπόταμος θα σε πνίξει σ. Βλαντά και θα σε κάψουν οι αστραπές της Γκιώνας.

Η 6η Ολομέλεια αφού διόρθωσε τη λαθεμένη γραμμή του κόμματος, χρειάζεται το Γραφείο της ΚΕ να στρέψει όλο το βάρος της δουλειάς, όπως είπαν όλοι οι σύντροφοι, στην Ελλάδα, απαραίτητα όμως πρέπει να ξεκαθαρίσει με το καρκίνωμα που υπάρχει στην ΚΕ, να δουλέψει κολεκτιβιστικά, να σκέφτεται πολύ και να ενεργεί γρήγορα.

ΧΧΙΧ σ. ΠΕΤΡΠΗ

Η σημασία, σύντροφοι, της 7ης Ολομέλειας είναι πάρα πολύ σοβαρή κι αυτό θα φανεί πολύ γρήγορα στη ζωή. Γιατί εδώ μέσα φάνηκε ανάγλυφα το ωρίμασμα του κόμματος, των στελεχών και των μελών του κόμματος, το ανέβασμά τους απ' τη μια μεριά, και από την άλλη μεριά η κενότητα, η μηδαμνότητα αυτών που αποτελούσαν την καθοδήγηση –ως πέρυσι– του κόμματος. Γιατί το λέω αυτό; Αποτέλεσε εδώ αυτή η Ολομέλεια χαρακτηριστικό ξεχώρισμα των μελών και στελεχών του κόμματος, που ζούνε είτε εδώ είτε στην Ελλάδα, σε στενή σύνδεση με το λαό και που τραβάνε πάντα μπροστά, και κείνων οι οποίοι λέγανε ότι είναι καθοδήγηση, που πάνε πολύ πίσω. Τραβάνε, τραβάνε, τραβάνε και φτάσανε στον κατήφορο, στον πάτο.

Ερχεται εδώ πρώτα-πρώτα ο Ζαχαριάδης για να υποστηρίξει ότι η γραμμή είναι σωστή. Η γραμμή δηλαδή αυτή που ακολουθούσε. Και τι είπε γι' αυτό. Να τι είπε. Θα μου επιτρέψετε, είπε, να μη μιλήσω για την Ελλάδα, γιατί λόγω του ότι ήμουν απομονωμένος δεν ξέρω τι γίνεται εκεί. Αλλά είπε ότι αυτοί που αποτελούν σήμερα την καθοδήγηση δεν τα κάνουν καλά τα πράγματα. Πώς είναι δυνατόν να κρίνουμε τη δουλειά του Γραφείου, του κόμματος γενικά όταν δεν ξέρουμε τι γίνεται στην Ελλάδα;

Ο Ζαχαριάδης δεν κατάλαβε αυτό το ανέβασμα του κόμματος. Ξεκόπηκε απ' αυτό. Έμεινε πολύ-πολύ πίσω και φυσικό είναι να φτάσει εκεί που έφτασε. Απέφυγε, κι εδώ θα πρέπει να κάνω μια παρατήρηση, σύντροφοι, σ' αυτό

βοηθήσανε και ορισμένοι που μιλούσανε από κάτω αυτό ήθελε ο Ζαχαριάδης, ξέφευγε, για να απαντήσει σε ζητήματα δευτερεύοντα, για να πει ότι κι εσύ έκανες λάθος σύντροφε. Καλά κι αυτός έκανε λάθος, αυτό είναι το ζήτημα. Και δεν απάντησε στα βασικά αυτά ζητήματα, για τα οποία τέλος πάντων εδώ κλήθηκε ν' απαντήσει και να πείσει το κόμμα.

Με το να λέμε μονάχα ότι η γραμμή είναι σωστή, και από την άλλη να προσθέτουμε ότι έγιναν χιλιάδες λάθη, αλλά αυτά δεν έχουνε σημασία δεν είναι υποστήριξη και δεν μπορεί να πειστεί κανένας απολύτως. Και θα ήταν ευχής έργον να ήταν εδώ ορισμένοι απ' αυτούς τους συντρόφους που παρασύρθηκαν και συνεχίζουν να βρίσκονται σε άσχημο δρόμο, για να ακούσουν μόνο τους λόγους του Ζαχαριάδη και των συντρόφων του και να πειστούν απόλυτα ότι τράβηξαν άσχημο δρόμο. Γι' αυτό είναι νομίζω υποχρέωση της Ολομέλειας, γι' αυτό είναι καθήκον του Γραφείου να δώσει ανάγλυφα αυτά τα πράγματα, που ειπώθηκαν εδώ μέσα, στον κόσμο και πιστεύω ότι θα πειστούν όλοι ότι ο δρόμος που τραβάνε δεν είναι σωστός.

Αν κρίνει δε κανένας, όπως κρίνουμε τα κομματικά μέλη κάτω στις ΚΟΒ, τους λόγους του Ζαχαριάδη και των συντρόφων του, θα βγάλουν αμέσως το συμπέρασμα ότι λείπουν απ' αυτούς τους λόγους ολοκληρωτικά η κομμουνιστική παλικάρια και η σοβαρότητα που απαιτείται από ηγέτες.

Εχω τη γνώμη πως ο χαρακτηρισμός της επανάστασης στην 5η Ολομέλεια του '49, είναι καθαρά τυπικός και ότι αυτό το πράγμα ουσιαστικά γινότανε απ' το 1945. Όλη η πολιτική που ακολουθήθηκε ως τότε αυτό δείχνει. Όλο το έργο του Ζαχαριάδη από τότε εκεί τραβούσε. Και κατόπιν μιλάει εδώ ο Ζαχαριάδης και λέει ότι η πολιτική μας ήταν πλατιά. Τώρα πλατιά, μπορεί να πει κανένας ότι έφτασε και μέχρι την άκρα δεξιά, μέχρι την Ασφάλεια, με τη συνεργασία με τον Γουσόπουλο. Αν τέτοιου είδους πλατιά πολιτική εννοεί ο Ζαχαριάδης, τότε μπορεί να συμφωνήσει κανένας.

Έγινε ανασύνταξη των δυνάμεών μας των κομματικών, είπε ο Ζαχαριάδης. Ας πούμε ότι είναι έτσι. Φυσικό ήταν ύστερα απ' τον πρώτο τρανταγμό της ήττας μας να ξανασυγκεντρωθούν οι κομματικές δυνάμεις. Ύστερα όμως τι έγινε; Ύστερα δώσανε το σύνθημα τους ζυγούς λύσατε. Και εδώ πρέπει να πω άλλο ένα ζήτημα, ότι αυτό που τονίζεται σα μια πράξη σχεταριστική, ο σχηματισμός δηλ. της μονοκομματικής προσωρινής κυβέρνησης, δεν είναι απλώς μια πράξη σχεταριστική αλλά είναι το μοιραίο αποτέλεσμα της πολιτικής που ακολουθήθηκε ως τότε που έγινε η κυβέρνηση, και που μας έφερε στην ανάγκη να τη φτιάξουμε και τέτοια. Δεν μπορούσε να γίνει και αλλιώς. Ποιον άλλον είχαμε για να τη φτιάξουμε πλατύτερη, την κυβέρνηση.

Εδώ, και στην 3η Συνδιάσκεψη φτάσαμε στο ζήτημα και κάναμε αυτοκριτική ότι η αποχή ήταν λάθος. Αλλά το πήραμε έτσι. Εδώ πρέπει να βρούμε τον

κόμπο. Με τη δεύτερη Ολομέλεια, πάρθηκε η απόφαση για αποχή και ταυτόχρονα η απόφαση για ένοπλη εξέγερση. Έτσι όπως πάρθηκε. Δηλαδή απλώς για προειδοποίηση του εχθρού. Και αυτό το πράγμα έγινε και γρηγορότερα. Γιατί αν πάρει κανένας άρθρα του Ζαχαριάδη, συγκεκριμένα αυτό το περίφημο εθνικό εγερτήριο σάλπισμα, που δημοσιεύτηκε το Γενάρη του 1946, εκεί μιλάει ανοιχτά ότι εμείς σύντομα θα ανεβούμε και θα ξαναντηγήσει το τραγούδι «Εμπρός ΕΛΑΣ για την Ελλάδα», θα ανεβούμε στα βουνά.

Αυτά τα δυο τα πράγματα αν τα πάρει κανένας και τα εξετάσει με βάση τη θεωρία μας, με βάση αυτά που λέει ο Λένιν, που ασχολήθηκε πολύ μ' αυτό το ζήτημα, δεν έρχεται σε καμιά αντίφαση. Ένοπλη εξέγερση και αποχή είναι δυο πράγματα που πάνε μαζί. Μπορούνε να πάνε μαζί. Όμως να τι λέει ο Λένιν γι' αυτή την περίπτωση. Είναι διδακτικό. Αν θέλει ο Ζαχαριάδης να το διαβάσει είναι στο 13 τόμο σελ. 51 ελ. έκδοση. «Να εξηγήσει στις μάζες, λέει ο Λένιν, ότι η αποχή από τις εκλογές της Δούμας δεν είναι σε θέση, αυτή καθεαυτή ν' ανεβάσει το εργατικό κίνημα και τον επαναστατικό αγώνα σε ανώτερη βαθμίδα, κι ότι η τακτική της αποχής θα μπορούσε να γίνει κατάλληλο μέσο, μόνον εφόσον θα πετυχαίναμε στις προσπάθειές μας να μετατρέψουμε την επαγγελματική άνοδο σε επαναστατική εξόρμηση.» Τι κάναμε εμείς. Από τη μια μεριά λέμε αποχή που αυτό ο Λένιν το λέει καθαρά ότι πρέπει εμείς να τη χρησιμοποιήσουμε σα μέσο για να φτάσουμε στην ένοπλη εξόρμηση, και από την άλλη μεριά αφήνουμε τον κόσμο στη διάθεση του εχθρού. Στη διάθεση του εχθρού, σύντροφοι και συντρόφισσες, αυτή είναι η αλήθεια. Πώς; Να πώς. Ταυτόχρονα με την προσπάθεια ν' αντιμετωπίσουμε, προσπάθεια των αγωνιστών όλων να αντιμετωπίσουν την επίθεση του εχθρού, ο εχθρός όχι μονάχα κάνει επίθεση για να μας εξοντώσει, αλλά κάνει συγκέντρωση των δικών του δυνάμεων. Και πώς την κάνει αυτή. Ένα πράγμα που εμείς το αγνοήσαμε πέρα για πέρα. Καλεί όλους εκείνους οι οποίοι ήταν σε θέση να φέρουν όπλα, όλους τους ΕΛΑΣίτες. Τους καλεί στο στρατό. Και μεις κοροιδεύουμε και λέμε: Ο στρατός είναι δικός μας. Αφήστε τους, να πάνε στο στρατό. Και μάλιστα οι αγωνιστές που θέλανε να φύγουνε τους λέγαμε «να μη φύγετε απ' το στρατό». Ο εχθρός έκανε όμως τη δουλειά του. Και να πώς έκανε τη δουλειά του. Τα πιο ζωντανά στοιχεία, τους κομμουνιστές τους επισήμανε και στη δοσμένη ευκαιρία σιγά-σιγά τους έστειλε στην εξορία, τους σκότωνε. Μέσα εκεί έβρισκε και δικό του κόσμο, και έφτιαχνε το δικό του κατασκοπευτικό δίκτυο, και τον πυρήνα των δυνάμεων που προετοιμάζε για να μας χτυπήσει. Έμεινε μια άλλη μάζα που αυτή η μάζα κάτω από τη συνεχή πίεση, κάτω από τόσα και τόσα που έκανε ο εχθρός, οδηγήθηκε τελευταία με τα τάγματα Μακρονησιωτών και μας πολέμησε κιόλας. Είναι έγκλημα αυτό ή δεν είναι;

Συνεπώς δεν ξέρω, δεν μπορώ να καταλάβω εγώ, δεν ξέρω ίσως να μη

φτάνει το μυαλό μου, ποια γραμμή δεν είναι σωστή, όταν αυτή η γραμμή είναι σωστή. Τι είδους, δηλαδή, τι άλλα φοβερότερα εγκλήματα έπρεπε να κάνουμε για να πούμε ότι η γραμμή δεν είναι σωστή. Εγώ δεν το καταλαβαίνω.

Να προχωρήσω παρακάτω, δε θέλω να φάω λεπτά ξένα, λεπτά της ώρας δηλαδή. Σχετικά μ' αυτό ένα χαρακτηριστικό που ο Βλαντάς το 'βαλε εκεί πέρα, αλλά δεν τον έβαλε σε σκέψη. Στο άρθρο εκείνο εκεί «3½ χρόνια του ΔΣΕ» για την 3η Συνδιάσκεψη. Γράφει εκεί ο Βλαντάς: Ότι από το Μάρτη του 1946 μέχρι το Σεπτέμβρη του 1947 είχαμε 92 αυτόμολους. 92 αυτόμολους απ' τις δεκάδες χιλιάδες ΕΛΑΣιτών που βρίσκονταν στο στρατό. Τι έγιναν οι άλλοι; Τους στείλαμε στο Μακρονήσι. Και στον τάφο. Αυτό το βιολί συνεχίστηκε και μετά την υποχώρηση. Εγώ δε θα σταθώ εδώ τι είπαν ούτε και χρόνος υπάρχει.

Ενα άλλο σοβαρό ζήτημα που παρέκαμψε εδώ ο Ζαχαριάδης, σοβαρότατο ζήτημα, και που αυτός θα 'πρεπε τουλάχιστο να το δει για να του συγχωρηθούν έστω και λίγες απ' τις αμαρτίες που έκανε, με τη βοήθεια που θα 'δινε για να σωθούν ορισμένοι σύντροφοί μας που σήμερα τους οδηγεί σε αντιδιεθνιστικό κατήφορο. Πήρα γράμμα από την Τασκέντη από φίλο μου και μου σηκώθηκαν τα μαλλιά τον ανήφορο. Καθαρά, ανοιχτά αντισοβιετικό, αντιδιεθνιστικό, εχθρικό και σ' αυτόν τον κατήφορο εσύ τους οδηγησες Ζαχαριάδη. Γι' αυτό λες τώρα παραιτούμαι σαν κι έτσι να σχωριούνται οι αμαρτίες, για να συνεχίσεις ίσως το ίδιο βιολί. Να μην επιτρέψεις σ' αυτόν τον κόσμο να δει την αλήθεια. Είναι λοιπόν το ζήτημα αυτό για το καθεστώς το εσωκομματικό και για το χειρισμό των στελεχών. Εγώ προσωπικά δεν έχω τίποτα να παραπονεθώ δηλαδή, για το άτομό μου. Αυτό όμως δε σημαίνει πως δεν πρέπει να δούμε ότι πάρα πολλούς συντρόφους, τη μεγάλη μερίδα των στελεχών τους έριξε μέσα σ' αυτόν το μύλο των μηχανοραφιών, τους εξέθεσε, τους σύντριψε ηθικά, έτσι που έκανε μια δουλειά που δύσκολα θα μπορούσε να την κάνει οποιοσδήποτε άλλος ανοιχτά εχθρός. Και γι' αυτό το ζήτημα εδώ δεν είπε τίποτα ούτε λέξη. Ούτε λέξη.

Για να τελειώσω με τον Ζαχαριάδη, αυτό το πράγμα που είπε δεν πιάνω τα άλλα τα ζητήματα εδώ, ότι τα κόμματα τον φταίνε, ότι δεν του έχουσε εμπιστοσύνη και γι' αυτό παραιτείται κλπ. αυτά είναι φανερά, αλλά αυτό που λέει παραιτήθηκε. Τι θα πει παραιτήθηκες; Βγάλτε με από το κόμμα. Θέλω, επιμένω, το βάζω σα ζήτημα, να μας πει τι θα κάνει όταν θα τον βγάλουμε απ' το κόμμα. Έχει υποχρέωση να το πει εδώ. Έστω κι έξω απ' το κόμμα αν είναι να μας πει τι θα κάνει. Πώς θα βλέπει τα ζητήματα του κόμματος; Αυτό το πράγμα πρέπει εδώ να το δηλώσει στην Ολομέλεια.

Θα πω δυο λόγια για τον Γούσια. Είναι καλά, που έγινε καλά και ήρθε σήμερα εδώ. Δε θα πω πολλά. Εγώ θέλω να πω αυτό που είπα και σε ορισμένους

συντρόφους. Καλά ή κακά, σύντροφοι, την ώρα που μιλούσε ο Γούσιας, μέσα μου ξύπνησε ένα αίσθημα τοπικισμού που το ξέρετε, που το 'χαμε εμείς οι Ηπειρώτες λίγο αναπτυσμένο, σε τέτοιο βαθμό που με έκανε να κοκκινίσω ως τα αφτιά. Και όσο κρατήθηκα για να μη σηκωθώ να του πω κάτσε επιτέλους γιατί αρκετά μας ρεζίλιφες. Καημένη Γούσια δεν ετοιμάζουσαν να 'ρθεις εδώ, Ολομέλεια θα γινόταν. Ήταν ανάγκη να 'ρθεις εδώ και να δείξεις ότι τίποτα απ' αυτά τέλος πάντων που λες ότι μαθαίνεις και ήσουν και καθοδήγηση, δε στάθηκε στο μυαλό σου. Μη γελάς. Έτσι είναι. Έτσι είναι, μη γελάς. Εγώ αν ήμουν στη θέση σου κάθε άλλο παρά θα γελούσα. Γραμματέας του κόμματος, αυτό φτάνει μονάχα για να καταλάβει ο κόσμος. Ο Γούσιας πια σαν ηγέτης είναι πεθαμένος. Κι αυτό πρέπει να το βάλει καλά στο μυαλό του, αλλά πρέπει να πιάσει την ευκαιρία που του δόθηκε την τελευταία στιγμή, απ' το κόμμα αυτό, που τόσο να πούμε αυτός δεν το χωνεύει, απ' το μεγάλο κόμμα της ΣΕ με το χαιρετιστήριο του σ. Κουούσινεν, του δόθηκε ευκαιρία έστω και την τελευταία στιγμή για να σταματήσει κι αυτό δεν το κατάλαβε. Δεν ξέρω από τι το κάνει. Από το ότι δεν του έφτασε το μυαλό, ή από το ότι τυφλώθηκε σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην κατάλαβε κι αυτή τη χειρονομία.

Ο Βλαντάς. Εδώ τα είπανε. Εγώ τι να επαναλάβω; Νομίζω ότι κι αυτός θα πρέπει να φροντίσει έστω και την τελευταία στιγμή να κρατήσει μια γωνιά στο κόμμα. Αν το καταφέρει αυτό θα 'ναι ευτύχημα γι' αυτόν. Αλλά αυτή τη γωνιά δε θα την κρατήσει με τυπική αυτοκριτική ή σαν τέτοια που έχει κάνει μέχρι τώρα, πολλές να πούμε, αλλά με μια πραγματική αυτοκριτική, να δει καλά τον εαυτό του, κι αν αυτό το πράγμα το καταφέρει θα είναι μια από τις λίγες επιτυχίες του στην κομματική του σταδιοδρομία.

Θέλω να πω ακόμα για ένα ζήτημα, το ζήτημα της Ταस्कέντης. Εδώ ορισμένοι σύντροφοι, στελέχη, μέλη της ΚΕ έδειξαν πάνω σ' αυτό το ζήτημα δισταγμούς. Μου φαίνεται ότι σ' ορισμένους απ' αυτούς τους συντρόφους επειδή τους ξέρω κιόλας καλά, ζήσαμε μαζί τους, έζησα μαζί τους, ξέρω ότι σκέφτονται πάντοτε τίμια, ξέρω ότι βάζουν το συμφέρον του κόμματος πάνω απ' το δικό τους το συμφέρον, θέλω να πω ότι κυριάρχησε συναισθηματισμός. Ας πάρουμε το φίλο μου τον Βαγγέλη. Ο Β. τώρα αν και δε μου το είπε, παρά το γεγονός ότι είμαστε πολύ φίλοι, σκέφτεται έτσι και λέει: Εγώ πήγα στην Ταस्कέντη, με έστειλε ο Ζ. Τράβηξα μια σειρά κόσμο προς αυτή την κατεύθυνση και τον οδήγησε στον κατήφορο τώρα μπροστά στην αδυναμία μας, λέει ο Βαγγέλης, την αδυναμία τη δική μου, να ξανατραβήξω αυτόν τον κόσμο αισθάνομαι τύψεις συνειδήσης και νομίζω πως πρέπει κάπως να βρούμε να σώσουμε τον κόσμο αυτόν. Να βρούμε τον τρόπο. Δε φέρνει κανένας αντίρρηση σύντροφε Βαγγέλη σ' αυτό, κανένας. Κανένας δεν είναι εκείνος που δε θέλει να σώσει τους συντρόφους γιατί οι σύντροφοι αυτοί πολέμησαν, μέσα εκεί

είναι τόσα καλά παιδιά, που πρέπει οπωσδήποτε να σωθούν. Όμως να μην έχουμε ποτέ την εντύπωση ότι με το να παρθούνε μέτρα, αυτό θα εμποδίσει να σώσουμε τους συντρόφους. Θα βοηθήσει αυτό, σύντροφοι. Όσο πιο αποφασιστικοί είμαστε στην υπεράσπιση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, όσο πιο αποφασιστικοί είμαστε στο χτύπημα κάθε αντιδιεθνιστικής νοοτροπίας, που εκδηλώνεται εκεί πέρα στην Τασκέντη, τόσο πιο πολύ θα βοηθήσουμε τον κόσμο να μπει μέσα στις γραμμές, να 'ρθει στην αγκαλιά του κόμματος και αποφασιστικά να ξεκόψει με το παλιό. Με την προϋπόθεση ότι θα πρέπει κάθε νήμα σύνδεσης με τη δράση του Ζαχαριάδη θα πρέπει να κοπεί αποφασιστικά.

XXXX σ. Π. ΒΑΪΝΑ

Αγαπητοί σύντροφοι.

Η 6η Πλατιά Ολομέλεια ξεσκεπάζοντας τα σοβαρά θεμελιακά λάθη της παλιάς καθοδήγησης στα ζητήματα στρατηγικής και τακτικής, το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς κλπ., έβαλε στέρεες βάσεις για να τραβήξει το κόμμα μας μπροστά. Με δυο λόγια η 6η Ολομέλεια στο σύνολό της, έβαλε τέρμα στο άσχημο παρελθόν που υπήρχε στο κόμμα, όπλισε το κόμμα με σωστή πολιτική γραμμή, έφερε στο κόμμα την αλλαγή που ήταν τόσο αναγκαία. Γι' αυτό η 6η Ολομέλεια, δεν ήταν μια συνηθισμένη Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ. Τονίζοντας την ιστορική σημασία της 6ης Ολομέλειας, για την τύχη του κόμματος και του λαού μας, πρέπει πάντα να θυμόμαστε και να υπογραμμίζουμε την τεράστια αδελφική, διεθνιστική βοήθεια που δώσαν και δίνουν πάντα στο κόμμα μας τ' αδελφά κόμματα και στην πρώτη σειρά, το δοξασμένο Κομμουνιστικό κόμμα της ΣΕ.

Πολύ σωστά τόνισε η εισήγηση του Γραφείου πως τα μέλη του κόμματος και στην πρώτη σειρά, οι δεσμώτες κομμουνιστές και στελέχη του κόμματος, όλος ο λαός μας δέχτηκαν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας με ανακούφιση. Στις αποφάσεις αυτές οι σύντροφοί μας βρήκαν την απάντηση στα ζωτικά προβλήματα που τους απασχολούσαν, και που δοκίμαζαν στο πετσί τους τις ολέθριες συνέπειες της ανώμαλης κατάστασης που υπήρχε στο κόμμα μας.

Συνεπώς η υπεράσπιση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας από κάθε αναθεωρητική επίθεση, και η πάλη για την εφαρμογή τους, είναι σήμερα συνδεμένα με τη ζωή και την ύπαρξη του κόμματός μας με την τύχη του κινήμα-

τός μας. Η 7η Ολομέλεια εκφράζοντας τη θέληση των μελών του κόμματος, το συμφέρον του κόμματος, έχει καθήκον να υπερασπίσει τις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, και ν' αντιμετωπίσει τη λυσασσμένη επίθεση των Ζαχαριάδη, Γούσια και Βλαντά ενάντια σ' αυτές τις αποφάσεις. Οι Ζαχαριάδης, Γούσιος και Βλαντάς αντί να σηκωθούν εδώ μέσα να μιλήσουν για τις σοβαρές βαριές ευθύνες τους, να βοηθήσουν έτσι το κόμμα μαζί και τον εαυτό τους, βγήκαν και διακήρυξαν την επάνοδο του κόμματος στην παλιά ανώμαλη καταδικασμένη κατάσταση, που δημιούργησαν αυτοί στο κόμμα. Είναι καθαρό για τον καθένα πως η προσπάθεια αυτή, των Ζαχαριάδη, Γούσια και Βλαντά, δεν ξεκινάει από το κομματικό συμφέρον, γιατί πονάνε το κόμμα, όπως κόβονται, αλλά από την ικανοποίηση των προσωπικών τους φιλοδοξιών. Η προσπάθεια αυτή αποβλέπει να ριξουν σε περιπέτειες το κόμμα. Ν' αποσπάσουν τη βασική προσοχή του κόμματος από τη δουλειά του στην Ελλάδα. Να το διασπάσουν. Να δημιουργήσουν ένα στήριγμά τους, παρασέρνοντας μια μερίδα μελών του κόμματος, για να μπορούν έτσι να επανέλθουν και να αναρχηθούν, και να κάσουν ξανά στο σβέρκο του κόμματος.

Η ενότητα και η μονολιθικότητα του κόμματός μας περισσότερο από κάθε άλλη φορά σήμερα είναι καθοριστικός παράγοντας για την ύπαρξη του κόμματος. Όποιος αυτό δεν το καταλαβαίνει καταρακλάει στο βούρκο της ατιμίας και της προδοσίας, όποιος και αν είναι αυτός, όσες διακηρύξεις κι αν κάνει ότι πονάει το κόμμα, ενδιαφέρεται και θέλει το καλό του κόμματος. Καθένας που στρέφεται ενάντια στην ενότητα του κόμματος, σήμερα στέκει σε εχθρικές θέσεις. Και το κόμμα πρέπει να τον τσακίσει, να τον κάνει ακίνδυνο. Έχουμε υποχρέωση, έτσι να δούμε το ζήτημα, με όλη τη σοβαρότητά του. Και να περιφρουρούμε το κόμμα μας. Θ' αφήσουμε να διαλυθεί το κόμμα γιατί το θέλουν μερικοί καλοθελητές; Όχι. Δε θα αφήσουμε το κόμμα να ριχτεί σ' ένα ροκάνισμα, ν' ανάψει μια εσωκομματική φαγωμάρα, ν' αποσυντεθεί.

Οι σ. Κουούσινεν και Κισινέφσκι, οι αντιπρόσωποι των αδελφών κομμάτων στα φλογερά αδελφικά χαιρετιστήρια, από μέρους των ΚΕ του ΚΚΣΕ και Εργατικού Κόμματος Ρουμανίας μας υπενθύμισαν την ολομέτρωπη λυσασσμένη αντικομμουνιστική επίθεση της διεθνούς αντίδρασης, για να διασπάσει την ενότητα και μονολιθικότητα των κομμουνιστικών και εργατικών κομμάτων, την ενότητα και τη μονολιθικότητα ολάκερου του σοσιαλιστικού στρατοπέδου μ' επικεφαλής τη ΣΕ.

Οι εκδηλώσεις των παραπάνω τριών συντρόφων Ζαχαριάδη, Γούσια και Βλαντά, το θέλουν είτε όχι, χτυπώντας την ενότητα και τη μονολιθικότητα, προσφέρουν αντικειμενικά υπηρεσία στον εχθρό. Αυτό για μένα, σύντροφοι, είναι πολύ καθαρό. Περιμένα από τον Ζαχαριάδη να συναισθανθεί τις βαριές του ευθύνες, να έβγαине απ' το κομματικό βήμα, ν' απαριθμήσει το κομπολόι

των λαθών, ν' αποκηρύξει τη σεχταριστική πολιτική που ακολουθούσε, το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, που είχε εγκαθιδρύσει στο κόμμα μας. Περιμένα πως ο Ζαχαριάδης θα 'βαζε πάνω από τον αρρωστιάτικο εγωισμό και πείσμα του το συμφέρον του κόμματος, την κομματική υπόθεση. Δε βρήκε όμως την τόλμη να μιλήσει για όλη τη ζημιά του στο κόμμα. Άρχισε την εξιστόρηση από το 1931 με πολλές λεπτομέρειες, μα το πρόβλημα Ζαχαριάδη ακριβώς μετά το 1945 βασικά υπάρχει, που εξέτασε η 6η Ολομέλεια. Ο Ζαχαριάδης τα δικαιολόγησε σχεδόν όλα.

Ο Ζαχαριάδης με το λόγο του προκάλεσε πραγματικά την αγανάκτηση στους συντρόφους. Προσπάθησε να δικαιολογήσει ότι η γραμμή του κόμματος από το 1945 και δώθε ήταν σωστή. Εγώ θα του θυμίσω το σχέδιο προγράμματος που εκτέθηκε από τον ίδιο, στην 4η Ολομέλεια, που αποτελεί συμπύκνωση των σεχταριστικών λαθών του. Το σχέδιο προγράμματος, αυτό το σεχταριστικό ντοκουμέντο, εκλαικεύτηκε στην Ελλάδα, κι απ' το ραδιοσταθμό Ελεύθερη Ελλάδα και γραπτά, μα και όταν ύστερα από τις υποδείξεις του ΚΚ της ΣΕ αποσύρθηκε, η καθοδήγηση του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, δε βγήκε ανοιχτά να καταδικάσει τις λαθεμένες θέσεις. Δε θα σταθώ, σύντροφοι, στην αλυσίδα των θεμελιακών λαθών, όπως του Βορειοηπειρωτικού, τη θεωρία των πόλων, της αποχής, της τυχοδιωκτικής προετοιμασίας και διεξαγωγής του ένοπλου αγώνα του ΔΣΕ, την αλλαγή του Μακεδονικού κλπ. κλπ. Η τέτοια στάση του Ζαχαριάδη, το να περιφρονεί τη γνώμη των μελών του κόμματος, των στελεχών του, των συνεργατών μελών της ΚΕ και της ΚΕΕ, στην 7η Ολομέλεια για τα λάθη του να επιμένει, ν' αντιστέκεται, να μην τ' αναγνωρίζει σε τι βοηθάει;

Μου έκανε, σύντροφοι, πραγματικά τη χειρότερη εντύπωση, και η αντιμετώπιση απ' τον Ζαχαριάδη της υπόθεσης Γουσόπουλου. Μα δε θα βρεθεί κομμουνιστής που να πονάει πραγματικά το κόμμα, που να μη συμφωνήσει πως στην υπόθεση του Γουσόπουλου πρόκειται για μια μεγάλη αισχρή, πρόστυχη ενέργεια της Γραμματείας, πρωτάκουστη για μένα στην ιστορία του εργατικού κινήματος. Εδώ δεν πρόκειται για ένα συνηθισμένο λάθος, που ξεκίνησε από μια προσπάθεια της Γραμματείας να προωθήσει τη δουλειά μας, μα για ενέργεια που δε συμβιβάζεται με τις αρχές μας. Που συνορεύει με προδοσία.

Ο Ζαχαριάδης νομίζω πως θα πρέπει, έστω και την τελευταία στιγμή να βγει με μια δήλωση, στην οποία ν' απευθύνεται στο κόμμα, να συσπειρωθούν γύρω από την καθοδήγηση τα μέλη του κόμματος. Φυσικά, θα 'ταν πολύ ωφέλιμο και κομματικό, ταυτόχρονα σε μια τέτοια δήλωση, να καταδικάζει τα λάθη του. Αυτή θα 'ναι η πραγματική βοήθεια προς το κόμμα αν θέλει να πιστεύει κανένας ότι αυτός πονάει το κόμμα, ότι αυτός είναι κομμουνιστής.

Ο Βλάντας όπως κι ο Γούσιος την ανεκτίμητη βοήθεια των αδελφών κομ-

μάτων, στο κόμμα, που αοφικτιούσε μέσα στην ανώμαλη κατάσταση του τη θεωρούν βαριά προσβολή, για το κόμμα μας, και ζητάνε ν' αποκατασταθούν ισότιμες σχέσεις των αδελφών κομμάτων και του ΚΚΣΕ με το ΚΚΕ. Πράγμα που σημαίνει, κατά τους Βλαντά - Γούσια, πράγμα που φάνηκε ολοκάθαρα και στην ομιλία του Ζαχαριάδη, πως το ΚΚ της ΣΕ και τ' άλλα αδελφά κόμματα έχουν το ΚΚΕ εξάρτημά τους κλπ. Αυτή η εκδήλωση είναι εθνικιστική, αντι-διεθνιστική. Θα υπενθυμίσω στους Βλαντά, Γούσια και στον Ζαχαριάδη πως μια πλευρά της αντικομμουνιστικής καμπάνιας της διεθνούς αντίδρασης είναι και η συκοφαντία που ξαπολύει κατά της ΣΕ και του ΚΚΣΕ ότι όλα τα ΚΚ και τα εργατικά κόμματα στηρίζουν τις σχέσεις τους με το ΚΚΣΕ στη δουλικότητα, στην υποταγή κλπ. Θα τους συνιστούσα, για να βεβαιωθούν, για να δουν τι υπηρεσία προσφέρουν στον εχθρό μ' αυτές τις θέσεις τους, να παρακολουθήσουν μερικές εκπομπές του Μπι Μπι Σι, της «Φωνής της Αμερικής», του ραδιοσταθμού «Ελευθερη Ευρώπη» κλπ.

Για τον Βλαντά, μου 'κανε πολύ άσχημη εντύπωση, δεν μπορούσα να το πιστέψω, σύντροφοι, ποτέ μου, αν τα 'κουγα, αν δε διάβαζα το γράμμα του ίδιου του Βλαντά, για τα βασανιστήρια που χρησιμοποίησε ο ίδιος στην υπόθεση της 7ης Μεραρχίας. Μπαίνει σε μένα το ερώτημα: συμβιβάζεται με τις αρχές μας, με την κομματική ηθική, το μέλος του κόμματος, πολύ περισσότερο μέλος του ΠΓ, προσωπικά να χρησιμοποιεί τέτοιες μεθόδους σε βάρος αγωνιστών; Τότε ποια η διαφορά από κείνες τις μεθόδους και τα βασανιστήρια που χρησιμοποιεί η Ασφάλεια ενάντια στους αγωνιστές μας; Ο Βλαντάς πρέπει να στιγματίσει την ενέργειά του αυτή και δεν είναι τίμιο να μπλέκει και τους συντρόφους Βουλγάρους για να τη δικαιολογήσει.

Απ' όσα άκουσα απ' τον Βλαντά και απ' όσα διάβασα πιστεύω απόλυτα πως αν ο Βλαντάς στην 6η Ολομέλεια έμπαινε στο Γραφείο της ΚΕ, θα 'ταν σήμερα ο πιο θερμός υποστηρικτής των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Αυτό δείχνουν οι ασυνέπειές του, αυτό σήμερα επιβεβαιώνεται ξεκάθαρα με την πλατφόρμα του, που ενώ ζητάει την ακύρωση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, σα λαθεμένες, κανένα στοιχείο δεν μπόρεσε ν' αντιπαραθέσει σ' αυτές, κι όλο το πρόβλημα τοποθετείται απ' τον Βλαντά στο γεγονός ότι δεν του αρέσουν, ορισμένοι σύντροφοι του Γραφείου, ότι απ' την 6η Ολομέλεια διώχτηκαν οι καλοί ηγέτες σαν τον Βλαντά, αυτό θέλει να πει, και αναδείχτηκαν, κατά τον Βλαντά, ανίκανοι. Ακόμα, όπως μάθαμε, όπως εγώ τουλάχιστον εξακρίβωσα, αυτή την επιθυμία του ο Βλαντάς την εξέφρασε με γράμμα του προς το ΚΚΣΕ, όπου πρότεινε τον εαυτό του γραμματέα του κόμματος. Συνεπώς πολύ σωστά ένας σύντροφος εδώ πέρα είπε ότι ο καβγάς απ' τον Βλαντά γίνεται για το πάπλωμα.

Για τον Γούσια, δε θα 'θελα να προσθέσω τίποτα απ' ότι είπε ο σ. Χουλιιά-

ρας, ή καλύτερά από κείνο το χαρακτηρισμό που έδωσε ο σ. Φωκάς, ότι δεν πρόκειται για άνθρωπο. Πρόκειται για ένα τυχοδιώκτη πραγματικά, εξαθλιωμένο στοιχείο.

Η στροφή που χάραξε, σύντροφοι, η 7η Ολομέλεια απαιτούσε και απαιτεί πολύ σοβαρή δουλειά απ' όλο το κόμμα και ιδιαίτερα από την ΚΕ και το Γραφείο της. Στο διάστημα μετά την 7η Ολομέλεια το Γραφείο της ΚΕ έκανε σοβαρή δουλειά. Στην προσπάθειά του να εφαρμόσει τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, έκανε και λάθη, παρουσίασε αδυναμίες και ελλείψεις. Φυσικά, θα 'ναι κανένας έξω από κάθε πραγματικότητα, θα πέσει στη μονόπλευρη εκτίμηση των πραγμάτων, αν δε δει και δεν παραδεχτεί ότι το Γραφείο της ΚΕ κλήθηκε να πραγματοποιήσει τις αποφάσεις κι εντολές της 7ης Ολομέλειας, κληρονομώντας μια πολύ βριαρά άσχημη κατάσταση που υπήρχε στο κόμμα μας. Είχε μπροστά του να παλέψει με δυσκολίες τεράστιες, που είχαν γεννήσει τα λάθη της καθοδήγησης Ζαχαριάδη, η σχεταριστική λαθεμένη γραμμή, το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, συνδεδεμένα με την ξένη προς το μαρξισμό-λενινισμό προσωπολατρία του Ζαχαριάδη μέσα στο κόμμα μας. Στη δουλειά του Γραφείου πρέπει ακόμα να δούμε ότι τα σοβαρά προβλήματα, που έθεσε η 7η Ολομέλεια, η πραγματοποίηση της στροφής του κόμματος θέλουν χρόνο, μαζί, φυσικά, με το γεγονός ότι όλοι μας, συνεπώς και οι σύντροφοι του Γραφείου δεν ήταν εύκολο να απαλλαχτούν αμέσως τη δεύτερη μέρα μετά την 7η Ολομέλεια από τις συνήθειες εκείνες του παρελθόντος στη δουλειά μας, που αποκτήθηκαν στη διάρκεια πολλών χρόνων, όταν στην καθοδήγηση του κόμματός μας βρισκόταν ο Ζαχαριάδης. Έτσι νομίζω, σύντροφοι, πρέπει να δούμε και απ' αυτού ξεκινώντας, να εκτιμήσουμε τη δουλειά του Γραφείου. Φυσικά, όταν κρίνει κανένας τη δουλειά του Γραφείου πρέπει να δει και πώς αυτός ο ίδιος συνέβαλε, πώς βοήθησε στην εφαρμογή των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας. Όταν ξεκινάει κανένας απ' τα παραπάνω στις εκτιμήσεις του νομίζω, και δεν μπορεί κανένας αυτό να το αμφισβητήσει, πως δεν ξεκινάει από κανένα άλλο, παρά από κομματική διάθεση και μόνο. Κάνοντας κομματική κριτική σε λάθη και αδυναμίες του Γραφείου και σε μέλη της ΚΕ, δεν είναι τίμιο και συντροφικό να βγάζουμε άλλα συμπεράσματα, σαν αυτό, είσαι αντίπαλος της 7ης Ολομέλειας κλπ. Είναι δυο διαφορετικά πράγματα η σωστότητα των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας, και το πώς εφαρμόζονται αυτές οι αποφάσεις. Συνεπώς η κριτική, π.χ., στο Γραφείο, σε μέλη της ΚΕ, στην εφαρμογή των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας δεν αναιρεί, για μένα, ούτε αναθεωρεί τις αποφάσεις ούτε αμφισβητεί τη σωστότητά τους. Η συντροφική κριτική σε λάθη, αδυναμίες και ελλείψεις, είναι αναγκαία και πρέπει αυτή να ενθαρρύνεται σοβαρά. Σε αντίθετη περίπτωση κάνουμε αυτό που γινόταν μέχρι την 7η Ολομέλεια, που καταδίκασε ο καθένας μας σ' αυτή την Ολομέλεια.

Η εισήγηση, σύντροφοι, μας έδωσε μια ολοκληρωμένη εικόνα, της δουλειάς του Γραφείου και της ΚΕ, πάνω στην εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Με ικανοποίηση ιδιαίτερα εγώ σημείωσα μια αρκετά καλή προσπάθεια του Γραφείου, να κάνει αυτοκριτική. Πρέπει να σημειώσω, σύντροφοι, ότι για πρώτη φορά από ανώτατο κομματικό καθοδηγητικό όργανο, ακούστηκε μέσα στο κόμμα μας αυτοκριτική.

Εγώ, σύντροφοι, θα ήθελα να σταθώ σε ορισμένες αδυναμίες ακριβώς για να βοηθήσω στη δουλειά του Γραφείου. Προκαταβολικά θέλω να πω ότι, θα μπορούσε η δουλειά του κόμματός μας, να σημειώσουμε περισσότερες επιτυχίες στη δουλειά μας, αν το Γραφείο περισσότερο στηριζόταν στη δουλειά του, αν το Γραφείο περισσότερο χρησιμοποιούσε και πιο σωστά αξιοποιούσε την ΚΕ. Εδώ, σύντροφοι, υπάρχουν αδυναμίες, ελλείψεις. Στη δουλειά αυτή, πρέπει να πω ότι και η τεχνική Γραμματεία, σύντροφοι, δε βοήθησε, δεν προετοίμαζε απ' την πλευρά της καλά τις συνεδριάσεις της ΚΕ. Τα μέλη της ΚΕ και της ΚΕΕ, που βρίσκονται στην έδρα του Γραφείου, καλούνταν απ' την τεχνική Γραμματεία για συνεδρίαση, χωρίς από προηγούμενα να ενημερώνονται και να γνωρίζονται με τα υλικά. Μα ούτε και με την ημερήσια διάταξη πολλές φορές.

Ακόμα, στη διάρκεια αυτών των δέκα μηνών απ' την 6η Ολομέλεια πρέπει να σημειώσω, σύντροφοι, για να διορθώσουμε στο μέλλον, ότι τα μέλη της ΚΕ δεν ενημερώνονται για την κατάσταση στην Ελλάδα, για την κατάσταση στις ΛΔ για σοβαρά κομματικά ζητήματα. Έτσι, π.χ., όταν κάποτε έγινε συνεδρίαση της ΚΕ για την κατάσταση στην Ελλάδα, κανένας από μας δεν μπορούσε να προσφέρει τίποτα στη συνεδρίαση αυτή παρά να συμφωνήσει με την εισήγηση. Γιατί ούτε εφημερίδες επί παραδείγματι εγώ προσωπικά είχα διαβάσει στη διάρκεια ορισμένων μηνών ούτε κι άλλα στοιχεία, γενικότερα. Φυσικά, αυτό το πράγμα το Γραφείο, ύστερα από εκείνη την υπόδειξή μας, βασικά το διόρθωσε, ωστόσο πρέπει να πούμε ότι καλύτερα πρέπει να ενημερώνονται τα μέλη της ΚΕ για να μπορούν να συμβάλλουν στη δουλειά του Γραφείου, στη δουλειά της ΚΕ. Γιατί τα μέλη της ΚΕ μακριά απ' τα προβλήματα του κόμματος, μακριά από την προσωπική τους αντίληψη δεν μπορούν να βοηθήσουν, μαραζώνουν, στενεύει ο ορίζοντάς τους. Αυτό δεν μπορεί παρά να έχει μείωση στη δραστηριότητά τους, στο αδυνάτισμα της μαχητικότητας του κόμματος, να 'χει επίδραση στην όλη δουλειά του κόμματος.

Η τεχνική Γραμματεία δε βοήθησε, κατά τη γνώμη μου, στη μετακίνηση ορισμένων συντρόφων. Υπάρχουν περιπτώσεις που τους εγκατέλειψε. Πολύ χτυπητό παράδειγμα είναι η περίπτωση του σ. Ντάτσου Στέλιου ανάπηρος, σύντροφοι, μ' ένα μάτι, άρρωστος, είναι από τα καθοδηγητικά στελέχη τα σλαβομακεδονικά, απομακρύνθηκε απ' το μηχανισμό του εκδοτικού, γιατί εκεί,

φυσικά, δεν έπρεπε να δουλεύει, χωρίς να εξασφαλιστούν άλλοι όροι στοιχειώδους ζωής και δουλειάς. Έτσι, π.χ., ο σύντροφος Ντάτσος με τη γυναίκα του και δυο μικρά παιδιά έμεινε 14 μέρες σε μια λέσχη στη Φλωρίδα σ' ένα χωριό της Ρουμανίας, χωρίς δουλειά, χωρίς στέγη. Τελικά με την επέμβαση των σ. Ρουμάνων τακτοποιήθηκε αυτό το ζήτημα.

Εγώ υπόψη μου μετακινήσεις άλλων συντρόφων, που κι εδώ ακριβώς η τεχνική Γραμματεία αυτό το πρόβλημα, δε βοήθησε την ΚΕ στην σωστή αντιμετώπισή του.

Σωστά νομίζω το Γραφείο διαπιστώνει ότι δεν έγινε σοβαρή δουλειά για την εκλαίκευση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Νομίζω πως χρειάζεται σοβαρή επίμονη διαφωτιστική δουλειά στα μέλη του κόμματος να γίνει κτήμα τους η 6η Ολομέλεια. Όταν αυτή αφομοιωθεί τότε τα μέλη του κόμματος θα προχωρήσουν στη δουλειά τους με καινούργια φτερά.

Για την ΚΟ Τασκέντης. Το Γραφείο είχε ν' αντιμετωπίσει μια σοβαρή άσχημη κατάσταση. Η οργάνωση βρισκόταν διασπασμένη. Το γεγονός αυτό υπαγόρευε στο Γραφείο να μελετήσει την κατάσταση πολύ προσεχτικά, κάνοντας τους αναγκαίους ελιγμούς στο χειρισμό, να ενώσει την οργάνωση. Εγώ νομίζω ότι το Γραφείο βασικά σωστά χειρίστηκε το πρόβλημα της Τασκέντης. Εγιναν, φυσικά, και λάθη, που ξεκινούσαν από την υποτίμηση που έκανε η ΚΕ και το Γραφείο, ότι οι σύντροφοι του Γραφείου και η ΚΕ δηλ. δεν είδαν ολοκληρωτικά το μέγεθος αυτής της διαβρωτικής δουλειάς της καθοδήγησης του κόμματος, και προσωπικά του Ζαχαριάδη, στην οργάνωση.

Εγώ, σύντροφοι, δε θέλω να σταθώ τώρα στη σωστότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, σωστά η 6η Ολομέλεια εκτιμάει τα αίτια που οδήγησαν στη διάσπαση και τα γεγονότα, και να καταλάβουν ο Ζαχαριάδης, ο Γούσιος, ο Μπαρτζιώτας και ο Βλαντάς ότι αυτοί, αυτοί δημιούργησαν την κατάσταση στην ΚΟ Τασκέντης, αυτοί με την πολιτική τους τη λαθεμένη που ρίξαν ολόκληρο το κόμμα στη βαριά αυτή κατάσταση, και που εκμεταλλευόμενοι την κομματική πειθαρχία, την αγάπη πολλών συντρόφων και μελών της ΚΕ προς το κόμμα, τους χρησιμοποίησαν, μεταξύ των οποίων και μένα, γι' αυτούς τους αντικομματικούς σκοπούς τους.

Εγώ, σύντροφοι, χρησιμοποιήθηκα απ' το κόμμα στην Τασκέντη, βοήθησα όσο μπορούσα, για να ενωθεί η οργάνωση. Τελευταία, όταν θα φεύγαμε, εγώ δε συμφώνησα, σύντροφοι, με τα μέτρα τα πολλά, τα τελευταία. Εγώ θέλω να διαβεβαιώσω εδώ πέρα την Ολομέλεια ότι διαφώνησα ακριβώς μ' αυτά τα μέτρα, βασικά από συναισθηματικούς λόγους. Συναισθηματικά είδα το ζήτημα σύντροφοι. Υποστήριξα, ανάμεσα στ' άλλα, πως εγώ δεν μπορώ να διαγράψω αυτούς που όταν έδινε την εντολή, ρίχνονταν στη φωτιά. Έτσι έβλεπα εγώ το πρόβλημα. Αυτό, φυσικά, ήταν λάθος. Δεν ήμουν, σύντροφοι, και τότε ενά-

ντια σε μέτρα. Υπάρχουν περιπτώσεις που εγώ ψήφισα και τέτοια μέτρα, άλλες αποφάσεις για διαγραφές, κλπ. Αλλά αυτός ο όγκος ας πούμε των μέτρων, εμένα δε μου επέτρεψε να δω το πρόβλημα γενικότερα. Κι ακριβώς απ' αυτούς τους λόγους τους συναισθηματικούς, εγώ...

Δuo λόγια, σύντροφοι, για τη δουλειά στην Ελλάδα. Η εισήγηση μας έδωσε μια εικόνα. Κανένα άλλο στοιχείο νομίζω δε θα είχε να προσθέσει κανένας. Είναι γεγονός, όπως τόνισε το Γραφείο, η δουλειά στην Ελλάδα καθυστερεί σοβαρά. Νομίζω πως το Γραφείο πολύ χρόνο κατανάλωσε στις οργανώσεις των ΛΔ. Επίσης νομίζω ότι με τον ερχομό του σ. Πορφυρογέννη, έπρεπε η ΚΕ να συνέλθει ν' ακούσει την έκθεσή του, πράγμα που και μας τους ίδιους θα κατατόπιζε αυτή η συζήτηση, και θα βοηθούσαμε νωρίτερα νομίζω, αυτά τα προβλήματα που ακούστηκαν εδώ πέρα να τα αντιμετωπίσουμε. Η ΚΕ, σύντροφοι, θα πρέπει με ιδιαίτερη σοβαρότητα να ασχοληθεί με το πρόβλημα της δουλειάς μας στην Ελλάδα. Της οργάνωσης και καθοδήγησης των αγώνων του λαού. Σωστή γραμμή έχουμε στην Ελλάδα, χρειάζεται αυτή η γραμμή να γίνει γραμμή κτήμα ολάκερου του λαού. Απαραίτητη προϋπόθεση γι' αυτό είναι το ξεπέρασμα της οργανωτικής μας καθυστέρησης. Το κόμμα μας έχει δοκιμασμένα στελέχη, συγκεντρώνει πολύτιμη πείρα παράνομης δουλειάς, χρειάζεται για να τραβήξει μπροστά, για να μη χτίζουμε στην άμμο, ν' αναθεωρήσουμε όλη την οργάνωση της παράνομης δουλειάς. Προσεχτικά το κόμμα ξεκαθαρίζοντας ό,τι άσχημο, ύποπτο κλπ. υπάρχει, να χτίσουμε όλη τη δουλειά σε καινούργια βάση.

Ένα ζήτημα, σύντροφοι, σχετικά με τη μακεδονική δουλειά. Η δουλειά αυτή μετά την 6η Ολομέλεια, απ' την πλευρά της ΚΕ ήταν αδύνατη. Εδώ, σύντροφοι, και εγώ φέρνω σοβαρή ευθύνη. Η μακεδονική δουλειά, σύντροφοι, έχει δυο πλευρές. Η μια και η βασικότερη είναι η πάλη του σλαβομακεδονικού λαού στην Ελλάδα. Η δεύτερη πλευρά η δουλειά ανάμεσα στους πολιτικούς πρόσφυγες Μακεδόνες στις ΛΔ. Οι Μακεδόνες στην Ελλάδα πρέπει, κι αυτό το πράγμα το Γραφείο η ΚΕ το 'χει ξεκαθαρίσει, αυτό το πράγμα δίνεται και στο άρθρο του *Νέου Κόσμου* θα πρέπει, λέω, να παλεύουν μέσα απ' τις κομματικές οργανώσεις του κόμματός μας, τις πατριωτικές δημοκρατικές οργανώσεις του τόπου μας, αδιάρρηκτα ενωμένοι με τον ελληνικό λαό, μαζί με τον ελληνικό λαό για την ειρήνη, τη δημοκρατία, την ανεξαρτησία της Ελλάδας, για την ισοτιμία των Σλαβομακεδόνων. Συσπειρωμένος σ' ένα πλατύ πατριωτικό, αντιιμπεριαλιστικό μέτωπο πάλης όλης της Ελλάδας. Για τους Μακεδόνες πολιτικούς πρόσφυγες στις ΛΔ. Οι Σλαβομακεδόνες πολιτικοί πρόσφυγες πρέπει να δουλεύουν μέσα στις οργανώσεις του κόμματός μας, όπου υπάρχουν, στους συλλόγους, ή ενώσεις των πολιτικών προσφύγων απ' την Ελλάδα και στις ντόπιες οργανώσεις των χωρών που ζουν. Στη ΛΔ, π.χ., της Πο-

λωνίας υπάρχει μια εκδήλωση για δημιουργία ξέχωρης οργάνωσης και νομί-
ζω, σύντροφοι, αυτό το πράγμα δεν είναι σωστό, δε βοηθάει στην ενότητα των
δυσωτών. Και κείνο, που έχει σημασία και που πρέπει να τονίσουμε, γιατί εί-
ναι η ουσία της υπόθεσης, είναι η επιμονή δουλειά που πρέπει ν' αναπτύξου-
με, να κάνουμε μέσα στους Μακεδόνες. Το περιεχόμενο αυτής της δουλειάς,
που πρέπει υπεύθυνα να γίνεται από τις κομματικές οργανώσεις, όπου υπάρ-
χουν, κι απ' τους συλλόγους, πρέπει να 'ναι η παρακάτω: Η παρακολούθηση
της κατάστασης στη Μακεδονία του Αιγαίου. Σύνδεση και ενημέρωση για τη
ζωή και πάλη του λαού μας, σλαβομακεδονικού στην Ελλάδα. Τους Μακεδό-
νες του εξωτερικού. Καναδά, Αυστραλία κλπ. Καλλιέργεια του εθνικού πολι-
τισμού, γλώσσα, ιστορία κλπ. επεξεργασία προβλημάτων θεωρητικής φύσης,
εκλαίκευση των κατακτήσεων των Σλαβομακεδόνων πολιτικών προσφύγων
στις ΛΔ και τη ΣΕ, των επιτεύξεων στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού, στο Πι-
ρίν και Βαρδάρη.

Σοβαρός τομέας της δουλειάς μας, σύντροφοι, και στις ΛΔ και στην Ελ-
λάδα είναι η εκλαίκευση της σωστής θέσης ισοτιμίας, η επιμονή και διαφωτι-
στική δουλειά, να κατανοηθεί αυτή η σωστή θέση του κόμματός μας στο Μα-
κεδονικό, από Σλαβομακεδόνες κι Έλληνες. Να ξεσκεπάζεται, να κατανοηθεί
καλά η τεράστια ζημιά που έφερε το σοβαρό σεχταριστικό λάθος της 5ης Ολο-
μέλειας του 1949 με την αλλαγή, στο σύνθημα της ισοτιμίας με το σύνθημα
του κρατικού αποχωρισμού. Να καταλάβουν οι Μακεδόνες τη ζημιά που έφε-
ρε αυτή η θέση, αυτή η αλλαγή για το πατριωτικό κίνημα στην Ελλάδα, για τον
ίδιο το σλαβομακεδονικό λαό. Επίσης, σύντροφοι, πρέπει η ΚΕ να δει και να
λύσει ένα σοβαρό πρόβλημα που υπάρχει στις ΛΔ. Αυτό το πρόβλημα είναι η
εκμάθηση της μακεδονικής γλώσσας, ανάμεσα στα παιδιά μας, στη νεολαία
μας που σπουδάζει. Και τέτοια νεολαία έχουμε μερικές χιλιάδες. Πολύ θα βο-
ηθήσουν οι μακεδονικές εκδόσεις στην προκειμένη περίπτωση. Αναγνωστικά,
λογοτεχνικά βιβλία, μελέτες κλπ. στα μακεδονικά.

Στην εκμάθηση της μακεδονικής γλώσσας εκτός από το γεγονός ότι δεν
έχουν τέτοια αναγνωστικά, δεν έχουμε τέτοια μακεδονικά βιβλία υπάρχει και
η δυσκολία, ότι δεν υπάρχουν και ειδικοί δάσκαλοι που να μπορούν να διδά-
ξουν αυτή τη γλώσσα. Το πρόβλημα αυτό πρέπει σύντομα να αντιμετωπιστεί.

Σοβαρά, σύντροφοι, θα βοηθήσει στην ενότητα των Σλαβομακεδόνων,
στην ενότητα των Σλαβομακεδόνων και Ελλήνων, στη συσπείρωση των Σλα-
βομακεδόνων γύρω απ' το κόμμα και την καθοδήγησή του η γρήγορη αποκα-
τάσταση των αδικιών που έγιναν στο παρελθόν σε βάρος πολλών Σλαβομα-
κεδόνων μελών και στελεχών του κόμματος, και στους Σλαβομακεδόνες αγω-
νιστές. Για όλη τη δουλειά, σύντροφοι, τη μακεδονική, που πρέπει να γίνεται,
και που νομίζω ότι αυτή πρέπει να γίνεται ενιαία, σοβαρή, συντονισμένα, νο-

μίζω ότι χρειάζεται να δημιουργηθεί στην ΚΕ ένα τμήμα της ΚΕ ή δίπλα στην ΚΕ ένα απαρτά, αυτό το πρόβλημα το Γραφείο θα πρέπει να το δει.

Σύντροφοι, για το *Νέο Κόσμο* ήθελα να πω αρκετά, θα τα δώσω στη συντακτική επιτροπή, δε με παίρνει η ώρα. Εκείνο που έχω να πω ότι κάποτε έγινε συνεδρίαση, σύσκεψη των αναγνώστων του *Νέου Κόσμου* όπου έγινε κριτική. Η ύλη του *Νέου Κόσμου* του 1956 και πλάνο του 1957, δεν κλήθηκαν τα μέλη της ΚΕ. Θα 'ταν προτιμότερο το θέμα αυτό πρώτα να συζητούνταν σε ειδική σύσκεψη της ΚΕ, πράγμα που θα βοηθούσε σοβαρά στη δουλειά του *Νέου Κόσμου*. Εγώ, σύντροφοι, προτείνω στο Γραφείο να 'χει υπόψη του τα παρακάτω: Πως στη δουλειά του *Νέου Κόσμου* θα βοηθήσει πολύ, όταν η συντακτική επιτροπή συμπληρωθεί, ενισχυθεί με μέλη της ΚΕ και με άλλα στελέχη.

Εγώ, σύντροφοι, τελειώνοντας θέλω να πω ότι με ιδιαίτερη ικανοποίηση άκουσα από το σύντροφο Κουρούσινεν και απ' το σύντροφο Κισινέφσκι, ότι για πρώτη φορά μετά την 6η Ολομέλεια το ΚΚΕ αποκατέστησε αδελφικές, ειλικρινείς, διεθνιστικές σχέσεις με τ' αδελφά κόμματα, το ΚΚΣΕ και τ' άλλα κομμουνιστικά κι εργατικά κόμματα. Αυτό για μένα, μου πλημμυρίζει την καρδιά με πολύ χαρά, αυτό για μένα δείχνει ότι το κόμμα μας, πηγαίνει χέρι με χέρι με τ' αδελφά κόμματα με τη σοβιετική πατρίδα. Το γεγονός αυτό αποτελεί εγγύηση ότι το κόμμα μας δεν πρόκειται να ξαναδοκιμάσει άλλη τραγωδία. Ότι το κόμμα μας σήμερα στέκει στέρεα στις μαρξιστικές-λενινιστικές διεθνιστικές αρχές στο στέρεο βάθρο κάθε μαρξιστικού ΚΚ στον προλεταριακό διεθνισμό.

Σύντροφοι, έχουμε τις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας που η 7η Ολομέλεια θα ολοκληρώσει το έργο της. Το κόμμα στέκει στέρεα στις βάσεις του προλεταριακού διεθνισμού, η ενότητα του κόμματος και πρώτα της ΚΕ θα 'ναι αυτά που θα οδηγήσουν το κόμμα μας στην πραγματοποίηση των μεγαλειώδων καθηκόντων που μπαίνουν μπροστά του. Το κόμμα παρά και ενάντια στη θέληση ορισμένων δεν μπορεί παρά να τραβήξει μπροστά.

ΧΧΧΧ

σ. ΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Αν και το πολιτικό, κομματικό αποκρυστάλλωμα για την αντιπολίτευση βγήκε απ' όλους τους ομιλητές στη διάρκεια των εργασιών της 7ης Ολομέλειας,

είμαι υποχρεωμένος, σύντροφοι, σα μέλος του κόμματος να καταδικάσω την αντιπολίτευση αυτή.

Όσο, σύντροφοι, για τις απόψεις Βλαντά και Γούσια κάτω από την επεικέστερη κρίση, κάτω απ' τον επεικέστερο χαρακτηρισμό, θα μπορούσε να πει κανείς ότι οι δυο αυτοί άνθρωποι χάσαν το γνώθι σ' αυτόν, και αντικειμενικά πέσαν σε αντικομματικό κατήφορο. Αυτό μπορεί να 'ναι βαρύ ίσως για τους συντρόφους, όταν κρίνοντας υποκειμενικά τον εαυτό τους, ωστόσο όμως είναι μια αδιαμφισβήτητη αντικειμενική πραγματικότητα.

Για τον Ζαχαριάδη, σύντροφοι. Προκειμένου να κρίνει κανείς το σύνολο Ζαχαριάδη κι αυτά που υποστήριξε με το λόγο του εδώ, φτάνει ν' αρχίσει από ένα. Από την υπεροπτική συμπεριφορά του απέναντι στα αδελφά κόμματα. Τι σημαίνει, σύντροφοι, αυτό το πράγμα; Και γι' αυτόν στην καλύτερη περίπτωση αυτό το πράγμα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί, σαν ένα εθνικιστικό παραλήρημα. Αν αυτό το πράγμα έχει καμιά σχέση με την επαναστατική μας θεωρία, με τις αδελφικές σχέσεις που πρέπει να έχουμε με τ' αδελφά κόμματα, με τον προλεταριακό διεθνισμό, τότες ας το σκεφτεί ο ίδιος ο Ζαχαριάδης. Και δε νομίζω, σύντροφοι, ότι χρειάζονται περισσότερα πράγματα ν' αποδείξει κανείς το ποιο είναι το περιεχόμενο του Ζαχαριάδη, της γραμμής Ζαχαριάδη.

Τι σημαίνει, σύντροφοι, για μένα γραμμή Ζαχαριάδη. Τι πράγμα ήταν αυτό. Πρώτα, μια παραφωνία στο γενικότερο προσανατολισμό του παγκόσμιου κινήματος και αφορμή, επιχείρημα, για την αντικομμουνιστική εκστρατεία που κάνει η ιμπεριαλιστική αντίδραση. Έτσι νομίζω πως κατά τη γνώμη μου έχουν τα πράγματα. Και δε χρειάζεται καμιά επιχειρηματολογία άλλη, να επικαλούμαστε το τι είπε ο Μαρξ, το τι είπε ο Λένιν γιατί στην ουσία καμιά σχέση δεν μπορεί να έχουν οι απόψεις του Ζαχαριάδη με τη θεωρία μας.

Θα 'θελα, σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης να σηκωθεί και να πει ότι τα 'κανε ματάρια και μένει στην μπάντα. Αυτό θέλουν όλα τα μέλη του κόμματος. Πρέπει να ξέρει ο Ζαχαριάδης, μιλώντας για την Τσεχοσλοβακία, ότι τον έχουν γκρεμίσει απ' τη συνειδησή τους τα μέλη του κόμματος. Κι ας μην έχει φόβους για το ότι θα μηδενίσουμε, για τη μηδένιση της ιστορίας και της δημιουργίας του κόμματός μας και του κινήματός μας. Τέτοιους φόβους να μην έχει.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, η γραμμή που χάραξε η 6η Ολομέλεια από άποψη συνθηκών διεθνώς και στην Ελλάδα είναι η εφαρμογή αυτής της γραμμής, μια αδιαμφισβήτητη, σύντροφοι, αντικειμενικότητα. Αντικειμενικά εφαρμόζεται αυτή η γραμμή από άποψη συνθηκών. Αρκεί σύντροφοι, να σταθούμε στο ύψος των απαιτήσεων, που προβάλλουν σαν αξίωμα η διεθνής πολιτική κατάσταση και η κατάσταση στην Ελλάδα. Αρκεί ο καθένας να τοποθετήσει τον εαυτό του σαν κομμουνιστής.

Επειδή πολλοί σύντροφοι μίλησαν για λάθη Ζαχαριάδη και το ζήτημα αυ-

τό ηδη είναι καθαρό για όλα τα μέλη του κόμματος εγώ προς αυτή την κατεύθυνση έχω να πω ένα πράγμα μόνο: Για το Μακεδονικό, και την περιβόητη αυτή θέση πάνω στο Μακεδονικό ζήτημα. Εκτός απ' το ότι η θέση αυτή τότες που πάρθηκε ήταν ένα φουρνέλο στο κίνημά μας, μια δικαίωση μιας μερίδας φραξιονιστών μέσα στο κίνημά μας, απ' την άλλη μεριά πρέπει να πούμε ότι ήταν και μια πρόκληση ενάντια στη ΛΔ της Βουλγαρίας, ενάντια στο ΚΚΒ. Γιατί; Γιατί το ΚΚΒ η ΛΔ της Βουλγαρίας, όντας το κόμμα στην εξουσία δε βάζει τέτοιο ζήτημα, εμείς να πουλήσουμε πνεύμα, άρα εμείς έχουμε καλή γραμμή και το ΚΚΒ δεν έχει καλή γραμμή. Αν αυτό το πράγμα δεν είναι έτσι ξέρω πως το αποδειξει ότι δεν είναι.

Τώρα, σύντροφοι για την Τσεχοσλοβακία. Πρώτα-πρώτα πρέπει να πω ότι σωστή είναι η εκτίμηση που έδωσε ο σ. Γκρόζος. Εδώ σ. πρόκειται για μια οργάνωση όπου υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις ν' αναπτυχθεί σε μια απ' τις καλύτερες οργανώσεις του κόμματός μας στο εξωτερικό. Και αυτό γιατί υπάρχει το στοιχείο του προσωπικού, που ίσως υπάρχει σ' άλλες οργανώσεις μα και για ένα ακόμα λόγο ότι εκεί πέρα οι όροι συντήρησης, το περιβάλλον, αυτό που συντελείται στην Τσεχοσλοβακία ευνοεί προς τη νέα αυτή κατεύθυνση. Ό,τι έχει πραγματοποιήσει η ΚΟ Τσεχοσλοβακίας αυτό οφείλεται στο μεγαλύτερο μέρος στην απεριόριστη αδελφική βοήθεια του ΚΚ της Τσεχοσλοβακίας. Χάρη στη βοήθεια αυτή δεν έπεσε εκεί η οργάνωση σε σοβαρές παρρέκκλισεις αρχών, αν και σε καμιά περίπτωση δεν υποστηρίζουμε ότι το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς δεν έχει εκεί πέρα αφήσει τα υπολείμματά του. Υπάρχουν πολλά τέτοια υπολείμματα. Κύριο πρόβλημα είναι για την οργάνωση η απαλλαγή από τις επιβιώσεις του παρελθόντος, του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος.

Για το πως, σύντροφοι, δέχτηκαν τα μέλη του κόμματος τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Πρώτα σύντροφοι, χωρίς καμιά εξαίρεση τα μέλη του κόμματος, η συντριπτική πλειοψηφία των μελών του κόμματος επικρότησαν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Τις χαρακτήρισαν σα μια ανάγκη για την ανάπτυξη του επαναστατικού κινήματος στην Ελλάδα. Αυτό εκφράζεται, το εκφράζουν τα μέλη του κόμματος και με τα χαιρετιστήρια που στείλαν στην ΚΕ, όταν συζητούνταν η εσωκομματική ανακοίνωση του Γραφείου της ΚΕ. Η συντριπτική πλειοψηφία των μελών του κόμματος καταδίκασε τον Ζαχαριάδη. Καταδίκασε τη στάση του και τη συμπεριφορά του απέναντι στ' αδελφά κόμματα. Καταδίκασε τη γραμμή του και ζήτησαν να κριθεί κατά τον πιο αυστηρό τρόπο. Όπως επίσης σύντροφοι καταδίκασαν και τους άλλους συντρόφους, καταδίκασαν τη θέση Βλαντά, τη θέση Γούσια και τη θέση Μπαρτζιώτα στο όλο πρόβλημα της ΚΟΤ. Καταδίκασαν με αποτροπιασμό το χειρισμό του ζητήματος Μάκη. Εδώ ο Ζαχαριάδης είπε πως εκατό φορές θα το κά-

νει. Τι λένε, σύντροφοι, τα μέλη του κόμματος; Όλα, λένε τα περιμέναμε, όμως σε καμιά περίπτωση δεν περιμέναμε να μας παραδίδει η ηγεσία του κόμματος στην Ασφάλεια. Και να με ποιο συλλογισμό εξηγούν αυτό το πράγμα. Λένε, ο καθένας μας ήταν προετοιμασμένος να πάει να δώσει ό,τι είχε, δουλεύοντας παράνομα στην Ελλάδα, όμως σε καμιά περίπτωση δεν περίμενε να τον στείλει ο Ζαχαριάδης καθοδηγούμενο του Μάκη και ο Μάκης να τον παραδώσει στην Ασφάλεια. Έτσι χαρακτήρισαν την πράξη αυτή τα μέλη του κόμματος σαν κοινή αντικειμενική προδοσία και λένε ανεξάρτητα απ' το αν είναι πληρωμένος ή δεν είναι πληρωμένος, η πράξη αυτή λένε, είναι πράγμα που δε συμβιβάζεται με τις αρχές μας. Έτσι, αυτή τη θέση πήραν τα μέλη του κόμματος. Έχουμε σύντροφοι, αδυναμίες στο όλο αυτό πρόβλημα; Αναμφισβήτητα ναι. Έχουμε δυσκολίες. Και δεν ήταν σε καμιά περίπτωση δυνατό να μην υπήρχαν οι δυσκολίες αυτές. Ο παρανομαστής όλων των δυσκολιών είναι ποιος; Η λειψή ιδεολογική πολιτική δουλειά, όλων των οργάνων, η συστηματική. Παραδεχόμαστε εμείς απ' την πλευρά μας σαν Κομματική Επιτροπή, ότι η πολιτική ιδεολογική μας δουλειά δεν ήταν στο βαθμό που έπρεπε θετική ενάντια σε απόψεις, ενάντια σε εκδηλώσεις που δε συμβιβάζονται με τις αρχές μας.

Εδώ, σύντροφοι, πρέπει να πούμε ότι παρόλο πως το κύριο ζήτημα συγκεντρώνεται εκεί, υπάρχει κι ένα άλλο ζήτημα που δυσκολεύει ακόμα πιο πολύ τη δουλειά μας. Είναι, σύντροφοι, η επίθεση που τελευταία κάνει η Τασκένη στην ΚΟ Τσεχοσλοβακίας με μια σειρά γράμματα. Δε θέλω να σταθώ στο περιεχόμενο των γραμμάτων αυτών. Είναι καθαρά αντικομματικά γράμματα. Τα γράμματα αυτά καλλιεργούν το φανατισμό, τα γράμματα αυτά θέλουν να μεταφέρουν το ταξικό μίσος μέσα στις γραμμές του κόμματος. Αυτό λένε αυτά τα γράμματα. Τα γράμματα αυτά στρέφονται ενάντια στη ΣΕ. Τα γράμματα αυτά λένε όπως κι ο Βλαντάς εδώ πέρα σήμερα είπε ότι είναι προσβολή η βοήθεια, η επέμβαση των αδελφών κομμάτων. Αυτό είναι το περιεχόμενο του γράμματος. Όσο για την 6η Ολομέλεια και τις προοπτικές κι αυτά τι λένε; Λένε κατά την 6η Ολομέλεια, το πρόβλημα της εξουσίας στην Ελλάδα, δεν είναι πρόβλημα του αιώνα μας και κατά συνέπεια πρέπει αφού πιστεύουμε στην 6η Ολομέλεια ν' αφήσουμε να λυθεί το πρόβλημα μόνο απ' τα εγγόνια μας σύντροφοι. Έτσι μιλούνε στα γράμματα αυτά. Τώρα αν αυτά τα γράμματα υποστηρίζουν αρχές, αν αυτά τα γράμματα θέλουν να σώσουν το κόμμα, όπως προβάλλουν, αυτό φυσικά είναι δεύτερο ζήτημα και ακόμα πρέπει να το δουν και οι σύντροφοι που βάζαν, βάζουν σήμερα καθαρά παρόμοια ζητήματα. Σύντροφοι, είναι καθαρό πλέον σήμερα για όλα τα μέλη του κόμματος ότι προβάλλει σαν επιτακτική ανάγκη η ενότητα του κόμματος. Κι αυτό όχι μόνο από την ανάγκη του κινήματός μας, αλλά προβάλλει σύντροφοι, σαν επιτακτική

ανάγκη, σαν αξίωση απ' το συμφέρον του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια σύντροφοι θα πρέπει να δούμε τον εαυτό μας,

ΧΧΧΧΙΙ σ. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Σύντροφοι.

Από την 6η Πλατιά Ολομέλεια πέρασε ένας χρόνος. Στο χρόνο αυτόν η καθοδήγηση του κόμματος, το Γραφείο του κόμματος, έπρεπε να δουλέψει για να εφαρμόσει στην πράξη τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας. Οι αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, η εφαρμογή στην πράξη των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, δεν ήταν τόσο εύκολο και γρήγορο πράγμα. Η καθοδήγηση του κόμματος έπρεπε πρώτα να πείσει ολόκληρο το κόμμα ότι η γραμμή, η πολιτική γραμμή, η πράξη, το εσωκομματικό καθεστώς της προηγούμενης καθοδήγησης έφεραν, οδήγησαν το κόμμα μας στη σημερινή κρίση και στη σημερινή ανώμαλη εσωκομματική κατάσταση. Η δουλειά αυτή όπως σας είπα δεν ήταν εύκολο πράγμα. Στην πορεία της δουλειάς αυτής δεν μπορούσε παρά η καθοδήγηση του κόμματος να συναντήσει πάμπολλες δυσκολίες. Δεν αλλάζουν σήμερα τα πράγματα μέσα σε λίγες μέρες μέσα σ' ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Δεν μπορεί να αλλάξει τόσο γρήγορα η νοοτροπία που καλλιεργήθηκε μέσα στους ανθρώπους, μέσα στο κόμμα, μέσα στα στελέχη μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα. Συνεπώς, αν κρίνουμε τη δουλειά του Γραφείου πρέπει να την κρίνουμε με το πρίσμα αυτών των δυσκολιών που θα συναντούσε στην πορεία της εφαρμογής των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Η ίδια η εισήγηση παραδέχεται ότι έκανε μερικά λάθη. Παρουσίασε ελλείψεις, αδυναμίες κλπ. Μα σύντροφοι, αυτές τις ελλείψεις, αυτές τις αδυναμίες, αυτά τα λάθη που έκανε στην εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας πρέπει να τα δούμε μέσα σ' αυτό όλο το καθεστώς που κληρονόμησε και να τα κρίνουμε και ανάλογα. Η γνώμη μου είναι ότι λάθη, ελλείψεις, αδυναμίες δεν μπορούσε να αποφευχθούν. Εμάς να μη μας θολώνουν αυτές οι ελλείψεις, αυτά τα λάθη ή άκαιροι ή όχι σωστοί ίσως χειρισμοί ορισμένων ζητημάτων, ορισμένων προβλημάτων. Να μη μας θολώνει λέω αυτό το πράγμα, αλλά να βλέπουμε το βασικό στο σημείο αυτό. Και το βασικό είναι το συμφέρον του κόμματος και η ανάγκη να διορθωθεί η κατάσταση που δημιουργήθηκε μέσα στο κόμμα ύστερα απ' το ανώμαλο καθεστώς που υπήρχε. Αυτό είναι το βασικό. Πάνω απ' όλα το συμφέρον του κόμματος. Όχι προσωπικές πικρίες ξέ-

ρω γω που μπορεί να έχει είτε αντιθέσεις με το Γραφείο είτε με ξεχωριστά μέλη του είτε δεν ξέρω γω τι. Δεν είναι αυτό το βασικό, δεν είναι αυτό το καθοριστικό. Το καθοριστικό είναι το συμφέρον του κόμματος. Εγώ νομίζω ότι το Γραφείο βασικά στάθηκε πάνω σ' αυτό το σημείο. Πάνω σ' αυτό το χρέος που είχε και τα λάθη...

Με την ευκαιρία αυτή ήθελα να πω και γω στον Πορφυρογέννη δυο λόγια. Σύντροφε Μιλτιάδη σε ξέρω με ξέρεις. Μη σε θολώνουν αυτά. Μη σε θολώνουν οι πικρίες που ένιωσες, απ' τον τρόπο που σε μεταχειρίστηκαν, από λόγια που είπαμε κλπ. κοίταξε το βασικό, κοίταξε το συμφέρον του κόμματος και είμαι βέβαιος ότι θα σταθείς πάνω σ' αυτό για να διορθώσεις, για να βγάλεις από μέσα σου αυτές τις πικρίες και να σταθείς στο ύψος των περιστάσεων που σήμερα απαιτεί η στιγμή αυτή. Εγώ το ξέρω αυτό ότι θα γίνει, στο λέω όμως γιατί ξέρω ότι αυτό σε βασανίζει πολύ και σε τραβάει περισσότερο σ' αυτό το πράμα και μπορεί να δημιουργιέται η εντύπωση ότι εσύ μπορείς να πας να κάνεις πλάτες του Ζαχαριάδη είτε και δεν ξέρω γω τι άλλο. Όμως να το δεις σωστά γιατί άμα δεν το δεις σωστά...

Τώρα σήμερα σύντροφοι, πέρασε ένα άλλο πρόβλημα. Είναι το πρόβλημα της Ελλάδας. Η εισήγηση λέει, παραδέχεται ότι στη δουλειά μας στην Ελλάδα καθυστερούμε. Και σύντροφοι, καθυστερεί η δουλειά μας στην Ελλάδα. Όμως το πρόβλημα της δουλειάς μας κάτω στην Ελλάδα είναι το βασικό. Εμείς είμαστε Κομμουνιστικό Κόμμα της Ελλάδας δεν είμαστε κόμμα της προσφυγιάς. Και στην Ελλάδα κρίνεται και η ορθότητα της γραμμής μας και η τύχη του κινήματός μας και η τύχη του κόμματός μας. Αν εμείς εξακολουθούμε να καθυστερούμε στη δουλειά μας στην Ελλάδα, εμείς δε θα μπορούσαμε να παίξουμε το ρόλο που πρέπει να παίξει το κόμμα μας στις σημερινές συνθήκες που είναι πολύ ευνοϊκές για τη δική μας τη δουλειά. Και είναι περισσότερο ευνοϊκότερες οι συνθήκες γιατί σήμερα το κόμμα μας έχει σωστή πολιτική γραμμή που χάραξε με τη βοήθεια του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ενωσης και των άλλων αδελφών κομμάτων. Στην Ελλάδα ωριμάζουν οι προϋποθέσεις της αλλαγής. Γύρω απ' αυτό το σύνθημα, γύρω απ' αυτήν την ανάγκη κινούνται πλατιά στρώματα του εργαζόμενου λαού. Παράλληλα όμως σύντροφοι, να μην ξεχνάμε ότι και ο εχθρός δουλεύει και ο εχθρός προσπαθεί με κάθε μέσο, με κάθε τρόπο να εμποδίσει αυτή την αλλαγή στην Ελλάδα. Εκμεταλλεύεται κάθε τι για να το πετύχει αυτό. Και από την πλευρά της πάλης των ιδεών και της ιδεολογίας κατά τον τρόπο του και από την πλευρά της τρομοκρατίας κλπ. Εμείς είμαστε υποχρεωμένοι να έχουμε υπόψη μας αυτόν τον κίνδυνο που υπάρχει, αυτές τις προθέσεις του εχθρού και να οργανώσουμε τη δουλειά μας, έτσι να την επεξεργαστούμε την τακτική μας δουλειά έτσι ώστε να μπορέσουμε να εξουδετερώσουμε την επίδραση των προσπαθειών του

εχθρού, ο οποίος όπως ξέρετε και τώρα τελευταία πόσο έντεχνα, πόσο δυνατά, πόσο συστηματικά, πόσο επίμονα πάει να εκμεταλλευτεί και τα γεγονότα της Ουγγαρίας σε βάρος της ενότητας των δημοκρατικών δυνάμεων της Ελλάδας, σε βάρος της πάλης που πρέπει να κάνει ο ελληνικός λαός μ' αυτόν τον τρόπο, με το δημοκρατικό μέτωπο για την πραγματοποίηση της αλλαγής. Αυτό είναι ένα. Συνεπώς συμπέρασμα προσοχή μεγαλύτερη, όσο μπορεί δυνατή, στα προβλήματα της Ελλάδας. Φυσικά, το πρόβλημα της Ελλάδας δεν είναι μόνο το ζήτημα αυτό το πολιτικό, της δημιουργίας του δημοκρατικού μετώπου και της αλλαγής. Αυτό είναι το ένα σκέλος της δουλειάς μας. Το άλλο είναι το χτίσιμο γερών παράνομων οργανώσεων συνδεδεμένων με τις μάζες. Αυτό το πράγμα δεν πρέπει να μας φεύγει ποτέ από τα μάτια μας. Το ότι δεν μπορεί να χτιστούν κομματικές οργανώσεις, δεν μπορεί να χτίσεις κομμουνιστικό κόμμα έξω και μακριά από τις μάζες. Εκεί είναι η δύναμη του κόμματος και από κει αντλεί τη δύναμή του το κόμμα. Ακούσαμε πολλά για το πώς χιζόταν η παράνομη οργάνωση στην Ελλάδα. Δεν πρόκειται να το επαναλάβω. Θέλει σύντροφοι, τώρα σοβαρά, ψύχραιμα να μελετήσουμε την πείρα αυτής της δουλειάς και να επεξεργαστούμε σωστή γραμμή οργανωτική και μέτρα για να χτίσουμε πραγματικά τέτοιο κόμμα που θα μας βοηθήσει φυσικά, έπειτα για την όλη μας μαζική, νόμιμη δουλειά. Λοιπόν, για να συνοψίσω και λίγο, εγώ σύντροφοι νομίζω ότι προϋπόθεση βασική για να μπορέσουμε εμείς πραγματικά να εφαρμόσουμε την πολιτική γραμμή, που χάραξαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, στην Ελλάδα, αποτελεί η ενότητα του κόμματος. Χωρίς ενότητα στο κόμμα τίποτε δεν μπορούμε να κάνουμε σύντροφοι. Μόνο καταστροφές μπορούμε να επισωρεύσουμε στο κόμμα. Αυτή την ενότητα που πρέπει να τη διατηρήσουμε σαν κόρη οφθαλμού, αυτή την ενότητα πρέπει εμείς να τη στερεώσουμε όσο είναι δυνατό πιο στέρεα, αυτή την ενότητα πάνε να τη διασπασούν, να την εκμηδενίσουν οι ενέργειες του Βλαντά-Γούσια και η στάση του Ζαχαριάδη.

Και εγώ ήθελα, πολλά πράγματα έχουν ειπωθεί, εγώ όμως θα έλεγα στον Βλαντά και στον Γούσια. Σύντροφοι. Φυσικά, η όλη τους πλατφόρμα, την έχετε τώρα μπροστά σας, έχουν ειπωθεί κλπ. δεν έχει μπροστά της, δεν ξεκινάει από το συμφέρον του κόμματος. Ξεκινάει απ' την ανάποδη, απ' το συμφέρον το προσωπικό. Από τη φιλοδοξία, την αρχομανία, τον εγωισμό από τέτοια πολύ χαμηλά ελατήρια. Αλλά του 'βαζα ένα δίλημμα. Τι εντύπωση και τι επίδραση θα είχε στην Ελλάδα στην προσπάθειά μας να συνενώσουμε όλες τις δημοκρατικές δυνάμεις και να παλέψουμε για την αλλαγή εάν στην Ελλάδα πήγαινε η ημερήσια διάταξη, αυτή που πρότεινε ο Βλαντάς εδώ πέρα: συζήτηση των προδοσιών και λαθών των εκάστοτε καθοδηγήσεων στο κόμμα και φυσικά αυτό σήμαινε να μη μείνει τίποτε όρθιο, γιατί, γιατί προδοσίες, λάθη

κλπ. σημαίνει ο ένας ύποπτος, ο άλλος πράκτορας, ο άλλος ανίκανος, ο άλλος αυτό και τι ορθό θα έμενε και τι εντύπωση θα έδινε και τι επίδραση; Ότι αυτό το κόμμα αποτελείται από ανθρώπους που κάνουν προδοσίες που κάνουν τέτοια λάθη που ο ένας βρίζει τον έναν, ο άλλος βρίζει τον άλλον κλπ. και πώς εκεί θα βοηθούσε μ' αυτό το πράγμα να πάει μπροστά η δουλειά στην Ελλάδα; Κοινός νους, όταν αυτόν τον κοινό νου δεν τον συγχύζει το πείσμα και ο άκρατος εγωισμός.

Θέλω να απαντήσω και σε ένα άλλο. Ο Βλαντάς στο λόγο του μίλησε και για τον ΕΛΑΣ. Μίλησε με μια περιφρόνηση. Τον είπε ότι ήταν εγγλέζικος λόχος. Δεν υπάρχει μεγαλύτερη προσβολή για το μεγαλειώδικο εκείνο κίνημα της πρώτης κατοχής, τη δράση του ΕΛΑΣ, τον οποίο ΕΛΑΣ τραγουδούσε ολόκληρος ο ελληνικός λαός και εξακολουθεί να τον τραγουδάει, σύντροφε Βλαντά. Ούτε μπορεί να ξεχάσεις ότι ο ΕΛΑΣ με τη δράση του στην Ελλάδα κρατούσε 10 μεραρχίες γερμανικές και 3 βουλγαρικές, τις οποίες απασχολούσε εκεί πέρα και δεν τις χρησιμοποιούσαν ενάντια στη Σοβιετική Ένωση. Όταν μου λες λοιπόν εσύ ότι ήταν λόχος εγγλέζικος ο ΕΛΑΣ, μόνο διαστρεβλωτές, μόνο άνθρωποι που 'χουν πάθει τύφλωση στο σημείο που έχει πάθει ο Βλαντάς με τον αυτόν μπορούν να λένε τέτοια πράγματα εδώ μέσα.

Η εκδήλωση η φραξιονιστική αυτή του Βλαντά σύντροφοι, η αντιδιεθνιστική, που στρέφεται ενάντια στη διεθνή επιτροπή, ενάντια στο σοβιετικό κόμμα, αυτή η εκδήλωση παρουσιάστηκε και στο κόμμα –αλλά αυτή τη φορά με χειρότερη μορφή– στην περίοδο που το κόμμα έκανε πάλι ενάντια στους τροτσκιστές-λικβινταριστές. Εκείνοι τότε θέλαν να στρέψουν το κόμμα ενάντια στη Σοβιετική Ένωση, ενάντια στο διεθνισμό. Τσακίστηκαν τότε όλοι αυτοί και το κόμμα τράβηξε μπροστά και δω πρέπει να το πούμε και να το ομολογήσουμε ότι και σ' αυτή την περίοδο και σ' αυτή την περίπτωση η ενίσχυση, η βοήθεια από μέρους της Κομμουνιστικής Διεθνούς, έπαιξε αποφασιστικό ρόλο. Το κόμμα δεν μπορεί να τα ξεχάσει αυτά τα πράγματα, οσοδήποτε και αν θέλουν μερικοί άνθρωποι που έπαθαν...

Θέλω να πω και μερικά πράγματα για τον Ζαχαριάδη. Δε θα σταθώ πολύ σύντροφοι, δε θα σταθώ πολύ, ειπώθηκαν ένα σωρό. Δε θα πω για την πολιτική γραμμή για να αποδείξω ότι η πολιτική γραμμή που ακολουθούσε μέχρι τότε το κόμμα ήταν λαθεμένη, αλλοπρόσαλλη, σχεταριστική. Αυτό το έκανε η 6η Ολομέλεια με την εισήγηση του συντρόφου Ντεζ, με τις ομιλίες των συντρόφων και εδώ με ένα σωρό άλλους συντρόφους που πήραν και ξετίναξαν από θεωρητική άποψη, ορισμένες θέσεις της πολιτικής γραμμής. Δεν υπάρχει λόγος και ούτε χρόνος φυσικά, να επαναλαμβάνει κανένας τα ίδια. Εγώ θα πω την εντύπωση μου απ' τον Ζαχαριάδη.

Η χθεσινή ομιλία του Ζαχαριάδη σύντροφοι, δεν ήταν ομιλία ενός ανθρώ-

που που επί σειρά ετών ήταν επικεφαλής του κόμματος, τον αγάπησε το κόμμα, τον τραγούδησε το κόμμα και έδωσε την ψυχή του και τη ζωή του. Η χθεσινή στάση του φυσικά, αυτό φάνηκε κι απ' την 6η Ολομέλεια. Το ότι ο Ζαχαριάδης δεν ήρθε στην 6η Ολομέλεια. Αυτό έδειξε πραγματικά ότι ο Ζαχαριάδης ξέχασε αυτό το πράγμα. Ξέχασε την αγάπη που του είχε ο κόσμος. Ξέχασε το τραγούδι που του 'κανε ο κόσμος. Ξέχασε το κόμμα και νόμιζε ότι είχε το δικαίωμα σαν πολιτικός ηγέτης να παραιτηθεί χωρίς να έρθει στην 6η Ολομέλεια. Αν ο Ζαχαριάδης που τώρα ήρθε πίστευε ότι η πολιτική γραμμή του ήταν σωστή έπρεπε να 'ρθει και τότε για να την υπερασπίσει. Και να πείσει το κόμμα ότι άδικα τον κατηγορούν. Χθες δεν το 'κανε ο Ζαχαριάδης. Αλλά έκανε το άλλο όμως. Δε στάθηκε δηλαδή (...) αυτό που περίμενε η μάζα του κόμματος. Ο Ζαχαριάδης χθες στάθηκε στις παλιές του θέσεις. Και από τον τρόπο που μίλησε και από τα συμπεράσματα που έβγαλε, ο Ζαχαριάδης ούτε λίγο ούτε πολύ άφησε να εννοηθεί ότι η επίθεση που του γίνεται, η κριτική που του γίνεται δηλαδή είναι επίθεση, είναι σκευωρία. Είναι τεχνητή και η κρίση που έχει δημιουργηθεί και αυτό το πράγμα πάλι άφησε να εννοηθεί ότι είναι δουλειά του μπολσεβίκικου κόμματος. Το συνέδεσε με την Τασκέντη. Ο Ζαχαριάδης ίσως πιστεύει κι αυτός ότι όλο αυτό που έγινε στο κόμμα γιατί στην Τασκέντη πάνε να σκεπάσουν ορισμένα όργανα είτε συντρόφους σοβιετικούς ηγέτες. Δεν μπόρεσε να δει το βάθος αυτής της υπόθεσης. Και δεν μπορεί να υπάρχει μεγαλύτερη βρισιά για το Κομμουνιστικό Κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης όταν αυτό το πράγμα, αυτή τη σκευωρία που νομίζει ότι του έγινε δεν είναι αποτέλεσμα ορισμένων οργάνων, ανθρώπων που ήρθε σε αντίθεση στην Τασκέντη αλλά αυτή η βοήθεια και αυτή η επέμβαση είναι απόρροια της απόφασης της ΚΕ του ΚΚΣΕ, είναι απόφαση και είναι γραμμή του προεδρείου της ΚΕ του ΚΚΣΕ. Αντιπρόσωπος είναι ο σ. Κουούσινεν, παλιός μπολσεβίκος μέλος της ΚΕ που τον στέλνει όχι ο Σάακοφ είτε δεν ξέρω ποιος άλλος, αλλά τον στέλνει η ΚΕ του ΚΚΣΕ. Και είναι μεγάλη ασέβεια, είναι άσχημο πια του εαυτού μας, του εαυτού του δηλαδή του εαυτού όταν θέλει να εξηγήσει μια τόσο μεγάλη κρίση, ένα τόσο μεγάλο σάλο, μια τέτοια μεγάλη ανωμαλία που δημιουργήθηκε στο κόμμα από το ότι η ΚΕ του μπολσεβίκικου κόμματος είχε συμφέρον να σκεπάσει ορισμένους εκεί. Έκανε και ένα άλλο πράγμα ο Ζαχαριάδης. Έβαλε σταυρό στην πορεία του κόμματος. Είπε ότι μ' αυτά τα λάθη, μ' αυτή την καθοδήγηση το κόμμα δεν μπορεί να εφαρμόσει τις αποφάσεις του, δεν μπορεί να καθοδηγηθεί. Τι σημαίνει σύντροφοι αυτό; Αυτό σημαίνει ότι προβλέπει καταστροφές στο κόμμα ο Ζαχαριάδης. Αν πραγματικά ο Ζαχαριάδης στεκότανε στο ύψος των περιστάσεων δε θα έβαζε αυτόν το σταυρό. Θα έλεγε ότι έχουν αδυναμίες, έχει αδυναμίες το κόμμα, η καθοδήγηση του κόμματος. Έχει. Μπρος να βάλουμε όλοι μας στην υπηρεσία αυτού του Γραφείου,

αυτής της καθοδήγησης όλες μας τις δυνάμεις για να πάει μπροστά το κόμμα και όχι για να του βάλουμε σταυρό. Εδώ δείχνει πόσο έχασε ο Ζαχαριάδης πολιτικά. Και θα μπορούσα να του πω το Ζαχαριάδη. Και ποιος φταιει Ζαχαριάδη, το ότι τα σημερινά μέλη του Γραφείου κατά τη γνώμη σου και οι άλλοι που είναι εδώ πέρα και όλα τα στελέχη του κόμματος δεν είναι ικανά να οδηγήσουν το κόμμα; Ποιος φταιει γι' αυτό το πράγμα; Δεν το σκέφτηκες ότι φταις εσύ; Τόσα χρόνια καθοδηγητής στο κόμμα, ηγέτης στο κόμμα τι δημιουργήσες, πώς έφτιασες αυτό το κόμμα, πώς έφτιασες αυτά τα στελέχη ώστε να είναι ικανά σ' οποιαδήποτε περίπτωση αυτά τα στελέχη να κρατήσουν το τιμόνι του κόμματος και να το οδηγήσουν μπροστά; Δεν έκανες Ζαχαριάδη αυτό το πράγμα, και δεν το κατάλαβες αυτό το πράγμα και δεν αφήνεις τον εαυτό σου να τα δει ήρεμα έξω από πείσματα, εγωισμούς και δεν ξέρω γω τι άλλο, να βάλεις το συμφέρον του κόμματος πάνω απ' όλα. Μην ξεχνάς ότι δεν μπόρεσες να το κάνεις και το '31-'36. Μην ξεχνάς τι έγιναν οι συνεργάτες σου οι περισσότεροι στην περίοδο εκείνη Σκλάβαινας, Νεφελούδης κλπ. Τυρίμος. Τι έγιναν αυτοί οι στενοί σου συνεργάτες; Πού πήγαν; Και τι έδιναν στο κόμμα; Γιατί δε σε βοήθησε αυτό το πράγμα να το δεις; Τι είναι εκείνο που δε σε βοήθησε; Είναι εκείνο ακριβώς που διαπίστωσαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Γιατί εσύ συνταύτισες το κόμμα με τον Ζαχαριάδη. Αυτό είναι σύντροφοι. Έξω από τον Ζαχαριάδη δε βλέπει τίποτε. Και τώρα. Όχι Ζαχαριάδη δεν είναι έτσι, δεν είναι σωστή η άποψή σου, δεν το κάνει κανένας κομμουνιστής που καταλαβαίνει στοιχειώδους. Και τι άλλο δείχνει αυτό το πράγμα σύντροφοι. Δείχνει σ. ότι πραγματικά ο Ζαχαριάδης συνταυτίζει το πρόσωπό του με το κόμμα. Έξω απ' αυτόν κανένας άλλος. Στην καταστροφή θα πάμε. Το 'κανε και στην περίοδο '41-'45. Εκεί ο Ζαχαριάδης κόβει την ιστορία του κόμματος. Πάρτε σύντροφοι τα κομματικά ντοκουμέντα. Πάρτε ένα βιβλίο που έχει εκδοθεί. *Τα κομματικά ντοκουμέντα*. Ντοκουμέντα του ΚΚΕ εκεί σύντροφοι δε θα δείτε ντοκουμέντα της περιόδου '41-'45 όταν δεν ήταν αυτός. Έτσι αυθαίρετα, ασύδοτα, ανεξάρτητα απ' τη γνώμη που σχημάτισε μετά, φυσικά, απ' τη 12η Ολομέλεια και το 7ο Συνέδριο, για τα λάθη, για την εσφαλμένη γραμμή, για την οπορτουλιστική γραμμή, ανεξάρτητα απ' αυτό τα ντοκουμέντα δεν έχει κανένας το δικαίωμα να τα ξεγράφει. Να τα βάλει και άμα δεν είναι σωστά να τα μάθει όλος ο κόσμος να τα διαβάσει όλος ο κόσμος και να τα κριτικάρει αν δεν είναι σωστά. Αυτός είναι ο κομματικός τρόπος, όμως τα απέκρυψε. Τι έδειχνε αυτό; Και να κόψει την ιστορία του κόμματος και τη δράση του κόμματος που έγινε εν απουσία του Ζαχαριάδη. Τι δείχνει πάλι αυτό σύντροφοι. Και αυτό δείχνει ότι ο Ζαχαριάδης δεν τα 'βαζε αυτά. Έτσι στην περίοδο αυτή έγιναν σφάλματα, έγιναν λάθη σύντροφοι, ίσως και τραγικά λάθη που 'χαν συνέπειες. Είναι υπεύθυνοι εκείνοι που τα 'καναν, όλοι μας της πε-

ριόδου εκείνης, όμως πρέπει να βοηθήσουμε το κόμμα να δει τον πραγματικό χαρακτήρα των λαθών αυτών, να τα τοποθετήσει σωστά όλα αυτά τα πράγματα και να βγάλει διδάγματα για την παραπέρα δουλειά του. Για να μην ξαναγίνουν. Για να βοηθηθούν και εκείνοι οι σύντροφοι που καλόπιστα έκαναν τα λάθη αυτά. Δε δίστασε και φρόντισε ώστε όλη εκείνη η εποποιία της περιόδου 1941-45, όλο εκείνο το μεγάλο, το τεράστιο μαζικό κίνημα του ΕΑΜ, όλη τη δράση του ΕΛΑΣ, όλη εκείνη τη δημιουργία ενός μεγάλου μαζικού κόμματος φρόντισε να τη δώσει στη συνέχεια της επίδρασης που είχε η πολιτική γραμμή, η δουλειά του κόμματος το 1931-36 και το γράμμα του. Εδώ η καθοδήγηση έκανε οπορτουניσμό και σοσιαλδημοκρατισμό. Αν μπορεί αυτό να λέγεται μαρξιστική-λενινιστική εξήγηση και εκτίμηση των γεγονότων. Αν μπορεί με οπορτουνιστική γραμμή, με σοσιαλδημοκρατική γραμμή να δημιουργήσεις ένα τέτοιο τεράστιο κίνημα που αγκάλιασε ολόκληρη την Ελλάδα και να το οργανώσεις αυτό το κίνημα και να δημιουργήσεις ένα μεγάλο κόμμα απ' την ανυπαρξία κομματικής οργάνωσης, που δεν είχε, που ο Μεταξάς κατόρθωσε και μας διέλυσε το κόμμα, απ' αυτή την κατάσταση να δημιουργήσεις ένα κόμμα με 400 χιλιάδες μέλη, και ένα τέτοιο μαζικό κίνημα κι αυτό να 'ναι αυθόρμητο και η επίδραση της πολιτικής γραμμής.

Λοιπόν σύντροφοι, κείνο που χρειάζεται και που περίμενε ο κόσμος ήταν ο Ζαχαριάδης πιο ψύχραιμα να σταθεί εδώ για να βοηθήσει το κόμμα και αφού δεν το 'κανε κακό του κεφαλιού του. Δεν μπορώ παρά να πω και δυο λόγια για το ζήτημα του Μάκη. Δεν καταλαβαίνω πώς ο Ζαχαριάδης δεν μπορεί να δει αυτό το πράγμα και μάλιστα να το συγκρίνει και να το βάζει στην ίδια μοίρα, πως παλιότερα εμείς βάζαμε ανθρώπους μας στους εχθρούς, στην Ασφάλεια και τώρα δεν μπορεί να κάνω κι εγώ αυτό που έκανα; Σύγκριση μεταξύ ανόμοιων πραγμάτων. Αυτό δείχνει σύγχυση του Ζαχαριάδη. Εμείς έχουμε το δικαίωμα, έχουμε τέτοια υποχρέωση όταν μας είναι δυνατό να μπάζουμε δοκιμασμένους ανθρώπους, σίγουρους ανθρώπους κομμουνιστές όταν χρειάζεται μέσα στον εχθρό για να βλέπουμε και να μαθαίνουμε τι κάνει και τι σκέφτεται για μας, (τον διακόπτουν) να τους βάλουμε εμείς χωρίς να τους ξέρει αυτός. Για να τον δουλεύουμε και να μαθαίνουμε τι γίνεται. Δεν μπορεί όμως σ' έναν κομμουνιστή που τον στείλαμε στην Ελλάδα και τον έπιασε η Ασφάλεια και χωρίς ούτε να τον πιέσει καθόλου φαντάζομαι και όπως βγαίνει κι απ' αυτά που λέει, να πάει να γίνει όργανο της Ασφάλειας και όταν ήρθε εδώ να τον ξαναστείλουμε να δουλέψει στην Ασφάλεια. Τόσο κουτή τη φαντάζεστε την Ασφάλεια; Τόσο κουτή τη φαντάζεται αν νομίζει ότι μπορεί να δουλέψουμε κατά αυτόν τον τρόπο την Ασφάλεια. Και ποια εγγύηση έχεις ότι με τον Μάκη τον τέτοιο που έσπασε και έγινε όργανο της Ασφάλειας θα δουλέψει για λογαριασμό μας. Καμιά εγγύηση δεν έχεις.

Σύντροφοι τελειώνω. Εγώ ήθελα τελευταία να πω δυο λόγια. Το κόμμα μας σύντροφοι, πέρασε πολλές μπόρες και φουρτούνες, πάρα πολλές μπόρες. Πάντα στάθηκε στις διεθνιστικές θέσεις. Πάντα γαλουχήθηκε με την αγάπη προς τη Σοβιετική Ένωση και το ΚΚΣΕ. Από την ημέρα της ίδρυσής του από τα πρώτα του βήματα αυτή του την ιστορία, αυτή του τη δράση δεν μπορεί να την κλονίσει κανένας. Ήθελα να βεβαιώσω τους συντρόφους και της ΚΕ του ΚΚΣΕ και το σύντροφο Κισινέφσκι ότι μη φοβάστε καθόλου για το ΚΚΕ. Είναι στέρεο, έχει ιστορία, βασιζεται πραγματικά στις διεθνιστικές αρχές, στο μαρξισμό-λενινισμό. Σκαμπανεβάσματα μπορεί να είχε μα τα ξεπέρασε και θα ξεπεράσει και τούτη τη φουρτούνα που δεν μπορεί να το τραβήξει και να το βγάλει όξω από το σωστό δρόμο.

XXXXIII
σ. Μ. ΣΙΝΑΚΟΥ

Σύντροφοι.

Θα μιλήσω πάνω σε ειδικό θέμα της κατάστασης στην Ελλάδα, πάνω στο αγροτικό τομέα δουλειάς του κόμματός μας, πάνω στο αγροτικό μας κίνημα. Μα πριν περάσω σ' αυτό το θέμα θεωρώ χρέος μου κομματικό να επιδοκιμάσω ολόψυχα για άλλη μια φορά τις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ και της ΚΕΕ του κόμματός μας που πάρθηκαν με την άμεση βοήθεια των 6 αδελφών κομμάτων και να καταδικάσω και καταδικάζω κατηγορηματικά τις αντικομματικές απόψεις και πλατφόρμες των συντρόφων Ζαχαριάδη, Βλαντά και Γούσια. Δε θα περάσω αναλυτικά σ' αυτές, γιατί αυτό ειδικά το σημείο του πρώτου γράμματος που συζητούμε, το θεωρώ αρκετά φωτισμένο και γιατί θα πρέπει να δούμε πιο πολύ κυρίως την Ελλάδα και τη δουλειά μας στην Ελλάδα και όχι τον Ζαχαριάδη που ξέκοψε από την Ελλάδα. Άλλωστε πάρα πολύ συζητήσαμε για τον Ζαχαριάδη και για ολόκληρη την τριάδα και αν δε βγάλουμε διδάγματα απ' τα τόσα που τους ψάλλανε, θα πει ότι είναι ανεπίδεκτοι μαθήσεως και σωφρονισμού. Όμως θέλω να υπογραμμίσω μονάχα ένα από τα τελευταία αμαρτήματα της καθοδήγησης του Ζαχαριάδη. Το ζήτημα του χαφιέ Γουσόπουλου. Ο Ζαχαριάδης θέλοντας να δικαιολογήσει το τόσο άθλιο αυτό αμάρτημά τους, μαζί με τ' άλλα είπε πως και εκατό Γουσόπουλους αν μπορούσε να έχει θα τους χρησιμοποιούσε για το κόμμα και μάλιστα στην παράνομη δουλειά του κόμματος. Και έτσι θα έλυε μαζί με τ' άλλα και το πρόβλημα της μαζικοποίησης του κόμματος με μια πλατιά στρατολογία χαφιέδων

στο κόμμα. Θα μας έφτιαχνε ο Ζαχαριάδης θα μπορούσε, γιατί αυτό βγαίνει σα συμπέρασμα απ' την εξωφρενική αυτή γνώμη των εκατό γουσοπουλέων, θα μας έφτιαχνε ένα μαζικό, πολύ μαζικό κόμμα, όμως κόμμα χαφιεδικό. Κλείνω αυτό το ζήτημα και προχωρώ στο αγροτικό θέμα.

Σύντροφοι, ανασκοπώντας σε λίγες γραμμές την πορεία και εξέλιξη του αγροτικού μας κινήματος την τελευταία δεκαπενταετία θα πρέπει να το φωνάξουμε πως αποτελεί μια περίοδο γεμάτη από ηρωικές εξάρσεις αλλά και σκληρές καταδρομές για το λαό μας. Η αγροτιά πήρε ολόψυχα μέρος στους εθνικούς και δημοκρατικούς αγώνες του λαού, αγωνίστηκε με όλο το λαό για την εθνική λευτεριά και για μια δημοκρατική λύση των δικών της προβλημάτων. Και οι αγώνες της αγροτιάς και του λαού μας γενικά με τις τεράστιες θυσίες θα βρισκαν τη δικαίωσή τους και θα στεφανώνονταν από υπέροχες επιτυχίες και δόξες αν οι δυο καθοδηγήσεις του κόμματός μας στέκονταν αντάξιες του κόμματός μας και του λαού μας. Αν δεν έπεφταν σε τόσο βαριά σφάλματα, τα σύμφωνα του Λιβάνου, της Καζέρτας και της Βάρκιζας, απ' την κομματική μας ηγεσία στα χρόνια της κατοχής και τη σχεταριστική, αλλοπρόσασλη και τυχοδιωκτική πολιτική της μεταπολεμικής ηγεσίας του κόμματός μας.

Στη δεκάχρονη μεταπολεμική περίοδο που μας πέρασε, σύντροφοι, συντελούνταν σοβαρές κοινωνικές ζυμώσεις, κινήσεις και ανακατατάξεις και δημιουργούνταν συνθήκες για μια εθνική δημοκρατική πορεία και αλλαγή. Και όμως στην περίοδο αυτή η καθοδήγηση του κόμματός μας τον Ζαχαριάδη επικεφαλής, στάθηκε ο χειρότερος σαμποταριστής μιας ομαλής δημοκρατικής πορείας και εξέλιξης στη χώρα μας και που θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε για μια δημοκρατική πορεία και αλλαγή, πάνω στη βάση ενός πλατιού πατριωτικού δημοκρατικού μετώπου, με βασικό του πυρήνα το ΕΑΜ και με επικεφαλής το κόμμα μας και το Αγροτικό κόμμα, που συγκέντρωναν σ' αυτήν την περίοδο στη δύναμή τους συνολικά 700 χιλιάδες κομματικά μέλη. Δε θα σας μιλήσω για τα βαριά λάθη της πρώην καθοδήγησης σ' αυτήν την περίοδο, γιατί αυτά τονίστηκαν και υπογραμμίστηκαν στην 6η Πλατιά Ολομέλεια καθώς και τώρα πιο πολύ και ήμουν και είμαι απόλυτα σύμφωνος. Ωστόσο όμως θα υπογραμμίσω δυο τρία λάθη απ' αυτά που έχουν άμεση σχέση με το αγροτικό μας κίνημα και στην εφαρμογή της εργατοαγροτικής μας συμμαχίας, για να περάσω άμεσα κατόπιν στη σημερινή κατάσταση του αγροτικού κινήματος και στην κομματική μας σήμερα πολιτική πάνω σ' αυτό.

Ένα απ' τα πιο χαρακτηριστικά λάθη, αποτελεί η υποτίμηση και παραγνώριση του ρόλου της αγροτιάς και του αγροτικού κινήματος στην περίοδο του ένοπλου αγώνα, με την ουσιαστική διάλυση των οργανώσεων του ΑΚΕ στα 1948, με τη γενική επιστράτευση απ' το Γενικό Αρχηγείο του ΔΣΕ, όλων των μάχιμων δυνάμεων των οργανώσεων του ΑΚΕ. Συγκεκριμένα: Τον Απρίλη του

1948 με επείγουσα διαταγή του ΓΑ επιστρατεύτηκαν όλες οι μάχιμες δυνάμεις του ΑΚΕ από κομματικά στελέχη και οι οργανώσεις του ΑΚΕ αυτόματα έπαψαν να λειτουργούν και να δρουν σ' όλες τις περιοχές της Μακεδονίας, Θεσσαλίας, Θράκης κλπ. που δρούσαμε σαν ένοπλο κίνημα. Και γεννιέται το ερώτημα: χωρίς τις στοιχειώδεις βάσεις κομματικών στελεχών πώς θα μπορούσαν οι οργανώσεις του ΑΚΕ να οργανώσουν και να καθοδηγήσουν το κίνημα της αγροτιάς, στις κατεχόμενες και μισοελεγχόμενες περιοχές, που το κίνημα της αγροτιάς, όπως πιο πολύ της εργατικής τάξης στις πόλεις, αποτελούσε βασικό παράγοντα για τη διεξαγωγή του ένοπλου αγώνα; Και πώς πρώτ' απ' όλα θα μπορούσαν οι οργανώσεις του ΑΚΕ, χωρίς τα καθοδηγητικά κομματικά στελέχη τους, να βοηθήσουν το πρόβλημα των εφεδρειών του ΔΣΕ με τους μαχητές που θα βγάζαν απ' τα χωριά στο βουνό; Μ' αυτή τη διαταγή της γενικής επιστράτευσης όλων των μάχιμων δυνάμεων των οργανώσεων του ΑΚΕ το αγροτικό κίνημα έσβηνε μέσα στη φωτιά και τη λάβρα του ένοπλου αγώνα, και η εργατοαγροτική συμμαχία καταρρακωνόταν. Στο μυαλό του Ζαχαριάδη κυριαρχούσε η σοσιαλιστική επανάσταση και η δικτατορία του προλεταριάτου.

Σα δεύτερο θέλω να υπογραμμίσω την παραχάραξη και διαστρέβλωση του προγραμματικού προσανατολισμού που είχε χαράξει το κόμμα μας με την άμεση βοήθεια της ΚΔ απ' το 1934.

Μέσα στην πορεία του ένοπλου αγώνα και ύστερα από τον τερματισμό του, και μέσα σε συνθήκες που αύξανε η ξενική εξάρτηση της χώρας, η πρώτη καθοδήγηση με εμπνευστή και αυτοργό τον Ζαχαριάδη, πρόβαλε σοσιαλιστικές προγραμματικές επιδιώξεις που προσπερνούσαν τις σύγχρονες ελληνικές συνθήκες. Παρόλο που η ίδια η καθοδήγηση διαπίστωνε ότι το αγροτικό πρόβλημα παρέμεινε άλυτο και ότι μάλιστα διατηρούνταν έντονα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα στο χωριό, έφτανε να προβάλλει συνθήματα που ξεπερνούσαν και αυτή την εξέλιξη στις λαϊκοδημοκρατικές χώρες, κόντρα στις υποδείξεις του αδελφικού κόμματος της ΣΕ. Πρόβαλε τα συνθήματα για την εθνικοποίηση και την παλλαϊκή ιδιοκτησία της γης που μ' αυτά κλονίζονταν, τερπιλίζονταν αυτά τα ίδια τα βάθρα της εργατοαγροτικής συμμαχίας. Στο μυαλό του Ζαχαριάδη πετούσε η επαναστατική κατάσταση στην Ελλάδα και η σοσιαλιστική επανάσταση.

Ενα άλλο θέμα σύντροφοι. Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα. Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί αποτελούν σήμερα την πιο ισχυρή και μαζική οργανωμένη δύναμη της αγροτιάς. Αριθμούν 700 χιλιάδες μέλη και αποτελούν όργανα ενότητας των δυνάμεων της αγροτιάς και υπεράσπισης των συμφερόντων της. Ενώνουν πλατιά στρώματα στο χωριό ανεξάρτητα από πολιτικές πεποιθήσεις και συμμετέχουν ενεργά στους αγώνες της αγροτιάς απ' τον καιρό

που φκιάχτηκαν, πάνω από 40 χρόνια. Και φτάνει μονάχα να υπογραμμίσω το μαζικό, μαχητικό, αντιφορολογικό συλλαλητήριο της Θεσσαλονίκης τον Ιούλη του 1927, που οργανώθηκε απ' την Ομοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών Μακεδονίας και που είχε σαν αποτέλεσμα, μαζί και με τις άλλες αντιφορολογικές κινητοποιήσεις της αγροτιάς, να γκρεμίσει τη μεσαιωνική ληστρική φορολογία της δεκάτης. Και όμως το περιλαμβρο αυτό αγροτικό συνεταιριστικό μας κίνημα το εξετάζαμε και το αντιμετωπιζαμε με τον ίδιο σεχταριστικό φακό της πολιτικής της πρώην καθοδήγησης. Υποτιμούσαμε τους συνεταιρισμούς σαν όργανα πάλης της αγροτιάς, καθώς και την οικονομική δραστηριότητά τους με τις κοινωφελείς, προμηθευτικές, παραγωγικές, πιστωτικές και άλλες εργασίες τους που εξυπηρετούσαν πλατιά στρώματα του χωριού. Μεταφέρναμε δογματικά, μηχανικά το ρόλο των συνεταιρισμών από άλλες καπιταλιστικές χώρες και παραγνωρίζαμε ολότερα τις ιδιαίτερες δικές μας οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες. Παραβλέπαμε ιδιαίτερα τη μαζικότητα και την ανταγωνιστική δραστηριότητα που διέκρινε το δικό μας συνεταιριστικό κίνημα στη σαραντάχρονη ζωή του. Παρόλο που διαπισώναμε ότι οι συνεταιρισμοί πρωτοστατούν στους αγώνες της αγροτιάς, αντιπαραθέταμε στους συνεταιρισμούς τις επιτροπές αγώνα και παραγνωρίζαμε τη δυνατότητα ν' αναδειχτούν όργανα αγώνα του χωριού μέσα στα πλαίσια του συνεταιριστικού κινήματος. Δογματικά, μηχανικά εκφράζονταν ακόμα και στενές σεχταριστικές αντιλήψεις, πως οι συνεταιρισμοί σαν κεφαλαιοκρατικά ιδρύματα, αποτελούσαν αποκλειστικά εξαρτήματα του τραπεζιτικού κεφαλαίου και παραβλέπονταν έτσι αυθαίρετα η πλατιά λαϊκή τους βάση και η αγωνιστική τους δραστηριότητα στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της αγροτιάς.

Κυριαρχούσε επίσης μια στενή σεχταριστική αντίληψη παρόλες τις κοινωνικές και οικονομικοπολιτικές ζυμώσεις και ανακατατάξεις που διαπισωνότανε, στο ζήτημα της συνεργασίας των συνεταιριστικών δυνάμεων και ρευμάτων που εκδηλώνονταν, στο ζήτημα της συνεργασίας των συνεταιριστικών παραγόντων που ανήκαν σε διάφορες κοινωνικές παρατάξεις. Η στάση μας και η κριτική μας απέναντι στις συντηρητικές συνεταιριστικές δυνάμεις και παράγοντες έπαιρνε τη θέση της πιο άγριας και βάνουσης πολιτικής. Τα συνθήματα του αγροτοκάπηλου, του αγροτοφασίστα, του συνεταιριστοκάπηλου και του πράκτορα στην πολιτική μας βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή. Φτιάχναμε πορτρέτα των λεγόμενων αγροτοκάπηλων και τα δίναμε από το ραδιοφωνικό μας σταθμό και ασχολούμασταν με τη μελέτη της ιστορίας του αγροτοπατερισμού. Σε μένα τονίζω ανατέθηκε από το ΠΓ του ΑΚΕ το 1954 και 1955 να φτιάξω το πορτρέτο του προέδρου της ΚΥΔΕΠ Καραγιώργη, σήμερα βουλευτή του κόμματος Μπαλατζή στη Θεσσαλονίκη, σαν αγροτοκάπηλου και να επε-

ξεργαστώ άρθρο για το *Νέο Κόσμο*, για τις ρίζες του αγροτοπατερισμού στην Ελλάδα. Και τα δυο αυτά ντοκουμέντα τα επεξεργάστηκα. Ευτυχώς που την τελευταία στιγμή έφτασε η επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος στα κεφάλια ορισμένων υπεύθυνων και αναβλήθηκε η δημοσίευσή τους και η χρησιμοποίηση αυτών των ντοκουμέντων.

Πολλές φορές χαρακτηρίζαμε δημοκοπικές τις ενέργειες και διαμαρτυρίες των διοικήσεων της Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών και Ενώσεων Συνεταιρισμών, σε ζητήματα προστασίας της αγροτικής παραγωγής και οικονομικής ανασυγκρότησης κλπ. Η κριτική βέβαια επιβαλλόταν ενάντια στους συνεταιριστικούς παράγοντες που υποχωρούσαν στην πίεση της κυβέρνησης και των ξένων μονοπωλητών. Και πιο πολύ για κείνους που αποτελούσαν συνειδητά όργανά τους. Όμως θα πρέπει να κάνουμε διάκριση, και η κριτική μας να 'ναι κριτική ενότιας, και όχι κριτική και πολεμική διάσπασης, και αντί να προκαλεί διάσταση και διάσπαση, να βοηθάει στην προσέγγιση, τη συνεργασία και στην ενότητα των δημοκρατικών πατριωτικών δυνάμεων στο συνεταιριστικό μας κίνημα. Φωνάζαμε για την εξυγίανση των συνεταιριστικών οργανώσεων απ' τους αγροτοκάπηλους και εισπράκτορες της τράπεζας, μα με την πολεμική αυτή την εξυγίανση διασπούσαμε πιο πολύ τις συνεταιριστικές δυνάμεις. Βάζαμε τορπίλα, φουρνέλο στους αγώνες της αγροτιάς και ταυτόχρονα δεν πετυχαίναμε τη λεγόμενη εξυγίανση. Την εξυγίανση θα την πραγματοποιούσαμε μονάχα πάνω στη βάση της ενότητας και των αγώνων της αγροτιάς.

Προχωρώ πάνω στην κατάσταση της αγροτιάς. Με την αντιλαϊκή πολιτική της εθνικής υποτέλειας του Συναγερμού και της κυβέρνησης σήμερα του Καραμανλή, με το μονόπλευρο εξωτερικό προσανατολισμό και της αποικιοποίησης της οικονομίας που μας επιβάλλει το ΝΑΤΟ, δημιουργήθηκαν πλατιές κοινωνικές ανακατατάξεις στην ύπαιθρο. Η φτωχή αγροτιά εξαθλιώνεται και εν μέρει εκκληριζεται. Σημαντικά στρώματα της μεσαίας αγροτιάς φτωχαίνουν συνεχώς και τα εύπορα στρώματα του χωριού δοκιμάζουν τις συνέπειες απ' την αντιαγροτική πολιτική της κυβέρνησης και των ξένων. Η εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ τονίζει αρκετά σημεία για την κατάσταση της αγροτιάς. Θα 'θελα μονάχα να υπογραμμίσω τα εξής: ο ξενικός ανταγωνισμός σε βάρος των προϊόντων της αγροτιάς, στις ξένες αγορές και στο εσωτερικό οξύνεται. Το εισόδημα της αγροτιάς πέφτει συνεχώς, η αγροτική παραγωγή, ύστερα από μια στασιμότητα δυο τριών χρόνων, σημείωσε φέτος πτώση σε βασικούς κλάδους. Απ' την κατρακύλα αυτή που οδηγεί την αγροτική παραγωγή και όλη την εθνική οικονομία η κυβερνητική πολιτική, μπορεί να βγει η χώρα αν ακολουθήσει μια ανεξάρτητη εθνική πολιτική που θα ανακουφίσει την αγροτιά και όλο το λαό. Η Αίγυπτος, π.χ., που ακολουθεί μια τέτοια πολιτική, όχι μονάχα

περιφρουρεί την εθνική της ανεξαρτησία αλλά και αναπτύσσει την οικονομία της. Εξάγει φέτος στη ΣΕ βαμβάκι και άλλα προϊόντα αγροτικά αξίας 60 εκατομμυρίων δολαρίων, και παίρνει σ' αντάλλαγμα μηχανικό εξοπλισμό για την παραγωγή του. Τέτοιες δυνατότητες ξανοίγονται και για τη χώρα μας. Ένας δείκτης γι' αυτό είναι η τελευταία εμπορική συμφωνία που έκλεισε η χώρα μας με τη ΣΕ, που ανεβάζει το ύψος των ανταλλαγών σ' αυτή τη χρονιά σε δεκαεφτάμισι εκατομμύρια δολάρια, δηλ. σε ποσό τριπλάσιο απ' την προηγούμενη χρονιά. Και προβλέπει την εξαγωγή στη ΣΕ σημαντικών ποσοτήτων απ' τα απούλητα και δικά μας προϊόντα, όπως πεντέμισι με έξι χιλιάδες τόνους καπνά, δώδεκα με δεκαπέντε χιλιάδες τόνους εσπεριδοειδή, έντεκα χιλιάδες τόνους σταφίδα και σύκα καθώς και άλλα προϊόντα. Αν η κυβέρνηση αξιοποιούσε τις προτάσεις της ΣΕ και των ΛΔ, για βαθύτερη οικονομική συνεργασία, και δε δεσμευόταν απ' τις μονόπλευρες και ανισότιμες συμβάσεις για την προμήθεια αμερικάνικων βιομηχανικών προϊόντων, τότε ο όγκος των ανταλλαγών μας με τις ανατολικές χώρες θα 'ταν σημαντικά μεγαλύτερος, έτσι που τα εξαγώγιμα προϊόντα μας να απορροφηθούν και η γεωργία μας να εξοπλιστεί με σύγχρονα παραγωγικά μέσα και να αυξηθεί παραπέρα η γεωργική μας παραγωγή όπως και όλη η εθνική μας οικονομία.

Η αγροτιά αντιτάσσεται μαζί με όλο το λαό στην κυβερνητική πολιτική, που οδηγεί την εθνική οικονομία σε αδιέξοδο και σε μια καταστροφική κρίση, και παλεύει για την προστασία της αγροτικής παραγωγής απ' τον ξενικό ανταγωνισμό, την ντόπια κερδοσκοπία, και για όλα τα ζητήματά της, για μια ανεξάρτητη εθνική πολιτική. Χαρακτηριστικές εκδηλώσεις των αγώνων της αγροτιάς το τελευταίο διάστημα είναι οι κινητοποιήσεις από μαζικές συγκεντρώσεις και συλλαλητήρια των καπνοπαραγωγών του Αγρινίου, των ελαιοπαραγωγών στη Μυτιλήνη και την Κρήτη, των βαμβακοπαραγωγών της Βοιωτίας, των πατατοπαραγωγών της Θήβας, για την προστασία της σοδειάς τους από τον ξενικό ανταγωνισμό και τη ληστρική δράση των ντόπιων και ξένων μονοπωλίων και την επέκταση των ανταλλαγών με τις ανατολικές χώρες, για μια ειρηνική συνεργασία μαζί τους.

Σημαντικό, ιδιαίτερα, γεγονός στο αγροτικό κίνημα, στην τελευταία περίοδο αποτελεί το αγροτο-συνεταιριστικό Συνέδριο του περασμένου Νοέμβρη στην Αθήνα, με τη συμμετοχή σ' αυτό 2.500 αντιπροσώπων των συνεταιρισμών απ' όλες τις περιοχές της χώρας, που εξέφρασε σε πανελλαδική κλίμακα την ενότητα και τη θέληση των δυνάμεων της αγροτιάς στη διεκδίκηση των ζητημάτων της, και την ομόθυμη καταδίκη της κυβερνητικής, αντιαγροτικής πολιτικής.

Έχουμε επίσης μια σειρά άλλα τοπικά, κλαδικά και πανελλαδικά αγροτικά συνέδρια στην ίδια χρονιά. Όπως το πρώτο πανελλαδικό δασικό συνεταιρι-

στικό Συνέδριο της Καρδίτσας και άλλα. Ταυτόχρονα έχουμε γενικότερες ζυμώσεις και εκδηλώσεις της αγροτιάς, και την οργάνωση των επαγγελματικών της αγώνων, δίπλα στις συνεταιριστικές οργανώσεις, πάνω στη βάση ενός πανελλαδικού επαγγελματικού αγροτικού κινήματος. Συγκεκριμένα στις 11 Ιούλη του 1956 σε σύσκεψη στην Αθήνα αντιπροσώπων των αγροτικών συλλόγων της χώρας, για συζήτηση διαφόρων αγροτικών ζητημάτων, αποφασίστηκε η ίδρυση Γενικής Συνομοσπονδίας Αγροτών και ανατέθηκε στους προέδρους των αγροτικών συλλόγων Στερεάς και Αχαΐας για συνεννόηση με όλους τους αγροτικούς συλλόγους της χώρας και να συγκαλέσουν πανελλαδική αγροτική σύσκεψη, για την ίδρυση του ανώτερου αυτού συνομοσπονδιακού οργάνου της αγροτιάς.

Όλες αυτές οι ζυμώσεις, κινήσεις και κινητοποιήσεις της αγροτιάς, δείχνουν τις διαθέσεις της αγροτιάς για τον προσανατολισμό της για αποφασιστικότερους αγώνες, για μια εθνική δημοκρατική αλλαγή. Οι πατριωτικές κοινωνικές ζυμώσεις και ανακατατάξεις γενικότερα που συντελούνται στην ύπαιθρο, αντικαθρεφτίζονται και στις θέσεις που παίρνουν οι πολιτικοί εκπρόσωποι των διαφόρων στρωμάτων του χωριού και μια σειρά από ρεύματα που εκδηλώνονται μέσα στην πορεία του αγροτικού κινήματος. Εδώ δε με παίρνει η ώρα και σχολνώ με αυτό το κεφάλαιο.

Το αγροτικό κίνημα παίρνει μια σχετική ανάπτυξη, χωρίς όμως να έχει την έκταση και την ένταση που επιτρέπουν σήμερα οι αντικειμενικές συνθήκες. Γι' αυτό και μπορούμε να το κρίνουμε, όπως το κρίνει η εισήγηση, πως βρίσκεται σε μια σχετική καθυστέρηση. Αυτό δε σημαίνει καθόλου πως δεν έχει μια πορεία ανόδου το αγροτικό κίνημα στην τελευταία περίοδο. Όμως εδώ τώρα, μέσα στην πορεία αυτής της κατεύθυνσης, μέσα στην πορεία αυτού του αγροτικού κινήματος και όλων αυτών των ανακατατάξεων που γίνονται στην αγροτιά, πάνω σ' όλο αυτό το πρόβλημα γεννιέται το ερώτημα σύντροφοι, τι κάνουμε εμείς σαν κόμμα, μέσα σ' ένα χρόνο τώρα, ύστερα απ' την 6η Πλατιά Ολομέλεια, για την παραπέρα ανάπτυξη του αγροτικού κινήματος και για μια εθνική δημοκρατική αλλαγή πάνω στη βάση ενός πλατιού πατριωτικού δημοκρατικού μετώπου στο χωριό; Τι κάναμε εμείς σαν κόμμα για την ενοποίηση των δημοκρατικών πατριωτικών δυνάμεων στο χωριό; Εμφανιζόμαστε και δρούμε πουθενά σα μια πολιτική αγροτική δύναμη; Εκτός από μερικές σκόρπιες δυνάμεις, από ορισμένα αγροτικά στελέχη συνεταιριστές και γεωπόνους και από βουλευτές της ΕΔΑ, απαντώ, όχι. Ελάχιστη είναι η δικιά μας πολιτική συμβολή στο αγροτικό κίνημα. Και γιατί είμεθα σε καθυστέρηση; Γιατί ακριβώς το αγροτικό πρόβλημα, το αγροτικό κίνημα, δεν το πιάσαμε στα σοβαρά. Δεν ασχοληθήκαμε στο βαθμό που επιβάλλονταν απ' τα ίδια τα πράγματα απ' την ίδια ανάπτυξη του κινήματος. Γι' αυτό και βρισκόμαστε στην ουρά της προ-

ελαύνουσας πανελλαδικής αγροτικής φάλλαγας. Είμαστε οι βραδυπορούντες κι αν δεν κινηθούμε ενεργά, αποφασιστικά, θα κινδυνεύσουμε ν' αποκοπούμε από τη φάλαγγα. Γιατί στο κεφαλάρι της μεγάλης αυτής αγροτικής φάλαγγας αφήνουμε τους αγροτιστές, του αγροτικού κόμματος του Μπαλτατζή, και συναγερμικούς συνεταιριστικούς παράγοντες, σαν τον Ρούσο, πρόεδρο συνομοσπονδίας συνεταιρισμών και άλλους παρόμοιους. Και το πιο πιθανό αύριο για την καθοδήγηση της Γενικής Συνομοσπονδίας των αγροτών να εμφανιστούν και αυτού συναγερμικοί παράγοντες και αγροτιστές κι οι αγώνες της αγροτιάς ν' ακολουθήσουν μια ανασταλτική και διασπαστική πορεία και να διοχετευτούν όχι στο δρόμο της μαζικής αντίστασης και πάλης για τα αγροτικά προβλήματα και για τη δημοκρατική αλλαγή. Και να μερικά τέτοια σχετικά νούμερα. Έχουμε το αγροτικό συνεταιριστικό Συνέδριο, τον περασμένο Νοέμβρη, και το χαρακτηρίζουμε σαν ένα σημαντικό γεγονός στο αγροτικό μας κίνημα στη μεταπολεμική περίοδο. Γιατί το Συνέδριο αυτό ήταν ένα Συνέδριο μαζικό και εξέφραζε την ενότητα κι εξέλιξη της αγροτιάς στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων της. Εξέφραζε την ομόθυμη και έντονη αποδοκιμασία της αγροτικής συναγερμικής πολιτικής, όμως στο Συνέδριο αυτό ηγετικές δυνάμεις της ομοσπονδίας συνεταιρισμών και μερικών ενώσεων συνεταιρισμών μ' επικεφαλής τον Ρούσο, πρόεδρο της συνομοσπονδίας συνεταιρισμών, κι άλλους συντηρητικούς συνεταιριστές που δέχονται την κυβερνητική επιφροή και που ορισμένοι απ' αυτούς είναι ακόμα και δεμένοι με την αντιαγροτική κυβερνητική πολιτική, με τις δικές μας αδυναμίες στάθηκαν φρένο στην πορεία των εργασιών του Συνεδρίου και στέκονται και σήμερα φρένο στην εφαρμογή και αξιοποίηση των αποφάσεων του Συνεδρίου. Επιχείρησαν κόντρα στη θέληση της πλειοψηφίας των αντιπροσώπων του Συνεδρίου, να το μεταβάλλουν από Συνέδριο προβλημάτων και αγώνων της αγροτιάς σ' ένα Συνέδριο προγραμματισμού και ακαδημαϊκής συζήτησης. Και τελικά ματαιώσαν την εκλογή εκτελεστικού οργάνου του Συνεδρίου. Μιας εκτελεστικής επιτροπής του Συνεδρίου που θα κινητοποιούσε την αγροτιά άμεσα μετασυνεδριακά και επέβαλαν ν' ανατεθεί στη διοίκηση της συνομοσπονδίας συνεταιρισμών η εφαρμογή των αποφάσεων του Συνεδρίου. Μα το γεγονός ότι χρειάστηκαν δυο ολόκληροι μήνες για να υποβάλει η διοίκηση της συνομοσπονδίας συνεταιρισμών απλώς και μονάχα το ψήφισμα του Συνεδρίου στην κυβέρνηση, και το γεγονός ότι δεν ακούστηκε μέχρι σήμερα ακόμα καμιά μετασυνεδριακή κινητοποίηση της αγροτιάς, για τα ζητήματα του Συνεδρίου, δείχνει απ' τη μια τον ανασταλτικό και καιροσκοπικό ρόλο που έπαιξαν, που παίζουν οι συντηρητικές ηγετικές δυνάμεις του συνεταιριστικού κινήματος στη διεξαγωγή των αγώνων της αγροτιάς, κι απ' την άλλη τις τεράστιες δικές μας αδυναμίες στις συνεταιριστικές οργανώσεις. Κι αυτό γιατί δεν έχουμε οργανωμένη πολιτική

αγροτική δύναμη στο χωριό. Και γιατί η ΕΔΑ που θα μπορούσε ν' αναπληρώσει μέχρι ένα βαθμό αυτό το κενό, με το αγροτικό της τμήμα, από βουλευτές κι άλλα αγροτικά στελέχη, από έλλειψη δικιάς μας κομματικής καθοδήγησης δεν ανταποκρίθηκε. Χαρακτηριστικά σημάδια των αδυναμιών της ΕΔΑ και οπορτουριστικών ακόμα λαθών της είναι τούτα: Ενώ όλα τα κόμματα ανεξαιρέτα, με τους ίδιους τους αρχηγούς τους και πλατιές αντιπροσωπίες τους από ορισμένους άλλους παράγοντες, παρακολουθούσαν όλη τη διάρκεια των εργασιών του Συνεδρίου, η ΕΔΑ έλαμψε με την απουσία τόσο του αρχηγού της Πασαλιδή όσο και του υπαρχηγού της Σαράφη. Αντιπροσωπεύτηκε απ' το βουλευτή Τσιγάρα και μερικά άλλα στελέχη. Και την επαύριο του Συνεδρίου η Αυγή με κύριο άρθρο της έγραφε πως η διοίκηση της συνομοσπονδίας συνεταιρισμών έχει τη θέληση και το θάρρος να μην οροδησει προ ουδενός. Ενωώντας την εφαρμογή των αποφάσεων του Συνεδρίου. Και στο μεταξύ πέρασαν τρεις μήνες απ' το Συνέδριο και η διοίκηση της συνομοσπονδίας συνεταιρισμών δεν έφριξε τουφεκιά. Και ασφαλώς δεν θα ορρωδήσει προ ουδενός για να σταθεί φρένο στους αγώνες της αγροτιάς και για την αξιοποίηση των αποφάσεων του Συνεδρίου, εάν οι προοδευτικές συνεταιριστικές δυνάμεις δε θα ασκήσουν την πίεσή τους.

Ενα άλλο πιο χαρακτηριστικό. Το αγροτικό κόμμα του Μπαλατζή που ξεκίνησε το 1951-52 σαν αγροτική πολιτική ομαδούλα απ' την Ξάνθη της Θράκης με δυο-τρεις βουλευτές στη Βουλή, σήμερα εξελίχθηκε σ' ένα πανελλαδικό αγροτικό κόμμα που απειλεί με εξοστρακισμό κάθε δικιάς μας πολιτικής αγροτικής δύναμης στο χωριό. Συγκεκριμένα τον περασμένο Ιούνη συνήλθε στη Θεσ/νίκη η πρώτη πανελλαδική συνδιάσκεψη στελεχών του Κόμματος Αγροτών Εργαζομένων του Μπαλατζή. Ψηφίστηκε σ' αυτή η πολιτική γραμμή και το καταστατικό του κόμματος, καθώς και το ζήτημα της οργάνωσης αγροτικής νεολαίας και εκλέχτηκε το πρώτο Γενικό Συμβούλιο του κόμματος με αρχηγό τον Μπαλατζή και πρόεδρο του Γενικού Συμβουλίου του κόμματος τον παλιό παράγοντα του αγροτισμού στη Θεσσαλία, Αλέξανδρο Μέρο. Στη συνδιάσκεψη αυτή αντιπροσωπεύτηκαν όλες σχεδόν οι περιοχές της χώρας και είναι χαρακτηριστικό της έκτασης που παίρνει η πολιτική κίνηση του Μπαλατζή στο χωριό, και η συμμετοχή σ' αυτό το κόμμα δυναμικών παραγόντων του αγροτισμού και του συνεταιριστικού κινήματος σαν τον Μέρο και Μπαρμπούτη της Θεσσαλίας, Καραγκιόζη και Τανούλα στη Μακεδονία, Μπακάλμπαση και Γουδεληή στη Θράκη, Κωστοπάνο και Νταή στην Ήπειρο, Κάραμπελα και Καλοπόδη στην Πελοπόννησο, Τριανταφύλλου Στερεάς και Βαρούχα Κρήτης και άλλους. Το γεγονός δε ακόμα που σε πρόταση που κάνουν τελευταία τα δημοκρατικά κόμματα του Κέντρου στο Αγροτικό Κόμμα του Μπαλατζή για προσχώρησή του στην κίνηση της πολιτικής ενοποίησής τους

και η κατηγορηματική απόκρουση αυτής της πρότασης δείχνει τη δυναμικότητα αυτού του κόμματος και τις πολιτικές προοπτικές κι επιδιώξεις του. Κι εμείς που στα 1945 είχαμε ένα Αγροτικό Κόμμα 400 χιλιάδων κομματικών μελών, σήμερα δεν έχουμε παρά μερικά υπολείμματα αυτού του μαζικού κόμματος. Και για όλα αυτά βέβαια την κύρια ευθύνη τη φέρνει η παλιά καθοδήγηση του Ζαχαριάδη με τη σεχταριστική και αλλοπρόσαλλη πολιτική της. Όμως τι φτιάχνουμε εμείς αυτόν τον καιρό που το κόμμα μας έδωσε τον Ζαχαριάδη με όλη την αμαρτωλή πολιτική του; Να τι φτιάχνουμε τώρα, σύντροφοι, εμείς. Το ΠΓ του ΑΚΕ από τον Απρίλη του 1956 έθεσε στο Γραφείο της ΚΕ ζήτημα κοινής σύσκεψης και συζήτησης για το αγροτικό μας πρόβλημα. Και στο μεταξύ πέρασαν επτά μήνες για να κληθεί αυτή η κοινή σύσκεψη των δυο κομμάτων στις 28 Οκτώβρη κι άλλοι δυο μήνες πέρασαν κατόπιν για ν' απαντήσει το Γραφείο της ΚΕ στο ΠΓ του ΑΚΕ, πάνω στα συμπεράσματα της κοινής σύσκεψης που επεξεργάστηκε το ΠΓ του ΑΚΕ και για να κληθεί κατόπιν κοινή σύσκεψη αντιπροσωπιών των δυο κομμάτων για να χαραχτεί τελικά η γραμμή πάνω στο πρόβλημα της πολιτικής ενότητας των αγροτικών δυνάμεων και να περάσει σ' εφαρμογή.

Σε επανειλημμένα γράμματα δικά μου (5-6 τον αριθμό) προς το Γραφείο της ΚΕ σ' όλο αυτό το διάστημα, που εξέθετα μ' αυτά γνώμες και προτάσεις μου θέλοντας να δώσω τη βοήθειά μου, υπογράμμιζα τον άμεσο κίνδυνο ν' απομονωθούμε στο χωριό με την ανάπτυξη που παίρνουν οι πολιτικές δυνάμεις ιδιαίτερα του Αγροτικού Κόμματος του Μπαλτατζή. Το Γραφείο της ΚΕ σιωπούσε, για να μου απαντήσει τελικά, στις 30 του Νοέμβρη με γράμμα του, αναγνωρίζοντας τις ευθύνες του για την καθυστέρηση της προώθησης στην Ελλάδα της δουλειάς του που έχει σχέση με το αγροτικό κίνημα. Την καθυστέρηση αυτή στο Αγροτικό την παραδέχτηκε βέβαια το Γραφείο και στην εισηγήσή του σήμερα. Όμως είμαστε τόσο πολύ τακτοποιημένοι με την αυτοκριτική μας όταν αδρανούμε και απραγούμε μπροστά σε τόσο επείγοντα και ζωτικά καθήκοντα του κινήματος.

Το Γραφείο της ΚΕ καθυστέρησε σοβαρά γενικότερα απέναντι στο λαϊκό μας κίνημα στην Ελλάδα. Και καθυστέρησε τόσο σοβαρά γιατί δεν μπόρεσε να λύσει ένα βασικό οργανωτικό ζήτημα. Δεν μπόρεσε να δώσει μια ζωντανή καθοδήγηση κομματική έστω και με ελάχιστες δυνάμεις. Ακόμα και γιατί δε ζήτησε και τη βοήθεια τη δικιά μας, των μελών της ΚΕ και της ΚΕΕ πάνω στα προβλήματα αυτά, γενικότερα του λαϊκού κινήματος. Είναι γεγονός, σύντροφοι, και θέλω σ' αυτό το σημείο να κάνω μια ορισμένη κριτική γιατί εκδηλώθηκε μια τέτοια επιθυμία ιδιαίτερα από το σύντροφο και φίλο μου Γκρόζο, δηλώθηκε πως θα 'θελε ν' ακούσει και κριτική απ' τους συντρόφους, που δεν την άκουσε στο βαθμό που έπρεπε να την ακούσει το Γραφείο. Σωστή η επιθυμία

του, λοιπόν εγώ κάνω μέχρι ένα βαθμό την κριτική που θέλω για να κάνω πάνω στη δουλειά του Γραφείου, κι αυτό ακριβώς κάνω προσπάθεια τώρα να φτιάσω.

Το καθήκον μας τώρα άμεσα γι' αυτό το ζήτημα του αγροτικού κινήματος και γενικότερα του λαϊκού κινήματος θα πρέπει σε στενή συνεργασία και βοήθεια που θα πρέπει να πάρει το Γραφείο από όλα τα μέλη της ΚΕ ακόμα και από τα μέλη της ΚΕΕ να προχωρήσει αποφασιστικά και θαρραλέα και με γοργό και γρήγορο ρυθμό προς την Ελλάδα.

Ξαναγυρνώ τώρα για λίγο πάλι στο αγροτικό κίνημα. Θέλω να τονίσω τούτο το πράγμα. Ποια είναι τώρα τα καθήκοντα που μπαίνουν μπροστά μας για την αντιμετώπιση του αγροτικού κινήματος πάνω στη βάση ενός αγροτικού κόμματος. Το άμεσο καθήκον της καθοδήγησης και με τη δικιά μας τη βοήθεια και σε στενή συνεργασία που θα πρέπει να έχει στο κεφάλαιο αυτό με την καθοδήγηση του αγροτικού κόμματος θα πρέπει να προχωρήσουμε για την ενοποίηση όλων των δημοκρατικών πατριωτικών δυνάμεων στο χωριό πάνω στη βάση ενός δημοκρατικού αγροτικού κόμματος. Και μέσα στην πορεία αφού αναπτύξουμε και δημιουργήσουμε αυτή την πολιτική κίνηση και το αγροτικό κόμμα το νόμιμο θα μπορούσαμε τότε ν' απευθυνθούμε και στο Αγροτικό Κόμμα του Μπαλτατζή και να ζητήσουμε τη συνεργασία του και στη βάση ενός προγράμματος δημοκρατικής αλλαγής να δημιουργήσουμε μαζί του το πατριωτικό δημοκρατικό μέτωπο στο χωριό. Και μέσα στην πορεία να δημιουργούσαμε ευνοϊκότερους όρους θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε και σε μια πολιτική ενότητα μαζί με το κόμμα το Αγροτικό του Μπαλτατζή. Βέβαια και σήμερα όπως τονίζεται και στην έκθεση του σ. Πορφυρογέννη, και σε μια άλλη έκθεση, έγιναν ορισμένες προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση, για την ενότητά μας με τον Μπαλτατζή, όμως σήμερα τα πράγματα δεν είναι στο βαθμό που χρειάζεται ώριμα. Ο Μπαλτατζής προχωρεί ραγδαία, δημιουργεί ένα κόμμα πανελλαδικό σοβαρό δυναμικό και που μονάχα κάτω από δικές μας ισχυρές δυνάμεις πολιτικές τις οποίες θα μπορούσαμε να συγκροτήσουμε, θα μπορούσαμε τότες να υποχρεώσουμε τον Μπαλτατζή να δεχτεί αυτή τη συνεργασία μας για να τραβήξουμε στην πραγματοποίηση της ενότητας των αγροτικών δυνάμεων στο χωριό. Μ' αυτό το καθήκον θα πρέπει να φύγουμε απ' την Ολομέλειά μας κι ας το έχει υπόψη της η καθοδήγηση της ΚΕ και όσοι σύντροφοι δουλεύουν ιδιαίτερα στο αγροτικό και πρώτα απ' όλα σε στενή συνεργασία την οποία θα πρέπει ν' αποκαταστήσει με την καθοδήγηση, το ΠΓ του ΑΚΕ, να προχωρήσουμε μπροστά, για να πραγματοποιήσουμε και ν' ανταποκριθούμε στις ανάγκες ανάπτυξης του αγροτικού κινήματος.

XXXIV
σ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΗ

Σύντροφοι.

Με την εκτίμηση της κατάστασης στην Ελλάδα άλλο τόσο και στο κόμμα, είμαι σύμφωνος. Σωστά κατά τη γνώμη μου, σύντροφοι, η Ολομέλειά μας συγκεντρώνει την προσοχή της στα προβλήματα του κινήματός μας στη Ελλάδα, για τη συσπείρωση και συγκέντρωση όλων των πατριωτικών δημοκρατικών δυνάμεων για την αλλαγή, βοηθώντας μ' αυτόν τον τρόπο να πραγματοποιηθεί προς την κατεύθυνση αυτή ένα από τα βασικά καθήκοντα που έβαλε η 6η Ολομέλεια του κόμματός μας. Επίσης να διαφυλάξει και στερεώσει την ενότητα και μονολιθικότητα του κόμματος που αποτελεί παράγοντα της ισχύος και της δύναμης αυτού, στην παραπέρα δράση, για την πραγματοποίηση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, και τρίτο να εξετάσει την όλη φραξιοπιστική, αντικομματική δουλειά των συντρόφων Ζαχαριάδη, Βλαντά και Γούσια, να βγάλει τ' απαραίτητα συμπεράσματα και να προχωρήσει αποφασιστικά στη λήψη μέτρων ενάντια σ' αυτούς, που γίνονται εμπόδιο στην εκκλήρωση της αποστολής του κόμματος.

Σήμερα, τέταρτη μέρα της Ολομελείας μας, διαπιστώνεται ότι κυριαρχεί εδώ μέσα στην αίθουσα ένα ρωμαλέο πνεύμα επαναστατικής κριτικής και αυτοκριτικής μ' εξαίρεση την τριάδα, ένα πνεύμα αποκάλυψης ως τον πάτο των λαθών που έκανε η ηγεσία του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, και τις καταστροφικές συνέπειες για το επαναστατικό μας κίνημα.

Η σωστή αξιολόγηση των συμπερασμάτων από όλη τη δουλειά μας, είμαι βέβαιος ότι θ' αποτελέσει θετικό παράγοντα για την παραπέρα κομματική και πολιτική μας δράση.

Δυο λόγια, σύντροφοι, για την κατάσταση στην Ελλάδα και τι χρειάζεται ακόμα, κατά τη γνώμη μου, να προσέξουμε. Σήμερα πιστεύουμε περισσότερο από κάθε άλλη φορά ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες για να πραγματοποιήσουμε στον τόπο μας τη δημοκρατική αλλαγή. Υπάρχουν σημαντικές δυνάμεις για την πραγματοποίηση του εθνικού αυτού αιτήματος. Και οι δυνάμεις αυτές είναι ο ίδιος ο λαός μας. Τι λείπει όμως και δεν προχωρήσαμε τόσο πολύ, ενώ δυνατότητες υπάρχουν; Κατά τη γνώμη μου, μαζί μ' ορισμένους άλλους υποκειμενικούς είτε αντικειμενικούς παράγοντες η ενότητα και σύμπραξη των πατριωτικών δυνάμεων. Αυτό που είπε στην εισήγησή του ο πρόεδρος της ΕΔΑ Πασσαλίδης, στην τελευταία συνεδρίαση του ΓΣ της ΕΔΑ, ότι τα κόμματα του Κέντρου ασκούν πολλές φορές μια οξυτάτη πολεμική κατά της κυβέρνησης Καραμανλή, που όμως περισσότερο είναι φραστική και λιγότερο σε έμπρακτη αντιπολίτευση, είναι σωστό. Και γιατί συμβαίνει αυτό; Για-

τι πάνω σε σοβαρά εθνικά ζητήματα, λείπουν οι προγραμματικές τους θέσεις. Έτσι τελικά πνίγονται οι φωνασκίες τους γιατί δεν έχουν να προτάξουν τίποτα το εθνικό το δικό τους, και παρατείνει την επιβίωσή του πολιτικά ο Καραμανλής. Π.χ., δεν έχουν ξεκαθαρισμένη θέση πάνω στο Κυπριακό, τα κόμματα του Κέντρου, πάνω στο αίτημα ειρηνική εξωτερική πολιτική, νομίζω δεν έχουν ξεκαθαρίσει τι θέλουν, δεν ξεκαθάρισαν με συγκεκριμένες θέσεις τη στάση τους στο πρόβλημα της ειρήνης, ή στο πρόβλημα της εσωτερικής τάξης και ομαλότητας της χώρας, και της δημοκρατικοποίησης του καθεστώτος. Αυτό νομίζω λείπει. Κι εφόσον οι πλατιές πατριωτικές δημοκρατικές δυνάμεις με επικεφαλής τα διάφορα δημοκρατικά κόμματα και οργανώσεις δεν τραβούν αποφασιστικά για κοινές προγραμματικές θέσεις, οι ρυθμοί μας για δημοκρατική αλλαγή θα είναι, κατά τη γνώμη μου, λίγο βραδείς. Δημοκρατική κριτική, φυσικά, και καταγγελίες των δημοκρατικών κομμάτων για... ορισμένες τελευταίες εκδηλώσεις, που δεν εξυπηρετούν τα συμφέροντα του ελληνικού λαού, έχουμε υποχρέωση σαν κόμμα να κάνουμε. Την τέτοια έλλειψη και καθυστέρηση το κόμμα μας πρέπει να την επισημάνει, και να βοηθήσει στο συντονισμό της τέτοιας κοινής πατριωτικής δράσης και πάλης όλων των κομμάτων ενάντια στον Καραμανλή και για την εξυπηρέτηση των εθνικών συμφερόντων του λαού και του τόπου.

Παρουσιάζονται δυσκολίες σ' ένα τέτοιο συντονισμό δράσης. Υπάρχουν πολιτικοί ηγέτες κλπ. που αμφιβάλλουν για την ελικρίνεια των πολιτικών μας επιδιώξεων σήμερα, και τούτο, φυσικά, δεν είναι άσχετο με την όλη σεχταριστική πολιτική του Ζαχαριάδη, της πρώην καθοδήγησης με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, που άφησε την κληρονομιά της δυσπιστίας, των συγχύσεων, να μη μας πιστεύουν και να αμφιβάλλουν για την πατριωτική μας ελικρίνεια. Όμως χρειάζεται να τους πείσουμε, λέγοντάς τους τίμια και παστρικά ότι μοναδική μας κομματική φιλοδοξία είναι να δουλέψουμε και πετύχουμε στον τόπο μας μια εθνική δημοκρατική αλλαγή, για να οδηγήσουμε τη χώρα μας στον εχθρικό δρόμο που θα τη φέρει στη δημοκρατική ανάπτυξη.

Προς την κατεύθυνση αυτή πολύ θα βοηθήσει η προγραμματική μας διακήρυξη, του κόμματός μας, που τα αιτήματά μας είναι καθαρά και γιατί εκφράζουν τον πόθο των εκατομμυρίων του λαού μας σήμερα.

Δυο λόγια θα πω, σύντροφοι, για την αμνηστία. Η εισήγηση, φυσικά, το έχει πιάσει πολύ. Όμως πρέπει να κινηθούμε πιο δραστήρια και αποφασιστικά σαν κόμμα, για να σώσουμε τους εξόριστους και φυλακισμένους που αργοπεθαίνουν. Έχω υπόψη μου ορισμένους, σύντροφοι, που είναι από τις 28 του Μάρτη του 1945 στη φυλακή, όπως τον Σωτήρη τον Μπαρμπουνάκη, Μπουκουβάλα κλπ. από τη Θεσσαλία. Αυτοί τότε ακόμα είχαν δυο τρεις αρρώστιες. Σήμερα έχουν δέκα ως δώδεκα, από γράμματα που παίρνουμε απ' αυτούς 10

έως δώδεκα αρρώστιες. Πρέπει να τους σώσουμε. Πρέπει να κινητοποιηθεί όχι μόνο η Ελλάδα, αλλά κι όλος ο δημοκρατικός κόσμος του εξωτερικού, που μας συμπαθεί, πρέπει να προωθήσουμε το ζήτημα αυτό που πρέπει, φυσικά, να φτάσει μέχρι τον ΟΗΕ. Το Γραφείο μας μελετήσει τρόπους προώθησης του ζητήματος αυτού, για να πετύχουμε την απελευθέρωση των ηρώων μας δεσμωτών.

Για τον επαναπατρισμό των πολιτικών προσφύγων. Είναι επίσης ένα ζήτημα, σύντροφοι, που πρέπει ν' αρχίσουμε από τώρα πιο έντονα να το προβάλλουμε. Συμφέρον μας είναι από κάθε πλευρά, όσος κόσμος περισσότερος πηγαίνει κάτω στην Ελλάδα, τόσο και το κίνημά μας θα ωφεληθεί. Εδώ και 20 μέρες έτυχε ν' ακούσω μια συζήτηση που γινόταν στη Σόφια από έναν κοινωνικό, οικονομικό παράγοντα με άλλους δυο παλιούς Έλληνες που ζουν στη Βουλγαρία. Άκουσα αυτή τη στιχομυθία μεταξύ τους: Ότι αυτοί οι πρόσφυγες που ήρθαν από το εξωτερικό έτυχαν καλής μεταχείρισης, εμείς οι Έλληνες είμαστε μεγαλόψυχοι. Δεν τους κάναμε κανένα κακό. Είμαστε άνθρωποι που θέλουμε να ξεχάσουμε το παρελθόν. Το πνεύμα της συμφιλίωσης υπάρχει. Είχα και γω το μονάκριβο παιδί που σκοτώθηκε στο Γράμμο –όχι σαν αντάρτη, φυσικά, από την πλευρά του μοναρχοφασιστικού στρατού– όμως τι φταίνε αυτά τα παιδιά ή οι πρόσφυγες; Πρέπει να δούμε το κακό στους τρανούς τους δικούς μας και στους τρανούς του κόμματος, του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας.

Σύντροφοι, για το ζήτημα του επαναπατρισμού, επίσης θέλω να σας πω κάτι που ειπώθηκε από την αντιπροσωπία με επικεφαλής τον Σαπουνάκη, που επισκέφτηκε τις χώρες των ΛΔ. Πέρασε και από τη Σόφια, επισκέφτηκε το Σύλλογο το δικό μας εκεί, των Ελλήνων προσφύγων απ' την Ελλάδα στη Βουλγαρία, ήταν να καθίσουν μαζί τους μισή ώρα και ν' ακούσουν τέλος πάντων την πρόοδό μας κλπ. πώς πάμε εδώ, και από μισή ώρα συγκινήθηκαν, τους άρεσε η συζήτηση τόσο πολύ που κρατήσανε περίπου δυο ώρες παράτι επανειλημμένα ο πρεσβευτής της Ελλάδας στη Σόφια, έστειλε το σοφέρ για να τους πει ότι σας περιμένουμε (τους ετοιμάζανε δείπνο). Στη συζήτηση αυτή που παραβρέθηκαν πολλοί σύντροφοι, δικοί μας απ' τα εργοστάσια, απ' τα πανεπιστήμια, απ' την κομματική σχολή κλπ. πιο πολύ, φυσικά, εκείνο το ζήτημα το ζωτικό που απασχολούσε τους δικούς μας ήταν το ζήτημα του επαναπατρισμού. Εγώ δεν πήρα μέρος σ' αυτή γιατί δε χρειαζόταν, όμως, ένας σόματος, σύντροφος, ο Ναλμπάντης, που τον ξέρετε πολλοί, που παραβρισκόταν εκεί μου έκανε μια έκθεση, θα σας διαβάσω λίγα πράγματα, και ξέρετε ότι αυτός έχει την ικανότητα εκείνο που ακούει να το δίνει όλο. Τα 'γραψε ακριβώς όπως ειπώθηκαν από το στόμα του Σαπουνάκη. «Η συζήτηση γρήγορα, λέει, μεταφέρθηκε στα ζητήματα της Ελλάδας. Και καταρχήν

στο ζήτημα της δικιάς μας επιστροφής. Σχετικά μ' αυτό διαδοχικά απαντούσαν και οι τρεις ξένοι λέγοντας ότι πραγματικά η υπόθεση τράβηξε πολύ, ότι το ζήτημα αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Τόνισαν τις προσπάθειες που έκανε η ΕΔΑ, κι είπαν ότι σα γυρίσουν θα βάλουν το ζήτημα αυτό πιο έντονα. Ο Σαπουνάκης είπε σ' ένα σημείο. Ότι πρέπει να μην ξεχνάμε ότι το όλο ζήτημα παρουσιάζει πολλές ιδιομορφίες κι όταν υπάρχουν διαφορετικές περιπτώσεις. Εδώ επέμβηκε ο Ευαγγελίδης λέγοντας ότι δε συμφωνεί και το όλο ζήτημα είναι ζήτημα γενικής αμνηστίας και δεν πρέπει να ξεχωρίζουμε τους πρόσφυγες σε κατηγορίες, σύμφωνα με το βαθμό των ευθυνών τους. Ο Σαπουνάκης είπε ότι δεν εννοούσε τέτοιο ζήτημα. Μα ήθελε να πει ότι όσο το πρόβλημα της γενικής αμνηστίας αναβάλλεται, το ζήτημα της επιστροφής των προσφύγων πρέπει να λυθεί σταδιακά. Π.χ., έχουμε πολλές περιπτώσεις γέρων, που θέλουν να πάνε στην Ελλάδα απλώς για να πεθάνουν στον τόπο τους. Πάνω στο ζήτημα αυτό ο Ευαγγελίδης είπε: Βρε παιδιά, αυτό δεν το καταλαβαίνω και τόσο καλά. Ξέρω ότι το να ζητάτε να πάτε στην Ελλάδα σ' αυτό δε σας οδηγούν τίποτα υλικές στεναχώριες, μα ο πόθος να γυρίσετε στην πατρίδα και να βοηθήσετε στο έργο για μια πρόοδο της Ελλάδας προς τη δημοκρατία. Ξέρετε όμως με τις συνθήκες σήμερα που επικρατούν τι σας περιμένει; Μπας κι έχετε τη γνώμη ότι χιλιάδες σπουδαστές και φοιτητές που έχετε θα μπορέσουν να τακτοποιηθούν στην Ελλάδα; Ή μήπως όλοι οι άλλοι που λίγο πολύ έχετε τακτοποιηθεί οικονομικά στις ΛΔ θα μπορέσετε να βρείτε δουλειές; Όλα καλά, καταλαβαίνω αυτόν τον πόθο σας, και ξέρω καλά πού στηρίζεται, μα νομιζω ότι το πρόβλημα αυτό θα λυθεί καλύτερα κάτω από ορισμένες συνθήκες. Το ζήτημα όμως αυτό είναι δικό σας ζήτημα και μεις δεν έχουμε παρά να εντεινουμε την πάλη για τη λύση του. Ο Σαπουνάκης στο τέλος είπε: Ότι. Ή μάλλον ρώτησε τι ενέργειες κάνουμε προς την κατεύθυνση αυτή. Κι έβαλε ζήτημα να πηγαίνουμε μαζικά οι πρόσφυγες στις πρεσβείες και να καταθέτουν ομαδικές δηλώσεις ότι θέλουμε να πάμε κάτω στην Ελλάδα. «Φυσικά, λέει, τη γνώμη μου λέω στο ζήτημα αυτό αλλά η πίεση αυτή η μαζική θα έχει να πούμε τον αντίκτυπό της. Απ' όλη τη συζήτηση φάνηκε ότι οι ξένοι ήταν γνώστες της κατάστασης στις ΛΔ κι αυτές τις γνώμες τους στο τέλος τις συνόψισαν ως εξής: Οι χώρες αυτές παρά τις δυσκολίες τραβάνε μπροστά, και οι προοπτικές τους είναι πολύ καλές. Η Ελλάδα όμως μένει πίσω. Και το πρόβλημα που απασχολεί όλους τους προοδευτικούς Έλληνες, είναι πώς θα μπορέσουμε να βγάλουμε απ' τη μέση όλα εκείνα τα εμπόδια που φρενάρουν αυτή την ανάπτυξη.»

Αυτά, σύντροφοι, είχα να πω εγώ, για την κατάσταση στην Ελλάδα. Σχετικά με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Δεν έχω καμιά διάθεση να επαναλάβω αυτά που ειπώθηκαν στην 6η Ολομέλεια τότε για την όλη σχεταρι-

στική πολιτική που εφάρμοζε η πρώτη καθοδήγηση του κόμματος μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, και που μας οδήγησε στην ήττα της δεύτερης φάσης του ένοπλου αγώνα. Είτε στο φρενάρισμα της δημιουργίας του πατριωτικού μετώπου στην Ελλάδα εξαιτίας της τέτοιας ακριβώς αεχταριστικής πολιτικής κλπ., σοσιαλιστική επανάσταση κλπ. ή την ανώμαλη εσωκομματική ζωή που δημιούργησε, και την αστοργία, αφροντισιά για τα στελέχη που δουλεύουν κάτω στην Ελλάδα παράνομα. Αυτά ειπώθηκαν και γράφτηκαν. Κατέβηκαν κάτω στη βάση, τα 'μαθαν οι σύντροφοι, Έλληνες κομμουνιστές κι ολόκληρος ο ελληνικός λαός.

Επειδή όμως στην Ολομέλεια τούτη παίρνει μέρος κι ο Ζαχαριάδης θέλω ζωντανά να του μεταφέρω τη φωνή και διαμαρτυρία των κομματικών μελών μας από τη Βουλγαρία. Εκεί σύντροφοι, εγώ κάθισα μαζί με τους κομμουνιστές για κομματική δουλειά έξι μήνες. Γύρισα όλα τα κέντρα, λοιπόν, έχω υποχρέωση αυτή την εντολή να τη μεταφέρω σε σένα σ. Ζαχαριάδη, κι αν θέλεις να βγάλεις συμπεράσματα απ' αυτή την υπόθεση, αν θέλεις ν' ακούσεις τη φωνή των μαζών, τη φωνή ενός κομματιού του λαού, αυτό πολύ καλό θα σου κάνει. Άκου λοιπόν. Οι μαυροντυμένες και πονεμένες μάνες που έχασαν τον άντρα τους, ή τους λεβέντες γιους τους, μια γυναίκα που ήρθε και μου μίλησε, είχε χαμένα τέσσερα παιδιά σύντροφοι, στο δεύτερο ένοπλο αγώνα μας, μου είπαν τα παρακάτω: Δώσαμε ό,τι είχαμε ακριβό και πολύτιμο για τη χιλιόκριβη τη λευτεριά, τα παιδιά μας, τα σπλάχνα μας, δεν πονάμε γι' αυτό όσο πονάμε γιατί νικηθήκαμε γιατί δεν είχαμε ικανή καθοδήγηση. Η κατάρρα μας ας πέσει στο κεφάλι του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του. Οι γέροντες, οι πατεράδες ή παπούδες των θάνατων ηρώων νεκρών μας, έχυσαν πικρά δάκρυα. Μας είπαν όμως περήφανα κι αγέρωχα: Ψηλά το κεφάλι σύντροφοι, η ήττα δε μας κλονίζει, θα τραβήξουμε σε καινούργιους αγώνες για τη λευτεριά μ' επικεφαλής το κόμμα μας, το δοξασμένο, χωρίς τον Ζαχαριάδη. Να του μηνύσετε ότι είμαστε καταγανακτισμένοι για τα εγκλήματα που έκανε. Συσπειρωμένοι γύρω από τη νέα μας καθοδήγηση θα παλέψουμε από το δικό μας ταμπόρι όσο μπορούμε για την πραγματοποίηση των ιστορικών αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Και οι υπόλοιποι σύντροφοι και εξωκομματικοί με ανακούφιση άκουσαν και εγκρίνανε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας βρήκαν σωστές τις αποφάσεις της γιατί ανταποκρίνονται στα ζωτικά συμφέροντα του κινήματός μας έκφρασαν από την καρδιά τους την απέραντη ευγνωμοσύνη για την ανεκτίμητη βοήθεια που έδωσαν τ' αδελφά κόμματα μ' επικεφαλής το ΚΚΣΕ στο κόμμα μας, για να ξεπεράσει την ανώμαλη εσωκομματική κατάσταση, να επεξεργαστεί σωστή πολιτική γραμμή και να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του. Και μ' όλα αυτά ομόφωνα καταδίκασαν την όλη λαθεμένη σχεταριστική σου πολιτική που όπως επίσης ομόφωνα και με αγανάκτηση καταδίκασαν τα επαί-

σχυντα γεγονότα της Τασκέντης, που οργανώθηκαν από σένα. Τις αντιδιεθνιστικές και αντισοβιετικές εκδηλώσεις του στο Τασκέντ τις βλέπουν σα μια κηλίδα στην ιστορία του δοξασμένου μας κόμματος. Είχα υποχρέωση ιερή αυτά τα λόγια των συντρόφων μας, την εντολή τους να σου τη μεταφέρω. Κι αν δεν ερχόσουν στην Ολομέλεια, θα τα κρατούσα για να σου τα έλεγα σ' οποιαδήποτε επίσημη συνάντηση θα είχαμε. Τώρα θα πιστέψεις ή όχι στην κρίση των συντρόφων μας κομμουνιστών αυτό είναι καθαρά δικό σου ζήτημα.

Προχτές ο Ζαχαριάδης μίλησε. Μερικοί σύντροφοι είχαν την αυταπάτη, ότι ο Ζαχαριάδης θα κάνει κάποια προσπάθεια αυτοκριτικής. Δεν είχα τις ίδιες σκέψεις μ' αυτούς. Πίστευα αυτό που πίστευα από την 6η Ολομέλεια και ύστερα, ότι αυτός θα επιμεινεί στις παλιές του θέσεις. Δεν έπεσα έξω αν και θα ήθελα να διαψευδούμουν με την έννοια ότι ο Ζαχαριάδης θα 'βλεπε τα λάθη του ύστερα από τις επανειλημμένες υποδείξεις και συντροφική διεθνιστική βοήθεια που του δόθηκαν από τ' αδελφά κόμματα και πρώτ' απ' όλα από το ΚΚ της ΣΕ. Ο Ζαχαριάδης λοιπόν χτες μίλησε σα Ζαχαριάδης, κι όχι σαν ηγέτης όπως ειπώθηκε από κάποιο σύντροφο. Ο Ζαχαριάδης, με τη χθεσινή του ομιλία ενέκρινε και επαύξησε σε μεγαλύτερο βαθμό τις θέσεις που είχε στην 3η Συνδιάσκεψη.

Για τη 2η Ολομέλεια. Για το ξεκίνημά μας στη δεύτερη φάση του ένοπλου αγώνα, τι δεν πήρε υπόψη του, τι δε σκέφτηκε ο Ζαχαριάδης σαν ηγέτης του κόμματος για να κατασταλάξει σ' ένα συγκεκριμένο σχέδιο του ένοπλου αγώνα θα σας αναφέρω ορισμένες αλήθειες που λέγονται από τον εχθρό μας, σύντροφοι. Το 1953 στην Ελλάδα βγήκε ένα βιβλίο, *Ο αντισυμμοριακός αγώνας 1945-1949*, του υποστράτηγου σε αποστρατεία Ζαφειρόπουλου. Αυτός μας πολέμησε, ήταν ταξιαρχος το 1948 στις μάχες του Γράμμου και πολεμούσε στην κατεύθυνση της Αλεβίτσας στην 107η Ταξιαρχία, σα διοικητής της 41ης Ταξιαρχίας. Ένα βιβλίο από 700 σελίδες. Μελέτησε τα ντοκουμέντα όλα τα επίσημα, τις διαταγές κλπ. όλων των μονάδων που πήραν μέρος στον πόλεμο αυτό, όπως επίσης κι όλο το δικό μας υλικό. 700 σελίδες με σχέδια κτλ. Δεν μπορούμε, σύντροφοι, να πούμε πως είναι αντικειμενικό σ' όλα του, ίσα ίσα που σε πολλά λυσομανεί, αλλά από στρατιωτική πλευρά είναι ενδιαφέρον ν' ακούσουμε ορισμένα πράγματα. Σ' ένα σημείο λέει: «Ότι ο μοναρχοφασιστικός στρατός το 1946 για τον ανταρτοπόλεμο ήταν απροετοίμαστος από ψυχολογική και τεχνική πλευρά. Σ' ένα άλλο σημείο: σελίδα 130. «Κατά τον Ιούλιο του 1946 όταν ανεκαλύφθησαν τα στασιαστικά κινήματα εις την ταξιαρχία της Κοζάνης, υπήρχε αδυναμία επιβολής της τάξεως. Εάν ο συμμοριτισμός το αντιλαμβάνετο είχε τη δυνατότητα να κυριαρχήσει εφολόκληρου της περιοχής από Θεσσαλία και βορειότερον μέχρι των συνόρων.» Σ' αυτό το ζήτημα μίλησα με σύντροφο ο οποίος πήρε μέρος, θα σας πω παρακάτω γι' αυτόν το σύ-

ντροφο που έχει θλιβερή ιστορία. Είναι τώρα στη Βουλγαρία, κάποιος Δημάδης, ο οποίος πήρε μέρος και πιάστηκε. Προπαρασκευάστηκαν κινήματα στασιαστικά στις 21, 41, 42 Ταξιαρχίες. Η οργάνωση αποκαλύφτηκε, συνελήφθησαν ως κύριοι αυτουργοί 300 και αποκλείστηκαν 1.500. Σ' άλλο σημείο του μιλάει, για τα αίτια της αποτυχίας του συμμοριτισμού το Φθινόπωρο του 1947 «δέον ν' αποδοθούν εις τον Ν. Ζαχαριάδη όστις είχε υποτιμήσει τας δυνατότητας του εθνικού στρατού διά αντίστασιν και είχαν επιδείξει ηγετικήν ανεπάρκεια κατά την 2η Ολομέλειαν όπότεν συνέστησεν αποχή από τας βουλευτικές εκλογάς της 31 Μαρτίου και προσανατολισμόν εις ένοπλον αγώνα». Για τον Μάρκο, σύντροφοι, που φαγώθηκε απ' τον Ζαχαριάδη. Σ' ένα σημείο του λέει: «Και χάρις εις τον καλό θεό της Ελλάδας ο Μάρκος εχαρακτηρίσθη ως ομπορτουμιστής, υπό του Ζαχαριάδη, και εξουδετερώθη, διότι εάν εφαρμόζοντο οι αντιλήψεις αυτού –εννοεί την τακτική του– να μην σχηματισθούνε μεραρχίας κλπ. – Δεν γνωρίζει κανείς ποια θα ήσαν τα αποτελέσματα της πάλης ταύτης.» Και παρακάτω για το ζήτημα αυτό λέει: «Η μετατροπή της οργανώσεως των συμμοριτών εις Μεραρχίας απετέλεσεν σημαντικόν βήμα εις την ήττα του συμμοριτισμού, διότι αντέταξαν την αδυναμία εις την δύναμιν.»

Για τη Μακρόνησο να 'χετε υπόψη σας, σύντροφοι, ότι μας φύγανε, ή μάλλον στάλθηκαν εκεί γιατί δεν μπορέσαμε να τους τραβήξουμε στο βουνό το 1947 με 1950 έφεδροι αξιωματικοί 1.100, οπλίτες 27.770. «Διά των στρατοπέδων της Μακρονήσου εσώθη ο στρατός διότι έλειψαν οι λιποτάκτες, οι αυτόματοι και οι δολοφόνοι των αξιωματικών της Ποντοκερασίας» κλπ. δηλαδή η δύναμη του ΔΣ.

Για τον παράγοντα Τίτο. Να σας διαβάσω κάτι τι που λέει για την επιχείρηση του Καιμακταλάν. Σχόλιο εγώ δεν κάνω σύντροφοι, τα θέτω υπό την κρίση σας, όλα αυτά βγάλτε, πάρετε το θετικό, τον πυρήνα της αλήθειας τ' άλλα απορρίψτε τα. «Στις 4 με 8 του Ιούλη του 1949. Διά την πρόσληψιν της διαφυγής των συμμοριτών εις το γιουγκοσλαβικόν έδαφος, ο υποδιοικητής του 516 Τάγματος Πεζικού κατόπιν οδηγιών του Γενικού Επιτελείου Στρατού ήρθε σε επαφή μετά του αντιστοίχου διοικητού των μεθοριακών γιουγκοσλαβικών δυνάμεων, τον οποίον διαβεβαίωσεν ότι η διεξαγόμενη επιχείρηση δεν είχε ουδέν εχθρικών σκοπόν κατά της Γιουγκοσλαβίας, και παρεκάλεσε ν' απαγορεύσει την είσοδο των συμμοριτών εις το έδαφος της. Πράγματι ο Γιουγκοσλάβος αξιωματικός διαβεβαίωσε τον Έλληνα ότι συμφώνως με τας οδηγίας των προϊσταμένων του δεν θα επιτρέψει την είσοδον και πάντα εισερχόμενο θα συλλαμβάνει και αφοπλίζει. Ο διοικητής του 516ου Τάγματος το αποτέλεσμα της ανωτέρω συναντήσεως ανέφερεν εις προϊστάμενον κλιμάκιόν του δι' ασυρμάτου εις ανοικτήν γλώσσα. Την μέθοδον αυτήν υπέκλειψαν οι ασύρματοι των συμμοριτών και με τον σκοπόν να μειωθεί η σημασία της ήτ-

τας του Καιμακτσάλαν η ηγεσία των συμμοριτών επετέθη διά ραδιοφωνικών εκπομπών εις ανοιχτήν γλώσαν κατά του Τίτο και κατήγγειλαν τούτον ότι επέτρεψεν χρησιμοποίησιν του γιουγκοσλαβικού εδάφους υπό των εθνικών δυνάμεων, συμμετέσχεν εις τον αγώνα διά της προσβολής των συμμοριτών εκ των νώτων διά πυρών και τέλος ότι συνέλαβεν αιχμαλώτους τους οποίους παρέδωσε εις τον εχθρόν. Αποτέλεσμα των δυο εκπομπών υπήρξε το κλείσιμο των συνόρων υπό των Γιουγκοσλάβων τον Ιούλιο του 1949. Αι κατηγοριαί των συμμοριτών κατά του Τίτο ήσαν ανακριβείς διότι ουδεμία συνεργασία υπήρξε και ουδείς εκ των καταφυγόντων εις την Γιουγκοσλαβίαν συμμοριτών παρεδόθη. Πλην όμως αφοπλίσθην και ενεκλείσθην εις στρατόπεδα.» Αυτά και άλλα περισσότερα δε χρειάζονται να φάμε την ώρα μας, σύντροφοι, όμως θα σας πω κάτι που δεν το 'χετε υπόψη σας, για τις απώλειες που είχε ο ΔΣ, στον αγώνα μας αυτόν, στη δεύτερη του φάση. Έχουμε νεκρούς 38.421. Συλληφθέντες 23.960. Από επίσημα στοιχεία λέει του ΓΕΣ. Όμως σ. στα χαρτιά μας τώρα που κάναμε αυτή τη δουλειά εμείς, πλησιάζουν αυτά, 35.000 νεκρούς έχουμε, στα δικά μας τα χαρτιά. Αυτός τους αναφέρει σε 38.421, σε συλληφθέντες 23.960 και σε παραδοθέντες 21.544. Σύνολο 85.925. Από την πλευρά των εθνικών δυνάμεων αν θέλετε να ακούσετε είναι οι νεκροί τους σε αξιωματικούς 651, οπλίτες 7.789, σε τραυματίες αξιωματικούς 1.708, σε οπλίτες 27.788, σε αγνοούμενους αξιωματικούς 186 και οπλίτες 5.260. Σύνολο 40.837 οπλίτες τραυματίες, νεκροί και αξιωματικοί 2.945 νεκροί και τραυματίες.

Ο Ζαχαριάδης, σύντροφοι, ξέκοψε από καιρό από το κόμμα μας, από τη βάση, από το λαό. Γι' αυτό και όλο και απομονώνεται. Αυτός λέει ότι έχει δικιο και ότι εμείς που τον κατηγορούμε, έχουμε άδικο. Η αλήθεια όμως είναι μια. Ότι ο Ζαχαριάδης ήρθε φάτσα με φάτσα σε αντίθεση με το λαό. Στην πρόσκληση του κόμματος να δει και ξαναμελετήσει τα λάθη του έκλεισε τ' αφτιά του. Στη φωνή των μελών και στελεχών του κόμματος να δει και να κάνει αυτοκριτική επίσης έκλεισε τ' αφτιά του. Στη διεθνή επιτροπή των αδελφών κομμμάτων έκλεισε ακόμα μια φορά τ' αφτιά του όταν τον κάλεσε τον περασμένο Φλεβάρη-Γενάρη στη Μόσχα, για να συζητήσει μαζί του και να του υποδείξει τα λάθη... στην ίδια την ΚΕ και σε πολλά στελέχη του κόμματος όταν τον περασμένο Μάρτη συνήλθε η 6η Ολομέλεια. Υποτίμησε το κριτήριο και τη νοημοσύνη των συντρόφων της ΚΕ και πήγε να δικαιολογηθεί ότι δε θα πάρει μέρος στην 6η Ολομέλεια για να μας αφήσει ελεύθερους να μιλήσουμε. Γιατί αν ήταν αυτός θα μας έπιανε από τη μύτη. Όμως αυτό ήταν; Να τώρα εδώ είσαι σ. Ζαχαριάδη, πιάσε μας από τη μύτη αν μπορείς και φίμωσε το στόμα μας.

Όλος ο λαός, σύντροφοι, τον Ζαχαριάδη τον έκρινε. Τον έκρινε η κοινή γνώμη, το κόμμα, κομματικοί και εξωκομματικοί, ρωμαλέα και αποφασιστικά. Ο Ζαχαριάδης, φυσικά, δε σεβάστηκε την κοινή γνώμη, την περιφρόνησε,

όμως τον τελευταίο λόγο είναι άλλοι που τον λένε και αυτοί οι άλλοι είναι ο λαός, το κόμμα, οι κομματικές μάζες. Του 'καναν κριτική αυστηρή, ήταν πικρή, όμως αυτήν την κριτική που έκφραζε όλη την αλήθεια, έπρεπε να τη δεχτεί, να τη μελετήσει, και να πει μετά: για σταμάτα βρε αδελφέ ποιος μου μιλάει; Οι σύντροφοι, το κόμμα μου μιλάει, για ν' ακούσω. Όμως αυτός κώφευσε. Και πολιτικός ηγέτης που δεν έχει την τόλμη να παρουσιαστεί στο λαό και ν' αναγνωρίσει τα λάθη του, αυτός είναι πολιτικά δειλός. Και στη συνείδηση του λαού καταδικασμένος. Για ν' αναγνωρίσει κανένας τα λάθη του θα πει ότι είναι ανώτερος απ' αυτά. Ότι έχει εφεδρείες δημιουργικής δύναμης για να ξαναρχίσει και συνεχίσει το έργο του. Αποδείχτηκε ότι ο Ζαχαριάδης τέτοια δημιουργική δύναμη δεν είχε, όπως δεν είχε καμιά φορά, γι' αυτό και έφτασε εκεί που βρίσκεται σήμερα. Αυτή είναι η αλήθεια η πικρή. Αν αυτό που κάναμε σήμερα σύντροφοι, το 1946-47 το κάναμε το 1950 στην 3η Συνδιάσκεψη, στην 3η Συνδιάσκεψη, λέγαμε την αλήθεια και βγάζαμε σωστά συμπεράσματα, νομίζω ότι την 7η Ολομέλεια αντί να την κάνουμε στο Βουκουρέστι θα την κάναμε στην Αθήνα, από άποψη χρόνου, εφτά ολόκληρα χρόνια χάσαμε. Ενώ οι συνθήκες ήταν τέτοιες, φυσικά, ας είναι. Εμείς τώρα, σύντροφοι, πρέπει να τραβήξουμε με ενωμένες τις δυνάμεις και με μονολιθικότητα στις γραμμές μας.

Οι τρεις αυτοί μας στέκουν εμπόδιο. Πρέπει να τελειώνουμε μ' αυτούς. Δεν μπορεί να στέκουν μέσα στις γραμμές μας και να φρενάρουν την όλη προσπάθεια που κάνουμε. Πρέπει να χωρίσουμε αποφασιστικά, γι' αυτό και πρέπει να πάρουμε θέση. Δε γίνεται, αυτή είναι απαίτηση των μαζών, του κόμματός μας, του λαού, δεν μπορεί να τραβάμε έτσι, γιατί παράταση μιας τέτοιας ανώμαλης κατάστασης σε βάρος μας θα είναι. Να ξεχωρίσουμε.

Για τον Βλαντά και για τον Γούσια μόνο δυο λόγια, σύντροφοι, ήθελα να πω. Σύντροφε Βλαντά πριν από σένα μίλησε ο σ. Κουούσιεν. Μετέφερε το θερμό χαιρετισμό του ΚΚ της ΣΕ. Κι άπλωσε ένα χέρι αδελφικό για βοήθεια σ' όλους μας και σ' εσένα. Αυτό εσύ δεν το εκτιμάς καθόλου. Μη μιλάς λοιπόν ότι είσαι διεθνιστής, μη μιλάς ότι αγαπάς τη ΣΕ και τη βοήθεια που μας δίνει. Πρόσεξε το αυτό και μίλησε. Δεν το εκτιμάς αυτό, εδώ το βλέπουμε, όλος ο κόσμος περιμένει ν' ακούσει, εσύ το παλιό σου το βιολί. Δεν το καταλαβαίνεις αυτό το πράγμα. Έχουμε όλη τη διάθεση να σε βοηθήσουμε, να δεις τον εαυτό σου, τραβάς κατρακύλα, και η δικιά σου έκφραση ήταν, εκείνος που κατρακυλάει η λογική του κατήφορου είναι ο πάτος. Δεν το καταλαβαίνεις, μη γίνεσαι σαλιμπάγκος πολιτικός Βλαντά, άκουσέ το αυτό το πράγμα. Σου κάναμε μια κριτική γιατί θέλαμε τέλος πάντων να σε βοηθήσουμε. Θέλεις πάρ' την υπόψη σου θέλεις μην την παίρνεις. Για τον Γούσια, σύντροφοι, δε θέλω να πω τίποτα. Δε θα πω γιατί δε χρειάζεται, κατάντησε τύπος διασκεδαστικός

πια. Εγώ προσειπικυρώνω όλα αυτά που ειπώθηκαν από τους συντρόφους για τον Γούσια γιατί είναι και δικές μου αντιλήψεις.

Για τον Μίλτο ήθελα να πω δυο λόγια. Η κριτική σου σύντροφε Μίλτο Πορφυρογέννη ήταν πολεμική κριτική και όχι συντροφική κριτική. Έβαλες το προσωπικό σου απάνω από το κομματικό. Πρόσεξέ το αυτό. Δεν πήρες και θέση στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Επρεπε να το κάνεις να σε ακούσουμε. Όλη σου η ομιλία ήταν κριτική, κριτική εντατική. Οφείλεις να το κάνεις πιο καθαρά αυτό. Έχουμε όλη τη διάθεση να σε βοηθήσουμε, σου μίλησαν και άλλοι σύντροφοι, πραγματικά, και χαιρόμαστε όταν βλέπουμε ότι οι σύντροφοι αυτοί βλέπουν τα λάθη τους και συσπειρώνονται γύρω από το κόμμα μας γύρω από την ΚΕ γύρω από την καθοδήγηση.

Σύντροφοι, την έκθεση που έχω κάνει, δεν ξέρω αν τη διαβάσατε όλοι, σχετικά με τη συζήτηση που είχα κάνει στη Μόσχα με τον Ζαχαριάδη πριν γίνει η 6η Ολομέλεια. Αν τη διαβάσατε δε χρειάζεται να την επαναλάβω. Σύντροφοι, να σας πω τούτο. Έχει σημασία να τα λέει κανένας γραπτά, οπότε μπορεί να πει γραπτό είναι μπορεί να το έφτιαξαν και άλλο να το ακούσεις ζωντανά. Πριν γίνει η 6η Ολομέλεια, είχαμε συζητήσεις, ήμουν εγώ, ο σ. Παππούς, στο ίδιο σπίτι μέναμε, κάπου κάπου ερχότανε και ο σ. Ακριτίδης. Μαζί με τ' άλλα φυσικά η συζήτησή μας περιστρεφόταν γύρω από την Ολομέλεια, πώς θα γίνει, ποιος θα είναι εισηγητής κλπ. ποιοι είναι εκείνοι που αποτελούν τα πρόσωπα, τη διεθνή επιτροπή μιλούσε πάντοτε περιφρονητικά, και υποτιμητικά, για τους συντρόφους που τη συγκροτούσαν αυτή. Και μιλούσε πάντοτε, αν δεν ήταν στη μέση το Τασκέντ ο Ζαχαριάδης, δε θα γίνονταν αυτά που γίνονται. Οπωσδήποτε δε θα γίνονταν. Το πρόβλημα είναι, όλο το ζήτημα που δημιουργήθηκε πρέπει να το δούμε στο Τασκέντ. Και μου 'λεγε χαρακτηριστικά, φυσικά, λέει όλα αυτά μη νομίζεις ότι θα τα πιστέψει ο σύντροφος ο Τσερβένκοφ ή ο σ. Ράκοσι ή ο σ. Μπερούτ, δεν είχε πεθάνει ακόμα, όμως εδώ στη μέση προβάλλεται το κύρος του ΚΚ της ΣΕ και δεν μπορεί παρά ο Ζαχαριάδης να τραβήξει στην μπάντα. Αλλά δεν είναι έτσι, όπως λέγονται τα πράγματα. Ότι εγώ δε θα γίνω Τίτο, δε θα τραβήξω στο άλλο το στρατόπεδο, ότι μην ξεχνάτε ότι ο Γκομούλκα αποκαταστάθηκε, ότι νέος είμαι, θα ζήσω τέλος πάντων, κάποτε δηλαδή, άφηνε να εννοηθεί, θα αποκατασταθώ κι εγώ. Βαυκαλιζόταν με αυταπάτες ότι τα εν ενέργεια μέλη της ΚΕ στην 6η Ολομέλεια θα τον υποστηρίξουν με φανατισμό, και είχε μόνον αμφιβολίες για τον Ρούσο. Για το σ. Ρούσο, γι' αυτόν φοβάμαι, λέει, μάλλον, ναι. Και ένα που μου έκανε εντύπωση, σύντροφοι, εξαιρετική εντύπωση από κείνη τη στιγμή, για τον Ζαχαριάδη, εντύπωση, εκεί που λέγαμε γι' αυτά, τι θα γίνει, ποιους ΠΓ, ποιον θα βάλουμε δηλαδή επικεφαλής, μήπεκε ζήτημα, έλεγε αυτός ο Παρτσαλίδης, είναι τίμιος άνθρωπος, θα πιστέψετε σύντροφοι ότι αισθάνθηκα έναν

κλονισμό μέσα μου, όλα αυτά που διαβάζαμε μέχρι τώρα και ακούγαμε λέω με το νου μου, ρωτάω τον εαυτό μου, τι είναι αυτός. Όλη αυτή η μεγάλη εκστρατεία από το 1950, τα μαθήματα μέσα στις κομματικές οργανώσεις, αριστερά, δεξιά, ποιος είναι ο Παρτσαλίδης κλπ. Για τον Κολιγιάννη όχι. Είναι τέτοιος όπως, λέει να πούμε τον χαρακτήρισαν στην 5η Ολομέλεια. Και το τελευταίο το βάζω υπό την κρίση σας τι ήθελε να πει: Ότι εδώ που τα λέμε, εδώ που μιλούμε τα λόγια μας μένουν εδώ μέσα στο σπίτι. Εννοούσε, σύντροφοι, ότι το σπίτι αυτό είναι εξοπλισμένο με μυστικό φωνοληπτικό μηχάνημα και ότι σπίτι που μένει ο γραμματέας του κόμματος ή ξέρω εγώ, και ότι όλα αυτά... εγώ σας λέω αυτό σχόλια δεν κάνω, όμως εννοούσε για μηχάνημα φωνοληπτικό που υπάρχει μέσα στο σπίτι.

Τελειώνω, σύντροφοι, μισό λεφτό μισό, θαρρώ όλα τα μέλη, σύντροφοι, της ΚΕ που πήραν μέρος στην 5η Ολομέλεια, και ψήφισαν τις αποφάσεις της, για την ΚΟ Τασκέντης, και τις άλλες, φυσικά, αλλά ειδικά για την ΚΟΤ που ήταν καθαρά αντισοβιετικές και μας οδηγούσαν στην κατρακύλα, να δούμε ακόμα μια φορά την ατιμωτική αυτή πράξη μας. Και να φροντίσουμε μέσα στη ζωή να τη διορθώσουμε. Και η καλύτερη απόδειξη ότι πάμε να διορθώσουμε αυτό το μεγάλο λάθος είναι: με επικεφαλής το Γραφείο της ΚΕ να παλέψουμε με όλη μας τη δύναμη, για την πραγματοποίηση στη ζωή, των ιστορικών αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Όλοι δε μαζί Γραφείο, ΚΕ και κομματικό ακτίφ που παίρνει μέρος στην Ολομέλεια μα και το υπόλοιπο κομματικό ακτίφ, και με τους κομμουνιστές να ριχτούμε με μεγαλύτερο ενθουσιασμό στη δουλειά, με ξεδιπλωμένη τη σημαία του μαρξισμού-λενινισμού για περιφρούρηση και στερέωση της μονολιθικής και ακατάλυτης ιδεολογικής και οργανωτικής ενότητας του κόμματος που αποτελεί βασικό όρο της δύναμης, και της ισχύος. Ξεδοντιάζοντας έτσι εκείνους, που είτε μέσα από το κόμμα είτε έξω, προσπαθούν να την υποσκάψουν και να διασπάσουν τις γραμμές του κόμματος.

XXXXV α. Β. ΖΑΧΟΥ

Σύντροφοι.

Μερικά λόγια, σύντροφοι, σύντομα πάνω στα προβλήματα που έβαλε η εισήγηση, νομίζω ότι το θέμα έχει εξαντληθεί.

Η εκτίμηση που έκανε η εισήγηση νομίζω ότι είναι σωστή και με βρίσκει σύμφωνο. Η εισήγηση, όπως ήταν φυσικό, στο κέντρο της προσοχής έβαλε

το πρόβλημα του κινήματος κάτω στην Ελλάδα. Και οι άλλοι σύντροφοι μίλησαν πολύ πάνω σ' αυτό, αυτό κατά τη γνώμη μου καλό ήταν. Όμως δε φτάνει. Το πρόβλημα αυτό πρέπει, όπως είπαν ορισμένοι ομιλητές, να το προσέξουμε περισσότερο. Και να πάρουμε όλα τα μέτρα για να μπορέσουμε πραγματικά, να μην έρθουμε εδώ, σ' αυτό το βήμα, και ξαναλέμε ότι η δουλειά μας καθυστερεί κάτω στην Ελλάδα. Αυτό θα το πετύχει το κόμμα μόνο όταν όλα τα μέλη και προπαντός τα στελέχη του κόμματος, όσο ασχολούνται με τ' άλλα προβλήματα κατά τον ίδιο τρόπο να ασχοληθούν και με το πρόβλημα αυτό, να είστε βέβαιοι ότι εμείς θα προχωρήσουμε προς την κατεύθυνση αυτή.

Στην Ελλάδα έχουμε πει ότι ωριμάζει η αλλαγή. Αυτό το ξέρουν και οι αντίπαλοί μας. Και δεν μπορεί παρά να κάνουν προσπάθειες για ν' ανακόψουν αυτή την αλλαγή. Και ξέρουν καλά ότι ο συνεπής παράγοντας που θα προβληθεί για να πραγματοποιηθεί αυτή η αλλαγή, ο πιο συνεπής παράγοντας είναι το κόμμα. Συνεπώς όλες τις προσπάθειες ο αντίπαλός μας θα τις ρίξει στο κόμμα μας. Τις έριχνε και θα τις ρίξει. Απ' αυτή την πλευρά εμείς θα πρέπει να διαπαιδαγωγούμαστε και να διαπαιδαγωγούμε όλο το κόμμα ότι έχουμε ν' αντιμετωπίσουμε δυσκολίες. Και πρέπει να ξέρουμε ότι στην προσπάθειά μας αυτή, παίρνονται όλα τα μέτρα, αποφεύγοντας τα τέτοια είδους λάθη που έχουν γίνει μέχρι και σήμερα, πάλι θα πρέπει να υπολογίζουμε ότι θα δώσουμε θυσίες. Εξω απ' αυτό δεν μπορεί να γίνει δουλειά. Οι θυσίες αυτές πρέπει να είναι τέτοιες και τόσες που πραγματικά επιβάλλονται από την ίδια την κατάσταση κάτω στη χώρα μας.

Δεν έχει κανένα νόημα, κατά τη γνώμη τη δική μου, το να ζει κανένας στην εμιγκράτσια, και να μη σκέφτεται αυτό το πρόβλημα συγκεκριμένα, και να τον απασχολεί και να του απορροφάει όλη του τη σκέψη εξίσου με τ' άλλα προβλήματα που τον απασχολούν εδώ πέρα. Δεν έχει κανένα νόημα λέω, ούτε μπορούμε εμείς σαν κόμμα ν' ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις μας απέναντι στο λαό, και ανταποκρινόμενοι στις υποχρεώσεις απέναντι στο λαό ανταποκρινόμαστε και στις διεθνιστικές μας υποχρεώσεις. Είναι σωστή αυτή η πρόταση που έχει γίνει... η πείρα η αρνητική και θετική να μελετηθεί συγκεκριμένα, να παρθούν όλα τα οργανωτικά μέτρα και θα πρέπει το κόμμα ιδιαίτερα η ΚΕ πιο πολύ θαρρετά, πιο πολύ αποφασιστικά να τραβήξει να βοηθήσει όλη την προσπάθεια... να εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες και τις προϋποθέσεις που αντικειμενικά σήμερα έχουν ωριμάσει μέσα στη χώρα μας για μια αλλαγή. Έτσι γι' αυτό το ζήτημα. Δε θα αναφερθώ για τ' άλλα ζητήματα και για τα λάθη που έχουν γίνει μέχρι σήμερα, γιατί με τους συντρόφους που μίλησαν σχετικά με τα ζητήματα των λαθών στραπάτσων και μια σειρά άλλα προβλήματα, σχετικά με τις δυσκολίες που υπάρχουν κάτω στην Ελλάδα, δεν έχω καμιά βασική διαφορά μαζί τους.

Ένα δεύτερο ζήτημα, σύντροφοι. Εμείς με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας που πάρθηκαν με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων, έχουμε σωστή γραμμή. Αυτό επιβεβαιώνεται από τη ζωή. Η ζωή επίσης στο διάστημα που μεσολαβεί από την 6η Ολομέλεια μέχρι σήμερα μας πείθει ότι το κόμμα είναι ικανό να κάνει πράξη αυτές τις αποφάσεις. Το λέω αυτό το πράγμα, σύντροφοι γιατί δε φτάνει να έχεις σωστή γραμμή, πρέπει να είσαι ικανός αυτή να την εφαρμόσεις στη ζωή, στην πράξη. Το κόμμα μας είναι ικανό η ζωή έδειξε ότι μπορεί να εφαρμόσει αυτή τη γραμμή στη ζωή, στην πράξη ολοκληρωτικά. Θυμάστε τότες ότι όταν πάρθηκαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας εκτός από τον Ζαχαριάδη όλη η ΚΕ συμφώνησε. Ομόφωνα πάρθηκαν εκτός από τον Ζαχαριάδη. Κι όλο το ακτίφ των στελεχών που ήταν εκεί πέρα. Και πολλοί σύντροφοι είχαν αυταπάτες ότι θα πάμε καλά εντάξει είναι, λύθηκαν όλα τα προβλήματα. Όμως, σήμερα ερχόμαστε εδώ στην Ολομέλεια εκτός από τον Ζαχαριάδη, Γούσια, Βλαντά, αλλά και σ' όλη την πορεία αυτή, εμείς είδαμε, όλοι μας αισθανθήκαμε στο πετσί μας πόσες δυσκολίες αντιμετωπίσαμε σχετικά με το ζήτημα αυτό των αποφάσεων. Τι έγινε εδώ πέρα τώρα, γιατί σήμερα παρουσιάζονται ο Βλαντάς, ο Γούσιος ως αφήσουμε τον Ζαχαριάδη ο οποίος έχει ξεκαθαρισμένη θέση από τότες. Το λέω αυτό το πράγμα, σύντροφοι, για να δούμε, μια από τις κυριότερες δυσκολίες, και μια από τις αιτίες που στάθηκε για να μην μπορούμε εμείς σήμερα, ο απολογισμός που έχει κάνει το Γραφείο, να είναι πιο καλότερος, να είμαστε πιο πολύ προχωρημένοι, μέσα σ' όλη αυτήν την πορεία στεκόταν εμπόδιο, τ' απέδειξε σήμερα η ζωή, ορισμένοι σύντροφοι το έχουν δει αυτό το πρόβλημα, από τότες ακόμα, δεν είχαν αυταπάτες, δούλευαν πάνω σ' αυτό το ζήτημα, παρεξηγήθηκαν, θιχτηκαν άλλοι σύντροφοι, γιατί μας λένε, λέει ότι είμαστε ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Ακόμα κοιτάτε, σύντροφοι, και ορισμένοι άλλοι σύντροφοι, σ' ορισμένα ζητήματα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας εδώ σήμερα ξεκαθάρισαν, γιατί είπαν ακούσανε το σ. Κουούσινεν να μιλάει κλπ. Στη διάρκεια όλη αυτή, έως ότου να ξεκαθαρίσουν ορισμένα προβλήματα εδώ πέρα, φυσικά, εμείς δεν πρέπει να έχουμε αυταπάτες, θα πρέπει να δούμε τη ζωή, και γι' αυτούς τους συντρόφους. Το ζήτημα είναι, σύντροφοι, θέλουμε να βοηθήσουμε, αλλά πρέπει να 'χεις την ικανότητα και τη δύναμη να βοηθήσεις ένα σύντροφο. Και πάνω στα προβλήματα αρχών δεν υπάρχει άλλη δύναμη και ικανότητα, αλλά αποφασιστική, αδιάλλακτη πάλη, δίχως την παραμικρή υποχώρηση. Στη διάρκεια αυτοί που είχανε αυτές τις επιφυλάξεις, οι σύντροφοι αυτοί, τι κάνουν; Με τον άλφα ή το βήτα τρόπο διοχέτευαν όλες αυτές τις επιφυλάξεις μέσα στις μάζες και στέκονταν ένα σοβαρό εμπόδιο στην όλη προσπάθειά μας. Αυτό είναι καθαρό. Εδώ το ξεκαθάρισαν σήμερα αυτό το πρόβλημα. Εδώ σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, έχουν σημασία να προσέχουμε πα-

ντα αυτά, αλλά σημασία έχουν τα έργα οι πράξεις, τι θα κάνει ο καθένας.

Εδώ το Γραφείο σωστά τοποθέτησε, εκτίμησε και τοποθέτησε τον Ζαχαριάδη, Γούσια, Βλαντά σαν αντικομματική φραξιονιστική ομάδα. Εδώ δε χωράει καμιά αμφιβολία. Πάνω σ' αυτό το πρόβλημα μίλησαν πολλοί σύντροφοι, εγώ θα πω μονάχα δυο λόγια, γιατί θα σταθώ σ' ένα δεύτερο ζήτημα, που νομίζω ότι εδώ πέρα πέρασε κάπως απαρατήρητο. Ο Ζαχαριάδης πώς έβαλε τα ζητήματα εδώ πέρα; Καθαρά, ο Γούσιος κι ο Βλαντάς είναι ευθυγραμμισμένοι με την όλη προσπάθεια που κάνει η διεθνής αντίδραση ενάντια στην ενότητα των κομμουνιστικών κινημάτων. Εμένα εδώ δε με ενδιαφέρει τόσο από πού ξεκινάνε, εμένα με ενδιαφέρει το αποτέλεσμα. Τι πρέπει να γίνει είναι καθαρό. Δεν πρόκειται εδώ να παρακαλέσουμε τον Ζαχαριάδη, γιατί ορισμένοι εδώ σύντροφοι ήρθαν και παρακάλεσαν τον Ζαχαριάδη, λέει, ν' ακούσεις τη φωνή. Δεν πρόκειται ο Ζαχαριάδης απ' αυτά να υποχωρήσει, Ένας δρόμος πρέπει να υπάρχει εδώ. Πως το λένε στη γλώσσα τη δική μας τσεκούρι. Καθαρά. Γιατί αυτό είναι το συμφέρον του κινήματος, το συμφέρον του λαού. Κι εδώ δε χρειάζεται κανένας δισταγμός σύντροφοι. Για την παραμικρή υποχώρηση απ' αυτό θα έχει ευθύνες σοβαρές η ΚΕ.

Θα σταθώ σ' ένα άλλο ζήτημα, που πέρασε κάπως απαρατήρητο εδώ πέρα και που νομίζω είναι πολύ σοβαρό. Ίσως πιο επικίνδυνο από το πρώτο. Ο Ζαχαριάδης, Γούσιος, Βλαντάς βγήκανε καθαρά εδώ. Είπανε ότι εμείς είμαστε ενάντια στις αποφάσεις. Ο σ. Πορφυρογέννης μάλλον παρουσιάζεται από μια άλλη πλευρά, πιο επικίνδυνη. Ο σ. μπαρμπα-Γιάννης είπε εδώ πέρα ότι ο Πορφυρογέννης ξεκινάει από πικρία κλπ. κλπ. Υπάρχουν κι άλλοι σύντροφοι, μπαρμπα-Γιάννη με πικρία. Αυτό φυσικά περισσότερο τον βαραινεί. Εάν ένα πολιτικό πρόσωπο, ένας σύντροφος που τόσα χρόνια στο κόμμα καθορίζει την πολιτική του θέση επειδή ο άλφα ή ο βήτα, το τάδε ζήτημα, νομίζω τέλος πάντων δεν μπορούμε να συζητάμε για ηγέτη. Τέλος πάντων, εδώ δεν είναι το πρόβλημα αυτό. Και αυτό να είναι πάλι τον βαρύνει περισσότερο. Το πρόβλημα είναι άλλο σύντροφοι. Εγώ το λέω εδώ στην Ολομέλεια και η Ολομέλεια θα πρέπει να το προσέξει. Με το σ. Μιλτιάδη δεν έχω τίποτα, τον εκτιμάω κλπ. αλλά όμως εδώ, αυτή η προσπάθεια του Μιλτιάδη σε τέτοια εσωκομματική κατάσταση είναι η πιο επικίνδυνη απ' όλες. Άρχισε εδώ να μου γίνεται προσφυγοπατέρας, τι έγινε ο Σοφιανός, τι έγινε ο άλφα και ο βήτα κλπ. Μήπως λες ότι εμείς δεν πονάμε για τους συντρόφους, και δεν παλέψαμε μαζί στο ίδιο χαρακωμα, είτε δεν πονάμε όταν μιλάμε έτσι; Ήρθε εδώ πέρα να μας βάλει για τον Σοφιανό προβλήματα. Όχι σ. Μιλτιάδη. Εδώ στο λέω, γιατί αυτό να το προσέξεις, γιατί όλοι οι σύντροφοι εδώ πέρα, αρκετά καταλαβαίνουν από τέτοια προβλήματα. Άλλος περισσότερο άλλος λιγότερο.

Ο σ. Φωκάς είπε ότι για μένα δημιουργήθηκε ένα ζήτημα, διότι εγώ δε συμ-

φώνησα με τα μέτρα, δεν είναι σωστό αυτό. Σύντροφε Φωκά, και αυτό το λέω εδώ πέρα, μπορεί τώρα να κατηγορηθεί ένας γιατί αυτό εξασκεί και μεγάλη πίεση απ' τα κάτω, ότι κάνουν οι άλλοι κάνετε κι εσείς κλπ. Κι αρχίζουν ορισμένοι και μαζεύονται, σου λέει να μην τα πω, θα μου πουν αυτό το πράγμα. Δεν έχει τέτοια πράγματα εδώ πέρα, καθαρά. Σύντροφε Φωκά, δεν είναι αυτό το ζήτημα βασικό πολιτικό ζήτημα. Δεν είναι αυτό το ζήτημα. Το ζήτημα ποιο είναι; Το ζήτημα είναι ότι εσύ αυτές τις επιφυλάξεις που είχες, όλα αυτά τα πράγματα τα διοχέτευες οπουδήποτε κι αν στεκόσουνα με το δικό σου τρόπο. Πότε με υπαινιγμό, πότε από δω, πότε από εκεί. Δεν στο είπε κανένας σύντροφος, στο λέω εγώ. Και τους φίλους να τους αγαπάς εκείνους που στα λένε. Κι όποιος σε κάνει και κλαις σου θέλει το καλό, κι όποιος σου κάνει και γελάς σου θέλει πάντα το κακό. Αυτό είναι καθαρό. (ο Φωκάς διαμαρτύρεται). Όποιος σου κάνει να κλαις σου είπα ότι σου θέλει το καλό, και όποιος σε κάνει να γελάς σου θέλει το κακό πάντα. Δεν πρόκειται για μένα. Συ μπορείς να συζητάς και από δω και στο εξής. Εγώ μέλος της ΚΕ είμαι, φυσικά, έξω από την ΚΕ καλά είναι να μη συζητάμε για τέτοια ζητήματα αλλά όμως αυτό το ζήτημα στο λέω γω, γιατί μέσα στην Κόβα που ήσουν όλα αυτά τα πράγματα, τα διοχέτευαν και μπροστά σ' άλλους συντρόφους, σε μέλη του κόμματος. Η εντύπωση των μελών του κόμματος εκεί πέρα ήρθανε και μου είπαν εμένα, θα πεις ότι εμένα τα 'λεγες αυτά τα πράγματα εγώ δεν έβαλα ζήτημα, εδώ καταρχήν, έβαλε ένας άλλος σύντροφος, κάναμε συζήτηση με ένα σύντροφο, αλλά το ζήτημα το βάζω εδώ μέσα είναι γιατί εσύ και οι άλλοι οι σύντροφοι που ήταν σ' αυτή την Κόβα, με τον άλφα με τον βήτα τρόπο, αυτές τις αμφιβολίες τις ταλαντεύσεις που είχατε, τις βάλατε να πούμε μέσα στους συντρόφους στα μέλη του κόμματος. Ήρθαν σύντροφοι και μου είπαν, ό,τι αυτοί έχουν -όχι, σύντροφοι, ας πούμε, οι σύντροφοι που ήρθαν από το Τασκέντ εκεί πέρα, που θα μπορεί να πει κανένας ότι είναι επηρεασμένοι, τα βλέπουν όλα τα ζητήματα έτσι, κλπ.- αλλά σύντροφοι που δεν είχαν κανέναν επηρεασμό. Και μάλιστα, σύντροφοι, που σας εκτιμούσαν και σας αγαπούσαν. Είχαν τη γνώμη ότι εσείς ολοκληρωτικά διαφωνείτε με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Αυτό καθαρό είναι. Γι' αυτό το βάζω εδώ πέρα εγώ. Αν ήταν διαφορετικά δε θα το 'βαζα. Σας το έχω πει και προσωπικά. Και σε σένα έχω μιλήσει, και στο σ. Παλαιολόγου και στο σ. τον Παντελή έχω μιλήσει και στο σ. Πολύδωρο έχω μιλήσει και όλους σας έχω μιλήσει εκεί πέρα. Αυτά τα πράγματα, γι' αυτό δημιουργήθηκε ζήτημα, σύντροφοι. Αυτό το πράγμα εμείς πρέπει να το πούμε εδώ πέρα. Η προσπάθειά σας εδώ πέρα, κατά τη γνώμη τη δική μου, ήταν καλή. Όμως πρέπει να ξέρετε και τούτο το πράγμα. Εγώ το βάζω εδώ πέρα στην ΚΕ. Θα πρέπει όλους τους συντρόφους αυτούς να τους βοηθήσουμε πάνω σ' αυτή τη βάση. Θα αντιμετωπίσουν πολλές δυσκολίες. Μπο-

ρει οι άλλοι τώρα ν' αρχίσουν να λένε: ότι να τον προσέξουμε αυτόν, και τέτοια πράγματα θα υπάρχουν, εσείς δε θα πρέπει να υποχωρήσετε και να προχωρήσετε όπως κάνατε το πρώτο βήμα εδώ μέσα. Δεν έπρεπε, σύντροφοι, εσείς να ξεκαθαρίσετε τη θέση σας απέναντι και στη βασική τακτική που ακολούθησε το Γραφείο εκεί κάτω, σήμερα εδώ μέσα, που τα ξέρετε είναι γνωστά; Γιατί αυτό το πράγμα; Εμένα μου έκανε εντύπωση και φυσιολογικά βάζω ένα ερώτημα; Πώς έγινε; Και μπορώ να σκεφτώ και διαφορετικά ζητήματα. Και λέω, μήπως εδώ γύρω κάνουμε κι έναν ελιγμό για να προσπεράσουμε, τέτοια ζητήματα δεν έχει εδώ, πρέπει να προχωρήσουμε καθαρά προς τα μπροστά.

Τα ίδια είπε και ο Πολυδώρος. Όλοι οι σύντροφοι αυτοί. Και το λέω αυτό το πράγμα με ξεχωριστή υπογράμμιση της θέσης του σ. Πορφυρογέννη.

Ένα τελευταίο ζήτημα, σύντροφοι, ο ξεχωρισμός αυτός που γίνεται ν' αφήσουμε αυτά τα ζητήματα και να κοιτάξουμε το ζήτημα στην Ελλάδα και λοιπά. Ξεχωρισμός για τα προβλήματα της ενότητας κι όλα αυτά που αντιμετωπίζουμε. Αυτό δεν είναι σωστό, σύντροφοι. Αυτό το πρόβλημα, θα λυθεί μέσα στην πάλη αυτή. Και το κόμμα απ' αυτή την πάλη θα βγει πιο δυνατό. Ο Ζαχαριάδης είπε εκεί στο τραπέζι που καθόμασταν ότι το κόμμα θα γίνει, ανεξάρτητα αν θα 'ναι αυτός. Σ' αυτό εγώ συμφωνώ. Ανεξάρτητα αν θα 'ναι ο Ζαχαριάδης, αλλά θα γίνει μέσα απ' αυτή την πάλη, αλλά η πάλη αυτή, η πάλη πάνω σε αρχές, το κόμμα θα γίνει, γιατί κάτι άλλο ακούστηκε εκεί πέρα, και το 'πε μ' αυτή την έννοια μπαρμπα-Βασίλη δεν κάνω λάθος, γιατί κάποιος άλλος είχε τη γνώμη ότι δεν είναι είτε χαλνάει το κόμμα. Το κόμμα απ' αυτήν την πάλη θα βγει πιο δυνατό σύντροφοι, αρκεί αυτήν την πάλη εμείς να τη διεξάγουμε απάνω σε αρχές δίχως καμιά υποχώρηση απ' αυτές.

Ένα τελευταίο ζήτημα, σύντροφοι, είναι σχετικά με τα λάθη και τις ελλείψεις του Γραφείου. Αυτό το ζήτημα το βάζω εγώ εδώ πέρα γιατί θέλω να βάλω κάτι άλλο. Εγώ δεν έχω καμιά αντίρρηση, ούτε έχω να πω περισσότερα απ' αυτά που είπε η εισήγηση σχετικά με τις ελλείψεις, και τις αδυναμίες που παρουσίασε το Γραφείο. Εγώ θέλω εδώ να πω ότι η βασικότερη αιτία που παρουσίασε αυτές τις ελλείψεις το Γραφείο βρίσκεται, κατά τη γνώμη μου, στο ότι το στοιχείο της θαρρετής και αποφασιστικής μελέτης και αντιμετώπισης των προβλημάτων, πάνω στο πνεύμα και στη γραμμή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας ήταν αδύνατο. Το λέω αυτό το πράγμα γιατί από δω και μπροστά το Γραφείο, ολόκληρη η ΚΕ και η ΚΕ στο σύνολό της, θα πρέπει σ' αυτό το στοιχείο της μελέτης και αντιμετώπισης των προβλημάτων από δω και μπροστά θα πρέπει να είναι πιο αποφασιστική πιο θαρρετή. Πού βρίσκεται η βαθύτερη αιτία της αδυναμίας, κατά τη γνώμη τη δική μου. Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας έχουμε πει ότι ήρθαν σαν ένας ώριμος καρπός, και κατά τη γνώμη τη

δική μου, δεν μπορούσε να γίνει ούτε πρωύτερα αυτό ούτε αργότερα. Εγινε τότες που έπρεπε να γίνει. Αυτό όμως δε θα πει σε καμιά περίπτωση ότι εμείς κατορθώσαμε να αφομοιώσουμε την ουσία της απόφασης της 6ης Ολομέλειας, και πετύχαμε να δουλεύουμε αμέσως μόλις πάρθηκαν οι αποφάσεις, πάνω στο πνεύμα και στη γραμμή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Αυτό ήταν μέχρι τα σήμερα, κι ακόμα δεν έχουμε τελειώσει μ' αυτό το ζήτημα, πρέπει να το προσέξουμε όλοι μας μέχρι τα σήμερα, ένα προτσές αφομοίωσης από την ίδια την ΚΕ, από το ίδιο το Γραφείο, αφομοίωσης της ουσίας των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Αυτού βρίσκεται η ουσία όλης αυτής της αδυναμίας. Γι' αυτό θα πρέπει να την εξουδετερώσουμε, γιατί σήμερα, πάντα, αλλά σήμερα περισσότερο από κάθε άλλη φορά, χρειάζεται αυτή η αποφασιστικότητα, και η θαρρετή μελέτη και αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων.

XXXXVI
σ. Μ. ΤΣΑΝΤΗ

Σύντροφοι.

Η σημασία της 6ης Ολομέλειας ήτανε τόσο μεγάλη από δυο κυρίως πλευρές. Πρώτα ότι ξεκαθάρισε μια κληρονομιά λαθών, λαβεμένης πολιτικής για πολλά χρόνια και έδωσε στο κόμμα μια καινούργια γραμμή, σωστή γραμμή που είναι προϋπόθεση για να μπορέσει να τραβήξει το κόμμα μπροστά. Για ένα δεύτερο λόγο και πιο βασικό ότι μια επίσης μακρόχρονη εσωκομματική κατάσταση, που υπήρχε, μια κατάσταση που είχε απομακρύνει το κόμμα από τις λενινιστικές αρχές καταδικάστηκε και η 6η Ολομέλεια ήταν η αφετηρία, η αρχή για την αποκατάσταση των λενινιστικών αρχών μέσα στο κόμμα. Και αυτή η αποκατάσταση ήταν απαραίτητη προϋπόθεση γιατί αν δε μεσολαβούσε η 6η Ολομέλεια και συνεχιζόταν αυτό το καθεστώς μέσα στο κόμμα αναμφισβήτητα θα πενούσαμε μεγαλύτερες καταστροφές.

Σύντροφοι, σα συνέπεια και σαν απόρροια των ίδιων των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας έμπαινε ότι αμέσως μετά απ' αυτή το πρώτο, το βασικό καθήκον, θα 'τανε να κάνουμε λίγη προσπάθεια για να αποκατασταθούν μέσα στο κόμμα οι λενινιστικές αρχές, ν' αρχίσει δηλαδή να λειτουργεί το κόμμα με βάση την εσωκομματική δημοκρατία, το συγκεντρωτισμό, με την κollectιβιστική καθοδήγηση. Και δεν ήταν ένα εύκολο έργο, γιατί μια παράδοση τόσο μακρόχρονη, τέτοιας κατάστασης δε γιαιτρεύεται με μια απόφαση. Η απόφαση είναι η αρχή και η πραγματοποίηση θέλει πολύ δύσκολη μακρόχρονη δου-

λειά. Απ' αυτή την άποψη, σύντροφοι, θα πρέπει να συμφωνήσουμε με την έκθεση που έκανε το Γραφείο της ΚΕ και να πούμε, εγώ τουλάχιστο συμφωνώ ότι σ' αυτό το βασικό καθήκον πραγματοποίησε ό,τι ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί μέσα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Τα βήματα που έγιναν σ' αυτό το διάστημα προς την κατεύθυνση αυτή ήταν τεράστια και αυτό γίνεται από τα αποτελέσματα που υπάρχουν στις οργανώσεις και την Ελλάδα και παντού. Γιατί, σύντροφοι; Δεν ήταν εύκολο πράγμα όλο το κόμμα από μια μέρα σε άλλη να βγει και να χειροκροτήσει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Γιατί οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας μίλησαν για κάτι που το θεωρούσαμε σαν ινδαλμα, και μας είπανε ακριβώς ότι αυτό όχι μονάχα δεν ήταν ινδαλμα αλλά αυτό μας κόστισε συμφορές και στο κόμμα και στο λαό. Κι όμως ακριβώς γιατί σωστά μπήκε το ζήτημα των αποφάσεων της Ολομέλειας η απήχησή τους και ως ένα βαθμό η κατανόησή τους και η αποδοχή τους ήταν πολύ αρκετά ικανοποιητική. Όπως μας είπαν οι σύντροφοι από την Ελλάδα, στην Ελλάδα δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε παραφωνίες, δηλ. αντίδραση, μη κατανόηση των αποφάσεων της Ολομέλειας όχι, φυσικά, στις λεπτομέρειες και στο σύνολό τους ίσως και στην ουσία τους γιατί δεν αναλύθηκαν όπως πρέπει, αλλά το κεντρικό νόημα ότι βγάζουμε, πετάμε το σάπιο που υπήρχε, την αιτία του κακού, δηλ. τη βρήκαμε την αιτία του κακού και την αλλάζουμε, την πετάμε, αυτό το 'χουμε καταλάβει και εδώ στις χώρες που βρισκόμαστε στην εμικράτσια, το ίδιο στο σύνολό τους σχεδόν εκτός από τη μερίδα εκείνη που είχε πιο πολύ δηλητηριάσει η κατάσταση αυτή, ένα κομμάτι δηλ. της Τασκέντης. Η διαφορά είναι τεράστια, οι σύντροφοί μας έχουνε καταλάβει στο μεγάλο μέρος. Ελάχιστες είναι οι εξαιρέσεις που ανοιχτά ας πούμε, βγαίνουνε ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Επίσης και στην κατανόηση της ουσίας προχωρούμε αρκετά, φυσικά, εδώ χρειάζεται πολύ πολύ δουλειά να γίνει ακόμα.

Εδώ όμως, σύντροφοι, θα πρέπει να κρίνουμε τη δουλειά του Γραφείου μέσα στις σχετικές συνθήκες που έγινε η δουλειά του σ' αυτό το διάστημα. Γιατί η δουλειά αυτή, της εφαρμογής των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, διεξάχθηκε πάνω στην πάλη μιας ειδικής και λυσοσασμένης αντίδρασης των ανθρώπων εκείνων που ήταν οι κύριοι και βασικοί υπεύθυνοι για την κατάσταση αυτή στο κόμμα μας. Σύντροφοι, είδατε τα υλικά, σε τι στάδια πέρασε να πούμε αυτή η αντίδρασή τους, και τη βλέπετε σήμερα, αυτές τις μέρες, πώς εκδηλώθηκε μέσα στην Ολομέλεια. Εγώ, σύντροφοι, και στην 6η Ολομέλεια ξεχώρισα αυτή την τετράδα, που ειπώθηκε εδώ τετράδα. Ίσως ήμουν ο μόνος, γιατί τότε εκτός των ονομάτων του Ζαχαριάδη και Μπαρτζιώτα δεν πολυαναφέρθηκαν τα ονόματα του Βλαντά και του Γούσια, εγώ όμως μιλώντας για την ευθύνη όλων μας, είπα ότι υπάρχει κάποιο σύνορο που εκεί πέρα οι ευθύνες

και τα λάθη αλλάζουν ποιοτικά. Και είναι οι βασικοί, οι κύριοι υπεύθυνοι. Οι ευθύνες τους είναι ασυμβίβαστες δηλ. με την έννοια απλώς των λαθών.

Και ανέφερα τους τέσσερις αυτούς. Και πραγματικά έτσι και φάνηκε. Χαιρετίζω απ' αυτή την Ολομέλεια, απ' αυτό το βήμα, την εκδήλωση του σ. Μπαρτζιώτα, που έκανε προχτές, μιλώντας, μια αυτοκριτική, και είδε έτσι τα λάθη του. Δεν τον απαλλάσουν. Δεν αλλάζει δηλαδή η έννοια των λαθών γι' αυτόν να μπει σ' άλλη κατηγορία. Όμως έχει σημασία για τον ίδιο και ας το προσέξει το κόμμα. Εδώ μέσα πρέπει να δούμε τους άλλους τρεις.

Και ας έρθουμε πρώτα, στον αρχηγό στον Ζαχαριάδη. Σύντροφοι, έχουμε ειπωθεί πολλά εδώ πέρα δε χρειάζεται τώρα να κάνουμε αναδρομή στην όλη δράση του κόμματος στην περίοδο του Ζαχαριάδη, ας τον κρίνουμε πώς ήρθε και πώς μίλησε εδώ πέρα, από τι εμφάνισε ο ίδιος στη σημερινή Ολομέλεια. Σύντροφοι, μίλησε σαν ο Ζαχαριάδης. Δεν μπορούσε να κάνει αλιιώτικα. Αν δε μιλούσε έτσι θα αρνιότανε τον εαυτό του και κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί τον εαυτό του. Εδώ έδειξε ακριβώς τον Ζαχαριάδη. Ο ίδιος μιλώντας για όλη τη γραμμή του για ν' αντικρούσει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να προσπαθεί να δικαιωθεί να αυτοπαινεύεται σ' όλα, ας μιλάγε ότι εγώ δεν έκανα προσωπολατρία, άλλοι το κάνανε, όλα τα 'λεγε έτσι για να αυτοπαινεύεται, για την ανοδική πορεία που έκανε στα δυο χρονικά όρια που αυτός ήτανε '31-'40, '45-'55 και είναι τόσο ολοφάνερο ότι τουλάχιστο στη δεύτερη περίοδο πόσο ανοδική ήταν η πορεία, με την κατάσταση που υπήρχε το 1945 και μ' αυτή που υπάρχει το 1955 στην Ελλάδα, με κείνο το τεράστιο λαϊκό κίνημα και την κατάσταση, που μας είπαν οι σύντροφοι από την Ελλάδα, που μονάχα αν φανταστεί κανένας ότι μπορεί να νιώθει τον εαυτό του, (έτσι μας είπε δηλαδή, είχε μάθει να λέει το άσπρο μαύρο) σα να στεκόμαστε με το κεφάλι ανάποδα, με ποδάρια απάνω και το νταβάνι να είναι πάτωμα και το πάτωμα νταβάνι. Έτσι δηλ. παρέστησε την ανοδική πορεία δηλ. το προς τα κάτω, την καταστροφική πορεία δηλ. που οδήγησε στην ήττα, στην καταστροφή, στις πόσες ειπε ο σ. 38.000 νεκρούς και πόσους τραυματίες που είχαμε. Αυτή ήτανε η ανοδική πορεία που έκανε το κόμμα σ' αυτή την περίοδο.

Σύντροφοι, δε θα ασχοληθώ όπως είπα μ' αυτή την ανάλυση. Κοντά σ' αυτό όμως που έδειξε, εδώ, θα πρέπει να πάρουμε ορισμένα σημεία, φράσεις απ' το λόγο του που είναι το πιο χαρακτηριστικό σ' όλη του την εμφάνιση που έκανε προχτές εδώ πέρα. Είπε πρώτα-πρώτα για την Τασκέντη. «Δεν μπόρεσα να τα διορθώσω διότι δε με άφησαν», είτε «εγώ το έγγραψα αλλού». Δεύτερο. «Υπέβαλα την παραίτησή μου σε κείνους που με διόρισαν.» Τρίτο. «Ό,τι λέτε εσείς λάθη, ότι εγώ έκανα στραβά τον πόλεμο, έτσι μου το λέγαν, μου το 'πε ο Δημητρός και ύστερα εγκρίνανε μικροί μεγάλοι έτσι να το κάνω.» Τέταρτο,

λοιπόν, σύντροφοι, μασημένες φράσεις. Ύστερα μου κάνετε ότι λάθος εγώ αργότερα ξέρω εγώ, έχω ντοκουμέντο, αυτό κι αυτό κι αυτό να κάνετε, έκανα κι εγώ. Και γιατί δεν ήρθε στην 6η Ολομέλεια. «Διαφωνούσα μ' αυτούς, δεν ήθελα. Και ζήτησα», λέει, «απ' αυτούς να μου επιτρέψουν να 'ρθω εδώ στο κόμμα και να πω τη γνώμη μου στο κόμμα και στο διεθνές κίνημα». Δεν το πρόσεξε κανένας δεν το άκουσα από κανένα ομιλητή ν' αναφέρει τη φράση του και στο διεθνές κίνημα. Έτσι είναι, αυτά είπε εδώ πέρα. Δεν είναι ανάγκη να δούμε το παρελθόν του. Να κρίνουμε αυτή την πράξη αυτή καθαυτή. Τι είναι αυτή η πράξη. Είναι μια προσπάθεια, που πάει να πείσει το κομμουνιστικό κόμμα, ότι όλα όσα έγιναν, ότι ό,τι πάθατε γι' αυτά δε φταίω εγώ, γι' αυτά φταίει το κόμμα της ΣΕ και κατά συνέπεια όλοι επομένως εκεί ψάξτε να βρείτε την αιτία, εκεί στραφείτε. Το όπλο σας γυρίστε το εκεί για να πολεμήσετε τον εχθρό σας. Τα λάθη εκείνος τα 'κανε και από μένα μη ζητάτε ευθύνες, επομένως ζητάτε από κείνους ευθύνες και για όλες τις γραμμές και για όλα τα πράγματα. «Και, εγώ πάω τώρα να τα πω αυτά κι εδώ και στο διεθνές κίνημα.» Σύντροφοι, κι αυτό ας το δει κανένας στην ίδια περίοδο, πού ακριβώς παρουσιάστηκαν και αλλού τέτοια φαινόμενα αρκετά. Αλλά ας πάρω εγώ το πιο έκδηλο, που έτυχε και να το ζήσω, γιατί ήμουν στην Ουγγαρία την περίοδο εκείνη. Κι ακριβώς το ίδιο πράγμα, που έκανε στην Τασκέντη ο Ζαχαριάδης τη μια μερίδα την όπλισε (όχι με όπλα, γιατί δεν μπορεί να τα πάρει από τις σοβιετικές αποθήκες, αλλά με ρόπαλα και τα λοιπά), την έστρεψε ενάντια στην άλλη, την έστρεψε ουσιαστικά ενάντια στη σοβιετική εξουσία. Το ίδιο πράγμα, ο Νάγκι Ιμρε, ο Λοσόνσκι; και οι άλλοι εκεί πέρα «κομμουνιστές», κι αυτοί ξεσήκωσαν ένα μέρος του μαγιάρικού λαού, εργάτες κομμουνιστές μαγιάρους, που προσπάθησε να τους πείσει και έπεισε πολλούς, ότι για όλα αυτά, που υπάρχουν λάθη κλπ. κλπ. υπεύθυνη είναι η ΣΕ, που σας κατάργησε την ελευθερία, που σας φέρεται σα μικρή μερίδα, όπως και το ΚΚ της ΣΕ φέρεται στον Ζαχαριάδη και στο ΚΚΕ σα μικρή μερίδα, περιφρονητικά σας περιφρονάει, και πρέπει εσείς τώρα με το όπλο να παλέψετε για να διώξετε τους Ρώσους από εδώ πέρα. Κι αυτό κάνουν μεγάλη μερίδα, πολεμήσανε και κομμουνιστές στην Ουγγαρία ενάντια στη ΣΕ. Κι εδώ μπαίνει ένα ζήτημα, λένε εδώ, συζητιέται, ο Ζαχαριάδης ήτανε... ξέρω γω, τι ήτανε... γιατί και το ίδιο ρώτημα μπαίνει στην Ουγγαρία. Ο Νάγκι Ιμρε ήτανε; δεν ήτανε; Σ' ένα λόγο που έβγαλε ο σ. Κάνταρ, πρόεδρος της επαναστατικής δημοκρατικής κυβέρνησης των εργατών και των αγροτών της Ουγγαρίας και πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής του κόμματος απαντώντας σ' αυτό λέει: το ζήτημα ποιο ήταν το κομμουνιστικό παρελθόν αυτών των ανθρώπων, είναι δεκάτης γραμμής ζήτημα. Το πρόβλημα είναι τα γεγονότα και οι πράξεις που κάνανε τώρα. Και τα γεγονότα λένε ότι αυτοί ξεσήκωσαν το μαγιάρικο λαό ενάντια στη λαϊκή εξουσία, και όταν

έγινε αντεπίθεση των επαναστατικών δυνάμεων αυτοί υπεράσπισαν την υπόθεση της αντεπανάστασης. Δεν είναι ο Μιντέντι, ο Σάμπο, ο πρίγκιπας Εστερχάζι κλπ. που με τη συνεργασία τους με τον Νάγκι Ίμρε προσχώρησαν στην υπόθεση της επανάστασης, αλλά ο Νάγκι Ίμρε, ο Λοσσόνκι κλπ. αυτοί με τη συνεργασία τους με τους παραπάνω μπήκαν στο δρόμο της αντεπανάστασης.

Το ίδιο μπορεί να απαντήσει κανένας και για τον Ζαχαριάδη. Ανεξάρτητα απ' την υπόθεση αυτή, σήμερα θα κρίνουμε με τα γεγονότα και τις πράξεις που κάνει εδώ πέρα. Οι πράξεις αυτές δείχνουν πως προσπαθεί να ξεσηκώσει το ελληνικό κόμμα, τους Έλληνες κομμουνιστές και μέσω αυτών και τον ελληνικό λαό, να τους ξεσηκώσει ενάντια στη ΣΕ, να τους πει ότι τα δεινά σας οφείλονται από κει. Και δεν είναι ο Ντάλες που προσχωρεί στις θέσεις του κομμουνισμού, αλλά ο Ζαχαριάδης που προχωρεί στις απόψεις του Ντάλες. Γιατί η θέση για τον εθνικό κομμουνισμό, πατέρα έχει τον υπουργό των εξωτερικών των ΗΠΑ τον κ. Ντάλες. Πέρσι την άνοιξη σε μια ομιλία του κάπου, είπε ότι θα πρέπει, λέει, να βοηθήσουμε τους κομμουνιστές ηγέτες των ανατολικών χωρών, (φυσικά δεν είχε υπόψη τον Ζαχαριάδη), κρατώντας τη θέση τους σαν κομμουνιστές να ξεκόψουμε με τη Σοβιετική Ένωση. Και η όλη προπαγάνδα μετά άρχισε. Η βοήθεια και υποστήριξη αυτών των κομμουνιστών. Ήδη άρχισε ο χωρισμός σε εθνικούς κομμουνιστές, και σε διεθνιστές, σε ξέρω γω το ένα και τ' άλλο. Και βλέπεις λοιπόν ακριβώς τώρα ότι σ' αυτές τις απόψεις του εθνικού κομμουνισμού, δηλαδή εδώ έχω δικό μου κόμμα, τα κανονίζω εγώ και εσείς, η ΣΕ είναι που μου βάζετε αυτά τα στραβά και όλα και εγώ θέλω ανεξαρτησία, δε θέλω να μου βάζετε στα πόδια βέργες όπως έλεγε στην Τασκέντη για να με μπερδεύετε, αυτό δεν είναι άλλο τίποτε παρά προσχώρηση στις θέσεις αυτές του εθνικού κομμουνισμού, που κήρυκας απ' τους πρώτους ήταν ο κ. Ντάλες.

Τώρα για να μην πιάσει έστω και σε κανέναν έστω και στο ελάχιστο, αυτό το λαθρεμπόριο, ότι «όλα τα λάθη όλα τα 'κανε η ΣΕ και μου τα 'λεγαν αυτά να τα κάνω, κι ότι εγώ κατά βάση είχα σωστή γραμμή», ας δούμε εδώ ποιο είναι το βασικό. Το 'πιασε ο σ. Βέττας και δε θα ασχοληθώ περισσότερο. Ποιο είναι το βασικό σε μια πολιτική γραμμή ενός κόμματος. Ποιος είναι ο χαρακτήρας της επανάστασης. Γιατί αν έχεις λαθεμένο χαρακτήρα της επανάστασης δεν μπορείς να έχεις κανένα πράγμα σωστό, πολιτική γραμμή σωστή. Εκεί έλεγε ο Λένιν το 1905 μιλώντας στις δυο τακτικές, εκεί έκρινε ποιοι είναι οι σοσιαλδημοκράτες, ποιοι είναι με την επανάσταση και ποιος είναι με τη θέση των μπολσεβίκων, των μενσεβίκων και τη μεσοβέζικη θέση του Τρότσκι, που μοιάζει του Ζαχαριάδη, δηλ. να πηδάει και να κάνουμε άμεσα σοσιαλιστική επανάσταση. Άμα δεν έχεις σωστό προσανατολισμό στο χαρακτήρα και τις κινητήριες δυνάμεις της επανάστασης όλη σου η γραμμή θα 'ναι λαθεμένη. Επο-

μένως εδώ δεν του είπαν οι σοβιετικοί, ίσα-ίσα το ανάποδο κάθε φορά που δόθηκε τέτοια σύσταση και παλιότερα με τη Διεθνή στην 6η Ολομέλεια, και τώρα αυτό το πρόγραμμα που έγινε εδώ πέρα με όλη την άνεση, ακριβώς οι σοβιετικοί το βρίσκουν σωστό. Ενώ το 1949 ο Ζαχαριάδης επίσημα και όπως το λένε μετά στα *Προβλήματα καθοδήγησης* από το 1946 έβαζε σοσιαλιστική επανάσταση και κατά συνέπεια η κύρια αιτία που νικηθήκαμε ήταν ακριβώς το ότι δεν μπορούσε να νικήσει μια επανάσταση που εσφαλμένα βάζει το χαρακτήρα της. Γιατί μας απομόνωνε από τους συμμάχους. Και σύμμαχοι ενάντια στον ιμπεριαλισμό και την πλουτοκρατική ολιγαρχία στην επανάσταση αυτή, έπρεπε να 'ναι ολόκληρη η αγροτιά, όλα τα μεσαία στρώματα, και ένα μέρος της ελληνικής μπουρζουαζίας, η εθνική μπουρζουαζία, που είχανε συμφέρον ν' απαλλαγούν από την αγγλική κατοχή και εξάρτηση.

Κι αν θέλετε ορισμένα πράγματα, που δείχνουν ακριβώς, αυτά τα λάθη του δηλαδή, τον αντιδιεθνιστικό του χαρακτήρα. Το Βορειοηπειρωτικό. Και ούτε ήθελε να το αναγνωρίσει. Σύντροφοι, δε θέλω να πω για τον εαυτό μου αλλά στο Συνέδριο εγώ μίλησα για το Βορειοηπειρωτικό και έβαλα τη σωστή γραμμή. Την άλλη μέρα στο *Ριζοσπάστη* δημοσιεύτηκε περίληψη του λόγου μου. Ενώ έκανα κριτική και στον Σιάντο, μια και είχε πει ότι σκοτώνουμε και κομμουνιστές στη Β. Ήπειρο και στην απόφαση αυτή του ΠΓ και το κείμενο της περίληψης το έγραψα ο ίδιος, την κριτική του λάθους δεν την είχε ο *Ριζοσπάστης*. Διαμαρτύρομαι στον Ζαχαριάδη. Μου λέει δεν πειράζει, ξέρω εγώ κλπ. Γιατί όμως δεν μπαίνει και έτσι φαίνεται ότι είναι ατομική μου γνώμη. Την άλλη μέρα το ραδιόφωνο και οι εφημερίδες λέγαν ότι ο Τσάντης είναι αντιπρόσωπος του Εμβέρ Χότζα κλπ. Δεν είπαν όμως ότι το κομμουνιστικό κόμμα στο Συνέδριο βάζει σωστή θέση για το Βορειοηπειρωτικό, κι αυτό έχει σημασία.

Λοιπόν το ζήτημα του άξονα και τα λοιπά, που ήθελε να πει ότι εδώ υπάρχει ο κίνδυνος από βορρά και που το ίδιο το λέει και τώρα δηλ. ότι τα δεινά σας τα κάνει η ΣΕ.

Σύντροφοι, θα ήθελα να πω δυο λόγια τώρα, μάλλον για ξεκαθάρισμα ιστορικό γι' αυτή τη 2η Ολομέλεια. Γιατί δεν ξέρω υπάρχουν πρακτικά, άλλος έτσι, άλλος έτσι, και ήμουνα και εγώ στη 2η Ολομέλεια. Η 2η Ολομέλεια, σύντροφοι, για τις εκλογές συζήτησε, αλλά δεν πήρε απόφαση το άφησε να το λύσει το ΠΓ. Έτσι είναι. Για το αν θα γίνει επανάσταση ή όχι. Αυτό το συζητήσε όχι όμως σαν κύριο θέμα με την έννοια να καθίσει να πει θα κάνουμε επανάσταση, τι επανάσταση θα κάνουμε, ποιος θα την κάνει κλπ. αλλά πήρε μια απόφαση αποκλείεται ο δημοκρατικός δρόμος και επομένως τραβάμε για να λύσουμε το πρόβλημα διά των όπλων. Αλλά το πρόβλημα ακριβώς αυτό δεν το εξέτασε. Και αυτό δείχνει τον επιπόλαιο χαρακτήρα των αποφάσεων. Και το ζήτημα αυτό μπήκε και στην απόφαση, μονάχα που δε δημοσιεύτηκε και μείνανε τα απο-

σιωπητικά για να ξέρουμε και οι άλλοι ότι πήραμε μια τέτοια απόφαση. Λοιπόν επίσης και για τον τρόπο, επειδή έγινε συζήτηση με το σ. Μάρκο, και στο κλείσιμο της συζήτησης που έκανε ο Ζαχαριάδης είπε ότι μπορεί να γίνει και μακρόχρονο αντάρτικο μπορεί να γίνει και με ένοπλη εξέγερση. Στο κλείσιμο χωρίς να γίνει συζήτηση. Στη σύσκεψη που έγινε μετά, τη λεγόμενη στρατιωτική, που ήταν μια συσκέφουλα πέντε λεφτά, εκεί ζητήθηκαν στοιχεία απ' τις οργανώσεις των περιοχών, (τι έχουμε εμείς σε οπλισμό, και οργανωμένες δυνάμεις της αυτοάμυνας). Πήρε τα στοιχεία και ύστερα, μια και έριξε το ζήτημα της ένοπλης εξέγερσης με μια μικρή συζήτηση δόθηκε η λύση ότι δεν μπορεί να γίνει και σταμάτησε αυτού χωρίς συγκεκριμένη απόφαση. Είπε τότε ότι κάθε περιφέρεια κάθε περιοχή να κάνει δικό της σχέδιο ανεξάρτητο και αργότερα θα γίνει ένα κεντρικό. Αυτό έγινε στη 2η Ολομέλεια και αργότερα δεν έγινε τίποτε. Και καταλαβαίνετε πως είναι ολόκληρο ζήτημα και της απόφασης, έτσι γενικά αφηρημένα θα πάμε για ένοπλο αγώνα. Ποιος, τι, τι είδους χαρακτηριστήρα τίποτε, και στο ζήτημα το στρατιωτικό δεν υπάρχει κανένα ενιαίο σχέδιο παρά να κάνετε εσείς δηλ. οι περιοχές χωρίς επαφή και χωρίς συντονισμό.

Τώρα για τους άλλους δυο εδώ που έχουμε. Νομίζω ότι είναι περιττό ν' ασχοληθεί κανείς πολύ. Η εμφάνισή τους εδώ πέρα είναι αρκετή. Για τον Βλαντά εγώ θα πω κάτι που βγαίνει απ' τα γραφτά του.

Ο Βλαντάς σ. έχει μηδενίσει τους πάντες και λέει στο σχέδιο απόφασης. Λέει στην πρώτη κατοχή, στον πρώτο αγώνα υπαίτιοι για τις προδοσίες και τα βαριά λάθη είναι οι Σιάντος, Ιωαννίδης, Ζεύγος, Πλουμπιδής, Παρτσαλίδης, Ρούσος, σοβαρότατη ευθύνη κλπ. Στρίγκος, Βαφειάδης. Στο δεύτερο σοβαρή ευθύνη που φτάνει τα όρια της προδοσίας, Ζαχαριάδης, Βαφειάδης, Σιάντος, Ιωαννίδης, Παρτσαλίδης, Ζεύγος, Πλουμπιδής, Ρούσος, βαριά ευθύνη, Στρίγκος, Χρύσα, Μπαρτζιώτας κ.ά. Παρακάτω ξανακαθαίρεται και διαγράφεται ο Παρτσαλίδης, καθαιρούμαστε ο Βέττας, ο Ζωγράφος, ο Μαυρομάτης κι εγώ, μένουν μονάχα, να μην παραξηγηθούν ο σ. Θέος κι ο σ. Πορφυρογέννης δεν τους αναφέρει, δεν ξέρω γιατί. Λοιπόν και τώρα είναι και το άλλο ζήτημα τι θα γίνει; Λέει ότι αυτό θεώρησε προσβολή την επέμβαση στο κόμμα μας. Πιάνεις κουβέντα τώρα μαζί του και λέει ότι «εγώ δεν είμαι αντισοβιετικός, εγώ όχι γι' αυτό, αλλά για τον τρόπο. Δεν ήθελε να γίνει επιτροπή». Το λέει και στο λόγο του. Να πει το ΚΚΣΕ: «Μια που ο Ζαχαριάδης είναι ύποπτος», λέει ο Βλαντάς, «να τον βγάλει, να μην έρθει στη συνεδρίαση του ΠΓ και να συνεδριάσουμε εμείς και να μας πείτε τώρα άντε να λύσουμε το πρόβλημα, και εμείς θα το λύναμε μια χαρά». Και καταλαβαίνετε πόσο μια χαρά, ο Ζαχαριάδης δε θα ερχόταν, ο Μπαρτζιώτας είναι απ' αυτούς που έχουν τις ευθύνες, ο Γούσιος κι αυτόν αλλού τον λέει ύποπτο, και τώρα, λέει, τον στείλανε εξορία, ποιος θα 'ταν άλλος; Αυτό δεν το λέει αλλά είναι νιάου νιάου στα

κεραμίδια, ποιος θα ήταν γραμματέας θα ήταν ο Βλαντάς. Και γι' αυτό κατηγοράει. Φυσικά, και αντισοβιετικός είναι και ό,τι θέλεις είναι ο Βλαντάς, κάνει τούμπες από το πρωί ως το βράδυ. Εγώ σας είπα και στην 6η Ολομέλεια δε θα 'ταν δυνατό να περιμένεις τίποτα άλλο από τον Βλαντά. Δεν μπορείς να περιμένεις γιατί ο Βλαντάς πριν απ' όλα είναι ο Βλαντάς και μετά όλα τα άλλα. Όσο για τον Γούσια. Τον είδατε εδώ πέρα, είπαν κι άλλοι, τον έχω και πατριώτη. Κάποτε με ρώτησαν από παλιά τι γνώμη έχεις, είπα ότι είναι ικανός για όλα. Τι θα πει αυτό καταλαβαίνετε. Θα μου πεις ένα άλλο. Δε φταις και εσύ που έφτασε εκεί πέρα. Ίσως λίγο και γω, αν και δεν τον ανέδειξα εγώ παραπέρα, αλλά μπορούσα ώσπου ανέβηκε σε δεύτερο γραμματέα της Ηπείρου να επιμεινω, να πω ότι δεν είναι για κει πέρα. Είπα κάποτε μετά στη δεύτερη Ολομέλεια, η απάντηση που πήρα από τον Ζαχαριάδη και το σ. Ιωαννίδη φαίνεται και απ' την κατοπινή ανάδειξή του. Εν πάση περιπτώσει ας δει τώρα ο Ζαχαριάδης που τους πήρε και τους ανέβασε, ας δει τώρα ο Ζαχαριάδης κι ας δει ολόκληρο το κόμμα τι μάζεψε γύρω του, κι απ' αυτό ας κρίνει κανένας. Αυτοί ήταν οι ηρακλείς του στέμματος του Ζαχαριάδη και καταλαβαίνει κανένας και απ' τους ηρακλείς και ποιο θα 'ναι το στέμμα!

Τώρα θέλω όμως, σύντροφοι, να πιάσω ένα άλλο ζήτημα. Σύντροφοι, εδώ είναι μια γκρούπα που βγαίνει ανοιχτά και πολεμάει σήμερα τη γραμμή του κόμματος, πολεμάει τη γραμμή του παγκόσμιου κινήματος ας πούμε, και σου βάζει ανοιχτά διάσπαση. Είναι φανερή, τη βλέπεις. Όμως εδώ υπάρχει και μια κεντριστική γραμμή. Αν δεν είναι η διόμιση λέει ο Γούσιος, ο αρχηγός, αλλά να της δώσουμε το πραγματικό της όνομα, υπάρχει και μια κεντριστική γραμμή. Και εκπροσωπείται ανοιχτά εδώ από το σ. τον Πορφυρογέννη και το σ. Πολύδωρο. Ο Πολύδωρος έγραψε ένα γράμμα, στο γράμμα αυτό λέει ούτε πολύ ούτε λίγο τον Ζαχαριάδη είναι τέτοιος, τον υπερασπίζει, τώρα είπε κάποιος σ. να μην πω, πώς τον υπερασπίζει άσε τι λέει ασέβειες προς το ΚΚ της ΣΕ, δεν κάνει να τα πούμε ντρέπομαι, καταλήγει στο τέλος να διαλύσουμε όλη την ΚΕ και να αναλάβει ο Πολύδωρος δηλ. η ΚΕΕ, μέχρι το Συνέδριο και καταλαβαίνετε, φυσικά, ότι θα γίνουν θάλασσα τα πράγματα, και τι θα γίνει, θα 'ρθει ο Ζαχαριάδης, χωρίς τον Ζαχαριάδη καταστρέφεται το κόμμα, και αύριο θα βγούμε με τα πλακάτ να πούμε έλα Ζαχαριάδη να μας σώσεις. Αυτή είναι η μια άποψη. Του Πορφυρογέννη είναι πιο έξυπνη, υπάρχει βλέπεις και διαφορά εδώ πέρα. Ο σ. Πορφυρογέννης βάζει έτσι τα πράγματα. Συμφωνώ καταρχήν με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Αλλά έχω επιφύλαξη σε κείνο, στο άλλο, στο άλλο. Ποια είναι η βασική επιφύλαξη; Ότι το Γραφείο της ΚΕ σύντροφοι υπερέβαλε στην 6η Ολομέλεια στη μεταχείριση του Ζαχαριάδη. (η ουσία είναι ότι το Γραφείο κάθισε και βάθυσε στα έργα του Ζαχαριάδη που βγήκανε στα φόρα), κι ο Ζαχαριάδης με μια βοήθεια θα μπορούσε να είναι χρή-

σιμος στο κόμμα, και δεύτερο ότι γενικά το Γραφείο τα 'κανε θάλασσα, χρεοκόπησε, άσχημα χειρίστηκε τα πράγματα στην Τασκέντη, άσχημα χειρίστηκε στην Ελλάδα, που θα 'πρεπε να πάνε δυο μέλη του Γραφείου και τρεις άλλοι της ΚΕ. Και κατά συνέπεια το Γραφείο χρεοκόπησε, θα πρέπει να φύγει, μα ποιος θα βγει; Θα βρεθούν άλλοι. Και εδώ όμως πού καταλήγει. Θα φύγουν όλοι αυτοί γιατί χρεοκόπησαν, πάντως το κόμμα θα χρεοκοπήσει και θα βγούνε ύστερα όλοι που εν τω μεταξύ θα βοηθάμε τον Ζαχαριάδη και θα βγει ο Μεσαίας να σώσει πάλι το κόμμα. Η ουσία είναι αυτή σ. Πορφυρογέννη. Το συζητήσαμε πολύ ώρα. Εγώ περίμενα να έβγαίνες εδώ να υποστηρίξεις αυτή την άποψη, ή αν δεν εμμένεις σ' αυτή να την καταδικάσεις. Δεν κάνεις ούτε το ένα ούτε το άλλο. Εσύ παινεύεσαι και λες ότι εγώ ήμουνα εκείνος που του Ζαχαριάδη του έκανα κριτική. Ελα τώρα να τα πούμε τα πράγματα λογικά. Εδώ πρέπει να καταλάβετε όλοι σας, υπάρχουν κι άλλοι σύντροφοι ακόμα στην ΚΕ, ως χθες συζητούσαν. Λέει άμα διαγράψεις τον Ζαχαριάδη τότε τι θα γίνει στην Τασκέντη, αυτοί όλοι θα πουν, ξέρω εγώ, θα τους χάσουμε όλους κλπ. Ο ίδιος ο Πορφυρογέννης: «Άμα διαγράψεις τον Ζαχαριάδη τότε μπαινεί το εξής ζήτημα: Θα λένε μα όλοι τέτοιοι ήτανε κλπ.» Δεν είναι έτσι, σύντροφοι, εδώ βρίσκεis την αιτία και να την πεις καθαρά. Δεν υπάρχει φόβος κι αν θέλετε, σύντροφοι, το μόνο που θα βγάλει το παλιό δηλ. το ερωτηματικό είναι μονάχα ξεκαθαρίζοντας τον Ζαχαριάδη. Τότε θα βγει ότι όλα αυτά που γίνανε και γίνονται, εδώ είχανε την πραγματική τους αιτία. Γιατί ο Ζαχαριάδης ήταν ο κύριος υπεύθυνος. Δηλαδή, αν θέλουμε σύντροφοι, να είμαστε συνεπείς με την 6η Ολομέλεια πρέπει να καταλάβουμε τούτο: Να δούμε το βαθύτερο νόημά της δηλαδή. Ότι ολόκληρη η πολιτική ως τώρα ήτανε όχι λαθεμένη, αλλά εγκληματική. Ότι στοίχισε στον ελληνικό λαό και στο κόμμα, ποτάμια αίματα και τεράστιες θυσίες, ότι οδήγούσε στην καταστροφή, και ότι φορέας της καταστροφικής πολιτικής ήταν ο Ζαχαριάδης. Ο Ζαχαριάδης είτε το 'θελε είτε δεν το 'θελε έκανε τεράστια ζημιά μέσα στο κόμμα. Και όποιος δεν το καταλάβει αυτό δεν μπορεί να προχωρήσει μπροστά. Δεν μπορεί να βοηθήσει το κόμμα. Δεν μπορεί να σταθεί στη μέση δηλαδή, και από δω και από κει δεν μπορεί. Κεντρισμός, σύντροφοι, είναι το χειρότερο πράγμα. Δεν μπορεί να σταθεί κεντρισμός. Η είσαι με το κόμμα ή όχι.

Μπορεί για την 6η Ολομέλεια κανένας να βγει να πει ότι εγώ διαφωνώ σε κάτι, με τον Μάρκο. Ο Μάρκος λέει πιο φαρδύ αντάρτικο, εγώ λέω πιο γρήγορα σε ορισμένες περιφέρειες. Στην εκτίμηση δηλαδή. Γιατί στο κάτω κάτω αυτές είναι σχετικές αλήθειες είναι γιατί πώς μπορεί να αποδείξει ο Μάρκος ή εγώ ότι, έτσι θα νικούσες καλύτερα; Αυτό είναι με το θα γινότανε. Όμως υπάρχει μια αλήθεια. Έτσι που έγινε πολιτικά και στρατιωτικά οδήγησε στην καταστροφή. Αυτό δεν μπορεί να το αρνηθεί κανένας και ποιος είναι υπεύθυνος γ'

αυτό; Είναι ο Ζαχαριάδης. Αυτό είναι μια απόλυτη αλήθεια. Ενώ μπορεί να 'χεις απόψεις πάνω στην 6η Ολομέλεια τέτοιες, δεν επιτρέπεται στο κύριο, το βασικό να μη συμφωνάς.

Θα ήθελα να πω δυο λόγια, σύντροφοι, για το Γραφείο, εγώ συμφωνώ με την έκθεση. Μια πάλι επιφύλαξη έχω στο ζήτημα της χρησιμοποίησης του Βλαντά και του Γούσια στην Τασκέντη. Το Γραφείο δεν μπορούσε να πείσει τον κόσμο, φυσικά, εκεί. Όμως και εφόσον πήγανε, το παρατράβηξε δυο μήνες εκεί πέρα, να κάθονται και να βγάζουν λόγους, στην ουσία να οργανώνουνε παραπέρα τη δουλειά της Τασκέντης. Και νομίζω ότι αυτό είναι λάθος.

Τώρα για τη δουλειά στην Ελλάδα. Απ' την ως τα τώρα δουλειά που έγινε, δυο λόγια θα πω σύντροφοι, δείχνει τη δουλειά των κομματικών οργανώσεων, ότι αυτές όχι μόνο δεν ήταν μεγάλες, αλλά και ουσιαστικά δεν πρόσφεραν τίποτα, μπορεί να πει κανένας και ζημιά κάνανε. Γιατί αποσπούσαν τους κομμουνιστές από τη μαζική δουλειά και τους απομονώνανε σε σχεταριστικές οργανώσεις. Και γινόταν πάλι όπως είπε κάποιος σύντροφος, ποιος θα πάρει τον άλλον να τον βάλει να δουλέψει στην κομματική οργάνωση ή να τον κλείσει ο Γούσιας σε κάποιο μηχανισμό.

Τώρα για το πατριωτικό μέτωπο, είναι το βασικό ζήτημα, σύντροφοι, γιατί σε κάθε επανάσταση πρέπει να εξασφαλίσεις τους συμμάχους. Και σήμερα μια που κάνουμε εθνική δημοκρατική επανάσταση σύμμαχοι είναι όλα αυτά τα στρώματα, αγροτιά, μεσαία στρώματα και ένα μέρος της αστικής τάξης, η εθνική μπουρζουαζία. Υπάρχει ριζωμένος σχεταρισμός μέσα μας. Γιατί βλέπουμε και λέμε θα μπορούμε εμείς μ' αυτόν να συνεργαστούμε, παλιότερα ήταν έτσι, ο Παπανδρέου, ο Βενιζέλος κτλ. ή κάποιο άλλο πρόσωπο. Η ουσία είναι ότι μέσα στο πατριωτικό μέτωπο να βλέπουμε, τάξεις και ομάδες που εκπροσωπούνται πίσω απ' αυτούς και εφόσον εμείς πιστεύουμε στη γραμμή του κόμματος, ότι αυτές οι ομάδες και τάξεις έχουν συμφέρον από τη δημοκρατική αλλαγή εμείς πρέπει να 'μαστε πεπεισμένοι ότι μπορούμε με καλή δουλειά δική μας να τους πάρουμε μέσα στο πατριωτικό μέτωπο.

XXXXVII

σ. ΒΑΓ. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

Σύντροφοι.

Η εισήγηση, σύντροφοι, δίνει την κατάσταση στο κόμμα μας, δίνει αναλυτικά την κατάσταση στην Ελλάδα και καθορίζει τα καθήκοντα που μπαίνουν

για να πραγματοποιήσουμε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Εγώ θα προσπαθήσω να δώσω όσο μπορώ μια εικόνα της κατάστασης αυτής, δηλαδή, πώς έβλεπαν στην Ελλάδα τις αποφάσεις του κόμματος μέχρι την 6η Ολομέλεια, πώς είδαν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στην Ελλάδα, ποια είναι η κατάσταση σήμερα, και μερικά άλλα ζητήματα. Αλλά το περιθώριό μου είναι μικρό, θα προσπαθήσω μέσα στα 10 ξέρω γω 20 λεπτά, ξέρετε γιατί το λέω αυτό, για να προετοιμάσω το προεδρείο.

Για την κατάσταση στην Ελλάδα, σύντροφοι, σωστή εκτίμηση δίνει η 6η Ολομέλεια σ' όλους τους τομείς. Τον πολιτικό τομέα, οργανωτικό τομέα, συνδικαλιστικό τομέα κλπ. Σωστή εκτίμηση δίνει στις ανακατατάξεις που έγιναν και συνεχίζονται και στο πού οφείλεται αυτό, σωστή εκτίμηση δίνει στις διαθέσεις της εργατικής τάξης, της αγροτιάς και των άλλων στρωμάτων, που όλα αυτά έδειχναν ότι αν είχαμε σωστή πολιτική και σωστή οργανωτική πολιτική, το κίνημά μας, το κόμμα μας σήμερα θα ήταν πολύ μαζικό.

Η τότε καθοδήγηση του κόμματος και ειδικά η Γραμματεία ήταν πέρα για πέρα ξεκομμένη απ' την ελληνική πραγματικότητα. Δεν υπήρχε σχέδιο κατά τη γνώμη μου, σύντροφοι, για τη δουλειά στην Ελλάδα. Νομίζω ότι εδώ πρέπει να σας υπενθυμίσω και την απόφαση του Απριλίου του 1954, για να σας πω και γω έστω ακόμα μια φορά πόσο στραβά προσανατόλιζε το κόμμα μας και πόσο ακριβά μας стоίχιζε. Όσοι σύντροφοι πήγαν στην Ελλάδα πιστεύω να συμφωνούν μαζί μου. Και δεν το λέω αυτό σύντροφοι, για να εντοπίσω την ευθύνη μόνο στο σ. τον Γούσια. Το λέω από τούτη την πλευρά, ότι η μονοπώληση της καθοδήγησης της παράνομης δουλειάς στην Ελλάδα μόνο από ένα πρόσωπο, αυτό έκανε μεγάλη ζημιά στο κόμμα.

Και γι' αυτό είχαμε αυτή την αντίθεση εδώ. Όσοι ερχότανε και τα λέγανε καλά στο κόμμα βλέπεις ξαναπηγαίνανε. Όσοι δεν τα λέγανε καλά, αυτοί έπρεπε να βρεθούν χίλιες δυο αιτίες, έσπασαν, έκαναν, δεν τα καταφέρνει ξέρω γω και τόσα άλλα. Εγώ έχω να σας πω τούτο δω το πράγμα σύντροφοι. Όποιος πήγαινε κάτω, αυτό δεν είναι δική μου διαπίστωση μόνο, και των άλλων συντρόφων που είμαστε εδώ, και των συντρόφων που ήταν κάτω, από τις πρώτες κιόλας μέρες το έβλεπε αυτό. Έβλεπε δηλαδή τούτο: Όχι γιατί ήταν σοφός, κάθε άλλο. Του έδειχνε η ζωή, η πραγματικότητα. Έβλεπε κι ο ίδιος πόσο ήταν ξεκομμένος με το πώς σκέφτονταν οι κομμουνιστές και οι απλοί άνθρωποι στην Ελλάδα. Αλλιώς εδώ μας παρουσίασε την κατάσταση η τότε καθοδήγηση, διαφορετικά ήταν κάτω. Σε μια σειρά αποφάσεις του κόμματος, όπως για την περίοδο της πρώτης κατοχής, αποχή μας από τις εκλογές του 1946, για το Δημοκρατικό Στρατό, για την περίοδο 1949 και συνέχεια και για τις αιτίες που κάθε φορά πηγαίναμε πίσω στην Ελλάδα δε συμφωνούσαν, σύντροφοι. Γιατί το έζησαν, το πλήρωσαν πολύ ακριβά. Έβλεπαν τι

γίνεται στις άλλες χώρες. Εδώ θα μπορούσα να αναφέρω πολλά παραδείγματα. Πώς σκεφτόμαστε εμείς σύμφωνα με την προετοιμασία που γινότανε, πώς υποστηρίζαμε τις αποφάσεις του κόμματος και πώς σκεφτότανε κάτω. Ένας, π.χ., μου 'λεγε τις πρώτες μέρες που πήγα: Το αγαπάμε το κόμμα, μα τι κατάσταση δημιουργήσατε έξω; εννοούσε, σύντροφοι τις αποφάσεις της 3ης Συνδιάσκεψης. Ο Σιάντος χαφιές, ο Παρτσαλιδης ομπορτουμιστής, κλπ. ο Καραγιώργης προβοκάτορας, το ίδιο ο Μάρκος, ο Πλουμπιδης χαφιές, τι πράγματα είναι αυτά; όλη η καθοδήγησή σας είναι χαφιεδική; Εγώ άρχισα φυσικά να του αναπτύσσω τις αποφάσεις του κόμματος, επέμενα, μάταιος ο κόπος, δε με πίστεψε, και ξέρετε τι μου είπε; Φαίνεται ότι έξω τα 'χετε όλα και κάποιος φυσικά πρέπει να τα πληρώνει όταν κάνετε ζημιά. Και φυσικά εννοούσε τους παρακάτω. Κι επειδή ήξερε και τον Βασίλη, μου είπε: να είσαι σίγουρος λέει Βαγγέλη ότι και τον Βασίλη ο Ζαχαριάδης μια μέρα θα τον φάει. Βλέπεις τώρα κι αυτά γινότανε ξέρω γω εδώ και κάμποσο καιρό. Άλλος μου μίλησε για το λάθος της αποχής. Τις ζημιές που είχαμε και πώς θα ήμασταν σήμερα εάν ακολουθούσαμε άλλη γραμμή, όπως το ΚΚΓ, τα ΚΚ που ακολουθήσαν άλλο δρόμο. Ο Ζαχαριάδης έχει άλλη γνώμη. Φυσικά, εγώ είμαι πολύ μικρός να τον πείσω γι' αυτό το πράγμα, αλλά αν ήταν στην Ελλάδα θα τα 'κουγε αυτά τα πράγματα.

Αυτό, σύντροφοι, άρχισε και μένα να με βάζει σε σκέψεις. Άρχισα να σκέφτομαι και γω διαφορετικά. Και αυτό με βοήθησε. Όταν ήρθε ο Γούσιος και άρχισα να του λέω για την απόφαση του Απρίλη του 1954, πώς βλέπω εγώ την κατάσταση, του είπα τις σκέψεις των ανθρώπων που είδα, πώς έσπαζα τα μούτρα μου σε αρνήσεις, γιατί δε θέλαν να δουλέψουν, ξέρετε τι μου είπε: Ότι ζαλίστηκα. Δεν έβλεπε φαίνεται, ή μάλλον δεν ήθελε να δει την ωμή πραγματικότητα. Τώρα που ήρθα εγώ, μου λέει, όλα θα διορθωθούν – γι' αυτό θα μιλήσω παρακάτω.

Η κατάσταση αυτή, σύντροφοι, πολύ μας δυσκόλεψε. Μα σταθήκαμε γιατί ο κόσμος μας αγαπάει, μας βοηθάει, φυσικά, φοβάται και τώρα ακόμα μας σασ το ξαναλέω, αγαπάει το κόμμα μας, παρά τα σοβαρά του λάθη που έκανε. Μπαίνει τότε το ερώτημα πώς εξηγείται το ότι από το 1954 μέχρι σήμερα πιάστηκαν τόσο σύντροφοι, Ερυθριάδης, Γιώτης, Λουλές, Παπαγιάννης, Μωραϊτής με τον ασύρματο, ακόμα και ολόκληρες οργανώσεις πιάστηκαν, γι' αυτό πιστεύω θα μιλήσει το κόμμα. Αυτό κατά τη γνώμη μου είναι ένα ζήτημα πολύ σοβαρό, που πρέπει το κόμμα να το μελετήσει, και να βγάλει τ' απαραίτητα συμπεράσματα. Σήμερα υπάρχουν όλες οι δυνατότητες να γίνει αυτό. Και πρέπει να γίνει γιατί θα βοηθήσει. Παρά τις τυμπανοκρουσίες της αντίδρασης, ντόπιας και ξένης, που με όλα τα μέσα Τύπο, ραδιόφωνο, μιλούσε για διάλυση του ΚΚΕ, οι κομμουνιστές, οι αγωνιστές στις φυλακές κι εξορίες, η πλειο-

ψηφία του λαού μας τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας τις δέχτηκε με ανακούφιση, με χαρά γιατί το περίμεναν, γιατί στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας είδαν αυτό που περίμεναν από χρόνια, γιατί πίστεψαν ότι οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας θα βοηθήσουν να βγει το κόμμα μας απ' το ανώμαλο αυτό καθεστώς που το 'δερνε εδώ και πολλά χρόνια, θα του δώσουν τη δυνατότητα να βγάλει τη χώρα μας απ' το αδιέξοδο για μια Ελλάδα ανεξάρτητη ελεύθερη και ειρηνική.

Εδώ υπάρχει μια αντίθεση, σύντροφοι, και πρέπει να σας την πω: ότι σε πολλούς συντρόφους, απ' αυτούς που πήγαμε απ' εδώ κάτω, δημιουργήθηκαν πολλές συγχύσεις, ταλαντεύσεις, τους έπεσε σαν μπόμπα, μιλούσαν για πρόσωπα, ποιος θα μπει στην καθοδήγηση, για τον έναν και τον άλλον κλπ. φυσικά, ήταν επηρεασμένοι από την προσωπολατρία που καλλιεργήθηκε στο κόμμα μας παρά που ζούσαν στην ελληνική πραγματικότητα. Βλέπετε τι αντίθεση υπάρχει εδώ! Ευτυχώς τέτοιο ζήτημα δεν υπάρχει. Οι άνθρωποι στην αρχή, στον πρώτο μήνα ζαλίστηκαν, μετά τέτοιο πράγμα δεν υπάρχει. Οι σύντροφοι ξέρετε τι λένε κάτω; Σύντροφοι, λένε, που κάνανε μικρά ή μεγάλα λάθη, έπρεπε να τα δουν αυτοκριτικά, να μπουν στη διάθεση του κόμματος, να βοηθήσουν να διατηρηθεί η ενότητα στο κόμμα, να δουλέψουν περισσότερο απ' τον καθένα για την πραγματοποίηση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, για να πάμε μπροστά. Και με τη στάση τους αυτή πρέπει να ξέρον ότι έκαναν και κάνουν ακόμα κακό στο κόμμα. Το θέλουν είτε δεν το θέλουν μόνο εχθροί του κόμματος παίρνουν τέτοια θέση. Μόνο ζημιά κάνουν. Μόνοι οι εχθροί μας Βλαντά, Γούσια, Ζαχαριάδη χαίρονται γι' αυτό στην Ελλάδα. Να το ξέρετε.

Σχετικά με την προσωπολατρία. Η γνώμη μου είναι ότι τέτοιο ζήτημα κάτω δεν υπάρχει. Φυσικά, μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις, εγώ προσωπικά δεν ξέρω καμιά. Ευτυχώς που είναι έτσι τα πράγματα. Αλοίμονο για το κίνημά μας αν συνέβαινε αυτό που υπάρχει ακόμα εδώ. Αν περνούσε καιρός και δε μιλούσε το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και σε συνέχεια το κόμμα μας θα μεταφέραμε εμείς ίσως από δω την αρρώστια αυτή κάτω. Σ' ένα σπίτι σύντροφοι, μιλώντας για την προσωπολατρία, εγώ έλεγα την αγάπη που έχουμε στο κόμμα μας και στον αρχηγό του, εγώ έλεγα ότι εμείς έτσι διαπαιδαγωγηθήκαμε, όπου μας πει ο Ζαχαριάδης και στη φωτιά ακόμα θα πέσουμε. Εκείνοι μου λέγανε το κόμμα και τίποτε άλλο. Όπως βλέπετε αυτοί είχαν δίκιο. Σκεφτότανε καλύτερα από μένα. Όταν μάθανε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας εγώ έλειπα, όταν γύρισα το κρατάγανε, και μου είπανε τα βλέπεις εμείς σκεφτόμαστε καλύτερα από σένα, κι είχαν μεγάλο δίκιο. Μια άλλη συντρόφισσα μιλώντας για την προσωπολατρία, μου είπε: Εσείς τον Ζαχαριάδη τον κάνατε θεό μέσα στο κόμμα, πες μου πότε φάνηκε η προσωπικότητά του; Το '36 πιάστηκε, γύρισε το '45, το '47 βγήκε στο βουνό συνέχεια στο εξωτερικό,

ποια τα καλά: Απ' το κακό στο χειρότερο. Ο σ. Ιωαννίδης είπε το πρωί τον τραγουδήσαμε. Εγώ συμφωνώ ότι τον τραγουδήσαμε εμείς οι κομμουνιστές, το κόμμα, αλλά δεν τον τραγούδησε ο λαός. Γιατί εδώ υπάρχει αντίθεση. Πώς το ζήτημα παρουσιάζεται εδώ έτσι και στην Ελλάδα παρουσιάζεται διαφορετικά. Αν τον τραγουδούσε κι ο λαός και στην Ελλάδα θα είχαμε τα ίδια πράγματα, ζήτημα προσωπολατρίας κλπ. Βλέπετε και από τους συντρόφους που πέρασαν απ' εδώ κανένας δεν έβαλε τέτοιο ζήτημα. Φυσικά ότι εμείς τον τραγουδούσαμε και κάναμε προς αυτή την κατεύθυνση...

Η κατάσταση στην Ελλάδα έπεται από τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας παρουσιάζεται κατά τη γνώμη μου έτσι: η πολιτική μας γραμμή είναι ξεκάθαρη, κενά δεν υπάρχουν. Μιλήσαμε για τα πολιτικά μας λάθη, για τη θέση μας στο Κυπριακό, συνδικαλιστικό, της δημοκρατικής ενότητας, το οργανωτικό. Οι κομμουνιστές δεν έχουν τίποτε το σκοτεινό. Και μπορούν να προχωρήσουν για την πραγματοποίηση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Χρειάζεται τώρα η βοήθεια η δική μας. Όσο πιο γρήγορα πάνε... όσο πιο γρήγορα σταματήσουν οι φαγωμάρες εδώ τόσο πιο γρήγορα θα πραγματοποιήσουμε την αλλαγή για το καλό του κόμματος, για το καλό του βασανισμένου λαού μας, που τόσες θυσίες και αίμα έδωσε για το κόμμα μας.

Η κατάσταση στην Ελλάδα, σύντροφοι, δεν είναι όπως ήταν το 1954-55. Η πολιτική των Αμερικάνων καθημερινά και χρεοκοπεί. Εδώ πρέπει να κάνω μια διάκριση, σύντροφοι, να μην πάμε στο αντίθετο πράγμα, στην Ελλάδα μισούν τους Αμερικάνους, αλλά δεν φτάσαμε στο σημείο να μισούν τους Αμερικάνους όπως μισούν τους Εγγλέζους. Οι ανακατατάξεις συνεχίζονται με γρήγορους ρυθμούς. Έχουμε ανέβασμα της νόμιμης δουλειάς, όλα αυτά δείχνουν ότι η κίνηση αυτή της αλλαγής ανεβαίνει. Δεν είναι τυχαίο ότι στα γεγονότα της Ουγγαρίας, ενώ στις περισσότερες χώρες η ξένη και η ντόπια αντίδραση ξεσήκωσε ένα κύμα συκοφαντίας ενάντια στη ΣΕ και τις ΛΔ. Στη χώρα μας δεν μπόρεσαν να παρασύρουν το λαό μας ενάντια στη ΣΕ και τις ΛΔ. Ο λαός μας από παράδοση αγαπά την ΣΕ. Τρέφει απέραντη εμπιστοσύνη.

Σε σχέση με την πολιτική μας επιρροή μπορούμε να πούμε, σύντροφοι, ότι δεν έχουμε το κόμμα εκείνο που μας χρειάζεται στη συγκεκριμένη στιγμή. Δηλαδή δεν έχουμε οργανωμένο κόμμα. Οι σύντροφοι που μίλησαν έδωσαν περισσότερα στοιχεία. Η ουσία κατά τη γνώμη μου είναι μια. Κι εκεί που έχουμε, οι σύντροφοι της παράνομης οργάνωσης δεν κάνουν συγκεκριμένη δουλειά, δηλαδή έχουμε νούμερα κι έτσι τους χαλάμε. Έχουμε μπερδεμα οργανωτικό. Δεν έχουμε δηλ. σωστά οργανωμένες τις δυνάμεις μας. Έχουμε μπερδεμα νόμιμης και παράνομης δουλειάς, επεμβάσεις, προστριβές, παρεξηγήσεις, πολλές φορές αντί να τους βοηθάμε τους μπερδεύουμε. Κατά τη γνώμη μου πρέπει ν' αρχίσουμε απ' την αρχή. Να βρούμε πρώτα όσους μπορούμε περισ-

σότερους κομμουνιστές, να τους δοθεί περιεχόμενο δουλειάς. Έχω τη γνώμη ότι την οργάνωση κατά τριάδες να το ξανασκεφτούμε. Δε μας βοηθάει σήμερα, όσο πρέπει. Μπορούμε και να προχωρήσουμε. Οι κομμουνιστές, ιδιαίτερα οι εξόριστοι, είναι γνωστοί και δοκιμασμένοι κι έχουν εμπιστοσύνη μεταξύ τους, γνωρίζονται, τι θα πείραζε αν θα τους οργανώναμε και κατά περισσότερο. Φυσικά εδώ δε χρειάζεται να βιαστούμε. Χρειάζεται προσεκτική δουλειά. Πρέπει ν' αλλάξουμε μεθόδους, τρόπους δουλειάς, επαφές, γιάφκες, σπίτια, δηλ. να φτιάξουμε καινούργιο μηχανισμό. Εάν δεν κάνουμε, σύντροφοι, καινούργιο κομματικό μηχανισμό να ξέρετε ότι πάλι θα ξαναερχόμαστε και θα μιλάμε για λάθη. Όπως θα πω παρακάτω για το μπέρδεμα της δουλειάς, θα βγει αυτό το πράγμα μόνο του.

Πρέπει να ενισχύσουμε και να βοηθήσουμε τη νόμιμη δουλειά, να ξεκαθαρίζουμε τις συγχύσεις, να πάψουν οι επεμβάσεις, να προσέχουμε την επαφή μεταξύ νόμιμης και παράνομης δουλειάς γιατί θα πάθουμε ζημιές. Να προσέξουμε τη νεολαία. Έχουμε τη νεολαία τη νόμιμη. Έχουμε και την ΕΠΟΝ. Δεν μπορώ να καταλάβω σε τι βοηθάει αυτό. Η νεολαία η νόμιμη δουλεύει κανονικά, συνεδριάζει, έχουν βιβλιοθήκες, κάνουν εκδρομές, δημιουργούν το περιβάλλον τους, δουλεύουν σχεδόν, όπως παλιά δούλευε η ΕΠΟΝ. Ενώ η ΕΠΟΝ τέτοιες δυνατότητες σήμερα δεν έχει. Αντί, είναι αυτό το μπέρδεμα που λέμε, και να δίνει δυνάμεις, αντί να δίνουμε δυνάμεις στη νόμιμη δουλειά, πάμε και στρατολογούμε απ' την ΕΔΑ. Και όταν μπαίνει το ζήτημα αυτό, οι ΕΠΟΝίτες λένε ποια άλλη είναι μεγαλύτερη μαζική οργάνωση, αυτή είναι από εκεί θα πάρουμε εμείς.

Εγώ νομίζω πρέπει να το σκεφτούμε αυτό το πράγμα. Και να προχωρήσουμε να κάνουμε μια νεολαία κι αργότερα βλέπουμε τι θα γίνει. Και γιατί να το κάνουμε αυτό; Γιατί τους δημιουργούμε τούτη την ψυχολογία. Μου 'λεγε ένας ότι δώσαμε στην ΕΔΑ 80 ΕΠΟΝίτες. Την πρώτη μέρα πήγανε στη νόμιμη δουλειά. Τη δεύτερη μέρα επειδή ήταν η Ασφάλεια κάτω, πήγανε 50, οι υπόλοιποι 30 γύρισαν στην ΕΠΟΝ, φαίνεται ότι στην ΕΠΟΝ τη βγάζουμε καλύτερα. Δεν έχει δουλειά, δεν πρόκειται να εκτεθούν, να τους δουν οι χαφιέδες.

Οι ευθύνες των συντρόφων της πρώην καθοδήγησης Ζαχαριάδης, Βλαντάς, Γούσιας, που πάνε ενάντια στο κόμμα, είναι μεγάλες. Δε θέλουν να το δουν. Δε θέλουν να δουν το βασικό. Πιάνονται από προσωπικά, για να κάνουν πολεμική ενάντια στο Γραφείο. Οι λόγοι του Βλαντά-Γούσια δείχνουν ότι βάζουν πάνω από το συμφέρον του κόμματος τον εαυτό τους. Ενώ το πράγμα για μας είναι απλό. Κάνεις λάθη δέστα αυτοκριτικά. Πεζ όποιες απόψεις έχεις πάνω σ' αυτό, βάλε τον εαυτό σου στη διάθεση του κόμματος, βοήθα όσο μπορείς περισσότερο από κάθε άλλον για την πραγματοποίηση της αλλαγής και το κόμμα αργά ή γρήγορα θα το δει, θα σε βοηθήσει.

Για το σ. Μπαρτζιώτα. Παρά την αυτοκριτική που έκανε νομίζω ότι πρέπει να μελετήσει περισσότερο τη δράση του μέσα στο κόμμα, τις ευθύνες που φέρνει γι' αυτήν την ανώμαλη κατάσταση που δημιουργήθηκε, πρέπει να βοηθήσει μ' όλες του τις δυνάμεις για την πραγματοποίηση της ενότητας στο κόμμα. Το κόμμα έχει μεγάλες απαιτήσεις, όπως κι ο ίδιος μας είπε.

Σχετικά με το σ. Μιλτιάδη, πολλοί σύντροφοι τον πιάσανε κι εγώ έχω να του πω – όχι για δω, δε συμφωνώ για ορισμένα ζητήματα για κάτω. Μιλώντας για τις παράνομες οργανώσεις μας, υπήρχαν δυο γνώμες, αλλιώς το 'βαλε το ζήτημα η σ. Αλέγκρα, αλλιώς ο σ. Μιλτιάδης. Και από τη φύση της δουλειάς του, που εγώ χωρίς να το θέλω την έμαθα στην Ελλάδα, αυτός δεν πρέπει να ξέρει για τις παράνομες οργανώσεις μας και σ' αυτό το ζήτημα δεν μπορεί να έχει και γνώμη, εκτός αν έκανε συζήτηση με το σ. Γούσια και του είπε αυτά τα πράγματα. Έπειτα για κείνο το πράγμα που είπατε για τις εκλογές εκεί στην Εύβοια, νομίζω δεν ήταν πετυχημένο το παράδειγμα. Δεν μπορούμε να λέμε εμείς δε μας ψηφίζει ο κόσμος ο δικός μας, γιατί θα 'ρθουν απέξω να μας σφάζουν. Τι πράγμα είναι αυτό, δεν το καταλαβαίνω. Δεν έχουμε, λέτε, τώρα πάλη στο Κυπριακό, τι περιμένετε, πάντοτε, να 'χουμε τα γεγονότα της 9 του Μάη; Αλλά εδώ είμαστε εμείς και μάθαμε. Τώρα για τη συζήτηση του Κυπριακού κάναμε μια ώρα στάση. Ποιος την έκανε ο Δωρόθεος ή ο Μακρής, η πίεση το κάνει εκεί πέρα αυτό το πράγμα. Μιλάτε ακόμα εσείς ότι δεν ανταποκρίθηκε λέτε το Γραφείο στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Από πού το βγάζεις αυτό το συμπέρασμα; Εγώ σου λέω σ' ορισμένα πράγματα που ξέρω ανταποκρίθηκε. Φυσικά θα μου πεις πώς το ξέρεις εσύ αυτό το πράγμα, εσύ είσαι... ναι ξέρω και μεταφέρω την αλλαγή που υπάρχει εκεί. Και για να τελειώσω μ' αυτό το ζήτημα δε μου άρεσε η ομιλία του σ. Πορφυρογέννη. Δεν ξέρω από πού ξεκινούσε. Εγώ κατάλαβα πάντως ότι τα 'βαλε με το Γραφείο, έτσι το κατάλαβα εγώ και πρέπει να το πω.

Και τώρα περνάω στον Γούσια. Εδώ θα σταθώ περισσότερο γιατί αυτός ήταν ο καθοδηγητής μου. Πρέπει να σας πω απ' την αρχή ότι δεν έχω καμιά εμπάθεια μαζί του. Ούτε θέλω να του πάρω τη θέση του στο κόμμα. Δεν του τα λέω πρώτη φορά, του τα 'λεγα και κάτω. Δε με άκουγε, γελούσε. Τι να τον κάνω, γελούσε. Τα λέω περισσότερο για να βοηθήσω τους συντρόφους που πάνε να δουλέψουν στην παράνομη δουλειά, για να μην ξαναγίνουν τέτοια λάθη, για να μην πληγώνουμε τους συντρόφους μας. Οι συνθήκες της παρανομίας, σύντροφοι, είναι πολύ δύσκολες. Πολλές φορές σου σπάνε τα νεύρα. Σε φτάνουν σε σημείο να πληγώνεις τους συνεργάτες σου. Η το λιγότερο να τους στεναχωρείς. Άνθρωπος είσαι, γίνονται κι αυτά. Οι τρόποι δουλειάς όμως του Γούσια είναι απαράδεκτοι μέσα στο κόμμα μας. Οι χαρακτηρισμοί που του δόθηκαν είναι αρκετοί. Και μόνο το δικό του υβρεολόγιο, δε χρειάζεται να το

Ξαναλέμε, είναι αρκετό για να δείξει πού έφτασε. Από πού ν' αρχίσεις, είναι πολλά θα σταθώ μονάχα σε μερικά, ίσως και να μη σας κάνουν μεγάλη εντύπωση, σύντροφοι όμως κατά τη γνώμη μου, χρειάζεται να τα πούμε, γιατί αυτά τα πράγματα έχουν σχέση με τη δουλειά μας στην Ελλάδα. Να τι γνώμη που είχε ο Γούσιος, σύντροφοι που πάνε κάτω δεν κάνουν τίποτε, μόνο αυτός είναι ο μάστορας της παράνομης δουλειάς. Το εγώ, σύντροφοι, και τίποτε άλλο. Όσοι δεν πιάνονταν ήταν αυτοί που δούλευαν μαζί του. Όλοι οι άλλοι χανόντανε. Αυτό, φυσικά, όπως καταλαβαίνετε τον εμπόδιζε στο να δει κάθε φορά το χτύπημα. Μας έβριζε σα να μας είχε στο τσιφλικί του. Μας διέτασσε. Μας απειλούσε ότι θα μας διαγράψει, θα μας κόψει τα πόδια, ενώ εμείς κάναμε ό,τι μπορούσαμε για να μην πάθει ζημιά αυτός. Του δίναμε όλα μας τα σπίτια. Τον προσέχαμε. Ετσι μας έμαθε το κόμμα μας. Κι όχι ο Γούσιος με το εγώ του. Και τουλάχιστον προσωπικά για μένα ήταν ευτύχημα που έφυγε τόσο γρήγορα. Γιατί θα σας πω και δικό μου αρνητικό παράδειγμα. Κι εγώ προσωπικά στην αρχή παρασύρθηκα. Στεναχώρησα ένα συνεργάτη μου. Εδώ δυστυχώς μπορώ να πω ότι αντιγράψαμε, είναι κι αυτή παλιά κληρονομιά στο κόμμα μας, το 'πε ο Ζαχαριάδης τέλειωσε. Ευτυχώς το είδα γρήγορα, μου το διδάξε η ζωή. Είδα ότι αυτό βλάπτει παντού. Κι ιδιαίτερα στις παράνομες συνθήκες. Του το είπα και του ίδιου. Ξέρετε τι μου απάντησε; Η δουλειά να γίνεται κι ασ πληγώνεις ανθρώπους. 5 συνεργασίες κάναμε όλον αυτόν τον καιρό. Κι εδώ μ' έβαλε σε υποψίες. Ο σ. Κουτρούμπας που μίλησε είπε και κείνος 5 σύνεργασίες. Και πιστεύω και οι άλλοι το ίδιο πράγμα θα κάνουν. Τι δείχνει; Ότι ο καθοδηγητής στην Ελλάδα έβγαине σ' ένα ορισμένο διάστημα. Δυο μήνες, τρεις μήνες ήταν, μια φορά. Και φυσικά μπορούσε να ζούσε και στην Ελλάδα, αλλά να ήταν ξεκομμένος απ' την Ελλάδα. Δεν μπορώ να σας το αναπτύξω πιο πολύ, το καταλάβατε; Δεν το καταλάβατε. Κάθεσαι δηλαδή στην Ελλάδα, είσαι καθοδηγητής μια φορά στους δυο-τρεις μήνες βλέπεις όλους εκείνους που πρέπει να δεις, χώνεσαι μέσα, ότι σου λένε εκείνοι, από κει και πέρα δεν έχεις καμιά γνώμη. Εγώ η γνώμη μου είναι ο καθοδηγητής στην Ελλάδα πρέπει να βρίσκει τον τρόπο να έρχεται και σ' επαφή με το λαό. Χωριστά από μας, να βρίσκει τρόπο, για να έχει κι αυτός προσωπική γνώμη. Γιατί άμα το 'κανε αυτό το πράγμα και αν ήθελε, ένας άλλος θα έβλεπε ποια είναι η κατάσταση στην Ελλάδα, και να βοηθούσε το κόμμα.

5 συνεργασίες λοιπόν, σύντροφοι, μα τι συνεργασίες! Καβγάδες, που σκεφτόσουνα, όταν ζητούσες συνεργασία. Ενώ εμείς την περιμέναμε για να λύσουμε μια σειρά απορίες, να βάλουμε ζητήματα για λύση. Όταν του 'λεγες τη γνώμη σου σε έβριζε, σου έλεγε δεν ξέρεις τίποτα, είσαι άπειρος ξέρω γω που βαδίζω. Π.χ., σε μια συνεργασία μιλώντας για τη μεγάλη διαδήλωση στις 28 του Οκτώβρη του 1955 με το Κυπριακό, που εκείνος ζαλιίστηκε, η γνώμη μου

ήταν ότι αυτό το πράγμα ήταν αυθόρμητο, και φυσικά η παρεμβολή, η δική μας πολύ βοήθησε. Εκείνος μ' έβρισε άσχημα. Άλλη φορά του είπα, κάτι φταίει, και δεν πάμε καλά. Φυσικά εγώ δεν μπορούσα να του δώσω ολοκληρωμένο το τι φταίει. Γελούσε, ενώ είχε υποχρέωση, καθήκον του ήταν, ν' ακούει τις απόψεις μας, τις γνώμες μας, να τις μελετάει, να μας βοηθάει. Αυτός όμως έκανε το αντίθετο. Όταν έβλεπε εμένα κατηγορούσε ή επαινούσε άλλον, γνωστό μου, φυσικά. Κι από κει το ξέρω. Κι όταν έβλεπε τον άλλον έκανε το αντίθετο. Κατηγορούσε τους συντρόφους που πηγαινανε κάτω. Ότι δεν κάνουν φράγκο, μπροστά στους Αθηναίους. Ότι έρχονται απροετοίμαστοι, και ποιος έφταιγε γι' αυτό, σύντροφοι; Οι σύντροφοι που πήγαιναν κάτω, η εδώ η καθοδήγηση και προσωπικά κι ο Γούσιας που τους ζητούσε. Έπρεπε να τους ξέρει. Και να σας φέρω ένα κλασικό παράδειγμα, να τους ξέρει, να εμένα που με είχε άμεσο συνεργάτη του, (μη γελάς... στον Γούσια) άμεσο συνεργάτη του, όταν το 'βαλα ότι εγώ την έχω αρπάξει στο κεφάλι, πρώτη φορά μου λέει το ακούω. Σκεφτείτε τώρα άμεσος συνεργάτης του να μην ξέρει τι έχει, εγώ μπορούσα καμιά φορά να πέσω και στο δρόμο, κι ότι είχα να τα χάσει εκείνος, και ποιος θα πάθαινε ζημιά. Μήπως δεν είναι έτσι; Και να ξέρετε πως αυτά τα παραδείγματα που σας φέρω, και ειδικά με τους ανθρώπους, οι άνθρωποι είναι εδώ, θα 'ρθει μια μέρα και θα τα πούνε και κείνοι. Φοβούσαι, λέει, έρχονται απροετοίμαστοι κλπ. Οι σύντροφοι κάτω πρέπει να ξέρετε μας αγαπάνε. Μας εκτιμάνε. Ηρθε απέξω λένε. Έτσι μου έλεγε κι ο σ. ο Λιναρδάτος. Για μια συντρόφισσα που του είπα τα αρνητικά της, που παρουσιάσε στην αρχή, κι όμως η γνώμη μου ήταν ότι μπορεί να δουλέψει, αυτός τι έκανε, της τα είπε και της ίδιας, ότι τα 'μαθε από μένα. Και με δυσκόλεψε πολύ γιατί μου την έδωσε και για δουλειά. Το παράξενο εδώ είναι τούτο: ενώ κάναμε στο ίδιο σπίτι συνεργασία, μας είδε χωριστά, κι ο καθένας που ήταν δίπλα όλα τ' άκουγε. Όταν του 'πα τι πράγματα είναι αυτά, να καθίσουμε και οι τρεις να το ξεκαθαρίσουμε η απάντηση ήταν δε χρειάζεται, θα τη γυρίσω πίσω, δε μου κάνει, κακώς την έστειλαν. Με άλλον σύντροφο που δεν είχε εμπιστοσύνη και ξεκόψαμε, του συντρόφου του κακοφάνηκε. Τα 'βαλε μαζί μας και ειδικά με μένα. Του το είπα. Το 'μαθα χωρίς να το θέλω απ' τους ίδιους και από το σύνδεσμό του. Ο Γούσιας γελούσε. Το 'βαλα ζήτημα για να τον δω. Η απάντηση ήταν δεν είμαι καλά. Πάω μόνος μου για να πιαστώ. Ο σύντροφος αυτός, δεν ξέρω αν είχε τίποτα ιδιαίτερα ο Γούσιας. Πάντως ξέρω ότι δουλεύει κάτω. Είναι κάτω τουλάχιστον, ούτε πιάστηκε. Για να τελειώνω σ' αυτό το πράγμα, αυτή είναι η πολιτική στελεχών του Γούσια. Μ' ένα σμπάρο πολλά τρυγόνια. Για να μας έχει όλους στο χέρι και να μας κάνει όπως θέλει. Σε μια συνεργασία γιατί του 'κανα κριτική για τον τρόπο συνεργασίας και για τα σημειώματά του, που μου 'λεγε ότι δεν πειθαρχώ και άλλα, και θα πάρει μέτρα, στην αρχή το αρνήθηκε,

όταν όμως εγώ κρατούσα το σημείωμα, όταν του το 'δειξα το σημείωμα, φυσικά, αναγκάστηκε να το παραδεχτεί, και τα φόρτωσε στο σύνδεσμό του. Φαίνεται όμως ότι τον στεναχώρησα τόσο πολύ, και έφτασε στο σημείο να μου πει ότι στέκομαι πολλά σκαλοπάτια κάτω, εγώ είχα καλύτερη γνώμη για σένα, εγώ υπολόγιζα ετούτο και τόσα άλλα πράγματα. Για να τελειώνω σ' αυτό το ζήτημα πρέπει να προσθέσω ότι η φλυαρία ενός από τους γραμματείς του κόμματος δεν περιγράφεται, σύντροφοι. Δε θα 'ταν υπερβολή να πω ότι εγώ τη δουλειά την ήξερα σχεδόν όλη. Χάρη στις φλυαρίες. Και πρόσωπα και πράγματα. Ενώ εγώ δεν είχα καμιά θέση. Αν γινότανε κάτι, θα δημιουργούντανε ζήτημα και για μένα.

Θα σας πω ακόμα πώς δέχτηκε ο Γούσιος τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Συμφώνησε, σύντροφοι, περισσότερο και απ' το Γραφείο της ΚΕ. Ήταν πρώτη φορά που μας ρωτούσε, εκτός, φυσικά, αν συμφωνάμε με τις αποφάσεις να του βάλουμε ό,τι άλλα ζητήματα έχουμε. Στην ομιλία του προχθές είπε ότι δεν ενδιαφέρεται για αξιώματα. Εμένα κάτω μου 'λεγε ότι ο Ζαχαριάδης ξόφλησε, τον Βασίλη τον έφαγε ο Ζαχαριάδης, ο Βλαντάς, ο Κολιγιάννης, ο Ρούσος και μια σειρά άλλοι άσε αυτοί δεν κάνουν. Μόλις φτάσω εγώ, γι' αυτό και πολύ βιάστηκε, θα τα διορθώσω όλα. Για μένα, δηλαδή τον Γούσια, τίποτε δεν έλεγε η απόφαση. Επομένως εγώ πρέπει να μπω γραμματέας του κόμματος. *(Ο Γούσιος διαμαρτύρεται)*. Αμα θέλεις μπορεί να σου πω εκεί που πρέπει και πού ήμασταν και την κάναμε αυτή τη συζήτηση. Κι άλλα τόσα πράγματα. Που δεν πρέπει εδώ να τα πω, θα τα πω εκεί που πρέπει, να ξέρεis. Είχε αυταπάτες, νόμιζε πως αυτός μόνον κάνει για την παράνομη δουλειά. Τους άλλους τους συντρόφους της καθοδήγησης τους έβγαλε ανίκανους. Και κανόνιζε τις δουλειές του με προοπτική να γυρίσει πίσω. Θα σας πω επειδή λέει αυτό, θα το πω. Εγώ του λέω πιθανόν η απόφαση της 6ης Ολομέλειας η δουλειά στην Ελλάδα να μην εκτιμήθηκε σωστά. Δηλαδή του είπα ότι αυτό που έγινε εδώ να είναι έξω απ' το κόμμα. Να είναι πρόωγμα αντικειμενικό. Εγώ δεν έμαθα να λέω και πολλές λέξεις. Ξέρετε τι παράδειγμα μου έφερε; Γιατί δε γίνονται και στην Τουρκία αυτά τα πράγματα; Μήπως δεν είναι έτσι; Δεν κουνάς το κεφάλι, ούτε γελάς. Επειδή προηγούμενα με διέκοψες γι' αυτό κι εγώ... Αυτά γίνονται. Όλα αυτά οφείλονταν, λοιπόν στη δουλειά τη δική του. Η αυτοκριτική του κάτω δε μας ικανοποίησε. Αυτά που έγραφε, έγιναν οι αποφάσεις δεκτές ομόφωνα από τα μέλη του κόμματος, φυλακισμένους και εξόριστους, κατανοητά, το σύνθημα που επικρατούσε στους κομμουνιστές της Ελλάδας ήταν απόλυτη ενότητα, πειθαρχία στο συλλογικό καθοδηγητή, την ΚΕ, και με τη σημαία της απόφασης της 6ης Ολομέλειας κλπ. κλπ. δεν ήταν σωστά. Για να μην πω ότι ήταν ψέμα. Ήταν αδύνατο, σύντροφοι, στα χρονικά όρια που μεσολάβησαν μέχρι που έφυγε να γίνουν όλα αυτά κάτω, με τα ση-

μειώματα γίνεται δουλειά; Τα σημειώματα τα έστειλε, αλλά την απάντηση δεν την πήρε.

Ο Βλαντάς τον φέρει σαν παράδειγμα, που λέει ότι μπορούσε να καθίσει κάτω και να μη συμφωνήσει με την 6η Ολομέλεια. Φυσικά το ότι συμφώνησε ήταν προς τιμή του αν συνέχιζε αυτό το πράγμα, αλλά ο Βλαντάς πρέπει να ξέρει ότι πέφτει πολύ έξω. Τέτοια πράγματα κάτω δε γίνονται. Και αν ήθελε να ενεργήσει διαφορετικά κανένας δε θα τον ακολουθούσε.

Ο Γούσιας φέρνει μεγάλες ευθύνες για την καθυστέρηση της ανάπτυξης του κινήματος στην Ελλάδα. Κι ας λέει ότι όλη η δουλειά κάτω οφείλεται σ' αυτόν. Δυστυχώς έτσι είναι, σύντροφοι. Όταν πάνω απ' το κόμμα όπως φάνηκε τώρα, βάζει το εγώ του, δε σέβεται το κόμμα, δε σέβεται τον εαυτό σου. Αυτή η μικρή δουλειά που έγινε κάτω στα χρόνια αυτά με τόσες θυσίες είναι αποκλειστικά και μόνο έργο του κόμματος. Φέρνει μεγάλες ευθύνες για τις συλλήψεις μια σειρά συντρόφων, μέχρι που έφυγα για δω. Για τον Παπαγιάννη, τον Μωραίτη, τους δραπετές κλπ.

Επειδή ο σ. Θέος έβαλε ένα ζήτημα: από πολλούς, λέει, συντρόφους μπαίνει το ερώτημα: είναι σε θέση σήμερα το κόμμα μας ν' ανταποκριθεί στην Ελλάδα; Και πολλοί σύντροφοι αναρωτιούνται αν είναι σε θέση το κόμμα σήμερα ν' ανταποκριθεί στην Ελλάδα. Εγώ σύντροφοι, έχω τη γνώμη ότι η κατάσταση στην Ελλάδα, σήμερα, περισσότερο, από κάθε άλλη φορά είναι ευνοϊκή. Με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας άλλος άερας φυσάει. Πολιτική γραμμή έχουμε σωστή. Καθυστερούμε οργανωτικά. Κομματικές δυνάμεις έχουμε τεράστιες, χρειάζεται μονάχα να βιαστούμε, καθυστερούμε όπως μιλάει και η εισήγηση. Από δω να ξέρετε, σύντροφοι τίποτε το τέλειο δε γίνεται. Όλα θα γίνουν μέσα στη ζωή. Μέσα στην πάλη. Και να 'μαστε σίγουροι ότι γρήγορα θα πάμε μπροστά για να πραγματοποιηθεί η αλλαγή αυτή στην Ελλάδα.

ΧΧΧΧVIII σ. Β. ΑΣΙΚΗ

Σύντροφοι.

Η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματος απέδειξε από τις συζητήσεις ότι παρουσίασε κάτι, παρουσίασε ακόμη πιο γονιμότερη δουλειά απ' τη δουλειά της 6ης Ολομέλειας. Και πού είναι η γονιμότητα αυτή, σύντροφοι. Στο ότι σε ορισμένους συντρόφους όσο εδώ όσο και έξω, όταν θα μπόυνε σε συζήτηση οι αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, είχαν ορισμένους δισταγμούς, ή ταλαντεύ-

σεις για τη θέση που πήρε η 6η Ολομέλεια σχετικά με το ρόλο του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του μέσα στο κόμμα, αυτές οι αμφιβολίες και οι ταλαντεύσεις εξέλιπαν από τους ίδιους τους λόγους του Ζαχαριάδη, του Βλαντά και του Γούσια. Σ' αυτό ωφέλησε. Δεύτερον ότι η συζήτηση ήταν ακόμα γόνιμη ακόμα πιο αποδοτική σε σχέση με τα προβλήματα της χώρας μας και με τα ιδεολογικά ζητήματα.

Εδώ, σύντροφοι, όμως θα πρέπει να πούμε τούτο: Παίρνοντας αφορμή από το λόγο του σ. Γούσια, ότι η ΚΕ είτε είχε υπνωτιστεί τόσο πολύ απ' τον Ζαχαριάδη ή μάλλον να συμβαίνουν και τα δυο, ή και είχε υπνωτιστεί από τον Ζαχαριάδη τόσο πολύ, και από την άλλη μεριά ότι υποτιμούσε η ίδια τις ικανότητες της για να αναδείξει τον Γούσια στο ανώτερο καθοδηγητικό πόστο του κόμματος. Ο Γούσιος όπως αποδείχτηκε είναι ένας τενεκός. Και ιδεολογικά, αλλά και στο σκέπτεσθαι. Κι αν ο Γούσιος ήταν καθοδηγητής στο σωματείο, σ' ένα σωματείο του επαγγέλματός του, οι εργάτες μέσα σε λίγους μήνες θα τον πετούσαν με τις κλοτσιές. Κι όμως το κόμμα, σύντροφοι, τον κρατούσε 10 χρόνια στην ανώτερη καθοδήγηση του κόμματος.

Εδώ έχουμε παραδείγματα, σύντροφοι, ότι οι εργάτες πολλές φορές έχουν περισσότερο κριτήριο από μας. Εγώ θα σας φέρω δυο παραδείγματα. Το 1924 είχαμε προτείνει για αντιπρόσωπο για το Εργατικό Κέντρο στην Καβάλα κάποιον Πέικο, τον ξέρει και ο σ. Γκρόζος κλπ. Το κόμμα, φυσικά, τον υπέδειξε, και η φράξια των καπνεργατών τον προπαγάνδιζε. Οι εργάτες όμως μας δώσανε μια πολύ καλή απάντηση: Δεν τον ψήφισαν, σύντροφοι, πήρε 400 ψήφους από τις 6.000 ψήφους. Και η απάντηση αυτή τι ήταν; Ότι δεν μπορείτε εσείς να μας βάλετε στο σβέρκο μας οποιοδήποτε άνθρωπο. Αυτό θα κάναν και για τον Γούσια. Άλλο ένα παράδειγμα, σύντροφοι. Στην Ολομέλεια του Γενάρη του 1930 υποδείχτηκε από το ΠΓ κάποιος ναυτεργάτης ετοιμόλογος για την ΚΕ. Φυσικά, δε βγήκε στην ΚΕ και ο σ. Θεός θα θυμάται πιο καλά. Ύστερα από δυο μήνες ξεσκεπάστηκε απ' τους ίδιους τους ναυτεργάτες ότι ήταν χαφιάς. Ήταν κρυφός τροτσικιστής, πρώτα-πρώτα από την ίδια την ανώμαλη ζωή του, ακόμα και πράκτορας του Δεύτερου Επιτελικού Γραφείου του Πολεμικού Ναυτικού.

Σύντροφοι, αυτά τα λέγω, για να δίνουμε περισσότερη προσοχή, πρώτα-πρώτα για να μην υποτιμά η ΚΕ τις ικανότητές της, να μην αναδείχνει ανθρώπους, όπως τον Γούσια, ή και τον Βλαντά στα ανώτερα καθοδηγητικά όργανα, και δεύτερο ότι πρέπει να δίνουμε προσοχή όταν υποδειχνουμε πρόσωπα στα ανώτερα όργανα του κόμματος.

Φυσικά, τώρα θα πρέπει η Ολομέλεια αυτή, όχι μονάχα να καταδικάσει πλατφόρμες αλλά να πάρει και οργανωτικά μέτρα εναντίον αυτών.

Δεύτερο έγινε πολύ συζήτηση και πολλοί απ' την ΚΕ και απ' την ΚΕΕ ει-

χανε διαφωνίες με το Γραφείο της ΚΕ σχετικά με τα μέτρα που πήρε το Γραφείο και τα μέλη της ΚΕ στην Τασκέντη, τα οργανωτικά μέτρα. Εγώ είπα, σύντροφοι, το εξής στην κομματική οργάνωση που ανήκω στη συνέλευση. Ότι τα μέτρα αυτά το Γραφείο και τα μέλη της ΚΕ τα πήρανε λίγο αργά. Σε τέτοιες περιπτώσεις, σύντροφοι, και για τέτοιους ανθρώπους, οι οποίοι δε θέλουν να καθίσουν σαν κομματικά μέλη, να συζητήσουν τις διαφορές που τυχόν έχουνε, σύμφωνα με τις καταστατικές αρχές του κόμματος, κι όχι μονάχα δε θέλουν, αλλά εμποδίζουν να πάει το κόμμα ν' αναλύσει τις αποφάσεις του σώματος αυτού, της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, αυτοί θα έπρεπε να παραμεριστούν για να μπορέσει το κόμμα να κάνει τη δουλειά του, για να μπορέσει να διοχετεύσει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Σ' αυτό, το είπα τότε και το λέω και τώρα, ότι τα μέτρα τα πήρε λίγο πιο αργά κι όχι ότι πήρε μέτρα αυστηρά. Εάν απ' αυτούς αύριο μετανοήσουν ασφαλώς το κόμμα έχει ανοιχτές τις πόρτες του για να τους πάρει πίσω.

Σύντροφοι, η εισηγήση λέει για την ανάπτυξη που έχουμε και τις διαθέσεις που υπάρχουν μέσα στο λαό για το πατριωτικό μέτωπο, για την αλλαγή, και για τη δημιουργία του πατριωτικού μετώπου. Κι ότι άρχισαν να μπαίνουν οι βάσεις για το δημοκρατικό μέτωπο. Αναφέρει ακόμα και για την ανάπτυξη του αγώνα των εργατών και γενικότερα για την κατάσταση του συνδικαλιστικού κινήματος.

Σύντροφοι, αυτό είναι διαπιστωμένο. Ότι οι διαθέσεις μέσα στο λαό μας για την αλλαγή είναι αδιάσειστες. Όλα τα κοινωνικά στρώματα, σύντροφοι, ζητάνε αυτή την αλλαγή. Ακόμα κι ένα μέρος της αστικής τάξης, που δεν είναι συνδεδεμένο με το αμερικάνικο ή και με το εγγλέζικο κεφάλαιο, ή και με το γερμανικό κεφάλαιο. Άμα θα δούμε πόσοι βιομήχανοι ζητούνε να παρθούν μέτρα ενάντια στις εισαγωγές εμπορευμάτων, ή μηχανημάτων, απ' αυτές τις χώρες και ζητούνε να μπουνε δασμοί, αυτό δείχνει τις διαθέσεις αυτών να παλέψουνε για να προστατεύσουνε την ντόπια βιομηχανία. Είναι διατεθειμένοι να παλέψουνε και να προστατεύσουνε την ντόπια βιομηχανία, ή ακόμα για να προστατεύσουν και τις επιχειρήσεις τους όχι βιομηχανικές, είναι διατεθειμένοι να παλέψουν για την αλλαγή, διότι καταλαβαίνουν, μόνον με την αλλαγή θα το πετύχουν αυτό.

Όμως διαπιστώνεται από την άλλη μεριά ότι έχουμε αδυναμίες. Οι αδυναμίες, φυσικά από πού προέρχονται; Όχι μονάχα από το ότι, ξέρω γω, φυσικά, το βασικό είναι ότι δεν έχουμε τον υποκειμενικό παράγοντα, δεν έχουμε το κόμμα εκείνο για να μπορέσει, αλλά ποιος φταίει γι' αυτό; Το είπε, φυσικά, ποιος φταίει, και η προηγούμενη Ολομέλεια και η σημερινή. Η σχεταριστική πολιτική που είχε ως την 6η Ολομέλεια η καθοδήγηση του κόμματος. Όμως, σύντροφοι, εδώ θα δούμε ότι μέσα στους εργατές οι διαθέσεις αυτές για αγώ-

να κι όπως έδειξε κι η ζωή και μάλιστα εγώ συγκεντρώνω τα στοιχεία για τις απεργίες –κι εγώ δηλαδή συγκεντρώνω στοιχεία για τις απεργίες– κι είναι σωστό ότι έχουμε αυτόν τον αριθμό απεργιών. Έχουμε ακριβώς και απεργίες αυτής της μορφής, όπως αναφέρει η εισήγηση. Χαρακτηριστικό όμως, σύντροφοι, για τις διαθέσεις των μαζών είναι η τελευταία απεργία των κλωστούφαντουργών του Λαναρά. 5 μέρες απεργία, κλεισμένοι μέσα στο εργοστάσιο, με απεργία πείνης, για ν' αποτρέψουν την απόλυση ενός αριθμού εργατών. Αυτό δείχνει, σύντροφοι, το βαθμό των διαθέσεων.

Ακόμα, σύντροφοι, υπάρχουν διαθέσεις για κοινούς αγώνες μεταξύ εργατών, επαγγελματιών, ακόμα και αγροτών. Χαρακτηριστική είναι η απόφαση του Συνεδρίου των καπνοπαραγωγών στη Θεσσαλονίκη, που πήραν απόφαση να υποστηρίξουν τα αιτήματα των καπνεργατών. Και στείλαν και ψήφισμα κι ακόμα θα τα υποστηρίξουν τα αιτήματα των (καπνοπαραγωγών). Όμως πολλά πράγματα, σύντροφοι, ακόμα κάτω στην Ελλάδα, δεν έχουμε τη δυνατότητα να εκμεταλλευτούμε αυτά τα ζητήματα, για να δυναμώσουμε τόσο την ενότητα δράσης και τη συνδικαλιστική ενότητα της εργατικής τάξης όσο και να πλατύνουμε αυτό το πατριωτικό μέτωπο και να συσφίξουμε περισσότερο τη συμμαχία του προλεταριάτου με την αγροτιά και με τ' άλλα πλατιά εργαζόμενα στρώματα. Κι εδώ πρέπει να δώσει προσοχή. Εδώ υπάρχει, υπάρχει, σύντροφοι, πρώτα-πρώτα ότι οι αγώνες αυτοί έφεραν και ορισμένες αντιθέσεις μεταξύ των ρεφορμιστικών στελεχών. Κι οι Αμερικάνοι τώρα εκμεταλλεύονται αυτές τις αντιθέσεις και πάνε επειδή βλέπουν ότι ο Μακρής αρχίζει να χάνει την επιρροή κι απ' αυτά τα ίδια τα ρεφορμιστικά στελέχη πάνε ν' αναδείξουν τον Θεοδώρου. Όμως ο Θεοδώρου είναι υποχρεωμένος, ξέρετε ποιος είναι ο Θεοδώρου, ο πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Θεσσαλονίκης, ο οποίος όμως αυτός δεν επηρεάζει μόνο τα ρεφορμιστικά στελέχη της Θεσσαλονίκης αλλά ολόκληρης της Β. Ελλάδας κι ένα μέρος της Θεσσαλίας κι ένα μέρος της Πελοποννήσου ακόμα. Τα εργατικά, τα ρεφορμιστικά στελέχη των ΕΚ Τρικάλων, Καρδίτσας και ένα μέρος των ρεφορμιστικών στελεχών της Λάρισας κι ένα μέρος ακόμα της Πελοποννήσου απ' τα ρεφορμιστικά αυτά στελέχη. Κι όμως σύντροφοι, ο Θεοδώρου για όλα αυτά και την αντιπολίτευση που κάνει στον Μακρή είναι υποχρεωμένος να κάνει κι ορισμένους αγώνες. Έκανε και 5ωρη απεργία, έκανε εκεί την πανεργατική συγκέντρωση, αυτό όμως εμείς δεν μπορέσαμε να το εκμεταλλευτούμε με τις δυνάμεις αυτές που έχουμε μέσα στην Ελλάδα. Είτε με το ΔΣΚ είτε με τις Συνεργαζόμενες Συνδικαλιστικές Οργανώσεις και μέσα στη Θεσσαλονίκη κι απέξω απ' τη Θεσσαλονίκη να δημιουργήσουμε ένα μέτωπο με τον Θεοδώρου επάνω σ' ορισμένα ζητήματα κι αυτό. Χαρακτηριστικό είναι το εξής: Ότι επέμεναν οι ρεφορμιστές, δηλαδή οι διοικήσεις των σωμα-

τείων του ΕΚ, οι αντιπρόσωποι που είναι στη διοίκηση, τα μέλη της διοίκησης της Γενικής Συνομοσπονδίας που βρίσκονται στη Θεσσαλονίκη και γενικά στη Β. Ελλάδα να ζητήσουν στην τελευταία Ολομέλεια που έγινε το Γενάρη, να ζητήσουν να δοθεί, ν' αποφασιστεί η ημερομηνία για την έναρξη γενικότερου πανελλαδικού αγώνα της εργατικής τάξης. Κι αυτό ακόμα, σύντροφοι, δεν το εκμεταλλευτήκαμε με τα σωματεία που είχαμε, όχι η καθοδήγηση, φυσικά, απ' εδώ αλλά εκεί, εκεί που καθοδηγούν το δημοκρατικό, να στέλνει ψηφίσματα εκεί πέρα για να κάνει κοινό μέτωπο με τον Θεοδώρου, απάνω σ' αυτό για να δυναμώσουν περισσότερο την ενότητα δράσης της εργατικής τάξης. Φυσικά έχω περισσότερα, σύντροφοι, ποια είναι η κατάσταση των κοινωνικών ασφαλίσεων σήμερα, που επίσης είναι ένα μεγάλο πρόβλημα και επίσης μας δημιουργεί κι ορισμένους κινδύνους τώρα τελευταία το ζήτημα αυτό αν δεν το χειριστούμε σωστά. Επειδή τώρα τέλειωσε η ώρα σταματάω. Εκείνο που έχω να πω, σύντροφοι, ότι κυρίως τα μέλη της ΚΕ να μην υποτιμάνε τις ικανότητές τους. Να μπουν μπροστά οι καθοδηγητές του κόμματος, να μπουέ μπροστά, να παλέψουν για την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας και την εφαρμογή των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας, κι ας είναι βέβαιοι ότι το κόμμα θα τους εκτιμήσει και θα τους βοηθήσει για να πάμε μπρος και για να μπορέσουμε να φέρουμε τη νίκη στο λαό μας.

ΧΧΧΙΧ σ. Λ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Στην πρωινή συνεδρίαση ο σ. Κόκκαλης μας έκανε γνωστό ότι η Αμερική ψήφισε ενάντια στο Κυπριακό στον ΟΗΕ. Η ωρίμανση της εθνικής κρίσης στην Ελλάδα, για την οποία μιλάει το σχέδιο προγραμματικής διακήρυξης που θα συζητήσουμε ύστερα απ' το πρώτο θέμα δεν μπορεί παρά να επιταχυνθεί. Αυτό όμως επιβάλλει στο κόμμα μας ένα καθήκον. Δίκαια, αποφασιστικά αλλά και όσο το δυνατό πιο γρήγορα να ξεκαθαρίσει τις γραμμές της καθοδήγησής του απ' τα εχθρικά στοιχεία για να τραβήξει με ξεκαθαρισμένες τις γραμμές του στην αντιμετώπιση των καθηκόντων που θα βάλει μπροστά στο κόμμα η επιτάχυνση της ωρίμανσης της εθνικής κρίσης στην Ελλάδα.

Θα καταπιαστώ με τα εξής ζητήματα. Πρώτο. Με το κακό που έκανε στο κύρος του μαρξισμού-λενινισμού στην Ελλάδα η ιδεολογική και πολιτική γραμμή της πρώην ΚΕ του κόμματος, που σε μεγάλο βαθμό την επέβαλε ο Ν. Ζα-

χαριάδης. Δεύτερο. Με την εκτίμηση της δράσης, και ορισμένες παρατηρήσεις πάνω στη δράση της ΚΕ του κόμματος απ' την 6η Ολομέλεια και δω. Τρίτο. Με τα κεντρικά καθήκοντα που μπαίνουν σήμερα στον τομέα της κομματικής ανοικοδόμησης. Τέταρτο. Με το ζήτημα Ζαχαριάδη, την αντικομματική εχθρική ομάδα στην ΚΕ, και το ζήτημα της προσωπολατρίας στο ΚΚΕ. Πέμπτο. Με τα δικά μου λάθη και τις ευθύνες μου στην περίοδο 1941-1950.

Για το πρώτο ζήτημα. Το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ, το σπουδαιότερο Συνέδριο του ΚΚΣΕ ύστερα απ' το θάνατο του Λένιν, έδωσε στους κομμουνιστές όλων των χωρών, τη δυνατότητα να προχωρήσουν παραπέρα στη σωστή αντίληψη της μαρξιστικής-λενινιστικής κοσμοθεωρίας. Ξετίναξε κάθε δογματική, σεχταριστική ή οπορτουνιστική διαστρέβλωση της κοσμοθεωρίας αυτής. Έδειξε λαμπρότερα από κάθε άλλη φορά ότι ο μαρξισμός-λενινισμός είναι η μαχητική επιστημονική κοσμοθεωρία του προλεταριάτου και αδιάλλακτα εχθρική σε κάθε δόγμα, σε κάθε σχήμα, όξω απ' τη μεταβαλλόμενη κοινωνική πραγματικότητα, και που καθοδηγεί την πάλη του διεθνούς προλεταριάτου ως την παγκόσμια νίκη του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού. Ότι ο μαρξισμός-λενινισμός δεν είναι η αιμοσταγής θεωρία και πράξη, όπως θέλει να την παρουσιάσει η ιμπεριαλιστική αντίδραση που αυτή ακριβώς είναι βουτηγμένη στο αίμα, μ' αντίθετα ότι οι Μαρξ-Ενγκελς, Λένιν, αμείλικτοι εχθροί του ρεφορμισμού και του καιροσκοπισμού, αναζήτησαν πάντα την ειρηνική δυνατότητα της μεταβολής της κοινωνίας και όταν ο συσχετισμός των κοινωνικών δυνάμεων έδινε την παραμικρή δυνατότητα στο ζήτημα αυτό. Πώς παρουσίασε στη δεκαετία 1945-1955 ο Ν. Ζαχαριάδης και οι στενότεροι συνεργάτες του, ο Γούσιας, ο Βλαντάς, ο Μπαρτζιώτας το μαρξισμό-λενινισμό στην Ελλάδα. Πρώτον, πηδώντας το στάδιο του αστικού μετασχηματισμού ο πρώην πολέμιος του τροτσκισμού στην Ελλάδα, παρουσίασε το μαρξισμό-λενινισμό σαν τροτσκισμό της χειρότερης μάρκας. Δεύτερο, με τις αυθαίρετες διαπιστώσεις του για την κατάσταση στην Ελλάδα, με τη μετατροπή του λεγόμενου βασικού χτυπήματος ενάντια στα μικροαστικά κόμματα, όξω απ' την κατάσταση που δημιουργείται μεταπολεμικά στην Ελλάδα, παρουσιάζει αυτή την πιο ζωντανή στην ιστορία της ανθρωπότητας κοσμοθεωρία του μαρξισμού σα δόγμα της χειρίστης μορφής. Τρίτο. Με τις μόνιμες διαπιστώσεις του για επαναστατική κρίση, για εκρηκτική κατάσταση, με την αποχή από τις εκλογές του Μάρτη του 1946, με τις μόνιμες προσκλήσεις του απ' τα 1949 ως τα τέλη του 1955, για μαζικές πολιτικές απεργίες σχεδιασμένες με την πάλη στρατού και λαού, πότε ενάντια στην κυβέρνηση του Πλαστήρα και πότε ενάντια στον Παπάγο και τον Καραμανλή παρουσίασε το μαρξισμό-λενινισμό σα μια αιμοσταγή θεωρία και πράξη ενός μόνιμου εμφύλιου πολέμου που και αυτόν τον διεξάγει κατά τον πιο σεχταριστικό και τυχοδιωκτικό τρόπο. Κανένας εχθρός του κόμματος

στην Ελλάδα δεν μπόρεσε απ' την πλευρά αυτή να λερώσει τόσο το μαρξισμό-λενινισμό όσο τον λέρωσε ο Ν. Ζαχαριάδης. Τέταρτο, με τα όπλα παραποδίας που στέκει ο ΔΣΕ έξω από την Ελλάδα, με τον τρίτο γύρο, με τον οποίο απειλεί κάθε τόσο βρισκόμενος στο εξωτερικό, με τους ασυρμάτους που στέλνει από το εξωτερικό κλπ. γιατί δεν μπορούσαμε να παίρνουμε αλλιώτικα ειδήσεις απ' την Ελλάδα, προβοκάρει κάθε τόσο αντικειμενικά το σοσιαλιστικό στρατόπεδο, δίνει όπλα στην ελληνική και διεθνή αντίδραση, να μιλάει για επέμβαση απ' το εξωτερικό, και σύγχρονα παρουσιάζει το μαρξιστικό-λενινιστικό κόμμα στην Ελλάδα, σαν ένα κόμμα κατασκόπων, ξένων με την Ελλάδα και που κινείται έξω απ' το εξωτερικό. Πέμπτο, με την πολιτική του απέναντι στους συμμάχους του ΚΚΕ, που τους εγκαταλείπει στα χέρια της αντίδρασης, με τις προσκλήσεις του στα κόμματα του Κέντρου, τους αγροτιστές κλπ. για δημοκρατικό μέτωπο, για εθνικό μέτωπο κλπ. ενώ: (διαβάζω από τα γενικά συμπεράσματα του λεγόμενου βοηθήματος για την ιστορία του ΚΚΕ.)

«Το ΚΚΕ παλεύει ενάντια στα μικροαστικά κόμματα, τους σοσιαλιστές, ρεφορμιστές, τους αγροτικούς και άλλους και συνειδητοποιεί αυτήν την πάλη έπειτα από το 1931 –δηλ. όταν έρχεται ο Νίκος Ζαχαριάδης– που κάνει συστηματική, αδιάκοπη πάλη για να τους απομονώσει απ' το εργατικό κίνημα. Μέσα στην πάλη αυτή κέρδισε την πλειοψηφία της εργατικής τάξης. Σήμερα το ΚΚΕ κατευθύνει τα κύρια χτυπήματα ενάντια στους κυματοθραύστες, σαν τον Πλαστήρα, τους εργατοκάπηλους, τους κεντρικούς και τους ψευτοαγροτιστές, τους πράκτορες σαν τον Κύρκο, Καραμαούνα που προσπαθούν να φτιάξουν αμερικάνικο κόμμα της αριστεράς. Η απομόνωση και το αδιάκοπο ξεσκέπασμα των πρακτόρων αυτών της αμερικανοκρατίας που εφαρμόζουν πιστά τις διαταγές της, ενώ εμφανίζονται με δημαγωγικά, απατηλά συνθήματα είναι μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη νίκη του λαού.» Πάρε Νίκο Ζαχαριάδη, το εθνικό μέτωπο που πήγες να φτιάξεις.

Τελευταία. Τέλος με την εξτρεμιστική αριστερή του κριτική, στη λεγόμενη ιδεολογία της Μεγάλης Ιδέας, παρουσίασε τους μαρξιστές-λενινιστές, τους κομμουνιστές στην Ελλάδα σαν ξένους προς την προεθνική ιστορία του λαού της Ελλάδας, έδωσε και δω στην αντίδραση για να χτυπήσει ιδεολογικά το κόμμα μας. Και έπρεπε να 'ρθει ο σ. Σεπίλοφ κάτω στην Ελλάδα για να μας μάθει πώς πρέπει να μελετάμε την ελληνική ιστορία.

Το ΚΚΕ ύστερα από την 6η και τη σημερινή 7η Ολομέλεια και σε συνδυασμό κάθε φορά με τα καθήκοντα που βάζει μπροστά του, πρέπει να καυτηριάσει κάθε φορά που απαιτείται, τις απαράδεκτες αυτές διαστρεβλώσεις του μαρξισμού-λενινισμού απ' τον Ζαχαριάδη και τους άμεσους συνεργάτες του.

Να δείξει το αληθινό, το γιομάτο φως και ζωογόνα πνοή, πρόσωπο του μαρξισμού-λενινισμού, ν' αποκαταστήσει το κύρος του μαρξισμού-λενινισμού

στην Ελλάδα. Ο ιδεολογικός αυτός αγώνας, που δεν έχω τον καιρό να τον αναπτύξω, αποτελεί μια από τις απαραίτητες κατά τη γνώμη μου προϋποθέσεις στην πάλη για την ενότητα απ' τα κάτω και απ' τα πάνω τόσο στην εργατική τάξη όσο και στη συνένωση των πατριωτικών δημοκρατικών δυνάμεων στην Ελλάδα. Κι όμως ο Ν. Ζαχαριάδης στο λόγο του, μας κάλεσε να ξαναεπανέλθουμε στο καθεστώς αυτό των απαράδεκτων διαστρεβλώσεων του μαρξισμού-λενινισμού που μόνο εχθροί αντικειμενικά του κόμματος μπορούν να κάνουν.

Περνάω στη γνώμη μου σχετικά με την έκθεση δράσης της ΚΕ στο 11μηνο διάστημα που πέρασε.

Είμαι σύμφωνος με την έκθεση δράσης και βασικά με την αυτοκριτική που γίνεται σ' αυτήν. Στην αυτοκριτική αυτή γίνεται λόγος και για την καθυστέρηση της δουλειάς του Γραφείου στον κύριο τομέα του κόμματος, τη δουλειά στην Ελλάδα. Και για την καθυστέρησή του στον ιδεολογικό τομέα της πάλης του κόμματος, και για τη μη ικανοποιητική χρησιμοποίηση του κομματικού ακτίφ. Νομίζω ωστόσο, ότι το Γραφείο της ΚΕ δε βγάζει τα αναγκαία συμπεράσματα απ' τις ελλείψεις αυτές και δεν τονίζει όσο πρέπει ορισμένες ελλείψεις. Π.χ., αν είχε αναπτυχθεί αμέσως ύστερα απ' την 6η Ολομέλεια το ιδεολογικό μας μέτωπο και αν είχε χρησιμοποιηθεί πολύ καλύτερα το κομματικό ακτίφ, με πολύ γρηγορότερους ρυθμούς, νομίζω σύντροφοι, θα είχαμε προχωρήσει στην αποκατάσταση της κομματικής τάξης τόσο στην Τασκέντη, στην Τσεχοσλοβακία κλπ. Ειδικότερα το Γραφείο της ΚΕ δε θα πρέπει να επηρεάζεται στην εκτίμησή του για μια σειρά στελέχη, ούτε απ' τα μέτρα που άφησε για τα στελέχη αυτά το παλιό καθεστώς ούτε αν αυτά τα στελέχη δεν περιμεναν να κάνουν κριτική στην ΚΕ όταν συσσωρεύονται ελλείψεις, και οπότε η κριτική δεν είναι γνωστό πάντα γιατί γίνεται, αλλά κάνουν έγκαιρα μια σωστή κριτική βοηθώντας έτσι την ΚΕ τους, και η τέτοια όχι σωστή εκτίμηση ορισμένων στελεχών έγινε μου φαίνεται λίγο συχνά, στο παρελθόν.

Ποιο το κεντρικό κομματικό καθήκον; Ορθότατα στην έκθεση του Γραφείου της ΚΕ και στις ομιλίες μιας σειράς μελών της τονίστηκε: γερή κομματική οργάνωση στην Ελλάδα, γερή οργάνωση που να λειτουργεί παρά την παράνομη εκτός νόμου θέση του ΚΚΕ. Επαναλαμβάνω που να λειτουργεί παρά την παράνομη εκτός νόμου θέση του ΚΚΕ και που να παλεύει για τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ. Ο Ν. Ζαχαριάδης έκανε το παν απ' το 1949 ως την 6η Ολομέλεια για να κρατάει παράνομο το κόμμα γιατί αυτό ήταν σύμφωνο μ' όλη του την πολιτική γραμμή. Εμείς καταπολεμώντας κάθε λικβινταριστική εκδήλωση στον τομέα αυτό, θέλουμε νόμιμο το ΚΚΕ και παλεύουμε μ' όλες μας τις δυνάμεις για τη νομιμοποίηση του ΚΚΕ με τη σωστή μας γραμμή και αφαιρώντας απ' την αντίδραση κάθε πρόσχημα για να μας κρατάει παράνομους. Σύγχρονα τι κόμ-

μα μας χρειάζεται σύντροφος; Κόμμα ενωμένο πάνω στις αρχές του μαρξισμού-λενινισμού κόμμα μ' ένα καθεστώς αρχών απ' τα κάτω, απ' τα πάνω ως τα κάτω. Κόμμα με κολεκτιβιστική καθοδήγηση και με μια ζωντανή επαφή, καθημερινή επαφή ανάμεσα στην καθοδήγησή του αυτή και τη βάση του. Κόμμα που να σφυρηλατεί την ατσάλινη ενότητά του με το συνεχή έλεγχο της ορθότητας της γραμμής του, πάνω στην καθημερινή πράξη του κινήματός μας. Κόμμα με αναπτυγμένο, όσο ποτέ άλλοτε, το διεθνιστικό πνεύμα της γραμμής του, αδιάλλακτα εχθρικό σε κάθε σοβινιστική και αντισοβιετική εκδήλωση στις γραμμές του. Κόμμα που θα διδάσκει καθημερινά τα μέλη του και τα στελέχη του όχι μονάχα να 'ναι πειθαρχημένα μα και να έχουν ανεπτυγμένο το θάρρος της γνώμης τους και να συμμετέχουν ενεργά στο χάραγμα της κομματικής γραμμής και στην εφαρμογή της. Κόμμα που θα 'χει αποδεσμευμένη τη δημιουργική πρωτοβουλία των μελών του όπως πολύτιμα τονίζεται στην εισήγηση. Κόμμα που θα καθορίζει πάντα τις γραμμές του απ' τα αδιόρθωτα, αριβίσιμα, τυχοδιωκτικά, οπορτουνιστικά και κάθε είδους εχθρικά στοιχεία που διεισδύουν στις γραμμές του. Και ως μην ανησυχεί ο Ν. Ζαχαριάδης που τελευταία του «υπηρεσία» στο κόμμα που τόσο τον τίμησε και τόσο το ζήτησε, ήταν να επιχειρήσει να σπείρει στο κόμμα τις αμφιβολίες αν θα τα καταφέρει δίχως αυτόν. Ας μην ανησυχούν για τον ίδιο λόγο, οι Βλαντάς και Γούσιας που επιχειρήσαν να σπείρουν τις ίδιες αμφιβολίες, και όποιοι τυχόν συμφωνήσουν μ' αυτήν.

Το κόμμα μας ακριβώς γιατί θ' απαλλαχτεί απ' το παλιό ζαχαριδικό καθεστώς, ακριβώς γιατί με την απαλλαγή του αυτή απελευθερώνει τις ανεξάντλητες του δυνάμεις, θα τραβήξει μπροστά. Και αυτό γιατί ύστερα από το 20ό Συνέδριο του ΚΚΣΕ και την 6η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, και τη σημερινή 7η Ολομέλεια δεν υπάρχει κανένας που μέσα ή έξω απ' το κόμμα να μπορέσει να εμποδίσει το ηρωικό ΚΚΕ να τραβήξει στο δρόμο αυτό, να εμποδίσει το ΚΚΕ να παίξει το ρόλο που του ανήκει στο χτίσιμο μιας Ελλάδας ανεξάρτητης και δημοκρατικής σήμερα, μιας Ελλάδας σοσιαλιστικής αύριο.

Σχετικά με το ζήτημα Ζαχαριάδη, την αντικομματική ομάδα και το ζήτημα της προσωπολατρίας στο ΚΚΕ.

Εδώ ήθελα να πω και μερικά πράγματα που ίσως εκ πρώτης όψεως να μην φανούν σωστά, σας παρακαλώ απ' το 1950 έβαλα για αρχή μου να μην κρύβω τις γνώμες μου και θα πρέπει να τις πω και δω.

Ποια είναι η κοινή πλατφόρμα της αντικομματικής ομάδας Ζαχαριάδη-Βλαντάς και Γούσια. Η κοινή τους πλατφόρμα είναι η ακόλουθη. Και οι τρεις μας είπαν έτσι είτε αλλιώς, ότι όταν αυτοί ήσαν στην ηγεσία του κόμματος, το κόμμα τραβούσε την ανοδική του πορεία. Όταν αυτοί έλειπαν το κόμμα τραβούσε συνεπώς καθοδική πορεία. Και επειδή σήμερα δεν παρουσιάζεται σύντομη

η επάνοδος στο κόμμα των εξοχότητων αυτών το ΚΚΕ θα εξαφανιστεί. Παρά τα λίγα λεφτά που έχω, ο Ζαχαριάδης μιλώντας μιάμιση ώρα μου 'φαγε τα είκοσι λεφτά και καλά έκανε και μου τα 'φαγε γιατί το κόμμα τον γνώρισε καλύτερα, δεν μπορώ να αποφύγω να εξετάσω την περίπτωση των Ζαχαριάδη-Βλαντά-Γούσια, σύμφωνα με τη φράση που χρησιμοποίησε ο Γούσιος, πρώην καθοδηγητής του κόμματος στην Ελλάδα, πρώην καθοδηγητής του ιδεολογικού μετώπου στο κόμμα, που χρησιμοποίησε για ό,τι αφορά τα κομματικά ζητήματα. Δηλ. ότι πρέπει να εξετάζουμε τα ζητήματα αυτά από φιλοσοφικής και θεωρητικής απόψεως. Η κοινή λοιπόν αυτή θέση της τριάδας μου θύμισε το σολιψισμό και τον πνευματικό του πατέρα τον Μπέρκλι. Ο Μπέρκλι λοιπόν βεβαίωσε ότι, το μόνο πράγμα για το οποίο μπορεί να βεβαιώσει ότι υπάρχει είναι ο ίδιος ο εαυτός του. Ο γύρω του κόσμος είναι δημιουργημα των αισθήσεών του. Είναι και η τριάδα μας. Το κόμμα υπάρχει, όταν επικεφαλής του κόμματος βρίσκονται αυτοί, όταν λείπουν απ' την ηγεσία του κόμματος, το κόμμα χάνεται. Είναι γνωστό ωστόσο πώς ο Λένιν αντιμετώπισε τους οπαδούς του σολιψισμού. Τους αντιμετώπισε σαν τους χειρότερους εκπρόσωπους της αντιδραστικής ιδεολογίας, γιατί σπέρναν τη γενική αμφιβολία για το γύρω κόσμο και για ό,τι αφορά τον πνευματικό πατέρα του σολιψισμού δηλώνει ότι ο κύριος αυτός αρνιέται στο τέλος και τον ίδιο τον εαυτό του γιατί αρνιέται τη μάνα του που τον γέννησε. Και ο Ζαχαριάδης και η τριάδα αρνούμενοι τη μάνα που τους γέννησε, αρνούνται σε τελευταία ανάλυση και το κόμμα, αρνούνται σε τελευταία ανάλυση και τον ίδιο τον εαυτό τους. Και το κόμμα, χωρίς απ' τ' άλλα, για τη θέση τους αυτή απέναντι στη μάνα τους, θα πρέπει να τους αντιμετωπίσει, χωρίς απ' τ' άλλα, και σαν εκπρόσωπους ενός ιδεαλισμού της χειρότερης μάρκας, γιατί θέλουν να σπείρουν σ' όλους μας την αμφιβολία για το κόμμα μας, δηλ. ότι το κόμμα μας δεν μπορεί να υπάρξει, όταν λείπουν οι κύριοι αυτοί.

Σχετικά με την προσωπολατρία στο κόμμα μας. Με το φαινόμενο Ζαχαριάδη, κατάπιανόμουν για πρώτη φορά σύντροφοι, στο γράμμα μου του Ιούλη του 1950. Διατύπωνα μια τελείως ανεπαρκή γνώμη. Ξανακαταπιανόμωνα με το γράμμα μου του Μάη-Ιούλη 1953, με το ζήτημα Ζαχαριάδη και την προσωπολατρία στο ΚΚΕ και απ' αφορμή την απόφαση της ΚΕ για τα 50χρονα του Ζαχαριάδη, που κάθε άλλο παρά ήταν μια τιμητική απόφαση για την καθοδήγησή μας. Στο γράμμα μου αυτό, εξετάζοντας αναλυτικά όλη τη ζωή του Ζαχαριάδη, τη χώριζα σε δυο περιόδους. Στην πρώτη που πρόσφερε ορισμένες υπηρεσίες και στη δεύτερη όπου –διαβάζω από το γράμμα του 1953– όπου: «Ο Ν. Ζαχαριάδης αποδειχεται μ' όσα λέει και όσα κάνει, ότι κατέληξε να γίνει ένας εκατό τοις εκατό φαρισαίος και υποκριτής. Αλλά ένας έξαλλος εξτρεμιστής, που κατέληξε να γίνει και ένα 100% φαρισαίος και υποκριτής, απο-

τελεί τον υπ' αριθμόν ένα στον κύβο κίνδυνο μέσα στο κόμμα και δεν μπορεί να 'ναι Γενικός Γραμματέας του ΚΚΕ.» Και συνέχισε: «Η παραμονή του σημερινού εξτρεμιστή και φαρισαίου Ν. Ζαχαριάδη στην πιο υπεύθυνη θέση στο κόμμα, εμποδίζει το ΚΚΕ να φτιάξει γερές παράνομες κομματικές οργανώσεις κάτω στην Ελλάδα, που 'ναι το κύριο οργανωτικό του καθήκον σήμερα. Το εμποδίζει ν' αναπτύξει τους καθημερινούς αγώνες των εργαζομένων κάτω στην Ελλάδα. Το εμποδίζει να οργανώσει το νέο παλλαϊκό μέτωπο πάλης για την ειρήνη, τη δημοκρατία, την ανεξαρτησία, που 'ναι πέρα για πέρα πραγματοποιήσιμο και που αποτελεί το κύριο σήμερα πολιτικό καθήκον του κόμματος. Και η παραμονή αυτή του Ν. Ζαχαριάδη στην πιο υπεύθυνη θέση στο κόμμα, γίνεται ακόμα πιο επιζήμια για το κόμμα, για την πάλη του κόμματος επικεφαλής του ελληνικού λαού, όταν και μπροστά και στο ΚΚΕ προβάλλονται οι ξεχωριστά πλατιές προοπτικές που άνοιξε για το ΚΚΕ ο Ι. Β. Στάλιν με το λόγο του στο 19ο Συνέδριο του ΚΚΣΕ και το τελευταίο άρθρο της *Πράβντα* πάνω στη σημερινή διεθνή κατάσταση. Οι παλιοί τίτλοι του Ν. Ζαχαριάδη, όσο μεγάλοι και αν είναι, δεν μπορούν να 'χουν επ' άπειρον πέραση – ήταν φράση του Ζαχαριάδη για άλλους. Ο Ν. Ζαχαριάδης αποτελεί –έτσι κατέληγα– το κλασικότερο παράδειγμα στην όλη ιστορία του ΚΚΕ, του ανθρώπου που ανεβαίνει ως την ανώτερη θέση στην κομματική ιεραρχία, προσφέροντας για μια περίοδο ορισμένες υπηρεσίες στο κόμμα και στον αγώνα του κόμματος, μα και που πέφτει χαμηλά, πολύ χαμηλά, όταν χάνει τον έλεγχο πάνω στον εαυτό του, όταν αφήνει και τον υποτάσσουν οι παλιοί του εξτρεμισμοί, οι παλιές του εξαλλοσύνες και μπουρίες, για να ζημιώσει το κόμμα και το κίνημά μας απ' το 1945, όπως λίγοι το ζημίωσαν. Και απ' την αληθινή αυτή ιστορία του Ν. Ζαχαριάδη το ΚΚΕ, τα μέλη και τα στελέχη του θα 'χουν να διδαχτούν πολλά, πάρα πολλά.»

Πολύ λίγα πράγματα ακόμα σύντροφοι. Ποια είναι η γνώμη μου σήμερα. Πρόσφερε κάποτε ορισμένες υπηρεσίες ο Ν. Ζαχαριάδης, δηλ. ως το 1936, και άσχετα απ' την καπηλεία που 'κανε, σχετικά με τη βοήθεια της ΚΔ. Ναι. Γιατί; Γιατί τότε τα θετικά του ξεπερνούσαν τα αρνητικά του. Και ποιες υπηρεσίες πρόσφερε σε εισαγωγικά απ' τα 1945 ως τα 1955; Πρόσφερε αντικειμενικά τόσες υπηρεσίες όσες δε θα μπορούσαν να προσφέρουν έστω και μια δεκάδα από ικανούς προβοκάτορες που θα κρύβονταν στο κόμμα μας. Είναι όμως ανάγκη τώρα, που τα κύρια πυρά μας στρέφονται ενάντια στην αντικομματική τριάδα, να μιλήσουμε έτσι; Γιατί μου τα 'βαλαν και ορισμένοι σύντροφοι. Ναι, είναι ανάγκη. Γιατί; Γιατί η περίπτωση Ζαχαριάδη πρέπει ν' αποτελέσει διδάγμα για κάθε μέλος και πρώτ' απ' όλα για κάθε στέλεχος του κόμματος. Γιατί η περίπτωση Ζαχαριάδη μας δείχνει: ότι όσο περισσότερες ικανότητες έχει οποιοσδήποτε που μπαίνει στο κόμμα τόσο μεγαλύτερες καταστροφές μπορεί να

φέρει στο κόμμα, όταν αφήσει να τον καβαλικέψουν ο αριθμισμός, ο τυχοδιωκτισμός, ο μακιαβελισμός Ζαχαριάδη. Και απ' την περίπτωση Ζαχαριάδη θα πρέπει νομίζω να βγάλουμε αυτό το διδάγμα. Αντίθετα, αν δεχτούμε ότι τίποτε δεν πρόσφερε ο Ζαχαριάδης κάποτε στο κόμμα, πρέπει να δεχτούμε ότι, ολόκληρο το κομματικό ακτίφ, όλοι εμείς σύντροφοι, δεν αξίζουμε μια πεντάρα, γιατί χρόνια λιβανίζαμε κάποιον που ποτέ δεν πρόσφερε τίποτα. Πρέπει τέλος να εξεταστεί και η περίπτωση που τέθηκε εδώ πέρα της συνειδητής προβοκάτσιας: Πρέπει. Και η περίπτωση όμως αυτή θα πρέπει να εξεταστεί όχι με ζαχαριαδικές μεθόδους, αλλά με αυστηρά κομματικές μεθόδους. Και ποια τότε είναι η ιδιομορφία της προσωπολατρίας στο ΚΚΕ. Η ιδιομορφία της προσωπολατρίας αυτή ανεβαίνει όλο και πιο πολύ απ' το 1945, όσο χειρότερη γίνεται η γραμμή του Ζαχαριάδη. Αυτό δεν είναι τιμητικό για μας τα στελέχη του ΚΚΕ κάθε άλλο παρά τιμητικό. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα επιβαρυντικό. Αυτό όμως επιβάλει στον καθένα από μας, να βρει ατομικά, τι ήταν εκείνο που τον έκανε να λιβανίζει τον Ζαχαριάδη απ' το 1945 και έπειτα και με καυτό σίδηρο να εξαλείψει ο καθένας απ' τον ίδιο τις αιτίες που τον μετέβαλαν σε λιβανιστή του Ζαχαριάδη. Και τότε ο καθένας από μας θα γίνει αντάξιο στέλεχος του κόμματος.

Δυο λόγια για τους συντρόφους Πορφυρογέννη, Καρρά, Πολύδωρο. Νομίζω, σύντροφοι, ότι εκείνοι που χαρακτηρίζει την άποψή τους, αυτά που εξέθεσαν, είναι ότι οι σύντροφοι αυτοί ξέχασαν εκείνα που τελευταία έγραψε η *Ζεμινζιμπάο*. Ότι στον κόσμο υπάρχουν δυο ειδών αντιθέσεις: οι αντιθέσεις ανάμεσα στους φίλους και τους εχθρούς και οι αντιθέσεις μέσα στο στρατόπεδό μας, ανάμεσα σε συντρόφους. Και δεν μπορεί να γίνεται σύγκριση καμιά φορά, ανάμεσα στις αντιθέσεις ανάμεσα στους φίλους και στους εχθρούς και τις αντιθέσεις, την κριτική μέσα στις γραμμές. Και τα ωραία λόγια του Πολύδωρου και τα ωραία λόγια του σ. Πορφυρογέννη δε σκεπάζουν αυτό το πράγμα, ότι ξέχασαν αυτή τη βασική διαφορά.

Δυο λόγια επίσης για το σ. Μπαρτζιώτα. Ο σ. Μπαρτζιώτας έκανε μια πρόοδο στην αυτοκριτική του. Όμως ο σ. Μπαρτζιώτας πρέπει να σκεφτεί το εξής πράγμα. Το καθεστώς Ζαχαριάδη, στο οποίο ήταν για χρόνια το δεύτερο πρόσωπο, ήταν ένα χωρίς αρχές καθεστώς; Και αν ήταν ένα χωρίς αρχές καθεστώς, ο σ. Μπαρτζιώτας συμμετέχε σ' αυτό το χωρίς αρχές καθεστώς και πώς συμμετέχε; Αυτό το πράγμα πρέπει να το αναλύσει ο σ. Μπαρτζιώτας.

Σχετικά με τα δικά μου λάθη σύντροφοι. Το χειρότερο, το βαρύτερο λάθος μου στην περίοδο 1941-1944 και στην περίοδο 1945-1950, είναι ότι είδα ορισμένα λάθη και είτε πάλεψα χωρίς αποφασιστικότητα και συνέπεια είτε δεν πάλεψα καθόλου. Αυτό πώς μπορεί να ονομαστεί; Αυτό μπορεί να ονομαστεί μονάχα καιροσκοπισμός. Στάση δίχως αρχές απέναντι στο κόμμα. Το δικαιο-

λογητικό της προσωπολατρίας δεν το δέχομαι για ό,τι με αφορά. Το λάθος μου αυτό άρχισα μονάχα να το διορθώνω από το 1950. Θα μπορέσω να πω ότι το διορθώσα ολοκληρωτικά, μονάχα όταν θα τελειώσω τη ζωή μου σαν κομμουνιστής με αρχές και πρώτα πρώτα απέναντι στο κόμμα μου.

Με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, η υπόθεση του κόμματος θα προωθηθεί χωρίς άλλο με γρηγορότερους ρυθμούς προς τα μπρος, απ' ό,τι έγινε με την 6η Ολομέλεια. Σημαίνει αυτό πως τελειώσαμε με τα υπολείμματα του ζαχαριαδικού παρελθόντος; Όχι, δε σημαίνει. Όμως τα υπολείμματα αυτά θα εξαφανίζονται όσο ο καθένας από μας θ' αναπτύσσει τις ικανότητές του και την κομματικότητά του, όσο ο καθένας από μας θα γίνει κομμουνιστής με αρχές, απέναντι πρώτ' απ' όλα στο κόμμα του.

XXXXX

σ. Λ. ΚΑΝΑΚΑΡΙΔΗ

Σύντροφοι.

Θα μιλήσω σύντομα. Κι αρχίζω απ' τον Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης απ' το 1947 ακόμα δεν πίστευε για τη νικηφόρα έκβαση του δεύτερου ένοπλου αγώνα. Τον Ιούνιο του 1947, όταν συναντήθηκα μαζί του, και κατά κάποιο τρόπο εξέφρασα τις αμφιβολίες μου για τη νικηφόρα έκβαση του αγώνα, ο Ζαχαριάδης μου απάντησε: Όχι άμεσα, αφού έκανε μια ολόκληρη ανάλυση της διεθνούς κατάστασης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι σύντομα οδηγούμαστε σ' ένα τρίτο παγκόσμιο πόλεμο, και οπότε ο αγώνας μας τοποθετείται σε ευνοϊκότερες συνθήκες, και η έκβασή του κρίνεται. Φυσικά ούτε εγώ τον ρώτησα ούτε αυτός απάντησε αν δεν ξέσπαζε ο πόλεμος πώς θα ήταν, ή ποια θα ήταν η έκβαση, την απάντηση την έδωσε, φυσικά, η εξέλιξη των γεγονότων, η ήττα μας.

Αλλά και το 1948 όταν ακόμα έριχνε το σύνθημα για άπαρτο Βίτσι και Γράμμο κλπ., ούτε και τότε πίστευε ότι τα συνθήματα αυτά έχουν κάποια βάση. Απόδειξη ότι από τότε ακόμα είχε καταλάβει ότι ο αγώνας είχε κριθεί. Κι απόδειξη γι' αυτό είναι ότι από τότε άρχισε να προετοιμάζει και τη δικαιολογία για να μην αναλάβει τις ευθύνες αυτός. Αλλά και να προετοιμάζει τους ανάλογους υπευθύνους. Θυμάστε εσείς από τότε, άρχισαν απ' τον Μάρκο, Καραγιώργη κλπ. κλπ. και συνεχίστηκε και σε μας. Αναφέρεται η υπόθεση της 7ης Μεραρχίας. Η υπόθεση της 7ης Μεραρχίας είναι μια ολόκληρη σκαρωμένη σχεδιασμένη προβοκάτσια για να στηριχτεί ακριβώς αυτή η θέση: ότι στο δεύτερο

ένοπλο αγώνα βασικά η θέση μας ήταν σωστή, όμως τι να κάνει η ηγεσία αυτή που παρά τη σωστή γραμμή, αφού είχε στο κέντρο, στην καρδιά του ΓΑ του ΔΣΕ τον προβοκάτορα Μάρκο, στη Νότια Ελλάδα τον πράκτορα του εχθρού Καραγιώργη, στην Ανατολική Μακεδονία τον πράκτορα του εχθρού ήθελαν να πουν δεν μπόρεσαν να το στηρίξουν, τον πράκτορα του εχθρού Λάμπρο Κανακαριδίδη, και τον ύποπτο, γραφειοκράτη, κλπ. Βατουσιανό, στην Αθήνα, στα δυο βασικά κέντρα, στην Αθήνα τον Πλουμπίδη, στη Θεσσαλονίκη τον Χατζή τον Θανάση. Έτσι ολοκληρωνόταν το σχήμα για να βγει παστρικός ο Ζαχαριάδης, ν' απαλλαγεί απ' τις ευθύνες.

Ότι έτσι είναι το μαρτυρούν τα γεγονότα όταν εξεταστούν τα γεγονότα της 7ης Μεραρχίας. Και προτείνω στην Ολομέλεια να πάρει απόφαση, να συγκροτήσει μια επιτροπή να μαζέψει όλους αυτούς τους ανθρώπους, που είτε έτσι είτε αλλιώς μπλέχτηκαν στην υπόθεση της 7ης Μεραρχίας, να μελετήσουν τον τρόπο ακριβώς του χειρισμού αυτής της υπόθεσης απ' τον Βλαντά και θα βγει το συμπέρασμα αυτό: ότι πρόκειται περί ανοιχτής προσχεδιασμένης οργανωμένης προβοκάτιας.

Δε θα μπω στις λεπτομέρειες της υπόθεσης αυτής, θα μιλήσω στο τρίτο θέμα, γιατί τα λεφτά δε με παίρνουν. Γεγονός είναι ότι ο Βλαντάς από τις ευθύνες πάνω στην υπόθεση αυτή πήγε να απαλλαχτεί και από τη μια προβοκάτσια πήγε να στήσει άλλη προβοκάτσια. Αναφέροντας ότι στην υπόθεση αυτή ευθύνεται γι' αυτά, δε μίλησε φυσικά για όλα, είπε ότι ευθύνεται γι' αυτά που διαβάσαμε, όμως τι να κάνω ανακατεύτηκαν και οι Βούλγαροι εκεί πέρα και δεν έκανε μονάχος αλλά και οι Βούλγαροι. Η αλήθεια, σύντροφοι, είναι τούτη: Αν οι Βούλγαροι ενδιαφερόμενοι απ' τη δική τους πλευρά, δεν παίρναν μέρος και δεν παρακολουθούσαν τις ανακρίσεις, όλοι εμείς θα είμαστε, δε θα ζούσε κανένας από μας. Ούτε εγώ ούτε οι 37 που είχανε πιαστεί. Κανένας από μας δε θα ζούσε. Οι Βούλγαροι ακριβώς αυτό έκαναν, βοήθησαν και σώθηκαν όλοι αυτοί οι αγωνιστές που ο Βλαντάς είχε ετοιμάσει τα χαντζάρια να τους σφάζει όλους.

Τα γεγονότα έγιναν ως εξής, σύντροφοι. Όχι με τη θέληση του Βλαντά. Ύστερα από απαίτηση δική μου, κι επειδή οι Βούλγαροι είδαν ότι κατηγορούνται για πράκτορες Λάμπρος, Χρήστος κλπ. οι ηγέτες που είχαν το τμήμα εκείνο εκεί σκέφτηκαν, εφόσον αυτοί είναι πράκτορες δεν μπορεί παρά αυτό το δίκτυο να επεκτείνεται και στο δικό τους έδαφος. Κι απ' αυτήν την πλευρά ενδιαφέρθηκαν και πήραν μέρος. Έτσι είναι Βλαντά και μη θελήσεις να ξεφύγεις από τις ευθύνες. Όσο κι αν θελήσεις να ξεφύγεις, αυτά τα θύματά σου εδώ υπάρχουνε και θα σε καθίσουν στο σκαμνί. Και αυτές οι προβοκάτιες που προσπαθείς να στήσεις στο βουλγάρικο κόμμα δεν μπορούν να σταθούν και δε θα σταθούν. Είναι ένας άλλος τρόπος εκδήλωσης της αντιδιεθνιστικής στά-

σης. Αυτά, σύντροφοι, για την 7η Μεραρχία. Συγκεκριμένα για τα εγκλήματα του, που ο ίδιος έβαψε τα χέρια του στο αίμα, θα τα πω στο τρίτο θέμα.

Σύντροφοι, εμείς ζούμε στην Ουγγαρία. Φυσικά, για τα γεγονότα της Ουγγαρίας όλο το διεθνές επαναστατικό κίνημα ασχολείται, ενδιαφέρεται, μελετάει και σεις έχετε μελετήσει. Άλλο όμως είναι να τα μαθαίνετε και να τα μελετάτε, άλλα άλλο να τα ζείτε. Εμείς ζήσαμε αυτά τα δραματικά γεγονότα σε όλη την έκτασή τους, και σ' όλη την τραγικότητά τους. Ξέσπασαν, σύντροφοι, τα γεγονότα μέσα σε λίγες ώρες από μια ειρηνική διαδήλωση, εξελίχθηκε μέσα σε λίγες ώρες σε αντεπανάσταση ενάντια στις κατακτήσεις του λαού της Ουγγαρίας. Και αμέσως εκδηλώθηκε σαν αντισοβιετικό εθνικό κίνημα. Ποια ήταν τα αίτια, από πού ξεκίνησαν γνωστά, φυσικά, είναι κι αυτά. Εγώ δε θα σταθώ σ' όλα.

Ακολουθόνταν από το Κόμμα σεχταριστική πολιτική. Αυτή η σεχταριστική πολιτική συνοδεύονταν με πολλά και σοβαρά λάθη. Η πολιτική αυτή απομόνωνε το κόμμα απ' τους εργαζόμενους, απ' το λαό. Η πολιτική αυτή είχε σαν αποτέλεσμα μέσα στο κόμμα να δημιουργηθεί μια φράξια. Στο κόμμα, στην ΚΕ του κόμματος δημιουργήθηκαν δυο κέντρα, δυο γραμμές, δυο πολιτικές γραμμές. Αυτή η πάλη ανάμεσα στις δυο ομάδες της ΚΕ, η πάλη αυτή μεταφέρθηκε σε λίγο διάστημα στους δρόμους. Η μεταφορά της πάλης στους δρόμους αυτές τις μάζες που εμείς τις εγκαταλείψαμε, τις σπρώξαμε μακριά μας, τις αγκάλιασε και τις έστρεψε ενάντια στη σοσιαλιστική εξουσία. Ενάντια στη ΣΕ. Τι γίνεται σύντροφοι, στο δικό μας το κόμμα σήμερα όπως παρουσιάζεται. Το κόμμα μας ακολούθησε σεχταριστική πολιτική, αριστεριστική. Κόντεψε να μας απομονώσει ολοκληρωτικά, αν δεν προλάβαινε η 6η Ολομέλεια, απ' τις μάζες. Σήμερα παρουσιάζονται στην ΚΕ δυο κέντρα. Μια αντικομματική αντισοβιετική ομάδα. Δεν πρέπει να μελετήσουμε, σύντροφοι, αυτά τα διδάγματα της Ουγγαρίας; Μπορεί ύστερα απ' αυτά τα διδάγματα εμείς να επιτρέψουμε μέσα στην καρδιά του κόμματός μας, στην ηγεσία του κόμματος δυο κέντρα, δυο γραμμές; Να πού οδήγησαν, να πού μπορούν να μας οδηγήσουν, αν το επιτρέψουμε. Νομίζω ότι θα πρέπει με κάθε θυσία να εξασφαλιστεί η ενότητα μέσα στην ΚΕ. Θα πρέπει να τσακιστεί η αντικομματική ομάδα. Να εκμηδενιστεί η αντικομματική ομάδα. Άλλος τρόπος δεν υπάρχει, αν θέλουμε ν' ανταποκριθούμε στην αποστολή του κόμματός μας, αν θέλουμε να πραγματοποιήσουμε στη ζωή τις αποφάσεις της 6ης και της 7ης Ολομέλειας. Δεν είναι μόνο αντικομματική, είναι αντισοβιετική. Όλα αυτά τα συνθήματα του Βλαντά, αυτά του Ζαχαριάδη σ' αφτιά τα δικά μου ηχούσανε έτσι: ρούσκι χάζα, έτσι λέγανε στην Ουγγαρία, ρούσκι χάζα, δηλαδή οι Ρώσοι στα σπίτια τους. Έξω οι Ρώσοι. Ο Βλαντάς τι λέει: Βαριά προσβολή είναι η βοήθεια των αδελφών

κομμάτων και της ΣΕ. Δε λέει αυτό ρούσκι χάζα μ' άλλα λόγια; Δε θα επιτρέψουμε, σύντροφοι. Δε θα το επιτρέψουμε πάρτε το χαμπάρι, Βλαντά, Ζαχαριάδη. Εσείς, εσύ που προτείνεις να πας στις συνελεύσεις, έλα στην Ουγγαρία εκεί πέρα, ξέρουν οι Έλληνες εκεί της Ουγγαρίας τι θα πει αυτό το σύνθημα, το ρούσκι χάζα. Δε θα σε τσακίσουν μονάχα, θα σε αντιμετωπίσουν, όπως αντιμετωπίζουν την αντίδραση εκεί σήμερα. Πήραν και τα τουφέκια και τους αντιμετωπίζουν. Έλα αν τολμάς εκεί.

Δuo λόγια για τα γεγονότα, σύντροφοι. Και για το πώς είδαν οι πρόσφυγές μας τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Εκεί η ανώμαλη κατάσταση, όταν υπήρχε, είχε την επίδρασή της και σε μας εκεί. Η οργάνωση ήταν συμπαραλιασμένη, όλος ο κόσμος ενάντια στην ηγεσία κι ενάντια στην τοπική του καθοδήγηση εκεί, που καθοδηγούνταν απ' αυτή τη ζαχαριαδική κλίκα. Όταν ήρθαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας ο κόσμος τις άκουσε με ανακούφιση, με ικανοποίηση και τις εγκρίνανε παμπηφεί. Μετά ήρθε η εσωκομματική ανακοίνωση, η οποία διαβάστηκε μετά τα γεγονότα της Ουγγαρίας, όταν πια οι πρόσφυγές μας είχαν ζήσει αυτά τα δραματικά γεγονότα. Κι όταν εκεί μάθανε για τις αντισοβιετικές και αντικομματικές ενέργειες αυτής της παρέας, κι όταν μάθανε αυτές τις ενέργειες με τον Γουσόπουλο, το χειρισμό της υπόθεσης Γουσόπουλου κλπ. ο κόσμος απ' τα κάτω αποφάσισαν και στείλαν ψηφίσματα εδώ πέρα, να φύγουν από το κόμμα αυτοί οι αντικομματικοί, αντισοβιετικοί άνθρωποι. Αυτή ήταν οι απόφαση εκεί πέρα. Τώρα πώς αντιμετωπίσαμε εμείς τα γεγονότα, γιατί γίνεται συζήτηση γύρω απ' αυτό. Σύντροφοι, φυσικά, με λίγες ταλαντεύσεις, συγχύσεις γιατί κανένας δεν μπορούσε να καθορίσει τι ακριβώς ήταν αυτό τις πρώτες ώρες, μέσα σε λίγες ώρες όταν έπεσε πια το σύνθημα το ρούσκι χάζα, οι Ρώσοι στα σπίτια τους, καταλάβαμε ότι πρόκειται περί αντεπανάστασης ανοιχτής αντεπανάστασης, που στρέφεται ενάντια στη λαϊκοδημοκρατική εξουσία κι ενάντια στη ΣΕ. Άμέσως συγκεντρωθήκαμε, βγάλαμε μια προσωρινή επιτροπή, πήραμε απόφαση και συσπειρωθήκαμε όλοι γύρω σ' αυτήν την επιτροπή, αυτή η επιτροπή απευθύνθηκε στο κόμμα και στην κυβέρνηση της ΛΔ και τους είπε: σύντροφοι, εδώ είμαστε τόσο αγωνιστές αφοσιωμένοι στη ΛΔ και το σοσιαλισμό είμαστε στη διάθεσή σας. Είμαστε έτοιμοι και με το τουφέκι να πολεμήσουμε. Ευχαρίστησαν για την προθυμία μας, όμως ώσπου να έλθουν να μας ζητήσουν δυστυχώς τόσο ραγδαία εξελίχτηκαν τα πράγματα, κατάρρευσαν. Άρχισε να επικρατεί η αντεπανάσταση. Οπότε σε μας έμπαινε άλλο πρόβλημα. Και πήραμε αυτή τη θέση. Να αποφύγουμε κάθε προβοκάτσια και προκλήσεις προς τους αντεπαναστάτες, να περιφρουρήσουμε τις οικογένειες και τα παιδιά. Με αυτή την πολιτική αποφεύγοντας κάθε εξόρμηση και προβοκάτσια καταφέραμε να βγούμε. Δε θα κατορθώναμε, και δε θα ζούσαμε αν ακόμα μια βδομάδα τα σοβιετικά στρατεύ-

ματα δεν ερχότανε στην Ουγγαρία, σύντροφοι. Ναι, σύντροφοι, εμείς μερικές μέρες τα καταφέραμε γιατί η προσοχή τους ήταν συγκεντρωμένη σε σοβαρότερα, στα κέντρα, αν αργούσαν τα σοβιετικά τμήματα, οι αντεπαναστάτες θα οργιάζαν και πρώτοι και καλύτεροι θα 'μασταν εμείς να συγκεντρώσουμε την προσοχή τους, όπως έγινε στο Στάλιν Βάρος, όπου πήγαν να σφάξουν όλους τους Έλληνες και πρόλαβαν έναν, έναν σκοτώσαν...

XXXXX
σ. Μ. ΒΑΤΟΥΣΙΑΝΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Κάτω απ' τη γενική κατακραυγή και κυρίως με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων απελευθερώθηκαν τα μυαλά μας, η γλώσσα μας, η πένα μας, για να μπορούμε να μιλήσουμε λεύτερα, να εκφράσουμε τη γνώμη μας, να συμβάλουμε στην οικοδόμηση της καινούργιας γραμμής που 'ναι ζωτική ανάγκη για την αντιμετώπιση και λύση του ενιαίου προβλήματος. Αν δεν ήταν αυτή η βοήθεια των αδελφών κομμάτων εγώ πρώτα ίσως να μην ήμουνα τώρα στη ζωή. Χιλιάδες άλλοι αγωνιστές. Και γι' αυτό εμείς δεν μπορούμε παρά να είμαστε ευγνώμονες απέναντι στα αδελφά κόμματα γι' αυτήν τη σοβαρή πολιτική χειρονομία τους.

Άκουσα, σύντροφοι, την εισήγηση του Γραφείου. Είμαι σύμφωνος. Η εισήγηση και η δράση του Γραφείου σ' αυτό το διάστημα έδειξε ότι υπάρχουν μέσα στην ΚΕ σύντροφοι καλοί, ν' αντικαταστήσουν μερικούς ιππότες και αυθεντίες του κομμουνισμού που οδήγησαν το κίνημά μας στην καταστροφή. Με μια συλλογική καθοδήγηση, με μια αδελφική συνεργασία και άντληση πείρας απ' την πείρα των αδελφών κομμάτων και πρώτ' απ' όλα απ' την πείρα του ρούσικου κόμματος μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα και θα τα βγάλουμε σύντροφοι.

Για μένα τώρα δεν υπάρχει αμφιβολία πως ήδη υπάρχει αυτή η ομάδα η φραξιονιστική, η αντικομματική, η αντιδιεθνιστική. Έχουν διαφορές αναμεταξύ τους. Εγώ λείπω χρόνια από το κόμμα, με είχαν απομονωμένο, έτσι που τους είδα και τους γνώρισα τώρα σ' αυτά τα χάλια ούτε αστούς πολιτικάντηδες δεν είχα αντιμετωπίσει. Όποιος παρεκκλίνει απ' το μαρξισμό-λενινισμό δεν μπορεί παρά αυτή να 'ναι η κατάντια τους. Ας καμαρώσουν τον εαυτό τους. Τους χωρίζουν κάτι διαφορές, ιδεολογικά είναι ίδιοι δεν έχουν καμιά διαφορά, είναι λυπηρό για μας που τα κατάφεραν τελικά να μονοπωλήσουν την κα-

θοδήγηση του κόμματός μας τέτοιοι άνθρωποι και να κάνουν τόση ζημιά στο κίνημα. Και φέρνουμε εμείς, όσοι βρεθήκαμε στην καθοδήγηση του κόμματος, την ΚΕ, για ένα λίγο είτε μακρύ διάστημα, σοβαρές ευθύνες που ενώ νομίζαμε τον εαυτό μας ικανό, έξυπνο, επαναστάτη δεν μπορέσαμε να το διακρίνουμε αυτό το ζήτημα σύντροφοι. Γι' αυτό αναλαμβάνω τις ευθύνες στο μερτικό μου και ψάλλτε μου όσα θέλετε εσείς.

Ο κόσμος, σύντροφοι, ξέρει τώρα, το συζητάει παντού, ότι εκτός απ' την ομάδα αυτή υπάρχουν και άλλοι σύντροφοι μέσα στην ΚΕ που ενώ συμφωνάνε λένε με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, τη δουλεύουν πισώπλατα την απόφαση της 6ης Ολομέλειας. Για όλους ξέρουν σύντροφοι. Και για τον Πορφυρογέννη που έλειπε στην Ελλάδα συζητούσαν, και για τον Πολύδωρο συζητάν και για όλους τους άλλους. Αυτοί το θέλουν δεν το θέλουν σύντροφοι, παρότι διαρρηγνύουν τα ιμάτιά τους, ρίχουν νερό στο μύλο της αντικομματικής, της φραξιονιστικής, της αντιδιεθνιστικής αυτής ομάδας. Εδώ ήσαν παραδείγματα που δείχνουν, αλλού βρίσκονταν σε συσκέψεις, σε συνελεύσεις και ειρωνικά ή με τη σιωπή τους ή με υπαινιγμούς, δεν αντιμετώπιζαν στραβές αντιλήψεις, επιθέσεις κλπ. και αλλού τη φέρναν και πισώπλατα μιλούσαν. Αυτό τι δείχνει; Αυτό σύντροφοι, εσείς πρέπει να σας δω καταλάβετε, σεις που ακολουθήσατε αυτόν το δρόμο, που 'χα χρόνια να ος δω εσάς, βάλατε πάνω από το γενικό συμφέρον του κόμματος ορισμένα πρίσματα, ορισμένες μικροαδικίες. Εμένα με κάνουν τόσα, εγώ δεν έχω διαφορές με κανέναν. Σεις για το τίποτα αρχίσατε και κατακυλάτε και ανταμώνετε όλοι, το θέλετε δεν το θέλετε, μ' αυτές τις αντικομματικές, καταστροφικές ιδέες, αντιλήψεις αυτής της ομάδας. Να συνέρθετε γιατί εδώ δεν είμαστε εμείς πια μονάχα, υπάρχουν εκατοντάδες χιλιάδες μυαλά που τσιακμακάνε και δε γλιτώνει κανένας μας.

Στην πορεία των εργασιών της Ολομέλειας, προχώρησε η Ολομέλεια. Μπήκε ζήτημα Ζαχαριάδη. Αυτό θα το εξετάσει το κόμμα.

Σύντροφοι, όλοι μας πρέπει να βγάλουμε ένα διδάγμα. Ότι από τη μια μεριά πρέπει να παίρνουμε μέρος στην επεξεργασία της γραμμής του κόμματος, της γραμμής που χαράζει το Γραφείο, που διοχετεύει, που βάζει μπροστά στην ΚΕ και από την άλλη μεριά να 'χουμε τα μάτια μας ανοιχτά. Και δω μπαίνει ένα άλλο πρόβλημα σύντροφοι, για όλο το κόμμα. Πρέπει από δω και μπρος, και ν' αρχίσουμε τολμηρά να το βάλουμε κάτω στα απλά μέλη του κόμματος, ότι από δω και μπρος, απ' τη στιγμή που χαράζεται μια γραμμή, παίρνεται μια απόφαση και το τελευταίο μέλος του κόμματος ν' αναλαμβάνει τη ευθύνη την κομματική ότι θα επαγρυπνεί, θα δουλεύει και θα επαγρυπνεί για τη σωστή εφαρμογή αυτής της απόφασης και να 'ναι ολόκληρο το κόμμα απέναντι σ' αυτήν την απόφαση υπεύθυνο. Αυτό μας διδάξε η ζωή σύντροφοι.

Τώρα μας χρειάζεται η ενότητα, μας χρειάζεται η κριτική, η αυτοκριτική και η βοήθεια του Γραφείου και της ΚΕ.

Εγώ σύντροφοι τελειώνω γιατί το ζήτημα έχει εξαντληθεί και ούτε αφαλός της γης είμαι εγώ. Υπάρχουν πολλοί σύντροφοι τώρα που αντιμετωπίζουν τα κομματικά προβλήματα. Βάζω όμως μπροστά στην ΚΕ ορισμένα ζητήματα ηθικής τάξης που έχουν σχέση και από δω και μπρος με τη δουλειά στην Ελλάδα, μα και είναι ζήτημα που εκκρεμούν χρόνια. Πρώτα πρώτα σύντροφοι, υπάρχει ένα ζήτημα για τα μέλη του κόμματος που ψήφισαν στις εκλογές, που παραβίασαν μεν το καταστατικό, αλλά η ζωή απέδειξε ότι αυτοί είχαν δίκιο και μεις άδικο. Σ' αυτό πρέπει να πάρει θέση η ΚΕ. Αυτοί οι άνθρωποι είναι εκτεθειμένοι χρόνια πάνω σ' αυτό το ζήτημα κομματικά. Δεύτερο. Υπάρχει βαριά κατηγορία σύντροφοι που αποδόθηκε απ' την καθοδήγηση του Ζαχαριάδη, για κεινούς που πήγαιναν φυλακή και εξορία πως ήταν ομορτουμιστές. Μαζί μ' ένα χαιρετιστήριο που θα στείλει σ' αυτούς τους αγωνιστές η ΚΕ, πρέπει ν' απορρίψει και ν' αποσβήσει και αυτήν την κατηγορία. Τρίτο σύντροφοι. Υπάρχει μια κατηγορία που χαρακτηρίζει δειλούς τους ΕΛΑΣίτες που δε βγήκαν στο βουνό. Όλοι μας τώρα ξέρουμε ότι οι ΕΛΑΣίτες εκείνοι που δε βγήκαν, δε βγήκαν όχι γιατί ήταν δειλοί, αλλά χάρη στην πολιτική και την τακτική τη δική μας. Και πάνω σ' αυτό το ζήτημα πρέπει να πάρει θέση η ΚΕ. Είναι ζήτημα ιδεολογικό, είναι ζήτημα ηθικής τάξης. Υπάρχει σύντροφοι, έχει κυκλοφορήσει μια προκήρυξη την άνοιξη, το Μάη του 1948 του ΠΓ που τη μοιράσαμε κάτω στην κατεχομένη Ελλάδα, και λέει μέσα ότι όσοι είναι μέλη του κόμματος και δε βγαίνουν στο βουνό είναι προδότες. Πόσες χιλιάδες υπάρχουν τέτοιοι σύντροφοι κάτω κομμουνιστές; Θα εξακολουθούν να παραμένουν προδότες με βάση αυτή την προκήρυξη; Αυτά είναι ντοκουμέντα, αυτά είναι γεγονότα. Και πάνω σ' αυτό το ζήτημα πρέπει να ξεκαθαρίσει τη θέση της η ΚΕ. Υπάρχει εδώ μια απόφαση για την απώλεια του Βίτσι, που κυκλοφορεί κι αποδίνει την ευθύνη στους αξιωματικούς και στους κομμουνιστές που βρίσκονταν εκεί στο Βίτσι, κι ότι φταίνε αυτοί. Κι αυτή η απόφαση πρέπει να καταργηθεί με μια απόφαση της ΚΕ.

XXXXII

σ. Π. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ

Σύντροφοι.

Στην αρχή θα 'θελα να τονίσω τον καινούργιο άνεμο που πνέει στο κόμμα μας ύστερα από την 6η Πλατιά Ολομέλεια. Εβαλε τέλος στις παλιές μεθόδους

που σκότωναν κάθε πρωτοβουλία και δημιουργική δραστηριότητα των μελών και των στελεχών του κόμματος. Γιατί είχε επικρατήσει το καθεστώς δυο ή τρεις φωστήρες να αποφασίζουν για όλα χωρίς να ρωτούν κανέναν, χωρίς να πάρουν υπόψη τη γνώμη κανενός ή κάτι χειρότερο, όταν τολμούσε να μιλήσει κανείς ρίχνονταν επάνω του και τον βγάζαν ύποπτο και τον βάζαν στην πάντα.

Και ποιος είναι αυτός ο καινούργιος αέρας. Είναι αέρας της συλλογικής δουλειάς που άρχισε επιτέλους να γίνεται πραγματικότητα. Φυσικά στην αρχή με ελλείψεις και κενά που σιγά σιγά όμως θα εξαλειφθούν κι αυτά. Πάρτε, λ.χ., τη σημερινή Ολομέλεια, όλα τα βασικά της ντοκουμέντα υποβάλλονται εδώ, η εισήγηση στο πρώτο θέμα, το σχέδιο απόφασης, της διακήρυξης του κόμματος που θα εισηγηθεί στο δεύτερο θέμα είναι προϊόντα συλλογικής δουλειάς όλων των μελών της ΚΕ καθώς και πολλών συντρόφων που δεν είναι μέλη της.

Αν λοιπόν, σύντροφοι, τη συλλογικότητα αυτή στη δουλειά τη διατηρούμε και στο μέλλον και όχι μόνον αυτό, αλλά να την αναπτύξουμε παραπέρα έτσι που να συμμετέχουν στην επεξεργασία της γραμμής του κόμματος όχι μόνο όλα τα μέλη της ΚΕ αλλά όλα τα στελέχη και όλα τα μέλη του κόμματος, τότε πρέπει να 'μαστε βέβαιοι πως θα εξασφαλίσουμε το ανώτατο όριο εγγύησης ότι από δω και μπρος θα πάμε καλύτερα.

Τα χοντρά λάθη, οι μεγάλες διαστρεβλώσεις, η εγκληματική κατάκτηση της εξουσίας που χαρακτηρίζαν τη ζαχαριδική καθοδήγηση μ' αποτέλεσμα το παλιό ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς που το αποκορύφωμα του ήταν από τη μια η συστηματική εξόντωση των στελεχών και από την άλλη η αντισοβιετική πρόκληση της Τασκέντης όλα αυτά θα λείψουν μια για πάντα αν το κόμμα δουλέψει συλλογικά και αν παράλληλα με τη συλλογική δουλειά αναπτύξει και τον έλεγχο και κριτική από τα κάτω προς τα πάνω και αντίστροφα.

Και για να εξηγήμαστε. Όταν μιλάμε για κριτική δεν εννοούμε την κριτική όπως την ασκούσε η παλιά καθοδήγηση, που δεν την έβλεπε σα μέσο διόρθωσης των λαθών της και διαπαιδαγώγησης του κόμματος ολόκληρου, αλλά σα μέσο εξουθένωσης των στελεχών του κόμματος και σα μέσο κάλυψης των δικών της ασυγχώρητων λαθών και ευθυνών. Να κάνουμε σκληρή αμειλικτή πάλη έλεγε ο Λένιν ενάντια σε κάθε γραφειοκρατισμό, χρησιμοποιώντας το όπλο της κριτικής και της αυτοκριτικής. Ωστόσο δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι υπάρχει και τέτοια κριτική που κρύβει τη δημαγωγία η κριτική των φωνακλάδων που κάνουν τη μύγα ελέφαντα. Ναι σύντροφοι, υπάρχει και η κριτική των φωνακλάδων και υποκριτών που την ακούσαμε εδώ και αντιπροχθές και προχθές και χθες και που με τις φωνές ενάντια στους συντρόφους Παρτσαλιδη και Μάρκο και ενάντια στο Γραφείο ολόκληρο της ΚΕ πάνε να καλύψουν τις δικές τους ευθύνες.

Ακούσαμε πρώτα δυο από τους κύριους υπεύθυνους για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, τον Βλαντά και τον Γούσια. Που με περίσσια δόση υποκρισίας νομίζουν ότι πιάσαν το βόδι από τα κέρατα για να κολλήσουν στον τόιχο την καινούργια καθοδήγηση που βγήκε από την 6η Πλατιά Ολομέλεια, βάζουν το ερώτημα τι κάνει το κόμμα στην Ελλάδα όπου πρέπει να συγκεντρώσουμε την προσοχή μας. Κατηγορούν ακόμα το κόμμα ότι τη στιγμή που έπρεπε να 'χει στραμμένη την πολιτική του στην Ελλάδα το Γραφείο της ΚΕ βρισκόταν μήνες στην Τασκέντη και τα μέλη του περιόδευαν στις Λαϊκές Δημοκρατίες στις οργανώσεις των προσφύγων μας. Κάνουν όμως πως ξεχνάνε ότι η απόλυτη ανάγκη να πάει το Γραφείο στην Τασκέντη ή τα μέλη του να περιοδεύουν στις Λαϊκές Δημοκρατίες, δημιουργήθηκε από τους ίδιους με την αντικομματική τους δράση που σπρώξαν το κόμμα στο χείλος της καταστροφής. Φυσικά, γι' αυτούς θα 'ταν καλύτερο οι οργανώσεις να ήταν συμπαραλιασμένες και ν' αλωνίζουν σε βάρος του κόμματος και προς όφελος του ταξικού εχθρού. Γιατί δεν υπάρχει η παραμικρότερη αμφιβολία ότι ο εχθρός θα εκμεταλλευτεί και πραγματικά εκμεταλλεύτηκε αυτό το στραπάτσο. Κάθε υπονόμηση της ενότητας του κόμματος, κάθε ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς. Αυτό έγινε και το 1930-31 όταν η τότε εσωκομματική πάλη όξυνε την καθυστέρηση του κόμματος στο πεδίο της οργάνωσης και της καθοδήγησης των μαζικών αγώνων όπως είχε διαπιστώσει η Κομμουνιστική Διεθνής στη γνωστή έκκλησή της προς τα μέλη του κόμματος, το Νοέμβριο του '31. Αυτό γίνεται και σήμερα. Ο ταξικός εχθρός επωφελείται από την άνομη δράση των ανθρώπων της παλιάς καθοδήγησης για να συκοφαντήσει το κόμμα και να ρίξει το κύρος του στο λαό.

Δεν έχετε παρά να ρίξετε μια ματιά στις στήλες της εφημερίδας της Αθήνας. Ή να παρακολουθήσετε στο σταθμό της Θεσσαλονίκης που ελέγχεται από τη Φωνή της Αμερικής, για να δείτε πώς ο εχθρός εκμεταλλεύεται τον καθένα που επιστρέφει απ' την Τασκέντη για να χύσει το αντισοβιετικό του δηλητήριο. Φυσικά οι ήρωες της παλιάς καθοδήγησης αντι να δουν την άβυσσο μέσα στην οποία ρίξαν το κόμμα, στρέφουν τα πυρά τους ενάντια στο σημερινό Γραφείο γιατί τάχα αγνόησε την Ελλάδα και ασχολείται με τους πρόσφυγες. Πάρτε ακόμα το λόγο του σ. Πορφυρογέννη. Ποια ήταν η άποψη. Κατάφερε να κλείσει μια ολόκληρη ώρα δημαγωγώντας ενάντια στο Γραφείο χωρίς να πει ούτε μια λέξη κριτικής για την παλιά καθοδήγηση και αυτοκριτικής για τον εαυτό του. Γιατί αυτό; Γιατί ο σ. Πορφυρογέννης δεν είναι ο τελευταίος τροχός της αμάξης της παλιάς καθοδήγησης. Κάτι παραπάνω, ήταν απ' τους κυριότερους εκφραστές στην πράξη της σεχταριστικής γραμμής της παλιάς καθοδήγησης. Κι αυτός είναι ο μοναδικός λόγος που απόφυγε κάθε κριτική και αυτοκριτική για το παρελθόν γιατί ήθελε να κρύψει και τις δικές του

ευθύνες. Πιάστηκε από μια λέξη. Εκεί που λέγει για υγιείς πατριωτικές δυνάμεις η συνέντευξη του σ. Γκρόζου, που μπορεί ίσως να δημιουργήσει κάποια παρεξήγηση. Δε βρήκε όμως να πει λέξη για την πολιτική της παλιάς καθοδήγησης σχετικά με τον κύριο εχθρό και το βασικό χτύπημα. Γιατί; Γιατί ο ίδιος ήταν απ' τους κύριους φορείς αυτής της πολιτικής. Αναφέρω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα. Το '53 είχα γράψει σύντροφοι ένα άρθρο στο *Νέο Κόσμο* όπου έλεγα μεταξύ άλλων ότι ο Παπάγος είναι ο κύριος εχθρός. Ήτανε μερικούς μήνες αφού είχε ανέβει στην εξουσία. Μ' έπιασε από το λαιμό για να βάλω τη θέση του ότι μόνο ο Πλαστήρας ήταν ο κύριος εχθρός. Εγώ αρνήθηκα. Με πίεσε στο τέλος και καταλήξαμε σ' ένα συμβιβασμό. Να βγάλω ολωσδιόλου ποιος είναι ο κύριος εχθρός για να μπορέσει να δημοσιευτεί το άρθρο.

Κατηγόρησε το Γραφείο στο λόγο του ο σ. Πορφυρογέννης ότι χρησιμοποιεί τις ίδιες μεθόδους της παλιάς καθοδήγησης και τις ίδιες μαζικές διαγραφές και διαλύσεις οργανώσεων, διαστρεβλώνοντας φυσικά τα γεγονότα, γιατί ούτε οι μαζικές διαγραφές έγιναν, όπως ακούσατε από τους συντρόφους της Τασκέντης και που ξέρουμε φυσικά όλοι μας ούτε οργανώσεις διαλύθηκαν γιατί πρόλαβαν και τις διέλυσαν ο Ζαχαριάδης με τον Βλαντά και την παρέα τους. Και όμως μας κατηγορεί εν ονόματι του καταστατικού. Κάπως όψιμος ο πόνος για το καταστατικό. Δε μας λέει καλύτερα ο ίδιος πώς το εφάρμοσε; Και ποιο καταστατικό λέει ότι το κόμμα δεν αποτελεί ένα οργανωμένο σύνολο μιας σειράς διατυπωμένων κανονισμών λειτουργίας και με αυστηρή πειθαρχία, αλλά ένα ανοργάνωτο μπουλουκι. Την κατάσταση του μπουλουκιού, τη διαιώνισή του φαίνεται να ονειρεύεται ο σ. Πορφυρογέννης για να μπορεί να ψαρεύει στα θολά νερά ο ταξικός εχθρός. Ή ποιο καταστατικό λέει, σύντροφοι, ότι στα ζητήματα του κόμματος φλυαρούν στα πεζοδρόμια; Γιατί σύντροφοι, ο σ. Πορφυρογέννης αν έβγαλε εδώ ένα λόγο έβγαλε και μερικούς λόγους έξω από δω λίγο πριν από την Ολομέλεια. Όταν ήταν στο νοσοκομείο είχε γεμίσει το Βουκουρέστι όπου έλεγε μερικά, θα σας πω μερικά χαρακτηριστικά τα οποία τα μάθαμε φυσικά ύστερα.

Ότι αυτή που θα γίνει δε θα είναι Ολομέλεια. Θα μαζευτεί μια γαλαρία, και αυτό είναι η πλάκα δηλαδή, θα μαζευτεί μια γαλαρία η οποία θα επιβάλει τη γραμμή της στο κόμμα. Ότι ο Ζαχαριάδης είναι κεφάλαιο για το κόμμα παρά τα ορισμένα λάθη που έκανε. Επομένως, εν αγνοία του ακτίφ του κόμματος, που 'μαστε εδώ, ή μένει ο Ζαχαριάδης να πάρει την εξουσία πάλι και να μας οδηγήσει στην καινούργια διοίκηση. Είναι και ένα άλλο σύντροφοι. Τώρα το κόμμα το καθοδηγούν οι μπατίρηδες. Οι μπατίρηδες καθοδηγούν το κόμμα. Οι μπατίρηδες, σύντροφοι, αυτοί που είναι οι σύντροφοι που είχαν τιμωρηθεί, είχαν διαγραφεί, κυνηγηθεί και σχεδόν εξοντωθεί από την παλιά καθοδήγηση. Ύστερα έκανε σύντροφοι, για να δημαγωγήσει κιάλας, με έτσι ύφος βλαχο-

δήμαρχου που λέμε συνήθως κάτω στην Ελλάδα εμείς, για ορισμένους συντρόφους, για τον Φωκά, τον Φώκο τον Αλευρά, ότι τον εγκαταλείψαμε τον άνθρωπο και ξέρω γω δυστυχεί και γυρνάει έτσι. Πώς έχει η υπόθεση. Ο Φώκος Αλευράς παίρνει ένα μισθό από 800 λεί το μήνα και γυρνάει έξω και βρίζει το κόμμα σύντροφοι. Και μάλιστα λέει το εξής ότι άλλοι φτιάξαν το κόμμα και άλλοι το χαιρόνται. Αυτό λέει έξω. Αλλά το γεγονός αυτό (...) του κόμματος που δούλεψε τόσα χρόνια στους μηχανισμούς. Το κόμμα δεν άφησε ούτε πέταξε ούτε έχει δικαίωμα να τον πετάξει, και τον φρόντισε και φροντίζει να του βγάλει μια σύνταξη για να πάει να ησυχάσει, είναι και ηλικιωμένος στα χρόνια και άρρωστος.

Μίλησε για την κόρη του Λαζαρίδη. Τη γυναίκα του Σοφιανού. Ότι την πετάξαμε και αυτήν στη Βραίλα. Ψέματα σύντροφοι. Στον Σοφιανό ειπώθηκε ρητά και κατηγορηματικά ότι μπορούσε να μείνει εκεί πέρα, στο Σιμπίου δηλαδή, μέχρι την άνοιξη και ύστερα να πάει σιγά σιγά να βρει δουλειά. Αυτός δε θέλησε, ζήτησε και έφυγε αμέσως, επομένως και εδώ υπάρχει μια προσπάθεια συκοφάντησης του Γραφείου, και λίγο δημαγωγίες.

Ύστερα ένα άλλο ζήτημα. Μιλάει για το καταστατικό. Ο σ. Πορφυρογέννης ήταν επικεφαλής της Επιτροπής Ελέγχου βγαλμένος από το 7ο Συνέδριο. Ύστερα από το 7ο Συνέδριο ακολούθησε εκείνο το απαίσιο εσωκομματικό καθεστώς. Τι έκανε σαν πρόεδρος της Επιτροπής Ελέγχου για να μην καταπτήσουν το καταστατικό τόσα χρόνια; Και τον έπιασε τώρα πόνος για το καταστατικό μόνο και μόνο για να δημαγωγήσει και να χτυπήσει το Γραφείο. Σύντροφοι, αυτά δεν είναι σωστά πράγματα. Ο σύντροφος Πορφυρογέννης μίλησε μια ώρα ολόκληρη και δεν είπε ούτε λέξη για την υπόθεση Μάκη. Γιατί αυτό; Η υπόθεση Μάκη δηλαδή (...) με την Ασφάλεια, της παλιάς καθοδήγησης γι' αυτό δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Δε μίλησε όμως γιατί, δεν του αρέσει να μιλάει για τις βρομιές της παλιάς καθοδήγησης γιατί είναι στενά δεμένος μαζί της. Ότι δυο φορές να γίνονται υπαινιγμοί ότι ο Ζαχαριάδης είναι ύποπτος. Εμείς, σύντροφοι, δεν ακολουθούμε το δρόμο που ακολούθησε η παλιά καθοδήγηση. Μην ξεχνάτε ότι τον Παρτσαλιδη τον έβγαζε προδότη, τότε τον ανέβαζε προδότη τότε τον κατέβαζε προδότη, τον Μάρκο τότε τον ανέβαζε ύποπτο, τότε τον κατέβαζε πράκτορα. Αυτή τη δουλειά δεν την κάνουμε. Αλλά εδώ υπάρχει ένα κομπολόι ολόκληρο από πράξεις τέτοιες από μέρους του Ζαχαριάδη, που δημιουργούνε, μονάχες τους οι πράξεις αυτές, ένα μεγάλο ερώτημα. Μήπως αυτές οι πράξεις είναι έργο προβοκάτορα; Και το κόμμα έχει υποχρέωση το ζήτημα αυτό να το εξετάσει. Έτσι μπαίνει το ζήτημα σύντροφοι. Να βγει μια επιτροπή όπως πρότειναν και άλλοι σύντροφοι να εξετάσει το ζήτημα. Εμείς δε λέμε ότι είναι χαφίες αλλά επειδή υπάρχει αυτό το κομπολόι των πράξεων που μονάχα ένας προβοκάτορας μπορούσε να τις κάνει,

πρέπει το κόμμα να εξετάσει την υπόθεση και να βγάλει ένα συμπέρασμα. Ο Λένιν έλεγε: «Δεν έχει να κάνει αν η προδοσία γίνεται συνειδητά είτε ασυνειδητά, αντικειμενικά πρέπει να εξετάσουμε το ζήτημα.» Εάν οι πράξεις που γίνονται από μια καθοδήγηση ή ένα άτομο αντικειμενικά είναι προδοτικές. Και τι είναι τέτοιες πράξεις που έκανε ο Ζαχαριάδης. Το κόμμα να ερευνησει εάν είναι προδοτικές συνειδητά ή όχι. Αυτό θα το κάνει το κόμμα γι' αυτό να 'ναι βέβαιοι και ο Πορφυρογέννης και ο Ζαχαριάδης.

Ενα άλλο ζήτημα σύντροφοι. Βρήκε ο σ. Πορφυρογέννης να μιλήσει για την Ελλάδα το μόνο που μας είπε εκεί κάτω, να κάνει εντύπωση, ήταν ότι μας βλαστημάνε στην Αθήνα και μας καταριούνται γιατί λέει σφάξαμε κόσμο στην Κυψέλη. Γιατί το λέει τώρα αυτό και δεν το 'λεγε τόσα χρόνια; Πώς εξηγούνται, σύντροφοι, εκείνες οι τεράστιες συγκεντρώσεις και τα συλλαλητήρια του ΕΑΜ ύστερα απ' το Δεκέμβρη; Ύστερα δηλαδή απ' τη λεγόμενη σφαγή. Πώς μαζεύονται οι 200, οι 300 χιλιάδες, οι 400 χιλιάδες άνθρωποι στον Παναθηναϊκό και στο Στάδιο; Αυτά ήταν ύστερα απ' τη σφαγή τέλος πάντων. Μου φαίνεται σύντροφοι, μάλλον προσπαθεί ο Πορφυρογέννης εδώ πέρα να υποσκάψει το κύρος του κόμματος. Αυτό πάει να κάνει σύντροφοι.

Ας έλθουμε, σύντροφοι, στον Ζαχαριάδη. Εδώ σύντροφοι συζητήθηκε η υπόθεση του Ζαχαριάδη. Φυσικά, το ζήτημα λύθηκε στην 6η Ολομέλεια. Αλλά τέλος πάντων δεν ήταν αυτός εκεί πέρα και ήρθε εδώ πέρα να μιλήσει. Εδώ συζητήθηκε όλη του η πολιτεία, όλη η γραμμή, όλες οι πράξεις του, όλη του η θεωρία. Και τι έκανε; Απόφευγε τα λεγόμενα κακοήθη ζητήματα να τα θίξει. Γιατί καίνε. Λ.χ., δεν έθιξε το ζήτημα της στρατηγικής. Συζήτησε για διάφορα ζητήματα αλλά για το ζήτημα της στρατηγικής που είναι το βασικότατο ζήτημα ούτε καν αναφέρθηκε. Είπε μονάχα το εξής: ότι το '31 με την έκκληση ξέρω γω, βρήκε το κόμμα το δρόμο, μια σωστή πολιτική γραμμή η υπόθεση '31. Τι έγινε μετά. Γιατί το '49 άλλαξε το στρατηγικό σκοπό του κόμματος στην 5η Ολομέλεια. Γιατί όπως λέγαμε αργότερα απ' το '46 που πολεμούσε για σοσιαλιστική επανάσταση ο Δημοκρατικός Στρατός, σύμφωνα με κείνα που 'γραψε στα λεγόμενα *Προβλήματα καθοδήγησης*. Όλα αυτά σύντροφοι, δεν τα εξήγησαν. Δε θέλησε να υπερασπίσει τη γραμμή του. Γιατί; Γιατί δεν έχει επιχειρήματα να την υπερασπίσει και απόφυγε να την υπερασπίσει. Αυτό σύντροφοι είναι πολιτική δειλία κατά τη γνώμη μου. Είναι ανανδρία να μην υπερασπίζει τη γραμμή που ακολούθησε και την οποία έχει ανατρέψει η 6η Ολομέλεια και ως σήμερα ακόμα το κόμμα μιλάει γι' αυτή τη γραμμή την παλιά τη δικιά του τη λαθεμένη που μας έφερε τόσες καταστροφές στο κόμμα. Δεν αναφέρθηκε ούτε στα ζητήματα τακτικής, δεν αναφέρθηκε στα χτυπήματα του βασικού χτυπήματος. Γιατί σύντροφοι; Γιατί κι αυτό είναι ένα ζήτημα ακαθόριστο αυτά τα απόφυγε. Απόφυγε και άλλο ζήτημα. Απόφυγε το Μακεδο-

νικό. Μας είπε ότι παλιά το Μακεδονικό όπως ήταν διατυπωμένο το 1924-25 το 5ο και 6ο Συνέδριο το διόρθωσε, το '35 το 6ο Συνέδριο. Το γιατί ξαναγύρισαν στο παλιό σύνθημα αυτό το άφησε κενό. Ούτε καν το έθιξε σύντροφοι. Γιατί; Γιατί η επαναφορά του παλιού συνθήματος μας έβλαψε στον αγώνα μας. Μας απομόνωσε περισσότερο από τις μάζες, απ' τις εφεδρείες μας. Αυτό το πράγμα το άφησε ανοιχτό. Φυσικά, απόφυγε να θίξει και άλλα ζητήματα. Όπως για το εσωκομματικό καθεστώς. Ούτε γάτα ούτε ζημιά δηλαδή. Άρχισε μια εξοντωτική εκστρατεία ενάντια σε μια σειρά καθοδηγητικά στελέχη του κόμματος και σε συνέχεια ενάντια και σε άλλα στελέχη αργότερα. Δημιούργησε ένα καθεστώς τρόμου μέσα στο κόμμα, δίωξης, κατατρονισμού. Για όλα αυτά κουβέντα δεν είπε γιατί είναι και αυτό ένα ζήτημα που δεν τον συμφέρει να το θίξει. Και έτσι σε άλλα τέτοια ζητήματα προσπαθώντας να στήσει ακόμα μια προβοκάτσια αντισοβιετική με το ότι κάλεσε το κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης να τον απαλλάξει απ' τη δουλειά του λες και ήταν αντιπρόσωπος του κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης μέσα στο κόμμα μας, απ' την καθοδήγηση του κόμματος για να μπορέσει να συνεχίσει κάπου αλλού τη δουλειά του.

Ας έρθουμε σε άλλα μερικότερα ζητήματα. Τι είπε εδώ σύντροφοι εκατό Μάκηδες να 'χει εκατό φορές θα 'κανε το ίδιο. Σύντροφοι αυτό το πράγμα έχει σημασία μ' αυτό πάει να υπερασπίσει τη θέση του, να κρύψει ότι πρόκειται για παιχνίδι με την Ασφάλεια, εγκληματικό παιχνίδι και να δείξει ότι είναι μέθοδος που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, επομένως καλά έκανε που το έκανε αυτό το πράγμα. Είναι προσπάθεια πολύ εσκεμμένη, και πολύ βρόμικη για να δικαιολογήσει το έγκλημά του. Εγώ θα του σημειώσω και άλλη μια περίπτωση. Την περίπτωση του... Και αυτός κάποτε πιάστηκε από την Ασφάλεια και έκανε δήλωση και τον άφησε η Ασφάλεια για να τη γελάσει. Τότες όμως είχε πάρει άλλη θέση το ΠΓ. Στην περίπτωση του... και είπε με την ασφάλεια δεν παίζουμε. Πώς λοιπόν σύντροφοι άλλαξαν οι συνθήκες; Η Ασφάλεια είναι η ίδια και χειρότερη μάλιστα. Μήπως είναι αυτό σταθερότητα και προσήλωση στις αρχές; Μάλλον κάτι ύποπτο κρύβεται από πίσω. Τώρα στη 2η Ολομέλεια του '46. Είπε πως αποφάσισε την προοδευτική ανάπτυξη του κινήματος με ενίσχυση του αντάρτικου ώστε να περάσουμε σε εξέγερση. Έτσι είπε επί λέξει το σημείωσα απ' το λόγο του. Λάθος σύντροφοι. Η θέση αυτή κρύβει μέσα της το σπέρμα της ήττας και η Ολομέλεια δεν μπορούσε ν' αποφασίσει μια τέτοια Ολομέλεια δεν μπορούσε να αποφασίσει έτσι την εξέγερση ώστε να κρύβει το σπέρμα της ήττας. Δεν αποφάσισε καθόλου την εξέγερση. Απλώς εκείνο που αποφασίστηκε στην Ολομέλεια ήταν να προσανατολιστεί το κόμμα προς την ένοπλη πάλη γενικά, αφηρημένα. Και εκείνη η αφηρημένη θέση σημειώθηκε με αποσιωπητικά που στην ουσία δεν ήταν τίποτε άλλο παρά αποκάλυψη του

σχεδίου μας στον εχθρό. Έγινε το ίδιο περίπου που έκανε κάποτε ο Ζινόβιεφ και Κάμενεφ στις παραμονές της επανάστασης του Οκτώβρη. Έδειξε λοιπόν ότι πάμε εμείς για ένοπλη σύγκρουση κάποτες τέλος πάντων αόριστα και ετοιμάσου για να μας χτυπήσεις. Εδώ ήθελα να πω για τις οδηγίες που έστειλε στη Μακεδονία όταν εμείς τον πληροφορήσαμε, του Μακεδονικού Γραφείου, ότι μπορούμε εμείς μέσα σε ένα μήνα ή τρεις εβδομάδες μάλλον να κινητοποιήσουμε 20 με 25 χιλιάδες αντάρτες, και μας είπε σταματάτε διότι θα 'ναι μπλόφα. Αλλά δεν επεκτείνω σ' αυτό, το έπιασε αυτό ο σ. Μάρκος, χαρακτηριστικό είναι πως εννοούσε την ένοπλη εξέγερση σαν μπλόφα δηλαδή. Καταπατώντας πολύτιμες υποδείξεις του Μαρξ και του Λένιν ότι δεν πρέπει να παίξεις με την ένοπλη εξέγερση γιατί θα χάσεις αλλιώς πραγματικά. Καήκαμε σύντροφοι και καήκαμε γερά.

Θέλω να επεκταθώ και σ' άλλα ζητήματα. Σε κάτι σοφιστείες για το Κυπριακό όπου λέει εφόσον λέμε ότι η κυβέρνηση Καραμανλή πρέπει να φύγει για να προωθηθεί το Κυπριακό, αυτό είναι το ίδιο με το Ελεύθερη Κύπρο σε Ελεύθερη Ελλάδα. Αυτές είναι καθαρές σοφιστείες. Φυσικά στις σοφιστείες στηρίζεται όλη η θεωρία του Ζαχαριάδη, δεν είναι μόνο σοφιστείες αυτές εδώ. Είπαν ότι υπάρχει αντίφαση ανάμεσα στο γεγονός ότι το κόμμα δεν είναι απομονωμένο στην Ελλάδα και στην κατηγορία ότι η γραμμή ήταν σχεταριστική. Αν έχουμε ορισμένες επιτυχίες στην Ελλάδα είναι γιατί οι σύντροφοι κάτω δεν άκουσαν τις εκπομπές του ραδιοσταθμού και δούλεψαν κάπως με ψλάτυ το πνεύμα και σημείωσαν ορισμένες επιτυχίες. Αν τις άκουαν θα 'μασταν ακόμα απομονωμένοι όπως ήμασταν αμέσως μετά το Γράμμο και το Βίτσι. Θα πω δυο λόγια για το σ. Μπαρτζιώτα. Έκανε μια αυτοκριτική εδώ. Φυσικά είναι σοβαρό γεγονός αυτό. Αυτό πρέπει να το πούμε. Αλλά πρέπει να πούμε και ένα άλλο πράγμα, ότι δεν ήταν αρκετή η αυτοκριτική. Μερικά πράγματα τ' άφησε στην μπάντα, ούτε μίλησε γι' αυτά. Δεν είπε ούτε κουβέντα για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς που υπήρχε, τις διώξεις στελεχών, που τις περισσότερες, αν όχι τις περισσότερες τις μισές τέλος πάντων, τις έκανε με δική του πρωτοβουλία και τις άλλες με πρωτοβουλία του Ζαχαριάδη. Γιατί δεν είπε κουβέντα; Γι' αυτό δεν είναι αρκετή η αυτοκριτική που έκανε. Δε δίστασε να κάνει και λίγο δημαγωγία για τον εαυτό του. Είπε τι κάνει ο Φάνης Ξέρω γω λένε στην Αθήνα. Ύστερα παραπονέθηκε για την αρθρογραφία του *Νέσου Κόσμου*. Σύντροφοι, ούτε το ένα δέκατο των χαρακτηρισμών που χρησιμοποιούσε συνήθως στα άρθρα του ο Μπαρτζιώτας δεν ειπώθηκε γι' αυτόν, αλλά χαρακτηρισμοί που στέκονται γιατί είναι πολλά πράγματα στο παθητικό του και όταν μιλάμε για αγράμματους δεν εννοούμε ότι δεν ξέρει ανάγνωση και γραφή. Μαρξιστικά αγράμματο τον είπαμε. Και φυσικά μαρξιστική αγραμματοσύνη ήταν να ακολουθάς την οικτρή πολιτική σαν αυτή που ακολούθησε

το κόμμα μέχρι την 6η Ολομέλεια. Γι' αυτό τον κατηγορήσαμε όχι για τίποτα άλλο.

Θέλω να πιάσω ακόμα ένα ζήτημα μικρό. Έγινε της μόδας, όσοι στρέφονται ενάντια στο κόμμα τώρα κατά κάποιον τρόπο ν' αναφέρονται και στη θεωρία και να μιλάνε για αντικειμενισμό. Για αντικειμενισμό μίλησε και ο Βλαντάς μου φαίνεται και ο Γούσινας μίλησε. Και παλιότερα μιλάγαν για αντικειμενισμό συχνά. Ο Βλαντάς σ' αυτή τη μεγάλη του την εισήγηση δεν τη διαβάσατε όλοι σας φυσικά αναφέρεται σε ένα άρθρο του *Νέου Κόσμου* που λέει την εξής φράση μέσα: «Η στρατιωτική πολιτική της εθνικής υποτέλειας η απεμπόληση των εθνικών ζητημάτων και του φυσικού εξανδραποδισμού του λαού μας προς όφελος των ξένων μονοπωλίων είχαν σαν αποτέλεσμα να συντελεστούν σοβαρές πλατιές ανακατατάξεις στο εσωτερικό της χώρας.» Αυτό είναι αντικειμενισμός και είναι λέει αντικειμενισμός γιατί τις πολιτικές ανακατατάξεις τις εξαρτά απ' την πολιτική της κυβέρνησης και όχι από την πάλη του λαού (*διαμαρτύρεται ο Βλαντάς*) στάσου στάσου δε σε διακόψαμε (*ο προϊστάμενος: εσύ σ. Βλαντά μίλησες*). Αρχίζω ξανά σύντροφοι, γιατί η ίδια η παράγραφος που λέει, αρχίζει πιο μπροστά με τη διαπίστωση των όρων κάτω από τους οποίους διεξάγεται η πάλη του λαού. Και μετά τη διαπίστωση αυτή έρχεται εκείνο που λέει για τις αιτίες των ανακατατάξεων που δημιουργούνται.

Η παλιά καθοδήγηση σύντροφοι, μαζί και ο Βλαντάς, είχαν κόψει κάθε σχέση με την αντικειμενική πραγματικότητα και καθόριζαν και ζύγιζαν την πολιτική τους ανεξάρτητα απ' αυτήν αγνοώντας την τελείως ή κι ακόμα διαστρεβλώνοντάς τη μόνο και μόνο για να στηρίζει και να δικαιολογεί τη δική της έξαλλη σεχταριστική πολιτική. Αυτός ο υποκειμενισμός δεν είναι σε τελευταία ανάλυση παρά εκδήλωση μικροαστικής ανυπομονησίας και του μικροαστικού ιδεαλισμού που δεν έχει καμιά σχέση με τη διαλεκτική μέθοδο αλλά που χαρακτήριζε την πολιτική της παλιάς καθοδήγησης. Κάθε παραπομπή στην αντικειμενική πραγματικότητα, στην οικονομική κατάσταση, στις οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις που σημειώνονται στη χώρα για να βγει ένα κάπως σωστό συμπέρασμα, τον χαρακτήρισαν σαν αντικειμενισμό. Γιατί δε συμβιβάζονταν με τη σεχταριστική τους πολιτική και όταν τους στριμώχναν τα γεγονότα δε δίσταζαν να τα διαστρεβλώνουν, να τα κουτσουρεύουν έτσι που να ταιριάζουν στη σεχταριστική γραμμή τους. Γνωστή είναι η περίπτωση της εισήγησης του Μπαρτζιώτα στην 5η Ολομέλεια την τελευταία που έγινε πριν από την 6η. Διαστρέβλωσε τους δείκτες της βιομηχανικής παραγωγής για να δικαιολογήσει τη θέση για βαθιά οικονομική κρίση στην Ελλάδα. Έτσι γίνεται και τώρα. Η εκτίμηση της πολιτικής της κυβέρνησης, η συμβολή της στις ανακατατάξεις που συντελούνται στη χώρα είναι αντικειμενισμός κατά τη γνώμη τους, ενώ σωστή πολιτική είναι να δημιουργείς ζητήματα στο κεφάλι σου για

επαναστατικές καταστάσεις και κρίσεις, για ανακατατάξεις των ταξικών δυνάμεων κτλ., αποσπασμένες από κάθε πραγματικότητα και με βάση αυτά τα σχήματα να κανονίζουν τη γραμμή του κόμματος. Όχι σύντροφοι, αυτή είναι πολιτική τυχοδιωκτική. Και αυτή την τυχοδιωκτική πολιτική την πληρώσαμε ακριβά πολύ ακριβά και το κόμμα και ο λαός μας. Και δεν πρόκειται να παρασυρθούμε ξανά σ' αυτή την πολιτική όσο και αν φωνάζουν οι διάφοροι Βλαντάδες. Ο σ. Τζεφρώνης είπε για τον Γούσια το εξής: πως αν είχε κόκκο κομματικής ντροπής θα 'πρεπε να σωπαίνει αντί να λέει ότι έκανε θαύματα στην Αθήνα κάπως έτσι το 'πε ε; Ο Μαρξ σύντροφοι έγραψε το 1843 ένα γράμμα σ' ένα... αν έχετε ακουστά. Ο... του 'γραφε ότι το γερμανικό έθνος μπρος στις πραγματοποιήσεις του γαλλικού αισθάνεται ντροπή. Ο Μαρξ του απαντάει λάθος κάνεις. Η ντροπή λέει είναι μια ολόκληρη επανάσταση είναι σα να τα βάζεις με τον εαυτό σου και κάνεις αυτοκριτική μέσα σου και αρχίζεις να ντρέπεσαι για τις πράξεις σου. Η γερμανική εθνική τάξη που είχε ευθύνες δεν είχε να ντραπεί σύντροφοι, να ντραπούν δεν έχουν ούτε ο Γούσιος ούτε ο Βλαντάς ούτε ο Ζαχαριάδης. Έτσι έχει το ζήτημα. Δεν είναι σε θέση σύντροφοι, ούτε το κόμμα να ντραπούνε δηλαδή να δουν τον εαυτό τους και να κάνουν αυτοκριτική.

ΧΧΧΧΧΙΙΙ

σ. Π. ΚΟΝΤΟΠΩΡΓΗ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Πολλά είπαν οι ομιλητές κι εγώ δε θα επαναλάβω τα ίδια. Θα περιοριστώ μονάχα να δώσω ορισμένες πληροφορίες, και να κάνω ορισμένες παρατηρήσεις.

Πρώτα-πρώτα δεν είναι μόνον εδώ μέσα που χύθηκαν τα κροκοδείλια δάκρυα, και μίλησαν ορισμένοι ότι το κόμμα διαλύεται και καταποντίζεται. Εγώ γι' αυτό δε θέλω να πω, παρά ότι εμείς έξω, σύντροφοι, έχουμε άλλη κατάσταση απ' αυτή που έχετε εσείς εδώ μέσα. Τα μέλη μας δε βρέθηκαν μόνο κάτω από την επίδραση αυτής της κακής πολιτικής, αλλά βρέθηκαν και κάτω από την ευεργετική επίδραση του ΕΚΡ και της ΛΔΡ. Απ' αυτή τη μεριά πρέπει να πούμε ότι με διάφορες μορφές υπήρξε μια ορισμένη αντίσταση σ' αυτή την εγκληματική πολιτική. Τα μέλη μας, εκτός από πολύ ελάχιστες εξαιρέσεις, είναι ενωμένα γύρω απ' τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Φυσικά, εδώ δεν πρέπει να κάνουμε μια αφαίρεση, απ' το γεγονός ότι εμείς περάσαμε μια ορι-

σμένη περίοδο ενός κλονισμού που εκφράστηκε είτε σε έντονες συζητήσεις είτε σε πολλές απορίες, πολλά ερωτήματα κλπ.

Εδώ στη χώρα που ζούμε, σύντροφοι, πρέπει να πούμε ότι από τον Ζαχαριάδη και την παρέα του έγινε μια συστηματική κι οργανωμένη δουλειά ενάντια στο ΕΚΡ και στη ΛΔΡ. Δεν έχω δυστυχώς καιρό να σας μιλήσω γι' αυτές τις αντιδιεθνιστικές, τις εθνικιστικές αυτές εκδηλώσεις που σημειώθηκαν εδώ πέρα και κυρίως την προσπάθεια αυτή να δηλητηριαστεί η ζωή εδώ πέρα των προσφύγων μας.

Σύντροφοι, εμείς πιστεύουμε ότι η 7η Ολομέλεια θα προωθήσει σοβαρά την κομματική μας δουλειά και την ενότητα του κόμματος, πολύ περισσότερο που βάζει έτσι καθαρά το πρόβλημα της καθοδήγησής του.

Η εισήγηση, σύντροφοι, νομίζω ότι ανταποκρίνεται, βγαίνει απ' την πραγματικότητα, συγκεκριμένη, ρεαλιστική δηλαδή, κι ότι ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του κινήματός μας. Θα μπορούσε να 'ναι περισσότερο αυτοκριτική. Επίσης έχω να παρατηρήσω ότι το πρόβλημα αυτό για το χωριό το αφήνει ακάλυπτο, είναι κάπως δύσκολο. Είναι μεγάλο το ζήτημα. Στο χωριό εμείς έχουμε κομμουνιστές θα πρέπει από τώρα κιόλας να πούμε μέσα από ποιες οργανώσεις, πού αυτοί θα δουλέψουν. Δεν ξέρω, πρέπει να προσεχτεί το ζήτημα της οργανωτικής καθαρότητας στη δουλειά μας, που τονίστηκε απ' άλλους, γιατί φαίνεται ότι κι εδώ δεν υπάρχει πολλή σαφήνεια. Νομίζω επίσης, για ένα δευτερεύον ζήτημα, ωστόσο σοβαρό, να έχουμε υπόψη μας ότι αυτή η εγκληματική πορεία που ακολουθήθηκε, αυτή η εγκληματική πολιτική, δημιουργήσε δυοπιστία και πρέπει αυτό το πράγμα να το παίρνουμε υπόψη μας. Δημιούργησε δυοπιστία προς πολλές κατευθύνσεις και κυρίως προς διάφορους δημοκρατικούς παράγοντες που κατά σύστημα εμείς, σα να τους κάναμε κομματική ανακαταγραφή, τους βγάξαμε μια φορά τη βδομάδα πράκτορες της Ιντέλιντζενς Σέρβις.

Νομίζω πως ένα μέτρο επίσης που συντελεί στο να εξαλειφθεί αυτή η δυοπιστία είναι τα μέτρα της 7ης Ολομέλειας ν' ανακοινωθούν πλατιά.

Για τη δουλειά του Γραφείου, σύντροφοι. Νομίζω πως η αυτοκριτική του είναι ικανοποιητική. Πρώτα απ' όλα, καθοριστικό πρέπει να πούμε, ότι ήταν η ύπαρξη στην ΚΕ μέσα της αντικομματικής αυτής ομάδας η οποία ασκούσε μια επίδραση ανασταλτική στη δουλειά του. Φυσικά, στο διάστημα αυτό, δε μας απάντησε αν θα μπορούσε να κάνει περισσότερα απ' όσα έκανε όμως υπογραμμίζω, ότι κατά τη γνώμη μου η ύπαρξη στην ΚΕ μέσα αυτής της κατάστασης πραγματικά είναι ένα αίτιο καθοριστικό.

Επίσης είναι συζητήσιμο αν θα μπορούσε να κάνει περισσότερα πράγματα στο ζήτημα της επιστράτευσης των κομματικών δυνάμεων.

Σύντροφοι, επιτρέψτε μου λίγο ν' ασχοληθώ και εγώ με το σ. Πορφυρο-

γέννη. Δεν πρόκειται εδώ να επαναλάβω τα ίδια πράγματα εγώ. Και δεν είχα αυτή την πρόθεση γιατί είχα μιλήσει με τον ίδιο, και θεωρούσα ότι, ό,τι είχα να κάνω, θεωρούσα ότι το είχα κάνει. Όμως βλέπω ότι ο σ. Πορφυρογέννης εδώ πέρα λίγο πολύ αρνείται αυτά που του λένε και τέλος πάντων δε θα πω αυτή η καλοπροαιρετη κριτική που θα 'κανε ήταν κριτική που στρεφόταν ενάντια στο Γραφείο και μάλιστα έκανε κι αυτή τη χονδροειδή παράλειψη να μην πάρει θέση για την 6η Ολομέλεια και να μη μιλήσει τέλος πάντων για τα γενικότερα ζητήματα, αλλά θα πω τη γενική μου γνώμη, για τη στάση του εδώ πέρα, είναι ότι ευθυγραμμίζεται, ακριβώς μ' αυτή την επίθεση και θα μπορούσε να πει κανείς χωρίς φιλολογία για το λόγο του, ότι ο λόγος του Πορφυρογέννη εδώ δεν είναι παρά μια έκδοση να πούμε Γούσια με γραμματική. Αν δηλαδή την προηγούμενη μέρα μίλησε ο Γούσιος χωρίς γραμματική, την άλλη μέρα μίλησε ο Πορφυρογέννης για τα ίδια πράγματα με γραμματική. Μας μίλησε για το καταστατικό, σύντροφοι. Εδώ κατηγορήθηκε απ' τον προηγούμενο ομιλητή ότι το καταστατικό το παρέβηκε συγκεκριμένα κι ότι στους δρόμους του Βουκουρεστίου συζητούσε ένα σωρό ζητήματα. Δεν είναι σωστό να το αρνούμαστε, τέλος πάντων δεν είναι στο κάτω-κάτω της γραφής και ιδιον ενός ηλικιωμένου ανθρώπου. Την Τετάρτη, της 6 του μήνα, π.χ., συνάντησε ένα σύντροφο στο δρόμο και του είπε: ότι λέει αυτοί που συγκεντρώνονται εδώ πέρα πάνε για την 7η Ολομέλεια, ότι τους φωνάζουνε και διαβάζουνε τα υλικά της 7ης Ολομέλειας κι ότι το άλλο, καλούνται, ετοιμάζεται να τους έρθει κι η γαλαρία. Φυσικά, αυτή η περιφημη γαλαρία ας πούμε, είναι μια κληρονομιά για το σύντροφο τον Πορφυρογέννη, γιατί αυτός εξακολουθεί φαίνεται να ταξιδεύει με το παλιό εισιτήριο και να ζει ακόμα σε κείνη την εποχή που γι' αυτόν ήταν το παρτέρ και το φωτόλιο και για τους άλλους, για τα μέλη του κόμματος δηλαδή υπήρχε η γαλαρία. Δεν ξέρω, φυσικά, αν αυτά που λένε θα τον ωφελήσουνε. Νομίζω επίσης ότι θα πρέπει να προσέξει γιατί εδώ πήρε στην προστασία του πολλούς ανθρώπους αμφιβολής κατάστασης, τους πήρε όμως υπό την προστασία του σαν αυτούς, π.χ., που μας είχε στείλει πριν από μερικούς μήνες ο Ζαχαριάδης απ' τη Μόσχα εδώ πέρα να μας κάνουν διαφώτιση ενάντια στην 6η Ολομέλεια κλπ. και ανέλαβε εδώ πέρα για τους υπερασπίσει όλους.

Επίσης πολύ τον τρομάζει μπας και βγει χαφιές ο Ζαχαριάδης. Αυτό είναι ένα ζήτημα που η 7η Ολομέλεια το βάζει συγκεκριμένα, το βάζει σε μια εξέταση αντικειμενική και δεν έχουμε λόγο νομίζω, σύντροφε Πορφυρογέννη να τρέμουμε μπροστά σ' αυτό.

Ήθελα να μιλήσω, σύντροφοι, για την περίπτωση Ζαχαριάδη, δε με παίρνει ο καιρός και έχω ορισμένα ερωτήματα να πω. Ο ίδιος ο Ζαχαριάδης, φυσικά, είπε ότι μιλάει για προδοσία και δε μιλάει για προδότες. Και μεις μπορού-

με να επαναλάβουμε το ίδιο πράγμα, ότι όλη αυτή η ιστορία του Ζαχαριάδη και των Ζαχαριαδικών της παρέας του όλης δεν είναι παρά προδοσία. Τώρα ένα ρώτημα μου μπαίνει: Γιατί τα 'καναν όλα αυτά τα πράγματα. Κι εδώ νομίζω ότι οι εξηγήσεις που δόθηκαν δεν είναι τέλος πάντων... φυσικά, εδώ μέσα δεν πρόκειται να λυθεί αυτό το ζήτημα. Αλλά γιατί τα 'κανε αυτά τα πράγματα, και γιατί ακολούθησε αυτόν το ανώμαλο δρόμο; Δεν μπορεί να 'ναι ούτε τα ψυχοπαθολογικά αίτια που επικαλούνται ορισμένοι γιατί ίσα ίσα δεν είναι. Ούτε ξέρω γω η αρχομανία ούτε τίποτε. Γιατί θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κομματικές μεθόδους για τη λύση όλων των κομματικών προβλημάτων, να μην ακολουθήσει αυτόν το δρόμο τον ανώμαλο και να μην αμφισβητηθεί η θέση του. Όμως αυτά τα 'κανε, στο ερώτημα αυτό, φυσικά δύσκολα να απαντήσουμε, εγώ νομίζω ότι ο λόγος ήτανε γιατί φοβότανε περισσότερες παραπέρα αποκαλύψεις σαν και αυτές που άρχισαν με τον Μάκη.

ΧΧΧΧΙΧ
σ. Ν. ΜΠΟΝΙΑΚΟΥ

Σύντροφοι.

Συμφωνώ κατά βάση με την εισήγηση του Γραφείου. Συμφωνώ με την αυτοκριτική της με την παρατήρηση ότι θα μπορούσε να ήτανε πιο αυστηρή. Στα σημεία που έκανε αυτοκριτική θέλω να τονίσω ότι θα μπορούσε να έχει περισσότερη επαφή με τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος, ν' αντλήσει περισσότερη βοήθεια οπότε θα μπορούσε μερικές αδυναμίες να τις ξεπεράσει γρηγορότερα. Αυτό το είπαμε και στον Παππού, το επαναλαμβάνω και τώρα και όταν θα μιλήσω σ' ένα σημείο παρακάτω θα το ξανατονίσω, γιατί το θεωρώ ζήτημα αποφασιστικής σημασίας για να μπορέσει το κόμμα να πάει γρηγορότερα μπροστά.

Χαιρετήσαμε με ενθουσιασμό κι ομόφωνα τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Εκφράσαμε τη βαθιά μας ευγνωμοσύνη για τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων. Εκφράσαμε την ευχή αν ήταν δυνατόν στα πρώτα βήματά της η καινούργια καθοδήγηση να έχει τη συμπαράσταση αυτών των κομμάτων.

Σήμερα η πεποίθησή μου και η πίστη μου εδραιώθηκε ακόμα περισσότερο για την ορθότητα αυτών των αποφάσεων. Μου προκάλεσε αγανάκτηση και θεωρώ ατιμία την κατηγορία που απηύθυναν οι τρεις φωστήρες ενάντια στα αδελφά κόμματα και κυρίως ενάντια στο κόμμα της ΣΕ.

Περιμένω κι εγώ, σα γαλαρία έστω, αλλά και εκφράζω και τη γνώμη όχι

την επίσημη, γιατί δεν πήραμε καμιά απόφαση, αλλά όπως την αντιλαμβανόμαστε τη γνώμη της ομάδας των συντρόφων στην οποία εργαζομαι, ότι περιμένουμε απ' την 7η Ολομέλεια να πάρει αποφασιστική και ειδική θέση για να λυθεί το ζήτημα αυτό που μας εμποδίζει να προχωρήσουμε.

Ήρθα, σύντροφοι, με μια σοβαρή ανησυχία εδώ. Όχι απ' την πλευρά του ότι μπορούσαμε να γυρίσουμε πίσω απ' την 6η Ολομέλεια. Η ανησυχία ήταν ότι δεν πάει καλά η ΚΕ. Αυτήν την ανησυχία μας την ενίσχυσαν ακόμη περισσότερο, και σε μένα και σ' άλλους συντρόφους εκεί της ομάδας που δουλεύω, οι πληροφορίες ότι στην ΚΕ υπάρχουνε παντιέρες και παντιεράκια και δεν ξέρει κανείς τι γίνεται. Μέλος της ΚΕ σε ερώτημα που του 'κανα προσωπικά εγώ, ότι περιμένουμε απ' την 7η Ολομέλεια που θα γίνει, δεν ξέρω πότε θα γίνει, να γίνει ένα βήμα ακόμα προς τα μπρος, και η απάντηση ήταν, δεν πιστεύω, δε βλέπω το βήμα, ότι μπορεί η 7η Ολομέλεια να κάνει ένα βήμα προς τα μπρος έπειτα από την 6η Ολομέλεια. Ο σ. Ιωαννίδης. Αυτό το πράγμα, σύντροφοι, αυτές οι πληροφορίες μας δημιούργησαν μια σοβαρή ανησυχία. Εδώ πρέπει να σας το πω. Ότι αυτή η ανησυχία δεν ήταν τελειώς αβάσιμη όταν άκουσα τις ομιλίες ορισμένων μελών της ΚΕ, ότι αν δεν ήταν και η γαλαρία ορισμένοι σύντροφοι της ΚΕ θα μιλούσαν διαφορετικά οπωσδήποτε. Αυτό το πιστεύω και είναι προς τιμή του Γραφείου της ΚΕ που είχαν αυτή την πρωτοβουλία να καλέσουν ένα τέτοιο πλατύ ακτίφ. Είναι αριστοκρατία του χειριστού είδους, σύντροφοι, είναι μια κληρονομιά του παλιού καθεστώτος το να φοβόμαστε το ακτίφ των μελών του κόμματος. Από πότε η καθοδήγηση του κόμματος μπορεί και πρέπει και δεν έχει λόγους να φοβάται το ακτίφ; Τα μέλη του κόμματος; Γιατί να μη γίνονται ανοιχτά αυτές οι συνεδριάσεις, εφόσον δε θα συζητούνται εντελώς άλλα κομματικά θέματα, που δεν μπορούμε να τα μάθουμε. Τι συμβαίνει, είμαστε τίποτα άλλο εμείς; Έτσι είχαμε μάθει.

Σύντροφοι, θέλω να επιστήσω την προσοχή σ' όλους μας, ιδιαίτερα στην ΚΕ, να μην κάνουμε το λάθος και παρασυρθούμε απ' την επίθεση αυτών των τριών. Δεν είναι τόσο φοβερός ο διάβολος όπως τον περιγράφουν. Δεν έχουνε δύναμη, σύντροφοι. Εγώ το πιστεύω απόλυτα αυτό. Δεν είναι δυνατόν ο Γούσιος να παρασύρει άνθρωπο. Δεν είναι δυνατόν ο Βλαντάς να παρασύρει άνθρωπο να παλέψει. Δεν είναι δυνατόν να παρασύρει ούτε ο Ζαχαριάδης και στην Τασκέντη φτάνει να πάμε να κουβεντιάσουμε εκεί τη γλώσσα την απλή, την κομματική. Θέλω να επιστήσω την προσοχή, το είπαμε και σε μια σύσκεψη που είχε κάνει ο σ. Σταθάς, αν καλύτερα είχε οργανωθεί η δουλειά στην Τασκέντη, δε θα φτάναμε ίσαμε εκεί που φτάσαμε. Δε φτάσαμε εκεί γιατί φταίει η καινούργια καθοδήγηση, αυτό δεν το ξετάζω, ξέρουμε τις ευθύνες, αλλά πιστεύω ότι θα μπορούσε να είναι λιγότεροι οι δυσαρεστημένοι, κι αν δεν έγιναν ίσαμε τώρα λιγότεροι θα γίνουν οπωσδήποτε αύριο. Δεν μπορεί να εί-

ναι Ζαχαριαδικοί. Ήταν λάθος απ' την αρχή, πρέπει να ομολογήσουμε, και το Γραφείο πρέπει να ομολογήσει δεν ξέρω επίσημα αν όλο το Γραφείο, αλλά έχω υπόψη μου ορισμένα μέλη της ΚΕ που αρχίσαμε αμέσως τους χαρακτηρισμούς. Ζαχαριαδικός. Με ποιο δικαίωμα δίνουμε εμείς αφοσιωμένα μέλη του κόμματος που χύσαν το αίμα τους στον Ζαχαριάδη; Από πού και ως πού;

Επίσης ήταν λάθος μας και εξακολουθεί να είναι λάθος να λέμε ότι είναι αντισοβιετικοί, μέλη απλά του κόμματος, ότι γίνεται τούτο και κείνο. Υπάρχουν και αντισοβιετικοί, θα υπάρχουν και Ζαχαριαδικοί. Αυτοί θα 'ναι ελάχιστοι, σύντροφοι, διεφθαρμένοι, όπως υπάρχουν σ' όλον τον κόσμο θα υπάρχουν και τέτοια στοιχεία και σε μας. Δε μας τρομάζει αυτό το ζήτημα. Επιμένω σ' αυτό το ζήτημα. Γιατί θυμάστε τι είχε γίνει με την παλιά καθοδήγηση. Ο σ. Μπαρτζιώτας θα το θυμάται πολύ καλά. Προσπαθούσανε και μας εξαπατούσανε χρόνια ολόκληρα και μας λέγανε: Αν δεν πάει καλά η δουλειά κάτω στην Ελλάδα αυτό φταίει ο Παρτσαλιδής και ο μόνος οπαδός του. Σκεφτείτε, σύντροφοι, τρία χρόνια λένε, είναι γραμμένα σύντροφοι, ότι ο Παρτσαλιδής με μοναδικό οπαδό του το σύντροφο, ένα σύντροφο τέλος πάντων, κατάφεραν, προσέξτε, να ριξουν τρία χρόνια πίσω το κόμμα για τη δουλειά στην Ελλάδα. Αυτή ήταν η παλιά καθοδήγηση. Λοιπόν εμείς δε θα πρέπει να παρασυρθούμε απ' αυτούς. Δεν έχουνε τη δύναμη. Και το ότι σήμερα ασχοληθήκαμε μ' αυτή τη δουλειά τόσο πολύ είναι για ειδικούς λόγους, και από μια ευθύνη—ευθύνη καταλογίζω στο Γραφείο—γιατί δεν οργάνωσε την ίδια την Ολομέλεια, δεν την προσανατόλισε αρκετά με τα ζητήματα κάτω της Ελλάδας. Το βάλατε στην εισήγηση; Δε φτάνει, με συγχωρείτε, δε φτάνει. Σ' όλο το υλικό που μας έδωσαν για να προετοιμαστούμε εμείς να διαβάσουμε δεν υπήρχε τίποτε για την Ελλάδα. Η εισήγηση που μιλούσε για την Ελλάδα δεν τη διαβάσαμε εμείς. Συνεπώς η κατάλληλη προετοιμασία για να στραφεί και η Ολομέλεια περισσότερο προς την Ελλάδα, αυτό δεν έγινε.

Νομίζω, σύντροφοι, ότι μ' αυτές τις ιστορίες του Ζαχαριάδη, του Βλαντά, του Γούσια πρέπει να τελειώσουμε και συμφωνώ μ' αυτή την πρόταση για επιτροπές, να γίνουν. Να γίνουν αυτές οι επιτροπές και να ξεκαθαριστούνε αυτά τα ζητήματα, καλό είναι, δε θα βλάψουν, είναι απαραίτητο.

Θέλω να πω για το σ. Μπαρτζιώτα που έκανε αυτοκριτική. Έχω μια αμφιβολία, σύντροφοι. Στην 6η Ολομέλεια δεν ήμουν, είχα μάθει όμως ότι έκανε αμέσως αυτοκριτική. Φυσικά, καλό ήταν να κάνει αυτοκριτική, καλό ήταν εδώ επανέλαβε. Πρέπει να υποθέσουμε ότι ύστερα από ένα χρόνο η αυτοκριτική του θα στηρίζεται, θα είναι πιο βασανισμένη δηλαδή, προϊόν σκέψης ενός χρόνου περίπου. Εκείνο όμως που μου έκανε εντύπωση είναι αυτό που τόνισαν και οι άλλοι σύντροφοι, το ότι δε μίλησε για το εσωκομματικό καθεστώς καθόλου, αλλά και το σπουδαιότερο κατά τη γνώμη μου ότι δεν έβιξε ένα ου-

σιαστικό σημείο στην αυτοκριτική του. Ποιο είναι αυτό; Ο σ. πάει στην Ακαδημία και θα πρέπει να ξέρει, δε φτάνει να λες ότι έκανα λάθος. Δε φτάνει να λες ότι αναγνωρίζω το λάθος μου, πρέπει να βρεις την αιτία. Ένας χρόνος δε σου έφτασε σ. Μπαρτζιώτα να δεις τις αιτίες των λαθών σου; Νομίζω πως ήταν αρκετός. Και μας χρωστάς μια απάντηση. Ήταν ιδεολογική ανεπάρκεια, ήταν πολιτική απειρία, ήτανε αρχομανία, ήτανε στοιχεία καριερισμού, ήτανε στοιχεία τυχοδιωκτισμού. Τι ήταν τέλος πάντων, γιατί έγιναν αυτά τα πράγματα; Δεν πρόκειται για ένα λάθος, πρόκειται για πολιτική χρόνων. Έτσι; Σ' αυτά πρέπει εκεί που θα πας τέλος πάντων, και λένε ότι πηγαίνεις σ' ένα σχολείο ανώτερο, αυτά πρέπει να τα σκεφτείς και να μας απαντήσεις, μας χρωστάς αυτή την απάντηση, έτσι.

Σχετικά με το σ. Πορφυρογέννη και τους άλλους. Και γενικά το ζήτημα της αυτοκριτικής. Δεν είμαι ικανοποιημένος κι εκφράζω και γνώμη άλλων συντρόφων, απ' την αυτοκριτική ορισμένων μελών της ΚΕ, και του Γραφείου. Πρέπει να ξέρετε, σύντροφοι, εκφράζω μια γνώμη όχι όλων των μελών του κόμματος, απ' τα μέλη του κόμματος που έρχομαι σ' επαφή. Κι ενδιαφέρονται για το συμφέρον του κόμματος και για την ηγεσία. Θέλουμε δηλαδή όταν μιλάει ένα στέλεχος ανώτερο που έχει ευθύνες, που ήταν στην καθοδήγηση χρόνια δίπλα στον Ζαχαριάδη, να μας λένε και τις δικές τους ευθύνες. Δεν μπορώ να συγχωρήσω το σ. Πορφυρογέννη αν ήταν στην 6η Ολομέλεια και έκανε και αυτοκριτική, θα 'λεγα έκανε εκεί τι να κάνει εδώ, κάθε μέρα το ίδιο βιολιά θα 'χουμε; Όμως ο σ. Πορφυρογέννης δεν ήταν στην 6η Ολομέλεια. Έρχεται σήμερα εδώ. Τι ευκαιρία καλύτερη, έχει να πει όχι, μασημένα τα πράγματα, σαφή θέση, 6η Ολομέλεια υπέρ ή κατά; Έχει αδυναμίες ή δεν έχει; Ποια είναι τέλος πάντων η θέση του απέναντι στην 6η Ολομέλεια. Δεύτερο ποια είναι η θέση του απέναντι στους άλλους σ' αυτούς τους νταήδες. Ποια είναι η θέση μου απέναντι στα ίδια τα λάθη τα δικά μου, πού ευθύνομαι εγώ. Σε μια ιδιωτική συζήτηση, εκεί που μιλούσαμε για ένα άλλο ζήτημα, λέει ο σ. Πορφυρογέννης και μου 'κανε κατάπληξη, ότι ανέφερε συγκεκριμένα σε μένα, ότι θεωρώ πολιτική μου δειλία, που είναι μεγάλη δουλειά έτσι να το πεις, ότι δεν υπεράσπισα τη γνώμη μου στην τάδε περίπτωση. Θεωρώ πολιτική μου δειλία γιατί δεν υπεράσπισα τη γνώμη μου σ' εκείνο. Γιατί εδώ δεν τα είπε; Και σε μένα και στους άλλους δημιουργεί σκέψη, δικαιολογημένα δημιουργεί την εντύπωση ότι εδώ κάτι συμβαίνει. Αν τα 'λεγες αυτά σύντροφε Πορφυρογέννη, εγώ δε θα είχα αντίρρηση να υποστηρίξω και αυτή την κριτική που έκανες στο Γραφείο αφαιρώντας τις υπερβολές. Η κριτική μπορεί να γίνει όπως την είπες εσύ καλοπροαίρετη, αλλά να 'λεγες και τ' άλλα συστατικά, να 'ναι πραγματικά καλοπροαίρετη. Γιατί έρχεσαι σε αντίθεση με τα ίδια τα πράγματα αυτά που είπες.

Νομίζω το ίδιο ότι δεν έκανε αυτοκριτική ο σ. Δανιηλίδης. Δεν είναι σοβαρά πράγματα. Δεν είναι σοβαρά πράγματα σ. Ηλία Καρρά. Πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι έχει αναπτυχθεί ο κόσμος και περιμένει από μας τους παλιούς και τα στελέχη, περιμένει σοβαρά πράγματα, αυτά να τα λέμε και στην πράξη γιατί μας κρίνουνε έτσι. Όταν εσύ λες μια στο καρφί μια στο πέταλο, ε δεν είσαι εντάξει, πως το λένε. Γιατί αποφεύγεις να πεις τα σύκα σύκα, και τη σκάφη σκάφη. Εσφαλα, έκανα αυτό, έκανα εκείνο και γκάτα. Ούτε αυτομαστίγω-μα ούτε άλλες ιστορίες.

Θέλω τώρα να τελειώσω μ' αυτή τη λάσπη που θέλησε να πετάξει ο Ζαχαριάδης στην ηγεσία. Συμφωνώ μ' εκείνα που είπανε ότι σκοπός του ήταν να μας απογοητεύσει, αφού, εμού θανόντος γαία πυρί μιχθήτω. Αυτό τον ενδιέφερε τον Ζαχαριάδη. Λοιπόν, θα πω, σύντροφοι, αυτά που είπαμε στο σ. Παππού εδώ και πολλούς μήνες μετά την 6η Ολομέλεια, είχε δημιουργηθεί μια παρεξήγηση, τελειώς παρεξήγηση και του είπαμε του Παππού, αυτό το επαναλάβαμε και στο σ. Σταθά έτσι ομόφωνα ντόμπρα κτλ. Σύντροφε Παππού, και μ' αυτό εννοούσαμε και την καινούργια καθοδήγηση, ξέρουμε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε, που είναι και πολλές και μεγάλες κτλ. Ξέρουμε τις αδυναμίες σας, σαν όργανο, παρόλα αυτά όμως, που μπορεί να έχουμε την άλφα και βήτα γνώμη για το άλφα ή το βήτα πρόσωπο της ΚΕ, ανεξάρτητα απ' αυτό, εμείς είμαστε έτοιμοι να σταθούμε στο πλευρό σας και να σας βοηθήσουμε με όλες μας τις δυνάμεις. Τραβάτε μπροστά και μη φοβάστε, αλλά με τον εξής όρο να 'ρθετε κοντά μας, να στηριχτείτε στα μέλη του κόμματος και τα στελέχη του κόμματος, υπάρχει αρκετή δύναμη, αρκετή θέληση, απεριόριστη αφοσίωση στο κόμμα, αν στηριχτούμε σ' αυτά και τα εκμεταλλευτούμε, και τα χρησιμοποιήσουμε αυτές οι αδυναμίες που παρουσιάζει το Γραφείο για τον άλφα ή βήτα λόγο, θα ξεπεραστούνε και να μπορέσει το Γραφείο ν' ανταποκριθεί, η καινούργια καθοδήγηση να ανταποκριθεί στον προορισμό της. Θέλω λοιπόν να επαναλάβω αυτά τα λόγια και να πούμε στους συντρόφους: σύντροφοι, θα σας κάνουμε κριτική, μην την παρεξηγήσετε, ξέρουμε ότι θα υπάρξουν και παραφωνίες, μην τις παρεξηγήσετε, να μας τις πείτε ντόμπρα, ανοιχτά, συντροφικά. Σύντροφε Μπονιάκο έχεις σ' αυτό το σημείο παραφωνία, να μου το πεις, να το παραδεχτώ. Όχι όπως παλιά. Να δεχόσαστε την κριτική απ' τα κάτω, όχι κάθε κριτική, φυσικά, τη γόνιμη κριτική. Να ακούτε τη γνώμη των μελών και στελεχών του κόμματος, να χρησιμοποιήσετε όλη τη μάζα του κόμματος και να μη φοβάστε, σύντροφοι, θα πάμε μπροστά οποιεσδήποτε κι αν είναι οι προφητείες του μετά Χριστού προφήτη.

XXXXXV
σ. Α. ΓΚΡΟΖΟΥ

Σύντροφοι.

Η εισήγηση του Γραφείου πιάνει ολόκληρο το πρόβλημα τόσο σχετικά με την κατάσταση στην Ελλάδα όσο και σχετικά με την κατάσταση στο Κόμμα και τα καθήκοντα, που μπαίνουν μπροστά μας.

Στην ομιλία μου εγώ θα πω μόνο λίγα λόγια για το ζήτημα της ενότητας στις γραμμές του κόμματος. Η 6η Ολομέλεια, διορθώνοντας τη γραμμή του κόμματος και βάζοντας τέρμα στο ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, έβαλε τα στέρεα θεμέλια για την ενότητα του κόμματος. Πάνω στη βάση αυτή πραγματοποιήθηκαν κι όλες σοβαρότατα βήματα, που είναι γνωστά σ' όλους, κανένας δεν μπορεί να τα αμφισβητήσει και θίχτηκαν και από την εισήγηση. Έτσι δεν είναι ανάγκη να σταθώ ιδιαίτερα πάνω σ' αυτά. Εγώ θ' αναφερθώ μόνο σε μερικές αδύνατες πλευρές του ζητήματος αυτού που πρέπει να συγκεντρώσουν την προσοχή μας.

Πριν μπω στο θέμα θέλω να κάνω μια σύσταση στους συντρόφους που μιλάνε. Οι σ. άκουσαν την εισήγηση. Η εισήγηση ανάμεσα στ' άλλα, μιλάει και για τις αδυναμίες του Γραφείου της ΚΕ του ΚΚΕ. Καλά θα είναι οι σύντροφοι που παίρνουν το λόγο να μιλήσουν γι' αυτές τις αδυναμίες, να πουν τη γνώμη τους και να κάνουν κριτική στη δράση του Γραφείου. Αυτό το πράγμα δε θα κακοφανεί στο Γραφείο, γιατί είναι κάτι που θα βοηθήσει. Νομίζω ότι πρέπει να κάνετε υποδείξεις, πρέπει να κάνετε παρατηρήσεις, πρέπει να κάνετε προτάσεις. Έτσι μονάχα θα βοηθήσουμε την καινούργια καθοδήγηση που θα βγει από δω πέρα, θα την εξοπλίσουμε με τις γνώμες και τις προτάσεις των μελών της ΚΕ.

Η 6η Ολομέλεια με τις ιστορικές της αποφάσεις έφερε σε φως τη λαθεμένη πολιτική γραμμή, που επί μια δεκαετία αποπροσανατόλιζε το κόμμα και το οδήγούσε στην καταστροφή. Η 6η Ολομέλεια γκρέμισε το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, έσπασε τη φοβία, που επικρατούσε μέσα στο κόμμα. Τα μέλη του κόμματος ξέσπασαν, άνοιξαν την καρδιά τους, μίλησαν ελεύθερα, χωρίς κανένα φόβο, είπαν τον πόνο τους, το παράπονό τους. Η λαθεμένη πολιτική γραμμή της παλιάς καθοδήγησης, που γέννησε και έθρεψε όλο το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς των διαγραφών, διώξεων και εξόντωσης κάθε συντρόφου που διαφωνούσε με τη γνώμη του Ζαχαριάδη και της παλιάς Γραμματείας, είχε σα συνέπεια τη δημιουργία απειλής για την ενότητα του κόμματος.

Η αποκατάσταση των λενινιστικών αρχών, της εσωκομματικής δημοκρατίας από την 6η Ολομέλεια, έδωσε τη δυνατότητα στα μέλη του ΚΚΕ να κα-

ταλάβουν ότι το κόμμα είναι δικό τους και ότι είναι αφέντες μέσα σ' αυτό. Η κριτική των απλών μελών του κόμματος στην ΚΕ για τα λάθη της, για τις αδυναμίες της, για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς της παλιάς καθοδήγησης ήταν αρκετά διδακτική και βοήθησε πολύ να έρθουν σε φως και να βγουν στην επιφάνεια, γεγονότα και πράγματα άγνωστα μέχρι τώρα στην ιστορία του ΚΚΕ. Η κριτική στην παλιά καθοδήγηση και σ' ολόκληρη την ΚΕ καθώς και τα στελέχη, που την τελευταία δεκαετία βρέθηκαν σε καθοδηγητικά πόστα, δικαιολογημένα ήταν πολύ αυστηρή. Είναι αλήθεια ότι καμιά φορά γίνθηκαν και υπερβολές και μερικές φορές η κριτική πήρε προσωπικό χαρακτήρα, αυτό όμως δεν είναι το βασικό.

Από την άλλη μεριά ορισμένα στελέχη, που κατά την περίοδο της παλιάς καθοδήγησης, καθοδήγησαν διάφορες κομματικές οργανώσεις, την κριτική αυτή σύντροφοι, δεν μπόρεσαν αμέσως να τη δουν σωστά, να την αφομοιώσουν γόνιμα, να βγάλουν τ' απαραίτητα διδάγματα. Οι σ. αυτοί αντί να δουν τα λάθη τους και ανοιχτά παλικαρία να τ' αναγνωρίσουν και να παλέψουν για την εκλαίκευση και τη σωστή εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, μπλέχτηκαν σε λεπτομέρειες, μπερδεύτηκαν απ' αυτό είτε εκείνο το επιμέρους ζήτημα που δεν μπορούσαν να το δουν μέσα στα πλαίσια του όλου κομματικού προβλήματος. Οι σύντροφοι αυτοί όλοι συμφωνούσαν με την 6η Ολομέλεια, στο βάθος όμως είχαν συγχύσεις και θολούρες σχετικά με το βασικό, το κύριο που σήμερα χρειάζεται το κόμμα. Θυγμένοι από την αυστηρή κριτική της μάζας δεν μπορούσαν να δουν ποιο είναι το θετικό, που πρέπει να προωθηθεί να εκλαικευτεί, να γίνει πράξη. Οι σύντροφοι αυτοί μ' αυτά που λέγανε, και υποστήριζαν, έδειχναν ότι έβλεπαν, ότι εξέταζαν την επιφάνεια και όχι την ουσία της κατάστασης που είχε δημιουργηθεί στο κόμμα.

Μερικοί σ., π.χ., διαμαρτύρονται για ορισμένες διαγραφές που χρειάστηκε να γίνουν σε μια οργάνωση, όταν είχαν εξαντληθεί όλα τα περιθώρια για διαπαιδαγώγηση και πειθώ. Οι σ. αυτοί δεν κατάλαβαν ότι το κόμμα, όταν αντιμετωπίζει μια εσωκομματική κατάσταση που απειλεί την ενότητά του θα πάρει όλα τα μέτρα που είναι απαραίτητα για ν' αποτραπεί, όπως κι έγινε, ένας τέτοιος κίνδυνος. Γιατί αυτό απαιτεί το συμφέρον του κόμματος. Και στην προκειμένη περίπτωση το Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να εφαρμόζει το καταστατικό, περιφρουρώντας την ενότητα του ΚΚΕ.

Το ΚΚΕ σύντροφοι άμα θα διαβάσετε την ιστορία του, θα δείτε ότι και παλιά, για να στερεωθεί για να μπολσεβικοποιηθεί δε δίστασε να διαγράψει από τις γραμμές του σειρά ανώτερα και ανώτατα στελέχη. Θέλετε να σας τα πω αυτά; Όσοι είναι παλιοί σύντροφοι εδώ πέρα θα θυμούνται. Ας αρχίσουμε από τους Μπεναρόγια, τους Γεωργιάδη, Σιδέρη, τους λικβινταριστές κλπ. όλοι αυτοί ήταν μέλη της ΚΕ και του ΠΓ της ΚΕ. Αλλά το κόμμα δε δίστασε να τους

πετάξει έξω από τις γραμμές του. Μονάχα μ' αυτό το ξεκαθάρισμα, το κόμμα τράβηξε μπροστά. Η πείρα έδειξε ότι τα μέτρα που πήρε το Γραφείο της ΚΕ ήταν σωστά και έδωσαν θετικά αποτελέσματα. Το Γραφείο της ΚΕ δεν είπε ποτέ ότι δεν έγιναν και λάθη στο χειρισμό αυτού είτε εκείνου του ζητήματος. Το βασικό όμως, το κύριο είναι ότι η κατάσταση δεν μπορούσε ν' αντιμετωπιστεί, παρά μόνο με την αποκατάσταση των καταστατικών αρχών μέσα στο κόμμα. Είναι ευχάριστο ότι σήμερα, όπως ακούσατε και σεις τη διαπίστωση αυτή την κάνουν και όσοι σύντροφοι μεταξύ των οποίων μέλη της ΚΕ και ολόκληρη η ΚΕΕ στο παρελθόν είχαν δισταγμούς και ταλαντεύσεις σχετικά με την αντιμετώπιση ορισμένων μερικότερων ζητημάτων μετά την 6η Ολομέλεια. Αυτό βοηθάει και τους ίδιους, αλλά και όλους τους άλλους να δουν πιο καθαρά και πιο βαθιά την ουσία της εσωκομματικής αλλαγής στο ΚΚΕ.

Γιατί τώρα είναι πια φανερό ότι το Γραφείο της ΚΕ βοήθησε να σταθεροποιηθεί η ΚΟ που είχε διασπάσει ο Ζαχαριάδης και να λειτουργεί μέσα στα κανονικά πλαίσια του καταστατικού και των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ. Αυτό δε σημαίνει ότι πρέπει να επαναπαυτούμε και να μη δούμε τη σοβαρή κοπιαστική δουλειά που πρέπει να γίνει στην οργάνωση αυτή ώστε να βοηθήσουμε όλους αυτούς που εξαπατήθηκαν από την προηγούμενη καθοδήγηση να βρουν τον εαυτό τους και να 'χουμε και την οργάνωση αυτή όπως και σ' ολόκληρο το κόμμα ακόμα πιο πλούσια και γόνιμα αποτελέσματα. Πολύ περισσότερο που τώρα είμαστε εξοπλισμένοι με τα όπλα της 7ης Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.

Σύντροφοι, το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς διατάραξε ως ένα βαθμό και την ενότητα μεταξύ Ελλήνων και Μακεδόνων. Σε μια οργάνωση ένας ορισμένος αριθμός συντρόφων Μακεδόνων, δυσαρεστημένων από την παλιά καθοδήγηση Ζαχαριάδη, παρασύρθηκε σε προσπάθειες για ξεχωριστή οργάνωση Μακεδόνων. Πράγμα που δεν είναι σωστό. Οι σύντροφοι στην οργάνωση αυτή και όσοι βρίσκονται εδώ στην Ολομέλειά μας, πρέπει να προσέχουν. Η ΚΕ να πιάσει το ζήτημα και η οργάνωση των προσφύγων να βοηθήσουν για την ενότητα των Ελλήνων και Σλαβομακεδόνων, που έχει σφυρηλατηθεί χρόνια τώρα στην κοινή πάλη και στις κοινές δοκιμασίες.

Σε μια άλλη κομματική οργάνωση του εξωτερικού η κομματική της επιτροπή με τη βοήθεια του αδελφού κόμματος και με τα μέλη της ΚΕ του ΚΚΕ έκανε φαρδιά ανάλυση των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Παρόλα αυτά όμως εδώ ακόμα υπάρχουν συγχύσεις που με μια καλή ανάλυση των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας μπορούν να διαλυθούν.

Σε μια τρίτη οργάνωση του εξωτερικού η ενότητα των μελών του ΚΚΕ είναι περισσότερο από κάθε άλλη φορά πιο γερή.

Σε μια τέταρτη οργάνωση, αν εξαιρέσει κανείς μερικές μονάδες, που κι απ'

αυτούς οι περισσότεροι από προσωπική δυσaráσκεια μιλούν γι' αυτό είτε εκείνο το σημείο των αποφάσεων, όλοι οι άλλοι συμφωνούν με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και παλεύουν για την εφαρμογή τους στη ζωή.

Σύντροφοι, μπροστά στο ΚΚΕ, στην ΚΕ μπαίνουν μεγάλα και σοβαρά καθήκοντα. Ορισμένοι σύντροφοι μίλησαν για τις διαθέσεις του ελληνικού λαού για την απήχηση που είχαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, μας μίλησαν για τις αδυναμίες μας, για τις αδυναμίες των κομμουνιστών, για τις αδυναμίες του κόμματος γενικά. Ταυτόχρονα τόνισαν ότι στην Ελλάδα υπάρχει ολες οι δυνατότητες για τη δημιουργία του φαρδιού πατριωτικού μετώπου, που ζητάει η πλειοψηφία του ελληνικού λαού. Εκείνο που καθυστερεί από τη δική μας πλευρά τη συγκέντρωση των πατριωτικών δυνάμεων είναι οι δικές μας αδυναμίες. Το ΚΚΕ για ν' αποτελέσει τη σπονδυλική στήλη του πατριωτικού μετώπου, για την αλλαγή που καθορίζεται απ' τη διακήρυξη της 7ης Ολομέλειας, πρέπει να καταπιαστεί με τα άμεσα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα των εργατών. Η δημιουργία του πατριωτικού μετώπου περνάει μέσα από την κινητοποίηση της εργατικής τάξης, γύρω από τα άμεσα προβλήματα των εργαζομένων. Χωρίς αγώνα για τα άμεσα προβλήματα των εργατών δεν μπορούμε να πετύχουμε ένα πλατύ, πατριωτικό μέτωπο όπως το θέλει το κόμμα μας και ο ελληνικός λαός. Αυτό το σοβαρό καθήκον για να μπορέσει να το πραγματοποιήσει το κόμμα έχει ανάγκη από ενότητα. Ενότητα από την ΚΕ μέχρι την τελευταία πρωτοβάθμια κομματική οργάνωση. Ενότητα που να στηρίζεται σε σιδερένια εθελοντική πειθαρχία. Χωρίς ενότητα στις γραμμές του κόμματος, χωρίς δραστήρια κινητοποίηση όλων των μελών και στελεχών του δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση των προοδευτικών δυνάμεων για την αλλαγή.

Ας εξετάσουμε σύντροφοι, έχουμε στο κόμμα μας τέτοια ενότητα, που να εγγυάται την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας και των αποφάσεων που θα πάρει η 7η Ολομέλεια; Η πορεία των εργασιών της Ολομέλειάς μας δείχνει ότι μέσα στο κόμμα μας και στο καθοδηγητικό του όργανο, με τις γόνιμες συζητήσεις με την κριτική και αυτοκριτική, που επικράτησε σ' ολόκληρο το κόμμα μετά την 6η Ολομέλεια σφυρηλατείται όλο και πιο πολύ η ενότητα των γραμμών μας, η ενότητα πάνω σε αρχές μέσα στην ίδια την ΚΕ του κόμματός μας. Κι αυτό είναι πολύ σοβαρό για την παραπέρα δουλειά μας. Όπως βλέπετε και εσείς τη μοναδική παραφωνία εδώ μέσα την αποτελούν ο Ζαχαριάδης και οι στενοί άμεσοι συνεργάτες του στην προηγούμενη καθοδήγηση, που όμως ιδεολογικά, πολιτικά ξεγυμνώνοντας όλο και πιο πολύ όσο προχωρεί η ανάλυση και η κριτική του έργου τους, της λαθεμένης τους γραμμής και του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος, που είχαν επιβάλει χρόνια ολόκληρα στο ΚΚΕ.

Σύντροφοι, το κόμμα μας, το ΚΚΕ δημιουργήθηκε από την εργατική τάξη, αντρώθηκε και ατσάλωθηκε μέσα στην πάλη και τους αιματηρούς αγώνες για το ψωμί, για τη δημοκρατία, για τη λευτεριά της πατρίδας. Το κόμμα πάντα ενωμένο αντιμετώπιζε τα ζητήματα και τους αγώνες. Και στο μέλλον πάλι ενωμένο θα συνεχίσει την πάλη για να πραγματοποιήσει τα καθήκοντα που θα βάλει η 7η Ολομέλεια.

Οι μόνοι που δεν τους απασχόλησε το πολυτιμότεο για το ΚΚΕ πράγμα, η ενότητα στις γραμμές του, οι μόνοι που, αντίθετα κι εδώ μέσα, όπως και προηγούμενα προσπάθησαν, στα χαμένα όμως, να τορπιλίσουν την ενότητα του ΚΚΕ είναι οι Ζαχαριάδης, Βοντίσιος, Βλαντάς. Είδατε τον Ζαχαριάδη, δεν τον απασχολεί τίποτα άλλο από τον Ζαχαριάδη. Συνέχισε και δω την αντικομματική, αντεπαναστατική, αντιδιεθνιστική του στάση. Εβαλε μιὰ φορά τον εαυτό του πάνω απ' το κόμμα. Πάρτε τον Βλαντά. Την πλατφόρμα, το γράμμα του. Θα δείτε ότι για τον Βλαντά δεν υπάρχει πρόβλημα Ελλάδας, δεν υπάρχουν αγώνες στην Ελλάδα, δεν υπάρχει Κυπριακό. Το μόνο ζήτημα που γι' αυτόν υπάρχει είναι το ζήτημα της καθοδήγησης. Και η θέση του είναι: Να φύγουν όλοι, να διώξουμε την καθοδήγηση από το κόμμα και ν' αναλάβει αυτός την καθοδήγηση. Ο Βλαντάς στο τελευταίο σχέδιο απόφασης –τελευταίο λέω γιατί υπάρχει και προηγούμενο– λέει ξεκάθαρα ότι: η 6η Ολομέλεια όχι μόνο δε δημιούργησε τις προϋποθέσεις για το ξεπέραςμα της εσωκομματικής κρίσης, αλλά δημιούργησε όρους βαθέματος και κινδύνους διάσπασης του κόμματος. Πόσο κούφιοι και έξω από τα πράγματα είναι οι αντικομματικοί αυτοί ισχυρισμοί του Βλαντά φαίνεται και στη σημερινή μας Ολομέλεια, όπως και σ' όλη την περίοδο μετά την 6η Ολομέλεια ως τα σήμερα.

Τώρα σύντροφοι, ας αφήσουμε αυτούς και ας δούμε τι γίνεται με το κόμμα, τι πρέπει να κάνουμε από δω και μπρος. Μπροστά στην ΚΕ μπαίνει το καθήκον να πάρει όλα τα μέτρα για να εξοπλίσει ολόκληρο το κόμμα με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, να το δια φωτίσει για όλη αυτή την αντικομματική-διασπαστική δουλειά της ομάδας και να πάρει όλα τα μέτρα που θα βοηθήσουν στη συσπείρωση ολόκληρου του κόμματος γύρω από την καθοδήγησή του. Αυτό για να γίνει χρειάζεται πρώτ' απ' όλα να ξεσκεπάσουμε ιδεολογικά, πολιτικά, ολοκληρωτικά τις αντικομματικές αντιδιεθνιστικές απόψεις κατά πρώτο λόγο του Ζαχαριάδη. Να σταματήσει και να εξαλείφθει από το κομματικό λεξιλόγιο η λέξη ζαχαριαδικός και αντιζαχαριαδικός. Να καταπολεμηθούν αποφασιστικά οι πρόχειροι χαρακτηρισμοί στις κομματικές μας συζητήσεις είτε γίνονται μέσα σε σώματα είτε σε ατομική ανταλλαγή γνωμών. Να σταματήσει η πολιτική και η προσωπική επίθεση ενάντια σε συντρόφους, που κατά την περίοδο της παλιάς καθοδήγησης στην εκ πλήρωση του κομματικού τους καθήκοντος έκαναν λάθη, αφού τα λάθη αυτά είναι λάθη της παλιάς κα-

θοδήγησης και εφόσον οι σύντροφοι αυτοί παλεύουν σήμερα ειλικρινά για να τα διορθώσουν. Να παίρνονται μέτρα μόνο ενάντια σε κείνους, που παρά τη βοήθεια που τους δίνει το κόμμα δεν εννοούν να διορθωθούν και συνεχίζουν το αντικομματικό, διασπαστικό τους έργο. Να διαφωτίσουμε τη μάζα του κόμματος και να πείσουμε τα μέλη του κόμματος να δούνε αντικειμενικά τα λάθη και να υποτάξουν τις προσωπικές διαφορές στα γενικότερα συμφέροντα του κόμματος και του λαού. Να χτυπηθεί η θεωρία ορισμένων στελεχών ότι η ενότητα του κόμματος μονάχα με οργανωτικά μέτρα μπορεί να πραγματοποιηθεί. Να γίνει φαρδιά διαφωτιστική δουλειά μέσα στους Μακεδόνες για την εξαφάνιση της διασπαστικής κίνησης μεταξύ Μακεδόνων και Ελλήνων.

Σύντροφοι, η ενότητα μπορεί να υπάρχει και το κόμμα να είναι μονολιθικό από τα πάνω μέχρι τα κάτω όταν η ενότητα αυτή στηρίζεται στις μαρξιστικο-λενινιστικές αρχές, όταν το κόμμα από την ΚΕ ως την τελευταία Κόβα δουλεύει και εφαρμόζει σωστά τις λενινιστικές μεθόδους καθοδήγησης, ότι είναι συνδεδεμένο και ενωμένο με τις μάζες, όταν καταπολεμά την προσωπολατρία, όταν εφαρμόζει τη συλλογική καθοδήγηση, όταν οι πιο πάνω δέχονται και προσέχουν την κριτική των απλών μελών και με βάση την πείρα των μαζών να ελέγχουν την ορθότητα των αποφάσεων, της γραμμής. Πρέπει από το κόμμα να ξεριζωθεί η παλιά κακή συνήθεια των διοικητικών μεθόδων, να εξασφαλιστεί συνεχής επαφή της καθοδήγησης με την κομματική βάση, ν' αναπτυχθεί πλατιά δημοκρατία μέσα στο κόμμα, ν' αναπτυχθεί η κριτική και αυτοκριτική και η καθοδηγητική δουλειά να στηρίζεται όχι στις διαταγές, αλλά στη συντροφική βοήθεια, στην πειθώ και στη διαπαιδαγώγηση των μελών. Για την εξασφάλιση της εσωκομματικής δημοκρατίας και της ελεύθερης γνώμης πρέπει παράλληλα να καταδικάζουμε τις μεμονωμένες εκδηλώσεις σάπιου φιλελευθερισμού και συνθηκολόγησης και να βάλουμε τέρμα στις ανεύθυνες συζητήσεις των κομματικών ζητημάτων στους δρόμους και με αλληλογραφίες που συνεχίζονται ακόμα από ορισμένους. Όλα τα μέλη του κόμματος εκπληρούν και εφαρμόζουν στην πράξη τις αποφάσεις του κόμματος και πειθαρχούν στ' ανώτερα κομματικά όργανα. Όταν αυστηρά και χωρίς δισταγμούς και υποκρισία ακολουθούμε το δρόμο του προλεταριακού διεθνισμού τη συνεργασία με τ' αδελφά κόμματα και πρώτα-πρώτα με το ΚΚΣΕ.

Σύντροφοι, για να μπορέσει το κόμμα να αντεπεξέλθει στα σοβαρά καθήκοντα που βάζει η Ολομέλεια χρειάζεται η συγκέντρωση όλων των στελεχών και μελών του κόμματος γύρω στην καθοδήγηση του κόμματος, στην ΚΕ και ενωμένοι αποφασιστικά να πολεμήσουν και να εξουδετερώσουν κάθε διασπαστική ενέργεια και προσπάθεια από οποιονδήποτε και αν προέρχεται αυτή. Στην πάλη για την ενότητα του κόμματος βάση πρέπει ν' αποτελεί όχι η αναγνώριση στα λόγια των αποφάσεων της ΚΕ του κόμματος, αλλά η πρακτι-

κή και αποφασιστική δουλειά για την εφαρμογή τους. Το κόμμα στηριγμένο πάνω στις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και κάτω από το φως του ιστορικού XX Συνεδρίου του ΚΚΣΕ διορθώνει τα λάθη του του παρελθόντος, και περνάει τις δυσκολίες, συμπληρώνει τα κενά που κληρονόμησε από την παλιά καθοδήγηση του Ζαχαριάδη, αναδειχνει καινούργια στελέχη και παραχώνει το παλιό, το σάπιο που υπήρχε στο κόμμα. Τώρα το κόμμα έχει σωστή πολιτική γραμμή. Σωστό προσανατολισμό. Ενωμένη καθοδήγηση. Και ενωμένο ολόκληρο το κόμμα θα τραβήξει αποφασιστικά στην εκπλήρωση των αποφάσεων που βάζει η 7η Ολομέλεια, και το μέτωπό μας προς την Ελλάδα.

Ξεκάθαρα τα πράγματα. Το κόμμα πρώτ' απ' όλα και πάνω απ' όλα θέλει ενότητα στις γραμμές του, ενότητα στην πολιτική του, σιδερένια συνειδητή πειθαρχία στις αποφάσεις του και την καθοδήγησή του, όπως αυτές καθορίζονται από τις καταστατικές αρχές του κόμματος. Η παραμικρή αβαρία απ' αυτές τις αρχές βρίσκεται έξω από τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές, έξω από τους σκοπούς του ΚΚΕ.

XXXXXXVI
σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ

Σύντροφοι.

Καταρχήν, σύντροφοι και συντρόφισσες, είμαι σύμφωνος με την εισήγηση του Γραφείου της ΚΕ για την κατάσταση στην Ελλάδα και τα καθήκοντα που βάζει. Είναι γεγονός ότι οι ιστορικές αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, κάνανε ν' ανοίξουν τα μάτια μας και να δούμε πού τραβούσε το κόμμα μας η πρώην καθοδήγηση μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Η 6η Πλατιά Ολομέλεια έδωσε σωστή εξήγηση των λαθών που έκανε η καθοδήγησή μας στα τελευταία χρόνια. Και το πιο σοβαρό είναι ότι οι ιστορικές αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας βάλανε το κόμμα μας στο σωστό μαρξιστικό-λενινιστικό δρόμο.

Οι σύντροφοί μας που ζουν και δουλεύουν στη ΛΔ της Βουλγαρίας, τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος δέχτηκαν με ανακούφιση τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας. Αυτό φάνηκε ξεκάθαρα στα ακτίφ και τις συνελεύσεις που έγιναν τόσο στην ανάλυση των αποφάσεων της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας, του κλειστού γράμματος και της εσωκομματικής ανακοίνωσης.

Μέσα στις συνελεύσεις επικράτησε πλήρης εσωκομματική δημοκρατία. Οι σύντροφοί μας μίλησαν λεύτερα και είπαν τη γνώμη τους. Εκείνο που τονί-

στηκε βασικά σ' όλες τις συνελεύσεις ήταν η διατήρηση και η διαφύλαξη της ενότητας του κόμματός μας, η συσπείρωση όλων των μελών του κόμματος γύρω απ' την Κεντρική Επιτροπή μας και η απόφασή τους να εφαρμόσουν στην πράξη τις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας. Καταδίκασαν την πολιτική του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του, πολιτική που κόστισε ανυπολόγιστες ζημιές στο κόμμα μας και στο λαό μας. Καταδίκασαν την άνευ προηγουμένου προβοκάτσια που έγινε στην Τασκέντη και τους οργανωτές της, Ζαχαριάδη και Βλαντά.

Στις συνελεύσεις οι σύντροφοί μας εξεδήλωσαν την ευγνωμοσύνη τους προς τη διεθνή επιτροπή μ' επικεφαλής το ΚΚ της ΣΕ για τη βοήθεια που έδωσαν και δίνουν στο κόμμα μας. Στις συνελεύσεις πάρθηκε απόφαση, και στάλθηκαν μια σειρά γράμματα στους κομμουνιστές της Τασκέντης, που τους καλούσαν να δώσουν τα χέρια τους, ν' αφήσουν τα προσωπικά τους μίσση, να βάλουν πάνω απ' όλα το συμφέρον του κόμματος και να συσπειρωθούν γύρω απ' την ΚΕ.

Τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος κάνανε κριτική στα μέλη της ΚΕ γιατί πριν από την 6η Ολομέλεια κανένας τους δεν κατέβαινε κάτω για ν' ακούσει τη φωνή της βάσης. Και ζήτησαν τα μέλη της ΚΕ να κατεβαίνουν κατά περιόδους κάτω στη βάση για ν' ακούνε τη φωνή τους, που αυτό θα βοηθήσει την ΚΕ στο έργο της μα και τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος.

Για τον Ζαχαριάδη μερικά πραγματάκια. Συστηματικά ο Ζαχαριάδης έσπρωχνε το κόμμα μας στην καταστροφή και το έκθετε στα μάτια του λαού μας και των αδελφών κομμουνιστικών κομμάτων. Φυσικά, εγώ δε θα πω όσα είπατε εσείς. Ξεφτίλισε και κουρέλιασε τα μέλη της ΚΕ. Εβαζε άλλους, από μέλη της ΚΕ, και κάνανε εκθέσεις για τα μέλη της ΚΕ. Συκοφαντικές εκθέσεις σε βάρος μελών της ΚΕ, έτσι που να μπορεί να τους εκθέτει στα μάτια των μελών και στελεχών του κόμματος και του λαού μας. Έτσι εξέθετε, καταρράκωνε το κύρος του οργάνου της ΚΕ, αυτό που δεν μπόρεσε να κάνει ο εχθρός, το 'κανε αυτός για να μπορεί να διατηρεί τη μονοκρατορία του. Το μίσος του για τα στελέχη της ΚΕ μας το εκδήλωσε στην ομιλία του. Την καταστροφική πολιτική του μας την παρουσίασε να σωστή.

Όταν τον Απρίλη, σύντροφοι, του 1946 κι αφού είχε παρθεί απόφαση από τη 2η Ολομέλεια ν' αρχίσουμε το δεύτερο ένοπλο αγώνα, αυτός ήρθε στη Θεσσαλονίκη, μάζεψε 250-300 στελέχη κι έκανε ένα ακτίφ εκεί πέρα. Μέσα στο ακτίφ, σύντροφοι, παραβρέθηκε ο αρχιχαφιές της Ασφάλειας Κουφίτσας, μαζί με άλλους χαφιέδες. Ένας σύντροφος που σηκώθηκε και τον ρώτησε τον Ζαχαριάδη, του λέει, σύντροφε Ζαχαριάδη μήπως ο Κουφίτσας είναι μέλος του κόμματος; Ο Ζαχαριάδης απάντησε, τι λέτε ν' απάντησε: Λέει δεν πειράζει, δεν έχει να χάσει κι αυτός, ότι ακούσει όφελος θα 'χει, χασούρα δε θα 'χει.

Και μπαίνει το ερώτημα, σύντροφοι, ύστερα από απόφαση που παίρνετε να κάνουμε ένοπλο αγώνα το Κόμμα, η ΚΕ πρέπει να εξετάσει την υπόθεση της Θεσσαλονίκης, πόσα από τα στελέχη αυτά ζούνε ύστερα απ' το αιματηρό όργιο που έγινε εκεί μέσα, σύντροφοι. Είναι ζήτημα σοβαρό για το κόμμα να το δει αυτό το πράγμα.

Η ΚΕ ακόμα πρέπει να εξετάσει τη δολοφονία του Γιάννη του Ζεύγου στη Θεσσαλονίκη από τον Μπουλκιώτη τον Βλάχο. Ο Ζαχαριάδης προσωπικά ήρθε το 1949 στη Βουλγαρία, σύντροφοι, και εντολή και μάζεψαν μια σειρά, το 1949 έδωσε εντολή και πήραν μια σειρά κόσμο και τον ρίξαν, σύντροφοι, σ' ένα νησί του Δούναβη. Απ' αυτούς τρελάθηκαν κάνα δυο, και οι άνθρωποι που βγήκαν έξω μας είπαν γι' αυτά τα πράγματα. Βρε εμείς αν ήμασταν παλιάνθρωποι θα σηκωνόμασταν και θα φεύγαμε για την Ελλάδα, όμως εμείς θα σας δείξουμε ότι δεν είμαστε παλιάνθρωποι. Θα δουλέψουμε εδώ πέρα και θα βοηθήσουμε στην ανοικοδόμηση της ΛΔ της Βουλγαρίας. Αυτοί ήταν οι άνθρωποι που έστειλε στο νησί, σύντροφοι. Και σήμερα ζητούνε εξηγήσεις, ποιος ήταν αυτός που τους έστειλε;

Οι Βούλγαροι ξαφνικά μάθανε ότι υπήρχανε Έλληνες σ' αυτό το νησί και τους βγάλανε, σύντροφοι. Ξαφνικά μάθανε και μας το είπαν. Υπάρχουν εκθέσεις εδώ για αυτά τα πράγματα. Ο ίδιος ο Ζαχαριάδης, όπως ειπώθηκε μέσα στην 6η Ολομέλεια, πήγαινε στις ΛΔ και ζητούσε φυλακές, για να φυλακίζει τα μέλη και τα στελέχη του κόμματος. Ο αρχηγός μας, ο Ζαχαριάδης.

Για τον Βλαντά. Ο Βλαντάς γράφει ο ίδιος στο γράμμα του. Σκότωσε τέσσερις, βασάνισε κάμποσους, δεν ξέρω γω πόσους, εδώ είναι ο Βικτωρας να δείτε τι έγινε, με τον τενεκέ από πάνω του 'βαζε και έσταζε σταγόνες νερό στο κεφάλι του απάνω. Τον έβαζε ορθοστασία με τα δάκτυλα στα ντουβάρια έτσι όλη τη νύκτα, δεν ξέρω τι του 'κανε. Και τώρα αυτά που έκανε αυτός έρχεται να τα παρουσιάσει ότι τα έκανε σε συνεργασία δήθεν με τους Βούλγαρους. Πάει να εκθέσει, δηλαδή και το λαϊκό κράτος της Βουλγαρίας, και δε λέει ότι αυτοί που σήηανε όλες αυτές τις σκευωρίες, πηγαίνανε στους Βούλγαρους και τους λέγανε, τι να κάνουμε αυτός είναι πράκτορας, αυτός είναι χαφιές. Πηγαίνει τώρα ο Βλαντάς μέλος του ΠΓ να λέει σ' έναν ότι είναι χαφιές, τι θα κάνει η βουλγάρικη κυβέρνηση, θα τον μαγκώσει ή δε θα τον μαγκώσει; Και τώρα σήμερα θέλει να εκθέσει και το λαϊκό κράτος εκεί πέρα ο σ. ο Βλαντάς. Άκου τι έκανε. Έρχεται σ' ένα ακτίφ το 1951 στη Βουλγαρία κι ένας σύντροφος σηκώθηκε και λέει ο άνθρωπος, εγώ σύντροφοι θα βάλω ένα ερώτημα. Βάλε του λέει. Λέει τι θα γίνει αν παντρευτεί κανένας Βουλγάρα, εμείς γυναίκες δεν έχουμε για να παντρευτεί όλος ο κόσμος μας εκεί πέρα. Ο Βλαντάς τι απάντησε λέτε, σύντροφοι; Λέει όποιος παντρεύεται Βουλγάρα βάζει σταυρό στην Ελλάδα. Διεθνισμός είναι αυτός, σύντροφοι.

Στις συνελεύσεις μέσα όλοι οι σύντροφοι, ο κόσμος απαιτήσε να τους πάμε κάτω στη Βουλγαρία. Εδώ είναι ο Παππούς, εδώ είναι ο Βελισσάρης εδώ είναι οκτώ σύντροφοι, ζητήσανε να τους πάμε εκεί κάτω. Να περάσουν όλοι τους λένε, από λαϊκό δικαστήριο οι εγκληματίες του λαού μας, του κόμματός μας.

Για τον Γούσια τι να μιλήσω, αυτός έστειλε και σφάζαν τους ανθρώπους που δεν μπορούσαν να περπατήσουν. Άλλους είπε εδώ πέρα ότι δεν ξέρω πόσους έσφαξε. Αν ρωτήσεις εκεί στη Βουλγαρία τον λένε, εγώ δεν το ΄ξερα πρώτη φορά τον βλέπω τον Γούσια, ξέρεις πώς τον λένε; Είναι ο άνθρωπος που μπορεί να πατήσει επάνω σε πτώματα για ν' αναδειχτεί. Είναι και γω δεν ξέρω πώς τον είπανε, και γω δεν ξέρω πόσες ονομασίες του λένε εκεί κάτω.

Για τον Βασίλη Μπαρτζιώτα, το σ. Μπαρτζιώτα θέλω να του πω τούτα δω τα πράγματα. Σύντροφε Βασίλη, εδώ πια, απ' ότι έχω ακούσει εδώ μέσα δεν ξέρω έχω ακούσει ότι έχεις κάνει κι άλλες αυτοκριτικές. Τώρα αλήθεια είναι, ψέματα, εγώ δεν ξέρω σύντροφε Βασίλη. Αλλά καλό είναι σύντροφε Βασίλη, να βγάλεις από πάνω σου, να πετάξεις και να τσαλαπατήσεις τον Πάτερ Λογίολα. Να τον πατήσεις κατάκαρδα και να πεις ότι εδώ θα τραβήξω μπροστά. Το κόμμα, εμείς τα μέλη του κόμματος, θα δεις πόσο μεγάλη ψυχή έχουμε, θα σε βοηθήσουμε μ' όλη μας την καρδιά. Σύντροφε Βασίλη πρέπει να δεις την Αθήνα, τον αθηναϊκό λαό τι αγάπη σου είχε, ο Φάνης κι ο Φάνης κι ο Φάνης. Σκέψου σοβαρά εδώ πέρα μην μπλεχτείς μ' αυτούς τους εγκληματίες. Θα χαθείς, θα σβήσεις από τα μάτια του κόσμου.

Το ζήτημα που έχουν δημιουργήσει μέσα στο κόμμα μας σύντροφοι ο Ζαχαριάδης με την κλίκα του είναι πολύ μεγάλο. Εδώ θα χρειαστεί πολύ δουλειά για να διορθώσουμε αυτή την κατάσταση. Αυτοί, εδώ που τα λέμε, σύντροφοι, ξεκάθαρα μπορεί να έχουν αφήσει και καμιά ουρά εδώ μέσα, μπορεί να 'χουν αφήσει και ουρίτσες παρακάτω στις οργανώσεις. Εδώ χρειάζεται λιγάκι προσοχή στο ζήτημα. Το ζήτημα Ζαχαριάδη και των αλλωνών δεν είναι μικρό. Είναι μεγάλη ιστορία σύντροφοι και θέλει προσοχή. Μην επαναπαυτούμε ότι σωθήκαμε. Επαγρύπνηση. Κι αν χρειαστεί θα πάρουμε την ψαλίδα που καθαρίζουν τα σφουγγάρια απ' τις πέτρες και θα καθαρίσουμε τις ουρίτσες αυτές. Αλλιώς δεν μπορεί να γίνει. Γι' αυτό περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο κόμμα μας χρειάζεται ενότητα και πάλι ενότητα, συσπείρωση όλων των μελών του κόμματός μας γύρω απ' την ΚΕ μας. Το κόμμα μας το 'χουμε ποτίσει με αίμα χιλιάδες σύντροφοι και συντρόφισσές μας. Το 'χουμε θρέψει με τα κορμιά τους. Για το κόμμα μας έδωσαν και δίνουν χιλιάδες μέλη και στελέχη του κόμματος τα πόδια τους, τα χέρια τους, τα μάτια τους, τα παιδιά τους, τα πλεμόνια τους και χιλιάδες άλλοι σύντροφοί μας σαπίζουν στις φυλακές και στα ξερονήσια. Το κόμμα μας θα το υπερασπίσουμε από κάθε εχθρό με όλα

τα μέσα. Δε θα αφήσουμε κανένα να εγκληματεί σε βάρος του κόμματός μας. Θα δουλέψουμε μ' όλες μας τις δυνάμεις για να τραβήξει το κόμμα μας μπροστά.

Η ΚΕ μας, σύντροφοι, πρέπει να εξετάσει την υπόθεση αυτής της 7ης Μεραρχίας. Να την εξετάσει γιατί έχουμε πολύ κόσμο στη Βουλγαρία σακατεμένο, δεν έχετε ιδέα, σύντροφοι, τι έχουν κάνει στην 7η Μεραρχία. Στα γεννητικά όργανα των γυναικών έβαζαν ηλεκτρικά ρεύματα. Τις γδύνανε τσίτσιδες και τις είχανε ορθοστασία. Άλλες κοπέλες τις παίρναν και τις κυλούσαν έξω, στα χώματα, μέσα στα χιόνια. Έχει γίνει ένα όργιο, που δεν μπορείτε να φανταστείτε σύντροφοι, και που μουντζουρώνει το κόμμα μας. Γι' αυτό πρέπει να δοθεί λύση πάνω σ' αυτό. Η ΚΕ σοβαρά πρέπει να δει αυτό το πράγμα. Αυτό μας φέρνει ζημιά. Άλλο ένα πράγμα σοβαρό που πρέπει να το δει η ΚΕ. Και δεν ξέρουμε κι από πού ξεκινά. Εδώ πέρα έχουνε γίνει μια σειρά αποκαταστάσεις, που κάνουν ζημιά στην ενότητα του κόμματός μας. Ο Γεωργαλής που είχε ματοκυλήσει τον κόσμο στην 7η Μεραρχία έχει αποκατασταθεί. Κι ο κόσμος εκεί έχει ξεσηκωθεί, σύντροφοι, ενάντια στην ΚΕ την αποκατάσταση του Γεωργαλή τη βλέπει στην ΚΕ, στο πρόσωπο της ΚΕ το βλέπει κι αυτό μας κάνει ζημιά σύντροφοι. Άλλο τόσο και στον Γιάννη τον Εμουχίδη, που στη συνέλευση που έγινε το 1949 στην Περκόβιτσα αυτός σηκώθηκε και είπε ότι στο ΔΣΕ όταν γυρίζανε απ' τις επιχειρήσεις έβαζε τα τμήματα και τραβούσαν μπροστά και πίσω έστελνε ανθρώπους με τα μαχαίρια και σφάζαν τους τραυματίες για να μην ακουστούν οι τουφεκιές. Αυτός έχει αποκατασταθεί κομματικά σύντροφοι.

Είναι κι άλλα πράγματα σύντροφοι, ένα άλλο πράγμα. Αποκατασταίνουν οι σύντροφοι της ΚΕΕ λιποτάκτες του ΔΣΕ. Έχουμε τις εξής περιπτώσεις: Δυο απ' αυτές τις αποκαταστάσεις λιποτακτών που πήραν κομματικό βιβλιάριο πήγαν στην ΕΠ Σόφιας. Η ΕΠ Σόφιας δεν τους δέχτηκε μέσα στο ΚΚΒ, γιατί σου λέει αφού η ΚΕ σας τους θεωρεί λιποτάκτες, δεν έχει ούτε την παραμικρή τιμωρία και τους τα 'σβησε όλα, γι' αυτό κι εμείς δεν μπορούμε να τους δεχτούμε μέσα στο κόμμα. Κάναν κι άλλη παρατήρηση. Για αντλαικές πράξεις γράφουνε μέσα εκεί πέρα στις αποφάσεις κλπ., κι ο Βούλγαρος ρωτάει: Όταν αυτός έχει κάνει αντλαικές πράξεις πώς μπορεί να θεωρείται μέλος του κόμματος; Η ΚΕ μας έχει υποχρέωση να εξετάσει ολόκληρη την ιστορία του Ζαχαριάδη από τα γενοφάσκια του και να μας πει από πού βαστάει η σκούφια του. Να μάθει κι ο κόσμος γιατί δεν ξέρει. Αυτός έχει γράψει τις πιο μαύρες σελίδες της ιστορίας στο κόμμα μας και οπότε χρειάζεται να τον μνημονεύουμε κι εμείς. Ο Ζαχαριάδης στην ομιλία του μας είπε να τον διαγράψουμε, να τον κρεμάσουμε. Καλό θα ήταν αν ο Ζαχαριάδης είχε καμιά σταγόνα από εκείνο το ελληνικό φιλότιμο που το εξιμνούσε μέσα στα βιβλία του, να πάει να κρεμαστεί μοναχός

του να μας γράψει κι ένα γράμμα, να γράφει μέσα όλα τα εγκλήματά του να τα αφήσει για να μας απαλλάξει απ' αυτή την ιστορία. Ένα άλλο ζήτημα σύντροφοι, εδώ πέρα, για το σύντροφο τον Ηλία τον Καρρά. Ο σ. ο Ηλίας ο Καρράς μέσα στην 6η Ολομέλεια σηκώθηκε και λέει ότι τον βάζανε κι έκανε συκοφαντικές εκθέσεις (Καρράς: *A... διαμαρτύρομαι.*) τι διαμαρτύρεσαι, αφού το είπες σύντροφε Ηλία; Μέσα στην 6η Ολομέλεια ο σ. Ηλίας είπε: Είμαι κι εγώ ένας που έγραφα συκοφαντικές εκθέσεις ενάντια στους συντρόφους. Τα 'χουμε σημειωμένα κι εμείς σύντροφε Ηλία.

XXXXXVII

Δευτερολογία σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Σύντροφοι, εγώ θέλω να πω το εξής: Ότι την πολιτική του κόμματος τη χαρακτηρίζει σήμερα απ' τη μια μεριά ένας μηδενισμός που γκρεμίζει όλες τις κατακτήσεις του κόμματος, πηγαίνοντας να χτυπήσει τον Ζαχαριάδη, ενώ αυτό δεν είναι σωστό, τον Ζαχαριάδη να τον εξοντώσουμε αλλά εδώ χτυπάμε όλα. Χτυπάμε ό,τι έκανε το κόμμα. Αυτό σωστό δεν είναι. Λέμε, ο Μαυρομάτης είπε: πολιτική, τυχοδιωκτική η 10ετία. Έτσι βρίζει όχι μόνο τον Ζαχαριάδη, βρίζει την ΕΔΑ, την *Αυγή*, τους δημοτικούς συμβούλους, τα δημοτικά συμβούλια, το πατριωτικό μέτωπο, τη Δημοκρατική Ένωση. Βρίζει σύντροφοι, τα ίδια τα μέλη του Γραφείου. Αυτοί οι σύντροφοι είναι: ο ένας μέχρι το '55, ο άλλος μέχρι το 1950, οι άλλοι της ΚΕ φτιάνανε αυτή τη δουλειά, γιατί να την γκρεμίσουμε. Πάρτε και πέστε ο Ζαχαριάδης ήταν ενάντια σ' αυτά, μ' αυτά που έκανε γκρέμιζε αυτά, αλλά το κόμμα, τα μέλη του φτιάνανε πολιτική δουλειά. Αυτό.

Εγώ σύντροφοι, ζήτησα 20 λεπτά, δε μου τα δίνουν, παρά τη συμφωνία που κάναμε στην αρχή, (*Παπούς: δεν έγινε καμιά συμφωνία*). Λοιπόν παρά τη συμφωνία δεν τηριέται αυτό το πράγμα, κατά συνέπεια τον Ζαχαριάδη τον φώναξαν εδώ να 'ρθει να μιλήσει, δεν του δίνουν τη δυνατότητα αυτή. Λοιπόν, σύντροφοι, τώρα εγώ ξέρω και καταλαβαίνω, εδώ φυσικά μου φόρτωσαν ένα σωρό πράγματα και από πολιτική άποψη κι εγώ, φυσικά, θα τα γράψω και θα τα δώσω να μείνουν. Εγώ καταλαβαίνω ότι το κόμμα θέλει ενότητα. Αλλιώς δε γίνεται. Αυτό είναι ξεκαθαρισμένο. Στην 6η Ολομέλεια εγώ σωστά δεν ήρθα. Αν ερχόμουνα περισσότερη ζημιά θα 'κανα απ' αυτή που έκανα εδώ μέσα, από την άποψη της πλειοψηφίας της ΚΕ. Αυτό είναι αναμφισβήτητο. Κατά συνέπεια καλά έκανα. Εγώ αποσάνθηκα στ' αδελφά κόμματα. Δεν είναι προβο-

κάτσια αυτό Μαυρομάτη. Αν ήταν έτσι, με τη συνταγή τη δική σου, προβοκάτσια θα 'ταν κι ότι δημοσιεύσαμε ότι τα αδελφά κόμματα μας βοήθησαν. Ότι ειπώθηκε εδώ ότι ο σ. Ντεζ έκανε εισήγηση. Με τη συνταγή τη δική σου προβοκάτσια θα 'ταν κι όταν κάθονται εδώ οι σύντροφοι των αδελφών κομμάτων. Κι εγώ σα μέλος του κόμματος είχα δικαίωμα ν' αποτανθώ στην ΚΕ του ΚΚΣΕ.

Σύντροφοι, όταν ο Παρτσαλίδης κι ο Βαφειάδης βάλανε το 1950 ζήτημα Ζαχαριάδη στην ΚΕ, εγώ αποτάνθηκα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ και είπα: εφόσον ο Παρτσαλίδης βάζει τέτοιο ζήτημα εδώ, παρακαλώ να με βάλετε στην πάντα 5 χρόνια, 10 χρόνια όσο να το ξεκαθαρίσετε. Καλά έκανα και το 'βαλα. Η απάντηση της ΚΕ που μου μεταβιβάστηκε, του ΠΓ ήταν: Δεν υπάρχει ζήτημα Ζαχαριάδη στο ΚΚΕ, κι ο Ζαχαριάδης πρέπει να πάει να κάνει τη δουλειά του εκεί όπου έχει ταχθεί. Αυτά σύντροφοι μ' αυτά τα λόγια.

Εγώ, σύντροφοι, είπα, καταλαβαίνω ότι ενότητα του κόμματος. Ο Ζαχαριάδης εμποδίζει σήμερα αυτή την ενότητα. Αυτό είναι αναμφισβήτητο ο Ζαχαριάδης πρέπει να παραμεριστεί, το 'πα απ' την αρχή. Όλες τις ευθύνες για την πολιτική δράση του κόμματος τις παίρνω εγώ απάνω μου. Πολιτική συνθηκολόγηση όμως σύντροφοι δεν κάνω. Λέω ότι τη γραμμή του κόμματος τη χαρακτηρίζει μηδενισμός, και σοβαρές ομορτυνιστικές εκδηλώσεις, που αποτελούν κίνδυνο για το κόμμα, αυτές είμαι υποχρεωμένος να τις επισημάνω και σ' αυτό θα παραμείνω.

Τώρα, σύντροφοι, παρακάτω. Εγώ εμπόδιο ούτε στάθηκα μέχρι τώρα, απ' την 6η Ολομέλεια, ούτε θα σταθώ από δω και πέρα. Υπάρχει το ζήτημα του Ζαχαριάδη να εξεταστεί, να βγει το συμπέρασμα κι από κει και πέρα εγώ δεν πρόκειται να κάνω τίποτε, ούτε έκανα ποτέ τέτοιο ούτε τίποτε. Να μου ζητάνε εδώ πολιτική συνθηκολόγηση εγώ αυτό δεν το 'κανα ποτέ στη ζωή μου, ούτε εδώ θα το κάνω. Τώρα πρώτη δήλωση, σύντροφοι. Εγώ είμαι υποχρεωμένος εδώ εφόσον αποκαλύφθηκαν τόσα πράγματα για τις διώξεις στελεχών με βασανιστήρια και με τέτοια, να ζητήσω συγνώμη από όλα τα μέλη του κόμματος, απ' τον τελευταίο μέχρι απάνω που έπαθε άδικα ιδίως εξαιτίας του Ζαχαριάδη και της πολιτικής του. Και να δηλώσω ότι είμαι έτοιμος να υποστώ όχι μόνο πολιτικά, αλλά και ποινικά, φυσικά την τύχη του πιο τελευταίου απλού κουκουέ και του πιο απλού μαχητή του ΔΣ που έπαθε τα χειρότερα εξαιτίας αυτής της πολιτικής. Δεύτερο πράγμα εφόσον η ΚΕ το θεωρεί σωστό, το θεωρεί ωφέλιμο, εγώ είμαι έτοιμος να κάνω την εξής δήλωση: Ότι σήμερα το συμφέρον του κόμματος απαιτεί ενότητα. Κι ότι όλοι οι κομμουνιστές χωρίς καμιά εξαίρεση, έχουν υποχρέωση να βοηθήσουν την καινούργια καθοδήγηση του κόμματος στο ξεπέρασμα των λαθών της προηγούμενης καθοδήγησης και να οδηγήσει το κόμμα στο δρόμο του, το σωστό, προς τη νίκη, προς την επιτυχία.

Σύντροφοι για τους συνεργάτες μου. Τελευταίο. Εγώ θα σας πω μια παροιμία. Κυνηγούσαν μια φορά την γκαμήλα κι οι λαγοί το 'βαλαν στα πόδια, και τους ρωτάνε μα σας δε σας κυνηγάνε, την γκαμήλα κυνηγάνε. Θα σε πιάσουν λένε και τρέχα ν' αποδείξεις ότι δεν είσαι γκαμήλα. Εδώ τώρα η γκαμήλα είμαι εγώ, εγώ τα παίρνω όλα στην πλάτη μου, ώστε οι λαγοί δεν έχουν κανένα λόγο να φοβούνται.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. ΚΩΣΤΑ ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ

Σύντροφοι.

Η συζήτηση στη σημερινή Ολομέλεια πάνω στο πρώτο θέμα, για την κατάσταση στην Ελλάδα και τα προβλήματα του κόμματος, κατά τη γνώμη του Γραφείου στάθηκε βασικά σε καλό ύψος. Η παραφωνία που παρουσίασαν εδώ οι Ζαχαριάδης, Γούσιος και Βλαντάς δεν μπορεί ν' αλλάξει την εκτίμηση αυτή. Οι προσπάθειές τους να παρασύρουν την Ολομέλεια σ' άλλα ζητήματα και να μην την αφήσουν ν' ασχοληθεί με τα προβλήματα της δουλειάς στην Ελλάδα, απότυχε οικτρά. Οι πενήντα σύντροφοι που μίλησαν συνέβαλαν σοβαρά στην πιο σωστή και ολόπλευρη επεξεργασία των προβλημάτων που απασχολούν σήμερα το κόμμα.

Η Ολομέλειά μας αυτή αποκτά ξεχωριστή σημασία και βοηθιέται σοβαρά ν' ανταποκριθεί στην αποστολή της από το γεγονός, ότι παρακολουθούν τις εργασίες της οι αντιπροσωπίες των δυο αδελφών κομμάτων, του ΚΚΣΕ και του ρουμάνικου κόμματος. Στα θερμά λόγια που ακούσαμε με το χαιρετιστήριο του αδελφού ΚΚΣΕ, το κόμμα μας νιώθει για άλλη μια φορά την πολύτιμη βοήθεια που μας δίνει σα μεγάλος αδελφός στη δουλειά μας. Με την ίδια ικανοποίηση το κόμμα μας δέχεται και το χαιρετιστήριο της ΚΕ του Εργατικού Κόμματος της Ρουμανίας. Το ΚΚΕ θεωρεί πρώτο και ύψιστο χρέος του να δυναμώνει τους δεσμούς του με τ' αδελφά κόμματα. Αυτό είναι μια από τις βασικές προϋποθέσεις της νίκης του λαού μας. Όλοι ασφαλώς είμαστε σύμφωνοι, ότι τα κομματικά στελέχη που παρακολουθούν, ιδιαίτερα τα στελέχη μας από τις κομματικές οργανώσεις της Ελλάδας βοήθησαν την Ολομέλεια ν' ανταποκριθεί στην αποστολή της. Αυτό δείχνει πως αν και ο Ζαχαριάδης με την πολιτική του και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς επιδρούσε αρνητικά στην ανάπτυξη των κομματικών στελεχών όμως δεν μπορούσε και να σταματήσει αυτή την ανάπτυξη. Το κόμμα έχει αρκετές δυνάμεις και μπορεί να στηριχτεί σ' αυτές για να τραβήξει μπροστά, αρκεί σωστά να τις αξιοποιήσει. Πρέπει με την ευκαιρία να πούμε αμέσως ότι τα ερωτήματα «τι αφήνει πίσω του ο Ζαχαριάδης», και άλλα παρόμοια που έχουν την έννοια ότι δεν αφήνει τίποτα, δεν είναι και τόσο πετυχημένα ερωτήματα και μπορούν να θρέψουν το μηδενισμό. Καλά είναι καλύτερα και καθαρότερα να διατυπώνουμε τέτοιες σκέψεις γιατί αν και ο Ζαχαριάδης με την πολιτική του και τη δράση του έπαιξε όπως είπαμε αρνητικό ρόλο στην ανάπτυξη των στελεχών όμως μέσα στην πολύχρονη δράση του κόμματος διαμορφώθηκαν στελέχη ικανά στα οποία το κόμμα στηρίχτηκε για να διορθώσει την κατάσταση που 'χε διαμορ-

φωθεί ως την 6η Ολομέλεια στο κόμμα και μπορεί επίσης να στηριχτεί με σιγουριά και σήμερα και αύριο για να τραβήξει μπροστά. Και οι τρεις τους, (Ζαχαριάδης, Γούσιος και Βλαντάς), με όσα είπαν εδώ σχετικά με το ζήτημα αυτό, είναι φανερό ότι θέλουν να σπείρουν το φαρμάκι της δυσπιστίας και της αμφιβολίας. Η σημερινή Ολομέλεια όμως έδειξε πολύ πειστικά ότι το κόμμα μας που συγκεντρώνει όχι μικρή πείρα επαναστατικής δράσης, έχει ικανά στελέχη. Αυτό που μαζί με τ' άλλα χρειάζεται είναι η συλλογική δουλειά. Όταν τα στελέχη του κόμματος ανταμώνουν τις σκέψεις τους, τις δυνατότητες που έχουν, μπορούν να φέρουν τέτοιο αποτέλεσμα που δεν μπορεί παρά να είναι ανώτερο, καλύτερο από τη δουλειά ενός ή και δυο ανθρώπων όπως ήταν στην περίοδο του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος. Οι αντίθετες θεωρίες του Ζαχαριάδη δείχνουν μόνο τους ευσεβείς του πόθους.

Κοντά σ' αυτά τα θετικά που έδειξε η Ολομέλεια, το Γραφείο έχει τη γνώμη πως μπορούσε να γίνει περισσότερη και πιο συγκεκριμένη κριτική στη δουλειά του Γραφείου, στις αδυναμίες που παρουσιάζει, να γίνουν περισσότερες υποδείξεις ώστε να καλυτερεύσει η δουλειά.

Η εκτίμηση που έγινε και τα καθήκοντα που μπήκαν με την εισήγηση, εγκρίθηκαν απ' όλους τους συντρόφους που μιλήσανε. Η προσοχή της Ολομέλειας, πολύ σωστά συγκεντρώθηκε στην ανάγκη της πιο επιμονής δουλειάς για τη συσπείρωση όλων των πατριωτικών δυνάμεων σ' ένα πανεθνικό μέτωπο πάλης, για τη δημοκρατική αλλαγή, που όπως υπογράμμισε η εισήγηση απαιτεί και εκφράζει ταυτόχρονα, το συμφέρον, τη θέληση και τους πόθους της καταπληκτικής πλειοψηφίας του λαού μας, που είναι σήμερα εθνική ανάγκη για να βγει η Ελλάδα από το αδιέξοδο που οδηγείται με το καθεστώς της υποτέλειας στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές.

Κεντρικό πρόβλημα στο οποίο επίσης στάθηκε η Ολομέλεια είναι η δουλειά για την ανασύνταξη των κομματικών μας δυνάμεων, πράγμα που αποτελεί εγγύηση αλλά και προϋπόθεση για την εφαρμογή στην πράξη χωρίς ταλαντεύσεις και σοβαρά λάθη της σωστής πολιτικής του κόμματος. Από την εισήγηση, αλλά και από τις ομιλίες πολλών συντρόφων που αντιπροσωπεύουν τις κομματικές οργανώσεις της Ελλάδας, βγαίνει νομίζουμε καθαρά τι κομματικές οργανώσεις, τι κόμμα θα πρέπει ν' ανασυγκροτήσουμε και να φτιάσομε στην Ελλάδα. Καταρχήν είναι απόλυτα σωστό το συμπέρασμα των συντρόφων που ήρθαν από την Ελλάδα ότι για να 'ναι σίγουρη η δουλειά πρέπει να στηριχτεί σε καινούργιο κέντρο και σε τελείως νέο μηχανισμό. Πρέπει οι κομματικές οργανώσεις να φτιάχνονται πάνω στη βάση της συνωμοτικότητας, της επαγρύπνησης και της αποκέντρωσης. Να είναι συνδεδεμένες με τις λαϊκές μάζες και τις μαζικές οργανώσεις.

Ανάμεσα στα καθήκοντα που πρόβαλε η εισήγηση πρέπει να ξανατονι-

σομε την ανάγκη της καλύτερης οργάνωσης της ιδεολογικής δουλειάς για την αφομοίωση της γραμμής της 6ης Ολομέλειας και για το ξεσκέπασμα της αντικομμουνιστικής εκστρατείας του εχθρού.

Το καθήκον της περιφρούρησης της ενότητας του κόμματος από τη φραξιονιστική αντικομματική επίθεση του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του συγκέντρωσε την προσοχή της Ολομέλειας κι αυτό ήταν φυσικό. Παρακάτω θα σταθώ ειδικά στο ζήτημα αυτό.

Η γραμμή και τα καθήκοντα που έβαλε η 6η Ολομέλεια άνοιξαν πιο αισιόδοξες προοπτικές για την εξέλιξη της κατάστασης στην Ελλάδα για την ένωση των πατριωτικών δυνάμεων. Η Ολομέλεια πρέπει ν' αποκρούσει σαν όχι σωστή την άποψη του Μ.Π. ότι έχουμε υποχώρηση στη δουλειά για τη συγκρότηση του πατριωτικού μέτωπου από τα πάνω. Θα μπορούσε ν' αναφέρει κανείς χίλια παραδείγματα που δείχνουν ότι πλήθαιναν και δεν ελαττώθηκαν οι προϋποθέσεις για το πατριωτικό μέτωπο. Τέτοιες είναι, λ.χ., το άρθρο του Λανίτη, που αναφέραμε στην εισήγηση, τα άρθρα του Ζάκκα όταν γύρισε στην Ελλάδα μετά τα γεγονότα της Ουγγαρίας. Είναι η στάση γενικά του λαού απέναντι στα ουγγρικά γεγονότα. Εδώ οι σ. από τις ΚΟ της Ελλάδας είπαν ότι τις αφίσες με αντικομμουνιστικό-αντισοβιετικό περιεχόμενο ο λαός αυθόρμητα τις έσχιζε. Αυτά τα γεγονότα καθώς και οι εκδηλώσεις άλλων ηγετικών παραγόντων δεν επιβεβαιώνουν την άποψη του σ. Μ.Π. Θα 'τανε λάθος αν από το γεγονός ότι η Δημοκρατική Ένωση διαλύθηκε μετεκλογικά, βγάζαμε το συμπέρασμα όπως κάνει ο σ. Μ.Π., ότι έχουμε υποχώρηση στη δουλειά για το πατριωτικό μέτωπο, ότι λιγόστεψαν οι προϋποθέσεις για συνεργασία κλπ. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι, όταν συγκροτούνταν η ΔΕ, δηλώνονταν ταυτόχρονα ότι μετεκλογικά δε θα διατηρηθεί, ότι ήταν μόνον εκλογική συνεργασία. Απ' αυτό και μόνο συνεπώς δε δικαιολογούνται τέτοια συμπεράσματα. Είναι γεγονός ότι η δουλειά για την ένωση των δημοκρατικών δυνάμεων καθυστερεί, όπως αναλυτικά μιλήσαμε στην εισήγηση, αναφέροντας ταυτόχρονα και τους λόγους αυτής της καθυστέρησης. Όμως αυτό είναι άλλο πράγμα κι άλλο η διαπίστωση του σ. Μ.Π. ότι πάμε προς τα πίσω. Αντίθετα τα γεγονότα δείχνουν ότι στο χρόνο που πέρασε μεγάλωσαν οι προϋποθέσεις και πλήθαιναν οι περιπτώσεις συνεργασίας, κοινών ενεργειών κλπ. γιατί αυτό το ζητάει η ίδια η ζωή, το συμφέρον της πάλης για τη δημοκρατική αλλαγή που 'ναι θέληση της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού. Απόδειξη γι' αυτό ανάμεσα στ' άλλα είναι ότι στη Βουλή στελέχη των κομμάτων της αντιπολίτευσης μαζί και της ΕΔΑ πολλές φορές κάνουν κοινές επερωτήσεις, κοινά διαβήματα, κοινές ενέργειες γενικά για ζητήματα που αφορούν τον ελληνικό λαό. Πήγε στον Αι-Στράτη και στη Γιούρα διακομματική κοινοβουλευτική επιτροπή από βουλευτές των κομμάτων της αντιπολίτευσης και εξέ-

τασε τις συνθήκες της ζωής και τα προβλήματα των εξοριστών και των φυλακισμένων της Γιούρας και χρησιμοποίησε την επίσκεψη αυτή για ν' ανεβάσει ακόμα πιο πολύ την πάλη για την αμνηστία, αλλά και γενικότερα την πάλη για την αποκατάσταση της ομαλής δημοκρατικής ζωής στην Ελλάδα. Πολλά δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια, χωρίς να εμποδίζονται από τα διαφορετικά πολιτικά φρονήματα των μελών τους, κάνουν κοινές ενέργειες για τη γενική αμνηστία κλπ. κλπ. Η προσπάθεια της αντίδρασης και των Αμερικάνων ν' ανακόψουν αυτήν την πορεία με την υποδαύλιση ξανά του ψυχρού πολέμου και με υποβολιμαία ψηφίσματα αποκρούεται από τον ελληνικό λαό και δεν πρόκειται ν' αλλάξει αυτό το προτσές προς την ένωση για τη Δημοκρατική αλλαγή. Οι αισιόδοξες αυτές προοπτικές που άνοιξε η 6η Ολομέλεια στηρίζονται πρώτ' απ' όλα στην ανάπτυξη της λαϊκής πάλης, στις εθνικές ανάγκες.

Ο σ. Π. εδώ ανέπτυξε γενικότερα την άποψη ότι δεν έχουμε λαϊκούς αγώνες. «Δεν έχουμε πάλη λαϊκή, γι' αυτό, στέκεται, λέει, ο Καραμανλής στην εξουσία. Δεν έχουμε αγώνες των εργατών, των αγροτών, δεν έχουμε αγώνες για το Κυπριακό.» Αυτές είναι χαρακτηριστικές φράσεις που κράτησα από την ομιλία του. Εδώ ο σ. ισχύει η ίδια παρατήρηση. Είναι άλλο πράγμα να σημειώνουμε τις αδυναμίες όπως τις σημείωσε και η εισήγηση και άλλο πράγμα είναι να λέμε ότι δεν έχουμε λαϊκούς αγώνες. Και βέβαια η λαϊκή πάλη δεν αναπτύχθηκε ως το σημείο ν' ανατρέψει την κυβέρνηση. Νομίζω πως αυτά που λέει ο σ. ανατρέπονται από τα συγκεκριμένα στοιχεία που αναφέραμε στην εισήγηση και δεν είναι ανάγκη να τα επαναλάβουμε. Αυτό αφορά τόσο τις εργατικές απεργίες όσο και τους αγώνες των άλλων στρωμάτων και ακόμα και τις διαδηλώσεις που γίνανε μέσα στο 1956 σχετικά με το Κυπριακό με νεκρούς και τραυματίες.

Πρέπει να πούμε ακόμα πως ο σ. Π. παρουσίασε και μια άλλη περιέργη θεωρία. Οι τσορπατζήδες, λέει, ψήφισαν σ' ένα χωριό της Εύβοιας Δημοκρατική Ένωση και οι φτωχοί ψήφισαν ΕΡΕ. Και βγάζει το συμπέρασμα ότι «τα εγκλήματα που κάναμε εμείς έχουν δημιουργήσει τέτοια κατάσταση που η αγροτιά φοβάται να ψηφίσει τους κομμουνιστές, φοβάται γενικά να ψηφίσει όχι τους κομμουνιστές αλλά τη Δημοκρατική Ένωση, δε θέλει ν' αποκατασταθεί η νομιμότητα στην Ελλάδα, γιατί φοβάται μην τυχόν και δοθεί αμνηστία, γυρίσουν οι κομμουνιστές και τους σφάζουν». Τέτοια αντίληψη, σύντροφοι, δεν αντέχει σε καμιά κριτική. Τέτοια νοοτροπία να φοβούνται ότι θα γυρίσουν οι κομμουνιστές και θα τους σφάξουν, σήμερα το 1957 – είναι σωστό να λέμε ότι υπάρχει στις λαϊκές μάζες; Άπειρα παραδείγματα έχουμε ολόκληρων χωριών που αριστεροί και δεξιοί μαζί υπογράφουν υπομνήματα και ζητάνε γενική αμνηστία. Κι αν υποθεθεί, όμως, ότι βρέθηκε ένα τέτοιο χωριό,

που λέει ο σ. Π., πάλι θα 'ταν πολύ σοβαρό λάθος, που θα μας αποπροσανατόλιζε, αν το γενικεύαμε, όπως κάνει ο σ. Πορφυρογέννης.

Τώρα για μερικά άλλα ζητήματα που βγήκαν από τη συζήτηση.

Ο σ. Ακριτίδης έκανε μια πρόταση σχετικά με την κοιμματική οργάνωση που διέσπασε ο Ζαχαριάδης, την ακούσατε. Δε χρειάζεται να την επαναλάβω. Η γνώμη του Γραφείου είναι ότι καταρχήν η σκέψη που οδήγησε το σ. Ακριτίδη σ' αυτήν την πρόταση είναι σωστή και σύμφωνη με τις σκέψεις και του Γραφείου, και μπορεί η πρόταση αυτή να γίνει καταρχήν δεκτή. Συγκεκριμένα όμως μπορούμε να τη δούμε και να τη μελετήσουμε όταν θα δούμε τις αποφάσεις, ψηφίσματα και τις άλλες προτάσεις, κλπ.

Σχετικά με τον επαναπατρισμό δυο λόγια: Το Γραφείο νομίζει ότι το ζήτημα της επιστροφής των πολιτικών προσφύγων στην Ελλάδα με ψηλά το μέτωπο, χωρίς υποχωρήσεις, βασικά θα το προωθήσει η λαϊκή πάλη στην Ελλάδα. Φυσικά και οι πρόσφυγες από το εξωτερικό μπορούν και πρέπει να βοηθήσουν στην ανάπτυξη αυτής της λαϊκής πάλης με οργανωμένες υπεύθυνες ενέργειες.

Ενας σύντροφος αναπτύσσοντας μια, κατά τα άλλα, σωστή σκέψη του, είπε και τούτα: «Μόνον τότε θα ξεπεραστεί ο κάποιος σάλος που προκάλεσε η αλλαγή αυτή.» Εννοεί την αλλαγή της 6ης Ολομέλειας. Ένας άλλος σ. λέει: «Το κόμμα μας με την αλλαγή έχει πάθει τρανταγμό.» Αυτή η σκέψη που έχει σα βάση, ότι η αλλαγή της 6ης Ολομέλειας προκάλεσε σάλο, δημιούργησε τρανταγμό κλπ. κλπ. είναι λαθεμένη. Στην ουσία είναι σα να λέμε ότι η κρίση δημιουργήθηκε μετά την Ολομέλεια. Και όσο για το από πότε υπάρχει κρίση στο κόμμα θα μιλήσουμε παρακάτω. Θέλω όμως αμέσως να πω ότι δεν πρέπει να συγχέουμε μερικές εκδηλώσεις που συνεχίστηκαν και μετά την 6η Ολομέλεια με την πραγματική αιτία των εκδηλώσεων αυτών δηλαδή την κρίση, που υπήρχε πριν την 6η Ολομέλεια. Αυτό που χρειάζεται τώρα είναι προσεχτικά και πειστικά να παλεύουμε τις εκδηλώσεις, όπου εξακολουθούν ακόμα να υπάρχουν, όπως στην ΚΟΤ, ν' αποκαταστήσουμε και να δυναμώσουμε την κοιμματική πειθαρχία και την ενότητα του κόμματος.

Η άποψη, που ένας σύντροφος διατύπωσε στη σημερινή μας Ολομέλεια, ότι ο Ζαχαριάδης έπαιξε θετικό ρόλο σε μια περίοδο και ότι, αν δεν αναγνωριστεί αυτό, τότε δεν μπορεί να εξηγηθεί η προσωπολατρία, νομίζω ότι και δε στέκει, και μόνο σύγχυση μπορεί να προκαλέσει. Εδώ δεν πρόκειται να εξαντλήσουμε το θέμα που έχει πολλές πλευρές. Σχετικά μ' αυτό το θέμα μπορούμε σ' αυτά που είπαμε στην εισήγηση να προσθέσουμε και τα παρακάτω. Ο σ. λέει ότι το θετικό στη δράση του Ζ. υπάρχει ως το 1936. Υποθέτω ότι αρκετοί εδώ μέσα θα θυμούνται ότι στις βουλευτικές εκλογές του 1936 ο Ζαχαριάδης ήταν υποψήφιος μαζί με άλλους στον Πειραιά και δε βγήκε και βου-

λευτής. Τον ξεπέρασε κάποιος άλλος απ' τον ίδιο συνδυασμό, που βγήκε και βουλευτής. Αν λοιπόν, υποθέσουμε ότι το «θετικό» στη δράση του αυτή την περίοδο είχε σαν αποτέλεσμα ν' αναπτύξει την προσωπολατρία στο πρόσωπο του Ζαχαριάδη έπρεπε τότε ακριβώς να εκδηλωθεί. Έπειτα, όταν ο ίδιος ο σ. λέει ότι η προσωπολατρία οξύνθηκε μετά το 1945, όταν δηλ. συσσωρεύονταν σοβαρά λάθη και ήττες, αναιρεί, ανατρέπει ο ίδιος τον πρώτο συλλογισμό του, ότι χωρίς θετικά δεν εξηγείται η προσωπολατρία. Είναι αλήθεια ότι η προσωπολατρία καλλιεργούνταν από παλιότερα. Αναπτύσσεται όμως τα μεταπολεμικά χρόνια, όταν το κόμμα μας στην απουσία του Ζαχαριάδη, έγινε με τη δράση του μαζικό και αγαπητό. Τότε ακριβώς έπιασε και αναπτύχθηκε η προσωπολατρία στον Ζαχαριάδη με τη συστηματική απόδοση όλων των επιτυχιών του κόμματος σ' αυτόν, όπως ήταν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934 και όλες οι άλλες επιτυχίες που έχει το κόμμα μας, με την πάλη των μελών και στελεχών του, με τη βοήθεια της Κομμουνιστικής Διεθνούς.

Σύντροφοι.

Η 6η Ολομέλεια της ΚΕ του Μάρτη 1956 κάνοντας κριτική ανασκόπηση της δράσης του κόμματος από το 1940 στάθηκε ιδιαίτερα και φώτισε την περίοδο από την 12η Ολομέλεια και δώθε. Αυτό έγινε γιατί η περίοδος αυτή είχε λαθεμένα εκτιμηθεί – και τα λαθεμένα συμπεράσματα που βγήκαν επηρέαζαν άμεσα αρνητικά τη σημερινή δράση του κόμματος. Έπειτα απ' όσα είπανε εδώ ο Βλαντάς, Γούσιος και Ζαχαριάδης είμαστε υποχρεωμένοι, να τους θυμίσουμε μερικά πράγματα που κάνουν πως τα ξεχνάμε.

Στην πρώτη φάση του ένοπλου αγώνα η γραμμή του κόμματος ήταν λαθεμένη και γι' αυτό χάσαμε τον αγώνα. Πρέπει με κριτήρια κομματικά να εκτιμηθούν σωστά και συγκεκριμένα τα λάθη, να καταμεριστούν οι ευθύνες και να βγουν κομματικά συμπεράσματα ωφέλιμα για τη σημερινή δουλειά του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης και οι υπερασπιστές του φόρτωσαν όλες τις ευθύνες της πρώτης φάσης στο σ. Παρτσαλιδη. Μπορεί μια τέτοια θέση να ωφελεί το κόμμα, όταν είναι γνωστό ότι πριν από τον Παρτσαλιδη ήταν άλλοι υπεύθυνοι τους οποίους κάλυπτε ο Ζαχαριάδης, όπως έκανε, λ.χ., με το σ. Μπαρτζιώτα, που ήταν από τις αρχές του 1943 μέλος του ΠΓ και γραμματέας της βασικότερης οργάνωσης του κόμματος; Γιατί γινόταν αυτό; Γιατί ο Μπαρτζιώτας ήταν το πρώτο στήριγμα του Ζαχαριάδη και δεν έπρεπε να θιχτεί. Αντίθετα έπρεπε να εξοντωθεί ο Παρτσαλιδης, σαν πρώτος υπεύθυνος για ό,τι έγινε στην περίοδο αυτή και ας ήταν ως την άνοιξη του 1944 στη φυλακή. Ας διαφώνησε ο Παρτσαλιδης για τη Συμφωνία της Βάρκιζας χωρίς τον όρο της Γενικής Αμνηστίας, ας φώναξε, όταν το είδε φυσικά, πρώτος απ' όλους ο Παρ-

τσαλίδης ότι πρέπει το κόμμα να καταγγείλει τη Βάρκιζα σα λάθος, ενώ ο Ζαχαριάδης την ενέκρινε και την υποστήριξε ως το 1949 ακόμα, αντιδρώντας και στην επιμονή του σ. Παρτσαλίδη να καταγγελθεί αυτό το λάθος. Έγινε δηλαδή και δω ό,τι έκανε συνήθως ο Ζαχαριάδης. Δεν έψαχνε να βρει τους πραγματικούς υπεύθυνους για τα λάθη, αλλά φόρτωνε τα λάθη υπαρκτά και ανύπαρκτα σ' όποιον ήταν υποψήφιος για εξόντωση.

Ενα άλλο: Χρόνια ο Ζαχαριάδης, από το 1948, επαναλάβαινε ότι δε λύθηκε το πρόβλημα των εφεδρειών γιατί ο σ. Μάρκος, έδιωξε δήθεν τον κόσμο που ερχόταν να καταταχθεί. Η αλήθεια είναι ότι για το ζήτημα αυτό, ολοκληρωτικά την ευθύνη τη φέρνει η τότε καθοδήγηση του κόμματος. Γιατί είναι γνωστό, πως ως τα τέλη του 1947, το ΠΓ, όχι μόνο δεν έβαλε τέτοιο ζήτημα, αλλά με την αντιφατική πολιτική με τις ταλαντεύσεις, τους δισταγμούς κλπ. ουσιαστικά εμπόδισε τη λύση του. Το ΠΓ και ο Ζαχαριάδης άρχισαν να μιλούν για εφεδρείες όταν πια με την πολιτική τους ο εχθρός είχε ουσιαστικά απομονώσει το κόμμα και το ΔΣΕ από τις πόλεις και την κατοικημένη ύπαιθρο, και η υπόθεση των εφεδρειών και της επανάστασης είχε ουσιαστικά κριθεί.

Για το γεγονός ότι για την αποφασιστική μάχη του ΔΣΕ με τον εχθρό στα 1949 διαλέχτηκε το Βίτσι που δε μας εξυπηρετούσε από άποψη θέσης και εδαφικής διαμόρφωσης. Για την καταστροφή που πάθαμε σε συνέχεια στο Βίτσι και στο Γράμμο, που μέσα σε λίγες μέρες καταρρεύσανε όλα, δε μιλήσαμε ποτέ, αν και πολύ μεγάλος θόρυβος έχει γίνει για άλλες πολύ μικρότερης σημασίας ζημιές. Αυτή η σιωπή επιβλήθηκε γιατί την ευθύνη για την καταστροφή αυτή την έχουν για το Βίτσι προσωπικά ο Ζαχαριάδης και ο Βλαντάς, και για το Γράμμο μαζί και οι τέσσερις, δηλαδή και ο Γούσιος και ο Μπαρτζιώτας, πράγμα που δείχνει ότι οι ευθύνες καταμερίζονταν όχι με κομματικά κριτήρια, αλλά από τη μια καλύπτονταν ο Ζαχαριάδης και οι στυλοβάτες του, και από την άλλη φορτώνονταν ασύστολα οι ευθύνες σ' αυτούς που κάθε φορά επισημαίνονταν για εξόντωση.

Έτσι έγινε και με την περίπτωση των αποτυχημένων μαχών, που δόθηκαν στις πόλεις της Δυτικής Μακεδονίας, στη Φλώρινα, λ.χ., το 1949, γιατί υπεύθυνοι προσωπικά είναι ο Γούσιος και ο Βλαντάς. Έτσι έχει και με την περίπτωση της Νότιας Ελλάδας που το τότε ΠΓ και Γενικό Αρχηγείο για να καλύψουν τις ευθύνες τους ισχυρίστηκαν ότι δήθεν εξαπατήθηκαν από τον Καραγιώργη, για την κατάσταση ερημιάς στα βουνά της Νότιας Ελλάδας, ενώ πολύ καλά ήξεραν και από υπεύθυνες εκθέσεις την ερημιά αυτή και την έλλειψη μέσων συντήρησης στη Νότια Ελλάδα. Αν ήταν κάποιος άλλος από τους υποψήφιους για εξόντωση στις μεγαλύτερες ήττες και καταστροφές του ΔΣΕ το 1949 στο Βίτσι, στο Γράμμο, στη Φλώρινα κλπ. δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αμφιβολία πως θα είχαν γραφεί τόμοι σε βάρος του και θα είχε ανακηρυχτεί δέκα φορές

προδότης, δειλός, οπορτουμιστής, ύποπτος και άξιος μόνο για στρατοδικείο και εκτέλεση. Αυτές τις λίγες περιπτώσεις, ανάμεσα στις πολλές άλλες που υπάρχουν, τις θυμίσαμε εδώ για να δείξουμε πώς κρίνονταν σοβαρότατα κομματικά ζητήματα από την πρώην καθοδήγηση και τι είδους συμπεράσματα βγαίνανε.

Το συμφέρον του κόμματος επιβάλλει να διαπιστωθούν τα πραγματικά λάθη, η έκταση και η σημασία τους και οι πραγματικοί υπεύθυνοι γι' αυτά, γιατί μόνον έτσι μπορούν να βγουν ωφέλιμα για τη σημερινή δράση του κόμματος διδάγματα πράγμα που είναι και το βασικό και το πρώτο που ενδιαφέρει. Όσο για τα ίδια τα στελέχη που κάνανε λάθη νομίζουμε πως το βασικό που τελικά αποφασίζει είναι πώς, με ποιο τρόπο αυτά τα στελέχη αντικρίζουν τα λάθη τους και τι κάνουν σήμερα, πώς παλεύουν σήμερα, για το ξεπέρασμα των συνεπειών από τα λάθη που σημειώθηκαν στο παρελθόν, πώς παλεύουν για την εφαρμογή της γραμμής του κόμματος.

Σχετικά με τη γραμμή του κόμματος. Τόσο ο Βλαντάς όσο και ο Γούσιαν δεν προσθέσανε εδώ με τις ομιλίες τους τίποτε παραπάνω απ' αυτά που είχαν γράψει από τα πριν και στα οποία απάντησε η εισήγηση.

Θα σταθούμε σε μερικές απόψεις που ανέπτυξε ο Ζαχαριάδης παίρνοντάς τες με την ίδια σειρά που τις έβαλε αυτός. Ο Ζαχαριάδης ανακάλυψε δήθεν αντιφάσεις ανάμεσα σ' αυτά που λέει ο σ. Παρτσαλιδής κάπου και σ' αυτά που λέει η εισήγηση. «Η εισήγηση με κατηγορεί, λέει ο Ζαχαριάδης, ότι συκοφαντούσα το κίνημα της εθνικής αντίστασης (1940-45). Ο Παρτσαλιδής λέει ότι ενέκρινα τη γραμμή αυτής της περιόδου. Ας μας εξηγήσει ο Κολιγιάννης αυτή την αντίφαση.» Λοιπόν αυτά δεν είναι καθόλου αντίφαση. Είναι γνωστό ότι ο Ζαχαριάδης στη 12η Ολομέλεια του 1945 συμφώνησε και ενέκρινε τη γραμμή του κόμματος στην περίοδο της κατοχής ως το 1945, μαζί και τις Συμφωνίες του Λιβάνου και της Βάρκιζας. Και με βάση αυτή την εκτίμηση και αυτά τα συμπεράσματα, ξεκινήσαμε για τη δεύτερη φάση του ένοπλου αγώνα. Αυτά είναι διατυπωμένα σε κομματικά ντοκουμέντα. Από την άλλη μεριά είναι επίσης σωστό ότι αργότερα κατασυκοφαντήθηκε το κίνημα της εθνικής αντίστασης (1940-45) από τον Ζαχαριάδη. Έτσι λοιπόν και το ένα έκανε ο Ζαχαριάδης και το άλλο και η αντίφαση βρίσκεται στα γραφτά του και όχι σ' αυτούς που μιλούν για τα λάθη του Ζαχαριάδη.

Υποστηρίζεται η άποψη, λέει ο Ζαχαριάδης, ότι αν παίρναμε μέρος στις εκλογές του Μάρτη 1946 μπορούσαμε να πάρουμε την πλειοψηφία στη Βουλή και αυτό δείχνει ότι υπάρχουν λεγκαλιστικές αυταπάτες. Τέτοιο πράγμα βέβαια κανένας δεν υποστήριξε. Το ζήτημα όμως είναι ότι με τη συμμετοχή μας στις εκλογές μαζί μ' όλα τ' άλλα οφέλη που θα είχαμε, όπως αναπτύχθηκαν στην εισήγηση, εμείς θα είχαμε, ακόμα και με τις πιο απαισιόδοξες προ-

βλέψεις, μια αρκετά μεγάλη κοινοβουλευτική ομάδα που η αξιοποίησή της θα βοηθούσε στη μεγαλύτερη ανάπτυξη του λαϊκού κινήματος.

Δικαιολογώντας ο Ζαχαριάδης τη λαθεμένη θέση σχετικά με το Κυπριακό, όπως εκφράζεται στο σύνθημα «Ελεύθερη Κύπρος σε Ελεύθερη Ελλάδα» ανέπτυξε τη θεωρία ότι εκεί είχαμε να κάνουμε με τον Μακάριο ο οποίος ήταν τέτοιος και αλλιώς κλπ. κλπ. και επιφύλαξη προς αυτόν (τον Μακάριο) –προσθέτει– δεν μπορούσαμε να μην έχουμε. Αυτό όμως που λέει ο Ζαχαριάδης δεν μπορεί ν' αποτελεί δικαιολογία. Ότι ο Μακάριος δεν είναι κομμουνιστής είναι γνωστό. Και επιφύλαξη σ' ότι αφορά την ως το τέλος συνεπή στάση του μπορεί να 'χει κανένας. (Μόνο ο Ζαχαριάδης εξακολουθεί να υποστηρίζει ότι δεν ήταν λάθος η υποστήριξη, χωρίς επιφύλαξη ενός φασίστα-δικτάτορα σαν τον Μεταξά). Αυτό όμως δε σημαίνει ότι η πολιτική μας δεν πρέπει να είναι ενωτική, ότι δεν πρέπει δηλ. να παλεύουμε για την ένωση όλων των δυνάμεων, για κοινό μέτωπο πάλης μ' όλες τις πατριωτικές δυνάμεις, οργανώσεις και παράγοντες της Κύπρου. Δεν μπορεί ο Ζαχαριάδης εν ονόματι των επιφυλάξεων προς τον Μακάριο ή οποιονδήποτε άλλον να δικαιολογεί τη λαθεμένη γενικά θέση στο Κυπριακό.

Οι κατηγορίες του Ζαχαριάδη για ομορτοουνιστική παρέκκλιση επειδή –κατ' αυτόν– «εγκρίναμε» την εισήγηση που έκανε ο Πασαλίδης στη Συνδιάσκεψη της ΕΔΑ και επειδή διορθώθηκε η λαθεμένη θέση του στο συνδικαλιστικό, δε στέκουν.

Η προσπάθεια του Ζαχαριάδη να στηρίξει την κατηγορία για ομορτοουνισμό στη γραμμή του ΚΚΕ με βάση τα όσα ειπώθηκαν στη Συνδιάσκεψη της ΕΔΑ δε στέκει, γιατί χωρίς να μούμε εδώ σε λεπτομέρειες όσον αφορά τη γραμμή της ΕΔΑ, είναι πολύ γνωστό ότι η ΕΔΑ είναι ένα άλλο κόμμα και η γραμμή του κόμματός μας δεν εκφράζεται με τα ντοκουμέντα της ΕΔΑ. Να ποια είναι η θέση του ΚΚΕ πάνω στο ζήτημα αυτό όπως ακριβώς ειπώθηκε στην εισήγηση.

«Σημαντικό γεγονός στην πορεία της παγίωσης και ανάπτυξης των λαϊκών πατριωτικών δυνάμεων στάθηκε η επιτυχία της 1ης Πανελλαδικής Συνδιάσκεψης της ΕΔΑ τον περασμένο Ιούλη. Δημιούργημα των τελευταίων χρόνων η ΕΔΑ κατόρθωσε να συγκεντρώσει πλατιές μάζες λαού γύρω από το πρόγραμμα της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής. Συγκεντρώνοντας στους κόλπους της κομμουνιστές, σοσιαλιστές, αστούς, συνεπείς δημοκράτες και άλλους πατριώτες η ΕΔΑ προβάλλει ένα πρόγραμμα εθνικής ανεξαρτησίας και δημοκρατίας που βοηθάει στη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων γενικότερα. Η ΕΔΑ, που ακολουθεί με συνέπεια την πολιτική της συσπείρωσης των πατριωτικών δυνάμεων σήμερα παίζει ρόλο στην πάλη του λαού και χρέος όλων των δημοκρατών και πατριωτών είναι να συνεργαστούν και να την υπο-

στηρίζουν μ' όλους τους τρόπους στην πάλη της για τον εκδημοκρατισμό του τόπου. Οι κομμουνιστές υποστηρίζουν τις βασικές επιδιώξεις της ΕΔΑ, διατηρώντας το δημοκρατικό δικαίωμα της κριτικής επιμέρους θέσεων της.» Αυτή ήταν η θέση που η εισήγηση έβαλε κι αυτή είναι σωστή.

Για τη θέση στο συνδικαλιστικό. Από τη συζήτηση που έγινε είναι νομιζω καθαρό ότι ο Ζαχαριάδης προσπαθώντας να δικαιολογήσει το σεχταρισμό που μας απομόνωσε και μας αποξένωσε από τις εργατικές μάζες, που υπονόμειε το θεμέλιο πάνω στο οποίο έπρεπε να χτίζεται και να στηρίζεται το πατριωτικό μέτωπο, προσπαθώντας να δικαιολογήσει τις ευθύνες του για το ζήτημα αυτό, πάει να παρουσιάσει τη σημερινή γραμμή σαν ομορτουμιστική. Δεν είναι νομιζω σοβαρά τα επιχειρήματα ότι διορθώνοντας το σεχταριστικό προσανατολισμό για ίδρυση νέας Γενικής Συνομοσπονδίας, ενισχύουμε τη θέση των Μακρήδων. Το συμπέρασμα είναι ότι, μ' αυτά που λέει, θέλει να μας σπρώξει στο σεχταρισμό.

Επειδή και ο ίδιος καταλαβαίνει ότι αυτά που λέει δεν είναι σοβαρά, ότι δεν μπορεί να πείσει κανέναν ότι δεν είναι σωστή η σημερινή γραμμή του κόμματος, η γραμμή που μπήκε και από την εισήγηση στο τέλος πρόσθεσε. Το Γραφείο της ΚΕ εφαρμόζει τη γραμμή που υπήρχε, πριν την 6η Ολομέλεια. Μ' άλλα λόγια ο Ζαχαριάδης ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην παλιά και την τωρινή γραμμή. Είναι αυτό σωστό; Όχι ασφαλώς. Πρώτα απ' όλα η 6η Ολομέλεια αναλυτικά μίλησε για τη λαθεμένη γραμμή, που υπήρχε πριν. Μίλησε για τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στη γραμμή αυτή και τη σημερινή. Εδώ δεν πρόκειται να επαναλάβουμε αναλυτικά όλα όσα είπε η 6η Ολομέλεια γιατί όλος ο κόσμος τα συζήτησε και τα ξέρει εκτός από τον Ζαχαριάδη, που δε θέλει να τα παραδεχτεί. Και στην εισήγηση χθες σταθήκαμε σε μερικά ζητήματα που επίσης δείχνουν πως η γραμμή πριν την 6η Ολομέλεια ήταν λαθεμένη σεχταριστική. Μπορούμε, όμως, αν δε χρειάζεται να τα επαναλάβουμε όλα αυτά, ν' αναφερθούμε μόνο σ' ορισμένες βασικές θέσεις που είχε το κόμμα ως την 6η Ολομέλεια για να θυμίσουμε στον Ζαχαριάδη τη διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στις δυο γραμμές. Η γραμμή στη συνδικαλιστική δουλειά πριν την 6η Ολομέλεια εκφραζόταν με δυο επίσημες αποφάσεις του ΠΓ που υπήρχαν για τη δουλειά στα συνδικάτα.

Η πρώτη απόφαση της 23-11-'50 γράφει: «Ο πατενταρισμένος εχθρός της εργατικής τάξης ψευτοσοσιαλιστής Στρατής με την παρέα του, με το ΣΚΕΛΔ, τον Σβώλο, Τσιριμώκο... ο Στρατής με την παρέα του ελπίζει ότι το επιστέγασμα της προδοσίας τους θα είναι... Ο Στρατής με την παρέα του αποτελούν τους πιο επικίνδυνους εχθρούς. Χωρίς αδιάλλακτη και αδιάκοπη πάλη εναντίά τους δεν μπορεί να νηθεί συνεπής συνδικαλιστική δουλειά.»

Η δεύτερη απόφαση του Πολιτικού Γραφείου τις 14 Οκτώβρη 1952 για τη

συνδικαλιστική δουλειά μιλάει για τη συνένωση των προοδευτικών συνδικαλιστικών δυνάμεων σ' ένα συνασπισμό. Ταυτόχρονα όμως στην ίδια απόφαση διαπιστώνεται ότι ακριβώς αυτοί με τους οποίους πρέπει να γίνει ο συνασπισμός είναι οι πιο επικίνδυνοι εχθροί. Να μερικά αποσπάσματα από την απόφαση αυτή: «Επιδιώκοντας την πραγματοποίηση της ενότητας δράσης η δημοκρατική συνδικαλιστική αντιπολίτευση δουλεύει και κινητοποιεί όλες τις δυνάμεις στην πάλη ενάντια στους διορισμένους ρεφορμιστές εγκάθετους, για το δημοκρατικό ξεκαθάρισμα των διοικήσεων των σωματείων από τους εργατοκάπηλους διορισμένους διασπαστές.» Σ' άλλο σημείο της ίδιας απόφασης λέγεται. «Άμεση ανάγκη είναι η δημιουργία συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης με ανειρήνευτο αγώνα ενάντια στον εργατοκάπηλο ρεφορμισμό και το διασπαστή Στρατή, με το καθημερινό ξεσκέπασμά τους.... ...Ο Στρατής αποτελεί την πρώτη σειρά εργατοκάπηλης εφεδρείας της αμερικανοκρατίας και το μεγαλύτερο κίνδυνο για το οργανωμένο συνδικαλιστικό εργατοπαλληλικό κίνημα στην Ελλάδα.» Αυτά σύντροφοι, εδώ τ' αποσπάσματα που σας ανέφερα δείχνουν τη γραμμή που έμπαινε και με τις δυο αποφάσεις του ΠΓ που υπήρχαν για τη συνδικαλιστική δουλειά. Αποφάσεις που εκφράζουν την επίσημη γραμμή της πρώην καθοδήγησης. Πολιτική σχεταριστική, λαθεμένη. Στην εισήγηση μιλήσαμε για το λαθεμένο προσανατολισμό που συνεχίστηκε ως τις παραμονές της 6ης Ολομέλειας. Στην πράξη η πρώτη καθοδήγηση είχε υιοθετήσει τη γραμμή να δημιουργηθούν παράλληλες συνδικαλιστικές οργανώσεις, σωματεία, ομοσπονδίες και να τραβήξουμε για τη δημιουργία χωριστής Γενικής Συνομοσπονδίας. Αυτή ήταν η γραμμή στο συνδικαλιστικό μέχρι την 6η Ολομέλεια. Έχουν, σύντροφοι, αυτά καμιά σχέση με τη σημερινή γραμμή του κόμματος όπως εκφράζεται αυτή στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και στη σημερινή εισήγηση. Φανερό είναι ότι δεν έχουν.

Ας πάρουμε το άλλο βασικό σκέλος της δουλειάς μας, το χωριό. Το βασικό για τη δουλειά μας στο χωριό ήταν ως την 6η Ολομέλεια η δημιουργία παράνομων οργανώσεων του ΑΚΕ παρόλο που η ζωή απόδειξε το ανεδαφικό της θέσης αυτής. Είναι φανερό ότι η σημερινή γραμμή είναι τελείως διαφορετική. Καμιά σχέση δεν έχει μ' αυτή.

Και η εισήγηση, και οι σ. Μακεδόνες και άλλοι σύντροφοι που μίλησαν εδώ, υπογράμμισαν ότι η πολιτική που ακολούθησε ο Ζαχαριάδης στο Μακεδονικό ζήτημα όχι μόνο δε βοήθησε την πάλη του μακεδονικού λαού για την απελευθέρωσή του, αλλά χαντάκωνε και την ίδια την πάλη του μακεδονικού λαού, και το απελευθερωτικό κίνημα γενικότερα της Ελλάδας. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο Ζαχαριάδης, ενώ χαρακτηρίζει σα σχεταριστικό λάθος το σύνθημα του Έκτακτου Συνεδρίου του κόμματος το 1924 για ανεξάρτητη Μακεδο-

νία και Θράκη, δε βρήκε ακόμα το θάρρος ν' αναγνωρίσει ανοιχτά ότι η θέση της 5ης Ολομέλειας του 1949 ήταν λαθεμένη.

Γενικότερα: Είναι γνωστό ότι η εκτίμηση που έκανε η πρώην καθοδήγηση και η γραμμή που εφάρμοζε διατυπώθηκαν-εκφράστηκαν επίσημα στο πρόγραμμα που επεξεργάστηκε και εισηγήθηκε ο Ζαχαριάδης στην 4η Ολομέλεια (Δεκέμβρης 1953). Αυτό το πρόγραμμα διαπιστώθηκε πως ήταν βασικά λαθεμένο, δεν ανταποκρινόταν στα βασικά καθήκοντα που μπαίνουν μπροστά στο κόμμα. Σ' αυτό το πρόγραμμα, γινότανε όχι σωστή εκτίμηση της σημερινής κατάστασης στην Ελλάδα, δεν καθοριζότανε σωστά ο χαρακτήρας της μελλοντικής επανάστασης και τα καθήκοντα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας. Αυτά είναι επίσημες διαπιστώσεις που δεν τολμάει ούτε ο Ζαχαριάδης να τις αμφισβητήσει. Είναι η επίσημη διαπίστωση δοσμένη και από τα αδελφά κόμματα. Όταν λοιπόν τέτοιος αποπροσανατολισμός δίνεται με το βασικότερο κομματικό ντοκουμέντο, για ποια σωστή γραμμή μπορεί να μιλάει ο Ζαχαριάδης; Παραπέρα στην καθημερινή του δράση το κόμμα ως την 6η Ολομέλεια καθοδηγούνταν από τούτη την αρχή που με διάφορες μικροπαραλλαγές διατυπώνεται μετά το 1949 ως την 6η Ολομέλεια σ' όλα σχεδόν τα κομματικά ντοκουμέντα. Ακούστε μια περικοπή «σήμερα το ΚΚΕ κατευθύνει τα κύρια χτυπήματα ενάντια στους κυματοθραύστες σαν τον Πλαστήρα, τους εργατοκάπηλους ΣΚΕΛΔικούς, τους ψευτοαγροτιστές. Η απομόνωση και το αδιάκοπο ξεσκέπασμα των πρακτόρων αυτών της αμερικανοκρατίας... είναι μια από τις απαραίτητες προϋποθέσεις για τη νίκη του λαού». Να μια άλλη περικοπή: «Η στρατηγική του ΚΚΕ στις σημερινές συνθήκες κατευθύνει τα κύρια βέλη της ενάντια στα κόμματα της αμερικανοδουλείας και της εθνοπροδοσίας. Η στρατηγική αυτή αποβλέπει στο ν' απομονώσει τα ψευτοδημοκρατικά αυτά κόμματα που μαζί με τους εργατοκάπηλους ρεφορμιστές, και τους αγροτοπατέρες αποτελούν... κλπ. κλπ.» (Σχέδιο προγρ. σελ. 63). Είναι χαρακτηριστικό ότι σ' ένα άλλο σχέδιο προγράμματος που ετοιμάζε η πρώην καθοδήγηση το Μάη του 1955 μετά τις υποδείξεις, δηλαδή τις υποδείξεις για το λαθεμένο του προηγούμενου προγράμματος, πάλι μιλούσε ότι τα κύρια πυρά πρέπει να κατευθύνονται κατά των ρεφορμιστών, αγροτιστών κλπ. Αυτή λοιπόν η πολιτική που την υποστηρίζει ο Ζαχαριάδης, όπως τονίσαμε και στην εισήγηση, στο βαθμό που έφτανε στην Ελλάδα, γινότανε τροχοπέδη στη δουλειά για τη συσπείρωση των πατριωτικών δυνάμεων. Είναι φανερό ότι η σημερινή γραμμή του ΚΚΕ, που είναι γραμμή της 6ης Ολομέλειας, δεν έχει καμιά σχέση μ' αυτή τη λαθεμένη γραμμή που υπήρχε πριν από την 6η Ολομέλεια.

Σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης εδώ προσπάθησε να υπερασπίσει την παλιά λαθεμένη γραμμή. Ο Ζαχαριάδης και σήμερα δεν αναγνωρίζει τίποτα. Ούτε τη λαθεμένη γραμμή και τα λάθη του ούτε το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς.

Ότι το 1936 διαλύθηκαν οι οργανώσεις του κόμματος δε φταίει λέει –αυτός, αλλά το... γεγονός ότι δεν είχαμε πείρα. Ο Ζαχαριάδης εδώ επικαλείται την... έλλειψη πείρας για να δικαιολογήσει τις ευθύνες του, ενώ με την κάλυψη των λαθών και των ευθυνών εμπόδιζε το κόμμα να μελετήσει και αξιοποιήσει την πλούσια πείρα από τη δράση του. Για το ότι και η δεύτερη φάση της ένοπλης πάλης οδηγήθηκε στην ήττα, ο Ζαχαριάδης εξακολουθεί να λέει ότι δεν ευθύνεται, ότι εξωελληνικοί παράγοντες καθόρισαν την έκβαση αυτή. Ότι τόσα χρόνια μετά την ήττα δεν μπορέσαμε να προχωρήσουμε αποφασιστικά στην ανασύνταξη των κομματικών δυνάμεων, ο Ζαχαριάδης λέει πως δε φταίει, μια και καταρχήν η γραμμή ήταν σωστή. Φταίνε τα κομματικά μέλη και τα στελέχη που δεν εφαρμόζανε σωστά αυτή τη γραμμή. Ότι το 1955 ξέσπασε ανοιχτά η κρίση που υπήρχε στο κόμμα, ο Ζαχαριάδης ούτε αυτό δεν παραδέχεται. Είναι λέει... τεχνητή η κρίση!! Ένα πράγμα που χαρακτηρίζει την ομιλία του είναι η συστηματική προσπάθεια να μεταθέσει σ' άλλους, κυρίως προς το ΚΚΣΕ, τις ευθύνες για τα λάθη αυτά, που είναι φανερό πως δεν μπορεί να δικαιολογηθούν. Η ομιλία του στάθηκε πάνω σε βάση, καθαρά αντιδιεθνιστική. Άρχισε και τέλειωσε με υπαινιγμούς.

Σχετικά με την ΚΟΤ ο Ζαχαριάδης ξόφλησε εδώ με δυο λόγια. Είναι όμως χαρακτηριστικά τα όσα ομολογεί ο ίδιος σ' ένα γράμμα του για τις ευθύνες του Γούσια στην υπονόμηση της ενότητας της οργάνωσης αυτής από το 1954 ακόμα.

«Τον Αύγουστο του 1954—γράφει ο Ζαχαριάδης—πήγαμε μαζί με το σ. Γούσια στη Συνδιάσκεψη της Κομματικής Οργάνωσης Τασκέντης. Πριν πάμε στο Τασκέντ ο σ. Γούσιας αντάμωσε με τους σ. Τάκη Παπαδόπουλο και Μπακάλη της ΚΟ Τασκέντης. Ο σ. Γούσιας στους συντρόφους αυτούς μίλησε έντονα, επιτιμητικά για πράγματα και πρόσωπα της ΚΟ Τασκέντης. Ο σ. Παπαδόπουλος και Μπακάλης γυρνώντας πίσω στην Τασκέντη και με βάση όσα τους είπε ο σ. Γούσιας άρχισαν το κουτσομπολιό και τις διαδόσεις και φέραν στην οργάνωση... ορισμένη ανακατωσούρα στις παραμονές της Συνδιάσκεψης. Ο σ. Γούσιας ξεκίνησε για την Τασκέντη με σηκωμένο ρόπαλο για να πάρει κεφάλια, ξεκίνησε με προκαταλήψεις, με γνώμη σχηματισμένη από τα πριν κλπ. Ο Γούσιας έδειξε νευρικότητα και βιάστηκε βάζοντας τους δυο συντρόφους να γράψουν σημειώματα ότι στο Σότσι δεν τους είπε το ένα και το άλλο.» Αν από εδώ αφαιρέσουμε την προσπάθεια του Ζαχαριάδη να ξεφορτωθεί τις δικές του ευθύνες και να τα φορτώσει μόνο στον Γούσια, οι ομολογίες του αυτές όσο και να 'ναι ξώπετσες, έχουν αξία, γιατί δείχνουν έστω και αμυδρά ποιος πήγε και ανακάτεψε την ΚΟΤ και ανατρέπουν τους τωρινούς του ισχυρισμούς που, όπως θα πούμε παρακάτω, αποβλέπουν να ρίξουν τις ευθύνες για τη διάσπαση της ΚΟΤ σε άλλους στους λεγόμενους φραξιονιστές και τους σοβιετικούς.

Ο Ζαχαριάδης επανέλαβε εδώ όλα τα παλιά γνωστά και τριμμένα «επιχειρήματα». Αυτό που προσθέτει σήμερα είναι η άποψη ότι η καθάρισή του και η κριτική στη δράση του είναι μηδενισμός, σβήσιμο της ιστορίας. Απ' αυτό βγάζει και το συμπέρασμα που πρόταξε εδώ ότι η γραμμή του κόμματος είναι μηδενιστική. Μ' άλλα λόγια, ο Ζαχαριάδης εξακολουθεί να ταυτίζει και σήμερα τον εαυτό του με το Κόμμα. Λίγο μετριοφρονας σκεπτόμενος έχει την αντίληψη ότι περίπου ο κόσμος υπάρχει επειδή υπάρχει αυτός. Ελειψε αυτός, σταματάει και η ζωή. Κριτική στον Ζαχαριάδη ίσον μηδενισμός κατά τον Ζαχαριάδη. Αυτά σχετικά με τα όσα είπε σήμερα ο Ζαχαριάδης πάνω στο ζήτημα της πολιτικής γραμμής του κόμματος.

Πρέπει όμως να προσθέσουμε ότι οι συνέπειες πολλών χρόνων σχεταριστικής γραμμής και δράσης και σχεταριστικής διαπαιδαγώγησης δεν εξαλείφονται γρήγορα. Ο σχεταρισμός –υπογραμμίζουμε άλλη μια φορά– παραμένει ο βασικός κίνδυνος και εκεί πρέπει να 'χουμε συνεχές, ανοιχτό μέτωπο. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι πολεμώντας το σχεταρισμό πρέπει ταυτόχρονα να χτυπάμε και τις δεξιές παρεκκλίσεις.

Σύντροφοι.

Η γραμμή του κόμματός μας είναι καθαρή. Πρέπει σωστά να την εφαρμόζουμε στην πράξη. Να ξεκόψουμε οριστικά από σχεταριστικά σχήματα που μας απομονώνουν από το λαό. Το πατριωτικό μέτωπο που σημαίνει ένωση, κοινή πάλη των πλατύτατων στρωμάτων του πληθυσμού που θέλουν τη δημοκρατική αλλαγή, που θέλουν μια Ελλάδα ελεύθερη, ανεξάρτητη, ειρηνόφιλη πρέπει να χτίζεται και από τα πάνω με τις ηγεσίες των κομμάτων και των λαϊκών-πατριωτικών οργανώσεων και απ' τα κάτω, με την ένωση των ίδιων των μαζών και των κατώτερων και μεσαίων στελεχών στους τόπους δουλειάς και κατοικίας και όχι καλουπιαστά ή με αντιγραφή μεθόδων άλλης εποχής και κατάστασης. Η λαϊκή εφευρετικότητα μαζί με την παλιά πλούσια πείρα του λαού μας και του κόμματός μας, θα μας βοηθήσει να βρούμε κάθε φορά τις ανάλογες μορφές. Όπως μιλήσαμε και στην εισήγηση προϋποθέσεις σήμερα υπάρχουν και κάθε μέρα θα μεγαλώνουν. Όχι μόνο οι εργαζόμενες λαϊκές μάζες αλλά και τα ίδια τα στελέχη των δημοκρατικών κομμάτων πειθονται από την ίδια τη ζωή ότι το σύνθημα ένωσης όλων των πατριωτικών δυνάμεων σ' ένα κοινό μέτωπο πάλης δεν είναι εφεύρεση δική μας, αλλά απαραίτητη ανάγκη για τη δημοκρατική αλλαγή. Αυτή την αλλαγή είναι ήδη διαπιστωμένο και από τις εκλογές του Φλεβάρη 1956 ότι τη θέλει και τη ζητάει η πλειοψηφία του λαού μας. Έχει ακόμα γίνει συνείδηση του λαού και πολλών στελεχών των δημοκρατικών κομμάτων ότι μόνο η κοινή πάλη μπορεί να οδηγήσει στην αλλαγή.

Είναι ανάγκη να παλέψουμε ώστε ν' αποκατασταθεί η πειθαρχία και να εφαρμόζεται το καταστατικό του κόμματος. Αυτό ισχύει πρώτ' απ' όλα εκτός από την ΚΟΤ και για τις ομάδες της Ουγγαρίας και της Πολωνίας, όπου παρουσιάστηκε κάποια χαλάρωση στην κομματική πειθαρχία. Στη δουλειά μας προς αυτήν την κατεύθυνση δε νομίζω ότι βοηθάνε αντιλήψεις που ενισχύουνε ένα είδος φιλελευθερισμού απέναντι σε λαθεμένες απόψεις, αντιεθνικτικές τάσεις, παραβιάσεις της κομματικής πειθαρχίας, κλπ. Άλλο πράγμα είναι το δικαίωμα που 'ναι και υποχρέωση να πει κανείς τη γνώμη του ελεύθερα, μέσα στα κομματικά πλαίσια, σύμφωνα με το καταστατικό του κόμματος, κι άλλο πράγμα είναι ο φιλελευθερισμός.

Ο Ζαχαριάδης, σύντροφοι, όπως είπαμε, επιμένει πως η γραμμή και η δράση του ήταν σωστή. Στο ερώτημα που προβάλλει, έπειτα απ' αυτό, μόνο του: Πώς εξηγείται τότε το ανοιχτό ξέσπασμα της κρίσης το 1955 στο κόμμα, αφού η γραμμή, κατ' αυτόν, ήταν σωστή και όλα ήταν καλά, ο Ζαχαριάδης εδώ δεν απάντησε. Απαντάει όμως γι' αυτό σ' ένα γράμμα που έστειλε στην ΚΕ του ΚΚΣΕ και ζητάει να κοινοποιηθεί και στ' άλλα αδελφά κόμματα, στο Γαλλικό, στο Ιταλικό κλπ. Η ΚΕ του ΚΚΣΕ εξετάζοντας τα ζητήματα που βάζει στο γράμμα του αυτό ζήτησε και από την καθοδήγηση του ΚΚΕ, από το Γραφείο δηλαδή τη γνώμη του για το περιεχόμενο αυτού του γράμματος, γιατί το περιεχόμενό του αναφέρεται σε προβλήματα του κόμματος. Στην εισήγηση αναφέραμε απλώς για το γράμμα αυτό. Δεν είπαμε τίποτα περισσότερο σχετικά με το περιεχόμενό του, γιατί περιμέναμε ότι ο ίδιος ο Ζαχαριάδης θα μίλαγε εδώ για το περιεχόμενό του, για τα ζητήματα που βάζει εκεί, για να μας εξηγήσει ταυτόχρονα και γιατί δεν τα 'βαλε αυτά τα ζητήματα στο κόμμα.

Όμως ο Ζαχαριάδης ενώ είπε εδώ όλα τα επιχειρήματα που έχει στο γράμμα για να υποστηρίξει τη λαθεμένη γραμμή και δράση του δεν είπε τίποτα για το ίδιο το γράμμα αυτό και για το υπόλοιπο περιεχόμενό του. Εκκρυψε από την Ολομέλεια μερικά από τα ζητήματα που βάζει στο γράμμα του. Και αφού αυτός δεν είχε αυτή την τόλμη, θα κάνουμε εμείς ότι δεν έκανε αυτός, για να τον γνωρίσει το κόμμα, από το οποίο πάει να κρυφτεί, με το πραγματικό του πρόσωπο.

Το γράμμα αυτό του Ζαχαριάδη στο σύνολό του είναι ένας λιβελλος ενάντια στο ΚΚΣΕ. Το βασικό περιεχόμενο του γράμματος σε συντομία είναι τούτο: «Η κρίση στο κόμμα, δημιουργήθηκε τεχνητά, δηλαδή έξω από το ΚΚΕ, με βίαιη και αδικαιολόγητη επέμβαση στα εσωτερικά μας.» Παρακάτω. «Από το 1950 τα σοβιετικά όργανα (εννοεί κομματικά και κρατικά όργανα), που ήταν υπεύθυνα για την παροχή βοήθεια στους πρόσφυγές μας στην Τασκέντη – άρχισαν να δημιουργούν συστηματικά ανάμεσα στους πρόσφυγές μας και μέσα στην οργάνωση της Τασκέντης του ΚΚΕ την πρακτορική τους οργάνωση...

Η πρακτοριακή αυτή οργάνωση αποτελούσε χωριστή οργάνωση, μέσα στην ΚΟΤ του ΚΚΕ και είχε σαν καθήκον όχι τόσο να επαγρυπνεί... όσο να πραγματοποιεί μια πολιτική φραξιονιστικής αντικομματικής δουλειάς.» «Τα σοβιετικά όργανα της Τασκέντης που είναι υπεύθυνα για τη δουλειά ανάμεσα στους Έλληνες πρόσφυγες, μαζί με την καθοδήγηση της ΚΟ Τασκέντης, που διαλέχτηκε από τους ίδιους –από τους σοβιετικούς δηλαδή– πραγματοποιούσαν γραμμή που απέβλεπε από το ένα μέρος να καλύψει και πραγματικά κάλυπτε τις μεγάλες οικονομικές καταχρήσεις στη διανομή των ποσών που προόριζε το σοβιετικό κράτος για τους Έλληνες πρόσφυγες... και από το άλλο μέρος στο να εξασφαλίσει και να στερεώσει πολιτικά τη φραξιονιστική κλίκα που τα σοβιετικά όργανα την κρατούσαν στην καθοδήγηση.» Σχετικά με την επιτροπή των αδελφών κομμάτων λέει: «Μ' έστειλαν να με δικάσουν και να με καταδικάσουν χωρίς το ΚΚΕ.» «Ο Πρόεδρος της επιτροπής, συνεχίζει ο Ζαχαριάδης, δήλωσε ότι έχει εκατοντάδες γράμματα από μέλη του ΚΚΕ, που περιέχουν παρόμοιες κατηγορίες ενάντια στον Ζαχαριάδη, ωστόσο δεν έχει στα χέρια του κανένα γράμμα, κι όταν αξίωσα να μου δείξει έστω κι ένα απ' αυτές τις εκατοντάδες γράμματα, δεν μπόρεσε να μου παρουσιάσει ούτε ένα!!» Και αφήνει να εννοηθεί ότι κανένας δεν έχει γράψει κανένα γράμμα εναντίον του. Παρακάτω, αφού γράφει όσα είπε εδώ από το βήμα για να υποστηρίξει ότι η γραμμή του ήταν σωστή, προσθέτει: «Έχει ο σύντροφος Κουούσινεν το πολιτικό θάρρος να θέσει ανοιχτά... μπροστά στο ΚΚΕ... το ζήτημα του σεχταρισμού μέσα στο ΚΚΕ;» Βλέπετε ότι ο Ζαχαριάδης σε επίσημο γράμμα του γράφει μια χοντρή αναλήθεια, αφού είναι γνωστό σ' όλους ότι το θάρρος αυτό καθόλου δεν έλειψε από κείνους που βρίζει ο Ζαχαριάδης. Κι απόδειξη είναι ότι όλα τα πολιτικά ζητήματα μπήκανε στο κόμμα. Εσύ Ζαχαριάδη δεν είχες αυτό το θάρρος. Απόδειξη ότι στην 6η Ολομέλεια αρνήθηκες να 'ρθεις και σήμερα για ν' ανέβεις σε τούτο το βήμα και να μιλήσεις εδώ, χρειάστηκε να σε στριμώξει να πάρει απόφαση η Ολομέλεια. Κι ενώ εσύ δεν είχες το θάρρος να εμφανιστείς μπροστά στο κόμμα πας να εξαπατήσεις τ' αδελφά κόμματα γράφοντας ότι τάχα σ' εμποδίζουν να εμφανιστείς μπροστά στο κόμμα.

Ας δούμε όμως τις απόψεις που εκθέτει στο γράμμα του ο Ζαχαριάδης και που σήμερα δεν τόλμησε να τις υποστηρίξει μπροστά στην Ολομέλεια, μπροστά στο κόμμα. Όπως ακούσατε από όσα σας διάβασα η άποψη του Ζαχαριάδη είναι ότι η κρίση στο ΚΚΕ ήταν τεχνητή. Δηλαδή δεν απορρέει από την εσωκομματική κατάσταση του ΚΚΕ και του λαϊκού κινήματος. Προσκήληθη απέξω μ' επέμβαση του ΚΚΣΕ στα εσωτερικά του ΚΚΕ.

Η άποψη αυτή του Ζαχαριάδη δεν είναι νέα. Στην 5η Ολομέλεια του 1955, λ.χ., έλεγε ότι ο ταξικός εχθρός πάει να δημιουργήσει τεχνητή κρίση μέσα στο κόμμα για να φάει τον Ζαχαριάδη, για ν' ανατρέψει την καθοδήγηση του ΚΚΕ.

Και δόθηκαν γι' αυτό το σκοπό ο ταξικός εχθρός διέθετε εκείνα τα 5 εκατ. δολάρια, που έλεγε στην 5η Ολομέλεια. Βλέπετε ότι το ίδιο πράγμα που λέει τώρα έλεγε και στο 1955, η «διαφορά» είναι μόνο ότι τότε έλεγε πως αυτή τη δουλειά την έκανε ο ταξικός εχθρός, τώρα ότι την ίδια δουλειά την κάνει η ΚΕ του ΚΚΣΕ.

Η τεχνητή αυτή κρίση, λέει ο Ζαχαριάδης, δημιουργήθηκε με σκοπό να καλύψει την υπόθεση της Τασκέντης. Και ποια είναι αυτή η υπόθεση της Τασκέντης; Ακούστε την περιληπτικά, όπως την παρουσιάζει ο Ζαχαριάδης στο γράμμα του: «Τα σοβιετικά, κρατικά και κομματικά όργανα, που είχαν φάει πολλά λεφτά με καταχρήσεις κλπ. μαζί και με τη βοήθεια των πρακτόρων τους στην ΚΟΤ και στο ΚΚΕ γενικά, θέλανε ν' ανατρέψουνε την καθοδήγηση του ΚΚΕ για να καλύψουν τις ανομίες τους.» Γι' αυτό οργανώθηκε, γράφει σε συνέχεια ο Ζαχαριάδης, η προβοκάτσια της 9 του Σεπτεμβρίου 1955, και γι' αυτό οργανώθηκε μετά η επιτροπή των 5 αδελφών κομμάτων. «Μόνο και μόνο για να καλυφτούν τα κακουργήματα, τα εγκλήματα και οι καταχρήσεις της αντικομματικής κλίκας!!»

Ετσι βλέπει ο Ζαχαριάδης όλο το πρόβλημα για την κρίση, το είδος της κρίσης και τις αιτίες της. Φανταστείτε! Οργανώθηκε η επιτροπή των αδελφών κομμάτων για να καλύψει τα εγκλήματα και τις καταχρήσεις της αντικομματικής κλίκας της Τασκέντης!! Αυτά που γράφει ο Ζαχαριάδης, είναι τόσο εξωφρενικά, που θα δίσταζε ακόμα και το Μπι Μπι Σι να το αναμεταδώσει. Είμαι βέβαιος ότι εκφράζω και τα αισθήματα όλων σας, όλων των μελών του κόμματος, αν πω πως αυτά και αυτός που τα γράφει, πρέπει να καταδικαστεί και να στιγματιστεί με τη μεγαλύτερη δύναμη απ' όλο το κόμμα. Τέτοιες προβοκατόρικες σκέψεις κι ενέργειες μόνο κομμουνιστής δεν μπορεί να τις κάνει.

Ας κάνουμε όμως υπομονή και ας συζητήσουμε την άποψή του αυτή. Ο Ζαχαριάδης, λοιπόν, ισχυρίζεται ότι η κρίση ήταν τεχνητή. Προκλήθηκε απέξω, μ' επέμβαση του ΚΚΣΕ για να καλυφτούν οι «καταχραστές» και «εγκληματίες» της Τασκέντης. Είναι φανερό πως αυτά που γράφει ο Ζαχαριάδης δεν έχουν καμιά σχέση με την πραγματικότητα και μόνο την αγανάκτηση προκαλούν. Η αλήθεια είναι ότι στο κόμμα μας, στην καθοδήγηση του, υπήρχε βαθιά κρίση που ξέσπασε ανοιχτά το 1955. Στην καθοδήγηση του κόμματος είχαμε μια επικίνδυνη ανώμαλη κατάσταση. Τα βασικότερα γνωρίσματά της ήταν. *Πρώτο*: η λαθεμένη πολιτική γραμμή που εφαρμόστηκε στο κόμμα από τον Ζαχαριάδη και που οδήγησε στην ήττα του 1949. Κάλυψη σε συνέχεια των λαθών και των υπεύθυνων γι' αυτά τα λάθη με συνέχεια να χαρακτηί λαθεμένη γραμμή και μετά το 1949, που ήρθε πάλι σε σύγκρουση με τη ζωή – εμπόδιζε να πάμε μπροστά και οδήγησε ουσιαστικά με αποτυχία τις προσπάθειες του κόμματος για ανασύσταση των κομματικών δυνάμεων στην Ελλάδα, παρά τις μεγάλες

θυσίες και την αυτοθυσία που δείχναν τα μέλη και στελέχη του, και με τις αντιφάσεις της γινόταν τροχοπέδη στην ένωση των δημοκρατικών δυνάμεων σ' ένα κοινό μέτωπο πάλης για τη δημοκρατική αλλαγή. *Δεύτερο:* Κατάργηση των λενινιστικών κανόνων λειτουργίας του κόμματος. Για πολλά χρόνια ουσιαστική και τελευταία και τυπική κατάργηση των καθοδηγητικών οργάνων του κόμματος (της ΚΕ και του ΠΓ ακόμα) και επιβολή προσωπικής διοίκησης στο κόμμα. *Τρίτο:* Σοβαρή και επικίνδυνη –πρώτα απ' όλα για το κόμμα μας– εθνικιστική αντιδιεθνιστική παρέκκλιση. Με δυο λόγια η κρίση στο κόμμα μας άρχισε κυρίως από τότε που η καθοδήγηση σταμάτησε ν' αναγνωρίζει τα λάθη και τις ευθύνες της και πιο πολύ ακόμα αντιπασσόταν στην κριτική ανάλυση και διόρθωση των λαθών και για να καλύψει τις ευθύνες της επέβαλε στο κόμμα μας ένα δικτατορικό, απαράδεκτο εσωκομματικό καθεστώς και τέλος απαρνήθηκε τη διεθνή πείρα γιατί κι αυτή βοήθουσε ν' αποκαλυφτούν τα λάθη και οι ευθύνες της.

Τις πρώτες ανοιχτές εκδηλώσεις της κρίσης τις είχαμε το 1949 (5η Ολομέλεια του 1949, ήττα του ένοπλου αγώνα). Από δω και πέρα η κρίση μεγάλωνε και βάθαινε. Μερικές από τις πιο χαρακτηριστικές εκδηλώσεις της είναι: Ο τρόπος, που στην 7η Ολομέλεια και στην 3η Συνδιάσκεψη του 1950, απάντησε η τότε καθοδήγηση στις συμβουλές να συζητήσουμε και να διορθώσουμε τα λάθη μας. Η απόκρυψη από το κόμμα της διαπίστωσης που είχε γίνει και από τα αδελφά κόμματα ότι το σχέδιο προγράμματος του 1953 ήταν βασικά λαθεμένο. Οι τυχοδιωκτικές μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν στη δουλειά για την ανασύνταξη των κομματικών δυνάμεων στην Ελλάδα. Η χειροτέρευση του εσωκομματικού καθεστώτος, πλήθος από εθνικιστικές-αντιδιεθνιστικές εκδηλώσεις από την καθοδήγηση του κόμματος στις σχέσεις μας με τ' άλλα-τ' αδελφά κόμματα, και τέλος το ανοιχτό ξέσπασμα, την κρίση το 1955 (διάσπαση κομματικών οργανώσεων, αποφάσεις 5ης Ολομέλειας κλπ.). Φυσικά σινιάλα για την κρίση που οδηγούνταν το κόμμα μας είχαμε από το 1946 ακόμα, όταν απορρίπτοντας τις σωστές συμβουλές χαράζαμε λαθεμένο προσανατολισμό για το κίνημά μας. Φαινόμενα σαν τη μεγάλη πολιτική προβοκάτσια που οργάνωσε ο Ζαχαριάδης με τον Βλαντά στην Τασκέντη, σαν την υπόθεση του Γουσόπουλου κλπ. είναι φυσικοί καρποί που έδινε η ανώμαλη, η επικίνδυνη πια ανώμαλη κατάσταση που υπήρχε στο κόμμα στην καθοδήγησή του. Μ' άλλα λόγια η κρίση στο κόμμα μας εκδηλώνεται από τότε που μια ομάδα ανθρώπων μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη, με κύριο κοινό χαρακτηριστικό τους τον τυχοδιωκτισμό και τον αντιδιεθνισμό αλληλοκαλύπτανε τα λάθη και τις ευθύνες τους και βάζαν τα δικά τους ατομικά συμφέροντα πάνω από τα κομματικά, από τότε που είχαν σαν οδηγό στις πράξεις τους το ατομικό συμφέρον κι όχι το κομματικό. Η κρίση, σύντροφοι, αυτή είναι πολύ βαθιά, γιατί ο

Ζαχαριάδης παρέλαβε το 1945, όπως είπαμε, ένα μαζικό, πολύ μεγάλο κόμμα και ένα πρωτοειδωτο μαζικό και μαχητικό λαϊκό κίνημα, δημιουργημένο όταν αυτός έλειπε, και το οδήγησε στη συντριβή και την ήττα. Και μετά από την ήττα, με την πολιτική του, το εμπόδιζε ν' ανασυνταχθεί, του αφαιρούσε τη δυνατότητα να βοηθηθεί από τη διεθνή πείρα και το έσπρωχνε σε αντιδιεθνιστικές θέσεις.

Ετσι, είναι νομιζω πολύ καθαρό ότι η κρίση που υπήρχε στην καθοδήγηση του κόμματος και που ξέσπασε ανοιχτά το 1955, έχει βαθύτερες εσωτερικές ρίζες και είναι το λιγότερο αστεία και γελοία η προσπάθεια του Ζαχαριάδη ν' αποδείξει ότι η κρίση δεν υπήρχε και ότι δημιουργήθηκε τεχνητά απέξω για να καλυφτούν –δήθεν– οι ανομίες μερικών προσώπων στην Τασκέντη (!!), όπως λέει.

Και τώρα ας δούμε πώς βλέπει τη βοήθεια που δόθηκε στο κόμμα μας ο Ζαχαριάδης. Στο γράμμα του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων την ονομάζει «βίαιη και αδικαιολόγητη επέμβαση». «Δεν πρόκειται για βοήθεια... αλλά στην ουσία για πογκρόμ που απέβλεπε να καλύψει την υπόθεση της Τασκέντης, που δεν είχε καμιά σχέση με την πολιτική, με την πολιτική γραμμή του ΚΚΕ.» Και ο Ζαχαριάδης νομίζει πως τον πιστεύει έστω κι ένας όταν λέει πως θέλει να φύγει για να μη σταθεί εμπόδιο στο κόμμα. Μα όταν ξεστομίζει τέτοιες φράσεις, όταν ονομάζει τη βοήθεια πογκρόμ, που «απέβλεπε να καλύψει την υπόθεση της Τασκέντης, τις καταχρήσεις μιας κλίκας», τι πράγμα είναι αυτό; Κι αυτή, λέει, η υπόθεση της Τασκέντης δεν είχε καμιά σχέση με την πολιτική γενικά ούτε με την πολιτική του ΚΚΕ συγκεκριμένα. Αφήνοντας κατά μέρος τον προβοκατόρικο ισχυρισμό του που, μαζί με τ' άλλα, πάει αλλού να φορτώσει τις δικές του ευθύνες για τα όσα έγιναν στην Τασκέντη, ας εξετάσουμε αν είχε ή όχι σχέση με την πολιτική η υπόθεση της Τασκέντης, που ο Ζαχαριάδης θέλει να πείσει τ' αδελφά κόμματα ότι στην Τασκέντη δεν μπήκε από κανένα ζήτημα πολιτικής γραμμής του ΚΚΕ αλλά όλο το πρόβλημα ήταν να καλυφτούν μερικές ανομίες. Ο Ζαχαριάδης όμως φαίνεται «ξέχασε» τις ίδιες τις δικές του ομολογίες, που αποκαλύπτουν την απάτη με την οποία νομίζει πως μπορεί να εξαπατήσει τ' αδελφά κόμματα.

Όπως ξέρετε η υπόθεση της ΚΟ Τασκέντης εξετάστηκε στην 5η Ολομέλεια του 1955. Εκεί πάρθηκαν ειδικές αποφάσεις και για την Κομματική Οργάνωση της Τασκέντης και για τον Κολιγιάννη που συνδέθηκε με την υπόθεση Τασκέντης. Στην απόφαση για την ΚΟΤ αναφέρεται: «Στους τελευταίους μήνες στην ΚΟ Τασκέντης ξέσπασε ανοιχτά μια αντικομματική φραξιομιστική δουλειά της ομάδας Χειμάρρου, Υψηλάντη, Γιαννακόπουλου και Σία, που άρχισε τη δράση της και δούλεψε στα κρυφά από χρόνια. Σκοπό της η ομάδα αυτή έβαζε την αναθεώρηση της γραμμής του ΚΚΕ και την αλλαγή της καθοδή-

γησής του. Η κύρια πολιτική θέση της ομάδας αυτής είναι ότι το κόμμα έχασε τους δυο ένοπλους αγώνες του λαού από λαθεμένη πολιτική και από ανικανότητα της καθοδήγησής του. Γι' αυτό, για να προχωρήσουμε παραπέρα πρέπει ν' αλλάξουμε πολιτική και καθοδήγηση.» Στην ίδια Ολομέλεια, στην απόφαση για τον Κολιγιάννη λέγεται πάλι το ίδιο πράγμα με άλλα λόγια: «Τάχτηκε ανεπιφύλακτα –ο Κολιγιάννης δηλαδή– με το μέρος της αντικομματικής φράξιας Χείμαρρου, Γιαννακόπουλου, Υψηλάντη και Σία και έγινε ουσιαστικά ηγέτης της... αποδείχτηκε και υποστηρίζει όλη την πολιτική γιλαφόρμα της αντικομματικής φράξιας για καταδίκη κι αναθεώρηση της γραμμής του ΚΚΕ από το 7ο Συνέδριο του ΚΚΕ μέχρι σήμερα, για αλλαγή της ΚΕ του ΚΚΕ. Ο Κολιγιάννης δικαιώνει σήμερα τους καταδικασμένους από το κόμμα ομορτουμιστές, συνθηκολόγους και εχθρούς του κόμματος Παρτσαλιδη, Βαφειάδη, Καραγιώργη...». Να λοιπόν ότι με τις ίδιες αποφάσεις του Ζαχαριάδη, ανατρέπονται τα ίδια τα επιχειρήματά του με τα οποία πάει να εμφανίσει στ' αδελφά κόμματα την υπόθεση της Τασκέντης πως δήθεν δεν είχε καμιά σχέση με την πολιτική. Απ' όσα είπαμε, εσείς, φυσικά, καταλαβαίνετε αν είχε ή όχι σχέση με την πολιτική. Πώς όμως μπορεί να χαρακτηριστεί ο Ζαχαριάδης όταν για να εξαπατήσει τ' αδελφά κόμματα, σ' επίσημο γράμμα του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ, διαστρεβλώνει πράγματα και γεγονότα που μπορούν ν' αποδειχτούν με τα ίδια τα ντοκουμέντα τα δικά του.

Ερχόμαστε ε' ένα άλλο ζήτημα που βάζει ο Ζαχαριάδης με το γράμμα του: Δεν είναι σωστό λέει ο Ζαχαριάδης ότι η γραμμή του κόμματος από το 1945 ήταν σεχταριστική. Είναι γνωστό, σύντροφοι, ότι η 6η Ολομέλεια και η ίδια η ζωή τετραγωνικά απόδειξαν αυτόν το σεχταρισμό. Δεν πρόκειται συνεπώς να τα επαναλάβω εδώ. Ο Ζαχαριάδης προσπαθώντας μάταια ν' ανατρέψει τις διαπιστώσεις του κόμματος πιάνεται και από ανύπαρκτα πράγματα, καταφεύγει και σε διαστρεβλώσεις. Κι ας πάρουμε πρώτα την περίπτωση του γράμματος του 1940. Ο Ζαχαριάδης επειδή γράφει σε ξένο αδελφό κόμμα φαντάζεται ότι μπορεί να γράφει ό,τι θέλει. Κοιτάξτε πώς παρουσιάζει, π.χ., στο γράμμα του αυτό προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ που ζητάει να κοινοποιηθεί και σ' άλλα αδελφά κόμματα, την κριτική που έγινε από την 6η Ολομέλεια σ' ένα σημείο του γνωστού γράμματός του του 1940: «Καταδικαζόταν, λέει... σαν ομορτουμιστικό και συνθηκολόγο μόνο και μόνο, γιατί σ' αυτό αναφέρεται ότι η τοτινή κυβέρνηση του Μεταξά δεν υποτάχθηκε στο τηλεσίγραφο του Μουσολίνι, αλλά τάχθηκε εναντίον του.» Αυτά έγραψε σ' αυτό το γράμμα. Αυτό καταδικάζεται; Το ότι δηλαδή ο Μεταξάς αντιτάχθηκε στο τηλεσίγραφο του Μουσολίνι; (γίνεται διαλογική συζήτηση μεταξύ Κολιγιάννη-Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης φωνάζει ότι το δίχως επιφύλαξη δεν αφορά τον Μεταξά. Ο Κολιγιάννης απαντάει: Μη στεναχωριέσαι. Αυτό το πράγμα το ξέρει όλος ο κόσμος. Γιατί ανησυ-

χείς. Θα πω παρακάτω και γι' αυτό.) Είναι γνωστό ότι η 6η Ολομέλεια με την κριτική που 'κανε δεν καταδικάζει το γράμμα αλλά συγκεκριμένα ένα σημείο από το γράμμα που γράφει: «Στον πόλεμο αυτό που τον διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά όλοι μας πρέπει να δώσουμε όλες μας τις δυνάμεις, δίχως επιφύλαξη.» Η βασική θέση για το χαρακτήρα του πολέμου και η υποχρέωση όλων να πολεμήσουμε τον Μουσολίνι δεν καταδικάζεται, ούτε καταδικάστηκε ποτέ από κανέναν, όλος ο κόσμος ξέρει ότι η 6η Ολομέλεια κριτικάρισε αυτό το σημείο του γράμματος που μιλάει για ανεπιφύλακτη υποστήριξη.

Η προσπάθεια του Ζαχαριάδη να δικαιολογηθεί και να μειώσει την εντύπωση, ισχυριζόμενος ότι το ανεπιφύλακτο δεν αναφερόταν στον Μεταξά, αλλά στον πόλεμο δεν αλλάζει σε τίποτα τα πράγματα γιατί και τότε και τώρα όλοι καταλάβαιναν ότι αυτό το ανεπιφύλακτο δεν μπορούσε ν' αφορά τη θέση μας στον πόλεμο που ήταν πολύ καθαρό πράγμα. Τότε –το 1940– τον πόλεμο όπως είναι γνωστό τον διηύθυνε ο φασίστας δικτάτορας Μεταξάς που είχε διαλύσει το ΚΚΕ, είχε κλείσει στις φυλακές και τα στρατόπεδα συγκεντρώσεως τους κομμουνιστές, είχε διαλύσει το κοινοβούλιο, κλπ. ήταν θιασώτης του Χίτλερ και του Μουσολίνι και οι κομμουνιστές, όπως κι όλος ο ελληνικός λαός καμιά εμπιστοσύνη δεν είχε στον Μεταξά ότι θα πολεμήσει με συνέπεια κατά των θραυμαστών του και φυσικά ο λαός δεν μπορούσε να πολεμάει χωρίς να έχει επιφυλάξεις για το αν ο φασίστας Μεταξάς θα διηύθυνε σωστά και με συνέπεια έναν αντιφασιστικό πόλεμο. Ο Ζαχαριάδης έβαλε αυτή τη θέση «δίχως επιφύλαξη» για να διαλύσει αυτές ακριβώς τις επιφυλάξεις που πολύ δικαιολογημένα υπήρχαν και που η ίδια η ζωή τις δικαίωσε, αν θυμηθούμε τις διαταγές του Μεταξά να ριχτούν μερικές ντουφεκιές «για την τιμή των όπλων» και μετά ν' ανοιχτούν τα σύνορα στις φασιστικές ορδές. Αν το «δίχως επιφύλαξη» δεν είχε αυτό το νόημα, αν δεν αναφερόταν στον Μεταξά, τότε δε θα υπήρχε λόγος να μπει η φράση «που τη διευθύνει η κυβέρνηση Μεταξά».

Εδώ ο Ζαχαριάδης δε θέλει να καταλάβει ότι η θέση που έβαλε στο γράμμα για ανεπιφύλακτη υποστήριξη είναι μια θέση λαθεμένη που μόνο συγχύσεις μπορούσε να δημιουργήσει.

Αυτά σχετικά με την ουσία της υπόθεσης, της κριτικής που έγινε στο σημείο αυτό, στη θέση αυτή του γράμματος. Ο Ζαχαριάδης, όπως είπαμε όχι μόνο δε θέλει να δει αυτό το λάθος, αλλά σε επίσημο γράμμα του προς αδελφά κόμματα παρουσιάζει διαστρεβλωμένα τα πράγματα ότι δήθεν καταδικάζεται το γράμμα και μάλιστα με την έννοια ότι καταδικάζεται αυτό που δήθεν γράφει στο γράμμα του 1940 ότι «η κυβέρνηση του Μεταξά δεν υποτάχθηκε στο τελεσίγραφο του Μουσολίνι» ...πράγμα που ούτε έγραφε ούτε μπορούσε και να καταδικαστεί. Βλέπεται πως η έλλειψη επιχειρημάτων σπρώχνει τον Ζα-

χαριάδη στη διαστρέβλωση πραγμάτων που είναι πασίγνωστα. Και νομίζει ότι θα πέριναγε έτσι αυτή η διαστρέβλωση αυτή η ταχυδαχτυλουργία του χωρίς να γίνει αντιληπτή.

Αυτά σχετικά με το γράμμα, την πραγματική κριτική που γίνεται πάνω σ' αυτό και τις διαστρεβλώσεις του Ζαχαριάδη. Ήθελα όμως σχετικά μ' αυτό να θυμίσω ότι κριτική στη λαθεμένη αυτή θέση του γράμματος δεν έγινε πρώτη φορά από την 6η Ολομέλεια. Οι πρώτοι που κάνανε στο γράμμα κριτική ήταν όλοι σχεδόν οι φυλακισμένοι και εξόριστοι κομμουνιστές μόλις το διάβασαν. Είναι χαρακτηριστικό ότι τότε, το 1940, και κατοπινά στην περίοδο της γερμανοιταλικής κατοχής το γράμμα δημοσιευόταν στον κομματικό μας Τύπο και στα συνθήματα χωρίς αυτή την περικοπή που μιλάει για Μεταξά και δίχως επιφύλαξη. Το ίδιο γινότανε και κατοπινά και στην ουσία το κόμμα δεν τη δεχόταν αυτή τη θέση, εκτός από τον Ζαχαριάδη που εξακολουθεί να την υποστηρίζει. Είναι χαρακτηριστικό ότι και στο 7ο Συνέδριο του κόμματος το 1945 και στα περισσότερα κομματικά ντοκουμέντα αυτή η περικοπή του γράμματος αφαιρείται, πράγμα που δείχνει ότι σιωπηρά αναγνωρίστηκε σα λάθος. Η διαφορά βρίσκεται στο ότι ο Ζαχαριάδης δεν έχει το κουράγιο να το ομολογήσει και ανοιχτά. Αν ο Ζαχαριάδης αμφιβάλλει γι' αυτά μπορεί να ψάξει και να βρει το γράμμα δημοσιευμένο χωρίς αυτή τη λαθεμένη περικοπή στα *Προβλήματα του ιδεολογικού μετώπου του Μπαρτζιώτα* στη σελ. 25, στο *Χρονικό του αγώνα* στη σελ. 42, στην πρώτη σελίδα του *Ριζοσπάστη* της 2 Οκτώβρη 1945 που αναγγέλλει το 7ο Συνέδριο του κόμματος και σ' όλα σχεδόν τα κομματικά ντοκουμέντα.

Ο Ζαχαριάδης διαστρεβλώνοντας το νόημα της κριτικής, λέει ότι η κριτική που γίνεται στο γράμμα είναι μηδενισμός. Θα 'ταν πραγματικά μηδενισμός αν κρύβαμε τη θέση και τη δράση του κόμματος και των κομμουνιστών στον εθνικοαπελευθερωτικό πόλεμο του 1940. Απ' όσα όμως ειπώθηκαν ως τώρα είναι φανερό ότι τίποτα παρόμοιο δεν έγινε. Με την κριτική που γίνεται διορθώνεται ένα λάθος και τη διόρθωση του λάθους μόνο ο Ζαχαριάδης μπορεί να τη χαρακτηρίζει μηδενισμό. Με την ευκαιρία πρέπει να πούμε ότι κάποιος μηδενισμός είχε γίνει στο ζήτημα αυτό, αλλά από τον Ζαχαριάδη και όχι από το κόμμα. Όταν το 1940 ο Μουσολίνι κήρυξε τον πόλεμο κατά της Ελλάδας, εκατοντάδες και χιλιάδες μέλη του κόμματος κλεισμένα στις φυλακές και στις εξορίες μ' επίσημα γράμματά τους πήρανε σωστή θέση για τον πόλεμο. Και οι 500 φυλακισμένοι κομμουνιστές της Ακροναυπλίας και η ομάδα των κομμουνιστών βουλευτών που είχαμε τότε στην Ακροναυπλία, και οι φυλακισμένοι κομμουνιστές της Πύλου, και οι εξόριστοι από τα νησιά πήρανε θέση σωστή με επίσημα γράμματά τους. Όλα αυτά τα φυλακισμένα και εξόριστα στελέχη του κόμματος, όλο το κόμμα δηλαδή, χαρακτήριζαν τον πόλεμο αυτό εθνικο-

απελευθερωτικό, καλούσαν το λαό να υπερασπίσει τη χώρα μας από την επιδρομή του Μουσολίνι κι αξίωσαν να σταλούν στο μέτωπο να πολεμήσουν κι αυτοί μαζί μ' όλο το λαό. Αυτά τα γράμματα λοιπόν που, δεν είχαν το λάθος του Ζαχαριάδη για ανεπιφύλακτη υποστήριξη και που ήταν και είναι πολιτικό κεφάλαιο για το κόμμα μας ο Ζαχαριάδης τα αποσιωπά. Στην πράξη τα κρύβει και εμφανίζει το δικό του γράμμα που περιέχει το λάθος που κριτικάραμε. Μπορούμε το κόμμα, σύντροφοι, να εμφανίσει κι αυτά τα γράμματα, να εμφανίσει τι θέση πήραν και πώς πάλεψαν οι εκατοντάδες τα στελέχη του κλεισμένα στις φυλακές και στις εξορίες. Ποιος λοιπόν μηδενίζει Ζαχαριάδη; Η 6η Ολομέλεια που κριτικάρησε ένα λάθος που υπάρχει στο γράμμα, ή εσύ που θάβεις αυτά τα γράμματα που δείχνανε τη σωστή θέση των εκατοντάδων κομμουνιστών, στελεχών του κόμματος.

Παρακάτω. Άλλο επιχείρημα που επικαλείται με το τελευταίο γράμμα προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ, για ν' αποδείξει ότι η γραμμή του δεν ήταν σχεταριστική είναι η εποποιία της Εθνικής Αντίστασης. «Το 1941 –γράφει– το κόμμα βγήκε ακόμα πιο γερό... Μέσα σε λίγους μήνες αναδιοργανώθηκε και μπήκε επικεφαλής της πάλης του λαού ενάντια στους χιτλερικούς φασίστες κατακτητές κλπ. κλπ.» Ότι έτσι έγινε είναι σωστή. Η διαφορά είναι ότι αυτό δεν είναι επιχείρημα υπέρ της σχεταριστικής γραμμής του Ζαχαριάδη, που τότε έλεγε και δεν μπορεί να το επικαλεστεί. Ο Ζαχαριάδης πήγε και δω να εξαπατήσει τ' αδελφά κόμματα. Σκέφτηκε έτσι: «Η Εθνική Αντίσταση είναι γνωστή σ' όλο τον κόσμο. Αν την επικαλεστώ ανατρέπω τις κατηγορίες για σχεταρισμό. Ότι εγώ ο Ζαχαριάδης δηλ. δεν έχω σχέση μ' αυτή ποιος μπορεί να το προσέξει;» Όταν εδώ στην Ολομέλεια ξεσκεπάζεται η ταχυδαχτυλογυρία του φτιάνει τη θεωρία ότι το κίνημα της Εθνικής Αντίστασης αναπτύχθηκε το 1941-44 επειδή αυτός είχε γράψει πριν απ' τον πόλεμο το γράμμα. Δε νομίζω πως είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι το κίνημα της Εθνικής Αντίστασης αναπτύχθηκε γιατί το κόμμα μας, που το ανασυγκρότησαν γρήγορα τα στελέχη του που δραπέτεύσανε από τις φυλακές και εξορίες μαζί μ' άλλα στελέχη που ήταν ελεύθερα, χάραξε τη σωστή γραμμή της ένωσης όλων των εθνικών δυνάμεων σ' ένα εθνικό απελευθερωτικό μέτωπο (ΕΑΜ) και της δημιουργίας αντάρτικου του ΕΛΑΣ, τη γραμμή της κοινής πάλης για την εθνική απελευθέρωση. Αυτή η γραμμή και η πρακτική δράση των κομμουνιστών και των συμμάχων μας στο ΕΑΜ δημιούργησε το έπος της Εθνικής Αντίστασης. Ο Ζαχαριάδης λοιπόν όχι μόνο καμιά σχέση δεν έχει μ' αυτό το κίνημα, αλλά με την πείρα που υπάρχει σήμερα, δε θα 'ναι υπερβολή να πούμε πως αν ήταν τότε ο Ζαχαριάδης με τους σχεταρισμούς του θα επιδρούσε αρνητικά, σχεταριστικά και θα στένευε το κίνημα αυτό. Αυτά σχετικά με τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στο κίνημα της Εθνικής Αντίστασης του 1940-44 και τον Ζαχαριάδη. Έχει όμως σημασία για

τον τρόπο που κρίνει τα κομματικά ζητήματα ο Ζαχαριάδης. Το γεγονός ότι ενώ αυτά λέει για τις ιδιότητες του γράμματός του, όταν πρόκειται για την έκκληση της ΚΔ του 1931 και τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934 που 'ταν έργο πάλι της ΚΔ και που στο κάτω-κάτω είναι ντοκουμέντα ιστορικής πια για το κόμμα μας σημασίας, γιατί μαζί με τ' άλλα διορθώνανε τα λάθη του κόμματος, καθορίζανε το χαρακτήρα της επανάστασης και εξοπλίζανε το κόμμα με σωστή γραμμή για μεγάλη περίοδο, ο Ζαχαριάδης λέει ότι μια σωστή θέση και μια σωστή απόφαση δεν μπορούσε αφ' εαυτής ν' αναπτύξει το κίνημα. Πάρτε λοιπόν και κρίνετε τον Ζαχαριάδη.

Ο Ζαχαριάδης στο τελευταίο του γράμμα προς τη ΚΕ του ΚΚΣΕ δε λέει τίποτα, κάνει τον κουτό, για όλα τα άλλα ζητήματα που συζήτησε η 6η Ολομέλεια. Για τα λάθη του, τις ευθύνες του κλπ. Και σήμερα, άλλωστε, εδώ το ίδιο κάνει. Στο γράμμα του αυτό προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ που όπως βλέπετε, μιλάει για όλο το κομματικό πρόβλημα και πάει να υποστηρίξει μια λαθεμένη και καταδικασμένη από τη ζωή γραμμή, καταλήγει με τα εξής χαρακτηριστικά: «Σ' αυτό το γράμμα δε βάζω πρόβλημα για τις ελλείψεις και τα λάθη του ΚΚΕ, γιατί αυτό βγαίνει έξω από τα πλαίσια των ζητημάτων που έθιξα εδώ!!»

Πριν μιλήσουμε για μερικά άλλα ζητήματα που περιέχονται σ' αυτό το γράμμα του Ζαχαριάδη θέλω να πω δυο λόγια για τις περιπτώσεις Δημητρακαρέα και Γουσόπουλου. Ο Δημητρακαρέας που δεν είναι μέλος του κόμματος, με γνωστό τροτσκιστικό παρελθόν, τοποθετήθηκε στην αρχή, για πολιτικές ειδήσεις αποκλειστικά. Υπάρχει γι' αυτό ειδικό σημείωμα που λέει ότι τοποθετείται «μόνο και αποκλειστικά για πολιτικές ειδήσεις». Επειτα όμως από λίγο η Γραμματεία τον χρησιμοποιεί για δουλειές που είχαν σχέση με την παράνομη δουλειά στην Ελλάδα. Αυτό είναι ασυγχώρητο και αδικαιολόγητο.

Για τον Γουσόπουλο. Εδώ ο Ζαχαριάδης λέει ότι και εκατό τέτοιες περιπτώσεις να είχε το ίδιο θα έκανε. Πήγε βέβαια να μας πείσει ότι τον χρησιμοποίησαν μόνο σαν πληροφοριοδότη. Πρώτ' απ' όλα, εγώ θα πάρω κι αυτή την άποψη. Νομίζω πως δεν έχει το δικαίωμα κανένας να χρησιμοποιεί για τέτοια δουλειά έναν άνθρωπο ο οποίος έσπασε και τα πρόδωσε όλα. Έναν άνθρωπο ο οποίος είναι γνωστός κομμουνιστής στην Ελλάδα, και που μπορεί να τον χρησιμοποιούσε η Ασφάλεια σαν ταμπέλα για να εξαπατήσει και να βάλει στα δόκανά της όχι μόνο άτομα αλλά και ολόκληρες οργανώσεις. Αυτό και μόνο είναι τυχοδιωκτισμός της χειρότερης μορφής που δε συγχωρείται. Το πράγμα όμως δε σταματάει εδώ. Ο Γουσόπουλος στάλθηκε κάτω, αφού πρόδωσε, με κομματική αποστολή, που ήτανε αυτή που λέμε στην εσωκομματική ανακοίνωση που 'γινε, και στα ντοκουμέντα που διαβάσατε. Ο Γουσόπουλος έπρεπε να φτιάσει καλυπτόμενος πίσω μια μικρή οργάνωση γνωστή στην Ασφάλεια, να φτιάσει μαζική παράνομη κομματική οργάνωση κλπ. κλπ. Αυτό το

πράγμα, σύντροφοι, το κόμμα το έχει εξετάσει και ξέρει ήδη πολλές λεπτομέρειες. Ο Γουσόπουλος δεν έχει ανταμώσει ούτε τώρα με τη γυναίκα του. Γράψανε χωριστά εκθέσεις, κι αυτά που έχουμε ανακοινώσει είναι ξεκαθαρισμένα. Τώρα ο Ζαχαριάδης ισχυρίζεται ότι τον χρησιμοποίησαν μόνο για πληροφορίες και όχι για κομματική δουλειά. Το δυστύχημα για τον Ζαχαριάδη είναι ότι υπάρχουν γραφτά. Τα γραφτά και τις αποφάσεις της Γραμματείας της ΚΕ δεν μπορεί ο Ζαχαριάδης να τ' αρνηθεί. Λοιπόν στα κομματικά αρχεία, εκεί μέσα στην υπόθεση του Μάκη, κοντά στ' άλλα που διαβάσατε, υπάρχει κι ένα χειρόγραφο γραμμένο με τα χέρια του μέλους της τότε Γραμματείας που κρατούσε όλα τα πρακτικά και τις αποφάσεις της Γραμματείας, και υπογραμμένο από τον Γουσόπουλο. Σας διαβάζω απ' αυτό το πρακτικό.

«Πρακτικό Μάκη Γουσόπουλου. Παίρνω καινούργια αποστολή στην Ελλάδα σύμφωνα με το υλικό που έχω γράψει ο ίδιος και επισυνάπτεται στο πρακτικό. Το βασικό είναι να φτιάσω μαζική κομματική οργάνωση στη Θεσσαλονίκη αποκεντρωμένη με βάση τις αποφάσεις της 5ης Ολομέλειας της ΚΕ.» Αυτό είναι πρακτικό της τότε Γραμματείας της ΚΕ δηλ. του Ζαχαριάδη. Και τώρα περ εσύ Ζαχαριάδη ότι δεν το έκανες αυτό το πράγμα.

Λοιπόν σύντροφοι, επειδή εδώ πολλοί ζητάνε να πω με ποιανού χέρια είναι γραμμένο αυτό το πρακτικό σας λέω ότι είναι με τα χέρια του μέλους της Γραμματείας που κρατούσε αυτή τη δουλειά, που κρατούσε όλες τις αποφάσεις, του Βασίλη Μπαρτζιώτα. Το πρακτικό αυτό όμως είναι απόφαση της Γραμματείας και την ευθύνη την έχει όλη η Γραμματεία και πρώτος ο Ζαχαριάδης που ήταν επικεφαλής της Γραμματείας. Αυτό το τονίζω για να μη νομιστεί ότι πρόκειται για προσωπική υπόθεση του Μπαρτζιώτα. Υπάρχει απόφαση και των τριών της Γραμματείας για να χρησιμοποιηθεί ο Γουσόπουλος. Κλείνοντας αυτό το ζήτημα ήθελα να σας θυμίσω ότι ο Μάκης που έφτιασε εκεί οργάνωση μαζί με την Ασφάλεια έβγαλε και εφημερίδα, τη *Λαϊκή Φωνή*, που τυπωνόταν στα τυπογραφεία της Ασφάλειας. Αυτή η *Λαϊκή Φωνή* στελνόταν στη Γραμματεία, και στην 5η Ολομέλεια παρουσίασαν σαν επιτυχία του κόμματος το ότι βγαίνει η *Λαϊκή Φωνή* στη Θεσσαλονίκη. Κι ο Ζαχαριάδης όταν το έγραφε αυτό στη 5η Ολομέλεια του 1955 το ήξερε ότι τη βγάζει η Ασφάλεια. Ανάμεσα στ' άλλα που ειπώθηκαν στον Γουσόπουλο να παραδώσει ήταν και μια γιάφκα που τη χρησιμοποιούσε το κόμμα να περνάνε από κει άνθρωποι που πήγαιναν στην Ελλάδα. Αυτή η γιάφκα ήταν στα χέρια της Ασφάλειας. Ήξερε την οδό, τον αριθμό του σπιτιού, τους ανθρώπους που ήταν μέσα κλπ. Αυτή τη γιάφκα λοιπόν, μετά την 6η Ολομέλεια μας την παραδώσαν εμάς για να χρησιμοποιηθεί για τον ίδιο σκοπό, χωρίς να μας πούνε ότι την είχαν δώσει στην Ασφάλεια.

Η μεγαλύτερη ζημιά που έγινε μ' αυτή την υπόθεση είναι ότι δώσανε τη

δυνατότητα στην Ασφάλεια να παρουσιαστεί σα Γραφείο Περιοχής Μακεδονίας-Θράκης. Κι όταν η Ασφάλεια έχει στα χέρια της τέτοια φίρμα να καταλαβαίνετε τι μπορεί να κάνει και πόσο δύσκολο για το κόμμα είναι να ελέγξει ως πού μπόρεσε να περπατήσει η Ασφάλεια, από την πόρτα που της άνοιξε ο Ζαχαριάδης. Όλη αυτή η υπόθεση είναι ανομολόγητη κι οι άνθρωποι που ευθύνονται γι' αυτήν τη δουλειά, δύσκολο είναι να φέρνουν το τίτλο του μέλους του κόμματος.

Σύντροφοι.

Ξέρετε ότι ο Ζαχαριάδης αρνήθηκε να 'ρθει στην 6η Ολομέλεια και για να θολώσει τα νερά και για να παρουσιάσει όλο το ζήτημα σαν προσωπική υπόθεση, δήλωσε ότι μια και ήρθε σ' αντίθεση με την ΚΕ του ΚΚΣΕ υποβάλλει παραίτηση, λες και πρόκειται για προσωπική υπόθεση. Λάθος κάνεις Ζαχαριάδη. Δεν πρόκειται για προσωπικό σου ζήτημα, ώστε να υποβάλλεις παραίτηση σαν υπάλληλος που ήρθε σ' αντίθεση με τον προϊστάμενό του. Εσύ ήσουν γραμματέας του κόμματος και με την πολιτική και τη δράση σου ήρθες σ' αντίθεση με τη ζωή πρώτα – με την πραγματικότητα. Οδήγησες το κόμμα στην ήττα, στην αποτυχία. Ήρθες σ' αντίθεση με το ΚΚΕ και την Κεντρική του Επιτροπή. Η αντίθεση αυτή με το ΚΚΕ άρχισε από το 1948. Ήρθες σ' αντίθεση με το λαό της Ελλάδας, με την πραγματικότητα. Και σε συνέχισα, ήρθες σ' αντίθεση και με τ' αδελφά κόμματα. Δεν πρόκειται λοιπόν για προσωπική υπόθεση. Η «λύση» της παραίτησης που βρήκες ήταν απλή φυγομαχία και δειλία να παρουσιαστείς μπροστά στο κόμμα. Γι' αυτό κι αρνήθηκες να 'ρθεις στην 6η Ολομέλεια. Φοβάσαι να παρουσιαστείς μπροστά στο κόμμα και να λογοδοτήσεις. Και σήμερα ακόμα που, ίσως από κακό υπολογισμό, ήρθες στη σημερινή Ολομέλεια με δυσκολία αποφάσεις ν' ανέβεις σ' αυτό το βήμα. Όχι λοιπόν παραίτηση. Σε καθαίρεσε η ΚΕ του ΚΚΕ στην 6η Ολομέλειά της. Την καθαίρεση αυτή την ενέκρινε όλο το κόμμα. Και η σημερινή 7η Ολομέλεια θα αποφασίσει παραπέρα για το τι θα κάνεις. Τις παραιτήσεις να τις αφήσεις, γιατί κανέναν δεν μπορούν να εξαπατήσουν και δεν ωφελούν σε τίποτα.

Παρακάτω ο Ζαχαριάδης γράφει, αυτό που είπε και δω. «Παρακάλεσα τους σ. Κουούσινεν και Ντεζ να ικανοποιηθώ πλήρως προσωπικά και κομματικά για την αστυνομική επιδρομή στο σπίτι μου στο Βουκουρέστι, στα χαρτιά μου και στα πράγματά μου.» Πριν προχωρήσω σύντροφοι, επειδή είναι παράκληση και άλλων συντρόφων, θα ήθελα να δηλώσει εδώ στην Ολομέλεια ο Ζαχαριάδης, τι πράγματά του ατομικά πήραμε από το σπίτι του. Τώρα αυτή τη στιγμή να το δηλώσει. Τι πράγματα σου πήρανε; (Ο Ζαχαριάδης σηκώνεται και λέει: Τώρα δε θυμάμαι.)

Το σπίτι του, όπου έγινε –λέει– αστυνομική επιδρομή, και που ήταν κομ-

ματικό σπίτι και όχι ατομικό, ο Ζαχαριάδης το είχε αφημένο σ' αυτούς που πήγαν και μαζέψανε τα πράγματα. Ο σ. Πολύδωρος που ήταν ανάμεσά τους, πρώτος μαζί μ' άλλους αρμόδιους συντρόφους από το τεχνικό προσωπικό μάζεψε όλα τα πράγματα του Ζαχαριάδη και τα συσκεύασε σε πακέτα όπως γίνεται για κάθε παρόμοια περίπτωση, όταν δηλ. ένας σύντροφος μετακινήσει από ένα κομματικό σπίτι σε άλλο. Αυτά τα πακέτα σύντροφοι, όσα ζήτησε ο Ζαχαριάδης του στάλθηκαν και τα πήρε. Όσα δεν του χρειαζόταν άμεσα παρακάλεσε το κόμμα να φυλαχτούν. Είναι σε δέματα σε κομματικό σπίτι φυλαγμένα στη διάθεσή του. Αυτό το ξέρει και μπορεί όποτε θέλει να τα πάρει. Για τα πράγματα που ζήτησε και τα πήρε υπάρχει αναλυτικά κατάσταση. Αν θέλει μπορεί να τα διαψεύσει ο Ζαχαριάδης. Να μερικά από τα είδη που γράφει η κατάσταση και που τα πήρε. 9.138 λέι, 13 στιλό, 3 ρολόγια, 5 φωτογραφικές μηχανές, 3 κιάλια, δυο κινηματογραφικές μηχανές, 5 ραδιόφωνα, βαλίτσα γεμάτη σαπούνια, 30 μέτρα μεταξωτό ύφασμα διαφόρων χρωμάτων και 11 μέτρα ύφασμα ανδρικό κλπ. κλπ. Δεν είναι ανάγκη να τα διαβάσουμε όλα. Υπάρχει πλήρης κατάλογος όλων των ατομικών του πραγμάτων. Δεν επιτρέπεται όμως στον Ζαχαριάδη εδώ να μιλάει για αστυνομική επιδρομή στο σπίτι που του είχε παραχωρήσει το αδελφό κόμμα, σε κομματικό σπίτι. Γιατί όμως ο Ζαχαριάδης έφτασε στο σημείο και μιλάει για επιδρομή; Μήπως πραγματικά ανησυχεί για ατομικά του πράγματα; Όχι σύντροφοι. Δεν πρόκειται γι' αυτό. Ο Ζαχαριάδης φωνάζει έτσι για να σκεπάσει άλλη πλευρά της υπόθεσης που τη φοβάται, γιατί δεν μπορεί να τη δικαιολογήσει. Λοιπόν στο σπίτι του βρέθηκαν κάπου 450 κομματικά έγγραφα και ντοκουμέντα μαζί με τα ατομικά του πράγματα. Είναι εκθέσεις διαφόρων για τις ανταρτοομάδες και διάφορες άλλες κομματικές εκθέσεις. Είναι βιογραφικά σημειώματα, εκθέσεις για υποθέσεις αεροπόρων κλπ. κλπ., είναι αποφάσεις του ΠΓ, είναι εκθέσεις για το ΑΚΕ, είναι εκθέσεις διαφόρων προς το ΠΓ, είναι εκθέσεις για τη δουλειά των πολιτικών επιτρόπων, είναι υπόμνημα και διαταγές του ΓΑ μαζί και ΕΠΕ, κλπ. κλπ. Όλα αυτά κάπου 450 κομμάτια βρέθηκαν στ' ατομικά του πράγματα. Τι δουλειά είχε ο Ζαχαριάδης με τα κομματικά αρχεία. Σου γράψαμε ν' απαντήσεις με ποιο δικαίωμα κρατούσες στο σπίτι σου αυτά τα κομματικά ντοκουμέντα, χωρίς να 'ναι πουθενά καταχωρημένα κι εσύ δε μας απαντάς. Και από την άλλη γράφεις και μιλάς για πογκρόμ (διαλογική συζήτηση με τον Ζαχαριάδη. Θόρυβος).

Τα γραφεία που συνεδρίαζε η Γραμματεία, τα γραφεία του κόμματος ήταν αλλού. Και τα κομματικά αρχεία κρατιόνταν στα γραφεία του κόμματος και στο σπίτι του Μπαρτζιώτα. Αυτά τα ντοκουμέντα έπρεπε να να 'ναι εκεί, κι όχι στο σπίτι σου. Πρέπει να πούμε, σύντροφοι, ότι αυτά τ' αρχεία δε μας τα παρέδωσε κανένας. Βρέθηκαν εκεί πέρα όταν μαζεύανε τα πράγματά του τα ατο-

μικά, που μερικά απ' αυτά διαβάσαμε. Πρέπει να προσθέσουμε ακόμα ότι ούτε και τ' άλλα αρχεία που ήταν στο σπίτι το κανονικό μας παραδόθηκαν με κάποια τάξη. Τι μπορεί να λείπει κανείς δεν ξέρει. Τι μπορούσε να σχίσει, τι μπορούσε να κάψει κανείς, αυτό ήταν αδύνατο να το ελέγξεις, γιατί ενώ για τ' ατομικά γράμματα που έρχονται στην καθοδήγηση του κόμματος, ακόμα και για ενώσεις οικογενειών, για παράπονα και ατομικές υποθέσεις, υπάρχει πρωτόκολλο που καταχωρούνται, τα πιο σοβαρά κομματικά ντοκουμέντα, όπως είναι εκθέσεις για την παράνομη δουλειά δεν είναι πουθενά καταχωρημένα. Σημειώστε ότι τις παραμονές της 6ης Ολομέλειας και αμέσως μετά την 6η Ολομέλεια ώσπου να πάρουμε εμείς τ' αρχεία ο Μπαρτζιώτας στο σπίτι του και ο Βλαντάς στα άλλα κομματικά γραφεία καίγανε χαρτιά. Θα είδατε μερικά γράμματα, καταγγελίες συντροφισσών που δούλευαν σ' αυτά τα σπίτια. Κι αν υποθεθεί ότι καίγανε άχρηστα χαρτιά, δεν είχαν κανένα δικαίωμα τη στιγμή που είχαν καθαιρεθεί από το κόμμα να θίξουν το κομματικό αρχείο. Τι ήταν άχρηστο και τι δεν ήταν άχρηστο υπεύθυνος ήταν να το κρίνει η υπεύθυνη καθοδήγηση του κόμματος που θα τα παραλάβαινε. Αυτό και μόνο το γεγονός είναι ένα μεγάλο σκάνδαλο που είναι κάπως σχετικό με τις αιτίες που ο Ζαχαριάδης μιλάει για πογκρόμ που δήθεν έγινε στο σπίτι του (*θόρυβος, διαλογική συζήτηση*).

Ο Ζαχαριάδης γράφοντας αυτό το γράμμα του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ είναι φανερό ότι επιδιώκει πολλούς σκοπούς κάθε άλλο παρά κομματικούς. Επιδιώκει. *Πρώτο*: Ν' αντιπαραθέσει το ΚΚΣΕ και τ' άλλα αδελφά κόμματα στο κόμμα μας. Δηλαδή το αντιδιεθνιστικό-προβοκατόρικο έργο που άρχισε στην Τασκέντη θέλει να το συνεχίσει και να το επεκτείνει. *Δεύτερο*: Κάνει απόπειρα να φέρει το ζήτημα στ' άλλα αδελφά κόμματα, με σκοπό ν' αντιπαραθέσει το ΚΚΣΕ στ' άλλα αδελφά κόμματα. Ο στόχος του όπως βλέπετε είναι καθαρός. Ο ίδιος στόχος που έχει και ο εχθρός. Και χωρίς προσχήματα αυτόν τον πόλεμο τον κάνει ο Ζαχαριάδης με τα ίδια εχθρικά συνθήματα. *Τρίτο*: Ο Ζαχαριάδης, προσπαθεί, κάνει απόπειρα ν' αποφύγει τη συζήτηση με το κόμμα που ανήκει, πάει ν' αποφύγει ν' απολογηθεί στο κόμμα και στο λαό. Με δυο λόγια την αντικομματική – την τυχοδιωκτική του δράση ο Ζαχαριάδης πάει να την επεκτείνει και πιο πέρα από το κόμμα μας.

Σύντροφοι, εδώ πρέπει να σημειώσουμε και μια άλλη πλευρά. Όλα τα μέλη του κόμματος έχουν δικαίωμα να γράψουν στ' αδελφά κόμματα. Σα μέλος του ΚΚΕ έχει το δικαίωμα και ο Ζαχαριάδης. Όμως να τα κρύβουν από το κόμμα μας κανένας δεν έχει δικαίωμα. Ο Ζαχαριάδης τα 'κρυψε από το κόμμα που ανήκει. Αυτό είναι παραβίαση της κομματικής πειθαρχίας, του καταστατικού του κόμματος.

Και επειδή ο Ζαχαριάδης διαμαρτύρεται και φωνάζει ότι και εγώ το ίδιο

έκανα, του θυμίζω ότι εγώ τα ζητήματα που έβαλα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ τα είχα βάλει πρώτα στην ΚΕ του ΚΚΕ και στο ΠΓ. Και όταν δεν μπορούσα να βρω πουθενά λύση αφού ο Ζαχαριάδης και το ΠΓ και την ΚΕ τα είχε ουσιαστικά καταργήσει, έγραψα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ. Και τότε ακόμα, τα έστειλα πρώτα στο ΠΓ, κι αυτό το ΠΓ, παρακαλούσα να τα διαβιάσει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ. Δεν κράτησα εγώ τίποτα μυστικό από το κόμμα μου. Και παρόλα αυτά εσείς με καθιρέσατε από το ΠΓ με μόνη τη δικαιολογία ότι απευθύνθηκα στο ΚΚΣΕ, αν και είχα δώσει πιστό αντίγραφο από τα πριν και στο ΠΓ της ΚΕ του ΚΚΕ. Εσύ έγραψες όλα αυτά τα αίσχη και τα 'κρυψες από το κόμμα σου. Δεν είχες το κουράγιο ούτε σήμερα εδώ στην Ολομέλεια να μιλήσεις γι' αυτά. Πήγες να δικαιολογηθείς με αναλήθειες, με διαστρεβλώσεις και με προβοκατόρικες επινοήσεις.

Ο Ζαχαριάδης, σύντροφοι, μ' όσα γράφει σ' αυτό το γράμμα, έχει ανοίξει πόλεμο ενάντια στο ΚΚΕ και ενάντια στο ΚΚΣΕ. Είναι χαρακτηριστικό επίσης ότι ο πόλεμος αυτός του Ζαχαριάδη αρχίζει ταυτόχρονα και συντονισμένα με τον πόλεμο που κάνει η διεθνής αντίδραση, μετά τα γεγονότα της Ουγγαρίας ταυτόχρονα με το φούντωμα της αντικομμουνιστικής καμπάνιας που έχει σα σκοπό να συκοφαντήσει τη ΣΕ και το ΚΚΣΕ ότι επεμβαίνει στα εσωτερικά των άλλων χωρών και κομμάτων. Με την επίθεση που αρχίζει ο Ζαχαριάδης αυτόν ακριβώς το σκοπό εξυπηρετεί. Το γράμμα του το γράφει έπειτα από τα γεγονότα της Ουγγαρίας. Κι αυτό δε γίνεται καθόλου τυχαία. Ο καθένας καταλαβαίνει ότι πάει να εκμεταλλευτεί τις δυσκολίες που δημιουργήθηκαν αμέσως μετά τα γεγονότα της Ουγγαρίας. Η αλήθεια είναι ότι τόσο ο Ζαχαριάδης όσο και ο Βλαντάς και ο Γούσιος που επίσης ζώηρψαν και δραστηριοποιήθηκαν στη φραξιονιστική αντικομματική τους δράση έπειτα από τα γεγονότα της Ουγγαρίας βαυκαλιζόνταν ποιος ξέρει με τι όνειρα. Δυστυχώς όμως γι' αυτούς τα πράγματα εξελίχτηκαν... «λίγο» διαφορετικά.

Τα όσα λέει παρακάτω στο γράμμα του, ο τρόπος που τα γράφει, είναι ένας οχετός ολόκληρος που δεν επιτρέπεται να τον μεταφέρουμε εδώ. Είναι καθαρά και χωρίς προσχήματα εχθρική φωνή. Αφού λέει ότι ανώτατα στελέχη του ΚΚΣΕ στρατολογούν πράκτορες, φτιάχνουν πρακτοριακό δίκτυο, συνεχίζει ως εξής: «Δεν έχουν κανένα δικαίωμα να δημιουργούν και να διατηρούν μέσα στην ΚΟΤ και το ΚΚΕ το πρακτοριακό τους δίκτυο.». Παρακάτω, μιλώντας για ένα μέλος της ΚΕ του ΚΚΣΕ λέει: «Δεν έχει κανένα δικαίωμα να επιδιώκει τη μετατροπή του ΚΚΕ σε πρακτοριακό του σιφλίκι.» Όλο το περιεχόμενο του γράμματος είναι αντικομματικό, αντιδιεθνιστικό καθαρά εχθρικό, απαράδεκτο. Αυτά τα τελευταία ιδιαίτερα και άλλα παρόμοια που γράφει είναι τέτοια που συζήτηση μπορεί να γίνει μόνο έξω από το κόμμα, κι όχι μέσα σε κομματικό σώμα. Μπορεί να γίνει συζήτηση καλύτερα απευθείας με την πρώτη

πηγή απ' όπου τα δανειζετε ο Ζαχαριάδης, με την αντίδραση, με τον ταξικό εχθρό. Γιατί να κάνουμε συζήτηση μ' αυτόν που τα επαναλαμβάνει και να μην κάνουμε συζήτηση απευθείας με τη «Φωνή της Αμερικής»;

Μερικοί σύντροφοι ρωτάνε. Τι είναι ο Ζαχαριάδης; Το Γραφείο νομίζει πως απ' όσα λέει ο Ζαχαριάδης, από το χαράκωμα που στέκεται, από το στόχο που βάζει, είναι φανερό ότι πρόκειται για εχθρό του κόμματος. Τώρα αν είναι συνειδητός ή όχι δεν πρόκειται να το λύσουμε εδώ, ούτε τέτοια ζητήματα λύνονται με ψηφοφορία. Άλλωστε σήμερα αυτό που άμεσα ενδιαφέρει είναι να κριθεί πολιτικά ο Ζαχαριάδης. Κι αυτό έγινε εδώ στην Ολομέλεια. Είναι βέβαιο ότι το συμπέρασμα που έχει ήδη βγει για τον Ζαχαριάδη είναι ομόφωνο. Ακόμα και ο πιο άπιστος Θωμάς δεν μπορεί να μην πείστηκε εδώ στη σημερινή μας Ολομέλεια ότι πρόκειται για ανοιχτή εχθρική επίθεση ευθυγραμμισμένη με την αντικομμουνιστική καμπάνια που ξεσήκωσε τελευταία η διεθνής αντίδραση. Πρόκειται για εχθρό του κόμματος.

Για τον Βλαντά μερικά συμπληρωματικά πράγματα. Ο Βλαντάς δε βρήκε το κουράγιο να πει καθαρά εδώ όσα έχει βάλει με γράμματά του, ούτε είπε όσα γράφει σ' άλλα γράμματά του προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ, που κι αυτός με τη σειρά του τα 'κρυψε από το κόμμα του. Σ' ένα γράμμα που γράφει ο Βλαντάς στην ΚΕ του ΚΚΣΕ ανάμεσα στ' άλλα λέει ότι πρέπει να καθαιρεθεί χωρίς συζήτηση το Γραφείο της ΚΕ και να βγει καινούργιο Γραφείο. Για μέλη του καινούργιου Γραφείου προτείνει τον Μπαρτζιώτα και τον Γούσια μ' επικεφαλής τον εαυτό του. Ο Βλαντάς για να μας πείσει ότι είναι ανεύθυνος για ό, τι γινότανε στο κόμμα επικαλείται το γεγονός ότι ο Ζαχαριάδης δεν του φερόταν καλά, ότι τον κυνήγαγε και ότι για να τον ξεφορτωθεί τον έστειλε το 1953 στο σχολειό. Αυτά βέβαια που λέει ο Βλαντάς δεν είναι έξω από τις μεθόδους που εφάρμοζε ο Ζαχαριάδης με σκοπό να εκβιάζει και να δημιουργεί πειθήνια όργανά του. Αυτό όμως που έχει σημασία στην περίπτωση αυτή του Βλαντά είναι όχι τι έκανε ο Ζαχαριάδης, αλλά τι έκανε αυτός. Ο Βλαντάς λοιπόν για να δώσει εξετάσεις αφοσίωσης στον Ζαχαριάδη, για να κερδίσει την εμπιστοσύνη του, πράγμα που ήταν το πρώτο βασικό που τον ενδιέφερε, πήγε και έκανε, όσα έκανε στην Τασκέντη, δίνοντας εξετάσεις ακριβώς στο λεπτό σημείο που δοκίμαζε τα στελέχη του ο Ζαχαριάδης, στον αντιδιεθνισμό, στην αντιδιεθνιστική δράση. Ιδιαίτερα τελευταία που το κακό στην καθοδήγηση του κόμματος είχε παραγίνει, η δοκιμασία σ' αυτό το σημείο ήταν για τον Ζαχαριάδη το πρώτο. Σ' αυτό το σημείο λοιπόν πήγε και έδωσε εξετάσεις στην Τασκέντη ο Βλαντάς για να ξανακερδίσει την εμπιστοσύνη του Ζαχαριάδη. Και δε θα 'μασταν δίκαιοι αν δεν αναγνωρίζαμε ότι στις τέτοιους είδους εξετάσεις του πέτυχε. Ο Βλαντάς λέει: «Το Γραφείο δεν μπορεί να μιλάει για αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων, γιατί μας έστειλε εξορία (εννοεί τον εαυτό του και

τον Γούσια). Και ξέρετε, σύντροφοι, ποια ήταν η εξορία; Πήγανε σε σπίτι κομματικό. Τους φρόντισε το αδελφό κόμμα της Ρουμανίας. Ζούσανε εκεί άνετα, τους δίνανε όλο το μισθό τους σα μελών της ΚΕ, αν και η ιδιότητα του μέλους της ΚΕ δεν είναι επάγγελμα, και πρέπει να πληρώνεται κανένας ανάλογα με τη δουλειά που κάνει. Όμως, παρόλα αυτά, για να μην τους δώσουμε κανένα δικαίωμα να λένε ότι δεν τους φερθήκαμε καλά τους δίνανε όλο το μισθό του μέλους της ΚΕ. Ο Βλαντάς το 1955 όταν μαζί με τον Ζαχαριάδη οργάνωσε την αντισοβιετική προβοκάτσια στην Τασκέντ έπαιρνε από τρεις μεριές μισθούς από την Κομ. Σχολή, από την ΚΟΤ, και όταν ήρθε στην έδρα της ΚΕ πήρε για τους ίδιους μήνες και από την ΚΕ, τρίτο μισθό. Φαίνεται μαζί με τον Ζαχαριάδη κρίνανε πως αυτά που έκανε στην ΚΟΤ αξίζανε για τρεις μισθούς. Αυτοί δεν έχουν δικαίωμα να μιλάνε για εξορία. Πολύ καλά τους φέρθηκε το Γραφείο, παραπάνω απ' ό,τι έπρεπε.

«Το πιο άμεσο και βασικό πρόβλημα του κόμματός μας δεν είναι η σωστή εκτίμηση της πολιτικής κατάστασης και το σωστό φώτισμα των πολιτικών καθηκόντων του κόμματος», λέει ο Βλαντάς. Φαίνεται το πιο άμεσο και βασικό για τον Βλαντά είναι ν' ανακηρυχτεί αυτός αρχηγός του κόμματος για να συνεχίσει το έργο του Ζαχαριάδη. Ο Βλαντάς, που όπως είπαμε στην εισήγηση, μας απόδειξε με τις πράξεις του ότι είναι άνθρωπος χωρίς αρχές, που ήρθε εδώ σα φουσκωμένος διάνος και γελοιοποιήθηκε, φαντάστηκε ότι αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων σημαίνει να του δοθεί ασοδοσία στη φραξιονιστική του δράση, για ν' αποσπάσει το κόμμα από τη δουλειά στην Ελλάδα. Λάθος κάνει Βλαντά. Αποκατάσταση των λενινιστικών κανόνων δε σημαίνει ελευθερία υπόσκαψης της πειθαρχίας και της ενότητας του κόμματος. Για τον Βλαντά, για τον αντικομματικό του κατήφορο, για το χάλασμά του θα μπορούσε κανείς πολλές ώρες να μιλάει. Νομίζω πως δε χρειάζεται. Θα προσθέσω μόνο μερικές λεπτομέρειες που χαρακτηρίζουν τον άνθρωπο. Θυμίζω ότι ο Βλαντάς καθοδηγούσε τις «ανακρίσεις» που γίνονταν στην 7η Μεραρχία, και υποθέτω θα έχετε διαβάσει την έκθεση τη δική του προς το ΠΓ. Λοιπόν στην έκθεση αυτή περιγράφει, πόσες μέρες χρειάστηκαν, πόσες ώρες δούλεψε την ημέρα, και πώς προετοιμάζε τα πλάνα για να βασανίσει τους ανθρώπους. Περιγράφει επίσης τι σόι βασανιστήρια χρησιμοποίησε για να λυγίσει τους συντρόφους. Στην έκθεσή του ο Βλαντάς λέει, όπως διαβάσατε, ότι ο Χειμαρρος δεν πήρε μέρος στα βασανιστήρια, πρέπει όμως να τιμωρηθεί με παρατήρηση γιατί δεν αντέδρασε. Για τους άλλους που πήραν μέρος στα βασανιστήρια προτείνει βαριές ποινές-διαγραφές κλπ. Για τον εαυτό του που διεύθυνε τα βασανιστήρια, που έπαιξε και προσωπικά ρόλο βασανιστή δεν του περνάει καθόλου από το μυαλό ότι μπορεί να έπρεπε κι αυτός να τιμωρηθεί. Κάτι περισσότερο, έχει τώρα πάνω από δυο χρόνια που συνειδητά πάει με τε-

χνητό θόρυβο να φορτώσει αλλού τις ευθύνες για ό,τι έγινε στην 7η Μεραρχία, σε άλλους συντρόφους, σαν τον Χείμαρρο κλπ. Κι ενώ ευθύνεται για τέτοια όργια με θρασύτητα απερίγραπτη σηκώνει θόρυβο για λενινιστικούς κανόνες, και προβάλει σαν τιμητής των πάντων. Είναι γνωστό ότι πριν από το XX Συνέδριο υπήρχαν παραβιάσεις της σοσιαλιστικής νομιμότητας. Δεν υπάρχει όμως πουθενά τέτοιο παράδειγμα, μέλος του ΠΓ να βασανίζει ιδιόχειρα ανθρώπους, σαν τον Βλαντά. Ακούσατε εσείς πουθενά τέτοιο πράγμα; Αυτός ο άνθρωπος λοιπόν προτείνει τον εαυτό του για γραμματέα του Κόμματος.

Στα κομματικά αρχεία υπάρχει ένας φάκελος με αποφάσεις που έχει γραμμένα από πίσω με ιδιόχειρα γράμματα του Βλαντά, τη φράση: «Αποφάσεις των τεσσάρων». Δεν πρόκειται για τους γνωστούς τέσσερις μεγάλους!! Είχαμε βλέπετε και εμείς μερικούς που παρασταίνουν τους τέσσερις μεγάλους. Ήταν ο Ζαχαριάδης, ο Μπαρτζιώτας, ο Γούσιος και ο Βλαντάς. Τι είναι οι τέσσερις που αποφασίζανε; Αυτοί δεν αποτελούσαν κανένα όργανο, ούτε ΚΕ ούτε ΠΓ ούτε και Γραμματεία. Σ' ένα από τα γράμματα που στέλνει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ ο Βλαντάς αυτοσυστήνεται για εξαιρετική φυσιογνωμία και αφου βγάζει όλους τους άλλους άχρηστους, αναφέρει, μεταξύ των άλλων, και τούτη τη λεπτομέρεια που δείχνει ότι έχει χάσει κάθε μέτρο και σοβαρότητα: «Νικήσαμε επαγγελματίες στρατηγούς. Έχασα δυο μάχες (Φλώρινα-Βίτσι). Βρέσατε στρατηγό που να έχει χάσει λιγότερες από δύο μάχες!!» Πραγματικά φαίνεται να μην υπάρχει τέτοιο παράδειγμα. Ο σ. Μ. που περισσότερο ξέρει τα στρατιωτικά και τη στρατιωτική ιστορία λέει ότι και ο Ναπολέοντας ακόμα είχε χάσει τρεις μάχες!! Βλέπετε ότι όταν χάσει κανείς το μέτρο καθόλου δύσκολο δεν είναι να γελοιοποιηθεί. Στην περίπτωση του Βλαντά, σύντροφοι, πρόκειται όχι απλώς ότι πήραν τα μυαλά του αέρα, όπως λέμε συνήθως, αλλά τα μυαλά βρέθηκαν στον αέρα. Σαπισμένος-φουσκωμένος διάνους, χωρίς αρχές άνθρωπος, που δεν πιστεύει σε τίποτα.

Για τον Γούσια θα σας πω μια περίπτωση μόνο, μια και για την περίπτωση αυτή υπάρχει τέτοιος μάρτυρας εδώ, που κάθε άλλο παρά μπορεί να κατηγορηθεί σα μεροληπτικός απέναντι στο Γραφείο της ΚΕ. Ο Γούσιος λοιπόν, ανάμεσα στ' άλλα τα παραμύθια της Χαλιμάς, όπως σωστά χαρακτήρισε ο σ. Τζεφρώνης τις φλυαρίες και τα απίστευτα μεγάλα ψέματά του σε επίσημο γράμμα του στην ΚΕ του ΚΚΣΕ, γράφει: «Σ' αυτές τις παραπάνω μαζικές οργανώσεις δουλεύουν 6.000 μέλη του κόμματός μας. Τους καθοδηγούμε ξεχωριστά και επικεφαλής τους έχουμε μέλος της ΚΕ του Κόμματος», εννοεί τον Πορφυρογέννη. Καθοδηγούσες σ. Πορφυρογέννη μέλη του κόμματος εσύ; Ούτε έναν δεν καθοδηγούσε. Όταν λοιπόν ένας άνθρωπος που ως χθες ήταν ένας από τους γραμματείς της ΚΕ γράφει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ τέτοια χοντροκομμένα ψέματα, σαν κι αυτό, για να παρουσιάσει ότι έκανε δουλειά, δε χρειάζεται

νομίζω ν' ασχοληθεί περισσότερο κανείς μαζί του, έπειτα απ' όσα είπαν και οι σύντροφοι που μίλησαν γι' αυτόν, και ειδικά οι σύντροφοι που δουλεύανε μαζί του τα τελευταία χρόνια. Έπειτα και στην εισήγηση είπαμε ό, τι χρειαζόταν γι' αυτόν.

Και οι τρεις τους Ζαχαριάδης-Βλαντάς-Γούσιας ελπίζουν σε διάσπαση του κόμματος. Με τέτοια όνειρα ήρθαν εδώ. Και τους τρεις, επαναλαμβάνω, τους ενώνει το κοινό μίσος ενάντια στο κόμμα, ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ενάντια σε κάθε τι που συνδέεται μ' αυτές τις αποφάσεις, το κοινό μίσος ενάντια στ' αδελφά κόμματα που συμπαραστάθηκαν για να βγει από το αδιέξοδο το κόμμα μας, ο αντιδιεθνισμός, ο τυχοδιωκτισμός τους. Το κόμμα έχει όλη τη δύναμη να τους εξουδετερώσει, να τους κάνει ανίκανους να το βλάψουν, και να βαδίζει μπροστά. Αυτοί δεν είναι ικανοί να του φράξουν το δρόμο.

Μερικά για μερικούς άλλους συντρόφους, που φυσικά δεν είναι ίδια περίπτωση με τους τρεις που μιλήσαμε. Πρώτα σχετικά με το σ. Πορφυρογέννη.

Ο σ. Μ.Π. δηλώνοντας ότι θέλει να κάνει μια καλοπροαίρετη κριτική στο Γραφείο της ΚΕ, αρχίζει έτσι: «Το Γραφείο της ΚΕ παραβίασε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, διέγραψε ομαδικά κόσμο, και ανακάτεψε το κόμμα. Το Γραφείο αν δεν εγκατέλειψε, εγκληματικά παραμέλησε τη δουλειά στην Ελλάδα κλπ. κλπ.» Νομίζω πως θα ήταν πιο σωστό πριν μιλήσει ο σ. Π.Μ. για εγκατάλειψη και εγκληματική παραμέληση, να ρωτήσει πρώτα, να ελέγξει τα σχετικά στοιχεία και μετά να προχωρήσει στην «καλοπροαίρετη» κριτική του. Το Γραφείο είδε και μίλησε, όπου χρειάζεται, τα στελέχη του κόμματος, τα βοήθησε να προσανατολιστούν στη γραμμή του κόμματος, στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Σήμερα η δουλειά του κόμματος στην Ελλάδα βασικά εκφράζεται με τη νόμιμη δουλειά. Σ' αυτόν τον τομέα το Γραφείο της ΚΕ έκανε τόσες επαφές και είδε τόσα στελέχη σ' αυτό το μικρό χρονικό διάστημα που μεσολάβησε από την 6η Ολομέλεια, όσες δεν είχατε κάνει εσείς όλα αυτά τα χρόνια, που ήσασταν στην καθοδήγηση. Δεν μπορείς λοιπόν σ. Π. να μιλάς για εγκληματική παραμέληση. Ο σ. Μ.Π. πήγε στην Ελλάδα στις εκλογές, του Φλεβάρη 1956. Μόλις έγινε η 6η Ολομέλεια ο σ. Π. τα παράτησε (*Διαμαρτύρεται ο Π.*). Ναι, είπες ότι έχεις επιφυλάξεις, ότι υπάρχει κάποιο ζήτημα ανάμεσα σ' ένα μέλος του Γραφείου και σε σένα και δεν μπορείς να δουλέψεις, πριν ξεκαθαριστεί αυτό. Και ο Γούσιας σου λέει εντάξει να μη δουλέψεις. (*Διαμαρτύρεται ο Π.*). Εσύ τώρα μπορείς να λες ό,τι θέλεις. Η ουσία είναι ότι και μετά την 6η Ολομέλεια εσύ δεν είχες κομματική δουλειά. Δηλαδή δούλεψες από το Φλεβάρη ως το Μάρτη που έγινε η 6η Ολομέλεια περίπου ενάμιση μήνα. Αυτό τον ενάμιση μήνα ο Π. τον κάνει 7 μήνες. «Δούλευα 7 μήνες –λέει– και δε μου γράφατε.» Μα αφού δεν είχες δουλειά; Το Γραφείο τη δουλειά που

έπρεπε εσύ να κάνεις, την έκανε με άλλο τρόπο. Το κόμμα καθοδηγούσε αυτή τη δουλειά αλλιώς, αφού εσύ είχες δηλώσει ότι δεν είχες καμιά όρεξη για δουλειά. Ναι είχες γράψει σχετικό γράμμα που υπάρχει (ο Π. διαμαρτύρεται «υπάρχει γράμμα αλλά τι λέω στο γράμμα αυτό, λέω για την αυθαιρεσία του Γούσια»): Ναι. Για την αυθαιρεσία του Γούσια λες, αλλά στο μεταξύ ο σ. Π. ξεχνάς ότι στο γράμμα σου λες και κάτι άλλο: Λες, λοιπόν, ακόμα, ότι μια και ο Γούσιας μου είπε τούτο και το άλλο και ώσπου να ξεκαθαριστεί το ζήτημα που είπαμε πιο πάνω εγώ θα περιμένω. Και δε δούλευες. Εσύ είχες αφήσει τη δουλειά, και το Γραφείο δεν είχε κανένα λόγο ν' ασχοληθεί παραπέρα μαζί σου. Η απασχόληση η δική μας μαζί σου ήταν να σε βοηθήσουμε να βγεις έξω, όπως και κάναμε.

Ο σ. Μ.Π. μίλησε ακόμα για τις «αυθαιρεσίες» του Γραφείου που έδωσε από το μηχανισμό τον Σοφιανό κλπ. κλπ. Θα ήθελα να πω στο σ. Π. ότι μια και ασχολήθηκε και έμαθε τη ζωή στο μηχανισμό, τι έγινε ο τάδε και ο τάδε, υποθέτω θα 'μαθε με τι ασχολούνταν, τι έκανε η ΚΕΕ και ειδικά ο σ. Π.Δ. εκεί, και καλά θα ήταν να μας έλεγε και γι' αυτό τη γνώμη του. Το Γραφείο φρόντισε και του έστειλε το γράμμα του Π.Δ. και το διάβασε. Λοιπόν ο σ. Π. ανεβαίνει εδώ στο βήμα και δεν το θεωρεί υποχρέωση να πει τη γνώμη του γι' αυτά που κάνει και γράφει ο Π.Δ. Ο σ. Π. λέει ότι πήρε θέση γραφτά. Πρώτο, η θέση που πήρε γραφτά είναι πολύ μεσοβέζικη. Δεύτερο, ανεξάρτητα από το ποιόν της θέσης που πήρε γραφτά είναι υποχρέωση εδώ στην Ολομέλεια να πει τη γνώμη του καθαρά. Πρέπει να έχετε υπόψη ότι τον τελευταίο καιρό –δεν ξέρω τι γινόταν παλιότερα– αλλά από τότε που ήμουν εγώ στο ΠΓ ο σ. Μ.Π. δεν ήταν μεν τυπικά μέλος του ΠΓ, ουσιαστικά όμως είχε μπει από το παράθυρο στο ΠΓ και η Γραμματεία και ο Ζαχαριάδης του ανέθετε περισσότερες δουλειές και πιο υπεύθυνες πολλές φορές από μέλη του ΠΓ. Πήρε μέρος ενεργό στην 5η Ολομέλεια του 1955 κλπ. κλπ. Λοιπόν έχει σοβαρές ευθύνες; Έχει. Τα μέλη της ΚΕ τέλος πάντων μίλησαν στην 6η Ολομέλεια για τις ευθύνες τους, όπως τις καταλάβαινε ο καθένας, ο σ. Μ.Π. δεν πήρε μέρος στην 6η Ολομέλεια. Επειτα από την 5η για πρώτη φορά παίρνει μέρος σήμερα σε Ολομέλεια. Δε λέει ούτε μια κουβέντα για τις δικές του ευθύνες παλιές και καινούργιες. Τόσος ντόρος έχει γίνει τέλος πάντων για κάποια συμφωνία, που λέγεται του Λιβάνου. Ξέρετε ότι στο Λίβανο ήταν και ο σ. Μ.Π. Δε θεώρησε υποχρέωσή του να πει δυο λόγια πώς βλέπει τις ευθύνες του αυτές. Δε μίλησε πώς βλέπει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Για τις επιφυλάξεις που είχε διατυπώσει σε γράμμα του για ό, τι έκανε και έλεγε τελευταία, μετά την 6η Ολομέλεια κλπ. επίσης τίποτα δε λέει. Ακόμα θέλω να πω ότι αν θέλουμε να είμαστε δίκαιοι, θα πρέπει εδώ να μην παρουσιαζόμαστε ούτε σαν κεντρώοι ούτε σαν υπερασπιστές άλλων, για να μην πω σα δικηγόροι. Εδώ πρόκειται για μια καθαρά

εχθρική επίθεση ενάντια στο κόμμα. Όταν λοιπόν εσύ λες ότι δεν πρέπει να οξύνουμε τα πράγματα, είναι σα να λες ότι δεν πρέπει να αποκρούουμε, δεν πρέπει να χτυπάμε την επίθεση που κάνει ο εχθρός. Να προσέχουμε για να μη δημιουργούμε προσωπικά ζητήματα κλπ. με συντρόφους που έχουν μια διαφορετική άποψη ή ταλαντεύσεις, το καταλαβαίνω. Αλλά να αξιώνουμε να μην οξύνουμε την πάλη με κείνον ή εκείνους που βάζουν ενάντια στη γραμμή, ενάντια στην ενότητά του αυτή δεν μπορεί να είναι αξίωση μέλους της ΚΕΕ. Τέτοια όξυνση της πάλης ενάντια σε εχθρούς του κόμματος πρέπει να κάνουμε.

Νομίζω πως ο σ. Μ.Π. έχει σοβαρές, πολύ σοβαρές ευθύνες για τη δουλειά του σα μέλος της ΚΕΕ, που επίσης δεν είπε τίποτα. Εδώ σ. πρέπει να το πούμε καθαρά. Δεν μπορεί εμείς μέλη της ΚΕ ή της ΚΕΕ να νομίζουμε ότι μπορούμε να πούμε μερικά αόριστα και ακαθόριστα, για να περάσουμε «αβρόχους ποσι» και να συνεχίζουμε τα ίδια. Πρέπει ο καθένας να πάρει καθαρή θέση. Κι αυτή την καθαρή θέση ο σ. Μ.Π. δεν την παίρνει. Αυτή είναι η αλήθεια. Θα μπορούσα να πω περισσότερα και αυστηρότερα για το σ. Μ.Π. αλλά για να μη δώσω το δικαίωμα στον ίδιο να πει ότι ξεκινάω από προσωπικά, δεν προχωρώ περισσότερο. Νομίζω όμως ότι όλοι μας, μαζί και ο Μ.Π. έχουμε υποχρέωση να παίρνουμε καθαρή θέση και όχι μεσοβέζικη.

Σχετικά με τον Μπαρτζιώτα. Εμείς ξέρουμε ότι το κάθε στέλεχος του κόμματος δουλεύοντας κάνει λάθη. Πρέπει να φροντίζει να τα διορθώνει τα λάθη. Ο τρόπος που βλέπει τα λάθη και ο τρόπος που παλεύει για να τα διορθώσει, ο τρόπος που παλεύει για την εφαρμογή της γραμμής του κόμματος, είναι αυτό που τελικά κρίνει, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι ευθύνες από τα παλιά λάθη συγχωρούνται. Απ' αυτήν την άποψη, το Γραφείο νομίζει ότι, παρόλο το χαρακτήρα των λαθών και των ευθυνών του Μπαρτζιώτα, έχει σημασία για το κόμμα το βήμα που κάνει ο Μπαρτζιώτας με τη σημερινή του αυτοκριτική και τη θέση που παίρνει, καταδικάζοντας τη φραξιονιστική επίθεση του Ζαχαριάδη και των άλλων δυο. Νομίζω όμως ότι το βήμα αυτό της αυτοκριτικής που κάνει δεν είναι βήμα τολμηρό. Προπαντός δε μιλάει συγκεκριμένα για τις βαρύτερες ευθύνες που έχει και ειδικά για το ανώμαλο καθεστώς. Μερικές ευθύνες μάλιστα κοίταξε να τις μειώσει, όπως με την περίπτωση του Γουσόπουλου. Πρέπει να 'χει υπόψη του ο Μπαρτζιώτας ότι η ως τα σήμερα θέση του δεν είναι και τόσο καλό προηγούμενο για να πειστεί το κόμμα μόνο μ' αυτά που λέει εδώ. Σωστό είναι όμως –το επαναλαμβάνω– ότι πρέπει να κάνουμε το χωρισμό. Έχει σημασία τι θέση παίρνει τώρα, ανεξάρτητα από το βάρος και το χαρακτήρα των ευθυνών του και των συνεπειών. Έχει σημασία αν θα βάλει κι αυτός σήμερα μαζί με τον Ζαχαριάδη ενάντια στο κόμμα ή θα πει: «ναι έκανα αυτά τα λάθη και τα εγκλήματα, τώρα τα βλέπω, ας με κάνει το κόμμα ό,τι νομίζει». Το Γραφείο λοιπόν νομίζει ότι εφόσον θα πάρει τέτοια στάση το

κόμμα πρέπει να τον βοηθήσει κάνοντας το χωρισμό που είπαμε από τους άλλους χωρίς να του χαριστεί. Αυτά σχετικά με τη στάση του κόμματος απέναντί του. Κατά τα άλλα ο ίδιος με τη δουλειά του στην πράξη να φροντίσει να πείσει το κόμμα, τα μέλη του κόμματος για την ειλικρίνειά του και για τις προθέσεις του. Αυτά είχα να πω σχετικά με τον Μπαρτζιώτα.

Δε διαβάσατε όλοι ένα γράμμα που έχει στείλει στην ΚΕ ο σ. Π.Δ. Για να δείτε λοιπόν πώς βλέπει και πώς καταλαβαίνει τα προβλήματα του κόμματός μας ο σ. Π.Δ. και πώς σκέφτεται γενικά, σας μεταφέρω εδώ μερικές σύντομες φράσεις από το γράμμα του: «Η βαθύτερη αιτία –γράφει– για την καταστροφική κατάσταση στο κόμμα –όπως αυτός τη διαπιστώνει– ήταν η απόφαση του ΚΚΣΕ απομάκρυνσης του Ζαχαριάδη... Στην υπόθεση του κόμματός μας έχει την ουρίτσα του ο Τίτο...» Και παρακάτω. «Μη μου πείτε ότι πρόκειται για ιδεολογικές διαφορές, γιατί μόνον τέτοιες δεν υπάρχουν. Δεν καλούσατε άμα σας βαστούσε σε μονομαχία τον Ζαχαριάδη, για να λύσετε τις διαφορές σας;» «Το περίφημο ζήτημα του Μάκη –συνεχίζει ο σ. Π.Δ.– είναι έτσι όπως το παρουσιάζετε; Υπάρχουν χίλιοι δυο λόγοι για να αμφιβάλλει κανείς.» Τώρα υποθέτω θα πείστηκε και ο ίδιος ο σ. Π.Δ. ότι ήταν «λιγάκι» χειρότερα, απ' ό,τι λέγαμε, γιατί τότε δεν μπορούσαμε να τα πούμε. Αφού παρακάτω λέει πολλά άλλα, που είναι τρισχιόνια, καταλήγει με την πρόταση «να παραιτηθεί χωρίς καμιά συζήτηση το Γραφείο της ΚΕ και ν' ανατεθεί στην ΚΕΕ η καθοδήγηση του κόμματος». Δηλαδή στον εαυτό του.

Ο σ. Π.Δ. χθες αναγνώρισε ότι αυτά που 'λεγε ήταν πραγματικός κατήφορος και καταδίκασε το γράμμα του. Καταρχήν αυτό πρέπει να το χαιρετίσουμε, και να τον βοηθήσουμε να συνέλθει. Πρέπει όμως να του πούμε ότι ο ίδιος πρέπει να τεινεί πιο τολμηρά το χέρι στο κόμμα. Και όχι με τον τρόπο που το έτεινε εδώ. Τι είπε ψες εδώ ο Πολύδωρος; Παρεξήγηση ήταν όλη η φασαρία που έκανε με το καταστατικό στο χέρι όταν άνοιξε η Ολομέλεια. Και όμως καθόλου δεν ήταν παρεξήγηση. «Δεν είχα και ούτε έχω καμιά διαφορά με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας – λέει ο σ. Π.Δ.» Λοιπόν είμαστε σύμφωνοι να βοηθήσουμε το σ. Π.Δ. όμως ο ίδιος θα πρέπει να δει ότι έβαλε τον εαυτό του σ' ένα γλιστερό κατήφορο. Τα κοσμητικά επίθετα που δίνει στο Γραφείο της ΚΕ με το γράμμα του (κλικά, τυχοδιώκτες, τυχάρπαστοι κλπ. κλπ.) δεν είναι σοβαρότερο, αν και αυτά κάτι δείχνουν. Το βασικό είναι η πολιτική θέση που παίρνει. Θα πρέπει να κάνει προσπάθεια να συνέλθει. Δεν κάνει καλό στον Π.Δ. αν συμφωνήσουμε μαζί του ότι παρεξήγηση ήταν και τέλειωσε. Δε θα τον βοηθήσουμε, αν δεν του πούμε ότι έχει πάρει σοβαρό κατήφορο. Είναι κρίμα, γέρασε μέσα στο κόμμα και να φτάνει σ' αυτό το κατάντημα! Δεν είναι η θέση σου Πολύδωρε με τον Ζαχαριάδη. (Ο Πολύδωρος διαμαρτύρεται. Δεν έχει

σχέση –λέει– με τον Ζαχαριάδη). Ναι. Εγώ σου λέω αυτό που πρέπει να σου πει το κόμμα, εσύ αν θέλεις άκουσέ το.

Παρακάτω, θέλω να πω τη γνώμη του Γραφείου για μερικούς συντρόφους που η περίπτωση τους, φυσικά, είναι τελειώς διαφορετική. Για το σ. Φ. Β. Δεν αμφισβητεί κανένας ούτε την πρόθεση ούτε την ειλικρίνεια του σ. Φ. Αλλά θα κάναμε κακό και στο σ. Φ. αν του λέγαμε εδώ ότι έκανε πραγματικά σοβαρή προσπάθεια αυτοκριτικής. Δεν έκανε σύντροφοι. Με τρόπο, έτσι είτε αλλιώς, στάθηκε βασικά με θέσεις που δεν είναι σωστές. Λέει λοιπόν ο σ. Φ. «Η αντίληψη ότι εγώ κάτι έχω, ότι διαφωνώ, ότι κάνω νερά προέρχεται από τη διαφωνία μου στην Τασκέντη σχετικά με τα μέτρα.» Λάθος κάνεις σ. Φ. Δε δημιουργήθηκε απ' αυτό η εντύπωση που λες. Πρώτα απ' όλα θέλω να σου θυμίσω ότι εσύ μπορεί να διατύπωσης οποιεσδήποτε σκέψεις, όταν έγινε η συζήτηση στην Τασκέντη, αλλά τελικά ψήφισες την απόφαση. Έτσι δεν είναι; Λοιπόν δεν είναι καλό να εμφανίζουμε εδώ διαφορετικά τη θέση που πραγματικά πήραμε. Ο Βλαντάς γράφει στο γράμμα του ότι καταψηφίσαμε εκεί πέντε. Και όταν λέει πέντε εννοεί και σένα. Εσύ το ξέρεις αυτό. Είχες λοιπόν υποχρέωση, εδώ από το βήμα, να πεις ότι ο Βλαντάς λέει ψέματα. Δεν το κάνεις αυτό το πράγμα. Παραπέρα. Η αντίληψή σου ότι απ' αυτό μερικοί σύντροφοι σχημάτισαν γνώμη ότι κάνεις νερά δεν είναι σωστή. Αυτό το πράγμα, δηλαδή ορισμένες επιφυλάξεις που είχες, ήταν από τότε γνωστό. Και απ' αυτό εμείς καμιά απολύτως αλλαγή συμπεριφοράς μας δε δείξαμε απέναντί σου, ούτε σε παρεξήγησε κανένας απ' αυτό. Εκείνο που δημιούργησε την αντίληψη που λες είναι η στάση σου, ο τρόπος που «υπεράσπιζες» τη γραμμή του κόμματος εκεί που ζείτε μαζί με τους άλλους σ. Όταν άλλοι μπροστά σας κάνουν ανοιχτή επίθεση ενάντια στη γραμμή του κόμματος και σεις δε θεωρείτε χρέος σας να υπερασπίσετε τη γραμμή και το κόμμα, τότε τι αντίληψη θέλετε να σχηματίσουν τα μέλη του κόμματος; Μήπως τα περάσαμε για κουτά τα μέλη του κόμματος; Τα μέλη του κόμματος πολύ καλά βλέπουν τι κάνεις και πολύ καλά καταλαβαίνουν από τη στάση σου τι πιστεύεις. Δε θέλω να μιλήσω για αρκετά άλλα που ο σ. Φ. μίλησε εδώ, γιατί νομίζω πως όλα βασική πηγή έχουν τη θολούρα που έχει στο ζήτημα της Τασκέντης. Το σ. Φ. όμως πραγματικά να τον βοηθήσουμε, όπως άλλωστε και τους άλλους συντρόφους. Αλλά ο ίδιος πρέπει να βοηθήσει τον εαυτό του, και τότε η δική μας βοήθεια θα φέρει αποτέλεσμα. Ο σ. Φ. το πρώτο που πρέπει να κάνει είναι ν' απαλλαγεί από το βραχνά των ευθυνών του στην Τασκέντη που τον βασανίζει. Το ίδιο ισχύει και για τους άλλους συντρόφους που βρέθηκαν στην ΚΟΤ. Ας δουν την υπόθεση της Τασκέντης τέτοια που είναι σα μια εκδήλωση της ανώμαλης κατάστασης που 'χαμε στο κόμμα. Ας αφοσιωθούν στα γενικότερα προβλήματα και τη δουλειά του κόμματος και τότε μόνοι τους θα δώ-

σουν ικανοποιητική απάντηση στα ερωτήματα που τυχόν έχουν ακόμα.

Ο σ. Μ.Ζ. σωστή θέση πήρε εδώ και όλα τα άλλα που είπε καλά είναι και τα χαιρετάμε, αλλά καλύτερα θα 'ταν, και για τον εαυτό του καλύτερη προϋπόθεση θα δημιουργούνταν, αν έλεγε: «εγώ σύντροφοι, πριν έρθω εδώ είχα ορισμένες σκέψεις και έγραψα ένα γράμμα προς την ΚΕ που δεν ήταν κομματικό γράμμα». Καλύτερα θα 'ταν αυτό για τον εαυτό του, θα τον βοηθούσε περισσότερο.

Γενικά, θέλω να πω ότι πρέπει όσοι για τον άλφα ή βήτα λόγο δημιουργήσαμε ορισμένες πρόσθετες ευθύνες μεγάλες ή μικρές, να μιλήσουμε πιο ανοιχτά στο κόμμα, να δώσουμε το χέρι στο κόμμα, με τη βεβαιότητα ότι θα μας βοηθήσει. Το κόμμα έχει κάθε λόγο να βοηθήσει τα στελέχη του οσοδήποτε ευθύνες κι αν έχουν δημιουργήσει, αρκεί οι ίδιοι ν' απλώσουν το χέρι – να το ζητήσουν. Το ίδιο ισχύει και για το σ. Η.Κ.

Οι σ. που δουλεύουν στην ΚΕΕ με τη στάση τους, ιδιαίτερα τελευταία, είχαν μετατρέψει την ΚΕΕ σ' ένα σώμα που, αντί για βοήθεια, ήταν αντιπερισπασμός στη δουλειά της ΚΕ. Θέλω να θυμίσω στους συντρόφους της ΚΕΕ την τελευταία συνεδρία, που κάναμε πριν να 'ρθουμε εδώ στην Ολομέλεια. Είχαν δημιουργήσει οι σ. της ΚΕΕ ολόκληρο θόρυβο ότι πρέπει να εξετάσουνε την υπόθεση Χειμάρρου που έχει κάνει εγκλήματα στη Βουλγαρία. Το ίδιο θορυβούσανε για την εξέταση μιας άλλης... «υπόθεσης» ενός γνωστού στελέχους που παλεύει με συνέπεια πάνω στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας. Όλα τα πυρά τους όλες οι «εξετάσεις» ήτανε ενάντια σε κείνους που με τον άλφα ή βήτα τρόπο πριν ακόμα από την 6η Ολομέλεια, σωστά πάλευαν την πολιτική και δράση του Ζαχαριάδη. Για τον Ζαχαριάδη, για τους άλλους της πρώην καθοδήγησης, που έπρεπε να εξετάσει το κόμμα, να εξετάσει η ΚΕΕ ούτε σκέψη δεν κάνανε. Τίποτα. Κανένα ενδιαφέρον. Το μέτωπο εξακολουθούσε να είναι στραμμένο ακόμα προς τα εκεί που ήταν στραμμένο στην 5η Ολομέλεια του 1955. Γιατί σύντροφοι να μην το δούμε αυτό το πράγμα; Αυτό όμως είναι το λιγότερο. Οι σύντροφοι είχαν ορισμένες αντιλήψεις. Αντί να τις βάλουν κομματικά για ξεκαθάρισμα τις συζητούσαν μεταξύ τους και στο τέλος πήρανε απόφαση σαν ΚΕΕ που στρεφόταν ενάντια σε απόφαση του Γραφείου της ΚΕ. Έχει δικαίωμα η ΚΕΕ να συζητήσει μια απόφαση του Γραφείου της ΚΕ και να παίρνει αντίθετη απόφαση; Ασφαλώς δεν έχει. Οι σύντροφοι, όμως αποφασίσανε και υποβάλανε στο Γραφείο τις αποφάσεις τους σαν τελεσίγραφο. Τι νόημα έχουν οι ενέργειες αυτές της ΚΕΕ; Αυτό είναι καθαρή φραξιονιστική ενέργεια. Μετατρέψανε την ΚΕΕ σε μια φραξιονιστική ομάδα. Πού ακούστηκε να κόβονται τρία-τέσσερα μέλη της ΚΕΕ να συζητάνε απόφαση του Γραφείου και της ΚΕ και να παίρνουν άλλη απόφαση; Ζητάγανε να πάνε να ελέγξουν πώς εφαρμόζονται οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας στην Τασκέντη και

στην Τσεχοσλοβακία. Στην ουσία θέλανε να βγάλουν από τον «έλεγχο» ότι το Γραφείο δεν πήρε σωστές αποφάσεις στην ΚΟΤ και άρα το Γραφείο «παρabiάζει» τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Με άλλα λόγια ήταν φανερό ότι οι σύντροφοι δε θέλαν να κάνουν πραγματικό έλεγχο, πώς οι κομμουνιστές εκεί εφαρμόζουν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και τις άλλες κομματικές αποφάσεις, αλλά να μαζέψουν στοιχεία για να κάνουν αντιπολίτευση στην καθοδήγηση του κόμματος. Τέτοια πράγματα είναι απαράδεκτα να γίνονται μέσα στο κόμμα και δεν μπορούμε να πάμε μπροστά αν δε δούμε σ' όλη την έκταση τη σημασία που έχουν. Οι σ. που δουλεύουν στην ΚΕΕ πρέπει να παραδεχτούνε ότι η συμπεριφορά αυτή είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητά τους σα μελών της ΚΕΕ και πραγματικό βήμα προς τα μπρος είναι να τα καταδικάσουνε πρώτα αυτοί, και μαζί μ' όλο το κόμμα, να τραβήξουνε μπροστά. Το κόμμα θα τους βοηθήσει, αλλά οι ίδιοι πιο τολμηρά θα πρέπει να δούνε ότι μια διαφορετική άποψη τους οδήγησε σε λαθεμένη ενέργεια, έξω από τα πλαίσια της κομματικής πειθαρχίας και του καταστατικού του κόμματος και πρέπει να συνέλθουν.

Για τα τελειώνω σύντροφοι, γιατί σας κούρασα. Είναι γνωστό ότι μερικοί σύντροφοι—δεν εννοώ τους Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια—εννοώ τους άλλους είχαν ορισμένες επιφυλάξεις και συγχύσεις. Επειτα από τη σημερινή συζήτηση φυσικά αυτές σε μεγάλο βαθμό ξεκαθαρίστηκαν, και ακριβώς επειδή έτσι έγινε και δεν υπάρχει κίνδυνος παρανοήσης, θέλω να προσθέσω τα εξής: Τους συντρόφους αυτούς τους ξέρουμε. Είναι καλοί σύντροφοι. Δεν μπορεί να πει κανείς ότι ξεκινάνε από κακή πρόθεση. Το ίδιο, εγώ τουλάχιστον, ξέρω πολλά στελέχη της ΚΟ Τασκέντης που δεν έχουν πάρει καλό δρόμο. Είναι καλοί σύντροφοι. Όμως αυτό είναι άλλο πράγμα και τελείως άλλο η θεωρία που έχουν μερικοί. «Τους άλφα και τους βήτα συντρόφους που κάνουν και λένε διάφορα, όχι σωστά πράγματα, δεν πρέπει να τους παρεξηγούμε, δεν πρέπει να του κακοχαρακτηρίζουμε, μια και ξέρουμε ότι οι σύντροφοι αυτοί είναι καλοί, ότι δεν έχουν κακή πρόθεση» κλπ., κλπ. Αυτή η θεωρία σύντροφοι, δεν είναι ούτε σωστή ούτε κομματική. Δεν είναι σωστό, σε συνέχεια, ότι δεν πρέπει να λέμε στο στέλεχος ανοιχτά ότι αυτό που κάνει δεν είναι σωστό, γιατί έτσι δεν το βοηθάμε και θα κάνει χειρότερα. Δεν είναι επίσης σωστή η αντίληψη ότι το κόμμα δεν πρέπει να παίρνει μέτρα για ένα μέλος ή στέλεχος του κόμματος (φυσικά όταν δεν μπορεί να γίνει τίποτα άλλο) επειδή ξέρουμε ότι ήταν καλός σύντροφος. Είναι σωστό ότι υπάρχουν σύντροφοι που δεν έχουν κακή πρόθεση. Και τους ξέρουμε ποιοι είναι, είναι καλοί σύντροφοι. Όμως ο Λένιν έλεγε ότι: «Στην πολιτική δεν έχει τόση σημασία το ποιος υποστηρίζει άμεσα ορισμένες απόψεις. Σημασία έχει ποιον ωφελούν αυτές οι απόψεις, αυτές οι προτάσεις.» Αυτό λοιπόν έχει σημασία στην περίπτωση μας, κι αυτό πρέπει

να δει πρώτ' απ' όλα το κόμμα μας. Αν έτσι δούμε το πρόβλημα όλοι, τότε θα μπορέσουμε καλύτερα να βοηθήσουμε τους συντρόφους και τα στελέχη της ΚΟ Τασκέντης που ακόμα δυσκολεύονται.

Σύντροφοι.

Η κατάσταση στην Ελλάδα όλο και περισσότερο ωριμάζει για ν' αλλάξει πορεία προς τη δημοκρατική αλλαγή. Οι εξελίξεις στο Κυπριακό και η θέση των ΗΠΑ σαν υπερασπιστών των Άγγλων αποικιστών μεγαλώνουν στην Ελλάδα και στην Κύπρο το μίσος του λαού εναντί τους. Προοπτική μεγαλύτερης και γοργότερης ανάπτυξης των λαϊκών αγώνων επιβάλλουν στους κομμουνιστές της Ελλάδας όχι μόνο γρήγορη ανασύσταση των κομματικών οργανώσεων για να είναι σε θέση ν' αγκαλιάσουν, να οργανώσουν και να καθοδηγήσουν το αναπτυσσόμενο λαϊκό κίνημα. Επιβάλλουν –ακόμα– στο κόμμα να περιφρουρήσει την ενότητά του, την πειθαρχία του, να εξασφαλίσει γερή μονολιθική καθοδήγηση, να εξουδετερώσει φραξιονιστικές απόπειρες των ανθρώπων που εκπροσωπούν το παλιό, μέσα στο κόμμα.

Στη σημερινή Ολομέλεια συντρίφτηκε κυριολεκτικά η φραξιονιστική-αντικομματική επίθεση του Ζαχαριάδη και των άλλων δυο και καταδικάστηκε με μια φωνή απ' όλους τους συντρόφους. Ακόμα και ο Γούσιας και ο Βλαντάς, έπειτα από την ψυχρολουσία που πήραν εδώ, υποχρεώθηκαν να βάλουν αρκετό νερό στο κρασί τους. Αυτό φαίνεται και από τις δηλώσεις που κάνανε λίγο πριν το κλείσιμο. Έχω τη γνώμη, όμως, ότι δε θα ωφελήσει αν καλλιερησούμε μεταξύ μας εδώ στην ΚΕ αυταπάτες, ότι όλα σήμερα θα τελειώσουν και θα πάνε από δω και πέρα ομαλά και εύκολα. Πιστεύω, όμως, ότι το κόμμα έχει όλες τις δυνάμεις να τραβήξει μπροστά και πρέπει να είμαστε βέβαιοι ότι θα τραβήξει μπροστά.

Πρέπει να είναι πολύ καθαρό στην ΚΕ του Κόμματος ότι για να περάσει το κόμμα αυτήν την καμπή χρειάζεται πολύ υπομονετική και επίμονη δουλειά. Και η περισσότερη, η πιο δύσκολη δουλειά δεν πέρασε, αλλά είναι μπροστά μας. Η διόρθωση των λαθών, η εξαίλειψη των συνεπειών από την ανώμαλη κατάσταση που είχαμε στο κόμμα, στην καθοδήγησή του, είναι συνδεδεμένα με σοβαρές δυσκολίες, που μεγαλώνουν, γιατί τις εκμεταλλεύεται ο εχθρός, τις εκμεταλλεύονται αυτοί εδώ, (ο Ζαχαριάδης, ο Γούσιας, ο Βλαντάς), για να εμποδίσουν το κόμμα να πάει μπροστά. Όμως οι κομμουνιστές ξέρουν να παλεύουν και να υπερασπίζονται τη γραμμή και την ενότητα του κόμματος οπουδήποτε και αν βρίσκονται και κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες. Είναι χαρακτηριστικό από την άποψη αυτή σύντροφοι δυο τελευταία γράμματα των φυλακισμένων της Κέρκυρας και της Γιούρας (παρόμοια γράμματα έχουν δημοσιευτεί απ' όλες σχεδόν τις φυλακές και τα νησιά της εξορίας). Υποθέτω θα

τα έχετε διαβάσει. Σ' αυτά τα γράμματα φαίνεται όλη η πίστη των κομμουνιστών, η αφοσίωσή τους στο κόμμα, η απόφασή τους να υπερασπίσουν ακόμα και από τη φυλακή το κόμμα από τις επιθέσεις των κάθε λογής εχθρών του.

Το κόμμα μας περνάει μια δύσκολη καμπή. Κάθε καμπή είναι δύσκολη, σύντροφοι. Η συνοχή στις γραμμές του κόμματος, η πειθαρχία, η ενότητα των γραμμών του, είναι απαραίτητη για να περάσει μ' επιτυχία αυτή την καμπή.

Το κόμμα έχει όλη τη δύναμη να τραβήξει μπροστά και θα τραβήξει. Χρειάζεται να στηριχτούμε γερά στη γραμμή της 6ης Ολομέλειας και τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας. Να στηριχτούμε στα στελέχη του κόμματος, να συσπειρώσουμε όλο το κόμμα γύρω από τη γραμμή και την καθοδήγησή του, να τσιμεντάρουμε και να διαφυλάξουμε σαν τα μάτια μας την ενότητα του κόμματος. Να διαφυλάξουμε, ν' αναπτύξουμε και στερεώσουμε τις αδελφικές σχέσεις με όλα τα αδελφά κόμματα και πρώτα απ' όλα με το δοξασμένο κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης. Αυτό είναι η πρώτη και η καλύτερη εγγύηση ότι το κόμμα μας γρήγορα θ' ανέβει αυτό το δύσκολο ανήφορο, που βρίσκεται σήμερα, και μαζί με το λαό και επικεφαλής του θα βαδίζει στην ιστορική του αποστολή.

2ο ΘΕΜΑ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ σ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ Β' ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

Σύντροφοι, το Γραφείο της ΚΕ, εφαρμόζοντας την απόφαση της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ και της ΚΕΕ παρουσιάζει στη σημερινή Ολομέλεια σχέδιο διακήρυξης προς τον ελληνικό λαό, όπου εκτίθενται οι άμεσες προγραμματικές επιδιώξεις, το πρόγραμμα μίνιμουμ του Κόμματός μας.

Το ζήτημα του στρατηγικού σκοπού, του χαρακτήρα της επικείμενης επανάστασης στην Ελλάδα, είναι από τα ζητήματα που απασχόλησαν το κόμμα μας απ' τον καιρό της ίδρυσής του. Κι αυτό είναι ευνόητο. Χωρίς καθαρό πρόγραμμα και σαφή προοπτική, χωρίς μπούσουλα στη δράση του το κόμμα δεν μπορεί να έχει σωστή στρατηγική, τακτική και οργάνωση, θα βαδίζει στα τυφλά και θα αποτυχαίνει τόσο στους καθημερινούς του αγώνες όσο και στον αγώνα για τον τελικό του σκοπό.

Αν όμως το κόμμα μας ένωσε από την πρώτη στιγμή, την ανάγκη να έχει πρόγραμμα, σωστή και καθαρή στρατηγική, μ' αυτό δε σημαίνει ότι έλυσε από τα πρώτα χρόνια αυτό το πρόβλημα. Χρειάστηκε μέσα από αναζητήσεις, συγχύσεις και λάθη να συσσωρεύσει αρκετή πείρα, για να βγάλει μέσα από την ελληνική πραγματικότητα το πρόγραμμά του, για να καθορίσει τους στρατηγικούς του σκοπούς. Αυτό έγινε το Γενάρη του 1934 στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ με τη βοήθεια της ΚΔ.

Οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934 έδωσαν φτερά στο κόμμα μας, στο κίνημά μας στην Ελλάδα. Οι πραγματοποιήσεις και επιτεύξεις που είχε το κόμμα μας στα χρόνια 1934-1936 στον τομέα του λαϊκού αντιφασιστικού μετώπου και στην ανάπτυξη των κομματικών δυνάμεων, σ' αυτές τις αποφάσεις κυρίως οφείλονται.

Χάρη στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934 το κόμμα μας μπόρεσε κάτω από τις δύσκολες συνθήκες της φασιστικής επίθεσης και κατοχής να πραγματοποιήσει το εθνικό απελευθερωτικό μέτωπο, να συνενώσει τις πατριωτικές δυνάμεις τόσο στον ελληνοϊταλικό πόλεμο όσο και ενάντια στους Γερμανούς επιδρομείς. Αν ο μεγαλειώδης αυτός αγώνας δε στέφθηκε με επιτυχία, όπως υπήρχε τότε η δυνατότητα, είναι γιατί η καθοδήγηση του κόμματος παρεξέκλινε στο τέλος από το ιστορικό αυτό ντοκουμέντο και, μην έχοντας εμπιστοσύνη στις λαϊκές δυνάμεις, δεν μπόρεσε να κατοχυρώσει τη θέληση του λαού με τη νίκη της εξουσίας.

Η απομάκρυνση από τη στρατηγική προοπτική που καθόριζαν οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934, ήταν η βασική αιτία που χάσαμε τον ένοπλο αγώνα του 1946-49. Η θεωρία που αναπτύχθηκε από το 1946 ότι ξεπεράστηκε το αστικοδημοκρατικό στάδιο της επανάστασης στην Ελλάδα, θεωρία

που βρήκε προοδευτικά την έκφραση στην πολιτική του κόμματός μας στην περίοδο του ένοπλου αγώνα, κι αργότερα στο σχέδιο προγράμματος του 1954, είχαν σα συνέπεια με μια σειρά άλλα λάθη, όπως το λάθος της αποχής, της έλλειψης σχεδίου και προετοιμασίας του ένοπλου αγώνα, να μας οδηγήσουν στην ήττα του 1949.

Η 6η Πλατιά Ολομέλεια της ΚΕ και ΚΕΕ με τη βοήθεια των αδελφών κομμάτων διόρθωσε τη λαθεμένη αυτή γραμμή, καθορίζοντας ότι ο χαρακτήρας της επικείμενης επανάστασης στην Ελλάδα, θα είναι δημοκρατικός, εθνικοαπελευθερωτικός, αντιιμπεριαλιστικός.

Μπαίνει εδώ το ερώτημα: Είχαμε αλλαγές από το 1936 μέχρι σήμερα; Και ποιες. Ασφαλώς είχαμε. Παρόλες όμως αυτές τις αλλαγές ο χαρακτήρας της επανάστασης εξακολουθεί να παραμένει αστικοδημοκρατικός. Ας εξετάσουμε σε συντομία αυτές τις αλλαγές.

Και πρώτο για το χαρακτήρα της οικονομίας μας. Ο χαρακτήρας της οικονομίας μας μένει ουσιαστικά ο ίδιος που ήταν και προπολεμικά. Η Ελλάδα, όπως τονίζει η διακήρυξη, παραμένει χώρα αγροτική, βιομηχανικά καθυστερημένη, χωρίς βαριά βιομηχανία, με μονόπλευρη ασθενική ελαφριά βιομηχανία, εξαρτημένη κι αυτή ως προς το τεχνικό της εξοπλισμό, σχεδόν όλα τα καύσιμα και πολλές πρώτες ύλες από το εξωτερικό. Το σπουδαιότερο όμως είναι ότι από το 1934, κυρίως μεταπολεμικά δυνάμωσε ακόμα πιο πολύ η οικονομική εξάρτηση της χώρας μας από το ξένο κεφάλαιο. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι το κύριο εμπόδιο στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων είναι και σήμερα, περισσότερο από το 1934, αυτή η εξάρτηση από το ξένο μονοπωλιακό κεφάλαιο.

Συνεπώς για να υπερνικήσουμε την οικονομική μας καθυστέρηση ν' αναπτύξουμε την εθνική μας οικονομία και ν' ανυψώσουμε το βιοτικό επίπεδο του λαού μας χρειάζεται ν' απαλλαγούμε πρώτ' απ' όλα από την εξάρτηση αυτή. Η εξάρτηση αυτή δεν περιορίζεται μόνο στον τομέα της οικονομίας. Η Ελλάδα, χώρα που προπολεμικά αποτελούσε σπουδαίο στρατηγικό κόμπο για τους Αγγλους ιμπεριαλιστές, σήμερα παίζει ακόμα σπουδαιότερο ρόλο απ' αυτή την άποψη.

Από τη γεωγραφική της θέση μπορεί να χρησιμεύσει σαν πολεμικό προγεφύρωμα ενάντια στις χώρες του σοσιαλισμού και ορμητήριο ενάντια στους λαούς της Μέσης Ανατολής, που αγωνίζονται για την ελευθερία τους, εφόσον στην εξουσία βρίσκεται μια κυβέρνηση που θα εκτελεί τυφλά τις επιταγές των Αγγλοαμερικάνων ιμπεριαλιστών. Αυτό δεν μπορεί παρά να έχει καταστροφικές συνέπειες για ολόκληρη την Ελλάδα και το λαό της. Ο κίνδυνος αυτός μεγάλωσε ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό με το Δόγμα Αιζενχάουερ, που αποτελεί και επέκταση του Δόγματος Τρούμαν.

Συνεπώς η έξοδος της Ελλάδας από τις επιθετικές στρατιωτικές συμφωνίες, η κατάργηση της ελληνοαμερικανικής συμφωνίας της 12 του Οκτώβρη 1953, κι ο καθορισμός ανεξάρτητης εξωτερικής πολιτικής, η πολιτική ειρήνης και φιλίας με όλους τους λαούς αποτελούν ζήτημα ζωής ή θανάτου για την Ελλάδα.

Ξεκινώντας από τις παραπάνω θέσεις, το σχέδιο διακήρυξης καθορίζει ότι η επικείμενη επανάσταση στην Ελλάδα θα επιδιώκει ν' απαλλάξει τη χώρα από τα ξένα ιμπεριαλιστικά δεσμά και να δώσει τη δυνατότητα στο λαό μας να ζητήσει κυρίαρχος, ελεύθερος κι ανεξάρτητος. Απ' αυτή την άποψη η επικείμενη επαναστατική αλλαγή θα είναι εθνική αντιιμπεριαλιστική.

Από το 1934 σημειώθηκαν ορισμένες αλλαγές και στο χωριό. Οι μισοφεουδαρχικές σχέσεις ιδιοκτησίας και εκμετάλλευσης της γης, υποχώρησαν σε αρκετό βαθμό σε σύγκριση με το 1934, συνεπεία των αγώνων της αγροτιάς, και ιδιαίτερα του εθνικοαπελευθερωτικού πολέμου 1941-45, που σάρωσε μια σοβαρή επιβάρυνση της αγροτιάς, τις πληρωμές εξαγοράς για τις απαλλοτριωμένες εκτάσεις. Επίσης μεταπολεμικά, ύστερα από τους αγώνες που διεξήγαγε η αγροτιά, ένα μέρος της τσιφλικιάδικης και μοναστηριακής ιδιοκτησίας απαλλοτριώθηκε έστω και με αποζημίωση. Ωστόσο παραμένουν ακόμα αρκετά εκατομμύρια στρέμματα στα χέρια των τσιφλικιάδων, των μοναστηρίων, των τραπεζών, της βασιλικής οικογένειας και του κράτους. Εκτός όμως απ' αυτό δυνάμωσαν μια σειρά άλλα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα, όπως η μάστιγα της τοκογλυφίας, επίσημης και ανεπίσημης, μαζί με τα φοβερά τοκογλυφικά χρέη που συσσωρεύτηκαν, οι φόροι κλπ. που αφαιρούν από τον αγρότη πάνω από το μισό της σοδειάς του. Επιπλέον το μονοπωλιακό κεφάλαιο απλώνοντας ολοένα και πιο πολύ τα πλοκάμια του στην αγροτική οικονομία μπλέκεται και οξύνει πιο πολύ τα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα που υπάρχουν.

Όλα αυτά βάζουν στην ημερήσια διάταξη το πρόβλημα του οριστικού ξεκαθαρίσματος της χώρας από τα μισοφεουδαρχικά δεσμά, για ν' ανοίξει ο δρόμος για την ανάπτυξη της αγροτικής οικονομίας αλλά και γενικότερα όλης της οικονομίας μας, γιατί η απελευθέρωση του αγρότη από τα δεσμά αυτά και η δημιουργία πλατιάς εσωτερικής αγοράς αποτελεί την προϋπόθεση για την ανάπτυξη και της ίδιας της βιομηχανίας, όλης της εθνικής μας οικονομίας.

Συνεπώς και απ' αυτήν την άποψη ο χαρακτήρας της αλλαγής δεν είναι σοσιαλιστικός, αλλά αστικοδημοκρατικός. Ο λαός μας διδαγμένος από την πικρή πείρα αλλεπάλληλων κινημάτων, εμφυλίων πολέμων και επεμβάσεων, ωριμασμένος ύστερα από δυο μεγάλους αγώνες, όπως είναι ο αγώνας της πανεθνικής αντίστασης κι ο αγώνας του 1946-49, διψά για ένα δημοκρατικό ξεκαθάρισμα όλης της πολιτικής ζωής της χώρας. Καταλαβαίνει ότι για να μπο-

ρέσει ν' αντιμετωπίσει τον ιμπεριαλισμό, να επιβιώσει σαν έθνος σε τούτη τη γωνιά της σφαίρας, να ζησει ελεύθερος, κυρίαρχος, πρέπει να βάλει τέρμα στο αστυνομικό καθεστώς μιας μειοψηφίας που υπηρετεί τους ιμπεριαλιστές, για να εγκαθιδρύσει μια δημοκρατία όπου ο ίδιος θα αποφασίσει για τις τύχες του.

Όλα όσα είπαμε παραπάνω καθορίζουν και το χαρακτήρα της επικείμενης μεταβολής που θα είναι εθνική, αντιιμπεριαλιστική, δημοκρατική. Ο Ζαχαριάδης παρόλο που στο παλιό σχέδιο προγράμματος διαπιστώνει: ότι ο χαρακτήρας της οικονομίας της χώρας είναι αστοισφιλικόδικος, και μάλιστα ότι ύστερα από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο μεγάλωσε ακόμα και πιο πολύ η οικονομική και πολιτική εξάρτηση του τόπου από το ξένο κεφάλαιο, παρόλο που αναγνωρίζει ότι ο φτωχομεσαίος αγρότης δεν ήταν και πολύ περισσότερο στις μεταπολεμικές συνθήκες δεν είναι λεύτερος κάτοχος στη γη που δουλεύει δεν είναι λεύτερος εμπορευματοπαραγωγός, όμως υποστηρίζει την άποψη πως το αστικοδημοκρατικό στάδιο της επανάστασης έχει ξεπεραστεί και πως η επερχόμενη λαϊκή επανάσταση στην Ελλάδα θα είναι λαικοδημοκρατική-σοσιαλιστική.

Ποιο είναι το κύριο επιχείρημά του για να υποστηρίξει την άποψη αυτή; Το κύριο επιχείρημά του είναι ότι άλλαξε ο συσχετισμός των ταξικών δυνάμεων. Είναι γεγονός ότι η επιρροή του Κόμματος μας μεγάλωσε σημαντικά, ότι το κόμμα μας με τη δουλειά του κατόρθωσε στα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής να πραγματοποιήσει τη συμμαχία της εργατιάς κι αγροτιάς. Η συμμαχία αυτή κλονίστηκε εξαιτίας των σοβαρών λαθών που έγιναν 1944-45, και διασπάστηκε ύστερα από τον ένοπλο αγώνα του 1946-49.

Είναι γεγονός επίσης ότι με την αυταπάρνηση και αυτοθυσία των κομμουνιστών της Ελλάδας άρχισε να μεγαλώνει η επιρροή του Κόμματός μας στα τελευταία χρόνια. Πάνω σε ποια βάση όμως πραγματοποιήθηκε αυτή η συμμαχία στην περίοδο της χιτλεροφασιστικής κατοχής; Πάνω στη βάση της απελευθέρωσης της χώρας από τους χιτλεροφασίστες κατακτητές. Πάνω στο πρόγραμμα του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού της χώρας. Κι αντίστροφα. Γιατί απότυχε ο αγώνας του 1946-49 και η εργατική τάξη απομονώθηκε από τους συμμάχους της; Επειδή απομακρύνθηκε από το ιστορικό ντοκουμέντο του 1934, που καθόριζε το χαρακτήρα της επικείμενης αλλαγής σαν αστικοδημοκρατικής. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό σημαίνει ότι δεν μπορούμε ν' αποσπούμε τον υποκειμενικό παράγοντα από τον αντικειμενικό, και να τον μετατρέπουμε σε καθοριστικό, γιατί έτσι αποσπούμαστε από την πραγματικότητα και πέφτουμε στον υποκειμενισμό και τον τυχοδιωκτισμό. Κι αυτό έκανε ακριβώς ο Ζαχαριάδης. Ωστε όταν καθορίζουμε το χαρακτήρα της επανάστασης πρέπει να ξεκινάμε από την ανάλυση της αντικειμενικής πραγματικότητας, εσωτερι-

κής κι εξωτερικής, από την ανάλυση της οικονομικής και της πολιτικής κατάστασης, από την ανάλυση των αντικειμενικών και υποκειμενικών όρων μαζί.

Όλα τα στοιχεία που αναφέρουμε καθορίζουν και τη διάταξη των δυνάμεων στην επερχόμενη επαναστατική αλλαγή. Κι εδώ επίσης σημειώθηκαν ορισμένες αλλαγές σε σχέση με το 1934. Ο εθνικοαπελευθερωτικός αγώνας του 1941-45 που όργωσε την Ελλάδα, κι ο ένοπλος αγώνας του 1946-49, η επιδρομή του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού και η ένταση της εξάρτησης της χώρας από το ξένο μονοπωλιακό κεφάλαιο, η πορεία του Κυπριακού και το γεγονός ότι ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός με το Δόγμα Τρούμαν και σήμερα σε συνέχεια με το Δόγμα Αιζενχάουερ δημιουργεί σοβαρότατους κινδύνους για τη χώρα μας, για όλο το έθνος, όλα αυτά μαζί με τις αλλαγές που έγιναν στο εξωτερικό, προβάλλουν εντονότερα τον εθνικό αντιιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της αλλαγής και δημιουργούν τη δυνατότητα ώστε στην πάλη γι' αυτή να συμμετάσχουν οι παραπάνω τάξεις. Η διάταξη των δυνάμεων στην επικείμενη αλλαγή θα είναι λοιπόν η ακόλουθη: Εργάτες, αγρότες στο σύνολό τους, μεσαία αστική τάξη και εθνική διάνοση και λίγο πολύ η εθνική τάξη με ηγεμόνα την εργατική τάξη ενάντια στον ξένο ιμπεριαλισμό, πρώτ' απ' όλα τους Αμερικάνους και την πλουτοκρατική ολιγαρχία που συνεργάζεται μαζί τους.

Στην πάλη του αυτή ο παραπάνω συνασπισμός θα στηριχτεί στην ενίσχυση του αντιιμπεριαλιστικού στρατοπέδου και θα επιδιώξει να εκμεταλλευτεί και τις αντιθέσεις στο στρατόπεδο των ιμπεριαλιστών.

Το κόμμα μας πρέπει να επιδιώξει να πραγματοποιήσει όσο το δυνατό μεγαλύτερη συγκέντρωση δυνάμεων που ενδιαφέρονται για την αλλαγή, για να καταφέρει συντριπτικό χτύπημα στην πλουτοκρατική ολιγαρχία και στον ιμπεριαλισμό και να πετύχει γρήγορο πέραςμα, παίρνοντας βέβαια υπόψη τις εσωτερικές κι εξωτερικές συνθήκες, στο δεύτερο στάδιο της επανάστασης.

Η διακήρυξη του κόμματος μιλάει και για τη δυνατότητα ειρηνικού δρόμου σ' αυτή την αλλαγή. Και καθορίζει ποιοι είναι οι εσωτερικοί κι εξωτερικοί παράγοντες που κάνουν δυνατό αυτόν το δρόμο. Το ΚΚΕ θα κάνει ότι εξαρτάται απ' αυτό, για να πραγματοποιηθεί αυτή η αλλαγή ειρηνικά. Όμως αυτό δεν εξαρτάται μόνο από μας. Αλλά κυρίως από τη στάση, από τη συμπεριφορά των δυνάμεων που βρίσκονται στην εξουσία. Το αν η πάλη για την αλλαγή της χώρας από τα δεσμά της εθνικής υποτέλειας πάρει περισσότερο είτε λιγότερο οξείες μορφές, αυτό θα εξαρτηθεί σε τελευταία ανάλυση από τη στάση της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Το δικό μας το καθήκον είναι να δυναμώσουμε τη δουλειά μας για τη συσπείρωση και πάλη των πατριωτικών δυνάμεων. Όσο πιο ενωμένες θα είναι οι πατριωτικές δυνάμεις, όσο πιο πλατιά και γερή θα είναι η οργάνωση αυτή, όσο πιο αποφασιστικός θα είναι ο αγώνας, εσωκοινοβουλευτικός κι εξωκοινοβουλευτικός, τόσο λιγότερες δυνατότητες θα έχει η

άρχουσα τάξη να εμποδίσει με τη βία αυτή την αλλαγή, κι αν αποπειραθεί να το κάνει θα συντριβεί με τα ίδια μέσα.

Η σημερινή διακήρυξη αποτελεί ισχυρότατο όπλο στα χέρια του κόμματος. Πρώτ' απ' όλα θα βοηθήσει να εξαλειφθούν συγχύσεις και λάθη που είχαν δημιουργηθεί με την προηγούμενη σεχταριστική πολιτική του κόμματος, θα βοηθήσει στην ιδεολογική συσπείρωση και ενότητα των γραμμών του κόμματος. Και δεύτερο θα αποτελέσει προσκλητήριο πάλης και σάλπισμα ενότητας των πατριωτικών δυνάμεων.

Η προηγούμενη σεχταριστική τυχοδιωκτική πολιτική της καθοδήγησης Ζαχαριάδη είχε ολέθριες συνέπειες για το κίνημά μας. Εξαιτίας της πολιτικής αυτής χάσαμε ένα μέρος από τους συμμάχους μας. Η σημερινή πολιτική εκφρασμένη με τη διακήρυξη θα μας εξασφαλίσει καινούργιους συμμάχους. Τα λάθη της προηγούμενης καθοδήγησης και ιδιαίτερα το λάθος της αποχής απέτρεψαν στην αντίδραση να μας παρουσιάσει σαν υπεύθυνους για τον εμφύλιο πόλεμο το 1946-49, τη στιγμή που η ίδια οργάνωνε και μας επέβαλλε τον εμφύλιο πόλεμο.

Η σημερινή πολιτική του κόμματος εκφρασμένη στην παραπάνω διακήρυξη θα αποκλείσει απ' αυτή την άποψη την αντίδραση, θα μας επιτρέψει να κατακτήσουμε καινούργιες νόμιμες θέσεις στο κίνημα, θα μας δώσει τη δυνατότητα να κερδίσουμε με το μέρος μας καινούργιους συμμάχους.

Η σημερινή Ολομέλεια με τη συζήτηση γύρω από το σχέδιο της διακήρυξης πρέπει να βοηθήσει ώστε η διακήρυξη αυτή να ανταποκρίνεται στην ελληνική πραγματικότητα, στον εθνικό δρόμο της αλλαγής.

**ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ
ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ**

Κι εγώ, σύντροφοι, διάβασα τη διακήρυξη, την προγραμματική διακήρυξη πάλης για το κόμμα μας όπως έχει γραφτεί. Ορισμένες παρατηρήσεις που έχω, νόμιζα ότι δε θα συζητηθεί τώρα εδώ, τις έχω απάνω, θα τις δώσω αργότερα. Με βρίσκει σύμφωνο έτσι όπως είναι η διατύπωση, παρατηρήσεις που έχω, λίγες, είναι σε ορισμένα ζητήματα εκφραστικά, ζητήματα ουσίας δε θυμάμαι να πάνει, να πούμε. Μόνο σ' ένα σημείο, τώρα αυτό που το θυμάμαι είναι τούτο δω: Σ' ένα σημείο η διακήρυξη λέει ακριβώς στη δεύτερη σελίδα θυμάμαι την πρώτη σειρά εκεί πέρα λέει ότι στις καπιταλιστικές χώρες γίνεται σταυροφορία ενάντια στον κομμουνισμό. Εκείνο νομίζω πως σωστό είναι κάπως αλλιώς να διατυπωθεί γιατί στις καπιταλιστικές χώρες δε γίνεται από τους λαούς σταυροφορία ενάντια στον κομμουνισμό. Να διατυπωθεί ότι οι κυβερνήσεις των καπιταλιστικών χωρών. Κι ίσως να μην είναι όλες οι κυβερνήσεις των καπιταλιστικών χωρών γιατί επί τη υποθέσει καπιταλιστική χώρα, ας πούμε είναι και οι Ινδίες. Από κει δεν έχω υπόψη μου αν παρουσιάζεται προσπάθεια σταυροφορίας εκείνο το σημείο εγώ το θυμάμαι απέξω τα άλλα ό,τι παρατηρήσεις έχω θα τις δώσω.

Αυτά έχω να πω για τη διακήρυξη. Έχω να πω και μια παρατήρηση που είναι σχετική με το θέμα αυτό σ' όλους μας και στον ίδιο τον εαυτό μου. Ότι ενώ μας δόθηκαν τα υλικά να τα διαβάσουμε πολύ έγκαιρα έπρεπε να 'χουμε καταλήξει, ιδίως τώρα σ' αυτό το ζήτημα της διακήρυξης πολύ έπρεπε να 'χουμε καταγίνει, το μυαλό μας ακόμα το στριφογουρίζει εδώ η εσωκομματική πάλη. Αυτό το πράγμα αν συνεχιστεί εγώ νομίζω ότι θα μας ζημιώσει, γιατί απαραίτητα είναι αυτά που είπαμε στο πρώτο θέμα, μπορεί ακόμα να χρειαστεί ακόμα να τα μελετήσουμε και θα χρειαστεί ας πούμε όσοι σύντροφοι δεν τα 'χουν ξεκαθαρισμένα ολοκληρωτικά μέσα, θα χρειαστεί αλλά το βασικό είναι τι θα κάνουμε από δω και μπρος. Τη διακήρυξη ιδιαίτερα έπρεπε να την έχουμε, στο θέμα αυτό έπρεπε όλοι να 'μαστε πανέτοιμοι γιατί είχαμε τον καιρό να το κάνουμε αυτό το πράγμα. Δεν είναι μόνο παρατήρηση είναι και αυτοκριτική και στον ίδιο τον εαυτό μου. Περισσότερο έπρεπε να 'ρθω εδώ πέρα να μιλήσω ετοιμασμένα επάνω στο ντοκουμέντο αυτό που είναι το βασικό ντοκουμέντο. Εδώ μιλάμε ότι η πολιτική γραμμή του κόμματος κτλ. να αυτή τη στιγμή συζητιέται αυτό το πράγμα, η διακήρυξη. Έπρεπε περισσότερο να 'ρθουμε ετοιμασμένοι.

II

σ. Ν. ΚΑΛΟΥΔΗ

Εγώ, σύντροφοι, γενικά συμφωνώ με το σχέδιο της διακήρυξης. Μια παρατήρηση έχω να κάνω στον τρόπο που γενικά διαχειρίστηκαν το ζήτημα αυτό εδώ οι υπεύθυνοι για την προετοιμασία. Πολύ λίγα τα αντίτυπα που μας δόθηκαν και δεν είχαμε τη δυνατότητα τόσο πολύ να μελετήσουμε τη διακήρυξη.

Οι παρατηρήσεις που έχω γω είναι δυο. Νομίζω το ζήτημα, το Κυπριακό, δηλ. το δημείο που θίγει το Κυπριακό, λίγο πιο πολύ πρέπει να τονιστεί, γιατί ξέρουμε ότι είναι αυτό ένα από τα ζητήματα σήμερα που ενώνει τον ελληνικό λαό κάτω.

Το δεύτερο σημείο είναι αυτό. Πολύ σωστά στη διακήρυξη λέγεται ότι η εργατική τάξη είναι η κύρια δύναμη που γύρω της θα συσπειρώσει όλα τ' άλλα στρώματα του λαού για την πατριωτική δημοκρατική αλλαγή. Εδώ νομίζω ότι κάτι πρέπει να προστεθεί για τη σπουδαιότητα που έχει το συνδικαλιστικό κίνημα της εργατικής τάξης στην όλη προσπάθεια αυτή για το δυνάμωμα της εργατικής τάξης.

III

σ. Α. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Υποθέτω, σύντροφοι, ότι ύστερα από τη συζήτηση η οποία θα γίνει εδώ γύρω από τα προβλήματα που θέτει η προγραμματική διακήρυξη θα σχηματιστεί καμιά επιτροπή η οποία θα επεξεργαστεί όλες αυτές τις παρατηρήσεις και το λέω αυτό το πράγμα γιατί, εδώ πέρα δε νομίζω ότι πρέπει να κάσει κανένας να πει όλες τις παρατηρήσεις, μερικά βασικά ζητήματα, που νομίζει ότι χρειάζεται να ξεκαθαριστούν και τα άλλα θα τα δώσει γραπτά ώστε κατ' αυτόν τον τρόπο, ας πούμε να δοθεί η δυνατότητα και σε περισσότερους συντρόφους να μιλήσουν, και σύγχρονα ό,τι έχει κανένας μπορεί να τα δώσει γραπτά.

Σύντροφοι, ότι η διακήρυξη αυτή είναι βασικά σωστή δεν μπαίνει υπό συζήτηση. Δε θέλω να επαναλάβω εκείνο που έκανε ο σ. Λάκκας, που μιλώντας ότι μας παρέσυραν στις συζητήσεις στις παλιές... θα ξανακάνουμε εδώ πέρα. Ήθελα μονάχα να βάλω το εξής ερώτημα: Γιατί αυτό το ερώτημα δεν αφορά τις θέσεις του Ζαχαριάδη, του Βλαντά κλπ. αλλά ήθελα να βάλω αυτό το ερώτημα γιατί αφορά, π.χ., ορισμένες απόψεις του σ. Πορφυρογέννη, ή ορισμέ-

νων άλλων. Δηλαδή πριν από την Ολομέλεια αυτή, είχα τη δυνατότητα να έχω ορισμένες συζητήσεις με το σ. Πορφυρογέννη. Ο σ. Πορφυρογέννης μου έβαλε ένα ζήτημα που με ανάγκασε να αναζητήσω ξανά τα γραπτά του 1954-55. Δηλαδή ο σ. Πορφυρογέννης είχε πει τότε ότι ουσιαστικά η 6η Ολομέλεια, πώς να το πούμε συνέχισε μια γραμμή, που στα δυο τελευταία χρόνια είχε ουσιαστικά διορθωθεί. Δηλαδή στα 1954-55 είχαμε πάψει πια να έχουμε τους παλιούς εξτρεμισμούς του Ζαχαριάδη, και η Ολομέλεια τέλος πάντων έκανε πολύ φασαρία για κάτι που ουσιαστικά δεν υπήρχε. Και θα ήθελα να κάνω την ερώτηση. Υπάρχει κανένα ντοκουμέντο πριν από την 6η Ολομέλεια σαν αυτό της προγραμματικής διακήρυξης; Ξεκαθαρίστηκε κανένα από τα ζητήματα που ξεκαθαρίζει η προγραμματική διακήρυξη προηγούμενα, μου φαίνεται ότι αυτό και μόνο το γεγονός της προγραμματικής διακήρυξης δείχνει πόσο ουσιαστική διαφορά υπάρχει σχετικά με το παλιό. Τελειώνω μ' αυτά τα ζητήματα.

Τώρα τι ζητήματα, νομίζω ότι πρέπει να βάλω εδώ. Το πρώτο ότι μου φαίνεται ότι μιλώντας στην προγραμματική διακήρυξη θα πρέπει να έχουμε υπόψη μας το μεγάλο κακό που έγινε στο μαρξισμό-λενινισμό στην Ελλάδα, στο κύρος του μαρξισμού-λενινισμού από την παλιά κατάσταση. Απ' αυτή την άποψη νομίζω ότι θα είχε πάρα πολύ να ωφελήσει στην αποκατάσταση του κύρους του κόμματος, στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στα λόγια που λέμε, την προγραμματική διακήρυξη αυτή εάν στην προγραμματική αυτή διακήρυξη διατυπωθεί όχι μονάχα η κριτική μας στο ζήτημα της αποχής από τις εκλογές, αλλά να διατυπωθεί η κριτική μας αυτό που μπορώ κι εγώ επίσης να δώσω κι άλλοι σύντροφοι, να διατυπωθεί η κριτική μας για ορισμένα βασικά αντιμαρξιστικά-αντιλενινιστικά λάθη και εγκλήματα που έγιναν στο παρελθόν, άσχετα πώς θα διατυπωθούν, πώς θα τα διατυπώσουμε, και που εξακολουθούν να δίνουν στην αντίδραση επιχειρήματα για να μας χτυπήσει. Απ' αυτή τη πλευρά νομίζω ότι, χωρίς από την κριτική στην αποχή που γίνεται στο σχέδιο της προγραμματικής διακήρυξης, πρέπει μου φαίνεται γύρω απ' αυτό το ζήτημα, να βάλουμε πιο ξεκάθαρα ότι: οι κομμουνιστές είναι για την εξάντληση όλων των ειρηνικών δυνατοτήτων πάντοτε, κι ότι απ' αυτή την άποψη κατηγοριάζουν αυτό το ποίο έγινε στο παρελθόν. Νομίζω ότι πρέπει να πούμε για τη μικροπολιτικάντικη τακτική που εφαρμόστηκε προηγούμενα απέναντι στους συμμάχους. Φυσικά το κέντρο της προσοχής δεν πρέπει τώρα να στρέφεται στα λάθη ας πούμε της πρώτης αντίστασης, αλλά τους συμμάχους στην πρώτη αντίσταση τους χρησιμοποιούσαμε πολλές φορές σα βιτρίνα. Και στην δεύτερη φάση της ένοπλης πάλης τους εγκαταλείψαμε. Απ' αυτή την άποψη εμείς μου φαίνεται πρέπει να καταδικάζουμε αυτή την μικροπολιτικάντικη πολιτική απέναντι στους συμμάχους που δεν έχει τίποτα το κοινό με την πολιτική που εφάρμοσε, π.χ., ο Μάο Τσε Τουγκ στην Κίνα, που εφάρμοσε ο Τολιάτι, που

εφάρμοσαν οι μπολσεβίκοι, που εφαρμόζουν γενικά τα κομμουνιστικά κόμματα. Ακόμα κάτι. Μου φαίνεται ότι επίσης τέτοια πράγματα όπως το βασικό χτύπημα, οι αντιλαϊκές πράξεις δεν έχει να χάσει το κόμμα αν στην προγραμματική του διακήρυξη βγει μ' ανοιχτή κριτική, απεναντίας αυτό το πράγμα δίνει εγγύηση ότι το κόμμα μας κάτω από την καινούργια του καθοδήγηση δεν πρόκειται να ξαναεπαναλάβει αυτά τα εγκλήματα σε βάρος του μαρξισμού-λενινισμού, σε βάρος του κόμματος που διαπράχθηκαν προηγούμενα.

Ενα άλλο ζήτημα θα 'θελα (συνοψίζω) να γίνει αυτή η κριτική. Ενα άλλο, σύντροφοι, που νομίζω ότι πρέπει να ξεκαθαριστεί κάπως στη διακήρυξη. Διάβασα εκείνο το άρθρο που δημοσιεύτηκε στην *Αυγή*, του Ηλίου, που έβαζε στέμμα και πολιτική. Εμείς φαίνεται ότι στο ζήτημα αυτό πρέπει να το πιάσουμε στη διακήρυξη. Γιατί πρέπει να το πιάσουμε και πώς πρέπει να το πιάσουμε; Πρέπει καταρχήν να το πιάσουμε, διότι, δεν πρέπει να δώσουμε, επειδή ακριβώς μου φαίνεται ότι, πώς να το πούμε υπέρτατη επιθυμία του ελληνικού λαού είναι να εξασφαλίσει κατά το δυνατόν την ομαλότητα και την ομαλή εξέλιξη κάτω στην Ελλάδα και επειδή στην τελευταία 10ετία χτυπήσαμε με το κούτελο πάνω σ' αυτή την επιθυμία του ελληνικού λαού, υπάρχει κίνδυνος επειδή και στην αλλαγή λέγεται δημοκρατική αλλαγή, και σωστά λέγεται δημοκρατική αλλαγή, υπάρχει κίνδυνος μήπως η αντίδραση παρουσιάσει, π.χ., ότι εμείς δεν το λέμε μεν, αλλά θα θέταμε ζήτημα συνταγματικής βασιλείας. Νομίζω, εγώ πάντοτε πιστεύω, σύντροφοι, ότι τα καθαρά πράγματα μας εξυπηρετούνε. Τα σκεπασμένα πράγματα δε μας εξυπηρετούνε. Νομίζω ότι πάνω στο ζήτημα του πολιτεύματος συνταγματική βασιλευόμενη ή αβασίλευτη δημοκρατία εμείς δε θα 'χαμε τίποτε να χάσουμε αν λέγαμε: Παρόλο ότι το κόμμα μας είναι για την αβασίλευτη αστική δημοκρατία, όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση παίρνοντας υπόψη μας την επιθυμία του ελληνικού λαού γενικότερα για ομαλότητα, παίρνοντας υπόψη μας ότι το υπάρχον σύνταγμα δίνει τις δυνατότητες επίσης—όταν η πλειοψηφία η λαϊκή θέληση— της μεταβολής και της μορφής του πολιτεύματος εμείς μιλώντας γι' αυτή, λέω ότι είναι ένα ζήτημα, σύντροφοι, μιλώντας για το ζήτημα της μεταβολής μπορούσαμε να πούμε: *(κάποιος μιλάει από κάτω)* τότε να το ξεκαθαρίσουμε πάντως το ζήτημα αυτό, αφήστε το τότες για να μη χάνουμε καιρό, μπορεί να δώσω και γραπτά τη γνώμη μου.

Τώρα, ζήτημα. Εκεί πέρα πολύ σωστά στο τέλος διατυπώνεται ότι η δυνατότητα ειρηνικής εξέλιξης δεν εξαρτιέται μονάχα από μας. Αλλά επειδή πολλές φορές ο Ζαχαριάδης παλιά μίλησε για το ό,τι είναι νόμιμο, κι αυτό το λέρωσε, ότι είναι νόμιμο δικαίωμα του λαού να υπερασπίζεται και με το όπλο στο χέρι όταν πάνε και του καταπατάνε τα δικαιώματά του, μου φαίνεται ότι εμείς, χωρίς να πέσουμε στον οπορτουνισμό, που θα σήμαινε, ας πούμε, να

πάψουμε έστω και για μια στιγμή ν' αναγνωρίζουμε στο λαό το δικαίωμα να υπερασπίζεται τα δικαιώματά του όταν η αντίδραση θα πηγαιίνει βίαια να τα καταπατήσει, όμως χρειάζεται εμείς ακόμα περισσότερο να μιλήσουμε ότι το κόμμα μας θα εξαντλήσει ως το τέλος, κριτικάροντας εκεί και την παλιά θέση, θα εξαντλήσει ως το τέλος τις δυνατότητες ειρηνικής εξέλιξης. Αυτό δηλαδή το πράγμα να το ξεκαθαρίσουμε όσο το δυνατό περισσότερο για να μη δώσουμε τη δυνατότητα στην αντίδραση να μας δημιουργήσει ζητήματα.

Ενα άλλο σημείο. Σε πολλές μεριές ενώ μιλάμε για στρώμα της μεγάλης κεφαλαιοκρατίας που είναι κυρίως το μονοπωλιακό και το χρηματιστικό κεφάλαιο, που είναι ο κύριος φορέας της εξάρτησης της χώρας μας απ' το ξένο κεφάλαιο, σ' ορισμένες φορές μιλάμε και για τάξη κεφαλαιοκρατική. Αυτό προσέξτε το γιατί αυτό το πράγμα δημιουργεί σύγχυση. Εάν στη μεταβολή τη σημερινή έχουμε ολόκληρη την αστική τάξη, τάξη, τότε τόσο ο εθνικός χαρακτήρας για τον οποίο μιλάμε μου φαίνεται ότι περιορίζεται. Νομίζω ότι θα ήταν σωστό παντού, όπου μιλάμε γι' αυτήν τη μεγάλη μπουρζουαζία, τη μονοπωλιακή, τη χρηματιστική παντού να καθορίζουμε ότι πρόκειται για στρώμα. Εφόσον μάλιστα το αντιπαράσσουμε και στην εθνική αστική τάξη.

Επίσης, σύντροφοι, το θέτω υπό την κρίση σας, ακριβώς επειδή το ζήτημα της επανάστασης το λέρωσε προηγούμενα, δεν ξέρω αν θα 'πρεπε κάπου να μιλήσουμε και για επανάσταση. Αλλά αν δε θα 'πρεπε σύγχρονα αυστηρότατα, επιστημονικά να καθορίσουμε τι είναι επανάσταση, όταν λέμε. Ο Ζαχαριάδης παρουσίασε την υπόθεση της επανάστασης, δηλαδή την υπόθεση της κοινωνικής μεταβολής, την παρουσίασε αναπόσπαστα συνδεδεμένη με το ματοκύλισμα. Απ' αυτή την άποψη νομίζω ότι στο πρόγραμμα θα πρέπει επίσης σαφώς να ξεκαθαριστεί το ζήτημα αυτό. Και τελευταία στο πρόγραμμα σε πολλές μεριές γίνεται λόγος για διάσπαση του έθνους. Το έθνος το ελληνικό σήμερα είναι ένα αστικό έθνος, κι ακόμα κι ύστερα από την ολοκλήρωση του αστικοδημοκρατικού μετασχηματισμού θα εξακολουθήσει να είναι ένα αστικό έθνος, δε θα γίνει σοσιαλιστικό. Απ' αυτή την άποψη νομίζω ότι όπου μιλάμε για διάσπαση του έθνους, ή γενικά και στο πρόγραμμα, να φαίνεται πολύ καθαρότερα από ό,τι γίνεται, τι εννοούμε διάσπαση έθνους. Το έθνος μας είναι χωρισμένο και θα είναι χωρισμένο, και ύστερα κι όταν θα προχωρήσουμε στην ολοκλήρωση του αστικοδημοκρατικού μετασχηματισμού, θα είναι χωρισμένο σε τάξεις, όμως η διάσπαση που γίνεται σήμερα είναι η διάσπαση από την πλευρά των δημοκρατικών δικαιωμάτων των πολιτών. Δηλ. ότι οι πολίτες χωρίζονται σε καλούς πολίτες και σε κακούς πολίτες, σε πολίτες με πατριωτισμό και σε απάτριδες, κι αυτό το πράγμα που φαίνεται επίσης ότι θα πρέπει, γίνεται σ' ένα βαθμό, αλλά μου φαίνεται επίσης ότι θα πρέπει να φανεί πιο καθαρά στην προγραμματική διακήρυξη.

IV σ. Μ. ΒΑΤΟΥΣΙΑΝΟΥ

Ειπώθηκε ότι στα στοιχεία εκεί τα οικονομικά που αναλύουν την οικονομική κατάσταση της χώρας ότι είναι παρατραβηγμένο αυτό. Δεν ξέρω τι συντόμηση εκεί μπορούσε να γίνει, αλλά επειδή πρόκειται για μια διακήρυξη να τη διαβάσει και καταλάβει ο λαός, κι αυτό είναι το ουσιώδες, θα μπορούσαν να μπουν ορισμένα παραδείγματα, γιατί εκεί επιγραμματικά όπως μπαίνουν αυτά είναι να τα διαβάσουν και να τα καταλάβουν μονάχα οι κομμουνιστές, και κομμουνιστές με αναπτυγμένο επίπεδο.

Δεύτερο. Στη διακήρυξη σ' αντίθεση μ' αυτό, την εισήγηση που μας έκανε ο σ. Λεωνίδας, και σ' αντίθεση με την εισήγηση που μας έκανε κι ο σ. Κολιγιάννης, που έβαλε το ζήτημα της διάταξης των δυνάμεων της επερχόμενης επανάστασης στην Ελλάδα, που θίγει το μέρος της συμμαχίας με την εθνική αστική τάξη. Στη διακήρυξη μπαίνει λιγότερο τολμηρά, παίρνοντας υπόψη μας ότι στην εισήγησή του ο σ. Κολιγιάννης λέει ότι απειλούνται 300 επιχειρήσεις στην Ελλάδα με εκπλειστηριασμό και τα 20-45% των εθνικών επιχειρήσεων λειτουργούν με υποπαρωγή. Λέγω παίρνοντας υπόψη μας αυτά τα στοιχεία. Δεύτερο, παίρνοντας υπόψη μας την πολύτιμη πείρα της πρώτης φάσης της επανάστασης '40-'44 που στην πλειοψηφία της η εθνική αστική τάξη με ηγεμόνα την εργατική τάξη, σύμμαχο την αγροτιά στο σύνολό της, τάχτηκε στο πλευρό, πήρε μέρος στον αγώνα, πάλεψε, αυτό το ζήτημα πρέπει πιο τολμηρά να το σημειώσουμε, δεν έχουμε να ζημιώσουμε παίρνοντας υπόψη μας ότι η πολιτική των Αμερικάνων ιμπεριαλιστών δεν πρόκειται να είναι υπέρ του στοιχείου αυτού που λέγεται εθνική αστική τάξη αλλά μέρα με την ημέρα θα χειροτερεύει σε βάρος αυτού του μέρους της αστικής τάξης που καλό δεν πρόκειται να περιμένει. Και συνεπώς αυτός ο παράγοντας χωρίς να είναι αποφασιστικός παράγοντας πρέπει να σημειωθεί, για να φαρδαινει ο αγώνας του λαού, για να τραβήξει μπροστά η εργατιά με την αγροτιά και τα μεσαία στρώματα, πιο απλόχερα, πιο τολμηρά.

Στην εισήγησή του ο σ. Λεωνίδας μίλησε ότι βασική αιτία της ήττας μας 1946-49 είναι η παρέκκλισή μας από το στρατηγικό σκοπό που χάραξε η 6η Ολομέλεια του 1934. Αυτό είναι σωστό. 100%. Δε θίγεται εδώ καθόλου από την άποψη αυτή των στρατηγικών επιδιώξεων η παρέκκλισή μας εδώ στη δεύτερη φάση της επανάστασης, πρόκειται για παρέκκλιση απ' τα αριστερά, δε θίγεται για την πρώτη φάση της επανάστασης στο σημείο αυτό η παρέκκλισή μας απ' τα δεξιά, ότι ξέχασε το κόμμα την περίοδο εκείνη, ότι η 6η Ολομέλεια του 1934 είχε ένα στρατηγικό σκοπό καθορισμένο κι έπρεπε αυτού απάνω να βασιστεί, να στηριχτεί στις δυνάμεις που καθόριζε η απόφαση της 6ης Ολο-

μέλειας και να τραβήξει μπροστά χωρίς τους τέτοιους συμβιβασμούς, τέτοια δεξιά λάθη και να πραγματοποιήσει στη ζωή, μέσα στις συνθήκες εκείνες τεχνικά διεθνώς, να πραγματοποιήσει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας.

Μιλάει ο σ. Λεωνίδας στην εισήγησή του ότι η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης συν αμερικάνικος ιμπεριαλιστικός παράγοντας μπορεί να χρησιμοποιήσει σε βάση ενάντια στις χώρες, βάση ιμπεριαλιστική, πολεμική ενάντια στις χώρες της Εγγύς Ανατολής, μονάχα; Μήπως αυτή τη στιγμή αυτό το στοιχείο είναι μονάχα να σημειώσουμε; Μήπως ταυτόχρονα αυτοί, την Ελλάδα δεν την έχουν σε βάση πολεμική, τυχοδιωκτική, ιμπεριαλιστική; Κι ενάντια στις χώρες της ΛΔ; Παίρνοντας υπόψη μας, μονάχα για τις χώρες της Εγγύς Ανατολής.

Στέκω σ' ένα άλλο σοβαρό σημείο, σύντροφοι, που εδώ παρουσιάστηκαν και θεωρητικοί, για να χτυπήσουν τις θέσεις που έθεσε μπροστά στην Ολομέλεια ο σ. Κολιγιάννης με την εισήγηση. Και να διακηρύξουν ότι εκείνοι δε θα γίνουν σε καμιά περίπτωση δε θα γίνουν 2 ½ διεθμιστές. Κι αυτό αφορά τη θέση που χάραξε το 20ό Συνέδριο για το δυνατό του περάσματος στο σοσιαλισμό με ειρηνικό δρόμο, όχι μονοκόματα, δεν το 'βαλε το 20ό Συνέδριο έτσι, το παρεξηγούν, δε διάβασαν, δεν κατανόησαν, στο βαθμό παράλληλα της αντίστασης που θα φέρουν οι άρχουσες τάξεις και οι ιμπεριαλιστές. Σωστά το έβαλε ο σ. Λεωνίδας. Αλλά λέγω ότι στη διακήρυξη μέσα καλό είναι, συμφέρον είναι, επειδή πολύ καταδημαγωγεί η ξένη κατοχή, καταδημαγωγεί αυτή η αντιδραστική μερίδα της κεφαλαιοκρατίας ενάντια στη βία, που χρησιμοποιούν κατά καιρούς οι κομμουνιστές, με σκοπό να φέρουν μονάχα αναταραχή, μονάχα να ματοκυλήσουν τον ελληνικό λαό, να σημειώσουμε ότι χαρακτηριστικό της χρησιμοποίησης της βίας, μέχρι αυτές τις μέρες που μιλάμε και δημοσιεύουμε τη διακήρυξή μας, είναι οι μέθοδοι ακριβώς της βίας που χρησιμοποιούν οι ιμπεριαλιστές, οι καπιταλιστές για να καταπιέξουν και την πιο μικρή προσπάθεια του ελληνικού λαού, να επιβάλλει την κυριαρχία της συγκυριαρχίας του ξένου κεφαλαίου και σε πρώτη γραμμή του αμερικάνικου πάνω στη χώρα μας, πάνω στις πλάτες του ελληνικού λαού. Εδώ αυτό το ζήτημα πρέπει να αναλυθεί σύντροφοι, γιατί έχει σημασία και από την άποψη της διαφώτισης των λαϊκών στρωμάτων, ότι οι προθέσεις του ελληνικού πατριωτικού μετώπου δεν είναι οπωσδήποτε να τραβήξει με τη βία να πετύχει την εθνική απελευθέρωση του ελληνικού λαού, αλλά να καταβάλει όλες τις προσπάθειες να πετύχει αυτό το έργο με ειρηνικά μέσα. Κι εδώ στην εισήγηση όπως διατύπωσε το ζήτημα ο σ. Στρίγκος, είναι ότι στην περίπτωση αυτή που θα χρησιμοποιήσουν βία τότε, εμείς να πούμε τολμηρά, καθαρά, ότι τότε είναι νόμιμο δικαίωμα του λαού κι αυτός να χρησιμοποιήσει την παλλαϊκή εθνική πατριωτική αντίσταση ενάντια στη βία που θα χρησιμοποιήσει ο ξένος κατακτητής με

την άρχουσα τάξη, την πλουτοκρατική ολιγαρχία, που θέλει, επιμένει να κρατιέται στην εξουσία.

Ένα άλλο ζήτημα, τελευταίο, σύντροφοι. Ο κόσμος ξέρει τι θα πει μέτωπο όταν μιλά, αλλά στα τελευταία χρόνια πολύ εκμεταλλεύτηκε η αντίδραση αυτή τη λέξη μέτωπο, μετώπου. Μέτωπο για την αντίδραση σημαίνει στοιχείο για εκμετάλλευση, αισχρή εκμετάλλευση, του τίμιου ειρηνικού πατριωτικού αγώνα του ελληνικού λαού. Σημαίνει ενθάρρυνση, υποβοήθηση της προπαγάνδας πάνω στο ίδιο θέμα που μίλησα προηγούμενα ότι εμείς έχουμε τις ίδιες προθέσεις πάλι, αλλά Δεκέμβρη, αλλά 1946-49, αλλά αναμπουμπούλες, θυσίες, πόλεμο, αίματα κλπ. Καλό είναι, σύντροφοι, παρότι είναι μια λέξη αυτή εκεί, εμείς να βγάλουμε κι αυτή τη λέξη από μέσα. Ο σ. Κολιγιάννης κλείνοντας στο Α' θέμα, στάθηκε εκεί και μίλησε ότι μέσα στη ζωή, μέσα στην πάλη ο λαός θα βρει τις μεθόδους τις δικές του, τις φόρμες οργάνωσης τις δικές του για να εκφράσει οργανωτικά αυτό που πάει να πετύχει. Εγώ νομίζω ότι μπορεί να γίνει έτσι. Αυτό το μέτωπο να βγει από τη μέση. Να μπει καθαρά εκεί σα φόρμα οργανωτική γενικά, η εθνική πατριωτική ένωση, όλων των πατριωτών. Αυτό το μέτωπο να βγει από τη μέση. Μέτωπο σημαίνει πόλεμος, σύντροφοι, γι' αυτούς. Σημαίνει δημαγωγία, σημαίνει φόβος, σημαίνει σεχταρισμός σε τελευταία ανάλυση. Λοιπόν αυτό από τη μια μεριά. Από την άλλη μεριά αυτές οι επιτροπές του εθνικού πατριωτικού μετώπου, μας έφερε εδώ ένας σύντροφος ένα παράδειγμα, πώς εφαρμόζονται σήμερα στην Ελλάδα. Τρεις κομμουνιστές, μια λεγόμενη τριάδα, άλλοι τρεις συμπαιδούντες κομμουνιστές, οι άλλοι τρεις επιτροπή εθνικού μετώπου, μακριά, από τον κόσμο συνεπώς εκτέλεσαμε το καθήκον μας, έχουμε την επιτροπή του εθνικού μετώπου, είμαστε σύμφωνοι με τη γραμμή... (το τέλος λείπει, λόγω, φαίνεται τεχνικής βλάβης δεν πάρθηκε).

V

σ. Δ. ΒΛΑΝΤΑ

Σύντροφοι.

Εγώ έχω γράψει μια σειρά παρατηρήσεις πάνω στην προγραμματική διακήρυξη, φυσικά, εδώ είναι αδύνατο να σταματήσω σ' όλες μια μια, θα τις δώσω στην επιτροπή που θα βγει για την τελική επεξεργασία της προγραμματικής διακήρυξης, θα σταθώ μονάχα σ' ορισμένες βασικές παρατηρήσεις και πως κατά τη γνώμη μου πρέπει να γίνει μια ορισμένη ανασυγκρότηση στην ύλη της

προγραμματικής διακήρυξης. Φυσικά, πρέπει να παρθεί υπόψη απ' αυτές τις παρατηρήσεις η ουσία αυτών των παρατηρήσεων, έξω, φυσικά, από το μέρος αυτό της... πολεμικής.

Νομίζω, σύντροφοι, ότι είναι αμέσως απαραίτητο να ξεκαθαριστεί αυτό που αλλού το λέμε εθνική δημοκρατική αλλαγή κι αλλού το λέμε δημοκρατική αλλαγή και μέσα στο πρόγραμμα θα το βρείτε κι έτσι κι αλλιώς, κι ιδιαίτερα ένας τίτλος που αντικαταστάθηκε ότι στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά εθνική κρίση, μετά σ' ένα καινούργιο κείμενο που μου δώσατε του έριξα μια ματιά αντικατασταίνεται αυτός ο τίτλος και λέγεται στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά δημοκρατική αλλαγή. Πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε σύντροφοι, αμέσως αυτό το ζήτημα. Δεν μπορούμε, πρέπει να ξέρουμε αυτή η αλλαγή είναι δημοκρατική, είναι εθνική ή είναι εθνική δημοκρατική. Ποιο είναι το περιεχόμενο, τι θα πει εθνική, τι θα πει δημοκρατική, και αντίστροφα. Γι' αυτό εγώ άρχισα απ' αυτό γιατί νομίζω πως είναι ένα από τα βασικά ζητήματα, αλλά στην ομιλία μου θα μιλήσω στις παρατηρήσεις σύμφωνα με την ύλη του προγράμματος δηλ. κατά σελίδα.

Στον τίτλο, σύντροφοι, υπάρχει η λέξη ευτυχισμένη Ελλάδα. Έτσι; Εγώ νομίζω ότι σε τέτοια προγραμματική διακήρυξη δεν πρέπει να υπάρχει. Σας το λέω τώρα, με τη σειρά που σας είπα. Εγώ νομίζω ότι η εθνική δημοκρατική αλλαγή μπορεί να δημιουργήσει μια Ελλάδα για το λαό της εθνικά ανεξάρτητη, δημοκρατική, λιγότερο εκμεταλλευτική. Μόνο μια σοσιαλιστική Ελλάδα θα δημιουργήσει ευτυχισμένη ζωή για το λαό της. Αυτό εγώ νομίζω ότι είναι βασικό ζήτημα, δεν μπορούμε, ας πούμε, να λέμε αυτές τις λέξεις οι οποίες δημιουργούν αποπροσανατολισμό.

Παρακάτω, σύντροφοι, νομίζω ότι υπάρχουν ορισμένες διατυπώσεις που επίσης σ' ένα τέτοιο ντοκουμέντο, έτσι, γιατί δεν πρόκειται για δημοσιογραφία καθημερινή αρθρογραφία, πρόκειται για ένα ντοκουμέντο προγραμματικού χαρακτήρα. Δεν μπορούμε, σύντροφοι, να σερβίρουμε μέσα τις ορολογίες τις αστικές που επίσης είναι λάθος, από άποψη θεωρητική ας πούμε είναι λάθος. Π.χ., σήμερα 140 χιλιάδες εργατοϋπάλληλοι της παίρνουν μόνο το ¼ του εισοδήματος της βιομηχανίας σελ. 5. Σύντροφοι, εδώ πέρα μπορεί να το λέμε στην καθημερινή προπαγάνδα, αλλά τι θα πει εισόδημα βιομηχανίας; Έτσι κρύβεται, σύντροφοι, και ο βαθμός της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης. Εισόδημα της βιομηχανίας στη μαρξιστική ορολογία είναι η καινούργια αξία που δημιουργεί η εργατική τάξη στο προτσές της εθνικής παραγωγής. Εμείς λοιπόν, σύντροφοι, βάζουμε αυτή την ορολογία. Αυτό, σύντροφοι, δεν επιτρέπεται νομίζω στο πρόγραμμα του κόμματος. Αυτοί οι εργάτες δεν παίρνουν ούτε την αξία της εργατικής τους δύναμης στη μεταπολεμική περίοδο. Έπειτα να σας φέρω ένα άλλο παράδειγμα. Η κυβέρνηση καταργεί τη συγκέ-

ντρωση για μια σειρά βασικά προϊόντα ή την περιορίζει σε μικρό ποσοστό παραγωγής. Ετσι λοιπόν στο πρόγραμμα, σύντροφοι, σα να φαίνεται ότι είμαστε υπέρ των οργανισμών συγκέντρωσης. Στην καθημερινή διαφώτιση μπορούμε να κατηγορήσουμε και γι' αυτό την κυβέρνηση και να της πούμε ότι εσύ καταργείς τη συγκέντρωση, την περιορίζεις, κανονίζεις εσύ τις τιμές κτλ., αλλά στην προγραμματική διακήρυξη εμείς πρέπει να προτείνουμε λύση.

Παρακάτω σύντροφοι, το κύριο βάρος της φορολογίας που απορροφάει το ¼ του εθνικού εισοδήματος, πέφτει στην πλάτη των εργαζομένων. Υπάρχει, λ.χ., σύντροφοι αυτή η ορολογία που κρύβει αυτή την ουσία.

Τι θα πει σύντροφοι εθνικό εισόδημα; Αυτή είναι μια μπουρδα που λένε οι αστοί οικονομολόγοι για να κρύψουν την ουσία των πραγμάτων. Στη δοσμένη περίπτωση, σύντροφοι, κρύβεται ο βαθμός της φορολογικής καταλήστεψης του λαού. Εμάς δε μας ενδιαφέρει τι ποσοστό απ' το εθνικό εισόδημα απορροφά η φορολογία, αλλά τι ποσοστό απορροφά απ' το λαϊκό εισόδημα. Το λαϊκό εισόδημα και το εθνικό είναι τελειώς διαφορετικό ζήτημα.

Λοιπόν να πάρουμε, σύντροφοι, μια άλλη. «Η γενική κατάσταση της οικονομίας και ο πληθωρισμός είχαν σαν αποτέλεσμα και την αποδιοργάνωση του πιστωτικού συστήματος.» Αυτό, σύντροφοι, είναι ένα περίεργο πράγμα. Δεν πρέπει να μπει εδώ πέρα, κάτι άλλο θα θέλαν να πουν οι σύντροφοι, αλλά δεν το αποδίδουν. Τι δηλαδή διαλύθηκαν είτε μισοδιαλύθηκαν οι τράπεζες; Εμείς ξέρουμε ότι έγινε μια παραπέρα συγκεντροποίηση του τραπεζτικού κεφαλαίου, συγχώνευση Εθνικής-Αθηνών, κι ότι η πιστωτική πολιτική κατευθύνεται στην εξυπηρέτηση της ντόπιας και ξένης πλουτοκρατικής ολιγαρχίας σε βάρος της μεσαίας αστικής τάξης, των επαγγελματιών, της αγροτιάς. Αυτό δεν είναι αποδιοργάνωση, αλλά η ουσία της πιστωτικής πολιτικής στην αμερικανοκρατούμενη Ελλάδα. Και η τοκογλυφία δεν αποδιοργανώνει το πιστωτικό σύστημα. Το τραπεζικό κεφάλαιο εκμηδένιζε σχεδόν την παλιά μορφή τοκογλυφίας. Η τοκογλυφία όπως γίνεται σήμερα στην ανεπίσημη χρηματαγορά, την κάνει το ίδιο το χρηματιστικό κεφάλαιο, και είναι χαρακτηριστική του παρασιτικού τοκογλυφικού χαρακτήρα του τραπεζιτικού ελληνικού κεφαλαίου ανέκαθεν. Και η ελάττωση του 1/3 των προπολεμικών καταθέσεων του κοινού δε δείχνει αποδιοργάνωση του πιστωτικού συστήματος, αλλά φτώχεια και των μεσαίων στρωμάτων και φόβο να μη χάσουν την αξία των καταθέσεων απ' τον αναπτυσσόμενο πληθωρισμό.

Παρακάτω τώρα, σύντροφοι, μια άλλη διατύπωση. Τείνουν να περιορίσουν και ν' αποκλείσουν απ' την πολιτική ζωή όχι μόνο τους κομμουνιστές και σοσιαλιστές, αλλά και κάθε κόμμα που αντιπολιτεύεται το σημερινό καθεστώς της πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Άλλη διατύπωση σύντροφοι να βρεθεί. Αυτή δημιουργεί σύγχυση. Τι τείνουν για τους κομμουνιστές, αφού προ πολλού

τους έχουν θέσει εκτός νόμου. Αν δεν κατάφεραν να γίνει ουσιαστικά αυτό, οφείλεται στο γεγονός ότι καμιά δύναμη δεν μπορεί ν' αποκλείσει τους κομμουνιστές απ' την πολιτική ζωή. Όταν τους έχουν εκτός νόμου δουλεύουν παράνομα.

Παρακάτω, σύντροφοι, χαντακώνονται το ένα με το άλλο τα εθνικά μας δίκαια. Η έννοια εθνικά δίκαια, σύντροφοι, όπως την καταλαβαίνουν οι απλοί άνθρωποι της χώρας μας. Στην απελευθέρωση περιοχών της χώρας μας, εκτός από την Κύπρο υπάρχει άλλη εδαφική διεκδίκηση; Και δεν υπάρχει κίνδυνος μ' αυτή την αφηρημένη διατύπωση στον πληθυντικό «εθνικά μας δίκαια» να χύσουμε νερό στο μύλο της αντίδρασης; Για τη νότια Αλβανία; Φυσικά τέτοια πρόθεση δεν είχαν οι σύντροφοι, άλλα εννοούσε εδώ πέρα, αλλά ο κόσμος μας πρέπει να καταλάβει.

Παρακάτω, σύντροφοι. Συγκέντρωση της πίστης στα χέρια του κράτους. Όλης; Σοσιαλιστική είτε δημοκρατική αλλαγή επιδιώκουμε; Εδώ πρέπει σύντροφοι να ξεκαθαριστεί.

Παρακάτω, περιορισμός των μονοπωλίων. Τι περιορισμός; Θα τους πούμε: Τόσα επιτρέπεται ν' αφήσετε, δε θα καταργήσουμε τα μονοπώλια, που ανήκουν σε μια χούφτα ντόπιας και ξένης πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Είναι ένα ζήτημα.

Παρακάτω, σύντροφοι, μπαίνει το ζήτημα της προστασίας της εθνικής βιομηχανίας απ' τον αθέμιτο συναγωνισμό, έτσι λέει στη σελ. 25 και γω νομίζω χρειάζεται ξεκαθάρισμα. Εμείς φυσικά, την εθνική παραγωγή θα την προστατεύσουμε, αλλά κάτω από ορισμένους όρους και ορισμένο διάστημα. Εμείς, σύντροφοι, δεν είμαστε ενάντια στην προστασία της βιομηχανίας ούτε αυτή η ορολογία αθέμιτος συναγωνισμός. Στον καπιταλισμό, σύντροφοι, και μάλιστα στο ιμπεριαλιστικό του στάδιο όλος ο συναγωνισμός είναι θεμιτός, δεν υπάρχει αθέμιτος συναγωνισμός. Εμείς πρέπει να πούμε ότι θα προστατεύσουμε αυτήν την εθνική παραγωγή από την επιδρομή των ξένων μονοπωλίων, φροντίζοντας φυσικά ταυτόχρονα να την εξοπλίσουμε έτσι, που να μπορεί να παρουσιαστεί στη διεθνή αγορά όχι με το δασμοδιαίτο.

Επίσης εγώ, σύντροφοι, έχω αντίρρηση και γι' αυτό το άλλο, ολοκληρωτικό πέρασμα της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) στα χέρια του κράτους, συγκέντρωση της παραγωγής ηλεκτρενέργειας στα χέρια του κράτους. Γιατί όμως σύντροφοι έχω αντίρρηση. Φυσικά σύντροφοι η ηλεκτρική ενέργεια είναι ένας βασικός κλάδος και προπαντός στη σύγχρονη αυτή εποχή που πρέπει να είναι συγκεντρωμένη στα χέρια του κράτους. Αλλά πρώτα-πρώτα σύντροφοι, πρέπει να σκεφτούμε να βρούμε τέτοια διατύπωση γιατί και ο Καραμανλής είναι υπέρ αυτής της συγκέντρωσης. Και παλεύει και την εφαρμόζει, και λέει πως την εφαρμόζει. Και πίσω απ' αυτόν στέκονται τα αμερικάνικα

μονοπώλια που πάνε να βάλουν στο χέρι όλη την ηλεκτρική παραγωγή. Επειτα υπάρχουν εδώ πέρα άνθρωποι με έργα κοινής εθνικής ωφελείας οι οποίοι έχουν ηλεκτρικές επιχειρήσεις που τις απαλλοτριώνουν έτσι, ζημιώνονται τα οικονομικά των κοινωφελών επιχειρήσεων και πρέπει να σκεφτούμε, να δούμε έτσι θα περάσουν αυτοί οι άνθρωποι.

Παρακάτω, σύντροφοι, ασφάλιση των αγροτικών προϊόντων από κάθε κίνδυνο. Σύντροφοι, αυτό το ζήτημα είναι καθήκον, ας πούμε, και αίτημα της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής; Εγώ ξέρω ότι ούτε σε μια λαικοδημοκρατική χώρα δεν υπάρχει ασφάλεια των αγροτικών προϊόντων από κάθε κίνδυνο. Γιατί κίνδυνος είναι όλων των ειδών οι θεομηνίες. Αυτό μπορούμε να το κάνουμε σύντροφοι; Δεν μπορούμε να το κάνουμε. Αυτό είναι λάθος. Έπειτα η συνεταιριστική πολιτική έτσι που μπαίνει δημιουργεί την εντύπωση πως πρόκειται για σοσιαλιστική αλλαγή. Θα κάνουν εμπόριο, φυσικά, αυτοί οι συνεταιρισμοί, αλλά το κύριο ζήτημα είναι τώρα η απαλλαγή των συνεταιρισμών απ' την αντιδραστική νομοθεσία για να γίνουν πιο αποτελεσματικά όπλα στα χέρια της φτωχομεσαίας αγροτιάς για την υπεράσπιση στο σύνολό της. Επειτα μπαίνει ένα άλλο ζήτημα, σύντροφοι, ότι η επιθεώρηση εργασίας να ανατεθεί στα εργατικά συνδικάτα. Στην εθνική δημοκρατική αλλαγή είναι δύσκολο αυτό το πράγμα. Γιατί πειράζει ας πούμε και συμμετοχή του κράτους; Αυτό το αίτημα ούτε το καταλαβαίνουν και ούτε είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί.

Παρακάτω, σύντροφοι, μπαίνει ένα άλλο ζήτημα. Η δημοκρατική αλλαγή είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί ειρηνικά, χωρίς βία, χωρίς αιματοχυσία, χωρίς εμφύλιο πόλεμο, σελ. 36. Εν τω μεταξύ στο καινούργιο πρόγραμμα αφαιρούμε χωρίς «εμφύλιο πόλεμο». Δηλαδή κατά τη γνώμη μου, αυτό που έπρεπε μονάχα να μείνει εκείνο αφαιρέθηκε. Γιατί σύντροφοι, στην εθνική δημοκρατική αλλαγή θα χρησιμοποιηθούν και βίαια μέσα και αιματοχυσία, ο Καραμανλής μέχρι προχθές σκότωνε τον κόσμο και μόνο για το περιστατικό για το ζήτημα της Κύπρου, αλλά χωρίς εμφύλιο πόλεμο αυτό μπορούμε να το πούμε τ' άλλα να φύγουν απ' τη μέση. Εγώ νομίζω, σύντροφοι, ότι εδώ πέρα πρέπει να πούμε το εξής: Η αλήθεια είναι πως υπάρχει δυνατότητα να γίνει μια εθνική δημοκρατική αλλαγή με πολιτικές μορφές πάλης εξωκοινοβουλευτικές και κοινοβουλευτικές υπό τον όρο της συνεργασίας και κοινής πάλης όλων των πατριωτικών δυνάμεων. Μόνο αυτή η γιγάντια πατριωτική συνεργασία και κοινή πάλη μπορεί να παραλύσει κάθε προσπάθεια της αμερικανοδουλείας, αμερικανοκρατίας ν' ανάψει νέο εμφύλιο πόλεμο για να εμποδίσει με τα όπλα και το διχασμό τη ζωτικά αναγκαία για την πατρίδα μας και το λαό μας εθνική δημοκρατική αλλαγή. Αυτό πρέπει να το υπογραμμίσουμε στο πρόγραμμά μας με τη μεγαλύτερη σαφήνεια και κατηγορηματικότητα. Μόνο η γιγάντια πατριωτική συνεργασία και η κοινή πάλη εξωκοινοβουλευτική και κοινοβουλευ-

τική θα δώσει τη δυνατότητα να παραλύσει ο λαός κάθε προσπάθεια των λακέδων της αμερικάνικης κατοχής, ν' ανάψουν νέο εμφύλιο πόλεμο, θα δώσει τη δυνατότητα να κερδίσει ο λαός και η πατρίδα μας τη ζωτικά αναγκαία εθνική δημοκρατική αλλαγή.

Παρακάτω, σύντροφοι, υπάρχει ένα άλλο ζήτημα, σε μια άλλη κατηγορία παρατηρήσεων που τις λέω γενικολογίες. Δηλαδή παρατηρήσεις πάνω σε γενικολογίες. Δε θα σας τις διαβάσω, είναι μια και χαρακτηρισμός και τι πρέπει να γίνει, γιατί δεν έχω καιρό, αλλά θέλω να σας πω το εξής. Στο πρόγραμμά μας σύντροφοι, και μην το πάρετε σαν αντιπολίτευση, είχαμε όλο τον καιρό να συγκεντρώσουμε πολλά στοιχεία, γιατί είχαμε κοινοβουλευτική ομάδα και άλλους κοινοβουλευτικούς παράγοντες που από τη δουλειά τους μπορούσαν να μας βοηθήσουν να συγκεντρώσουμε στοιχεία, γιατί εμάς μας χρειαζόνταν ας πούμε, επιγραμματικά, συγκεκριμένα στοιχεία. Όταν λέμε, ας πούμε ξέρω γω, ότι τη μερίδα του λέοντος παίρνει το ξένο κεφάλαιο ή μαζί με την πλουτοκρατική ολιγαρχία. Ποια είναι αυτή η μερίδα του λέοντος, συγκεκριμένα. Αυτό θα έχει μεγάλη αξία, (και τέτοιες παρατηρήσεις υπάρχουν πολλές) στην Ελλάδα. Πιο κάτω λέει: Οργιάζει η λεγόμενη ανεπίσημη χρηματαγορά, δηλαδή η τοκογλυφία, και ενώ οργιάζει δε φέρνουμε κανένα παράδειγμα, να πούμε: να το όργιο!

Παρακάτω, σύντροφοι, θα είναι ένα άλλο είδος παρατηρήσεων, που αλλάζει το χαρακτήρα του ντοκουμέντου. Σου λένε ας πούμε, ο Βαρβαρέσος αυτό είπε, τούτο, εκείνο, το υπουργείο της αυτής είπε εκείνο εκείνο, ο άλλος έκανε εκείνο εκείνο. Εγώ νομίζω ότι μέσα στο πρόγραμμα ό,τι υπάρχει, ό,τι στοιχείο υπάρχει πρέπει να είναι σωστό, αναμφισβήτητο και δε χρειάζονται πηγές. Στην αρθρογραφία μας μετά, την εκλαίκευση του προγράμματος, σε μια εισήγηση αυτά πάνε, αλλά στο πρόγραμμα σύντροφοι δεν έχουμε θέση γιατί δημιουργούνε και ζητήματα. Ευτυχώς που βγάλανε αυτό το ζήτημα του Βαρβαρέσου, που μετατρέπει σε κάμποσες τάξεις την αστική τάξη, τους εμπόρους και τους βιομήχανους και που άλλος φυσικά δεν μπορεί να ξεχωρίσει ποια είναι τα εισαγωγικά και ποια τούτα γιατί πρόκειται για το λαό, δεν πρόκειται για τα στελέχη τα δικά μας.

Τώρα σχετικά, σύντροφοι, με το ζήτημα αν είναι εθνική είτε δημοκρατική η αλλαγή. Εδώ σύντροφοι, εγώ θέλω να σταθώ λιγάκι, να μου επιτρέψτε. Πρώτα-πρώτα επειδή σβήσαν αυτό το «στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά εθνική κρίση» παραπίσω όμως βρήκα στο καινούργιο το δακτυλογραφημένο, βρήκα με την ίδια αυτή λέξη: «πως στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά κρίση». Λοιπόν ίσως να μην έκανε στον τίτλο και να κάνει στο κείμενο. Εγώ δεν ξέρω αν πρέπει να υπάρχει ή δεν πρέπει να υπάρχει. Αλλά τι είναι εθνική κρίση, σύντροφοι; Επαναστατική κρίση με εθνικοαπελευθερωτικό δημοκρατικό χαρακτήρα. Αυτή γεν-

νιέται και οξύνεται απ' την ύπαρξη ουσιαστικής αμερικάνικης κατοχής, δηλαδή ουσιαστικής εθνικής υποδούλωσης μισοαποικιακής μορφής, κι απ' την ύπαρξη αστυνομικού κράτους που την υπηρετεί ενάντια σ' όλες τις τάξεις και τα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας, εκτός μιας χούφτας μικρής ντόπιας πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Ακριβώς γι' αυτό η εθνική κρίση αγκαλιάζει όλες τις τάξεις και τα στρώματα της ελληνικής κοινωνίας εκτός από μια χούφτα μικρής πλουτοκρατικής ολιγαρχίας, που συνεργάζεται με την αμερικάνικη κατοχή και γενικά με το ξένο κεφάλαιο. Ποιες είναι οι πιο βασικές αιτίες που γεννούν και αναπόφευκτα θα οξύνουν και θα βαθαινούν την εθνική κρίση; Η διαρκώς εντεινόμενη ληστεία των ξένων μονοπωλίων και της ντόπιας πλουτοκρατικής ολιγαρχίας, που συνεργάζεται μαζί τους και στηρίζει ο ένας τον άλλο σε βάρος της εργατικής τάξης, της αγροτιάς, των επαγγελματιοβιοτεχνών, της διάνοησης, της εθνικής αστικής τάξης. Η δυνατότητα και η κατανόησή της ότι υπάρχει διέξοδος από την άσχημη οικονομική μας κατάσταση, μέχρι της απαλλαγής απ' την αμερικάνικη κατοχή, και από τη ληστεία του ξένου κεφαλαίου, και με ολόπλευρη οικονομική συνεργασία με τη ΣΕ και τις λαικοδημοκρατικές χώρες, που με κάθε τρόπο την εμποδίζει η αμερικάνικη κατοχή. Η συνείδηση που όλο και βαθαινεί κι αγκαλιάζει νέα στρώματα, ότι η ουσιαστική αμερικάνικη κατοχή με τις πολεμικές βάσεις κλπ., δημιουργεί κίνδυνο ολοκληρωτικής καταστροφής μας. Η δυνατότητα που όλο και πιο πολύ συνειδητοποιείται να ζήσουμε ανεξάρτητα εθνικά, χώρα έξω από μπλοκ, σε ενεργητική ουδετερότητα, με βάση τις πέντε αρχές της συνύπαρξης των χωρών με διαφορετικά κοινωνικά συστήματα. Το τσαλαπάτημα της εθνικής μας αξιοπρέπειας και περηφάνιας, των εθνικών μας παραδόσεων από την αμερικάνικη κατοχή η αναπυσσόμενη κατανόηση ότι είναι αδύνατη η εσωτερική ειρήνευση και δημοκρατική ομαλότητα με ξένη εξάρτηση και αποικιοποίηση. Αυτές είναι κατά τη γνώμη μου οι πιο βασικές αιτίες της γέννησης και αναπόφευκτης όξυνσης του βαθέματος της εθνικής κρίσης. Η εθνική κρίση ωριμάζει αν και πρέπει να σκεφτούμε αυτό το αν ωριμάζει είτε ήδη έχουν δημιουργηθεί τα πρώτα στοιχεία της αναπόφευκτα θα οξύνεται και θα βαθαινεί αφού υπάρχουν και δεν είναι δυνατόν να εξαλειφθούν οι αιτίες που τη γέννησαν και την οξύνουν παρά μόνο με την εξάλειψη της ίδιας της αμερικάνικης κατοχής και γενικά της ουσιαστικής εξάρτησης από το ξένο κεφάλαιο, καθώς και του αστυνομικού κράτους. Η όξυνση και το βάθεμα της εθνικής κρίσης είναι και αντικειμενικό και υποκειμενικό προσές σε διαλεκτική ενότητα. Η εθνική δημοκρατική αλλαγή είναι κύριο ζήτημα οργάνωσης της κοινής πάλης των δυνάμεων που επιδιώκουν την αλλαγή. Σωστά να αντιλαμβανόμαστε την εθνική κρίση και το αναπόφευκτο βάθεμα και όξυνσή της, σωστά να καταλαβαίνουμε το περιεχόμενο της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής, σωστά να αντιλαμβανόμαστε το πώς θα κα-

τακτήσει ο λαός και η πατρίδα μας την εθνική δημοκρατική αλλαγή, σωστά και ικανοποιητικά να παλεύουμε για την κατάκτηση της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής, σ' αυτά συνίστανται ο ρόλος και η ευθύνη του κόμματός μας και ιδιαίτερα της ΚΕ στο τωρινό στάδιο του αγώνα.

Υπάρχουν και μια σειρά ζητήματα που δε θα σταθώ πάλι εδώ πέρα, είναι το ζήτημα τι λείπει από το κόμμα μας. Φυσικά στο καινούργιο σχέδιο είδα, ως πούμε έλειπε η κατάργηση του ΙΔΕΑ, της ΚΥΠ κλπ. ΜΕΑ Ξέρω γω κλπ. και του αστυνομικού χαφιέδικου μηχανισμού. Στο νέο πρόγραμμα βάλανε τον ΙΔΕΑ και τα ΤΕΑ και τα ΜΕΑ, δε βάλανε την ΚΥΠ που είναι χταπόδι πραγματικά που πνίγει την Ελλάδα, δε βάλαν τον αστυνομικό χαφιέδικο μηχανισμό, ο οποίος είναι πραγματικό κράτος εν κράτει, και δε λέει ότι η δημοκρατικοποίηση του καθεστώτος δεν μπορεί να γίνει χωρίς την κατάργηση κι αυτού όπως και του ΙΔΕΑ.

Τώρα εγώ, σύντροφοι, θα σας διαβάσω για να τελειώσω με δυο λεφτά: Σχετικά με τη συγκρότηση ως πούμε της διακήρυξης, εγώ προτείνω με τους τίτλους Εισαγωγή: Η οικονομική κατάσταση της χώρας μας και τα μέτρα εθνικού δημοκρατικού χαρακτήρα για την αλλαγή. Τρίτο. Η οικονομική κατάσταση της εργατικής τάξης, της αγροτιάς, των επαγγελματιοβιοτεχνών, της διάλυσης, της εθνικής αστικής τάξης και οι βαθιές απαιτήσεις τους. Τέταρτο, η πολιτική υποδούλωση της χώρας και του λαού μας και τα μέτρα αλλαγής απ' την υποδούλωση. Αν δηλαδή τα πρώτα τα δυο παραπάνω δείχνουν την οικονομική πλευρά της υποδούλωσης και της οικονομικής κατάστασης των μαζών, το κεφάλαιο πολιτική υποδούλωση θα δείχνει επιγραμματικά την πολιτική πλευρά της εθνικής υποδούλωσης και τα μέτρα που πρέπει να παρθούν γι' αυτό. Το πέμπτο πρέπει να είναι: Αυτό που το 'χει και το πρόγραμμα. Ο χαρακτήρας της αλλαγής και ποιες δυνάμεις θα την πραγματοποιήσουν, το έκτο πρέπει να 'ναι το πατριωτικό μέτωπο. Εδώ έχω εγώ αναπτύξει μέσα τι πρέπει να πούμε στο πατριωτικό μέτωπο, το έβδομο πρέπει να είναι το ΚΚΕ στην πάλη για την εθνική δημοκρατική αλλαγή. Λείπει, σύντροφοι, αυτό ολωσδιόλου και γω νομίζω ότι πρέπει να υπάρχει, να εγώ νομίζω ότι πρέπει να 'χει αυτά, σ' αυτό το κεφάλαιο πρέπει να διατυπωθούν με σαφήνεια και επιγραμματικά η δουλειά του κόμματος για τη δημιουργία του πατριωτικού μετώπου και ο ρόλος του σ' αυτό, η τακτική του, η οργανωτική πολιτική του σε συντομία, η ιδεολογική πάλη, ο διεθνισμός και ο πατριωτισμός του, οι τελικοί σκοποί του, και γιατί βρίσκονται σε αδιάρρηκτη σύνδεση και τέλος σύντροφοι, ένα κλείσιμο που θα είναι ένα σάλπισμα πατριωτικής συνεργασίας και κοινής πάλης για μια Ελλάδα οικονομικά και πολιτικά εθνικά ανεξάρτητη, δημοκρατική, παράγοντας ειρήνης στα Βαλκάνια και σ' όλον τον κόσμο. Έτσι εγώ νομίζω, σύντροφοι, διαβάστε σας παρακαλώ κι αυτά τι πρέπει να περιέχει το καθένα κεφά-

λαιο, εγώ νομίζω ότι πολύ πιο σαφέστερο θα είναι, γιατί εμείς ετοιμάζουμε ένα ντοκουμέντο για το λαό.

VI σ. ΜΠΑΦΑ

Εγώ, σύντροφοι, νομίζω ότι μονάχα το γεγονός ότι το Γραφείο παρουσίασε εδώ την προγραμματική διακήρυξη, αποτελεί κατάκτηση του κόμματος γιατί σχετικά με το χαρακτήρα της επανάστασης έτσι, με το ζήτημα αυτό αρκετά υπόφερε το κόμμα μας και πολλά σπασμένα πλήρωσε. Νομίζω λοιπόν ότι αποτελεί κατάκτηση κομματική και τα μέλη του κόμματος πρέπει να τη χαιρέτησουν και παράλληλα να συμβάλουν οι ίδιοι ας πούμε για να γίνει το πρόγραμμα αυτό όσο είναι δυνατόν πιο καλό, πιο ολοκληρωμένο.

Φυσικά, αν κρίνει κανένας, σύντροφοι, τούτη τη διακήρυξη και το προηγούμενο πράγμα που υπήρχε, τότε ας μου επιτρέψει ο Ζαχαριάδης να του πω ότι ήταν σύμπλεγμα περιπεπλεγμένων περιπλοκών. Λοιπόν έτσι.

Τώρα, σύντροφοι, εγώ χωρίς να θέλω να πω πως θα συμπληρώσω δηλαδή το αυτό, θα πω μερικές παρατηρήσεις μου γενικές, εδώ υπάρχουν ορισμένες λεπτομέρειες θα τις δώσω γραπτές. Νομίζω, σύντροφοι, ένα βασικό ζήτημα που πρέπει να πιάσει η διακήρυξη είναι το πρόβλημα ας πούμε των προκλήσεων που κάνουν οι Τούρκοι ας πούμε στην αυτή... όχι μονάχα στην Κύπρο, αλλά και των διεκδικήσεων που έχουν οι Τούρκοι σε μια σειρά ελληνικά εδάφη, και που είναι ένα πρόβλημα που συγκινεί το λαό μας. Οι εξευτελισμοί αυτοί που δέχεται η χώρα μας κλπ. μακριά σοβινιστικό και ξέρω γω ε, τέτοιο πράγμα και διαχωρισμό των... ότι εμείς χωρίζουμε τους Μεντερέδες κλπ. απ' τον τούρκικο λαό, νομίζω ότι τούτο το πρόβλημα πρέπει να πιαστεί από την προγραμματική διακήρυξη, γιατί είναι ένα σοβαρό πράγμα.

Ένα, αυτό σχετικά, σύντροφοι, με το ζήτημα αυτό. Άλλο ένα πρόβλημα, σύντροφοι, που νομίζω ότι πρέπει να μιλήσουμε για τα σώματα ασφαλείας και φυσικά κατάργηση των TEA εκεί κλπ. Νομίζω εδώ χρειάζεται να κάνουμε ένα διαχωρισμό για τους αστυνομικούς. Τιμιών και ξέρω γω... τέτοιων παλιανθρώπων, νομίζω ότι ένας διαχωρισμός θα βοηθούσε όχι τόσο τους ίδιους αστυνομικούς, αλλά μια σειρά ας πούμε παράγοντες που λένε θα σφάξετε τους χωροφύλακες, θα κάνετε, άμα θα 'ρθετε στην εξουσία κλπ. κλπ. Εμείς νομίζω ότι αυτό το πράγμα πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε γιατί θα μας βοηθήσει.

Λοιπόν άλλο ένα ζήτημα. Νομίζω, σύντροφοι, ότι μια έλλειψη της διακή-

ρυξης κατά τη γνώμη μου είναι δεν αναφέρεται στους δημόσιους υπάλληλους, που είναι ένα σώμα και που πραγματικά το τελευταίο διάστημα μ' αυτά που μεσολάβησαν στη χώρα, τον εμφύλιο πόλεμο και την επίθεση που έκανε η αντίδραση κλπ. είναι ένα πολύ σοβαρό στρώμα υπαλλήλων και που οι σύμμαχοι οι υποτιθέμενοι ας πούμε, πραγματικά πολύ σπεκουλάρουν. Λ.χ., ο Πλαστήρας έλεγε επαναφορά και τα ρέστα, και έβαζε μια σειρά προβλήματα, νομίζω λοιπόν, επειδή είναι ένα στρώμα τέτοιο, σύντροφοι, που έχει επιρροή, είναι χωριατόπουλα που έχουν διοριστεί υπάλληλοι και πώς το λένε επηρεάζουν κατά κάποιο τρόπο το χωριό, και επίσης υπάρχουν χιλιάδες απολυμένοι υπάλληλοι, νομίζω εδώ ότι μπορεί να διατυπωθεί ένα τέτοιο πράγμα που να λέει: επαναφορά των δημόσιων υπαλλήλων, δικαίωμα στην απεργία, που ουσιαστικά έχει καταργηθεί, ας πούμε, μονάχα ανοχή υπάρχει και κάνουν απεργία οι δημόσιοι υπάλληλοι κλπ.

Ακόμα, νομίζω, σύντροφοι, ότι πρέπει να μιλήσουμε για το ζήτημα των ασφαλιστικών οργανισμών. Όπως είναι το ΙΚΑ. Και είναι γνωστό ας πούμε η ληστεία που γίνεται. Και στον τομέα αυτό νομίζω εμείς πως πρέπει να πάρουμε μια ορισμένη θέση σχετικά ας πούμε με τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Τι άλλο νομίζω ακόμα, σύντροφοι. Νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε μια θέση γι' αυτούς τους οργανισμούς για την ΚΥΔΕΠ, τον ΑΣΟ και μια σειρά τέτοια πράγματα. Νομίζω ότι πρέπει να πάρουμε μια θέση. Παλιότερα λέγαμε, στην 6η Ολομέλεια λέγαμε κατάργηση... Και νομίζω γι' αυτό δε μιλάμε, νομίζω ότι γι' αυτούς τους οργανισμούς εμείς πρέπει να πάρουμε μια θέση εδώ. Είναι γνωστό πόσο ενδιαφέρει την αγροτιά αυτό το πράγμα. Σοβαρά στρώματα της αγροτιάς. Νομίζω λοιπόν ότι πρέπει να πιαστεί αυτό το πράγμα.

Εγώ, σύντροφοι, άλλο ένα πρόβλημα που πρέπει να ξεκαθαριστεί που κάποιος σύντροφος μίλησε και που εμένα πραγματικά, υπάρχει, σύντροφοι, ένα ζήτημα, από παλιότερα η ζαχαριαδική καθοδήγηση έλεγε πατριωτικό μέτωπο στον τόπο της δουλειάς. Αυτό είναι σωστό σα σύνθημα, στον τόπο της δουλειάς να οργανωθούν οι πατριωτικές δυνάμεις. Όμως κάπως αφηρημένα πάλι, επειδή υπάρχει η παλιά κληρονομιά ας πούμε, που κάναμε με τον τρόπο που αναφέρθηκε εδώ το πατριωτικό μέτωπο νομίζω εδώ ότι κάπως πρέπει να διορθωθεί. Είμαι σύμφωνος, σύντροφοι, ότι πρέπει να μιλήσουμε για τους συμμάχους μας. Πρέπει να μιλήσουμε για τα λάθη. Εδώ, σύντροφοι, να φέρω ένα παράδειγμα. Ο Κουλαμπάς ήταν παλιός αγωνιστής, ήταν στην εξορία. Είμαστε μαζί. Εμείς είμαστε κομμουνιστές κι ο Κουλαμπάς είχε καταντήσει φτωχός συγγενής δηλαδή. Δεν τον ρωτάγανε για τίποτα. Και λέει μια μέρα για σιγά βρε σεις, βρε εγώ μπορώ να πεθάνω στο κίνημα. Τίποτε λέει θα κάνετε ό,τι σας λέμε, λέει τέλος πάντων να πούμε και μεις τη γνώμη μας. Τίποτε δεν τους ρωτάνε. Αυτό το πρόβλημα, σύντροφοι, είναι σοβαρό πρόβλημα. Δε μιλάω, σύ-

ντροφοι, για το αν λεγόταν ότι τρυπώνουν οι χαφιέδες ή εστία πρακτόρων της Ιντέλιντζενς Σέρβις και με τι ελαφρότητα γινόταν αυτό, πραγματικά πλήγωνε αυτόν τον κόσμο. Στον τομέα αυτόν εμείς πρέπει να πάρουμε μια θέση και νομίζω εδώ θα 'ναι τίμιο, θα 'ναι αυτό να μιλήσουμε. Όχι φυσικά να πάμε απολογούμενοι ότι...εμείς είμαστε αγωνιστές, παλέψαμε για το καλό της Ελλάδας αλλά κοίτα τι μας έκανε, ο Ζαχαριάδης πού μας οδήγησε. Όμως εδώ χρειάζεται ας πούμε μια θέση ας πούμε για... νομίζω ότι θα βοηθήσει αυτό το πράγμα.

VII σ. ΣΤΡΑΤΗ

Σύντροφοι.

Με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας το κόμμα μας εγκατέλειψε τη σεχταριστική γραμμή που εφάρμοζε η παλιά ηγεσία του κόμματος και δόθηκε σωστός προσανατολισμός στο κόμμα μας με βάση την αντικειμενική πραγματικότητα όπως διαμορφώθηκε στα τελευταία χρόνια, ιδιαίτερα μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.

Η προγραμματική διακήρυξη που παρουσιάζει στην Ολομέλεια το Γραφείο της ΚΕ είναι μια παραπέρα επεξεργασία της γραμμής που χάραξε η 6η Ολομέλεια και καθορίζει συγκεκριμένα τη στρατηγική και τακτική του κόμματος μας στο πρώτο στάδιο της αλλαγής, καθορίζει το χαρακτήρα αυτής της αλλαγής.

Είμαι σύμφωνος με την προγραμματική διακήρυξη, που βάζει για συζήτηση το Γραφείο της ΚΕ. Φυσικά, υπάρχουν και ορισμένα σημεία που θέλουν ακόμα επεξεργασία, ίσως και καλύτερη διατύπωση, αλλά πιστεύω με τη συζήτηση που θα επακολουθήσει και τη βοήθεια που πρέπει να δώσουν μέλη και στελέχη του κόμματος, θα γίνει ένα σημαντικό ντοκουμέντο που θα βοηθήσει στην παραπέρα άνοδο του κινήματός μας στην Ελλάδα, στην πραγματοποίηση της αλλαγής και άνοιγμα του δρόμου για το σοσιαλισμό.

Η αλλαγή, σύντροφοι, που πρέπει να βάλει σα στόχο το κόμμα μας στο πρώτο στάδιο δεν μπορεί να είναι σοσιαλιστική, όπως έλεγε το παλιό σχέδιο προγράμματος, αλλά εθνική αντιιμπεριαλιστική αντιμονοπωλιακή δημοκρατική. Σ' αυτό το σημείο, σύντροφοι, θέλω να κάνω μια παρατήρηση. Εδώ υπάρχει ο φόβος να δημιουργηθούν συγχύσεις σχετικά μ' αυτό που λέμε στάδιο αστικοδημοκρατικής επανάστασης. Δηλαδή ότι αυτή η εθνική αντιιμπεριαλιστική, δημοκρατική, αντιμονοπωλιακή αλλαγή δεν πρέπει κατά τη γνώμη μου,

σύμφωνα και με την παραπέρα επεξεργασία του μαρξισμού-λενινισμού που έκανε και το 20ό Συνέδριο, να τη δούμε ακριβώς μέσα στα ίδια πλαίσια της αστικοδημοκρατικής επανάστασης που λέγαμε παλιά. Έτσι σωστά κατά τη γνώμη μου το ντοκουμέντο που παρουσιάζει το Γραφείο της ΚΕ δεν αναφέρει τον όρο αστικοδημοκρατική επανάσταση, γιατί πραγματικά μπορεί να δημιουργηθούν συγχύσεις.

Εδώ δηλαδή πρόκειται για κάτι καινούργιο. Κάτι το καινούργιο που το προβάλλει η αντικειμενική πραγματικότητα. Είναι απαραίτητη αυτή η αντιιμπεριαλιστική αντιμονοπωλιακή δημοκρατική εθνική αλλαγή στη χώρα μας και σε μια σειρά άλλες καπιταλιστικές χώρες για να τραβήξουν παραπέρα οι χώρες αυτές προς το σοσιαλισμό, γιατί υπάρχουνε βασικά προβλήματα που ζητάνε τη λύση τους και που στην πάλη γύρω από την επίλυση αυτών των βασικών προβλημάτων υπάρχει δυνατότητα να συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του λαού. Και θέλω σ' αυτό το σημείο να σημειώσω ότι τονίστηκε και σε άρθρα στο σοβιετικό Τύπο, ότι και χώρες πιο καπιταλιστικά αναπτυγμένες απ' τη δική μας τη χώρα, βάζουν σήμερα σαν πρώτο στάδιο της αλλαγής αυτή την αντιιμπεριαλιστική, εθνική δημοκρατική αλλαγή για ν' ανοίξουν το δρόμο προς το σοσιαλισμό.

Τα βασικά προβλήματα, σύντροφοι, που ζητούν τη λύση τους και στη χώρα μας είναι η ξένη εξάρτηση και η άγρια εκμετάλλευση των εργαζομένων από τα ξένα μονοπώλια και την ντόπια πλουτοκρατική ολιγαρχία που συνδέεται στενά μ' αυτά, αυτή είναι εξάλλου και η βασική αντίθεση, και η αποκατάσταση της δημοκρατίας εσωτερικά, η υπεράσπιση της ειρήνης. Αυτά τα προβλήματα συγκινούν την απόλυτη πλειοψηφία του λαού. Βγαίνοντας το κόμμα μας μ' αυτά τα δημοκρατικά, αντιμονοπωλιακά συνθήματα θα πετύχει να συσπειρώσει γύρω από την εργατική τάξη την απόλυτη πλειοψηφία του λαού, να σφυρηλατήσει τη συμμαχία της εργατικής τάξης μ' όλα τα προοδευτικά δημοκρατικά στοιχεία της κοινωνίας και να απομονώσει την ολιγαρχία, να την απομακρύνει από την εξουσία και ν' ανοίξει το δρόμο για παραπέρα ριζικότερες αλλαγές. Το βασικό λοιπόν χτύπημα όπως αναφέρεται και στη διακήρυξη πρέπει να κατευθύνεται ενάντια στον ξένο ιμπεριαλισμό και την πλουτοκρατική ολιγαρχία που είναι στενά δεμένη μ' αυτόν.

Η εισήγηση, σύντροφοι, αναφέρει μερικά παραδείγματα, για τις ολέθριες συνέπειες που έχει για το λαό μας η εξάρτηση απ' τους ιμπεριαλιστές, η άγρια εκμετάλλευση των εργαζομένων από ξένα και ντόπια μονοπώλια. Δε θα σταθώ σ' αυτά τα στοιχεία, θα 'θελα μόνο ν' αναφέρω ότι το αμερικάνικο κεφάλαιο χρησιμοποιεί παρά πολλούς δρόμους για να διεισδύσει και να εκμεταλλεύεται τη χώρα μας. Κι ακόμα ότι το αμερικάνικο κεφάλαιο ιδιαίτερα τον τελευταίο καιρό αφού ξεκαθαρίστηκε η κατάσταση γι' αυτό, εξασφάλισε πραγ-

ματικά αποικιακούς όρους, επιταχύνει τη διείσδυση του. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τότε που ψηφίστηκε ο νόμος για την προσέλκυση του ξένου κεφαλαίου τον Οκτώβρη του 1953 μέχρι τον Ιούνη του 1956 τα 70% του ξένου κεφαλαίου που μπαίνει στην Ελλάδα είναι, σύντροφος, αμερικάνικο, με πραγματικά αποικιακούς όρους. Οι Εγγλέζοι έχουν περάσει σε 10η μοίρα απ' αυτή την άποψη με 3% μονάχα.

Μελετώντας όμως τη σημερινή κατάσταση στη χώρα μας, δεν μπορούμε να μην παρατηρήσουμε ότι τα τελευταία χρόνια, ιδίως στη μεταπολεμική περίοδο έχουμε μια επιτάχυνση της συγκεντροποίησης του κεφαλαίου και δημιουργία μιας σειράς ντόπιων μονοπωλίων που συνεργάζονται στενά με το ξένο κεφάλαιο στην καταλήστευση του λαού. Φυσικά, το πρόβλημα αυτό δεν έχει μελετηθεί όσο χρειάζεται από το κόμμα μας. Υπάρχει πολύ κακή παλιά κληρονομιά. Προσπάθειες γίνονται προς την κατεύθυνση αυτή. Σύντροφος, όμως δεν πρέπει να 'χουμε και αυταπάτες και παρόλο ότι ο σ. Βλαντάς είπε ότι δε θέλει να εμφανίζεται ότι κάνει πάλι πολεμική, εδώ κάνει κριτική πως δε δίνονται στοιχεία. Πρώτα-πρώτα αυτός ξέρει τι μέτρα παίρνει η πλουτοκρατική ολιγαρχία που κυβερνά τη χώρα μας και οι ξένοι, τι μέτρα παίρνουνε για να μη φανεί ακριβώς αυτό το πράγμα, η εκμετάλλευση από τα ξένα μονοπώλια και τα ντόπια. Εδώ πρόκειται για συστηματική προσπάθεια να μη φανεί αυτό που είναι πραγματικά ατράνταχτο στοιχείο. Φυσικά, στο σημείο αυτό της προγραμματικής διακήρυξης πρέπει να γίνει μια προσπάθεια να παραπέρα μελετητή και πλουτισμό, γιατί όταν λέμε ότι η βασική αντίθεση είναι αντίθεση ανάμεσα στο ξένο κεφάλαιο και την ντόπια πλουτοκρατική ολιγαρχία που είναι στενά δεμένη μ' αυτό και το λαό, πρέπει να δείξεις με στοιχεία και το ρόλο αυτής της ντόπιας πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Χρειάζεται δηλαδή περισσότερα στοιχεία. Υπάρχουν ορισμένα στοιχεία και πρέπει να συμπληρωθούν. Π.χ., εδώ έχουμε τον Μποδοσάκη, μεγάλο μονοπωλιακό συγκρότημα που έχει αναλάβει κυρίως τις πολεμικές βιομηχανίες, αλλά που επεκτείνεται σιγά-σιγά και σ' άλλους κλάδους. Πάνω από 20 επιχειρήσεις ελέγχει αυτό το μονοπωλιακό συγκρότημα. Αυτό το συγκρότημα πήρε 60% των δανείων που έδωσαν οι Αμερικάνοι με το Σχέδιο Μάρσαλ. Είναι χαρακτηριστικό αυτό, σύντροφος. Σ' αυτό το συγκρότημα αμερικάνικα μονοπώλια συμμετέχουν με μια σειρά δάνεια που δώσανε, αμερικάνικες τράπεζες συμμετέχουν. Έχουμε δηλαδή στο βασικό μονοπωλιακό συγκρότημα της χώρας μας στενή συνεργασία με το αμερικάνικο. Έχουμε το συγκρότημα του Κατσάμπα, που πραγματικά παίρνει τεράστιες διαστάσεις. Τώρα, το Μάρτη, στην Πάτρα, το μεγαλύτερο υφαντουργικό εργοστάσιο της Ελλάδας το ανοίγει ο Κατσάμπα κοντά στη μια σειρά άλλα που έχει. Αυτό το έφτιαξε με αμερικάνικα κεφάλαια. Με δάνεια που πήρε από την Τράπεζα Εισαγωγών-Εξαγωγών, που ξέρουμε, κάτω από

ποιους όρους του τα δίνει αυτά τα δάνεια και πως συμμετέχει κι αυτή στην εκμετάλλευση που κάνει ο Κατσάμπας στους εργαζόμενους. Έχουμε επίσης συμμετοχή αμερικάνικων οίκων στον Κατσάμπα. Η πλουτοκρατική ολιγαρχία με την κυβέρνησή της ψηφίζει όπως είδαμε και στη διακήρυξη, σχέδια νόμου για προνομιακή χρησιμοποίηση του Κατσάμπα. Έχουμε το συγκρότημα της Εθνικής, που εκεί μέσα υπάρχουν μια σειρά ομάδες του Ηλιάσκου, Ανδρεάδη που πραγματικά, σύντροφοι, ληστεύουν το λαό. Έχουμε τις καπνοβιομηχανίες. Από 164 που ήταν προπολεμικά μείνανε μονάχα 4 μεταπολεμικά, φοβερή συγκέντρωση, σύντροφοι. Και τώρα τελευταία πάει κι ο Ματσάγγος και μείνανε τρεις. Έχουμε το μονοπώλιο του Φιξ, το τραστ των μεγαλεμπόρων ζάχαρης κλπ. τα μονοπώλια των εταιριών τσιμέντων, δυο βασικά εταιρίες, που συνεργάζονται στενά με το αμερικάνικο κεφάλαιο και πήρανε το μεγαλύτερο μέρος των δανειών που δόθηκε στην τσιμεντοβιομηχανία. Έχουμε τα μονοπώλια, που διαμορφώνονται τώρα τελευταία του Ωνάση-Νιάρχου που πάνε να πάρουνε και μια σειρά άλλες επιχειρήσεις κυρίως τις τουριστικές. Και έχουμε κι αυτό το νομοσχέδιο για τις παγωμένες πιστώσεις, που όπως λέει και η διακήρυξη τραβάει να δυναμώσει αυτόν το ρυθμό της συγκεντροποίησης.

Ήθελα να πω δυο λόγια, σύντροφοι, για το αγροτικό ζήτημα. Σωστά στη διακήρυξη αναφέρεται σαν το σοβαρότερο πρόβλημα που απασχολεί σήμερα την αγροτιά μας, η προστασία της παραγωγής απ' την εκμετάλλευση των ξένων μονοπωλιών και της ντόπιας πλουτοκρατικής ολιγαρχίας. Όταν μιλάμε, σύντροφοι, στην Ελλάδα για μισοφεουδαρχικά υπολείμματα, πρέπει να 'χουμε μια σαφέστερη εικόνα. Εγώ θα σας φέρω κάνα δυο στοιχεία. Στην Ελλάδα, σύντροφοι, απάνω από 5.000 στρέμματα είναι μόνο το 1,7% της έκτασης. Δηλαδή να μη νομιζουμε ότι αυτό που λέγαν παλιά ότι ο αστοσιφλικάδικος χαρακτήρας της οικονομίας κλπ., θόρυβος μεγάλος και... δεν είναι δηλαδή έτσι τα πράγματα. Σας λέω. Μέχρι 50 στρέμματα είναι τα 92%, μέχρι 500 στρέμματα, από στοιχεία που δίνει ο Ευελπίδης, σχετικά είναι αντικειμενικός στις στατιστικές του. Και από 500-5.000 και πάνω είναι 8% μονάχα. Δεν είναι δηλαδή, σύντροφοι, η χαρακτηριστική αντίθεση που υπάρχει σήμερα στο χωριό τα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα. Είναι η άλλη αντίθεση η αντιμονοπωλιακή, η εκμετάλλευση των αγροτών μας από τα ξένα και ντόπια μονοπώλια και αυτή η αντίθεση είναι που αποτελεί την οικονομική βάση της συνεργασίας της εργατιάς με την εργαζόμενη αγροτιά μας, αλλά και ακόμα με πιο πλούσια αγροτικά στρώματα που έχουν συμφέρον απ' αυτή την αντιμονοπωλιακή πάλη.

Νομίζω λοιπόν, σύντροφοι, ότι εκεί που μιλάμε για μισοφεουδαρχικά υπολείμματα κλπ. πρέπει να είμαστε πιο συγκεκριμένοι και κάτι άλλο: Όταν λέμε απαλλοτρίωση χωρίς αποζημίωση των τσιφλικιών μπορούμε να δημιουργήσουμε και παρεξηγήσεις. Δηλαδή ή θα πρέπει να 'μαστε πιο συγκεκριμένοι σ'

αυτό το ζήτημα, ή να μην το αναφέρουμε καθόλου. Δε λέω για τα μοναστηριακά, σύντροφοι, και για τ' άλλα κτήματα. Έγινε το αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο τώρα τελευταία, εκεί πέρα πραγματικά ακούστηκαν ας πούμε φωνές, για τα μοναστηριακά κλπ. Δεν μπήκε κανένα, δεν έβαλε κανένας, δεν είδα τουλάχιστον εγώ, πρόβλημα ας πούμε για απαλλοτρίωση των μη μοναστηριακών κλπ. Υπάρχουν στην Ελλάδα κτήματα που πραγματικά τα εκμεταλλεύονται φεουδαρχικά; Υπάρχουνε, σύντροφοι, αλλά είναι ελάχιστα. Αυτό ακριβώς εμείς πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε, γιατί σήμερα 5.000 στρέμματα είτε κάτω από 5.000 στρέμματα όταν τα εκμεταλλεύεται καπιταλιστικά, εμείς πρέπει να ξεκαθαρίσουμε σ' αυτή τη διακήρυξη αν βάζουμε πρόβλημα ας πούμε απαλλοτρίωση και μάλιστα χωρίς αποζημίωση αυτών των εκμεταλλεύσεων οπότε νομίζω στενεύουμε το πρόβλημα. Πρέπει δηλαδή να το προσέξουμε αυτό το πράγμα, σύντροφοι. Να είμαστε πιο συγκεκριμένοι και ξεκαθαρισμένα πράγματα.

Δυο λόγια θέλω να πω γι' αυτό το περίφημο σύνθημα της εθνικοποίησης που υπήρχε στο παλιό πρόγραμμα. Δεν μπορεί να καταλάβει κανένας δηλαδή, πούθε το 'βγαλε ο Ζαχαριάδης και το πλάσαρε εκεί μέσα. Μίλησε από εδώ πέρα ότι έγιναν σεχταριστικά λάθη, αλλά η γραμμή δεν ήταν σεχταριστική. Μα υπάρχει πιο μεγάλο τεράστιο σεχταριστικό λάθος από το να πάμε εμείς στην Ελλάδα και να μιλάμε για εθνικοποίηση, σύντροφοι; Που στην Ελλάδα το αίσθημα της ατομικής ιδιοκτησίας είναι πραγματικά στην αγροτιά μας, επειδή έχει γίνει ας πούμε μια σχετική απαλλοτρίωση κλπ. είναι πραγματικά αρκετά ισχυρό. Και πώς εμείς μπορούσαμε μετά να κάνουμε συμμαχία με τους αγρότες όταν βάζαμε μια τέτοια τορπίλα. Στην Ελλάδα σύντροφοι, καλλιεργούνται σήμερα 35 εκατομμύρια στρέμματα. Έχει γίνει μέχρι τώρα απαλλοτρίωση και μοιράστηκαν 19 εκατ. στρέμματα. Στο τελευταίο διάστημα με τον Πλαστήρα κλπ. μοιράστηκαν ακόμα 5 εκατ. στρέμματα. Δηλαδή από τα 35 τα 25 περίπου εκατ. στρέμματα ας πούμε, έχουν μοιραστεί. Φυσικά, αυτή η μοιρασιά δεν έχει γίνει όπως πρέπει, γίναν αδικίες, φυσικά, έγινε με αποζημίωση κλπ. όλα αυτά τα πράγματα είναι γνωστά, όμως στην Ελλάδα υπάρχει αυτή η παράδοση ας πούμε και το δέσιμο του αγρότη μας με την ατομική ιδιοκτησία που δεν πρέπει εμείς να το ξεχνάμε καμιά φορά. Ο Λένιν, σύντροφοι, έλεγε, όταν μιλούσε για την προλεταριακή εξουσία, ότι η προλεταριακή εξουσία στην πλειοψηφία των καπιταλιστικών κρατών, δεν είναι σωστό να κάνει άμεση, πλήρη κατάργηση της ατομικής ιδιοκτησίας, δεν πρέπει να πραγματοποιήσει ένα τέτοιο πράγμα. Οπωσδήποτε η προλεταριακή εξουσία πρέπει να εγγυηθεί και στο μικρό και στο μεσαίο αγρότη όχι μόνο τη διατήρηση των κομματιών της γης, αλλά και την αύξησή τους, με προσθήκη της ενοικιαζόμενης συνήθως απ' αυτούς γης. Και ερχόμαστε εμείς λοιπόν και ξεφουρνίζουμε αυ-

τό το σχεταριστικό σύνθημα της εθνικοποίησης που πραγματικά ήτανε τορπίλα για τη συμμαχία ανάμεσα στην εργασία και την αγροτιά.

Επειδή δε μου φτάνουν τα λεφτά θα ήθελα να πω δυο λόγια ακόμα. Πρέπει πολύ να προσέξουμε αυτό το τορπίλισμα που έγινε απ' τον Γούσια και γίνεται και από τον Βλαντά, στην ομιλία του τώρα για το ζήτημα του ειρηνικού περάσματος προς το σοσιαλισμό. Εδώ, φυσικά, πρέπει να είμαστε προσεχτικοί να μην πέσουμε στον οπορτουνισμό, αλλά κίνδυνος υπάρχει μεγάλος κι από το σχεταρισμό και από τον τρόπο που έμπαινε μέχρι τα τώρα το ζήτημα. Ο Γούσιος, φυσικά, έτσι που το 'βαλε καταλάβαμε τις απόψεις του. Δεν έχει καταλάβει τίποτα, ούτε από το 20ό Συνέδριο ούτε από την ελληνική πραγματικότητα. Αλλά και ο Βλαντάς, τον πείραξε λέει το σημείο που μιλάει για «όχι βία» κτλ. και πάει να ξεγλιστρήσει την προγραμματική διακήρυξη προς σ' αυτό το σημείο. Σύντροφοι, δεν πρέπει εμείς, φυσικά, να παραγνωρίσουμε το γεγονός ότι αυτό το πέραςμα θα εξαρτηθεί από τη μαζική πάλη και την εξωκοινοβουλευτική, έτσι, να το προσέξουμε αυτό το πράγμα, αλλά όμως δεν μπορούμε εμείς να βγαίνουμε τώρα με σχεταριστικές θέσεις στο σημείο αυτό. Και μάλιστα εγώ νομίζω ότι και η διατύπωση αυτή που μπαίνει ότι «με τα ίδια τα μέσα θα τους χτυπήσουμε» δε χρειάζεται σύντροφοι. Μέχρι εκεί μπορεί να σταματήσει. Με τα ίδια τα μέσα. Αυτή είναι η γνώμη μου.

VIII

σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ

Τις λεπτομέρειες, είτε μικροπαρατηρήσεις πάνω στην προγραμματική διακήρυξη, ότι μερικότερες παρατηρήσεις έχω θα τις καταθέσω γραπτά. Θα μιλήσω πάνω στο σύνολο του προγράμματος και θα σταθώ στα βασικά ζητήματα που το συγκροτούν. Έχω υποχρέωση σαν ένα από τα βασικά ζητήματα που το συγκροτούν. Έχω υποχρέωση σαν ένα από τα κύρια πρόσωπα της προηγούμενης καθοδήγησης, που φέρνω τη βασική ευθύνη για την κατάσταση που δημιουργήθηκε στο κόμμα μας, να πάρω ξεκάθαρη θέση πάνω στα ζητήματα αυτά.

Είμαι απόλυτα σύμφωνος με το σύνολο της προγραμματικής διακήρυξης, με το χαρακτήρα της αλλαγής και τις δυνάμεις που θα την πραγματοποιήσουν. Με το πρόγραμμα της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής, όπως είναι διατυπωμένο, με το μέρος της διακήρυξης που λέει πώς θα γίνει η δημοκρατική αλλαγή, δηλαδή για το πατριωτικό μέτωπο καθώς και για τη δυνατότητα να πραγ-

ματοποιηθεί η δημοκρατική αλλαγή ειρηνικά. Γι' αυτά τα ζητήματα θα μιλήσω πολύ σύντομα.

Η προγραμματική διακήρυξη μας σωστά όπως τόνισε ο σ. αντιπρόσωπος του ΚΚΕ της ΣΕ σ. Κουουσίενιν, θα 'χει πολύ μεγάλη επίδραση στη συγκέντρωση των πατριωτικών δυνάμεων στην Ελλάδα, γιατί δίνει καθαρή απάντηση στα προβλήματα που απασχολούν το λαό, κι ο λαός θέλει σήμερα, εθνική, αντιιμπεριαλιστική δημοκρατική αλλαγή, γιατί η διακήρυξη αυτή δείχνει το συγκεκριμένο δρόμο αυτής της αλλαγής, γιατί αφαιρεί όλα τα επιχειρήματα, που δώσαμε εμείς στην αντίδραση, η παλιά καθοδήγηση, για να φέρνει εμπόδια στην πραγματοποίηση της αλλαγής.

Μερικοί σύντροφοι, που μίλησαν προηγούμενα, είπαν ότι στο πρόγραμμά μας θα πρέπει να γίνεται με τον άλφα είτε βήτα τρόπο η κριτική των προηγούμενων λαθών της παλιάς καθοδήγησης. Η γνώμη μου είναι ότι η προγραμματική διακήρυξη με θετικό τρόπο, δηλαδή με όλες τις θέσεις που έχει ακριβώς αυτή την κριτική κάνει κι έτσι βοηθάει για να βρούμε την κοινή γλώσσα, για να πραγματοποιηθεί η κοινή πάλη και η συνένωση όλων των τάξεων κομμάτων και δυνάμεων, που ενδιαφέρονται για την αλλαγή, σ' ένα πλατύ πανεθνικό μέτωπο, ενάντια στον ξένο ιμπεριαλισμό, και την πλουτοκρατική ολιγαρχία που τον υπηρετεί.

Η προγραμματική διακήρυξη είναι όπως φαίνεται καθαρά το προϊόν της κολεκτιβιστικής επεξεργασίας της καθοδήγησης και θα 'λεγα ακόμα ο καρπός της πάλης που έγινε στο κόμμα στα τελευταία χρόνια, και της βοήθειας που μας έδωσαν τα αδελφά κόμματα με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, για να βγούμε από την κρίση, να διορθώσουμε τη λαθεμένη γενική πολιτική γραμμή της προηγούμενης καθοδήγησης, να καταργήσουμε το αντικομματικό καθεστώς, να αποκαταστήσουμε τις λενινιστικές αρχές μέσα στο κόμμα.

Η ανάγκη να βγει το κόμμα με προγραμματική διακήρυξη, είναι μια από τις βασικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, και ήδη η απόφαση αυτή γίνεται σήμερα πραγματικότητα.

Εγώ νομίζω, σύντροφοι, ότι όλα όσα συζητήσαμε αυτές τις μέρες ό,τι έγινε από την 6η Ολομέλεια και δώθε, όλη αυτή η κριτική ανάλυση της δουλειάς, των λαθών της προηγούμενης καθοδήγησης, όλα αυτά είναι περιεκτικά συγκεντρωμένα, δοσμένα με τον τρόπο που χρειάζεται στην προγραμματική διακήρυξη του κόμματος.

Είμαι υποχρεωμένος ακόμα να πω μερικά λόγια και να κάνω μια σύγκριση ανάμεσα στο πρόγραμμα που ετοιμάσαμε εμείς, η παλιά καθοδήγηση, και τη σημερινή προγραμματική διακήρυξη που θα ψηφίσει η 7η Ολομέλεια. Είναι καθαρό ότι το ένα πράγμα είναι το παλιό, είναι το λαθεμένο, είναι το σάπιο, είναι η ενσάρκωση όλης της λαθεμένης γραμμής της προηγούμενης καθοδή-

γησης, της δικής μας. Το άλλο, αυτό το σημερινό, είναι επίσης καθαρό ότι είναι το καινούργιο, είναι το ελπιδοφόρο, είναι εκείνο που χρειάζεται το κόμμα κι ο λαός, ενσάρκωση της καινούργιας γραμμής, που έβαλε η 6η Ολομέλεια του κόμματος. Αυτό είναι καθαρό για κάθε κομμουνιστή, που δεν τον τυφλώνει το πάθος.

Ο Ζαχαριάδης είπε ότι δεν κάνει πολιτική συνθηκολόγησης. Δηλαδή πολιτική συνθηκολόγησης με την πολιτική του κόμματος, της 6ης Ολομέλειας αντιπαραθέτοντας στο κόμμα τον εαυτό του. Η γνώμη μου είναι ότι ο κομμουνιστής που σέβεται τον εαυτό του έχει ιερή υποχρέωση να καταδικάσει το παλιό, να δει το καινούργιο, να παλέψει να υποταχτεί στη γραμμή του κόμματος. Αυτό πρώτα απ' όλα ισχύει για την προγραμματική διακήρυξη, που είναι ένα βασικό ντοκουμέντο του κόμματος.

Όχι, συνθηκολόγηση δεν κάνει κανένας με το κόμμα όταν παραδέχεται τα λάθη του όσο βαριά κι αν είναι αυτά όταν παραδέχεται τις ευθύνες του, αλλά εκπληρώνει μια υποχρέωση που βγαίνει από το χαρακτήρα του κόμματος, από το ίδιο το καταστατικό του κόμματος. Με την ευκαιρία αυτή θέλω να πω εδώ πρώτο: Ότι εμείς δώσαμε το παλιό πρόγραμμα στ' αδελφά κόμματα ύστερα από τη δημοσίευσή του. Είναι πολύ χαρακτηριστικό αυτό. Ενώ αν το δίναμε έγκαιρα, θ' αποφευγόταν η μεγάλη ζημιά που έγινε. Δεύτερο, ενώ είχαμε από το Σεπτέμβριο του 1954 τη γνώμη των αδελφών κομμάτων ότι το πρόγραμμά μας είναι βασικά λαθεμένο, ενώ είχαμε τις συγκεκριμένες υποδείξεις πώς θα πρέπει να είναι το πρόγραμμα. Κι ενώ ήταν μια θαυμάσια δυνατότητα για να μπορέσουμε έστω και την τελευταία στιγμή να χρησιμοποιήσουμε αυτή τη βοήθεια, που δόθηκε, για να βγούμε μπροστά στο λαό και να μιλήσουμε για τα λάθη μας δεν το κάναμε. Σερνόμασταν ολόκληρο ενάμιση χρόνο, δε μιλήσαμε στο λαό, φτιάσαμε ένα σχέδιο που παρόλο που άλλαζε το χαρακτήρα της επανάστασης είχε όλες τις παλιές επιβιώσεις που ακούσατε εδώ μέσα.

Στην προγραμματική διακήρυξη φαίνεται η βοήθεια που μας δώσαν τ' αδελφά κόμματα, και γι' αυτό είναι σωστή, τέτοια που χρειάζεται σήμερα το κόμμα και σαν περιεχόμενο και σα μορφή.

Ο χαρακτήρας της αλλαγής είναι αυτός που καθορίζει η προγραμματική διακήρυξη. Δηλαδή εθνικός αντιιμπεριαλιστικός δημοκρατικός. Ο εθνικός αντιιμπεριαλιστικός δημοκρατικός χαρακτήρας πηγάζει από τα κύρια προβλήματα που απασχολούν σήμερα τον τόπο, όπως είναι η εθνική ανεξαρτησία, το αγροτικό, ο εκδημοκρατισμός της εσωτερικής ζωής, η βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του λαού. Προβλήματα που δεν μπορούμε να τα σβήσουμε, αν δε θέλουμε να πέσουμε στον τυχοδιωκτισμό, όπως έπεσε η προηγούμενη καθοδήγηση πρωτύτερα. Καθώς και το συσχετισμό στις ταξικές δυνάμεις, που θέλουν, μπορούν και πρέπει να οργανωθούν και να παλέψουν για τη

δημοκρατική αλλαγή. Γύρω από το πρόγραμμα αυτής της εθνικής δημοκρατικής αλλαγής, μπορούν να συγκεντρωθούν όλες οι δυνάμεις, όλος ο λαός, εργάτες, αγρότες, επαγγελματίες, οι διανοούμενοι, η εθνική αστική τάξη. Είναι πρώτη φορά που χρησιμοποιούμε αυτόν τον όρο, και σωστά τον χρησιμοποιούμε. Δηλαδή η συντριπτική πλειοψηφία του έθνους. Είναι αντιμετώπος πραγματικά μια ελάχιστη μειοψηφία. Ακριβώς γιατί ο χαρακτήρας της επανάστασης, της αλλαγής είναι εθνικός αντιιμπεριαλιστικός, δημοκρατικός και τα βασικά προβλήματα που περιλαμβάνει η αλλαγή, τα πρακτικά μέτρα, ανταποκρίνονται στην αλλαγή αυτή. Και τα πολιτικά μέτρα και τα οικονομικά μέτρα, όλα γενικά τα μέτρα που προτείνονται στο πρόγραμμα. Τα μέτρα ιδιαίτερα που προτείνονται για τη βιομηχανία, την αγροτική οικονομία, τη βελτίωση της θέσης των εργατών και των υπαλλήλων βοηθάνε για να συγκεντρωθούν οι πιο πλατιές δυνάμεις. Στη σειρά αυτή των μέτρων, ιδιαίτερη σημασία έχουν αυτά που λέγονται για την επιχείρηση του ηλεκτρισμού, τη συγκέντρωση της πίστης, όχι για την κατάργηση αλλά για τον περιορισμό των μονοπωλίων κλπ. όλα αυτά κατά τη γνώμη μου μπαίνουν με τον τρόπο που χρειάζεται, που είναι απαραίτητος για τη σημερινή πραγματικότητα στην Ελλάδα.

Για το ζήτημα αν είναι δυνατός ο ειρηνικός δρόμος. Θεωρητικά αυτό το ζήτημα μπήκε από το 20ό Συνέδριο και κανένας σήμερα δεν μπορεί να το αμφισβητήσει. Άλλωστε και ο ίδιος ο Ζαχαριάδης στο χαιρετιστήριο προς το 20ό Συνέδριο, του κόμματος που δημοσιεύτηκε, αυτό το πράγμα δεν το αρνείται.

Σχετικά με την Ελλάδα. Υπάρχουν σήμερα οι προϋποθέσεις, που κάνουν δυνατό τον ειρηνικό δρόμο. Δεν πρόκειται μόνο εδώ για όλη τη διεθνή κατάσταση για την ύπαρξη του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, επικεφαλής η ΣΕ που είναι, φυσικά, αποφασιστικός παράγοντας, δεν πρόκειται λέω να σταθώ και να το αναλύσω αυτό το ζήτημα. Κι εξωτερικά κι εσωτερικά υπάρχουν όλες οι δυνατότητες. Ο λαός διψάει σήμερα για τον ειρηνικό δρόμο. Αν δεν το δούμε αυτό θα πέσουμε πολύ έξω. Σήμερα είναι φανερό ότι και στα 1946 δεν εξαντλήσαμε όλες τις δυνατότητες που υπήρχαν για την ειρηνική λύση του εσωτερικού προβλήματος. Και σήμερα ύστερα από 11 χρόνια, ύστερα από τόσο αίμα που χύθηκε, έπειτα από τόσες καταστροφές που έγιναν, ο λαός διψάει για μια τέτοια αλλαγή για να γίνει μ' αυτόν τον τρόπο τον ειρηνικό. Τι χρειάζεται γι' αυτό; Το πρόγραμμα τονίζει. Ένα γερό μαζικό κίνημα. Η ένωση των πατριωτικών δυνάμεων της χώρας. Η δουλειά του κόμματος. Να γιατί χρειάζεται να φτιάξουμε σήμερα, να φτιάξουμε γερές οργανώσεις στην Ελλάδα. Το κόμμα έχει πλούσια πείρα από την πρώτη κατοχή και πρέπει να τη χρησιμοποιήσει ότη δημιουργία αυτού του μαζικού κινήματος που χρειάζεται σήμερα γι' αυτήν την αλλαγή. Αυτά που λέει η διακήρυξη για το ζήτημα αυτό, δηλαδή ότι ο ειρηνικός δρόμος δεν εξαρτάται μόνο από το κόμμα και τις δημοκρατικές δυνάμεις

είναι σωστό. Κατά τη γνώμη μου δε χρειάζεται να πούμε παραπάνω, δηλαδή να πούμε ότι αν κάνουν αυτοί αδύνατο αυτόν το δρόμο εμείς θα αντιμετωπίσουμε αλλιώς. Δε χρειάζεται αυτό σήμερα. Αυτό βγαίνει μέσα από το ίδιο το πρόγραμμα, με τη θέση που παίρνει κατά αυτόν τον τρόπο.

Για το ζήτημα του βασιλιά, δεν είναι σωστό να μπει ζήτημα μοναρχίας-βασιλιά, φυσικά, κανένας δεν το βάζει αυτό. Φτάνει αυτό που υπάρχει στη σελίδα 23, ότι η Βουλή ανώτερο σώμα του Έθνους αποφασίζει κυριαρχικά για όλα τα εθνικά θέματα. Κατά τη γνώμη μου δε χρειάζεται περισσότερο. Θα ήταν λάθος, π.χ., να πούμε ότι ενώ εμείς γενικά είμαστε υπέρ της αβασιλευτής δημοκρατίας ξέρω γω για ορισμένους λόγους, να πούμε κάτι γι' αυτό στη διακήρυξη, δεν είναι σωστό αυτό, δε χρειάζεται. Θα πρέπει κατά τη γνώμη μου στη λύση αυτή του ζητήματος να ξεκινήσουμε κι απ' τα εξής: Όταν μιλάμε για σύνταγμα, για το ελληνικό, δε θα πρέπει να κάνουμε σύγχυση ανάμεσα στο δικό μας σύνταγμα το ελληνικό και ανάμεσα στ' άλλα, όπως, π.χ., έγινε στην Ιταλία. Εκεί στην Ιταλία έγινε το σύνταγμα κάτω από άλλες συνθήκες, έπειτα από το διώξιμο του Μουσολίνι, ενώ σε μας, όπως ξέρετε, έγινε έπειτα από την ήττα τη δική μας, κι εκφράζει ακριβώς αυτή τη συγκεκριμένη κατάσταση στην Ελλάδα. Συνεπώς δεν μπαίνει κατά τον ίδιο τον τρόπο το ζήτημα όπως μπαίνει στην Ιταλία, είτε στις άλλες χώρες. Επίσης για τη μοναρχία εμείς θα πρέπει να πάρουμε υπόψη, την πείρα, όπως έγινε η αστικοδημοκρατική επανάσταση σε μια σειρά άλλες χώρες, την ίδια την πείρα που υπάρχει κι εδώ σ' αυτή τη χώρα που κάνουμε την Ολομέλεια, που όπως είναι γνωστό το πρώτο στάδιο της επανάστασης έγινε όταν ο βασιλιάς ήταν ακόμα.

Λίγα λόγια για το ύφος. Αυτό είναι ένα ντοκουμέντο που πρέπει να το διαβάσει ο λαός. Όχι μόνο οι κομμουνιστές, αλλά όλος ο λαός. Καθαρό, με καθαρά συνθήματα, αλλά και με τη γλώσσα που καταλαβαίνει ο λαός. Εδώ πρέπει να σας υπενθυμίσω ότι στις παρατηρήσεις, που μας έκαναν τότε τα αδελφά κόμματα, για το παλιό πρόγραμμα, ιδιαίτερα μας τόνιζαν ότι το πρόγραμμα αυτό ήταν μακρόσυρτο, ήταν διανοουμενίστικα γραμμένο. Δεν ήταν γραμμένο στη γλώσσα που καταλάβαινε ο λαός. Και παράλληλα με τις ουσιαστικές παρατηρήσεις με την ανάγκη ν' αλλαχτεί βασικά το πρόγραμμα ακριβώς τόνιζαν αυτό το σημείο. Η προγραμματική διακήρυξη βασικά είναι διατυπωμένη απλά στη γλώσσα που καταλαβαίνει ο λαός. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν πρέπει ακόμα να δουλευτεί περισσότερο, χωρούν και συντομεύσεις, θα γίνει πιο σφιχτοδεμένο κι αυτή τη δουλειά, φυσικά, με τις παρατηρήσεις που θα κάνουν όλοι οι σύντροφοι θα την κάνει ειδική επιτροπή. Αυτά είχα να πω, σύντροφοι, εγώ, τις μερικές παρατηρήσεις θα τις δώσω γραπτά, και επαναλαμβάνω για άλλη μια φορά ότι είμαι σύμφωνος με την προγραμματική διακήρυξη στο σύνολό της.

ΙΧ α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Το προσχέδιο της διακήρυξης που κάνει σωστή μαρξιστική εκτίμηση της κατάστασης στην Ελλάδα, χαράζει την τακτική του κόμματος για την εκπαίδευση του στρατηγικού σκοπού που βάζει το κόμμα στο δοσμένο στάδιο, δηλαδή πιο απλά θα μπορούσε κανείς να πει: το προσχέδιο της διακήρυξης καθορίζει την τακτική του κόμματος για την εφαρμογή του μαρξισμού-λενινισμού στις δοσμένες ελληνικές συγκεκριμένες συνθήκες.

Το προσχέδιο της διακήρυξης όπως είναι διατυπωμένο και με τις παρατηρήσεις για διορθώσεις που θα γίνουν, είναι σοβαρό ντοκουμέντο του κόμματος, που η εφαρμογή του στη ζωή πάρα πολύ θα βοηθήσει για τη διόρθωση των στραπάτσων και των ζημιών που προκάλεσε στο κόμμα μας και γενικά στο εργατικό επαναστατικό κίνημα της Ελλάδας, το σχέδιο προγράμματος του Ζαχαριάδη και των συνυπεύθυνών του, δηλαδή θα βοηθήσει αποφασιστικά στο ζήτημα της ενότητας της εργατικής τάξης, στο δυνάμωμα της συμμαχίας της εργατικής τάξης, στο δυνάμωμα της συμμαχίας της εργατικής τάξης και αγροτιάς, στη συσπείρωση όλων των δημοκρατικών δυνάμεων της χώρας, στην πάλη τους ενάντια στους Αμερικανοάγγλους ιμπεριαλιστές, και την ντόπια πλουτοκρατική ολιγαρχία.

Θέλω να κάνω ορισμένες συγκεκριμένες παρατηρήσεις πάνω στο προσχέδιο της διακήρυξης.

Πρώτο στο τέλος της 3ης και 4ης σελίδας εκεί που λέει ότι: «το ξένο κεφάλαιο με ειδικές επεμβάσεις αρπάζει μια σειρά βασικότες πλουτοπαραγωγικές πηγές της χώρας, με σκοπό είτε τη ληστρική εκμετάλλευσή του, είτε την παρεμπόδιση της αξιοποίησής του» κτλ. Αυτά τα «είτε» εκεί καλά είναι να φύγουν και να μπει: με σκοπό τη ληστρική εκμετάλλευση και την παρεμπόδιση της χρησιμοποίησής του. Φυσικά, είτε, μπορεί να εξηγηθεί και με το νόημα και, όμως εμείς πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι αυτό το προσχέδιο της διακήρυξης πρέπει να είναι τόσο κατανοητό, απ' όλο τον κόσμο στην Ελλάδα. Όχι μόνο από τα στελέχη και τη διανόηση. Να είναι σε θέση και ο εργάτης και ο αγρότης, ο αγράμματος να το καταλαβαίνει.

Δεύτερο ζήτημα. Στην 4η σελίδα, εκεί που μιλάει για ανισότιμες ανταλλαγές, να πει τη λέξη ληστρικές ανταλλαγές. Γιατί η λέξη κατά τη γνώμη μου ανισότιμες ανταλλαγές δεν αποδίδει όσο χρειάζεται για το χαρακτηρισμό των επιδιώξεων του αμερικάνικου κι εγγλέζικου κεφαλαίου. Γιατί στην ίδια σελίδα σε συνέχεια, λέει, πιο κάτω, το σημαντικότερο μέρος του εθνικού μας εισοδήματος κυλάει στις τσέπες των ξένων μονοπωλητών. Άμα λες, χρησιμο-

ποιείς τη λέξη που χρησιμοποιείς εδώ πέρα δεν το αποδίδεις στο βαθμό που χρειάζεται.

Στη σελίδα 17 λέμε ότι «στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά εθνική κρίση». Προσέξτε παρακάτω συνέχεια τι λέει. Κι λίγο πιο κάτω λέει: «Ολοένα και περισσότερο ριζώνει η πεποίθηση πως η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί, πως κάτι πρέπει ν' αλλάξει.» Κατά τη γνώμη μου δυο σοβαρές αντιθέσεις εδώ πέρα. Απ' τη μια μεριά βάζει ζήτημα ότι στην Ελλάδα ωριμάζει βαθιά εθνική κρίση, που αυτό στην ουσία θα πει: ωριμάζει βαθιά επαναστατική κρίση, που αν έχουμε στην Ελλάδα τέτοια κατάσταση να ωριμάζει βαθιά επαναστατική κρίση σημαίνει ότι ωριμάζει μια κατάσταση που απαιτεί, που θα απαιτήσει ριζικές, ριζικότερες αλλαγές. Και πιο κάτω βάζει ένα ζήτημα, που λέει ότι κάτι πρέπει ν' αλλάξει. Το κάτι ν' αλλάξει μπορεί ξέρω γω, πώς να πούμε να του δημιουργήσεις μια πολύ ασήμαντη μικρή αλλαγή, χάνει το νόημά του. Ποια είναι η γνώμη η δική μου, πάνω στο ζήτημα αυτό. Για το ζήτημα της εθνικής κρίσης. Εγώ τις πρώτες μέρες όταν είδα το πρώτο προσχέδιο, είχα τι γνώμη ότι αυτή μπορεί να μείνει έτσι και πολύ βασανίστηκα σ' αυτό το πράγμα. Ύστερα όμως απ' όλη τη σκέψη και από μια μικρή προσπάθεια μελέτης που έκανα, κατέληξα στο παρακάτω συμπέρασμα. Ότι η λέξη ωριμάζει βαθιά εθνική κρίση πρέπει να φύγει, στη θέση της να μπει, ωριμάζει βαθιά δημοκρατική εθνική αλλαγή. Γιατί λέω να φύγει; Γιατί αν ρίξει μια ματιά κανείς σ' όλα τα σημεία που ο Λένιν μιλάει γι' αυτό το ζήτημα, γενικά για τις εθνικές κρίσεις, ο Λένιν ουσιαστικά εννοεί: εθνική κρίση, επαναστατική κρίση. Συγκεκριμένα ο Λένιν αυτό το ζήτημα το χρησιμοποιεί για πρώτη φορά, ύστερα από τις 9 του Γενάρη, ύστερα από την αιματηρή Κυριακή, που έγιναν τα γεγονότα τα μεγάλα χρησιμοποιεί αυτή τη φρασεολογία. Εκτός απ' αυτό τώρα αν θελήσουμε εμείς να κάνουμε μια πιο συγκεκριμένη εξέταση, έχουμε εμείς στην Ελλάδα τέτοια κατάσταση, που να μας δείχνει ότι ωριμάζει μια βαθιά εθνική κρίση; Δηλαδή με το νόημα επαναστατική κρίση; Νομίζω όχι. Γιατί; Πρώτα πρώτα ρίχνοντας μια ματιά στο ζήτημα της οικονομίας της χώρας, νομίζω ότι εμείς ακόμη κρίση στην οικονομία της χώρας δεν έχουμε. Λέει το προσχέδιο της διακήρυξης ότι υπάρχουν ορισμένες κάμψεις. Όμως αυτές οι κάμψεις μπορεί να 'χουνε αύριο ξανά τέλος πάντων μια μικρή άνοδο. Δεν πρέπει κατά τη γνώμη μου εδώ εμείς να συγχέουμε το ζήτημα, δηλαδή ποιο ζήτημα; το γενικό ζήτημα το ότι το καπιταλιστικό σύστημα απ' τη γέννησή του είχε και έχει τα έμβρυα της κρίσης γενικά. Έτσι έχει το συγκεκριμένο αυτό ζήτημα. Νομίζω ότι άλλο είναι αυτό το ζήτημα κι άλλο είναι εκείνο.

Ακόμα αν ριξουμε μια ματιά για να δούμε μέσα στην Ελλάδα, ο υποκειμενικός παράγοντας ο δικός μας, το κόμμα, η διάθεση των μαζών μέχρι πιο σημείο φτάνουν γενικά όλα αυτά τα ζητήματα επίσης, θα δούμε ότι και δω πέρα

στο σημείο αυτό δεν είμαστε. Επομένως αν θελήσουμε να στηριχτούμε λέω πάνω στο ζήτημα της Κύπρου ξέρω γω και σ' ορισμένα άλλα ζητήματα, νομίζω ότι δεν είναι σωστό να χρησιμοποιήσουμε αυτή την ορολογία. Δεν πρέπει σύντροφοι, εδώ εμείς να ανησυχήσουμε απ' αυτά που χρησιμοποίησε ο Γούσιας εδώ πέρα, που μίλησε και είπε ότι υπάρχει οπορτουνισμός και τέτοια πράγματα και κολοκύθια πάτερο. Ο οπορτουνισμός υπάρχει μόνο στο μυαλό του Γούσια, και δεν υπάρχει στο σχέδιο προγράμματος.

Αυτό το σχέδιο της διακήρυξης καθορίζει την τακτική για μια συγκεκριμένη εφαρμογή του μαρξισμού-λενινισμού στις ελληνικές συνθήκες, στην πραγματικότητα της Ελλάδας.

Άλλη παρατήρηση που έχω να κάνω είναι: Στη 19 σελίδα, εκεί που μιλάει για αποκατάσταση της δημοκρατικής τάξης. Έχω τη γνώμη ότι πρέπει να μπει εδώ πέρα αποκατάσταση της δημοκρατικής συνταγματικής τάξης. Γιατί; Δεν κάνω σύγχυση απ' αυτά που είπε ο Μπαρτζιώτας πρωτύτερα κι έχω επίγνωση της διαφοράς του δικού μας συντάγματος με το σύνταγμα, π.χ., της Ιταλίας. Όμως εμείς δεν πρέπει να αγνοήσουμε αυτό το ζήτημα ότι σήμερα στην Ελλάδα όταν γίνονται οι δίκες, για μια σειρά αγωνιστές οι οποίοι συλλαμβάνονται, γενικά οι δικηγόροι δίνουν ολάκερη μάχη για την εφαρμογή του συντάγματος και παλεύουν ενάντια στο καθεστώς αυτό γιατί στραπατσάρουν το σύνταγμα. Άμα βάλεις λοιπόν ζήτημα απλώς δημοκρατική τάξη αυτός μπορεί να σου έχει μέχρι ένα σημείο περιορισμένα δημοκρατικά δικαιώματα και σου λέει έχω δημοκρατική τάξη. Να χρησιμοποιηθεί κι αυτή η λέξη. Και περισσότερο να κάνουμε αγώνα για την εφαρμογή του συντάγματος, ανεξάρτητα αν το σύνταγμα αυτό δε μας ικανοποιεί.

Ύστερα στην 20 σελίδα, εκεί που λέει: «η συμμαχία της εργατιάς και αγροτιάς είναι το στέρεο θεμέλιο και η προϋπόθεση για τη νίκη της δημοκρατικής αλλαγής». Έχω τη γνώμη να μπει ως εξής: η συμμαχία της εργατικής τάξης και αγροτιάς με ηγετικό ρόλο της εργατικής τάξης είναι το στέρεο θεμέλιο και η προϋπόθεση για τη νίκη της δημοκρατικής αλλαγής. Γιατί, πρώτο ζήτημα, φυσικά, δεν πρέπει να φοβόμαστε να το βάλουμε αυτό, αλλά και εκτός απ' αυτό, παραπάνω αυτή την ορολογία τη χρησιμοποιεί το προσχέδιο της διακήρυξης. Δεν είναι σωστό κατά τη γνώμη μου γιατί αυτό είναι ένα σοβαρό ντοκουμέντο, και δεν πρέπει το ίδιο ζήτημα, που αυτό είναι ζήτημα αρχών, θεμελιακό ζήτημα του μαρξισμού-λενινισμού, σ' ένα σημείο να μπαίνει έτσι και σε άλλο σημείο να κουτσουρεύεται και να μπαίνει διαφορετικά. Πρέπει να διορθωθεί αυτό το πράγμα.

Στην σελίδα 21, εκεί που λέει ότι «το γεγονός ότι κάθε μια από τις κοινωνικές τάξεις και στρώματα έχουν τα ιδιαίτερα τους συμφέροντα, δεν αποτελεί εμπόδιο να ενωθούν –προσέξτε, τη λέξη υπογραμμίζω να ενωθούν–

δεν αποτελεί εμπόδιο να ενωθούν σήμερα για την επιδίωξη ενός κοινού σκοπού». Κατά τη γνώμη μου να μπει ως εξής: γιατί άμα λέμε εμείς να ενωθούν ο άλλος όπως θέλεις μπορεί να το εξηγήσει, κι όπως θέλεις. Μπορεί να δημιουργήσει συγχύσεις. Προτείνω να μπει ως εξής: Να ενώσουν την πάλη τους για ένα κοινό. Γιατί εμείς παλεύουμε και η πάλη μας ενώνει σ' ένα γενικό σκοπό αλλά το να ενωθούν δεν πρέπει να μπει κατά τη γνώμη τη δικιά μου. Μπορεί να κάνω και λάθος αλλά έτσι νομίζω. Πρέπει να διορθωθεί αυτό το πράγμα.

Στη σελίδα 22 εκεί που μιλάει και λέει ότι, που βάζει το ζήτημα ακύρωση των αντεθνικών, υποδουλωτικών συμφωνιών της 12 του Οκτώβρη, σε συνέχεια λέει ότι το δικαίωμα της ετεροδικίας καθώς και όλων των συμφερόντων που θίγουν τα κυριαρχικά δικαιώματα, σε συνέχεια μιλάει και λέει «η απαλλαγή της χώρας απ' όλες τις ξενικές στρατιωτικές οικονομικές αποστολές κτλ. βάζει τελεία, και στο τέλος βάζει το ζήτημα ύστερα κατάργηση των πολεμικών βάσεων. Στο τέλος μπαίνει το ζήτημα αυτό. Μα μπορείτε να μου πείτε σ. Οικονόμου αυτό το ζήτημα μπαίνει. Μπαίνει όμως έχει τη σημασία του πώς θα το βάλεις. Και σε τι σειρά θα το βάλεις. Το ζήτημα της κατάργησης μάλλον την πάλη, τον αγώνα για την κατάργηση των πολεμικών βάσεων που υπάρχουν στην Ελλάδα είναι το βασικότερο σημείο που θίγει την ανεξαρτησία και την ακεραιότητα της χώρας. Κι επομένως πρέπει να μπει σε καλύτερη σειρά. Εγώ προτείνω να μπει στο εξής σημείο: Δηλαδή να μπει ύστερα από εκεί που λέει τα κυριαρχικά δικαιώματα, δηλαδή να μπει εκεί που λέει ακύρωση των αντεθνικών υποδουλωτικών συμφωνιών της 12 του Οκτώβρη 1953, τα δικαιώματα της ετεροδικίας καθώς και όλων των σημερινών που θίγουν τα κυριαρχικά δικαιώματα και σε συνέχεια να μπει αυτό το ζήτημα, και μετά ν' ακολουθήσουν τ' άλλα. Να μην το βάλουμε που να εννοείται ότι δε χάλασε κι ο κόσμος.

Στην σελίδα 33 εκεί που λέει ότι «το ΚΚΕ δεν πρόκειται ν' απαρνηθεί, αντίθετα διακηρύχνει μ' όλες του τις δυνάμεις ότι είναι υπέρ της διεθνούς αλληλεγγύης των λαών όλου του κόσμου». Φυσικά, σωστό είναι ότι υπέρ, αλλά γιατί όμως παραλείπουμε εδώ πέρα της προλεταριακής αλληλεγγύης; Γιατί; Αυτό είναι ένα βασικό σημείο. Το λέει ο Μαρξ στο *Μανιφέστο*. Και σε συνέχεια το 'γραψαν όλα τα κόμματα. Ούτε το γαλλικό το αρνείται ούτε κανένα. Γιατί να μην το βάλουμε αυτό το ζήτημα μέσα; Άμα θέλετε να μπει ως εξής: ότι είναι υπέρ της προλεταριακής διεθνούς αλληλεγγύης υπέρ της διεθνούς αλληλεγγύης όλων των λαών. Έτσι θα είναι πιο συγκεκριμένα. Κατά αυτόν τον τρόπο χρησιμοποιείται. Και πολλές φορές το 'γραφε το *Κομμουνιστ* κι αλλού.

Λοιπόν ύστερα, κάνετε ησυχία, σύντροφοι, στη σελίδα 36 εκεί που λέει

«να μονιάσουμε όλοι οι Έλληνες αριστεροί και δεξιοί, να ενωθούμε όλοι οι πατριώτες». Και σταματά έχει τελεία. Εγώ νομίζω ότι αυτό το σημείο μπορεί να δημιουργήσει ορισμένες συγχύσεις. Μπορεί αυτό να μείνει αν προστεθεί κάτι άλλο. Δηλαδή αν το βάλεις στη βάση να μονιάσουμε κλπ. όλα κατά αυτόν τον τρόπο, πρώτα πρώτα είναι βασικά και κύρια ενάντια στην ταξική πάλη. Η προγραμματική διακήρυξη δεν αγνοεί την ταξική πάλη, αν ρίξεις μια ματιά από πάνω μέχρι κάτω δεν την αγνοεί, ανεξάρτητα αν δεν το λέει στα λόγια. Όμως αυτό είναι λάθος κατά τη γνώμη μου, πρέπει να μπει έτσι, αυτό το σημείο. Λοιπόν, να μονιάσουμε όλοι οι Έλληνες αριστεροί και δεξιοί να ενωθούμε όλοι οι πατριώτες στον αγώνα ενάντια στους Αμερικανοάγγλους ιμπεριαλιστές και την ντόπια πλουτοκρατία. Που ούτε το νόημα δεν αλλάζει και θα είναι πιο καλύτερα, συγκεκριμένα στο ζήτημα αυτό.

Ύστερα στη σελίδα 38 εκεί που λέει «ένα πανίσχυρο πατριωτικό μέτωπο δεν μπορεί να μην έχει βαθιά απήχηση μέσα στο στρατό και θα δυσκολέψει ολοένα και περισσότερο τις απόπειρες χρησιμοποίησής του για δυναμική παρεμπόδιση της δημοκρατικής αλλαγής». Έχω τη γνώμη να μπει ως εξής δηλαδή, ύστερα απ' αυτό που λέει θα δυσκολέψει ολοένα και περισσότερο τις απόπειρές του, από τον ΙΔΕΑ και ΚΥΠ, για τη χρησιμοποίησή του για την παρεμπόδιση της δημοκρατικής αλλαγής. Γιατί; Όλος ο Τύπος στην Ελλάδα, αν πάρεις όλες τις εφημερίδες, ιδιαίτερα οι δημοκρατικές εφημερίδες και η *Ωρα* και η *Αυγή*, ξέρω γω και η *ΕΔΑ* βασικά το προβάλλουν αυτό το ζήτημα, παλεύουν ενάντια στον ΙΔΕΑ κλπ. Γιατί να μην το βάλουμε; Να μπει συγκεκριμένα αυτό το σημείο.

Δυο τελευταίες προτάσεις έχω να κάνω. Έχω τη γνώμη ότι μέσα στο προσχέδιο της διακήρυξης πρέπει να μπει, να φαίνεται σχετικά μ' αυτό το ζήτημα το Βορειοηπειρωτικό, γιατί εκτός απ' το ότι, απ' τη θέση του Ζαχαριάδη που είναι προσβολή και κηλίδα για το κόμμα μας η διατύπωση του 1945 για το Βορειοηπειρωτικό, αλλά και σήμερα κάνουμε ολόκληρη προπαγάνδα πάνω στο ζήτημα αυτό, και κάπως αυτό το ζήτημα πρέπει να φαίνεται, φυσικά, να δίνει συγκεκριμένο προσανατολισμό σ' όλους τους δημοκρατικούς παράγοντες στην Ελλάδα ότι αυτή είναι η θέση μας σ' αυτό το ζήτημα.

Και τελευταία κάνω την πρόταση, θέλει περισσότερο κάπως να προβληθεί η αστική εθνική τάξη της Ελλάδας. Κι όχι μόνο να προβληθεί περισσότερο αλλά να γίνει και μια σύγκριση που να δείχνει την πάλη που κάνει η αστική εθνική τάξη των χωρών ιδιαίτερα στην Ασία κλπ.

Χ α. ΚΟΛΙΑ

Σύντροφοι.

Καλά νομίζω κάναμε και ασχοληθήκαμε έτσι όπως ασχοληθήκαμε με το πρώτο θέμα. Γιατί ήταν ζήτημα πολιτικό ζωτικό του κόμματός μας. Καλά θα είναι επίσης με το ίδιο πνεύμα να βοηθήσουμε και στο δεύτερο θέμα. Εδώ όμως σύντροφοι, δημιουργήθηκε ένα κενό. Για δυο λόγους. Πρώτα γιατί μας απορρόφησε το πρώτο θέμα και δεύτερο γιατί δε μας έμεινε καιρός να ετοιμαστούμε, να βοηθήσουμε στο δεύτερο θέμα, όσο έπρεπε. Γι' αυτό απ' την πλευρά η συμβολή η δική μου θα είναι ελάχιστη.

Η εκτίμησή μου από ένα απλό διάστημα, σύντροφοι, είναι, χωρίς πολύ μαρξισμό, απ' ότι κατάλαβα, είναι πολύ κατανοητό, γραμμένο στη γλώσσα τη λαϊκή, περιέχει όλες τις βασικές μας διεκδικήσεις, χωρίς υποχωρήσεις στις αρχές μας και δεν έχει το σεχταριστικό το παλιό που είχε. Πιστεύω επομένως ότι τα μέλη μας και ο λαός μας θα την καταλάβουν και θα παλέψουν για την πραγματοποίησή της, αν βασικά καθοδηγηθούν σωστά σ' αυτό.

Επομένως η προσπάθεια του Βλαντά, να τη βγάλει τελείως άχρηστη, δε στέκει. Θα μου πει τώρα αυτός εσύ πώς με ένα διάβασμα έβγαλες ότι στέκει. Είναι καθαρό για μας, που δεν ξέρουμε τόσο μαρξισμό. Φυσικά χρειάζεται επεξεργασία και πιο μελετημένη διατύπωση, που πρέπει να την κάνει το Γραφείο με την ειδική επιτροπή από συντρόφους που γνωρίζουν, και να βοηθήσουν. Εδώ νομίζω ότι ο σ. Βλαντάς απ' αυτή την άποψη προσφέρει βοήθεια. Γιατί όπως λένε οι σύντροφοι Κινέζοι, ο εχθρός μας απ' αυτή την άποψη, είναι ο μεγαλύτερος δάσκαλός μας.

Για να δούμε όμως, σύντροφοι, τη διαφορά που έχει το καινούργιο, η διακήρυξή μας, επιτρέψτε μου να κάνω μια σύγκριση με το παλιό πρόγραμμα του Ζαχαριάδη. Και με συγχωρείτε γιατί επανέρχομαι στο πρώτο θέμα. Εκείνο ήταν μια βυζαντινολογία, σύντροφοι. Μας έμπλεξε στη ΜΙ στο πρόβλημα της συνέχειας, με τα γνωστά άρθρα στο *Νέο Κόσμο* κλπ. Και εδώ θα βάλω δυο άλλα ζητήματα. Δεν ξέρω αυτό δεν το έθιξε κανένας ως τώρα. Ξέρετε ότι είχαν οργανώσει τη μελέτη στις ΚΟΒες εκεί και στις κομματικές οργανώσεις του προγράμματος. Και δημοσίευαν στο *Νέο Κόσμο* μόνον σημειώματα συντρόφων που μπλέχτηκαν σ' αυτήν την ακαδημαϊκή συζήτηση, η οποία δεν τραβούσε καθόλου τα μέλη του κόμματος. Κι ενώ από την άλλη μεριά μας ζήτησαν τη γνώμη των υπευθύνων που κάναμε αυτή τη δουλειά, να γράψουμε, γράψαμε και δε μας απάντησαν. Και να δείτε εδώ ένα άλλο χαρακτηριστικό και συμπτωματικό. Στην ίδια έκθεση που έκανα, επειδή έβαλα και μερικά ζητήματα του κέντρου μας των αναπήρων, στο πρώτο θέμα δε μου απήντησε η ΚΕ, στο δεύτε-

ρο μου απήντησε ως εξής: Σύντροφε έχεις δίκιο, τα ζητήματα τα βάλουμε στο ΕΚΡ, και αυτό ξέρετε τι σημαίνει στην πράξη, σύντροφοι, ότι εγώ κάθε φορά που ερχότανε η συντρόφισσα Λύντια, έβαλα ζήτημα κι έλεγα ότι εσύ φταις. Ότι εσύ φταις που δε λύνονται αυτά τα προβλήματα. Αυτό έτσι παρεμπιπτότως που λένε. Αλλά το πιο χαρακτηριστικό, σύντροφοι, και το κόμμα πρέπει να το προσέξει εδώ. Με κάλεσε ο γραμματέας της Κομματικής Επιτροπής και μου είπε ότι είναι ζήτημα για το πρόγραμμα, ότι είναι εντολή της ΚΕ να στείλεις δυο προγράμματα στην Ελλάδα. Από κείνο που δημοσιεύτηκε. Λοιπόν έστειλα σ' ένα συγγενή μου σοφέρ στη Θεσσαλονίκη, και σ' ένα συμμαθητή μου φαρμακοποιό στο Κιλκίς. Δεν ξέρω τι έγινε, από τότε έκοψαν και την αλληλογραφία οι σύντροφοι. Μπορεί να τους έπιασαν κιόλας. Επομένως το κόμμα να δει τι θα γίνει μ' αυτό που στείλαν κάτω στην Ελλάδα και πώς τα στείλαν.

Και δυο λόγια τελευταία, σύντροφοι. Εγώ είπα ότι η συμβολή μου δεν είναι αυτή που χρειάζεται. Ότι το κόμμα πρέπει να δει αυτό το ζήτημα, δηλαδή αυτά που στείλαμε τα προγράμματα κάτω, να πιάσει και άλλη αλυσίδα εκεί, και δεύτερο νομίζω ότι πρέπει να συζητηθεί κι αυτό όπως έκαναν με το παλιό πρόγραμμα. Να γίνει συζήτηση απ' τον Τύπο με τα μέλη του κόμματος.

XI

σ. ΜΠΟΝΙΑΚΟΥ

Σύντροφοι.

Ίσαμε σήμερα, ήξερα ότι το σχέδιο προγραμματικής διακήρυξης θα συζητιότανε εδώ, αλλά θα στελνόταν μετά στις οργανώσεις, να το διαβάζαν τα μέλη του κόμματος, να κάνουν τις παρατηρήσεις τους και μετά να δημοσιεύονταν. Σήμερα έμαθα όμως ότι αυτό δεν πρόκειται να γίνει. Οι παρατηρήσεις θα γίνουν εδώ τώρα και μετά θα δημοσιευτεί κατευθείαν. Αυτός είναι ένας λόγος που εγώ είμαι απροετοίμαστος σχεδόν εντελώς.

Εδώ που το είδα για πρώτη φορά το σχέδιο αυτό της διακήρυξης το διάβασα άπαξ, ήμουν απορροφημένος όμως και πιστεύω οι περισσότεροι από σας για άλλα ζητήματα, συνεπώς πολύ λίγα έχω να προσφέρω. Και κυρίως εκείνο που με ανάγκασε παρόλα αυτά να έρθω εδώ στο βήμα και να πω κάτι τι σχετικά με το πρόγραμμα είναι τα εξής, σύντροφοι.

Με το περιεχόμενο του προγράμματος όσον αφορά το κύριο, το βασικό, είμαι απολύτως σύμφωνος. Είναι σύμφωνο και με την απόφαση της 6ης Ολομέλειας όσον αφορά τον επικείμενο χαρακτήρα. Εκείνο που θα ήθελα να θέ-

σω υπόψη της επιτροπής που το σύνταξε αυτό το σχέδιο, είναι όσον αφορά τη μορφή που πρέπει να έχει αυτή η διακήρυξη. Σύντροφοι, συνέπεσε εντελώς να πούμε απ' τη δουλειά μου να δω τα υλικά για το πρόγραμμα του πρώτου του μπολσεβίκικου κόμματος. Επίσης τα υλικά για το δεύτερο πρόγραμμα του μπολσεβίκικου κόμματος. Δε θέλω βέβαια να ταυτίσω το πρόγραμμα εκείνο με το σημερινό και να κάνουμε καμιά μηχανική μεταφορά. Νομίζω όμως ότι κατά τούτο, θα έπρεπε και μεις να έχουμε κάποια προσαρμογή, όσον αφορά τη μορφή επαναλαμβάνω να είναι όσο το δυνατόν σύντομο και περιεκτικό. Ν' απαλλαγεί όσο μπορεί περισσότερο απ' το βάρος αυτό, που θυμίζει άρθρο του *Νέου Κόσμου* και να είναι περισσότερο το υλικό του, περισσότερο προσαρμοσμένο όσον αφορά στο χαρακτήρα ενός προγράμματος. Φυσικά, δεν είναι πρόγραμμα. Είναι διακήρυξη. Δεν έχει όμως σημασία, νομίζω, αυτό ήθελα να τονίσω, και πολύ περισσότερο με έκανε να 'ρθω να το πω αυτό γιατί από εδώ από το βήμα ειπώθησαν ότι πρέπει να 'χει και τούτο πρέπει να 'χει και κείνο κι ανησύχησα γιατί θυμήθηκα, δηλαδή ότι εδώ διατρέχουμε τον κίνδυνο αν τα βάλουμε όλα αυτά, ο ένας λέει για τις εκλογές, ο άλλος θέλει εκείνο, ο άλλος να έρθουμε πάλι τα ίδια, σε εκείνο το αμαρτωλό κατασκευάσμα, που είχε γίνει προηγούμενα, που έβλεπε απ' την καταγωγή του ελληνικού έθνους μέχρι... Δεν είναι, δηλαδή αυτό θέλω να πω. Άλλωστε και προγραμματική διακήρυξη αυτό σημαίνει, κατά τη γνώμη μου δηλαδή, αν έχω καταλάβει καλά αυτό το είδος τέλος πάντων. Έτσι, για το πρόγραμμα ξέρω πολύ καλά τι είναι γιατί όπως σας είπα ασχολήθηκα. Με την προγραμματική διακήρυξη υπάρχει βέβαια μια διαφορά όσον αφορά τον ίδιο το χαρακτήρα. Αλλά δε νομίζω πως είναι τόσο μεγάλη διαφορά ώστε να υπάρχει στη μορφή του μια τέτοια τεράστια διαφορά. Προτείνω συνεπώς αν είναι δυνατόν, αν μας παίρνει ο καιρός δηλαδή, αν παίρνει ο καιρός την Επιτροπή, να είναι όσο το δυνατό πιο σύντομο, χωρίς αυτό να γίνει εις βάρος του περιεχομένου, να είναι απλό επίσης, γιατί αυτό θα μας βοηθήσει και στις συνθήκες της Ελλάδας. Θα το διαβάζουν γρηγορότερα και ευκολότερα.

XII σ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ

Σύντροφοι.

Εγώ δεν πρόκειται να σταθώ στο χαρακτήρα της επανάστασης. Τον καθορισμό της επανάστασης σα σοσιαλιστικής τον καταδίκασε η ίδια η ζωή. Το

γεγονός ότι τραβάγαμε για σοσιαλιστική επανάσταση, στάθηκε ένας από τους βασικούς λόγους, μαζί μ' όλα τ' άλλα λάθη του Ζαχαριάδη, που χάσαμε την επανάσταση και απομονωθήκαμε από το λαό. Ας λείει ο Βλαντάς, όπως είπε προχτές, ότι η αλλαγή του χαρακτήρα της επανάστασης έγινε στα 1949, κι ότι συνεπώς αυτό δεν έπαιξε ρόλο στην τύχη του αγώνα, γιατί η τύχη αυτή του αγώνα είχε κριθεί ήδη. Το 'παν και άλλοι σύντροφοι μιλώντας στο πρώτο θέμα, ότι ο προσανατολισμός όλου του αγώνα του ΔΣ απ' την αρχή της οργάνωσής του ακόμα και στο ξετύλιγμά του ήταν τέτοιος που μας έφερε στην απομόνωση και στην ήττα. Ο Ζαχαριάδης άλλωστε στα γραπτά του τα κατοπινά, έχει πει πως από το 1946 ο ΔΣ έκανε σοσιαλιστική επανάσταση, και η εξουσία που οργάνωνε στα χωριά, στις λεύτερες περιοχές, ήταν εξουσία της δικτατορίας του προλεταριάτου.

Αν όμως δεν πρέπει να μπαίνει σήμερα για συζήτηση, δηλαδή σοβαρά για συζήτηση, αυτό το ζήτημα, κατά τη γνώμη μου, ο χαρακτήρας δηλαδή της επανάστασης, νομίζω πως υπάρχει ένα άλλο ζήτημα. Το ζήτημα τι εννοούμε αλλαγή, και πώς φανταζόμαστε πρακτικά αυτή την αλλαγή. Στην αλλαγή δίνουμε συνήθως –έτσι φαίνεται και από το ντοκουμέντο που έχουμε στα χέρια μας, το σχέδιο– την έννοια του αστικοδημοκρατικού μετασχηματισμού, φυσικά, όχι με το γνωστό κλασικό τύπο, αλλά με τις ιδιομορφίες που του προσδίνει αυτός ο εθνικός αντιιμπεριαλιστικός χαρακτήρας του μέσα στην εποχή αυτή που βρισκόμαστε. Πολλοί στον όρο αυτόν αλλαγή δίνουν την έννοια της πτώσης της κυβέρνησης, ας πούμε Καραμανλή και της αντικατάστασής της από μια άλλη κυβέρνηση, λιγότερο υποτελή προς τους ξένους, που θα πραγματοποιήσει αυτή την αλλαγή. Τα πράγματα δε φαίνεται ότι θα εξελιχθούν στην Ελλάδα μ' αυτόν τον τρόπο. Και σταματώ σ' αυτό το ζήτημα ειδικά, γιατί εδώ νομίζω πως και το τελευταίο το προτελευταίο μάλλον άρθρο του *Νέου Κόσμου* στο φύλλο του Γενάρη δημιουργεί ορισμένες συγχύσεις πάνω σ' αυτό το πρόβλημα.

Νομίζω πως η κυβέρνηση Καραμανλή μπορεί να πέσει από ορισμένους όρους. Και μπορεί την κυβέρνηση Καραμανλή να την αντικαταστήσει πάλι κάτω από ορισμένους όρους μια άλλη κυβέρνηση. Μια κυβέρνηση, λ.χ., του Δημοκρατικού Κέντρου που μπορεί να τύχαινε και της δικής μας υποστήριξης. Σημαίνει αυτό το πράγμα αλλαγή; Δηλαδή σημαίνει αυτό το πράγμα ότι θα έχουμε πραγματοποίηση ολοκληρωμένα αυτού του προγράμματος που δίνουμε εμείς με τη διακήρυξή μας αυτή. Νομίζω όχι. Απ' την άλλη μεριά όμως μια τέτοια κυβέρνηση μπορούσε να σημαίνει την απαρχή αυτής της αλλαγής. Η αυτό που λέμε αλλιώς το άνοιγμα του δρόμου για την αλλαγή.

Συνεπώς αν πάρουμε αυτή την περίπτωση, που στην καλύτερη περίπτωση είναι αυτό που λένε προυποθέσεις για την ειρηνική εξέλιξη αυτού του προ-

βλήματος την ειρηνική λύση αυτού του προβλήματος, θα πρέπει να πούμε ότι θα ακολουθούσαν και μια ίσως δυο ίσως και τρεις άλλες κυβερνήσεις που, πώς να πούμε, η προοδευτικότητα της πολιτικής τους, η αποδοχή μικρότερου είτε μεγαλύτερου μέρους του προγράμματος αυτού θα εξαρτιόταν κάθε φορά και από το συσχετισμό των δυνάμεων κλπ., έτσι, και θα χρειαζόταν ένα διάστημα όχι και τόσο λιγόχρονο όπως φαίνεται, για να πούμε ότι ολοκληρώσαμε αυτή την αλλαγή αυτή στην περίπτωση του ειρηνικού δρόμου, όπως λέμε, είναι ένα ολοκληρω προτσές και δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα, όσο κατά τη γνώμη μου απλά εμφανίζονται στο άρθρο όπως είπα πρωτίτερα, αυτό του *Νέου Κόσμου*. Και νομίζω το σχέδιο, για να μη δημιουργηθεί παρεξήγηση εδώ πέρα, το σχέδιο της διακήρυξης που έχουμε στα χέρια μας βάζει σωστά το ζήτημα.

Όλα αυτά φυσικά, έχουνε, αφορούνε αυτό που λέμε το ειρηνικό πέρασμα. Αν μπορούσαμε να έχουμε αυτή τη στιγμή τις δυνατότητες κι υπήρχαν αυτήν τη στιγμή οι προϋποθέσεις ενός διαφορετικού δρόμου, που θα είχε ως πούμε εξασφαλισμένες τις προϋποθέσεις της επιτυχίας, δηλαδή της δυναμικής παρεμβολής της δικής μας, για την αλλαγή αυτή τα πράγματα, φυσικά, θα ήταν πιο απλά, και θα εξελίσσονταν πιο ραγδαία, μπορούσε δηλαδή κατευθείαν να τραβήξουμε πώς να πούμε για πραγματοποίηση του προγράμματος αυτού. Τέτοιο πράγμα για την ώρα νομίζω δεν υπάρχει.

Νομίζω επίσης ότι το σχέδιο σωστά δε χρησιμοποιεί τον όρο επαναστατική αλλαγή. Εδώ δεν είναι ζήτημα, όπως ίσως μας κατηγορήσουν οι θεωρητικοί που εμφανίστηκαν εδώ, με τη 2^η Διεθνή και με τον οπορτουνισμό που βρήκαν στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, το ζήτημα είναι εμείς να έχουμε καθαρό, τι περιεχόμενο δίνουμε σ' αυτόν τον όρο αλλαγής. Το αν θα το πούμε αλλαγή, ή θα το πούμε μετασχηματισμό δεν έχει σημασία. Αν θα το πούμε όμως επανάσταση, στο σχέδιο αυτό που προβάλλουμε για συζήτηση στο λαό, νομίζω πως στενεύουμε το ζήτημα, διώχνουμε δυνάμεις και θα κάνουμε αυτή τη ζημιά χωρίς απ' την άλλη μεριά να είχαμε κανένα κέρδος. Δεν αποτελεί μ' άλλα λόγια ξεμάκρμα από το μαρξισμό-λενινισμό αν δε χρησιμοποιήσουμε τον όρο αυτόν.

Επίσης ήθελα να σταθώ σ' ένα άλλο σχετικό μ' αυτό το ζήτημα. Εκεί στο προσχέδιο μιλώντας για το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης κι άλλου δρόμου, εκτός από το δρόμο τον ειρηνικό υπέρ του οποίου εμείς τασσόμαστε, λέμε ότι στην περίπτωση αυτή, αν ο εχθρός, δηλαδή η αντίδραση, προσπαθήσει να εμποδίσει την εκδήλωση της θέλησης του λαού κλπ. κλπ. τότε θα συντριβεί με τα ίδια μέσα. Νομίζω πως αυτή η διατύπωση τόσο κατηγορηματική κλπ. δεν προσθέτει τίποτα γιατί η παραπάνω ανάλυση μου φαίνεται πως είναι αρκετή, ενώ από την άλλη μεριά λίγο πολύ μας δίνει την εμφάνιση και λιγάκι έτσι νταήδικη.

Επίσης νομίζω πως καλό είναι να ξεκαθαριστεί το εξής πράγμα. Όταν μιλάμε για βίαιη επιβολή κλπ. εδώ νομίζω πρέπει να κάνουμε ένα ξεχώρισμα. Υπάρχει κατά τη γνώμη μου, κι αυτό το ενίσχυσα κι από μια συζήτηση που είχα σ' ένα διάλειμμα με τους συντρόφους έξω. Υπάρχει ειρηνική βία από τη μια μεριά, δηλαδή όταν κατεβαίνουμε σε μια μαζική κινητοποίηση και μ' αυτή επιβάλουμε τη θέλησή μας, ή μ' αυτή εμποδίζουμε την αντίδραση απ' το να πνίξει τη θέλησή μας. Νομίζω πως στην περίπτωση αυτή τα πράγματα εξελίσσονται ειρηνικά, με τη διαφορά όμως ότι εμείς ασκούμε κατά κάποιον τρόπο μια βία σ' αυτήν την βία που μας αντιτάσσουν. Δεν έχουμε δηλαδή ένοπλη βία, έχουμε πίεση έστω, αλλά όχι ένοπλη βία.

Μερικά άλλα ζητήματα. Σ' ένα σημείο της διακήρυξης κάνουμε κριτική του Βενιζέλου και λέμε: ότι η θέση του Βενιζέλου ενάντια στη συνεργασία εξηγείται απ' το γεγονός ότι ο Βενιζέλος δεν απαλλάχτηκε απ' τη βλαβερή αντίληψη πως μπορεί να πραγματοποιηθεί αλλαγή χωρίς τις πιο συνεπείς δημοκρατικές δυνάμεις. Νομίζω ότι η διατύπωση δεν είναι σωστή. Δεν είναι σωστή πρώτα-πρώτα γιατί ο Βενιζέλος δε θέλει, δεν εννοεί την αλλαγή, ή μάλλον δε θέλει αυτή την ίδια την αλλαγή, όπως τη θέλουμε εμείς. Αν ήρθε μαζί μας στις 19 του Φλεβάρη και αν έρθει και παραπέρα αυτό θα εξαρτηθεί όχι από τη συναισθηματική αντίληψη του προβλήματος από τον Βενιζέλο αν δηλαδή θα καταλάβει έτσι είτε αλλιώς την αλλαγή, αλλά αν θα 'ρθει μαζί μας αυτό θα εξαρτηθεί από την πίεση, δηλαδή από το συσχετισμό των δυνάμεων γενικά, αλλά και από το συσχετισμό των δυνάμεων μέσα στο κόμμα του. Το ζήτημα είναι σχετικό με μια συζήτηση που έγινε χτες. (Δεν πηδάω σ' άλλο θέμα, νομίζω πως έχει σχέση με το θέμα). Ο σ. Πορφυρογέννης είπε ότι η προσπάθεια αυτή για το πατριωτικό μέτωπο ενώ έχει πάει μπροστά, σημειώνει βήματα προς τα μπρος απ' τα κάτω, απ' την άλλη μεριά απ' τα πάνω πάμε πίσω. Εδώ πρέπει να 'χουμε υπόψη μας το εξής πράγμα. Φυσικά έχουμε τις δηλώσεις του Βενιζέλου, έχουμε τις εκδηλώσεις τις σχετικές του Παπαπολίτη, έχουμε και ορισμένες άλλες εκδηλώσεις που δείχνουν ότι θέλουν να ξεκαθαρίσουνε τα τσανάκια τους με μας. Απ' την άλλη μεριά όμως έχουμε το σημαντικότερο γεγονός ότι μέσα σε 6 μήνες ματαιώθηκαν δυο προσπάθειες για ενοποίηση των κομμάτων του Κέντρου, με σαφή θέση ενάντια στην ΕΔΑ. Αυτό δεν έγινε από άλλο λόγο, νομίζω, παρά κι από τις γενικότερες συνθήκες αλλά και από την πίεση που αισθάνονταν οι ηγέτες των κομμάτων αυτών του Κέντρου από τα ίδια τα στελέχη και τους οπαδούς τους. Συνεπώς εδώ αν θελήσουμε να είμαστε αντικειμενικοί δε θα πούμε πως πήγαμε πίσω απ' τα πάνω αλλά πως αυτό το βήμα που σημειώθηκε, το βήμα προς τα πίσω απ' την πλευρά τη δική τους δηλαδή απ' την πλευρά της προσπάθειας της ενοποίησης της δικής τους, είναι ένα βήμα προς τα μπρος, απ' την πλευρά της ενοποίησης των δυνάμεων απ' τη δική μας την πλευρά.

Ένα δεύτερο ζήτημα, σχετικά με τα λάθη τα σεχταριστικά τα δικά μας, όσον αφορά τη συνεργασία τη δημοκρατική. Νομίζω γενικά ότι αυτή η υπόθεση με τον Βενιζέλο έτσι που είναι διατυπωμένη σε χαρακτήρα μάλιστα σχολίου επικαιρότητας δε χρειάζεται. Κάπως διαφορετικά πρέπει το όλο ζήτημα αυτό της κριτικής προς τα κόμματα του Κέντρου να το δούμε. Νομίζω όμως ότι αφού εμείς κάνουμε κριτική προς τα κόμματα του Κέντρου δεν μπορούμε και δεν πρέπει να ξεχάσουμε τα λάθη τα δικά μας στον τομέα αυτό. Κι εμείς κάναμε πολύ σοβαρά λάθη. Κάναμε πάρα πολύ σοβαρά λάθη. Το λάθος αυτό ας πούμε με τον Πλαστήρα και τ' άλλα μικροαστικά κόμματα, ότι σ' αυτούς δίνουμε το βασικό χτύπημα, κι ότι αυτοί είναι ο κύριος εχθρός κι όχι ο Παπάγος, δεν πέρασε έτσι. Έχει αφήσει ίχνη. Σοβαρά ίχνη. Που δυσκολεύουν τη συνεργασία μας και σήμερα, με τους κύκλους αυτούς. Και θα 'τανε σωστό στη διακήρυξη ν' αναφερθούμε εμείς. Δε νομίζω πως η διακήρυξη πρέπει να είναι ένα ντοκουμέντο, πώς να πούμε, απολογιστικό γενικά και να κάνει μια αυτοκριτική για όλα μας τα λάθη. Υπάρχουν όμως σοβαρά λάθη που σχετίζονται με τη σημερινή μας, με την αλλαγή της πολιτικής μας πάνω σ' αυτά, που νομίζω πως γι' αυτά πρέπει να μιλήσουμε.

Ένα άλλο ζήτημα. Για το ζήτημα της νόμιμης ύπαρξης του ΚΚΕ και για όλη αυτή τη φιλολογία, για τον κατασκοπευτικό μηχανισμό του ΚΚΕ κλπ. Νομίζω ότι στη διακήρυξη κατά κάποιον τρόπο πρέπει να πούμε ότι το ΚΚΕ δε θέλει τίποτα περισσότερο, δε ζητάει τίποτα παραπάνω από το να δρα και να πολιτεύεται νόμιμα. Είτε το θέλουμε είτε όχι, σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης βοήθησε εδώ όσο μπόρεσε, στο να γίνεται ακόμα και σήμερα αρκετή σπέκουλα, σε βάρος μας και από ορισμένους ακόμα συνοδοιπόρους μας, γύρω απ' το παραμύθι αυτό του κατασκοπευτικού μηχανισμού του ΚΚΕ, των ασυρμάτων κλπ. Εμείς, φυσικά, δεν είναι σωστό, και δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση, να βγούμε και να δηλώσουμε, και να ξεκόψουμε ότι το ΚΚΕ δε θα έχει παράνομο μηχανισμό, δε θα χρησιμοποιήσει παράνομο μηχανισμό και δε θα χρησιμοποιήσει παράνομες οργανώσεις. Νομίζω όμως ότι το πράγμα πρέπει να το πιάσουμε απ' την άλλη πλευρά. Να πούμε ότι εμείς δε ζητήσαμε την παρανομία, μας στείλανε σ' αυτή. Ότι εμείς δε θέλουμε τίποτα περισσότερο από το να δρούμε και να πολιτευόμαστε νόμιμα. Μια τέτοια δήλωση νομίζω πως είναι απαραίτητη.

Σχετικά με το πρόβλημα της εσωτερικής ειρήνευσης, που πιάνει η διακήρυξη. Παρά το γεγονός ότι το κίνημα αυτό της αμνηστίας έχει αρκετά μεγάλο πλάτος, και είναι τόσο μαζικό όσο ίσως αυτή τη στιγμή, αν εξαιρέσεις το Κυπριακό δεν έχουμε κανένα άλλο ζήτημα και μάλιστα θα 'λεγα, αν πάρουμε την ύπαιθρο είναι το μαζικότερο κίνημα που αυτή τη στιγμή παρουσιάζεται στην Ελλάδα, νομίζω παρόλα αυτά ότι υπάρχει μια μερίδα του λαού μικρή έστω, η οποία εξακολουθεί να επηρεάζεται από την πτωματολογία που τόσο

έντονα καλλιεργήθηκε στην Ελλάδα, να μας θεωρεί σαν αιμοσταγείς κακούργους, υπεύθυνους για το αιματοκύλισμα του λαού κλπ. και ότι στο λογαριασμό αυτό του αίματος, ας πούμε, που ανοίχτηκε τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, εμείς, πώς το λένε, σφάξαμε και δώσαμε πιο πολύ κλπ. Φυσικά, αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα παρά τα λάθη μας κλπ. Είναι σωστό λοιπόν εμείς εδώ να πούμε (πράγμα που κάνουν και οι Ισπανοί σε ανάλογο ντοκουμέντο), ότι: Εμείς είμαστε ειλικρινά υπέρ της λήθης του παρελθόντος. Είμαστε ειλικρινά υπέρ του να μονιάσουν οι Έλληνες, χωρίς να υπάρχει ο κίνδυνος που ανέφερε ο σ. Οικονόμου. Και ότι αν μπαίνει ζήτημα να βάλουμε κάτω τους λογαριασμούς μας αυτούς του αίματος κλπ. που εμείς δεν το θέλουμε σε καμιά περίπτωση, εμείς δεν είμαστε εκείνοι που θα χρειαστεί να ξεχάσουμε τα λιγότερα. Δηλαδή εμείς, πώς να πούμε, καλούμαστε να ξεχάσουμε περισσότερα αίματα, περισσότερες θυσίες, περισσότερα πένθη, απ' όσα καλούνται να ξεχάσουν οι αντίπαλοί μας. Και νομίζω επίσης ότι σχετικά με τις σχέσεις με την Τουρκία, πρέπει να γίνει λόγος ξεχωριστός στο ντοκουμέντο αυτό. Κι όχι απ' την πλευρά που είπε ο σ. το πρωί, ότι δηλαδή ν' αναφέρουμε για τα πογκρόμ κλπ. που κάνουνε οι Τούρκοι κλπ. Αυτό μπορεί, φυσικά, ν' αναφερθεί εκεί στο Κυπριακό. Επειδή όμως στην Ελλάδα τελευταία, αναπτύσσεται ένα κυριολεκτικά σοβινιστικό παραλήρημα, το οποίο το σιγοντάρει και η ΕΔΑ, απ' αφορμή ακριβώς αυτά τα πογκρόμ που γίνονται, νομίζω ότι εμείς δεν μπορούμε να μη μιλήσουμε. Είναι ένα ζήτημα αρχής, και δεν μπορούμε να μη μιλήσουμε πάνω σ' αυτό. Μπορούμε να κάνουμε κάλλιστα διαχωρισμό ανάμεσα σ' αυτούς που οργανώνουν αυτά τα εγκλήματα κλπ. στην Κύπρο, απ' την πλευρά δηλαδή των αντιδραστικών κύκλων της Άγκυρας που καθοδηγούνται και εμπνέονται από τους Άγγλους και τους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές, αλλά πρέπει να κάνουμε ένα σαφή διαχωρισμό με τον τούρικο λαό, και να βάλουμε φρένο σ' αυτό το παραλήρημα το σοβινιστικό.

XIII α. ΛΕΙΒΑΔΑ

Σύντροφοι.

Εχω και γω τη γνώμη πως το σχέδιο της προγραμματικής διακήρυξης είναι θετικό, τοποθετεί το μίνιμουμ πρόγραμμα του κόμματός μας με βάση την ανάλυση της αντικειμενικής κατάστασης. Κι ακριβώς γι' αυτό είναι θετικό, γιατί ξεκινάει στον καθορισμό των προγραμματικών άμεσων επιδιώξεων του κόμ-

ματός μας απ' την επιστημονική, αντικειμενική μελέτη της ελληνικής πραγματικότητας.

Και σήμερα ακόμα ο Βλαντάς εδώ στις προτάσεις που έκανε μίλησε για κατοχή και ξέρω γω κλπ. Πρέπει να πούμε ότι το σχέδιο της προγραμματικής διακήρυξης δεν κάνει πια αυτό το προηγούμενο παιχνίδι με όρους «κατοχή», «αποικία», «αποικιοκρατία», «υποδούλωση» κλπ. αλλά καθορίζει σωστά τις σχέσεις της εξάρτησης της χώρας μας από τα ξένα μονοπώλια. Κι αυτό γιατί; Γιατί αν θέλουμε να δούμε μια από τις πιο σοβαρές αδυναμίες, απ' τις πιο σοβαρές ελλείψεις, απ' τα πιο σοβαρά τρωτά, που είχε το παλιό σχέδιο προγράμματος, είναι ότι σ' όλα τα ζητήματα τοποθετούσε την αντίθεση του εθνικού δημοκρατικού κινήματος με τους Αμερικάνους, σε πρώτο πλάνο. Δηλαδή για κάθε λαϊκή πάλη, για κάθε πρόοδο στη δημοκρατική πάλη για την αλλαγή, τοποθετούσε στην πρώτη γραμμή τους Αμερικάνους. Κι αυτό το πράγμα δυσκόλευε, στένευε τις δυνατότητες όχι στένευε, αλλά ναι, θεωρούσε ότι ήταν στενές οι δυνατότητες για τη νόμιμη πάλη και ανάπτυξη των νόμιμων δυνατοτήτων που υπήρχαν στην Ελλάδα.

Επίσης δε θα συμφωνήσω με έναν προηγούμενο ομιλητή, ο οποίος είπε ότι είναι μειονέκτημα πως η προγραμματική αυτή διακήρυξη καταστρώθηκε σε μια περίοδο που γίνεται η πάλη αυτή ενάντια στην αντικομματική φραξιονιστική ομάδα. Αντίθετα εγώ θα έλεγα πως είναι ευτύχημα ότι η προγραμματική αυτή διακήρυξη γίνεται μέσα στην πάλη αυτή και στο βαθμό που συντρίβεται στα ιδεολογικά της επιχειρήματα η ομάδα αυτή και σ' όλη της την πολιτεία, ας πούμε, βοηθείται το κόμμα να καταρτίσει ακόμα ένα πιο γερό, ένα πιο επιστημονικό προγραμματικό ντοκουμέντο.

Εγώ, σύντροφοι, θέλω να μιλήσω ειδικότερα για ένα ζήτημα σχετικά με την κριτική, που νομίζω πως πρέπει να γίνεται στην προγραμματική διακήρυξη, των λαθών που έκανε το κόμμα μας ως την 6η Ολομέλεια. Ανεξάρτητα σύντροφοι, από τον καθοριστικό χαρακτήρα που έπαιξε ο Ζαχαριάδης και οι συνεργοί του στη διάπραξη αυτών των λαθών, εμείς πρέπει να δούμε ότι η πολιτική αυτή, που ανώμαλα επιβλήθηκε από τον Ζαχαριάδη μέσα στο κόμμα, είχε γίνει πολιτική του κόμματος. Άρα γι' αυτή την πολιτική υπήρχανε κομμουνιστές οι οποίοι πάλευαν. Αυτή την πολιτική χάραζαν οι κομμουνιστές στη δράση τους. Αυτό τι σημαίνει; Αυτό σημαίνει ότι η ζημιά που έγινε από τη λαθεμένη αυτή πολιτική, δε βρισκόταν μόνο στην καθοδήγηση αλλά βρισκόταν και στον τρόπο με τον οποίο οι κομμουνιστές παρακάτω πηγαίνανε να εφαρμόσουν αυτή την πολιτική στη βάση. Εκεί στα υλικά της Α' Συνδιάσκεψης της ΕΔΑ, και στην ομιλία του Μπριλάκη που μιλάει για την ενότητα των δημοκρατικών δυνάμεων, αλλά και στην ομιλία του Γλέζου σχετικά με το καταστατικό, μιλάει για τους κομμουνιστές, χωρίς να μιλάει ανοιχτά, αλλά ουσιαστικά

για τους κομμουνιστές, οι οποίοι δουλεύοντας ανάμεσα στις μάζες και δουλεύοντας για την πραγματοποίηση της γραμμής που είχαν, παρουσιαζόντουσαν στα μάτια των μαζών στα μάτια των εργαζομένων σαν αιρετικοί, σαν άνθρωποι διαφορετικοί από τους άλλους, σαν άνθρωποι ακατανόητοι, που δεν μπορούσαν να τους καταλάβουν και να συνεννοηθούν μαζί τους.

Εμείς δηλαδή πρέπει να δούμε ότι δεν αρκεί μονάχα, εμείς σαν κόμμα, ή το κόμμα μας σαν καθοδήγηση να χαράξει μια σωστή γραμμή. Πρέπει η σωστή αυτή γραμμή που ξεκινάει από το σωστό καθορισμό της στρατηγικής επιδίωξης του κόμματός μας στο σημερινό στάδιο, να φτάνει από τα πάνω ως τα κάτω. Από την καθοδήγηση του κόμματος ίσαμε το τελευταίο μέλος του κόμματος που παλεύει για την εφαρμογή και πραγματοποίηση της κομματικής γραμμής.

Εμείς, σύντροφοι, δεν έχουμε τι να φοβηθούμε από μια τέτοια κριτική των λαθών. Και οι σύντροφοι που ήρθαν από την Ελλάδα και η διαπίστωση που έγινε απ' όλους τους ομιλητές εδώ, είναι πως το κόμμα μας παρά τα λάθη που έκανε, δεν έπαψε να έχει την εμπιστοσύνη της εργατικής τάξης, την εμπιστοσύνη των εργαζομένων. Απόδειξη τρανή γι' αυτό είναι πρώτ' απ' όλα οι εξόριστοι, οι φυλακισμένοι, που τόσα χρόνια, 12 και 13 χρόνια κρατάνε ψηλά τη σημαία του κόμματος, είναι μια ζωντανή ενσάρκωση της πίστης των κομμουνιστών, της εργατικής τάξης στο κόμμα μας, στις ιδέες του μαρξισμού-λενινισμού.

Επομένως εμείς, σύντροφοι, δεν έχουμε τι να φοβηθούμε απ' την κριτική, την πραγματική επιστημονική, της λαθεμένης γραμμής μας. Έχουμε πρόσφατα παραδείγματα πολύ διδακτικά, έχουμε τα παραδείγματα που μας έδωσε το 20ό Συνέδριο του ΚΚ της ΣΕ, το Κόμμα της Ουγγαρίας, άλλα κόμματα, όπου και διαπράχτηκαν σοβαρά, πολύ σοβαρά λάθη, κι όμως κριτικαρίστηκαν, ειπώθηκαν στις μάζες, διοχετεύτηκαν σαν κομματική γραμμή και ιδεολογία μέσα στις μάζες.

Η ίδια η εξέλιξη της κατάστασης στην Ελλάδα δείχνει ότι εμείς παρόλα τα λάθη μας είμαστε εκείνο το κόμμα, όπου σε μας πάλι θα στηριχτούν οι εργαζόμενες μάζες για να ζήσουνε μια καλύτερη ζωή. Επομένως από τον ίδιο τον ιστορικό προορισμό μας, που έχουμε να παίξουμε μέσα στη νέα ελληνική κοινωνία, από τους ίδιους τους αγώνες των κομμουνιστών, από την ίδια τη σωστή γραμμή που χαράζει σήμερα το κόμμα μας, η κριτική της προηγούμενης λαθεμένης γραμμής μας δεν μπορεί παρά να βοηθήσει την πραγματοποίηση ακριβώς της σημερινής σωστής γραμμής. Εδώ πρέπει να δούμε μια άλλη τάση που υπάρχει, σύντροφοι, εγώ έτυχε να παρακολουθήσω τα υλικά αυτά που δημοσιεύονται στην *Αυγή*, και σε σχέση με την Α' Συνδιάσκεψη της ΕΔΑ και σε σχέση γενικότερα με την ιδεολογική δουλειά που γίνεται. Υπάρχει μέσα

στους δικούς μας συμμαχικούς κύκλους, και σε στενά δικούς μας ανθρώπους πολύ διαδεδομένη μια αντίληψη ότι για να μπορέσουμε να συμφιλιωθούμε με τη δεξιά, για να μπορέσουμε να πραγματοποιήσουμε αυτό το πνεύμα της συμφιλίωσης, πρέπει να δώσουμε τα χέρια και να πούμε ότι τέλος πάντων και σεις κάνατε λάθη, και μεις κάναμε λάθη, να δώσουμε τα χέρια τώρα και να προχωρήσουμε. Εδώ, σύντροφοι, υποκρύβεται κατά τη γνώμη μου, κάποιος κίνδυνος. Ο εξής κίνδυνος. Να βάλουμε στο ίδιο τσουβάλι τα λάθη, μέσα σε εισαγωγικά, που κάνουν οι αντίπαλοί μας και τα λάθη τα δικά μας. Εμείς κάνουμε λάθη παλεύοντας για μια δίκαια υπόθεση. Οι αντίπαλοί μας δεν κάνουν λάθη. Οι αντίπαλοί μας εφαρμόζουνε την πολιτική των κυρίαρχων κύκλων, που κυριαρχούν σήμερα στην Ελλάδα. Επομένως εμείς κάνοντας κριτική των δικών μας των λαθών, αφαιρούμε τα επιχειρήματα τόσο από τους αντιπάλους μας όσο και από κείνους τους ανθρώπους, που θα θέλανε από άλλες θέσεις να χτυπήσουν την κομματική γραμμή, και γίνομαστε πιο δυνατοί. Μ' αυτή την έννοια νομίζω ότι πρέπει να γίνει η κριτική των λαθών μας στο παρελθόν. Κι αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, γιατί λένε μερικοί σύντροφοι, λέει να την κάνουμε αυτή την κριτική, αλλά να την κάνουμε στις αποφάσεις. Μα ίσα-ίσα δεν αρκεί μόνο στις αποφάσεις. Στην προγραμματική μας διακήρυξη πρέπει να την κάνουμε. Γιατί μην ξεχνάτε, σύντροφοι, ότι εμείς έτσι είτε αλλιώς έχουμε δημιουργήσει πολλές άσχημες καταστάσεις τις οποίες εμείς πρέπει να τις ξεκαθαρίσουμε. Και είναι καταστάσεις αυτές που συνδέονται με θυσίες, συνδέονται με αίμα, συνδέονται με αγώνες κλπ. είναι δεν ξέρω γω, ας πούμε, σούπα μια κουβέντα και θύμωσες κλπ. Είναι ολόκληρη η ιστορία μας των τελευταίων χρόνων μπλεγμένη μέσα σ' αυτά τα λάθη και σ' αυτή την πολιτική.

Επίσης νομίζω, πρέπει εκεί που μιλάμε για τους συμμαχούς μας, τους σημερινούς και τους ενδεχόμενους, να μιλήσουμε πιο καθαρά, να το αναλύσουμε ακόμα περισσότερο αυτό το ζήτημα. Και να πούμε αυτό, που άλλωστε έχει γραφεί και στο *N. Κόσμο*, και νομίζω θα μπορούσε και στην προγραμματική διακήρυξη να μπει αυτό το πράγμα, ότι εμείς βλέπουμε τα κόμματα που είναι στο Κέντρο, γενικά τα κόμματα που υπάρχουνε στο σημερινό στάδιο στην πατρίδα μας, όχι σαν κόμματα ενός αρχηγού, που κοιτάζουμε να τον βάλουμε στην τσέπη να τον ξεγελάσουμε όσο μας χρειάζεται, και ύστερα να τον πετάξουμε. Αλλά βλέπουμε τα κόμματα σα ζωντανούς οργανισμούς στο βαθμό που είναι, και που εκπροσωπούν ορισμένα και καθορισμένα κοινωνικά συμφέροντα. Και απ' αυτή την άποψη εμάς δε μας ενδιαφέρει τι ιδέα έχει, λ.χ., ο Βενιζέλος είτε τι ιδέα έχει ο Παπανδρέου για το άτομό του. Μας ενδιαφέρει πώς σκέφτονται εκείνοι οι κύκλοι των οποίων τα συμφέροντα με τον άλφα είτε βήτα τρόπο εκπροσωπεί ο Βενιζέλος είτε ο Παπανδρέου. Αυτό το πράγμα θα μας βοηθήσει να οδηγούμαστε εμείς σε μια πολιτική αρχών, αρχών για μας

τους ίδιους δηλαδή, απέναντι στα κόμματα αυτά. Κι εδώ δε νομίζω χρειάζονται λεπτομέρειες, αυτό όπως ανέφερε ο προηγούμενος ομιλητής για τον Βενιζέλο κλπ. Γιατί σήμερα είναι ο Βενιζέλος αύριο μπορεί να 'ναι κάποιος άλλος. Εμείς πρέπει να 'χουμε μια γενική θέση γι' αυτά τα ζητήματα.

Ένα δεύτερο ζήτημα που θα ήθελα να πω, σύντροφοι, είναι το ζήτημα για το ειρηνικό πέρασμα. Εμείς δυστυχώς στην ως τα τώρα δράση του Ζαχαριάδη και των συνεργατών του, είχαμε δώσει αρκετές λαβές στην αντιδραστική προπαγάνδα και ιδεολογία, να προπαγανδίζει ότι το κόμμα μας δεν είναι τίποτε άλλο, από ένα ξενοκίνητο κόμμα που δουλεύει για λογαριασμό μιας ξένης δύναμης. Αν μάλιστα δει κανείς απ' αυτή την άποψη τη δήλωση του Ζαχαριάδη, ότι εμείς αν ξέραμε από το 1946 ότι θα γινόταν το 1948 αυτό κι αυτό στη Γιουγκοσλαβία δε θα παίρναμε τα όπλα. Αυτό από μια άποψη δεν ήταν τίποτα άλλο παρά χύσιμο νερού στο αυλάκι των αντιδραστικών, που λένε ότι εμείς, ας πούμε, δεν περιμένουμε να δούμε τι γίνεται στη χώρα μας, αλλά περιμένουμε απέξω για να την πάρουμε την επανάσταση. Νομίζω πως εδώ πρέπει να διακηρύξουμε αυτό που στα τελευταία, ας πούμε σοβιετικά ντοκουμέντα διακηρύσσεται, και σ' όλα τα ντοκουμέντα των ΚΚ, ότι ο τρόπος ζωής του κάθε λαού, το πώς θέλει να ζήσει ένας λαός, αυτό είναι ζήτημα δικό του κατά πρώτο λόγο, ο ίδιος να το αποφασίσει, κι επομένως απ' αυτή την άποψη εμείς αντικρούουμε αυτούς που μας λένε ότι εμείς παλεύουμε και θέλουμε να επιβάλλουμε στον ελληνικό λαό τις βελήσεις ξένων δυνάμεων.

Ο σ. Στριγκος, και στο *Νέο Κόσμο* γράφτηκε, κι ο σ. Στριγκος μίλησε σε κάποιο σημείο, για επαναστατική εθνική αλλαγή. Εγώ δεν μπορώ να καταλάβω γιατί χρησιμοποιούμε τον όρο επαναστατική αλλαγή, κι εδώ θα ήθελα κι από το κλείσιμο, ας πούμε, να γίνει μια διασάφηση πάνω σ' αυτό εφόσον από τα τέσσερα ζητήματα που βάζουμε για τη σημερινή αλλαγή που επιδιώκουμε, δε βλέπω να υπάρχει ένα πέρασμα σε μια καινούργια ποιότητα, ένα πέρασμα δηλαδή, σε μια άλλη διαφορετική, κοινωνική βάση απ' αυτή που υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα. Γιατί επομένως εμείς πρέπει να, μάλλον να μας βοηθάει εμάς αυτός ο όρος επαναστατική αλλαγή, που κατά τ' άλλα δεν μπαίνει στο κείμενο της προγραμματικής διακήρυξης.

Νομίζω πως εκεί που λέει για τον Καραμανλή, τον Βενιζέλο, τον Βαρβαρέσο κλπ. δε χρειάζεται εμείς να βάλουμε ομολογίες του ενός και του άλλου. Εμείς σε μια προγραμματική διακήρυξη μας θα βάλουμε τις πεποιθήσεις μας. Ή τα πιστεύουμε αυτά τα στοιχεία τα οποία έχουμε οπότε δεν είναι ανάγκη ν' αναφερθούμε στο τι λέει ο Βαρβαρέσος ή ο Βενιζέλος, ή ο Καραμανλής, ή δεν τα πιστεύουμε οπότε δεν τα βάζουμε. Εμείς στη διακήρυξη μας θα διακηρύξουμε τις πεποιθήσεις μας. Και δε χρειάζεται να υπάρχουνε αυτά τα πράγματα σε μια διακήρυξη. Σχετικά με την πληθώρα των οικονομικών στοιχείων, και

γενικά μ' όλα αυτά που ανέφερα τώρα προηγούμενα, νομίζω πως μπορεί να είναι λίγο πιο σύντομο το πρόγραμμα. Να σφιχτούν ορισμένα πράγματα, να είναι πιο προσιτό, πιο κατανοητό το πρόγραμμα.

XIV σ. Μ. ΒΑΦΕΙΑΔΗ

Πρώτον, οι υπέροχοι αγώνες που έκανε ο λαός μας για την ανεξαρτησία και προκοπή του, κάτω από την καθοδήγηση του κόμματός μας. Δεύτερον. Σχεδόν η ολοκληρωτική εκτόπιση του αγγλικού ιμπεριαλισμού και η αντικατάστασή του απ' τον βορειοαμερικάνικο, είναι τα πιο χαρακτηριστικά γεγονότα στα 10 τελευταία χρόνια στη χώρα μας.

Το τσάκισμα αυτού του κινήματος για τους λόγους που αρκετά τους εξηγήσαμε, έδωσε τη δυνατότητα στους ντόπιους και ξένους εκμεταλλευτές να μετατρέψουν τη χώρα σε εξάρτημα του βορειοαμερικάνικου ιμπεριαλισμού. Η στυγνή κυριαρχία του δολαρίου κατέργησε κάθε οικονομική και πολιτική ανεξαρτησία. Η εθνική ανεξαρτησία της Ελλάδας μετατρέπεται σε συνάλλαγμα για λογαριασμό των μεγαλοκαρχαριών της Αμερικής και της ντόπιας εθνοπροδοτικής μπουρζουαζίας. Ποτές η Ελλάδα, από τότες που υπάρχει σαν κράτος, δεν είχε βρεθεί σε τέτοια κατάσταση υποτέλειας και εξάρτησης.

Ο ελληνικός λαός παρά τους τόσο ηρωικούς αγώνες για την ανεξαρτησία και προκοπή του, ασφυκτικά από τη θηλιά –το Δόγμα Τρούμαν– που του πέρασαν οι ντόπιοι και ξένοι εκμεταλλευτές του, η θηλιά που όλο και πιότερο τον σφίγγει. Φτώχεια και εξαθλίωση λαϊκή, οικονομικός εξανδραποδισμός όλων των στρωμάτων του λαού, με εξαίρεση μια χούφτα εκμεταλλευτών, να οι συνέπειες του αμερικάνικου παραδείσου. Ο μύθος για τον αμερικάνικο τρόπο ζωής, της αμερικάνικης οικονομικής ευημερίας, που οι πράκτορές τους υπόσχονταν στον ελληνικό λαό, όλο και περισσότερο διαλύεται, όλο και περισσότερο πλατιά λαϊκά στρώματα καταλαβαίνουν ότι στην Ελλάδα δεν ήρθαν οι Αμερικάνοι, όπως εξάλλου και οι Εγγλέζοι, γιατί τους έπιασε κολόπονος για την τιμή, την αξιοπρέπεια, την εθνική υπερηφάνεια, που την είχε τσαλαπατήσει ο εγγλέζικος ιμπεριαλισμός, για να αφήσουν την μπουκιά το ψωμί που άρπαξαν οι τραπεζίτες του Λονδίνου. Σήμερα πλατιά λαϊκά στρώματα στην Ελλάδα καταλαβαίνουν ότι οι Αμερικάνοι ήρθαν στην Ελλάδα με τους ίδιους σκοπούς που είχαν και οι προκάτοχοί τους, σκοπούς εκμεταλλευτικούς, για να μπορούν αυτοί κι όχι οι Εγγλέζοι να κλέβουν τον ιδρώτα του ελληνικού λαού. Ήρθαν

στην Ελλάδα για να την έχουν δική τους τσιφλίκι. Ήρθαν στην Ελλάδα για να την κρατάνε για τους δικούς τους, τους ιμπεριαλιστικούς σκοπούς. Για να την έχουν την Ελλάδα σα δική τους βάση πολεμική.

Η επιβολή της πολιτικής της αμερικανοκρατίας, απ' τους Αμερικάνους και τους πράκτορές τους, έγινε μπορετή μόνο χάρη στο τσάκισμα του λαικοεπαναστατικού μας κινήματος. Οι προσπάθειες για τη συνέχιση αυτής της κυριαρχίας, όχι μόνο δεν πρόκειται να αδυνατίσουν, αλλά αντίθετα δυναμώνουν κάθε μέρα και πιο πολύ. Γιατί η Ελλάδα χρειάζεται στους Αμερικάνους ιμπεριαλιστές όχι μονάχα σαν τσιφλίκι για εκμετάλλευση, αλλά και πριν απ' όλα σα βάση πολεμική. Σαν προγεφύρωμα ενάντια στις ΛΔ και τη ΣΕ. Η Ελλάδα χρειάζεται στον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό σα βάση για την πραγματοποίηση της αποικιακής πολιτικής που εγκαινιάζει ενάντια στους λαούς της Μέσης Ανατολής με το Δόγμα Αιζενχάουερ.

Η Ελλάδα και ο λαός της κάτω από την μπότα του κατακτητικού βορειοαμερικάνικου ιμπεριαλισμού, βρίσκεται μπροστά στον κίνδυνο μιας χωρίς προηγούμενο καταστροφής. Ο δρόμος που θα πρέπει ν' ακολουθηθεί για να αποφύγει την καταστροφή είναι: κατάργηση της πολιτικής της υποτέλειας, εξασφάλιση ανεξάρτητης ζωής και ύπαρξης της χώρας, αλλαγή δημοκρατική εσωτερικά. Πολιτική ίσης φιλίας με όλους τους λαούς, μικρούς και μεγάλους. Πολιτική ισοτιμίας χωρίς πολιτικές, πολεμικές και οικονομικές εξαρτήσεις. Πολιτική ειρήνης εξωτερικά.

Το κόμμα μας προς το δρόμο της αλλαγής

Σύντροφοι, είναι γνωστή η πολιτική γραμμή που ακολούθησε η καθοδήγηση του κόμματος, που την καθαίρεσε η 6η Ολομέλεια. Οι κύριοι υπεύθυνοι για την κατοχύρωση της αμερικανοκρατίας στην Ελλάδα είναι αυτοί. Γιατί η κατοχύρωση αυτή πραγματοποιήθηκε με τις εκλογές του 1952 που έφερε τον αμερικανόδουλο Συναγερμό του Παπάγου στην εξουσία. Έτσι οι εκλογές αυτές έπαιξαν σχεδόν τον ίδιο αποφασιστικό ρόλο, όπως και οι εκλογές της 31 του Μάρτη 1946, για την παραπέρα εσωτερική κι εξωτερική πορεία της χώρας.

Μετά την ήττα και τον ερχομό στην εξουσία της ΕΠΕΚ, Πλαστήρα, είχαν πραγματοποιηθεί στη χώρα νέες ανακατατάξεις. Ο πόθος της πλειοψηφίας του λαού ήταν να ξεκόψει με τη στρατοκρατία και μ' όλους εκείνους που θέλανε να υποδουλήσουν, ν' ανασκαλίσουν τις πληγές του εμφυλίου πολέμου, να τρέφονται με τον εμφύλιο πόλεμο. Ο λαός δεν ήθελε τα αμερικανόδουλα κηρύγματα του Παπάγου, και πολύ περισσότερο τα φασιστικά, στρατοκρατικά κηρύγματα του ΙΔΕΑ, οπαδών και υποστηρικτών του Παπάγου. Ο κίνδυνος για την αμερικανοκρατία και τον πιο πιστό της υπηρέτη, πράκτορα, τον Παπάγο,

ήταν σοβαρός. Μια σωστή δική μας πολιτική αυτόν τον κίνδυνο θα τον είχε κάνει πραγματικότητα. Ήρθε σαν ο από μηχανής θεός. Αντί η καθοδήγηση του κόμματος να στρέψει όλα της τα πυρά ενάντια στο φασιστικό Συναγερμό του Παπάγου, και χωρίς επιφύλαξη να ταχθεί στο πλευρό του συνασπισμού που έδινε αρκετές εγγυήσεις, τουλάχιστο για να μπουνε στο δρόμο της λύσης τους σειρά από σοβαρά προβλήματα, φυσικά, κάτω από τη λαϊκή πίεση, η καθοδήγηση του κόμματος με το στόμα του γραμματέα της διακηρύσσει: ο άμεσος κίνδυνος είναι ο Πλαστήρας. Έτσι εμπόδισε τη συγκέντρωση όλων των δημοκρατικών δυνάμεων και ουσιαστικά διέσπασε το αντισυναγερμικό το αντιαμερικάνικο μέτωπο, που ήταν τόσο αναγκαίο εκείνη τη στιγμή.

Η αποτυχία του Συναγερμού στις εκλογές αυτές θα σήμαινε διάλυση του Συναγερμού, και όξυνση της πάλης ενάντια στην αμερικανοκρατία, άνοδο των δημοκρατικών δυνάμεων και άνοιγμα παραπέρα του δρόμου για σοβαρές εσωτερικές εξελίξεις. Το αντίθετο έγινε με την επικράτησή του την εκλογική. Χωρίς να καταλήξουμε στο συμπέρασμα για υποχώρηση των δημοκρατικών στην περίοδο αυτή, είμαστε υποχρεωμένοι να δούμε αυτόν τον παράγοντα, όχι αφηρημένα σαν αμερικανοκρατία, σαν αμερικανοδουλεία κλπ. αλλά αυτό το ίδιο το κόμμα της αμερικανοκρατίας που και στις τελευταίες ακόμα εκλογές συγκέντρωσε σχεδόν τους μισούς ψήφους των εκλογέων. Η υποτίμησή του θα μας εμπόδιζε στη σωστή πολιτική του αντιμετώπιση, πριν απ' όλα από την άποψη του πλησιάζματος και απόσπασης εκείνων των λαϊκών μαζών που για τον έναν ή τον άλλο λόγο ακολούθησαν αυτό το κόμμα, αλλά και τις δυνατότητες που έχει για πολιτικές manούβρες με την αντιαγγλική δημαγωγία με αφορμή το Κυπριακό τη θέση που πήρε με τη ληστρική επιδρομή του αγγλογαλλικού ιμπεριαλισμού ενάντια στην Αίγυπτο, και τελευταία τη δημαγωγική θέση που παίρνει στον ΟΗΕ ενάντια στο γαλλικό ιμπεριαλισμό στο πρόβλημα του Αλγερίου, είναι γεγονότα που μπορούν να δημιουργήσουν αυταπάτες μέσα στις λαϊκές μάζες. Το κόμμα πρέπει να διαφωτίσει τις μάζες και να αποκαλύψει την πολιτική απάτης που έχει καθιερώσει η αμερικανόδουλη κυβέρνηση του Καραμανλή και ν' αποδείξει ότι η αντιλαϊκή αυτή κυβέρνηση, όχι μονάχα δε θέλει να κάνει την παραμικρή ενέργεια ενάντια στο επιθετικό ιμπεριαλιστικό μπλοκ. Αλλά και δεν μπορεί να κάνει και οποιαδήποτε ενέργεια σα δούλη και εντολοδόχος που είναι αυτού του ίδιου του μπλοκ. Εξάλλου ούτε η ίδια κρύβει αυτή της την υποτέλεια, όταν επίσημα δηλώνει ότι ήταν, είναι, θα είναι σταθερά στο πλευρό των δυτικών δυνάμεων.

Αυτή η εξωτερική πολιτική είναι εχθρική προς τις γειτονικές χώρες στην Ελλάδα, είναι εχθρική προς τις χώρες της δημοκρατίας, της ειρήνης και του σοσιαλισμού. Είναι καταστρεπτική για τη χώρα μας.

Σύντροφοι, το κόμμα μας πρέπει να διαφωτίσει τις πλατιές λαϊκές μάζες

για τις ολέθριες συνέπειες που έχει για το λαό μας η άρνηση της κυβέρνησης να δεχτεί τη χωρίς όρους και δεσμεύσεις οικονομική συνδρομή που προσφέρει στην Ελλάδα η ΣΕ. Το κόμμα μας να ξεσκεπάσει και να διαφωτίσει τις πλατιές λαϊκές μάζες, να διαλύσει τις τυχόν αυταπάτες που μπορεί να δημιουργηθούν σ' ορισμένα στρώματα του πληθυσμού, λόγω των εμπορικών συμφωνιών που άρχισε να κλείνει η Κυβέρνηση Καραμανλή με σειρά από χώρες της ΛΔ και τη ΣΕ, όπως και τις διπλωματικές σχέσεις που άρχισε να αποκαθιστά με σειρά από χώρες του δημοκρατικού στρατοπέδου. Η κυβέρνηση Καραμανλή μ' αυτές τις ενέργειες, που κύρια και βασικά γίνονται κάτω απ' τη δυνατή πίεση των λαϊκών μαζών και ορισμένων οικονομικών παραγόντων, προσπαθεί να καλύψει τον αντιλαϊκό και εχθρικό προς αυτές τις χώρες προσανατολισμό της. Προσπαθεί να καλύψει την αμερικανοδουλεία της. Το κόμμα πρέπει να παλέψει για την ικανοποίηση των λαϊκών πόθων και απαίτησης που είναι πολιτική ίσης φιλίας μ' όλες τις χώρες.

Το πανεθνικό κίνημα για την αυτοδιάθεση της Κύπρου που είναι και το πιο άμεσο και ακανθώδες πρόβλημα για την κυβέρνηση του Καραμανλή, η προσπάθεια που καταβάλει για το θάψιμο αυτού του προβλήματος κατά επιταγή των Αμερικάνων, την αποκαλύπτει σαν τον πιο πιστό υπηρέτη όχι μονάχα του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, αλλά και του ιμπεριαλισμού γενικά στα πλαίσια της επιθετικής πολεμικής συμμαχίας του ΝΑΤΟ. Η αντιπαράθεση της πολιτικής υποτέλειας, που την υπαγορεύει ο αμερικάνικος ιμπεριαλισμός, σε αντίθεση με την ανιδιοτελή και χωρίς όρους υποστήριξη που προσέφερε η ΣΕ στο Κυπριακό πρέπει να γίνει κτήμα όλου του λαού. Η καθημερινή και αδιάκοπη πάλη της εργατικής τάξης, της εργαζόμενης αγροτιάς και όλων των εργαζομένων για την επιβίωση, η πάλη ενάντια στην ανεργία, στην ακρίβεια και τους βαρείς φόρους, η πάλη ενάντια στις υπέρογκες στρατιωτικές δαπάνες και την ελάττωση των εξοπλισμών, η πάλη ενάντια στην πολιτική εξαθλίωσης των εργαζομένων που εφαρμόζουν ντόπιοι και ξένοι εκμεταλλευτές, η πάλη για την εθνική μας ανεξαρτησία και προκοπή μπορούν και θα πρέπει να συσπειρώσουν και να ξεσηκώσουν την απόλυτη πλειοψηφία του λαού μας.

Η συνδικαλιστική ενότητα της εργατικής τάξης και η ενότητα στην καθημερινή πάλη, με βάση τη διεκδίκηση των πιο άμεσων προβλημάτων που απασχολούν την εργατική τάξη, με τη συσπείρωση της εργαζόμενης αγροτιάς. Η συμπεριφορά μας απέναντί τους είναι σήμερα σχεδόν η μοναδική εγγύηση να βρούμε και να τραβήξουμε στη συνεργασία και την κοινή πάλη όλους εκείνους που είναι διατεθειμένοι να πραγματοποιήσουνε την ενότητα δράσης, την ενότητα στις διαμαρτυρίες, στάση, απεργία, για οποιαδήποτε κινητοποίηση για τα ζητήματά του. Δεν κάνουμε καμιά εφεύρεση όταν λέμε ότι δε φτάνει μόνο να 'χεις σωστή γραμμή, χρειάζεται και σωστά να εφαρμόσεις αυτή τη γραμ-

μή. Και το πιο δύσκολο απ' όλα είναι να προσαρμόσεις αυτή τη γραμμή, στις συγκεκριμένες συνθήκες που υπάρχουν κάθε φορά. Να βρεις εκείνες τις μεθόδους, εκείνο το οργανωτικό σχήμα, που θα δώσει τη δυνατότητα να μετατρέψεις σε πράξη, δράση, να εκφράσεις στη ζωή σ' ολόκληρη τη χώρα και ξεχωριστά κάθε περιοχή, εργοστάσιο, συνοικία, χωριό αυτή σου τη γραμμή.

Όμως, σύντροφοι, η πιο σοβαρή αδυναμία του κόμματός μας σήμερα στην Ελλάδα είναι τούτη: η οργανωτική μας καθυστέρηση έχει σα συνέπειά της, αυτή η σωστή γραμμή, οι αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, να μην έχουν γίνει κτήμα όλων των μελών και στελεχών του κόμματός μας, των χιλιάδων οπαδών του κόμματός μας στο βαθμό που χρειάζεται. Αυτή η αδυναμία μας είναι που σοβαρά εμποδίζει σήμερα και το ξεπέρασμα όλων των αδυναμιών. Η καθοδήγηση του κόμματος πρέπει να συνεχίσει να πάρει τα αναγκαία μέτρα για την αντιμετώπιση και ξεπέρασμα αυτών των αδυναμιών.

Οι ιστορικές αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου του ΚΚΣΕ άνοιξαν τεράστιες προοπτικές και δυνατότητες για αποφασιστικές αλλαγές και στη δική μας τη χώρα. Η 6η Ολομέλεια του κόμματός μας βασικά έβγαλε τα εμπόδια που φράζανε το δρόμο για την πετυχημένη πάλη του ελληνικού λαού ενάντια στην αμερικανοκρατία και τους πράκτορές της, για την αλλαγή, τη δημοκρατία και ανεξαρτησία. Η 6η Ολομέλεια έδωσε σωστή πολιτική γραμμή. Το ντοκουμέντο που έχουμε στη σημερινή μας Ολομέλεια, η προγραμματική διακήρυξη είναι το πρόγραμμα δουλειάς για να φτάσουμε στην εκπλήρωση των σκοπών που βάζει για το άμεσο μέλλον. Δεν είναι μόνο οι κομμουνιστές που θα πραγματοποιήσουν αυτό το πρόγραμμα. Είναι όλος ο λαός που είναι οργανωμένος στα πολιτικά του κόμματα, στα συνδικάτα, στους συνεταιρισμούς και πολλές άλλες οργανώσεις του. Μόνο με την πραγματοποίηση του κοινού μετώπου μ' όλα τα κόμματα και οργανώσεις που δέχονται αυτό το πρόγραμμα, στο σύνολό του, είτε ακόμα και με επιφυλάξεις σ' ορισμένα του σημεία, το πρόγραμμα αυτό θα γίνει ζωντανή πραγματικότητα.

Όμως γιατί, σύντροφοι, το κόμμα μας επιμένει στην οργάνωση και καθοδήγηση του αγώνα της εργατικής τάξης, της εργαζόμενης αγροτιάς και όλου του εργαζόμενου λαού; Είναι όχι μόνο γιατί η οργάνωση και καθοδήγηση της πάλης για την επιβίωση είναι το πρωταρχικό καθήκον του κόμματός μας. Είναι όχι μόνο γιατί το πρόγραμμα αυτό αγκαλιάζει τα επίμαχα προβλήματα όλων των στρωμάτων του ελληνικού λαού, δείχνει το δρόμο για τη λύση ζωτικών εθνικών προβλημάτων, αλλά και γιατί όσο πιο δυνατό είναι το λαϊκοεπαναστατικό κίνημα, όσες πιο πλατιές λαϊκές μάζες αγκαλιάζει αυτό το κίνημα τόσο και πιο κοντά μας φέρνει στην πραγματοποίηση του κοινού μετώπου μ' όλα τα κόμματα και τις οργανώσεις, που θέλουν την αλλαγή, που βάζει η προγραμματική διακήρυξη, γιατί αυτές οι λαϊκές μάζες, η εργατική τάξη πρώτα, η

αγροτιά και τα πλατιά στρώματα των εργαζομένων είναι η κύρια, η κινητήρια δύναμη αυτού του μετώπου. Να γιατί μπροστά στο κόμμα μας μπαίνουν βαριά και ιστορικά καθήκοντα. Ξεπερνώντας όλων των ειδών τα εμπόδια οι κομμουνιστές μπορούν και θα πρέπει να εκπληρώσουν κι αυτό το καθήκον.

Το προγραμματικό ντοκουμέντο που φέρνει στην Ολομέλειά μας η καθοδήγηση του κόμματός μας, είναι το πρώτο σοβαρό ντοκουμέντο ύστερα από την 6η Ολομέλεια του 1934, και σωστά προσανατολίζει το κόμμα μας και δίνει σοβαρό όπλο για να πετύχει στην πάλη του.

Είναι, σύντροφοι, γερά τα όπλα που διαθέτουμε. Ξεκαθαρισμένη από τις παλιές αμαρτίες, καθοδήγηση. Σοβαρό προγραμματικό ντοκουμέντο. Σωστή πολιτική γραμμή. Ανεπιφύλακτη βοήθεια των αδελφών κομμάτων. Η Ελλάδα παρά τη θέληση του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, και των πρακτόρων της μπορεί και θα πρέπει, θα γίνει χώρα δημοκρατική, λεύτερη γιατί έτσι το θέλει ο μαχητής λαός της, και γιατί στο πλευρό της βρίσκονται, όλες οι δυνάμεις της προόδου, ειρήνης, δημοκρατίας και σοσιαλισμού σ' όλον τον κόσμο.

XV

σ. ΠΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Σύντροφοι.

Όλοι μας νιώθουμε ότι πολύ καιρό έλειψε, και πολύ έλειψε από το κόμμα μας ένα τέτοιο θεμελιακό ντοκουμέντο σαν κι αυτό που συζητούμε τώρα. Οι σύντροφοι που παίρνουν μέρος στην Πλατιά Ολομέλεια, οι καλεσμένοι, μου φαίνεται ότι το 'νιώσαν αυτό σύντροφοι, και το εκτίμησαν. Η αντιπροσωπία η δικιά μας, π.χ., ακόμα από τη Μόσχα άρχισε να δουλεύει πάνω στο ντοκουμέντο αυτό. Και στα βαγόνια, κι εδώ δούλεψε κι έδωσε συγκεκριμένες προτάσεις, παρατηρήσεις, τη γνώμη της. Και απ' ότι βλέπουμε απ' το τελευταίο σχέδιο, οι προτάσεις αυτές σε μεγάλο βαθμό πάρθηκαν υπόψη. Έτσι το τελευταίο σχέδιο είναι πραγματικά καρπός της συλλογικής προσπάθειας και της καθοδήγησης του κόμματός μας και ενός πλατιού ακτίφ.

Η βασική αρετή που έχει το προγραμματικό αυτό ντοκουμέντο μου φαίνεται ότι είναι η εξής: Η 6η Ολομέλεια έβαζε σαν καθήκον να ετοιμαστεί μια προγραμματική διακήρυξη, στο πνεύμα των αποφάσεων του 20ού Συνεδρίου και με βάση την ελληνική πραγματικότητα. Αυτό το πράγμα μου φαίνεται ότι το πετυχαίνει, σύντροφοι. Πραγματικά συνδυάζει επιστημονική, μαρξιστική-λενινιστική ανάλυση με την πλατύτητα. Χωρίς, δηλαδή μακριά από κάθε σε-

χαρισμό δίνει ένα ντοκουμέντο και επιστημονικά, μαρξιστικά σωστό, και πλατύ, μαζικό.

Πιστεύω, σύντροφοι, ότι δεν μπορεί να γίνεται λόγος και ούτε χωράει καμιά σύγκριση με το παλιό σχέδιο προγράμματος του 1954. Και δεν αξίζει γι' αυτό στ' αλήθεια να συζητήσει κανείς. Η προγραμματική διακήρυξη θα γίνει ένα ισχυρό όπλο του κόμματός μας, για να πλατύνει η σύνδεσή μας με τις μάζες, για να συγκεντρώσουμε τις πατριωτικές δυνάμεις του λαού μας στο πατριωτικό μέτωπο. Κι εγώ, σύντροφοι, πιστεύω, όπως είπε ο σ. Μάρκος, πως το ντοκουμέντο αυτό θα πάρει τη θέση του πλάι στις ιστορικές αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του 1934 στην ιστορία του κόμματός μας.

Ορισμένες, παρατηρήσεις, σύντροφοι, απ' όσα ανέφεραν άλλοι ομιλητές. Πρώτα-πρώτα για τον τρόπο, το ύφος, αλλά και την ουσία των παρατηρήσεων του Βλαντά, σύντροφοι. Νομίζω ότι θα χρειαζόταν ύστερα απ' όλη αυτή τη δουλειά που έκανε η Ολομέλεια εδώ μέσα, περισσότερη σεμνότητα είτε τουλάχιστο γνώση της πραγματικότητας. Ο Βλαντάς έδειξε πραγματικά τέλεια απόσπαση απ' την πραγματικότητα και τη γενικότερη και τη δικιά του. Π.χ., σύντροφοι, οι προτάσεις του, και ουσιαστικά αν τις εξετάσεις οι τίτλοι που μας έδωσε και ορισμένες διατυπώσεις, είναι ακριβώς επανάληψη συμπυκνωμένη όλου του σεχταρισμού. Ακούστε τίτλο, σύντροφοι. Για μια Ελλάδα λιγότερο εκμεταλλευτική. Έκανε και καθοδηγητής κάποτε της νεολαίας. Φανταστείτε με τι ενθουσιασμό θα πολεμήσει, θα αγωνιστεί η νεολαία της Ελλάδας, οι πλατιές μάζες του ελληνικού λαού, για μια Ελλάδα λιγότερο εκμεταλλευτική. Είναι πραγματικά αποκορύφωμα σεχταρισμού. Και ένα σωρό άλλες διατυπώσεις, που έχουν μια κάποια επιστημονικοφάνεια, αλλά στην ουσία είναι σεχταριστικές και απομακρύνουν από κοντά μας τις μάζες.

Δε συμφωνώ, σύντροφοι, με τη γνώμη του σ. Αποστόλου, που λέει πως για την αποκατάσταση του κύρους του κόμματός μας, του μαρξισμού-λενινισμού στην Ελλάδα, χρειάζεται μεις μέσα σ' αυτό το ντοκουμέντο να διατυπώσουμε κριτική για τα λάθη μας και ιδιαίτερα, σχετικά με τη χρησιμοποίηση των συμμάχων μας στην πρώτη κατοχή σα βιτρίνα, και στη δεύτερη τέλος πάντων περίοδο της πάλης όπως τους χρησιμοποιήσαμε. Πρώτ' απ' όλα σχετικά με το χαρακτηρισμό ότι εμείς στην πρώτη κατοχή χρησιμοποιήσαμε τους συμμάχους μας σα βιτρίνα, εγώ δεν είμαι σύμφωνος. Αλλά το ζήτημα είναι βαθύτερο, ουσιαστικότερο, δε νομίζω εγώ ότι μέσα σ' αυτό το ντοκουμέντο εμείς να κατέβουμε πολύ περισσότερο, φυσικά, γι' αυτά που είπε για τις αντιλαϊκές πράξεις κτλ. που δείχνει ότι μια κάποια επήρεια από ορισμένα που ακούστηκαν εδώ μέσα. Σύντροφοι, μ' ένα τέτοιο ντοκουμέντο, ιστορικό, προγραμματικό του κόμματός μας θα 'ταν πραγματικά γελοίο να κατέβουμε εμείς και να πάρουμε θέση απολογιστική όταν στην Ελλάδα ξέρουμε τι κάνουν οι Αμερι-

κάνοι και η πλουτοκρατική ολιγαρχία, χρόνια ολόκληρα οργιάζει σε βάρος του λαού μας.

Απ' την άλλη πλευρά σύντροφοι, επειδή κι άλλοι σύντροφοι βάλαν αυτό το ζήτημα. Εμένα μου φαίνεται αυτό το ντοκουμέντο συνδέεται οργανικά με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας. Κι έτσι σα σύνολο, αν το πάρει κανείς, πραγματικά δίνει απάντηση σ' όλα τα ερωτήματα και των πλατιών μαζών για την αλλαγή, αλλά και των κομματικών μαζών.

Σύντροφοι, ορισμένες απ' τις παρατηρήσεις που θ' αναφέρω παρακάτω δεν έχουν παρθεί υπόψη στο σχέδιο που είδαμε. Γι' αυτό θα τις αναφέρω σύντομα όσο μπορώ.

Εμείς έχουμε τη γνώμη, σύντροφοι, με τους άλλους συντρόφους της αντιπροσωπίας απ' τη ΣΕ ότι θα 'πρεπε απάνω να μπει μια τέτοια διατύπωση. Για την εθνική δημοκρατική αναγέννηση της Ελλάδας, για μια Ελλάδα κτλ. είναι, μας φαίνεται, λιγάκι πιο θερμό, πιο ενθουσιαστικό. Κι ύστερα για τη διατύπωση αυτού του προβλήματος της εθνικής κρίσης. Για τίτλο θα 'ταν καλύτερα ακριβώς έτσι: Στην Ελλάδα ωριμάζει η ανάγκη βαθιάς εθνικής δημοκρατικής αλλαγής. Φυσικά, δεν είναι απόλυτη αυτή η γνώμη, δεν είναι τελική, μπορεί να μελετηθεί, αλλά εμείς διατυπώνουμε αυτή τη γνώμη ακόμη μια φορά.

Ορισμένες άλλες διατυπώσεις που υπάρχουν μέσα. Όπως, π.χ., η Ελλάδα δεν έκανε ούτε ένα βήμα προς τα μπρος, σελ. 2. Μου φαίνεται ότι μπορεί να διορθωθεί αυτή η διατύπωση, όταν ακριβώς μετά αναφέρεται ότι υπήρχε μια σχετική άνοδος στη βιομηχανία, στην αγροτική οικονομία κλπ. Όμως μπορεί να είναι το ίδιο πράγμα, ουσιαστικά, με μια διατύπωση που να μην προκαλεί αντιρρήσεις, όπως παρουσιάζεται, στην Ελλάδα συνεχίζεται τρομακτική καθυστέρηση ή κάτι άλλο. Ύστερα δεν είναι σωστό μου φαίνεται να μπαίνει σαν ένας από τους κύριους παράγοντες αυτής της σχετικής αύξησης, ανάπτυξης της βιομηχανίας κτλ. το ότι αυξήθηκε ο πληθυσμός της χώρας κλπ. Δεν είναι τόσο βασικό στοιχείο αυτό το πράγμα, και δε νομίζω ότι αυτό εξηγεί αυτή τη σχετική ανάπτυξη. Πολύ περισσότερο στην Ελλάδα ύστερα από τον εμφύλιο πόλεμο, ύστερα από τεράστιες απώλειες, καταστροφές κτλ. Μου φαίνεται ότι είναι χρήσιμο να μπει, αν μπορούσαμε να 'χουμε στοιχεία αντιπαραβολής, ποια ήταν η διείσδυση του ξένου κεφαλαίου το 1934, ποια είναι σήμερα. Στατιστικά. Ένας δυο δείκτες χαρακτηριστικοί, θα 'ταν ωφέλιμο. Επίσης ορισμένα στοιχεία σχετικά με το σε ποιο βαθμό, ας πούμε, διεισδύει το αμερικάνικο, το αγγλικό, το γαλλικό, το γερμανικό κεφάλαιο. Αυτό γενικά μπαίνει, αν είχαμε συγκεκριμένους δείκτες, δεν είναι παραπάνω από 3-4 στατιστικά νούμερα.

Μια άλλη διατύπωση, σύντροφοι. Οι εργάτες, οι αγρότες, οι επαγγελματοβιοτέχνες, η εθνική αστική τάξη, όλες οι τάξεις της ελληνικής κοινωνίας ζητούν διέξοδο, λύση που να εξυπηρετεί πραγματικά τα εθνικά συμφέροντα

σελ. 17. Εμείς είχαμε κάνει κι άλλη παρατήρηση αυτό το όλες οι τάξεις βγήκαν, σ' ένα δυο σημεία. Κι εδώ, σύντροφοι, δε χρειάζεται. Αφού είναι καθαρό. Οι εργάτες, οι αγρότες, οι επαγγελματιοβιοτέχνες, η εθνική αστική τάξη ζητούν διέξοδο, λύση. Τι χρειάζεται αυτό το όλες οι τάξεις. Αφού δεν είναι αντικειμενικά έτσι.

Σύντροφοι, παρακάτω, ορισμένη χλιαρή διατύπωση που υπάρχει και σ' άλλα σημεία, αλλά ένα παράδειγμα παρουσιάζω: Το ΚΚΕ έχει τη γνώμη ότι πρέπει να εφαρμοστεί τέτοια εργατική πολιτική, που να προστατευτούν οι εργάτες και οι υπάλληλοι και ν' ανέβει κτλ. Αυτό το έχει τη γνώμη, εδώ πρόκειται για το ζωτικότερο ζήτημα, τα συμφέροντα των εργατών και των υπαλλήλων, το ανέβασμα του βιοτικού επιπέδου, την πάλη, μας φαίνεται ότι δεν είναι διατύπωση όσο χρειάζεται αγωνιστική. Θα παλέψει, θα υποστηρίξει ολόψυχα, παλεύει κλπ.

Δεν υπάρχει, σύντροφοι, εκεί στις εργατικές διεκδικήσεις το ζήτημα της άδειας. Εμείς είχαμε κάνει πρόταση και έχουμε τη γνώμη ότι χρειάζεται. Στη Γαλλία έγινε τεράστια πάλη, πέτυχαν οι Γάλλοι εργάτες σοβαρές κατακτήσεις σ' αυτόν τον τομέα.

Επίσης για τις συντάξεις αναπηρίας, πολεμικής αναπηρίας είτε εργατικής, εργατικών ατυχημάτων, γήρατος, επιδομάτων πολυτέκνων κτλ. μια τέτοια διατύπωση, δεν είναι το ζήτημα ότι κάποτε το είπαμε, είτε κάπου υπάρχει. Σ' αυτό το ντοκουμέντο χρειάζεται ότι μπορεί να δείξει στον κόσμο ότι για κάθε μερίδα του λαού ενδιαφέρεται το κόμμα ιδιαίτερα.

Σύντροφοι, γι' αυτές τις διατυπώσεις μίλησαν κι άλλοι. Ο ίδιος ο Καραμανλής, η κυβέρνηση Καραμανλή, Παπάγου, αυτά τα ονόματα δε χρειάζονται, έχουμε κι εμείς τη γνώμη.

Επειτα άλλη παρατήρηση, σχετικά με την αναδρομή στις εθνικές δημοκρατικές παραδόσεις του λαού μας. Εδώ πέρα περιορίζεται τα τελευταία 15 χρόνια. Φυσικά, αυτό είναι νομίζει κανείς το άλλο άκρο απ' την υπερβολή, απ' τον ιστορισμό, απ' το στείο ιστορισμό που είχε το προηγούμενο σχέδιο προγράμματος, που άρχιζε πραγματικά από καταβολής κόσμου. Αλλά μπορεί, σύντροφοι, να μπει, τέλος πάντων, και για το μεγάλο πολιτισμό που έχει η χώρα μας, ν' αναπτυχθεί αυτό το πράγμα, αλλά και για τις μεγάλες εθνικές δημοκρατικές παραδόσεις. Τέλος πάντων, φέτος κλείνουν 200 χρόνια απ' τη γέννηση του Ρήγα. Θα γιορταστούν στην Ελλάδα. Εμείς ξέρουμε πώς τιμούν οι κομμουνιστές όλες αυτές τις παραδόσεις. Μπορούμε ν' αναφερθούμε, μέσα σε μια παράγραφο γι' αυτές τις παλιές αγωνιστικές εθνικές, δημοκρατικές παραδόσεις. Να διατυπωθεί το γνωστό δημοκρατικό αίτημα της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης.

Μια διατύπωση, σύντροφοι, για τον εκδημοκρατισμό του στρατού, των

σωμάτων ασφαλείας, και του κρατικού μηχανισμού, ώστε να μετατραπούν σε όργανα περιφρούρησης της εθνικής ανεξαρτησίας, και ακεραιότητας της χώρας, και των δημοκρατικών ελευθεριών, των συμφερόντων του λαού. Μας φαίνεται ότι χρειάζεται μια τέτοια διατύπωση. Να διατυπωθεί η θέση πως το ΚΚΕ είναι ενάντια σε κάθε επιβουλή της εδαφικής ακεραιότητας της χώρας μας, της εδαφικής ακεραιότητας των άλλων κρατών, και υπέρ της λύσης κάθε διαφοράς ανάμεσα στις χώρες με ειρηνικό τρόπο. Θέλει σύντροφοι, γενικότερα περισσότερο δούλεμα, πιο ακριβείς και σφιχτοδεμένες διατυπώσεις, και όπως είπαν κι άλλοι σύντροφοι να γίνει πιο σύντομη, πιο θερμή. Να γίνει πραγματικό σάλπισμα για την εθνική δημοκρατική αναγέννηση της Ελλάδας. Σύντροφοι, εγώ προτείνω να συνοδευτεί η διακήρυξη μ' ένα συγκεκριμένο πλάνο από το κόμμα, απ' τη διαφώτιση του κόμματος, πλατιάς ιδεολογικής, διαφωτιστικής δουλειάς, που θα φωτίσει κάθε ξεχωριστό βασικό σημείο της διακήρυξης, και θα βοηθήσει στο να γίνει πλατιά κατανοητή μέσα στις μάζες. Π.χ., μια σειρά μπροσούρες, πρέπει να αρχίζουν να ετοιμάζονται. Οι Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές στην Ελλάδα. Η εργατική τάξη και η αλλαγή. Η αγροτιά και η αλλαγή. Μια τέτοια σειρά εκλαικευτικό υλικό, και με τη μορφή της μπροσούρας, αλλά και μ' όλες τις άλλες μορφές ώστε πραγματικά να γίνει μια ιδεολογική εξόρμηση του κόμματός μας για την ανάλυση μέσα στις πλατιές μάζες αυτού του ιστορικού ντοκουμέντου.

XVI σ. ΣΙΝΑΚΟΥ

Σύντροφοι.

Είμαι σύμφωνος, καταρχήν, με το σχέδιο της προγραμματικής διακήρυξης, όπως είναι διατυπωμένο, επεξεργασμένο στο σύνολό του, και παρατηρήσεις που έχω να κάνω είναι μονάχα στον τομέα της αγροτικής οικονομίας.

Σύντροφοι, το σχέδιο προγραμματικής διακήρυξης στον τομέα αυτόν της αγροτικής οικονομίας παρατάσσει μια σειρά προβλήματα και συνθήματα αγροτικά. Νομίζω πως σ' αυτό το ζήτημα που θα πρέπει να δούμε, να εξετάσουμε, είναι η αξιολόγηση αυτών των προβλημάτων και συνθημάτων. Πώς θα πρέπει να τα κατατάξουμε από άποψη αξίας, από άποψη προτεραιότητας, που θέλουν και αποκτούν για την αγροτιά. Και ανάλογα με την αξία που έχει το κάθε πρόβλημα και ζήτημα, θα πρέπει να πάρει και την ανάλογη σειρά. Θα πρέπει να τα διαβαθμίζουμε.

Εδώ γίνεται πρόταση της προστασίας της αγροτικής παραγωγής. Πραγματικά αυτό το πρόβλημα είναι εκείνο που βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη, στην πρώτη γραμμή της σημερινής ανάπτυξης των αγροτικών αγώνων, των αγροτικών προβλημάτων κι άλλων. Παίρνει σωστή θέση. Όμως ποιο είναι το δεύτερο που σήμερα συγκινεί άμεσα την αγροτιά και που θα πρέπει να πάρει μια ανάλογη θέση, κατάλληλη. Εδώ το σχέδιο προγράμματος βάζει το πρόβλημα της γης. Πραγματικά το πρόβλημα της γης είναι ένα πρόβλημα που συγκινεί την αγροτιά. Αλλά το πρόβλημα της γης δεν πρέπει σήμερα να το βλέπουμε με το φακό που το βλέπαμε πριν από 20 χρόνια. Πριν από 30 χρόνια. Βέβαια είναι οξυμένο. Έχει μεγάλη αξία. Αλλά έχασε την παλιά την οξύτητα. Εδώ απαριθμήθηκαν από το σ. Στρατή προηγούμενα μια σειρά στοιχεία. Πόσες εκτάσεις αγροτικές απαλλοτριώθηκαν. 19 εκατ. στα πρώτα χρόνια τα μεταπολεμικά, αργότερα με τον Πλαστήρα 5 εκατ. Λοιπόν περιορίστηκαν αρκετά οι εκτάσεις αυτές, που ωστόσο όμως υπάρχουν σε αρκετά εκατ. αλλά που δεν έχει όμως την οξύτητα την παλιά. Γι' αυτό κατά τη γνώμη τη δική μου περνάει σε κατοπινή μοίρα. Θα πρέπει να προτάξουμε πριν απ' αυτό ένα άλλο πρόβλημα και ζήτημα της αγροτιάς. Αυτό είναι το ζήτημα της γεωργικής ανασυγκρότησης και ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής. Τον παραγωγό τον ενδιαφέρουν σήμερα δυο κεφαλαιώδη ζητήματα καταρχήν. Όλα βέβαια τον ενδιαφέρουν. Μια σειρά με εδω βάζει η διακήρυξη. Πρώτα το ζήτημα να προστατευτεί η παραγωγή του απ' την κλειψιά, απ' τη ληστεία, απ' την αρπαγή των ντόπιων και ξένων μονοπωλητών. Όμως ένα δεύτερο είναι να του δοθούν τα μέσα, τα οικονομικά, τα τεχνικά, για να μπορέσει ν' αναπτύξει ν' ανασυγκροτήσει το αγροτικό του νοικοκυριό. Τον ενδιαφέρουν τα δάνεια, οι πιστώσεις, ο τεχνικός εξοπλισμός, να πάρει ζώα, να πάρει μηχανικά μέσα τεχνικά, συγχρονισμένα και φτηνά. Αυτό τον ενδιαφέρει και γι' αυτό παλεύει σήμερα. Και βρίσκεται σε μια πρώτη μοίρα αυτό το αίτημα της αγροτιάς, γι' αυτό νομίζω πως θα πρέπει σα δεύτερο πρόβλημα και ζήτημα ν' ακολουθήσει το πρόβλημα αυτό της γεωργικής ανασυγκρότησης και ανάπτυξης της αγροτικής παραγωγής με τα συνθήματα στη σειρά. Κατόπιν ν' ακολουθήσει το πρόβλημα της γης και κατόπιν ν' ακολουθήσουν τα προβλήματα της φορολογίας, των αγροτικών χρεών και συνέχεια μια σειρά άλλα προβλήματα.

Τώρα στα επιμέρους αυτά προβλήματα. Για την προστασία της αγροτικής παραγωγής. Έχει μια διατύπωση καλή γενικά. Όμως ωστόσο σ' ένα σημείο εγώ έχω να κάνω την εξής παρατήρηση. Το σημείο συγκεκριμένα που μιλάει για τη διεύρυνση των αγορών μας προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας. Αυτά τα λίγα λόγια, νομίζω θα πρέπει να ολοκληρωθούν πάνω σ' αυτή τη βάση. Διεύρυνση των εξωτερικών αγορών και των εμπορικών σχέσεων μ' όλες τις χώρες του κόσμου κι ανάπτυξη των ανταλλαγών με τις Ανα-

τολικές χώρες της Ευρώπης και επέκτασής τους με τις χώρες της Ασίας. Όχι απλώς αγορές. Καλά το βάζουν. Αλλά να μιλήσουμε και για εμπορικές σχέσεις που θα πρέπει να επεκταθούν. Για τις ανταλλαγές. Και πιο πολύ εμείς σήμερα αναπτύσσοντας εμπορικές σχέσεις με τις Ανατολικές χώρες και πρώτα-πρώτα με τη ΣΕ τοποθετούμε αυτό το πρόβλημα πάνω στη βάση των ανταλλαγών. Δίνουμε αγροτικά προϊόντα και παίρνουμε από εκεί βιομηχανικά προϊόντα. Πάνω στην ίδια βάση έχουμε και με τις άλλες χώρες ανταλλαγές. Γι' αυτό θα πρέπει να κάνουμε λόγο για τις ανταλλαγές αυτές, σ' αυτό το σημείο.

Περνάμε στο δεύτερο, που εγώ βάζω σα δεύτερο πρόβλημα την ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Το βάζω πάνω σε τούτη τη βάση, που εδώ μιλάει μόνο για αγροτικές πιστώσεις, δε μιλάει καθόλου για τεχνικό εξοπλισμό, που είναι βασικό αίτημα της αγροτιάς. Λοιπόν το βάζω πάνω σ' αυτή τη βάση. Για μια γεωργική ανασυγκρότηση και ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής. Και σε συνέχεια εξηγώ αυτό το αίτημα το γενικό. Να εξασφαλιστούν με συγχρονισμένα μηχανικά και άλλα τεχνικά μέσα καλλιέργειας και γεωργικά εφόδια, χωρίς δασμούς και φόρους, και με φτηνές πιστώσεις.

Σα δεύτερο, που το δεύτερο μπορεί και να προταθεί, επαρκής πιστωδότηση της γεωργικής παραγωγής με βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα δάνεια με χαμηλό τόκο. Και κατόπι σε συνέχεια να μιλήσουμε για το πρόβλημα της αναδιοργάνωσης της αγροτικής πίστης. Εδώ μιλάει το σχέδιο, όμως δεν τοποθετείται κατά τη γνώμη μου, πάνω σε μια σωστή, κατανοητή βάση έτσι όπως την καταλαβαίνει η αγροτιά και που παλεύει πάνω σε μια τέτοια βάση η αγροτιά. Και στο αγροτοσυνεταιριστικό Συνέδριο το εκδήλωσε αλλά και σε μια σειρά αγροτικές εκδηλώσεις που κάνει, απ' την πείρα τουλάχιστον τη δικιά μου, που και εσείς, φυσικά, θα το έχετε προσέξει, στο βαθμό που το έχετε προσέξει, το βάζει σε μια συγκεκριμένη πολιτική βάση. Πρώτα-πρώτα μιλάμε έτσι γενικά αφηρημένα. Αναδιοργάνωση της αγροτικής πίστης. Ότι η ΑΤΕ από οργανισμός εκμεταλλευτικός να γίνει οργανισμός που να εξυπηρετεί τους αγρότες. Αυτό από πρώτη όψη φαίνεται ένα καλό σύνθημα, αλλά δεν το καταλαβαίνει η αγροτιά όπως το θέλει αυτό το ζήτημα συγκεκριμένα. Και για να το κάνουμε συγκεκριμένο εγώ να μην πω περισσότερα το βάζω πάνω σ' αυτή τη βάση. Αναδιοργάνωση της αγροτικής πίστης σε συνεταιριστική βάση όχι αφηρημένα «αναδιοργάνωση». Πάνω σε ποια βάση θέλουμε να κάνουμε αυτή την αναδιοργάνωση. Εδώ είναι καθαρό. Και οι αγρότες φωνάζουν. Πρέπει να μπουνε συνεταιριστικές μέσα σε Τράπεζα, σε βαθμό μάλιστα πλειοψηφικό φωνάζουν. Τότε μονάχα η τράπεζα θα μπορέσει ν' αλλάξει δρομολόγιο και να γίνει ένας οργανισμός εξυπηρετικός γι' αυτήν. Λοιπόν αναδιοργάνωση της αγροτικής πίστης σε συνεταιριστική βάση. Σε συνέχεια να εκπροσωπευτούν πλατιά οι συνεταιριστικές οργανώσεις στη διοίκηση της ΑΤΕ

με αιρετούς αντιπροσώπους των αγροτών, να συμμετέχουν άμεσα στον καθορισμό και στην κατανομή των αγροτικών πιστώσεων στην ύπαιθρο, και ν' αναλάβουν τη διάθεση των αγροτικών δανείων στα χωριά. Πάνω σ' αυτό το αναλυτικό και συγκεκριμένο ζήτημα παλεύει η αγροτιά τώρα δεκάδες χρόνια. Από τα χρόνια που εγώ παλεύω, στις γραμμές του μαζικού αγροτικού κινήματος, αυτό το σύνθημα το γνώρισα και πάνω σ' αυτό το ζήτημα παλεύει η αγροτιά. Εμείς πολλές φορές δεν το καταλαβαίναμε, ταλαντευόμασταν, στο μυαλό μας είχαμε τετράγωνο σχεταρισμό, και βάζαμε συνθήματα εξωφρενικά. Πιστώσεις. Τι μου λες τώρα εσύ εμένα πιστώσεις απ' την τράπεζα κλπ. εδώ θα πάρουμε ενισχύσεις οικονομικές δωρεάν. Θα τ' αρπάξουμε όλα, θα τα κάνουμε δικά μας, χωρίς τόκο ή το πολύ-πολύ άτοκα δάνεια. Κάνουμε εκμετάλλευση μερικές φορές αν δεν τα πάρουμε δωρεάν τουλάχιστο να τα πάρουμε άτοκα. Λοιπόν έτσι βλέπω εγώ αυτό το πρόβλημα κι αυτό το σύνθημα.

Κατόπιν έρχομαι στο πρόβλημα της γης. Σύντροφοι, το πρόβλημα της γης, επιτρέψτε μου να σας πω πως πολύ το βασάνισε το μυαλό μου και αν θα πρέπει να σταθούμε πάνω στην ίδια βάση, που τη γνωρίσαμε όλοι μας, και που τη γνώρισα κι εγώ προσωπικά κάμποσες δεκάδες τώρα χρόνια στο αγροτικό κίνημα, που τη γνώρισα μ' αυτό το γνωστό το ριζικό σύνθημα. Τσιφλίκια, μοναστήρια, όλα δικά μας χωρίς πεντάρα αποζημίωση. Σηκώναμε το φλάμπουρο αυτό χωρίς «πεντάρα αποζημίωση» και το θυμάμαι καλά, όταν εμείς το προβάλλαμε στους αγώνες, στους συνεταιρισμούς και με άλλα μέσα, φωνάζαμε πάντα το φλάμπουρο ψηλά, όλα δικά μας χωρίς πεντάρα αποζημίωση. Όσο εμείς ανεβάζαμε το φλάμπουρο ψηλά οι ακτήμονες τόσο το κατεβάζανε χαμηλά αυτό το φλάμπουρο χωρίς πεντάρα αποζημίωση. Δεν το καταλαβαίνανε αυτό, δεν το χωνεύανε. Σου λέει θα μας τα δώσουν χωρίς πεντάρα, ας τα πάρουμε εμείς καταρχήν, κι εκείνο που θα παλέψουμε ύστερα είναι τουλάχιστο να πληρώσουμε λίγα.

Όταν θα τα κάνουμε δικά μας ύστερα προχωράμε στο δεύτερο. Λοιπόν τους λέγαμε ή μας τα δίνετε τζάμπα ή δεν τα παίρνουμε. Γι' αυτό εγώ νομίζω πως σήμερα μπορούμε ν' αλλάξουμε αυτή τη θέση κατά έναν τρόπο χωρίς, φυσικά, και να το δείξουμε χωρίς και να το πούμε, ότι είμαστε χωρίς αποζημίωση και ότι αυτό μέσα στην πορεία θα το επιδιώξουμε αφού τα κάνουμε δικά μας θα παλέψουμε καταρχήν για μικρές αποζημιώσεις κατόπιν αυτού θα πούμε ότι τώρα κάνουμε αναθεώρηση.

Λοιπόν ακόμα στη διατύπωση εδώ το 'χουμε διατυπωμένο με τα μισοφουδαρχικά υπολείμματα. Αυτή η διατύπωση όπως εδώ εξάλειψη των μισοφουδαρχικών υπολειμμάτων, δεν είναι διατύπωση, δεν είναι ορολογία που να καταλαβαίνει η αγροτιά. Αυτή η ορολογία είναι δικιά μας κομματική, πολιτική. Λοιπόν να βάλουμε άλλη διατύπωση.

Ακόμα ένα πράγμα θέλω να ξέρουμε. Εδώ το πρόβλημα της αγροτιάς έχει δυο πλευρές βασικές. Η μια πλευρά είναι να πάρουν οι ακτήμονες τα χωράφια, με αποζημίωση, με λίγη αποζημίωση, χωρίς αποζημίωση αυτό είναι άλλο, να πάρει τα χωράφια καταρχήν ένα και δεύτερο να τους δοθούν μέσα καλλιέργειας και υλικά εφόδια γιατί η πείρα, σύντροφοι, θα μας έχει διδάξει όλους, και το ξέρουμε καλά, το ζήσαμε, πως υπάρχουνε χιλιάδες ακτήμονες, που πήραν χωράφια, επειδή όμως δεν τους έδωσαν τα μέσα, σε κεφάλαια οικονομικά, σε τεχνικό εξοπλισμό, ζώα, σπόρους κλπ. αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα χωράφια τους ακαλλιέργητα, να τα νοικιάσουν, τους εκμεταλλεύονται οι μεγαλοκτηματίες στο χωριό και μια σειρά χιλιάδες απ' αυτούς να πάρουν το δρόμο των πόλεων, να γίνουν εργάτες. Να εγκαταλείψουν τους κληρούς τους και στα τελευταία πλάκωσε ο νόμος ο αγροτικός ο οποίος έλεγε: όποιος εγκαταλείψει τον κλήρο του και απομακρύνεται απ' τα χωράφια του, λοιπόν ο κλήρος αυτός δεν ανήκει σ' αυτόν, του τον παίρνουνε. Αυτό είναι το αποτέλεσμα. Να χάσουν στην πορεία τα χωράφια τους μ' αυτόν τον αγροτικό νόμο. Γιατί δεν μπορούσαν να καλλιεργήσουν τα χωράφια τους. Συνεπώς το πρόβλημα αυτό δεν το 'χουμε πιάσει. Εδώ μιλάει κατόπιν ύστερα, «αποκατάσταση των ακτημόνων» αλλά αυτό είναι αφηρημένο. Αποκατάσταση των ακτημόνων θα πει να πάρουν χωράφια οι ακτήμονες. Αυτό δε λέει πολλά πράγματα. Λοιπόν γι' αυτό εδώ αφού είπα, χάραξα τη γνώμη μου πάνω σε τούτη τη βάση. Έχει δυσκολία στη διατύπωση. Εγώ προτείνω τα εξής: Για μια εθνικολαϊκή ριζική αγροτική μεταρρύθμιση, περνώντας όλη η γη των τσιφλικάδων, μοναστηριών, του κράτους κλπ. στους καλλιεργητές. Και το κόβω εδώ. Και σε συνέχεια λέω: αποκατάσταση των ακτημόνων καλλιεργητών με την παραχώρηση όλων των μέσων καλλιέργειας και εφοδίων με μεσοπρόθεσμα φτηνές πιστώσεις. Χωράφια και κεφάλαια μαζί απ' το κράτος...

Ένα δυο ζητήματα ακόμη, σύντροφοι. Εδώ μιλάει για το ζήτημα των αγροτικών χρεών. Το πρόβλημα των αγροτικών χρεών είναι ένα ζήτημα που συγκινεί πλατιά την αγροτιά είναι γεγονός, αλλά εδώ δεν το βλέπω ολοκληρωμένο. Αγροτικά χρέη υπάρχουν όχι μόνο προς την ΑΤΕ και προς το κράτος, αλλά υπάρχουν πρώτ' απ' όλα προς τους τοκογλύφους των χωριών. Και η χειρότερη μάλιστα είναι οι τοκογλύφοι των χωριών, που είναι κι έμποροι, μεγαλοκτηματίες και ταυτόχρονα είναι και τοκογλύφοι. Συνεπώς για τα χρέη τα τοκογλυφικά αυτά δε μιλάμε καθόλου. Λέμε χρέη προς την Τράπεζα. Των τοκογλύφων; Συνεπώς πρέπει να ολοκληρωθεί έτσι. Αναστολή των αγροτικών χρεών προς την ΑΤΕ, τους τοκογλύφους και το κράτος.

Και τώρα κλείνοντας έχω να πω τα εξής: Υπάρχουν μια σειρά άλλα ζητήματα. Όπως είναι το πρόβλημα της υποβοήθησης των συνεταιρισμών για μια οικονομική δραστηριότητα, όπως είναι το πρόβλημα των ασφαλίσεων, που

εδώ εκφράστηκαν ορισμένες ταλαντεύσεις και αμφιβολίες και μια σειρά άλλα ζητήματα που έχω υπόψη μου πάνω σ' αυτά σύντροφοι, εγώ θα δώσω γραπτό σημείωμα στην επιτροπή.

XVII σ. Π. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ

Σύντροφοι.

Όταν άρχισε η δουλειά για να γραφεί η διακήρυξη η προγραμματική, μπήκε ένα ερώτημα. Τι χαρακτήρα θα πάρει. Θα πάρει το χαρακτήρα ενός στενού προγράμματος με 2-3-4 σελίδες, με αιτήματα απλώς; ή θα πάρει το χαρακτήρα της διακήρυξης. Εμείς ακολουθήσαμε τη μέση οδό. Βάλαμε και τα δύο. Να είναι κι ένα πρόγραμμα και ταυτόχρονα μια διακήρυξη, πλατύτερη που θα εξηγεί το πρόγραμμα αυτό στο λαό με απλά λόγια. Και να μην είναι μια ξερή απαρίθμηση διεκδικήσεων.

Φυσικά, εδώ δημιουργήθηκαν κι άλλα ερωτήματα. Θα πρέπει να το φορτώσουμε ξέρω γω με στοιχεία, με δείκτες το πρόγραμμα αυτό; Στην αρχή έτσι αρχίσαμε, ύστερα τα βγάλαμε και περιοριστήκαμε, να πούμε, σε μια συνοπτική έκθεση της κατάστασης της οικονομικής, της πολιτικής καταλήξαμε στη μορφή που έχει σήμερα.

Επίσης είπε ένας σύντροφος ότι το πρόγραμμα αυτό είναι η τακτική, δίνει την τακτική, δίνει την τακτική για την επίτευξη του στρατηγικού σκοπού. Δεν είναι μονάχα αυτό. Καθορίζει τον ίδιο το στρατηγικό σκοπό τον άμεσο του κόμματός μας, δηλαδή το σκοπό που βάζει μπροστά σήμερα το κόμμα μας και στο οποίο προσαρμόζει την τακτική του για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Και τα δυο μαζί είναι. Δεν είναι μονάχα το ένα.

Εγώ εδώ, σύντροφοι, θα πιάσω ορισμένα ζητημάκια. Ειπώθηκε εδώ, λ.χ., από ένα σύντροφο, μου φαίνεται ότι ο Βλαντάς το είπε. Για τη ΔΕΗ. Γιατί να εθνικοποιηθεί; Γιατί λέμε ότι υπήρχε αποδιοργάνωση του τραπεζιτικού συστήματος; Γιατί βάζουμε εθνικοποίηση των τραπεζών. Για να δώσουμε την απάντηση σ' αυτό το ζήτημα θα πιάσουμε το ζήτημα της διείσδυσης του αμερικάνικου κεφαλαίου. Προηγούμενα ένα άλλο ζήτημα. Δεν είναι σωστό να πούμε ότι το αμερικάνικο κεφάλαιο, σχεδόν έχει εκτοπίσει ολοκληρωτικά το εγγλέζικο από την ελληνική οικονομία. Και σήμερα ακόμα, μα και αριθμό αν το πάρουμε απόλυτο, ο αριθμός των αγγλικών εταιριών είναι ακόμα μεγαλύτερος από των αμερικάνικων στην Ελλάδα. Φυσικά τώρα η διαφορά είναι μι-

κρή. Καμιά 6-7 διαφορά μόνο έχουν. Πάντως ακόμα υπερτερεί το αγγλικό. Και το ότι έχει ακόμα δύναμη το αγγλικό κεφάλαιο φαίνεται και από ένα σωρό γεγονότα τον τελευταίο καιρό. Λ.χ., από τη ρύθμιση του χρέους που είχε η Κτηματική προπολεμικά που έγινε τώρα στο συγκρότημα του Χάμπρο του Λονδίνου. Και έγινε η ρύθμιση αυτή πέρα για πέρα προς όφελος του Χάμπρο και σε βάρος της ελληνικής οικονομίας. Κτηματική Τράπεζα εννοώ. Έχουμε γερά πόστα ακόμα οι Εγγλέζοι. Φυσικά, δεν έχουν τη θέση που είχαν προηγούμενα. Και γενικότερα αν πάρουμε τα πόστα που κατόρθωσαν οι Αμερικάνοι και πιάσαν στην οικονομία της χώρας, οι Εγγλέζοι πέρασαν σε δεύτερη μοίρα, αλλά όχι όμως ότι σχεδόν έχουν πεταχτεί από την Ελλάδα. Κρατάνε ακόμα θέσεις και παλεύουν, και παλεύουν λυσσασμένα μάλιστα. Και πολλές φορές τουμπάρουν και τους Αμερικάνους σε ορισμένα σημεία και συνεχίζει η πάλη ακόμα πιο άγρια. Όπως είχε γίνει με το συγκρότημα της Εθνικής, όπου πήγε μ' ένα πραξικόπημα ο Μαρκεζίνης το 1953 να βγάλει τους Εγγλέζους από μέσα, δεν τα κατάφερε κι είχε δώσει και δεύτερη μάχη με τον Ηλιάσκο και στο τέλος πέρασε και η Εθνική τώρα τελευταία στα χέρια των Αμερικάνων. Αυτό αποδείχτηκε και από το τελευταίο ταξίδι του διοικητή της στη Νέα Υόρκη.

Σύντροφοι, τι δρόμο ακολούθησε το αμερικάνικο κεφάλαιο για να μπει στην ελληνική οικονομία. Πήρανε για στόχο ορισμένα πόστα, δύο. Να μπει στο τραπεζιτικό σύστημα, να πιάσει την ηλεκτρενέργεια, την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και να βάλει στο χέρι τις βασικές πηγές του υπεδάφους, δηλαδή τα σχετικά κοιτάσματα ε; Αυτούς τους κύριους στόχους έβαλε κι ύστερα να πιάσει ορισμένα συγκοινωνιακά μέσα κλπ. Κι απ' αυτό ξεκινώντας, και προώθησε, φυσικά, τις θέσεις του σ' αυτό βάλανε εμείς το ζήτημα της εθνικοποίησης, ή κρατικοποίησης της Εθνικής Τράπεζας, του τραπεζιτικού συστήματος γενικά και της Τράπεζας και του περάσματος της ΔΕΗ στα χέρια του κράτους ολοκληρωτικά. Γιατί όπως είναι σήμερα συνδέεται η ΔΕΗ με το αμερικάνικο κεφάλαιο, απ' ότι φαίνεται. Για να φανεί αυτό καθαρά σας αναφέρω το εξής γεγονός: Όταν ανακοινώθηκε το Δόγμα Τρούμαν, το Μάρτη του 1947, ο μόνος όρος που βάλανε, οικονομικός όρος που βάλανε οι Αμερικάνοι για να διακηρυχτεί το Δόγμα Τρούμαν ήταν η Ελλάδα να δεχτεί να μπει στην ελληνική οικονομία η ΕΜΠΑΣΚΟ. Η ΕΜΠΑΣΚΟ είναι μια εταιρία αμερικάνικη, του συγκροτήματος Μόργκαν, που ασχολείται με την παραγωγή ενέργειας, και γενικά μ' ότι έχει σχέση με τον ηλεκτρισμό. Αυτόν τον όρο τον έβαλαν οι Αμερικάνοι σα μοναδικό όρο. Γιατί το κάνανε αυτό; Γιατί θέλαν ακριβώς να βάλουν όλη την ενέργεια στα χέρια τους. Και η ΔΕΗ δεν εκφράζει τίποτα άλλο παρά μια επιχείρηση πίσω απ' την οποία κρυβόταν η ΕΜΠΑΣΚΟ. Και γύρω από τη ΔΕΗ τώρα γίνεται μια μάχη, αν θα περάσει ολοκληρωτικά στα χέρια του κράτους, αν θα γίνει μια επιχείρηση ιδιωτικού κεφαλαίου, όπως λένε, ιδιωτι-

κή δηλαδή, ή αν θα μείνει στην ημικρατική κατάσταση που υπάρχει σήμερα. Και εκεί πέρα, φυσικά, συγκρούονται διάφορες ομάδες, διάφορα μονοπώλια και διάφορες ακόμα ελληνικές επιχειρήσεις, ελληνικά συμφέροντα διάφορα συγκρούονται και γίνεται η μάχη σ' αυτό το πράγμα. Επίσης και το τραπεζιτικό κεφάλαιο συγκρούεται εδώ πέρα μέσα, διάφορες ομάδες του τραπεζιτικού κεφαλαίου. Τελικά μάλιστα η ΔΕΗ, όπως φαίνεται, έκανε ένα βήμα ακόμα. Πάει να εξαγοράσει την εταιρία μεταφορών, δηλαδή ένα σημαντικό μέρος της Πάουερ, να το εξαγοράσει και να πατήσει γερά και μέσα στην Αθήνα. Γιατί κυρίως ενισχύεται συνέχεια απ' την Αθήνα. Πάντως αυτή η εταιρία βρίσκεται, όπως ξέρετε, κάτω από τον έλεγχο των Αμερικάνων και της ΕΜΠΑΣΚΟ. Φυσικά, ο διευθυντής στην αρχή ήταν Αμερικάνος, και αντιπρόσωπος της ΕΜΠΑΣΚΟ, ύστερα πέρασε τυπικά σε χέρια ελληνικά, αλλά ο δεσμός με το αμερικάνικο κεφάλαιο μένει, δε θα εξετάσω τόσο με τι τρόπο γίνεται, γιατί ψάξαμε να το βρούμε, δεν το βρήκαμε ακόμα αλλά, πάντως έτσι έχει το ζήτημα. Και γύρω σ' αυτό γίνεται η μάχη.

Ένα άλλο ζήτημα, το τραπεζιτικό κεφάλαιο. Δεν είναι σωστό να λέμε ότι δεν υπάρχει κλονισμός στο τραπεζιτικό σύστημα της Ελλάδας μεταπολεμικά. Σοβαρές δυσκολίες. Πάρτε το κεφάλαιο το συνολικό το μετοχικό των τραπεζών σήμερα και προπολεμικά. Θα δείτε ότι είναι στο μισό περίπου. Έχουμε μια υποτίμηση του εσωτερικού τραπεζιτικού κεφαλαίου στην Ελλάδα, σοβαρή, σημαντικότερη. Αυτό δείχνει ότι πέρασε κρίση σοβαρή το τραπεζιτικό κεφάλαιο. Αυτό το πράγμα τοποθετήθηκε κάπως συστηματικά από τους Αμερικάνους όταν ήρθαν στην Ελλάδα, μέσω της Νομισματικής Επιτροπής την οποία προσπάθησαν και την έβαλαν αμέσως στο χέρι. Απόβλεψαν δηλαδή και την έβαλαν αμέσως στο χέρι. Διόξανε τους Εγγλέζους από μέσα από τη Νομισματική Επιτροπή και κυριάρχησαν σ' όλο το πιστωτικό σύστημα της χώρας. Και μ' αυτόν τον τρόπο δώσαν τη μάχη για την Εθνική, κερδίσανε, τελικά, βάλανε στο χέρι και την Εμπορική Τράπεζα, και έχουν γερές βάσεις στο συγκρότημα της Ιονικής, όχι της Ιονικής, της Λαϊκής αυτόν το διοικητή της Λαϊκής τον Λομβάρδο μέχρι τώρα, τον Βέργο, τον έχουνε τώρα διοικητή του ΟΧΟΑ αυτού του συγκροτήματος που έφτιασαν οι Αμερικάνοι. Εξαγόρασαν την Τράπεζα της Χίου, βάλαν χέρι στην Τράπεζα της Κρήτης και Μεσογείου, την οποία πάνε να την κάνουν μεγάλη τράπεζα με επιχειρήσεις και στο εξωτερικό, για το χώρο της Μέσης Ανατολής, πιάσαν δηλαδή πολύ γερά το πιστωτικό σύστημα. Και γι' αυτό εμείς όταν βάλαμε το ζήτημα εθνικοποίησης της πίστης είχαμε υπόψη μας ακριβώς αυτό το γεγονός ότι εκεί μέσα κυριάρχησαν γερά οι Αμερικάνοι κι έγινε ζήτημα εθνικό πια να περάσει η πίστη στα χέρια του κράτους. Και δεν είναι καθόλου μέτρο σοσιαλιστικό αυτό. Είναι μέτρο της δημοκρατικής αλλαγής, φυσικά, της ριζικής δημοκρατικής αλλαγής.

αλλά μέτρο της δημοκρατικής αλλαγής. Φυσικά, οι λόγοι που πέρασε αυτή την κρίση το πιστωτικό σύστημα ήταν πολλοί. Ένας ήταν ότι μειώθηκαν στο $\frac{1}{5}$ και λιγότερο από το $\frac{1}{5}$ οι καταθέσεις του κοινού στις Τράπεζες. Οι Τράπεζες έμειναν χωρίς κεφάλαια. Δεν μπορούσαν να κινηθούν και το αποτέλεσμα ήταν, φυσικά, να περάσουν μια σοβαρή κρίση. Βρήκαν ευκαιρία οι Αμερικάνοι και πάτησαν μέσα. Κι έχουν κάμποσα κεφάλαια και ειδικά οι Αμερικάνοι.

Τώρα ένα άλλο ζήτημα. Έβαλε ένας σύντροφος το ερώτημα: ότι εφόσον τα φεουδαρχικά υπολείμματα στο ζήτημα της γης υποχώρησαν ξέρω γω τόσο πώς θα πάρουμε την αγροτιά όλη στο δημοκρατικό αγώνα; Εδώ πέρα σύντροφοι θα 'ναι καλό να πούμε το εξής, να εξετάσουμε το εξής: Με ποιο τρόπο η υπεραξία που παράγεται στην Ελλάδα βγαίνει στο εξωτερικό; Τα κανάλια είναι πολλά δεν είναι ένα. Γιατί ως τώρα παρουσιάζουν οι Αμερικάνοι ότι δίνουν στην Ελλάδα, δίνουν εκατ. ξέρω γω δολάρια. Φτάσαν να δώσουν κάπου δυόμισι δισεκατ. δολ. Μέχρι τώρα με τα διάφορα σχέδια, Δόγμα Τρούμαν, Σχέδιο Μάρσαλ μετά δώσαν και βοήθεια. Τι κάνουν; Δίνουν μόνον αυτοί ή και παίρνουν κιόλας; Σήμερα οι όροι αντιστράφηκαν, στην αρχή ένα διάστημα, κάτω απ' την ανάγκη την αντικειμενική, είχαν να πολεμήσουν και εμάς τότε, δίνανε περισσότερα απ' ότι παίρνανε, τώρα παίρνουν πολύ περισσότερα απ' ότι δίνουνε. Λ.χ., κοντύλι δημόσιου χρέους δεν υπήρχε μεταπολεμικά, στα πρώτα χρόνια στον κρατικό προϋπολογισμό. Σήμερα το κοντύλι αυτό υπάρχει και ισσοφαρίζει τη βοήθεια που δίνουν κάθε χρόνο οι Αμερικάνοι. Επομένως παίρνουν πίσω τη βοήθεια οι Αμερικάνοι από ένα κανάλι. Ένα δεύτερο κανάλι που φεύγει η υπεραξία. Είναι οι ανισότιμες ανταλλαγές. Αυτό είναι πολύ σοβαρό κανάλι, σύντροφοι. Μονάχα στα καπνά υπολογίζεται ότι φεύγουν, ας πούμε σε σχέση με τις τιμές τις προπολεμικές το $\frac{1}{3}$ της αξίας του καπνού. Λ.χ., αν βγάζαμε 100 οκάδες καπνά προπολεμικά και δώναμε 100 δολάρια τώρα για τις 100 οκάδες δίνουν 70 δολάρια. Επομένως η παραγωγή των καπνών απαιτεί τα ίδια όπως απαιτούσε και προπολεμικά, η αξία του αντικειμενικά είναι ίδια, περίπου, μόνο έχει μια μικρή διαφορά ανάλογα χρονιά σε χρονιά να παίζει, καμιά επανάσταση στην παραγωγή καπνού δεν έγινε, πώς να πούμε, να τριπλασιαστεί, να διπλασιαστεί η αποδοτικότητα των χωραφιών, επομένως τι γίνεται εδώ πέρα. Ένα μεγαλύτερο μέρος του ιδρώτα της ελληνικής αγροτιάς πάει στο εξωτερικό μ' αυτόν τον τρόπο, των ανισότιμων ανταλλαγών. Δεύτερο, έχουμε τις εισαγωγές των βιομηχανικών προϊόντων που κάνει η Ελλάδα από το εξωτερικό. Οι εισαγωγές γίνονται σε τιμές ψηλότερες απ' ότι γίνονταν προπολεμικά, σε μια σειρά είδη, φυσικά, όχι όλα, για είδη όμως που καταναλώνει η αγροτιά. Το αποτέλεσμα ποιο είναι; Το ψαλίδι αυτό το ανεβάζουν ακόμα περισσότερο, κι αν είχε 70 να παίρνει η αγροτιά στην ουσία παίρνει ας πούμε 60. Επομένως ένα δεύτερο κανάλι εκτός από τον κρατικό προϋπολογισμό είναι αυτό

των ανισότιμων ανταλλαγών που φεύγει η υπεραξία στο εξωτερικό. Ένα τρίτο κανάλι ποιο είναι; Είναι το εξής: Την Ελλάδα την μπάσαν στο ΝΑΤΟ. Οι Αμερικάνοι την υποχρεώνουν να κρατάει στρατό διπλάσιο απ' ότι χρειάζεται απ' ό,τι έχουμε για τις ανάγκες της σε περίοδο ειρήνης. Προπολεμικά μου φαίνεται ο στρατός ήταν καμιά 40ριά χιλιάδες. Τώρα έχει κάπου 100 χιλιάδες. Χώρια τις στρατιωτικές οργανώσεις όπως είναι ξέρω γω τα ΤΕΑ και ΜΕΑ. Αυτά τι είναι σύντροφοι; Αυτά είναι έξοδα, δηλαδή η συντήρηση του στρατού αυτού, είναι έξοδα που τα πληρώνει ο ελληνικός λαός για να εξυπηρετεί τα σχέδια του ΝΑΤΟ στο χώρο της Εγγύς Ανατολής, στα Βαλκάνια και ειδικά στο μέτωπο ενάντια στις ΛΔ και τη ΣΕ.

Ύστερα γίνονται μια σειρά έργα στην Ελλάδα. Τα έργα υποδομής που λένε. Προετοιμασία δηλαδή του ΝΑΤΟ σε περίπτωση πολέμου. Ένα μέρος απ' αυτά γίνονται με έξοδα του ελληνικού δημοσίου. Τι κάνουν οι Αμερικάνοι; ένα μέρος των δικών τους στρατιωτικών εξόδων τα φορτώνουν στην πλάτη του ελληνικού λαού. Κι έτσι ένα μέρος της υπεραξίας που βγαίνει στην Ελλάδα πηγαίνει για την εξυπηρέτηση των πολεμικών σχεδίων των Αμερικάνων και μ' αυτόν τον τρόπο ένα άλλο μέρος της υπεραξίας φεύγει από την Ελλάδα και πάει στις τσέπες των ξένων.

Ένα άλλο κανάλι ποιο είναι; Είναι τα νόμιμα κέρδη που βγάζουν οι ξένες εταιρίες. Μια αμερικάνικη εταιρία, π.χ., ρίχνει απ' ό,τι έχουμε 1 εκατ. κεφάλαια στην Ελλάδα κι ένα 10%, 7% κέρδη το χρόνο τα βγάζει νόμιμα στο εξωτερικό σε δολάρια. Που κι αυτό είναι κανάλι πολύ κανονικό. Βλέπετε τα κανάλια είναι πολλά δεν είναι ένα. Ύστερα υπάρχει κι ένα άλλο το οποίο είναι απ' ό,τι έχουμε ένα λανθάνον κανάλι που φεύγει η υπεραξία στο εξωτερικό. Γίνεται το εξής: έρχεται μια εταιρία, απ' ό,τι έχουμε μια εταιρία μαγγανίου, φέρνει στην Ελλάδα 100 χιλιάδες δολ. για εκμετάλλευση, αυτά που σας λέω είναι συγκεκριμένα στοιχεία απ' ό,τι τελευταίες συμβάσεις του 1956 γενικά, μια απ' αυτές, και λέει θα εξαγει στο εξωτερικό κάθε χρόνο μετάλλευμα αξίας μισού εκατ. δολ. Δηλαδή βάζει ένα δολάριο και βγάζει πέντε, η αναλογία είναι αυτή. Άλλα κεφάλαια δε χρησιμοποιούνται. Τώρα η τιμή του μαγγανίου που εξαγεται στο εξωτερικό είναι απ' ό,τι έχουμε ένα δολ. ο τόνος, αλλά η τιμή στη διεθνή αγορά είναι ενάμισι. Τη διαφορά αυτή, τη διαφορά αυτή που υπάρχει ανάμεσα στο ένα και στο άλλο είναι το λανθάνον κέρδος που βγαίνει στο εξωτερικό και το τσεπώνει το αμερικάνικο κεφάλαιο στη διεθνή αγορά πια, όχι μέσα στην Ελλάδα. Εδώ θα πληρώσει ένα φόρο βγάζει έξω το μετάλλευμά του που βγάζει, πληρώνει τα μεροκάματα και τα μηχανήματα που χρειάζεται για να εκμεταλλεύεται το μεταλλείο και τα κέρδη τα καθεαυτά τα εισπράττει στο εξωτερικό, όταν πουλήσει το μετάλλευμα εκεί, εκείνα τα λεφτά δεν εισάγονται στην Ελλάδα, και χώνεται από τα νόμιμα κέρδη που θα βγάλει, πάνω στα 100 χιλ. δολ. που έχει ει-

σάγει. Χώρια εκείνα. Εδώ βλέπουμε κι ένα άλλο κανάλι. Αυτός ας πούμε είναι ένας άδηλος τρόπος εξαγωγής υπεραξίας στο εξωτερικό.

Βλέπετε, σύντροφοι, για να τα συλλάβει κανείς όλα αυτά είναι πολύ δύσκολο, να τα συλλάβεις δηλαδή στατιστικά όλα αυτά τα κανάλια και να πεις με στοιχειώδεις αριθμούς ότι τόσα είναι τα κέρδη που πάνε στο εξωτερικό, κεφάλαια που εξάγει στο εξωτερικό. Κι απ' αυτήν την άποψη σήμερα είμαστε ελλιπείς γιατί δεν έχουμε στοιχεία. Προπολεμικά υπολογιζόταν περίπου το εξής: Ότι υπήρχανε κάπου 80 εκατ. αγγλέζικες λίρες κεφάλαια στην ιδιωτική οικονομία τοποθετημένα, πάνω από το δημόσιο χρέος και το ξένο κεφάλαιο απορροφούσε από την Ελλάδα περίπου 5 εκατ. χρυσές λίρες το χρόνο υπεραξία. Σήμερα είναι πολύ περισσότερα αυτά. Όταν πάρουμε το σύνολο αυτών των καναλιών με τα οποία διοχετεύεται στο εξωτερικό η υπεραξία η ελληνική. Γι' αυτό δεν μπορούσαμε να είμαστε τόσο συγκεκριμένοι εδώ με δείκτες όπως είπαν ορισμένοι σύντροφοι, αλλά τ' αφήσαμε έτσι γενικά το ζήτημα, αλλά μπορούμε τώρα σε άρθρα, σε μελέτες, σε σημειώματα, σε οικονομικές ανασκοπήσεις κλπ. να δείξουμε όλα αυτά τα κανάλια ένα προς ένα για να καταλάβει ο κόσμος πραγματικά πώς καταληστεύεται η Ελλάδα.

Επειδή είπε ο Βλαντάς τι είναι αυτός ο όρος ξέρω γω βιομηχανικός. Σύντροφοι, πρέπει πρώτ' απ' όλα προτού χρησιμοποιήσεις αυτή τη γλώσσα, να ξέρεις τους όρους. Όρος βιομηχανικός υπάρχει. Είναι το μάζιμουμ του εθνικού εισοδήματος που δίνει η βιομηχανία, όπως υπάρχει το αγροτικό εισόδημα, το κομμάτι του εθνικού εισοδήματος που δίνει η αγροτική οικονομία. Τέτοιος όρος υπάρχει. Και απ' αυτό το κομμάτι του εισοδήματος που δίνει η βιομηχανία στο εθνικό εισόδημα το 1/4 παίρνει μονάχα η εργατική τάξη. Τα 3/4 τα μοιράζονται όλοι οι άλλοι. Οι βιομήχανοι, οι έμποροι, το ξένο κεφάλαιο, το κράτος, οι τοκογλύφοι, οι τράπεζες, όλοι, αυτοί κρατάνε τα 3/4. Έτσι έχει το ζήτημα. Καλά θα είναι λοιπόν να ξέρουμε καλά την ορολογία προτού να θέλουμε να κάνουμε τον έξυπνο.

Επίσης δεν είναι σωστό να κάνουμε διάκριση μεταξύ του εθνικού και λαϊκού εισοδήματος, το ίδιο πράγμα είναι. Αυτό που λέμε εμείς εθνικό εισόδημα στις άλλες χώρες είναι λαϊκό εισόδημα. Είναι ο ίδιος όρος. Άλλο είναι να πεις το εισόδημα του λαού. Όταν λέμε λαϊκό εισόδημα εννοούμε το εισόδημα όλης της λαϊκής οικονομίας. Άλλο είναι να πεις το εισόδημα του εργαζόμενου λαού, (Βλαντάς: αυτό, αυτό) τότε να εξηγείς καλύτερα, και να μη χτυπάς τον όρο, εσύ τον όρο χτύπησες, γι' αυτό στο λέω.

Μιλάν γιατί χρειάζεται η αγροτική ασφάλιση κλπ. Σύντροφοι, την ασφάλιση των αγροτικών προϊόντων τη ζήτησαν οι ίδιοι οι αγρότες στο τελευταίο Συνέδριο. Είναι ένα πράγμα δηλαδή που μπήκε απ' τα κάτω. Εμείς θα το αγνοήσουμε αυτό το πράγμα; Γιατί να το αγνοήσουμε, σύντροφοι; Θα το πάρουμε

κι εμείς. Εμείς παίρνουμε τα αιτήματα του λαού. Και τα βάζουμε μέσα στο πρόγραμμα μας ακριβώς για να πάρουμε τα τμήματα αυτά του λαού που ενδιαφέρονται γι' αυτά τα αιτήματα, στον αγώνα μαζί μας. Κι εμείς πραγματικά απ' αυτή την άποψη χειριζόμαστε καλά το ζήτημα. Όταν τέτοια αιτήματα βοηθάνε στην αλλαγή τα παίρνουμε και τα βάζουμε στο πρόγραμμά μας. Φυσικά, χωρίς ν' αναφέρονται σε πολλές λεπτομέρειες.

Περνάω σ' ένα άλλο ζήτημα. Ο σ. Στρατής μας έφερε εδώ πέρα ορισμένους αριθμούς για το ζήτημα της γης, ότι δεν υπάρχει ξέρω γω. Ήθελα να του πω τα εξής: Δεν πρέπει τόσο εύκολα να παίρνει τους αριθμούς, να τους δέχεται δηλαδή αβασάνιστα. Επειδή το 'γραψε ο Ευελπίδης. Εγώ θα σου πω ένα πράγμα. Η απογραφή του 1951, απογραφή δηλαδή του πληθυσμού και η γεωργική απογραφή που έγινε. Έδειξε το εξής: Ότι υπάρχουν στην Ελλάδα περίπου 4-4½ εκατ. στρέμματα άθικτα τσιφλίκια. Δηλαδή κτήματα πάνω από 1.000 στρέμματα. Έρχεται τώρα ο Στρατής και λέει ότι ο Ευελπίδης έγραψε ότι με το νόμο του Πλαστήρα το 1952 και δω μοιράστηκαν 5 εκατ. στρέμματα. Μα αφού υπήρχαν 4¼ πως μοιράστηκαν πέντε πού βρέθηκαν τ' άλλα; Εκχερσώσεις είναι τόσες λίγες που δεν καλύπτουν τη διαφορά. Επομένως δεν πρέπει αβασάνιστα να παίρνουμε τους αριθμούς. Εδώ πέρα μάλλον υπάρχει κάποια παρεξήγηση στη μέση. Ίσως να δόθηκαν τίτλοι μόνιμοι σε αγρότες που είχανε πάρει κτήματα προπολεμικά, κι έτσι θεωρούνται εγκαταστημένοι μόνιμα, και μπερδεύτηκαν δηλαδή διάφορα στοιχεία. Καλύτερα να έλεγε εγώ βρήκα αυτά τα στοιχεία, να τα διασταυρώσουμε μ' άλλες πηγές να βρίσκαμε περίπου την αντικειμενική αλήθεια κι ύστερα να τα χρησιμοποιούμε. Ούτε είναι σωστό να πούμε ότι μονάχα ένα τοις εκατό είναι τα μεγάλα κτήματα στην Ελλάδα. Είναι περισσότερα. Φυσικά, και μεις συγκεκριμένο αριθμό δεν έχουμε, αλλά υπολογίζω εκεί γύρω στα 3 εκατ. στρέμματα να 'χουν μείνει τώρα.

Κι ένα τελευταίο και τελειώνω. Εκεί στο ζήτημα των τάξεων είπε, γιατί χωρίζουμε την αστική τάξη ξέρω γω σε εμπορική, δε θυμάμαι ποιος το 'πε, σε εμπορική και βιομηχανική. Αυτό το χωρισμό δεν τον κάναμε εμείς τον έκανε πρώτος ο Μαρξ. Τον έκανε η ζωή η ίδια. Υπάρχει εμπορική αστική τάξη, η οποία παίρνει το εμπορικό κέρδος, βιομηχανική αστική τάξη η οποία παίρνει το βιομηχανικό κέρδος και τ' άλλα τμήματα της αστικής τάξης τα οποία παίρνουν το τραπεζιτικό κέρδος. Επομένως εμείς δεν τον κάναμε τον ξεχωρισμό, αυτός ο ξεχωρισμός υπάρχει. Ύστερα γιατί δε δέχεσαι τον όρο μεγαλοαστική τάξη και δέχεσαι τον όρο εθνική αστική τάξη. Η μεγαλοαστική τάξη λες ότι είναι τμήμα της αστικής τάξης, μήπως η εθνική αστική τάξη δεν είναι κομμάτι της αστικής τάξης; Επομένως δεν πρέπει να προσπαθούμε να βρούμε επιχειρήματα για να δείξουμε τέλος πάντων ότι θεωρητικολογούμε, δεν είναι σωστά αυτά τα πράγματα, σύντροφοι. Αυτά τα πράγματα υπάρχουν, η αστική τάξη δεν εί-

να ενιαία τάξη, δεν είναι σαν το προλεταριάτο ενιαία τάξη. Είναι τάξη που αποτελείται από διάφορα στρώματα από διάφορα κομμάτια. Και γι' αυτό ακριβώς το προλεταριάτο χρησιμοποιεί τις αντιθέσεις ανάμεσα σ' αυτά τα στρώματα μέσα, στα διάφορα κομμάτια της αστικής τάξης και τα χρησιμοποιεί για τον αγώνα του. Α.χ., παίρνει ένα μέρος της αστικής τάξης μαζί του και το στρέφει ενάντια στο άλλο. Έτσι γίνεται. Αυτό κάνουμε κι εμείς τώρα με το πρόγραμμα που δίνουμε εδώ.

XVIII σ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ

Λοιπόν, σύντροφοι, φυσικά, πολλοί σύντροφοι μίλησαν. Εγώ θα πω ορισμένα λόγια για τη διακήρυξη, την τωρινή μας πούμπε, ορισμένοι σύντροφοι κάνανε και σύγκριση με τα παλιά. Πρώτα-πρώτα ένα πράγμα δεν καταλαβαίνουν οι σύντροφοι, η σημερινή διακήρυξη ενώνει τον κόσμο που θα κάνει την αλλαγή, και η άλλη αποξένωνε και τον τελευταίο μπακάλη που είχε πέντε κρεμμύδια και πουλούσε, γιατί του λέγανε ότι θα στα πάρουν. Δηλαδή έχει τέτοια διαφορά που δεν μπορεί να γίνει σύγκριση. Που δεν μπορεί να συγκριθεί καθόλου.

Εκείνο που θα σταθώ εγώ σ' ορισμένα, από ορισμένους συντρόφους εδώ πέρα, για τις διατυπώσεις που κάνανε την αλλαγή, τη σημερινή που περιμένουμε εμείς, φυσικά, το πρόγραμμα καθορίζει ποιες είναι οι δυνάμεις, που θα φέρουν την αλλαγή. Απ' όσο κατάλαβα απ' τους συντρόφους, εδώ, σύντροφοι, οι Κινέζοι έχουνε εξουσία στα χέρια και βάζουν την εθνική τους μπουρζουαζία εκεί πέρα και σήμερα ακόμα δουλεύει για τη βιομηχανία τη δική της. Εμείς ακόμα τίποτα δεν έχουμε στα χέρια, εδώ ένα πρόγραμμα καταρτίσαμε στα χαρτιά και θέλουμε ν' αφαιρέσουμε απ' τον κόσμο που κρατάει ήδη τη βιομηχανία τη δικιά του κι ενδιαφέρεται για κείνη, πάμε να την αφαιρέσουμε και από κείνον. Πάμε λένε οι σύντροφοι να μοιράσουμε εκείνο, να κάνουμε εκείνο. Μου φαίνεται πάλι θα μείνουν στα χαρτιά αυτά και θα πέφτουμε όλο είτε δεξιά είτε αριστερά. Εκείνο που είναι και για κείνα που ενδιαφέρεται ο κόσμος μας και η πλειοψηφία πλην τύπου Μποδοσάκη ενδιαφέρονται για τα κέρδη τους. Εγώ δε συμφωνώ με ορισμένους συντρόφους που λένε ξέρω και τις ξένες εταιρίες να τις μοιράσουν. Όχι, σύντροφοι. Εγώ μου φαίνεται και μετά την επανάσταση της Ρωσίας ο Λένιν ζήτησε δάνεια ν' αναπτύξει τη βιομηχανία της. Αυτό το πράγμα για να γίνει εγώ μου φαίνεται πρέπει να γίνει πιο σωστή

μελέτη των πλουτοπαραγωγικών πηγών και με τι μέσα, μέσα στην ίδια την Ελλάδα να αναπτύξουμε το συναγωνισμό του σοσιαλιστικού στρατοπέδου με τους καπιταλιστές. Όποιος δίνει φτηνότερα στην Ελλάδα να δημιουργήσουν το πνεύμα αυτό, για να στερεώσουν εκεί πέρα τη βιομηχανία μας τυχόν σε ποιον τομέα στον άλφα ή στο βήτα σ' εκείνες τις πηγές που έχουμε κάτω σίδερο είναι, είναι μαγγάνιο ο,τιδήποτε είναι.

Γι' αυτό το πράγμα εγώ είπα μόνον οι τύποι Μποδοσάκη που συνδέθηκαν κυριολεκτικά δηλαδή με το αμερικάνικο κεφάλαιο, φυσικά, αυτούς δε συμφέρει.

Τώρα για τα ζητήματα άμεσα της αλλαγής, της δημοκρατικής αλλαγής στην Ελλάδα. Εγώ να σας πω την αλήθεια, σύντροφοι, δεν μπόρεσα να καταλάβω, δεν ξέρω γιατί, δεν μπόρεσα να καταλάβω. Εδώ είναι ορισμένα πράγματα που συγκινείται ο κόσμος. Αυτά τα πράγματα μου φαίνεται τα 'πιασε η διακήρυξη, το ζήτημα είναι το Κυπριακό που ενδιαφέρονται όλοι ακόμα και αρκετή σεβαστή μερίδα της ΕΡΕ, βουλευτές της δηλαδή, κι αυτοί ακόμα ενδιαφέρονται γι' αυτό το πράγμα. Πλην από ορισμένους απ' αυτούς, ορισμένοι απ' αυτούς που είναι λακέδες τελείως εκεί, εκείνοι δεν ενδιαφέρονται για τίποτε ούτε για την Ελλάδα ούτε για τίποτε, γιατί κινέζικους παράδες να 'χουνε Κινέζοι γίνονται, γιαπωνέζικους παράδες να 'χουν Γαπωνέζοι γίνονται είναι μια φούχτα οι οποίοι δεν ενδιαφέρονται. Δεν ενδιαφέρονται για τίποτε παρά για την τσέπη τους.

Στην αρχή εκεί το πρόγραμμά μας ελεύθερη Κύπρος σε ελεύθερη Ελλάδα, δηλαδή αν η Ελλάδα ελευθερωθεί ύστερα από 20 χρόνια θα περιμένει η Κύπρος να λευτερωθεί, ήταν λαθεμένο. Σήμερα πολύ μου φαίνεται, πολύ σωστά το βάζει το ζήτημα η καινούργια ηγεσία του κόμματος, που ηλεκτρίζει σχεδόν όλους τους Έλληνες, όλο το λαό αν εξαιρέσεις ορισμένους που πάνε σήμερα να το φρενάρουν. Κι έτσι μπορούμε πιο θαρρετά με μεγαλύτερο θάρρος να δώσουμε σ' όλες τις τάξεις που ζητάνε αυτή την αλλαγή, απ' τη μια μεριά το Κυπριακό, βλέπουμε άλλη πάλη να γίνεται ξέρω γω για τις ελευθερίες μέσα στην Ελλάδα.

Όπως μίλησε ο σ. Σινάκος εδώ πέρα για το ζήτημα το αγροτικό. Να μην είμαστε εκτός τόπου και χρόνου. Όπως μίλησε ο σ. Σινάκος να μην έχει γίνει τίποτα στην Ελλάδα, κι ο κόσμος θέλει χωράφια και δεν ξέρω γω τι να πάρουν και να κάνουν. Σύντροφοι και χωράφια δόθηκαν στον κόσμο και μηχανοτρακτερικοί σταθμοί δόθηκαν, εμείς να δούμε με τι όρους τα δώσανε και να δούμε να τους πολεμήσουμε εκεί βέβαια υπάρχουν και μηχανοτρακτερικοί σταθμοί στην Ελλάδα. Και γενικά την εκμετάλλευση του πλούτου πώς την κάνουν και πώς τη ληστεύουν οι..., όπως ο Μαυρομάτης πολύ σωστά είπε. Έβαλε ορισμένα αυτά, να εκεί ληστεύεται εκεί, εκεί, εκεί, ε αυτό το πράγμα να πιάσει.

Και να μην πέφτουμε σε άλλη άκρη και θα πούμε ξέρω γω τίποτα δεν έγινε.

Εδώ στη διακήρυξη λέει σ' ένα μέρος, μου φαίνεται για τα πετρέλαια, σύντροφοι. Εγώ αυτό το πράγμα μια φορά, δεν ξέρω αν το 'χει μελετήσει το Γραφείο, και λέει στην Ελλάδα ξέρω γω, μιλάει για πετρέλαια. Εδώ μπορούμε να μιλάμε για τη Βουλγαρία για πετρέλαια γιατί με στατιστικές, ξέρω γω πόσα έχουμε και τη μισή παραγωγή τη βγάζουν οι ίδιοι.

Για μας εγώ δεν άκουσα μέχρι σήμερα να βγάλανε. Πλην αν είναι από μελέτη. Από μελέτη ξέρω γω, εμείς πρέπει να 'χουμε στοιχεία συγκεκριμένα, να πούμε τόσα πετρέλαια, πάνε να τα ληστέψουν, πάνε να τα κάνουν έτσι κι έτσι. Αυτή την παρατήρηση είχα να κάνω...

ΧΙΧ

σ. Μ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ

Νομίζω, σύντροφοι, πως στη διακήρυξη καλά έκανε η καθοδήγηση που έβαλε το ζήτημα του ειρηνικού δρόμου. Της δυνατότητας να προχωρήσουμε ειρηνικά στη δημοκρατική αλλαγή. Εμείς στην Ελλάδα αντιμετωπίζουμε αυτή την κατηγορία, φυσικά, οι κομμουνιστές παντού αντιμετωπίζουν αυτή την κατηγορία, αλλά ιδιαίτερα εμείς στην Ελλάδα ότι θέλουμε με τη βία, σα μειοψηφία, να επιβληθούμε στο λαό. Και όταν έχουμε υπόψη μας το ότι στην τελευταία φάση του ένοπλου αγώνα, προχωρήσαμε απομονωμένοι από το λαό, πρέπει να μην έχουμε αυταπάτη, αυτή η κατηγορία σ' ορισμένα στρώματα μεσαία κυρίως πιάνει. Τώρα το πρόβλημα αυτό του ειρηνικού περάσματος το έβαλε το 20ό Συνέδριο καθώς έχετε υπόψη σας. Το 20ό Συνέδριο γενίκευσε την πείρα του παγκόσμιου εργατικού κινήματος.

Με την τελευταία εξέλιξη που είχαμε των γεγονότων το τελευταίο τρίμηνο του 1956, ίσως να γεννήθηκε μια αμφιβολία, αν στέκεται αυτή η θέση του 20ού Συνεδρίου για τη δυνατότητα του ειρηνικού περάσματος κάτω από ορισμένες συνθήκες στο σοσιαλισμό. Νομίζω πως η αμφιβολία αυτή που γεννήθηκε είναι αβάσιμη. Αυτά τα τελευταία γεγονότα τι απόδειξαν; Αυτά τα τελευταία γεγονότα δε δείξαν καμιά δύναμη του ιμπεριαλισμού. Ίσα-ίσα ο ιμπεριαλισμός βλέποντας πως ο συσχετισμός των δυνάμεων ολοένα και χειροτερεύει σε βάρος του, επιχείρησε και την επίθεση ενάντια στην Αίγυπτο, ο αγγλογαλλικός ιμπεριαλισμός, για να πνίξει το εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα. Και οργάνωσε την αντεπανάσταση στην Ουγγαρία εκμεταλλευόμενος λιγάκι, φυσικά, και μια ορισμένη σύγχυση, έναν ορισμένο κλονισμό, που δημιούρ-

γήθηκε πάνω στη στροφή για τη διόρθωση ορισμένων λαθών, που σημείωσε το 20ό Συνέδριο. Τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας του ιμπεριαλισμού, είναι, μια καινούργια αποτυχία της ιμπεριαλιστικής πολιτικής, μια καινούργια απόδειξη για το παραπέρα αδυνάτισμα του καπιταλισμού. Φυσικά, η σύγχυση που δημιούργησαν τα γεγονότα της Ουγγαρίας με την προσπάθεια της εκμετάλλευσής τους από τον εχθρό, η σταυροφορία αυτή η αντικομμουνιστική, ακόμα, ας πούμε, η σύγχυση αυτή δεν πέρασε, αλλά πρέπει να είμαστε βέβαιοι πως δεν μπορεί παρά να περάσει. Και η προοπτική γενικά για την παραπέρα εξέλιξη του συσχετισμού των δυνάμεων δεν μπορεί παρά να είναι ευνοϊκή για μας, για τις δυνάμεις του σοσιαλισμού.

Πάνω σ' αυτή τη διαπίστωση, ότι ο συσχετισμός των δυνάμεων ολοένα και μεγαλώνει προς όφελος των δυνάμεων του σοσιαλισμού, στηρίχτηκε και το 20ό Συνέδριο όταν μίλησε για δυνατότητα ειρηνικού περάσματος κάτω από ορισμένες συνθήκες. Σημαινει, σύντροφοι, όπως υποστηρίζει η σοσιαλδημοκρατία πως το 20ό Συνέδριο έτσι δικαιώνει το ρεφορμισμό; Κάθε άλλο φυσικά. Η δυνατότητα αυτή για το ειρηνικό πέρασμα πρώτ' απ' όλα δημιουργήθηκε χάρη στο γεγονός ότι το μπολσεβίκικο κόμμα με επικεφαλής τον Λένιν, το Νοέμβριο του 1917, χωρίς δισταγμό τράβηξαν το δρόμο της ένοπλης εξέγερσης για την ανατροπή του καπιταλισμού στη Ρωσία.

Το πέρασμα, σύντροφοι, το ειρηνικό, δε σημαίνει καθόλου πως μπορεί να γίνει χωρίς άμεση δράση των μαζών. Αυτό το τόνισε το 20ο Συνέδριο, χωρίς επαναστατική πάλη δεν είναι δυνατό να γίνει. Κι όπως ξέρετε ο ρεφορμισμός είναι ενάντια στην άμεση δράση των μαζών και ενάντια στην επαναστατική πάλη. Το 20ό Συνέδριο τόνισε πως για να είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί το πέρασμα στο σοσιαλισμό χρειάζεται οργάνωση, οργάνωση πρώτ' απ' όλα των δυνάμεων της εργατικής τάξης. Κατόπιν συσπείρωση, συμμαχία της εργατικής τάξης με την αγροτιά, με την ηγεμονία της εργατικής τάξης, συγκέντρωση γύρω από την εργατοαγροτική συμμαχία των πλατιών στρωμάτων του λαού. Και καθοδήγηση όλου αυτού του πλατιού, οργανωμένου λαϊκού κινήματος από ένα Κομμουνιστικό Κόμμα, από την πρωτοπορία της εργατικής τάξης που στηρίζεται στη θεωρία μας, στο μαρξισμό-λενινισμό, που έχει ξεκάθαρη συνείδηση πως σοσιαλισμός δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί, αν το κομμουνιστικό κόμμα μ' επικεφαλής την εργατική τάξη δεν παίζει καθοδηγητικό ρόλο στο κράτος, με σκοπό να καταργήσει την ατομική ιδιοκτησία στα μέσα παραγωγής. Φυσικά, όλα αυτά δεν έχουνε καμιά σχέση με το ρεφορμισμό. Η θέση του 20ού Συνεδρίου για το ειρηνικό πέρασμα δεν έχει καμιά σχέση με το ρεφορμισμό, καμιά δικαίωση του ρεφορμισμού δε σημαίνει.

Τονίστηκε στο 20ό Συνέδριο πως το ειρηνικό πέρασμα, αν εξαρτάται από μας, αν εξαρτάται από το ΚΚ, απ' την εργατική τάξη, απ' το λαό, εξαρτάται από

την άποψη της οργάνωσης των λαϊκών δυνάμεων, της αλλαγής του συσχετισμού των δυνάμεων προς όφελος του λαού. Αλλά το 20ό Συνέδριο είπε πως το ειρηνικό πέρασμα δεν εξαρτάται μόνο από μας, και δεν εξαρτάται κυρίως από μας γιατί μπορεί να δημιουργήσουμε με τη δουλειά μας, με την πάλη μας, ένα συσχετισμό των δυνάμεων ευνοϊκό, έναν τέτοιο συσχετισμό των δυνάμεων που πρέπει να βάλει σε σκέψη τις κυρίαρχες τάξεις ότι η διέξοδος η μοναδική, η λογική, η μοναδική διέξοδός τους είναι να μην καταφύγουνε στη βία για να πνίξουνε τη λαϊκή θέληση. Αλλά έχουμε καμιά εγγύηση, σύντροφοι, ότι οι κυρίαρχες τάξεις, οι καταδικασμένες από την ιστορία, θα λογικευτούνε και δε θα καταφύγουνε σε τυχοδιωκτισμούς; Δεν έχουμε, έτσι; Και γι' αυτό λέμε πως το πέρασμα το ειρηνικό δεν εξαρτάται μόνο από μας ή καλύτερα δεν εξαρτάται κυρίως από μας, αλλά κυρίως από τον εχθρό. Εμείς απ' την πλευρά μας εκείνο που μπορούμε και πρέπει να κάνουμε, είναι να οργανώσουμε τις δυνάμεις μας, έτσι, με ξεκάθαρο τέτοιο προσανατολισμό, επαναστατικό δηλαδή προσανατολισμό και ή θα τους κάνουμε να λογικευτούν ή αν δε λογικευτούν και καταφύγουνε στη βία και στον τυχοδιωκτισμό, να παραλύσουμε τα σχέδιά τους, να νικήσουμε με τις λιγότερες θυσίες και σ' αυτήν την περίπτωση.

Τώρα σε μας πώς μπήκε το ζήτημα, σύντροφοι, αυτού του ειρηνικού περάσματος. Πρώτα-πρώτα στη διακήρυξη τονίστηκε ότι το κόμμα μας ακόμα από τα χρόνια της χιτλεροφασιστικής κατοχής η επίδικε την ειρηνική δημοκρατική ανάπτυξη του τόπου μετά το διώξιμο του ξένου κατακτητή. Υπήρχαν τέτοιες δυνατότητες; Δηλαδή αυτή η επιδίωξη του κόμματος τότε ανταποκρινόταν στις συνθήκες που είχαμε τότε με την κατάσταση την τοτινή; Δεν μπορούμε να πούμε πως ήταν έξω από τα πράγματα. Τι είχαμε στα χρόνια της κατοχής; Στα χρόνια της κατοχής, σύντροφοι, ο παλιός κρατικός μηχανισμός, ο φασιστικός, είχε σμπαρλιαστεί. Στη θέση του δημιουργήθηκαν οι βάσεις ενός καινούργιου κρατικού μηχανισμού. Οι βάσεις της λαϊκής εξουσίας. Με μια σωστή δική μας πολιτική, τονίστηκε πολλές φορές πού συνίσταται η ρίζα του κακού, εμείς δεν είχαμε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του λαού, υπερεκτιμήσαμε τις δυνάμεις του εχθρού, του αγγλικού ιμπεριαλισμού εδώ σ' αυτήν τη γωνιά της Μεσογείου, που ήμαυταν και: δεν πήραμε όλα τα μέτρα που χρειαζόνταν έτσι, για να εξασφαλίσουμε τη νίκη τη λαϊκή, να εξουδετερώσουμε δηλαδή την επιβολή ενάντια στη λαϊκή εξουσία, που από τότε προετοίμαζε ο αγγλικός ιμπεριαλισμός.

Τώρα μετά την ήττα μας και μετά τη Βάρκιζα. Είπαμε ότι επίσης δημιουργήθηκαν, υπήρχαν ίσως δυνατότητες να προχωρήσουμε ειρηνικά. Πού στηρίζουμε και αυτή την άποψη. Στην Ελλάδα, σύντροφοι, είχαμε μια ιδιόρρυθμη κατάσταση. Μετά τη Βάρκιζα το κίνημά μας βρισκόταν ύστερα από έναν κλονισμό, μια ορισμένη κρίση, βρισκόταν στο στάδιο της ανασύνταξης των λαϊ-

κών δυνάμεων και προχωρούσε αυτή η ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων με επιτυχία. Από την άλλη μεριά ο εχθρός δεν μπορούμε να πούμε πως είχε σταθεροποιήσει την εξουσία. Δεν είχε σταθεροποιήσει τον κρατικό μηχανισμό, ούτε στρατό κλπ. Λοιπόν, ακριβώς σ' αυτήν την ιδιομορφία στηρίζεται η θέση ότι ίσως ήταν δυνατό με μια σωστή δική μας πολιτική, αν παίρναμε μέρος στις εκλογές για να συνεχίσουμε και να ολοκληρώσουμε την ανασύνταξη των λαϊκών δυνάμεων να αναγκάζαμε τον εχθρό σε υποχώρηση. Οπωσδήποτε, φυσικά, κι αν αυτό το πράγμα δεν το κατορθώναμε και παίρνοντας μέρος στις εκλογές, η συμμετοχή στις εκλογές εμάς δε μας έβλαπτε εφόσον θα πείθαμε το λαό πως από την πλευρά μας κάναμε ό,τι μπορούμε για να αποφύγουμε τον εμφύλιο πόλεμο, ότι υπαίτιοι για τον εμφύλιο πόλεμο είναι ο εγγλέζικος ιμπεριαλισμός και οι συνεργάτες του στην Ελλάδα.

Ο Ζαχαριάδης πώς καθορίζει το νόημα της αποχής από τις εκλογές. Ο Ζαχαριάδης λέει πως το νόημα της αποχής από τις εκλογές ήταν ότι το ΕΑΜ κατόρθωσε με την αποχή από τις εκλογές, με την τακτική του αυτή να εμποδίσει τους Εγγλέζους και την αντίδραση να ξεμπερδέψουν με το ελληνικό ζήτημα με τον κοινοβουλευτικό δρόμο. Είναι σωστή αυτή η άποψη, σύντροφοι; Νομίζω πως είναι βασικά εσφαλμένη. Οι Εγγλέζοι και οι υποτακτικοί τους στην Ελλάδα είναι που σπρώχνανε στον εμφύλιο πόλεμο και δεν σπρώχναμε εμείς τον εμφύλιο πόλεμο. Και δεν ήταν συμφέρον δικό μας να σπρώξουμε στον εμφύλιο πόλεμο. Εμείς έπρεπε να κάνουμε ό,τι μπορούσαμε για να αποφύγουμε τον εμφύλιο πόλεμο. Δηλαδή η θέση αυτή του Ζαχαριάδη ίσα-ίσα απαλλάσσει τους πραγματικούς υπεύθυνους για τον εμφύλιο πόλεμο από την ευθύνη τους και ρίχνει τις ευθύνες του εμφυλίου πολέμου όχι στους πραγματικούς υπεύθυνους αλλά στο κόμμα, που δεν είμαστε εμείς οι υπεύθυνοι. Λοιπόν μια άλλη πλευρά του ζητήματος. Μπορούμε να πούμε πως στις αρχές του 1946 όταν εμείς προσανατολιστήκαμε τέλος πάντων για τον ένοπλο αγώνα, όπως προσανατολιστήκαμε με την απόφαση εκείνη εκεί της 2ης Ολομέλειας, είχαμε επαναστατική κατάσταση στην Ελλάδα: Δεν μπορούμε να ισχυριστούμε, σύντροφοι, σοβαρά ένα τέτοιο πράγμα. Να πούμε ότι τότε είχαμε επαναστατική κατάσταση. Ο σ. Θεός σ' ένα του άρθρο έγραφε, κι έτσι είναι η αλήθεια, σ' όλη την περίοδο του εμφυλίου πολέμου εμείς τι απεργίες είχαμε; Δεν είχαμε απεργίες. Και πού είδαμε επαναστατική κατάσταση, επαναστατική κρίση χωρίς απεργιακό κίνημα; Χωρίς αναπτυγμένο απεργιακό κίνημα. Πάρτε την έκκληση που έκανε η Γενική Συνομοσπονδία στους εργάτες ν' απαντήσουν στο Γ΄ Ψήφισμα με απεργία. Απέτυχε η έκκληση αυτή για απεργία. Πάρτε αν θέλετε μερικά που λέει ο Γούσιας. «Είναι σ' όλους μας γνωστό –μιλάει για τη μεταβαρκιζιανή περίοδο– ο πανικός που είχε δημιουργηθεί στο λαό των επαρχιών και εξαιτίας αυτού του τρομοκρατικού οργίου που κατά χιλιάδες οι πα-

τριώτες που είχαν δυνατότητες εγκατέλειπαν τα σπίτια τους και κατέφευγαν στις πόλεις. Ενώ οι άλλοι ζούσαν σαν αγρίμια κρυμμένοι στα φαράγγια.» Είναι, σύντροφοι, σοβαρό να μιλάμε για επαναστατική κατάσταση; Λίγο ή πολύ μπορεί να είναι και υπερβολή, φυσικά, αυτό που λέει ο Γούσιας, αλλά λίγο ή πολύ είχαμε μια κατάσταση τέτοια. Φυσικά, ο πανικός δεν μπορεί να είναι γνώρισμα, δεν ήταν ποτέ και δεν είναι γνώρισμα της επαναστατικής κατάστασης όπως δεν είναι και η φοβία και το γεγονός ότι βγαίναμε τώρα μετά το 1950 και μας διώχνανε από τα σπίτια και συγγενείς κλπ. και μας βγάzan έξω, ενώ εμείς δεν παύαμε να τονίζουμε σ' όλους τους τόνους ότι έχουμε επαναστατική κατάσταση. Λοιπόν, έτσι, σύντροφοι, έχει το ζήτημα της επαναστατικής κατάστασης. Αποκλειόταν όμως μια σωστή πολιτική όταν πάρουμε υπόψη μας τις συγκεκριμένες συνθήκες της Ελλάδας να δημιουργούνταν κατάσταση επαναστατική; Δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε. Αλλά εμείς κόψαμε και αυτόν το δρόμο με την πολιτική μας τη σχεταριστική.

Κι ένα άλλο είναι χαρακτηριστικό. Σύντροφοι, τι προετοιμασία ιδεολογική είχαμε σαν πρωτοπορία για να πάμε εμείς για την αναμέτρηση. Στις παραμονές της Ολομέλειας, που προσανατολιζείται, όπως προσανατολιζείται για την ένοπλη πάλη, δημοσιεύεται άρθρο του Ζαχαριάδη στην *Κομμουνιστική Επιθεώρηση*, που λέει ότι: «Από το 1934 και δώθε το ΚΚ τράβηξε το σωστό δρόμο, παρά τα λάθη που έκανε, βασικά τράβηξε το σωστό δρόμο. Και αν ανακόπηκε η πορεία προς τα μπρος, η ανακοπή της πορείας προς τα μπρος οφείλεται στην ένοπλη ξενική επέμβαση.» Δηλαδή ατόφια αυτή η εξήγηση της ήττας μας στην πρώτη κατοχή της παλιάς καθοδήγησης του Κόμματος. Μα αυτή η εξήγηση ήταν σωστή; Δεν ανταποκρινόταν στα πράγματα και κάθε άλλο παρά εξόπλιζε το κόμμα με προοπτική αισιόδοξη. Εδώ, σύντροφοι, έγινε λόγος, από ένα σύντροφο, ότι πρέπει ν' αποφύγουμε τη λέξη μέτωπο. Εγώ νομίζω πως είναι αυτό παρατραβηγμένο. Δε λέγω ότι στη διακήρυξη χωρίς να χάσουμε, χωρίς να κάνουμε υποχωρήσεις από άποψη νοημάτων, να χρησιμοποιήσουμε μια γλώσσα κατανοητή στο λαό. Αλλά όχι και τέλος πάντων αυτό το πράγμα να τραβήξει, να ξεπεράσει τα όρια σε σημείο που να δημιουργούνται αυταπάτες.

Σχετικά μ' αυτό το θέμα της εθνικής κρίσης. Αναγνωρίζουμε τώρα ότι προϋποθέσεις για αλλαγή, ριζική δημοκρατική αλλαγή υπάρχουν. Δημιουργούνται. Ωριμάζουν τέτοιες προϋποθέσεις. Τι είναι, σύντροφοι, ριζική δημοκρατική αλλαγή. Είναι ή δεν είναι επανάσταση; Επανάσταση είναι από τη στιγμή που από την εξουσία γκρεμίζεται μια ορισμένη τάξη που βρίσκεται και ανεβαίνουν στην εξουσία άλλες τάξεις οι εργάτες, οι αγρότες, τα μεσαία στρώματα και η εθνική αστική τάξη. Με μια ορισμένη έννοια λοιπόν, όταν λέμε εθνική κρίση ωριμάζει, δηλαδή αυτή η αλλαγή που είναι επαναστατική δημοκρα-

τική δικτατορία που λέγαμε εργατών και αγροτών. Αυτό το πρώτο στάδιο της επανάστασης που είναι ένας...

Δε νομίζω πως είναι σωστό επίσης να πούμε να μη μεταχειριστούμε τον όρο να μονιάσουμε όλοι οι Έλληνες αριστεροί και δεξιοί κλπ. να μην παρατραβάμε αυτό το πράγμα. Γιατί; Θα 'λεγε κανένας πως δεν έπρεπε να έχουμε και το σύνθημα εθνική ενότητα. Εθνική ενότητα επίσης δεν είναι νοητή αν την πάρουμε έτσι ξέρω γω μηχανικά, στην κυριολεξία της, έτσι; Γιατί μέσα στο έθνος είναι και η ολιγαρχία και μεις με την ολιγαρχία δεν πρόκειται να κάνουμε εθνική ενότητα, και η εθνική ενότητα στρέφεται εναντίον τους. Αλλά όταν πρόκειται για την καταπληκτική πλειοψηφία του έθνους, όταν πρόκειται για όλες αυτές τις τάξεις νομίζω πως σωστό είναι το σύνθημα αυτό του έθνους να το έχουμε όπλο και όταν πρόκειται ακριβώς και για ένα τέτοιο περιεχόμενο του αγώνα μας αυτού –έτσι δεν είναι;– του αγώνα μας που πρόκειται ν' απαλλάξει τη χώρα απ' το καθεστώς της εθνικής υποτέλειας.

Δε νομίζω επίσης πως είναι σωστό, εγώ δε διαφωνώ με το σ. Σινάκο, μπορεί να ρίξει το σύνθημα χωρίς αποζημίωση. Όχι με την έννοια φυσικά, που πρέπει να ξέρω γω, να καλλιεργηθεί ότι στάσου πρώτα να τα πάρουμε τα χωράφια κι ύστερα εμείς δεν πληρώνουμε τίποτε. Γιατί εμείς εδώ ανάμεσα στ' άλλα, όπως έλεγαν μερικοί σύντροφοι, πολλοί ψευτίσαμε το κόμμα και πρέπει απ' αυτήν την άποψη να βάλουμε τέρμα σε τέτοιου είδους τακτική.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. Α. ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΚΕ

Εγώ θα προσπαθήσω να είμαι σύντομος. Η συζήτηση που έγινε ήταν αρκετά γόνιμη. Φυσικά, θα μπορούσαν οι σύντροφοι περισσότερο ακόμα να συνεισφέρουν, παρόλες αυτές τις δυσκολίες και τ' άλλα προβλήματα που απασχόλησαν την Ολομέλεια, ωστόσο όμως μπορούμε να πούμε ότι οι σύντροφοι που μίλησαν, έδωσαν, έκαναν μια πολύτιμη συνεισφορά, για την καλύτερη επεξεργασία της διακήρυξης. Νομίζω ότι όσοι σύντροφοι δεν πρόλαβαν να μελετήσουν καλά τη διακήρυξη θα μπορούσαν και μετά την Ολομέλεια όσες παρατηρήσεις έχουν να τις υποβάλλουν στο προεδρείο.

Ορισμένα ζητήματα θα πιάσω που έθιξαν οι σύντροφοι, και πρώτα τα πρωτεύοντα ζητήματα κι έπειτα τα πιο δευτερεύοντα.

Το Γραφείο, σύντροφοι, έχει τη γνώμη ότι το ντοκουμέντο αυτό πρέπει να το πούμε απλώς διακήρυξη. Απλώς διακήρυξη, κι όχι προγραμματική διακήρυξη. Γιατί; Γιατί όταν πούμε προγραμματική διακήρυξη αυτό σημαίνει ότι έπρεπε σ' αυτό το ντοκουμέντο να δώσουμε και το πρόγραμμα ολοκληρωμένο, το πρόγραμμα του κόμματος. Είμαστε ΚΚ και το ΚΚ έχει ένα ολόκληρο πρόγραμμα μέχρι την ανοικοδόμηση του σοσιαλισμού κλπ. Αυτή τη στιγμή δε χρειάζεται, δεν είναι απαραίτητο να το κάνουμε αυτό το πράγμα. Και τότε θα δημιουργούνταν η εξής άποψη. Θα λέγαμε προγραμματική και μέσα σ' αυτό το ντοκουμέντο δε θα υπήρχε το πρόγραμμα, ολοκληρωμένο το πρόγραμμα του κόμματος. Νομίζω ότι είναι σωστότερο αν την πούμε διακήρυξη, με αυτόν τον τίτλο, που δείχνει αυτός ο τίτλος ποιο είναι, τι είναι ουσιαστικά δηλαδή, ουσιαστικά είναι το πρόγραμμα μίνιμουμ του κόμματος. Αλλά δε χρειάζεται να πούμε προγραμματική διακήρυξη για τους λόγους που είπα.

Θα πρέπει να σας πω ότι στο πρώτο ζήτημα η επιτροπή δε συμφώνησε μ' αυτήν την άποψη, το Γραφείο έχει τη γνώμη ότι πρέπει να μπει έτσι διακήρυξη χωρίς το προγραμματική.

Δεύτερο ζήτημα. Και η επιτροπή και το Γραφείο πρωτίτερα έχει τη γνώμη ότι δε χρειάζεται στο ντοκουμέντο αυτό να γίνει κριτική για το προηγούμενο σχέδιο, για τη γραμμή του, γιατί έτσι θα παραφορτώναμε τη διακήρυξη. Το ντοκουμέντο αυτό θα πρέπει να είναι ένα ντοκουμέντο απλό, σύντομο που πάει στις λαϊκές μάζες. Όσο για την κριτική. Αυτή η κριτική, σύντροφοι, έγινε και στην 6η Ολομέλεια, γίνεται και σήμερα στην 7η Ολομέλεια. Συνεπώς περισσότερα στη διακήρυξη αυτή δε χρειάζονται.

Άλλο ζήτημα. Είναι το ζήτημα τι εννοούμε μ' αυτή την αλλαγή. Επειδή εδώ στις συζητήσεις που έγιναν υπήρχαν, να πούμε, εκφράστηκαν ορισμένες αντιλήψεις που μπορούσαν να δημιουργήσουν σύγχυση. Ορισμένοι σύντροφοι εί-

παν μήπως είναι προσωρινή αλλαγή, θα 'χουμε πολλά σχήματα κλπ. Σύντροφοι, το ντοκουμέντο αυτό, όπως διατυπώνεται, δε βάζει ζήτημα ενός σημερινού προγράμματος, μιας προσωρινής σημερινής συνεργασίας των πατριωτικών δυνάμεων για να λύσει ορισμένα άμεσα ζητήματα. Βάζει ολόκληρο το πρόγραμμα της αλλαγής, δηλαδή, το πρόγραμμα μίνιμουμ του κόμματος. Εμείς δεν το λέμε πρόγραμμα μίνιμουμ του κόμματος, αλλά ουσιαστικά είναι το πρόγραμμα μίνιμουμ του κόμματος, δηλαδή, το πρώτο στάδιο της επανάστασης. Είναι μια ριζική αλλαγή. Δεν είναι μια προσωρινή αλλαγή, αλλά είναι μια ριζική αλλαγή, γιατί θ' απαλλάξει τη χώρα μας από την εξάρτηση αυτή, από τα φεουδαρχικά υπολείμματα, και γιατί η εξουσία, που είναι το βασικό ζήτημα κάθε επανάστασης, μεταβιβάζεται από την πλουτοκρατική ολιγαρχία, την εξουσία την παίρνει όλος αυτός ο συνασπισμός, που αναφέρεται, μ' επικεφαλής την εργατική τάξη. Επομένως δεν πρέπει και σ' αυτό να υπάρχει καμιά σύγχυση.

Έγινε συζήτηση γύρω από το ζήτημα του χαρακτήρα της επανάστασης. Γιατί δεν τη λέμε αστικοδημοκρατική, και μήπως δεν είναι αστικοδημοκρατική κλπ. Σύντροφοι, η αλλαγή, η επανάσταση, η επαναστατική αλλαγή που θα γίνει στη χώρα μας είναι αστικοδημοκρατική. Αλλά σε κάθε χώρα η αστικοδημοκρατική επανάσταση εμφανίζεται με τις δικές της τις ιδιομορφίες. Στη Ρωσία το 1905 έβαζε σα βασικό στόχο την κατάργηση του φεουδαρχικού καθεστώτος μα και του τσαρισμού, σα βασικό στόχο. Στην Κίνα έβαζε το ζήτημα το εθνικό, μαζί με την κατάργηση του φεουδαρχικού καθεστώτος, σε μας τι βάζει, ζήτημα απαλλαγής από την ξένη εξάρτηση και παράλληλα εκδημοκρατισμός της χώρας, κατάργηση όλων των φεουδαρχικών υπολειμμάτων. Συνεπώς είναι αστικοδημοκρατική, αλλά πιο συγκεκριμένα με τις ιδιομορφίες της καθορίζεται σαν... ο χαρακτήρας της είναι εθνικός, απαλλάσει τη χώρα δηλαδή από την ξένη εξάρτηση, από την ξένη ιμπεριαλιστική εξάρτηση. Ο χαρακτήρας είναι εθνικός αντιιμπεριαλιστικός δημοκρατικός.

Παρακάτω. Επειδή έγινε συζήτηση εδώ για τα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα που υπάρχουν στη χώρα μας, πρέπει να σας πούμε, σύντροφοι, ότι: και σ' αυτό το ζήτημα εμείς δεν είμαστε σε θέση ακόμα να ξέρουμε συγκεκριμένα πόσα είναι αυτά τα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα στη γη. Φυσικά, και οι στατιστικές στην Ελλάδα δεν υπάρχουν, τέτοιες στατιστικές, αλλά και το κόμμα μέχρι σήμερα, με τον τρόπο που δούλευε δεν ήταν σε θέση να εξακριβώσει αυτά τα στοιχεία. Πάντως εκείνο που τονίστηκε και στην εισήγηση είναι ότι στη γη τα μισοφεουδαρχικά υπολείμματα έχουν μια ορισμένη υποχώρηση. Η στατιστική του 1951 μιλάει για 4½ εκατ. στρέμματα, από 500 στρέμματα και πάνω. Από τότε γίνανε ορισμένες απαλλοτριώσεις με αποζημίωση. Αλλά αν υποθέσουμε ότι τα από 500 στρέμματα και πάνω είναι 4 εκατ. πάντως αυτά τα 4 εκατ. δεν εκμεταλλεύονται με φεουδαρχικό τρόπο. Ένα μεγάλο μέ-

ρος απ' αυτά αποτελούν καπιταλιστικές επιχειρήσεις. Η επαναστατική αλλαγή που θα πραγματοποιηθεί στη χώρα μας, σ' αυτή την αλλαγή εμείς δε βάζουμε ζήτημα να απαλλοτριωθούν οι επιχειρήσεις των κουλάκων, σ' αυτό το στάδιο δε βάζουμε. Συνεπώς τα φεουδαρχικά υπολείμματα στη γη δεν πρέπει να 'ναι περισσότερο από δυο δυόμισι εκατομμύρια στρέμματα. Είναι υποχώρηση, να πούμε αυτό το ποσοστό, φυσικά, τ' άλλα, αυτά να πούμε ε, οι άλλες η εξωπαραγωγική εκμετάλλευση, η φεουδαρχική εκμετάλλευση κλπ. έχει οξυνθεί. Έχει δυναμώσει.

Για την εθνική αστική τάξη. Σύντροφοι, νομίζω ότι στη διακήρυξη μπαίνει αυτό το ζήτημα. Ότι η εθνική αστική τάξη σε διάκριση από τη μονοπωλιακή αστική τάξη ενδιαφέρεται γι' αυτήν την αλλαγή. Συνεπώς, επειδή ο σ. Βατουσιανός έβαλε αυτό το ζήτημα, θα πρέπει να πω το εξής: ότι το ζήτημα αυτό μπαίνει στη διακήρυξη. Τώρα κατά πόσο η εθνική αστική τάξη στην Ελλάδα θα προχωρήσει σ' αυτή την αλλαγή και θα πάρει μέρος σ' αυτή την αλλαγή, εξαρτάται, φυσικά, από μια σειρά άλλες συνθήκες εσωτερικές κι εξωτερικές. Πάντως αν το δούμε ιστορικά αυτό το ζήτημα θα πρέπει να πούμε το εξής: ότι από την εθνική αστική τάξη ένα μέρος, στην πρώτη φάση της επανάστασης, στα 1941-45, ήρθε μαζί μας, ένα μέρος. Αλλά στο τέλος της επανάστασης το 1945 μπορούμε να πούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος της εθνικής αστικής τάξης έφυγε από μας. Σήμερα με τις αλλαγές που γίνανε, με την αύξηση της εξάρτησής μας από το αμερικάνικο μονοπωλιακό κεφάλαιο, βλέπουμε ιδιαίτερα το τελευταίο διάστημα, βλέπουμε ότι στρώματα της εθνικής αστικής τάξης έρχονται προς τα μας, προς το μέρος μας. Και οι εκλογές του Φλεβάρη του 1956 απ' αυτή την άποψη είναι πολύ χαρακτηριστικές. Είναι πολύ ενδεικτικές. Αλλά τώρα εμείς εκ των προτέρων να καθορίσουμε ότι ολόκληρη η εθνική αστική τάξη θα 'ρθει μαζί μας, εγώ νομίζω δε θα πρέπει να το πούμε μ' αυτόν τον τρόπο. Αυτό είναι ζήτημα πάλης, όταν δυναμώσει το λαϊκό κίνημα, το πατριωτικό κίνημα, αυτό το κίνημα ασφαλώς θα επιδράσει με τον έναν είτε τον άλλον τρόπο και σ' αυτό το τμήμα της αστικής τάξης.

Εδώ το ωριμάζει εθνική κρίση, στη σελ. 17. Σύντροφοι, το Γραφείο νομίζει ότι άμα εξετάσουμε την κατάσταση τελευταία θα δούμε ότι οι αντικειμενικές συνθήκες δείχνουν ότι η αντίθεση του έθνους, της συντριπτικής πλειοψηφίας του έθνους, ενάντια στους Αμερικάνους και την πλουτοκρατική ολιγαρχία δυναμώνει. Κι ότι το προτσές αυτό αντικειμενικά δυναμώνει. Φυσικά, εδώ μένουμε πίσω από την άποψη του υποκειμενικού παράγοντα. Μέσα σ' αυτό το προτσές που συντελείται της ωρίμανσης ο υποκειμενικός παράγοντας είναι ακόμα αδύνατος. Όσο ο παράγοντας αυτός θα δυναμώνει, εφόσον θα δυναμώσει η λαϊκή πάλη, το πατριωτικό μέτωπο, το προτσές αυτό θα ωριμάζει ακόμα περισσότερο.

Σχετικά με το ειρηνικό πέρασμα. Νομίζουμε και η επιτροπή είναι σύμφωνη μ' αυτό ότι το ζήτημα αυτό μπαίνει σωστά. Υπάρχουν δυνατότητες που εκτέθηκαν, που εκτίθενται στη διακήρυξη αυτή. Φυσικά, εδώ δεν πρέπει να δημιουργούμε αυταπάτες μέσα στα εργαζόμενα στρώματα. Δεν πρέπει να δημιουργούμε. Νομίζω ότι με τη διατύπωση που γίνεται στη διακήρυξη εμείς τονίζουμε το πρόβλημα της λαϊκής πάλης. Ότι πρέπει να δυναμώσει λείει. Ότι η αλλαγή θα στηριχτεί και κει. Στη λαϊκή πάλη.

Και φυσικά, άλλες παρατηρήσεις για να βελτιωθεί ακόμη περισσότερο η διακήρυξη αυτή θα είναι πολύ ευπρόσδεκτες.

Εδώ ορισμένοι σύντροφοι έβαλαν το ζήτημα ν' αλλάξει η διατύπωση ότι θ' απαντήσουμε με τα ίδια τα μέσα. Νομίζω ότι τελικά το Γραφείο που θα συντάξει στην τελική του διατύπωση τη διακήρυξη θα πρέπει να το προσέξει. Πρέπει να προσέξει αυτή την παρατήρηση. Ορισμένοι σύντροφοι, πρότειναν να μπουν παραδείγματα, να μεγαλώσει, να μπει το ένα, να μπει το άλλο. Νομίζω, σύντροφοι, ότι η διακήρυξη, νομίζουμε ότι η διακήρυξη πρέπει να είναι ένα ντοκουμέντο σύντομο, επιγραμματικό, και να μην παραφορτωθεί με πολλά παραδείγματα. Να μπουν παραδείγματα λίγα, που μπαίνουν, χαρακτηριστικά παραδείγματα, αλλά δεν πρέπει να φορτωθεί. Αντίθετα και το Γραφείο και η επιτροπή έχει τη γνώμη ότι θα πρέπει να γίνει μια προσπάθεια όσο το δυνατό να συντομευτεί. Να συντομευτεί και κυρίως το οικονομικό που είναι λιγάκι πιο εκτεταμένο να πούμε και λιγάκι βαρύ.

Ορισμένοι σύντροφοι είπαν ότι δε χρειάζεται να βάλουμε μέτωπο. Δηλαδή πατριωτικό μέτωπο γιατί το μέτωπο στην Ελλάδα έχει και μια ορισμένη ιστορία να πούμε, ενιαίο μέτωπο κλπ. κλπ. η επιτροπή έχει αυτή τη γνώμη. Εγώ νομίζω, σύντροφοι, δεν είναι λάθος να πούμε, να βάλουμε πατριωτικό μέτωπο. Γιατί αν βάλουμε πατριωτικός συνασπισμός, συνασπισμός πατριωτικών δυνάμεων, θα είναι ένα μακρυνάρι δηλαδή ένα μακρυνάρι τέτοιο και δε δίνει αυτό που χρειάζεται.

Παρακάτω. Για το ζήτημα του πολιτεύματος. Η επιτροπή και το Γραφείο, σύντροφοι, νομίζει ότι δε χρειάζεται να βάλουμε αυτό το ζήτημα στη διακήρυξη, το ζήτημα του πολιτεύματος. Δηλαδή το ζήτημα της μοναρχίας. Γιατί δεν πρέπει να το βάλουμε. Γιατί στην Ελλάδα υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι που σήμερα πιστεύουν στο βασιλιά. Εμείς, γιατί με το πρόγραμμα, με τη διακήρυξη αυτή να πάμε αντιμέτωποι μ' αυτά τα στρώματα. Και δεν μπορούμε απ' αυτή τη στιγμή τώρα να προαποφασίσουμε από ποιους δρόμους θα περάσει στην Ελλάδα η αλλαγή αυτή, η επαναστατική αυτή αλλαγή. Δεν αποκλείεται να 'χουμε, π.χ., το ίδιο φαινόμενο που παρουσιάστηκε και σε άλλες χώρες. Όπως εδώ, στη χώρα που ζούμε σήμερα. Το βασικό όμως στο πρόγραμμα, το ζήτημα δηλαδή του εκδημοκρατισμού της χώρας, μπαίνει στο πρό-

γραμμα, μπαίνει. Και μάλιστα όχι μπαίνει γενικά και με όλες τις λεπτομέρειες, αλλά μπαίνει και σε σχέση με τη μοναρχία. Όταν διατυπώνουμε στο πρόγραμμα ότι: Η Βουλή, το όργανο αυτό που θα βγει έχει η ίδια το δικαίωμα να αυτοδιαλυθεί ή όχι, χωρίς την επέμβαση του μονάρχη, νομιζώ ότι το πιάνει η διακήρυξη αυτό το ζήτημα.

Εδώ, σύντροφοι, πρέπει να σας πω ότι από –τέλος πάντων– κακή οργάνωση της δουλειάς εδώ, δε σας δόθηκε, δεν ξέρω αν δόθηκε σ' όλους τους συντρόφους το τελικό σχέδιο της διακήρυξης. Γιατί το λέω αυτό; Γιατί το πρωί κοιτάζοντας ένα σχέδιο είδα το εξής ότι, π.χ., στη σελίδα 20 εκεί λέει «όταν πραγματοποιηθεί η ενότητα της εργατικής τάξης», το τελικό σχέδιο δε λέει έτσι. Το τελικό σχέδιο λέει ότι «με την πραγματοποίηση της ενότητας της εργατικής τάξης και της εργατοαγροτικής συμμαχίας» η διατύπωση η προηγούμενη δεν ήταν σωστή. Διορθώθηκε, ίσως ορισμένοι σ. να το πήραν, ίσως να μην το πήραν. Ακόμα σπουδαιότερη απ' αυτή την παρατήρηση που σημειώνει το τελικό σχέδιο, που δόθηκε, είναι στη σελίδα 38, που λέει ότι το ΚΚΕ αναγνωρίζει ότι μη παίρνοντας μέρος στις εκλογές του 1946, μιλάει πιο συγκεκριμένα έτσι. Δεν ξέρω οι σύντροφοι ποιο σχέδιο έχουν. Λέει ότι αναγνωρίζει ότι μη παίρνοντας μέρος στις εκλογές του 1946 δεν εξάντλησε όλες τις δυνατότητες για ειρηνική εξέλιξη...

Ακόμα ορισμένες μερικότερες παρατηρήσεις. Η πρόταση που έγινε από τους συντρόφους ότι πρέπει να προσέξουμε, εκεί στην αντικομμουνιστική σταυροφορία, να μη βγαίνει το συμπέρασμα ότι συμπεριλαμβάνουμε κι άλλες αποικιακές χώρες σαν τις Ινδίες είναι σωστή, και πρέπει να διορθωθεί.

Άλλες: εθνικό ή λαϊκό εισόδημα. Αυτή η απάντηση δόθηκε από το σ. Μαυρομάτη. Εθνικό ή λαϊκό εισόδημα είναι το ίδιο πράγμα, σύντροφοι. Στη ΣΕ το λένε λαϊκό, στη Γερμανία το λένε λαϊκό, εμείς το λέμε εθνικό, στη Ρουμανία το λένε εθνικό. Η ουσία είναι ότι το εισόδημα αυτό το παράγουν οι εργάτες, οι εργαζόμενοι. Και ένα μέρος ιδιοποιούνται οι καπιταλιστές να πούμε, κι ένα μέρος το παίρνουν οι εργαζόμενοι.

Συγκέντρωση πίστης στα χέρια του κράτους και σ' αυτό έδωσε απάντηση ο Μαυρομάτης, εγώ δε θα σταθώ. Εδώ η συγκέντρωση της πίστης δεν είναι μέτρο σοσιαλιστικό. Δεν είναι μέτρο σοσιαλιστικό. Στη χώρα μας ξέρουμε ότι μέσα στο τραπεζιτικό σύστημα, στο τελευταίο διάστημα, μπήκε κι ενίσχυσε τις θέσεις του το αμερικάνικο κεφάλαιο. Εμείς πάμε με τον τρόπο αυτό και το αμερικάνικο κεφάλαιο να διώξουμε από κει και συγκεντρώνοντας την πίστη στα χέρια του κράτους να υποβοηθήσουμε την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Δεν είναι σοσιαλιστικό μέτρο, σε πολλές χώρες η πίστη συγκεντρωμένη στα χέρια του κράτους, ναι, χωρίς μ' αυτό, ... καπιταλιστικές χώρες.

Αν γίνεται διάκριση ανάμεσα εθνικής αστικής τάξης και μονοπωλίων, στην

υποστήριξή τους. Νομίζω ότι στη διακήρυξη γίνεται αυτή η διάκριση, γιατί λέει ότι θα υποστηρίξουμε την αστική τάξη, το τμήμα εκείνο της αστικής τάξης εφόσον δουλεύει και εξυπηρετεί το εθνικό συμφέρον, τα εθνικά συμφέροντα, και συντελεί στην εθνική προσπάθεια. Νομίζω ότι η διατύπωση αυτή είναι σωστή.

Ολοκληρωτικό πέρασμα της ΔΕΗ στα χέρια του κράτους. Εδώ δεν μπαίνει το ζήτημα της διανομής, σύντροφος. Γιατί στη διανομή συμμετέχουν και δήμοι, κοινότητες κτλ., και δε θα 'ταν σωστό να συμπεριλάβουμε και τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας. Ένας σύντροφος όμως έθεσε το ζήτημα ότι και στην παραγωγή υπάρχουν δήμοι, κοινότητες που έχουν στα χέρια τους ασ πούμε, νομίζω ότι στη διατύπωση, στην τελική διατύπωση πρέπει κι αυτό το ζήτημα να το προσέξουμε, όχι μόνο το ζήτημα της διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά και το ζήτημα της παραγωγής.

Για την τοκογλυφία μπαίνει. Κάποιος σύντροφος είπε ότι δεν μπαίνει για την τοκογλυφία, δε δίνουμε στοιχεία. Εκεί μιλάει ότι η τοκογλυφία φτάνει μέχρι 120%.

Οι προκλήσεις των Τούρκων. Δυο σύντροφοι είπαν ότι πρέπει κι αυτό το ζήτημα να το βάλουμε. Νομίζουμε ότι μπορεί να μπει αυτό το ζήτημα, αλλά να μπει με τέτοιο τρόπο ώστε να μην προβάλλει σαν ένα από τα βασικά ζητήματα. Εμείς μπορούμε εκεί να εξηγήσουμε έτσι σε μια πλάγια πρόταση να εξηγήσουμε ότι: οι Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές στην Ελλάδα μας έχουν τόσο πολύ εξευτελίσει που οι Τούρκοι να πούμε ζητάνε αποκαλύπτα να πάρουν εδάφη μας. Δηλαδή εκεί να τονίζουμε το ζήτημα της ανεξαρτησίας.

Για τους δημοσίους υπαλλήλους σωστό ότι πρέπει να μπει. Για την εθνική διανομή επίσης σωστό. Είναι ένα αδύνατο σημείο του προγράμματος. Εμείς για την εθνική διανομή που παίζει σπουδαίο ρόλο στην Ελλάδα, πρέπει να δώσουμε περισσότερα. Ορισμένοι σύντροφοι μίλησαν ότι πρέπει να προστεθεί συνταγματική τάξη. Αλλά σύντροφοι, εδώ στην Ελλάδα δεν έχουμε κανένα σύνταγμα της προκοπής, τι είδους τάξη συνταγματική; Φυσικά στην τρέχουσα προπαγάνδα, κι όταν το σύνταγμα πιάνει ένα ορισμένο ζήτημα, όπως, π.χ., το ζήτημα του κόμματος. Αν το κόμμα μας πρέπει να είναι νόμιμο είτε όχι. Το σύνταγμα το δικό μας δεν απαγορεύει τη λειτουργία του κόμματος του δικού μας. Επομένως στην τρέχουσα προπαγάνδα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τον όρο συνταγματική τάξη. Αλλά στη διακήρυξη να βάλουμε γενικά έτσι το ζήτημα συνταγματική τάξη σα ν' αναφερόμαστε σ' αυτό το σύνταγμα, ότι αυτό το σύνταγμα μπορεί σήμερα να μας εξυπηρετήσει.

Παρακάτω. Άλλες προτάσεις της επιτροπής. Η Ελλάδα δεν έκανε ούτε ένα βήμα μπρος. Αυτό η επιτροπή έχει τη γνώμη και είμαστε σύμφωνοι ότι πρέπει να διορθωθεί. Μια διατύπωση που έγινε είναι περίπου η εξής: ότι η Ελλάδα

εξακολουθεί οικονομικά να καθυστερεί, να είναι καθυστερημένη και εξαρτημένη χώρα. Νομίζω καλή είναι η διατύπωση, μπορούμε ακόμα να την καλύτερεύσουμε, και να σταθούμε σ' αυτή.

Παρακάτω. Το Κυπριακό να συγχρονιστεί. Σωστά. Να συγχρονιστεί έχουμε και καινούργιες εξελίξεις.

Στους συνεταιρισμούς να προσεχτεί η λέξη κοινωνικοί, φυσικά, όπως είναι διατυπωμένο στο πρόγραμμα δεν μπαίνει ζήτημα είτε κολεκτιβοποίηση είτε όχι. Επειδή όμως η λέξη κοινωνικοί μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση μπορούμε να τη βγάλουμε.

Να μπει το ζήτημα της ΚΥΠ, προτείνει η επιτροπή, σύμφωνοι. Ν' αναφερθούν οι δημόσιοι υπάλληλοι. Είπαμε. Να μπει το ζήτημα ότι ο στρατός θα είναι όργανο για την υπεράσπιση της ειρήνης, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας της πατρίδας, προτείνει η επιτροπή, νομίζω ότι είναι σωστό να μπει έτσι.

Να πούμε ότι το ΚΚΕ είναι υπέρ του προλεταριακού διεθνισμού και υπέρ της διεθνούς αλληλεγγύης των λαών όλου του κόσμου, προτείνει η επιτροπή, νομίζω ότι το ζήτημα της εθνικής αλληλεγγύης το βάζει η διακήρυξη. Και η διακήρυξη απευθύνεται σε πλατιά στρώματα. Να την ξαναπροσέξουμε αυτή τη διατύπωση, αν χρειάζεται να δυναμώσει.

Τώρα εγώ, σύντροφοι, τελειώνω. Το Γραφείο έχει την εξής γνώμη: Ότι επειδή το ντοκουμέντο αυτό είναι σήμερα απαραίτητο για την Ελλάδα, θα μας βοηθήσει πάρα πολύ στη συνένωση, στην πραγματοποίηση της ενότητας των πατριωτικών δυνάμεων, είναι ένα σοβαρό ντοκουμέντο, ότι θα πρέπει να μην καθυστερήσουμε να το δώσουμε. Δηλαδή μπορούμε να κάνουμε το εξής: με τις παρατηρήσεις που κάνουν εδώ οι σύντροφοι, με τις παρατηρήσεις που μπορούμε να ζητήσουμε όσο είναι δυνατόν και από άλλους συντρόφους, ν' αναθέσει η Ολομέλεια στο Γραφείο να κάνει όλη αυτή την τελική διατύπωση, και μέσα σ' ένα μήνα το πολύ να τη δημοσιεύσουμε. Φυσικά, ύστερα από τη δημοσίευση αυτή θα επακολουθήσουν άρθρα, μπροσούρες, θα διαφωτιστούν πλευρές να πούμε της διακήρυξης αυτής. Το βασικό όμως είναι ότι είναι να τη δώσουμε γρήγορα τη διακήρυξη γιατί είναι ένα σοβαρό όπλο στα χέρια του λαού μας.

3ο ΘΕΜΑ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ σ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΓΚΡΟΖΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ Γ΄ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

Σύντροφοι.

Εγώ θα μιλήσω πάνω στο Γ΄ θέμα. Αλλά θα πω μερικά λόγια σχετικά με τη δήλωση του συντρόφου Σινάκου σχετικά με την Επιτροπή Ελέγχου. Φυσικά εμείς τέτοιο ζήτημα δεν είχαμε. Αλλά εφόσον το βάζει ο σ. Σινάκος, είμαστε υποχρεωμένοι να το θέσουμε υπόψη της Κεντρικής Επιτροπής για να πάρουν γνώση πώς έχει το ζήτημα της παραβίασης των διατάξεων του καταστατικού και πώς έχει η απόφαση της ΚΕΕ.

Σύντροφοι, η εισήγηση και το κλείσιμο στο πρώτο θέμα και οι ομιλίες των συντρόφων, που μίλησαν πάνω στη στάση και στις θέσεις που υποστηρίχθηκαν από τον Ν. Ζαχαριάδη, τον Δ. Βλαντά, και τον Γ. Βοντίσιο, επιβεβαίωσαν τις θέσεις της εισήγησης.

Το κόμμα βρίσκεται μπροστά σε μια αντικομματική, αντιδιεθνιστική φραξιοριστική επίθεση από τους κύριους εκπροσώπους της παλιάς καθοδήγησης, που οδηγούσαν το κόμμα στην καταστροφή. Αυτοί με τις θέσεις τους επιδίωκαν να διασπάσουν την ενότητα του κόμματος, να αντιπαραθέσουν το κόμμα μας στο διεθνές εργατικό κίνημα, να στρέψουν το κόμμα προς τα πίσω, και να επαναφέρουν το παλιό καταδικασμένο καθεστώς. Και συγκεκριμένα.

Ο Ν. Ζαχαριάδης, πρώην Γενικός Γραμματέας της ΚΕ του κόμματος, είναι ο κύριος υπεύθυνος για τη λαθεμένη γραμμή στην περίοδο 1946-1956, που οδήγησε στην ήττα του κινήματος και αντικειμενικά συνετέλεσε στο να πραγματοποιηθούν τα σχέδια της ελληνικής αντίδρασης και των Αγγλοαμερικάνων κατακτητών, ν' απομονώσουν τότε το ΚΚΕ από τις μάζες, να διασπάσουν τη συμμαχία της εργατικής τάξης και της αγροτιάς και να στερεώσουν την κυριαρχία τους.

Ο Ν. Ζαχαριάδης, σύντροφοι, είναι ο κύριος υπεύθυνος για την ωμή παραβίαση των λενινιστικών αρχών και κανόνων στη δουλειά του κόμματος, και για την επιβολή ενός ανώμαλου καθεστώτος, που είχε σα συνέπεια να απειλεί την ίδια την ενότητα του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης είναι ο κύριος υπεύθυνος για την οργάνωση και καθοδήγηση των επαισχυντων γεγονότων, που οδήγησαν στην τεχνητή διάσπαση της Κομματικής Οργάνωσης Τασκέντης, που αποτελούν προβοκάτσια ενάντια στο ΚΚΣΕ και στο ΚΚΕ. Ο Ζαχαριάδης με τη λαθεμένη πολιτική που επέβαλε στο κόμμα, και με τις τυχοδιωκτικές του ενέργειες στην ανασυγκρότηση των παράνομων κομματικών οργάνώσεων, οδήγησε στη σύλληψη πολλών στελεχών, σε σοβαρά στραπάτσα και ζημιές, που στοίχισαν τη ζωή σε αρκετά στελέχη του κόμματος, και σε σοβαρή πολιτική ζημιά του κόμματος.

Ο Ν. Ζαχαριάδης είναι ο κύριος υπεύθυνος για την πρωτοφανή περίπτωση των αποστολών Μάκη Γουσόπουλου που καταλήγαν στην παράδοση των μελών του κόμματος στον εχθρό.

Ο Ν. Ζαχαριάδης καλλιεργούσε σ' όλα τα χρόνια που βρισκόταν στην καθοδήγηση του κόμματος τον αντιδιεθνισμό. Περικφρονούσε και τις υποδείξεις των αδελφών κομμάτων, πράγμα που στοιχίσε στο κόμμα και στο κίνημα βάρια ήττα και ζημιές. Πρέπει να στιγματίσουμε και να καταδικάσουμε την περιφρονητική στάση του Ζαχαριάδη απέναντι στα αδελφά κόμματα και ιδιαίτερα στο ΚΚΣΕ, το ηγετικό κόμμα του προλεταριάτου. Πρέπει να στιγματίσουμε την περιφρονητική στάση του Ζαχαριάδη για τη μη προσέλευσή του στην 6η Ολομέλεια της ΚΕ και της ΚΕΕ και να καταδικάσουμε την αντικομματική φραξιονιστική αντιδιεθνιστική στάση του Ζαχαριάδη μετά την 6η Ολομέλεια της ΚΕ του κόμματος.

Πρέπει να καταδικάσουμε τη στάση του και τις απόψεις του που διατύπωσε στην 7η Πλατιά Ολομέλεια, όπου ουσιαστικά και τυπικά υποστήριξε την καταδικασμένη κι αγύριστη παλιά κατάσταση στο κόμμα. Ο Ζαχαριάδης προσπαθώντας να καλύψει τις μεγάλες ευθύνες και τα εγκληματικά του λάθη, ξεσκέπασε και πρόβαλλε στο κόμμα το πραγματικό του πρόσωπο, σαν ένας αντιδιεθμιστής, σοβινιστής, σαν υπονομευτής της ενότητας και εχθρός του κόμματος.

Ο Ζαχαριάδης χτυπάει το κόμμα από τις ίδιες θέσεις κι απόψεις που το χτυπάει ο ταξικός εχθρός. Προσπαθώντας να διασπάσει τους ατράνταχτους [δεσμούς] του κόμματός μας με το διεθνές εργατικό κίνημα και να το στρέψει ενάντια στον ηγέτη και φάρο του διεθνούς επαναστατικού κινήματος το ΚΚΣΕ.

Ο Ζαχαριάδης χτυπάει το κόμμα σαν κήρυκας του εθνικού κομμουνισμού, μαζί με τους πιο στενούς πρώην συνεργάτες του, ομοιόδεάτες του τον Γούσια και Βλαντά.

Η Ολομέλεια σημειώνει πως πολλά λάθη και ενέργειες του Ζαχαριάδη, όπως, π.χ., η υπόθεση Γουσόπουλου, ξεφεύγουν από το χαρακτήρα των συνηθισμένων λαθών και αποκτούν τυχοδιωκτικό προβοκατόρικο χαρακτήρα. Γι' αυτό θεωρεί πως το κομματικό συμφέρον επιβάλλει να γίνει συστηματική και λεπτομερειακή έρευνα από το κόμμα πάνω στη ζωή και δράση του Ζαχαριάδη. Πρέπει να καταδικάσουμε αποφασιστικά το φαινόμενο Ζαχαριάδη.

Το Γραφείο της ΚΕ θεωρεί πως ο Ζαχαριάδης σήμερα δεν έχει τίποτα το κοινό με το ΚΚΕ γι' αυτό προτείνει την καθάισή του από την Κεντρική Επιτροπή, με προειδοποίηση διαγραφής και τον αποκλεισμό του από κάθε κομματική δουλειά.

Δεύτερο, ο Δημήτρης Βλαντάς είναι ένας από τους κύριους υπεύθυνους για τα λάθη της πολιτικής γραμμής και την ανώμαλη κατάσταση στο κόμμα,

όπως διαπίστωσε και η Ολομέλεια. Και κύριος συνεργός του Ν. Ζαχαριάδη για τα επαίσχυντα γεγονότα της ΚΟ Τασκέντης.

Στην 6η Ολομέλεια και μετά δεν μπόρεσε να καταλάβει το νόημα της αλλαγής στο κόμμα. Προσπάθησε να το εξαπατήσει προσποιούμενος ότι παραδέχεται τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και τελικά κατέληξε σε μια χωρίς αρχές φραξιονιστική επίθεση. Ξεκινώντας από αντιδιεθνιστικές, αντικομματικές θέσεις προσπάθησε μετά την 6η Ολομέλεια να τραβήξει το κόμμα από το δρόμο του προλεταριακού διεθνισμού, να κλονίσει την ενότητά του, ν' ανατρέψει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, και να το ρίξει προς τα πίσω, σε κατάσταση ακόμη πιο χειρότερη απ' αυτή που καταδίκασε η 6η Ολομέλεια. Τις αντιλήψεις του αυτές τις υποστήριξε με γράμμα και σχέδια εισηγήσεων και αποφάσεων για την 7η Ολομέλεια, που δείχνουν έλλειψη των πιο στοιχειώδινων κομματικών αρχών. Οι αντιλήψεις αυτές αλληλοσυγκρούονται στα διάφορα γράμματα στην προσπάθειά του ν' αποδείξει ότι δεν έχει ευθύνες και να προτείνει τον εαυτό του για ηγέτη του κόμματος. Γι' αυτόν το σκοπό δε διαστάζει να παρουσιάσει την ιστορία και δράση του ΚΚΕ, σαν ιστορία προδοσιών και βασικών λαθών και να ρίχνει τη ρετινιά του προδότη και ύποπτου σε μια σειρά στελέχη.

Στη διάρκεια της Ολομέλειας έπειτα από την αποφασιστική και κομματική αντιμετώπιση που του έγινε έκανε δυο δηλώσεις, όπου ισχυρίζεται πως θα σκεφτεί την κριτική και αποσύρει ορισμένες απόψεις του. Αυτές οι δηλώσεις δεν μπορούν να 'χουν ουσιαστική αξία εάν δε συνοδεύονται από τα έργα στη ζωή και από συστηματική προσπάθεια για τη διόρθωσή του.

Το φαινόμενο του Δημήτρη Βλαντά είναι ένα χαρακτηριστικό δείγμα της σάπιας, καταδικασμένης παλιάς κατάστασης στο ΚΚΕ. Πρέπει να καταδικάσουμε αποφασιστικά τις θέσεις αυτές κι εκδηλώσεις του Βλαντά.

Το Γραφείο της ΚΕ προτείνει:

Να καθαιρεθεί από την ΚΕ.

Δεύτερο να αποκλειστεί από κάθε υπεύθυνη κομματική δουλειά μέχρι το 8ο Συνέδριο του ΚΚΕ, και τον προειδοποιεί πως αν συνεχίσει με το αντικομματικό του έργο το κόμμα θα τον βγάλει από τις γραμμές του.

Τρίτο, ο Γ. Βοντίτσιος, (Γούσιας) πρώην γραμματέας της ΚΕ και του ΠΓ είναι μαζί με τον Ζαχαριάδη από τους κύριους υπεύθυνους για τη λαθεμένη γραμμή του Κόμματος και τις σοβαρές ζημιές, που έγιναν εξαιτίας των λαθών τους.

Ο Γούσιας είναι από τους κύριους υπεύθυνους για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, την καλλιέργεια της προσωπολατρίας στο πρόσωπο του Ζαχαριάδη, για τη δίωξη κι εξόντωση των στελεχών του κόμματος, που έκφραζαν αντιρρήσεις στη λαθεμένη γραμμή τους.

Ο Γούσιος μαζί με τον Ν. Ζαχαριάδη είναι άμεσα υπεύθυνος για την οργάνωση των επεισυχντων γεγονότων που οδήγησαν στη διάσπαση της ΚΟ Τασκέντης, και αποτελούσαν προβοκάτσια κατά του ΚΚΣΕ και του ΚΚΕ.

Είναι υπεύθυνος για τις ζημιές και τα στραπάτσα που έπαθαν οι παράνομες κομματικές οργανώσεις. Για την απαράδεκτη για το κόμμα χρησιμοποίηση του προβοκάτορα Γουσόπουλου.

Ο Γούσιος μαζί με τον Ζαχαριάδη καλλιέργησε μέσα στο κόμμα τον εθνικισμό, τον αντιδιεθνισμό, την περιφρόνηση των συμβουλών και υποδείξεων των αδελφών κομμάτων. Ο Γ. Βοντίσιος (Γούσιος) μετά την 6η Ολομέλεια πήγε με υποκριτική αυτοκριτική να εξαπατήσει το κόμμα, δηλώνοντας συμφωνία με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας του κόμματος, που ποτέ ειλικρινά δεν πίστεψε και δεν τις αναγνώρισε. Τον τελευταίο όμως καιρό πέρασε μαζί με τον Βλαντά και Ζαχαριάδη. Με γράμμα τους στο Γραφείο της ΚΕ και με το λόγο του στην 7η Ολομέλεια σε μια λυσσασμένη αντικομματική, φραξιονιστική, αντιδιεθνιστική επίθεση ενάντια στο κόμμα και στις αποφάσεις της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας θεωρώντας τη βοήθεια που έδωσαν τα αδελφά κόμματα στο κόμμα μας, σαν προσβολή και σαν αιτία αντιπαράθεσης του ΚΚΕ στα αδελφά κόμματα.

Ο Γ. Βοντίσιος με την επίθεσή του αυτή πάει ν' ανατρέψει τη γραμμή του κόμματος, να διασπάσει την ενότητά του, να υπονομεύσει την πειθαρχία του, και να το αντιπαράθεσει στο ΚΚΣΕ. Με την εκδήλωση του Γούσιος έχουμε μια αντιδιεθνιστική, εθνικιστική παρέκκλιση στις γραμμές του ΚΚΕ, που φορέας τους είναι ο Ζαχαριάδης, ο Βλαντάς, που βρίσκονται σε συμφωνία με τις λυσσασμένες προσπάθειες της διεθνούς κι εσωτερικής αντιδρασης, πάνε να καλλιεργήσουν στο κόμμα μας, τον εθνικό κομμουνισμό, να διασπάσουν την ενότητα των κομμουνιστικών κι εργατικών κομμάτων, ν' απομονώσουν το κόμμα μας από το διεθνές εργατικό κίνημα και από το μεγάλο ΚΚΣΕ.

Το Γραφείο της ΚΕ προτείνει στην Ολομέλεια:

Πρώτο, να καθαιρεθεί ο Γ. Βοντίσιος (Γούσιος) από μέλος της ΚΕ του ΚΚΕ, σαν αντικομματικό, φραξιονιστικό, χαλασμένο κομματικό στοιχείο.

Δεύτερο, ν' αποκλειστεί από κάθε υπεύθυνη κομματική δουλειά.

Τέταρτο, ο Β. Μπαρτζιώτας, πρώην γραμματέας της ΚΕ και μέλος του ΠΓ είναι μαζί με τον Ζαχαριάδη από τους κύριους υπεύθυνους για τη λαθεμένη γραμμή του κόμματος, και για τις σοβαρές ζημιές που έγιναν εξαιτίας των λαθών τους.

Ο Β. Μπαρτζιώτας είναι από τους κύριους υπεύθυνους για το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς, την καλλιέργεια της προσωπολατρίας στο πρόσωπο του Ζαχαριάδη, για τη δίωξη και εξόντωση των στελεχών του κόμματος που έκφραζαν αντιρρήσεις για τη λαθεμένη γραμμή του κόμματος.

Ο Β. Μπαρτζιώτας μαζί με τον Ζαχαριάδη είναι άμεσα υπεύθυνοι για την οργάνωση των επαισχυντων γεγονότων, που οδήγησαν στη διάσπαση της ΚΟ της Τασκέντης, και αποτελούν προβοκάτσια κατά του ΚΚΣΕ και του ΚΚΕ.

Για τις ζημιές και τα στραπάτσα που έπαθαν οι παράνομες κομματικές οργανώσεις. Για την απαράδεκτη για το κόμμα χρησιμοποίηση του προβοκάτορα Γουσόπουλου.

Ο Β. Μπαρτζιώτας με τον Ζαχαριάδη καλλιεργούσαν μέσα στο κόμμα, τον εθνικισμό, τον αντιδιεθνισμό, την περιφρόνηση των συμβουλών και υποδείξεων των αδελφών κομμάτων. Το Γραφείο της ΚΕ θεωρεί ότι ο Β. Μπαρτζιώτας στην ΚΟ Τασκέντης μετά την 6η Ολομέλεια έδειξε ταλαντεύσεις και τελικά μπήκε εμπόδιο στη λύση της ανώμαλης κατάστασης που είχε δημιουργηθεί από την πρώην καθοδήγηση σ' αυτήν την οργάνωση. Με τη στάση του γενικά μετά την 6η Ολομέλεια, ο Β. Μπαρτζιώτας, δε βοήθησε το κόμμα στην εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Το Γραφείο της ΚΕ σημειώνει μετά τη στάση του στην 6η Ολομέλεια σαν πρώτο βήμα, την αυτοκριτική που έκανε στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ, θεωρώντας ταυτόχρονα την αυτοκριτική του αυτή, σα μη ικανοποιητική μπροστά στα μεγάλα λάθη και ευθύνες του σα μέλους της πρώην Γραμματείας της ΚΕ του κόμματος. Ύστερ' από τα παραπάνω το Γραφείο της ΚΕ προτείνει:

Να συνεχιστεί το μέτρο του Γραφείου, για την απομάκρυνσή του από κάθε δουλειά. Το Γραφείο της ΚΕ συμφωνεί με τις προτάσεις που τέθηκαν εδώ πέρα, να βγει επιτροπή από την Ολομέλεια, που θα εξετάσει τις καταγγελίες που υπάρχουν σε βάρος του Ν. Ζαχαριάδη, καθώς και του Δημήτρη Βλαντά, του Γιώργη Βοντίτσιου και του Β. Μπαρτζιώτα.

Σύντροφοι, το Κόμμα μας ξεκαθαρίζοντας τις γραμμές του τραβάει προς τα μπρος, δυναμώνοντας την ενότητα των γραμμών του και με το λαό και ενότητα με τ' αδελφά κόμματα. Τελείωσα εγώ σ. πρόεδρε, πρέπει να πω μερικά πράγματα.

Σύντροφοι, επειδή ο σ. Σινάκος έθεσε ένα ζήτημα εδώ πέρα το οποίο δεν έκανε, εγώ είμαι υποχρεωμένος ν' απαντήσω. Θ' απαντήσω φυσικά πάνω σ' αυτά που είπε ο Σινάκος. Λοιπόν σ. ο Σινάκος ήρθε εδώ πέρα με το καταστατικό να πει ότι το Γραφείο της ΚΕ παραβιάζει το καταστατικό και καταπατεί τα δικαιώματα και τις αρμοδιότητες της ΚΕΕ. Αυτή είναι η ουσία σύντροφοι. Ο Σινάκος με το 23 άρθρο του καταστατικού. Λοιπόν σύντροφοι τίποτε το αληθές. Δεν υπάρχει καμιά αυτή αλλά άρχισε και είπε ο Σινάκος και σαν παράδειγμα έφερε ότι καταπατείται το δικαίωμα γιατί δεν εξασκεί το δικαίωμα του ελέγχου στις κομματικές οργανώσεις. Τέτοιο δικαίωμα σ. κανένας δεν τους εμπόδιζε, δεν τους απαγόρευσε κανένας. Αν τους απαγόρευε ο Ζαχαριάδης, τους απαγόρευε. Ξέρουμε ότι τους απαγόρευσε. Αλλά σήμερα το Γραφείο δεν του

απαγόρευσε. Το Γραφείο της ΚΕ τους αμφισβήτησε το δικαίωμα να κάνουν κριτική στις αποφάσεις της ΚΕ, έξω από το Κόμμα. Αυτό που είπε ο Σινάκος ότι θέλησε να πάνε εδώ κι εκεί κλπ. Πραγματικά το ζήτησαν οι σύντροφοι. Αλλά τι ήθελαν να πάνε να κάνουν; Όχι να ελέγξουν την ΚΟ Τασκέντης πώς εφαρμόζει τις αποφάσεις της ΚΕ, αλλά πώς εφαρμόζει η ΚΕ, πάει να ελέγξει δηλαδή, αν σωστές είναι οι αποφάσεις της ΚΕ που πάρθηκαν για την ΚΟ Τασκέντης. Και πήραν απόφαση κλπ. Μα σύντροφοι, είναι θέση κομματικού οργάνου το οποίο ελέγχει και περιφρουρεί την ενότητα του κόμματος και ελέγχει τις αποφάσεις κατά πόσο εφαρμόζονται από κατώτερα όργανα;

Ο σ. Καρράς σύντροφοι, συγκεκριμένα, εκφράζοντας την ουσία της απόφασής τους, είπε: Σύντροφοι, θέλουμε να πάμε στην κομματική οργάνωση Τασκέντης γιατί έχουμε τη γνώμη ότι οι αποφάσεις του Γραφείου και της ΚΕ ήταν λάθος για την οργάνωση της Τασκέντης. Λοιπόν τώρα σύντροφοι, παραβίαση των καταστατικών αρχών είναι αυτά; Απ' την ανάποδη. Όχι να ελέγξει την κομματική οργάνωση εκεί πέρα και να δεις πώς βοηθάει η κομματική οργάνωση για την απόφαση της ΚΟ Τασκέντης, αλλά να ελέγξει, να δει κατά πόσο είναι σωστά τα μέτρα που πήρε, (οι αποφάσεις του Γραφείου κλπ.). Έτσι. Σύντροφοι, εδώ να τα πούμε φανερά. Ο Σινάκος θα σας πούμε. Σύντροφοι η ΚΕΕ δεν είναι εντάξει. Η ΚΕΕ σήκωσε το αναστήμά της ενάντια στο Γραφείο της ΚΕ. Ορίστε σύντροφε δε θέλετε να το καταλάβετε το πράγμα; Εδώ, εδώ υπάρχουν έγγραφα σύντροφοι.

**ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ
ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ**

Δε θα σας απασχολήσω σύντροφοι πολύ. Με την εισήγηση του Γραφείου που έκανε ο σ. Γκρόζος και με τα μέτρα που προτείνει για όλους και για μένα εγώ είμαι σύμφωνος. Έχω τη γνώμη ότι το κόμμα χρειάζεται να πάρει αυτά τα αποφασιστικά μέτρα. Αυτό επιβάλλει το συμφέρον του κόμματος, η ενότητα του κόμματος για να μπορέσει το κόμμα απερίσπαστο να πάει μπροστά για την εκπλήρωση των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας. Σχετικά με τον εαυτό μου έχω να δηλώσω εδώ στην Ολομέλεια στο τελευταίο της θέμα, και επειδή ακριβώς στο λόγο μου στο πρώτο θέμα από δικές μου αδυναμίες δεν μπόρεσα να πιάσω όλα τα ζητήματα, έχω να δηλώσω ότι αναγνωρίζω όλες τις βαριές ευθύνες που φέρνω όχι μόνο για την πολιτική γραμμή, αλλά για όλη τη δουλειά του κόμματος και πρώτα απ' όλα για το εσωκομματικό καθεστώς το απαράδεκτο που δημιουργήσαμε στο κόμμα, ο Ζαχαριάδης και γω. Στέκομαι δε ιδιαίτερα σ' αυτό το ζήτημα γιατί ορισμένοι σύντροφοι το σημείωσαν. Η ευθύνη η δική μου δε βρίσκεται μόνο στην πολιτική γραμμή του κόμματος, σ' όλη τη δουλειά του κόμματος αλλά πρώτα απ' όλα στο εσωκομματικό καθεστώς, που είναι πραγματικά μια από τις κύριες αιτίες αυτής της κατάστασης, που δημιουργήσαμε στο κόμμα. Και θεωρώ υποχρέωσή μου όχι μόνο να ζητήσω συγγνώμη εδώ από τους συντρόφους που καταδίωξα, αυτό νομίζω ότι είναι η τυπική πλευρά του ζητήματος, αλλά θεωρώ υποχρέωσή μου να βοηθήσω, όσο μου είναι δυνατό, για ν' αποκατασταθεί στο σύνολο η εκτίμηση πάνω στα στελέχη που καταδίωξαμε. Ιδιαίτερα δε για τέτοιους, βασικά στελέχη πρόσωπα της καθοδήγησης, του κόμματος όπως είναι οι σύντροφοι Παρτσαλίδης και Βαφειάδης. Θεωρώ υποχρέωσή μου να βοηθήσω στο να βγουν από τη μέση όλα αυτά που δημιουργήθηκαν άδικα, καταστροφικά, αυτό νομίζω είναι το πιο σωστότερο από τη συγγνώμη.

Για το ζήτημα του Γουσόπουλου και του Δημητρακαρέα και ιδιαίτερα για την περίπτωση του Γουσόπουλου. Ποια είναι η γνώμη. Εγώ σύντροφοι δε θέλω να κρύψω την ευθύνη πάνω στο ζήτημα αυτό. Φέρνω πραγματικά βαρύτερες ευθύνες για όλη την υπόθεση, καμιά προσπάθεια περιορισμού αυτών των ευθυνών είτε δικαιολόγησης και έτοιμος μετά την εξέταση να υποστώ όλες τις συνέπειες της πράξης αυτής. Εκείνο μόνο που ήθελα να τονίσω συμπληρωματικά για την υπόθεση αυτή είναι ότι αυτή η ακατανόμαστη πραγματικά υπόθεση που εγώ και τώρα ακόμα και σ' ότι αφορά τον εαυτό μου χωρίς να θέλω σας είπα να περιορίσω και στο ελάχιστο τις ευθύνες, ούτε μπορώ να καταλάβω πώς έγινε ακόμα. Γιατί είναι τόσο φοβερή η υπόθεση αυτή. Εκείνο όμως που καταλαβαίνω και έχω υποχρέωση να το πω ότι η υπόθεση Γουσό-

πουλου είναι το αποκορύφωμα, είναι μια από τις πιο τελευταίες πράξεις και χρονολογικά δηλαδή, εκείνο που σας διάβασε ο σ. Κολιγιάννης είναι το τελευταίο μας, είναι το αποκορύφωμα μιας ολόκληρης κατάστασης αντικομματικής, ενός αντικομματικού καθεστώτος που δημιουργήσαμε ο Ζαχαριάδης και γω, και κει φτάσαμε. Έτσι τα βλέπω εγώ σήμερα.

Σχετικά με το ζήτημα των ευθυνών εγώ σήμερα παίρνω όλη την πολιτική ευθύνη, βαριά ευθύνη, και ό,τι άλλο είδος ευθύνης προκύψει απ' αυτήν την περίπτωση. Εκείνο μονάχα που θέλω να πω στην περίπτωση αυτή είναι ότι επειδή και στο πρώτο θέμα ακούστηκαν μερικές φωνές ότι εγώ έκρυψα αυτό από το κόμμα. Αυτό δεν είναι σωστό. Για όλα τα άλλα, τι έκανα φέρνω την ευθύνη. Αλλά ότι έκρυψα αυτό από το κόμμα δεν είναι σωστό. Είναι γνωστό αυτό και η επιτροπή θα το κρίνει. Την υπόθεση Γουσόπουλου σύντροφοι δεν την έκρυψα. Ό,τι άλλο προκύπτει απ' αυτήν την υπόθεση θα το εξετάσει η επιτροπή και θα κρίνει. Η υπόθεση Γουσόπουλου δεν κρύφτηκε από μένα. Γιατί αυτό και πριν την Ολομέλεια ειπώθηκε και στους συντρόφους που παρέδωσα όλα τα υλικά και την περίπτωση αυτή. Φυσικά ό,τι άλλο ας πούμε στέκει αυτή η υπόθεση συγκεκριμένες ας πούμε πλευρές κλπ. τις οποίες θα τις εξετάσει η επιτροπή. Πάντως για το ζήτημα αυτό γενικά του Γουσόπουλου εγώ σας είπα φέρνω βαρύτερες ευθύνες. Για όλο αυτό το ζήτημα. Εκείνο που σας διάβασε ο σ. Κολιγιάννης είναι γραμμένο με το δικό μου χέρι, γι' αυτό λέω ότι φέρνω βαρύτερες ευθύνες και έτοιμος να... ό,τι χρειάζεται γι' αυτό που θα καταλήξει το κόμμα.

Για το ζήτημα της οργάνωσης του Τασκέντ. Για όλη φυσικά την κατάσταση που δημιουργήθηκε εκεί πριν την 6η Ολομέλεια φυσικά έχω την κύρια ευθύνη. Πήγα εκεί για να δουλέψω μαζί με άλλους συντρόφους. Δούλεψα. Όπως είπε η έκθεση του Γραφείου τελικά δε συμφώνησα με τα μέτρα. Άλλη πράξη έξω απ' αυτή δεν έκανα εγώ. Ούτε μίλησα με κανέναν και στο μυαλό μου είχα ξεκαθαρισμένο ποιος φταίει για τα γεγονότα του Τασκέντ ότι έφταιγε όλη η γραμμή μας και η δουλειά η δική μας. Της Γραμματείας της ΚΕ. Όμως εδώ στην Ολομέλεια και απ' ό,τι άκουσα από τους συντρόφους, εδώ κατάλαβα ότι αυτή η στάση μου το ότι δηλαδή δε συμφώνησα με τα μέτρα αυτά, αυτή έβλαψε. Και γι' αυτό νομίζω ότι δεν ήταν σωστό αυτό. Έτσι που είχαν φτάσει τα πράγματα για την όλη δουλειά την προηγούμενη και με την κατάσταση που δημιουργήσαν τα αντικομματικά στοιχεία εκεί δεν μπορούσε να δοθεί άλλη λύση. Αυτή είναι σύντροφοι η γνώμη μου.

Αυτή είναι σύντροφοι η γνώμη μου. Το επαναλαμβάνω εδώ. Συμφωνώ με όλα τα μέτρα και την κριτική που μου γίνεται με τα τελευταία μέτρα που καταλήγει εδώ το Γραφείο της ΚΕ, και προτείνει εδώ στην Ολομέλεια. Υποχρέωση δική μου είναι: Να δουλέψω έστω και απομακρυσμένος, να δουλέψω για

την εφαρμογή των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας. Πιστεύω ότι το κόμμα, όπως και όλα τα ζητήματα, έτσι και το δικό μου ζήτημα με βάση τα στοιχεία που υπάρχουν όλα, την εξέταση που θα κάνει σ' άλλο σώμα σ' άλλη Ολομέλεια θα δώσει την οριστική λύση.

(Του γίνεται ερώτηση από σ. Καρτσούνη. Σύντροφε Μπαρτζιώτα. Ποιος είναι ο εμπνευστής αυτής της δεύτερης χρησιμοποίησης του Μάκη. Δεύτερο. Εάν θεωρείς τη δράση του Ζαχαριάδη μέσα στο κόμμα μας κομματική που είχε τεράστιες καταστροφικές συνέπειες για το κίνημά μας, κι αν τη θεωρείς τέτοια, πώς συμβαίνει να λες ότι τα μέτρα που παίρνει, που προτάθηκαν εδώ πέρα είναι αποφασιστικά;).

(γίνεται συζήτηση)

σ. Αποστόλου: Και πιο συγκεκριμένα ο Μπαρτζιώτας είπε: ότι σε περίπτωση κατά την οποία θ' αποκαλυφθεί ότι ανέθεσε στον Γουσόπουλο να φτιάσει σε συνεννόηση με την Ασφάλεια κομματική οργάνωση, αυτός δεν μπορεί να είναι μέλος του κόμματος. Πώς χαρακτηρίζει τότε τα μέτρα αυτά που προτάθηκαν πάνω στην...

σ. Λαζαρίδης: Να μας πει τι χαρτιά έκαψε. Και δεύτερο. Τα μέτρα που προτείνει το Γραφείο λέει ότι είναι αποφασιστικά, ριζικά μέτρα. Ανταποκρίνονται στις ευθύνες που είχαν οι σύντροφοι; Ο σ. Μπαρτζιώτας είπε ότι αν αποδειχτεί ότι εγώ έχω τέτοια σχέση να πούμε με τον Γουσόπουλο τότε πρέπει να με διαγράψετε.

Ερώτηση: Αν είσαι εσύ σ. Μπαρτζιώτα που παρέδωσες τη γιάφκα αυτή και αν είσαι εσύ αυτός που δεν είπες στο Γραφείο ότι εκείνη τη γιάφκα την ξέρει η Ασφάλεια.

Λοιπόν στο ζήτημα το πρώτο που έβαλε ο σ. Καρτσούνης. Ποιος είχε την έμπνευση αυτής της υπόθεσης του Γουσόπουλου. Από την πλευρά τη δική μου σύντροφοι το ζήτημα είναι ότι εγώ το 'φτιασα αυτό. Εγώ όμως να το σκεφτώ αυτό το πρόβλημα όλο, θεωρώ αδύνατο τον εαυτό μου. Ότι εγώ δηλ. σαν κομμουνιστής απλώς να φανταστώ αυτό το πράγμα και να συλλάβω αυτό το πράγμα το θεωρώ και τώρα ακόμα αδύνατο. Αλλά όμως το 'φτιασα. Αυτό πρώτο το 'φτιασε ο Ζαχαριάδης. Αυτό είναι καθαρό και ο ίδιος φαντάζομαι να μην το αρνείται. Από την πλευρά όμως τη δική μου το ζήτημα είναι ότι εγώ το 'φτιασα αυτό το πράγμα. Τώρα το πώς θεωρώ εγώ τον Ζαχαριάδη εδώ προκύπτουν στοιχεία πολλά, το κόμμα θα τα εξετάσει και θα καταλήξει. *(γίνεται φασαρία)*

Λοιπόν, έτσι γι' αυτό το ζήτημα.

Σχετικά με την ερώτηση που έβαλε ο σ. Μπониάκος. Η πράξη σύντροφοι αυτή του Γουσόπουλου ξεφεύγει απ' τα πλαίσια της κομματικής ηθικής. Αυτό είναι καθαρό. Και το κόμμα έπειτα από την εξέταση της υπόθεσης αυτής θα κάνει ότι λέει το καταστατικό του κόμματος. Εγώ τι πρόσθεσα μονάχα, ότι αυτό

το πράγμα δε θα το δούμε και δεν είναι σωστό κατά τη γνώμη μου να το δούμε απομονωμένα. Γιατί εκφράζει μια ολόκληρη κατάσταση μέσα στο κόμμα.

Πάνω στην ερώτηση του σ. Αποστόλου. Επειδή ο λόγος μου είναι γραμμένος, εγώ είπα ότι αν αποδειχτεί από αυτή την υπόθεση ότι έδωκα εντολή είτε ήμουν εν γνώσει αυτής της εντολής να φτιάνεις οργανώσεις και να παραδίδεις ένα ποσοστό των μελών του κόμματος στην Ασφάλεια προτείνω να διαγραφώ από μέλος του κόμματος. Αυτό είπα. Καθαρά και το επαναλαμβάνω σύντροφοι. Αυτό δεν αναιρεί κι όλα τ' άλλα στοιχεία που δόθηκαν εδώ και θα εξεταστούν περισσότερο. Αυτό είπα και το επαναλαμβάνω. Για το ζήτημα, που έβαλε ο σ. τι χαρτιά έκαψα. Σύντροφοι εγώ έκαψα μόνο τα ατομικά μου χαρτιά. Τώρα που υπάρχουν οι καταγγελίες αυτές να εξεταστούν. Θα σας αναφέρω μονάχα ότι στην περίπτωση του Γουσόπουλου, ο Γουσόπουλος εδώ είναι. Είναι το πιο φοβερό πράγμα που έγινε στο κόμμα. Ας πάρουμε όλα τα χαρτιά η επιτροπή και αν λείπει έστω και ένα γράμμα από κει μέσα. Έστω και ένα γράμμα. Είναι η πιο φανερή υπόθεση.

Φυσικά εμείς είχαμε τέτοια αταξία μέσα στην κομματική μας δουλειά κι όλα αυτά δεν μπορεί να τ' αποδείξεις. Κι εφόσον υπάρχουν καταγγελίες θα υπάρχουν μέχρι ν' αποδειχτούν. Ας εμφανιστεί έστω και μια περίπτωση σοβαρή που υπήρχε ένα έγγραφο και γω το έκαψα. Αυτό θα φανεί. Το κόμμα τίποτα δεν κρύβει. Κάποιος έγραψε, κάποιος είπε, κάτι έγινε κι αυτό θα φανεί. Επειδή όμως εμείς είχαμε την πολύ κακιά συνήθεια να έχουμε τα σπία μας γραφεία να μην υπάρχει τεχνικός μηχανισμός αυτού να είναι όλα τα έγγραφα καταχωρημένα για να μην μπορεί να προκύψει ζήτημα τέτοιας τάξης. Τώρα φυσικά υπάρχει και στο σπίτι του ο καθείς έχει, είχα και τα γενικά αυτά πράγματα είχα και τα ατομικά μου υλικά και άρθρα και χειρόγραφα και ένα σωρό δικά μου υλικά. Τώρα σύρε να τ' αποδείξεις αυτό. Αυτό τι να σας πω. Εγώ από τη δική μου την πλευρά σας λέω ότι στοιχείο τέτοιο που θα μπορούσε να μ' ενοχοποιήσει εμένα ούτε το 'κανα ούτε θα το κάνω το κεφάλι μου πάρτε το. Και σας αναφέρω αυτή την περίπτωση του Γουσόπουλου. Ας βγει αυτός, εδώ είναι και ας πει ότι ένα και λείπει, πάρθηκε απ' τη μέση.

Άλλο τι να σας πω. Αυτά έχω σύντροφοι.

Τι άρθρα είχες; Σύντροφοι τα άρθρα δικά μου από 3-4 αντίτυπα και αυτό το πράγμα έγινε μετά την παράδοση. Για τη γιάφκα έχει δικίο ο σύντροφος.

Ερώτηση: Εσύ την παρέδωσες τη γιάφκα;

Εγώ όλα τα υλικά παρέδωσα σύντροφοι.

II σ. Μ. ΤΣΑΝΘΗ

Σύντροφοι εδώ έγινε μια πρόταση από το Γραφείο της ΚΕ για μέτρα που πρέπει να παρθούν για τους πρωταγωνιστές της κατάστασης που δημιουργήθηκε στο κόμμα. Δεν είναι ανάγκη να ξανάρθουμε σε κείνα που συζητήσαμε τέσσερις μέρες στο Α' θέμα. Μπορούμε όμως να χρησιμοποιήσουμε τα συμπεράσματα, τις συζητήσεις που έγιναν σ' αυτό το θέμα. Και ερχόμαστε στον Ζαχαριάδη. Τι έβγαλαν και τι συμπεράσματα βγήκαν από αυτή τη συζήτηση. Ότι ο Ζαχαριάδης είναι υπεύθυνος, οργάνωσε μια σειρά από πολιτικές προβοκάτσιες. Όπως η προβοκάτσια του Βορειοηπειρωτικού, όπως η προβοκατόρικη θέση για τον κίνδυνο επίθεσης ενάντια στην Ελλάδα, τη στιγμή που ήταν κάτω από εγγλέζικη κατοχή, από τη ΣΕ και τις Λαϊκές Δημοκρατίες, και τελικά η προβοκάτσια ενάντια στη ΣΕ και το κόμμα στην Τασκέντη, όπου ξεσήκωσε την πλειοψηφία αυτής της οργάνωσης, την όπλισε με όπλα αγχέμαχα όπως τα λένε και οι στρατιωτικοί, ενάντια στους άλλους κομμουνιστές, ενάντια στα Σοβιετικά όργανα, και σε συνδυασμό μ' αυτό προσπάθησε να ξεσηκώσει και ολόκληρο το κόμμα ενάντια στη ΣΕ και ενάντια στο διεθνές κίνημα. Και όχι μονάχα αυτό. Με την ομιλία του εδώ που μας είπε ότι ζήτησε από το κομμουνιστικό κόμμα της ΣΕ να του επιτρέψει να 'ρθει στο κόμμα και στο διεθνές κίνημα να βάλει τις απόψεις του, ζήτησε, να έτσι όπως ήρθε εδώ πέρα, να προσπαθήσει να ξεσηκώσει εμάς και να πάρουμε αποφάσεις να στρέφονται ενάντια στο κομμουνιστικό κόμμα της ΣΕ, αλλά και να του δώσουνε και ένα παλκοσένικο όπως τον Νάγκι Ίμρε αλλά δεν του το δώσανε το πήρε μοναχός του το ραδιόφωνο της Βουδαπέστης και που καλούσε το μαγιάρικο λαό να πολεμήσει ενάντια στα σοβιετικά στρατεύματα και ζητούσε την ενίσχυση του ΟΗΕ και των Αγγλοαμερικάνων για να διεξάγουνε αυτή την πάλη. Ούτε λίγο ούτε πολύ ο Ζαχαριάδης προσχώρησε στην τελευταία της μόδας προπαγάνδα και πάλη του διεθνούς ιμπεριαλισμού, που κήρυξε ο κύριος Ντάλες, στον εθνικό κομμουνισμό και προσπαθεί να στρέψει το ελληνικό κίνημα, κι αν είναι δυνατό και μέρος του παγκόσμιου κινήματος, ενάντια στο κομμουνιστικό κόμμα της Σοβιετικής Ένωσης, ενάντια στη ΣΕ, να διασπάσει το διεθνές δημοκρατικό σοσιαλιστικό στρατόπεδο και επομένως να δίνει βοήθεια στον ιμπεριαλισμό. Αυτό είναι το πρώτο μέτρο. Το δεύτερο. Ότι ο Ζαχαριάδης παραβιάζοντας το καταστατικό του κόμματος και την κομματική τάξη και ηθική, καθιέρωσε μέσα στο κόμμα ένα αντικομματικό καθεστώς όπου συνειδητά προσπάθησε και πέτυχε να εξοντώσει πολιτικά και φυσικά καθοδηγητικά και άλλα στελέχη του κόμματος. Και που αυτό στη διάλυση ολόκληρου του κόμματος. Δε θέλω να μιλήσω για την όλη τυχοδιωκτική και πολιτική γιατί ίσως

αυτό να έβγαине ότι έστω, τυχοδιωκτισμός, λάθος που το κίνημα που παράλαβε το 1946 με τον τυχοδιωκτικό τρόπο από πολιτική και στρατιωτική άποψη οργάνωσε και καθοδήγησε το κίνημα αυτό, το οδήγησε στη συντριβή σε χιλιάδες, δεκάδες χιλιάδες θύματα, στην απόσπαση από τον ελληνικό λαό και ακριβώς στην κατάσταση που βρίσκεται τώρα.

Τρίτο. Συνεργάστηκε με την Ασφάλεια χρησιμοποιώντας όργανο της Ασφάλειας για να οργανώσει ας πούμε κομματικές δυνάμεις δηλ. συνεργάστηκε για να στρατολογήσει κομμουνιστές στην Ασφάλεια. Γιατί οι οργανώσεις αυτές, ανεξάρτητα από το αν δόθηκε εντολή να παραδώσει τρεις και να κρατάει δέκα, η οργάνωση που θα συγκροτούσε ο Μάκης ο Γουσόπουλος, ο οποίος ήταν όργανο της Ασφάλειας, θα ήταν όργανο της Ασφάλειας. Δηλ. έδωσε εντολή να στρατολογήσει κομμουνιστές για λογαριασμό της Ασφάλειας.

Τι βγαίνουν απ' αυτά τα τρία συμπεράσματα. Ότι ο Ζαχαριάδης, από κάθε πλευρά, από κάθε άποψη τοποθέτησε τον εαυτό του στο αντίπαλο στρατόπεδο. Οι πράξεις του αντικειμενικά, θελητά ή αθέλητα ήταν πράξεις οι οποίες έβλαψαν το κόμμα, χτύπησαν το κόμμα, στοίχισαν τη ζωή σε στελέχη και σε μέλη του κόμματος, έβλαψαν ηθικά και πολιτικά το κόμμα και τείνανε να οδηγήσουν στην ολοκληρωτική συντριβή και διάλυση του κόμματος στην Ελλάδα και σε διεθνή ακόμα κλίμακα εφόσον νόμιζε ότι τα κότσια του φτάνουν και κει. Έτσι, τελικά τοποθέτησε με τις πράξεις του τον εαυτό του στο αντίπαλο στρατόπεδο, δηλαδή ευθυγραμμίστηκε με τον ιμπεριαλισμό και με τον Ντάλες.

Σύντροφοι, τα γεγονότα αυτά αποδείχτηκαν, η ίδια η ζωή απόδειξε και αποδείχτηκαν τόσο από έγγραφα, γράμματά του, αποφάσεις κλπ. κλπ., τόσο από καταθέσεις ανθρώπων, συντρόφων που είναι καθ' όλα αξιόπιστοι, όσο και από τις ομολογίες τις δικές του. Δηλαδή από κάθε άποψη για να χρησιμοποιήσει τη συζήτηση που έγινε γύρω από τη δίκη Ράικ κλπ. κλπ. Μήπως εδώ οι ομολογίες δεν μπορεί να θεωρηθούν σαν απόδειξη γιατί και ο Ράικ ομολόγησε στη δίκη ότι αυτός έκανε αυτά τα πράγματα, αλλά εδώ υπάρχουν όλα τα στοιχεία που αποδειχνουν και δεν μπορεί να θεωρηθεί τίποτε ότι ξέρω κατά πόσο που σκευωρήθηκαν για όλα αυτά τα πράγματα και αναγκάστηκε τώρα να πει να γίνει η μορφή ομολογίας δηλ. ότι η αυτή του Ζαχαριάδη έγινε με μορφή πάλης δηλ. εδώ πέρα δεν ήρθε να ομολογήσει αλλά ήρθε εδώ πέρα να παλέψει. Κατά συνέπεια η επιτροπή που θα βγει σκοπό θα έχει όχι να βεβαιώσει αν έγιναν αυτά τα γεγονότα να δει όμως πιο πολύπλευρα τα γεγονότα αυτά, να δει και άλλες πτυχές και άγνωστα πράγματα που ακόμα ίσως να μην τα ξέρουμε. Δηλ. θέλω να πω η αλήθεια που βγήκε από δω πέρα γύρω απ' αυτά τα συμπεράσματα είναι αντικειμενική πια αλήθεια. Ένα μέρος αυτής της αλήθειας είναι αντικειμενικό και η παραπέρα να πούμε ερεύνα θα δώσει μια

πλούτιση της αλήθειας πιο πολύπλευρη και θα προσπαθήσει να λύσει το άλλο, αν ο Ζαχαριάδης αυτά που έκανε τα έκανε συνειδητά ή ασυνειδητά. Εμάς όμως τώρα δεν είναι το πρώτο πρωταρχικό να κρίνουμε αν ήταν συνειδητά ή ασυνειδητά, αυτό ίσως πολύς χρόνος να χρειαστεί να το βρει κανένας αυτό, για να το αποδείξει απόλυτα όμως η αντικειμενική αλήθεια μας λέει ότι ο Ζαχαριάδης ενήργησε πράξεις που στρέφονταν ενάντια στο κίνημα, ενάντια στο κόμμα, ενάντια στο στρατόπεδο το σοσιαλιστικό. Και μπαίνει τώρα ζήτημα. Συμβιβάζεται μ' αυτά τα γεγονότα η πρόταση του Γραφείου; Κατά τη γνώμη μου όχι. Θα νόμιζε κανένας και αυτή είναι και η δική μου κρίση γιατί το κάνει αυτό, μια πολιτική σκοπιμότητα. Όμως σύντροφοι. Μπορεί, η πολιτική σκοπιμότητα πάντοτε στο κίνημα έχει σημασία και στο κόμμα πρέπει να τη βλέπουμε, αλλά μπορεί η πολιτική σκοπιμότητα να είναι πάνω από την κομματική ηθική, πάνω από το δίκιο, πάνω από την ευθύνη την ποινική ακόμα που έχει ο Ζαχαριάδης για ανθρώπους που τους αφαίρεσε τη ζωή μέσα σ' αυτό το καθεστώς; Μπορεί δηλ. τέτοιου είδους πολιτική σκοπιμότητα να υπάρχει στο κόμμα μας και μπορεί κανένας με μια τέτοια απόφαση να ενισχύσει την πίστη σ' αυτό το κόμμα, όταν αυτό το κόμμα το κλονίζει αυτή την ίδια ηθική πως μέσα σε μια τέτοια κατάσταση που ο Ζαχαριάδης προσπάθησε να κλονίσει την πίστη προς το κόμμα. Ενισχύει αυτήν την πίστη όταν εμείς λέμε πως μονάχα μας διέπει η πολιτική σκοπιμότητα και την πολιτική, την κομματική ηθική, την ανθρόπινη αν θέλετε ηθική, τη βάζουμε στην μπάντα. Νομίζω όχι. Και δυστυχώς σύντροφοι έχει σχηματιστεί σε πολλούς συντρόφους καλοπροαίρετους, ότι τον τελευταίο καιρό το κόμμα είναι σωστό ότι ξέφυγε από την κομματική ηθική και ότι πολλά πράγματα λύνονται μ' αυτόν τον τρόπο. Της πολιτικής αν θέλετε σκοπιμότητας για να μην πούμε της ατομικής, όπως είχε γίνει του Ζαχαριάδη. Και νομίζω ότι η απόφαση αυτή όπως η 6η Ολομέλεια έβαλε την αρχή του να κρατήσει το καθεστώς αυτό κυρίως από πολιτική άποψη αν θέλετε, η 7η Ολομέλεια πρέπει να το βάλει από κομματική ηθική άποψη να βάλει ένα τέρμα σ' αυτό. Κι επομένως θα πρέπει να κάνει πράξη να δώσει μια τέτοια πράξη που να θέτουμε ξανά την εμπιστοσύνη στο κόμμα, να δίνουμε την πεποίθηση που όπως εμείς οι παλιοί κομμουνιστές το 'πε το κόμμα, για μας ήταν νόμος, δεν μπορούσε να βρεθεί κομμουνιστής να αμφιβάλλει έστω. Και αν θέλετε σύντροφοι αν βγει μια τέτοια απόφαση όπως πρότεινε το Γραφείο θα δημιουργήσει τους εξής κινδύνους: Πρώτα-πρώτα τα στοιχεία που δώσαμε για την καθαίρεση του Ζαχαριάδη δε θα τα πιστέψουνε πολλοί. Γιατί θα λένε αν είναι σωστά αυτά τι διάολο τώρα άρα τα φτιάσανε κάπως αυτοί οι ίδιοι και στη συζήτηση που κάναμε περί Μάκη, κλπ. Επομένως είναι ασυμβίβαστο το ένα με το άλλο.

Θα πεις αυτά τα στοιχεία και θα πεις σα συνέπεια έρχεται η διαγραφή του.

Αυτό είναι κατανοητό απ' το μέλος του κόμματος. Και ύστερα ακόμα εγώ θα διαφωνήσω με τα μέτρα που πήρε το Γραφείο της ΚΕ στην Τασκέντη. Ως τώρα καλά, από δω και πέρα θα διαφωνήσω. Κακώς. Γιατί υπάρχουν δυο μέτρα και δυο σταθμά. Διαγράφουμε εκείνους που παρέσυρε ο Ζαχαριάδης, τα θύματά τους και τον Ζαχαριάδη και τον Βλαντά δεν τους διαγράφουμε.

Θα πω για σας που είστε από την Τασκέντη. Ηλθε στην Ουγγαρία μια συντρόφισσα Ανάστα. Ήταν απ' αυτούς που πάλεψαν με τον Ζαχαριάδη. Τώρα άλλαξε. Κι όταν κάποτε ήταν εκεί ο σ. Φώκος διαβάζαμε το πρώτο γράμμα-αυτοκριτική του Βλαντά και εξανέστη και τι είναι αυτά που μας λέει ο Βλαντάς. Διαγράφετε τους άλλους και τον Βλαντά τον αφήνετε. Νομίζω σύντροφοι ότι η πρόταση του Γραφείου δεν είναι σωστή και προτείνω τη διαγραφή του Ζαχαριάδη.

Ερχόμαστε στους άλλους. Ας πάρουμε τον Βλαντά. Φυσικά τόσα πολλά δεν μπορείτε να τ' αραδιάσετε.

Σύντροφοι μόνο δυο λόγια θα πω μονάχα. Έχει ένα μέρος δεν έχει τόσο πλούτο γιατί δεν είχε τις ικανότητες του Ζαχαριάδη να κάνει τόσα πολλά. Αλλά ο άνθρωπος που συνιστά τον Βλαντά, το ίδιο θα πω και για τον Γούσια, δεν είναι άνθρωπος που μπορεί να είναι κομμουνιστής. Είναι ασυμβίβαστο με την ιδιότητα του μέλους του κόμματος. Αν θέλετε αυτές τις δηλώσεις που κάνουν τώρα αυτό ίσα-ίσα γιατί κάθε μισή ώρα κάνει και από μια δήλωση. Κι αύριο θα κάνει μια άλλη. Είναι αναξιόπιστες αυτές οι δηλώσεις. Ή τι αξία έχουν. Κάθε μισή ώρα και μια άλλη δήλωση. Ύστερα άλλη, άλλη. Χάνουν και τη σοβαρότητά τους. Είναι άνθρωποι που δεν έχουν την ιδιότητα του κομμουνιστή. Δε συγκροτούν τον άνθρωπο που μπορεί να 'ναι κομμουνιστής. Και ευθύνονται με ποινικές ευθύνες. Αλλιώς μπορούσε να 'χει σταδιοδρομία ο Βλαντάς στη χωροφυλακή για βασανιστής θα 'παιρνε και γαλόνια, θα μπορούσε να 'χει γίνει και στρατηγός, να γίνει στρατηγός της χωροφυλακής εκεί θα πετύχαινε. Ο Γούσιος ας πούμε μίλησαν εδώ εγκλήματα, σκοτωμούς κλπ. έσφαζε τους βραδυπορούντας είναι πώς να πούμε δε συμβιβάζονται σε καμιά ηθική κομματική. Τι να εξετάσουμε τα ξέρει όλος ο κόσμος. Και δυο λόγια να πω για το σ. Μπαρτζιώτα. Εγώ θα 'θελα να μην προταθεί για τον Μπαρτζιώτα η διαγραφή. Τέλος πάντων δεν είναι όπως είναι αυτοί. Έχει και κάτι θετικό κλπ. Αλλά να 'λειπε αυτόν το διάολο τον Γουσόπουλο άντε. Μα ήρθε ο ίδιος εχτές και είπε μα αν είναι αυτά έτσι διαγράψτε μας. Και γω περίμενα τώρα να πει ότι δε συμφωνώ με τα μέτρα της ΚΕ γιατί είναι ασυμβίβαστα. Έτσι εγώ τουλάχιστο, ζήτημα ηθικής αν ήμουν στη θέση σου όχι μονάχα διαγράψτε με σκοτώστε με ξέρω εγώ βάλτε μου κάπου να δουλέψω καταναγκαστικά έργα σ' όλη τη ζωή μου για να μπορώ να πω ότι εξιλεώνω κάτι απ' αυτό. Σύντροφοι γι' αυτό προτείνω για όλους το ίδιο.

III

α. ΚΕΝΤΡΟΥ

Σύντροφοι, μόλις τέλειωσε η εισήγηση του Γ' θέματος και ο εισηγητής πρότεινε τα μέτρα για τους τέσσερις, αμέσως στα μυαλά των συντρόφων δημιουργήθηκαν ερωτηματικά. Στο διάλειμμα δημιουργήθηκαν δυο βασικά ερωτηματικά. Γιατί έκανε αυτό το πράγμα το Γραφείο; Μήπως έβαλε το ζήτημα με τέτοιο ελιγμό για να μιλήσουν σ. από τα κάτω, έτσι ούτως ώστε να μπει θέση από τα κάτω και όχι από τα πάνω; δεύτερο ερώτημα. Μήπως είναι ζήτημα πολιτικότητας όσον αφορά την αντανάκλαση που θα 'χει κάτω στον κομματικό κόσμο; Καταρχήν το πρώτο ερώτημα νομίζω ότι δε στέκεται ούτε να σκεφτόμαστε εμείς έτσι. Τότε αν σκέφτεται έτσι το Γραφείο, εγώ δεν το πιστεύω έτσι να σκέφτεται, δε θα είναι ζήτημα πια αρχών αυτό. Ηθικής να πούμε τάξης. Βασικά το Γραφείο σκέφτηκε ακριβώς αν ο κομματικός μας κόσμος είναι ώριμος που να δεχτεί ακριβώς αυτά τα μέτρα τα αυστηρά ή με το πνεύμα που προτάθηκε; Εγώ σύντροφοι νομίζω ότι τα μέτρα που προτάθηκαν μπορούσαν να προταθούν στο κλίμα που καλλιεργούνταν και που είχε ολοκληρωθεί μπροστά από το πνεύμα της 7ης Ολομέλειας, δηλ. ύστερα από την 6η Ολομέλεια. Τα στοιχεία όμως που δίδονται εδώ μέσα σύντροφοι στην 7η Ολομέλεια μας νομίζω ότι είναι ξεκάθαρα. Ότι αν κατεβαίνουμε μ' αυτές τις προτάσεις στον κομματικό κόσμο τόσο του εξωτερικού όσο και στην Ελλάδα θα 'ρχόμαστε σε σύγκρουση.

Η πρώτη εισήγηση έβαλε βασικά την κατεύθυνση, καυτηρίασε και ολοκλήρωσε τα συμπεράσματα, όπως μίλησε και ο προηγούμενος σύντροφος, για τη θέση τους μέσα στο κόμμα. Για τα τέσσερα αυτά πρόσωπα. Εμείς ερχόμαστε με την τρίτη εισήγηση και ανατρέπουμε την πρώτη και ερχόμαστε σ' αντίθεση. Φυσικά σύντροφοι είναι σοβαρό ζήτημα να καθαρίεις και να διαγράψεις κάμποσα μέλη απ' την ΚΕ. Όμως εδώ δεν πρόκειται περί απλών λαθών. Εδώ είναι κομπολόι, προβοκάτσιες, κατασκοπίες στις ΛΔ και μια σειρά άλλα που αν εμείς δε φανούμε ατάραχοι και υπερασπίσουμε αυτή την «κομματική ηθική», τότε σύντροφοι ακόμα περισσότερο θα δημιουργήσουμε το χάσμα της ενότητας. Μπαίνει ένα πρόβλημα τώρα στην ΚΟ της Τασκέντης, που εκεί με μεγαλύτερη οξύτητα παρουσιάζεται. Αυτά τα μέτρα που προτείνονται σήμερα εδώ θα 'χουμε μεγαλύτερη απήχηση ή αν εμείς με μεγαλύτερη αυστηρότητα τους κρίνουμε αυτούς; Εγώ νομίζω σύντροφοι αν εμείς με μεγαλύτερη αυστηρότητα τους κρίνουμε αυτούς καλύτερα θα βοηθήσουμε την ενότητα. Γιατί είτε εμείς διαγράψουμε τον Ζαχαριάδη είτε τον προειδοποιούμε, οι άνθρωποι του θα κάνουν τη ζημιά εκεί στην Τασκέντη. Το πρόβλημα για μας νομίζω ότι είναι έτσι. Το κόμμα έχει σήμερα τ' απαραίτητα στοιχεία για να μπορέσει να πείσει τον κομματικό κόσμο.

Εδώ ειπώθηκε ότι εμείς θα βγάλουμε μια επιτροπή να εξετάσουμε την υπόθεση Ζαχαριάδη. Λίγο πολύ έχει δημιουργηθεί το πνεύμα σ' όλα τα κεφάλια των κομμουνιστών ότι εκτός από τα λάθη και άλλα που έχει ο Ζαχαριάδης υπάρχει και πρόβλημα Ζαχαριάδη. Ερωτηματικά πάρα πολλά. Επομένως, αυτό το σημείο και μόνο βάζει στους κομμουνιστές καταρχήν να ξεοφλάει ο Ζαχαριάδης από το κόμμα, και ύστερα να δει το πρόβλημα του για ποινικές ευθύνες.

Εγώ έχω ακούσει ότι ο Ζαχαριάδης όταν πήγε πρώτη φορά στη ΣΕ και σπούδασε, δεν ήταν απεσταλμένος από μέρους του κόμματος φυσικά αυτό μπορεί να το πει αυτός, αλλά στάλθηκε από κάποια συνδικαλιστική οργάνωση τοπική εκεί από την Κωσταντινούπολη. Αυτό έχει σημασία σύντροφοι, πώς ο Ζαχαριάδης βρέθηκε στη ΣΕ και όπως εμείς τον ζήσαμε τον Ζαχαριάδη, έτσι ειδικό, καπάτσο, στη διαχείριση όλων των κομματικών προβλημάτων, να τον μελετήσουμε πάρτε ακριβώς να συμπληρώσουμε τα ερωτηματικά γύρω από τη ζωή και δράση του μέσα στην ίδια τη ΣΕ και στα χρόνια τα παλιά.

Σύντροφοι δε συμφωνώ με τις προτάσεις του Γραφείου και προτείνω: την καθαίρεση και τη διαγραφή του Ζαχαριάδη, το ίδιο και για τον Βλαντά. Όσον αφορά τον Γούσια πρόκειται περί ανθρώπου διεφθαρμένου.

Αν πάρουμε σ. τις αρχές του καταστατικού του δικού μας, τις υποχρεώσεις των μελών του κόμματος. Εμείς λέμε ότι τα στελέχη και ιδιαίτερα η ηγεσία έχει πολύ μα πάρα πολύ σοβαρές ευθύνες, απέναντι στην εκπλήρωση των καθηκόντων του κόμματος, ξέρω γω, στην πολιτική γραμμή κλπ., αν τα συγκρίνουμε αυτά, τι φτιάξαν αυτοί: Μας ήρθαν εδώ με ένα θράσος να αντιμετωπίσουν να μας τσακίζουν το κόμμα. Προσωπικά ο Γούσιος εμένα μου το 'πε: «εμείς θα κάνουμε άλλο κόμμα, ό,τι θέλετε κάνετε» φανταστείτε πού κατάντησε αυτός. Όταν πια τον στριμώξαμε στη συζήτηση μας είπε: «καλά τέλος πάντων. Είμαι τσαγκαράκος θα πιάσω δουλειά, ό,τι θέλετε κάνετε». Ποιο μέλος του κόμματος το λέει αυτό σύντροφοι; Να βοηθήσουμε τον Γούσια; Ποιον; Επίσης κι αυτός δεν έχει θέση μες στο κόμμα.

Τώρα για τον Μπαρτζιώτα. Αν ήμουν εγώ στη θέση του Μπαρτζιώτα κόμματος μου δε θα δεχόμουν να μείνω μέσα στην ΚΕ. Τέτοιο θάρρος όμως δεν το έχει η πρώην ηγεσία μας. Έτσι είναι οι καλοί κομμουνιστές όταν αντιμετωπίζουν τα προβλήματα του κόμματος και το πονάνε το κόμμα. Να σηκωθείς και να πεις ότι οι ευθύνες μου είναι σοβαρές δε φτάνει. Και δεν είναι μια ευθύνη. Το τελευταίο αυτό του Γουσόπουλου που το τονίζει κι αυτός ότι: έχω σοβαρές ευθύνες σταματά εδώ και δε σηκώνεται θαρραλέα να πει εγώ, ύστερα από αυτό, στη συνείδηση των κομμουνιστών δε στέκουμαι, δεν μπορώ να είμαι μέλος της ΚΕ. Φυσικά όσον αφορά για μέλος του κόμματος για να τον βοηθήσουμε, και έκανε αρκετά βήματα ο Μπαρτζιώτας και για ν' αποδείξει ότι πι-

στεύει αυτά που λέει κι επειδή ζήτησε να τον βοηθήσουμε να μείνει μέλος του κόμματος. Έτσι εγώ νομίζω ότι αντιμετωπίζονται τα κομματικά προβλήματα μα και έτσι έπρεπε να 'ρθει να μας πει εδώ.

Επομένως καταλήγοντας όσο να 'ναι ζήτημα τακτικής και πολιτικότητας αυτό το ζήτημα η Ολομέλεια να το κρίνει αυστηρά δε θέλω να πω ότι εμείς δε θα πάρουμε όλους αυτούς τους παράγοντες υπόψη και να κρίνουμε απ' εδώ, όμως ότι κι εμείς σύντροφοι να 'χετε υπόψη σας που ερχόμαστε εδώ, εκφράζουμε ακριβώς αυτή τη θέληση κι αυτές τις απόψεις που έχει ο κόσμος κάτω. Κι εμείς λίγο πολύ ζούμε περισσότερο με τον κόσμο. Ερχόμαστε σ' επαφή με πολύ πιο πλατιά στρώματα και η απαίτηση των συντρόφων όλων των κομματικών μελών είναι να διαγραφούν αυτοί οι τρεις και με την προσπάθεια που κάνει το κόμμα να κρατήσει στις γραμμές του τον Μπαρτζιώτα είναι μεγάλη βοήθεια η ζωή θα δείξει παρακάτω πώς θα το αντιμετωπίσει και θα δει αυτή τη βοήθεια.

IV

σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Σύντροφοι.

Στο πρώτο θέμα μίλησα. Για τις κατηγορίες που μου απευθύνθηκαν και τις ευθύνες μου για τη δουλειά στο κόμμα, και για τις ζημιές που έγιναν, εγώ είπα ότι τις παίρνω όλες. Για το ζήτημα του Γουσόπουλου παίρνω όλη την ευθύνη επάνω μου, πολιτική, ποινική, όλη. Δε θέλω σε κανέναν άλλο να φορτώσω τίποτα. Να βγάλει το κόμμα συμπέρασμα, και να πει ότι αυτό ήταν προβοκάτσια, να δικάσει ο Ζαχαριάδης έτσι. Όχι ότι συμπέρασμα κι ό,τι βγει απ' αυτήν την υπόθεση.

Τι έκανα εγώ σύντροφοι, από την 6η Ολομέλεια μέχρι σήμερα. Κι εκεί που ήμουνα, ήμουνα στην... Μια επαφή είχα με τη Μόσχα. Είχα και ζήτημα αλληλογραφίας με τη γυναίκα μου. Επαιρνα ένα ορισμένο Τύπο ελληνικό *Αυγή* μόνο και *Νέο Κόσμο*. Όχι όλο δυο τρία φύλλα. Ενέργεια αντικομματική, συζήτηση φυσικά έκανα, αντικομματική ενέργεια, να πάω, που λένε οργάνωσε φράζια κλπ. θ' αποφασίσει το κόμμα αν έκανα.

Με το ΚΚ της ΣΕ, παρά το γεγονός σύντροφοι, ότι εγώ ήρθα σε σύγκρουση με ορισμένα στελέχη, με το ΚΚ της ΣΕ εγώ δεν έχω τίποτα. Ήρθα σε σύγκρουση, αυτό το 'πα, ούτε το αρνιέμαι ούτε το αποσύρω ούτε τίποτα. Δεν παραδέχομαι να μου πουν, μπορεί αντικειμενικά να βγαίνει, αυτό θα κρίνετε εσείς, εκείνο που πιστεύω και ξέρω για τον Ζαχαριάδη, έτσι, ενάντια στο ΚΚ

της ΣΕ ο Ζαχαριάδης δεν είναι. Και εγώ το απόδειξα, θέλω να πω ότι ζήτημα από το ΚΚΣΕ να με βγάλει από τη δουλειά, και το '50 και μετά. Προβοκάτσια, εσεις αυτό το λέτε προβοκάτσια. Εγώ δεν το θεωρώ προβοκάτσια. Κι εγώ, και τώρα νομίζω αν αυτό γινότανε, θα 'ταν καλύτερα για το κόμμα. Αυτό δε σημαίνει ότι εγώ είχα ορισμένες απόψεις, συζητούσα, δεν υποχωρούσα, αυτό είναι άλλο ζήτημα σύντροφοι. Ολωσδιόλου άλλο ζήτημα. Εγώ σύντροφοι περίμενα ότι το Γραφείο θα προτείνει τη διαγραφή μου απ' το κόμμα. Και το 'πα, δεν το λέω ύστερ' απ' αυτά, το 'πα όταν μιλήσαμε. Εφόσον ήρθε ο Ζαχαριάδης σε τέτοια σύγκρουση με την ΚΕ και αντικειμενικά το θέλει είτε όχι μπαίνει εμπόδιο, ότι δεν μπορεί το κόμμα κι αν ο Ζαχαριάδης πιστεύει ότι το κόμμα δεν πάει καλά, δεν μπορεί το κόμμα, να πάει, εφόσον ο Ζαχαριάδης πιστεύει ένα τέτοιο πράγμα, και το θέλει είτε όχι γίνεται εμπόδιο.

Να κάνω εγώ αντικομματική δουλειά, να πάω και να πιάνω σου σου και δεν ξέρω τι, εγώ αυτό δεν το 'κανα και δε θα το κάνω. Φυσικά αυτά είναι λόγια θα πείτε. Αλλά εγώ αυτό το δηλώνω. Κι ούτε είναι στο χαρακτήρα μου αυτό το πράγμα, κι ούτε θα το κάνω.

Τι είναι για την Τασκέντη σύντροφοι, τι είναι για την Τασκέντη (*Κολιγιάννης: τίποτα, τίποτα, τίποτα δεν είναι, μην ανησυχείς*). Όχι επειδή ρώτησαν.

Αυτά σύντροφοι, και επαναλαμβάνω αυτό που είπα: ανεξάρτητα από τα μέτρα, ο,τιδήποτε, εφόσον η ΚΕ νομίζει ότι θα βοηθήσει μια θέση δική μου σαν αυτή που είπα στο πρώτο θέμα, εγώ είμαι έτοιμος να την κάνω. Κι εφόσον θα την κάνω σύντροφοι, κι ένας ακόμα λόγος δε θα την παραβιάσω. Γιατί δεν έμαθα να κάνω αυτές τις δουλειές. Να λέω σήμερα ένα κι αύριο άλλο.

(Αρχίζουν οι ερωτήσεις κι απαντήσεις του Ζαχαριάδη)

Ερώτηση: Μας λέει ότι αναλαμβάνει τις ευθύνες για την υπόθεση Γουσόπουλου. Δε μας λέει όμως αν εξακολουθεί να θεωρεί την ενέργεια αυτή σωστή.

Απάντηση: Σύντροφοι, εγώ νομίζω ότι υπάρχουν περιπτώσεις που στη δουλειά των κομμάτων μπορεί να γίνει τέτοια χρησιμοποίηση. Στείλαμε ένα στέλεχος για δουλειά, το έπιασαν και έσπασε. Γύρισε και μας το λέει. Δυο περιπτώσεις υπήρχαν. Η θα τον βάζαμε στην μπάντα με όλες τις συνέπειες, ή θα τον στέλναμε να τον χρησιμοποιήσουμε. Εγώ έκανα την πρόταση και νόμιμα ότι μπορούσε να γίνει αυτό το πράγμα.

Ερώτηση: Αν είχε επαφή στη Μόσχα με μέλη του κόμματος κι αν προπαγάνδιζε αυτές τις απόψεις που μας εξέθεσε εδώ πέρα.

Απάντηση: Σύντροφοι, πριν την 6η Ολομέλεια, συζητούσαμε και με μέλη

της ΚΕ κι ο σ. Βελισσάρης είπε εδώ, κι ο σ. Γκόγκος είπε, (τον διακόπτουν: μετά την δη Ολομέλεια) μετά την δη με τον ένα σύντροφο, εγώ έφυγα από τη Μόσχα, τώρα που ερχόμουν εδώ τον Ξαναείδα έτσι, τίποτα άλλο.

Ερώτηση: Γιατί ειδοποίησαν μέσω του Μάκη ότι ξέρουν ότι μ' έχουν στα χέρια τους, η ασφάλεια.

Απάντηση: Σύντροφοι τέτοιο πράγμα εγώ δεν ξέρω. Να βγει από τα χαρτιά αυτό το πράγμα. Τέτοιο πράγμα δεν ξέρω και φαντάζομαι κανένας άλλος από τη Γραμματεία δε θα το 'κανε.

Ερώτηση: Με ποιο δικαίωμα έδωσε εντολή στον Γουσόπουλο να παραδίνει κομμουνιστές και κομματικές οργανώσεις;

Απάντηση: Αν υπάρχει τέτοιο πράγμα, να περάσετε τον Ζαχαριάδη από δικαστήριο.

Ερώτηση: Αν στο σπίτι του Πάρνη...

Απάντηση: Πριν την δη Ολομέλεια. Μετά την δη Ολομέλεια όχι. Εγώ ήρθα εδώ κι έφυγα μετά.

Ερώτηση: ...την επιτροπή των αδελφών κομμάτων. Επίσης στην Τασκέντη, ξέρεis πολύ καλά ήταν αντισοβιετικά τα συνθήματα που έριξεis.

Ήταν κομματικό μήπως αυτό το πράγμα η θέση που έπαιρνες απέναντι στο ΚΚ της ΣΕ;

Απάντηση: Εγώ δε δήλωσα να κάνω αντικομματική δουλειά, τέτοιο πράγμα δεν είπα. Εγώ είπα, δεν έχω συνήθεια να κάνω άλλο απ' αυτά που λέω.

Ερώτηση: Έχουμε το προηγούμενο της αποστολής του Μιχαηλίδη. Ενός παλιού στελέχους του κόμματος. Μέλος του ΠΓ. Από τα πιο δοκιμασμένα στελέχη του κόμματος. Που δεν άντεξε και στην απομόνωση της Κέρκυρας, που τον στείλαμε, και συμφωνήσαμε μαζί όλοι τότε από την Κέρκυρα να ξεκαθαρίσει το Κόμμα από τον Μάθηση. Αντίς να ξεκαθαρίσει το Κόμμα από το χαφιεδισμό, έγινε ο ίδιος πράκτορας της Ασφάλειας. Πώς δικαιολογείται ένας άνθρωπος σαν τον Μάκη, τέλος πάντων στέλνεται στην Ελλάδα. Ο πιο ακατάλληλος να σταλεί στην Ελλάδα, αν πάρει κανείς την ιστορία του, αλλά τέλος πάντων στέλνεται στην Ελλάδα, σπάει κι έρχεται εδώ πέρα τον... και του δίνεις αποστολή.

(Ο Ζαχαριάδης λέει, ότι την ερώτηση δεν την κατάλαβε. Τι σχέση έχει ο Μιχαηλίδης με τον Μάκη) ...Βρε παιδί μου εμείς δικό μας δοκιμασμένο, στέλεχος του κόμματος τον στέλνουμε στην Ασφάλεια, το παιχνίδι με την Ασφάλεια είναι επικίνδυνο. Αυτός αντί να βοηθήσει το κόμμα γίνεται χαφιές. Πώς το λένε... καταφέρεται ενάντια στο κόμμα, πώς στέλνεις ένα σπασμένο άνθρωπο να κάνει αυτό το παιχνίδι το επικίνδυνο με την Ασφάλεια; Ας πούμε πως τον πιστεύεις.

Απάντηση: Για τον Μιχαηλίδη. Τον Μιχαηλίδη τον παρέδωσαν. Στον άν-

θρωπο που τον στέλναμε ήτανε πράκτορας της Ασφάλειας, αυτός τον παρέδωσε κι είπε στην Ασφάλεια την αποστολή που είχε, κι έσπασε ο Μιχαηλίδης. Λοιπόν τώρα με τον Μάκη. Ο Μάκης ήρθε και μας είπε: Με έστειλε η Ασφάλεια σε σας σαν πράκτορά της. Τον έπιασε και του λέει: Θα ξανασυνδεθείς, να πάρεις αποστολή, να πάρεις όλα, και να 'ρθεις εδώ. Ήρθε ο Μάκης και μας το λέει αυτό το πράγμα. Ο Μάκης μπορούσε να μας γελάσει. Αν ήταν πράκτορας της Ασφάλειας κι είχε πουληθεί, και δε θα μας έλεγε τίποτε, ήρθε από κει, θα μας έλεγε ότι έκανε δουλειά και δεν έκανε, θα του ξαναδίνανε αποστολή όπως δώσαμε και σ' άλλους θα πήγαινε πίσω. Το δίλημμα που μπήκε να τον κρατήσουμε εδώ, σας είπα είχε και τη γυναίκα του, είχε και το παιδί του, στα χέρια της Ασφάλειας. Να τον κρατήσουμε εδώ ή να τον στείλουμε πίσω. Με πρόταση δική μου αποφασίσαμε να τον στείλουμε πίσω. Γι' αυτό δικάστε μας.

Ερώτηση: Συμπληρωματικά. Όταν ήρθε η γυναίκα του γιατί τον ξαναστείλατε πίσω;

Απάντηση: Γιατί συνεχίσαμε την ίδια δουλειά.

Ερώτηση: Κι όταν ξανάρθε, γιατί τον ξαναστείλατε πάλι πίσω;

Απάντηση: Την τρίτη φορά δεν ξέρω, δεν έχω υπόψη μου στα χαρτιά να το δούμε αυτό το πράγμα.

Ερώτηση: Τι γνώμη έχεις μ' αυτό που λες στο γράμμα σου τώρα εδώ, ότι το μπολσεβίκικο κόμμα βάζει πράκτορες, έτσι, μέσα ας πούμε στο ΚΚΕ και πρακτορικά, ας πούμε σε δουλεύει για να σε διώξει από το κόμμα. *(Διακόπτει ο σ. Κολιγιάννης. Δε λέει αυτό με συγχωρείς. Λέει ότι μετατρέπει το ΚΚΕ σε πρακτορικό τσιφλίκι του).* Πώς γίνεται αυτό το πράγμα να το δηλώσεις εδώ...

Απάντηση: Σύντροφοι αυτό το ζήτημα το 'βαλα στο ΚΚΣΕ κι εκεί έχω να το ξεκαθαρίσω. *(Διαμαρτύρεται ο κόσμος, αλλά αυτός δεν εννοεί ν' απαντήσει).*

Ερώτηση: Πώς γλίτωσε εκείνο το θρυλικό γράμμα, στη Βιέννη, προς την Γκεστάπο. Πού το 'κρυψες τόσα χρόνια, και πώς το μετέφερες στην Ελλάδα...

Απάντηση: Σύντροφοι, στη Βιέννη μέλος της ΚΕ του ΚΚ της Αυστρίας, ο Χέρμαν Μίτρερ είναι αυτός που μαζί του καθίσαμε και το γράψαμε, και να πάτε να τον ρωτήστε, πάρτε και το όνομά του. Το πώς το θυμάμαι αυτό είναι ζήτημα δικό μου, το θυμάμαι.

Ερώτηση: Πώς εσείς στην Τασκέντη ξεσηκώσατε ολόκληρο ντόρο ότι ο Δημητρίου είναι τροτσκιστής, ... και ύστερα απ' αυτό πώς αναθέσατε παράνομη κομματική δουλειά σ' έναν πατενταρισμένο τροτσκιστή σαν τον Δημητρακαρέα; Πώς συμβιβάζεται αυτό το πράγμα.

Απάντηση: Σύντροφοι για τον Δημητρακαρέα: Παίρνω επίσης επάνω μου όλη την ευθύνη... *(Διαμαρτύρεται ο κόσμος γιατί δε δίνει εξηγήσεις ακριβώς*

όπως μπαίνει η ερώτηση). Αυτός σύντροφος έκανε ορισμένη δουλειά. Στη δουλειά του εμείς με τον παράνομο μηχανισμό δεν τον μπλέξαμε. Ούτε μέχρι το τέλος. Και είχε μια αποστολή που την εκπλήρωνε. Να βγάλετε συμπεράσματα...

Ερώτηση: Υπάρχει περίπτωση που στην Κομματική Οργάνωση Θεσσαλονίκης ορισμένοι αποδείχτηκαν χαφιέδες. Γιατί άργησες να την καταγγείλεις την περίπτωση. (Ο Ζαχαριάδης ρωτάει: Δεν έχω υπόψη μου για τι πράγμα μιλάς). Για τον Κονιό.

Απάντηση: Για τον Κονιό γιατί αργήσαμε να το καταγγείλουμε; Γιατί περιμέναμε να ξεκαθαρίσουμε τι έγινε ο Κονιός.

Ερώτηση: Το 1953 ειδοποιήσατε την Αθήνα, ότι να προσέχουμε γιατί... Ειδοποιήσατε ή όχι;

Απάντηση: Να δούμε τα χαρτιά. (Κάτι λέει ο σ. Γκόγκος που δεν ακούγεται). Να βρούμε τα χαρτιά. Ποιοι όλοι ειδοποιήσαμε, ποιοι σπάσανε; Το 1953 γίνεται αυτό. (Γ. Γκόγκος: το 1952). Πότε ειδοποιήσαμε την Αθήνα; (Γ. Γκόγκος: το 1953 ειδοποιήσατε). Όταν πήραμε στοιχεία, και εξακριβώσαμε, ειδοποιήσαμε.

Ερώτηση: Όταν πήρατε στοιχεία εξακριβώσατε και ειδοποιήσατε την Αθήνα για να πάρει μέτρα...

Απάντηση: Ο Κονιός με την Αθήνα δεν είχε ποτέ καμιά επαφή. Όταν στείλαμε και ειδοποιήσαμε την Αθήνα ήτανε για να μην κάνει προσπάθεια ίσως ο Κονιός. (Κάτι λέει ο σ. Γκόγκος, δεν ακούγεται). Ήταν αποστολές που κάναμε από αλλού.

Ερώτηση: Να μας πει τι ήταν εκείνο που τον έκανε να διαπιστώσει ότι ο Μιχαηλίδης έσπασε. Ο Ζαχαριάδης αναφέρει σε γραφτά του ότι όταν το 1940(;) φέραν τον Μιχαηλίδη στην Ασφάλεια σε γειτονικό με το δικό του κελί, του έκανε του Μιχαηλίδη ορισμένες ερωτήσεις και απ' τις απαντήσεις που έδωσε ο Μιχαηλίδης κατάλαβε ότι αυτός έσπασε και του είπε «λέρωσες τη φωλιά σου». Πώς κατάλαβε ότι λέρωσε τη φωλιά του;

Απάντηση: Σύντροφοι, εμείς είχαμε ένα τυπογραφείο στην Αθήνα, το γνωστό που πιάστηκε στο... Αυτό πιάστηκε χωρίς να μπορούμε όσοι ξέραμε από πού μπορούσε να πιαστεί. Ήταν ορισμένοι Λαρισίνοι όπου... ήταν Λαρισινός που μπορούσαν να 'χαν κάποια ιδέα αλλά εκείνος που ήξερε θετικά, επίσης ήταν ο Τυρίμος, είχε πάει και δούλεψε μέσα στο τυπογραφείο αυτό σαν τυπογράφος, αλλά δεν μπορούσε να ξέρει το μέρος γιατί τον πήγαν έτσι ώστε δεν μπορούσε να ξεκαθαρίσει πού βρίσκεται, κι ο Μιχαηλίδης. Όταν τον φέρανε και χτύπησε και είπε είμαι ο Μιχαηλίδης με πιάσανε ξανά, γιατί πιάνανε, δηλωσίες όπως ήταν ο Σκλάβαινας, κι άλλοι τους φέρνανε, τους βγάζανε, τον φέρανε και αυτόν. Εγώ τον ρώτησα: Ποιος παρέδωσε το πρώτο, το

τυπογραφείο. Δε μου απάντησε. Τον Ξαναρωτώ δε μου απάντησε και τότε τον έκοψα.

Ερώτηση: Ορισμένες φορές σε γράμματά τους προς εσένα ορισμένοι σύντροφοι που δουλεύουν στην παραγωγή ή σε κρατικές υπηρεσίες στις ΛΔ ανάμεσα σ' άλλα ανέφερναν και πιθανές ενέργειες ή άλλων ενέργειες που ανελάμβαναν οι κρατικές υπηρεσίες προς ορισμένες κατευθύνσεις. Τι μέτρα πήρε για να πείσει τους συντρόφους αυτούς να μη γράφουν, τέτοια πράγματα στο κόμμα μια που ανήκαν αλλού;

Απάντηση: Αυτές οι περιπτώσεις να δοθούν τα γράμματα και να εξεταστούν συγκεκριμένα.

Ερώτηση: Πώς απελευθερώθηκε απ' το Νταχάου...

Απάντηση: Στο Νταχάου πήγα το 1941. Εκεί υπάρχουν σύντροφοι, Γερμανοί και Αυστριακοί που μπορούν να σας πουν, από την πρώτη μέρα ως την τελευταία, τι έκανα εκεί. Αν ήμουν διερμηνέας, κι αν ήμουν διερμηνέας κι όλα. Διερμηνέας εκεί φυσικά δεν ήμουνα, τα δόντια τα χρυσά όλα τα μετρούσαν, μέτρηση και τα δικά μου, κι όχι εγώ μετρούσα, τι να σας πω άλλο.

(Κάτι λέει ο Δελής. Ζαχαριάδης: Μια στιγμή σύντροφε Δελή, υπάρχουν και Έλληνες που ήταν στο Νταχάου. Δελής: Ναι οι Έλληνες τα λένε. Κοντογιώργης: Και μάλιστα έναν τον δολοφόνησες εσύ. Ζαχαριάδης: Σύντροφε Κοντογιώργη, κανένας δε σου δίνει το δικαίωμα εδώ, να – δολοφόνησες και να... να τα πεις στην επιτροπή.)

Ερώτηση: Απ' ότι θυμάμαι στην 5η Ολομέλεια αναφέρθηκε σαν επιτυχία των προσπαθειών μας στη Θεσσαλονίκη βγήκε η *Λαϊκή Φωνή*. Αυτό ο καθένας μας ξέρει ότι ήταν έργο της Ασφάλειας γιατί το απόκρυψε απ' το κόμμα;

Απάντηση: Σύντροφοι εδώ θα σας πω. Έγινε λάθος. Σοβαρό λάθος. Εμείς δεν έπρεπε να το πούμε στην εισήγηση. Το ζήτημα είναι όμως ότι έβγαλε η Ασφάλεια με τον Μάκη, τον έστειλε εδώ έπρεπε ν' αναφερθεί κάπου, μ' έναν τρόπο ότι βγαίνει, για να μάθει, για να υποστηριχτεί ακριβώς η προσπάθεια αυτή του Μάκη. Είναι σύντροφοι, μια στιγμή, ένα από τα στοιχεία που δικάζεται ο κόσμος γι' αυτό το πράγμα. Δεν έχω καμιά αντίρρηση γι' αυτό.

Ερώτηση: ... ότι του Μάκη του είχε πει η ίδια η Ασφάλεια να τους πει πραγματικά ότι έγινε οπαδός τους...

Απάντηση: Αυτό σύντροφοι δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε. Ετσι, αλλά εμείς μια αποστολή του δώσαμε.

Ερώτηση: Αν αποκλείει ο Ζαχαριάδης ότι η Ασφάλεια τον έστειλε για να πει την αποστολή που του ανέθεσε και ποιος θα είχε συμφέρον απ' αυτό το παζάρεμα, ότι δηλαδή του ανέθεσε η Ασφάλεια να κάνει αυτή τη δουλειά και δήθεν έρχεται και το καταγγέλλει στο κόμμα, για να πιστέψει το κόμμα ότι αυτός έχει σκοπό να βοηθήσει το κόμμα. Και τι εγγύηση είναι αυτό;

Απάντηση: Εγγύηση είναι, να σου απαντήσω, από την αποστολή που εμείς του δίνουμε.

Ερώτηση: Για να παίξει το ρόλο του ο Μάκης, να πιστέψει η Ασφάλεια δηλαδή ότι αυτός είναι οργανωτής της ΚΟΘ και τηρεί τις αποστολές που του ανάθεσαν, όφειλε ο Μάκης να εξυμνηρεί να κάνει δουλειά δηλαδή στην Ασφάλεια, να παραδίνει, να προδίνει μυστικά κλπ. δηλαδή να παρουσιάσει δουλειά. Ποια δουλειά παρουσίασε ο Μάκης; Τι οδηγίες του δώσατε εσείς γι' αυτό το ζήτημα;

Απάντηση: Όταν ήρθε ο Μάκης και μας είπε ότι τι αποστολή του έδωσε η ασφάλεια, ο γνωστός εκεί που διευθύνει την αντικομμουνιστική δουλειά, του 'πε ότι θα πας να πεις ότι θα φτιάξουμε οργάνωση, εμείς θα σου δώσουμε ανθρώπους, θα βγάλουμε και τη *(Λαϊκή Φωνή)* κι έτσι θα τους δώσεις αποτελέσματα και θα κρατάμε όλη τη δουλειά στα χέρια μας. Ωστε η αποστολή του Μάκη ήταν να κάνει αυτό που θα του λέει η Ασφάλεια. Να του δίνει η Ασφάλεια ανθρώπους, να του δίνει τα μέσα και να κάνει αυτή τη δουλειά.

Ο σ. Δημητρίου κι ένας Στάθης ρωτάνε από κάτω που τον βρήκε τον τυπογράφο. Ζαχαριάδης: Να ρωτήστε τον Μάκη και να το ξεκαθαρίσουμε αυτό το πράγμα. *Κολιγιάννης:* Τον Μάκη τον ρωτήσαμε εμείς, ο Μάκης ζήτηγε έναν τυπογράφο από την Ασφάλεια, κι η Ασφάλεια του είπε ότι έτσι δε γίνεται να πας να βρεις εσύ τυπογράφο. *Ζαχαριάδης:* Του είπε αλλά ο Μάκης δεν έπρεπε να πάει να φέρει.

Ερώτηση: Αν διαφώνησε με την Κομματική Επιτροπή του Νταχάου και αν ύστερα απ' αυτή τη διαφωνία τον απομόνωσε η Κομματική Επιτροπή. Να πει αν είναι σωστό.

Απάντηση: Στο Νταχάου υπήρχαν πολλές κομματικές επιτροπές. Και μια από τις αδυναμίες του Νταχάου που δείχτηκε και σ' όλη την πορεία είναι ότι ενώ σ' άλλα στρατόπεδα Μπούνχελβαντ κλπ. τελικά οι κρατούμενοι κάναν εξεγέρσεις και απελευθερώθηκαν και φύγαν, στο Νταχάου τέτοιο πράγμα δεν έγινε, γιατί οι καθοδηγήσεις οι κομματικές εκεί ήταν, και οι Αυστριακοί είχαν και οι οποίοι ήταν πολλοί 500, κυρίως αγωνιστές της Ισπανίας, που τους είχαν φέρει εκεί, κι είχαν ξεχωριστή οργάνωση, οι Γερμανοί κι αυτοί χωρισμένοι, όχι ενωμένοι, είχαν ξεχωριστή οργάνωση οι Βαυαροί ας πούμε και οι άλλοι από το Βερολίνο. Λοιπόν υπήρχαν οι Γιουγκοσλάβοι οι οποίοι είχαν έρθει τελευταία και είχαν πολύ μεγάλη οργάνωση, γιατί φέραν κατά χιλιάδες παρτιζάνους, είχαμε κι εμείς μια μικρή κομματική οργάνωση. Οι Έλληνες, ήρθαν και οι Γάλλοι, ήρθαν ακόμα πιο αργά. Υπήρχε διαφωνία; Υπήρχε διαφωνία. Σε τι ζήτημα. Από τη μια μεριά έμπαινε το ζήτημα ότι η δουλειά η δική μας είναι ότι εδώ μέσα θα παλέψουμε όσο μπορούμε για να βοηθήσουμε στις προσπάθειες που γίνονται από τον Κόκκινο Στρατό από τους συμμάχους στην εξασθέ-

νηση της... του Χίτλερ. Υπήρχε η θεωρία η άλλη, να διατηρηθούμε ως το τέλος, να μην κάνουμε τίποτε και να περιοριστούμε σε μια προσπάθεια αλληλεγγύης και αυτοσυντήρησης. Αν πάρετε την ιστορία του Νταχάου, του στρατοπέδου, θα δείτε ότι σαμποτάζ, και τέτοιες ενέργειες δε θα βρείτε εκεί μέσα. Έχουν γίνει. Όχι, υπήρχε οργάνωση μεγάλη επίσης ρούσικη, από αιχμαλώτους που είχαν φέρει. Και έχουμε και περιπτώσεις που κρέμασαν στο Νταχάου για σαμποτάζ από μεμονωμένες ξεκομμένες ενέργειες που κάναμε. Αν ήταν οργανωμένες θα μπορούσε να γίνει πολύ μεγάλη δουλειά. Εδώ υπάρχουν τώρα, επειδή είπα πριν, υπάρχουν και στη ΣΕ συνταγματάρχαιοι που ήταν εκεί Πολιτικοί Επίτροποι κι ένας στρατηγός, κι εκατοντάδες απλοί και φαντάροι και αξιωματικοί αλλά και πολίτες που είχαν φέρει στη Γερμανία, είχαν επιστρατευτεί για δουλειά και τους φέρανε μετά στο Νταχάου, που μπορούν όλα αυτά τα ζητήματα να τα ξεκαθαρίσουν. Αυτό ήταν το ζήτημα των διαφωνιών.

(Φωνές από κάτω: δεν απάντησες στην ερώτηση. Ζαχαριάδης: Σε τι δεν απάντησα. Δημητρίου: Εσύ είπες εκεί στο Μπουρέλι, εγώ ήμουν παρών, ότι εσύ διαφώνησες για την πολιτική γραμμή που υποστήριζε η εκεί κομματική οργάνωση. Σαμποτάζ ενάντια στους Γερμανούς. Εσύ υποστήριζες ότι οι Εγγλέζοι... Ζαχαριάδης: Όχι σύντροφοι όχι. Αυτό που είπα τώρα, ότι να διατηρηθούμε, να μείνουμε να περιμένουμε πολιτικά εκφραζόταν στο ότι: το δεύτερο μέτωπο θα μας σώσει. Και να περιμένουμε. Κυρίως οι Αυστριακοί σύντροφοι. Και αποτέλεσμα ήταν ότι δε γινόταν δουλειά, τι πάτε στην πράξη. Εγώ μ' αυτό το πράγμα διαφωνούσα. Κι έλεγα ότι μπορούμε εδώ κι ένα καρφί ακόμα εκεί που δουλεύει να το κρύβει θα πρέπει να το φτιάνει. Κι αν πάτε να ρωτήστε τους Έλληνες συντρόφους, που ήταν εκεί, λίγοι φυσικά αυτοί θα το ξεκαθαρίστε αυτό το ζήτημα).

Ερώτηση: Εσύ για να παινευτείς ότι το ζήτημα με τους Εγγλέζους το 'βλεπες από παλιά από μιας αρχής, πράγμα που η καθοδήγηση στην περίοδο της κατοχής δεν το είδε. Είπες και με την περίοδο της μεταξικής δικτατορίας του 1937 έκανες κριτική στην καθοδήγηση γιατί έβαλε το ζήτημα ότι οι χιτλερικοί κυριαρχούσαν στην Ελλάδα και δεύτερο και μέσα στο Νταχάου ήρθες σε σύγκρουση και σε απομόνωσε η Κομματική Οργάνωση του Νταχάου.

Απάντηση: Πάλι το ίδιο θέμα αυτό, του δεύτερου μετώπου. Εγώ έλεγα ότι δεύτερο μέτωπο θα γίνει όταν θα το θελήσουν αυτοί. Κι όταν θα τους συμφέρε αυτοί κυρίως.

Ερώτηση: Λοιπόν είπες το εξής: Ζήτησα από το ΚΚΣΕ να με βγάλει, αυτό αν γινόταν θα 'ταν καλύτερα. Αυτό δεύτερη φορά επαναλήφθηκε, το 'πες προχτές και σήμερα. Εγώ κάνω τις εξής δυο ερωτήσεις: Γιατί δεν το ζήτησες από το ΚΚΕ και το ζήτησες από το ΚΚΣΕ μια ερώτηση. Και γιατί λες ότι θα 'ταν καλύτερα να σ' έβγαζε το ΚΚΣΕ;

Απάντηση: Σύντροφοι, γιατί εφόσον εγώ σ' ορισμένα ζητήματα ήρθα σε σύγκρουση με το ΚΚΣΕ, κι εφόσον ο Παρτσαλιδής και ο Βαφειάδης βάλαν ζήτημα, αυτό στην ΚΕ εκεί, και δεν το 'βαλαν στο Κόμμα τότε, εγώ τους είπα βγάλτε με και 5 και δέκα χρόνια θα περιμένω ωσότου ξεκαθαρίσει το ζήτημά μου.

Ερώτηση: Ποιος βγάζει τους γραμματείς;

Απάντηση: Αυτό είναι άλλο ζήτημα. Εδώ μπορείτε να μου πείτε ότι δεν είχα το δικαίωμα αυτό, κομματικά δεν ενήργησες, εγώ νόμιζα ότι έτσι έπρεπε να κάνω.

Ερώτηση: Τι σχέσεις είχες με τον Χατζηανέστη στο Νταχάου;

Απάντηση: Τον Χατζηανέστη τον φέραν στο Νταχάου πιασμένο σαν κατάσκοπο των Εγγλέζων.

Ερώτηση: Τι σχέσεις είχες;

Απάντηση: Τίποτα, καμιά σχέση. Εκεί σαν Έλληνας, ήταν κι ένας παπάς από το Μόναχο όλα, αλλά σχέσεις πολιτικές, κομματικές καμιά.

Ερώτηση: Είπες σαν Έλληνας. Ο Χατζηανέστης όμως είναι χαφιές.

Απάντηση: Αυτό εγώ το 'ξερα πιο μπροστά. Σύντροφοι πηγαίναμε και ανταμώναμε. Βρισκόμαστε 15 Έλληνες και κολλούσε κι αυτός. Οι δικοί μας εκεί ξέραν όλοι ότι είναι ύποπτος και χαφιές. Και μας έκανε και προβοκάτσιες. Γιατί είχε μετά έναν Έλληνα που τον έστειλε στην υπηρεσία που δούλευε στους γκεσταπίτες εκεί κι έκανε μαζί τους δουλειά. Και μας έστηνε και προβοκάτσιες.

Ερώτηση: Είπε ο Ζαχαριάδης ότι δεν έβαλε στο κόμμα του να τον απαλλάξει απ' τη δουλειά γιατί ο Βαφειάδης κι ο Παρτσαλιδής το είχαν βάλει επάνω το ζήτημα αυτό. Εγώ θα του θυμίσω ότι στην 3η Συνδιάσκεψη δεν ξέρω αν και παλιότερα είχε μπει αυτό το ζήτημα, και στο κόμμα μας. Γιατί δεν έβαζε τουλάχιστον τότε ζήτημα.

Απάντηση: Στην 3η Συνδιάσκεψη εγώ το 'βαλα το ζήτημα.

Ερώτηση: Στο κόμμα, γιατί δεν το 'βαλες στο δικό μας το κόμμα;

Απάντηση: Όταν εγώ έβαλα επάνω το ζήτημα αυτό στην ΚΕ το Γενάρη του 1950 και περίμενα και πήρα απάντηση μου 'παν. Στο ΚΚΣΕ δεν υπάρχει ζήτημα με σένα, να πας να κάνεις τη δουλειά σου. Ήρθα εγώ και το 'πα στην 7η Ολομέλεια. Το 'πα αυτό και στην 3η Συνδιάσκεψη.

Ερώτηση: Έχεις υπόψη σου στην Τασκέντη από τη μέρα που πάτησες εσύ έριξες συνθήματα να μην ανακατεύονται οι σοβιετικοί στο ΚΚΕ. Πώς συμβιβάζεται τώρα αυτό το πράγμα, πας να δικαιολογηθείς ότι το 'κανες αυτό, γιατί είχες κάποτε κομματικό βιβλιάριο του ΚΚΣΕ. Αφού είχες κομματικό βιβλιάριο πώς συμβιβαζόταν αυτό το πράγμα να βάζεις τον κόσμο...

Απάντηση: Εγώ σύντροφοι είπα για τα ζητήματα του Τασκέντ εδώ δε θα μιλήσω.

Ερώτηση: Το 1947 στη μετατροπή του ΔΣΕ, στην προσπάθεια μετατροπής

μάλλον, του ΔΣΕ σε τακτικό στρατό, εξακολουθεί να πιστεύει ότι ήταν επίκαιρη ή τώρα αναθεώρησε και νομίζει ότι ήταν πρόωρη ενέργεια.

Απάντηση: Νομίζω ότι δεν ήταν πρόωρη.

Ερώτηση: Το Γενάρη του 1949 πάρθηκε μια απόφαση για τη διεξαγωγή της αποφασιστικής μάχης μέσα στο 1949. Υπάρχουν αιτιολογικές σκέψεις που να δικαιολογούν από τα πράγματα την ποσοτική και ποιοτική αναλογία των δυο αντιπάλων, μια τέτοια απόφαση, για διεξαγωγή της αποφασιστικής μάχης μέσα στο 1949, τη στιγμή κατά την οποία κι ο εχθρός είχε πάρει την απόφαση να ξεμπερδεύει; Αυτή η απόφαση του 1949 ήταν σωστή ή εσφαλμένη;

Απάντηση: Αυτή συζήτησε η 5η Ολομέλεια και αυτού κατέληξε.

Ερώτηση: Αυτό το ξέρω, εγώ τ' άλλο ρωτάω.

Απάντηση: Τώρα αυτό το πράγμα, δεν μπορώ να σου απαντήσω τώρα. (Γίνονται πολλές ερωτήσεις από κάτω κι αυτός απαντάει: Έπρεπε να σηκωθούμε εμείς, να μη δώσουμε μάχη.)

Ερώτηση: Όχι να μη δώσουμε. Είναι τρόπος διεξαγωγής πολέμου να μη δίνεις την αποφασιστική μάχη, παρά όταν θέλεις εσύ, κάνοντας ελιγμούς υποχωρώντας, μανουβράροντας και να την κάνεις όταν θέλεις εσύ και εκεί που θέλεις. Αυτή είναι προσπάθεια κάθε αρχηγού στρατού. Να δώσει τη μάχη τότε που θέλει κι όπου θέλει. Δηλαδή να μην επιβληθεί η πρωτοβουλία του εχθρού, αλλά να 'χουμε μια δική μας πρωτοβουλία, έστω αμυντική, έστω υποχωρητική, αλλά δική μας πρωτοβουλία, γιατί εμείς δεχθήκαμε την πρωτοβουλία του εχθρού οικειοθελώς; Αυτό ρωτάω. Αν μπορεί να δοθεί απάντηση για να ξεκαθαρίσω ορισμένα πράγματα στο μυαλό μου.

Απάντηση: Τι με δυο λόγια θέλεις να σου απαντήσω;

Ερώτηση: Ορθή ή εσφαλμένη; Αυτό.

Απάντηση: Κάτω, από τις συνθήκες που βρισκόμασταν τότε, περιθώρια μεγάλα για ελιγμούς δεν είχαμε, κι έπρεπε ή να φύγουμε ή πιο μπροστά να υποχωρήσουμε, ή να δώσουμε μια μάχη και να κριθεί εκεί.

Ερώτηση: Η μάχη και αν τη δίναμε όχι γιατί ήταν αποφασιστική αλλά ένα είδος διάσωσης της τιμής των όπλων.

Απάντηση: Δεν μπορούσαμε να πούμε ότι δε θα νικήσουμε σύντροφοι. Γιατί σύντροφε Βέττα, ήσουν μέλος της ΚΕ και να ερχόσουν και να έλεγες. Δεν τα λέτε καλά. Και στην 5η Ολομέλεια ήσουν εκεί και να βάλεις τα πράγματα κάτω.

Ερώτηση: Τότε το '41, '42, '43, '44 μέχρι και σήμερα ως κόμμα και ως παράταξη κάναμε προπαγάνδα εναντίον του μοναρχοφασισμού, και του Μεταξά και του Παπάγου, του συνταγματάρχη τότε Γεωργούλη ο οποίος πήγαινε για επιτελάρχης του αποσπάσματος Στρατιάς Δυτικής Μακεδονίας στον Πιτσικά, ότι θα ριζούμε μερικές τουφεκιές για την τιμή των όπλων. Αυτό εμείς

το πήραμε κι απ' το 1941 το κοπανάμε εναντίον του μοναρχοφασισμού. Και τώρα ερχόμαστε εμείς που κάναμε αυτήν την προπαγάνδα και λέμε ότι: Είπαμε στον κόσμο να πολεμήσει, να δώσει αποφασιστική μάχη για να ρίξει μερικές τουφεκίες για την τιμή των όπλων.

Απάντηση: Δε σου είπα αυτό το πράγμα σύντροφε. Δε σου είπα αυτό το πράγμα. Σύντροφε Μακρίδη δε σου είπα αυτό το πράγμα. Εσύ το λες. (Μακρίδης: Από ό,τι ξέρω αποφασιστική μάχη σημαίνει τούτο, ότι προσπαθώ να νικήσω με τα πόδια, με τα δόντια, με τα χέρια. Και έχω πιθανότητες κι έστω 20%, 30%, 40% να κερδίσω τη μάχη. Δε λέω να 'χεις 90%. Αλλά να δώσω μάχη χωρίς ούτε 10% για να μας πούνε ότι πολεμήσαμε δεν το καταλαβαίνω. Μπορεί να έχω ανεπάρκεια μυαλού.)

Ερώτηση: Όταν πήγαν εκεί, στην Τασκέντη ο Φωκός και ο Βαϊνάς, είπαν στο ΚΚΣΕ ότι πάνε για να κάνουν επιλογή στελεχών για τις σχολές και για την Ελλάδα, ενώ άλλη ήταν η πραγματική αποστολή τους. Γιατί αυτό το κρύψατε από τους σοβιετικούς.

Και δεύτερο είναι τρόπος καθοδήγησης και διαπαιδαγώγησης στελεχών όταν τους καλεί ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος (αναφέρει την περίπτωση ενός γραμματέα στην πολιτεία του Τσιρταϊκ) και κάνει ανάκριση ενάντια στα σοβιετικά στελέχη. Και πώς αλλιώς να εξηγηθεί η συρροή των εκθέσεων που συστηματικά παίρνονταν από τους συντρόφους ενάντια στο ΚΚΣΕ, και παράνομα απ' αυτό.

Απάντηση: Εγώ είπα ότι στα ζητήματα της Τασκέντης δεν απαντώ.

Ερώτηση: Εγώ ήμουν μέλος της ΚΕ με καλεί ο κομματικός γραμματέας του εργοστασίου για να κάνουμε μια συνεργασία με θέματα την παραγωγή.

(Ο Ζαχαριάδης αρνείται ν' απαντήσει).

Ερώτηση: Αν σ' όλη τη διάρκεια της φυλακής στην Ελλάδα και στο Νταχάου του έγινε πρόταση απ' την Ασφάλεια και την Γκεστάπο για να δουλέψει σαν όργανό τους.

Απάντηση: Στην Αθήνα με φώναξε, με πήγανε μεσάνυχτα στον Μανιαδάκη κι ήταν παρών κι ο Μανωλέας, για να μου κάνει προπαγάνδα. Τον έβρισα και τελείωσε αυτή η δουλειά σύντροφοι. Άλλο τίποτε δεν υπάρχει: Όχι. Η Γκεστάπο ήθελε να πάρει εκείνο που γράφω, πώς βλέπεις τη ΣΕ, πώς βλέπεις την κατάσταση, ήταν παραμονές όταν άρχισε ο σοβιετικός πόλεμος. Και γι' αυτό έκανα εκείνη τη δήλωση, κι έτσι όπως την έκανα. Ο σ. Τσαντής λέει ότι την εφεύρα μετά. Υπάρχει κι ένα άλλο ζήτημα. Εδώ τα αρχεία της Γκεστάπο της Βιέννης, κατά τη γνώμη μου πιάστηκαν από το σοβιετικό στρατό. Και εκεί μέσα πρέπει να υπάρχουν αυτά τα υλικά όλα.

Ερώτηση: Αυτός είναι ο λόγος η υπόνοια ότι πιάστηκαν με τον Κόκκινο Στρατό που έκανες εκείνο το γράμμα.

Απάντηση: Ποιο γράμμα; (*Μαυρομάτης: Που λέει μέσα ότι κάθε άλλο ντοκουμέντο είναι ψεύτικο.*)

Απάντηση: Άκουσε σύντροφε, Μαυρομάτη είναι παράλογος ο συλλογισμός. Παράλογος γιατί αν υπάρχουν αυτά θα πιστούν και τελείωσε το ζήτημα. Έτσι. Θα βγει η απάτη του Ζαχαριάδη στη φόρα.

Ερώτηση: Πού στηρίχτηκες και με ποια στοιχεία έφτασες στο συμπέρασμα ότι ο Σιάντος είναι πράκτορας, επίσης και για τον Καραγιώργη.

Απάντηση: Όλα τα στοιχεία για τον Σιάντο υπάρχουν στην ΚΕ και το συμπέρασμα δεν είναι πια δικό μου μόνο, είναι της ΚΕ το συμπέρασμα. Λοιπόν για τον Καραγιώργη. Του Καραγιώργη όλη η υπόθεση εξετάστηκε εδώ και υπάρχουν άλλοι πιο αρμόδιοι και μπορούν να ρωτηθούν γι' αυτό το πράγμα.

Ερώτηση: Τον Ιούλη του 1948 ήρθε απεσταλμένος του Τσαλδάρη, και ζήτησε προσωπική επαφή με τον Ζαχαριάδη, για να υποβληθούν όροι συνεννόησης.

Απάντηση: Τέτοιο πράγμα δεν ξέρω.

Ερώτηση: Αν ήρθε Αμερικάνος δημοσιογράφος μέσω Γιουγκοσλαβίας;

Απάντηση: Ήρθε Αμερικάνος δημοσιογράφος, τον είδε ο αρχηγός του ΔΣΕ του 'δωσε και συνέντευξη και έφυγε. Ο Ζαχαριάδης δεν τον είδε αυτόν το δημοσιογράφο.

Ερώτηση: Επικαλούμε τον Ρούσο αν αυτός ο δημοσιογράφος ήρθε με τη μεσολάβηση της σοβιετικής πρεσβείας;

Απάντηση: Ιδέα δεν έχω και δεν ξέρω: Αν ήρθε μέσω μεσολάβησης κλπ. Αυτά που ξέρω είναι αυτά που είπα.

(*Ο Μάρκος ζητάει ο σ. Ρούσος πρέπει να ξεκαθαρίσει αυτό το πράγμα ποια συζήτηση έγινε γιατί ήταν παρών, ήταν και η γυναίκα του Μπαρτζιώτα η Ηρώ*).

(*Ο Ρούσος εξηγεί πως αυτός ο δημοσιογράφος ήρθε μέσω Γιουγκοσλαβίας έπειτα από συνεννόηση με τους Γιουγκοσλάβους και εν γνώσει του Γενικού Αρχηγείου στο οποίο ειδοποιήσαμε και φυσικά τον προωθήσαμε*). Έβαλε διάφορα ζητήματα. Πήγαμε εμείς μαζί με το σ. Μάρκο στο Προφήτη Ηλία. Εξηγεί ο σ. Μάρκος ότι η αποστολή του δημοσιογράφου ήταν ότι ο Τσαλδάρης ζητάει συνάντηση –είτε με αντιπροσώπους του– όχι με τον Μάρκο αλλά με τον Ζαχαριάδη, σαν πολιτικό πρόσωπο αρχηγός Κόμματος έτσι: Και το τηλεγράφημα που υπάρχει στα αρχεία, ο Ζαχαριάδης δε δέχτηκε να πάει, κι έβαλε όρο να χαρακτηριστούν πρώτα όλη η κυβέρνηση σαν εγκληματίες πολέμου).

Απάντηση: Σύντροφοι τέτοια πράγματα δεν ξέρω και...

Ερώτηση: Σε ποια στοιχεία στηρίχτηκες και χαρακτηρίσες το πισώπλατο χτύπημα του Τίτο;

Απάντηση: Και στις δικές σου τις εκθέσεις σύντροφε, Παπαπαναγιώτου και στις δικές σου.

Ερώτηση: Εγώ σε ρωτώ πραγματικά ποιες. Αν το θυμάσαι.

Απάντηση: Τώρα δεν μπορώ, στα αρχεία υπάρχουν και τα τηλεγραφήματα και όλα. Ότι στο Καίμακτασάλαν έγινε πισώπλατο χτύπημα ήταν τα τηλεγραφήματα και οι εκθέσεις οι δικές σας.

Ερώτηση: Τι εννοούσατε όταν μετά τα γεγονότα της Τασκέντης μας έστειλες την πληροφορία μέσω του Λευτέρη να ξεσκεπάσουμε τον Στέφανο, γιατί παίζει πρακτοριακό ρόλο. Τι εννοείς μ' αυτόν τον πρακτοριακό ρόλο.

Απάντηση: Σύντροφοι να φωνάξετε τον Ελευθερίου και να εξεταστεί. Εγώ σας είπα. Εγώ σας είπα. Για το ζήτημα της Τασκέντης δεν απαντάω. (Ο Παπαπαναγιώτου λέει: Μας είπες να ξεσκεπάσουμε τον Στέφανο γιατί εκεί μέσα παίζει πρακτοριακό ρόλο). Εγώ σου το 'πα εσένα αυτό το πράγμα; Αυτό να το εξετάσει η επιτροπή, να φωνάξει και τον Λευτέρη και σε αντιπαράθεση και μαζί μας.

Ερώτηση: Τώρα που ερχόσουν για την Ολομέλεια και πέρασες από τον Πάρνη, τι του είπες του Πάρνη;

Απάντηση: Συζητήσαμε, κατάσταση Ελλάδα για το παιδί του, για το παιδί μου. Εγώ έφυγα αμέσως την ίδια μέρα. Εγώ για την κατάσταση στο κόμμα εγώ δεν ήξερα.

Ερώτηση: Εάν εσύ είχες συνομιλίες με τον Πάρνη για το κόμμα. Και δεύτερο εάν ξέρεις πως ο Πάρνης γράφει γράμματα στην Τασκέντη που κυκλοφορούν και που μέσα λέει ότι ο Νίκος είναι εντάξει κρατάτε. (Δεν απαντάει).

Απάντηση: Σύντροφοι, εγώ σας είπα εφόσον αφορούν ζητήματα Τασκέντη.

Ερώτηση: Ο Ζαχαριάδης είπε από το 1948 ότι ο Τίτο ήταν πράκτορας. Γιατί τις δυνάμεις του ΔΣ η ηγεσία τότε του Κόμματος εφόσον ήξερε ότι από τα πλευρά από τα πίσω, υπάρχει εχθρός, και τον εχθρό τον περιμένε από μπροστά, γιατί έβαζε τις δυνάμεις του ΔΣ σ' αυτή τη θέση και πώς χαρακτηρίζει αυτή τη διοίκηση που έβαζε τα τμήματα του ΔΣ σ' αυτή τη θέση;

Απάντηση: Σύντροφοι εγώ εδώ δεν είπα ότι ο Τίτο είναι προδότης. Εμείς είχαμε μια διάταξη, ορισμένη. Και στο Γράμμα και στο Βίτσι. Και στο Γράμμα από πίσω ήτανε, σ' ορισμένο βαθμό έφταναν κι αυτοί, γιατί από κει βοηθούσανε, και στο Βίτσι ήμασταν ανοιχτοί. Τι διάταξη άλλη θα κάναμε, αυτοί αποφασίσανε, αυτοί ήταν εκεί αυτοί πήρανε. Τώρα μπορούμε να τη βγάλουμε λαθρεμένη, είτε όχι όμως τα γεγονότα παραμένουν έτσι.

Ερώτηση: Χαρακτηρίζουμε τον Τίτο με την άλφα κατηγορία. Αυτή η νίκη που καθόριζε αυτό το σχέδιο, να δώσουμε το κύριο χτύπημα στο Γράμμα τι είναι αυτή η νίκη, πώς τη χαρακτηρίζεις;

Απάντηση: Το κύριο χτύπημα ήταν και στο Γράμμα και στο Βίτσι. Αυτή ήταν

η διάταξη σύντροφοι. Και μεις λέγαμε ότι ο μοναρχοφασισμός θα 'ρθει να χτυπήσει. Ξέρετε ότι άρχισε από το Γράμμο, βάσταξε η μάχη κάμποσες μέρες, αποκρούστηκε εκεί, και ήρθε στο Βίτσι. Μετά στο Βίτσι είχαμε το σχέδιό μας, δεν μπορέσαμε να το πραγματοποιήσουμε. *(Τον διακόπτουν και του λένε: Διαλέξαμε το Βίτσι το έχεις πει εσύ, δεν είναι σωστό αυτό που λες)* μα πάρτε τα χαρτιά να δεις τι γράφαμε, αυτό το είπαμε από πριν ότι είναι υποχρεωμένος να χτυπήσει στο Βίτσι. Αλλά τώρα το σχέδιο όπως ήταν είναι άλλο ζήτημα.

Ερώτηση: Ο Ζαχαριάδης μας είπε ότι δεν είναι ειδικός στις προβοκάτσιες. Η προβοκάτσια που ήθελε να μου στήσει εμένα προσωπικά στο Τασκέντ. Τι σκοπούς ήθελε να πετύχει. Ότι ήθελες να με καλέσεις στα γραφεία, και να κάνεις μια δουλειά. Να καλέσεις εμένα στα γραφεία και να καλέσεις έπειτα καμιά δεκαριά, να τους απολύσεις, να με σκοτώσουν και μετά να ρίξεις ένα μαχαίρι και να πεις ότι δόθην εγώ ήθελα να σκοτώσω τον Ζαχαριάδη.

Απάντηση: Σύντροφοι, είπα για τα ζητήματα της Τασκέντης... Γιατί εγώ έχω να του ρωτήσω ένα άλλο πράγμα. Γιατί δεν το κάναμε; Αυτό είναι ένα. Εφόσον κάναμε τόσες άλλες προβοκάτσιες, γιατί δεν κάναμε κι αυτό. Εγώ για το ζήτημα της Τασκέντης σταματάω. Σας είπα. Ότι παίρνω όλες τις πολιτικές ευθύνες, όπως το διατύπωσα και σ' αυτό το πράγμα... Να με δικάσετε γι' αυτό, ό,τι θέλετε αλλά αυτό είναι... *(Μια ερώτηση δεν ακούγεται)*.

Απάντηση: Η 3η Συνδιάσκεψη έκλεξε τον Μπράτσο αναπληρωματικό μέλος της ΚΕ. Λοιπόν εγώ τον Μπράτσο από πριν δεν τον ήξερα. Τον πρότειναν αυτοί που κάναν τις προτάσεις για τις εκλογές που έγιναν.

Ερώτηση: Ο Μάκης το 1950 από τον Γούσια προσωπικά, στη γενική συνέλευση που έγινε, κατηγορήθηκε για καταχραστής, δειλός. Για ποιο λόγο ύστερα αφού ήταν καταχραστής στάλθηκε στην Ελλάδα, για ποιο λόγο;

Απάντηση: Σύντροφοι αυτό το ζήτημα το ξεκαθαρίσαμε.

Ερώτηση: Ο Ραφτόπουλος πήρε κομματικό βιβλιário από την ανακαταγραφή του 1950. Όταν ήρθε εδώ πέρα, που τον φωνάξατε του δώσατε κομματικό βιβλιário από το 1936. Γιατί και για ποιο λόγο;

Απάντηση: Σύντροφοι, αυτή την περίπτωση δεν την ξέρω, αν πήρε από το '36, δεν ξέρω εγώ ότι είναι ο Ραφτόπουλος από το '36 μέλος του κόμματος, αυτό να εξεταστεί, να το βρούμε στα χαρτιά. Σύντροφοι εγώ προσωπικά δεν έχω δώσει σε κανένα βιβλιário.

Ερώτηση: Αν ο Ραφτόπουλος πήρε αποστολή να πάει στην Ελλάδα και αρνήθηκε.

Απάντηση: Ο Ραφτόπουλος δεν αρνήθηκε. Ο Ραφτόπουλος είπε θα το σκεφτώ. Θέλω να το σκεφτώ.

Ερώτηση: Κι ύστερα απ' αυτό τον έστειλες στην ανώτατη κομματική σχολή της ΚΕ της Πολωνίας.

Απάντηση: Εγώ δεν τον έστειλα. Αυτούς τους έκλεγε η ίδια η ΚΕ του Πολωνικού κόμματος.

Ερώτηση: Όταν ήταν ο Ζαχαριάδης στο Νταχάου είχε αλληλογραφία με τη μάνα του;

Απάντηση: Με τη μάνα μου όχι. Όχι. Εκείνο που ήταν, ήταν που πήρα δυο δέματα. Όλος ο κόσμος έπαιρνε...

Σύντροφε Καρτσούνη να πας να ρωτήσεις την Γκεστάπο αν έχει σχέση μαζί μου.

Ερώτηση: Αν είχες αλληλογραφία με καθοδηγητικό στέλεχος του κόμματος την περίοδο που ήσουν στο Νταχάου.

Απάντηση: Στο Νταχάου σύντροφοι, η μόνη περίπτωση επαφής με το κόμμα ήταν ότι απόλυσαν ένα δικό μας, από τους Έλληνες που υπήρχαν εκεί, και του 'δωσα ένα σημείωμα και αυτό το σημείωμα έφτασε στο κόμμα. Ότι είμαι καλά κλπ. Όταν γύρισα ρώτησα και μου είπαν ότι αυτό το σημείωμα το πήραμε. Αυτό ήταν όλο.

Ερώτηση: Στο στρατόπεδο του Νταχάου αν ζούσες, κοιμούσες, έτρωγες μαζί μ' όλους τους συντρόφους κρατούμενους.

Απάντηση: Μαζί μ' όλους τους κρατούμενους. Σύντροφοι εδώ τα πράγματα είναι καθαρά. Ανθρωποι που υπάρχουν και ζουν και στη Γερμανία και στην Αυστρία και στη Γαλλία, υπάρχει κι ένας που ήταν τότε, τώρα δεν ξέρω, μέλος της ΚΕ του Γαλλικού κόμματος και βουλευτής, που ήμασταν μαζί μ' αυτόν. Κι όχι μαζί μόνο στο Νταχάου ήταν πολλά άλλα κοντά μαζί συνεργαζόμασταν μ' αυτόν, να ρωτηθεί...

Ερώτηση: Τι σχέσεις είχες με τον Γιοκαρίνη;

Απάντηση: Ο Γιοκαρίνης ήρθε σαν πιασμένος από τους Γερμανούς, σαν αντιφασίστας κι είχε σχέσεις μ' όλους, ιδιαίτερες σχέσεις μαζί του εγώ δεν είχα. Συζητήσεις έκανε, διανοούμενος ήτανε έλεγε, ...ιδιαίτερες σχέσεις, έξω απ' τις ελληνικές ας πούμε, εκεί που ανταμώνανε οι Έλληνες κι ερχότανε κι αυτός κι ο Παπάς κι όλοι τους. Και οι δικοί μας τίποτε άλλο δεν υπήρχε.

Ερώτηση: Ποιος έκανε την πρόταση στον Γιοκαρίνη;

Απάντηση: Δεν ξέρω αν μπήκε και στην επιτροπή. Όταν ήρθαν εκεί καταλήφθηκε το στρατόπεδο φτιάσαν μια επιτροπή οι Αμερικάνοι. Πήρε και τον Γιοκαρίνη είτε όχι τώρα δεν ξέρω. Και τι ποιοι ήταν στην επιτροπή αυτή επίσης δεν ξέρω.

Ερώτηση: Πώς έμεινε εκεί, δεν πέρασε μαζί με τους σοβιετικούς στο Νταχάου το σοβιετικό;

Απάντηση: Το Νταχάου το πήραν οι Αμερικάνοι. Εδώ σύντροφοι έγινε και μια ζημιά σε μένα. Με το ότι ξεσήκωσαν καμπάνια στην Αμερική και το έκανε ειδικά ο Καραγιώργης όταν ήταν εκεί, μόλις απελευθερώθηκε το Νταχάου, ήρ-

θαν και ζητούσαν να βρουν τον Ζαχαριάδη. Εγώ εν τω μεταξύ έφυγα, το στρατόπεδο ήταν ανοιχτό, και πήγα στους Έλληνες στους αιχμαλώτους πολέμου, που ήταν στο Μόναχο. Ήταν κι αυτός ο επικεφαλής ο Ηπειρώτης που μετά, ο Κασής, μάλιστα ο Κασής, εκεί ανταμώσαμε με τον Κασή. Εμεινα κι εγώ και μαζί τους. Δίπλα εκεί πια δεν ήταν πια αιχμάλωτοι αυτοί, ήταν αιχμάλωτοι πολέμου δίπλα τους ήταν και Πολωνοί και παραπέρα Ρώσοι. Αυτοί είχαν σχέση μαζί με τους Ρώσους πολλούς. Είχε έρθει και μια επιτροπή Ρώσων αξιωματικών για να ενεργήσει, οι Αμερικάνοι αντιδρούσαν στο να δώσουν και τους αιχμαλώτους στους Ρώσους να τους παραδίνουν άνευ όρων και κάναν επιλογή. Εγώ συνελήφθηκα αμέσως, το καθήκον το δικό μου που ήξερα τους Ρώσους να φύγω με τους Ρώσους στη ρωσική ζώνη. Την παραμονή που θα γινόταν αυτό σύντροφοι ήρθαν οι Αμερικάνοι και με πήραν. Κάποιος από κει μέσα, επίσης ήταν κι ένας άλλος φωτογράφος από την... ο Λεβέντης ο Γιώργης, τον λέγαμε Ζαχαροτσιλιά, λοιπόν κι αυτός ήταν. Ήρθε και με πήρε, με ξαναπήγαν στο στρατόπεδο και ύστερα από ένα μήνα, εν τω μεταξύ γινόταν η καμπάνια αυτή, όπως έμαθα μετά όταν γύρισα, διαβήματα του Κόμματος και του... στην Αθήνα για να φέρουν τον Ζαχαριάδη, έφυγα για το Παρίσι, με στείλαν. Στο Παρίσι σύντροφοι, εγώ πήγα στη Σοβιετική πρεσβεία, γιατί η γυναίκα και το παιδί μου ήταν στη Ρωσία και λέω ότι θέλω να πάω να τους δω και μόνο γι' αυτό το λόγο. Όπου να 'ρθει η απάντηση έκανε 4 μέρες. Εγώ δεν μπορούσα να περιμένω. Μου 'παν υπάρχει αεροπλάνο και σηκώθηκα και ήρθα στην Αθήνα. Μετά ρώτησα γω και μου 'παν ότι η απάντηση ήρθε, αλλά εγώ είχα αργήσει και την έχασα.

Ερώτηση: Ποιες ήταν οι σχέσεις σου με το σοσιαλπροδότη το Γερμανό τον Σουμάχερ.

Απάντηση: Τον Σουμάχερ; Ο Σουμάχερ ήταν δήμιος εκεί μέσα. Και παρέδωσε όλους. Απ' τους αρχιδήμιους. Και μετά τον απόλυσαν αυτό από τα τέλη του 1947.

Ερώτηση: Εάν είχες γνωριμιές μαζί του;

Απάντηση: Όχι καμιά. Αυτός ήταν γνωστός φυσικά...

Ερώτηση: Για τον Δημητρακαρέα. Εφόσον είπες ήταν τέτοιος που ήταν. (Ζαχαριάδης: δεν είπες τέτοιος που ήταν). Ήταν τροτσκιστής. (Όχι). Δεν ήταν τροτσκιστής; (Όχι).

Απάντηση: Από τη στιγμή που ήρθε σε μας είχε αποκηρύξει τον τροτσκισμό και όλα και δούλευε κάτω απ' την καθοδήγηση του κόμματος. (Ποιος;) ο Δημητρακαρέας.

Ερώτηση: Πώς ελέγγαμε εμείς τις πληροφορίες που μας έδινε ο Δημητρακαρέας ότι ήταν καλές, ότι ήταν σωστές;

Απάντηση: Αυτές τις κρίναμε με... πληροφορίες που παίρναμε και από το

ραδιόφωνο της Αθήνας και από παντού. Πώς τις κρίναμε; Με το κριτήριο το δικό μας.

Ερώτηση: Π.χ., ο Δημητρακαρέας έλεγε για μυστικές εκθέσεις του Κανον. Πώς ξέραμε εμείς ότι αυτές πραγματικά ήταν σωστές;

Απάντηση: Μας έστειλε και μας έλεγε από κει ότι είναι αυτό. Αυτό τώρα αν μας ωφελούσε είναι άλλο ζήτημα. Εμείς τις παίρναμε και κρίναμε μετά. Σωστή είτε όχι. Και με άλλα στοιχεία και ό,τι έδινε ο Τύπος της Αθήνας και όλη η κατάσταση. Πώς το κρίναμε.

Ερώτηση: Ο Δημητρακαρέας χρησιμοποιούνταν για να παίρνει ντοκουμέντα τα οποία χρησιμοποιούσαμε εμείς στην παράνομη δουλειά... (Ζαχ.: να δίνω ντοκουμέντα, από πού;) από διάφορους από πού;

Ερώτηση: Ο Λεβέντης ήρθε απ' τό Παρίσι το 1954 τον Ιούλη μήνα στη Βιέννη. Και ζήτησε να 'ρθει σ' επαφή με την καθοδήγηση του κόμματος και να περάσει στις ΛΔ. Γιατί εμείς του δώσαμε εντολή να πάει ξανά πίσω κι αυτός γύρισε στην Ελλάδα; μια που αυτός μπορούσε να μας δώσει πολύτιμες πληροφορίες για τον Πλουμπιδη, που εμείς τον είχαμε βγάλει χαφιέ και τον λέγαμε και χαφιέ, μια που κι αυτός συνεργαζόταν μαζί του;

Απάντηση: Αυτό δεν το ξέρω. Το ότι συνεργαζόταν στενά με τον Πλουμπιδη αυτό δεν το ξέρω. Ο ... τώρα πρέπει να λέμε και πράγματα που... ο Πλουμπιδης δεν είχε καμιά σχέση με τον παράνομο μηχανισμό στην Αθήνα. Ο Λεβέντης ήταν συνδεδεμένος με το μηχανισμό του Στέργιου, τον Αναστασιάδη. Τι έγινε μετά... Επειδή όμως είχαν ορισμένα χτυπήματα που μπορούσε να είναι ανακατεμένος και ο Λεβέντης, όταν ήρθε... πώς πήγε στο Παρίσι και πώς ήρθε και τι ζητούσε ήταν αξεκαθάριστο, γι' αυτό δεν μπορούσαμε να τον φέρουμε σε μας. Του 'παμε κι έγγραψε ότι στοιχεία είχε και τα 'στειλε. (από κάτω: μπορούσαμε να τον καλέσουμε εδώ στις ΛΔ και να πάρουμε όλες τις πληροφορίες που θέλουμε). Δεν ξέρω. Μπορούσες να κάνεις αυτή την πρόταση τότε και να τη συζητήσουμε. Στα χέρια σου τον είχες.

Ερώτηση: Ήθελα να πάρω τη γνώμη του Ζαχαριάδη γιατί δεν τον άκουσα μετά το 20ό Συνέδριο τη γνώμη του για το 20ό Συνέδριο. (Ζαχαριάδης: στο 20ό Συνέδριο ήμουνα σύντροφος εγώ). Εγώ δε σε άκουσα, ζητάω τη γνώμη σου. (Ζαχαριάδης: και γράψαμε και το χαιρετιστήριο, έτσι). Εγώ δε σε άκουσα Ζαχαριάδη.

Απάντηση: Καμία απολύτως... δεν βλέπω το νόημα... απόλυτα στη γραμμή του 20ού Συνεδρίου.

Ερώτηση: Είναι ένα γεγονός που δεν μπορεί να το αρνηθεί κανένας. Και είτε θέλει να το παραδεχτεί εδώ μέσα είτε όχι είναι ένα γεγονός. Ότι γράφει στο γράμμα ότι μετατρέπει το κόμμα σε πρακτορική οργάνωσή του. Ότι το γράμμα του προς το ΚΚΣΕ γράφει ότι το ΚΚΣΕ μετατρέπει το ΚΚΕ σε πρα-

κτοριακή του οργάνωση, σε τσιφλίκι του. Αυτό είναι γεγονός που δεν μπορεί κανείς να το αρνηθεί. Επειδή καμιά εικοσιπενταριά χρόνια σα γραμματέας του κόμματος μπορεί να μας πει τίνος είναι οι θέσεις αυτές και τα συνθήματα ότι τα ΚΚ είναι οργανώσεις πρακτοριακές και ότι εμείς οι κομμουνιστές στην Ελλάδα είμαστε πράκτορες της Μόσχας; Μόνο με μια λέξη. Τίνος είναι αυτά τα συνθήματα στην Ελλάδα αν το έχει ακούσει στα 25 χρόνια που είναι γραμματέας του κόμματος;

Απάντηση: Εφόσον συνδέεται με το ζήτημα του Τασκέντ. Σύντροφοι. Εδώ υπάρχει το γράμμα. Το γράμμα είναι στην ΚΕ του ΚΚΣΕ είναι και στην ΚΕ, να εξεταστεί, να... εδώ δε θέλω ν' απαντήσω...

Ερώτηση: Εγώ δεν το συνδέω με το Τασκέντ. Εγώ ρωτώ. Τίνος είναι τέτοια συνθήματα ότι τα ΚΚ είναι πρακτοριακές οργανώσεις της Μόσχας και ότι οι κομμουνιστές είναι πράκτορες της Μόσχας.

Απάντηση: (Δεν απαντάει...).

Ερώτηση: Χρησιμοποιήσατε τον Μάκη όπως τον χρησιμοποιήσατε. Ησούνα σίγουρος ότι ο Μάκης κάτω εκεί που τον στείλατε θα μπορέσει να...

Απάντηση: Σύντροφοι στη Θεσσαλονίκη εμείς οργάνωση δεν είχαμε. (Από κάτω: τους κομμουνιστές). Τι μέτρα να πάρουμε. Συ λες να πάμε να ειδοποιήσουμε τον καθένα ότι ο Μάκης έχει τέτοια αποστολή, φυλαχτείτε; (Από κάτω: να τον καταγγείλετε) αφού δώσαμε τέτοια αποστολή πώς να τον καταγγείλουμε.

Κολιγιάννης: Σχετικά μ' αυτό μια πληροφορία. Επειδή είπε ότι στη Θεσσαλονίκη δεν είχαμε οργάνωση. Ο Ζαχαριάδης ήξερε και η Γραμματεία ολόκληρη ήξερε ότι τότε που στείλαν τον Μάκη, είχε στείλει άλλο στέλεχος από πολύ προηγούμενα για να φτιάξει οργάνωση εκεί και φυσικά δεν είχε φτιάξει τίποτε.

Αλέγκρα: Υπήρχε οργάνωση κι έβγαζε και *Λαϊκή Φωνή* όχι αυτή της Ασφάλειας, που τώρα την πήρε ο Μάκης.

Ερώτηση: Να μας πει ο Ζαχαριάδης αν ξέρει τον Χατζηνίκο, ΕΠΟΝίτη Σλαβομακεδόνα από την Έδεσσα, με τον οποίο έκανε μαζί στο Νταχάου.

Απάντηση: Χατζηνίκο όχι. Να τον φέρετε σύντροφοι εδώ, γιατί δεν ήρθε στην Τασκέντ να με δει ούτε μια φορά. (Από κάτω: Δεν μπορεί να 'ρθει γιατί σκοτώθηκε). Σκοτώθηκε; (από κάτω: δολοφονήθηκε).

Ερώτηση: Θεωρείς τη δολοφονία του Χατζή τυχαία;

Απάντηση: Δεν ξέρω καμιά δολοφονία σύντροφοι. Κι αυτό να κάτσετε να το εξετάσετε, να βρείτε τους δολοφόνους να βγάλετε συμπεράσματα και επίσης να ξεκαθαρίσετε αν ο Χατζής αυτός ήταν στο Νταχάου, ή αυτό δημιουργήθηκε εκ των υστέρων ότι ήταν στο Νταχάου δήθεν και δολοφονήθηκε για να κρύψει ο Ζαχαριάδης ένα μάρτυρά του. Σύντροφοι σας λέω εγώ ότι υπάρ-

χουν εκατοντάδες κομμουνιστές στην Αυστρία, στη Γαλλία, στη Γερμανία, που ήταν μαζί με τον Ζαχαριάδη απ' την πρώτη μέρα ως την τελευταία. Και στη ΣΕ, μάλιστα εκατοντάδες, αξιωματικοί, αεροπόροι, συνταγματάρχαι.

Ερώτηση: Είπες ότι ήθελες να πας στους σοβιετικούς απ' το Νταχάου. Μπορούσες να πας;

Απάντηση: Απ' το Νταχάου μπορούσα. Δε μ' άφησαν, με πήραν. Σύντροφοι δεν ξέρετε τι κατάσταση ήταν εκεί. Μόλις ήρθαν οι Αμερικάνοι οι σχέσεις με τους Ρώσους τους ίδιους τους Ρώσους τους αιχμαλώτους που είχαμε και πήραν από κει οι Γερμανοί είτε στα στρατόπεδα είτε αιχμαλώτους και τους κρατούσαν δεν τους δίνανε και μέχρι σήμερα ακόμη δεν τους δίνουνε.

Ερώτηση: Όταν ήσουν στο Παρίσι παρουσιάστηκες στη σοβ. πρεσβεία δεν μπορούσε η σοβ. πρεσβεία να σε στείλει στη Μόσχα;

Απάντηση: Σύντροφοι μου είπαν, αυτά δε γίνονται αμέσως. Θα τηλεγραφήσουμε. Πήγα μια φορά, δεύτερη φορά απάντηση δεν ήρθε, δεν μπορούσα να περιμένω περισσότερο, κανένα δεν είχα στο Παρίσι. Σηκώθηκα και πήγα στην Ελλάδα.

Ερώτηση: Αν κανένας σ' έδωσε να μεταφέρεις έγγραφα της σοβ. πρεσβείας απ' το Παρίσι στην Αθήνα.

Απάντηση: Όχι. Εκεί μαζί με μένανε ταξιδεψαν και άλλοι και ταχυδρόμοι και κόσμος πολύς.

Ερώτηση: Είναι γνωστό ότι και στο Μπούλκες, και στη Βουλγαρία και στην Τασκέντη έγινε πογκρόμ, και ότι παράλληλα αυτά τα τρία περιστατικά σημάδεύτηκαν με προβοκάτσια ενάντια στα αδελφά κόμματα, ότι δηλαδή προκλήθηκαν από τους Γιουγκοσλάβους, από τους Βουλγάρους και τους Σοβιετικούς. Δε νομίζει ότι υπάρχει μια ενότητα στα τρία αυτά περιστατικά. Κι αν υπάρχει ποια είναι, γιατί επρόκειτο, πρόκειται για σχέδιο ή για συνειδητά, τα κάνανε με συγκεκριμένο σκοπό.

Απάντηση: Λοιπόν για την εξόντωση στελεχών. Εγώ έχω μια απάντηση να δώσω. Αν ο Ζαχαριάδης ήθελε να εξοντώσει το κομματικό ακτίφ και μάλιστα το ανώτατο, πολιτικά θα το 'κανε όταν ήρθε το 1945 εκποτιζοντάς τους με μόνο τα πολιτικά γεγονότα που είχαν γίνει. Αυτές οι συστάσεις έγιναν στον Ζαχαριάδη. Και από μέλη της ΚΕ. Να βγάλεις τον άλφα, να βγάλεις το βήτα, να τους διώξεις όλους, κάνανε τέτοιες προδοσίες, ο Ζαχαριάδης ούτε σκέφτηκε να κάνει αυτό το πράγμα. Ερχεσαι και μου φορτώνεις το Μπούλκες. Για το Μπούλκες εγώ δεν ξέρω τίποτα. Ποιος το οργάνωσε, τα εγκλήματα αυτά γινόντουσαν εκεί, από τον Πεχτασιδη και την οργάνωση που είχε εκεί μέσα, και το κόμμα πήγε να τα ξεκαθαρίσει και τα ξεκαθάρισε όσο μπορούσε κι αν υπάρχουν κι άλλα στοιχεία να ξεκαθαριστούν και παραπέρα. Τώρα για την εξόντωση των στελεχών και κάτι ακόμα. Μου είπε, και μου είπαν κι ακόμα τότε να πας

να δεις τον Κλάρα. Ο Κλάρας είχε ζητήσει να με δει εμένα. Και μαζί μ' αυτόν να τους παραμερίσει όλους. Απ' αυτό σύντροφοι τίποτε ούτε σκέφτηκα ούτε μπορούσα να κάνω, γιατί πίστευα και, πιστεύω ότι θα 'ταν καταστροφή του κόμματος. *(Για τους 95 που σκοτώθηκαν στο Μπούλκες;)* Είναι αυτά τα μέτρα που έβγαλε, την εξέταση που έκανε η επιτροπή και το συμπέρασμα που έβγαλε.

Ερώτηση: Πώς όταν έγινε η εκτέλεση του Πλουμπιδη στην Αθήνα, εδώ η Γραμματεία πήρε απόφαση ότι ο Πλουμπιδης δεν εκτελέστηκε. Σε ποια στοιχεία στηρίχτηκε αυτή η απόφαση; Που μέσα σε λίγες μέρες από στοιχεία που συγκέντρωσε η οργάνωση της Αθήνας και τα ίδια τα μέλη του κόμματος αποδείχτηκε ότι ήταν ψέματα. Πράγμα που κλόνισε την εμπιστοσύνη ολόκληρου του κόσμου και των μελών του κόμματος προς τις αποφάσεις που βγάζουν από πάνω.

Απάντηση: Σύντροφοι, με τα στοιχεία που είχαμε εμείς και από πριν από τον Πλουμπιδη, *(για την ημέρα της εκτέλεσης)* και για τον τρόπο που έγινε η εκτέλεση. *(Ποιον τρόπο;)* Με τον τρόπο ότι κρυφά έγινε. *(Που το μάθατε. Τη μια μέρα έγινε και την άλλη μέρα εκπομπή από το σταθμό).* Πήραμε όλα τα στοιχεία, που πήραμε και με βάση αυτό βγάλαμε αυτό το συμπέρασμα. *(Ποια στοιχεία).* Αυτά που είχαμε εμείς. *(Που είχατε πριν;)* Και πριν και κατά την εκτέλεση. Λοιπόν αυτά τα στοιχεία υπάρχουνε, έτσι και η επιτροπή να εξετάσει και την περίπτωση του Πλουμπιδη.

Ερώτηση: Το 1955 κατά το διάστημα του 1955 και ιδιαίτερα όταν πλησιάζαν οι εκλογές. Είχατε επαφή με την οργάνωση της Αθήνας ή όχι;

Απάντηση: Είχαμε και στείλαμε και άνθρωπο. Για να διευθύνει ειδικά τις εκλογές. *(Από κάτω: Μπράβο, λοιπόν. Γιατί όταν ήρθαν εδώ κάτι σύντροφοι από την Ελλάδα τον Αύγουστο και σας είπαν: ότι ο Σπανός βρίσκεται στα χέρια της Ασφάλειας, και εσείς δεν ειδοποιήσατε παρά, και με τις οργανώσεις, κι ερχόταν σ' επαφή και με τις υπόλοιπες οργανώσεις της Αθήνας. Αυτό το πράγμα ο σύντροφος είναι εδώ που είπε, το είπε στον Μπαρτζιώτα και ο Μπαρτζιώτας το διαβίβασε σε σένα. Γιατί δεν ειδοποιήσατε γι' αυτό το πράγμα;)* Σύντροφοι, πώς μου το διαβίβασε. Γι' αυτό το πράγμα για τον Σπανό εγώ πρώτη φορά τώρα εδώ ακούω, αυτά που μου λες. Να βγει και να πει. *(Από κάτω λένε κάτι που δεν ακούγεται).* Σύντροφοι να το εξετάσουμε όχι με τον Ερυθριάδη, ο Ερυθριάδης πήγε στον Σπανό με αποστολή, έτσι.

Ερώτηση: Θα 'θελα να μου πει ο Ζαχαριάδης, όταν του έγινε πρόταση στην Αθήνα, όταν τον κρατούσε η Ασφάλεια στην Εμπορική Σχολή, από τον αγωνιστή Καλοδίκη για να φύγει, τι απάντηση έδωσε και γιατί δεν έφυγε.

Απάντηση: Καμία πρόταση και καμία... δεν έγινε στον Ζαχαριάδη, από τον αγωνιστή Καλοδίκη για να φύγει. Τον Ζαχαριάδη, στην Εμπορική σχολή τον είχαν σε απομόνωση, και δεν άφηναν να 'ρθει σ' επαφή κανένας μαζί του.

Ερώτηση: Ποιος ευθύνεται για τους αξιωματικούς που τους στείλανε εξορία.

Απάντηση: Το ΠΓ του ΚΚΕ, κι ο Ζαχαριάδης πρώτος.

Ερώτηση: Όταν στη Θεσσαλονίκη βάλατε το σύνθημα «Εμπρός ΕΛΑΣ για την Ελλάδα» είχατε την έγκριση της ΚΕ;

Απάντηση: Είχα την έγκριση της αντιπροσωπίας του ΚΚΕ και του ΕΑΜ που ήρθε στη Θεσσαλονίκη.

Ερώτηση: Όταν σας ρώτησε η γυναίκα σας, η πρώτη, Τσεχοσλοβάκα, γιατί δεν προτιμήσατε να πάτε προς τους σοβιετικούς; Τι της απαντήσατε.

Απάντηση: Δεν υπάρχει τέτοιο ερώτημα από τη γυναίκα μου, την πρώτη. Υπάρχει, ζει και να τη ρωτήστε. (Από κάτω: *Υπάρχει σύντροφοι υπάρχει. Μποστά στην ΚΕ του τσεχοσλοβάκικου κόμματος, η ίδια μπροστά μου είπε*). Η πρώτη γυναίκα μου υπάρχει, ζει και να ρωτηθεί. Να 'χεις το θάρρος σου να παίρνεις τις ευθύνες σου.

Εγώ σας είπα πήγα στο Παρίσι, πρεσβευτής ήταν ο σ. Μποκομόροφ, έτσι, μπήκε το ζήτημα μόνο στην απάντηση, κι εγώ αυτό το ζήτημα μετά το ξεκαθάρισα και στη Μόσχα.

Ερώτηση: Εάν είχατε ασύρματο και παίρνατε καθημερινές πληροφορίες στην Ελλάδα.

Απάντηση: Δεν μπορώ να απαντήσω σύντροφοι σ' αυτό το ερώτημα.

Ερώτηση: Στο λόγο σου ανέφερες ότι κι άλλα κόμματα χρησιμοποιήσαν όπως χρησιμοποίησες εσύ τον Μάκη. Θέλω να μας κατονομάσεις ποια κόμματα κι αν έχουν καμιά συγγένεια η χρησιμοποίηση των κομμάτων εκείνων.

Απάντηση: Σύντροφοι εγώ ξέρω στην περίοδο του πολέμου άνθρωποι που σπάσανε στους Γερμανούς και τους στείλανε για πράκτορες τους πίσω το είπαν αυτό το πράγμα και τους ξαναστείλανε και τους χρησιμοποίησαν για δικούς τους πράκτορες. (Γοια κόμματα) Και στις κομματικές οργανώσεις τις παράνομες. Υπάρχουν περιπτώσεις που τέτοιοι που δούλευαν σαν... και παρουσιαζόντουσαν σαν γκεσταπίτης ας πούμε, ενώ ήταν μέλη του κόμματος που τους σκότωσαν άλλοι που δεν ήξεραν αυτή τους την αποστολή. Για κομματική δουλειά, μάλιστα.

Ερώτηση: Να μας πεις τώρα αν ο Μάρκος είναι πράκτορας;

Απάντηση: Για τον Μάρκο πράκτορας; Όχι δε θα απαντήσω σύντροφοι. Εγώ έχω απάντηση. Έτσι: Εδώ θα θεωρηθεί ότι ο Ζαχαριάδης πάει να καλοπιάσει τον Μάρκο. Εγώ ποτέ δεν πίστεψα ότι ο Μάρκος ήταν πράκτορας. (Φωνάζει ο κόσμος). Εγώ προσωπικά σύντροφοι, ποτέ δεν πίστεψα όπως δεν πίστεψα και για τον Παρτσαλίδη. Για τον Παρτσαλίδη έχω εγώ μάρτυρα. Θα βρεθεί η Αύρα, υπάρχει, ζει σε μένα ερχότανε και θα πει τι της έλεγα εγώ για τον Παρτσαλίδη. (Ο κόσμος από κάτω ζητάει να εξηγήσει σε τι στοιχεία στηρί-

χτηκε και είπε πράκτορα τον Μάρκο). Λοιπόν σύντροφοι, εγώ προσωπικά αυτό το πράγμα δεν το πίστεψα. Εγώ σας λέω, έτσι. Γράφτηκε, την ευθύνη την παίρνω όλη, ο Βαφειιάδης έχει τα στραβά του ό,τι θέλετε, καθίστε τον τώρα κάτω τον Ζαχαριάδη, και πέστε γιατί το έγραψες. Εφόσον όμως με ρωτάτε εγώ σας λέω αυτό το πράγμα. Ο Βαφειιάδης είναι εδώ και μπορεί να πει αν εγώ του φέρθηκα καμιά φορά έτσι, μέχρι τη στιγμή που έφυγε. Ναι σύντροφοι έχω το εξής να σας πω. Εγγραφα εγώ καλά, σύμφωνα το παραδέχομαι, υπάρχουν όμως και τα στοιχεία που μαζεύτηκαν για να γίνει αυτό το πράγμα. Έτσι; και να πάτε τα μάζευε το κόμμα. Να πάτε να βρείτε εκεί μέσα τη γνώμη τη δική μου για τον Μάρκο. Γιατί τώρα, γιατί αυτού κατέληξε το κόμμα.

Ερώτηση: Εγώ ήθελα να ρωτήσω τον Ζαχαριάδη αν διάβασε αυτό το που φέρνει το όνομα έκθεση του Βλαντά για τη δράση του στη Βουλγαρία με τις ανακρίσεις. Ήταν Γενικός Γραμματέας του Κόμματος, κι ένα μέλος του ΠΓ γράφει έκθεση και λέει: Επί 24 μέρες και μισή επί 7 ώρες την ημέρα έπιανε τον κόσμο, και τους έβαζε και στεκόταν έτσι, ξύριζε το κεφάλι τους, τους έβαζε από πάνω και ένα τενεκέ νερό και έσταζε...

Απάντηση: Σύντροφοι, παίρνω όλη την ευθύνη για την πράξη αυτή του Βλαντά.

Ερώτηση: Πώς βλέπει ο Ζαχαριάδης τα μέτρα που προτάθηκαν από το Γραφείο. Πώς τα βλέπει.

Απάντηση: Για τα μέτρα που προτείνουν για μένα τα θεωρώ σωστά. (Για τους υπόλοιπους) να μιλήσουν οι ίδιοι.

Ερώτηση: Αν θέλει να μας πει ο Ζαχαριάδης πόσοι πράκτορες του ταξικού εχθρού ήταν στο ΠΓ, λικβινταριστές, αποστάτες και ποιος έμεινε στο κόμμα εκτός απ' αυτόν.

Απάντηση: Από την Πόλη εκείνο που ξέρω ήταν ο Μάξιμος (Βλαντάς: ο Νικολαΐδης). Ο Νικολαΐδης δεν ήταν στην κομματική οργάνωση. Εκτός από τη Μόσχα. Όταν ήταν στο σχολειό.

Ερώτηση: Αν η δολοφονία του του αρχείου στις συνθήκες που έγινε και σαν πράξη αν ήταν αντικειμενικά προβοκάτσια κατά του κινήματος κι αν μας έβλαψε;

Απάντηση: Οι αρχείοι έκαναν επίθεση ενάντια στο Ριζοσπάστη εκεί έγινε σύγκρουση, κι εκεί χτυπήθηκε ο...

Ερώτηση: Ειπώθηκε εδώ ότι ήρθε αντιπρόσωπος του Τσαλδάρη για διαπραγματεύσεις. Εσύ ήσουν γραμματέας γιατί δεν κάλεσες το ΠΓ, και μέχρι τώρα δεν το ξέρει το ΠΓ.

Απάντηση: Όσοι ήταν τότε εκεί το ξέρουν. Αυτός ήρθε εκεί, και γω δεν ξέρω με προτάσεις του Τσαλδάρη τέτοιο πράγμα δεν υπήρχε, ήρθε για συνέντευξη, πήγε την πήρε κι έφυγε.

Ερώτηση: Το σύνθημα της Γενικής πολιτικής απεργίας το 1936 αντικειμενικά έδωσε και το μοναδικό επιχείρημα στον Μεταξά να κηρύξει τη δικτατορία ναι ή όχι.

Απάντηση: Όχι. Και το κόμμα έκανε τότε πολιτικές απεργίες. Υπήρχε τέτοια δυνατότητα.

Ερώτηση: Το 1936 με τα γεγονότα της Θεσ/νίκης υπήρχε δυνατότητα ν' ανατραπεί ο Μεταξάς...

Απάντηση: Το Σύμφωνο Σκλάβαινα-Σοφούλη στις 9 του Μάη ήταν καταγεγραμμένο, αν δεν ξεχνάω.

Ερώτηση: Επειδή πολλές φορές έχω ακούσει τον Κλάρα να λέει ότι την υπόθεσή του θα την ξεκαθαρίσει μόνο ο Ζαχαριάδης, θα 'θελα να μας πει εδώ αν ξέρει τίποτα;

Απάντηση: Απολύτως τίποτα. Ο Κλάρας ήταν μαζί μας στην Κέρκυρα, έσπασε, έκανε δήλωση κι έφυγε χωρίς να πει σε κανέναν τίποτα και χωρίς να ρωτήσει κανέναν.

Ερώτηση: Αν εξακολουθεί να πιστεύει ότι ο Γεωργιάδης ήταν πράκτορας; Γιατί το 1949 τον Δεκέμβρη ο Καλοδίκης με φώναξε και μου είπε να κάνω μια έκθεση για τον Γεωργιάδη που εκτελέσαμε σαν πράκτορα, σαν που το τόνισε, γιατί ενδιαφέρεται ο Νίκος.

Απάντηση: Σύντροφοι ο Γεωργιάδης πιάστηκε και δικάστηκε από στρατοδικείο του Δημοκρατικού Στρατού. Υπάρχουν όλα τα χαρτιά αυτά, να εξετάσουμε εκεί την υπόθεση.

Ερώτηση: Στο δεύτερο ένοπλο αγώνα για ποιο λόγο δεν επέτρεψε τον Σβώλο-Τσιριμώκο να βγουν στο Βουνό;

Απάντηση: Ο Σβώλος και ο Τσιριμώκος δεν ήθελαν να βγουν σύντροφοι.

Ερώτηση: Στο λόγο σου στην Ολομέλεια γράφει ότι ήθελαν να βγουν στο βουνό.

Απάντηση: Ήθελαν αλλά δε βγήκαν. Έκαναν προτάσεις κι όταν συγκεκριμένα τους βάλαμε το ζήτημα αρνήθηκαν.

Ερώτηση: (Τζεφρώνη).

Απάντηση: Εγώ πιστεύω και σήμερα ότι είναι τέτοιο πράγμα. (Τζεφρώνης):

Όχι: (Τζεφρώνης:) Από τα στοιχεία τα δικά μου στην επιτροπή θα το πω αυτό (Τζεφρώνης:) Ούτε ο Μάκης ήταν ανακατεμένος σε τέτοιο πράγμα.

Ερώτηση: (Τζεφρώνης)...

Απάντηση: Οι φυλακισμένοι εγώ νομίζω μονόπλευρα και χωρίς να βαθαινούν καταπιάνονται στο ζήτημα αυτό και δε λένε τίποτα απολύτως.

Ερώτηση: (Τζεφρώνης)...

Απάντηση: Αυτό να το εξετάσουμε. Να τα ξαναπάρουμε να τα ξαναδούμε και θα σου πω.

Ερώτηση: Ο μηχανισμός ο παλιός ήταν χτυπημένος;

Απάντηση: Μερικά ήταν χτυπημένος.

Ερώτηση: Γιατί μας στείλατε σ' αυτόν;

Απάντηση: Γιατί αυτόν το μηχανισμό είχαμε. *(Κάτι λέει ο Τζεφρώνης)* Σύντροφε Τζεφρώνη όταν σε στείλαμε κάτω σε συνδέσαμε, αλλά σου είπαμε να πιάσεις και να σταθείς ανεξάρτητα.

Τζεφρώνης: Να μπω εκεί μέσα *(Ζαχαριάδης: Όχι να μπεις εκεί μέσα)* να την οργάνωση κι ύστερα να φύγω. *(Ζαχαριάδης: την οργάνωση θα την παρέδιναν οι σύντροφοι που ήταν εκεί).*

Τζεφρώνης: ...

Απάντηση: Ο Γιώτης δεν ξέρω.

Ερώτηση: Τζεφρώνης...

Απάντηση: Δεν είναι ότι δεν το ξέρω σύντροφοι. Έτσι. Γιατί τον έστειλα; Να ρωτήσουμε τον Γιώτη αν πιάστηκε επειδή είχε τέτοιο είτε αλλιώτικο διαβατήριο. Και να εξετάσουμε την περίπτωση του διαβατηρίου.

Ερώτηση: Το 1954 σε ένα άρθρο του από το σταθμό είπε ότι οι εκδηλώσεις στην Αθήνα και στην Κύπρο τις οργανώνει ο Παπάγος για να κάνει κυπροκαπηλεία.

Απάντηση: Τέτοιο άρθρο δεν υπάρχει. *(Από κάτω: υπάρχει).* Δεν υπάρχει να το πάρουμε και να το δούμε.

Ερώτηση: Τζεφρώνης...

Απάντηση: Κάτω από ορισμένες συνθήκες σωστό. *(Τζεφρώνης...).* Είναι άλλο πράγμα αυτό, άλλο το ένα κι άλλο το άλλο.

Ερώτηση: Τζεφρώνης...

Απάντηση: Καλά έκανε η ΕΔΑ και κατέβηκε μόνη της. *(Ο Τζεφρώνης...).* Η ΕΔΑ είχε δικούς της υποψηφίους. *(Τζεφρώνης: ...).* Αυτό να ρωτήσουμε τον Κανακάρη. Μια στιγμή σύντροφοι το 1952 *(Κολιγιάννης: Δε ρωτάει για το 1952 θέλει να μάθει γιατί η Ασφάλεια ενδιαφερόταν να προπαγανδίσει αυτή τη θέση. Αυτό να εξηγήσεις, τίποτε άλλο).* Αυτό θα εξηγήσω. Το 1952 σύντροφοι πήγαμε στον Πλαστήρα, ο Πλαστήρας μας είπε να πάτε στον Πιοριφόι και μόνο από κει θα δεχτώ συνεργασία μαζί σας. Αλλιώς θα με ψηφίσετε σ' όλη την Ελλάδα χωρίς να βγάλετε μιλιά, και μόνο σε δυο ή τρεις περιφέρειες Μυτιλήνη είτε κάπου αλλού εγώ σιωπηρά δε θα βάλω υποψηφίους να βάλετε εσείς εκεί και μπορείτε να βγάλετε. Το κόμμα έκρινε ότι τέτοιους όρους δεν μπορούσε να δεχτεί...

Ερώτηση: Το 1926 με τη δικτατορία τι πόστο καθοδηγητικό είχες;

Απάντηση: Εγώ; Ήμουνα στη Θεσσαλονίκη στη νεολαία και μετά στην κομματική οργάνωση.

Ερώτηση: Όταν διεξάγονταν οι εκλογές του Πάγκαλου;

Απάντηση: Στη Θεσσαλονίκη. Του Πάγκαλου; Όχι στη Θεσσαλονίκη.

Ερώτηση: ...

Απάντηση: Να πάτε να ρωτήσετε την καθοδήγηση. Εγώ δεν ήμουν τότε καθοδήγηση. Σύντροφοι τότε γινότανε το Συνέδριο της Γενικής Συνομοσπονδίας, το ίδιο διάστημα. Ο Χατζησταύρου είχε πάει σαν αντιπρόσωπος. Του 'πε η οργάνωση να τηλεφωνήσει, από κει τι θα γίνει. Με τον, και τους άλλους, σύγχυση ήταν και μετά μου φαίνεται αφήστηκε η αντιπολίτευση ολόκληρη.

Ερώτηση: (Δεν ακούγεται τίποτα) ...

Απάντηση: Στη Θεσσαλονίκη η οργάνωση ψήφισε αποχή. Μάλιστα. Αποχή. Αποχή. Αυτό είναι καθαρό το πράγμα.

Ερώτηση: Σινάκου: ...

Απάντηση: Ποιανού... (Σινάκος: του αρχειομαρξιστή) του αρχειομαρξιστή όχι. Όχι. (Σινάκος: έχεις υπόψη σου αυτή τη δολοφονία). Την έχω. (Σινάκος κάτι λέει). Σύντροφοι οι αρχείοι μας δολοφονούσαν εμάς. Αυτό το ξέρουν όλοι. Διέλυαν συνέδρια, διέλυαν συγκεντρώσεις, και υπήρχαν μεταξύ μας οξυμένες σχέσεις. Σκοτώνονταν και δικοί μας σκοτώνονταν και δικοί τους. Τώρα για τον Λαδά συγκεκριμένα δεν έχω υπόψη μου να σου πω.

Ερώτηση: ...

Απάντηση: Στην άμυνα του Ριζοσπάστη ήμουν κι εγώ, μαζί με όλα τα μέλη που μας καθόρισαν εκεί να μείνουμε. (Κάτι λέει ο Σινάκος) Όχι. Όχι. Άλλος την έκανε αυτή τη δουλειά.

Ερώτηση: Είπες στον Τρικαλινό, σε μερικές ερωτήσεις που σου έκανε ότι ας τις έβαζες τότες σε μας για να το συζητήσουμε. Εγώ θέλω να σε ρωτήσω, δυο ερωτήσεις θα σου κάνω. Μια για τον Σπανό και η άλλη για τον Δημητρακαρέα. Για τον Σπανό, υπάρχει έκθεση δική μου που να λέει γι' αυτόν τον άνθρωπο...

Απάντηση: Υπάρχει.

Ερώτηση: Είπες στον Τρικαλινό ας έβαζες το ζήτημα εδώ. Υπάρχει δική μου γνώμη... αυτή... για τον Δημητρακαρέα και υπάρχει απάντηση δική σας, με γράμματα του Μπαρτζιώτα σχετικά με τον Δημητρακαρέα.

Απάντηση: Υπάρχει.

Ερώτηση: Να μας πεις αν αυτό συζητήθηκε, λέω για μια ανακρίβεια (Ζαχαριάδης: ότι;) ότι για τον Δημητρακαρέα, μόνο πληροφορίες παίρνατε τίποτε άλλο.

Απάντηση: Ο Δημητρακαρέας είπα στην παράνομη κομματική δουλειά ανακατεμένους δεν ήταν.

Ερώτηση: ...

Απάντηση: Ποια αποστολή του Σπανού; Ο Σπανός πήγε κάτω κι έστειλε

έναν άνθρωπο στη γιάφκα που τη δώσαμε κι ο Ηλίας ο Καρράς μας είπε ότι βρήκε αυτόν τον άνθρωπο, όχι εντάξει. Και μεις συμφωνήσαμε με τον Καρρά. Αλλά ο άνθρωπος ήρθε έφερε ορισμένα υλικά μας τα 'στειλε στη γιάφκα, τα πήραμε.

V σ. ΒΑΪΤΣΗ

Αγαπητοί σύντροφοι, στο κόμμα παρουσιάστηκε μια κατάσταση άσχημη που δημιουργήθηκε συνειδητά από την ηγεσία του κόμματος, από τη Γραμματεία του ΠΓ, με σκοπό να δικαιολογήσουν την εσφαλμένη πολιτική που είχαν χαράξει, να καλύψουν τα εγκλήματά τους που διαπράχθηκαν και με την ευκαιρία της δικαιολόγησης αυτών των εγκλημάτων δε δίστασαν να δυσκολέψουν τα μέλη του κόμματος, να πούνε ανοιχτά τη γνώμη τους που θα βοηθούσαν το κόμμα μας να διορθώσει τα λάθη του για το συμφέρον φυσικά του κινήματός μας. Δε χωράει συζήτηση ότι παρουσιάστηκαν εδώ πέρα και οι τέσσερις με πυρά κατά μέτωπο και πλευρικά για να κλονίσουν τόσο την πεποίθηση της ΚΕ και του ακτίφ και περισσότερο την πεποίθηση του Γραφείου. Πάρτε τώρα να δείτε. Ο Ζαχαριάδης, παρουσιάστηκε εδώ πέρα και αντί να δει τα εγκλήματα που έχουν γίνει μέσα στο κόμμα, άρχισε να επιτίθεται ενάντια στο Γραφείο. Εσύ κάτσε κάτω φταις εκεί, εσύ κάτσε κάτω φταις εκεί, και ούτε λίγο ούτε πολύ ο ίδιος βγήκε σαν την πάπια στο νερό, λάδι δηλαδή. Οι άλλοι δυο, Γούσιας και Βλαντάς, παρουσιάστηκαν εδώ πέρα με χαρακτηρισμούς και με την εντύπωση που είχαν, γιατί τέτοια δημιουργούσαν μέσα στο κόμμα, ότι παρουσιάστηκαν εδώ πέρα μαγκουροφόροι ή κρακαδόροι ή ξέρω γω τι και κάτω από την πίεση αυτώνών το Γραφείο και η ΚΕ θα θελήσουν να αποσπάσουν από μας, να σταματήσουμε τη δίκαια τάχα δράση που κάνουμε για να σώσουμε το κόμμα. Το κόμμα σύντροφοι το είχατε στα χέρια σας, παραδοθήκαμε ψυχή και σώματι σε σας, όλα τα μέλη του κόμματος, οι συμπαθούντες, το κίνημά μας, ο λαός. Μας καταστρέψατε και γράψατε απάνω στο πετσί μας που δε χρειάζεται να σημειώσουμε τίποτα στα τεφτέρια μας, ότι δεν κάνατε τίποτε άλλο μέσα στο κόμμα μας παρά καταστροφές να συσσωρεύετε. Σκέφτεται κανένας σήμερα και λέει: Μήπως πέφτουμε έξω όταν αποφασίσουμε να πούμε τη γνώμη μας για να βοηθήσουμε την ΚΕ ανοιχτά, ότι αυτοί οι άνθρωποι παραμένοντας μέσα στο κόμμα δυσκολεύουν το έργο της ΚΕ. Ας τα ζυγίσουμε τα πράγματα να δούμε τι δυσκολεύουν. Φυσικά και ύστερα από το άρθρο της

Ζεμινζιμπάο ύστερα από τις αποφάσεις του 20ού Συνεδρίου που λέει χαρακτηριστικά ότι δε δημιουργούνε τα στελέχη από τη μια μέρα στην άλλη, φυσικά τέτοια γνώμη δεν έχω, είναι αλήθεια αυτό το πράγμα. Η ίδια πάλι Γραμματεία νόμιζε τσαλαπατώντας κάθε στέλεχος, και κάθε σύντροφο, ότι δε θ' αργήσουν να παραμεριστούν όλες αυτές, οι παλιές αμαρτίες τάχα του κόμματος, ενώ αυτοί ήταν το «ανφάν γκατέ», και θα δημιουργήσουμε εμείς καινούργιες. Τέτοια εντύπωση δεν έχω ότι μπορούν να δημιουργηθούν σύντροφοι και τα στελέχη από τη μια μέρα μέχρι την άλλη. Όμως χτίζεις απάνω σ' ένα σάπιο σανίδι, και ό,τι θα χτίσεις απάνω σ' αυτό το σάπιο σανίδι θα γκρεμιστεί και θα πέσει. Όταν το βάλεις φυσικά στα θεμέλια. Αν το βάλεις πάλι στα κεραμίδια θα σε πνίξουν τα νερά και θα κάνεις πάλι νερά. Είναι αλήθεια ότι είναι μαζικό το κακό εδώ πέρα. Είναι από 4 ανθρώπους. Η γνώμη μου είναι ότι δεν μπορούμε να πάνε σύντροφοι μπροστά αν δεν απαλλάξουμε την ΚΕ και από τους 4 αυτούς ανθρώπους. Δε χωράει συζήτηση ότι είναι ζημιά για το κίνημά μας. Και ο καθένας πρέπει να το σκεφτεί αυτό το πράγμα πώς θα τοποθετήσει το ζήτημα. Εγώ προσωπικά δε θέλω να επηρεάσω κανέναν, η γνώμη μου όμως είναι η εξής: Ότι ο Ζαχαριάδης έφαγε πια το ψωμί του, κάνοντας σωρεία ζημιών μέσα στο κόμμα μας. Και τα στελέχη, και τη δημοκρατία την εσωκομματική, και την πολιτική και τη στρατηγική του κόμματός μας, και σωρεία ζημιές πολιτικές μας και εγκλήματα, τα οποία είναι εν γνώσει του ότι διαπράχτηκαν μέσα στο κόμμα και πάνω στον κόσμο μας.

Εγώ δεν παίρνω τα ζητήματα τι έκανε ο Ζαχαριάδης στο Νταχάου και τι έγινε εδώ και τι έγινε εκεί. Καθοδήγηση ήτανε, μυαλό είχε, κρατούμενος ήτανε, όπως δημιουργήθηκε η κατάσταση και στους άλλους εκεί πέρα που υπήρχαν, γιατί δεν ήταν μόνος του, κατάφερε να τα βγάλει πέρα εκεί. Δεν τον κατηγορώ γι' αυτό το πράγμα. Πού τον κατηγορώ. Ξεκινήσαμε για τον αγώνα. Με τονισμένη την πεποίθηση στο λαό μας ότι θα πάρουμε την εξουσία. Δεν προετοίμασε τον κόσμο μας, το κίνημά μας για την κατάληψη της εξουσίας και για να πιάσουμε τα όπλα γερά, να καταλάβουμε την εξουσία. Και βγαίνει τώρα σα θλιβερός αποτυχημένος άνθρωπος να μας πει ότι θε να ριξουμε και μεις τελευταία δυο τρεις ντουφεκιές για την τιμή, και δεν ξέρω τι, και δε βαριέσαι αν έγιναν μύλος, χιλιάδες μαχητές αρκεί να πάμε ύστερα και μεις να πούμε ότι κάναμε αλλά δεν πετύχαμε.

Σύντροφοι για τον Βλαντά. Ο Βλαντάς ευθύνεται με σοβαρά ζητήματα, που δε συμβιβάζονται με την ιδιότητα του μέλους του κόμματος όχι του στελέχους. Το ζήτημα του Λέοιτς σύντροφοι είναι προδοσία. Και υπάρχει διαταγή υπογραφή του Βλαντά την έχει ο Βαϊνάς, και θα μιλήσει και πρέπει να μιλήσει στο λόγο του, ούτε και μίλησε στην 6η Ολομέλεια, εμείς να υποχωρήσουμε κανονικά και μεις παραβιάσαμε έξι ώρες την υποχώρησή μας, φοβού-

μενοι μην τυχόν και μας γίνει κριτική, ενώ μπορούσαμε να κρατηθούμε μια μέρα ακόμα στο Βίτσι. Καλά δε θα μπορούσαμε. Όμως το ΠΓ παίρνει απόφαση που κυκλοφορεί που λέει ότι αιτία είναι η XI Μεραρχία που εγκατέλειψε το Λέσιτς και έπαιξε καθοριστικό ρόλο για την όλη την έκβαση του αγώνα στο Βίτσι. Εμείς σήμερα έχουμε αυτή τη διαταγή που αν δεν την είχαμε δεν αποκλείεται να μας περίμενε, το ίδιο πράγμα που έφτιασε και για τον Γεωργιάδη, να καλύψει ο Γούσιος τις δικές του αποτυχίες στην Έδεσσα. Αυτό είναι ατιμία. Γιατί ενώ είχε γίνει σύσκεψη στα στελέχη της XI Μεραρχίας η απόφαση του ΠΓ, βγήκε, εμείς στην Αλβανία περάσαμε, και πήγαμε στο Γράμμο και στο Γράμμο έγινε η σύσκεψη. Ηρθε ο Γούσιος, ο Βλαντάς, ο Παρτσαλίδης, και βάλανε ζήτημα τάχα απειθαρχίας κλπ. και όταν υποδείξαμε και αντιδράσαμε πάνω στο ζήτημα αυτό, εκτός από τον Βασίλκο που αποδέχτηκε την απόφαση του ΠΓ, τότε λέει ο Βλαντάς αν ανακαλύψουμε ότι πήρατε τη δεύτερη διαταγή που έλεγε να παραμείνετε στο Βίτσι, θα σας κρεμάσω. Δε χωράει σύντροφοι συζήτηση ότι γι' αυτό το ζήτημα ήρθαν εκεί πέρα. Τι να πεις τώρα δηλαδή για τον Βλαντά. Να πεις για τη μάχη της Φλώρινας που ευθύνεται και ο Ζαχαριάδης και ο Γούσιος άμεσα ο Γούσιος με τον Βλαντά, κι ακριβώς γιατί ευθύνονται αυτοί στην τελευταία κριτική που έγινε της αποτυχίας της Φλώρινας που στοίχισε αρκετό υλικό ανθρώπινο, τα φόρτωσαν όλα σ' έναν ταγματάρχη Μαλέτσκο δεν ξέρω αν τον ξέρετε και κάνουν και κριτική εκεί πέρα, στον Βελισσάρη που ήταν διοικητής στη 18η Ταξ/ρχία, και τελευταία το ζήτημα έληξε.

Το ζήτημα του Γεωργιάδη σύντροφοι. Δικάστηκε από το δικαστικό της δικής μας Μεραρχίας της XI Μεραρχίας. Ο σ. Γκαστής που δίκασε την υπόθεση αυτή λέει το εξής: χαρακτηριστικά, την ίδια μέρα. «Αν δεν ήταν ο Γούσιος, εμείς δεν μπορούσαμε να δικάσουμε τον Γεωργιάδη.» Επομένως αυτό το ζήτημα είναι έγκλημα.

Άλλο ζήτημα έχω για τον σ. Βλαντά. Π.χ., παρουσιάζεται εδώ πέρα μ' όλο το αντισοβιετικό δηλητήριό του. Εμείς ξέρουμε ότι ένας άνθρωπος που θέλει να κρίνεται για άνθρωπος σοβαρός και επαναστάτης πρέπει να κρίνεται και από τη θέση του που έχει απέναντι στη ΣΕ. Για μένα σ. η ΣΕ δεν είναι χώρα των Ρώσων μοναχά. Είναι χώρα του παγκόσμιου προλεταριάτου. Είναι πρώτη χώρα στον κόσμο που εφαρμόζεται εκεί πέρα και η κοσμοθεωρία μας, η σοσιαλιστική μας θεωρία. Αν τώρα νομίζει ότι μπορούμε να λέμε ότι είμαστε Έλληνες ενώ εκείνοι είναι Ρώσοι εγώ δεν το καταλαβαίνω αυτό το πράγμα, γιατί και στην πρώτη κατοχή και πιο μπροστά ακόμα, και φυλακή και εξορία όταν παραμέναμε, παραμέναμε με το θάρρος που μας σκορπούσε η φλόγα της επανάστασης, το θάρρος και η πίστη των ανθρώπων που περάσαν πιο μπροστά μαρτύρια και δεινά από μας.

Για τον Γούσια. Ο Γούσιος, σύντροφοι. Έχει σωρεία εγκλήματα κι αυτός σε βάρος του: Δε θέλω να τον κρίνω από την ηθική πλευρά. Είναι να πιάνεις τη μύτη σου. Κι αν αυτό ακριβώς το πράγμα συμβιβάζεται να είναι μέλος του κόμματος όχι μέλος της καθοδήγησης. Υπάρχουν ορισμένες εκθέσεις, και δεν ξέρω θα τις διαβάσατε, που λένε, ότι στην «ηρωική πορεία» στη φάλαγγα των αόπλων που ερχόταν από κάτω, επειδή υπήρχαν βραδυπορούντες, έδωσε διαταγή και σφάζαν τους βραδυπορούντες και με το τσεκούρι και με το σχοινί. Φυσικά, δεν ξέρω κατά πόσο είναι σωστό με το σχοινί ή με το τσεκούρι, όμως λέει κάποιος, είναι 6-7 εκθέσεις εκεί πέρα. Δεύτερο ζήτημα, ότι στο ζήτημα των δολοφονιών στελεχών, συκοφαντιών κλπ. ευθύνεται ο Γούσιος άμεσα. Και έχουμε και τα τελευταία ζητήματα του Μάκη του Γουσόπουλου, και της Αθήνας.

Το ζήτημα του Μπαρτζιώτα. Ο Μπαρτζιώτας είναι συνυπεύθυνος για όλα αυτά τα πράγματα. Και για τη θεωρία μας, και για το πελέκημα του κόμματός μας, και για τον κατατρεγμό των στελεχών και των μελών του κόμματος και για το λαθεμένο της κομματικής γραμμής και για την αποτυχία μας γενικά. Αυτά τα φακελώματα κι αυτή η εντύπωση που έχουν σκορπίσει μέσα στον κόσμο με τόσα ερωτηματικά είναι έργο των τεσσάρων. Πώς θα μπορέσει σύντροφοι να σταθεί στη συνειδηση των μελών του κόμματος μια τέτοια πράξη να συμβιβαστεί μ' αυτή την απόφαση που κατέβασε σήμερα το Γραφείο; Εγώ δεν μπορώ να συμφωνήσω σε καμιά περίπτωση με την απόφαση αυτή και προτείνω εγώ δηλαδή, η γνώμη μου είναι, να διαγραφούν και οι 4 από μέλη του κόμματος, και το κόμμα να εξετάσει σύντομα τις υποθέσεις του καθενός χωριστά και ν' αποδοθούν ακόμα και ποινικές διώξεις απέναντι σ' αυτούς τους συντρόφους.

VI

α. ΚΑΡΤΣΟΥΝΗ

Σύντροφοι.

Η 7η Ολομέλεια από την αρχή δέχτηκε την επίθεση του Βλαντά και του Γούσια, που είχε σα σκοπό ν' αποτραβήξει την προσοχή του κόμματος, την προσοχή της 7ης Ολομέλειας, απ' το βασικό πρόβλημα, που είναι η κατάσταση στην Ελλάδα, και τα καθήκοντα του κόμματός μας. Η επίθεση αυτή, σύντροφοι, είναι καθαρά τροτσικιστική, την ίδια ακριβώς δουλειά οι τροτσικιστές την περίοδο που το ΚΚ της ΣΕ αντιμετώπιζε τις πιο σοβαρές δυσκολίες και απαιτούνταν η ενότητα των γραμμών του στην πάλη για την ανασυγκρότηση

της χώρας, οι τροτσκιστές προσπαθούσαν να το ρίξουν σε συζητήσεις, βλαβερές συζητήσεις για να μπορέσουν έτσι να προξενήσουν σοβαρή ζημιά στο κόμμα. Όμως η προσπάθεια αυτή απέτυχε, από την πρώτη στιγμή.

Ποιος είναι, σύντροφοι, ο βασικός σκοπός της αντικομματικής αυτής γκρούπας μ' επικεφαλής τον Ζαχαριάδη. Ο βασικός τους σκοπός είναι να σαμποτάρουν, να τουμπάρουν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Να επαναφέρουν το παλιό δικτατορικό καθεστώς, το ζαχαριαδικό καθεστώς μέσα στο κόμμα μας. Είναι γνωστό σε μας ότι ο Ζαχαριάδης μαζί με τους στενούς του συνεργάτες, τον Μπαρτζιώτα, τον Βλαντά και τον Γούσια, πριν ακόμα γίνει η 6η Ολομέλεια, προσπάθησαν μ' όλα τα μέσα, δε δίστασαν σε κανένα μέσο, να μπορέσουν να διατηρήσουν το καθεστώς αυτό, τη λαθεμένη δηλαδή πολιτική γραμμή και το ανώμαλο καθεστώς. Είναι γνωστό επίσης ότι όταν πια δεν μπόρεσαν, όταν παρά τη θέληση αυτών, έγινε η 6η Ολομέλεια διόρθωσε την πολιτική γραμμή, αποκατέστησε τις μαρξιστικές-λενινιστικές αρχές μέσα στο κόμμα, η αντικομματική αυτή γκρούπα έβαλε σα σκοπό, να μπορέσει να σαμποτάρει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας.

Εδώ, σύντροφοι, το ότι είχαν τέτοιο σκοπό, φάνηκε από την πρώτη στιγμή. Φυσικά, εδώ στην Ολομέλεια ο Μπαρτζιώτας αποσύρθηκε από την αντικομματική αυτή γκρούπα και έκανε τη γνωστή αυτοκριτική. Η τριάδα με επικεφαλής τον Ζαχαριάδη μίλησαν καθαρά και τα βάλανε ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ενάντια στ' αδελφά κόμματα, που βοήθησαν για τη διόρθωση της πολιτικής γραμμής του κόμματος. Η επίθεση αυτή σύντροφοι, προετοιμάστηκε από πολύ καιρό απ' την αντικομματική αυτή ομάδα. Και η πρώτη της εκδήλωση ήταν στην Τασκέντη. Σ' ένα από τα διαλείμματα ο Βλαντάς μου είπε τούτα δω τα πράγματα. Ότι ο Μπαρτζιώτας συνειδητά τώρα με την αυτοκριτική που κάνει, θα πάει στη Μόσχα και θα 'ναι καθηγητής, ενώ ο Μπαρτζιώτας διαφώνησε στα μέτρα που μπήκαν απ' το Γραφείο της ΚΕ στην Τασκέντη, συνειδητά αντιτάχτηκε στα μέτρα δηλαδή που έμπαινε τότες να παρθούν για τη διόρθωση, για τη συγκρότηση της ΚΟΤ κι έβαζε σα σκοπό ν' ανατρέψει τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Κι ότι τότε ο Μπαρτζιώτας του το 'πε, στις 24 Αυγούστου, όταν έφευγε για τη Μόσχα. Σύντροφε Μήτσο η 24 Αυγούστου είναι μέρα αναγέννησης του κόμματος. Τι σημαίνει αυτό το πράγμα; Σύντροφοι, σημαίνει ότι η αυτοκριτική που έκανε ο Μπαρτζιώτας μέσα στις συνελεύσεις εκεί μπροστά στους κομμουνιστές, σε 1.200 μέσα στο ακτίφ, σε άλλες συνελεύσεις που γίνονταν και μιλούσε για την κατάσταση, για τα λάθη, για τις ευθύνες του κλπ., μιλούσε για πίστη στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας κτρ. κι έρχεται σε μια συγκεκριμένη στιγμή όταν πια χρειάζοταν να παρθούν μέτρα για να μπει τάξη στην κομματική οργάνωση βάζει τέτοιο ζήτημα, ότι η 24 Αυγούστου θα 'ναι μέρα ανατολής για το κόμμα μας.

Δηλαδή μέρα ανατροπής των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Φυσικά, ενώ αυτό το πράγμα λέει ο Βλαντάς για τον Μπαρτζιώτα, δεν παραδέχεται το ίδιο και για τον εαυτό του. Όμως για τον ίδιο σκοπό διαφώνησε κι ο Βλαντάς εκεί στην Τασκέντη. Φυσικά, πάει να παρουσιαστεί ότι αυτός συναισθηματικά διαφώνησε. Επειδή αυτός είχε σπρώξει τον κόσμο σ' αυτόν τον αντικομματικό κατήφορο δεν μπορούσε να ψηφίσει να παρθούν μέτρα. Η ουσία όμως του ζητήματος, σύντροφοι, είναι τούτη δω. Κι αυτό βγαίνει πάλι απ' την ομιλία του Μπαρτζιώτα. Τι είπε στην ομιλία του ανάμεσα στ' άλλα ο Βλαντάς. Λέει ότι το Γραφείο έφυγε απ' την Τασκέντη, γιατί φοβήθηκε, γιατί κινδύνευε η εξουσία του κάτω στην Τασκέντη. Εδώ φαίνεται καθαρά, σύντροφοι. Είδαν, διαπίστωσαν ο Βλαντάς, ο Γούσιας κι ο Μπαρτζιώτας ότι υπήρχαν στέρεες βάσεις να στηριχτούν για να ανατρέψουν τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Δηλαδή η αντίσταση της αντικομματικής γκρούπας εκεί κάτω στους ενεθάρρυνε για να βάλουν μπροστά για πραγματοποίηση αυτούς τους αντικομματικούς σκοπούς, δηλαδή την ανατροπή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Γελάστηκαν όμως. Γελάστηκαν. Πήραν την απάντηση που έπρεπε να πάρουν.

Ο Ζαχαριάδης και τα πρωτοπαλικάρα του ο Βλαντάς κι ο Γούσιας χρησιμοποίησαν εδώ, σύντροφοι, συστηματικά δούλεψαν σ' όλο αυτό το διάστημα και χρησιμοποίησαν τις ίδιες μεθόδους που χρησιμοποίησαν και στην Τασκέντη, για να μπορέσουν τελικά να επιβάλουν τη θέλησή τους. Ο σκοπός που βάλανε μπροστά τους είναι καθαρά αντικομματικός σκοπός, εξυπηρετεί μονάχα τους εχθρούς μας. Στις σημερινές συνθήκες που το λαϊκοδημοκρατικό κίνημα ξεπέρασε τις μεγαλύτερες δυσκολίες και μπήκε σε ανοδική πορεία, σε στιγμές που ωριμάζουν αποφασιστικότεροι αγώνες για την εθνική δημοκρατική αλλαγή, επαναφορά της παλιάς λαθεμένης πολιτικής γραμμής και του ανώμαλου εσωκομματικού καθεστώτος, σημαίνει καταστροφή για το κίνημα, δυνάμωμα των θέσεων της αντίδρασης και του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού στην Ελλάδα. Κι επειδή ακριβώς οι σκοποί αυτοί είναι αντικομματικοί εξυπηρετούν αποκλειστικά και μόνο τον εχθρό γι' αυτό και πήρανε συντριπτικό χτύπημα.

Εκείνο, σύντροφοι, που χαρακτηρίζει την επίθεσή τους είναι η αντισοβιετική κατεύθυνση.

Ήταν πραγματικά όχι τίμια εδώ πέρα η προσπάθεια του Βλαντά να μετατοπίσει τις ευθύνες τις δικές του και να τις ρίξει στις πλάτες των συντρόφων Βουλγάρων. Πήρε όμως την απάντηση από τα θύματά του που λένε ότι σώθηκαν χάρη στην επέμβαση των συντρόφων Βουλγάρων. Μα μήπως, σύντροφοι, είναι πρώτη φορά που ο Βλαντάς κι ο Γούσιας επίσης, χρησιμοποιούν τέτοιου είδους μεθόδους σε βάρος στελεχών και μελών του κόμματος; Ο Βλαντάς μπορεί να κάνει, να θέλει να ξεχνά τα γεγονότα. Όμως ζούσαμε κι εμείς

στο ΔΣ. Όταν ήταν Πολιτικός Επίτροπος, σύντροφος, του Αρχηγείου Δυτικής Μακεδονίας, από τη 14η Ταξιαρχία, που ήμουν επίτροπος της, πήραν τον Βαζέκη, επιμελητής λοχαγός εκεί πέρα, τον πήραν σαν πράκτορα, και παρά τις διαβεβαιώσεις τις δικές μου τον κρατήσανε κι ο αρχιδήμιος εκεί πέρα ο Βύσιος επί μήνες ολόκληρους τον κρεμούσε ανάποδα. Τον Βασιλόπουλο, παλιός εξόριστος, ΕΛΑΣίτης, επίσης την ίδια τύχη είχε, και μια σειρά άλλα στελέχη και μαχητές του ΔΣ. (Ο Βλαντάς διαμαρτύρεται). Πρώτα εσύ ο ίδιος όταν ήμουν επίτροπος πήγαίνες σ' αυτές τις ανακρίσεις να με κολλήσεις και μένα πράκτορα, τον Κικίτσα εδώ πέρα, και μια σειρά άλλα στελέχη. Μη μιλάς, μη μιλάς πάψε τώρα. Δε θέλουμε όμως ούτε καν μας ενδιαφέρουν αυτά τα ζητήματα.

Στην ομιλία του, σύντροφος, ο Βλαντάς είπε στην Τασκέντη, πως ο Ζαχαριάδης συστηματικά και έντεχνα καλλιεργούσε στα μέλη της ΚΕ τον αντισοβιετισμό. Αυτό είναι σωστό και πραγματικά ο Ζαχαριάδης τα κατάφερε τον Βλαντά, τον Γούσια να τους κάνει άξιους μαθητές του. Και να φροντίσουν να τον ξεπεράσουν ακόμα στον αντισοβιετισμό. Θα 'ταν λάθος όμως, σύντροφος, αν βλέπαμε κι αυτές τις εγκληματικές πράξεις που κάνανε κι ο Γούσιος κι ο Βλαντάς, αν βλέπαμε πως δεν είναι υπεύθυνος ο Ζαχαριάδης. Και το ότι υπεύθυνος, ο εμπνευστής τέτοιων μεθόδων μέσα στο κόμμα μας είναι ο Ζαχαριάδης, σύντροφος, φαίνεται κι απ' αυτή την έκθεση που έκανε ο Βλαντάς. Τη διάβάσατε όλοι σας και δε θα μιλήσω. Ο Ζαχαριάδης τη διάβασε αυτή την έκθεση. Αν, σύντροφος, ήταν ξένος με τέτοιου είδους μεθόδους, σας ρωτώ: Τι θα 'κανε; Θ' άφηνε τον Βλαντά; Την άλλη μέρα, κιόλας την ίδια μέρα θα τον καθαιρούσε απ' το ΠΓ. Και το γεγονός μονάχα ότι κάνει τέτοιου είδους έκθεση ο Βλαντάς στον Ζαχαριάδη, σημαίνει πως ο Ζαχαριάδης έδινε τέτοιου είδους αποστολές. Κι εκεί ο Βλαντάς θέλει να δείξει ότι εκπληρώνει κατά γράμμα τις αποστολές που του δίνει το αφεντικό του.

Σύντροφος, στο κλείσιμό του ο σ. Κολιγιάννης έδειξε σ' όλο το βάθος το αντισοβιετικό περιεχόμενο του τελευταίου γράμματος του Ζαχαριάδη. Εγώ θα πιάσω μια πλευρά απ' το γράμμα αυτό που δείχνει πόσο άτιμα διαστρέφει την πραγματικότητα. Ανάμεσα στ' άλλα στο γράμμα αυτό γράφει πως οι σοβιετικοί δίνουν λεφτά κι εξαγοράζανε συντρόφους για να τους στρέψουν ενάντια στην καθοδήγηση του κόμματος, ενάντια στον Ζαχαριάδη. Τι εννοεί, σύντροφος, εδώ πέρα; Τη βοήθεια που έδιναν οι σύντροφος οι σοβιετικοί στους συντρόφους μας, αυτός τη διαστρεβλώνει και την παρουσιάζει ότι εξαγοράζανε λείει τους κομμουνιστές για να τους στρέψουνε ενάντια στον Ζαχαριάδη. Σύντροφος, μίλησε ο σ. Σουλτούκης για τη φροντίδα που έδειξαν οι σύντροφος σοβιετικοί στους Έλληνες πρόσφυγες που πήγανε στην Τασκέντη. Από την πρώτη μέρα που πήγαμε εκεί πέρα, και λεφτά μας δώσαν, ρουχισμό και 6 μήνες μας τρέφανε δωρεάν. Ύστερα από τους έξι μήνες διατήρησαν αυ-

τή τη δωρεάν τροφοδοσία για 1.000 ακριβώς συντρόφους. Αυτά δίνονταν σε συντρόφους που ήταν ανάπηροι, άρρωστοι είτε είχαν μεγάλες οικογένειες. Αυτό το πράγμα το χρησιμοποίησε ο Ζαχαριάδης εκεί πέρα ανοιχτά δηλαδή, στην Τασκέντη στη διάρκεια της πάλης, πήγαινε δηλαδή να συκοφαντήσει τους σοβιετικούς ότι εξαγοράζανε τους συντρόφους να τους στρέψουνε ενάντια στον Ζαχαριάδη. Βάλανε τότε ζήτημα, γιατί υπάρχουν καταστάσεις από την πρώτη μέρα, που πήγαμε στην Τασκέντη σ. υπάρχουν καταστάσεις ποιοι παίρνανε δωρεάν τροφοδοσία. Και βάλανε ζήτημα να κοιταχτούν οι καταστάσεις. Η απόλυτη πλειοψηφία απ' αυτούς που βοηθήθηκαν σ' αυτή την περίοδο δηλαδή της πάλης ήταν οπαδοί του Ζαχαριάδη. Και δεν μπορούσε, ήταν, φυσικό δηλαδή, να μην μπορεί να γίνει κανένας ξεχωρισμός. Το Ξερε αυτό το πράγμα πολύ καλά, κι όμως το χρησιμοποίησε αυτό το σύνθημα ο Ζαχαριάδης στην προσπάθειά του να χτυπήσει, να τσακίσει εκεί πέρα την πάλη των συντρόφων για τη διόρθωση της πολιτικής γραμμής του κόμματος.

Δε θέλω, σύντροφοι, να μιλήσω γιατί άλλωστε δεν υπάρχει και ώρα άλλωστε είναι γνωστά, φάνηκε απ' όλη τη συζήτηση αυτές τις μέρες που έγινε εδώ στην Ολομέλειά μας, ο αντισοβιετισμός του Ζαχαριάδη, καθώς επίσης και του Βλαντά και του Γούσια. Ο Ζαχαριάδης πραγματικά πλουτίζει το οπλοστάσιο του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, που στην τελευταία περίοδο, όπως ξέρουμε, άνοιξε μια γενική εκστρατεία ενάντια στη ΣΕ με σκοπό να μειώσει το κύρος της ΣΕ, να διασπάσει το παγκόσμιο κίνημα, να διασπάσει το σοσιαλιστικό στρατόπεδο κι απομονωμένα να επαναφέρει στις ΛΔ το καπιταλιστικό καθεστώς. Μα τα σχέδια του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού τσακίστηκαν μπροστά στη δύναμη του σοσιαλιστικού στρατοπέδου, μ' επικεφαλής τη ΣΕ. Η επίθεση αυτή αντίθετα δυνάμωσε πιο πολύ την ενότητα ανάμεσα στις σοσιαλιστικές χώρες, την ενότητα ανάμεσα στα ΚΚ. Κι η επίθεση που κάνει σήμερα εδώ ο Ζαχαριάδης στο κόμμα μας, με σκοπό να φέρει, το τελευταίο πώς το λένε χτύπημα στο κόμμα μας για τη διάσπαση των γραμμών του κόμματός μας, κι αυτή θα τσακιστεί, άλλωστε τσακίστηκε εδώ μέσα, στην 7η Ολομέλεια. Κι αυτό το πράγμα πρέπει να το καταλαβαίνει ότι είναι ανίκανος πια να κάνει μεγαλύτερη ζημιά στο κόμμα μας.

Δυο λόγια θέλω, σύντροφοι, να πω γι' αυτό το καινούργιο στοιχείο που βγήκε εδώ στην Ολομέλεια. Ο σ. Μάρκος με την ερώτηση που έβαλε, σχετικά μ' αυτή την πρόταση που έγινε απ' τον Τσαλδάρη, να συναντηθεί για να συζητήσουν για το σταμάτημα του εμφυλίου πολέμου. Αυτό το πράγμα, σύντροφοι, είναι σοβαρό κατά τη γνώμη μου, και πρέπει, να δείχνει επίσης ποιος είναι ο Ζαχαριάδης και πώς σκεφτόταν ο Ζαχαριάδης. Αν σκεφτόταν τα συμφέροντα του κόμματος, ή εξυπηρετούσε τα συμφέροντα της αντίδρασης.

Σύντροφοι, ο λενινισμός μας διδάσκει ότι το κόμμα όπως πρέπει να ξέρει

να επιτίθεται στην περίοδο που το κίνημα βρίσκεται σε άνοδο, το ίδιο πρέπει να ξέρει και να υποχωρεί όταν το κίνημα βρίσκεται σε υποχώρηση. Ποια ήταν τώρα συγκεκριμένα η κατάσταση, σύντροφοι, το 1948. Μόλις δηλαδή, τις πρώτες μέρες που άρχισαν οι επιχειρήσεις εκεί πέρα στο Γράμμο. Εδώ, σύντροφοι, ενώ μπορούσε, και πραγματικά δινόταν η ευκαιρία να βγάλει το κόμμα μας απ' την κατάσταση αυτή, απ' την ολοκληρωτική ήττα, να εξασφαλιστεί μια συμφωνία, τέτοια που έστω να εξασφάλιζε μονάχα τη νομιμότητα του κόμματος, σύντροφοι. Πράγμα που θα ήταν σοβαρό. Ο Ζαχαριάδης δεν το 'κανε αυτό το πράγμα. Μπαίνει το ερώτημα, σύντροφοι, δεν το 'κανε γιατί έκανε λάθος; Δεν έβλεπε αυτός την κατάσταση που μπορούσε να τη βλέπει κι ένας μαχητής, ακόμα, ότι σ' αυτή την περίοδο, έτσι όπως είχε διαμορφωθεί η κατάσταση, με τον τέτοιο συσχετισμό που υπήρχε σ' αυτήν τη δοσμένη περίοδο δεν μπορούσαμε εμείς να τα βγάλουμε πέρα με το μοναρχοφασισμό. Όταν ο μοναρχοφασισμός είχε 300 χιλιάδες στρατό, καλά προετοιμασμένο, καλά εξοπλισμένο, και εμείς δεν είχαμε παρά λίγες μονάχα χιλιάδες; Δεν μπορεί να είναι έτσι ασυνείδητα αυτό το λάθος. Ήταν θέση αυτή, πολιτικού γραμματέα κόμματος στην πρόταση να λέει, ν' αρνείται δηλαδή κάθε συζήτηση και να λέει στο σ. Μάρκο να πάει ο ίδιος και να πει: Να βάλει σαν όρο ότι όλα τα μέλη της κυβέρνησης είναι εγκληματίες. Μπορεί να γίνει συζήτηση, είναι θέση πολιτικού αυτή, σύντροφοι; Κι αυτό το πράγμα μπορεί να το πάρουμε απλώς σα λάθος, ή έγινε συστηματικά για να οδηγήσει τελικά το κίνημά μας σε πλήρη ήττα.

Μπροστά σ' όλους τους κομμουνιστές, σύντροφοι, σήμερα ειδικά στην Τασκήντη, μπροστά σε εκατοντάδες κομμουνιστές, ύστερα από το πογκρόμ που ήταν πολιτική προβοκάτσια σε βάρος της ΣΕ μπήκε το ερώτημα για τον Ζαχαριάδη. Δηλαδή σχημάτισαν τη γνώμη ότι ο Ζαχαριάδης είναι ύποπτος. Δεν μπορεί να είναι κομμουνιστής. Γιατί αν ήταν κομμουνιστής δεν μπορούσε να οργανώσει τέτοιου είδους πολιτική προβοκάτσια. Αν όμως αυτό το πογκρόμ, που έγινε τότε, στις 10-9-55 έβαλε τέτοιο ερώτημα και δίνουν τέτοια απάντηση οι εκατοντάδες κομμουνιστές, σήμερα που μαθαίνουν ότι ο Ζαχαριάδης παρέδωσε, σ. την Κομματική Οργάνωση της Μακεδονίας κάτω απ' την καθοδήγηση της Ασφάλειας, δεν μπορεί, εγώ δηλαδή ειδικά πιστεύω πως αυτό το πράγμα έγινε συνειδητά, σύντροφοι. Έγινε συνειδητά. Εδώ δεν πρόκειται για άνθρωπο που τον στέλνεις στην Ασφάλεια, για να παίρνει πληροφορίες κλπ. Κάνει πως δεν καταλαβαίνει δηλαδή τώρα με τις απαντήσεις που δίνει απ' εδώ πέρα. Καταλαβαίνει όμως πολύ καλά, ξέρει πολύ καλά ότι όταν δίνεται τέτοιου είδους αποστολή στον Μάκη να οργανώσει μαζική οργάνωση, παράλληλα να δίνει το ένα τρίτο στην Ασφάλεια, ας πάρουμε ότι δεν το είδε, που είναι ανοιχτή προδοσία δηλαδή αλλά ας πάρουμε πως και δε θα υπήρχε η τέ-

τοια αποστολή. Το γεγονός ότι δίνει σε πράκτορα της Ασφάλειας, ο οποίος βρισκόταν, ήταν συνεργάτης της Ασφάλειας, να δημιουργήσει μαζική κομματική οργάνωση, σύντροφοι, σημαίνει ότι η οργάνωση αυτή μπαίνει στα χέρια, κάτω απ' την καθοδήγηση της Ασφάλειας. Δε χρειαζόταν στην Ασφάλεια Ζαχαριάδη, 100 τέτοιου είδους πράκτορες σαν τον Μάκη, με τέτοιου είδους αποστολή. Δέκα τέτοιους Μάκηδες να βαστήξει στην Ελλάδα με τέτοια αποστολή, όλο το κόμμα μπαίνει κάτω από την καθοδήγηση της Ασφάλειας. Είναι, σύντροφοι, τυχαίο αυτό το πράγμα; Δεν καταλάβαινε ο Ζαχαριάδης τι έφτιαχνε; Δεν μπορεί να 'ναι τυχαίο. Και το πιο απλό μέλος του κόμματος δεν μπορεί τέτοιου είδους ενέργεια να κάνει, σύντροφοι. Τώρα εδώ έχουμε και μια προσπάθεια να ρίξει την ευθύνη αυτή στα θύματά του. Αυτό έδειξε προχτές, όταν έλεγε ότι εγώ δεν ήμουνα τότες. Δεν ήσουν, αλλά εσύ ήσουν ο εμπνευστής, εσύ συνέλαβες αυτήν την ιδέα, την τέτοια χρησιμοποίηση, δηλαδή, του Μάκη. Φυσικά, φέρνουν σοβαρή ευθύνη κι ο Μπαρτζιώτας κι ο Γούσιος, γιατί δεν είναι μικρά παιδιά επίσης, έπρεπε να επιμεινουν, και δεν έπρεπε να σου επιτρέψουν να χρησιμοποιήσεις μια τέτοια μέθοδο. Να παραδώσεις δηλαδή οργάνωση στα χέρια της Ασφάλειας, και μέσω αυτής της οργάνωσης να μπορεί ν' απλώσει ύστερα τα πλοκάμια της και σ' άλλες οργανώσεις.

Σχετικά με τα μέτρα, σύντροφοι, συμφωνώ.

VII

α. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Επειδή, σύντροφοι, έκανα ορισμένες ερωτήσεις θέλω να πω με δυο τρία πράγματα να ξεκαθαρίσω αυτά και θα πω τη γνώμη γι' αυτούς που συζητάμε.

Σχετικά με το πισώπλατο χτύπημα. Κι επειδή είναι ένα ζήτημα αρκετά σοβαρό, εγώ έχω φυσικά γράψει στο κόμμα, θέλω όμως να ξεκαθαρίσω και δω μπροστά σας. Ο Ζαχαριάδης, όταν τον ρώτησα ποια είναι τα πραγματικά στοιχεία που στήριξαν το πισώπλατο χτύπημα, μου είπε «και τα δικά σου». «Και τα δικά σου» σημαίνει ότι υπάρχουν κι άλλα. Εφόσον όμως ο Ζαχαριάδης δεν έδωσε άλλα στοιχεία, εγώ έχω όλο το δικαίωμα να πιστέψω ότι υπάρχουν μόνο αυτά τα στοιχεία που του έδωσα εγώ. Και να βγάλω τ' ανάλογα συμπεράσματα. Ποια είναι τώρα τα στοιχεία, σύντροφοι, που δόθηκαν με τηλεγραφήματα και αναφορές, και υπάρχουν. Πρώτο: Τρία τηλεγραφήματα, στην περίοδο αυτή του 1949, προσωρινά ήμουν εγώ διοικητής της 24ης Ταξιαρχίας, γιατί ο Νεμέρτσικας με τον Αμύντα αποσύρεται στο Βίτσι. Έδωσα τρία τηλε-

γραφήματα, για το Εκκληράκι, Κουτσούμπι και Τουμπροπόλη τρεις θέσεις στο Καιμακτσάλαν, που εκεί πέρα έλεγα ότι μοναρχοφασιστικά στρατεύματα στη διάρκεια των επιχειρήσεων, απ' το γιουγκοσλαβικό έδαφος παρέκαμψαν τις θέσεις μας, σε βάθος 100, 200-300 μέτρα. Τα τηλεγραφήματα όπως ξέρετε σ' εκείνη την περίοδο στη στρατιωτική γλώσσα ώρα τάδε, σημείο τάδε με το χάρτη, σε βάθος τάδε, κατεύθυνση τάδε, παρέκαμψαν θέσεις μας μοναρχοφασιστικά στρατεύματα σε τρεις θέσεις. Σχετικά με την παράκαμψη αυτή στις δυο θέσεις μου το ανέφεραν οι διοικήσεις των διλοχιών που ήταν εκεί πέρα, κι εγώ τα 'στειλα επάνω στο Γενικό, και στη μια θέση Κουτσούμπη, ήμουν εγώ ο ίδιος μπροστά με τα μάτια μου που είδα αυτό το πράγμα. Θέλω να σας πω για να καταλάβετε καλύτερα αυτή την περίπτωση, ότι στην περίοδο της μάχης, οι Γιουγκοσλάβοι δεν είχαν ενισχυμένες τις θέσεις τους στα σύνορα, είχαν τις συνηθισμένες δυνάμεις που είχαν και στην ειρηνική περίοδο. Δυνάμεις άλλες είχαν φέρει γιουγκοσλαβικές, τις είχαν όμως στο βάθος κάτω.

Κοντά στα σύνορα δεν ενίσχυσαν τα φυλάκια. Και όταν οι μάχες πλησίαζαν κάθε φορά στις θέσεις τις γιουγκοσλαβικές, κατά μήκος των συνόρων, οι Γιουγκοσλάβοι αποσυρόταν απ' τα φυλάκια σε βάθος 800-1.000 μέτρα. Αυτό το πράγμα αντικειμενικά, άλλο αν τότε εμείς, εκείνη την περίοδο, τα βλέπαμε τα πράγματα με άλλο πνεύμα, αυτό το πράγμα όμως αντικειμενικά βοηθούσε και μας και θα δείτε παρακάτω γιατί βοηθούσε και μας. Γιατί κι εμείς ελισσόμασταν μέσα από το έδαφος αυτό. Δεύτερο τώρα στοιχείο, έξω απ' αυτό το πέρασμα, δεύτερο στοιχείο που δώσαμε στο Γενικό. Ήταν ότι πρώην μαχητές του ΔΣΕ, που λιποτάκτησαν, που πήγαν στη Γιουγκοσλαβία, επιστρέφανε πίσω, ερχότανε νύχτα, και ρίχνανε προκηρύξεις και διάφορα περιοδικά. Το περιεχόμενο γενικά των προκηρύξεων και των γραπτών ήτανε: Τι κάθεστε και συνεχίζεται αυτόν τον αγώνα. Δεν το πήρατε χαμπάρι ότι ο Ζαχαριάδης προδίδει τον αγώνα σας. Πού σας οδηγεί; Παρατείστε τα κι ελάτε μέσα. Φυσικά, εμείς όπως ήταν αυτό το υλικό, το παίρναμε σα διαλυτική δουλειά. Και στέλναμε επάνω ό,τι μας στέλναν από μέσα από τη Γιουγκοσλαβία και μας κάνουν διαλυτική δουλειά.

Και τρίτο στοιχείο. Μετά την αποχώρηση των τμημάτων, όταν έμεινα εγώ με τις ομάδες πολιτικών επιτρόπων, μια ομάδα όταν περνούσε προς το Πάικο, στο δρόμο εκεί στο φυλάκιο του Σκρα, ανακάλυψε ένα καλώδιο, τηλεφωνικό, όπου το ελληνικό φυλάκιο του Σκρα έμπαινε στο γιουγκοσλαβικό έδαφος. Αυτό το στοιχείο το έστειλα πάνω στο Γενικό. Αυτά είναι τα στοιχεία ας πούμε τ' αρνητικά.

Ποια άλλα στοιχεία τώρα παράλληλα μ' αυτά δόθηκαν απάνω; Πρώτο ότι το δρομολόγιο απ' όπου μας ερχόταν από μέσα η ενίσχυση, τα υλικά, συνέχισε σε μας ως το Μάη του 1949. Σε μας οι επιχειρήσεις άρχισαν στις αρχές του

Ιούνη, δηλαδή λίγες μέρες σταμάτησε πριν από τις επιχειρήσεις, και σταμάτησε με δική μας αίτηση. Γιατί άρχισαν οι επιχειρήσεις. Η δε δικιά μας διαμαρτυρία όσον αφορά τα υλικά αυτά, ήταν όχι ότι δε μας ήρθαν ποτέ υλικά ή σταμάτησαν, αλλά ότι μας έρχονται πολλά υλικά, τελευταία έρχονταν πάρα πολλά υλικά, που εμείς δεν είχαμε ζώα να τα σκώσουμε. Κι επειδή μαζευότανε στοκ μεγάλο στην πλευρά των Γιουγκοσλάβων οι σύντροφοι Γιουγκοσλάβοι μας λέγαν, «τι κάνετε; πρέπει να τα πάρετε αυτά γιατί μας εκθέτουν». Εδώ, φυσικά, ύστερα από την ερώτηση που έβαλε ο σ. Μακρίδης, κι απ' την απάντηση του Ζαχαριάδη, ότι, εγώ αυτό κατάλαβα τουλάχιστο, μάλλον μπλόφα ήταν που είπαμε ο εχθρός δε θα περάσει στο Βίτσι, και θέλαμε για την τιμή των όπλων να κρατήσουμε λίγο, εδώ για μένα μπαίνει κι άλλο ερώτημα που δεν μπήκε πρωτίτερα. Γιατί ας πούμε τέτοια επιμονή να μαζευτεί τόσο μεγάλο στοκ πολεμικού υλικού σε μας, στο Καιμακτσάλαν, που συνολικά οι δυνάμεις που είχαμε ήταν τρεις διλοχίες, και θα 'ταν αστειό πράγμα να πιστεύουμε ότι θα κρατήσουμε το Καιμακτσάλαν; Κι ένα τέτοιο μεγάλο στοκ, που μαζευόταν τις τελευταίες μέρες, εμείς δεν μπορούσαμε να το κρύψουμε όλο. Και καταλαβαίνετε ότι αυτό το μεγαλύτερο έμεινε στα χέρια του εχθρού. Γιατί δηλαδή εφόσον το Γενικό είχε ξεκάθαρο αυτό το σχέδιο να υποχωρήσει τόσο γρήγορα, γιατί σε μας που ήξεραν ότι δεν μπορούμε να μεινουμε περισσότεροι και να κρατήσουμε εκεί πέρα, στέλνει τόσα υλικά που δε μας χρειάζονται, φυσικά, τότε εμείς όταν παίρναμε λέγαμε, ποιος ξέρει τι έχει στο μυαλό του ο Ζαχαριάδης, αφού λέει ότι στο Βίτσι δε θα περάσει κάτι ξέρει αυτός. Και κάτι γι' αυτή την ιδιαίτερη μονάδα που ακούγαμε που ξέραμε εμείς πόσες χιλιάδες ήτανε και τι ήταν. Λέγαμε, μπορεί να σκέφτονται ελιγμούς εδώ και θέλουν να έχουν υλικά. Οπότε η πραγματικότητα τέτοια που είναι σήμερα, φυσικά, βάζει κι ένα τέτοιο ερώτημα. Γιατί συγκεντρώναμε τόσα πολλά υλικά;

Δεύτερο. Το Γενικό Αρχηγείο κι ο Ζαχαριάδης είχε υπόψη του ότι το πέρασμα της Ταξιαρχίας της 24ης, ο ελιγμός της, έγινε μέσα απ' το γιουγκοσλαβικό έδαφος. Και περάσαμε. Βγήκαμε πάλι στο ελληνικό. Στο γιουγκοσλαβικό έδαφος μείναμε δυο νύχτες και μια μέρα μέσα.

Τρίτο. Είχε υπόψη του το Γενικό Αρχηγείο κι ο Ζαχαριάδης ότι η διλοχία που ήταν στο Σινιάτσικο μαζί με τον Νεμέρτσικα και με τον Φερραίο πέρασε προς τα μας, ήρθε την τελευταία μέρα που θα κάναμε τον ελιγμό, ήρθε μέσα από το γιουγκοσλαβικό έδαφος, και σύνδεσμοι Γιουγκοσλάβοι την οδήγησαν και τη φέραν στις δικές μας τις θέσεις.

Παραπέρα είχε υπόψη του τότε το Γενικό και ο Ζαχαριάδης ότι το τάγμα Αμύντα-Τίγρη που πέρασε μέσα στο γιουγκοσλαβικό, μετά τον ελιγμό της δικιάς μας ταξιαρχίας, 5 μέρες οι Γιουγκοσλάβοι, με αξιωματικούς επικεφαλής, το περνούσαν κατά μήκος των συνόρων των δικών μας, και τους λέγανε. «Θέ-

λετε να σας βγάλουμε εδώ σε ελληνικό έδαφος; όχι δεν κάνει, παραπέρα παραπέρα», 5 μέρες και τελικά δε βγήκαν. Δηλαδή οι Γιουγκοσλάβοι ήθελαν να τους βγάλουν έξω. Επίσης ήταν γνωστά από τότε τα στοιχεία, ότι πολλοί αξιωματικοί Γιουγκοσλάβοι είναι γεγονός ότι δε μας βοήθησαν κι ούτε μιλούσαν μαζί μας. Και αν μας βρίζαν όπως και μεις τους βρίζαμε σ' αυτό το πνεύμα πολλές φορές μιλούσαμε. Όμως υπήρχαν αξιωματικοί και τα ξέρεi το Γενικό, υπήρχαν και στρατιώτες που μας βοηθούσαν. Έχουμε παραδείγματα μέχρι και τελευταία, που εγώ έστειλα αξιωματικούς δικούς μας που ντυνόταν Γιουγκοσλάβοι και πήγαιναν να κάνουν αναγνωρίσεις απ' το γιουγκοσλαβικό έδαφος, απ' το φυλάκιο. Όπως και στρατιώτες Γιουγκοσλάβοι που μας βοηθούσαν σε σύνδεσμοι, και μας φέρναν πληροφορίες. Δηλαδή υπήρχαν περιπτώσεις βοήθειας.

Παραπέρα. Παρά τις δυσκολίες που υπήρχαν, ότι επίσημα δεν παίρναν τραυματίες, μέχρι το τέλος μας παίρναν τους τραυματίες. Επομένως αν όλα αυτά τα στοιχεία που ήταν γνωστά τότε δε θα πρέπει, δεν έβγαινε απ' αυτά τα στοιχεία, να γίνει τέτοια χρησιμοποίηση που έκανε ο Ζαχαριάδης. Επομένως χωρίς να πούμε άλλα τώρα το συνειδητό ή το ασυνειδητό, αυτό ας το εξετάσει το κόμμα, εγώ, φυσικά, αρχίζω και δυναμώνω τα ερωτήματά μου μέσα, ας το εξετάσει το Κόμμα, όμως το γεγονός είναι ένα. Ότι δε μας χτύπησε ο Τίτο πισώπλατα, αλλά ο Ζαχαριάδης του την έφερε πισώπλατα. Έτσι είναι Ζαχαριάδη, όλα τα πάρεις τα στοιχεία, εσύ του την έφερες πισώπλατα του Τίτο. Κι αν είχες άλλα στοιχεία θα 'πρεπε εδώ να τα πεις.

Για τη σχολή θέλω να πω δυο πράγματα. Ο Βλαντάς από τις αρχές ακόμα του 1955 είχε αρχίσει να κάνει μια οργανωμένη δουλειά ενάντια στον Στέφανο, εγώ δεν πιστεύω ότι αυτή τη δουλειά δεν την είχε υπόψη του ο Ζαχαριάδης, και δε γινόταν μαζί. Όλα τα γεγονότα, τα κατοπινά, έδειξαν ότι έπρεπε να την ήξερε κι αυτή τη δουλειά. Μ' ένα λόγο, για να μη σας εξηγήω παραπάνω για τη σχολή, σας λέω τούτο: Ότι η ομάδα μας που ήταν εκεί πέρα στη σχολή, έγινε το πειραματικό, που εκεί ο Ζαχαριάδης κι ο Βλαντάς δοκίμασαν τα γιατροσόφια τους για την Τασκέντη. Μετά τα χρησιμοποίησαν αυτά στην Τασκέντη. Όταν είδαν ότι απόδωσαν στη σχολή, ότι μας διέσπασαν εκεί πέρα την ομάδα, τα χρησιμοποίησαν εκεί πέρα και φυσικά ήταν αποδοτικά και φτάσαν εκεί που φτάσαν την κατάσταση.

Όσο δε για κείνο που ρώτησα τον Ζαχαριάδη και μου 'πε δεν ξέρεi για τον προβοκάτορα, τι σημαίνει προβοκάτορας, ο Λευτέρης μου είπε ότι του το είπες. Φυσικά, είναι πριν, είναι πολύ πριν την 6η Ολομέλεια, δεν έχει σημασία όμως αυτό το πράγμα. Αν δεν το είπες του Λευτέρη δεν ξέρω, εγώ πιστεύω ότι του το είπες του Λευτέρη. Και προβοκάτορας το τι σημαίνει ας πούμε, είναι επειδή ο Στέφανος ήταν την πρώτη χρονιά γραμματέας της κομματικής

ομάδας εκεί πέρα και είχε σχέση με τους συντρόφους τους σοβιετικούς, τις σχέσεις αυτές φυσικά τις συνέχισε γνωστοί ήμασταν και όλοι μιλούσαμε, φυσικά, γινόταν η υπόνοια ότι μπορεί ο Στέφανος όλα τα αυτά που γίνονται εκεί πέρα στην οργάνωσή μας να τα λέει. Αυτό, σύμφωνα με τον Ζαχαριάδη χαρακτηριζόταν προβοκατόρικο απ' την πλευρά του Στέφανου.

Όσο για το αν είδε άλλους ή όχι, στο σπίτι του Πάρνη, είδες κι άλλους, Ζαχαριάδη. Είδες κι άλλους. Να μην πω τα ονόματα, στο κόμμα είναι γνωστά. Είδες κι άλλους στο σπίτι του Πάρνη. Και τον Λευτέρη τον είδες και μετά την 6η Ολομέλεια. Όσο δε για το τι είπες στον Πάρνη τώρα, όταν περνούσες, είναι άλλος σύντροφος, και θα το πει εδώ από πρώτο χέρι και δεν είναι ανάγκη να το πω εγώ από δεύτερο χέρι. Αυτά σύντροφοι, γι' αυτό το πράγμα.

Τώρα, εγώ, φυσικά, στο πρώτο θέμα είχα κι ορισμένα άλλα ζητήματα να βάλω, δε θα τα βάλω τώρα, γιατί τόσα πράγματα ειπώθηκαν, θέλω ένα πράγμα μόνο να πω: Εδώ, σύντροφοι, τόσα χρόνια κι εμείς, φυσικά, είμαστε πιο νέοι στο κόμμα, απ' το 1941, όμως ένα πράγμα μάθαμε μέσα στο κόμμα αυτά όλα τα χρόνια, μάθαμε ότι πρέπει να φυλάγουμε πρώτ' απ' όλα την ειλικρίνεια, την πίστη στο κόμμα, την αφοσίωση στο κόμμα. Ε, σύντροφοι, είναι λυπηρό πράγμα να βλέπεις πώς καταπατήθηκαν αυτά τα πράγματα, πώς καταπατήθηκαν απ' αυτούς που είχαν στο χέρι τους το κόμμα μέχρι σήμερα. Νομίζω ότι κι αυτό μόνο το πράγμα φτάνει να ρίξει στο αιώνιο αίσχος μπροστά στο κόμμα μας αυτούς τους ανθρώπους. Και που δεν έχουν και συναίσθηση εδώ πέρα να το δουν. Καταντούν κοινοί απατεώνες, κοινοί ψεύτες σύντροφοι, μπροστά στο κόμμα. Νομίζω ότι είναι το χειρότερο πράγμα αυτό, που πρέπει να το δουν και δεν το βλέπουν δυστυχώς.

Η γνώμη για τα μέτρα, που προτείνει το Γραφείο. Και αυτό το πράγμα ισχύει για όλους και για σένα σύντροφε Μπαρτζιώτα. Στην αρχή νόμισα εγώ, την πρώτη φορά που έκανες την αυτοκριτική σου, ότι υπάρχουν στοιχεία ειλικρίνειας. Όταν όμως, με τον τόνο που βεβαίωσες εκεί πέρα για την υπόθεση του Γουσόπουλου ύστερα, όταν άκουσα εδώ πέρα το σημείωμα, το ιδιόχειρο το δικό σου είπα εδώ πέρα δεν υπάρχει κανένα στοιχείο ειλικρίνειας. Εύχομαι να βγω γελασμένος και στη ζωή να το δείξεις αυτό το πράγμα. Για τώρα όμως δεν πιστεύω τίποτα στην αυτοκριτική σου και πάλεψε να το δείξεις αυτό το πράγμα στη ζωή. Μπορούσατε κι εσείς πολλά ζητήματα να βάλετε εδώ στον Ζαχαριάδη, και δεν ξέρω, εγώ θα πω τη γνώμη μου, μήπως υπάρχει και φόβος, μήπως έχετε αντιρωτήματα και δε βάλατε τίποτα. Μπορούσατε πολλά, πολλά ξέρετε εσείς μεταξύ σας και ο καθένας φαντάζεται, φυσικά και πόσα άλλα θα βγουν στο κόμμα, αν κι αυτά είναι τόσο αρκετά για να φανεί όλη η βρομιά. Για τα μέτρα είμαι σύμφωνος, μόνο για τον Γούσια δε συμφωνώ με την πρόταση του Γραφείου. Εδώ, σύντροφοι, αποδείχτηκε κοινός ψεύτης κι απατεώ-

νας ο Γούσιας. Τι θα πει να μείνει μόνο προειδοποίηση διαγραφής. Να διαγραφεί απ' το κόμμα κι ο Γούσιας. Δεν μπορεί να μείνουν τέτοιοι άνθρωποι. Δε θα βρείτε κανέναν που να σου πει μια κουβέντα καλή για τον Γούσια.

VIII σ. ΚΑΒΑΛΑΡΗ

Σύντροφοι.

Όλοι μας εδώ βρεθήκαμε μπροστά σε μια συντονισμένη ενέργεια των τριών, που αποτελούν την αντικομματική, φραξιονιστική, αντιδιεθνιστική ομάδα. Εχω ένα ολόκληρο μπλοκ για να τους αποδείξω ποια ήταν η πολιτική τους, δε θα ασχοληθώ όμως. Είμαι υποχρεωμένος να πω μόνο δυο λόγια. Πώς εμείς ήμασταν συνδεδεμένοι με τις μάζες, στην περίοδο 1945-1948. Να τι μου έλεγαν, σύντροφοι, φεύγοντας στο τέλος του Απρίλη του 1948 απ' την Αθήνα, οι σύντροφοι. Μα καλά τι πάθατε εσείς; δε βλέπετε ότι ο λαός δε σας ακολουθεί στην ένοπλη πάλη; Γιατί αυτόν τον αγώνα τον καταδίκασε. Γιατί δε σας κάνει εντύπωση ότι από τις επαρχίες παλιοί ΕΛΑΣίτες και κομμουνιστές καταφεύγουν στην Αθήνα κι εξαθλιώνονται κι όχι στο βουνό; Αυτή ήταν ακριβώς η σύνδεση που είχανε τότε με τις μάζες.

Τώρα, σύντροφοι, το ποιος ακριβώς ήταν και παραμένει ο Ζαχαριάδης. Ιδιαίτερα με το κλείσιμο του συντρόφου Κολιγιάννη, εγώ τουλάχιστο σχημάτισα την ακράδαντη πεποίθηση για τα λάθη τα οποία μας παρουσίασε σ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, 1945-1955. Είναι πολυάριθμα, Βορειοηπειρωτικό, σπόνδυλος με τους δυο πόλους, αποχή, ήττα του ΔΣΕ, σεχταριστική πολιτική γραμμή, προβοκάτσια ενάντια στη ΣΕ, η αποστολή του χαφιέ Μάκη στην Ασφάλεια και το αντισοβιετικό του γράμμα προς το ΚΚΣΕ, μου στέρησαν την πεποίθηση ότι πρόκειται για έναν εχθρό του κόμματός μας, και του διεθνούς κινήματος. Και σαν τέτοιο θα πρέπει να τον βλέπει το κόμμα μας. Εγώ προτείνω εκτός απ' τη διαγραφή του, την απομόνωσή του, γιατί σε καμιά περίπτωση δε θα πρέπει εμείς να δώσουμε πίστη στα λόγια που και σήμερα εδώ θέλησε να μας παρουσιάσει ο Ζαχαριάδης. Μας είπε ότι ό,τι λέει το κάνει και ότι καμιά φορά δεν έκανε αντικομματική δουλειά. Ο Ζαχαριάδης πρέπει να ξέρει ότι 3.000 κομμουνιστές της Τασκέντης, που τον πολέμησαν, με τέτοια υπομονή, τον πολέμησαν γιατί τους έβιξε τη λεπτότερη, την ευαίσθητη και ιερότερη χορδή των αγνών αισθημάτων που έτρεφαν προς τη μεγάλη ΣΕ και το ΚΚ της ΣΕ. Από τότε που οι κομμουνιστές της Τασκέντης ένω-

σαν ότι υπάρχει κάτι το ύποπτο στον Ζαχαριάδη, τον πολέμησαν σαν τέτοιο αντιδιεθνιστή. Το ότι είναι στο αίμα του η προβοκάτσια θα σας πω τρία παραδείγματα.

Στο ακτίφ 15-16 Αυγούστου έβαλε ένα ερώτημα, δέχθεν του το 'στείλαν από κάτω: Ν' απαντήσει δέχθεν, ο Ζαχαριάδης, γιατί δεν τον σκότωσαν οι Γερμανοί στο Νταχάου. Αυτό το ερώτημα, σύμφωνα με τα λεγόμενα του σ. Βαϊνά, το 'γραψε ο ίδιος για να σχηματίσει την εντύπωση ότι υπάρχουν από κάτω αντίπαλοί του. Αυτό το βεβαίωσε στο ακτίφ ο σ. Βαϊνάς. Εμείς το καταλάβαμε και κάναμε αρκετή πάλη για να μας το δώσει αυτό το σημείωμα, για να δούμε έστω το γραφικό χαρακτήρα, ποιος ήταν αυτός που το έγραψε. Αρνήθηκε.

Δεύτερη. Στις 8 του Σεπτεμβρίου του 1955 ο Ζαχαριάδης κάλεσε ακτίφ φοιτητών στο οποίο ανακοίνωσε ότι στις 11 μέρα Κυριακή και 9 το πρωί θα κάνει κομματική συνέλευση των φοιτητών στην 13η πολιτεία. Διάλεξε την 13η πολιτεία γιατί εκεί ήθελε να δώσει και το χτύπημα στους φοιτητές.

Κείνη τη στιγμή ο Ζαχαριάδης μαζί με τον Βλαντά είχαν τα εισιτήρια για να ταξιδέψουν για τη Μόσχα. Στις 9 του μήνα στέλνονται έγγραφα στους γραμματείς των ΚΟΒ για να μαζευτούν οι φοιτητές στη 13η πολιτεία, με εισηγητή τον ίδιο τον Ζαχαριάδη. Ο Ζαχαριάδης, φυσικά, εκείνη την ώρα ήταν στη Μόσχα. Και τους έστειλε τους φοιτητές για να τους πετσοκόψουν, όπως κι έγινε, μέσα στο κέντρο της πόλης Τασκέντη, κατεβάζοντάς τους απ' τα τραμ και από τα αυτοκίνητα. Να η προβοκάτσια. Να πώς γεννά το αίμα του Ζαχαριάδη τις προβοκάτσες, κι ό,τι κι αν μας πει σε καμιά περίπτωση οι κομμουνιστές της Τασκέντης που τον έζησαν και τον στιγματίσαν σαν προβοκάτορα σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να στέκει καμιά επέμβαση.

Ποιος είναι ο Βλαντάς; Ο Βλαντάς είναι αυτός που τον είδατε όλοι σας. Ότι πάλεψε με λύσσα στο πλευρό του Ζαχαριάδη, για να γίνει αντάξιο τσιράκι του, δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Παράλληλα είναι ένας άνθρωπος για μένα σαδιστής, κι όχι κομμουνιστής, ύστερα από τα εγκλήματα που διέπραξε και ιδιαίτερα με την τελευταία του αναφορά προς το ΠΓ για τα βασανιστήρια της 7ης Μεραρχίας. Είναι ένας άνθρωπος παπατζής που σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί το κόμμα να του έχει εμπιστοσύνη, ότι έδωσε τον κομματικό του λόγο και θα τον κρατήσει.

Για τον Γούσια το ίδιο. Δεν ξέρω περισσότερα.

Για το σ. Μπαρτζιώτα. Ο σ. Μπαρτζιώτας ευθύνεται για όλη την πολιτική της παλιάς καθοδήγησης. Μας έκανε στην Τασκέντη αρκετές αυτοκριτικές και στα δυο ακτίφ, και στις διάφορες συνελεύσεις. Εδειξαν όμως ότι αυτές οι αυτοκριτικές δεν ήταν γνήσιες. Φυσικά εδώ στην Ολομέλεια ξεκαθάρισε τη θέση του με το βήμα αυτό της αυτοκριτικής που έκανε. Έχω δυο λόγια να του πω. Γιατί είμαστε και πατριώτες. Θα πρέπει ο σ. Μπαρτζιώτας αυτά τα οποία

είπε εδώ να τα σκεφτεί πολύ βαθιά και να βρει το σωστό κομματικό δρόμο. Γιατί σε περίπτωση που θα έχει ταλαντεύσεις τον περιμένει κάποια άλλη τύχη. Η επιτροπή η οποία θα σχηματιστεί, να σχηματιστεί όσο το δυνατόν γρήγορα να εξετάσει όλες αυτές τις περιπτώσεις και να προχωρήσει στο έργο της. Συμφωνώ με τα μέτρα του Γραφείου της ΚΕ.

ΙΧ

α. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σύντροφοι και συντρόφισσες.

Θέλω να πω και γω δυο λόγια πάνω στο Γ' Θέμα της 7ης Ολομέλειας. Από την 6η ως την 7η Ολομέλεια έγινε μια τέτοια δουλειά μέσα στο κόμμα μας, μια βαθιά μελέτη, αν και όχι ολοκληρωμένη, η οποία καθόρισε την ορθότητα των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας, καθόρισε τις αιτίες του κακού, γι' αυτή την ανωμαλία που υπήρχε μέσα στο κόμμα μας, για όλες τις ζημιές και τα στραπάτσα που μας έκανε η παλιά καθοδήγηση. Συνεπώς η περίοδος αυτή ανοιχτά και ξεκάθαρα έδειξε τη ρίζα του κακού και στην προκειμένη περίπτωση για να μπορέσουμε να ξεκαθαρίσουμε το δρόμο για να τραβήξουμε μπροστά πιο καλά, χρειάζεται ακριβώς από το βάθος να κόψουμε αυτή τη ρίζα. Και μου φαίνεται αυτό εκφράζεται στην τετράδα που εμείς τώρα εξετάζουμε.

Χωρίς κανένα συμβιβασμό, νομίζω εγώ. Δεν είναι παραδεκτός τέτοιος συμβιβασμός. Με τέτοια κριτήρια εγώ νομίζω πρέπει να κρίνουμε την καθοδήγηση αυτή.

Πρώτο στη βάση, στα λάθη και τα εγκλήματα που διέπραξαν, πολιτικά στην εσωκομματική δημοκρατία, στις λενινιστικές αρχές. Δεύτερο, πρέπει να τους κρίνουμε από τον αντίκτυπο που είχε η 6η Ολομέλεια, και τι πρέπει να γίνει για να προωθηθεί η εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας. Και τρίτο στη φωνή της κομματικής βάσης, στον αντίκτυπο στην Ελλάδα, και στη φωνή των φυλακισμένων.

Σύντροφοι, μου φαίνεται πως και από τις τρεις αυτές κατευθύνσεις έχουμε μια επιταγή να τραβήξουμε αποφασιστικά για να ξεριζώσουμε αυτή την τετράδα.

Σύντροφοι, εδώ στην Ολομέλεια εκδηλώθηκε η φραξιονιστική γκρούπα, η αντικομματική αυτή γκρούπα, με τον Ζαχαριάδη, Βλαντά και Γούσια. Φυσικά, στην αρχή απ' ό,τι φάνηκε εδώ αυτοί δεν ήρθαν απροετοίμαστοι κι ελπίζανε να πετύχουνε μια διάσπαση της Ολομέλειας. Και φαίνεται γελαστήκανε γιατί δεν

είχανε πολλά και συγκεκριμένα στοιχεία. Ο Βλαντάς άλλωστε ξεκάθαρα το δήλωσε στην αρχή ότι, τώρα στο κόμμα μας, λέει, έχουμε μια φραξιονιστική πάλη σαν κι αυτή που είχαμε το 1929-31. Ψέμα, δεν έχουμε τέτοια πάλη μέσα στο κόμμα μας, σύντροφοι. Υπάρχει η δικιά τους η προσπάθεια, η δικιά τους η επιθυμία να ριξουν το κόμμα σε τέτοια φραξιονιστική πάλη. Και η διαφορά είναι ότι εμείς τότε είχαμε μια πάλη άνευ αρχών. Στο κόμμα μας μπορούμε να πούμε ότι είχαμε τέτοια πάλη εμείς τον τελευταίο καιρό, αλλά ήταν όμως επάνω σε αρχές, επάνω στα ζητήματα της πολιτικής γραμμής του κόμματος. Και το ζήτημα της Τασκέντης, αν κι εγώ είμαι μακριά από την Τασκέντη, κι όμως νομίζω έτσι εμείς το εκτιμούμε. Ακριβώς το ζήτημα της Τασκέντης δημιουργήθηκε πάνω σε ζητήματα της πολιτικής γραμμής. Φυσικά η προσπάθεια αυτών ήταν να ριξουν την πάλη αυτή σε δίχως αρχές. Κι αυτό φαίνεται από τα γράμματα που ερχότανε από την Τασκέντη, για διάφορες σπατάλες, ή γράφουν αυτός έκανε εκείνο, ο άλλος έκανε αυτό, ή να αποσπάσουν την προσοχή του κόμματος σε διάφορα γεγονότα, το 20ό Συνέδριο, 8ο Συνέδριο της Κίνας πιο μπροστά, κλπ. κλπ.

Σύντροφοι, θέλω να πω δυο λόγια για την πρόταση που έκανε το Γραφείο. Το ίδιο το Γραφείο πείστηκε ότι η πρώτη πρόταση που έκανε δεν ανταποκρινόταν δεν ήταν σωστή. Και νομίζω σα θετικό ότι το Γραφείο άκουσε τη φωνή της Ολομέλειας και πιο ειδικότερα του ακτίφ. Και χωρίς φυσικά, να θεωρηθεί έλλειψη μετριοφροσύνης από μέρους του ακτίφ που παραβρίσκεται εδώ πέρα. Νομίζω ότι και εμείς έχουμε λίγη συνεισφορά στην 7η Ολομέλεια κι αυτό το λέω για να στηρίζεται και στο μέλλον το Γραφείο και η ΚΕ στο πλατύ κομματικό ακτίφ που έχουμε. Και πρέπει να τονίζουμε, ανεξάρτητα απ' το ότι η πρώην καθοδήγηση έκανε σοβαρές ζημιές στα στελέχη μας, φρόντισε να τα διαφθείρει, αυτό το χρυσό απόθεμα φρόντισε να το καταστρέψει, όμως πρέπει να πούμε ότι στο σύνολό του αυτό το ακτίφ διατήρησε την οντότητά του και είναι πιστό και αφοσιωμένο στην υπόθεση του κόμματος. Το Γραφείο νομίζω ξεκινούσε από μια ορισμένη σκοπιμότητα, φυσικά, αυτό βλέπει κάπως πιο πλατιά τα πράγματα από μας, τα συνδυάζει με τη διεθνή πραγματικότητα, με τη διεθνή κατάσταση, με την κατάσταση στην Ελλάδα, έχει στοιχεία, πληροφορίες, τα συνοψίζει, αλλά όμως πρέπει να πούμε ότι κι εμείς όταν αντιπαχθήκαμε σ' αυτή την πρόταση του Γραφείου, κι εμείς επίσης ξεκινούσαμε από μια καλή σκοπιμότητα, από καλή πρόθεση. Ακριβώς για το συμφέρον του κόμματος. Και πρέπει να υπογραμμιστεί ότι ανεξάρτητα αν εδώ μέσα βρίσκονται πολλοί που θίχτηκαν από την πρώην καθοδήγηση, που έγινε σοβαρή ζημιά σε βάρος τους, πετάχτηκαν σε φυλακές, που δάρθηκαν, ξυλοκοπήθηκαν, όλοι μας εδώ μέσα εμείς κρίνουμε αμερόληπτα, σύντροφοι, αμερόληπτα. Εμείς αυτά τα ξεχνούμε και μπροστά μας βάζουμε το κομματικό συμφέρον. Μου φαί-

νεται αυτό το πράγμα πρέπει να το έχει σα γνώμονά του στη μελλοντική του δουλειά το Γραφείο της ΚΕ. Λ.χ., έτσι μπαίνει το ζήτημα. Αν ψηφίζοταν αυτή η πρόταση για την τετράδα, και κατεβαίναμε κάτω και βάζαμε αυτό το ζήτημα, τι θα μας έλεγε η βάση; Σύντροφοι εμείς θέλουμε και τη φωνή της βάσης από κάτω. Παντού, λ.χ., έχω υπόψη στη Βουλγαρία, σε όλες τις κομματικές οργανώσεις, μάλλον εμείς δεν έχουμε οργανώσεις τώρα είμαστε στο αδελφό κόμμα, στις συγκεντρώσεις που κάναμε των κομμουνιστών, μας είπαν, παντού μήπκε κοφτά το ζήτημα αυτό. Να διαγραφεί η τετράδα από την ΚΕ κι απ' το κόμμα. Και μάλιστα απαιτήσανε να κατεβούνε κάτω και να λογοδοτήσουν στη βάση. Κι αυτό το λέω για τον Βλαντά, που εδώ πέρα είχε τον κυνισμό και το θράσος να δηλώσει: ότι αν τολμάτε να με στείλετε κάτω στη βάση να μιλήσω. Και να βγει με την πλατφόρμα του φυσικά. Ας έρθει στη Βουλγαρία, προπαντός ο Βλαντάς, για να τ' ακούσει. Τι θα λένε, σ. και για τον Μπαρτζιώτα, που το Γραφείο πρότεινε να μείνει στο Γραφείο, μα συμβιβάζεται, σύντροφοι; (Παπούς: Όχι στο Γραφείο βρε) παρδόν στην ΚΕ. Μα συμβιβάζεται, σύντροφοι, αυτό μα ο Μπαρτζιώτας είναι συνυπεύθυνος με τον Ζαχαριάδη γι' αυτά που έκανε. Δεν μπορούμε να του συγχωρήσουμε εμείς, ούτε μεγάλη διαφορά έχουν οι απόψεις και οι ευθύνες του Ζαχαριάδη και του Μπαρτζιώτα εγώ νομίζω στα τελευταία χρόνια. Φυσικά εδώ μας έκανε μια αυτοκριτική. Εγώ στην αρχή πίστεψα ότι είναι πολύ ειλικρινής αυτή η αυτοκριτική, όμως σήμερα, όταν βγήκε και μίλησε ο Μπαρτζιώτας κι είπε και συμφωνάει με την πρόταση του Γραφείου, που προτείνει να μείνει στην ΚΕ, που αυτός μόνος του πρέπει να το καταλαβαίνει ότι δεν πρέπει να μείνει στην ΚΕ, και δεν αναιρεί αυτή την πρόταση του Γραφείου, εγώ νομίζω αυτό πρέπει να το πάρουμε υπόψη μας.

Για τον Ζαχαριάδη δεν έχω να πω τίποτα περισσότερο, σύντροφοι. Τόσα πολλά ειπώθηκαν εδώ πέρα, που αν αρχίσει κανείς να του δίνει επίθετα όπως έφτιανε κάποτε αυτός, δεν ξέρω πόσα πρέπει να αραδιάσει. Εμείς, φυσικά, θα κρίνουμε κομματικά, έτσι όπως αρμόζει. Κι όχι με τη γλώσσα αυτή που αυτός ήθελε να μας διαπαιδαγωγήσει.

Για τον Βλαντά. Σύντροφοι, πρέπει να πούμε ότι ο Βλαντάς έκανε μια προβοκάτσια με την 7η Μεραρχία, που δεν μπορείτε εσείς να τη φανταστείτε, όσοι δε ζησате αυτή την περιπέτεια της 7ης Μεραρχίας. Υπάρχουν καμιά 27.000 σελίδες γραμμένες που τις έχει η ΚΕ γι' αυτή την υπόθεση. Κι εγώ νομίζω πως το Γραφείο έπρεπε να σκεφτεί, να παρουσιάσει κι ορισμένες εκθέσεις για την υπόθεση αυτή της 7ης Μεραρχίας. Όπως έκανε για τον Γούσια. Εδώ πρόκειται, σύντροφοι, για παραβίαση, για τις στοιχειώδεις αυτές νόμιμες της ανθρώπινης ζωής. Τα μέσα που χρησιμοποίησαν είναι μεσαιωνικά, βάρβαρα, ο Χατζηγιάννης ανέφερε ορισμένα. Εδώ είναι ο σ. Κανακαρίδης, που κι αυτός

μπλέχτηκε σ' αυτή την υπόθεση, που πραγματικά ένας από τους βασικούς στόχους αυτής της υπόθεσης ήταν αυτός ο ίδιος. Και χάρη και στην επέμβαση των σ. Βουλγάρων, δεν μπόρεσε να υποστεί αυτό που του σχεδίαζανε. Σύντροφοι, δεν είναι καμιά 47 της 7ης Μεραρχίας, όπως ανέφερε ο Βλαντάς, είναι περισσότεροι. Κι η υπόθεση της 7ης Μεραρχίας, γι' αυτή φέρνουν ευθύνη κι ο Δάφνης, κι ο Τζουμερκιώτης, κι ο Χείμαρρος, αλλά την κύρια ευθύνη τη φέρνει το ΠΓ. Γιατί; Γιατί από το Γενικό Αρχηγείο ακόμα, έστειλαν διαρκώς τηλεγραφήματα στην 7η Μεραρχία και λέγανε: Στη Μεραρχία σας υπάρχει δικτυ πρακτόρων. Προσέχετε και προσέχετε. Κι ο Τζουμερκιώτης, όπως η φαντασία του δουλεύει πολύ αυτού του ανθρώπου και θέλησε να διακριθεί αφού δεν μπόρεσε να διακριθεί στον τομέα τον άλλον της επιτελικής δράσης, κι οργάνωσε μια αυτή, έκανε μια διάταξη έτσι να την πούμε. Κι έκανε μια αρχή. Και κάτω από πίεση ανάγκασε δυο κοπέλες να ομολογήσουν ότι δήθεν έχουνε σχέσεις με πράκτορες, και συνέχεια κάτω από την πίεση, ανάγκασε τον κόσμο να υπογράψει αυτό που αυτοί τους υπογορεύανε ουσιαστικά. Κι έτσι ουσιαστικά όλη την 7η Μεραρχία τη σμπαραλιάσανε, 7η Μεραρχία δεν υπήρχε. Χωρίς μάχες ο εχθρός πέτυχε αυτό που δε θα μπορούσε να το κάνει με τρεις Μεραρχίες ίσως. Γιατί όλα τα στελέχη από ταξίαρχοι, ταγματάρχες, λοχαγοί όλοι πιάστηκαν. Και χρησιμοποίησαν τέτοιες μεθόδους ο σ... θα μας τις πει ίσως. Είπαν και ψέματα. Είπαν, λ.χ., ότι ο Θαλύνος ταγματάρχης του ΔΣ, ότι αυτοκτόνησε πάνω στα βασανιστήρια. Ενώ αποδείχτηκε τελευταία ότι αυτόν τον ίδιο τον βασάνισαν με τον πιο απάνθρωπο τρόπο. Και να σας το πω πώς, σύντροφοι. Του δέσανε τα γεννητικά όργανα με σύρμα... στο βουνό έγινε αυτό, αλλά στη Βουλγαρία ο Βλαντάς συνέχισε αυτό το έργο, το αποτελείωσε. Κι εδώ είναι το πιο πρόστυχο, το πιο πρόστυχο είναι αυτό: ότι το ΠΓ αντί να πάρει κομματική θέση, σοβαρή θέση πάνω σ' αυτό το ζήτημα, γιατί εδώ έγιναν παραβιάσεις του ποινικού δικαίου, υιοθετεί αυτή την πράξη του Βλαντά, κι ο Ζαχαριάδης εδώ πέρα, έχει το θράσος να δηλώσει ότι αυτός φέρνει την ευθύνη. Εγώ ρωτώ το εξής πράγμα, σύντροφοι: Στο καταστατικό των ΛΔ και της ΣΕ αναφέρεται το εξής πράγμα: Αν λέει κάνει κανείς πράξη που παραβιάζει το ποινικό δίκαιο, αυτός αυτόματα βγαίνει απ' τις γραμμές του κόμματος. Έστω και 200 ρούβλια, 200 λέβα να κλέψεις συνειδητά όταν τα κλέψεις, όχι να κάνεις έγκλημα, να δολοφονήσεις, να σκοτώσεις, βγαίνεις απ' τις γραμμές του κόμματος. Ο Βλαντάς σκότωσε μοναχός του όπως το ομολογεί 4 συντρόφους.

Χ σ. Β. ΑΣΙΚΗ

Σύντροφοι.

Στο θέμα αυτό εξετάζουμε ειδικά τα οργανωτικά μέτρα, που θα πρέπει να πάρουμε για τους τέσσερις, που ήρθαν υπό κατηγορία στην 7η Ολομέλεια σε βάση των κατηγοριών της 6ης Πλατιάς Ολομέλειας. Εδώ θα πρέπει να δούμε, σύντροφοι, ποιες είναι οι κατηγορίες και ποια οργανωτικά μέτρα προτείνονται. Το κόμμα δεν είναι για πρώτη φορά, που παίρνει οργανωτικά μέτρα και με διαγραφές και άλλα οργανωτικά μέτρα σε πρόσωπα καθοδηγητικά του κόμματος είτε και σε ολόκληρες καθοδηγήσεις του κόμματος. Και για ποιες αιτίες; Να δούμε εκείνες οι αιτίες που παίρνονταν τότε τα οργανωτικά μέτρα είναι οι ίδιες με τις αιτίες, που θα παρθούν τώρα τα οργανωτικά μέτρα; Εάν εξετάσουμε, σύντροφοι, έτσι, θα δούμε ότι οι αιτίες αυτές είναι πιο φοβερές, γιατί αρχίζουν από προβοκάτσιες, πρώτα απ' την αριστερή και σεχταριστική πολιτική γραμμή, δεύτερο με προβοκάτσιες με τυχοδιωκτισμούς, που θα κατέληγε στο να φτιάσουνε, στην Ελλάδα γιατί εδώ δεν μπορούσαν να το φτιάξουνε, κομματικές οργανώσεις που να καθοδηγούνται κατευθείαν από τον εχθρό, απ' την Ασφάλεια, όπως είναι η υπόθεση του Μάκη.

Να βλέπουμε εδώ πόσο διαφορά έχει κι ακόμα, σύντροφοι, ότι το να θέλουμε να σβήσουμε τη δράση του κόμματος απ' την ιστορία του στην περίοδο αυτή μέχρι το 1931, είναι και το ότι ακριβώς στην περίοδο αυτή, στην περίοδο που πήγαινε το κόμμα ν' αποκτήσει σωστή μαρξιστική γραμμή, πάλευε για να βρει το σωστό αυτό μαρξιστικό δρόμο. Και έπαιρνε ακριβώς τα οργανωτικά μέτρα. Εγώ θα σας αναφέρω μόνο λίγες περιπτώσεις. Το Συνέδριο του Κόμματος το 1922 καθαίρεσε τον Πετσόπουλο από μέλος της ΚΕ του κόμματος και τον διέγραψε από μέλος του κόμματος, διότι σε μια συνδιάσκεψη του Βουλγάρικου ΚΚ έδωσε υποσχέσεις, μεγαλύτερες από κείνες που μπορούσε να σηκώσει το κόμμα. Αυτό θεωρήθηκε τυχοδιωκτισμός και διαγράφηκε.

Καθαιρέθηκε ολόκληρη η ΚΕ του κόμματος το 1922 για την απόφαση που πήρε στη Συνδιάσκεψη του Φλεβάρη του 1922. Δηλαδή ότι το κόμμα έχει ανάγκη μακράς νόμιμης ύπαρξης κλπ. Το 1923, σύντροφοι, καθαιρέθηκε πάλι η ΚΕ του κόμματος που βγήκε από το Συνέδριο του 1922. Γιατί θεωρήθηκε η δράση της οπορτουμιστική, το 1923 με γραμματέα τον... και τους άλλους. Το 1924 το Γενάρη το Εθνικό Συμβούλιο, Εθνικό Συμβούλιο, όταν λέμε, σύντροφοι, είναι όπως είναι η Ολομέλεια της ΚΕ, γιατί τότε η ΚΕ έπαιζε ρόλο ΠΓ. Το Εθνικό Συμβούλιο καθαιρεί ολόκληρη την ΚΕ κι αναθέτει το κόμμα σε μια τριμελή Γραμματεία. Την καθοδήγηση του κόμματος σε μια τριμελή Γραμματεία. Τον Παπαναστάση για εξτρεμιστικές θεωρητικές εκδηλώσεις, το ίδιο αυτό Εθνικό

Συμβούλιο το Γενάρη του 1924 τον πετάει απ' τις γραμμές του κόμματος. Το 1928 το Φλεβάρη, στη λικβινταριστική πάλη τα 15 μέλη που έμειναν στην ΚΕ οι οκτώ διαγράφουν τους 7 λικβινταριστές, κι αναθέτουν στις κομματικές οργανώσεις να αποφασίσουν για την παραμονή τους ή όχι μέσα στο κόμμα. Και οι οργανώσεις τους, οι Κόβες τους, οι πυρήνες τους όπως λέμε τώρα, τους διαγράφανε από μέλη του κόμματος. Να ότι μέσα στην ιστορία αυτή είναι και τα δημοκρατικά δικαιώματα που είχανε τα μέλη του κόμματος, την αποφασιστική θέση του να κρίνουνε τη δουλειά του καθενός που ανέθεταν να καθοδηγήσει το κόμμα. Κι αυτό ακριβώς συναντήσαμε απ' την ιστορία του κόμματος, σύντροφοι.

Εδώ όμως, σύντροφοι, έχουμε μόνο τέτοιες πράξεις; Όπως είπα εδώ έχουμε εγκλήματα. Όχι μόνο σεχαριστική πολιτική. Εδώ έχουμε πράξεις που αποδειχονται από τα ίδια τα λόγια τους, από τις ίδιες υπεκφυγές τους, από το να μη θέλουν να πουν ότι δε δίνω απάντηση για κείνο και για κείνο, αλλά τα ίδια τα γεγονότα δείχνουν, όλη η ιστορία δείχνει ότι έχουμε πράξεις όχι μονάχα σεχαριστικής πολιτικής, αλλά προβοκατόρικες πράξεις, πράξεις τυχοδιωκτικές, που όπως σας είπα η κατάληξη θα ήταν, εάν δεν παίρνονταν τα μέτρα από το σημερινό Γραφείο, να φτιάσουν στην Ελλάδα κομματικές οργανώσεις που να καθοδηγούνται κατευθείαν απ' τον εχθρό. Όχι έμμεσα, αλλά άμεσα από τον εχθρό, διά της Ασφάλειας.

Τι μέτρα θα πρέπει να πάρουμε, σύντροφοι. Φυσικά, η πρώτη απόφαση του Γραφείου δεν ικανοποίησε κανέναν. Κι αν το Γραφείο τολμούσε και η ΚΕ να κατεβάσει κάτω στη βάση την απόφαση αυτή δεν ξέρω τι θα γινόταν. Και ποια εμπιστοσύνη θα είχε απέναντι στην ΚΕ σ' όλο το κόμμα. Η απόφαση τώρα η δεύτερη ικανοποιεί νομίζω. Κι αυτό να θεωρηθεί ως η απόφαση αυτή ως επεικής για τον Βλαντά, για τον Γούσια και πολύ περισσότερο για τον Μπαρτζιώτα. Να μη θεωρηθεί σαν υποχώρηση, σύντροφοι, αλλά σαν τελευταία προσπάθεια, ότι το κόμμα καταβάλλει και την τελευταία προσπάθεια, παρά τα εγκλημάτα τους, να τους σώσει απ' αυτόν τον εγκληματικό δρόμο, ν' ακολουθήσουν ένα δρόμο τέλος πάντων, αν όχι κομμουνιστικό, αλλά τέλος πάντων ανθρώπινο δρόμο.

Λίγα λόγια για την αυτοκριτική, σύντροφοι. Την αυτοκριτική, φυσικά, εμείς την αυτοκριτική την έχουμε εμείς, όπως έχουμε τον αέρα που λένε, όπως την κριτική και την αυτοκριτική. Όμως σε ποιες περιπτώσεις πρέπει να παίρνονται μέτρα επεικής. Όταν πρόκειται, σύντροφοι, για λάθη που βλάπτουν τέλος πάντων όχι τόσο βαριά το κόμμα. Όταν ένας φτιάνει τόσο βαριά εγκλήματα για το κόμμα, η αυτοκριτική νομίζω δεν ωφελεί. Αλλά και μ' όλα αυτά το κόμμα και σ' αυτή την περίπτωση νομίζω ότι κάνει αυτή στον Μπαρτζιώτα. Δηλαδή δίνει αυτή την επεικεία στον Μπαρτζιώτα. Γιατί παρόλο ότι δεν ήταν αυτοκριτική

αυτή, γιατί αν ήθελε ο Μπαρτζιώτας κι έκανε μια σωστή αυτοκριτική θα ξεσκεπάζονταν πολλά περισσότερα πράγματα απ' ότι ξεσκεπάστηκαν. Και για την προβοκάτσια με τους αεροπόρους της Θεσσαλονίκης που ήταν τότε εκεί ο Μπαρτζιώτας, που εγώ τη χαρακτήρισα από τότε ακόμα προβοκάτσια αυτήν, μας απογύμνωσε τελείως από το λαό της Θεσ/νίκης, και για πολλά άλλα πράγματα. Ακόμα και για το ότι στα σπίτια που είχαμε σπλιισμό κρυμμένο η Ασφάλεια ήξερε και πήγαινε με το σύνθημα και τα έπαιρνε τα όπλα απ' τα σπίτια αυτά, στο Κουλέ Καφέ και στη Νεάπολη, και για πολλά πράγματα. Επομένως, σύντροφοι κι εγώ συμφωνώ κι εφόσον είναι σύμφωνοι και οι αντιπρόσωποι των αδελφών κομμάτων με την απόφαση αυτή. Αλλά η πρόταση αυτή να μη θεωρηθεί σαν αδυναμία, για τον Γούσια, για τον Βλαντά και τον Μπαρτζιώτα, σαν αδυναμία του κόμματος να τους πετάξει έξω κι απ' τις γραμμές του. Αλλά είναι μια πρόταση επεικής για να τους δείξει ότι το κόμμα έπαψε να κάνει αυτά που κάνουν αυτοί, ότι το κόμμα προσπαθεί με όλα τα μέσα να τους σώσει, τουλάχιστο να τους βγάλει σ' ένα δρόμο, πραγματικά ανθρώπινο όπως είναι κι ο λαός μας. Να μην ξεχωρίζουν ακόμα δηλαδή και σαν άνθρωποι απ' το λαό μας.

Δυο λόγια, σύντροφοι, αν επιτρέπεται, για τη δήλωση του σ. Σινάκου. Εγώ θα του αναφέρω τις καταστατικές αρχές. Δε θα πω τίποτα άλλο. Για τις καταστατικές αρχές. Πρώτα-πρώτα όταν βάζουμε σα σκοπό, για να γίνει κανείς μέλος του κόμματος πρέπει ν' αναγνωρίζει και το καταστατικό του κόμματος, σαν απαραίτητο όρο. Κι επομένως στην προκειμένη περίπτωση όλοι πρέπει να ξέρουμε το καταστατικό. Γιατί αλλιώς δε θεωρείται κανείς μέλος του κόμματος όταν, όχι δεν τ' αναγνωρίζει αλλά κι όταν δεν καταλαβαίνει ποιες είναι οι υποχρεώσεις και ποια τα δικαιώματα που δίνει το καταστατικό του κόμματος.

Εδώ, σύντροφοι, ένα πράγμα πρέπει να προσέξουμε. Ποια είναι τα καθήκοντα της ΚΕΕ που καθορίζει το καταστατικό. Τα ξέρουμε, όμως δεν τα ξέρουμε, σύντροφοι. Γιατί αυτό φάνηκε από την ΚΕΕ. Η ΚΕΕ ελέγχει τη δράση, τη δουλειά κάτω στις οργανώσεις, ελέγχει αν σωστά πραγματοποιούνται οι αποφάσεις της ΚΕ, βάσει φυσικά των αποφάσεων των Συνεδρίων ή των Ολομελειών. Δεν έχει ποτέ δικαίωμα η ΚΕΕ να ελέγξει το Γραφείο της ΚΕ. Το Γραφείο της ΚΕ το ελέγχει μόνο η Ολομέλεια της ΚΕ, γιατί αυτή είναι που εκλέγει το Γραφείο. Έχει όμως δικαίωμα να κριτικάρει το Γραφείο της ΚΕ, τότε; μόνο μέσα σε μια Ολομέλεια. Σε μια Ολομέλεια, που θα πάρουν μέρος, όπως θα κριτικάρουν και τ' άλλα μέλη της ΚΕ, θα το κριτικάρει κι η ΚΕΕ. Νομίζω, σύντροφοι, αυτό είναι. Κι αυτό δεν το 'πραξε η ΚΕΕ. Δε βάδισε απάνω στην καταστατική αρχή αυτή του κόμματος.

ΧΙ σ. ΚΙΚΙΤΣΑ

Σύντροφοι.

Θα σταθώ σ' ένα σημείο. Στο σημείο τι έπρεπε να φτιάσουν ακόμα μέσα στο κόμμα ο Ζαχαριάδης, Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιας που όλη τους η ζωή είναι ένα συνεχές έγκλημα για το κόμμα. Ο Ζαχαριάδης μας είπε εδώ ότι τον είπαμε εδώ μέσα και χαφιέ. Όλα τα κατορθώματά σου Ζαχαριάδη αυτό λένε. Η πορεία και των τεσσάρων αυτών ως τα σήμερα είναι εγκληματική, προβοκατόρική, αντιδιεθνιστική. Εδώ μέσα ξεκαθαρίστηκε με όλα τα ντοκουμέντα για τους τέσσερις ότι αυτοί δεν μπορεί να 'ναι μέλη του κόμματος. Εδώ ειπώθηκαν ακόμα περισσότερα, μαθεύτηκαν ακόμα μεγαλύτερα εγκλήματα απ' ότι ήξεραν τα μέλη του κόμματος. Μαθεύτηκαν ως τις λεπτομέρειες που ξεκαθαρίζει ότι ο Ζαχαριάδης κι οι άλλοι Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιας ξεπερνούν τα όρια της προδοτικής τους δράσης και πέρα από το δικό μας κόμμα. Απλώς μαχητής ή μέλος του κόμματος διαγραφόταν με τις διάφορες συκοφαντίες και τουφεκιζόταν σαν προδότης. Δε θα αναφέρω ονόματα, ποιους συντρόφους της ΚΕ προσπάθησαν να εξοντώσουν, και εξόντωσαν τους ξέρουμε όλοι.

Ποιοι ευθύνονται για τις χιλιάδες μαχητές και στελέχη του ΔΣ που χάθηκαν στην Πελοπόννησο; Που ξεπερνάν τις τρεις χιλιάδες σύντροφοι; Ποιοι φέρουν ευθύνες για τις χιλιάδες μαχητές που τους έριχναν εσκεμμένα στη σφαγή στη μάχη της Φλώρινας, της Έδεσσας, της Νάουσας, της Ρούμελης, στο Βίτσι, στο Γράμμο; Μα και ξέχωρα πόσοι είναι οι δολοφονημένοι αγωνιστές απ' αυτή την τετράδα που τους κόλλησαν τον τίτλο του προδότη; Μπορεί, σύντροφοι, είναι σωστό να παραμείνουν σα μέλη του κόμματος; Η γνώμη μου είναι όχι. Θα είμαστε έξω από αρχές αν ο Ζαχαριάδης, Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιας μείνουν σα μέλη του κόμματος. Γι' αυτό πρέπει να διωχτούν απ' το κόμμα. Πρέπει να διωχτούν απ' το κόμμα για όσα εγκλήματα διέπραξαν ως την 6η Ολομέλεια, αλλά και την προσπάθεια που έκαναν ως τα σήμερα για να φέρουν, με την αντικομματική πολιτική τους πλατφόρμα, τη διαίρεση μέσα στο κόμμα. Να φέρουν τη διαίρεση μέσα στο κόμμα. Πολλά είναι τα εγκλήματα που έκαναν οι τέσσερις. Δε με παίρνει ο χρόνος για να τα ξανααριθμήσω εγώ. Ειπώθηκαν πολλά εδώ, μα είναι κι άλλα που έχουν κάνει. Τι λέει η προβοκάτσια της Τασκέντης, όσο και η συνεργασία τους με την Ασφάλεια, με το ζήτημα του Γουσόπουλου, και του Δημητρακαρέα; Είναι, σύντροφοι, ζήτημα ηθικής τάξης για το κόμμα η παραμονή τους μέσα στο κόμμα και των Μπαρτζιώτα, Βλαντά, Γούσια. Φτάνει μια κηλίδα που την ανεχόμαστε εν γνώσει μας μέσα στο κόμμα.

Ο Μπαρτζιώτας έκανε εδώ δήλωση και αυτοκριτική. Πολύ καλή είναι η αυ-

τοκριτική. Αλλά θα 'ναι καλή όταν την κάνουμε πραγματικά με ειλικρίνεια. Τι λέει αυτή η αυτοκριτική του Μπαρτζιώτα σύντροφοι; Μας κοροιδεύει. Σύντροφοι, έτσι είναι. Πολλές φορές εμείς τον ακούσαμε και τον ξέρουμε. Διότι αν ήθελε να μας κάνει μια ειλικρινή αυτοκριτική, θα μας έλεγε τι ακριβώς έγινε με το ζήτημα του Γουσόπουλου. Θα μας φανέρωνε το ζήτημα αυτό απ' όλες τις πλευρές. Διότι αυτός ήταν ο στενότερος συνεργάτης του Ζαχαριάδη και ξέρει πάρα πολλές πλευρές. Για όλα τα ζητήματα, για όλες τις ζημιές που είχαν κάνει. Μα ο Μπαρτζιώτας πίστευε όταν το 'λεγε αυτό ότι το χαρτί που έγραψε αυτός με τις οδηγίες του Γουσόπουλου ότι το είχαν κάψει. Και νόμιζε ότι έτσι ξεφεύγει κι απ' αυτό. Και μόνο αυτό τι λέει; Έκανε αυτοκριτική; Μπορεί να μείνει μέλος του κόμματος ο Μπαρτζιώτας όταν ευθύνεται για τη διάλυση της οργάνωσης της Θεσσαλονίκης, που αυτός καθοδηγούσε. Με όλες τις συνέπειες για τους αεροπόρους. Που τις φόρτωσε σε άλλους αγωνιστές. Που τους έστειλε στην εξορία στις ΛΔ. Μπορεί να είναι μέλη του κόμματος αυτοί όλοι που παρέδωσαν την οργάνωση της Θεσσαλονίκης στην Ασφάλεια. Κι έφτιασαν την οργάνωση του Γουσόπουλου; Μας είπε τίποτα για όλα αυτά; Όχι. Αλλά μας έκανε τον υπαινισμό, ότι απ' την Αθήνα ρωτάνε τι κάνει ο Φάνης, πού τραβάει; Μας είπε ότι η μάνα του ρωτάει τι κάνει ο Φάνης; Δε μας είπε όμως τι θα πουν οι χιλιάδες μάνες των αγωνιστών που αυτοί οι τέσσερις τους έριξαν τα παιδιά τους στη σφαγή; Τι θα πουν οι μάνες, οι γυναίκες και τα παιδιά των αγωνιστών που τους εκτέλεσαν κολλώντας τη ρετσίνα του προδότη; Όταν μάθουν ότι ο Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιας παραμένουν μέλη του κόμματος;

Σύντροφοι, ο Ζαχαριάδης, ο Μπαρτζιώτας, ο Βλαντάς και ο Γούσιας εκτός από όλα τα άλλα εγκλήματα, είναι κι εγκληματίες ποινικού δικαίου. Μπορεί σύντροφοι να γίνει υποχώρηση με κοινούς εγκληματίες; Τι περισσότερα πειστήρια πρέπει να 'χουμε για να μας πείσουν ότι αυτοί δεν μπορεί να 'ναι μέλη του κόμματος; Αρκεί ν' αναφέρουμε το έγκλημα για τον Βλαντά που προσωπικά έκανε σε αγωνιστές της 7ης Μεραρχίας. Μπορεί να πούμε ότι πρέπει να μείνει μέλος του κόμματος; Για τον Γούσια θα 'ναι ντροπή μας αν πούμε ότι σκεφτήκαμε να τον αφήσουμε, έναν πωρωμένο εγκληματία, μέλος του κόμματος.

Εγώ, σύντροφοι, για τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για τους τέσσερις είναι η γνώμη μου να διαγραφούν απ' το κόμμα ο Ζαχαριάδης, Μπαρτζιώτας, Βλαντάς, Γούσιας. Να διαγραφούν από μέλη του κόμματος σα στοιχεία εγκληματικά, αντιδιεθνιστικά, προβοκατόρικα. Που έκαναν μεγάλη ζημιά στο κόμμα και στο κίνημά μας γενικά. Κι ακόμα κάνω και την άλλη πρόταση. Να δικαστούν σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο που έχει κάθε χώρα για όσα εγκλήματα έκαναν, εδώ στις ΛΔ και τη ΣΕ.

XII α. Η. ΡΟΥΝΗ

Σύντροφοι.

Είναι τόσες μέρες τώρα που συζητάμε εδώ πέρα και διασταυρώθηκαν πολλές γνώμες και ανταλλάχτηκαν απόψεις γύρω στο σοβαρό ζήτημα που απασχολεί το κόμμα μας, γύρω απ' τις ευθύνες της πρώην ηγεσίας του κόμματος. Τώρα οι ομιλίες αυτές έχουν σα σκοπό να καταλήξουμε σε συμπεράσματα και να προταθούν και τα μέτρα που πρέπει να παρθούν για τις ευθύνες αυτές.

Στις ομιλίες που ακούστηκαν ως τώρα, μήπως ακούστηκε και τίποτα το υπερβολικό; Η γνώμη η δική μου είναι ότι ενώ σε τέτοιου είδους συζητήσεις πολλές φορές ακούγονται και υπερβολές, ετούτη εδώ τη φορά ασφαλώς αποτελεί εξαίρεση ότι δεν ακούστηκε καμιά υπερβολή. Κι όχι μόνον αυτό, αλλά κι άλλες τόσες μέρες να συζητάει κανένας πάλι κάτι θα προστίθεται. Γιατί οι ευθύνες είναι πολύ σοβαρές.

Η προηγούμενη καθοδήγηση του κόμματος, σύντροφοι, νιώθοντας τις βαριές της ευθύνες για όλες τις δουλειές του κόμματος προπαντός όμως για την αποτυχία του ένοπλου αγώνα, που στοίχισε τόσες θυσίες στον ελληνικό λαό και του στέρησε τη λευτεριά του, νιώθοντας λέω αυτές τις ευθύνες, οργάνωσε μια συνομοσία ενάντια στο κόμμα, ενάντια στο λαό. Εδώ, σύντροφοι, δεν πρόκειται για απλό πράγμα. Πρόκειται καθαρά για συνομοσία. Όλη τους η δράση έχει όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της συνομοσίας. Έξω απ' το συμπέρασμα που βγαίνει καθαρά για το ζήτημα αυτό, από μας, υπάρχει όμως πια και γραφτό ντοκουμέντο που επισφραγίζει αυτή την περίπτωση της συνομοσίας, υπάρχει φάκελος συνεδριάσεων των τεσσάρων, του Ζαχαριάδη, του Μπαρτζιώτα, του Γούσια, του Βλαντά.

Ο Ζαχαριάδης, σύντροφοι, όταν μίλησε εδώ πέρα, πολλοί περιμεναν να είναι πολύ ετοιμασμένος, και ότι θα μιλήσει και θα δώσει εξηγήσεις γύρω απ' το ζήτημα αυτό που συζητιέται. Ο ίδιος είπε ότι δεν πρόλαβε να ετοιμαστεί. Εμένα, σύντροφοι, δε μου έκανε κατάπληξη αυτό, το ότι ο Ζαχαριάδης δε φάνηκε ετοιμασμένος. Όχι ότι δεν μπόρεσε να ετοιμαστεί ή δεν πρόλαβε να ετοιμαστεί, δεν μπορούσε, σύντροφοι, να ετοιμαστεί. Τα ζητήματα που εξετάζονται, οι κατηγορίες που βαρύνουν αυτούς τους ανθρώπους της πρώην καθοδήγησης του κόμματος είναι τέτοιες, εξετάστηκαν τόσο εξονυχιστικά ως τώρα, υπάρχει περιθώριο εξέτασης και παραπέρα που τι ετοιμασία να κάνει κανένας για να υποστηρίξει μια άδικη υπόθεση; Αποτείνεται σε κομμουνιστές. Οι κομμουνιστές αυτοί έχουν δουλέψει το μυαλό τους τόσα χρόνια. Έχουν καταλήξει σε συμπεράσματα. Πέρασε η περίοδος που σηκωνόταν ο Ζαχαριάδης και ο λόγος του ήταν νόμος για τα μέλη και στελέχη του κόμματος, γιατί εί-

χαν μια εμπιστοσύνη τέτοια τυφλή, καλλιεργημένη, γύρω απ' τη λατρεία στο πρόσωπό του. Τούτη εδώ τη φορά ο Ζαχαριάδης ήρθε χωρίς λεοντή. Ήρθε απλώς σα Ζαχαριάδης, έτσι τον είδαμε και γι' αυτό δεν μπορούσε να 'ναι περισσότερο ετοιμασμένος απ' ότι ήτανε.

Ν' απαρिθμήσει κανείς όλη τη σειρά των συνειδητών, για μένα λαθών του, σε εισαγωγικά, θα φάει χρόνο και άλλωστε έχουν ειπωθεί αυτά τα πράγματα. Βασικά μπορεί να τα συνοψίσει κανένας έτσι: ... τα έχω διαβάσει αυτά και έχω βγάλει συμπεράσματα. Απ' το 1945 και δω. Πρώτα το 1945 όταν ήρθε, η πρώτη του δουλειά ήταν να σκεπάσει τις ευθύνες που υπήρχαν για την αποτυχία της πρώτης φάσης του ένοπλου αγώνα. Αυτό το έκανε χωρίς καμιά δυσκολία, όπως οι σύντροφοι που συνεργάζονταν τότε μαζί του βεβαιώνουν αυτά τα πράγματα και η ζωή το αποδειχνει. Αργότερα σχετικά με τις ευθύνες αυτές έριξε τούτο δω το σύνθημα. Ηττηθήκαμε στρατιωτικά, εγώ αυτό το πράγμα θα το πιάσω, δεν ακούστηκε, γιατί νομίζω ότι ήττα στρατιωτική θα πει ότι τότε είχαμε έναν τέτοιο στρατό, τον ΕΛΑΣ που αντιπαράταχθηκε με τον εχθρό και νικήθηκε. Αυτό το πράγμα, σ. δεν είναι σωστό. Δεν είναι αντικειμενικό. Στρατιωτική ήττα δεν είχαμε τότε. Εδώ πρέπει να πούμε καθαρά ότι πρόκειται για ατζαμοσύνη ή για προδοσία. Αυτού γύρω πρέπει να βρει κανένας την αιτία της αποτυχίας μας τότε. Στρατιωτική ήττα δεν είχαμε. Ο Ζαχαριάδης σκόπιμα έβαλε αυτό το ζήτημα της στρατιωτικής ήττας για να σκεπάσει περισσότερο, μ' ένα πάπλωμα ακόμα τις ευθύνες. Και να δικαιολογήσει και το μοναρχοφασιστικό όργιο τότε που συνεχιζόταν με τον ερχομό του, και συνεχίστηκε και μετά. Γιατί όταν, σύντροφοι, νικιέται ένας στρατιωτικά, ο ηττημένος υπόκειται και στη θέληση του νικητή. Ηττηθήκαμε στρατιωτικά είπε. Αυτό και μόνο το γεγονός, της συμφωνίας δυο αντιμαχομένων παρατάξεων, θα πει ότι δεν πρόκειται για στρατιωτική ήττα. Συμφωνία ήταν.

Σκέπασε είπαμε τις ευθύνες της αποτυχίας της πρώτης φάσης του ένοπλου αγώνα. Τον βαρύνει κατοπινή αποτυχία της δεύτερης φάσης του ένοπλου αγώνα. Κι αυτόν και τους άλλους, που συνεργάζονταν μαζί του στην καθοδήγηση τότε. Εδώ ειπώθηκε πως ξεκινήσαμε κλπ. Εγώ δε θα αναφέρω τίποτα. Πάντως είναι γεγονός, αποδείχτηκε εδώ μέσα απ' τη συζήτηση, είχε αποδειχτεί και παλιότερα, κι αν διαβάσει κανένας, χωρίς να κάνει καμιά συζήτηση, να διαβάσει αυτήν την μπροσούρα, που έχει γραφτεί απ' τον Ζαχαριάδη, που λέγεται *Δέκα χρόνια πάλης*, από κει μέσα βγαίνει ξεκάθαρα το συμπέρασμα. Βγαίνει και χωρίς να είχε υπόψη του κανένας αν το διαβάσει κι ένας που δεν έζησε και τον ένοπλο αγώνα ακόμα. Φαίνεται καθαρά η δυσκολία του Ζαχαριάδη για να δικαιολογήσει το ξεκίνημα του ένοπλου αγώνα. Μέσα σε μια σελίδα, σύντροφοι, να ρίξετε ακόμα μια ματιά να το διαβάσετε, ο Ζαχαριάδης κάνει δυο τρεις αντιφάσεις. Ρίξαμε το βάρος τώρα στη γενική εξέλιξη του

αγώνα, ρίχνουμε το βάρος στην εξέλιξη του ένοπλου αγώνα, ξανά το επαναλαμβάνει και τελικά κάπου δε θυμάμαι σε ποιο ντοκουμέντο καταλήγει ότι εφαρμόσαμε κινέζικο σύστημα. Δηλαδή ήθελε σώνει και καλά να δικαιολογήσει αυτό το σημείο. Αυτό ακριβώς τον πονούσε σύντροφος. Δεν υπήρχε κανένα σχέδιο, δεν υπήρχε κανένας σκοπός, προπαντός δεν υπήρχε σκοπός. Συζητάμε για εφεδρείες, συζητήθηκε ξανασυζητήθηκε αυτό το πράγμα, οι εφεδρείες, πιανόμασταν απ' τα ψιλοπράγματα, όταν, σύντροφος, δε βάζεις συγκεκριμένο σκοπό, ο σκοπός αυτός είναι που σου καθορίζει και την τακτική, σου καθορίζει και τα οργανωτικά μέτρα και τότε κινητοποιείς τις επαναστατικές δυνάμεις και κανονίζεις ποιες θα ρίξεις στην πρώτη μάχη και ποιες θα 'χεις εφεδρεία. Αυτό το πράγμα δεν έγινε, αφού δεν υπήρχε κανένας σκοπός. Ότι έγινε, σύντροφος, οι ηρωισμοί που έγιναν, έγιναν από τον ίδιο το λαό κι ο αγώνας που κράτησε, κράτησε χάρη στην πίστη του λαού που αγωνιζόταν για τη λευτεριά του. Ο λαός ο ίδιος έβαλε πρόβλημα εξουσίας. Ο σκοπός του Ζαχαριάδη δεν ήταν αυτός. Ήταν ο τυχοδιωκτισμός. Οι αντικειμενικά δρώντες παράγοντες οδήγησαν εκεί. Επομένως η τακτική που εφαρμόστηκε, τα οργανωτικά μέτρα, μπορεί να πει κανένας, που πάρθηκαν δεν εξυπηρετούσαν αυτόν τον σκοπό. Γι' αυτό πελαγόδερνε ένας λαός και χτυπιούνταν και κονταρομαχούνταν μέχρι τη στιγμή που ακαθοδήγητος ηττήθηκε.

Και τώρα τελευταία μας έβγαλε μια άλλη δικαιολογία ο Ζαχαριάδης ότι δε βοηθήθηκε απ' το δημοκρατικό στρατόπεδο. Παλιότερα στην Τασκήντη το είπε ο Βλαντάς, και πήρε την απάντηση, αλλά τώρα ο Ζαχαριάδης το επανέλαβε κάπως γρήγορα για να μη δώσει εντύπωση και προκαλέσει συζήτηση αυτό το πράγμα. Ότι στην Κορέα αν δε πήγαιναν οι Κινέζοι εθελοντές θα νικούσαν οι Κορεάτες; Αυτό το πράγμα αν το δει κανένας επιφανειακά δίνει την εντύπωση ότι πραγματικά εκεί πήγαν ξέρω γω πόσος κόσμος εθελοντές, επομένως οι Κορεάτες νίκησαν γιατί τους βοήθησαν απέξω, εμάς τους φουκαράδες δε μας βοήθησαν κανένας απέξω. Όχι Ζαχαριάδης δεν είναι έτσι. Οι βόρειοι Κορεάτες πέταξαν στη θάλασσα τους νότιους Κορεάτες και τους έμεινε μονάχα ένα πέταλο στου Φουζάν κι οι Κινέζοι εθελοντές πήγαν, αφού πήγαν 400 χιλιάδες αμερικάνικος στρατός, ολόκληρος ο στόλος του Ειρηνικού, ολόκληρη η αεροπορία η αμερικάνικη στο χώρο του Ειρηνικού, και στρατιωτικά τμήματα από 36 κράτη του ΟΗΕ, τότε πήγαν και οι Κινέζοι εθελοντές. Μήπως η δική μας επανάσταση έριξε στη θάλασσα, εξεμηδένισε τους αντιπάλους μας, και επεμβήκαν στρατιωτικά οι Αμερικάνοι και δε μας βοήθησαν από έξω; Και για να μη χρησιμοποιήσεις αυτόν τον όρο στρατιωτικά, που έστειλαν στους μοναρχοφασίστες, πολυβόλα, αξιωματικούς κλπ. στρατό όμως όπως έστειλαν στην Κορέα δεν έστειλαν. Αυτό είναι λάθος δικό μας κυριολεκτικά. Λάθος της καθοδήγησης.

Ο Γούσιος φοβάται, για να τελειώνω με το κεφάλαιο αυτό, κόβεται μήπως σβήσουμε το ΔΣ. Γιατί θα σβήσουμε τη δράση του ΔΣ Γούσια; Ό,τι ιστορικά γράφεται δεν μπορεί κανένας να το σβήσει. Είτε Γούσιος λέγεται είτε Ζαχαριάδης είτε οποιοσδήποτε. Δεν μπορεί να το σβήσει αυτό το πράγμα, ό,τι ιστορικά γράφεται, θεμελιώνεται. Ο ΔΣ είναι δημιουργία του λαού. Λιγότερο απ' όλους Γούσια εσύ έχεις συμμετοχή στο ΔΣ. Εσύ τοποθετήθηκες από πάνω να καθοδηγήσεις αυτόν τον στρατό, που δημιούργησε αυτός ο ηρωικός λαός και στάθηκες ανάξιος να τον καθοδηγήσεις, και πώς να τον καθοδηγήσεις. Εδώ είναι ορισμένα πράγματα που πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε, σύντροφοι. Σε κάθε στρατό ο απλός μαχητής εκπαιδεύεται δυο-τρία για να πάει να μάθει να πολεμάει ατομικά. Οι αξιωματικοί κι εκείνοι πολλές φορές εκπαιδεύονται και σε στρατιώτες, και μαθαίνουν και στα θρανία την πείρα του πολέμου κλπ. Μπορεί κανένας να μάθει τον πόλεμο και μέσα στον πόλεμο. Αυτό είναι επικίνδυνο γιατί έχει να κάνει με ανθρώπους, κι όταν έχεις να κάνεις με ανθρώπους δεν είναι μια τέχνη που να κάνεις στραπάτσα. Εν πάση περιπτώσει μπορεί. Ο Γούσιος το 'μαθε στο θρανίο; Στρατιώτης δεν υπηρέτησε. Τον πόλεμο μέσα στον πόλεμο δεν τον έμαθε. Ιδιοψυία δεν ήταν, πούθε βρέθηκε ύστερα στρατηγός;

Ο Ζαχαριάδης εδώ στις δικαιολογίες του, σύντροφοι, παίζει το κρυφτούλι. Αφού δεν μπορεί τίποτε να δικαιολογήσει παίζει το κρυφτό. Όταν στριμώχνεται από το κόμμα, το ΚΚΕ, που ήταν Γενικός Γραμματέας του, πηγαίνει και κρύβεται στο Κόμμα της ΣΕ. Κατοχυρώνεται εκεί. Εχω βιβλιάριο από εκεί, εκεί θα δώσω λόγο. Όταν από εκεί του ζητούνται ορισμένες εξηγήσεις με τον τύπο της συμβουλής έρχεται και φοράει το μανδύα του Γενικού Γραμματέα και κρύβεται στο ΚΚΕ. Αυτό το κρυφτούλι τέλος πάντων, τελειώνει σήμερα εδώ μέσα.

Και για να μη μου ξεφύγει εδώ εξετάστηκε η ζωή του Ζαχαριάδη και στο Νταχάου, γιατί ύστερα απ' όλα αυτά τα πράγματα μπαίνουν και τα ερωτήματα αυτά, χωρίς να το θέλει κανένας. Εγώ είμαι υποχρεωμένος να πω εδώ πέρα, σύντροφοι, τούτο δω το πράγμα. Είναι εξακριβωμένο ότι ο Ζαχαριάδης όταν ήταν στη Βιέννη κι αργότερα στο Νταχάου αλληλογραφούσε με τη μάνα του μέσω της Γκεστάπο της Αθήνας. Όταν ένα απλό μέλος του κόμματος έκανε αυτή τη δουλειά, κι ερχόταν σε φως θα τον διέγραφε, σύντροφοι, η ΚΟΒ του; Εγώ μου φαίνεται δε χωράει αμφιβολία, ξέρω γω το πιστεύω, θα τον διέγραφε. Ο Γενικός Γραμματέας του κόμματος αλληλογραφεί μέσω της Γκεστάπο με τη μάνα του. Αυτό το πράγμα το 'χει πει η μάνα του σε άνθρωπο που ζει, ήταν γραμματέας αχτίδας τότε, και μάλιστα όχι να πάει η μάνα του να παρακαλέσει για ν' αλληλογραφήσει με το παιδί της, αυτή βέβαια δεν είχε ευθύνη, παιδί τον είχε, τον πουούσε, του 'στελνε γράμματα, και του 'στελνε δέ-

ματα, αμύγδαλα, φανέλες κλπ. Αλλά ο αρχηγός της Γκεστάπο, ο διευθυντής της Γκεστάπο της Αθήνας φρόντισε όταν ήρθε το Μάη, αμέσως όταν πήγαν στην Αθήνα οι Γερμανοί, φρόντισε βρήκε τη μάνα του της έδωσε χαιρετίσματα ότι είναι καλά, εκεί τότε ακόμα ζούσε στη Βιέννη, κι ότι μπορεί να του δίνει γράμματα και ν' αλληλογραφεί. Και σε μένα μπαίνει το ερώτημα τούτο δω, βέβαια, είναι ένα συμπέρασμα έπειτα από όλα αυτά τα πράγματα, όπως αλληλογραφούσε με τη μάνα του μέσω της Γκεστάπο, γιατί να μην αλληλογραφεί και μ' έναν άλλον άνθρωπο; μέσω Γκεστάπο ο Ζαχαριάδης; Άλλωστε κι η Ιντέλιτζενς Σέρβικ κι η Γκεστάπο σ' αυτά τα ζητήματα ενάντια στα ΚΚ έχουν πολύ στενή συνεργασία.

Άλλο ένα ζήτημα, σύντροφοι, είναι τούτο δω: σχετικά με τη ζωή του εκεί. Ότι ένας σύντροφος Χατζής απ' την Έδεσσα ζούσε κι αυτός στο Νταχάου, εκεί στο Τασκέντ έκανε μια έκθεση, κάπου την έδωσε, την έκανε μετά από τα γεγονότα του Σεπτέμβρη, εγώ την είδα την έκθεση αυτή δεν τη διάβασα όμως, γιατί δεν είχα το δικαίωμα να τη διαβάσω. Δεν ξέρω τι γράφει. Αυτός πάντως άρχισε κάτι να διαδίδει. Έπειτα από καμιά εικοσαριά μέρες, έπειτα απ' το γεγονός αυτό, αυτός σκοτώθηκε μ' ένα πολύ μυστηριώδη τρόπο, βέβαια η εξουσία εκεί, τους ανθρώπους που τον σκότωσαν τους έχει φυλακή, θα εξετάσει, θα βγάλει συμπεράσματα, πάντως το θέτω υπόψη σας αυτό το πράγμα, γιατί ο κόσμος τότε εκεί πέρα, ο περισσότερος κόσμος πίστεψε ότι πρόκειται για πολιτικό έγκλημα.

Εκείνο το ζήτημα της Γιουγκοσλαβίας, της ενίσχυσης, εγώ θα πω δυο λόγια γι' αυτό το ζήτημα. Όχι εκεί στο Καιμακτσάλαν, εκεί στο Καιμακτσάλαν είναι διαπιστωμένο ότι ολόκληρη ταξιαρχία πήγε, κάθισε δυο 24ωρα μέσα χωρίς να την αφοπλίσουν οι Γιουγκοσλάβοι. Τ' άλλα τα ζητήματα δεν ξέρω, αυτό είναι γεγονός, που ζούνε οι άνθρωποι, γιατί δε σκοτώθηκε όλος ο κόσμος, ήταν μια ταξιαρχία ολόκληρη. Κάθισε εκεί και ξαναπέρασε στο ελληνικό έδαφος, κι ύστερα απ' εκεί διαλύθηκε και πήγε ο καθένας όπου μπορούσε να γλιτώσει. Ειπώθηκε εδώ πέρα κι ίσως άφησε την εντύπωση, κάπως λίγο το είπε ο Ζαχαριάδης, κι ίσως να έμεινε η εντύπωση ότι μετά το ξεσκέπασμα του Τιτο που έγινε το καλοκαίρι του 1948 δε μας ενίσχυναν οι Γιουγκοσλάβοι. Αυτό το πράγμα να το ξέρουμε ότι δεν είναι σωστό. Γιατί εγώ στον τομέα εκείνο που ήμουνα τότε στην Αλεβίτσα, όταν γίνονταν οι επιχειρήσεις, από τις 10 περίπου Ιούλη που κλείστηκαν τα αρβανίτικα σύνορα για να μη σκαρωθεί στους Αρβανίτες καμιά προβοκάτσια, παίρναμε πυρομαχικά συνέχεια από την Πρέσπα που έρχονταν γιουγκοσλαβικά αυτοκίνητα και τα ξεφόρτωναν. Κι όχι μόνο πυρομαχικά, παντός είδους φυσίγγια για ατομικά τουφέκια, πολυβόλα, οπλοποβόλα κλπ. Βλήματα πυροβολικού, βλήματα όλμου, όλμους. Πολυβόλα, οπλοπολυβόλα μας έρχονταν. Ο σ. ο Αργύρης, δε θυμάμαι το επιθετό του,

εδώ είναι, αυτός ο ίδιος τα μετέφερε, κάθε βράδυ τα συνόδευε, και μεις στήναμε καμιά ενέδρα, ο σ. Βαϊνάς το ξέρει αυτό το πράγμα, γιατί ήταν διοικητής ταξιαρχίας, του Βίτσι κι αυτός του είχε δώσει την αποστολή αυτή, εν πάση περιπτώσει αυτό το λέω για να μη δημιουργηθεί καμιά εντύπωση ότι δε μας βοήθουσαν. Πολλά ζώα πενούσαν, βραδιά παρά βραδιά 400-500 ζώα.

Και τώρα για τον Γούσια έχω να πω κι ένα άλλο που μου ξέφυγε. Ο Γούσιος, σύντροφοι, εκτός απ' τ' άλλα στη δράση του σα στρατηγός λιποτάκτησε από μια μάχη. Να μη σας ξαφνιάσει αυτή η λέξη, λιποταξία, δεν είναι καθόλου βαριά. Οι περισσότεροι εδώ πέρα είναι στρατιωτικοί και ξέρουν αυτόν τον όρο της λιποταξίας. Είναι βαρύς, είναι έτσι βαρύ πράγμα. Όταν εξεστράτευσε αυτός με δυο-τρεις ταξιαρχίες προς την Έδεσσα-Νάουσα-Αρδέα κλπ., και είχε εκείνη την τρομερή αποτυχία, πελάγωσε, πήγε σ' ένα χωριό Λουτράκι, ξέρω γω πώς λέγεται, εκεί στα ριζά του Καϊμακτσάλαν, είδε ότι χάνεται, νόμισε ότι θα χαθεί πια δεν είχε πού διέξοδο, έπρεπε να περάσει αν έβλεπε καμιά κίνηση στη Γιουγκοσλαβία, είπε ότι είναι άρρωστος. Δεν είχε απολύτως τίποτα. Πέρασε μέσα στη Γιουγκοσλαβία, πήγε στα Μπιτάλια και στο Μοναστήρι, το ξέρω αυτό το πράγμα γιατί εγώ του 'στειλα αυτοκίνητο να τον πάρει, μας είπαν ένας τρανός είναι άρρωστος, να στείλουμε αυτοκίνητο στο Μοναστήρι της Γιουγκοσλαβίας, υπήρχε γιάφκα εκεί πέρα, του στείλαμε, τον παρέλαβε, ο σ. Αργυρόπουλος ο Πόλης, δεν ξέρω αν είναι εδώ πέρα, αυτός έδωσε εντολή να φύγει το αυτοκίνητο, να πάει μέσα, τον παρέλαβε και πραγματικά περιμέναμε εμείς ότι ο στρατηγός μας μπορεί και να πεθάνει, τόσο βαριά άρρωστος ήταν. Την άλλη μέρα τον είδα εκεί στο χωριό, που έμεινα εγώ, ήρθε γερός καταγερός τίποτα δεν είχε. Είναι λιποταξία αυτή, σύντροφοι, ή δεν είναι; Ο στρατιωτικός ηγέτης το μεγαλύτερό του γνώρισμα, το μεγαλύτερό του προσόν είναι τούτο δω: Όταν το τμήμα που διοικεί βρίσκεται σε δύσκολη θέση και διατρέχει τον κίνδυνο του εξοντωμού, συμμαριζεται την τύχη του τμήματός του. Αυτό το πράγμα δεν μπορούσε να το καταλάβει ο Γούσιος. Και στρατιωτικοί των άλλων στρατών αυτό το πράγμα δεν το παραβλέπουν ποτέ, πολύ περισσότερο οι στρατιωτικοί ενός λαϊκού στρατού, δεν μπορούν, δεν έχουν το δικαίωμα να το παραβλέψουν. Για τον Βλαντά ειπώθηκαν πολλά, εκείνο που έδειξε τελευταία έχει εγκλήματα κλπ. όλα αυτά τα είπαν οι σύντροφοι, εκείνο που βλέπω εγώ χαρακτηριστικό σ' αυτόν τον άνθρωπο είναι τούτο δω: Κάθε ώρα κι αλλάζει μυαλό. Αυτό από πού ξεκινάει. Δεν ξεκινάει γιατί του έρχεται μια σκέψη διαφορετική. Ξεκινάει από το να εξυπηρετήσει το ατομικό του συμφέρον και κάνει τρόπο να το προσαρμόζει. Απ' αυτού ξεκινάει, σύντροφοι αυτό το πράγμα. Και τα γραφτά του αυτά που έγραψε κι έστειλε εδώ πέρα, κι αυτό από εκεί ξεκίνησε. Είδε γεγονότα στην Ουγγαρία, κάτι άκουσε στην Πολωνία, κλπ. τώρα σου λέει αναμπουμπούλα είναι δεν κάθουμαι εγώ να κοτσάρω ένα και στο

κόμμα της ΣΕ και να γράψω ότι έχουμε ανάγκη από ισοτιμία μέσα στο κόμμα, κομματική κλπ. και του 'δωσε αυτό το πράγμα.

Λοιπόν τώρα, σύντροφοι, για τα μέτρα. Για τον Ζαχαριάδη δεν έχω καμιά αντίρρηση. Ήθελα να πω κάνα δυο λόγια για τον Μπαρτζιώτα, ο Μπαρτζιώτας, σύντροφοι, για μένα έχει αξεχώριστες ευθύνες με τον Ζαχαριάδη. Να ψάξει το κόμμα και να βρει, από πού αρχίζουν αυτές οι αξεχώριστες ευθύνες και μέχρι πού φτάνουν και τελειώνουν. Είμαστε κομμουνιστές, έτσι πρέπει να τα λέμε τα πράγματα. Η πρόταση που γίνεται είναι επιεικής, να δούμε θα τη δει ο σ. Μπαρτζιώτας και θα βοηθήσει για την κομματική ενότητα και για την προκοπή του κόμματος. Εδώ θα φανεί. Για τον Βλαντά το ίδιο. Επιεική τη θεωρώ την πρόταση. Εν πάση περιπτώσει του δίνεται η δυνατότητα να δει και να βοηθήσει το κόμμα.

Για τον Γούσια. Τα μέλη της ΚΕ εδώ, όλα τακτικά, αναπληρωματικά οι σύντροφοι της ΚΕΕ δε βρέθηκε ούτε ένας άνθρωπος να πει, τέλος πάντων, όχι έναν καλό λόγο, αλλά απλώς ένα μέτριο. Ο άλλος είπε ότι δεν είναι άνθρωπος. Άλλος είπε, δεν καταδέχτηκε ξέρω γω καν να συζητήσει μ' αυτόν, γι' αυτό θα παρακαλέσω τα μέλη της ΚΕ, που θα πάρουν την απόφαση ανάλογα με τις ομιλίες που μίλησαν, να τον κρίνουν και στην απόφαση, που πρόκειται να πάρουν.

XIII σ. ΥΨΗΛΑΝΤΗ

Ποιο είναι, σύντροφοι και συντρόφισσες, το αλάνθαστο εκείνο μέσο, όπλο, που οδήγησε στην πλήρη ιδεολογική συντριβή της εχθρικής αντιδιεθνιστικής Ζαχαριαδικής κλίκας; Το μέσο αυτό είναι η αδιάλλακτη πάλη, η όξυνση της πάλης αυτής πάνω στις μαρξιστικο-λενινιστικές αρχές. Μόνο μια τέτοια πάλη οδήγησε το κόμμα βήμα προς βήμα μέχρι την αποκάλυψη του πράκτορα του ιμπεριαλισμού μέσα στις γραμμές μας. Τώρα για μένα τουλάχιστον είναι τετραγωνικά αποδειγμένο ότι στην ηγεσία του κόμματός μας και μάλιστα στην κορυφή του καθόταν άνθρωπος που με καταπληκτική σιγουριά οδηγούσε το καράβι της ελληνικής επανάστασης όχι στο Βορρά, αλλά στη Δύση, στον ιμπεριαλισμό. Όχι λοιπόν, σύντροφοι, κεντρώο μαλάκωμα και κουκούλωμα των αντιθέσεων, όπως παρουσιάζεται ο σ. Πορφυρογέννης, αλλά αδιάλλακτη πάλη αρχών, που οδηγεί στη σφυρηλάτηση μαρξιστικής-λενινιστικής ενότητας μέσα στο κόμμα, που χωρίς αυτή δεν μπορεί ένα κομμουνιστικό κόμμα να πραγματοποιήσει την αποστολή του.

Η ενότητα και η καθαρότητα μέσα στο καθοδηγητικό όργανο, είναι προϋπόθεση για την ενότητα σ' όλο το κόμμα, η ενότητα του κόμματος, η εγγύηση για το χτίσιμο γερών παράνομων κομματικών οργανώσεων που θα τσιμεντάρουν την ενότητα των δυνάμεων του πατριωτικού μετώπου. Δεν πρέπει ούτε στιγμή να ξεχνάμε πως αν οι γραμμές μας είναι καθαρές από εχθρούς και ζυγισμένες, το βήμα μας στέρεο, οι μαχητές μας επιλεκτοί, και το όπλο μας ακονισμένο, όσο γερός κι αν είναι ο εχθρός εμείς θα τον νικήσουμε. Εξασφαλίζοντας σωστή γραμμή με τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας και συντρίβοντας ιδεολογικά μέχρι το τέλος κι οργανωτικά την εχθρική, αντιδιεθνιστική, κλίκα, με την 7η Ολομέλεια, το κόμμα μας σφυρηλατεί γρανιτένια ενότητα, κι είναι τώρα πια σε θέση να ηγηθεί αποφασιστικά στην πάλη του λαού μας για την εθνική δημοκρατική αλλαγή.

Οι άνθρωποι αυτοί έβαλαν στόχο να διασπάσουν την ενότητα του κόμματος, ν' ανατρέψουν τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας, να δυσφημίσουν το Γραφείο της ΚΕ με μια βρομερή συκοφαντία, για να αποτελειώσουν το έργο που από χρόνια τώρα φτιάνουν μέσα στο κόμμα μας. Και να αντιπαραθέσουν το κόμμα μας στο διεθνές εργατικό κίνημα.

Το κόμμα μας, σύντροφοι, ύστερα από την 6η Ολομέλεια, είναι πιο δυνατό, γιατί παραμερίστηκαν τα εμπόδια που δέσμευαν κομματικές δυνάμεις, ανέβηκε το κύρος της ΚΕ και του Γραφείου της, το κομματικό ακτίφ όλο και πιο δραστήρια συμβάλλει στην επεξεργασία και εφαρμογή της κομματικής γραμμής.

Δε θεωρώ σκόπιμο να κάνω επαναλήψεις, γιατί ειπώθηκαν τόσα πολλά, που έπεισαν και τον πιο δύσπιστο. Αναπόφευκτα όμως θα κάνω λίγες επαναλήψεις ώστε να μη γίνω και βαρετός. Είχα ρωτήσει τον Ζαχαριάδη αν υπάρχει καμιά εσωτερική διαλεκτική ενότητα ανάμεσα σε τρεις περιπτώσεις. Πογκρόμ κατά του κομματικού ακτίφ. Μπούλκες, Βουλγαρία, Τασκέντη. Εδώ κάθε φορά που η ζαχαριαδική προδοτική γραμμή κινδύνευε ν' ανατραπεί έμπαινε σ' εφαρμογή η φασιστική τρομοκρατική μέθοδος του πογκρόμ, που απόβλεπε σε δυο σκοπούς: Απ' τη μια να πνίξει στο αίμα τη φωνή των μελών και στελεχών του κόμματος και από την άλλη να προβοκάρει τ' αδελφά κόμματα και τα λαϊκοδημοκρατικά σοσιαλιστικά κράτη. Ώστε εδώ πρόκειται για έναν μεγάλης ολκής πράκτορα και διεθνή προβοκάτορα, που κατάφερε από πολλά χρόνια να βρίσκεται σα φράξια των ιμπεριαλιστών στην ηγεσία του κόμματός μας. Και στις τρεις παραπάνω περιπτώσεις, κατά τον Ζαχαριάδη δεν ευθύνεται αυτός και η κλίκα του, αλλά οι Γιουγκοσλάβοι, οι Βούλγαροι, και τελευταία και οι Σοβιετικοί σύντροφοι. Δεν πρόκειται απλώς για θράσος, αλλά για συνειδητή εχθρική δουλειά, ενάντια στο κόμμα και τ' άλλα αδελφά κόμματα. Εδώ εκτός από τις κομματικές, πολιτικές, υπάρχουν και αδιαμφισβήτητες ποινικές

ευθύνες. Και πρέπει οι κύριοι αυτοί να καθίσουν στο εδώλιο του κατηγορουμένου. Δεν πιστεύω, φυσικά, να έχει διαφορετική γνώμη πάνω στο ζήτημα αυτό, ο σ. Πορφυρογέννης, που είναι και ειδικός, νομικός.

Ενα άλλο περιστατικό, σύντροφοι, στην απόφαση, τη λεγόμενη απόφαση για ένοπλη εξέγερση της 2ης Ολομέλειας, υπάρχουν κάτι αποσιωπητικά. Εγώ έχω τη γνώμη ότι αυτά τα αποσιωπητικά είναι καθαρή προδοσία στον εχθρό, του μυστικού του ένοπλου αγώνα, που αποφασίστηκε στο χαρτί για να διεξαχθεί, που όμως προβοκαρίστηκε στην πράξη. Η γραμμή να παρουσιάζονται οι ΕΛΑΣίτες και τα μέλη του κόμματος στο στρατό, κι αργότερα η γραμμή να μην περνάει ο στρατός κατά τμήματα στους αντάρτες, ούτε να ξεσηκώνεται ήταν γραμμή παράδοσης στα νύχια του μοναρχοφασισμού, των πιο επίλεκτων δυνάμεων του επαναστατικού μας κινήματος, των ΕΛΑΣιτών, και των κουκουέδων που μπορούσαν να φέρουν όπλο. Εδώ θα αναφέρω μια χαρακτηριστική περιπτωση. Εδώ βρίσκεται ο σ. Κιτσούδης, ήταν γραμματέας του λόχου εθνοφρουράς στο Γεντικούλέ στη Θεσσαλονίκη. Εκεί ήταν οι φυλακισμένοι με γραμματέα τον Φωτεινό, τον Βαλαχά. Ποια ήταν η γραμμή που είχε ο στρατός; Μέσα στους 100 περίπου στρατιώτες οι 80 ήταν δικοί μας έτσι ήταν στο Γεντικούλέ. Να η γραμμή και στους φυλακισμένους, να η γραμμή και στο στρατό.

Ποιο ήταν το νόημα της αποστολής που δόθηκε στο κλιμάκιο της Νότιας Ελλάδας; Άμυνα και δημιουργία ελεύθερου χώρου. Τι σήμαινε αυτό, σύντροφοι, στις συνθήκες του 1949; Σήμαινε ολοκληρωτική εξόντωση των τμημάτων της Νότιας Ελλάδας, όπως και πραγματοποιήθηκε.

Όσο για την υπόθεση Γουσόπουλου, δεν είναι η πρώτη. Πιστεύω φυσικά, να είναι η τελευταία. Μήπως η υπόθεση Μιχαηλίδη, και η συνεργασία του Ζαχαριάδη με τη χαφιέδικη ΚΕ επί 4ης Αυγούστου, δεν ήταν συνεργασία με τον Μανιαδάκη και τον Μεταξά στον οποίο ανεπιφύλακτα καλούσε να δώσει τις δυνάμεις του ο ελληνικός λαός στον αγώνα ενάντια στο φασισμό;

Ο Μπαρτζιώτας μπορούσε πολλά στοιχεία να δώσει στο κόμμα σύντροφοι. Έκανε και μια δήλωση που δε λέει και πολλά πράγματα. Το κόμμα δίνει τη δυνατότητα στον Μπαρτζιώτα να δει καλύτερα τον εαυτό του, ν' ανοίξει την καρδιά του, γιατί έχω τη γνώμη ότι πολλά ακόμα πράγματα ξέρει ο Μπαρτζιώτας. Εγώ πιστεύω ότι αυτό θα το κάνει ο Μπαρτζιώτας. Όμως θέλω να τονίσω ότι ο Μπαρτζιώτας μαζί με τον Ζαχαριάδη έχει τις δεύτερες ευθύνες μέσα στο κόμμα. Η αυτοκριτική που έκανε εδώ πέρα δεν τον απαλλάσει απ' αυτές τις ευθύνες, ούτε θα του δώσουν κανένα συγχωροχάρτι. Έκανε ένα βήμα, εμείς τον βοηθούμε να κάνει κι άλλα βήματα. Αν θα τα κάνει απ' αυτόν εξαρτιέται. Ανάλογα κι εμείς θα τον κρίνουμε.

Ο Βλαντάς. Ο Βλαντάς είναι ένας κλασικός τύπος διπλοπρόσωπου τυχο-

διώκτη και καριερίστα, χαμαιλέοντα. Δεν έχει καμιά αρχή. Καμιά αρχή δεν υπάρχει σ' αυτόν. Όλα υποτάσσονται στο να γίνει αυτός αρχηγός του κόμματος. Κι αφού δεν τα καταφέρνει βάζει ενάντια σε όλους. Στο Γραφείο, στο κόμμα.

Όσο για τον Γούσια, εδώ οι σύντροφοι που τον ξέρουν καλά, τον έκριναν. Φυσικά, κι εγώ τον ξέρω. Θα σας πω μονάχα ένα περιστατικό γιατί δε χρειάζεται περισσότερα να πούμε για τον Γούσια. Μετά την ήττα στο Γράμμο και στο Βίτσι, που περάσανε τα τμήματα στην Αλβανία, ο Γούσιος πόζαρε στην Αλβανία, βγήκε φωτογραφία μ' έναν άλλον σύντροφο, μπροστά είχε τον επιτελικό χάρτη και με το κόκκινο μολύβι χάραζε τα βέλη που θα κινηθούν τα στρατά μετά την υποχώρηση. Αν δείτε, σύντροφοι, τη στάση του αυτή, τι δείχνει το πρόσωπό του, θα καταλάβετε ότι πρόκειται για ένα πωρωμένο υποκείμενο, που δεν έχει καμιά σχέση με τον αγωνιστή και τον κομμουνιστή. Δίπλα του ποζάρει ο σ. Κικίτσας, πώς βρέθηκε μαζί του εγώ απορώ, τέλος πάντων, είναι εκεί στη φωτογραφία. Τη φωτογραφία αυτή την έχει ο Παλαιολόγου στην Τασκέντη, την έχω δει. Και στο πρόσωπο του Κικίτσα θα δείτε όλον τον πόνο του αγωνιστή για το δράμα αυτό που περνάει το κίνημα κι ο λαός.

Για να τελειώνω, σύντροφοι, περνώ στα μέτρα. Συμφωνώ με τα μέτρα που προτείνει το Γραφείο της Κεντρικής Επιτροπής. Ας μη θορυβούν ορισμένοι, γιατί κι εγώ τέτοια γνώμη είχα για όλους. Αλλά τι γίνεται εδώ πέρα, εδώ εμείς, δεν πρόκειται να χάσει το κόμμα, εάν δώσουμε τη δυνατότητα ακόμα μια φορά να τους βοηθήσει. Έχουμε τέτοια στέρια ενότητα τώρα, μέσα στο κόμμα και την ΚΕ ώστε δεν πρόκειται να τους φοβηθούμε. Δεν πρόκειται να χάσει το κόμμα. Ούτε εδώ πέρα να θεωρηθεί, φυσικά, αδυναμία. Ακριβώς δείχνει τη δύναμη του κόμματος, που δεν καταφεύγει σε μέτρα βιαστικά να τους πάρουμε τα κεφάλια, όχι, θα τους κρίνει ακόμα μια φορά η ζωή.

Αφού μελετηθεί η υπόθεση όλων αυτών, προτείνω να απονεμηθούν και ποινικές ευθύνες αργότερα.

Για την Επιτροπή Ελέγχου, σύντροφοι, έχω να κάνω μια πρόταση. Η στάση της δείχνει ότι δεν αποτελεί εγγύηση, ότι θα τραβήξει, να πούμε, στο δρόμο που χαράζει η 6η κι η 7η Ολομέλεια. Προτείνω να σταματήσει η δουλειά της μέχρι το Συνέδριο. Και τη δουλειά της να την κάνει η ΚΕ. Άλλη μια πρόταση: Προτείνω στην ΚΕ να πάρει απόφαση πότε θα γίνει το 8ο Συνέδριο. Φυσικά, λέγεται, αναφέρεται ότι πρέπει να γίνει το συντομότερο. Το συντομότερο είναι δυο μήνες, πέντε μήνες, είναι κι ένα δυο χρόνια. Νομίζω ότι πρέπει να καθορίσουμε, κάνω πρόταση να καθοριστεί το Συνέδριο μέσα σ' αυτόν το χρόνο. Χωρίς να καθοριστεί ούτε μήνας ούτε ημερομηνία. Και μ' αυτόν τον προσανατολισμό να ετοιμάζεται το κόμμα για το Συνέδριο, που θα θάψει τελικά όλη αυτή τη ζαχαριαδική κληρονομιά και θα χαράξει ελπιδοφόρο το δρόμο για την εθνική δημοκρατική αλλαγή.

XIV
σ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗ

Σύντροφοι.

Εγώ είμαι σύμφωνος με τις διαπιστώσεις των ευθυνών των μελών της παλιάς, της μακαρίτισσας Γραμματείας και του Βλαντά, όπως διατυπώθηκαν επιγραμματικά απ' τον εισηγητή. Είμαι σύμφωνος με τις προτάσεις που γίνονται για τις ποινές που πρέπει να επιβληθούν στους Βλαντά, Γούσια και Μπαρτζιώτα. Για τον Ζαχαριάδη, νομίζω ότι η πρώτη πρόταση που είχε υποβληθεί απ' το Γραφείο είναι η σωστότερη. Δεν είναι λόγοι επιείκειας που μου κάνουν να το... γιατί εδώ επιείκειες δε χωρούν και τέλος πάντων έχουν αρκετά απευθύνει αυτοί οι ίδιοι, παλιά, συστηματικά δε την κατηγορία της επιείκειας που τη θεωρούσαν αντικομματική εκδήλωση δική μου και μέσα στην ΚΕΚΑ και με σειρά αποφάσεις της ΚΕΕ ώστε να μη με τρομάζει άλλωστε ο χαρακτηρισμός. Αλλά δεν είναι ζήτημα επιείκειας. Εγώ νομίζω ότι είναι το ζήτημα αυτό για μένα, ξέρω ότι θα μείνω μόνος, ούτε σας το λέω αυτό για να σας πείσω, αλλά έχω, ο καθένας έχει τον τρόπο που σκέφτεται και τη συνείδησή του και μ' αυτό κρίνει και με το συμφέρον, φυσικά, του κόμματος, πάντα σαν κριτήριο. Εγώ νομίζω, εφόσον υπάρχει εκκρεμής κατηγορία, ήρθαν εδώ άνθρωποι και είπαν ότι είμαστε βέβαιοι ότι είναι πράκτορας. Πράκτορας των ιμπεριαλιστών, δολοφόνος κλπ. Εφόσον υπάρχει τέτοια κατηγορία κι εφόσον γίνεται επιτροπή για να εξεταστεί η περίπτωση του είναι σωστό να μείνει η απόφαση για τη θέση του, απομονωμένος, φυσικά, αποκλεισμένος από κάθε κομματική δουλειά, είναι σωστό να μείνει μέλος του κόμματος τέτοιο, μ' αυτή την έννοια μόνο, να μείνει όσο να εξεταστεί απ' την Επιτροπή η περίπτωση του. Αυτή είναι γνώμη μου και νομίζω ότι σωστότερη ήταν η πρώτη πρόταση του Γραφείου της ΚΕ. Κι αυτήν την πρόταση εγώ θα υποστηρίξω. Δεν μπαίνει ζήτημα ούτε συνηγορίας, ξέρουν οι σύντροφοι της ΚΕ τι γνώμη είχα και τι γνώμη έχω για τον Ζαχαριάδη, απ' την άποψη δηλαδή της διαπίστωσης εγκληματικών λαθών και τέλος πάντων το ζήτημα του Γουσόπουλου είναι αρκετό για να έχει κανείς, πάνω σ' αυτό, ξέρουν τη γνώμη επίσης για τ' άλλα μέλη, είπα τη γνώμη μου και για τον Μπαρτζιώτα, ότι δεν ικανοποιεί η αυτοκριτική του, ο Μπαρτζιώτας πρέπει να δει ότι είναι από τους κύριους υπεύθυνους της εσωκομματικής κατάστασης, που δημιουργήθηκε μέσα στο κόμμα. Τη δημιουργούσε αυτός πολλές φορές, με τις γνώμες που έδινε. Με κείνα τα «δεν είναι τυχαίο» έκανε ένας ένα λάθος «δεν είναι τυχαίο, κάτι κρύβεται πίσω». Κάτι κρύβεται πίσω, φυσικά, έβγαине ύποπτος, γιατί έκανε ένα λάθος. Και δώστου κι άμα έπαιρνες το λόγο και ζητούσες στην ΚΕΚΑ, π.χ., ότι δεν είναι σωστό να διαγραφεί, αυτή σου η επιείκεια είναι μικροαστική επιείκεια, αντικομματική εκδήλωση κλπ.

κλπ. Αυτά πρέπει να τα δει ο σ. Μπαρτζιώτας, δεν έχει δω. Για τους άλλους είπα τη γνώμη μου. Και για τον Γούσια σας είπα τη γνώμη μου, τον είδα και στην Ελλάδα πώς είναι, όταν ήρθα εδώ είπα τη γνώμη μου, είναι ένας εγωιστής, ξέρω γω τι να πει κανείς, δεν έχει τώρα να μιλάει και πολλά δηλαδή.

Ο Βλαντάς έχει μια φιλοδοξία κενοδοξία απεριγράπτη. Πρέπει να το δει ο Βλαντάς, το 'πα και σ' αυτόν. Όλα του τα γραπτά τείνουν εκεί πέρα, να αποδείξουν ότι αυτός είναι και κανένας άλλος. Ε, τώρα κάθεται να συζητάς σοβαρά με ανθρώπους που έχουν μια πείρα, να συζητάς σοβαρά ότι στα 1947 κρίθηκε ο αγώνας, αλλά εγώ είμαι απ' το 1948 στο ΠΓ άρα εγώ δεν έχω καμιά ευθύνη. Αυτά είναι σοβαρά πράγματα; Δείχνουν μόνο ότι θέλεις να βγάλεις όλους σκάρτους και να μείνεις εσύ.

Λοιπόν οι γνώμες μου είναι σαφείς και νομίζω ότι σ' αυτό το σημείο, που έχω, νομίζω πως είναι σωστότερη ήταν η πρόταση κι έπρεπε το Γραφείο να επιμεινει στην πρώτη πρόταση για τον Ζαχαριάδη, αυτό θα ξεκαθαρίσει καλύτερα τα πράγματα, κι αυτό θα κάνει και πιο αδιάβλητη μια απόφαση που θα παρθεί αύριο για το ηθικό πια ποιόν του Ζαχαριάδη.

XV σ. ΑΚΡΙΤΙΔΗ

Εγώ, σύντροφοι, στην ομιλία μου είχα πει ότι εδώ από την ομιλία του Ζαχαριάδη έβγαινε ότι, εδώ ήρθε και με την ομιλία του ήθελε να βάλει πραγματικά μια τορπίλα στο κόμμα. Γιατί; σκορπίζοντας την καχυποψία στο Γραφείο και μη θέλοντας να βοηθήσει στην ενότητα του κόμματος, γίνεται φραγμός του κόμματος. Νομίζω ότι αυτή μου η αντίληψη δεν είναι σωστή κατά τούτο: Κατά το ότι υπήρχε ακόμα ας πούμε η σκέψη ότι ο Ζαχαριάδης θέλει να βοηθήσει το κόμμα. Νομίζω ότι δε θέλει να το βοηθήσει το κόμμα ο Ζαχαριάδης. Έτσι νομίζω. Απ' όλα, και την ομιλία του κι αυτά που είπε κατόπιν.

Σχετικά τώρα με τα μέτρα. Εγώ νομίζω ότι δε χρειάζεται όλες οι κατηγορίες που εδώ ειπώθηκαν για τον Ζαχαριάδη αν είναι ύποπτος κλπ. για να παρθούν τα μέτρα που πάρθηκαν. Νομίζω δε ότι εφόσον αυτά είναι ζητήματα που πρέπει να τα εξετάσει η ΚΕ ψύχραιμα, αντικειμενικά για να μην ακολουθήσουμε τον ίδιο δρόμο παλιά με το παραμικρό χωρίς στοιχεία βγάλαμε προβοκάτορες, χαφιέδες κλπ. κλπ. γιατί είπαμε η δε Ολομέλεια να βάλει, κάτι να φέρει το καινούργιο ειδικά σ' αυτόν τον τομέα. Επομένως χωρίς να σπρηχτούμε σ' αυτά, τ' άλλα όλα που ξέρουμε, τα ομολογημένα, τα αντικειμενικά

είναι αρκετά ώστε εμάς να μας δείξουν ότι τα μέτρα που προτείνονται είναι αυτά που χρειάζονται και που θα βοηθήσουν το κόμμα να τραβήξει μπροστά. Έχω την εξής εντύπωση ότι η πρώτη πρόταση του Γραφείου, που ας πούμε, δημιούργησε εδώ πέρα κάποια αναταραχή, είχε νόημα, σύντροφοι. Δεν ήταν δηλαδή κάτι έξω από την πραγματικότητα. Δηλαδή έχω τη γνώμη ότι πρώτα απ' όλα σ' αυτόν, δεν ξέρω, φυσικά, εγώ, δε μας εξήγησε το Γραφείο ακριβώς γιατί την πήρε, ότι ήθελε ίσως να μη φανεί ότι κάνουμε ότι κάναμε παλιά... Επίσης υπολόγιζε κάποιον αντίκτυπο που μπορεί να έχει οπωσδήποτε αυτά τα μέτρα στην Ελλάδα. Αυτό δεν το λέω, γιατί μερικοί λένε μας φέρνουν τον μπαμπούλα του αντίκτυπου για να μην πάρουν μέτρα. Όχι σύντροφοι. Γιατί να σας πω οπωσδήποτε θα πούνε κάτι. Μα διαγράψανε Παρτσαλιδη, Βαφειάδη, ήρθαν τώρα οι άλλοι διαγράφουσε Ζαχαριάδη, Μπαρτζιώτα, κλπ. κλπ. Κι επειδή εμείς, το κόμμα τα βλέπει πιο ψύχραιμα κάτω, από ποια άποψη, γιατί δεν ξέρει όλες αυτές τις λεπτομέρειες. Σου λέει, αρχηγός ήταν, γραμματέας, έκαναν λάθη, τον βάλαν στην μπάνα και προχωράμε. Γιατί να πορθούνε κι άλλα μέτρα. Έτσι νομίζω σκέφτεται ο κόσμος. Κι εμείς δεν έχουμε τα μέσα να τους πούμε. Και νομίζω ακόμα, σύντροφοι, ότι αν νομίζετε ίσως δε θα ήταν και καλό όλα αυτά εδώ τα εγκλήματα που ειπώθηκαν, αν ήταν καλό σ' αυτήν την έκταση να τα μάθει κάτω ο κόσμος. Γιατί, σύντροφοι, είτε το θέλουμε είτε δεν το θέλουμε αυτά ρίχνουν το κύρος του κόμματος που εμείς πρέπει να το στηρίζουμε. Αυτό δε σημαίνει να κρύψουμε την αλήθεια. Όχι. Αλλά εμείς κάθε μια φορά ένα μέτρο που παίρνουμε το παίρνουμε γιατί εξυπηρετεί τι; απ' τη μια μεριά την ηθική τάξη μέσα στο κόμμα και από την άλλη μεριά το συμφέρον του κόμματος. Ωστε αυτό το μέτρο έχει κάποιο νόημα, αλλά όμως δημιουργούσε το εξής ζήτημα: Όταν στην απόφαση λέμε ότι αντισοβιετικός, αντιδιεθνιστής, χαλασμένος και λέμε μένει στο κόμμα μέσα, τότε δεν υπάρχει αντιστοιχία δηλαδή ανάμεσα στην κατηγορία και τα μέτρα. Κι επίσης εάν το Γραφείο θα πρότεινε τέτοια επιεική μέτρα έπρεπε στην κριτική του να ήταν τέτοια που να τη δικαιολογήσει, γι' αυτό φαίνεται υπήρχε αυτή η βασική αντίθεση. Κι ακόμα όταν λέμε ότι ο Μπαρτζιώτας, ο Γούσιος, ο Βλαντάς πήγαν στην Τασκέντη και ας πούμε παράσυραν τον κόσμο σ' αυτή την προσπάθεια και διαγράφουμε εκεί τα μέλη του κόμματος και αυτούς που λέμε ότι παρασύρανε τους αφήνουμε μέλη του κόμματος. Εδώ είναι επίσης κι ένα άλλο ζήτημα ηθικής τάξης.

Τώρα εδώ η δεύτερη πρόταση, φυσικά, βάζει τα μέτρα που βάζει. Εγώ νομίζω σας είπα ότι μόνο αυτές οι ομολογημένες κατηγορίες, οι αποδεδειγμένες είναι αρκετές. Εγώ ειδικά προσωπικά είμαι ας πούμε ενάντια σ' αυτά τα μέτρα γενικά καταρχήν. Όμως υπάρχουν περιπτώσεις που επίσης τα μέτρα είναι απαραίτητα, και πρέπει να παρθούν. Το ζήτημα είναι το εξής ότι αν υπήρχαν πο-

λιτικά λάθη, κι επίσης ένα εσωκομματικό καθεστώς όχι καλό, αλλά σ' ορισμένα πλαίσια τέλος πάντων ανεκτά, τότε φυσικά για μένα η καθοδήγηση. Και κανένας δε θα μπορούσε να ζητήσει και παραπάνω, γιατί η καθοδήγηση και λάθη μπορεί να κάνει και... αλλά όμως εδώ, σύντροφοι, το εσωκομματικό καθεστώς, τι ιδιαίτερα εγώ νομίζω, είναι τέτοιο που δημιουργεί σ' όλο το κόμμα και τα μέλη του κόμματος ζητήματα κομματικής ηθικής τάξης, τέτοια τόσο μεγάλα ώστε νομίζω ότι η πιο μεγάλη καταστροφή που έγινε στο κόμμα, σύντροφοι, ήταν και τα πολιτικά λάθη, φυσικά, όμως η φθορά που έγινε και στο κομματικό ακτίφ και στο κόμμα. Νομίζω ότι το εσωκομματικό καθεστώς χάλασε, διέφθειρε σε μεγάλο βαθμό το χαρακτήρα των κομμουνιστών. Εγώ ρωτώ όλους μας, ψηφίζαμε, σύντροφοι, κάναμε εκθέσεις ψεύτικες και και και; Και σας ρωτώ ακόμα ρωτήστε τον εαυτό σας, εδώ και δέκα χρόνια και 12 και 15 ήσασταν όπως τώρα; Ήσασταν πιο αγνοί, πιο ειλικρινείς, πιο τίμιοι, κοιτάζαμε στα μάτια ο ένας τον άλλον. (Θόρυβος από κάτω). Όμως σύντροφοι, να το παραδεχτούμε ότι μπροστά στα μάτια μας γίνανε πολλά πράγματα όχι σωστά και δεν αντιδράσαμε. Από μια ορισμένη διαστρεβλωμένη αντίληψη του κομματικού συμφέροντος, της κομματικής πειθαρχίας, της κομματικής ενότητας κλπ. κλπ. Έπειτα αυτός ο διασειρμός των στελεχών που έγινε, όχι μόνο του Βέττα, του Ζωγράφου, ή άλλων που διαγράφηκαν και των άλλων, σύντροφοι, να φταιεί ο Παλαιολόγου, ο Φωκάς, ο Βαϊνάς, εγώ, δεν είχαμε σε βάρος μας σοβαρά πράγματα από λάθη κλπ. τα 'χαμε όλα καλά με όλους. Εκεί, φυσικά, οι δικές μας ευθύνες είναι πάρα πολύ μεγάλες. Κι εγώ μάλιστα δε συμφωνώ εκεί με την έκθεση του Γραφείου, εμένα δεν έχει πουθενά το όνομά μου. Έτσι, οι ευθύνες μου είναι μεγάλες, τεράστιες, σύντροφοι, κι έτσι γενήκαμε από δυο χωριά γιατί;

Επίσης ένα άλλο ζήτημα σοβαρό επίσης. Μέσα στο κόμμα μας δεν παραδέχομαι ότι υπάρχουν αντισοβιετικοί ας πούμε. Όμως αντισοβιετικές εκδηλώσεις υπάρχουν. Ποιος φταιεί γι' αυτό; Και μάλιστα τώρα που σε διεθνή ζητήματα γίνεται μια... Εδώ μέσα έχω τη γνώμη σύντροφοι, επίσης ότι οι τσσερις εδώ σύντροφοι, ήρθαν ελπίζοντας, κι αυτό επίσης είναι σε βάρος τους, ότι εδώ είχαν μάθει ότι έχει ένα γράμμα c Πολύδωρος, είναι ότι ήρθαν από τη σχολή, διαφωνίες κλπ. Εδώ είναι ξεκαθαρισμένα, σύντροφοι, δεν υπάρχει εδώ. Εμείς είμαστε με το κόμμα. Έτσι. Μπορεί με το Γραφείο εδώ να γκρινιάζουμε καμιά φορά κλπ. Αυτά όμως μπροστά στο συμφέρον του κόμματος δεν υπάρχουν. Και δεν πρέπει να ελπίζουν. Κι αυτό πρέπει να το καταλάβουν καλά και αυτοί και νομίζω όλο το κόμμα, ότι εδώ η ΚΕ είναι ενωμένη, και παίρνοντας τα μέτρα αυτά που παίρνει προσπαθεί και θέλει να πετύχει την ενότητα.

Εγώ, λοιπόν συμφωνώ με τα μέτρα αν κι αυτοί που μιλήσανε παραδεχθήκανε ότι δικαιολογημένα είναι τα μέτρα αυτά. Δε νομίζω ότι έχουμε να πούμε

τίποτε άλλο. Και νομίζω ότι να γίνει μια επιτροπή πραγματικά να εξεταστούν όλα αυτά τα πράγματα, όμως όχι πολλές υπερβολές, που πιάνουν πολύν κόσμο μέσα και πάνε να δώσουν την εντύπωση ότι εδώ μέσα στο κόμμα γίνονταν όργια κλπ. κλπ. Δεν είναι σωστό αυτό, σύντροφοι. Έτσι. Επίσης νομίζω ότι δεν είναι σωστό οι ορισμένοι σύντροφοι που μιλήσανε και είπανε ότι, σα να 'πανε ότι αυτοί που πέσαν στον αγώνα του ΔΣ πήγαν τζάμπα, αυτό κάπως δεν είναι σωστό σύντροφοι. Ο στρατός μας πολέμησε, όλοι μας πολεμήσαμε, μπορεί να είχαμε κακό στρατηγό, αλλά εμείς πολεμήσαμε ηρωικά, και το αίμα αυτό δεν πήγε χαμένο, αλλά βοήθησε να στεριώσουμε την αγάπη με το λαό μας. Αυτή επίσης η αντίληψη πολύ άσχημη για να θέλουμε να αποδείξουμε τα εγκλήματα του Ζαχαριάδη. Αυτά. Κι εγώ εδώ ξαναλέω ότι όλοι μας πρέπει να βοηθήσουμε και θα βοηθήσουμε για την ενότητα του κόμματος.

XVI σ. ΧΑΤΖΗ

Σύντροφοι.

Όπως πτυχή της δράσης και της ιστορίας του κόμματός μας κι αν πιάσουμε στα χρόνια αυτά που επικεφαλής του βρισκόταν ο Ζαχαριάδης και πιο χαρακτηριστικά τα χρόνια τα τελευταία, από τότε που ξαναήρθε επικεφαλής στο κόμμα μας, θα δούμε μια σειρά από λάθη, σειρά συνέχεια λαθών, λάθη τέτοια, πολύμορφα, αριστερά και δεξιά, εθνικιστικές εκδηλώσεις και στην τακτική εξτρεμισμός, αναρχισμός, μπλανκισμός μέχρι την πιο χειρότερη εκδήλωση πραξικοπήματος. Πώς μπορούν, σύντροφοι, να εξηγηθούν τόσα λάθη; Μήπως ήταν ζήτημα ανικανότητας; Φυσικά ήταν και ανικανότητας. Ο Ζαχαριάδης δεν ήταν ικανός άνθρωπος, κι όμως μας γελούσε, μας εξαπατούσε ας πούμε μ' ένα έτσι θεωρητικό επικάλυμμα. Μ' ένα σκέπασμα που είχε. Εν πάση περιπτώσει γιατί επωφελούνταν από ένα χαμηλό ιδεολογικό επίπεδο που υπήρχε στα στελέχη μας εξαιτίας του ότι το κόμμα μας σ' όλα τα χρόνια ήταν παράνομο, δεν ήταν σε θέση να μπορέσει να προωθηθεί ιδεολογικά, να προωθήσει τα στελέχη του, ν' αφομοιώσει. Δεν υπήρχαν δικές μας εργασίες μέσα στο κόμμα, κι ότι μαθαίναμε, μαθαίναμε μέσα στις φυλακές και τις εξορίες, ελάχιστα πράγματα, εκείνα τα οποία βοηθούσαν να κάνουμε την καθημερινή πρακτική μας δουλειά. Ο Ζαχαριάδης καλός αντιγραφείας, μεταφραστής έργων μετέφερε κατά τον τρόπο του μέσα στο κόμμα και μας ξεγελούσε. Καθόρθωνε και εξαπατούσε και τους πλησιέστερους και τους πιο αγνούς, και τους πιο γνήσιους

συνεργάτες του. Σαν αποτέλεσμα είχαμε η γραμμή του κόμματος να ξεφεύγει από μια σωστή βάση που μας είχε βάλει η ΚΔ.

Αλλά, σύντροφοι, αν ήταν αυτά τόσα πολιτικά λάθη οπουδήποτε να γίνονταν, δεν έπρεπε να έχει μπει ένα ερώτημα, σ' όλους μας γιατί κάνουμε τόσα λάθη; Γιατί τα λάθη, εγώ είμαι βέβαιος ότι όλοι τα βλέπαμε. Δε βλέπαμε, σύντροφοι, την κατεύθυνση της πολιτικής, τη γενική πολιτική γραμμή που είχαμε να τη διευκρινίσουμε. Τα καθημερινά όμως λάθη τακτικής τα βλέπαμε και όλοι μας τα επισημάναμε στα διάφορα σώματα που παίρναμε μέρος. Ο Ζαχαριάδης στη 2η Ολομέλεια συνάντησε τόση αντίσταση απ' την ΚΕ, αλλά ατυχώς στο τέλος ολόκληρη η ΚΕ υποχώρησε και του έδωσε κάρτα μπάνκα, λευκό χαρτί να μπορεί να κάνει ό,τι θέλει. Δηλαδή του ανέθεσε κόνε εσύ αν θέλεις εκλογές ή πήγαινε στην αποχή, κόνε επανάσταση αν θέλεις ή μην την κάνεις. Αυτό το πράγμα. Και τότε πήρε τα χαρτιά στο χέρι του, όλα. Από κείνη την ημέρα, όχι μόνο δεν μπορούμε να μιλάμε για ΚΕ, και από κείνη την ημέρα όποιος Κεντρικός Επίτροπος, απ' αυτούς που είχε βάλει μπροστά του με το μαστίγιο ο Ζαχαριάδης, λέει ότι έχει ευθύνες, προσωπικές για την κολεκτιβίστικη δουλειά νομίζω ότι ο ίδιος θέλει να γελάσει τον εαυτό του. Από κείνη την ώρα δεν υπάρχει ΚΕ. Από κείνη την ώρα υπάρχει Μπαρτζιώτας και Ζαχαριάδης. Κι από πίσω ο Βλαντάς ο οποίος τρέχει, νομίζει ότι έφτασε η ώρα αυτός πια ν' αναλάβει την ηγεσία, και τρέχοντας, συκοφαντώντας, πατώντας πάνω σε πτώματα, όπως του είπα χαρακτηριστικά από το 1948 κι αυτός κι ο Γούσιας ικανοί να πατάνε πάνω σε πτώματα, έριξαν το κόμμα σε περιπέτειες και πραγματικά σκαρφάλωσαν δίπλα στον άξιο δάσκαλό τους.

Σύντροφοι, ειπώθηκαν εδώ χαρακτηρισμοί βαρείς, προβοκάτορας, ύποπτος, σύντροφοι, ύποπτος είναι, γιατί όλα αυτά είναι ύποπτα. Εμείς όμως πρέπει πολύ να προσέξουμε στο χαρακτηρισμό που θα δώσουμε όταν θα γράψουμε την απόφαση. Είναι πολύ βαρύ χωρίς στοιχεία να δώσουμε αυτούς τους ίδιους χαρακτηρισμούς που μας έδινε και μας έριχνε λάσπη στα πρόσωπα, και είμαστε εκτεθειμένοι ένα σωρό στελέχη, τα οποία χρόνια πολέμησαν μέσα στο κίνημά μας, δεν μπορούν σήμερα να σταθούν δίπλα στους άλλους και είναι υποχρεωμένοι να απολογούνται συνεχώς. Αυτό είναι το μεγαλύτερο έγκλημα, ότι δεν υπάρχει απ' εδώ, απ' αυτό το ακτίφ μας και απ' όλο το ακτίφ που έχουμε το καλύτερό μας, άνθρωπος που να μην είναι δημόσια λερωμένος απ' τον Μπαρτζιώτα. Αν πάρετε το *Νέο Κόσμο* δε θα δείτε τίποτε άλλο παρά βρισιές, ατιμίες, όπλα στην αντίδραση να μπορεί να λερώνει κάθε άνθρωπο. Και να έχει ρίξει το κύρος των στελεχών μας μέσα στο βούρκο. Αυτό είναι το μεγαλύτερο κακό που έχουν κάνει. Δεν τραυμάτισαν μόνο ατομικά, χτύπησαν το κόμμα πισώπλατα πάνω στα στελέχη του. Έχουμε, σύντροφοι, στελέχη, τα βλέπετε. Σήμερα ακριβώς η 7η Ολομέλεια μας έδειξε τι υλικό έχουμε. Τι υπέ-

ροχο υλικό. Βλέπετε αυτό το υλικό δεν έκανε για τον Ζαχαριάδη. Αν ήταν σήμερα η 7η Ολομέλεια κάτω απ' τον Ζαχαριάδη ούτε ένας απ' αυτούς που βλέπετε εδώ δε θα ήταν, κομμουνιστές ακριβώς. Ούτε ένας δε θα βρισκόταν εδώ ούτε ένας.

Σύντροφοι, έχουμε προβοκάτσιες πολιτικές. Φυσικά, ειπώθηκαν και προβοκάτσιες. Βγαίνουν καθαρά. Φυσικά, πρέπει να εξεταστούν. Εγώ νομίζω ότι η πιο ωραία, η πιο θαυμάσια, η πιο κομματική απόφαση είναι αυτή που θα παρθεί σύμφωνα με τα μέτρα που προτείνονται, τα οποία είναι επιεική για τον Μπαρτζιώτα, για τον Βλαντά και για τον Γούσια, αλλά είναι κομματικό να εξεταστούνε πραγματικά απ' αυτή την επιτροπή όλα τα στοιχεία και να πάρουν την ανάλογη ευθύνη. Ως τότε οι σύντροφοι αυτοί, παρά το γεγονός ότι έκαναν τόσες ζημιές στο κόμμα, έχουν καιρό να σκεφτούν πολύ. Ιδιαίτερα ο Μπαρτζιώτας. Ο Μπαρτζιώτας ποτέ δεν προφύλαξε το κόμμα από τίποτα. Πρώτ' απ' όλα απ' τις προβοκάτσιες. Ο ίδιος έριχνε το κόμμα σε προβοκάτσιες. Πρέπει να το προσέξει. Τη Θεσσαλονίκη την έριξε στο ζήτημα του Κουφίτσα, στο ζήτημα των αεροπόρων. Διέλυσε την οργάνωση Θεσσαλονίκης. Τη Θεσσαλονίκη τη δυσφήμιζε όταν η Θεσσαλονίκη, παλεύοντας κάτω από βαθιές συνθήκες παρανομίας, προκήρυσσε ο ίδιος ο Μπαρτζιώτας έρανο για ένα ποσό 50 εκατ. δίνει 125 εκατ. και λέει οργάνωση δεν υπάρχει και κάνει με απόφαση της Επιτροπής Περιοχής έκκληση στους κομμουνιστές να βρεθεί ένας αντιπρόσωπος να κάτσει στην κάλπη στο δημοψήφισμα. Αυτό ήταν προβοκάτσια ενάντια στο κόμμα, πρόκληση, όταν το κόμμα ήταν γεμάτο σφρίγος ακόμα και μπορούσε να παλέψει. Αυτός το κήρυξε σε διάλυση. Αν πάρετε εκείνες τις περίφημες αποφάσεις του, τις αποφάσεις του Γραφείου Περιοχής εκείνη την περίοδο, θα δείτε όταν το κόμμα προσανατολιζόταν ήδη στον ένοπλο αγώνα και καλούσε όλους στον ένοπλο αγώνα, ο Μπαρτζιώτας μιλούσε συνεχώς ότι εμείς πάμε για ομαλή ειρηνική εξέλιξη, δε θέλουμε τίποτε, καθίστε ήσυχοι, ότι τον Κουφίτσα δεν τον σκοτώνει κανένας, δεν τον χτυπάει ο λαός αυτόν τον Άγγλο, αλλά τον χτύπησε η Ιντέλιτζενς Σέρβις για να μας προβοκάρει, για τους αεροπόρους ο λαός δεν εκδήλωσε καμιά, η πράξη φυσικά ήταν προβοκατόρική, αλλά δεν υπήρχε κανένας λόγος να βγει η *Λαϊκή Φωνή* και να λέει ότι η πράξη αυτή που έγινε μόνο η Ιντέλιτζενς Σέρβις την οργάνωσε, εμείς δεν έχουμε καμιά σχέση. Μ' αυτόν τον τρόπο ο λαός της Θεσσαλονίκης δεν προστάτεψε αυτούς τους αγωνιστές μας, τους αφήσαμε εκτεθειμένους με άνθρωπο τον οποίο είχε βάλει ο Μπαρτζιώτας εκεί μέσα πιάστηκαν όλοι μηδενός εξαιρουμένου, κι ένας που ξέφυγε ρωπιέται γιατί μόρεσε και ξέφυγε απ' τα χέρια της Ασφάλειας, γιατί πήδησε ένα ντουβάρι, έπρεπε να καθίσει να τουφεκιστεί για να μην είναι για τον Μπαρτζιώτα ας πούμε πράκτορας. Μπορούσε να 'χει ερώτημα το κόμμα πάνω σ' αυτό. Να το εξετάσει. Αλλά δεν έπρεπε να ταλαιπω-

ρηθεί αυτός ο άνθρωπος χωρίς να έχει αποδειχτεί τίποτα πάνω σ' αυτό το ζήτημα. Ένας τι ήταν; Αυτός ήταν στέλεχος μας σύντροφοι. Εγώ, φυσικά, δεν εκφράζω σήμερα τα ατομικά μου παράπονα εδώ μέσα. Αλλά, φυσικό είναι εγώ πιο γερά κράτησα αυτή τη δουλειά απ' ότι θα την κρατούσαν άλλοι σύντροφοι οι οποίοι δε θα συγχωρούσαν τόσο εύκολα στο σ. Μπαρτζιώτα.

Δεύτερο ο σ. Μπαρτζιώτας δεν αγάπησε τα στελέχη του. Παρά το υποκριτικό εκείνο ύφος του παπά και των συμβουλών που κρατούσε. Κανένα δεν αγαπούσε. Προσπαθούσε και υπόσκαφτε το κύρος και την τιμή κάθε συντρόφου. Σύντροφοι, διάβαζες εκείνα τα οποία έγραφε, κι έλεγες εγώ είμαι, το πορτρέτο μου είναι αυτό; Κι όμως επέβαλε και διδάσκει στη σχολή όχι μονάχα να πιστεύουν αυτά που λέει ο Μπαρτζιώτας, αλλά αυτά που λέει πρέπει να τα θεωρήσουν σαν ευαγγέλιο και να απομονώσουν να τον βάλουν στην κοινή περιφρόνηση, να τον απομονώσουν εντελώς τον άνθρωπο. Αλλά εκτός αυτό, σύντροφοι, το χειρότερο ακριβώς ήταν ότι τους δυσφημούσαν σ' ό,τι ιερότερο είχαν. Ξέρετε, σύντροφοι, ένας κομμουνιστής, κι ιδιαίτερα οι παλιοί κομμουνιστές, ξεκίνησαν και μπήκαν στο κίνημα πιο πολύ, κι αυτό μπορούν να το πουν οι σύντροφοι της Ελλάδας, όλοι οι παλιοί κομμουνιστές, πιο πολύ επηρεασμένοι από το μεγαλείο της ρούσικης επανάστασης, αυτή φλόγιζε τις ψυχές, εκεί κοιτάζαν, με υπερβολές πώς την κοιτάζαμε, αλλά όλοι με θαυμασμό και αφοσίωση. Κι όμως, σύντροφοι, όταν πήγαμε στη χώρα τη σοβιετική κι είδαμε όλη αυτή τη στοργή, όλη την αγάπη που μας έδειξαν οι σύντροφοι, τότε άρχισε ο Μπαρτζιώτας μια σειρά από ανόητες πραγματικά ενέργειες, ανόητες. Οι σ. σοβιετικοί μας δίνανε να τρώμε, επί έξι μήνες, κι ο σ. Μπαρτζιώτας νόμιζε ότι μια που μας δίνουν να τρώμε μπορούσε να μας παίρνει τα 50%. Ενώ είμαστε τότε ακόμα στρατιώτες οι οποίοι είχαμε ανάγκη από μια ξυριστική μηχανή, από ένα ξυραφάκι, από κάλτσες, και μας έπαιρναν τα 50% διότι δεν έπρεπε να μπορούμε να ζήσουμε κι εμείς σαν άνθρωποι. Κι όταν διαμαρτύρονταν οι σύντροφοι, έλεγε με δε φταίμε εμείς έτσι είναι, χαμηλά είναι τα μεροκάματα.

Παρακάτω. Όταν είχαμε τα παιδάκια στο Μπικόβατ, παιδάκια τα οποία ζούσαν κάτω από τη στοργή του σοβιετικού κράτους, τους δώσανε ωραία σπίτια, δασκάλους, ωραία εσώρουχα, δηλαδή ζούσαν κάτω από θαυμάσιες συνθήκες ζωής, τραβάει μια καμπάνια «να σώσουμε το παιδί του Μπικόβατ». Πώς να το σώσουμε, από ποιον, σύντροφοι; Πού ήταν αυτό; Στη ΣΕ κινδύνευε αυτό το παιδί από κανέναν; Λοιπόν επειδή διαμαρτυρήθηκα γι' αυτά, επειδή μια φορά διαμαρτυρήθηκα όταν τα στρατιωτικά μέτρα που είχε πάρει ο Γούσιος, κι όταν άρχισε να ανοίγει στρατοδικεία και φυλακές κλπ. μου επιτέθηκαν ότι είμαι ενάντια στο στρατό. Πού σύντροφοι; Όταν έλεγα να επικρατήσουν οι κομματικές μέθοδοι λειτουργίας, δεν έλεγα αμέσως αυτά να γίνουν, έλεγα να προβάλ-

λουμε σιγά σιγά το κόμμα, ν' αλλάξουμε. Είμαστε εδώ, ν' αφομοιώσουμε τη δουλειά μας, τη ζωή, να μπορέσουμε να συνδεθούμε με τους σοβιετικούς ανθρώπους, να γνωρίσουμε την κολχόζνικη ζωή, να πάμε να δούμε τα θέατρα, τους κινηματογράφους. Αυτά δεν ενδιέφεραν. Μόλις συνδεόσουν μ' ένα σοβιετικό άνθρωπο άκουγες απ' το ραδιούζελ, ιδιαίτερα αν ήταν γυναίκα αυτή. Ξέχασες, σύντροφε, την αποστολή σου. Κι αυτά ο σ. Μπαρτζιώτας τ' άκουγε από ραδιούζελ. Και συνεχιζόνταν. Και συνεχιζόνταν. Και συνεχιζόνταν σ' όλο το διάστημα που ήταν εκεί ο σ. Μπαρτζιώτας μέχρι τη συνδιάσκεψη. Φυσικά και μετά ακολούθησαν αλλά κάπως λιγότερο. Και σιγά-σιγά σβήνανε. Κι όμως ο σ. Μπαρτζιώτας δε σκέφτηκε να ζητήσει τότε τη συνδρομή των άλλων στελεχών, να δει πώς μπορούμε εμείς να βοηθήσουμε τους συντρόφους μας, αλλά λέρωνε κι άφηνε να γίνονται εκθέσεις ενάντια σε συντρόφους για αντισοβιετισμό. Ενάντια σε κομμουνιστές οι οποίοι, φυσικά δεν ξέραν τίποτε και νόμιζαν ότι προσφέρουν τη μεγαλύτερη υπηρεσία, στο κόμμα, δείχνοντας τις αδυναμίες της καθοδήγησης πάνω σ' αυτούς τους τομείς. Εγώ το λέω αυτό σύντροφοι, γιατί έχω ατομικό ζήτημα. Εμένα ο σ. Μπαρτζιώτας αρχινώντας μου δημιούργησε τέτοια κατάσταση, που με εξέθεσε απέναντι στο πιο ιερό αίσημα που είχα, κι έχω φυσικά.

Εγώ, σύντροφοι, συμφωνώ με τα μέτρα. Είναι επεικική. Αλλά χρειάζονται ακριβώς αυτά τα μέτρα για να δοθούν οι δυνατότητες σε όλους να καταλάβουμε ότι πλέον πρέπει να πάψουμε οι εχθρότητες, τα μίσση και ο καθένας να μπαίνει στη θέση του ανάλογα με τα έργα που έκαμε. Φυσικά ο Μπαρτζιώτας πρέπει να είναι πιο ειλικρινής, δε μας είπε πολλά, να μην περιμένει να του τα λέμε πρώτα, ότι πιάστηκε κι αυτό και πες μας τι ξέρεις, αλλά να καθίσει να σκεφτεί, να δει τι άλλα πράγματα μένουν σκοτεινά, που μπορούν να βλάψουν το κίνημά μας και το κόμμα μας, να τα πει έγκαιρα, να βοηθήσει το κόμμα πραγματικά να βγει απ' αυτή την άθλια κατάσταση στην οποία το είχαν βουτήξει στο παρελθόν.

XVII σ. Κ. ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ

Σύντροφοι.

Σύντροφοι, εγώ ότανμίλαγα στο πρώτο θέμα είπα και τη γνώμη μου γενικά για τους τέσσερις και τώρα δε νομίζω πως υπάρχει λόγος να επαναλάβω για όλους. Ήθελα μόνο τώρα να προσθέσω μερικά πράγματα για τον Ζαχα-

ριάδη, και ειδικότερα να σταθώ σε μερικά ζητήματα που βάζει με το γράμμα του, που απευθύνει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ και κάνα δυο ζητήματα να το ξανατονώσω, να τα υπογραμμίσω, που τα σημειώσα και προχθές.

Σύντροφοι, πρέπει να έχουμε υπόψη ότι αυτό το γράμμα ο Ζαχαριάδης το απευθύνει στην ΚΕ του ΚΚΣΕ τυπικά. Επίσης παρακαλεί στο γράμμα αυτό την ΚΕ να το κοινοποιήσει και σε άλλα αδελφά κόμματα, αλλά στην ουσία, από τον τρόπο που είναι γραμμένο αυτό το γράμμα, από το ύφος που έχει, από τον τρόπο που βάζει τα ζητήματα, και από το γεγονός ότι αυτό γράφτηκε έπειτα από τα γεγονότα στην Ουγγαρία, διαβάζοντάς το κανείς διαπιστώνει, χωρίς να το θέλει, ότι αλλού απευθύνεται αυτό το γράμμα κι όχι σε κόμμα. Απευθύνεται εκεί και επιδιώκει τους σκοπούς που επιδιώκει και η Φωνή της Αμερικής, γενικά, που επιδιώκει ο εχθρός με τα μέσα που έχει και μ' αυτά που γράφει.

Δεν είναι ένα γράμμα κομματικό, που ν' απευθύνεται πραγματικά σε κομμουνιστικό κόμμα, που να ζητάει βοήθεια για το κόμμα, ή έστω και για το άτομό του. Είναι ένας λιβελλος, ένας βόρβορος που ξεχύνεται και που έχει σαν κύριο στόχο το ΚΚ της ΣΕ βασικά.

Σας θυμίζω, σύντροφοι, αυτό που είπαμε και προχθές, τη βασική του διαπίστωση εκεί μέσα, ότι κρίση στο ΚΚΕ δεν υπήρχε, ότι τεχνητά δημιουργήθηκε απέξω, με τη βίαιη παρέμβαση των αδελφών κομμάτων, που αλλού λέει πως συγκροτήθηκε απ' την ΚΕ του ΚΚΣΕ και που αλλού αυτή την επέμβαση, τη βοήθεια την ονομάζει πογκρόμ. Εμείς μιλήσαμε για τις βαθιές ρίζες που έχει μέσα στο κόμμα μας η κρίση του κόμματος και πόσο γελοία πραγματικά και αστεία είναι η τέτοια είδους εξήγηση που δίνει ο Ζαχαριάδης. Εδώ όμως, το θυμίζω αυτό για να πω πως ο Ζαχαριάδης εξηγώντας αυτή τη θέση, γράφει μέσα πως προκάλεσε αυτή την κρίση το ΚΚΣΕ. Με ποιους τρόπους, με ποιες μεθόδους; Λέει λοιπόν πως τα σοβιετικά όργανα, αρχίζοντας από το 1950, άρχισαν να δημιουργούν συστηματικά ανάμεσα στους πρόσφυγές μας στην Τασκέντη, στην οργάνωση αυτών των προσφύγων, της Τασκέντης, αλλά και σε όλο το κόμμα γενικά, την πρακτορική τους οργάνωση. Τα σοβιετικά όργανα άρχισαν να δημιουργούν την πρακτορική τους οργάνωση. Και σε συνέχεια μπήκαν σε ενέργεια όλα τα νόμιμα και παράνομα μέσα για να εξοντωθεί, να συκοφαντηθεί και να εκμηδενιστεί ο Ζαχαριάδης, και ο τρόπος που διατυπώνει όλο αυτό το σημείο περί Ζαχαριάδη, αφήνει όχι να νοηθεί, αλλά καθαρά λέει ότι πρόκειται για το ΚΚ της ΣΕ, δηλαδή για να συκοφαντηθεί και να εκμηδενιστεί το ΚΚΕ, και συνεχίζει έτσι παρακάτω: Έτσι εκτός απ' όλα τ' άλλα οργανώθηκε η ένοπλη προβοκάτσια της 9 του Σεπτεμβρίου 1955, που όμοιά της είναι δύσκολο να βρει κανείς στην παγκόσμια κομμουνιστική ιστορία. Δηλαδή. Τα σοβιετικά όργανα εκεί, στελέχη ανώτατα κομματικά οργάνωσαν ένοπλη προβοκάτσια, έτσι λέει ο Ζαχαριάδης, για να δημιουργήσουν τεχνητή κρίση

μέσα στο ΚΚΕ, και να κατασυκοφαντήσουν τον Ζαχαριάδη, δηλαδή το ΚΚΕ, κατά τον Ζαχαριάδη.

Μην ξεχνάμε, σύντροφοι, ότι μ' αυτό το γράμμα απευθύνεται, ζητάει δηλαδή αυτός και το απευθύνει στ' αδελφά κόμμα. Σ' αυτά λοιπόν τ' αδελφά κόμματα και το ΚΚ της ΣΕ ξέρεi λίγα πράγματα για την Τασκέντη τέλος πάντων πώς έγιναν, αλλά απευθύνεται στα κομμουνιστικά κόμματα, και πληροφορεί, λοιπόν το ΚΚ της Γαλλίας, λ.χ., της Ιταλίας, που θα πάρει αυτό το γράμμα ότι εκεί, ανώτατα κομματικά στελέχη, και μέλη της ΚΕ του ΚΚΣΕ και σοβιετικά όργανα, οργάνωσαν ένοπλη προβοκάτσια. Αφού δηλαδή έφτιασε αυτός όλο αυτό το έγκλημα, που λέγεται Τασκέντη, η δουλειά δηλαδή που έκανε στην Τασκέντη, τώρα την αξιοποιεί με τη σειρά του αυτή τη δουλειά με σκοπό να κατασυκοφαντήσει την ΚΕ του ΚΚΣΕ στ' άλλα αδελφά κόμματα. Αυτού, σύντροφοι, είναι τέτοια πράγματα που δε θέλουμε νομιζω και πολλά σχόλια.

Ενα δεύτερο σημείο που ήθελα να σταθώ απ' το γράμμα, σύντροφοι, που γράφει, είναι σχετικά με τη διεθνή επιτροπή. Λέει σ' ένα μέρος ότι ο πρόεδρος της επιτροπής, ο σ. Ντεζ, μου είπε λέει, όταν συζητάγαμε εκεί, ότι υπάρχουν πολλά γράμματα Ελλήνων κομμουνιστών, που μας παρακαλούσαν να βοηθήσουμε το κόμμα, για να διορθωθεί η κατάσταση που υπάρχει. Και λέει ο Ζαχαριάδης, του είπα λέει να μου δείξει έστω και ένα γράμμα, και δεν είχε να μου δώσει ούτε ένα. Σας το είπα μου φαίνεται και προχτές, και λέει απ' αυτό βγαίνει ότι δεν υπήρχε κανένα γράμμα, ότι όλα αυτά ήτανε ας πούμε, δικαιολογίες κι ότι απλώς στην Επιτροπή την έφτιασε η ΚΕ του ΚΚΣΕ για να κάνει όλα τα παραπέρα.

Σύντροφοι, εδώ όσο κι αν είναι λιγάκι βαρύ, όμως πρέπει να 'χουμε υπομονή, να πούμε μερικά πράγματα, ας είναι και γνωστά, πρέπει να τα πούμε, γιατί μπορεί να υπάρχει έστω κι ένας που να μην το ξέρει αυτό το πράγμα. Πρέπει να 'χουμε υπόψη ότι στ' αδελφά κόμματα ή μάλλον στη διεθνή επιτροπή, να πω αλλιώς, στη διεθνή επιτροπή συγκεντρώθηκαν 3.500 γράμματα από μέλη του κόμματος, του ΚΚΕ. Αυτά τα γράμματα είχανε σταλεί από μέλη του ΚΚΕ στην ΚΕ του ΚΚΣΕ, στην ΚΕ του Βουλγάρικου κόμματος, στην ΚΕ του Ρουμάνικου κόμματος, γενικά είχανε σταλεί σ' όλα τ' αδελφά κόμματα, εκεί που ζουν και δουλεύουν πρόσφυγές μας. Όταν συγκεντρώθηκαν όλα αυτά τα γράμματα, τα αδελφά κόμματα που βρέθηκαν με την ευκαιρία τότε που έγινε, που συναντήθηκαν και από τα πριν, δημιούργησαν, φτιάσαν αυτήν την Επιτροπή που τη ζητάγαμε, που ζητάγαμε επίμονα οι Έλληνες πρόσφυγες οι κομμουνιστές, τα μέλη του κόμματός μας που ζητάγαμε βοήθεια, φτιάσανε λέω την επιτροπή, να μελετήσουν αυτά τα γράμματα, να μελετήσουν την κατάσταση, να βοηθήσουν το κόμμα, ν' ανταποκριθούν στη φωνή που ερχόταν από χιλιάδες μέλη του κόμματός μας. Ίσως και από σας να είναι εδώ άνθρωποι, οι

οποίοι να γράψανε. Εγώ θα σας πω ότι κι εγώ είχα γράψει. Είχα γράψει και κατέληγα με τη θερμή παράκληση στα κόμματα, να βοηθήσουν για άλλη μια φορά το κόμμα μας, αυτήν την ώρα που περνάει δύσκολες στιγμές, και που εκεί που το έχει οδηγήσει ο Ζαχαριάδης, είναι απαραίτητη η ανάγκη, είναι ανάγκη για να ζήσει το κόμμα μας, αυτή η βοήθεια των αδελφών κομμάτων. Σ' αυτήν, λοιπόν την έκκληση όλων των κομμουνιστών, των χιλιάδων κομμουνιστών, μελών του κόμματός μας ανταποκρίθηκαν τ' αδελφά κόμματα, φτιάσαν την επιτροπή, μελέτησε αυτή η επιτροπή την κατάσταση στο κόμμα και κατέληξε σ' ορισμένα συμπεράσματα.

Άλλωστε, σύντροφοι, εδώ θα πρέπει να πούμε ενώ τότε ο Ζαχαριάδης όταν έγινε η διεθνής επιτροπή ο ίδιος αναγνώρισε τη σύσταση αυτής της επιτροπής. Την αναγνώρισε κανονικά. Τώρα έρχεται στο γράμμα, και γράφει σ' αδελφά κόμματα, που ζητάει να πληροφορήσει τ' αδελφά κόμματα, και μιλάει ότι ήταν μια επέμβαση, ένα πογκρόμ, χωρίς καμιά απολύτως δικαιολογία, χωρίς κανένα λόγο. Και αυτό το λέει, σύντροφοι, με τέτοια λόγια: Μ' έσυραν, αφού πρώτα λέει ότι όλα αυτά τα έφτιασε η ΚΕ του ΚΚΣΕ, καθαρό είναι απ' όλα αυτά που λέει, μ' έσυραν, λέει, να με δικάσουν και να με καταδικάσουν και με δίκασαν και με καταδίκασαν χωρίς το ΚΚΕ. Και καταλήγει ας πούμε σε τέτοιες σκέψεις: Έχει ο σ. Κουούσινεν το πολιτικό θάρρος να φέρει ανοιχτά σε ψηφοφορία μπροστά στο ΚΚΕ το ζήτημα του σεχταρισμού μέσα στο ΚΚΕ;

Σύντροφοι, εγώ είπα ότι η επιτροπή, αυτό που έκανε ήταν ν' ανταποκριθεί στη φωνή των χιλιάδων μελών του κόμματος, έβγαλε τα συμπεράσματα και από κει και πέρα τα 'βαλε αυτά τα συμπεράσματα στο όργανο του ΚΚΕ στην ΚΕ του. Και η ΚΕ για πρώτη φορά έπειτα από πολλά χρόνια, τέλος πάντων μπόρεσε ελεύθερα να εκφράσει τη γνώμη της. Και η ΚΕ πήρε τις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας. Εκεί και από τους ανθρώπους που σήμερα φωνάζουν ενάντια στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας, ανοιχτά και καθαρά έχει διαπιστωθεί τότε και τώρα επαναλαμβάνεται, ότι πραγματικά για πρώτη φορά τα μέλη της ΚΕ είπαν ελεύθερα τη γνώμη τους. Και ήδη εκεί αποφασίστηκε για όλα. Μεταξύ των άλλων και για τον Ζαχαριάδη. Το σημείο συνεπώς που λέει ότι τον έσυραν να τον δικάσουν χωρίς το ΚΚΕ δεν είναι σωστό, σύντροφοι, δεν είναι σωστό, το ΚΚΕ τον δίκασε κι αν αυτός δε βρέθηκε στην 6η Ολομέλεια φταίει αυτός, γιατί αυτός φοβήθηκε να παρουσιαστεί μπροστά στο ΚΚΕ και δεν ήρθε στην 6η Ολομέλεια.

Όσο για τ' άλλα που λέει, για το θάρρος, γι' ανοιχτή ψηφοφορία κλπ. μου φαίνεται πως σ' αυτά σήμερα ας πούμε η ίδια η Ολομέλεια του έδωσε την απάντηση. Εμένα, σύντροφοι, δε μου φεύγει απ' το μυαλό ότι ο Ζαχαριάδης δεν θα ερχόταν ούτε στη σημερινή Ολομέλεια. Ο Ζαχαριάδης βασικά την έπαθε κι ήρθε στη σημερινή Ολομέλεια. Είχε τους πληροφοριοδότες του ας πούμε σαν

τον Πάρνη, ο οποίος είχε πάρει φαίνεται πληροφορίες, ποιος ξέρει σου λέει στην ΚΕ τώρα είναι τέτοια κατάσταση, που άμα εμφανιστεί ο Ζαχαριάδης θα πάρει την πλειοψηφία. Γι' αυτό ήρθε ο Ζαχαριάδης. Γι' αυτό ήρθε. Φυσικά, εδώ τα βρήκε λίγο διαφορετικά τα πράγματα, είναι χαρακτηριστικό ότι και τούτο το βήμα ο Ζαχαριάδης φοβότανε ν' ανέβει σ' αυτό το βήμα. Δεν έχει λοιπόν το δικαίωμα ο Ζαχαριάδης να μιλάει για τέτοια πράγματα, όσο ήθελε μίλησε εδώ που ήρθε, κι αυτά που γράφει με τέτοια ψέματα και με τέτοια διαστρέβλωση της αλήθειας δεν μπορεί να εξαπατήσει κανέναν.

Είναι χαρακτηριστικό, σύντροφοι, στο γράμμα μέσα προσπαθεί να παρουσιάσει ότι η επιτροπή, κατηγορεί το γράμμα του 1940, σα σεχταριστικό και γενικά τη γραμμή σα σεχταριστική τότε, κι ότι αυτό το πράγμα έχει την έννοια της καταδίκης του αγώνα του ελληνικού λαού ενάντια στο φασισμό του Μουσολίνι. Εσείς ξέρετε πόσο έξω από την πραγματικότητα είναι, αλλά αυτός τα γράφει αυτά τα ψέματα και τις χοντρές συκοφαντίες, γιατί σου λέει θα το διαβάσουν τώρα στην Κίνα αυτό το πράγμα πού ξέρουν πώς έγινε, θα δουν εκεί ένα γράμμα τέτοιο ας πούμε, έτσι το κατηγορούν το γράμμα αυτό, έτσι έγινε η κριτική, θα τους δώσω κι εγώ αντίγραφο του γράμματος θα πουν: βλέπεις, λάθος είναι ας πούμε η κριτική όπως έχει. Πάει να θολώσει τα νερά, πάει να ψωνίσει, όπου μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση, να σπειρεί ξέρω γω, ερωτηματικά να δημιουργήσει και ότι μπορεί να κάνει ένας πραγματικός εχθρός αυτό κάνει ο Ζαχαριάδης μ' όλα τα μέσα στο γράμμα του. Είναι πολύ ύπουλα γενικά γραμμένο το γράμμα του, σύντροφοι. Με πολύ ύπουλο τρόπο. Ποιος έδωσε, λέει, στο σ. Κουούσινεν το δικαίωμα να καταφέρει χτύπημα και να διαλύσει ολόκληρο κόμμα; Το κόμμα μας δηλαδή. Κι όταν λέει ο Κουούσινεν είναι φανερό και σ' αυτόν και στον καθένα ότι τέλος πάντων ο σ. Κουούσινεν δεν είναι κανένα άτομο, είναι η ΚΕ του ΚΚΣΕ. Έτσι δεν είναι; Συνεπώς ποιος έδωσε το δικαίωμα στην ΚΕ του ΚΚΣΕ να καταφέρει χτύπημα και να διαλύσει το ΚΚΕ; Έτσι γράφει στα αδελφά κόμματα ο Ζαχαριάδης.

Παρακάτω, σύντροφοι, για ένα άλλο στέλεχος ανώτατο του ΚΚΣΕ το σύντροφο Μέλνικοφ, που είναι και γραμματέας της ΚΕ του Κόμματος του Ουζμπεκιστάν και μέλος της ΚΕ του ΚΚΣΕ λέει: Ο σ. Μέλνικοφ δεν έχει κανένα δικαίωμα να επιδιώκει τη μετατροπή του ΚΚΕ σε πρακτοριακό του σοιφλίκι. Και πάλι εδώ όταν λέει Μέλνικοφ, φυσικά, ο Μέλνικοφ δεν είναι κι αυτός πρόσωπο, άτομο, μέλος της ΚΕ είναι. Αφού παρακάτω, σύντροφοι, λέει πολλά ότι τον συκοφαντούνε για ύποπτο κλπ. κλπ. και ζητάει από την ΚΕ του ΚΚΣΕ να του δοθεί η δυνατότητα να υπερασπίσει τον εαυτό του μπροστά στο ΚΚΕ και το διεθνές κομμουνιστικό κίνημα, δηλαδή μ' άλλα λόγια παρουσιάζεται στα αδελφά κόμματα ότι η ΚΕ του ΚΚΣΕ, γιατί όταν λέει, σας παρακαλώ να μ' αφήσετε να υπερασπίσω τον εαυτό μου στο ΚΚΕ, παρουσιάζεται σα να λέει δη-

λαδή στα αδελφά κόμματα ότι η ΚΕ του ΚΚΣΕ δε μ' αφήνει να πάω στο ΚΚΕ. Δε μ' αφήνει να πάω. Και συνεπώς ας πούμε, ο άλλος διαβάζοντάς το να υποθέσει ότι τον έχουν και σε φυλακή. Ενώ ο ίδιος αρνείται να 'ρθει στην Ολομέλειά του. Και ζητάει ο Ζαχαριάδης να μεταφέρει στο διεθνές κομμουνιστικό κίνημα όλα αυτά που γράφει, για να συκοφαντήσει την ΚΕ του ΚΚΣΕ και για να το αντιπαραθέσει σ' αυτά τα κόμματα. Αυτή είναι η προσπάθεια που κάνει, σύντροφοι, με το γράμμα του.

Σύντροφοι, για το γράμμα του μπορεί να μιλάει κανείς πολλές ώρες, νομίζω πως πολύ καθαρό είναι όλο αυτό το πράγμα, εγώ ήθελα να πω ότι όλη αυτή η βρόμικη συκοφαντία, για πράκτορες, για πρακτοριακά τσιφλίκια κλπ. απευθύνεται κατά της ΣΕ κατά του ΚΚΣΕ που είναι το καμάρι και το στήριγμα των κομμουνιστών όλου του κόσμου, απευθύνεται ενάντια στο κόμμα και τη χώρα που είναι η ελπίδα και ο φάρος του παγκόσμιου κομμουνισμού. Εκεί βάζει ο Ζαχαριάδης, αυτός είναι ο στόχος του, που είναι και στόχος της παγκόσμιας αντίδρασης.

Δεν ξέρω, σύντροφοι, είπα και χτες, αν είναι πράκτορας συνειδητός ή όχι ο Ζαχαριάδης. Εκείνο που είναι βέβαιο είναι ότι τόση ζημιά που έκανε ο Ζαχαριάδης δεν μπορούσαν να την κάνουν δεκάδες προβοκάτορες. Δεν μπορούσαν να την κάνουν. Κι αυτά που λέει απ' το βήμα εδώ, κι αυτά που γράφει στο γράμμα του, είναι τόσο πολύτιμα για τη διεθνή αντίδραση, που δεν μπορούν αυτά να της τα δώσουν 100 συνειδητοί εχθροί, 100 προβοκάτορες. Δεν μπορούν. Ας ψάξει ξέρω γω η διεθνής αντίδραση να βρει τέτοια πράγματα αυτά που δίνει ο Ζαχαριάδης δεν μπορεί να τα βρει πουθενά.

Εδώ, σύντροφοι, ειπώθηκε ότι βγάζουμε μια επιτροπή, και θα βγει μια επιτροπή να μελετηθεί, ήθελα για να μη γίνει καμιά παρεξήγηση να πω και γω ότι η επιτροπή αυτή δε βγαίνει για να διαπιστώσει τις ευθύνες του Ζαχαριάδη και των άλλων, αυτό έγινε. Αυτό έγινε και θα γίνει εδώ στην Ολομέλεια. Η επιτροπή βγαίνει, θα βγει δηλαδή, για να εξετάσει τις καταγγελίες που υπάρχουν για την παραπέρα εξέτασή τους έτσι; των καταγγελιών που υπάρχουν από τα μέλη του κόμματος.

Για τα μέτρα, σύντροφοι, που προτείνονται εδώ. Έχω τη γνώμη πως τα μέτρα που προτάθηκαν με την πρώτη φορά για τους λόγους που εξήγησε ο σ. ο Γκρόζος, δεν ήταν σωστά. Τα μέτρα τα πρώτα, εδώ δεν είναι τυχαίο ότι συναντήσαμε την αντίδραση όλης βασικά της ΚΕ, και των στελεχών που παρακολουθούν την Ολομέλεια της ΚΕ δεν είναι τυχαίο αυτό το πράγμα. Και νομίζω πως σωστά έκανε το Γραφείο και διόρθωσε γρήγορα αυτό το πράγμα, με νεότερη πρόταση που έκανε εδώ. Γιατί, σύντροφοι, εδώ υπάρχουν ορισμένες διαπιστώσεις. Καθαρές. Δεν πρόκειται αν θα πει ένας μια υπερβολή, ωραία εγώ δε νομίζω να μην ειπώθηκε και καμιά υπερβολή, μπορεί να είχε κάποιος

μια υπερβολή, νομίζω όμως ότι είναι τόσο καταπληκτικά εδώ τα πράγματα, δε λέω για τ' άλλα που υπάρχουν και που θα εξετάσει η επιτροπή και υπάρχουν πολλά τέτοια, αλλά αυτά που είναι ήδη μπροστά μας είναι τόσο καταπληκτικά τόσο βαριά, που αν η ΚΕ δε θα 'παιρνε τα μέτρα αυτά που πρότεινε τελικά το Γραφείο, δε θα ήταν σ' αντιστοιχία, να σας πω και γω, που είπε ο σ. Ακριτίδης οι διαπιστώσεις με τα μέτρα που προτείνονται. Δε θα μπορούσαν να πειστούν τα μέλη, πώς γίνεται αυτό το πράγμα; Δε θα μπορούσαν να πειστούν. Τώρα, σύντροφοι, τα μέλη του κόμματος έχουνε την ωριμότητα την πολιτική να καταλάβουνε τα μέτρα αυτά που προτείνονται εδώ, τα μέτρα που θα πάρει η Ολομέλειά μας.

Εγώ νομίζω, σύντροφοι, πως πολιτικά η 7η Ολομέλεια σ' αυτούς που επιχείρησαν να ανατρέψουν τις διαπιστώσεις, τις αποφάσεις, τη γραμμή της 6ης Ολομέλειας και πρώτ' απ' όλα στον Ζαχαριάδη, άνοιξε ένα μεγάλο λάκκο εδώ η 7η Ολομέλεια. Να είναι βέβαιοι ότι το κόμμα θα τους θάψει σ' αυτόν το λάκκο οριστικά.

**ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. Α. ΓΚΡΟΖΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΘΕΜΑ
ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΚΕ**

Σύντροφοι.

Εγώ ύστερα από τις ομιλίες των συντρόφων, όσο και από την ομιλία του σ. Κολιγιάννη δεν πρόκειται να σας κουράσω. Εγώ λίγα πράγματα θα σας πω σχετικά για να κλείσουμε μ' αυτό το θέμα.

Σύντροφοι, είναι γεγονός ότι η πρόταση του Γραφείου για τα οργανωτικά μέτρα που προτάθηκαν για τους Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια και Μπαρτζιώτα, ύστερα από την εισήγησή μας την πρωινή, δημιούργησε μια αγανάκτηση και μια δυσαρέσκεια μέσα στους συντρόφους, τόσο των μελών της ΚΕ όσο και στους προσκεκλημένους. Η δυσαρέσκεια αυτή είναι δικαιολογημένη. Γιατί αν πάρουμε όλη την πορεία της Ολομέλειας, τα στοιχεία, τα γραπτά, και τα προφορικά που είπα εδώ πέρα, που μπήκαν δηλαδή μπροστά στην Ολομέλεια, δεν μπορούσαν με κανένα τρόπο να δικαιολογήσουν, και δεν μπορούσαν με κανένα δικαιολογητικό να σώσουν από την τιμωρία που όχι γιατί τέλος πάντων που έξω... αλλά ούτε και απ' αυτά τα καταστατικά, το καταστατικό δε δικαιολογείται, πως πράξεις τέτοιες όχι μονάχα λάθη και προδοσίες, αλλά και λάθη γενικότερα που δεν άφησαν τέλος πάντων τίποτε να μη σέρνουν στην καμπούρα τους αυτοί οι άνθρωποι.

Σύντροφοι, τα μέτρα που εμείς προτείνουμε δεν είναι μονάχα αυτά, αλλά είναι καταστατικά, υποχρεωτικά για να τα πάρουμε. Να, σύντροφοι τι λέει το καταστατικό, το 46 άρθρο: για το οποίο εμείς δεν μπορούμε να το παραγγυήσουμε. Και λέει: η πρώτη υποχρέωση όλων των μελών του κόμματος, κι όλων των κομματικών οργανώσεων είναι και η διαφύλαξη και το δυνάμωμα της ενότητας του κόμματος. Η υπόσκαψη της κομματικής ενότητας, η απόπειρα δημιουργίας παρατάξεων και ομάδων, η παραβίαση του συνομοτισμού τιμωρούνται με όλη την αυστηρότητα μέχρι και τη διαγραφή απ' το κόμμα. Η μη εκτέλεση των αποφάσεων του Κόμματος, κάθε παραβίαση της κομματικής πειθαρχίας, όπως επίσης και κάθε άλλη ενέργεια ενάντια στα συμφέροντα του κόμματος έχουν για συνέπεια κομματικές τιμωρίες όπως παρατηρήσεις κτλ. Αν τα παραπτώματα έγιναν από κομματικές οργανώσεις, η κομματική τιμωρία μπορεί να φτάσει ως τη διάλυσή της και την κατοπινή αναδιοργάνωσή της. Διαγράφονται απαραίτητα από το κόμμα πρόσωπα που η πράξη και η διαγωγή τους δε συμβιβάζεται με την ιδιότητα του μέλους του κόμματος, του επαναστατικού προλεταριακού κόμματος, ειδικά πρόσωπα που προδίνουν το κόμμα στον ταξικό εχθρό, στην Ασφάλεια, στην ανάκριση, στο δικαστήριο πρόσωπα που η κομματική διαγωγή τους είτε η ατομική τους συμπεριφορά δε συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις της κομμουνιστικής κομματικότητας, της κομμα-

τικής ηθικής. Μπορεί απ' εδώ μέσα να υπάρχει τίποτε που να μην το έχουν παραβιάσει. Εγώ είμαι υποχρεωμένος σύντροφοι, και καταστατικά να βάλω το ζήτημα.

Σύντροφοι, όπως σας είπαμε το πρωί στην ανακοίνωση, το Γραφείο της ΚΕ ήρθε με μια απόφαση. Με μια πρόταση. Πριν όμως απ' αυτή την πρότασή σας είπαμε ότι το Γραφείο είχε αποφασίσει να διαγραφεί ο Ζαχαριάδης και να καθαιρεθούν όλοι οι άλλοι οι υπόλοιποι. Γιατί το Γραφείο ύστερα άλλαξε την πρότασή του αυτή στην ανακοίνωση που σας κάναμε σας το είπαμε. Σύντροφοι να σας το πω γιατί παρακάτω έχει σημασία αυτό το πράγμα, ύστερα δηλαδή από το γράμμα που διάβασε ο σ. Κολιγιάννης, το γράμμα του Ζαχαριάδη προς το ΚΚΣΕ. Οι σύντροφοι που παραβρίσκονται στην Ολομέλειά μας, μας έκαναν σύσταση, μας συμβούλεψαν, μας είπαν να προσέξουμε, να διαφυλάξουμε την ενότητα του κόμματος και εμείς νομίσσαμε, εκτιμώντας αυτή τη συμβουλή και κάναμε την πρόταση αυτή. Φυσικά ήταν επόμενο η αγανάκτηση η οποία ξέσπασε δεν μπορούσε γιατί ήρθε σε αντίθεση όπως είπαν και οι άλλοι σύντροφοι, μ' όλα τα στοιχεία κλπ.

Σύντροφοι, για τη διαγραφή του Ζαχαριάδη εκτός, φυσικά, απ' το σ. Πορφυρογέννη, που είπε εδώ πέρα, δεν άκουσα εγώ τουλάχιστο, δεν ξέρω αν μου ξέφυγε, να είναι άλλος κατά. Για τα μέτρα όμως ενάντια στον Βλαντά, Γούσια και Μπαρτζιώτα πολλοί σύντροφοι δεν έμειναν ευχαριστημένοι και ζητούν πιο αυστηρά μέτρα. Φυσικά, μπορεί οι σύντροφοι να έχουν ξέρω γω δικίο. Εμείς νομίζουμε πως η πρόταση του Γραφείου είναι σωστή. Εκείνο που πρέπει να κάνουμε, σύντροφοι, είναι να χαιρετήσουμε το μεγάλο ενδιαφέρον που έδειξαν και τούτη ακόμη τη φορά τα αδελφά κόμματα.

Σύντροφοι, εγώ σας ξαναφέρα γιατί αλλάξαμε την πρόταση για να σας πω τούτο δω. Ο σ. Κολιγιάννης διάβασε αποσπάσματα από το γράμμα του Ζαχαριάδη προς το ΚΚΣΕ. Αν πάρτε όλα όσα και πριν την 6η Ολομέλεια και κατά τη διάρκεια των γεγονότων, μετά την 5η Ολομέλεια, μετά την 6η Ολομέλεια, παντού και στο γράμμα του στο οποίο ξαναλέει είναι ότι ο Ζαχαριάδης λέει ότι το ΚΚΣΕ από το 1950 θέλει να τον διώξει, και για να τον διώξει απ' το ΚΚΕ έφτιασε πρακτοριακές οργανώσεις μέσα στο ΚΚΕ, και οργάνωσε όλο αυτό το πογκρόμ μόνο και μόνο για να διώξει τον Ζαχαριάδη.

Σύντροφοι, είναι απ' το γράμμα αυτό, που γράφει ο Ζαχαριάδης και λέει ότι το ΚΚΣΕ οργάνωσε πρακτορεία, οργάνωσε τα γεγονότα της Τασκέντης κι εδώ πέρα ακόμα είπε ότι εγώ δεν έχω να δώσω λόγο γιατί θα δώσω εκεί πέρα, σύντροφοι, ας πάρουμε αυτό το υβρεολόγιο, αυτό το αντιδιεθνιστικό δηλητήριο, τον οχετό, που ρίχνει ενάντια σ' αυτό, κι ας πάρουμε, σύντροφοι, τη σύσταση του σ. Κουούσινεν για τον Ζαχαριάδη. Σύντροφοι, ο σ. Κουούσινεν εν γνώσει του ότι εμείς θα βρούμε αντίδραση και θα μας αντιμετωπίσουν σ'

αυτό μας έκανε σύσταση να μη διαγραφεί ο Ζαχαριάδης απ' το κόμμα. Να σύντροφοι, συγκρίνεται την προστυχιά του Ζαχαριάδη με την αγάπη και το ενδιαφέρον του ΚΚΣΕ. Αυτή είναι, σύντροφοι, η ατιμία, η αχαριστία, η προστυχιά. Προστυχιά, σύντροφοι, είναι. Εδώ είναι ξεκάθαρα τα πράγματα. Απ' τη μια μεριά λένε μας εξοντώνουν κλπ. και εκείνος τον οποίον εννοούν, έρχεται και λέει προσέξτε, μην τον διαγράφετε αυτόν. Τον προστατεύει, τον υποστηρίζει. Ε, λοιπόν είναι, σύντροφοι, αχαριστία αυτή, είναι ατιμία. Κι αν είχε κόκκο συνείδησης, κόκκο ντροπής να πει, σύντροφοι, αυτά τα πράγματα, έρχεται εδώ πέρα και προκαλεί κι αυτός να τα πει.

Σύντροφοι, εγώ νομίζω και όλοι οι σύντροφοι του Γραφείου νομίζουμε πως η πρόταση του Γραφείου είναι σωστή γενικά όχι μονάχα αλλά και στα πλαίσια του καταστατικού και νομίζουμε σύντροφοι ότι πρέπει να ψηφιστεί.

Στρίγκος: Σχηματίστηκε επιτροπή εξέτασε, όπως ειπώθηκε στο κλείσιμο και νομίζω τώρα η διαδικασία που χρειάζεται θα πρέπει να είναι η εξής: Οι σύντροφοι που δε συμφωνάνε με τις προτάσεις της επιτροπής να πάρουν το λόγο. Νομίζω ότι τίποτε άλλο δε χρειάζεται. Γιατί διαβάστηκε, έγιναν οι προτάσεις, τις επεξεργάστηκε η επιτροπή, αν συμφωνάνε οι σύντροφοι, ή όσοι δε συμφωνάνε να κάνουν προτάσεις.

Μετά το τέλος των ομιλιών και το κλείσιμο πάνω στο Γ' θέμα, άρχισε συζήτηση πάνω στις προτάσεις του Γραφείου της ΚΕ για διάφορες αποφάσεις:

- 1) Γίνεται συζήτηση πάνω στο σχέδιο απόφασης για το πρώτο θέμα.
- 2) Γίνεται συζήτηση για τις παρατηρήσεις πάνω στο σχέδιο Προγραμματικής Διακήρυξης.
- 3) Γίνεται συζήτηση πάνω στην προτεινόμενη απ' το Γραφείο της ΚΕ απόφαση για την Τασκέντη.
- 4) Γίνεται συζήτηση πάνω στο προτεινόμενο απ' την ΚΕ χαιρετιστήριο ψήφισμα προς τον Κυπριακό λαό.
- 5) Γίνεται συζήτηση πάνω στο σχέδιο χαιρετιστηρίου προς τους φυλακισμένους κι εξόριστους αγωνιστές που πρότείνει το Γραφείο της ΚΕ.
- 6) Συζήτηση πάνω στο σχέδιο απόφασης για τον Ζαχαριάδη που διάβασε ο σ. Υφαντής από μέρους του Γραφείου της ΚΕ.
- 7) Συζήτηση πάνω στο σχέδιο απόφασης για τον Βλαντά, που διάβασε ο σ. Υφαντής από μέρους του Γραφείου της ΚΕ.
- 8) Συζήτηση πάνω στο σχέδιο απόφασης για τον Γούσια, που διάβασε ο σ. Υφαντής από μέρους του Γραφείου της ΚΕ.

9) Συζήτηση πάνω στο σχέδιο απόφασης για τον Μπαρτζιώτα Βασίλη που διάβασε ο σ. Υφαντής από μέρους του Γραφείου της ΚΕ.

10) Πρόταση του Γραφείου της ΚΕ για συγκρότηση εξεταστικής επιτροπής, που θα εξετάσει παραπέρα τη δράση του Ζαχαριάδη.

Κάνουν πρόταση. Καλά είναι να μιλήσουν οι τρεις. Ο Ζαχαριάδης, ο Γούσιας και ο Βλαντάς. Γιατί ό,τι είχαμε εμείς να πούμε εδώ στην Ολομέλεια τα είπαμε ν' ακούσουμε τέλος πάντων ποια είναι η γνώμη τους. Για να κρίνει η Ολομέλεια. Μιλάει ο σ. Κολιγιάννης. Και το Προεδρείο έχει την ίδια γνώμη, όμως πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι δεν έχουν ζητήσει να μιλήσουν. Βλέπετε ότι στα γράμματά τους στην ΚΕ του ΚΚΣΕ λένε ότι τους δικάζουν έξω από το κόμμα. Εδώ που τους ζητάει το κόμμα να τους δικάσει αρνούνται και να μιλήσουν. Τόση ώρα δεν έχουν γραφεί. Τι να κάνουμε. Με το ζόρι. Άμα θέλουν να μιλήσουν.

Ο Βλαντάς, σ. Κολιγιάννη εγώ δεν αρνήθηκα. Αλλά δε ζήτησα να με δικάσει το ΚΚΣΕ ένα. Και δεύτερο εγώ νομίζω ότι για να μιλήσω πρέπει να έχω κάτι το ουσιαστικό να πω πέρα από τις δυο δηλώσεις που σας έκανα. Έτσι; Πέρα από αυτό δεν έχω να πω τίποτε. Και συνεπώς δε θα μιλήσω. (*φασαρία*).

Βλαντάς: Εγώ σύντροφοι, ότι είπα στο Τασκέντ γραπτά και προφορικά για το ζήτημα της διάσπασης της οργάνωσης, το επιβεβαιώνω με τη δήλωση που έδωσα και δεν έχω να πάρω τίποτα πίσω, ένα.

Δεύτερο, για τις διαγραφές εκεί των οργανώσεων έκφρασα την άποψή μου και μένω σ' αυτή την άποψη. Τρίτο, για τη συνέχιση της διάσπασης της οργάνωσης, καταδικάζω αυτή την πράξη και μέσα σ' αυτούς υπάγω και τη δήλωση που έκανα, ότι καλώ όλα τα μέλη του κόμματος να συσπειρωθούν γύρω από την ΚΕ και το Γραφείο της, για την εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης και 7ης Ολομέλειας. Συνεπώς την παράταση της διάσπασης την καταδικάζω, αλλά επειδή το σχέδιο της απόφασης πιάνει μια σειρά ζητήματα, για συνέχεια υπονομευτικής δράσης του Βλαντά στο Τασκέντ κλπ. εγώ, σύντροφοι, στην ψηφοφορία της απόφασης θα ψηφίσω λευκό. Αλλά ξεκαθαρίζω. Ό,τι είπα για τη συνέχιση αυτής της διάσπασης κλπ. και ό,τι είχα στη δήλωσή μου αυτό ξανά υποστηρίζω, για τα μέτρα την ίδια άποψη έχω ξανά, για τη διάσπαση της οργάνωσης, και τυπικά εάν δε βάλουμε τέρμα σ' αυτή τη δουλειά το κόμμα έχει δικαίωμα να πάρει μέτρα και να...

ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ σ. Ν. ΑΚΡΙΤΙΔΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΣΚΕΝΤΗ

Απόφαση για την Τασκέντη

Στη διάρκεια της ανάλυσης των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας στην Τασκέντη μια σειρά σύντροφοι με τη δράση τους εμπόδισαν το Γραφείο της ΚΕ στη δουλειά του, που συνετέλεσαν ώστε να μην πραγματοποιηθεί το ξεπέραςμα της διάσπασης που δημιουργήθηκε εκεί από τον Ζαχαριάδη, και παρέσυραν πολλούς καλούς και τίμιους αγωνιστές σε ενέργειες που δε συμβιβάζονταν με την ιδιότητά τους σα μελών του κόμματος, που πρώτη του υποχρέωση είναι να σέβεται τις καταστατικές αρχές του κόμματος.

Το Γραφείο της ΚΕ και η ΚΟΤ αναγκάστηκαν περιφρουρώντας την ενότητα και πειθαρχία του κόμματος να διαγράψουν μια σειρά συντρόφους, ενώ με την ανασυγκρότηση ορισμένων οργανώσεων ένας αριθμός μελών του κόμματος εξακολουθούν να μη συμμετέχουν στην κομματική ζωή μένοντας έξω από τις κομματικές οργανώσεις που ανασυγκροτήθηκαν.

Η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ καλεί όλους τους κομμουνιστές που εξακολουθούν να μένουν έξω από τις κομματικές οργανώσεις να πάρουν μέρος στην ανάλυση των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας.

Η 7η Ολομέλεια εξουσιοδοτεί την αντιπροσωπία της ΚΕ που θα πάει στην Τασκέντη, σε συνεργασία με την ΚΟΤ, ν' αποφασίσει για την ακύρωση των διαγραφών των συντρόφων που διαγράφηκαν μετά την 6η Ολομέλεια και εφόσον αυτοί θα εκφράσουν την επιθυμία να συνδεθούν με τις κομματικές οργανώσεις και πειθαρχήσουν στις καταστατικές αρχές του ΚΚΕ και θα παλέψουν για την εφαρμογή στην πράξη της 6ης Ολομέλειας και της 7ης Ολομέλειας, και θα συμβάλουν στην προσπάθεια για την ενότητα του κόμματος. Καθορίζει τη διάρκεια της ισχύος της απόφασης αυτής σε δυο μήνες. Στους δυο αυτούς μήνες η αντιπροσωπία της ΚΕ και η ΚΟΤ αναλύοντας τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας πρέπει να καταβάλει κάθε προσπάθεια να εφαρμόσει την παραπάνω απόφαση, παραμερίζοντας κάθε εμπόδιο, και να πραγματοποιήσει την ενότητα όλων των μελών του κόμματος στις γραμμές της ΚΟΤ.

Μετά την παρέλευση του διμήνου αυτού για λόγους κομματικής πειθαρχίας και τάξης, οι κομμουνιστές που δε θα επανέρθουν στις γραμμές του κόμματος θα πάψουν να θεωρούνται σα μέλη του κόμματος.

Στρίγκος: Σύντροφοι, νομίζω ότι η πρόταση αυτή που κάνει ο σ. Ακριτίδης, καταρχήν είναι σύμφωνη με την πρόταση που κάνει το Γραφείο. Χρειάζονται μόνο ορισμένες διευκρινίσεις. Δεν ξέρω πώς εννοεί ο ίδιος καλά είναι να το

ξεκαθαρίσουμε. Εδώ λέει ότι η 7η Ολομέλεια της ΚΕ καλεί όλους τους κομμουνιστές, που εξακολουθούν να μένουν έξω από τις κομματικές οργανώσεις, να πάρουν μέρος στην ανάλυση των αποφάσεων της 7ης Ολομέλειας.

Φυσικά, και η γνώμη του Γραφείου είναι ότι πρέπει να γίνει δουλειά μέσα σ' αυτούς τους συντρόφους. Πολύ δουλειά. Ιδεολογική δουλειά. Αλλά να ξεκαθαρίσει το ζήτημα, ότι εφόσον δεν έχουν τακτοποιηθεί απέναντι στις κομματικές οργανώσεις δεν έχουν το δικαίωμα να πάρουν μέρος στην ανάλυση των αποφάσεων που θα γίνει στις κομματικές συνελεύσεις, στις ΚΟΒ. Αλλά μπορεί να κληθεί μια ανοιχτή συνέλευση όπου να κληθούν κι αυτοί.

Εδώ που μιλάει για το ζήτημα της ακύρωσης των διαγραφών των συντρόφων που διαγράφηκαν, επίσης το Γραφείο συμφωνάει μ' αυτό. Εδώ λέει ότι εξουσιοδοτεί την αντιπροσωπία της ΚΕ που θα πάει στην Τασκέντη, σε συνεργασία με την ΚΟΤ ν' αποφασίζει για την ακύρωση των διαγραφών των συντρόφων που διαγράφηκαν μετά την 6η Ολομέλεια. Συμφωνεί και λέει εφόσον οι σύντροφοι αυτοί σέβονται το καταστατικό και θα εφαρμόζουν τη γραμμή του κόμματος. Νομίζω ότι είναι σωστή, αυτό, φυσικά, και η ΚΟΤ πάνω σ' αυτή τη βάση δουλεύει σήμερα. Δεν αποκλείει και σήμερα ακόμα, δεν απέκλεισε σε κανένα σύντροφο το δικαίωμα.

Αυτές είναι οι παρατηρήσεις.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΤΟ Α΄ ΘΕΜΑ ΑΠΟ ΤΟ σ. ΡΟΥΣΟ

Εγιναν, σύντροφοι, αρκετές προτάσεις πάνω στο σχέδιο της απόφασης για το πρώτο θέμα. Προτάσεις και παρατηρήσεις που ν' αλλάζουνε στη βάση το σχέδιο δεν υπάρχουν. Είναι όλες στη βάση του σχεδίου. Απ' τις προτάσεις αυτές και παρατηρήσεις άλλες η επιτροπή τις θεώρησε πιο σοβαρές, άλλες είναι δευτερεύουσες που αφορούν διατυπώσεις είτε και τη σύνταξη. Θ' αναφέρουμε τις σπουδαιότερες προτάσεις που γίνονται και τη γνώμη της Επιτροπής.

Ο σ. Κόλιας προτείνει στη σελίδα 7 να προστεθεί το αίτημα του εκδημοκρατισμού και το αίτημα για τον επαναπατρισμό των προσφύγων μας απ' τις ΛΔ. Η επιτροπή υιοθετεί αυτή την πρόταση. Και προτείνει να μπει στο ανάλογο μέρος στη σελίδα 7.

Ο σ. Γιάγκογλου σχετικά με το ίδιο ζήτημα προτείνει να προστεθεί στη σελίδα 10 η δημιουργία επιτροπών επαναπατρισμού, ή πάλης για τον επαναπατρισμό. Η επιτροπή του σχεδίου νομίζει ότι πλεονάζει να βάλουμε εμείς συγκεκριμένα αυτή τη μορφή πάλης και ν' αρκεστούμε σ' αυτό που λέει για την οργάνωση της πάλης του επαναπατρισμού. Ο ίδιος ο σ. Γιάγκογλου προτείνει στη σελίδα 13 να καθοριστούν τα χρονικά όρια για την επανασύνδεση των συντρόφων της Τασκέντης που είναι έξω απ' το κόμμα. Αυτό αφορά άλλο σχέδιο απόφασης και νομίζω ότι δε χρειάζεται να σταθούμε περισσότερο.

Ο σ. Μακρίδης προτείνει στη σελίδα 13 εκεί που γίνεται λόγος για την εκτίμηση της δράσης του Γραφείου της Τασκέντης, να μπει η λέξη εγκρίνει τη γενική γραμμή ενέργειας, αντί του γραμμή ενέργειας. Η επιτροπή νομίζει ότι είναι αρκετή η διατύπωση που υπάρχει στο σχέδιο. Επίσης για τη σελίδα 13 ο ίδιος προτείνει εκεί που δίνεται ο χαρακτηρισμός της φραξιονιστικής εκδήλωσης να διαγραφούν οι λέξεις δίχως αρχές, και τυχοδιωκτική. Επειδή αυτή είναι η μόνη ουσιαστική έτσι αντίθεση με το σχέδιο νομίζουμε ότι δεν είναι σωστό να διαγραφούν αυτές οι λέξεις.

Ο σ. Παύλος Κοντογιώργης, προτείνει στη σελίδα 13, εκεί που γίνεται λόγος για τις ευθύνες των υπεύθυνων της καταδικασμένης παλιάς κατάστασης στο κόμμα και που λέει συγκεκριμένα ο Ζαχαριάδης, Βλαντάς και Γούσιας που μαζί με τον Β. Μπαρτζιώτα ευθύνονται για τη λαθεμένη γραμμή κλπ. να τονιστεί ότι είναι οι κύριοι υπεύθυνοι και συνεπώς η επιτροπή προτείνει αυτό το εδάφιο έτσι: «κύριο εμπόδιο στην εφαρμογή των αποφάσεων της 6ης Ολομέλειας στάθηκαν και στέκουν οι εκπρόσωποι της καταδικασμένης παλιάς κατάστασης στο κόμμα και συγκεκριμένα ο Ζαχαριάδης, Βλαντάς και Γούσιας που μαζί με τον Β. Μπαρτζιώτα είναι οι κύριοι υπεύθυνοι για τη λαθεμένη γραμμή και το ανώμαλο εσωκομματικό καθεστώς».

Ο ίδιος ο σ. Παύλος προτείνει σχετικά με το 8ο Συνέδριο σελ. 19 εκεί που λέει το συντομότερο νομίζει ότι παίρνουμε μεγάλη ευθύνη και προτείνει μια πιο ελαστική, να βρεθεί μια πιο ελαστική διατύπωση. Η επιτροπή νομίζει ότι καλή είναι στη βάση αυτή η διατύπωση, μπορεί να προστεθεί στο συντομότερο δυνατό χρονικό διάστημα.

Ο σ. Μπαρτζιώτας Βασίλης, έχει πρώτα την πρόταση ότι η Ολομέλεια εγκρίνει τη δράση του Γραφείου. Υπάρχει παρόμοια πρόταση υπόψη στο Προεδρείο. Επίσης προτείνει να μπει στη σελίδα 3 σειρά 11 απ' τα πάνω, και της ντόπιας οικονομικής ολιγαρχίας, αυτό νομίζουμε είναι δευτερεύουσα παρατήρηση γιατί υπάρχει αμέσως παρακάτω αυτός ο ορισμός. Άλλη πρόταση που κάνει είναι σχετικά με τις ευθύνες του να προσεχτεί η σύνταξη. Πάντως σας είπα την τελική σύνταξη που προτείνει η επιτροπή ώστε δεν έχω να προσθέσω τίποτα. Νομίζει σωστό ότι περισσότερα πρέπει να έχει το σχέδιο για τη ΣΕ. Η γνώμη της επιτροπής είναι ότι είναι αρκετά αυτά που υπάρχουν. Σε δευτερότερες παρατηρήσεις του συντρόφου δε σταματάω, θα κάνω πρόταση στο τέλος για όλες αυτές.

Ο σ. Τσικριτζής προτείνει τη διατύπωση εκεί που μιλάει για την ενότητα, δεν αναφέρει τη σελίδα, στις γραμμές του κόμματος θα τη δυναμώνουμε, θα την κάνουμε αδιάρρηκτη μόνο με ένα συνεπή επίμονο και αποφασιστικό αγώνα για το ξεσκέπασμα όλων των λαθών του παρελθόντος, καταλογισμό ευθυνών και πάρομο ανάλογων μέτρων. Εκεί υπάρχει σε τρία σημεία το ζήτημα της κριτικής, της αυτοκριτικής, το ζήτημα της ενότητας τόσο στο μέρος που μιλάει για τα ζητήματα της εσωκομματικής δημοκρατίας όσο και στο τέλος που μιλάει ειδικά για το δυνάμωμα της ενότητας των γραμμών του κόμματος στη σημερινή περίοδο, ώστε νομίζουμε ότι είναι αρκετή η διατύπωση εκεί.

Ο σ. Δημητρίου έχει μια σειρά παρατηρήσεις. Στη σελ. 7 απ' την παράγραφο 6 να φύγει η φράση ότι το πρόγραμμα κοινής δράσης που προτείνουμε, η φράση για την τρέχουσα περίοδο να σβήσει σαν όχι σωστή γιατί το πρόγραμμα αυτό είναι μακρότερης πνοής. Νομίζουμε ότι στην τελική διατύπωση μπορεί να παρθεί υπόψη αυτή η παρατήρηση. Επίσης στην ίδια σελίδα σειρά 15 προτείνει να φύγει η λέξη, εκεί που μιλάει για την εξωτερική πολιτική, τα κύρια σημεία των προτάσεων που κάνουμε για άμεση συνεργασία με άλλα κόμματα, να φύγει η λέξη ίση φιλία, απ' το ίση φιλία θα φύγει η λέξη ίσης γιατί η Ελλάδα έχει το δικαίωμα να δημιουργήσει στενότερες φιλικές σχέσεις με κείνες τις χώρες που με ειλικρίνεια και αφιλοκερδία μπορούν να τη βοηθήσουν, αλλά και που τα συμφέροντά της είναι πιο στενά συνδεδεμένα μαζί της. Η επιτροπή έχει τη γνώμη ότι για σήμερα σαν πρόταση άμεσης συνεργασίας είναι καλή αυτή η διατύπωση που υπάρχει στο σχέδιο, γιατί μια αλλαγή συν μια εφαρμογή πολιτικής ίσης φιλίας σε σύγκριση με ό, τι υπάρχει σήμερα με το μο-

νόπλευρο προσανατολισμό είναι ήδη ένα βήμα σημαντικό προς μια δημοκρατικότερη πολιτική. Γίνεται επίσης λόγος εκεί για το αίτημα, να φύγει, το στάμπα του μονόπλευρου εξωτερικού προσανατολισμού. Δηλαδή το αίτημα της κατάργησης της συμφωνίας της 12 του Οκτώβρη, να βγούμε απ' το ΝΑΤΟ κλπ. Για τον ίδιο λόγο επειδή πρόκειται για προτάσεις άμεσης συνεργασίας, νομίζουμε ότι δεν πρέπει να μπει αυτό το πράγμα. Αυτά τα αιτήματα υπάρχουν στο γενικότερο πρόγραμμά μας. Τώρα στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής. Νομίζω, λέει ο σ. Δημητρίου, ότι πρέπει να μπει το ζήτημα της αποκατάστασης της συνταγματικής τάξης και της υπεράσπισης του συντάγματος. Συζητήσε τώρα η επιτροπή επειδή ο καιρός δε μας έπαιρνε ήταν το μόνο σημείο που δεν ξεκαθαρίσαμε, στεκόμαστε στην παλιά διατύπωση, που έχει και η διακήρυξη δηλαδή. Είναι ένα ζήτημα που μπορεί στην τελική διατύπωση να το λάβουμε υπόψη. Όσο για άλλες λεπτομερότερες παρατηρήσεις, που αφορούν τα αιτήματα του μεροκάματου, τα ζητήματα των ξεχωριστών οργάνων κοινής πατριωτικής πάλης έχει ο σ. κλπ. αυτά σε μερικότερα μπορούν να παρθούν υπόψη στις διευκρινίσεις. Είναι και μερικά που δεν είναι απαραίτητο όλα να μπου.

Εδώ τώρα έχει μια πρόταση άλλη, στη σελίδα 16 εκεί που γίνεται λόγος για την πολιτική μας στο Μακεδονικό, να προστεθεί και στις άλλες εθνικές μειονότητες. Η επιτροπή νομίζει ότι σωστό είναι σ' αυτό το σημείο να σταθούμε σήμερα. Γιατί το θέμα που έχουμε να ξεκαθαρίσουμε είναι η πολιτική του κόμματος στο Μακεδονικό. Να μην επεκταθούμε στις άλλες εθνικές μειονότητες σήμερα. Και προτείνει επίσης να προσεχτεί ακόμα η διατύπωση του κομματικού μέρους για την εσωκομματική κατάσταση η σύνταξη.

Ο σ. Μπάφας προτείνει στη σελίδα 15 ν' αφαιρεθεί η δεύτερη παράγραφος που λέει: το κόμμα πρέπει να δημιουργήσει καινούργιο παράνομο μηχανισμό κι αυτό για να μην τροφοδοτηθεί η προπαγάνδα του εχθρού. Να διατυπωθεί διαφορετικά αυτή η παράγραφος Η έννοια της διατύπωσης είναι ότι το κόμμα πρέπει να δημιουργήσει καινούργια στηρίγματα στον παράνομο μηχανισμό. Κατά τα άλλα νομίζουμε ότι είναι σωστό να μείνουν στη θέση αυτή που έχει. Για το πιο εμφαντικά νομίζω, λέει, ότι θα πρέπει να τονιστεί και η ανάγκη της επαγρύπνησης. Σημειώνεται και σ' ένα σημείο, μπορεί ακόμα να τονωθεί.

Ο σ. Χατζητάκος έχει αρκετές παρατηρήσεις, πολλές είναι λεπτομερειακές απ' αυτές, αφορούν διατυπώσεις, π.χ., εκεί στην 3 σελίδα προτείνει ιμπεριαλιστές επικεφαλής τις ΕΠ. Όπως το 'χουμε συντάξει, όπως είναι συνταγμένο δηλαδή το αυτό ίσως είναι σωστότερο να μείνει γιατί αφορά όχι μόνο τη γενική δουλειά, αλλά και συγκεκριμένη υπονόμηση της ειρήνης που κάνουν οι Αγγλογάλοι αποικιοκράτες τελευταία, πάντως μπορεί να προσεχτεί στη διατύπωση. Άλλη σοβαρότερη. Προτείνει να διαγραφεί η φράση για τη συμμαχία

της Δυτικής Ευρώπης. Είναι σωστό αυτό. Να μείνει κυρίως το NATO, η Δυτική Γερμανία, οι Αμερικάνοι στη σελ. 2. Άλλα εκφραστικά συντακτικά παραπέμπονται στην τελική διατύπωση, έχει στη σελ. 4 το πρώτο κομμάτι που αφορά το Κυπριακό να συμπληρωθεί με τα νέα στοιχεία που έχουμε από τη συζήτηση στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ. Η παρατήρηση είναι σωστή και αυτό φυσικά πρέπει το σχέδιο τελικά να ενημερωθεί με τα νεότερα δεδομένα.

Τώρα ο σ. Μάργαρης, έχει ορισμένες παρατηρήσεις. Η σπουδαιότερη σελ. 5, εκεί που μιλάει για τις ανακατατάξεις, που αρχίζουν από μια έκφραση γενικής δυσaréσκειας και φτάνουν στον καθαρό δημοκρατικό προσανατολισμό με βάση την πλούσια παράδοση των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων της τελευταίας 15ετίας. Αυτό εξηγεί ο σ. μπορεί να θεωρηθεί σαν υπαινιγμός για την ένοπλη πάλη, πράγμα που έρχεται σε αντίθεση με όσα διακηρύσσουμε στην προγραμματική διακήρυξη. Σ' αντίθεση, φυσικά, δε νομίζουμε ότι έρχεται, αλλά είναι σωστό να παρθεί υπόψη η διατύπωση. Να δοθεί δηλαδή μια διατύπωση που ν' αναφέρεται στην παράδοση των δημοκρατικών αγώνων του λαού.

Είναι μια παρατήρηση ανώνυμη αλλά όχι σε πρωτεύον ζήτημα.

Παρατηρήσεις του σ. Μαρινέλη. Προτείνει μια καθαρότερη διατύπωση στη σελίδα 11 του μέρους που αφορά την αγροτιά. Είναι κάπως υπερδεμένη η διατύπωση, ότι οι κομμουνιστές υποστηρίζουν κάθε πρωτοβουλία και κίνηση με βάση ένα πρόγραμμα δημοκρατικής αλλαγής, να το διαβάσουμε αυτό προτείνεται να τροποποιηθεί. Τελικά η επιτροπή προτείνει αυτή τη διατύπωση: Οι κομμουνιστές υποστηρίζουν κάθε πρωτοβουλία και κίνηση για την οργάνωση των αγροτών με βάση την πάλη για την προστασία της αγροτιάς από τη ληστεία των ξένων και ντόπιων εκμεταλλευτών, για τις άλλες διεκδικήσεις της, για την ανεξαρτησία και τη δημοκρατία. Επανέρχεται στο ζήτημα της διατύπωσης για τους κύριους υπεύθυνους του παλιού καθεστώτος στο κόμμα, είναι σύμφωνη με όσα τελικά πρότεινε η επιτροπή και μερικές άλλες συντακτικές φύσης διατυπώσεις.

Ακόμα μια παρατήρηση είναι του σ. Καλούδη. Στη σελ. 9 στο σημείο εκεί που γίνεται λόγος για τη συνδικαλιστική ενότητα και τα λάθη μας, προτείνει να προστεθεί: παρόλο που έγιναν βήματα προς την καταπολέμηση του σεχταρισμού, στη συνδικαλιστική δουλειά εξακολουθούν ακόμα να γίνονται σεχταριστικά λάθη. Η επιτροπή προτείνει να προστεθεί, ότι παρά τα βήματα που έγιναν δεν ξεριζώθηκαν ακόμα οριστικά σεχταριστικές εκδηλώσεις και αυτό το πράγμα πρέπει να το υπερνικήσουμε. Προτείνει για την εργαζόμενη γυναίκα, στη σελ. 10 να μπει και η επιτροπή συμφωνάει.

Σύντροφοι, τελειώνω. Υπάρχει μια πρόταση να ξαναδούμε το μέρος που μιλάει για τη διεθνή κατάσταση και για να ενημερωθεί και ίσως αν μπορεί και για να συντομευτεί. Η επιτροπή καταρχήν είναι σύμφωνη σ' αυτό.

Τώρα είναι αυτονόητο ότι ορισμένα σημεία που διαβάσατε στο σχέδιο της απόφασης δεν είναι δημοσιεύσιμα, ή πρέπει να δημοσιευτούν αλλιώς. Π.χ., ορισμένα που αφορούν την παράνομη δουλειά. Ίσως και άλλα, για να μη δώσουν όπλα στον εχθρό. Αυτό για τη δημοσιότητα.

Η επιτροπή προτείνει να εγκριθεί στη βάση το σχέδιο απόφασης να εγκριθούν οι τροπολογίες που αναφέραμε, ν' ανατεθεί το τελικό χτένισμα στην καθοδήγηση του κόμματος η οποία να πάρει υπόψη και τις άλλες λεπτομερέστερες παρατηρήσεις που έκαναν οι διάφοροι σύντροφοι.

ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΣΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

Σύντροφοι, πρώτ' απ' όλα θέλαμε να προτείνουμε στη σημερινή 7η Ευρεία Ολομέλεια της ΚΕ του Κόμματος, να εξουσιοδοτηθεί το ΠΓ να συντάξει και να στείλει στα αδελφά κόμματα που με την παρουσία τους εδώ συμβάλανε ώστε να έχει επιτυχία, αυτή την επιτυχία που σημείωσε η 7η Ολομέλεια, να συντάξει λέω, και να στείλει ένα χαριετιστήριο και στο ΚΚΣΕ και στην ΚΕ του Εργατικού Κόμματος Ρουμανίας. *(Χειροκροτήματα)*.

Δεύτερο ζήτημα που ήθελα να σας πω, σύντροφοι, είναι ότι στη συνεδρίαση της ΚΕ που έγινε πριν από λίγο εγκρίθηκε στη βάση του ένα σχέδιο απόφασης, που απαντάει στις συκοφαντίες και στις βρομιές του Ζαχαριάδη, που απευθύνονται κυρίως ενάντια στα αδελφά κόμματα και πρώτ' απ' όλα στο ΚΚΣΕ. Η απόφαση δεν είναι τελειώς έτοιμη γι' αυτό δε σας τη διαβάζω, η ουσία είναι ότι μ' αυτήν την απόφαση η ΚΕ ανασκευάζει τις συκοφαντίες του Ζαχαριάδη, όχι φυσικά, σ' όλες τις λεπτομέρειες, αλλά 5-6 σημεία, κυρίως στα σημεία ας πούμε που θίξαμε και δω για την κρίση του κόμματος, ότι δήθεν το ΚΚΣΕ προκάλεσε την κρίση και τ' άλλα εκείνα εκεί για πρακτορεία κλπ. που μιλήσαμε πρωτύτερα που μιλήσαμε και προχθές δηλαδή. Τη συκοφαντία ότι η επιτροπή των αδελφών κομμάτων δημιουργήθηκε χωρίς να το ζητήσει κανένας απ' τους Έλληνες, ότι ήταν επέμβαση κλπ. σε τέτοιου είδους συκοφαντίες και, φυσικά, απαντά και γενικά στο αντιδιεθνιστικό αντισοβιετικό δηλητήριο που χύνει εκεί πέρα ο Ζαχαριάδης στο γράμμα του, αυτό το σκοπό έχει που στη βάση της εγκρίθηκε από την ΚΕ. Θέλουμε να πείτε και σεις τη γνώμη σας αν συμφωνείτε με μια τέτοια απόφαση. *(Χειροκροτήματα)*.

Τρίτο, σύντροφοι, στη συνεδρίαση της ΚΕ, που έγινε πριν από λίγο αποκαταστάθηκαν ή μάλλον θεωρήθηκαν σαν άκυρες οι αποφάσεις που είχαν παρθεί ενάντια στους συντρόφους Μάρκο Βαφειάδη και Βατουσιανό Δημήτρη, και που είχαν καθαιρεθεί από την ΚΕ. Η Ολομέλεια της ΚΕ πρωτύτερα ομόφωνα αποκατέστησε και το σ. Μάρκο και το σ. Βατουσιανό στα δικαιώματά τους σα μέλη της ΚΕ του ΚΚΕ. *(Χειροκροτήματα)*.

Δεύτερο η ΚΕ αποφάσισε ώστε οι σ. σ. Βέττας Φώκος και Ζάχος Βασιλής από αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ που ήταν να γίνουν μέλη της ΚΕ του κόμματος τακτικά.

Τρίτο, προσλήφθηκαν σαν αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ οι σ. Τζεφρώνης Λεωνίδας, Δημητρίου Παναγιώτης και Καρτσούνης Θανάσης.

Τέταρτο, εκλέχτηκε Πολιτικό Γραφείο της ΚΕ του ΚΚΕ. Η σύνθεσή του είναι η παρακάτω: Γκρόζος Αποστόλης, Παρτσαλιδής Δημήτρης, Κολιγιάννης Κώστας, Βαφειάδης Μάρκος, Στρίγκος Λεωνίδας, Θεός Κώστας, Ρούσος Πέ-

τρος, και αναπληρωματικό μέλος του ΠΓ ο σ. Ερυθριάδης Γιώργης, που είναι στη φυλακή. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Εκλέχτηκε ακόμα σαν πρόεδρος της ΚΕ ο σ. Γκρόζος Αποστόλης. (Χειροκροτήματα).

Εδώ είναι ένα ζήτημα ακόμα μπορούμε να πούμε, για την ΚΕΕ έγινε συζήτηση πρωτίτερα εδώ στη συνεδρίαση, για ορισμένες ενέργειες που είχαν γίνει όχι σωστές. Η ΚΕ τελικά ομόφωνα και με τους ίδιους σ. της ΚΕΕ που συμφωνούσαν κι αυτοί, πάρθηκε απόφαση ομόφωνα απ' όλους τους συντρόφους, ώστε κάνοντας κριτική στα λάθη σ' αυτά που είχαν παρουσιαστεί να βοηθήσει κι αυτή κι όλα τα μέλη της ΚΕ ώστε το κόμμα ενωμένο να τραβήξει παραπέρα στην εφαρμογή των αποφάσεων του κόμματος. Ξεκαθαρίστηκαν ορισμένα πράγματα σχετικά με τις αρμοδιότητες, σχετικά με το ρόλο γενικά της ΚΕΕ.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΑΠ' ΤΟ σ. ΓΚΡΟΖΟ

Σύντροφοι.

Η αξία και το χαρακτηριστικό γνώρισμα της 7ης Ολομέλειας από άλλες Ολομέλειες είναι ότι στην 7η Ολομέλεια φάνηκε το ανεβασμένο θεωρητικό και πολιτικό επίπεδο και η ωρίμανση των στελεχών του κόμματός μας. Αυτό κατά τη γνώμη μας ήταν το χαρακτηριστικό γνώρισμα της 7ης Ολομέλειας που εμφανίστηκε.

Στην ιστορία του κόμματός μας, σύντροφοι, δεν υπάρχει σώμα ή όργανο, που τόσο ελεύθερα, δημοκρατικά να συζητά και να επεξεργάζεται τα προβλήματα του κόμματος. Ο αέρας και το κλίμα της 7ης Ολομέλειας είναι καρπός της 6ης ιστορικής Πλατιάς Ολομέλειας, που γκρέμισε το ανώμαλο καθεστώς και έβαλε το ΚΚΕ στο σωστό μαρξιστικό-λενινιστικό δρόμο. Το δρόμο αυτό, σύντροφοι, που χάραξε η 6η Ολομέλεια και τον εφαρμόζει η 7η Ολομέλεια της ΚΕ του κόμματος, θα τον συνεχίσουμε. Τα μέλη του κόμματος πρέπει να καταλάβουν και να γνωρίζουν και να πιστεύουν ότι είναι αφεντικά στο κόμμα, και το κόμμα θα τραβήξει μπροστά μονάχα όταν ακούει τη φωνή των μελών του κόμματος, όταν χρησιμοποιεί σωστά και δημιουργικά τα στελέχη του. Όταν η ΚΕ γίνει συλλογικό όργανο καθοδήγησης.

Σύντροφοι, ο ενθουσιασμός, και το κομματικό κριτήριο με το οποίο εξετάστηκαν τα προβλήματα του κόμματος αποτελούν εγγύηση ότι το κόμμα μπορεί να υπολογίζει και να στηρίζεται σε τέτοιο ακτίφ. Και με τέτοιο ακτίφ θα τραβήξει κανονικά απρόσκοπτα στην εκπλήρωση των καθηκόντων που βάζει η 7η Ολομέλεια.

Σύντροφοι, η 7η Ολομέλεια πήρε σωστές αποφάσεις. Σωστές και σοβαρές αποφάσεις. Αυτό είναι σωστό. Όχι όμως και το ολοκληρωμένο. Οι αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας θα ολοκληρωθούν, θα αξιοποιηθούν όταν γίνουν πράξη. Και πράξη θα γίνουν όταν δουλέψουμε. Δουλέψει ολόκληρο το κόμμα. Απ' την ΚΕ ως το τελευταίο μέλος του κόμματος.

Τα στελέχη που πήραν ενεργό μέρος στην Ολομέλεια τώρα που θα φύγουν και θα πάνε στις οργανώσεις τους οπλισμένοι με τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, με ξεκαθαρισμένο μυαλό, να μεταφέρουν το πνεύμα και τον ενθουσιασμό στη βάση, τη συμβολή στην Ολομέλεια και των στελεχών. Αν οι σύντροφοι της ΚΕ και τα στελέχη μας ενωμένα, δραστήρια, πρακτικά εφαρμόσουν τις αποφάσεις της 7ης Ολομέλειας, το κόμμα μας να είστε βέβαιοι ότι θα τραβήξει μπροστά.

Σύντροφοι, πριν κηρύξουμε τη λήξη των εργασιών της 7ης Ολομέλειας, και αποχωρήσουμε απ' αυτή την αίθουσα, καθήκον μας είναι να πούμε δυο λό-

για για την πολύτιμη συμβολή των σ. σ. Κουούσινεν και Κισινέφσκι στην 7η Ολομέλεια της ΚΕ. *(Παρατεταμένα χειροκροτήματα)*.

Σύντροφοι, δεν υπάρχει μεγαλύτερη τιμή για το κόμμα μας, για το επαναστατικό κίνημα, από το να κάθονται οι σύντροφοι στο προεδρείο, οι σύντροφοι αντιπρόσωποι του ΚΚΣΕ και του αδελφού κόμματος της Ρουμανίας. Η συμμετοχή των συντρόφων Κουούσινεν και Κισινέφσκι δείχνει το μεγάλο ενδιαφέρον και τη διεθνή αλληλεγγύη που έδειξαν και δείχνουν τ' αδελφά κόμματα της ΣΕ και του Εργατικού Κόμματος Ρουμανίας.

Σύντροφοι, νομίζω πως εκφράζω τη γνώμη της Ολομέλειας, τη γνώμη και τη θέληση όλων των μελών του ΚΚΕ, αν από το βήμα αυτό εκφράσω τις ευχαριστίες μας προς το μεγάλο και δοξασμένο κόμμα της ΣΕ και το αδελφό Εργατικό Κόμμα Ρουμανίας. *(Παρατεταμένα χειροκροτήματα)*. Και πάλι μια φορά, σύντροφοι, ευχαριστούμε τ' αδελφά κόμματα, για τη βοήθεια που μας δώσαν και θα συνεχίσουν να μας δίνουν. *(Παρατεταμένα χειροκροτήματα)*.

ΚΛΕΙΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ 27-2-57

Για τα μέλη της ΚΕ τακτικά, αναπληρωματικά και μέλη της ΚΕΕ.
Παίρνουν μέρος και οι σ.σ. Μ. Βατουσιανός, Μ. Βαφειάδης, και Θ. Χατζής,
επειδή πρόκειται να συζητηθεί το ζήτημά τους.

Πρόεδρος: Κ. Κολιγιάννης – ώρα 5½.

Πρώτη περίπτωση του Μ. Βαφειάδη. Εισηγητής σ. Κ. Θέος.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

2) Περίπτωση Μ. Βατουσιανού: Το Γραφείο προτείνει να γίνει μέλος της ΚΕ.

Ν. Ακριτίδης: Μιλάει για την απόφαση, πώς πρέπει να διατυπωθεί.

Μ. Πορφυρογέννης: ...

Π. Ρούσος: Έχει τη γνώμη να μη διατυπωθεί τίποτα στην απόφαση.

Θ. Μακρίδης: Ρωτάει τι θα πει «εξαφανίσει».

Μ. Παρτσαλίδης: Λέει να γραφεί «ακυρώνει» και να παραληφθεί «εξαφανίσει».

Γ. Ιωαννίδης: ...

Μ. Σινάκος: Όπως και στην 6η Ολομέλεια, το ίδιο και στην περίπτωση του Μ. Βατουσιανού.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά » Ψηφίζει κι ο Μ. Βαφειάδης
ΚΕΕ »

3) Περίπτωση: του Θανάση Χατζή, Βαγγέλη Βασιανά και Θ. Μπράτσου.

Το Γραφείο δεν πρόλαβε να εξετάσει τις περιπτώσεις και θα τις εξετάσει στο επόμενο σώμα.

Μ. Βαφειάδης: Να γίνονταν χωρισμός, πρώτο του Θ. Χατζή και δεύτερο του Β. Βασιανά και Θ. Μπράτσου. Υπάρχει ανάμεσα τους πολιτική και ποιοτική και ηθική διαφορά.

Ζ. Ζωγράφος: Λέει για τη δήλωση του Θ. Χατζή.

Ιωαννίδης: Εξηγεί κι αυτός για την περίπτωση του Θ. Χατζή στην Ακρο-
ναυπλία.

Μ. Παρτσαλίδης: ...

Μ. Πορφυρογέννης: ...

Π. Δανηλίδης: ...

Θ. Χατζής: Πρώτη φορά άκουσα για δήλωσή μου στην ανακαταγραφή μου. Εγώ τους είπα ότι είναι τρομερό. Αρνείται ότι έκανε δήλωση. Και λέει ότι είναι συκοφαντία της Ασφάλειας. Δέχεται την αναβολή και είναι έτοιμος να δώσει απάντηση σε κάθε ερώτημα. Επίσης ζητάει να του δοθεί δουλειά κομματική.

4) Συμπλήρωση τακτικών μελών της ΚΕ.

Προτείνεται δυο αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ, οι σ. Φώκος Βέττας και Β. Ζάχος να γίνουν τακτικά μέλη της ΚΕ.

Ψηφοφορία για το Φ. Βέττα: Τακτικά: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Ψηφοφορία για το Β. Ζάχο: Τακτικά: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

5) Πρόσληψη στην ΚΕ 6 αναπληρωματικών μελών στην ΚΕ: Π. Δημητρίου, Λεων. Τζεφρώνης, Θαν. Καρτσούνης, Π. Αντωνιάδης, Δημ. Βασιλείου, Θωμάς Γεωργιάδης.

Π. Δημητρίου

ε ρ ω τ ή σ ε ι ς

Μ. Βελισσάρης: Επειδή ο Ζαχαριάδης ποντάριζε ότι προέρχεται από τον τροτσκισμό, θα ήθελα ο Δημητρίου να ξεκαθαρίσει αυτό το ζήτημα.

Μ. Βαφειάδης: Νομίζω πως ο Δημητρίου δεν μπορεί ν' απαντήσει σ' αυτό το ερώτημα. Γιατί ο Δημητρίου απέδωσε σ' όλα τα καθήκοντα που του έδωσε το κόμμα. Στον ένοπλο αγώνα καλή δράση. Και τρίτο γιατί ο Δημητρίου πάλεψε στην Τασκέντη ενάντια στο καθεστώς του Ζαχαριάδη.

Π. Δημητρίου: Εξηγεί την περίπτωση για τον τροτσκισμό.

Π. Υφαντής: Σ' άφησαν σε εκκρεμότητα για το βιβλιάριο. Πώς έγινε;

Π. Δημητρίου: Το 1945 μοίραζαν κομματικά βιβλιάρια, δούλευα στην ΚΟΘ. Πήραμε και εμείς. Πήρα και γω. Όταν η κατάσταση οξύνθηκε πήρε απόφαση η ΕΠ να σταματήσει παραπέρα απονομή βιβλιαρίων και να τα κρύψουμε όσοι πήραμε. Εγώ το είχα κρυμμένο. Αργότερα στάλθηκα στη Δράμα με πλαστή ταυτότητα και θα ήταν αστείο να πάρω το βιβλιário μου.

Ζ. Ζωγράφος: Δεν κατάλαβα τις δυο τιμωρίες του ΔΣΕ.

Π. Δημητρίου: Απαντάει πως στην κατάσταση που υπήρχε ο Ιωαννίδης με πρότασή του του αφαιρέσε τη διοίκηση.

Δεύτερη περίπτωση αναφέρει την περίπτωση της Σχολής του ΓΑ. Μου κά-

ναν κριτική ο Ζαχ. και μου αποδώσαν κι άλλες ευθύνες. Κριτική που έγινε ήταν η κακή μου συμπεριφορά σ' αυτούς.

Π. Υφαντής: Στη Συνδιάσκεψη της ΚΟΤ εκλέχτηκες στην ΚΕ. Πόσους ψήφους πήρες κατά;

Π. Δημητρίου: 314 υπέρ, 3 κατά.

ο μ ι λ ι ε ς

Λ. Στρίγκος: Τον ξέρω απ' τη Μακεδονία, ανταποκρίθηκε στη δουλειά του. Είναι ένας απ' τους καλούς συντρόφους. Πρέπει να μπει στην ΚΕ.

Π. Μαυρομάτης: Τον ξέρω απ' την Ακροναυπλία. Δούλευε καλά. Παλιά δούλευε καλά. Μπορεί να είναι μέλος της ΚΕ.

Ν. Ακριτίδης: Τον ξέρω ίσως περισσότερο από πολλούς άλλους. Ορισμένες αδυναμίες που έχει. Στον τρόπο του απότομος. Δεν αποκτάει επαφή μ' όλο τον κόσμο. Σωστά είναι, απ' τους πρώτους που έπρεπε να συμπεριληφθεί στην ΚΕ.

Μ. Παλαιολόγου: Οι σχέσεις του δεν ήταν τόσο στενές με τους μαχητές στο ΔΣ.

Απ. Γκρόζος: Τον γνώρισα στη φυλακή και τρία στρατόπεδα. Στάθηκε καλά και θαρραλέα σ' όλη αυτή την περίοδο. Επίσης τον γνώρισα στην πρώτη κατοχή στη νεολαία. Γενικά έχω τη γνώμη ότι είναι καλός, δοκιμασμένος, που μπορεί να είναι μέλος της ΚΕ. Έχω τη γνώμη πως είναι λίγο βαρύς και χρειάζεται περισσότερο δραστηριότητα, είναι λίγο βαρύς στη δουλειά του.

Μ. Βελισσάρης: Ανταποκρίθηκε σαν στέλεχος στην Τασκέντη. Νομίζω πως ξεπεράστηκε να είναι λίγο βαρύς.

Επάξια πρέπει να τον φέρουμε στην ΚΕ.

Αλέγκρας Φελούς (Σκύφτη): Είμαστε εξορία μαζί. Είναι καλός αγωνιστής. Στην εξορία αγαπιούνταν πολύ. Μου έκανε εντύπωση ότι είχε αλλάξει ο χαρακτήρας. Είναι λίγο βαρύς.

Μ. Βατουσιανός: Δεν καθαιρέθηκε ο σ. Δημητρίου, αντικαταστάθηκε.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμπήφει
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Λ. Τζεφρώνης

ε ρ ω τ ή σ ε ι ς

Φ. Βέττας: Ποια θεωρείς τη βασικότερη αδυναμία σου;

Λ. Τζεφρώνης: Η προχειρότητα.

Μ. Βατουσιανός: Τι δουλειά έκανες;
Α. Τζεφρώνης: Φοιτητής.

ο μ ι λ ι ε ς

Μ. Βατουσιανός: Καλός σύντροφος με προοπτική για το κόμμα. Στην αυτοκριτική του ήταν υπερβολικός. Είναι κάπως βιαστικός, μπορεί να διορθωθεί. Δεν του αρέσει να μελετάει.

Φ. Βέττας: Βασική του αδυναμία είναι αυτή που είπε ο Λεωνίδας. Ανεβαίνει στην ΚΕ και είναι υπεύθυνος για τα ζητήματα του κόμματος.

Α. Σταθός: Τον ξέρω απ' τα πρώτα χρόνια της κατοχής. Ήταν απ' τα πρώτα στηρίγματα της νεολαίας. Τον γνώρισα στις μάχες του Δεκέμβρη. Ο Τζεφρώνης μέναν στα τμήματα δε φεύγαν απ' τους μαχητές και κράτησαν παλικαρία. Στη μεταβαρκιζιανή περίοδο πάλευε βήμα προς βήμα. Παρουσίαζε βέβαια ορισμένες αδυναμίες. Πρέπει να προσέξει το ιδεολογικό του επίπεδο. Ενώ προτάθηκε να πάει στο θρανίο, δεν έδειξε ενδιαφέρον.

Απ. Γκρόζος: Δεν τον ξέρω. Τον γνώρισα τώρα στο Τασκέντ. Είναι απ' τους καινούργιους συντρόφους. Φαίνεται ότι είναι ένας απ' τους καλούς, ικανός σύντροφος με χαρίσματα ανόδου. Αδυναμίες του, ότι είναι λίγο τσαπατσούλης, απ' ότι ξέρω. Θα πρέπει να έχει υπόψη του στην ΚΕ πρέπει να είναι τέτοιοι που τους θέλει το κόμμα, ν' αναδειχτεί στέλεχος μαζικό, που να συγκεκρινώνει την αγάπη όλων των μελών του κόμματος και του λαού. Να προσέξει ν' αγαπηθεί απ' τον κόσμο.

Αλέγκρα Φελούς (Σιάφτη): Εδώ τον γνώρισα. Τι άκουσα κάτω γι' αυτόν. Δεν έχω να πω για την παλικαριά του. Λίγο επιπόλαιο σκεφτόταν, ως προς τη σύλληψή του. Κάπως επιπόλαιο εξέτασαν την υπόθεσή του. Έχει πληγώσει συντρόφους κάτω. Με τη δραπετεύση υπήρχαν άνθρωποι που καθόλου δεν έπρεπε να φύγουν. Πιο προσεκτικός έπρεπε να είναι.

Π. Δανηλίδης: Δεν τον ήξερα. Εδώ στο μηχανισμό τον γνώρισα. Προχειρότητα και επιπολαιότητα έχει, που πρέπει να τα προσέξει.

Π. Ρούσος: Είναι αγαπητός νομίζω. Να προσέξει ορισμένες εύκολες λύσεις. Επίσης το ιδεολογικό του ζήτημα.

Ν. Ακριτίδης: Καλός σύντροφος. Συνδέεται, γίνεται αγαπητός με τον κόσμο. Δεν είναι σωστό ότι είναι επιπόλαιος.

Κ. Κολιγιάννης: Απ' τη γνωριμιά που είχα στην Ελλάδα έχω τη γνώμη πως έκανε να μπει στην ΚΕ. Ο σ. Τζεφρώνης είναι απ' τα στελέχη, ο πρώτος μετά τον πόλεμο, που μπόρεσαν κάτι να κάνουν στην Ελλάδα. Νομίζω πως πρέπει να προσέξει: Υποτίμηση στη θεωρητική του γνώση και δεύτερο στη βιασύνη του.

Π. Υφαντής: Δεν τον γνώρισα ως φοιτητή. Η γνώμη στο ΔΣΕ ήταν καλή.

Στο μηχανισμό καλά οργανώνει τη δουλειά του. Έχει γερές βάσεις. Είναι αγαπητός στις μάζες.

Π. Μαυρομάτης: Τον άκουσα στην 6η Ολομέλεια. Δεν τον βοηθάμε όταν λέμε ότι ήταν παραώριμος για την ΚΕ. Σα νέος που είναι καλά θα κάνει να φροντίσει για την κατάρτισή του.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Θαν. Καρτσούνης

ερωτήσεις-ομιλίες

Μ. Βαφειάδης: Είναι εργάτης. Έκανε καθοδηγητής. Κομματικότητα έχει. Έχει και της Τασκέντης στο ενεργητικό του.

Ζ. Ζωγράφος: Τον γνώρισα στην Ανάφη. Νομίζω συγκεντρώνει βάρβα. Εργάτης. Έχει κρίση. Έχει πείρα. Πολέμησε. Αδυναμίες. Το δραστήριο του έλειπε. Έχει προχωρήσει. Παρόλα αυτά υπάρχει. Οξύθυμος.

Μ. Βελισσάρης: Είμαστε πατριώτες. Είναι αγαπητός στην Επαρχία. Μπορεί να μπει στην ΚΕ.

Π. Βαϊνός: Τον γνώρισα στο ΔΣΕ. Φάνηκαν πολλές αρετές. Η παλικαριά, η επιμονή του, αγαπητός. Στάθηκε στο ύψος, πάλεψε, με μεγάλη επιμονή και δε θα βρεθεί κανένας στο Τασκέντ που να του αποδώσει μια μομφή, ότι δε χρησιμοποίησε κομματικές μεθόδους.

Απ. Γκρόζος: Είναι απ' τους παλιούς, δοκιμασμένους, άξιους ν' αναδειχτεί στην ΚΕ. Μερικές του αδυναμίες, που έχω υπόψη μου απ' τους συνεργάτες του. Δεν τον διακρίνει οξύτητα στην κομματική ευθύνη. Είναι λίγο βαρύς. Τσινάει λίγο στην κριτική. Κρατάει και λίγο γινάτι. Δεν εκφράζεται και πολύ καλά μερικές φορές.

Λ. Στρήκος: Είναι εργάτης. Και μέσα στην ΚΕ δεν έχουμε πολλούς εργάτες. Δοκιμασμένος. Πάλεψε στο ΔΣΕ και στην Τασκέντη. Βασική αδυναμία ότι είναι τόσο το γινάτι, τσακώνεται χωρίς να υπάρχει λόγος, νευρικός είναι. Αυτή είναι βασική του αδυναμία.

Μ. Παλαιολόγου: Τον ξέρω απ' τη χιτλερική κατοχή. Το βαρύς το έχει να το προσέξει. Επίσης μια οξύτητα, οξυθυμία, που παρουσιάζει. Δεν έχει γινάτι.

Ψηφοφορία: Τακτικά μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Ψηφοφορία: για τους 3 συντρόφους ταυς παράνομους, που την ευθύνη αναλαμβάνει το Γραφείο, για αναπληρωματικά μέλη.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

6) **Κολιγιάννης:** Προτείνω να μετανομαστεί το Γραφείο σε Πολιτικό Γραφείο.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Προτείνει ο σ. Γκρόζος ποιοι ν' αποτελούν το Πολιτικό Γραφείο.

- 1) Απ. Γκρόζος
 - 2) Μ. Παρτσαλίδης
 - 3) Κ. Κολιγιάννης
 - 4) Μ. Βαφειάδης
 - 5) Α. Στρίγκος
 - 6) Κ. Θέος
 - 7) Π. Ρούσος
- Γ. Ερυθριάδης αναπληρωματικός

Π. Μαυρομάτης: Προτείνει να είναι περισσότερα τα αναπληρωματικά.

Δε χρειάζοταν να είναι αναπληρωματικός ο Γ. Ερυθριάδης.

Π. Δανηλίδης: Να είναι δυο αναπληρωματικά που να βρίσκονται εδώ στην έδρα. Δε χρειάζεται επίσης ο Ερυθριάδης.

Μ. Βατουσιανός: Φυλακισμένος ο Ερυθριάδης, δεν προσφέρει υπηρεσία. Να είναι δυο τ' αναπληρωματικά αλλά σε δράση.

Ν. Ακριτίδης: Ο Ερυθριάδης πρέπει να είναι αναπληρωματικό μέλος. Σχετικά με τα αναπληρωματικά πρέπει να είναι δυο.

Φ. Βέττας: Μάλλον δε βλέπω το λόγο να υπάρχουν αναπληρωματικά.

Ζ. Ζωγράφος: Συμφωνώ με την πρόταση του Γραφείου.

Β. Ζάχος: Επιβάλλεται να παραμείνει ο σ. Ερυθριάδης σαν αναπληρωματικό μέλος του ΠΓ.

Κ. Κολιγιάννης: Το Γραφείο ξεκινάει με 7 σ. φτάνουν το ΠΓ, που δε θα κάνει μόνο τη δουλειά του, αλλά όλα τα μέλη της ΚΕ.

Για το σ. Γ. Ερυθριάδη είναι ότι θα φανεί κάτω ότι καθαιρέθηκε.

Ψηφοφορία: Μέλη της ΚΕ: παμψηφεί
αναπληρωματικά »
ΚΕΕ »

Παμψηφεί από 7 μέλη με 1 αναπληρωματικό με επιφυλάξεις, ότι έπρεπε να υπάρχουν περισσότερα αναπληρωματικά.

Στα πρόσωπα: Απ. Γκρόζος: Τακτικά **ναι**, αναπληρωμ. και ΚΕΕ **ναι**
Μ. Παρτσαλίδης » »
Κ. Κολιγιάννης » »
Μ. Βαφειάδης » »
Λ. Στρίγκος » »
Κ. Θέος » »
Π. Ρούσος » »

Ο σ. Ν. Ακριτιδής προτείνει στη θέση του Π. Ρούσου να μπει ο σ. Σταβάς. Ο Σταβάς προτείνει να ψηφιστεί η πρόταση του Γραφείου.

Π. Ρούσος: παμψηφεί
Γ. Ερυθριάδης: »

7) Πρόεδρος της ΚΕ ο σ. Απ. Γκρόζος (Πρόταση).

Ψηφοφορία: παμψηφεί όλοι.

8) Υπάρχει πρόταση να συζητηθεί η κατάσταση της ΚΕΕ.

Μ. Πορφυρογέννης: Δεν ξέρω τι σχέσεις υπάρχουν ανάμεσα στο Γραφείο και ΚΕΕ. Νομίζω πως οι σ. της ΚΕΕ δεν είναι εντάξει. Υπάρχει και υπήρξε κίνδυνος σύγχυσης ανάμεσα σ' αυτά τα δικαιώματα και του καθοδηγητικού οργάνου. Οι αποφάσεις της ΚΕΕ τότε θα κοινοποιούνται όταν θα εγκρίνονται. Κατά τη γνώμη μου το γράμμα Σινάκου δημιούργησε ζήτημα τη στιγμή που χρειαζόταν ενότητα, να ξεκαθαριστεί το ζήτημα της ΚΕΕ.

Β. Φωκός: Δημιουργήθηκε μια σύγχυση στο ρόλο της ΚΕΕ. Δεν ήταν ξεκαθαρισμένες και οι αρμοδιότητες της ΚΕΕ. Να γίνει ειδική συνεδρίαση της ΚΕ και ΚΕΕ και να ξεκαθαρίσει μια σειρά ζητήματα, υποθέσεις. Ζημιά κάναμε και δε βοηθήσαμε με τη στάση μας αυτή.

Μ. Παρτσαλίδης: Ν' αναγνωρίσουμε ότι υπήρχε μια αντίθεση ανάμεσα στο Γραφείο και την ΚΕΕ. Η αιτία ότι οι σ. της ΚΕΕ παρουσίασαν ορισμένες ταλαντεύσεις σχετικά με την 6η Ολομέλεια, που υπερνικήθηκαν. Οι ενέργειες της ΚΕΕ πήραν ένα χαρακτήρα φραξιονιστικό, δεν είναι έξω απ' τα πράγματα. Σε κανένα καταστατικό δε δίνεται τέτοια δικαιοδοσία, στην ΚΕΕ.

Ηλ. Καρράς: Μια σύγχυση σε μας και τις αρμοδιότητες της ΚΕΕ. Πώς αρχίσαμε. Η αλήθεια είναι ότι ξεκινήσαμε από μια κατεύθυνση που μου έδωσε η σκέψη μου για τα προβλήματα του κόμματος. Δε συμφωνώ με το σ. Παρτσαλίδη ότι υπήρχαν ταλαντεύσεις. Τι υπήρχε. Σχημάτισα τη γνώμη ότι η απόφα-

ση του Γραφείου για διάλυση των ΚΟΒ δεν ήταν σωστή. Αυτή τη γνώμη την είπα και στους σ. του Γραφείου. Αυτή η σκέψη με έφερε σε αντίθεση με το Γραφείο. Και τη γνώμη αυτή την είχα μέχρι εδώ. Απ' ότι άκουσα χαιρετιστήρια κλπ. πειστήκα. Μέχρι τώρα είχα τη γνώμη ότι ανθρώπους που πήρε το Γραφείο απ' το Τασκέντ χτυπάει την ενότητα του κόμματος. Γιατί η βάση είναι το Τασκέντ.

Δεν πήραμε καμιά απόφαση χωρίς να την εφαρμόσουμε, χωρίς την έγκριση του Γραφείου. Εγώ το πρότεινα το γράμμα κι εγώ το έγραψα. Αναλαμβάνω όλη την ευθύνη εγώ. Δεν ενεργήσαμε καλά. Δεν το κάναμε για να βλάψουμε το κόμμα. Όμως δυσκόλεψαν την κατάσταση. Με το γράμμα του Μιχάλη δε συμφωνώ. Δεν έχει σχέση καμιά το γράμμα του Πολύδωρου με την ΚΕΕ. Νομίζω ότι η ΚΕΕ πρέπει να συνεχίσει τη δουλειά της.

Φ. Βέπτας: Έχει δημιουργηθεί ένα πρόβλημα με την ΚΕΕ που δεν έχει παραμείνει στα πλαίσια της ΚΕ αλλά πλατύτερα. Κι όχι εδώ, αλλά παλιότερα. Δεν νομίζω ότι βγήκε απ' το Γραφείο ή την ΚΕ. Υπάρχει και η σκέψη ότι τα μέλη της ΚΕΕ δε στέκονταν στις αποφάσεις της 6ης Ολομέλειας της ΚΕ. Στο γράμμα Πολύδωρου υπάρχουν πολλές ομοιότητες με τις θέσεις του Ζαχ. Εδώ μπήκε ζήτημα καθοδήγησης στο κόμμα. Ο Πολύδωρος το είπε ανοιχτά.

Α. Στρίγκος: Μια όξυνση ανάμεσα στο Γραφείο και ΚΕΕ. Πάνω σε ποια βάση το καταστατικό χρειάζεται να διορθωθεί. Δεν ήταν αυτή η ουσία, αλλά άλλη. Η ΚΕΕ πήρε σαν όργανο απόφαση για τη δουλειά του Γραφείου στην Τασκέντ. Έχει το δικαίωμα να παίρνει αποφάσεις σαν όργανο; Είναι μια ενέργεια φραξιονιστική. Απευθύνθηκε στην Τεχνική Γραμματεία. Γιατί δε βγαίνουμε να κάνουμε αυτοκριτική;

Μ. Σινάκος: Στην εισήγηση ο Κολιγιάννης μίλησε γενικά για αδυναμίες. Γι' αυτό και μεις δε θίξαμε το ζήτημα ΚΕΕ. Συνεπώς δεν τέθηκε τορπίλα από μέρους μας. Όταν έρχεται ο Κολιγιάννης εδώ και βάζει αυτά τα ζητήματα, ήμουν υποχρεωμένος ν' απαντήσω.

Ταλαντεύσεις σε μας δεν υπήρχαν, είναι απαράδεκτο για μένα αυτό. Πώς τολμάτε τώρα να πείτε ότι έχουμε ταλαντεύσεις. Είμαι αναφανδόν κήρυκας της 6ης Ολομέλειας.

Π. Δανηλιδής: Το γράμμα ήταν συνέπεια ότι έχανα την εμπιστοσύνη στο Γραφείο.

Ζ. Ζωγράφος: Υπάρχει πρόβλημα ΚΕΕ και ότι οι σ. δεν καταλαβαίνουν ούτε ακόμα τώρα τα λάθη τους.

Κ. Κολιγιάννης: Το ζήτημα είναι πολιτικό ζήτημα.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΠΡΩΤΗ ΜΕΡΑ 19-2-57

Τις εργασίες της Ολομέλειας τις ανοίγει ο σ. Γκρόζος στις 8.10'. Προτείνει Προεδρείο, ημερήσια διάταξη κλπ.

Παίρνουν μέρος τακτικά μέλη της ΚΕ 17, αναπληρωματικά 8, μέλη της ΚΕΕ 5. Ο σ. Κολιγιάννης εισηγητής στο Α' Θέμα αρχίζει στις 8 και 40'. Διακόπτει στις 10 ώρα, γίνεται διάλειμμα 15' και ξαναρχίζει στις 10.15'. Η εισήγηση τελειώνει στις 11.50', οπότε γίνεται διακοπή για το απόγευμα ώρα 18.00'.

Απογευματινή Συνεδρίαση

18.00' Η Ολομέλεια επαναλαμβάνει τις εργασίες της. Προεδρεύει ο σ. Γκρόζος. Ο σ. Απ. Γκρόζος καλεί το σ. Σταθά να μιλήσει. Επεμβαίνοντας ο Βλαντάς ζητάει να μιλήσει πρώτος. Ο σ. Γκρόζος του απαντάει πως θα μιλήσει μετά.

18.05' - 18.37' μιλάει ο σ. Λευτέρης Σταθάς

18.37' - 18.54' διαβάζει χαιρετιστήριο της ΚΕ του ΚΚΣΕ ο σ. Κουούσινεν.

18.54' - 19.40' μιλάει ο Βλαντάς

19.40' - 20.00' μιλάει ο Γούσιας.

20.00' διακοπή των εργασιών της Ολομέλειας για την επόμενη μέρα 20-2-57 και ώρα 8.00'.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΕΡΑ 20-2-57

Η Ολομέλεια επαναλαμβάνει τις εργασίες της ώρα 8. Προεδρεύει ο σ. Λ. Στρίγκος.

8.05' - 8.55' μιλάει η σ. Αλέγκρα

8.55' - 9.30' μιλάει ο σ. Τρικαλινός

9.30' - 10.30' μιλάει ο σ. Πορφυρογέννης.

Μετά την ομιλία του σ. Πορφυρογέννη μιλάει για δυο λεφτά ο σ. Σταθάς Λ. και εξηγεί πάνω σε όσα είπε ο σ. Πορφυρογέννης γι' αυτόν ότι σε μια ανέλευση της ΚΟΒ του Ντεζ μίλησε για δηλωσία στην ΚΕ.

10.22' - 10.50' μιλάει ο σ. Ν. Καλούδης

10.50' - 11.15' διάλειμμα.

Με την επανάληψη ο σ. Λ. Αποστόλου προτείνει να μιλήσει ο Ζαχαριάδης. Ο Ζαχαριάδης ζητάει να μιλήσει αφού πρώτα ακούσει όλα τα μέλη και στε-

λέχη του κόμματος. Ζητάει να μιλήσει το απόγευμα και να του δοθεί το δικαίωμα να δευτερολογήσει.

Πολλοί σύντροφοι απ' τα κάτω προτείνουν στον Ζαχαριάδη να μιλήσει τώρα, αλλά αυτός επιμένει να μιλήσει το απόγευμα και δε δέχεται να μιλήσει τώρα.

Ο σ. Θ. Μακρίδης προτείνει ν' αρχίσει η συνεδρίαση το απόγευμα γρηγορότερα.

Ο σ. Βαφειάδης λέει ότι πρέπει να μιλήσει τώρα ο Ζαχαριάδης και ν' αφήσει τις δημοσκοπίες, τη στιγμή που μερικούς τους κλοτσποπατούσε και δεν τους έδινε ούτε 5' για να μιλήσουν. Προτείνει η ΚΕ να κρατήσει το δικαίωμα να δευτερολογήσει.

Ο σ. Στρίγκος προτείνει να διακοπεί η συνεδρίαση πριν το μεσημέρι γρηγορότερα και ν' αρχίσει μετά το μεσημέρι νωρίτερα. Αυτό γίνεται δεκτό.

11.23' - 11.55' μιλάει ο σ. Ρούσος

11.55' - 12.09' διαβάζει χαιρετιστήριο της ΚΕ του ΕΚΡ ο σ. Κισινέφσκι.

12.09' - 12.31' μιλάει ο σ. Σουλτούκης

12.31' - 12.48' μιλάει ο σ. Λειβαδάς

12.48' - 13.04' μιλάει ο σ. Γάτσιος

13.04' - 15.00' διακοπή

15.00' - 16.50' μιλάει ο Ζαχαριάδης

16.50' - 16.58' διάλειμμα

16.58' - 17.39' μιλάει ο σ. Βέττας

17.39' - 18.28' μιλάει ο σ. Υφαντής

18.28' - 19.30' μιλάει ο σ. Μπαρτζιώτας

19.30' - 19.50' μιλάει ο σ. Γιαγκογλου (Φερραίος)

19.50' διακοπή των εργασιών της Ολομέλειας για την επόμενη μέρα στις 8.00'.

ΤΡΙΤΗ ΜΕΡΑ 20-2-57

Η Ολομέλεια επαναλαμβάνει τις εργασίες της ώρα 8.00'. Προεδρεύει ο σ. Μ. Παρτσαλιδής.

8.05' - 9.53' μιλάει ο σ. Βαφειάδης

9.53' - 10.25' μιλάει ο σ. Βαγγ. Δελής

10.25' - 10.40' διάλειμμα

10.40' - 11.23' μιλάει ο σ. Κ. Θέος

11.23' - 12.02' μιλάει ο σ. Ν. Κουτρούμπας

- 12.02' - 12.35' μιλάει ο σ. Κ. Λιναρδάτος
12.35' - 12.50' διάλειμμα
12.50' - 13.38' μιλάει ο σ. Μ. Παρτσαλίδης
13.38' - 14.07' μιλάει ο σ. Α. Τζεφρώνης
14.07' - 16.00' διακοπή
16.05' - 16.40' μιλάει ο σ. Ζ. Ζωγράφος
16.40' - 17.17' μιλάει ο σ. Β. Φωκάς
17.17' - 17.36' μιλάει ο σ. Γιάννος (Κώστας Τσολάκης)
17.36' - 17.42' μιλάει ο σ. Θ. Μακρίδης
17.42' - 18.10' μιλάει ο σ. Π. Δημητρίου
18.10' - 18.25' διάλειμμα
18.25' - 19.04' μιλάει ο σ. Ηλ. Καρράς.
19.04' - 19.42' μιλάει ο σ. Ν. Ακριτίδης
19.42' - 20.10' μιλάει ο σ. Κίτσος Νικολάου
20.10' διακοπή των εργασιών της Ολομέλειας για την επόμενη μέρα ώρα 8.00'.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΕΡΑ 21-2-57

Η Ολομέλεια επαναλαμβάνει τις εργασίες της ώρα 8.00'. Προεδρεύει η σ. Αλέγκρα.

- 8.08' - 8.19' μιλάει ο σ. Π. Δανηλίδης
8.19' - 8.56' μιλάει ο σ. Α. Στρίγκος
8.56' - 9.30' μιλάει ο σ. Παλαιολόγου
9.30' - 10.10' μιλάει ο σ. Απ. Γκρόζος

10.10' - 10.25' διάλειμμα

- 10.25' - 10.50' μιλάει ο σ. Π. Κόκκαλης
10.50' - 11.20' μιλάει ο σ. Π. Χουλιάρας
11.20' - 11.45' μιλάει ο σ. Πετρίτης
11.45' - 12.18' μιλάει ο σ. Π. Βαϊνάς

Προτείνεται να περιοριστεί το όριο ομιλίας σε 10 λεπτά για τους προσκεκλημένους, που ψηφίζεται.

12.20' - 12.40' διάλειμμα

- 12.40' - 12.52' μιλάει ο σ. Κ. Θυμιόπουλος

- 12.52' - 13.29' μιλάει ο σ. Γ. Ιωαννίδης
 13.29' - 14.07' μιλάει ο σ. Μ. Σινάκος
 14.07' - 16.00' διακοπή για το μεσημέρι
 16.00' - 16.37' μιλάει ο σ. Μήτσος Παπαγεωργίου (Βελισσάρης)
 16.37' - 16.59' μιλάει ο σ. Β. Ζάχος
 16.59' - 17.32' μιλάει ο σ. Μ. Τσάντης
 17.32' - 18.10' μιλάει ο σ. Βαγ. Μπαρτζιώτας
 18.10' - 18.25' διάλειμμα
 18.25' - 18.39' μιλάει ο σ. Β. Ασίκης
 18.39' - 19.07' μιλάει ο σ. Λ. Αποστόλου
 19.07' - 19.21' μιλάει ο σ. Λ. Κανακαρίδης ο οποίος και προτείνει να βγει επιτροπή που να εξετάσει τις υποθέσεις της 7ης Μεραρχίας.
 19.21' - 19.31' μιλάει ο σ. Μ. Βατουσιανός
 19.31' - 20.02' μιλάει ο σ. Π. Μαυρομάτης ο οποίος και προτείνει να εκλεγεί επιτροπή που να εξετάσει αν ο Ζαχαριάδης είναι προβοκάτορας.
 20.02' - 20.11' μιλάει ο σ. Π. Κοντογιώργης
 20.11' - 20.29' μιλάει ο σ. Ν. Μπονιάκος
 20.29' - 20.47' μιλάει ο σ. Χατζηγιάννης
 20.47' διακοπή των εργασιών για την επόμενη μέρα.

ΠΕΜΠΤΗ ΜΕΡΑ 22-2-57

Η Ολομέλεια αρχίζει τις εργασίες της ώρα 8.00'. Προεδρεύει ο σ. Γκρόζος.

Στην αρχή παίρνει το λόγο ο σ. Γκρόζος ο οποίος λέει ότι υπάρχει πρόταση να σταματήσουν οι ομιλίες στο πρώτο θέμα και να γίνει το κλείσιμο. Η πρόταση μπαίνει σε ψηφοφορία και ψηφίζεται παμψηφεί.

Μετά διαβάζεται απ' το σ. Λ. Στρίγκο γραπτή δήλωση του σ. Μ. Πορφυρογέννη.

Ο Μ. Βλαντάς διαβάζει δήλωσή του στην Ολομέλεια.

Τέλος ο Ζαχαριάδης κάνει δήλωση για τις απόψεις του.

8.23' - 10.08' κλείνει ο σ. Κ. Κολιγιάννης.

10.08' - 10.19' διάλειμμα

10.19' - 11.40' συνεχίζει το κλείσιμο ο σ. Κ. Κολιγιάννης.

11.40' - 12.00' διάλειμμα.

12.00' η Ολομέλεια συνεχίζει τις εργασίες της. Ο προεδρεύων σ. Γκρόζος ανακοινώνει ότι η Ολομέλεια μπαίνει στο Β' Θέμα.

12.00' - 12.25' μιλάει ο εισηγητής του Β' θέματος σ. Λ. Στρίγκος.

12.25' - 12.28' μιλάει ο σ. Ηλ. Ρούνης (Μπαρμπαλιάς)

12.28' - 12.30' μιλάει ο σ. Ν. Καλούδης

12.30' - 12.43' μιλάει ο σ. Μ. Βατουσιανός

12.43' - 12.51' μιλάει ο σ. Μ. Λάκκας

12.51' - 13.05' μιλάει ο σ. Λ. Αποστόλου

13.05' - 13.26' μιλάει ο σ. Μ. Βλαντάς

13.26' - 13.33' μιλάει ο σ. Μπάφρας

13.33' - 13.50' μιλάει ο σ. Στρ. Αναστασιάδης

13.50' μεσημεριάτικη διακοπή

16.00' - 16.16' μιλάει ο σ. Β. Μπαρτζιώτας

16.16' - 16.38' μιλάει ο σ. Β. Οικονόμου

16.33' - 16.37' μιλάει ο σ. Κόλιας

16.37' - 16.42' μιλάει ο σ. Μπониάκος

16.42' - 16.58' μιλάει ο σ. Στάθης Καραγιώργης

16.58' - 17.12' μιλάει ο σ. Λειβαδάς

17.12' - 17.29' μιλάει ο σ. Μ. Βαφειάδης

17.29' - 17.41' μιλάει ο σ. Στ. Γιαννακόπουλος

17.41' - 18.00' μιλάει ο σ. Μ. Σινάκος

18.00' - 18.20' διάλειμμα

18.20' - 18.41' μιλάει ο σ. Π. Μαυρομάτης

18.41' - 18.48' μιλάει ο σ. Γαβριηλίδης

18.48' - 19.14' μιλάει ο σ. Μ. Παρτσαλίδης

19.14' Προτείνεται απ' τον προεδρεύοντα σ. Απ. Γκρόζο επιτροπή από τους σ. Λ. Στρίγκο, ... Π. Μαυρομάτη για να επεξεργαστεί το Πρόγραμμα με βάση τις παρατηρήσεις που έγιναν.

19.20' διακοπή των εργασιών της Ολομέλειας για την επόμενη μέρα.

ΕΚΤΗ ΜΕΡΑ 23-2-57

Προεδρεύων ο σ. Κ. Κολιγιάννης.

9.00' - 9.25' Κλείσιμο του δεύτερου θέματος απ' το σ. Λ. Στρίγκο.

Τρίτο Θέμα

Πριν από την εισήγηση και ώρα 9.25' - 9.32' διαβάζει γραπτή δήλωση για την ΚΕΕ ο σ. Μ. Σινάκος.

9.32' - 9.45' εισήγηση του σ. Απ. Γκρόζου στο Γ' Θέμα.

9.45' - 10.25' διάλειμμα

10.25' - 10.28' διαβάζεται απ' το σ. Α. Στρίγκο δήλωση του Γ. Βοντίτσιου (Γούσια)

10.25' - 10.28' μιλάει ο σ. Β. Μπαρτζιώτας και απαντάει σε ερωτήματα που του υποβάλλουν οι σ. Θ. Καρτσούνης, Ν. Μπониάκος, Α. Αποστόλου, Σιδέρης, Χατζηδημήτρης και Κόλιας.

10.48' - 11.02' μιλάει ο σ. Μ. Τσάντης

11.02' - 11.13' μιλάει ο σ. Νίκος Κέντρος (Νάκος)

11.13' - 13.40' μιλάει ο σ. Ν. Ζαχαριάδης και απαντάει σε ερωτήματα των συντρόφων: Κοντογιώργη, Αλέγκρας, Λιναρδάτου, Οικονόμου, Παρτσαλιδη, Μπάφα, Ρούνη, Γκόγκου, Δελή, Καλούδη, Δημητρίου, Στρίγκου, Κολιγιάννη, Γιάννου, Μακρίδη, Βενετσανόπουλου, Σταματιάδη, Βαφειάδη, Παπαπαναγιώτου, Σταυράκη, Μεσηνέζη, Σουλτούκη, Τρικαλινού, Βέττα, Τζουβάρα, Υψηλάντη, Λυμπέρη, Κικίτσα και Γαβρηλιδη.

13.40' διάλειμμα

13.55' - 14.00' ο σ. Απόστολος Γκρόζος κάνει ανακοίνωση του Γραφείου της ΚΕ σε σχέση με τα μέτρα που προτείνονται ενάντια στους Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια, Μπαρτζιώτα, τροποποιώντας προηγούμενη πρόταση του Γραφείου.

14.00' - 14.25' ο Ζαχαριάδης συνεχίζει ν' απαντάει σ' ερωτήσεις των σ. σ. Κ. Θέου, Α. Τζεφρώνη, Γαβρηλιδη, Μ. Σινάκου.

Γίνεται πρόταση και ψηφίζεται εκτός από δυο κατά (Τσάντη-Μακρίδη) να σταματήσουν οι ερωτήσεις.

14.25' μεσημεριάτικη διακοπή.

16.32' - 16.46' μιλάει ο σ. Γιάννης Βαίτσης

16.46' - 17.06' μιλάει ο σ. Καρτσούνης

17.06' - 17.15' μιλάει ο σ. Παπαπαναγιώτου

17.15' - 17.27' μιλάει ο σ. Γ. Καβαλλάρης

17.27' - 17.39' μιλάει ο σ. Παπανικολάου

- 17.39' - 17.54' μιλάει ο σ. Ασίκης
17.54' - 18.10' μιλάει ο σ. Κικίτσας
18.10' - 18.27' διάλειμμα
18.27' - 18.51' μιλάει ο σ. Ηλ. Ρούνης
18.51' - 19.04' μιλάει ο σ. Υψηλάντης
19.04' - 19.08' μιλάει ο σ. Πορφυρογέννης
18.08' - 19.19' μιλάει ο σ. Ακριτίδης
19.19' - 19.32' μιλάει ο σ. Θ. Χατζής
19.32' - 19.55' μιλάει ο σ. Κ. Κολιγιάννης
19.55' Γίνεται πρόταση και ψηφίζεται παμπηφεί να σταματήσουν οι ομιλίες
19.56' - 20.08' κλείνει ο σ. Απ. Γκρόζος.
20.08' - 20.10' Προτείνεται και βγαίνει παμπηφεί επιτροπή από τους σ. Γκρόζο, Στρίγκο και Υφαντή για τη σύνταξη των αποφάσεων για τα μέτρα ενάντια στους Ζαχαριάδη, Βλαντά, Γούσια, Μπαρτζιώτα.
20.10' διακοπή

ΕΒΔΟΜΗ ΜΕΡΑ 24-2-57

Προεδρεύων σ. Απ. Γκρόζος.

8.25' ο σ. Γκρόζος προτείνει να ψηφιστούν οι αποφάσεις.

8.40' - 9.25' μιλάει ο σ. Ρούσος για τις παρατηρήσεις πάνω στο σχέδιο της πρώτης απόφασης.

1) Μπαίνει σε ψηφοφορία. Όλοι ψηφίζουν υπέρ εκτός από τον Ζαχαριάδη που δεν ψηφίζει και τον Βλαντά που ψηφίζει λευκό με την έννοια, όπως δήλωσε, ότι συμφωνάει με την πολιτική γραμμή όχι όμως με το εσωκομματικό καθεστώς.

Μπαίνει επίσης σε ψηφοφορία η ίδια η απόφαση και στο ακτίφ και όλοι ψηφίζουν υπέρ.

2) Μπαίνει σε ψηφοφορία για έγκριση η έκθεση δράσης του Γραφείου της ΚΕ.

Όλοι ψηφίζουν υπέρ εκτός του Βλαντά που ψηφίζει κατά και του Ζαχαριάδη που δεν ψηφίζει.

Ψηφίζεται επίσης και από όλο το ακτίφ.

9.23' - 10.10' μιλάει ο σ. Λ. Στρίγκος για τις παρατηρήσεις πάνω στη Διακήρυξη.

Μπαίνει σε ψηφοφορία στο σύνολό της και όλοι ψηφίζουν υπέρ εκτός απ' τον Ζαχαριάδη που δεν ψηφίζει.

10.10' - 10.35' διάλειμμα

10.35' Ο σ. Απ. Γκρόζος κάνει διευκρίνιση πάνω σ' ορισμένα ζητήματα που είπε ο σ. Χατζηγιάννης για το σ. Καρρά.

10.35' - 10.45' διαβάζει το σχέδιο απόφασης για την ΚΟ Τασκέντης, διαβάζει και το σχέδιο απόφασης που έγραψε ο σ. Ν. Ακριτίδης.

Μιλάνε σε συνέχεια και κάνουν διάφορες παρατηρήσεις και προτάσεις στην απόφαση, οι Βλαντάς, Μακρίδης, Βαφειάδης, Ακριτίδης, Κολιγιάννης, Ιωαννίδης, Παρτσαλίδης, Βενετσανόπουλος, Γιάγκογλου (Φερραίος), Γιάννος, Τζεφρώνης, Κοντογιώργης, Γιαννακόπουλος, Ταχτσιδής, Ρούνης, Γαβριηλίδης, Καρτσούνης.

10.50' - 11.00' μιλάει και κλείνει ο σ. Λ. Στρίγκος, απαντώντας και σε μια σειρά παρατηρήσεις.

Μπαίνει σε ψηφοφορία και ψηφίζεται εκτός απ' τον Ζαχαριάδη που δεν ψηφίζει και τον Βλαντά που ψηφίζει λευκό.

11.00' - 11.15' Ο σ. Ακριτίδης διαβάζει σχέδιο χαιρετιστήριου για τον Κυπριακό λαό.

Μιλούν και κάνουν παρατηρήσεις οι σ. Βλαντάς, Αποστόλου, Δελής, Υψηλάντης, Νικολάου.

Μπαίνει σε ψηφοφορία και ψηφίζεται παμψηφεί.

11.15' - 11.30' Ο σ. Ακριτίδης διαβάζει σχέδιο χαιρετιστήριου για τους φυλακισμένους και εξόριστους.

Μιλούν οι σ. Τσάντης, Αποστόλου, Αλέγκρα, Λιναρδάτος.

11.30' - 12.00' Ο σ. Υφαντής διαβάζει σχέδιο απόφασης για τον Ζαχαριάδη Ο Βλαντάς κάνει γραπτή δήλωση.

Μιλάνε διάφοροι σύντροφοι: Τσάντης, Αναστασιάδης, Στρατής, Βατουσιανός, Ρούνης, Μπρούτσας (:), Βερναρδής, Τζεφρώνης, Γρίμπας, Κόκκαλης, Μαυρομάτης, Πορφυρογέννης και Μακρίδης.

Μπαίνει σε ψηφοφορία η πρόταση διαγραφής και ψηφίζουν: Τα τακτικά μέλη της ΚΕ όλα υπέρ εκτός του Ζαχαριάδη που δεν ψηφίζει και του Βλαντά που δίνει γραπτή δήλωση.

Τα αναπληρωματικά μέλη ψηφίζουν όλα υπέρ της διαγραφής, με μια γραπτή εξήγηση που θα δώσει ο Μακρίδης.

Τα μέλη της ΚΕΕ ψηφίζουν υπέρ της διαγραφής εκτός των Πορφυρογέν-

νη και Πολύδωρου που συμφωνούν με την καθαίρεση και προειδοποίηση διαγραφής και όχι διαγραφή.

Το ακτίφ ψηφίσει παμψηφεί για διαγραφή.

12.00´ - 12.30´ Ο σ. Υφαντής διαβάζει σχέδιο απόφασης για τον Βλαντά.

Μιλάνε οι σ. Θέος, Κανακαρίδης, Κολιγιάννης, Γιάννος, Μεσηνέζης, Αλέγκρα, Ρούνης. Ο σ. Αποστόλου προτείνει τη διαγραφή του Βλαντά με δικαίωμα ύστερα από ένα χρόνο να ξαναφέρει το ζήτημά του για να γίνει μέλος του κόμματος.

Ψηφίζουν όλοι: τακτικά, αναπληρωματικά και τα μέλη της ΚΕΕ υπέρ της καθαίρεσης του Βλαντά, εκτός απ' τον ίδιο τον Βλαντά που ψηφίζει κατά.

Όλο το ακτίφ ψηφίζει παμψηφεί υπέρ της καθαίρεσης του Βλαντά.

12.30´ - 13.00´ Ο σ. Υφαντής διαβάζει σχέδιο απόφασης για τον Γούσια.

Μιλούν οι σ. Στρίγκος, Τζεφρώνης, Μαρινέλης, Γαβριηλίδης, Καρτσούνης, Κιτούλης, Αποστόλου, Λιναρδάτος, Μπονιάκος.

Οι σ. Κατσαρός και Κοντογιώργης προτείνουν τη διαγραφή του Γούσια.

Όλοι ψηφίζουν για την καθαίρεση του Γούσια, τακτικά, αναπληρωματικά, μέλη της ΚΕΕ.

Παμψηφεί επίσης ψηφίζει και το ακτίφ.

13.00´ - 13.20´ Ο σ. Υφαντής διαβάζει σχέδιο απόφασης για τον Μπαρτζιώτα.

Μιλούν οι σ. Τσάντης, Ασίκης, Βερναρδής, Μακρής (:)

Ο σ. Τσάντης προτείνει να μπει στην απόφαση «και ν' απομακρυνθεί ο Μπαρτζιώτας από κάθε υπεύθυνη κομματική δουλειά».

Μπαίνει σε ψηφοφορία η πρόταση για καθαίρεση του Μπαρτζιώτα με την προσθήκη του σ. Τσάντη και ψηφίζεται παμψηφεί, και απ' το ακτίφ.

13.20´ - 13.30´ Ο σ. Κολιγιάννης κάνει πρόταση να ψηφίσει η Ολομέλεια σύντομη απόφασή της που να καταδικάζεται το γράμμα του Ζαχαριάδη προς την ΚΕ του ΚΚ Ουζμπεκιστάν, καθώς και προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ. Προτείνει δε επιτροπή από τους σ. Μαυρομάτη, Αλέγκρα και Ζωγράφο για να συντάξει την απόφαση.

Γίνεται παμψηφεί δεκτή η πρόταση.

13.30´ - 14.00´ Ο σ. Κολιγιάννης προτείνει να βγει επιτροπή που να εξετάσει όλες τις καταγγελίες σε βάρος του Ζαχαριάδη. Η επιτροπή προτείνει ν' αποτελεστεί απ' τους παρακάτω: Γκρόζο, Υφαντή, Μαυρομάτη, Βελισσάρη, Αλέγκρα, Ασίκη, Γά-

τσιο, Κικίτσα, Καλούδη, Τζεφρώνη, Πετρίτη, Προύτσαλη,
Ζώγα, Μπονιάκο, Ρούνη, Υψηλάντη, Μεσηνέζη.

Μιλούν διάφοροι σύντροφοι, ο Οικονόμου, Κωστούδης, Κοντογιώργης.

Ο σ. Μ. Παρτσαλιδής προτείνει να μπουν στην επιτροπή και οι σ. Πορφυρογέννης, Β. Φωκάς και Μαρινέλης.

Μπαίνει σε ψηφοφορία η πρόταση του Γραφείου και ψηφίζεται παμψηφεί.

Για τον Φωκά καταψηφίζουν δυο τακτικά μέλη της ΚΕ και 1 αναπληρωματικό. Το ακτίφ στην πλειοψηφία του ψηφίζει να πάρει μέρος στην επιτροπή.

Για τον Πορφυρογέννη καταψηφίζουν 3 τακτικά και 3 αναπληρωματικά μέλη της ΚΕ. Το ακτίφ στην πλειοψηφία του ψηφίζει να μην πάρει μέρος στην επιτροπή.

Για τον Μαρινέλη παμψηφεί να πάρει μέρος στην επιτροπή.

Έτσι στην επιτροπή θα πάρουν μέρος και οι σ. Φωκάς, Πορφυρογέννης και Μαρινέλης.

14.00´ μεσημεριάτικη διακοπή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ	5
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ – ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ – ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ – ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΑ	
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ – ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ	11
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ – ΑΠΟΦΑΣΗ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.....	15
ΑΠΟΦΑΣΗ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.....	29
ΑΠΟΦΑΣΗ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.....	33
ΑΠΟΦΑΣΗ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.....	34
ΑΠΟΦΑΣΗ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ.....	36
ΑΠΟΦΑΣΗ Για την Κομματική Οργάνωση του ΚΚΕ στην Τασκέντη.....	38
ΨΗΦΙΣΜΑ Της 7ης Πλατιάς Ολομέλειας της ΚΕ του ΚΚΕ	40
Προς την ΚΕ του ΚΚΣΕ.....	43
Προς την ΚΕ του ΕΚΡ.....	44
ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ Στον αγωνιζόμενο για τη λευτεριά του λαό της Κύπρου.....	45
ΧΑΙΡΕΤΙΣΤΗΡΙΟ Προς τους φυλακισμένους και εξόριστους αγωνιστές του λαού.....	46
1ο ΘΕΜΑ	
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΟΥ ΚΚΕ – ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ Κ. ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ, Φλεβάρης 1957.....	49
ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ	109
I. σ. Λ. ΣΤΑΘΑ	111
II. Ομιλία αντιπροσώπου ΚΚΣΕ.....	121
III. σ. Δ. ΒΛΑΝΤΑ	123
IV. σ. Γ. ΓΟΥΣΙΑ	137
V. σ. ΑΛΕΓΚΡΑΣ.....	144
VI. σ. Γ. ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΥ	157
VII. σ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗ.....	169
VIII. σ. ΚΑΛΟΥΔΗ	186

ΙΧ. σ. Π. ΡΟΥΣΟΥ	191
Χ. Ομιλία αντιπροσώπου ΕΚΡ σ. ΚΙΣΙΝΕΦΣΚΙ	202
ΧΙ. σ. ΣΟΥΛΤΟΥΚΗ	204
ΧΙΙ. σ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Λειβαδά)	212
ΧΙΙΙ. σ. ΓΑΤΣΙΟΥ	217
ΧΙV. σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ	223
ΧV. σ. ΒΕΤΤΑ	246
ΧVΙ. σ. Π. ΥΦΑΝΤΗ	257
ΧVΙΙ. σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ	271
ΧVΙΙΙ. σ. ΓΙΑΓΚΟΓΛΟΥ	284
ΧΙΧ. σ. Β. ΔΕΛΗ	290
ΧΧ. σ. Κ. ΘΕΟΥ	297
ΧΧΙ. σ. Ν. ΚΟΥΤΡΟΥΜΠΑ	307
ΧΧΙΙ. σ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ	317
ΧΧΙΙΙ. σ. Μ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ	327
ΧΧΙV. σ. Λ. ΤΖΕΦΡΩΝΗ	336
ΧΧV. σ. Ζ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ	345
ΧΧVΙ. σ. Β. ΦΩΚΑ	358
ΧΧVΙΙ. σ. ΤΣΟΛΑΚΗ (Γιάννου)	365
ΧΧVΙΙΙ. σ. Θ. ΜΑΚΡΙΔΗ	371
ΧΧΙΧ. σ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	373
ΧΧΧ. σ. ΗΛ. ΚΑΡΡΑ	381
ΧΧΧΙ. σ. Ν. ΑΚΡΙΤΙΔΗ	387
ΧΧΧΙΙ. σ. ΚΙΤΣΟΥ (Χ. Νικολάου)	397
ΧΧΧΙΙΙ. σ. Π. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗ	403
ΧΧΧΙV. σ. Λ. ΣΤΡΙΓΚΟΥ	406
ΧΧΧV. σ. Μ. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ	416
ΧΧΧVΙ. σ. Μ. ΒΑΦΕΙΑΔΗ	422
ΧΧΧVΙΙ. σ. Π. ΚΟΚΚΑΛΗ	492
ΧΧΧVΙΙΙ. σ. Π. ΧΟΥΛΙΑΡΑ	497
ΧΧΧΙΧ. σ. ΠΕΤΡΙΤΗ	507
ΧΧΧΧ. σ. Π. ΒΑΙΝΑ	512
ΧΧΧΧΙ. σ. ΘΥΜΙΟΠΟΥΛΟΥ	521
ΧΧΧΧΙΙ. σ. Ι. ΙΩΑΝΝΙΔΗ	525
ΧΧΧΧΙΙΙ. σ. Μ. ΣΙΝΑΚΟΥ	532
ΧΧΧΧΙV. σ. ΒΕΛΙΣΣΑΡΗ	543
ΧΧΧΧV. σ. Β. ΖΑΧΟΥ	553
ΧΧΧΧVΙ. σ. Μ. ΤΣΑΝΤΗ	559
ΧΧΧΧVΙΙ. σ. ΒΑΓ. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ	568

XXXXVIII. σ. Β. ΑΣΙΚΗ.....	578
XXXXIX. σ. Λ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.....	582
XXXXX. σ. Λ. ΚΑΝΑΚΑΡΙΔΗ.....	590
XXXXXI. σ. Μ. ΒΑΤΟΥΣΙΑΝΟΥ.....	594
XXXXXII. σ. Π. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ.....	596
XXXXXIII. σ. Π. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗ.....	605
XXXXXIV. σ. Ν. ΜΠΟΝΙΑΚΟΥ.....	608
XXXXXV. σ. Α. ΓΚΡΟΖΟΥ.....	613
XXXXXVI. σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ.....	619
XXXXXVII. Δευτερολογία σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ.....	624
ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. ΚΩΣΤΑ ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ.....	627

2ο ΘΕΜΑ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ σ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ Β΄ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ.....	671
ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ.....	677
I. σ. Η. ΡΟΥΝΗ (Μπαρμπαλιά).....	679
II. σ. Ν. ΚΑΛΟΥΔΗ.....	680
III. σ. Λ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.....	680
IV. σ. Μ. ΒΑΤΟΥΣΙΑΝΟΥ.....	684
V. σ. Δ. ΒΛΑΝΤΑ.....	686
VI. σ. ΜΠΑΦΑ.....	694
VII. σ. ΣΤΡΑΤΗ.....	696
VIII. σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ.....	701
IX. σ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.....	706
X. σ. ΚΟΛΙΑ.....	711
XI. σ. ΜΠΟΝΙΑΚΟΥ.....	712
XII. σ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ.....	713
XIII. σ. ΛΕΙΒΑΔΑ.....	718
XIV. σ. Μ. ΒΑΦΕΙΑΔΗ.....	723
XV. σ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ.....	728
XVI. σ. ΣΙΝΑΚΟΥ.....	732
XVII. σ. Π. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ.....	737
XVIII. σ. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ.....	744
XIX. σ. Μ. ΠΑΡΤΣΑΛΙΔΗ.....	746

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. Λ. ΣΤΡΙΓΚΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΚΕ.....	753
3ο ΘΕΜΑ	
ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΤΟΥ σ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΓΚΡΟΖΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ Γ' ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ	763
ΟΜΙΛΙΕΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΘΕΜΑ	
ΤΗΣ 7ης ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ	769
I. σ. Β. ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ.....	771
II. σ. Μ. ΤΣΑΝΤΗ	775
III. σ. ΚΕΝΤΡΟΥ	779
IV. σ. Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ.....	781
V. σ. ΒΑΙΤΣΗ.....	806
VI. σ. ΚΑΡΤΣΟΥΝΗ.....	809
VII. σ. ΠΑΠΑΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ.....	815
VIII. σ. ΚΑΒΑΛΑΡΗ.....	820
IX. σ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ.....	822
X. σ. Β. ΑΣΙΚΗ.....	826
XI. σ. ΚΙΚΙΤΣΑ.....	829
XII. σ. Η. ΡΟΥΝΗ.....	831
XIII. σ. ΥΨΗΛΑΝΤΗ.....	837
XIV. σ. Μ. ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗ.....	841
XV. σ. ΑΚΡΙΤΙΔΗ.....	842
XVI. σ. ΧΑΤΖΗ.....	845
XVII. σ. Κ. ΚΟΛΙΓΙΑΝΝΗ.....	849
ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ σ. Α. ΓΚΡΟΖΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΤΡΙΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ 7ης ΠΛΑΤΙΑΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΚΕ.....	857
ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ σ. Ν. ΑΚΡΙΤΙΔΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΤΑΣΚΕΝΤΗ	861
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΤΟ Α' ΘΕΜΑ ΑΠΟ ΤΟ σ. ΡΟΥΣΟ	863
ΤΟ ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ ΣΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ	869
ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΑΠ' ΤΟ σ. ΓΚΡΟΖΟ	871
ΚΛΕΙΣΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕ, 27-2-57	873
ΠΡΑΚΤΙΚΑ	881

Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ
Η 7η ΠΛΑΤΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΚΕ ΤΟΥ ΚΚΕ
18 - 24 Φλεβάρη 1957
Εισηγήσεις – Αποφάσεις – Ομιλίες – Πρακτικά

Τυπογραφική διόρθωση: Γιάννης Σκυλλάς
Φωτοστοιχειοθεσία: Σύγχρονη Εποχή
Εκτύπωση: Τυποεκδοτική ΑΕ
Βιβλιοδεσία: Ι. Μάντης & Υιοί ΕΕ
Σεπτέμβρης 2011
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕΒΕ

